KALLELSE

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-11-24

Tid	Kl. 09:00- ca 12:30
Plats	Lokal Samhället, Nödinge kommunhus
Ledamöter	Dennis Ljunggren S, ordförande Henrik Fogelklou M Ann-Sofie Hellvard V Jessika Loftbring C Jenny Sandkvist MP Eva Lans Samuelsson L Lena Orstadius S Fredrik Johansson M Robert Jansson SD Lennart Borgvall KD Renée Palmnäs FiA
Ersättare	Ida Carlsson C Kristina Karlsson L Caroline Holmeberg S Elin Johansson V Caesar Milli S Aree Said Gaff S Carolina Svanström M Jari Tolkki SD Annica Westdahl Eriksson SD Claes-Anders Bengtsson KD Stefan Gustavsson FiA
Övriga	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Alice Clark, utvecklingsledare

Förhinder anmäls till Amra Taneroglu amra.taneroglu@ale.se

Dennis Ljunggren S
ordförande

FÖREDRAGNINGSLISTA
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-11-24

A **Upprop**

B **Justering**

Agenda

Nr	Ärende	Diarienummer	Föredragande	Tid
1	Fastställande av föredragningslista	2026/1		
2	Anmälan av jäv	2026/2		
3	Återrapportering av initiativärende köp, ägande och förvaltande av fastigheter från Henrik Fogelklou (M)	2026/312	Alice Clark	09:05-09:25
4	Kultur- och fritidsutskottets ordförande informerar	2026/74	Lena Orstadius	09:25-09:35
5	Kommunchefen informerar	2026/7	Maria Kosterlind Reinholdsson	09:35-09:45
	GRUPPMÖTE Lokal - Framtiden			
	Beslutsärenden till kommunstyrelsen			
6	Kommunstyrelsens internkontrollplan 2027	2026/559		
7	Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 Ale kommun	2025/646		
8	Riktlinje för handläggning av ansökningar inom tredjehandsändamålet i Surtefonden	2026/599		

9	Årsuppföljning - Systematiskt brandskyddsarbete 2026	2026/605		
10	Remiss - Utredning av kommunens jour- och beredskapsverksamhet	2026/597		
11	Sammanträdestider för Ale kommun och rådgivande organ 2027	2026/645		
12	Svar på granskning - Granskning av delårsbokslut 2, 2026	2026/658		
13	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/5		
14	Redovisning av underrättelser	2026/6		
	Beslutsärenden vidare till kommunfullmäktige			
15	Mål och budget 2027 med plan för 2028–2030	2026/552		
16	Process för mål och budget 2028	2026/570		
17	Revidering av taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter	2026/567		
18	Revidering av lönepolicy	2026/592		
19	Kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig	2026/542		
20	Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero	2026/606		
21	Redovisning av uppdraget att minska den administrativa tiden för lärarna	2026/584		

22	Återrapport av uppdrag att revidera reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder	2026/626		
23	Återrapport av uppdrag att revidera arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun	2026/639		
24	Återrapportering av kommunens samlade lägesbild för civil beredskap 2026 och förslag om central investeringsram	2026/629		
25	Svar på återremiss gällande svar på motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning från S och V	2026/284		
26	Förslag på omfattning, närvaro och budget för nationaldagsfirande 2027	2025/124		
27	Borttagning av förbrukningspaket på boende med särskild service	2026/578		
28	Alebyggen AB Borgensbehov 2027	2026/582		
29	Förlängning av giltighetstiden för kommunfullmäktiges arbetsordning	2024/1126		
30	Revidering av taxor för bibliotek och kulturskola	2026/664		

260503

Till Kommunstyrelsen 260505

Initiativärende: köp, ägande och förvaltande av fastigheter

Det finns ett stort behov av förtydliganden kring hur kommunen, inkl bolagen hanterar fastighetsägande.

Inom koncernen har vi flera parter som agerar på fastighetsmarknaden. De forum, riktlinjer och styrdokument som finns är inte tillräckliga eller otydliga för att hantera tex vem, vad, varför, när och hur.

Jag vill därför

Att kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att se över hur koncernen i framtiden ska hantera frågor rörande strategiska köp, ägande, förvaltning och finansiella konsekvenser avseende fastigheter med och utan lokaler.

Att uppdraget redovisas senast 31/12 2026.

Att uppdraget görs inom ram.

Henrik Fogelklou (M), kommunstyrelsens ordförande

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/559
Datum: 2026-10-28
Kommuncontroller Björn Wikman

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa kommunstyrelsens internkontrollplan för 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Den 27 oktober 2026 (KS §225) fastställde kommunstyrelsen kommunövergripande risker och kontroller. Utifrån detta föreslås kommunstyrelsen fastställa dessa risker och kontroller i sin egen internkontrollplan för 2027. Förutom redan fastställda kommunövergripande risker och kontroller föreslås en ytterligare risk och kontroll kompletteras kommunstyrelsens internkontrollplan. Följande riskområden ingår i kommunstyrelsens internkontrollplan för 2027:

- Risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda
- Risk för brister vid utlämning av allmän handling
- Risk för att skyddade personuppgifter röjs
- Risk för otillåten påverkan vid myndighetsutövning och politiska beslut
- Risk för bristande efterlevnad cybersäkerhetslagen

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Internkontrollplan 2027, kommunstyrelsen

Ärendet

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I en internkontrollplan sammanställs riskområden för kontroll, vilka förebyggande arbetssätt som finns för att minska risken idag samt vad, hur och när kontroller genomförs.

Den 21 oktober 2024 (KS § 210) fastställde kommunstyrelsen en ny riktlinje för internkontroll som innebar ett förtydligande av arbetssättet. Detta innebär att fokus för intern kontroll ska vara kontroller som säkerställer att verksamheter bedrivs i enlighet med lagstiftning, budget, styrdokument och andra politiskt fattade beslut. I praktiken innebär detta att kontroller genomförs av de arbetssätt, moment, kunskap eller rutiner som finns idag som ska verka riskminimerande. Upptäcks brister vid kontroll av dessa riskminimerande åtgärder kommer förvaltningen redovisa förslag på åtgärder för att säkerställa att dessa brister hanteras.

Revideringen av riktlinjen innebar också ett förtydligande som innebär att kommunstyrelsen kan fatta beslut om koncernövergripande riskområden och kontroller. Utifrån detta fastställde kommunstyrelsen, den 27 oktober 2026 (KS §225) risker och kontroller som ska ingå i socials-, utbildnings-, services- och samhällsbyggnadsnämndens samt kommunstyrelsens egna internkontrollplaner. Anledningen till detta var att få en sammanhållen interkontrollprocess kommunövergripande då många risker finns inom flera förvaltningar.

Kommunstyrelsens internkontrollplan för 2027 föreslås utgå från de redan fastställda riskerna och kontrollerna. Till de fyra riskområden föreslås även *risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda att undersökas*. Anledningen till att denna risk lyfts upp är på grund av felaktigheter upptäckts under den senaste perioden. Hur stort detta problem är dock inte fastställt.

Risk	**Kontroll**	**Typ av risk**
Risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda	Stickprovskontroll av arvodesunderlag	Nämndspecifik
Risk för brister vid utlämning av allmän handling	Stickprovskontroller av utlämnanden	Kommunövergripande
Risk för att skyddade personuppgifter röjs	Kontroll av efterlevnad av riktlinjen	Kommunövergripande
Risk för otillåten påverkan vid myndighetsutövning och politiska beslut	Enkätundersökning	Kommunövergripande
	Kontroll av efterlevnad av rutin	
Risk för bristande efterlevnad cybersäkerhetslagen	Kontroll om informationsklassning genomförts	Kommunövergripande

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att kommunstyrelsens internkontrollplan har förankrats väl i kommunstyrelsen. De kommunövergripande riskområdena har den 29 september 2026 varit uppe för information och dialog, samt för beslut den 27 oktober 2026.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Intern kontroll syftar till att med rimlig grad av säkerhet säkerställa att bland annat kostnadseffektivt, efterlevande av lagar och att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister. Det kan utifrån detta täcka in alla kommunfullmäktiges riktningsmål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid fastställande av planen kommer kontroller i enlighet med plan att genomföras. Dessa kommer att återrapporteras i februari 2027. Övergripande ansvar för genomförande och bedömning av de kommunövergripande kontrollerna är kommunledningsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Säkerhetschef
Kanslichef

Internkontrollplan 2027

Kommunstyrelsen

Beslutad av:	
Beslutsdatum:	
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Kommuncontroller
Dokumentet gäller för:	Kommunstyrelsen
Diarienummer:	Klicka eller tryck här för att ange text
Giltighetstid:	2027-01-01 till 2027-12-31

Innehållsförteckning

1 Inledning **2**

2 Risker **2**

3 Kontroll av risker **5**

3.1 Risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda **5**

3.2 Risk för brister vid utlämning av allmän handling **5**

3.3 Risk för att skyddade personuppgifter röjs **5**

3.4 Risk för otillåten påverkan vid myndighetsutövning och politiska beslut **6**

3.5 Risk för bristande efterlevnad cybersäkerhetslagen **6**

4 Sammanfattning och analys **7**

1 Inledning

Nämnder och styrelser ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten sköts på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

En kommun som Ale hanterar tusentals risker. Internkontrollplanen är ett verktyg för kommunens förtroendevalda att få insyn i specifika områden och om de åtgärder som finns fastställda efterföljs och fungerar.

2 Risker

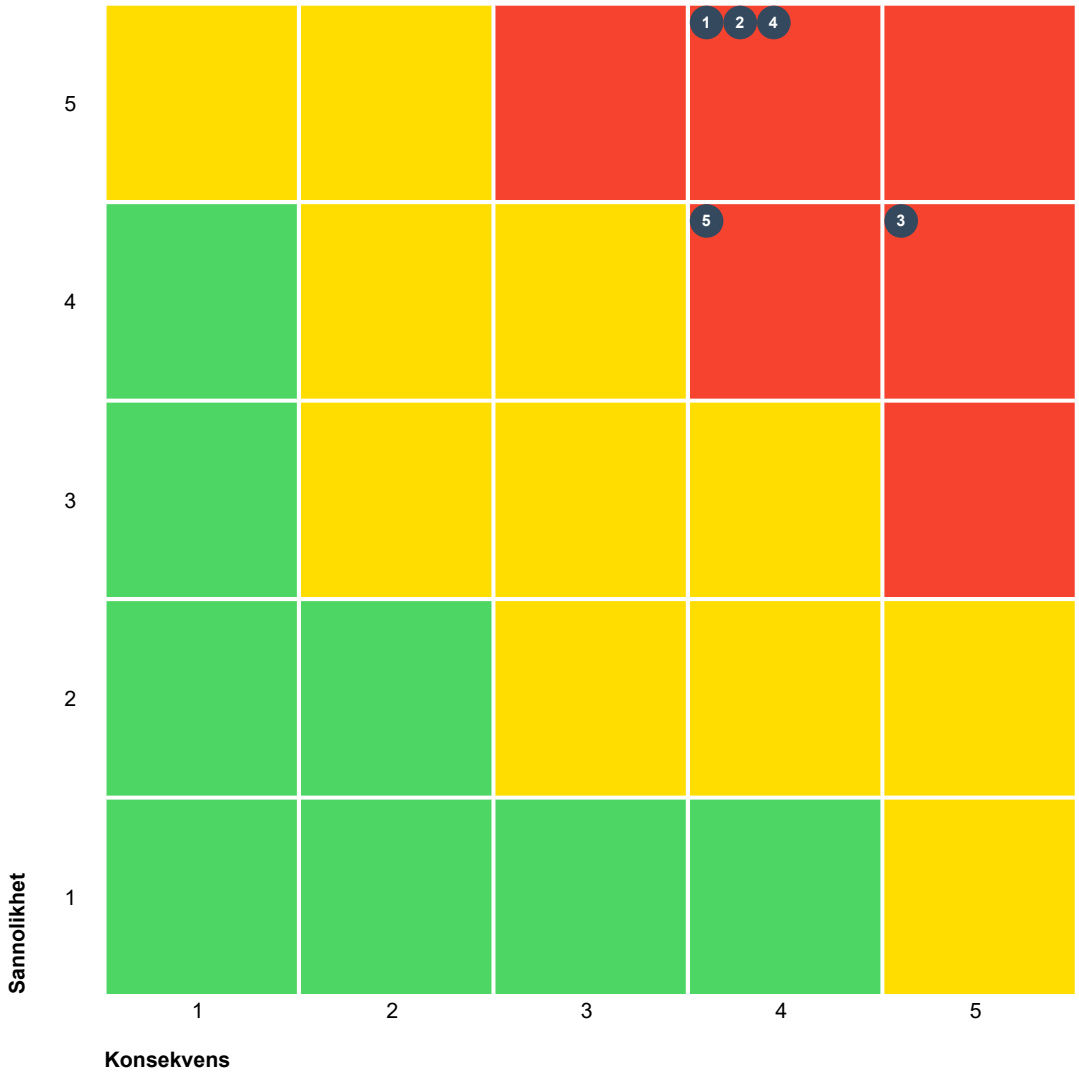

5 Hög | Totalt: 5

Hög	
Medium	
Låg	

	Sannolikhet	Konsekvens
5	Mycket sannolikt	Mycket allvarlig
4	Sannolikt	Allvarlig
3	Möjligt	Kännbar
2	Mindre sannolikt	Lindrig
1	Osannolikt	Försumbar

Risker	Motivering
1 **Risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda** Risken innebär att arvoden, ersättningar eller andra ekonomiska ersättningar till förtroendevalda betalas ut med fel belopp. Det kan exempelvis bero på brister i underlag, felaktig registrering av sammanträden, bristande kontroll av närvaro eller felaktig tillämpning av arvodesbestämmelser Felaktiga utbetalningar kan leda till ekonomiska förluster för kommunen, krav på återbetalning, ökad administration och minskat förtroende för kommunens interna styrning och kontroll. Risken kan även medföra negativ publicitet och skada allmänhetens förtroende för kommunens hantering av offentliga medel. **Sannolikhet** 5. Mycket sannolikt **Konsekvens** 4. Allvarlig **Riskvärde** 20	**Motivering - Sannolikhet** Risken bedöms som mycket hög eftersom hanteringen av arvoden ofta omfattar många olika regler, ersättningsformer, sammanträden, reseersättningar och underlag som ska registreras och kontrolleras. Hanteringen är dessutom beroende av att uppgifter från förtroendevalda, nämndsekreterare och administratörer är korrekta och fullständiga. Ändringar i uppdrag, frånvaro, ersättare och arvodesbestämmelser kan öka komplexiteten och därmed risken för fel. Då kontroller inte är helt automatiserade är en återkommande risk felregistreringar och felaktiga utbetalningar. **Motivering - Konsekvens** Konsekvensen bedöms som hög eftersom felaktiga arvodesutbetalningar kan leda till ekonomiska förluster, krav på återbetalning, administrativt merarbete och framförallt skadat förtroende för kommunen och förtroendevalda. Konsekvensen bedöms dock inte som maximal eftersom felaktiga arvoden i de flesta fall kan upptäckas i efterhand och korrigeras genom rättelser eller återkrav.
2 **Risk för brister vid utlämning av allmän handling** OSL och tryckfrihetsförordningen ställer krav på allmänna handlingars offentlighet, vilket bland annat omfattar registrering och utlämning. Många handlingar som förvaras och/eller lämnas ut innehåller dessutom uppgifter som kan omfattas av sekretess. **Sannolikhet** 5. Mycket sannolikt **Konsekvens** 4. Allvarlig **Riskvärde** 20 *Kommunövergripande risk*	**Motivering - Sannolikhet** Kommunen hanterar dagligen stora mängder handlingar och begäranden om utlämnande. Regelverket kring offentlighet och sekretess är komplext och bedömningar måste ofta göras under tidspress. **Motivering - Konsekvens** Felaktig hantering av allmänna handlingar kan innebära att kommunen bryter mot offentlighetsprincipen, vilket kan leda till laglighetsprövning, JO-kritik, skadat förtroende från medborgare och media samt rättssäkerhetsproblem. Brister kan även medföra att sekretessbelagda uppgifter lämnas ut eller att handlingar inte lämnas ut i tid.
3 **Risk för att skyddade personuppgifter röjs** Kommunen hanterar skyddade personuppgifter för både invånare och anställda. Om skyddade personuppgifter röjs kan den enskilde utsättas för allvarliga konsekvenser såsom hot, trakasserier, förföljelse eller våld. För kommunen kan händelsen leda till bristande rättssäkerhet, förtroendeskada, integritetsintrång, anmälningar enligt dataskyddslagstiftningen samt krav på omfattande utrednings- och åtgärdsinsatser. **Sannolikhet** 4. Sannolikt **Konsekvens** 5. Mycket allvarlig **Riskvärde** 20 *Kommunövergripande risk*	**Motivering - Sannolikhet** Skyddade personuppgifter förekommer i flera verksamhetssystem och processer. Uppgifterna hanteras av många medarbetare och risken för mänskliga misstag, felregistreringar eller felaktiga utlämnanden är påtaglig. Trots befintliga rutiner kvarstår en relativt hög sannolikhet eftersom ett enskilt misstag kan vara tillräckligt för att röja uppgifterna. **Motivering - Konsekvens** Ett röjande av skyddade personuppgifter kan få mycket allvarliga konsekvenser för den enskilde, såsom hot mot liv, hälsa eller personlig säkerhet. Händelsen kan även innebära brott mot dataskyddslagstiftning, skadeståndsanspråk och betydande förtroendeskada för kommunen.

4 **Risk för otillåten påverkan vid myndighetsutövning och politiska beslut** Trakasserier, kränkningar, ofredanden, hot eller våld som syftar till att påverka tjänsteutövning utgör otillåten påverkan. Otillåten påverkan skapar en otrygg arbetsmiljö och minskar förtroendet för kommunens opartiskhet och saklighet. **Sannolikhet** 5. Mycket sannolikt **Konsekvens** 4. Allvarlig **Riskvärde** 20 *Kommunövergripande risk*	**Motivering - Sannolikhet** Samhällsutvecklingen visar att hot, trakasserier och påverkansförsök mot tjänstepersoner och förtroendevalda ökar. Kommunen fattar regelbundet beslut som påverkar enskilda individer, företag och organisationer ekonomiskt eller på annat betydande sätt, vilket skapar incitament för påverkansförsök. Risken bedöms därför som mycket sannolik. **Motivering - Konsekvens** Otillåten påverkan kan leda till felaktiga beslut, bristande rättssäkerhet och minskat förtroende för kommunens verksamhet och demokratiska processer. Konsekvenserna kan vara omfattande, men påverkar oftast enskilda beslut eller verksamhetsområden snarare än hela kommunen samtidigt, vilket motiverar en fyra istället för fem.
5 **Risk för bristande efterlevnad cybersäkerhetslagen** Lagen innebär krav på riskanalyser och åtgärder samt incidentrapportering. Tillsynsmyndighet kan utfärda föreläggande eller sanktionsavgift. **Sannolikhet** 4. Sannolikt **Konsekvens** 4. Allvarlig **Riskvärde** 16 *Kommunövergripande risk*	**Motivering - Sannolikhet** Cybersäkerhetslagen ställer omfattande krav på styrning, riskhantering, incidentrapportering och säkerhetsåtgärder. Efterlevnaden kräver samordning mellan flera verksamheter och kontinuerlig utveckling av processer, system och kompetens. Eftersom regelverket är komplext och verksamheten står inför nya krav bedöms sannolikheten för brister som hög. **Motivering - Konsekvens** Bristande efterlevnad kan leda till otillräckligt skydd av samhällsviktig verksamhet, ökade sårbarheter, risk för cyberangrepp, tillsynsåtgärder samt omfattande verksamhetsstörningar.

3 Kontroll av risker

3.1 Risk för utbetalning av felaktiga arvoden till förtroendevalda

Riskvärde

20

Riskminimerade åtgärd idag

Ale kommuns arvodesbestämmelser reglerar hur arvorden regleras och ska hanteras

Ansvarig chef

Kanslichef

Kontrollmoment

Hur ska den riskminimerande processen kontrolleras	Beskrivning*	Metod	Ansvarig chef
Stickprovskontroll av arvodesunderlag	Syftar till att säkerställa att utbetalda arvoden överensstämmer med fattade beslut och faktisk närvaro vid möten.	Stickprov	Kanslichef

3.2 Risk för brister vid utlämning av allmän handling

Riskvärde

20

Riskminimerade åtgärd idag

Utlämnade ska hanteras i enlighet med rutin – utlämnande av allmän handling

Ansvarig chef

Kanslichef

Kontrollmoment

Hur ska den riskminimerande processen kontrolleras	Beskrivning*	Metod	Ansvarig chef
Stickprovskontroller av utlämnanden	Stickprovskontroller av utlämnanden	Stickprov	Kanslichef

3.3 Risk för att skyddade personuppgifter röjs

Riskvärde

20

Riskminimerade åtgärd idag

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter. Alla berörda förvaltningar i kommunen ska överväga på vilken nivå rutiner ska tas fram. I vissa fall kan det vara tillräckligt med förvaltningsövergripande rutiner, medan det på vissa enheter kan behövas enhetsspecifika rutiner för hur personer med skyddade personuppgifter ska hanteras

Ansvarig chef

Säkerhetschef

Kontrollmoment

Hur ska den riskminimerande processen kontrolleras	Beskrivning*	Metod	Ansvarig chef
Kontroll av efterlevnad av riktlinjen	Kontrollen genomförs en checklista där följande kontrolleras; ansvarsfördelning, rutiner, behörighetsstyrning, säker kommunikation, riskbedömningar, kompetens, incidenthantering	Kartläggning	Säkerhetschef

3.4 Risk för otillåten påverkan vid myndighetsutövning och politiska beslut

Riskvärde

20

Riskminimerade åtgärd idag

I rutinen Trygg och säker i Ale kommun fastställs hur exempelvis hot och våld ska hanteras. Här fastställs exempelvis att alla brott ska polisanmälas och att allvarliga tillbud ska anmälas till Arbetsmiljöverket av arbetsgivare i samråd med medarbetare och skyddsorganisationen

Ansvarig chef

Säkerhetschef

Kontrollmoment

Hur ska den riskminimerande processen kontrolleras	Beskrivning*	Metod	Ansvarig chef
Enkätundersökning	Enkätundersökning som undersöker utsatthet för otillåten påverkan i form av hot, trakasserier, kränkningar, ofredanden eller andra påverkansförsök.	Enkät	Säkerhetschef
Kontroll av efterlevnad av rutin	Kontroll om rutinen Trygg och säker i Ale kommun följs.	Kartläggning	Säkerhetschef

3.5 Risk för bristande efterlevnad cybersäkerhetslagen

Riskvärde

16

Riskminimerade åtgärd idag

I kommunens informationssäkerhets- och dataskyddspolicy fastställs hantering. Exempelvis ska samtliga informationstillgångar ska vara identifierade, förtecknade och klassade. Detta för att avgöra vilken information som är mest skyddsvärd, vilka säkerhetsåtgärder som krävs och vilka lagkrav som gäller.

Ansvarig chef

Säkerhetschef

Kontrollmoment

Hur ska den riskminimerande processen kontrolleras	Beskrivning*	Metod	Ansvarig chef
Kontroll om informationsklassning genomförts	Kontroll av om informationsklassning genomförts av respektive nämnds informationshanteringsplan	Kartläggning	Säkerhetschef

4 Sammanfattning och analys

Riskområdena täcker grundläggande processer. Riskerna berör såväl integritet, risk för förtroendeskada samt grundläggande lagefterlevnad för en myndighet kontrolleras.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/646
Datum: 2026-10-28
Utvecklingsledare Julia Widbom

Kommunstyrelsen

Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 som inriktning för det gemensamma lokala folkhälsoarbetet mellan Ale kommun och Västra Götalandsregionens delregionala nämnd västra.

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att samordna genomförandet och uppföljningen av planen i samverkan med berörda verksamheter och aktörer.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun och Västra Götalandsregionens delregionala nämnd västra (DRNV) samverkar och samfinansierar det lokala folkhälsoarbetet. Samverkan regleras genom avtal för perioden 2026–2028.

Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 konkretiserar det arbete som ska bedrivas under verksamhetsåret 2027 och utgår från den långsiktiga inriktning för 2026–2028 som kommunstyrelsen tidigare har beslutat om. Planen beskriver planerade insatser, förväntade resultat och strategier inom fem områden: trygga och goda uppväxtvillkor inklusive fullföljda studier, levnadsvanor och närmiljö, tillit, inkludering och delaktighet, god psykisk hälsa samt hälsosamt åldrande.

Planen har tagits fram i samverkan mellan berörda verksamheter i kommunen och i dialog med externa samverkansparter.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 Ale kommun
- Långsiktig plan 2026-2028 avseende lokalt folkhälsoarbete
- Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2026 - 2028 Ale kommun

Ärendet

Ale kommun har sedan början av 2000-talet tecknat samverkansavtal med Västra Götalandsregionen om lokalt folkhälsoarbete. Nuvarande avtal gäller perioden 2026–2028 och är tecknat mellan Ale kommun och Västra Götalandsregionens delregionala nämnd västra (DRNV).

Syftet med samverkan är att stärka det förvaltningsövergripande folkhälsoarbetet genom gemensamma prioriteringar, samverkan och samfinansiering. Arbetet ska omfatta såväl hälsofrämjande som förebyggande insatser och kan innehålla både generella och riktade insatser utifrån lokala behov.

Kommunstyrelsen beslutade 2025 om Långsiktig plan avseende lokalt folkhälsoarbete 2026–2028. Den långsiktiga planen anger inriktningen för avtalsperioden utifrån kommunens förutsättningar, befolkningens hälsoläge och identifierade behov.

Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 utgår från den beslutade långsiktiga inriktningen och konkretiserar arbetet för verksamhetsåret 2027. Fokus ligger på de insatser som ska genomföras eller utvecklas under året, vilka resultat som eftersträvas och vilka strategier som ska användas för att nå dit.

Målområden

Planens insatser är indelade i fem målområden. Områdena är kopplade till de nationella målområdena för folkhälsopolitiken och används inom Västra Götaland för att skapa en samlad struktur för det lokala folkhälsoarbetet.

Ale kommuns plan för 2027 omfattar samtliga fem områden:

1. Trygga och goda uppväxtvillkor inklusive fullföljda studier
2. Levnadsvanor och närmiljö
3. Tillit, inkludering och delaktighet
4. God psykisk hälsa
5. Hälsosamt åldrande

Insatserna har olika karaktär och befinner sig i olika utvecklingsfaser. Planen omfattar såväl etablerade och återkommande insatser som utvecklingsarbeten där fokus under 2027 ligger på att kartlägga behov, utveckla samverkan, pröva arbetssätt eller ta fram underlag för fortsatt inriktning och beslut.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 skapar en tydlig inriktning för årets gemensamma folkhälsoarbete och konkretiserar den långsiktiga planen för avtalsperioden 2026–2028.

Planen ger förutsättningar för ett samordnat och långsiktigt arbete med både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Genom att kombinera insatser riktade till invånare med utveckling av arbetssätt, kunskapsunderlag och samverkan skapas förutsättningar för att möta identifierade behov och utveckla kommunens förebyggande arbete.

Förvaltningen bedömer vidare att planens inriktning bidrar till kommunfullmäktiges riktningsmål och till målsättningarna i samverkansavtalet med Västra Götalandsregionen. Planens fokus på förebyggande och tidiga insatser ligger även i linje med den förebyggande inriktningen i socialtjänstlagen.

Planen har tagits fram i bred samverkan mellan berörda verksamheter inom kommunen och i dialog med externa samverkansparter. Detta bedöms skapa goda förutsättningar för ett förvaltningsövergripande genomförande och för att folkhälso- och social hållbarhetsperspektiv integreras i berörda verksamheters arbete.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kommunens finansiering av samverkansavtalet uppgår 2027 till 1 076 250 kronor och finansieras inom kommunstyrelsens ram. Av grundbeloppet regleras 943 184 kronor genom samverkansavtalet och 106 816 kronor genom tilläggsavtal. Därutöver tillkommer en indexuppräkning om 26 250 kronor jämfört med föregående år.

Samverkansavtalet bygger på principen om lika finansiering, vilket innebär att Ale kommun och delregional nämnd västra finansierar det avtalade folkhälsoarbetet med lika stora delar.

Utöver finansieringen inom samverkansavtalet finansieras insatser inom det lokala folkhälsoarbetet även genom ordinarie budget inom kommunens verksamheter, riktade statsbidrag och externa projekt- och utvecklingsmedel. Sådan finansiering kan exempelvis avse arbete inom psykisk hälsa, föräldraskapsstöd och suicidprevention samt externa utvecklingsmedel (exempelvis sociala investeringsmedel).

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Planen för lokalt folkhälsoarbete 2027 har ett tydligt invånarperspektiv och omfattar förebyggande och hälsofrämjande insatser i olika skeden av livet. Arbetet berör bland annat trygga uppväxtvillkor, psykisk hälsa, goda levnadsvanor, delaktighet och hälsosamt åldrande. Genom tidiga och förebyggande insatser samt utvecklad samverkan mellan olika aktörer skapas bättre förutsättningar för att möta invånarnas behov och främja hälsa och trygghet.

Folkhälsan har även betydelse för samhällets förmåga att möta kriser och andra påfrestningar. En befolkning med god hälsa och goda förutsättningar att hantera påfrestningar bidrar till ett mer

motståndskraftigt samhälle. Även faktorer som tillit, delaktighet och sociala relationer har betydelse för samhällets samlade motståndskraft. Planens inriktning kan därmed bidra till att stärka förutsättningar som är relevanta även ur ett civilt beredskapsperspektiv.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Ärendet avser i första hand social hållbarhet och bedöms ha begränsad direkt påverkan på den ekologiska hållbarheten.

Vissa insatser, exempelvis sådana som främjar fysisk aktivitet och tillgång till aktiviteter i närmiljön, kan även ha beröringspunkter med ekologisk hållbarhet. Planens huvudsakliga påverkan är dock social.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Folkhälsoarbetet är tvärsektoriellt och berör samtliga kommunfullmäktiges riktningsmål: Ett tryggare Ale, Fokus på kundnytta i Ale och En effektivare organisation i Ale.

Planens förebyggande och hälsofrämjande insatser bidrar framför allt till Ett tryggare Ale genom arbete för trygga uppväxtvillkor, psykisk hälsa, delaktighet, förebyggande arbete och hälsosamt åldrande.

Planens fokus på samverkan, gemensamma kunskapsunderlag och utveckling av arbetssätt har även koppling till En effektivare organisation i Ale. Genom att insatser och arbetssätt utvecklas utifrån invånarnas behov finns även en koppling till Fokus på kundnytta i Ale.

Remiss och samberedning

Ärendet har samberetts med utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kommunledningsförvaltningen genom avdelningarna för demokrati och invånarservice.

Politisk dialog om det lokala folkhälsoarbetet förs även inom ramen för kommundialogen mellan presidiet för Västra Götalandsregionens delregionala nämnd västra och presidierna för utbildningsnämnden, socialnämnden samt kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter kommunstyrelsens beslut samordnas genomförandet av Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027 av kommunledningsförvaltningen i enlighet med samverkansavtalet med Västra Götalandsregionen.

Berörda insatser genomförs i samverkan mellan kommunens verksamheter och, där det är relevant, Västra Götalandsregionen, civilsamhället, föreningslivet och andra externa aktörer.

Insatserna omfattar både aktiviteter riktade till invånare och utvecklingsarbete som syftar till att stärka samverkan, kunskapsunderlag och förebyggande arbetssätt inom ordinarie verksamhet.

Det övergripande strategiska arbetet med folkhälsa och social hållbarhet, inklusive utveckling, stöd till berörda verksamheter och uppföljning enligt samverkansavtalet, hålls samman inom kommunledningsförvaltningen genom funktionen för folkhälsa och social hållbarhet. Respektive berörd verksamhet ansvarar för genomförandet av de insatser som ligger inom det egna verksamhetsområdet.

Samverkan kring barn, unga och familjer sker bland annat inom ramen för samverkansforumet Tidiga samordnade insatser (TSI), där socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen medverkar. Samverkan med Västra Götalandsregionen och andra berörda aktörer sker även genom befintliga lokala samverkansstrukturer, däribland Lokal samverkansgrupp för barn och ungas psykiska hälsa och Närområdesgrupp.

Genomförandet av planen följs upp inom ramen för samverkansavtalet och behandlas i kommundialogen mellan Ale kommun och delregional nämnd västra. Uppföljningen omfattar genomförda insatser, resultat och ekonomisk redovisning och ska vara delregional nämnd västra tillhanda senast den 28 februari 2028. Därefter skickas den till kommunstyrelsen för kännedom.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Avdelningschef Invånarservice
Avdelningschef Demokrati
Delregional nämnd västra

Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027

Ale kommun

1 Plan för lokalt folkhälsoarbete 2027

Följande rapport är en plan för det lokala folkhälsoarbetet och är kopplat till det samverkansavtal folkhälsa som Västra Götalandsregionen (VGR) genom de delregionala nämnderna (DRN) har ingått med respektive kommun i deras nämndområde. Avtalet gäller för perioden 2026-2028.

Samverkansavtalet finansierar tjänst/er och utvecklingsmedel.

Planen innehåller budget och planerade insatser för kommande år. Det är enbart det som finansieras genom avtalet som ska tas med i denna plan.

2 Organisering och tjänst

Det lokala folkhälsoarbetet i Ale kommun samordnas strategiskt av kommunstyrelsen, i enlighet med samverkansavtalet med Västra Götalandsregionen. Det operativa genomförandet av insatser sker inom socialnämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsen genom kultur- och fritidsutskottet. Den strategiska tjänsten för folkhälsa och social hållbarhet är placerad inom kommunledningsförvaltningen, avdelningen demokrati, och ansvarar för övergripande samordning, analys och stöd till verksamheterna samt uppföljning enligt avtalet.

Varje år tar berörda förvaltningar fram en kommungemensam verksamhetsplan och budget för folkhälsoarbetet. Planen och uppföljningen föregående år behandlas i kommundialogen mellan Ale kommun och Delregional nämnd västra (DRNV) och fastställs av kommunstyrelsen. Kommundialogen är den politiska plattformen för gemensam planering och uppföljning och genomförs två gånger per år med representanter från socialnämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott tillsammans med DRNV.

Folkhälsoarbetet bygger på bred samverkan, både inom kommunen och med externa aktörer. Insatserna genomförs i nära samarbete mellan kommunens förvaltningar, regionen, civilsamhället, föreningslivet och andra offentliga aktörer. De omfattar både aktiviteter riktade till invånare och utvecklingsprocesser där tvärsektoriell samverkan eller ett socialt hållbarhetsperspektiv stärker ordinarie verksamhet.

Samverkan kring barn, unga och familjer sker inom ramen för samverkansforumet Tidiga samordnade insatser (TSI). I TSI ingår representanter från socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen på olika nivåer med gemensamt ansvar för att tidigt identifiera behov och säkerställa rätt stöd i rätt tid. Samordningen av TSI leds av utvecklingsledare folkhälsa och social hållbarhet.

Samverkan med regionen sker i lokala samverkansgrupper (Lokal samverkansgrupp för barn och ungas psykiska hälsa och Närområdesgrupp).

3 Strategier och insatser

Nedan följer en redogörelse för de insatser som planeras kommande år utifrån fem områden. Dessa områden är framtagna för att kunna ge en samlad bild över folkhälsoarbetet i hela Västra Götaland. Områdena är kopplade till de nationella målområdena men är modifierade för att passa på regional och kommunal nivå. De framtagna områdena speglar de insatser som genomförs på lokal nivå. Kommunen förväntas inte arbeta med alla områden utan det är de lokala behoven och framtagna prioriteringar som ligger till grund för de insatser som genomförs i respektive kommun.

3.1 Trygga och goda uppväxtvillkor inkl. fullföljda studier

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
Samverkansforum TSI: TSI-samverkansforum är ett kommunövergripande forum för samverkan kring tidiga och samordnade insatser för barn, unga och familj. Forumet samlar relevanta aktörer för erfarenhetsutbyte, dialog och gemensam problemlösning. Forumet leds av en styrgrupp. **Målgrupp:** Barn och unga, samt deras föräldrar	TSI-forumet har en tydlig struktur och används för dialog, erfarenhetsutbyte och gemensam problemlösning kring prioriterade frågor för barn och unga. Forumets innehåll är relevant för deltagande verksamheter och bidrar till stärkt samverkan. TSI är fortsatt ett forum för att hantera frågor i organisatoriska mellanrum som berör barn, unga och familj.	Vidareutveckla TSI-forumet utifrån befintlig struktur, med fortsatt fokus på dialog, erfarenhetsutbyte och gemensam problemlösning. Forumets innehåll och tematiska fokus utvecklas löpande utifrån aktuella behov och frågor som identifieras i verksamheterna eller lyfts från målgrupper eller andra samverkansparter. Under året följs även TSI:s styrning och koppling till kommunens andra samverkansstrukturer upp.
Päronguiden: Ales generella föräldrastöd för vårdnadshavare och andra viktiga vuxna kring barn och unga 0–18 år. Insatsen sprids via relevanta arenor för barn och familjer, bland annat BVC, förskola och skola, och kompletteras med information och	Päronguiden är fortsatt en tillgänglig del av kommunens generella föräldraskapsstöd och utvecklas utifrån identifierade behov hos målgruppen och berörda verksamheter. Under 2027 finns ett förbättrat kunskapsunderlag för	Fortsätta genomföra och sprida Päronguiden via relevanta arenor och erbjuda kompletterande digitala föreläsningar. Samla in erfarenheter och underlag från berörda verksamheter och följeforskning för att identifiera och prioritera utvecklingsområden. Under 2027 ses även

hänvisning till annat föräldrastöd. Som en del av insatsen erbjuds även öppna digitala föräldraföreläsningar. **Målgrupp:** Vårdnadshavare och andra viktiga vuxna kring barn och unga 0–18 år.	ställningstaganden kring Päronguidens fortsatta inriktning, uppföljning och långsiktiga organisering.	styrning, organisering, ansvar och uppföljning över för att skapa en långsiktigt hållbar struktur för Päronguiden och dess koppling till kommunens övriga föräldrastöd.
Föräldrahälsa i Ale: Föräldrahälsa är ett utvecklingsarbete som syftar till att implementera och vidareutveckla ett arbetssätt för föräldrahälsa som tagits fram inom projektet Föräldrahälsa i Ale 2025–2027. Arbetssättet riktar sig till föräldrar och ska efter projektslut implementeras i ordinarie verksamhet. **Målgrupp:** Föräldrar Barn och unga i grundskolan	Arbetssättet för Föräldrahälsa är implementerat eller under etablering i ordinarie verksamhet efter projektslut och det finns en tydlig struktur för fortsatt samordning och utveckling. Förutsättningarna för att utveckla arbetet med fokus på barn 0–6 år och förskolan har undersökts.	Under 2027 planeras övergången från projekt till ordinarie verksamhet och ansvarsfördelning och koordinering efter projektslut tydliggörs. Samverkan med vårdcentraler och andra berörda aktörer upprätthålls för att säkerställa kontinuitet i arbetet. Möjligheten att vidareutveckla arbetet för barn 0–6 år och förskola undersöks, liksom förutsättningarna för implementeringsstöd till andra kommuner i nämndområdet.
Föräldrastöds-information 2.0 Insatsen syftar till att förbättra hur information om tillgängligt föräldrastöd når föräldrar och andra viktiga vuxna. Arbetet genomförs i samverkan med relevanta aktörer och utgår från målgruppens behov. **Målgrupp:** föräldrar och vårdnadshavare	Det finns en tydligare bild av vilka hinder som påverkar föräldrars och andra viktiga vuxnas möjligheter att hitta, förstå och ta del av information om föräldraskapsstöd. Utifrån identifierade behov har förbättringar i kommunikation och spridning utvecklats och börjat prövas	Kartlägga nuläge och behov och identifiera vilka hinder som finns för att information om föräldrastöd når målgruppen. Utifrån detta utvecklas och prövas lämpliga arbetssätt för kommunikation och spridning i samverkan med regionen och andra relevanta aktörer.
Samverkan barn och familj, tidiga insatser: Utforska nya arbetssätt som främjar samverkan och tidiga insatser för barn, 0-6 år. Fortsatt utveckling av samverkan och tidiga insatser för barn 0–6 år	Frågan om tidiga insatser för barn 0–6 år hålls levande som ett kommungemensamt utvecklingsområde. Samverkan mellan relevanta verksamheter utvecklas utifrån identifierade behov.	Fortsätta skapa forum och former för samverkan mellan relevanta aktörer. Följa och ta tillvara erfarenheter från pågående insatser inom området. Identifiera behov och hinder i dagens samverkan.

och deras familjer. Fokus är att stärka förutsättningarna för tidig upptäckt, samverkan och tidigt stöd mellan verksamheter som möter barn och familjer. **Målgrupp:** Barn 0–6 år och deras familjer.	Ale har undersökt och prövat möjliga arbetssätt för tidigare upptäckt och mer samordnade insatser. Erfarenheter från pågående insatser och nya organisatoriska förutsättningar används som underlag för fortsatt utveckling. Det finns bättre underlag för att ta ställning till eventuella fortsatta utvecklingsinsatser.	Undersöka möjliga arbetssätt för tidig upptäckt och gemensamt agerande. Använda 2027 för att samla kunskap och erfarenheter inför eventuella beslut om nästa steg. Följa och ha fokus på närvaro- och frånvaroarbete även i förskolan och i tidiga åldrar.
Läsfrämjande insatser för barn 0-6 år: Utveckling av likvärdigt läsfrämjande arbete på kommunens förskolor samt informera föräldrar om högläsningens betydelse. **Målgrupp:** Barn 0–6 år och deras vårdnadshavare samt verksamheter som möter målgruppen.	Berörda verksamheter har en stärkt gemensam bild av behov och utvecklingsmöjligheter inom det läsfrämjande arbetet för barn 0–6 år. Prioriterade utvecklingsområden och former för fortsatt samverkan har identifierats. Där konkreta insatser genomförs under året har erfarenheter samlats som underlag för fortsatt utveckling.	Initiera och utveckla samverkan mellan relevanta verksamheter, exempelvis förskola, bibliotek och BVC. Ta tillvara befintlig kunskap och erfarenheter, identifiera behov och möjliga utvecklingsområden samt utifrån detta bedöma vilka insatser eller arbetssätt som bör prioriteras.
Våldsprevention: Fortsätta och utveckla kommunens våldspreventiva arbete genom kompetensutveckling, stöd till systematiskt förebyggande arbete och utveckling av samverkan mellan relevanta aktörer och områden. **Målgrupp:** Primärt personal som möter barn och unga samt föräldrar. Sekundärt barn och unga.	Kunskapen om våldsprevention vidmakthålls och utvecklas bland relevanta yrkesgrupper. Utbildningsinsatser kopplas tydligare till praktiskt och systematiskt förebyggande arbete. Erfarenheter och resultat från genomförda insatser används för fortsatt utveckling. Ale har identifierat relevanta nästa steg i det våldspreventiva arbetet. Kopplingen mellan	Genomföra regelbundna utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser. Stödja verksamheter i att omsätta kunskap i praktiskt förebyggande arbete. Följa upp genomförda insatser och använda tillgängliga resultat och underlag. Ta del av erfarenheter från andra kommuner och relevanta aktörer. Identifiera och prioritera nästa utvecklingssteg. Samordna och skapa kopplingar till trygg digital uppväxt och arbetet med ungas relationer.

	våldsprevention, trygg digital uppväxt och ungas relationer stärks. Kommunens delaktighet i En vecka fri från våld fortsätter.	Fortsätta bidra till kommunens arbete under En vecka fri från våld.
Våldsprevention i digitala miljöer – Trygg digital uppväxt: Utveckla kommunens förebyggande arbete kring barn- och ungas utsatthet i digitala miljöer (ex relationer, våld, sexuell utsatthet, kriminalitet, och våldsbejakande extremism) genom kunskapshöjande insatser, samt utveckling av information, stöd och rutiner. **Målgrupp:** Primärt - personal som möter barn och unga samt föräldrar och andra viktiga vuxna. Sekundärt - barn och unga	Personal som möter barn och unga har ökad kunskap om utsatthet och våld i digitala miljöer. Föräldrar och andra viktiga vuxna har tillgång till relevant kunskap och information. Barn och unga nås av förebyggande information utifrån identifierade behov. Kommunen har bättre kunskap om vilka rutiner och stöd som behövs när utsatthet i digitala miljöer upptäcks. Kopplingen mellan våldsprevention, ungas relationer och digitala miljöer är tydligare.	Genomföra eller erbjuda riktad kompetensutveckling för personal. Sprida relevant information och kunskap till föräldrar, viktiga vuxna, barn och unga. Kartlägga behov av stöd, verktyg och rutiner vid upptäckt av utsatthet. Utveckla eller tydliggöra rutiner där behov identifieras. Stärka kompetensen kring samtal med unga om relationer och utsatthet. Samordna arbetet med kommunens övriga våldspreventiva arbete samt följa relevanta delar av den brottsförebyggande åtgärdsplanen och SIMBAs handlingsplan för hälsa och den nära vården 2026-2027. Ta tillvara erfarenheter från andra kommuner där det är relevant.

Kommentarer

3.2 Levnadsvanor och närmiljö

Den fysiska miljön vi lever och verkar i har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
Rörelseglädje och goda matvanor för barn och unga: Team Pep kommun Kommunövergripande	Det finns en aktuell samlad bild av pågående insatser och utvecklingsbehov inom fysisk	Att barn och unga är fysiskt aktiva och har goda matvanor är en viktig friskfaktor som främjar hälsa och

team med uppdrag att uppdatera bruttolista av insatser, främja samverkan och kompetensutveckla kring området. **Målgrupp:** barn och unga	aktivitet/rörelseglädje och matvanor för barn och unga. Ökad kunskap om aktuell forskning, goda exempel samt pågående insatser inom kommunen.	välbefinnande genom hela livet. Strategin för arbetet är att samla relevanta verksamheter i Team Pep Kommun för att skapa en gemensam bild av pågående insatser och utvecklingsbehov; samt ta del av aktuell kunskap och goda exempel samt identifiera områden där ökad samverkan eller gemensamma insatser kan stärka kommunens arbete med rörelse och goda matvanor.
Pep förskola: Pep förskola är fokus för Pep kommun och syftar till att utveckla förskolans arbete med rörelseglädje och goda matvanor. Ett utvecklingsarbete bedrivs på enskilda förskolor där erfarenheter och lärdomar formar nya arbetssätt inom förskoleverksamheten. **Målgrupp:** barn i förskolan.	Ett utforskande utvecklingsarbete på prioriterade förskolor har genererat erfarenheter och prövade arbetssätt för att främja rörelseglädje, motorisk utveckling och nyfikenhet på varierad kost. Erfarenheterna har dokumenterats och gjorts tillgängliga för fortsatt utveckling och spridning inom förskoleverksamheten.	Inom förskolan är pedagogerna den viktigaste resursen för att främja barns motoriska utveckling och rörelseglädje. Strategin är därför att stärka pedagogernas kompetens och inspirera till arbetssätt som uppmuntrar fysisk aktivitet i vardagen. Erfarenheter från de prioriterade förskolorna används för att utveckla och sprida framgångsrika metoder inom hela förskoleverksamheten. Insatsernas omfattning anpassas utifrån beslutad ambitionsnivå och tillgängliga resurser.
Meningsfull fritid i närmiljön: Lovaktiviteter Stöd till lov- och sommaraktiviteter i samverkan med föreningar och andra aktörer. Insatsen riktar sig till barn och unga och syftar till att skapa möjligheter till meningsfull fritid i närmiljön. **Målgrupp:** barn och unga	Barn och unga erbjuds fortsatt lov- och sommaraktiviteter, med ökad kunskap om insatsernas räckvidd och om hur stödet kan bidra till en mer jämlik och inkluderande tillgång till meningsfull fritid.	Fortsätta stödja lov- och sommaraktiviteter i samverkan med föreningar och andra aktörer. Se över hur målgrupp, inkludering och tillgänglighet kan beaktas vid fördelning av stöd och följa upp insatsens räckvidd genom enkla aktivitets- och deltagarmått.
Sommarlovsaktiviteter Fritidsbankens sommarturné: Pep-up Fritidsbankens	Barn och unga får ökad tillgång till kostnadsfria fritidsaktiviteter och möjlighet att prova olika	Genomföra sommarturnén på olika platser och erbjuda kostnadsfria aktiviteter och tillgång till

sommarturné erbjuder barn och unga möjlighet att kostnadsfritt prova olika fritids- och sportaktiviteter samt använda fritids- och sportutrustning på olika platser i kommunen. Ungdomar anställs som feriearbetare för att medverka i genomförandet. **Målgrupp:** barn och unga	aktiviteter och använda fritids- och sportutrustning. Ungdomar får samtidigt arbetslivserfarenhet genom feriearbete.	fritids- och sportutrustning. Använda feriearbetare i genomförandet.
ANDTS-prevention: Kommunövergripande ANDTS-förebyggande arbete riktat till ungdomar och deras vårdnadshavare. Arbetet omfattar bland annat föräldrainformation, återkommande drogvaneundersökningar, analys av lokala och nationella kunskapsunderlag samt samordning av förebyggande insatser. **Målgrupp:** primärt föräldrar och personal, sekundärt barn och unga	Ett mer samordnat och kunskapsbaserat ANDTS-förebyggande arbete där resultat från DVU och CAN används som underlag för prioritering och utveckling av insatser.	Revidera ANDTS-årshjulet och se över befintliga insatser och föräldrainformation utifrån aktuella behov. Genomföra och analysera DVU samt analysera resultat från CAN och tydliggöra hur resultaten ska användas i det fortsatta förebyggande arbetet, bland annat i samverkan med relevanta aktörer och strukturer.

Kommentarer

3.3 Tillit, inkludering och delaktighet

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/ förväntat resultat	Strategi för att nå målet
Social kartläggning 2027: Ale kommun har genomfört en kartläggning över befolkningens hälsa och livsvillkor 2016 och 2022. Under 2027 genomförs en	En aktuell och samlad nulägesbild av invånarnas hälsa och livsvillkor som ger underlag för analys, prioriteringar och fortsatt utvecklingsarbete. Resultatet är sammanställt, analyserat	Genomföra kartläggningen i samverkan med berörda verksamheter och ta fram relevanta data och kunskapsunderlag. Planera för hur resultatet ska presenteras,

kommunövergripande social kartläggning som ger en uppdaterad och samlad nulägesbild av hur invånarna i Ale mår och hur deras livsvillkor ser ut. Kartläggningen omfattar relevanta kunskapsunderlag om hälsa och livsvillkor och ska kunna användas av kommunens verksamheter som ett gemensamt kunskapsunderlag. **Målgrupp:** beslutsfattare, verksamheter samt invånare	och presenterat på ett sätt som ger underlag för prioriteringar och fortsatt arbete med identifierade utmaningar.	analyseras och omsättas i kommunens fortsatta arbete, inklusive hur komplexa samhällsutmaningar som identifieras kan hanteras vidare.
LUPP-undersökning 2027: Planera och genomföra LUPP-undersökningen 2027 för elever i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet. Undersökningen synliggör ungdomars upplevda hälsa, livssituation och erfarenheter och ger underlag för kommunens fortsatta utvecklingsarbete. **Målgrupp:** primärt - beslutsfattare, sekundärt - barn och unga	LUPP 2027 genomförs och det finns en tydlig struktur för ansvar, samverkan och ungas delaktighet i arbetet. Förutsättningar finns för att analysera, återkoppla och använda resultaten när de blir tillgängliga under 2028.	Förbereda genomförandet i samverkan med berörda verksamheter och delta i relevanta regionala nätverk. Tydliggöra ansvar och finansiering samt involvera unga i arbetet. Undersöka möjligheten att inkludera relevanta frågor om exempelvis trygghet i digitala miljöer, partnerrelationer och våldsutsatthet.
Relationsbyggande insats med blåljuspersonal: PAR och barn på buss Relationsbyggande insatser med blåljuspersonal genomförs för elever i årskurs 2 och 8. Insatserna omfattar bland annat att elever i årskurs 8 möter polis, ambulans och räddningstjänst samt att elever i årskurs 2 besöker räddningstjänsten. **Målgrupp:** barn i åk2 och åk8	Insatserna genomförs och följs upp för att öka kunskapen om hur de upplevs och i vilken utsträckning de bedöms bidra till det relationsskapande syftet. Uppföljningen ger underlag för ställningstagande till fortsatt inriktning och utveckling	Genomföra insatserna i samverkan med polis, ambulans och räddningstjänst samt föra dialog med berörda aktörer om insatsens syfte, relevans och fortsatta utformning. Under 2027 följs insatsen upp på ett proportionerligt sätt och resultatet används som underlag för ställningstagande kring fortsatt arbete.
Demokratistärkande insatser:	Det finns en tydligare samlad bild av kommunens nuvarande	Kartlägga och analysera nuvarande arbetssätt och föra dialog med berörda

Se över och utveckla Ales arbete med delaktighet, inflytande och medborgardialog. Arbetet omfattar bland annat formerna för medborgardialog, samverkan med råd och andra former för inflytande samt uppföljning av utvecklingen inom IOP-samarbeten. Särskilt fokus riktas mot ungas delaktighet och möjlighet att påverka. **Målgrupp:** verksamheter, invånare, samverkan med råden och andra former av inflytande	former för delaktighet, inflytande och medborgardialog samt identifierade utvecklingsbehov. Prioriterade förbättringsområden och möjliga nästa steg har konkretiserats, med särskilt fokus på ungas möjligheter till inflytande.	verksamheter, råd och målgrupper. Utifrån detta identifieras behov av tydligare struktur, ansvar och arbetssätt för medborgardialog och andra former av delaktighet och inflytande. Ungas egna röster ges möjlighet att påverka utvecklingen av arbetet.

Kommentarer

3.4 God psykisk hälsa

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
Suicidprevention: ett utvecklingsarbete för att skapa en samlad bild av nuläge och behov i Ale kommuns suicidpreventiva arbete. Utifrån detta tas ställning till hur det fortsatta arbetet behöver utvecklas och styras, inklusive om det finns behov av ett styrdokument. **Målgrupp:** Kommunens verksamheter och funktioner som berörs av det suicidpreventiva arbetet, samt andra samverkansparter.	Det finns en samlad bild av nuläge, behov och utvecklingsområden i kommunens suicidpreventiva arbete. Omvärldsbevakning och inventering ger underlag för ställningstagande till fortsatt inriktning, organisering och styrning av arbetet, inklusive om det finns behov av att ta fram ett styrdokument och i så fall vilken form som är ändamålsenlig.	Ett team samordnar arbetet med att kartlägga nuläget, identifiera utvecklingsbehov och inhämta relevant nationell och regional kunskap. Berörda verksamheter involveras i framtagandet av förslaget. Befintliga insatser inventeras. Genomföra omvärldsbevakning och ta del av relevanta nationella och regionala kunskapsunderlag samt erfarenheter från andra kommuner. Involvera berörda

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
		verksamheter för att identifiera behov och utvecklingsområden. Resultatet sammanställs som underlag för ställningstagande till nästa steg i kommunens suicidpreventiva arbete.
Dans för hälsa: Dans för hälsa erbjuds som en hälsofrämjande insats med syfte att främja psykiskt välmående. Arbetet 2027 ska även uppmärksamma förutsättningar för deltagande och hur insatsen når målgruppen. **Målgrupp:** tjejer och icke-binära i årskurs 6–9.	Dans för hälsa erbjuds fortsatt den avsedda målgruppen. Uppföljningen ger ökad kunskap om deltagande, räckvidd och eventuella hinder för deltagande och används som underlag för ställningstagande till fortsatt utveckling.	Insatsen genomförs med fortsatt fokus på den avsedda målgruppen. Under 2027 följs deltagandet och erfarenheterna av tidigare justeringar upp. Eventuella hinder för deltagande identifieras och ligger till grund för bedömning av om ytterligare förändringar behövs.
Det syns inte: Det syns inte är ett lärverktyg som stödjer skolornas systematiska och hälsofrämjande arbete med fokus på lättare psykiska hälsoproblem relaterade till ungdomars förändrade levnadsvanor i ett digitaliserat samhälle. **Målgrupp:** skolpersonal och elever på högstadiet och gymnasiet.	Verktyget används och utvecklas i berörda skolor, med planerat införande på Ahlafors fria skola. Ökad kunskap om användning och erfarenheter från skolpersonal och elevhälsa ger underlag för fortsatt utveckling av insatsen.	Stödja användningen av Det syns inte i befintliga verksamheter och möjliggöra införande på Ahlafors fria skola. Följa upp hur verktyget används och hur skolpersonal och elevhälsa upplever att det bidrar till det hälsofrämjande arbetet, för att identifiera behov av fortsatt utveckling.
Aktivitets- och friskvårdsgrupp: Undersöka förutsättningarna för aktivitets- och friskvårdsgrupper. Insatsen ska främja rörelseglädje och social gemenskap genom fritidsaktiviteter som kan bidra till stärkt självkänsla och bättre fysisk och psykisk hälsa. **Målgrupp:** barn och unga med obesitas och/eller	Ett förslag tas fram för hur aktivitets- och friskvårdsgrupper kan organiseras och genomföras i Ale, inklusive målgrupp, ansvar, samverkan och resursbehov. Möjligheten att starta eller pröva verksamheten under 2027 bedöms utifrån de förutsättningar som identifieras.	Kartlägga behov och befintliga möjligheter, föra dialog med berörda verksamheter och vårdaktörer samt klargöra organisatorisk hemvist, ansvar och former för deltagande. Utifrån detta utformas ett genomförbart upplägg med en enkel uppföljning av deltagande och deltagarnas erfarenheter.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
psykisk ohälsa, föreningsliv		

Kommentarer

Insatser inom målområde god psykisk hälsa kommer att samordnas med insatser inom eventuella statsbidrag kring ungas psykiska hälsa samt suicidprevention.

3.5 Hälsosamt åldrande

För ett hälsofrämjande, friskt åldrande är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till åldrande med livskvalitet.

Beskrivning av insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi för att nå målet
Senior sport school: I samverkan med föreningar erbjuda att pröva på olika fysiska aktiviteter, föreläsningar om hälsa, kost och skadeförebyggande samt social samvaro. **Målgrupp:** personer 65 år eller äldre	Deltagarna får möjlighet att prova olika former av fysisk aktivitet, ta del av kunskap om hälsa och skapa sociala kontakter. Insatsen bidrar till ökad kännedom om och kontakt med lokala föreningar och möjligheter till fortsatt fysisk och social aktivitet samt minskad ofrivillig ensamhet.	Ordna ett program med tolv träffar för ca 25 personer per termin. Under programmet får deltagarna testa olika sporter och aktiviteter, ökad kunskap i HLR, goda levnadsvanor samt fallprevention. Sammankomsterna möjliggör för deltagarna att få ett socialt sammanhang och gemenskap.
Marknadsföring av förebyggande insatser: Marknadsföring av anhörigstöd, demensteamet och senior sports school på vårdcentraler, butiker, bibliotek, lokal press och allmänna platser samt hemskickad information. **Målgrupp:** invånare 65 år och äldre	Invånare 65 år och äldre har fått ökad möjlighet att ta del av information om kommunens förebyggande och hälsofrämjande stöd och aktiviteter. Kommunen har samtidigt fått bättre kunskap om vilka informationskanaler som är relevanta för målgruppen.	Att få tillgång till hälsofrämjande öppna insatser och aktiviteter tidigt bidrar till ett hälsosamt åldrande samt förebygger ofrivillig ensamhet. Strategin är därför att sprida samlad information om relevanta förebyggande och hälsofrämjande insatser genom vårdcentraler, bibliotek, näringsliv, allmänna platser och, där det är relevant, riktade utskick. Följa upp och utveckla informationsspridningen

		utifrån erfarenheter under året.
Strategiskt samverkansforum för målgruppen 65 + Samla aktörer som riktar sina insatser till målgruppen 65 år eller äldre för att samordna både utbud och kommunikation till målgruppen samt utveckla samverkansformer för högre måluppfyllelse. **Samverkansparter:** kommunledningsförvaltningen, socialförvaltningen, RF-Sisu	Ett strategiskt samverkansforum för frågor som rör målgruppen 65+ har etablerats. Deltagande aktörer har ökad kännedom om varandras uppdrag och insatser samt identifierade områden där ökad samordning kan förbättra utbud och kommunikation till målgruppen	Samla relevanta kommunala verksamheter och andra aktörer i ett återkommande forum för informationsutbyte, gemensam behovsbild och samordning. Identifiera frågor där gemensam planering eller kommunikation kan skapa mervärde. Möjlighet att samverka med rådgivande parter, ex KPR ses över.
Kompetensutveckling psykisk hälsa: Möta behovet av kompetensutveckling inom psykisk ohälsa och suicidprevention i äldreomsorgens verksamhet. **Målgrupp:** personal inom äldreomsorgen, sekundärt personer inom äldreomsorgens verksamhet.	Berörd personal har stärkt kunskap om psykisk ohälsa och suicidprevention hos äldre samt ökad kunskap om bemötande och vart personer kan hänvisas för stöd och hjälp.	Genomföra kompetensutveckling utifrån identifierade behov inom äldreomsorgens verksamheter och tydliggöra relevanta vägar till stöd och hjälp
Våldspreventivt arbete fokus seniorer: Möta behovet av kompetensutveckling inom våldsprevention i äldreomsorgens verksamhet. Se över behov av rutiner för hantering av våld i nära relation som upptäcks av personal i äldreomsorgen. **Målgrupp:** personal inom äldreomsorgen, sekundärt personer inom äldreomsorgens verksamhet.	Berörd personal har stärkt kunskap om våld i nära relationer bland äldre, bemötande vid upptäckt av våldsutsatthet samt vart personer kan hänvisas för stöd och hjälp. Behov av att utveckla eller tydliggöra rutiner för hur upptäckt våldsutsatthet ska hanteras har identifierats.	Genomföra kompetensutveckling för berörd personal samt kartlägga befintliga arbetssätt och rutiner vid upptäckt av våld i nära relationer. Utifrån identifierade behov bedöma om rutiner eller annat stöd behöver utvecklas eller tydliggöras

Kommentarer

4 Övrigt

5 Ekonomi

Ekonomisk redovisning (kr)

	BUDGET		UTFALL	
	DRN	**KOMMUN**	**DRN**	**KOMMUN**
INTÄKTER				
Ingående saldo från föregående år	50 000	50 000		
Årets medel enl. samverkansavtal folkhälsa	1 076 250	1 076 250		
Summa intäkter för årets insatser	1126250	1126250		
KOSTNADER				
Folkhälsostrateg, fördelas enligt följande:				
Lön (inkl. lönebikostnader)	425 000	425 000		
Omkostnader (ex. administration, utbildning, resor m.m.	5 000	5 000		
Summa kostnader för folkhälsostrateg	430000	430000		
Utvecklingsmedel fördelas enligt följande:				
Trygga och goda uppväxtvillkor inkl. fullföljda studier	189 750	189 750		
Levnadsvanor och närmiljö	239 000	239 000		
Tillit, inkludering och delaktighet	137 500	137 500		
God psykisk hälsa	17 500	17 500		
Hälsosamt åldrande	112 500	112 500		
Övriga kostnader t ex kopplat till folkhälsoråd, folkhälsopris, statistikunderlag eller liknande				

Summa kostnader för årets insatser inkl. kostnader för folkhälsostrateg	1126250	1126250		
ÅRETS RESULTAT (intäkter-kostnader)	0	0		
Varav överförs till kommande år				
Varav återbetalas till respektive part				

Kommentar

Långsiktig plan 2026-2028 - avseende lokalt folkhälsoarbete

Ale kommun

Innehåll

1 Plan avseende lokalt folkhälsoarbete 3

2 Organisering och tjänst 3

3 Långsiktig riktning för hela avtalsperioden 4

3.1 Beskrivning av styrdokument som ligger till grund för folkhälsoarbetet..... 4

Nationella styrdokument..... 4

Kommunens styrdokument..... 5

Folkhälsa i regionala styr- och måldokument 2026 6

3.2 Beskrivning av befolkningens hälsoläge och behov 10

3.3 Prioriterade områden och målgrupper under avtalsperioden..... 15

4 Strategier och insatser 18

4.1 Trygga och goda uppväxtvillkor inkl. fullföljda studier 18

4.2 Levnadsvanor och närmiljö 22

4.3 Tillit, inkludering och delaktighet..... 24

4.4 God psykisk hälsa 26

4.5 Hälsosamt åldrande 28

5 Ekonomi 30

1 Plan avseende lokalt folkhälsoarbete

Följande rapport är en plan för det lokala folkhälsoarbetet och är kopplat till det samverkansavtal folkhälsa som Västra Götalandsregionen (VGR) genom delregional nämnd västra (DRNV) har ingått med Ale kommun. Avtalet gäller för perioden 2026-2028.

Samverkansavtalet finansierar tjänst/er och utvecklingsmedel.

Planen innehåller budget och planerade insatser för kommande år. Det är enbart det som finansieras genom avtalet som ska tas med i denna plan. Första året på avtalsperioden innehåller planen en långsiktig riktning för hela avtalsperioden.

2 Organisering och tjänst

Det lokala folkhälsoarbetet i Ale kommun samordnas strategiskt av kommunstyrelsen, i enlighet med samverkansavtalet med Västra Götalandsregionen. Det operativa genomförandet av insatser sker inom socialnämnden, utbildningsnämnden och kultur- och fritidsutskottet. Den strategiska tjänsten för folkhälsa och social hållbarhet är placerad inom kommunledningsförvaltningen, avdelningen demokrati, och ansvarar för övergripande samordning, stöd till verksamheterna samt uppföljning enligt avtalet.

Varje år tar berörda förvaltningar fram en kommungemensam verksamhetsplan och budget för folkhälsoarbetet. Planen och uppföljningen föregående år behandlas i kommundialogen mellan Ale kommun och Delregional nämnd västra (DRNV) och fastställs av kommunstyrelsen. Kommundialogen är den politiska plattformen för gemensam planering och uppföljning och genomförs två gånger per år med representanter från socialnämnden, utbildningsnämnden och kultur- och fritidsutskottet tillsammans med DRNV.

Folkhälsoarbetet bygger på bred samverkan, både inom kommunen och med externa aktörer. Insatserna genomförs i nära samarbete mellan kommunens förvaltningar, regionen, civilsamhället, föreningslivet och andra offentliga aktörer. De omfattar både aktiviteter riktade till invånare och utvecklingsprocesser där tvärsektoriell samverkan eller ett socialt hållbarhetsperspektiv stärker ordinarie verksamhet.

Samverkan kring barn, unga och familjer sker inom ramen för samverkansforumet Tidiga samordnade insatser (TSI). I TSI ingår representanter från socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och

kommunledningsförvaltningen på olika nivåer med gemensamt ansvar för att tidigt identifiera behov och säkerställa rätt stöd i rätt tid. Samordningen av TSI leds av utvecklingsledare folkhälsa och social hållbarhet.

Samverkan med regionen sker i lokala samverkansgrupper (Lokal samverkansgrupp för barn och ungas psykiska hälsa och Närområdesgrupp).

3 Långsiktig riktning för hela avtalsperioden

Det övergripande nationella folkhälsomålet är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara klyftorna inom en generation”. Utgångspunkt för folkhälsoarbetet är det nationella målet med dess åtta målområden samt VGR:s och kommunens styrdokument.

3.1 Beskrivning av styrdokument som ligger till grund för folkhälsoarbetet

Nationella styrdokument

Folkhälsoarbetet vilar på flera nationella lagar och riktlinjer[1]. I regeringsformen (SFS 1974:152) anges att det allmänna ska verka för goda förutsättningar för hälsa. Utöver detta regleras kommunens arbete med folkhälsa av bland annat:

- Socialtjänstlagen
- Skollagen
- Hälso- och sjukvårdslagen
- Arbetsmiljölagen
- Socialförsäkringsbalken
- Plan- och bygglagen
- Diskrimineringslagen
- Tobaks- och alkohollagen
- Livsmedelslagen

[1] Vad styr folkhälsopolitiken? — Folkhälsomyndigheten; Lagar inom folkhälsoområdet — Folkhälsomyndigheten

Den nationella folkhälsopolitiken, beslutad av riksdagen, är inte juridiskt bindande i sig men är integrerad i flera av dessa lagar och förordningar.

Utöver lagstiftningen påverkas folkhälsoarbetet också av andra nationella och internationella styrdokument:

- **FN:s Agenda 2030** med de 17 globala målen för en hållbar utveckling, där principen är att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.
- **Strategin Det handlar om livet– nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (Skr. 2024/25:77**), innehåller 4 övergripande mål
    - En förbättrad psykisk hälsa i hela befolkningen
    - Färre liv förlorade i suicid
    - Minskade påverkbara skillnader i psykisk hälsa
    - Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd

Kommunens styrdokument

Ale kommuns arbete med folkhälsa styrs av en rad övergripande och specifika dokument. I den kommunala styrmodellen utgår all långsiktig inriktning från kommunens vision, som kompletteras av kommunfullmäktiges riktningsmål. Dessa konkretiseras i den årliga mål- och budgetprocessen, där mål och uppdrag fastställs.

Ale kommuns vision

Ett Ale: I Ale skapar människor, föreningar och företag möjligheter och framtiden tillsammans i ett samhälle där vi gemensamt tar ansvar. Mellan skog och älv växer vi med en storslagen småskalighet där småstadens fördelar bevaras. Ett pärlband av orter, var och en unik, här finns en plats för alla. Här har vi nära till varandra, naturen och stadens brus. Ale – Sveriges längsta småstad.

Kommunfullmäktiges riktningsmål

- Ett tryggare Ale
- Fokus på kundnytta i Ale
- En effektivare organisation i Ale

Övriga styrdokument med relevans för folkhälsoarbetet

Specifika program och riktlinjer:

- Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Riktlinje vid skolfrånvaro (utbildningsnämnden)

- Riktlinje för mångfald och jämställdhet
- Riktlinje för socialförvaltningens arbete med våld i nära relation
- Äldreplan 2019–2026
- Program för trygghet och säkerhet
- Program för nationella minoritetsfrågor

Policys och övergripande dokument:

- Ungdomsinflytandepolicy
- Invånardialogpolicy
- Kulturplan
- Översiktsplan

Folkhälsa i regionala styr- och måldokument 2026

För att tydliggöra hur folkhälsa är en del av Västra Götalandsregionens (VGR) ansvar och uppdrag, finns *Plan för regionövergripande folkhälsoarbete* som ger struktur och ramar, synliggör regionens förhållningssätt och vägleder i det regionövergripande folkhälsoarbetet.[2] På vilket sätt folkhälsa i nästa steg ska realiseras, är en del i VGRs styr- och måldokument. Det som är mest relevant för folkhälsoarbetet, lyfts fram här nedan.

Västra Götalandsregionens budget 2026

VGR:s budget är regionens styrande dokument. Budgeten anger förutom de ekonomiska ramarna även regiongemensamma mål och uppdrag. I budgeten presenteras ett antal mål och fokusområden. Nedan finns utdrag ur de mål och fokusområden som har koppling till folkhälsoarbetet.

Mål: Folkhälsan ska förbättras för invånarna genom mer hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete i bred samverkan

Utbildningsnivå, inkomst, bostadsort och arbete är faktorer som påverkar vilka förutsättningar våra invånare har att leva hälsosamma liv. Ojämlik hälsa är inte bara negativt för individers hälsa utan påverkar hela samhället. Ojämlikhet inom hälsa skiljer sig mellan städer och landsbygder men också inom städer. Detta måste beaktas i alla våra åtgärder för att kunna överbygga denna hälsoklyfta. Ojämlikheten i befolkningen på grund av socioekonomiska förhållanden och

[2] Plan för regionövergripande folkhälsoarbete 2024-2028.pdf (vgregion.se)

ungas och äldres psykiska hälsa ska minska genom ökat fokus på det förebyggande arbetet och samarbete med olika aktörer.

Genom aktiva insatser i folkhälsa och sjukdomsförebyggande arbete kan fler invånare i Västra Götalandsregionen få leva en större del av sina liv med en god hälsa. Det innebär ett friare och friskare liv för individen, men även en vinst för samhällsekonomin då färre behöver vård och resurserna kan användas bättre.

En stor del av vårt folkhälsoarbete utgår från våra delregionala nämnder. Tillsammans med kommuner och civilsamhälle arbetar de för att sätta in folkhälsoinsatser efter lokala behov och för att kunna ge invånarna bättre förutsättningar att leva ett hälsosamt liv. Extra fokus ska läggas på socioekonomiskt utsatta områden, där särskilt utformade insatser behövs för att överbrygga de växande hälsoklyftorna som påverkar våra invånares möjligheter till att utforma sina liv på lika villkor.

Aktuellt fokusområde: I nära samverkan med kommun och civilsamhälle ska invånarnas förutsättningar till att leva ett hälsosamt liv och förebygga ohälsa förbättras

Västra Götalands samverkan med kommunerna är en helt avgörande förutsättning för att kunna lyckas med folkhälsoarbetet och minska påverkningsbara hälsoklyftor. Genom att samordna insatser inom vård, skola, socialtjänst och civilsamhälle skapas bättre förutsättningar för att nå de grupper som löper störst risk för ohälsa. Särskilt viktigt är att fokusera på tidiga insatser.

I takt med att befolkningen åldras behöver mer resurser fokuseras på att arbeta förebyggande och stärka folkhälsan hos äldre, här ser vi inte minst att det är av vikt att motverka ofrivillig ensamhet.

Samverkan med civilsamhället är oerhört viktig för att de folkhälsoinsatser som görs ska få effekt. Det gäller både utformningen av insatserna och att nå ut med dem.

Mål: Bygga kompetens för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Västra Götaland är ett Sverige i miniatyr där Västra Götalandsregionen ska verka för att skapa goda förutsättningar att leva i såväl stad som landsbygd. För att skapa goda förutsättningar för det goda livet i Västra Götaland krävs en stark kompetensförsörjning som möter framtidens jobb. En viktig del i detta arbete är att säkerställa att fler fullföljer sina studier.

Aktuellt fokusområde: Kraftsamla för fullföljda studier

Barn och unga i Västra Götaland ska ha de bästa förutsättningar för en bra start i livet. Många barn och unga lämnar grundskolan och gymnasiet utan godkända betyg. Forskning visar att de barn och unga som klarar sina studier har en bättre chans att få en god hälsa och ett bättre liv. Insatser inom området måste inledas tidigt i livet och fortsätta under hela uppväxten där de som inte lyckas ska få ytterligare chans att finna vägar till utbildning och arbete. Västra Götalandsregionens arbete med fullföljda studier är fortsatt ett viktigt fokusområde, som sker tillsammans med kommunalförbunden och civilsamhället.

Att fullfölja sina studier möjliggör jobb och fortsatt utbildning. För att ge de bästa förutsättningarna för barnen i Västra Götaland krävs tidiga insatser och ett mer

inkluderande samhälle. Västra Götalandsregionen ska fortsätta prioritera kraftsamlingen fullföljda studier och ska tillsammans med kommunerna, barn- och ungdomspsykiatrin och ett flertal aktörer verka för att fler barn och unga når godkända betyg. Goda exempel på effektiva arbetssätt för hälsofrämjande och förebyggande insatser för att främja barn och ungas framtida utveckling och hälsa ska spridas.[3]

Regionala utvecklingsstrategin 2021-2030

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Västra Götaland 2021-2030 anger riktningen för det gemsamma regionala utvecklingsarbetet och innehåller långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar för länets utveckling.

Den prioritering som är särskilt viktig för folkhälsa och social hållbarhet är ”Ökad inkluderingen – för tillit och sammanhållning”. I den lyfts följande insatsområden:

- Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning
- Skapa förutsättningar för större samhörighet och tillit mellan människor och till samhället
- Stärka barn och ungas möjligheter till en bra start i livet

Den regionala utvecklingsstrategin innehåller också fyra kraftsamlingar. En kraftsamling innebär att extra fokus läggs på det specifika området under fyra år. En kraftsamling som är särskilt aktuellt för folkhälsa och social hållbarhet är Kraftsamling fullföljda studier som handlar om att ge alla barn och unga i Västra Götaland förutsättningar för en bra start i livet och för god hälsa, utbildning och framtidstro.[4]

Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götaland 2023-2027

Hälso- och sjukvårdens och samhällets kvarstående utmaningar med ett ökande behov av hälso- och sjukvård i befolkningen och begränsade resurser ställer även fortsatt krav på ändrade arbetssätt, där tekniken nu ger oss nya möjligheter. Ett mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktivt förhållningssätt ger stora vinster för individen och är en nödvändig utveckling för ett ändamålsenligt och effektivt resursutnyttjande. Det hälsofrämjande arbetet genomförs i bred samverkan med exempelvis kommuner och det civila samhället.

För omställningens samlade genomförande behövs insatser inom olika delområden. Nedan anges prioriteringarna inom respektive delområde för perioden. Dessa ska kompletteras med regionövergripande planer för genomförandet. I delområdet Nära vård lyfts bland annat kring vikten hälsofrämjande och förebyggande insatser

[3] Budget 2026 Västra Götalandsregionen
[4] Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030.pdf (vgregion.se)

- Ohälsa ska i första hand förebyggas, både genom breda insatser riktade till befolkningen för att behålla hälsa och genom att vården verkar proaktivt för den enskilde med ohälsa.
- Insatser utformas utifrån skillnader i livsvillkor och hälsa hos olika befolkningsgrupper och sker i samverkan med andra aktörer i samhället.

Strategin konkretiseras genom genomförandeplanen för omställningen av hälso- och sjukvården.[5]

Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027

Kulturstrategin beskriver gemensamma utmaningar och behov som finns inom kulturområdet i Västra Götaland.

Den prioritering som främst har koppling till folkhälsoarbetet är vidgat deltagande. Inom det området handlar det bland annat om att: motverka hinder för jämlikt deltagande, stärka arbetet med yttrandefrihet och demokrati samt stärka dialog och samverkan med det civila samhället.[6]

Delregional nämnd (DRN) västras reglemente

Enligt reglemente[7] som antogs av regionfullmäktige den 27 februari 2024 ska nämnderna verka för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område. Inom områdena hälso- och sjukvård och folkhälsa ansvarar nämnden för dialog med kommuner, intresseorganisationer och civila samhället. Nämnden beslutar om att ingå folkhälsoavtal med kommuner och följer löpande upp genomförandet av de avtal nämnden har ingått.

I nämndens folkhälsouppdrag ingår att:

- uppmärksamma och ta initiativ till förändringar i strategier och uppdrag med utgångspunkt i lokala förhållanden
- verka för en förbättring av befolkningens livsvillkor och levnadsvanor i samverkan med bland annat kommuner och civila samhället.
- ha särskilt fokus på barn och ungdomars psykiska hälsa och de mest sjuka äldre
- svara för Västra Götalandsregionens lokala arbete med mänskliga rättigheter.

[5] Strategi för omställningen av hälso-och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023 - 2027.pdf (vgregion.se)
[6] Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027.pdf (vgregion.se)
[7] Reglemente för de delregionala nämnderna

DRNs inriktning i samverkansavtal lokalt folkhälsoarbete 2026-2028

DRN ska verka för en förbättring av befolkningens livsvillkor och levnadsvanor i samverkan med bland annat kommuner och civila samhället. Särskilt fokus ska riktas på barn och ungdomars psykiska hälsa. Ojämlikheten i befolkningen på grund av socioekonomiska förhållanden och ungas och äldres psykiska ohälsa ska minska genom ökat fokus på det förebyggande arbetet och samarbete med olika aktörer. Fortsatt utveckling av arbetet med fullföljda studier, psykisk hälsa, ofrivillig ensamhet och suicidprevention. Ett hälsofrämjande arbete behöver bedrivas för att stödja hälsosamma levnadsvanor kopplat till kost, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

Vårdsamverkan SIMBA

SIMBA som är samverkansorganisation för hälsa och den nära vården i Ale, Kungälv, Stenungsund och Tjörns kommun har “Strategi för hälsa - förebyggande och främjande aktiviteter” som ett av fokusområdena i Samverkansplanen och tillhörande handlingsplan, vilka revideras inför 2026.

3.2 Beskrivning av befolkningens hälsoläge och behov

Ale kommun är en mellanstor pendlingskommun med drygt 32 500 invånare. Folkhälsan präglas av flera positiva utvecklingar men också av tydliga skillnader mellan olika grupper och geografiska områden. Denna sammanfattning ger en översikt av befolkningens hälsoläge och behov och utgör underlag för prioriteringar i det fortsatta arbetet med folkhälsa och social hållbarhet i Ale kommun.

För mer fördjupad statistik och analys hänvisas till Ales sociala kartläggning 2022 samt till specifika undersökningar såsom LUPP 2023, Drogvaneundersökningen, Hälsa på lika villkor 2022, Medborgarundersökningen och Trygghetsundersökningen 2025.

Demografi

Befolkningens sammansättning har stor betydelse för folkhälsan. Nationellt syns en tydlig trend där Sverige, liksom många andra länder, får en allt äldre befolkning.[8] Medellivslängden ökar, men antalet friska år ökar inte i samma takt. Det innebär att fler lever längre med kroniska sjukdomar, funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa, vilket i sin tur ökar behovet av vård, omsorg och förebyggande insatser. En äldre befolkning innebär också en ökad sårbarhet vid samhällskriser.

I Ale ser bilden delvis annorlunda ut. Kommunen har en yngre befolkning än riket och en högre andel barn, unga och personer i familjebildande åldrar.

[8] Folkhälsomyndigheten, 2025

Medelåldern är lägre än både riket, Västra Götalandsregionen och jämförbara kommuner, vilket är typiskt för en pendlingskommun nära storstad. Befolkningen växer, men liksom nationellt ökar både den yngre och den äldre delen snabbare än gruppen i arbetsför ålder. Det innebär växande behov av insatser inom både förskola, skola och äldreomsorg.

Hälsoläge

Övergripande hälsa

Hälsan i Ale följer i stort sett samma utveckling som i riket. Medellivslängden är jämförbar med rikssnittet, men kvinnor i Ale lever något kortare än genomsnittet. Förtida dödlighet ligger i nivå med riket, men är högre än regionen bland kvinnor. Självskattad hälsa är något lägre än riksgenomsnittet, särskilt bland kvinnor.[9]

På nationell nivå skattar nästan 70 procent av befolkningen sin hälsa som god, men Folkhälsomyndighetens årsrapport (2025) visar samtidigt tecken på försämringar i form av ökad psykisk påfrestning och systematiska skillnader mellan grupper. Personer med låg socioekonomisk position har generellt kortare livslängd, och utvecklingen är särskilt oroande för svenskfödda kvinnor utan gymnasieutbildning, där medellivslängden har sjunkit under senare år.

Ekonomi och livsvillkor

Den genomsnittliga ekonomiska standarden i Ale är något högre än rikets, och andelen barn och vuxna med varaktigt låg ekonomisk standard är lägre än både region- och riksnivå. Samtidigt finns tydliga geografiska skillnader inom kommunen, där vissa områden har en högre andel hushåll med begränsade ekonomiska resurser.

Bland personer i Ale i arbetsför ålder (20–64 år) har andelen som försörjs via sociala ersättningar eller bidrag ökat något sedan 2022 och uppgår till 12 procent, en högre nivå än i Göteborgsregionen och jämförbara kommuner. Skillnaderna mellan könen är tydliga: 14 procent av kvinnorna och 10 procent av männen försörjs helt eller delvis via ersättning. Sjuk- och aktivitetsersättning har minskat till 3 procent, medan sjukpenning ökat sedan före pandemin och nu ligger på 4 procent. Försörjning genom arbetsmarknadsåtgärder ligger stabilt kring 2 procent, arbetslöshetsersättning har stigit något till drygt 1 procent, och ekonomiskt bistånd uppgår till 1,1 procent. Den största skillnaden mellan könen ses i utbetalning av sjukpenning: 6 procent för kvinnor jämfört med 3 procent för män, vilket rimmar med att sjukskrivningstalen är högre för kvinnor än män.

Sociala faktorer och utbildning

Utbildningsnivån i Ale är generellt något lägre än i regionen, och en större andel saknar gymnasieutbildning. Samtidigt ökar utbildningsnivån över tid, och andelen med eftergymnasial utbildning växer, särskilt bland utrikes födda. Ale

[9] Hälsa på lika villkor

ligger ändå lägst bland jämförelsekommunerna vad gäller eftergymnasial utbildning (40 procent).

Nästan alla barn är inskrivna i förskolan. Gällande skolresultat försämrades kunskapsnivåerna något våren 2025. Totalt blev 81 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasiet, jämfört med 86 procent året innan. Det innebär att 77 elever lämnade grundskolan utan behörighet till nationella program.

Arbetslösheten i Ale är något lägre än i regionen som helhet, men ungdomsarbetslösheten ligger något högre.[10] Ale följer den allmänna trenden i GR, länet och riket, där andelen arbetslösa ökar något. Särskilt unga män löper risk att hamna utanför både arbete och studier.[11]

Trygghet och delaktighet

Överlag upplever kommuninvånarna hög grad av generell trygghet i Ale men med lokala skillnader i upplevd trygghet främst kopplat till vårdslös körning och bristande polisnärvaro.[12] Samtidigt anger en fjärdedel av invånarna i Ale att de ibland avstår från att gå ut på grund av rädsla. Skillnaden mellan kvinnor och män är tydlig: 42 procent av kvinnorna jämfört med 11 procent av männen.[13] På nationell nivå visar Folkhälsomyndigheten (2025) att mer än hälften av unga kvinnor i åldern 16–29 år någon gång har avstått från att gå ut ensamma av samma skäl.

I Ale är tilliten till andra något högre än i riket, och valdeltagandet 2022 var också högre än genomsnittet även om det skiljer sig åt mellan delområden. Samtidigt framträder en oroande utveckling bland unga, där fler rapporterar utsatthet för mobbning, hot och otrygghet – inte minst på sociala medier. Fritidsutbudet upplevs dessutom som otillräckligt, särskilt bland tjejer.[14]

Fysisk hälsa och levnadsvanor

Utvecklingen av hälsofrämjande levnadsvanor är i flera avseenden positiva. Andelen dagligrökare och personer med riskkonsumtion av alkohol är lägre i Ale än riksnivån. Andelen med övervikt eller fetma är något högre i Ale än i jämförbara kommuner.[15] Kroniska sjukdomar som diabetes och hjärt-kärlsjukdom förekommer, men utvecklingen följer rikstrenden. Nationellt minskar tobaksrökningen och även alkoholbruket bland unga kvinnor, men ohälsosamma matvanor och stillasittande är fortsatt utmaningar. [16]

[10] I jämförelse med samordningsförbundet Älv och Kusts medlemskommuner (Ale, Kungälv, Stenungssund och Tjörn) har Ale högst arbetslöshet (3,8%) och högst arbetslöshet över sex månader (2,1%) av jämförelsekommunerna men lägre än GR och VGR (4,9%). Andelen av öppet arbetslösa och sökande i program, 18-24 år är högre i Ale (5,3%) än i riket, GR, VGR och de andra kommunerna.

[11] FoU i Väst/GR, 2025

[12] Trygghetsundersökningen, 2025

[13] Trygghetsundersökningen, Brå 2024

[14] LUPP, CAN

[15] Hälsa på lika villkor, 2022

[16] Folkhälsomyndigheten, 2025

Psykisk hälsa

Trots att de flesta barn och vuxna i Sverige uppger god allmän hälsa och psykiskt välbefinnande, visar både nationella och regionala undersökningar en ökning av lindriga psykiska besvär såsom oro, stress och sömnproblem. Utvecklingen syns även i Ale. Sedan 2006 har självrapporterad stress, ängslan och ångest ökat, samtidigt som den allmänna självskattade hälsan tenderar att försämras. Bland vuxna i åldern 18–64 år har 22,5 procent en psykiatrisk diagnos (F-diagnos), vilket är något högre än i jämförelsekommunerna och på regionnivå. Fler kvinnor (28 procent) än män (17 procent) har en diagnos kopplad till psykisk ohälsa.[17] Även bland unga finns stora könsskillnader, där flickor rapporterar betydligt sämre hälsa än pojkar. [18]

Av dem som är 16 år eller äldre och har diagnostiserad psykisk ohälsa är 72 procent kvinnor, och över hälften (57 procent) är i åldern 30–49 år, en ålder då många har ansvar för minderåriga barn. Långvariga sjukskrivningar är vanliga; 39 procent har varit sjukskrivna i mer än två år. Majoriteten av de drabbade arbetar inom privat sektor (39 procent), följt av kommunal verksamhet (27 procent).[19]

Ofrivillig ensamhet är en annan faktor som påverkar den psykiska hälsan negativt. Ensamhet kan bidra till både psykiska och fysiska besvär, och innebär stort mänskligt lidande samt ökade vårdbehov. Ofrivillig ensamhet förekommer i alla åldrar men personer över 75 år hör till de grupper som oftast upplever ensamhet. Nationella studier visar att omkring var tionde person i denna åldersgrupp upplever att ensamheten påverkar deras mående negativt.

Skillnader i hälsa

Skillnaderna i hälsa mellan grupper är påtagliga:

- Kvinnor rapporterar generellt sämre hälsa, mer psykisk ohälsa och större otrygghet än män.
- Unga, särskilt tjejer, upplever stress, oro och lägre välbefinnande än killar.
- Barn och vuxna i vissa områden lever i större ekonomisk utsatthet, vilket påverkar skolresultat och hälsa.
- Utbildningsnivån har stor betydelse för barns framtidsutsikter – barn till föräldrar med hög utbildning klarar sig bättre i skolan.

Framåtblick och utmaningar (från nämndernas nulägesanalyser)

Utöver de aktuella resultaten visar verksamheternas egna nuläges- och omvärldsanalyser på flera utmaningar framåt som har betydelse för befolkningens hälsa

[17] GR, 2025
[18] LUPP 2023, CAN
[19] GR, 2025

- **Demografiska förändringar**: Andelen barn, unga och äldre växer, medan andelen i arbetsför ålder minskar. Detta innebär ökade behov av stödinsatser i både skola och äldreomsorg, samtidigt som försörjningsbördan på den yrkesaktiva befolkningen ökar.
- **Ojämlika livsvillkor**: Skillnader i ekonomi, utbildning och sociala förutsättningar riskerar att förstärkas. Nya målgrupper med mer komplexa behov väntas öka, vilket ställer krav på verksamheterna att arbeta mer anpassat och inkluderande.
- **Psykisk ohälsa och levnadsvanor**: Särskilt unga kvinnor rapporterar ökande psykisk ohälsa, medan stillasittande, övervikt och förändrade matvanor ökar i befolkningen i stort.
- **Unga och fritid**: Ungdomars deltagande i idrott och föreningsliv har minskat över tid, även om en positiv trend syns efter pandemin. Flera ungdomar i Ale upplever att fritidsutbudet är otillräckligt, samtidigt som nöjdheten med fritiden ökat något sedan 2017.
- **Kultur och delaktighet**: Bibliotekens utbud uppskattas, men nöjdheten med det lokala kultur- och nöjeslivet är lägre än rikssnittet. Ungas läsande minskar, vilket följer en nationell trend.
- **Digitalisering och AI**: Samhällets snabba digitala utveckling ställer krav på kommunen att både möta nya generationers förväntningar och säkerställa tillgänglighet för dem som har svårare att använda digitala tjänster. AI väntas påverka arbetslivet och kräver nya kompetenser, förhållningssätt och säkerhetslösningar.
- **Arbetskraft och attraktiv arbetsgivare**: Kommunen står inför utmaningen att attrahera och behålla arbetskraft i en tid då drivkrafter förändrats från långsiktigt engagemang till ökad efterfrågan på belöning och flexibilitet.
- **Klimat och hållbarhet**: Omfattande resurser krävs för att möta klimatförändringens effekter. Detta påverkar såväl folkhälsan direkt (exempelvis genom extremväder) som indirekt genom krav på omställning och nya levnadsvanor.

Sammanfattande behov

Utifrån analysen framträder flera centrala behov för det långsiktiga folkhälsoarbetet i Ale:

- **Stärka den psykiska hälsan** bland unga och vuxna, med särskilt fokus på kvinnor.
- **Minska skillnader i hälsa** mellan kön, socioekonomiska grupper och geografiska områden.
- **Främja goda levnadsvanor** – öka fysisk aktivitet och intaget av hälsosam mat och motverka övervikt/fetma.

- **Stärka ungas livsvillkor** – förbättra skolresultat, minska otrygghet och skapa tillgång till meningsfull fritid.
- **Öka jämlika förutsättningar** för utbildning, arbete och delaktighet i samhället, inkluderat öka läsning för barn.
- **Stärka den upplevda tryggheten och tilliten** i samhället och tilliten, både mellan människor och offentliga aktörer, samt främja delaktighet, gemenskap och minskad ensamhet som grund för social sammanhållning och god hälsa.

3.3 Prioriterade områden och målgrupper under avtalsperioden

Likt många andra kommuner står Ale inför komplexa samhällsutmaningar såsom ökande ojämlikhet, psykisk ohälsa, klimatförändringar, demografiska skiften och minskat förtroende för demokratiska institutioner. Det kräver kunskap, samverkan och ett helhetsperspektiv. För att möta dessa utmaningar har kommunens folkhälsoarbete 2026–2028 fokus på att stärka skyddsfaktorer för god hälsa och förebygga riskfaktorer.

Föräldrahälsa och föräldraförmåga

Föräldrar och vårdnadshavare spelar en avgörande roll för barns hälsa och utveckling. Eftersom Ale har en hög andel invånare i familjebildande åldrar är föräldrastöd ett viktigt område. Att stärka föräldraförmågan är en effektiv skyddsfaktor mot ohälsa och social utsatthet. Kommunen behöver därför fortsätta utveckla former för stöd, vägledning och samarbete med föräldrar i olika livssituationer. Samtidigt är föräldrar, särskilt kvinnor, en grupp som har högre risk för psykisk ohälsa, kopplat till stress.[20] Att stärka föräldrars egen psykiska hälsa är en skyddsfaktor för deras barn.

Psykisk hälsa, suicidprevention och ofrivillig ensamhet

Den psykiska ohälsan ökar, både nationellt och lokalt. I Ale finns behov av fortsatt samordning och riktade insatser för att främja psykiskt välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa. Ensamhet är en betydande riskfaktor – långvarig isolering kan påverka både psykisk och fysisk hälsa negativt. Unga vuxna och äldre är särskilt utsatta. För att motverka detta behöver möjligheterna till social gemenskap stärkas, bland annat genom samarbete med civilsamhälle och ideella organisationer.

Trygga och goda uppväxtvillkor, inklusive fullföljda studier

[20] Försäkringskassan, 2024

Att fullfölja sin utbildning är en av de starkaste skyddsfaktorerna för hälsa och framtida livsvillkor. Fortfarande lämnar många unga grundskolan utan fullständiga betyg, vilket ökar risken för utanförskap, kriminalitet och psykisk ohälsa. Kommunens satsningar på social hållbarhet och folkhälsa ska bidra till att fler barn och unga får förutsättningar att lyckas i skolan och nå gymnasieexamen.

Levnadsvanor – fysisk aktivitet, matvanor och ANDTS

Hälsosamma levnadsvanor är en grundförutsättning för god folkhälsa. I Ale finns behov av fortsatt arbete för att främja fysisk aktivitet, sunda matvanor och minska bruket av alkohol, narkotika, tobak och nikotinprodukter (ANDTS) bland unga. Det hälsofrämjande arbetet behöver ske brett och bygga på tidiga och långsiktiga insatser.

Ale kommun har anslutit sig till Pep Generation och är sedan 2025 en Pep kommun. Pep kommun är en plattform för att arbeta förvaltningsövergripande med att främja fysisk aktivitet och goda matvanor hos barn och unga i Ale kommun.

Våldsprevention och trygghet

Våld i nära relationer och våld i alla dess former är ett stort samhällsproblem. Antalet personer som söker stöd via krismottagningen i Ale har ökat över åren, och nationella såväl som lokala undersökningar visar att våld bland unga är vanligt. Arbetet behöver därför ske gemensamt mellan kommunens verksamheter, ideella aktörer och regionala myndigheter. På övergripande nivå bedrivs ett systematiskt förebyggande våldspreventivt arbete mot alla typer av våld, således även könsrelaterat våld och våld i nära relationer. Arbetet utgår från tre förändringsprinciper.[21]

Ale är i grunden en trygg kommun, men upplevd otrygghet finns fortfarande, särskilt bland flickor och kvinnor. Samtidigt visar statistiken att unga män oftare utsätts för våld utomhus, medan kvinnor löper större risk att utsättas för våld i hemmet eller av en närstående. Kommunen arbetar därför både med att stärka den upplevda tryggheten och att minska den faktiska brottsligheten.

Området trygghet inkluderar också den digitala arenan och prioriterat framåt är satsningar inom trygg digital uppväxt.

Tillit, inkludering och delaktighet

Att känna tillit och ha möjlighet att påverka sitt liv är centralt för hälsa och välbefinnande. Delaktighet stärker både tilliten mellan människor och

[21] 1) Öka medvetenheten om sambandet mellan lindrigt och grovt våld. 2) Öka medvetenheten om sambandet mellan destruktiva könsnormer och våld. 3) Öka kunskapen om och träna på att vara en aktiv åskådare som agerar mot lindrigt våld.

förtroendet för samhällets institutioner. Ett inkluderande samhälle där alla ges möjlighet att delta är en grundförutsättning för social hållbarhet.

Tidiga samordnade insatser för barn och unga

Tidiga och samordnade insatser till barn, unga och deras familjer är avgörande för att förebygga ohälsa och skapa trygga livsvillkor. Det kräver utvecklad samverkan mellan kommunens verksamheter och andra aktörer. Ale arbetar för att tidiga insatser ska utgå från gemensamt identifierade behov och bidra till hälsa, trygghet och möjlighet till utbildning. Arbetet sker i linje med omställningen till den nya socialtjänstlagen och fokusförflyttning på förebyggande och tidiga insatser.

Verktyg och förhållningssätt

- **Tidiga samordnade insatser**: ge barn, unga och föräldrar rätt stöd i rätt tid genom gemensamt samverkansform och arbetssätt.
- **Kunskapsbaserat arbete**: beslut och insatser ska vila på aktuell forskning och lokala behov.
- **Innovation och ständiga förbättringar**: utveckla arbetssätt och pröva nya metoder för att nå resultat.
- **Utfallsfokus och nyttorealisering**: följa upp effekter och se till att insatser leder till konkret nytta för invånarna.
- **Systemförändring och transformation**: arbeta långsiktigt och tvärsektoriellt för hållbara strukturer och jämlika livsvillkor.

Prioriterade målgrupper

- **Barn och unga**: för att främja jämlika och hälsofrämjande uppväxtlivsvillkor utifrån ett barnrättsperspektiv.
- **Äldre (65+):** för att främja hälsa, delaktighet och hälsosamt åldrande.
- **Föräldrar och vårdnadshavare**: som centrala aktörer i det förebyggande arbetet och en målgrupp med ökad risk för psykisk ohälsa.
- **Flickor och kvinnor:** eftersom könsskillnader i hälsa och trygghet kräver riktade insatser.

4 Strategier och insatser

Nedan följer en redogörelse för de insatser som planeras kommande år utifrån fem områden. Dessa områden är framtagna för att kunna ge en samlad bild över folkhälsoarbetet i hela Västra Götaland. Områdena är kopplade till de nationella målområdena men är modifierade för att passa på regional och kommunal nivå. De framtagna områdena speglar de insatser som genomförs på lokal nivå. Kommunen förväntas inte arbeta med alla områden utan det är de lokala behoven och framtagna prioriteringar som ligger till grund för de insatser som genomförs i respektive kommun.

4.1 Trygga och goda uppväxtvillkor inkl. fullföljda studier

En god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning, lever i en trygg social miljö med trygga ekonomiska villkor påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet.

Insats och målgrupp	**Planerat/förväntat resultat**	**Strategi**
Samverkansforum barn och unga Tidiga samordnade insatser (TSI)- samverkansforum samordnas enligt årshjul. **Målgrupp** Barn och unga, samt deras föräldrar **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen	I tidigt skede och tidigt i livet med behovet i centrum skapa stöd för barn och unga, samt deras föräldrar. Gemensamt planera, utveckla och följa upp insatser. Främjande, förebyggande och riktat hälsofrämjande arbete i samverkan. Utforska nya arbetssätt i samverkan.	Tidiga samordnade insatser kräver tvärsektoriell samverkan, som behöver samordnas, struktureras och följas upp för att bli långsiktigt hållbara och ge önskade utfall.
Generellt föräldrastöd **Päronguiden** Föräldrastödsprogrammet Päronguiden genomförs och når föräldrar var tredje år, 0-18 år, via BVC, förskola och skola. Hänvisning till ordinarie föräldrastöd. Utvecklas och följs upp i samverkan med följeforskning från Skövde högskola.	Föräldrar känner sig tryggare i sitt föräldraskap och vet var de kan söka stöd och hjälp vid behov. Det finns långsiktighet och systematik i föräldrastödsarbetet. Föräldrastöd är välkänt och är tillgängligt.	En god relation till minst en viktig vuxen är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barnets fysiska och psykiska hälsa genom hela livet.

Öppna digitala föräldraföreläsningar. **Målgrupp** Vårdnadshavare och andra viktiga vuxna **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, regoinen (ex. BVC, vårdcentraler, UPH)		
Föräldrahälsa Föräldrahälsa i Ale, projekt. Implementera arbetssätt som utvecklats inom SIM-projektet Föräldrahälsa i Ale 2025-2027 i ordinarie verksamhet. **Målgrupp** Föräldrar **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, Regionen	Modell för samverkan mellan kommun och region för att stärka föräldrahälsa. Förbättrade förutsättningar för fullföljda studier.	Sambandet mellan föräldrars och barns hälsa är dubbelsidig. När barnen har utmaningar påverkar det föräldrarnas hälsa och omvänt. Genom att sätta in insatser för att främja hälsan hos föräldrar till barn som lyfts upp i EHT, kan förälderns föräldraförmåga stärkas och ge bättre förutsättningar för barnet.
Föräldrastödsinformation 2.0 Förbättra och effektivisera marknadsföring av föräldrastöd i samverkan med regionen, genom att göra en marknadsundersökning och en kommunikationsplan. **Målgrupp** Föräldrar och andra viktiga vuxna **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltingen, regionen	Kännedom om målgruppens behov. Samlad information på ett ställe från olika aktörer. Kommunikationsplan.	Information och kommunikation från offentliga verksamheter ska vara lättillgängligt och föräldrar ska veta var de ska vända sig i när de har behov av stöd i tidigt skede.
Samverkan barn och familj, tidiga insatser Utforska nya arbetssätt som främjar samverkan och tidiga insatser för barn, 0-6 år. Testa ett mötesforum, för aktörer som möter familjer dagligen i sitt yrke, för att främja samverkan kring barn	Tidig upptäckt av behov av insats. Smidig samverkan mellan aktörer vid behov. Ökad kunskap om varandras uppdrag och insatser.	Tidiga insatser, tidigt i livet kostar minst, ger bäst utfall och minst lidande för individen. Tidiga insatser kräver samverkan, gemensam förståelse och gemensamma arbetssätt.

och familj och underlätta tidiga insatser. Genomföra fyra tematräffar under 2026. Testa i liten skala ett mini-förebyggande team kring barn och familj, 0-6 år. Ta fram programteori för förskolesocionom. Utvärdering. **Målgrupp** Barn, 0-6 år och familj **Samverkansparter** Socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, regionen (ex. BVC, BMM, öppna förskolan).	Barn och familjer i behov får tidiga insatser tidigt i processen.	
<u>Skapa goda förutsättningar för SIP-möten</u> Se över organisationen kring SIP-möten samt behovet av kompetensutveckling av nätverksledare. **Målgrupp** primär: personal som leder SIP-möten eller möten med föräldrar, sekundär: barn och unga, föräldrar **Samverkansparter** Socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, Regionen (ex BUP, vårdcentraler)	Fungerande SIP-möten som ger barn rätt insatser som leder till bättre förutsättningar att klara studierna.	Kompetens i att leda samtal, tydlig struktur och rollfördelning ger goda förutsättningar för verkningsfulla effektfulla och givande SIP-möten, som möter barnet och familjens behov.
<u>Våldsprevention</u> Vidmakthålla kunskapsnivån i våldsprevention med regelbundna utbildningar. Implementera ett systematiskt våldspreventivt arbete. Förmedla våldspreventionens grunder till föräldrar. **Målgrupp** primär: personal som möter barn, föräldrar, sekundär: barn och unga **Samverkansparter** Socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen	Personal som jobbar med barn och unga har grundläggande kunskap för att förebygga lindrigt våld. Föräldrar är informerade om våldspreventionsarbetet.	Genom att tidigt agera på lindrigt våld kan det grova våldet på sikt minska. Att utsättas för eller bevittna våld kan försämra ens psykiska och fysiska hälsa och kan påverka barns hälsa och utveckling negativt.

Våldsprevention i digitala miljöer Kunskapshöjning för personal kring utsatthet på nätet. Kunskapshöjning för föräldrar kring utsatthet på nätet. Nuläges-/ behovsanalys för Ale Se över behov av gemensam rutin för hantering av upptäckt av utsatthet på nätet. Se över möjligheten att samverkan med andra kommuner. **Målgrupp** primär: personal och föräldrar, sekundär: barn och unga **Samverkansparter** SIMBA, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen	Insatser planeras utifrån lokala behov. Personal som möter barn och unga har grundläggande kunskap om skydds- och riskfaktorer kopplat till utsatthet på nätet. Gemensamma arbetssätt och synkade rutiner för smidig och behovsstyrd hantering av upplevd utsatthet. Föräldrar har kunskap, stöd och förmåga att stötta och rusta sina barn för ett tryggt liv på nätet.	Det finns en koppling mellan digitala vanor och hälsa och både barn och vuxna behöver kunskap och verktyg för att följa rekommendationerna om barns och ungas digitala mediaanvändning samt begränsa användningen och minska utsatthet på nätet.
Brottsförebyggande arbete PDV (pågående dödligt våld) - kompetensutveckling. Genomföra Trygghetsundersökning i samverkan med polisen. Samordna lokalt BRÅ-forum Nattvandrare, kunskapshöjning **Målgrupp** Alla med fokus på barn och unga, personal som jobbar med barn och unga. **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, serviceförvaltningen, polis, föräldrar	Kapacitet och kunskap för att hantera PDV Underlag för lokal behovs- och nulägesanalys för trygghetshöjande insatser. Regelbundna samverkansforum med aktörer inom brottsförebyggande arbete Fler vuxna i miljöer där unga rör sig.	För effektivt brottsförebyggande arbete behövs kompetensutveckling, samverkan och nulägesanalyser att utgå från vid åtgärdsplanering.

Kommentarer

Föräldrahälsa i Ale är ett projekt som pågår till augusti 2027 och är finansierat av VGR med sociala investeringsmedel.

4.2 Levnadsvanor och närmiljö

Den fysiska miljön vi lever och verkar i har stor betydelse för människors livsvillkor. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. Både psykisk och fysisk hälsa påverkas i hög grad av levnadssätt och det omkringliggande samhället.

Insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi
Fysisk aktivitet och goda matvanor **Pep kommun** Samordning av kommunövergripande arbete för att skapa förutsättningar för barn och ungas hälsa genom Pep kommuns arbetsgrupp. Delta i temagrupper utifrån områdena: Skol- och förskolebaserade program; Aktiv transport; Hälsofrämjande matmiljöer; Barnrättsperspektivet – barns rätt till hälsa; Hälsofrämjande samhällsplanering och stadsplanering; Hälsofrämjande hälso- och sjukvård; Idrotts och fritidsaktiviteter för alla. Lyfta framtagen Bruttolista till strategisk nivå för att skapa mål och prioritet inom Pep kommun. Skapa utrymme för innovativa utvecklingsområden. **Målgrupp** Barn och unga **Samverkansparter** Samtliga förvaltningar, föreningsliv, näringsliv	Förvaltningsövergripande samverkan kring att skapa goda förutsättningar för barn och unga att vara fysiskt aktiva och ha goda matvanor. Skapa vägledning och stöd för implementering för arbetet med att förbättra hälsan för barn och unga i Ale kommun avseende fysisk aktivitet och matvanor	Med Pep kommun som plattform systematiskt planera verksamhet och fysisk miljö utifrån rörelseförståelse skapas bättre möjligheter för att alla, oavsett förutsättningar, att vilja, kunna och våga vara aktiva genom hela livet, vilket i sin tur bidrar till bättre fysisk och psykisk hälsa. Ökad rörelse under skoldagen har visat sig ge färre konflikter, förbättrad koncentrationsförmåga hos barnen och lugnare klassrumsmiljö.
Meningsfull fritid i närmiljön **Lovaktiviteter** Feriearbete i föreningsregi och lov- och sommaraktiviteter i samverkan med föreningar. **Målgrupp** barn och unga **Samverkansparter** Föreningsliv, kommunledningsförvaltningen	Fler barn och unga deltar i ordnade aktiviteter på lov Fler barn och unga är fysiskt aktiva Fler barn och unga kommer i kontakt med föreningar Fler ungdomar får arbetslivserfarenhet	Genom att tillgängliggöra kostnadsfria aktiviteter för barn och unga skapas bättre möjligheter för att alla, oavsett förutsättningar, att vilja, kunna och våga vara aktiva genom hela livet, vilket i sin tur bidrar till bättre fysisk och psykisk hälsa. Deltagande i

		ordnade aktiviteter minskar risken för utanförskap och anti-socialt beteende.
Sommarlovsaktiviteter Fritidsbankens sommarturné Pep-up erbjuder barn och unga att testa på aktiviteter och fritids- och sportprylar på olika orter samt på fritidsbankens gård. Fritidsbanken anställer ungdomar för att arrangera Pep-up turnén. **Målgrupp** Alla med fokus på barn och unga **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen	Öka tillgången till lek, frilufts-, fritids- och sportutrustning. Fler barn och unga och deras familjer kan utöva fritidsaktiviteter utan kostnad. Fler barn och unga hittar till rörelseglädje, sporter, föreningslivet samt utvecklar motoriska färdigheter. Fler ungdomar får arbetslivserfarenhet	Kostnadsfri tillgång till fritids- och sportprylar minskar skillnader i tillgång till en aktiv fritid, rörelseglädje och följande hälsoeffekter.
Tillgängliga sportartiklar Piffl-boxar på tre platser i kommunen. **Målgrupp** Allmänheten **Samverkansparter** Samhällsbyggnad, kommunledningsförvaltningen	Fler får tillgång till sport- och fritidsprylar.	Tillgängliggöra sportartiklar för lek och rörelse på allmänna platser ökar möjlighet till rörelseglädje.
Hitta-ut Framtagande och utskick av Hitta ut-karta till alla hushåll. **Målgrupp** Allmänheten **Samarbetsparter** Kommunledningsförvaltningen, föreningslivet	Fler invånare hittar ut och är fysisk aktiva.	Fysisk aktivitet ökar det psykiska och fysiska välmåendet.
ANDTS-prevention Föräldrafolder om ANDTS[22] med fokus på att främja skyddsfaktorer, skickas till vårdnadshavare i åk 7, digitalt till åk 8 och åk9. Utveckla föräldrainformation till föräldrar med barn i åk 5. Revidera ANDTS-årshjulet. Informationskampanj i samverkan med polis och Systembolaget. Genomföra och analys av DVU (drogvaneundersökning) årligen i åk 7-9.	Fler föräldrar känner till sambandet med att bjuda på alkohol och riskbruk av alkohol. Ungdomar testar alkohol senare och mindre omfattning. Minskad användning av narkotika, doping, tobak, vejp och vitt snus. Mindre problematiskt spel om pengar.	Med lokala lägesbilder kan riktade insatser genomföras där behoven är som störst och utvecklingen över tid kan följas. Genom att arbeta förebyggande mot barn och unga minskar risken för missbruk och beroende i vuxen ålder.

[22] Alkohol, narkotika, doping, tobak, spel om pengar

Analys av CAN undersökningen årligen. Plan för analys och sammanställning av resultat från DVU och CAN. **Målgrupp** Ungdomar och deras föräldrar **Samverkansparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen polis, Systembolaget.		

Kommentarer

Fritidsbanken arbetar brett inom ordinarie verksamhet med att främja rörelseglädje hos barn och unga. Delvis i samverkan med föreningslivet besöker de kommunens samtliga skolor för att ge eleverna tillgång till fritids- och sportprylar och rörelseglädje.

Utvecklingsledare folkhälsa bidrar till utvecklingsarbete inom samhällsbyggnad att stärka barnperspektivet inom plan- och byggprocesser.

Serviceförvaltningen och utbildningsförvaltningen testar att servera frukost i högstadieskolorna, utvecklingsledare folkhälsa bidrar till utvärderingsprocessen.

4.3 Tillit, inkludering och delaktighet

Makt över det egna livet och delaktighet i samhället är fundamentala livsvillkor för varje människa. Delaktighet är både en grundlagsstadgad rättighet och en grundläggande princip för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Delaktighet är en viktig förutsättning för förbättrade livsvillkor och hälsa.

Insats och målgrupp	Planerat/ förväntat resultat	Strategi
Social kartläggning Undersöka behovet av en uppdaterad sociala kartläggning. **Målgrupp** Kommunövergripande **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen	Ta fram en samlad nulägesbild av hur invånarna i Ale mår och hur deras livsvillkor ser ut.	En social kartläggning ger en överblick och förståelse för en befolkningens sociala situation och möjliggör välgrundade beslut om samverkan och insatser.
Synliggöra ungdomars upplevda hälsa och livssituation	Ökad kunskap om ungas hälsa och livssituation för	Samla statistik och analysera samt tillgängliggöra resultat

Planera inför genomförande av LUPP undersökning 2027. Planera inför att tillgängliggöra sammanställningen av ungdomars svar i LUPP-undersökningen. Undersök behov av att inkludera frågor om trygghet i digitala miljöer och partnerrelationer. Samla data till nulägesbild av barn och ungas utsatthet av våld, på och utanför nätet. **Målgrupp** Elever åk 7-9 **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen	en tydligare omvärldsanalys. Underlag för åtgärdsplan brottsförebyggande arbete, våld i nära relation bland unga.	för att kunna möte ungdomars behov av främjande och åtgärdande insatser.
<u>Stärka ungdomars inflytande och delaktighet</u> **Unga kommunutvecklare** 6-8 ungdomar anställs som unga kommunutvecklare varje år och bidrar till kommunens utvecklingsarbete. **Målgrupp** ungdomar 15-17 år **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, andra förvaltningar utifrån fokusområde	Ungdomar är delaktiga i kommunens utvecklingsarbete. Ungdomsperspektivet ger ökad kvalitet i processer med ungdomar som målgrupp.	När fler unga deltar i demokratin och upplever att de är delaktiga i samhället blir demokratin starkare, rättvisare och mer hållbar. Tillit och vilja att agera i samhället är grundläggande för ett levande demokratiskt samhälle.
Påverkanstorg Anordnas av ungdomsrådet en gång per år. Politiker och tjänstemän bjuds in att diskutera aktuella frågor. **Målgrupp** Elever i högstadiet, politiker, tjänstemän **Samverkansparter** Ungdomsrådet, kommunledningsförvaltningen	Ge ungdomars perspektiv på aktuella frågor som rör ungdomar. Öka ungdomars inflytande och delaktighet i kommunen.	När fler unga deltar i demokratin och upplever att de är delaktiga i samhället blir demokratin starkare, rättvisare och mer hållbar. Tillit och vilja att agera i samhället är grundläggande för ett levande demokratiskt samhälle.
<u>Relationsbyggande insats med blåljuspersonal</u> **PAR-metoden** Elever i åk 8 träffar polis, ambulans och räddningstjänst. **Barn på buss** Elever i åk 2 åker buss till besök på räddningstjänsten. **Målgrupp** ungdomar i åk 2 och åk 8 **Samverkansparter**	Öka förståelse: Förbättra ungdomarnas bild av blåljusmyndigheternas olika yrkesroller. Förebilder: Uppmuntra ungdomar att själva bli förebilder i sitt område. Rekrytering: Att attrahera lokala ungdomar till blåljusyrken.	Att skapa en positiv och personlig relation mellan ungdomar och blåljuspersonal, vilket kan öka förståelsen för deras arbete och minska brottslighet.

Utbildningsförvaltningen, polis, räddningstjänst och ambulans.		
<u>Demokratistärkande insatser</u> Planera och genomföra insatser för att höja delaktigheten i demokratiska processer. **Målgrupp** Allmänheten **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, föreningslivet	Ökat valdeltagande.	Demokratiska samhällen skapar bättre förutsättningar för hälsa. God hälsa gör att fler kan delta i samhällslivet, delta i demokratin, rösta och engagera sig politiskt.

4.4 God psykisk hälsa

Psykisk hälsa kan beskrivas som en tillgång eller resurs som gör det möjligt för människor att må bra och gör det möjligt för oss att uppnå vår fulla potential. Arbetet med att stärka den psykiska hälsan innebär både främjande och förebyggande arbete i hela befolkningen. Det kan innefatta insatser som både främjar psykiskt välbefinnande samt insatser som förebygger suicid.

Insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi
<u>Insatser för att främja psykisk hälsa</u> **Handlingsplan** Ta fram, förankra och följa genomförandet av handlingsplan för prioriterade insatser som främjar psykisk hälsa hos barn och unga. Utvärdera insatser. **Målgrupp** Barn och unga, 0-18 år **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, regionen (ex UPH)	Handlingsplan med ett brett angreppssätt för att främja den psykiska hälsan hos barn och unga. Insatser på flera arenor där barn och unga är. Verksamheter som möter barn och unga förstår sin roll i att främja barn och ungas psykiska hälsa och fånga upp behov av stöd i tidigt skede.	Insatser som består av flera olika delar i en så kallad multikomponent strategi har större chans att nå resultat. Flera olika verksamheter behöver vara involverade och samverka. Förmågor såsom att reglera känslor och forma trygga sociala relationer utvecklas tidigt i livet. Med tidiga insatser ges barn och unga förutsättningar för en god psykisk hälsa som kan vara hela livet.

Insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi
<u>Kommunikationsmaterial psykisk hälsa</u> **Digital stödchatt** Utvärdera anonym digital stödchatt **Målgrupp** unga och deras föräldrar **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen	Fler kommer i kontakt med Ale kommun och får hjälp att få stöd. Utvärdera effekten av insatsen.	Erbjuda aleborna en anonym digital kontaktväg in till Ale
<u>Kompetensutveckling psykisk hälsa/ ohälsa/ suicid</u> MHFA-utbildningar för personal. Utbilda instruktörer i MHFA - äldre. Suicide zeros "idrottshoppet". Psykisk livräddning föreläsning för allmänheten. **Målgrupp** Alla åldrar **Samarbetsparter** Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, föreningslivet, SIMBA.	Kompetensutveckling psykisk hälsa/ ohälsa/ suicid, barn och unga, vuxna och äldre.	Ökad kunskap om psykisk livräddning hos vuxna som möter barn och unga, möjliggör tidiga insatser och tidigt insatt stöd vid behov.
<u>Suicidprevention</u> **Fysisk miljö** Uppförande av fysiska hinder på *hot spots*, järnvägsstationer och Jordfallsbron. Bjuda in räddningstjänst vid detaljplansprocesser. **Målgrupp** Personer i risk **Samverkanspart** Samhällsbyggnadsförvaltningen,kommunledningsförvaltningen, räddningstjänsten, Vägverket, Västtrafik, Trafikverket, Kungälvs kommun	Fysiska hinder på strategiska platser som förebygger suicidförsök. Räddningstjänsten ger råd utifrån suicidprevention vid detaljplansprocess.	Fysiska hinder på fysiska platser med större risk för suicidförsök hindrar personer från att fullborda suicid. Suicidriskmedveten samhällsplanering kan förebygga suicid.
Anhörigstöd Undersöka hur anhörigstödet kan stärkas i kommunen. **Målgrupp** Anhöriga **Samverkansparter**	Det finns skriftlig information om stöd att ge till anhöriga. Undersöka stödkedja vid suicid.	Anhöriga till personer som fullbordat suicid nås ofta inte av det stöd som de har behov av och är själva i

Insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi
Socialförvaltningen, räddningstjänsten, polisen, SIMBA		högre risk av psykisk ohälsa och suicid. Anhörigstöd är en viktig suicidförebyggande insats.
Riktade insatser psykisk hälsa **Dans för hälsa** Erbjuda konceptet Dans för hälsa för att främja psykiskt välmående. **Målgrupp** Tjejer och icke-binära, åk 6-9. **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen	Med hjälp av dans och avslappning främjas psykisk hälsa hos deltagarna.	Dans för hälsa är ett koncept som använder dans och avslappning för att stärka psykisk välmående bland unga tjejer.

4.5 Hälsosamt åldrande

För ett hälsofrämjande, friskt åldrande är det betydelsefullt att kunna påverka sin tillvaro och sin livssituation. Att känna delaktighet i samhället och ha möjlighet till fysisk aktivitet ger förutsättningar till ökad fysisk, psykisk och kognitiv hälsa. Även social gemenskap bidrar i hög grad till åldrande med livskvalitet.

Insats och målgrupp	Planerat/förväntat resultat	Strategi
Rörelseglädje och gemenskap **Senior sports school** I samverkan med föreningar erbjuda att pröva på olika fysiska aktiviteter, föreläsningar om hälsa, kost och skadeförebyggande samt social samvaro. **Målgrupp** personer 65 år eller äldre **Samverkansparter** Kommunledningsförvaltningen, föreningslivet	Ökat antal föreningsaktiva Ökad tillgång till ordnade fysiska aktiviteter och kunskap om hälsa Minskad ofrivillig ensamhet	Fysisk aktivitet är en friskfaktor för fysisk och psykisk hälsa. Ett rikt socialt liv är en annan viktig friskfaktor för ett hälsosamt åldrande.
Kunskapshöjning Genomföra kostnadsfri digitala föreläsningar regelbundet om	Ökad kunskapen om hälsosamma levnadsvanor bland allmänheten.	Främja hälsolitteracitet[23], stärka individer att kunna ta ansvar för sin egna hälsa.

[23] Hälsolitteracitet – att förstå och bli förstådd - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen

hälsosamma levnadsvanor. Samverkan med SIMBA. **Målgrupp** Allmänheten **Samverkansparter** SIMBA-kommunerna		
Social lots Undersöka möjligheterna att systematiskt screena för ofrivillig ensamhet bland personer över 65 år och lotsa personer in en social gemenskap. **Målgrupp** Personer 65 år eller äldre **Samverkansparter** Socialförvaltningen, regionen	Vårdgivare screenar för ensamhet systematiskt. Samverkan mellan vårdgivare, äldreomsorgen och föreningslivet för at lotsa personer in i en social gemenskap.	Genom att samordna samhällets insatser går det att förebygga och motverka de negativa effekterna som ofrivillig ensamhet kan innebära. Det kan i sin tur ge äldre personer och deras anhöriga en bättre hälsa och ökad livskvalitet.

5 Ekonomi

Ekonomisk redovisning

	BUDGET		UTFALL	
	DRN	**KOMMUN**	**DRN**	**KOMMUN**
INTÄKTER				
Ingående saldo från föregående år	0	0		
Årets medel enl. samverkansavtal folkhälsa	1 050 000	1 050 000		
SUMMA INTÄKTER FÖR ÅRETS INSATSER	1 050 000	1 050 000		
KOSTNADER				
Folkhälsostrateg, fördelas enligt följande:				
Lön (inkl. lönebikostnader)	410 000	410 000		
Omkostnader (ex. administration, utbildning, resor m.m.	5 000	5 000		
SUMMA KOSTNADER FÖR FOLKHÄLSOSTRATEG	415 000	415 000		
Utvecklingsmedel fördelas enligt följande:				
Trygga och goda uppväxtvillkor inkl. fullföljda studier	185 000	185 000		
Levnadsvanor och närmiljö	160 000	160 000		
Tillit, inkludering och delaktighet	85 000	85 000		
God psykisk hälsa	90 000	90 000		
Hälsosamt åldrande	115 000	115 000		
SUMMA KOSTNADER FÖR ÅRETS INSATSER (INKL. KOSTNADER FÖR FOLKHÄLSOSTRATEG	1 050 000	1 050 000		

SUMMA TOTALT (INTÄKTER - KOSTNADER)	0	0		
ÖVERFÖRS TILL KOMMANDE ÅR				
ÅTERBETALAS TILL RESP. PART				

Kommentar

Ale kommun och DRNV står för 1 050 000 kr vardera, varav 943 184 kr per år regleras av samverkansavtalet och 106 816 kr av ett tilläggsavtal.

Källförteckning

CAN undersökning, 2024

Folkhälsomyndigheten årsrapport, 2025

FoU i Väst, Göteborgsregionen, 2025. Statistikunderlag för analys av målgruppers behov

Försäkringskassan, 2024. Försäkringskassans lägesrapport 2: psykisk ohälsa i dagens arbetsliv. (Försäkringskassans lägesrapport – Sjuk av stress: Kvinnor löper dubbel risk)

LUPP 2023 – Ungas livssituation i Ale kommun FoU-rapport 2024. Åsa Nilsson & Miriam Hansen

Social kartläggning 2022, Ale kommun

VGR, Hälsa på lika villkor (HPLV), 2022

Data hämtat från Kolada

Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete

i Ale kommun

för perioden 2026 - 2028

Avtalsparter:

Västra Götalandsregionen delregional nämnd Västra

och Ale kommun

Innehållsförteckning

1. Avtalsparter 3
2. Avtalet reglerar 3
3. Avtalstid 3
4. Det gemensamma folkhälsoarbetet 3
5. Folkhälsa och social hållbarhet 3
6. Strategiskt folkhälsoarbete 4
7. Mål, inriktning och styrdokument 4
7.1. Nationellt 4
7.2. Regionalt 4
7.3. Lokalt 4
8. Politiska dialoger 4
9. Folkhälsostrateg eller motsvarande 5
9.1. Tjänst 5
9.2. Uppdrag 5
10. Årlig plan och uppföljning 6
11. Kommunikation 6
12. Ekonomi 6
12.1. Finansiering 6
12.2. Ersättning 6
12.3. Tjänst och tjänstgöringsgrad 6
12.4. Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel 7
12.5. Vad utvecklingsmedel får gå till 7
12.6. Medel som kan föras över till nästa år 7
12.7. Medel som ska återbetalas 7
12.8. Avtalets slut 7
12.9. Uppräkning 8
12.10. Utbetalning 8
13. Avstämning 8
14. Uppsägning 8
15. Ändring av avtalet inom avtalstiden 8
16. Hävning 8
17. Tvist 9
17.1. Förtida upphörande med anledning av tvist 9
18. Underskrifter 9

1. Avtalsparter

Ale kommun, organisationsnummer: 212000-1439 (nedan omnämnd som kommunen) och Västra Götalandsregionen, delregional nämnd västra, organisationsnummer: 232100–0131 (nedan omnämnd som DRNV).

2. Avtalet reglerar

Avtalet reglerar samfinansiering av folkhälsostrategtjänst och utvecklingsmedel till folkhälsoinsatser samt åtaganden för respektive avtalspart.

3. Avtalstid

Avtalet gäller från och med 1 januari 2026 - 31 december 2028.

4. Det gemensamma folkhälsoarbetet

Avtalet ska möjliggöra gemensamma prioriteringar för folkhälsoarbetet, säkerställa ekonomiska resurser för folkhälsoinsatser samt personella resurser för det lokala folkhälsoarbetet.

Enligt detta avtal ska arbetet omfatta hälsofrämjande och förebyggande insatser.
Med hälsofrämjande avses här att främja hälsa samt stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska, sociala och existentiella välbefinnande. Med förebyggande avses här att minska risken för uppkomst, eller en försämring av sjukdom, skada, fysiska, psykiska eller sociala problem. Arbetet kan omfatta såväl generella som riktade insatser.

I syfte att uppnå det nationella folkhälsomålet (se punkt 7.1) ska detta avtal bidra till att avtalsparterna skapar gemensamma förutsättningar till ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete i kommunen.

5. Folkhälsa och social hållbarhet

Folkhälsa är ett samlingsbegrepp för hela befolkningens hälsotillstånd och handlar om att främja hälsa och förebygga ohälsa i en befolkning. En god folkhälsa innebär att hälsan är så god och så jämlikt fördelad som möjligt mellan olika grupper i samhället.

Ett socialt hållbart samhälle är jämställt och jämlikt där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Detta är en förutsättning för att uppnå de globala målen för hållbarhet. Folkhälsoarbetet är därför nära kopplat till arbetet för social hållbarhet och skapar förutsättningar för att både nuvarande och framtida generationer kan leva hälsosamma och trygga liv.

6. Strategiskt folkhälsoarbete

Ett strategiskt folkhälsoarbete handlar om att arbeta systematisk och kunskapsbaserat för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i livsvillkor och hälsa.
Det innebär att regelbundet följa och analysera utvecklingen, identifiera och prioritera behov. Men också att driva och leda folkhälsoarbetet genom samverkan med relevanta aktörer samt initiera och följa upp insatser.
Folkhälsofrågorna ska föras in i organisationens styrning, ledning och uppföljning.

7. Mål, inriktning och styrdokument

Folkhälsoinsatserna ska utgå från det övergripande nationella folkhälsomålet med dess målområden tillsammans med inriktning, mål och prioriteringar i DRNV respektive kommunens styrdokument för folkhälsoarbetet.

7.1. Nationellt

Sverige har ett övergripande folkhälsomål och åtta målområden. Det övergripande målet är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”. Målet tydliggör samhällets ansvar som förutsätter ett gemensamt och tvärsektoriellt arbete. Folkhälsopolitiken syftar till att åstadkomma mer jämlika livsvillkor och därmed möjligheter för en jämlik hälsa.

7.2. Regionalt

De delregionala nämndernas (DRN) inriktning under avtalsperioden utifrån regionala styrdokument som till exempel regionfullmäktiges budget, DRN:s reglemente och regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, är att verka för en förbättring av befolkningens livsvillkor och levnadsvanor. Ojämlikheten i hälsa bland befolkningen på grund av socioekonomiska förhållanden ska minska genom ökat fokus på det förebyggande arbetet och samarbete med olika aktörer. Fortsatt utveckling behöver ske av arbetet med fullföljda studier, psykisk hälsa med fokus på barn/unga och äldre, ofrivillig ensamhet och suicidprevention. Ett hälsofrämjande arbete behöver bedrivas för att stödja hälsosamma levnadsvanor kopplat till kost, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

7.3. Lokalt

Kommunens styrdokument:

- Kommunfullmäktiges mål och budget

8. Politiska dialoger

Politiska dialoger ska genomföras mellan kommunen och DRNV. Dessa dialoger kan ske i olika former, exempelvis via folkhälsoråd eller på kommundialoger och omnämns nedan som folkhälsodialog.

Folkhälsodialog genomförs i syfte att tillsammans skapa förutsättning för ett genomförande av avtalet och med gemensamma resurser, bidra till en god och jämlik hälsa bland befolkningen i Västra Götaland. Det är viktigt att folkhälsodialogerna anpassas efter de lokala förutsättningarna och att det hos respektive avtalspart finns en struktur för hur frågor från folkhälsodialogen omhändertas.
För att tydliggöra folkhälsodialogens syfte och mål, bör en arbetsordning eller dylikt tas fram gemensamt av båda avtalsparterna.

Folkhälsodialogen ska ske minst en gång per halvår. Där ska avtalsparterna föra dialog för att identifiera gemensamma prioriteringar för kommande års folkhälsoarbete. Men också till exempel att delge varandra beslut, kunskap om folkhälsa och livsvillkor, resultat, förändringar i planer, resurser och i övrigt det som är av betydelse för avtalet.

9. Folkhälsostrateg eller motsvarande

9.1. Tjänst

- Strateg med folkhälsovetenskaplig, eller likvärdig, akademisk utbildning.
- Folkhälsostrateg eller motsvarande ska:
- vara anställd av kommunen
- ha en strategisk placering i kommunen, med tillgång till förvaltningsledning och tvärsektoriell samverkan på ledningsnivå
- ha tillgång till, och regelbundet föra dialog med relevanta politiska nämnder eller forum
- arbeta strategiskt med helhetsperspektiv och befolkningens behov i fokus
- Vid förändring av tjänst ska kommunen informera avtalsansvarig på koncernkontoret, Västra Götalandsregionen (VGR) till exempel vid nyanställning, förändrad tjänstgöringsgrad, omplacering, längre vikariat, omorganisation eller annan information av särskild betydelse.

9.2. Uppdrag

- Vara tjänsteperson i de politiska dialoger som har en koppling till detta avtal.
- Ta fram årlig plan med budget.
- Ta fram årlig uppföljning med ekonomisk redovisning.
- Verka för att ett strategiskt och tvärsektoriellt arbete med befolkningens hälsa sker utifrån framtagen plan.
- Stödja och medverka i utvecklingen av kommunens arbete med folkhälsa och livsvillkor.
- Analysera och tillgängliggöra aktuell statistik över hälsoläget i kommunen.

- Samverka regionalt och delregionalt inom folkhälsoområdet i syfte att stärka det lokala arbetet.

10. Årlig plan och uppföljning

En plan och budget för det lokala folkhälsoarbetet ska tas fram årligen utifrån avtalets förutsättningar. Första året på avtalstiden ska planen omfatta en beskrivning av gällande styrdokument, befolkningens hälsoläge och behov samt prioriterade områden och målgrupper. Detta för att få en långsiktig riktning för hela avtalsperioden. För återstående år under avtalsperioden ska planen ha fokus på insatser och budget.
Planen ska beslutas politiskt i kommunen och ska vara DRNV tillhanda senast 1 december.

Kommunen ska årligen följa upp folkhälsoarbetet som bygger på den beslutade planen och de prioriterade lokala folkhälsoinsatserna för perioden. Uppföljningen med ekonomisk redovisning ska skickas för kännedom till ansvarig politisk instans i kommunen samt vara DRNV tillhanda senast den 28 februari.

Som en del i att effektivisera arbetet, skapa långsiktighet men också möjliggöra jämförelse i Västra Götaland ska årlig plan och uppföljning rapporteras i VGR:s styr- och ledningssystem Stratsys. VGR står för licenskostnader och tillhandahåller utbildning vid behov.

11. Kommunikation

I all kommunikation, kopplat till de insatser som genomförs via detta avtal, ska det tydligt framgå att det är en samfinansiering av kommunen och DRNV. Både i text och med båda avtalsparters logga.

12. Ekonomi

12.1. Finansiering

Finansiering av detta avtal sker genom 50/50-principen. Kommunen och DRNV står för var sin lika stor del av den totala ersättningen i avtalet. Ersättningen omfattar både tjänst och utvecklingsmedel.

12.2. Ersättning

Den totala ersättningen enligt avtalet är 1 886 368 kr varav:

- Kommunens del: 943 184 kr och
- DRNV:s del: 943 184 kr

12.3. Tjänst och tjänstgöringsgrad

1 tjänst med 100 % tjänstgöringsgrad

12.4. Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel

Omfördelning mellan tjänst och utvecklingsmedel är möjlig om det är av tillfällig karaktär som exempelvis vid vakant tjänst, sjukskrivning eller nedsatt tjänstgöringsgrad.

12.5. Vad utvecklingsmedel får gå till

- Det är utvecklingsmedel och ska inte finansiera ordinarie verksamhet.
- Finansiering av tillfällig tjänst som har en direkt koppling till beslutad insats.
- Tidsbegränsning för insats är max tre år.
  Med undantag för insats/insatser som totalt uppgår till max 20 % av total summa för årets utvecklingsmedel, som är av stor betydelse för målgruppen eller om insatsen är en förutsättning för det strategiska folkhälsoarbetet.

12.6. Medel som kan föras över till nästa år

- Grundprincipen är att utvecklingsmedel ska förbrukas under innevarande år.
- Medel för pågående insatser får föras över till nästkommande år. Gäller samtliga påbörjade insatser utan förbehåll. Om medel överförs till nästkommande år ska båda avtalsparter fortsatt samfinansiera med motsvarande resurser.
- Medel som överstiger 10 % av total summan för årets utvecklingsmedel till insatser, kan föras över. Detta gäller medel som inte är kopplade till en beslutad insats och som inte har för avsikt att genomföras under innevarande budgetår. En skriftlig plan över tänkta insatser och belopp ska inkomma till avtalsansvarig på koncernkontoret, VGR senast den 30 oktober. DRNV kommer informeras. Om dessa medel flyttas till nästkommande år, ska båda avtalsparter fortsatt samfinansiera enligt beslutad budget.
- Medel som understiger 10 % av total summa för årets utvecklingsmedel till insatser, får föras över till nästkommande år utan plan.

12.7. Medel som ska återbetalas

- Medel som överstiger 10 % av summan för årets utvecklingsmedel för insatser där det inte finns någon plan ska återbetalas. Återbetalning ska ske till respektive avtalspart senast den 15 januari.
- Medel för vakant tjänst för tiden längre än 2 månader ska återbetalas till respektive avtalspart så snart som möjligt, dock senast den 15 januari.

12.8. Avtalets slut

- Om nytt avtal har tecknats gäller 12.5. och 12.6.
- Om nytt avtal inte har tecknats, återbetalas samtliga medel som inte förbrukats under avtalstiden till respektive avtalspart. Återbetalning ska ske så snart som möjligt, dock senast den 15 januari.

12.9. Uppräkning

Den totala summan för tjänst och utvecklingsmedel uppräknas årligen av båda avtalsparter, med det index som Regionfullmäktige beslutar om för de delregionala nämnderna (vanligtvis i juni månad).

12.10. Utbetalning

Utbetalning av ersättning från DRNV till kommunen görs två gånger per år, i mars och september månad, med lika delar för första respektive andra utbetalningen.

13. Avstämning

Vid behov finns det möjlighet till avstämning under avtalsperioden. Detta kan initieras av båda avtalsparter.

14. Uppsägning

Uppsägning av avtalet ska meddelas den andra avtalsparten skriftligen senast 30 juni inför nästkommande år.

15. Ändring av avtalet inom avtalstiden

Om förutsättningarna för detta avtal väsentligt ändras eller om dess villkor inte uppfyllts under avtalsperioden, har avtalsparterna rätt att kräva omförhandling under avtalsperioden. Omförhandlat avtal börjar då gälla tidigast den 1 januari året efter det att omförhandlingen avslutats, om avtalsparterna inte gemensamt överenskommer om att det omförhandlade avtalet ska börja gälla vid tidigare angiven tidpunkt.
För omförhandling inom avtalsperioden krävs att en skriftlig begäran om omförhandling lämnats till den andra avtalsparten. Sådan begäran ska ha inkommit senast den 30 juni.
Om avtalsparterna inom ramen för en ändringsprocess inom avtalstiden inte enas om önskade ändringar fortsätter detta avtal att gälla.

16. Hävning

Vardera avtalsparten äger rätten att häva avtalet om den andra avtalsparten inte utför sina åtaganden enligt avtalet.
För att avtalspart ska ha rätt att häva avtalet ska skriftlig erinran om rättelse först ha översänts till den andra avtalsparten. Rättelse ska efter det att den skriftliga erinran mottagits inte heller ha skett utan dröjsmål.
Vid hävning upphör avtalet att gälla vid utgången av innevarande kvartal då fristen för rättelse gått ut.

17. Tvist

Tvist mellan avtalsparterna rörande tillämpning och tolkning av detta avtal ska hanteras i dialog mellan avtalsparterna. I första hand ska tvist hanteras av berörda tjänstepersoner, i andra hand av berörda presidier.

17.1. Förtida upphörande med anledning av tvist

För det fall samtliga möjligheter till tvistlösning uttömts enligt punkt 17 och tvist trots detta inte kunnat lösas, äger avtalspart möjlighet att säga upp avtalet. Önskar avtalspart säga upp avtalet med anledning av en olöst tvist, ska detta skriftligen meddelas den andra avtalsparten.
Avtalet upphör då vid utgången av det kvartal då önskan om att avtalet ska upphöra i förtid skickats till den andra avtalsparten.

18. Underskrifter

För delregional nämnd västra	**För kommunen**
Tanja Siladji Dahne (MP)	Henrik Fogelklou (M)
Ordförande DRNV	Ordförande kommunstyrelsen
Andreas Idén	Maria Kosterlind Reinholdsson
Ansvarig tjänsteperson	Kommundirektör

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: KS 2026/599
Datum: 2026-11-17
Utvecklingsledare Hampus Hagman

Kommunstyrelsen

Riktlinje för handläggning av ansökningar inom tredjehandsändamålet i Surtefonden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta Riktlinje för handläggning av ansökningar inom tredjehandsändamålet i Surtefonden.

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningsförvaltningen att publicera information om ansökningsförfarande och regelverk på ale.se.

Kommunstyrelsen beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram ett förslag på riktlinje för hur ansökningar om medel från Stiftelsen Surtefonden ska bedömas, i de fall ansökningarna inte faller inom fondens tredjehandsändamål. Tredjehandsändamålet, ”annan fritidsverksamhet för boende i Surte”, är brett formulerat och det har i praktiken lett till tolkningsfrågor kring hur ansökningar ska bedömas. Syftet med riktlinjen är att underlätta bedömningen av dessa ansökningar.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef

Beslutsunderlag

- Riktlinje för handläggning av ansökningar inom tredjehandsändamålet i Surtefonden
- Beslut Surtefondens styrelse 2026-06-23 § 4
- Beslut Surtefondens styrelse 2026-06-23 § 5

Ärendet

Styrelsen för Stiftelsen Surtefonden gav vid sitt sammanträde den 23 juni 2026 kommunledningsförvaltningen uppdrag att ta fram ett regelverk som underlättar och tydliggör ansökningar om medel från fonden. Förvaltningen har tagit fram ett förslag till riktlinje för handläggning av ärenden inom ramen för fondens tredjehandsändamål, som är ”annan fritidsverksamhet för boende i Surte”. Syftet med riktlinjen är att underlätta handläggning och bedömning när ansökningar som faller inom ramen för detta ändamål har inkommit.

Stiftelsen Surtefondens stadgar

Stadgarna anger en tydlig prioriteringsordning där medel i första hand ska användas för individuella stödinsatser till tidigare anställda vid Surte glasbruk, i andra hand till viss riktad verksamhet och i tredje hand till “annan fritidsverksamhet för boende i Surte”. Av stadgarna framgår följande:

”För utdelning till ändamålet får användas:

- den årliga direktavkastningen från stiftelsens tillgångar, samt - vinster som uppkommit genom omsättning av stiftelsens tillgångar, i den mån de inte behövs för att trygga realvärdet av stiftelsens tillgångar. Av den totala årliga avkastningen (dvs. direktavkastningen och omsättningsvinster) skall dock alltid en tiondel tillföras det bundna kapitalet. Vad som sedan återstår får användas i första hand för förbättring av pensionerna till tidigare anställda vid Surte glasbruk eller annat ekonomiskt stöd till dem samt för begravningshjälp enligt beslut av styrelsen för Surte Arbetarefond 1979-06-19 samt i andra hand till pensionärsverksamhet för tidigare anställda vid företaget och främjande av fritidsverksamhet i Kvarnbyggnaden för boende i Surte, samt i tredje hand annan fritidsverksamhet för boende i Surte.”

Behov av förtydligande

Tredjehandsändamålet är brett formulerat och det har i praktiken lett till tolkningsfrågor. Särskilt gäller detta ansökningar från föreningar samt projekt av mer allmän karaktär, där gränsen mellan stöd till fritidsverksamhet och allmänt ekonomiskt stöd inte är tydlig.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till riktlinje som klargör:

- att tredjehandsändamålet är ett reständamål
- vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att stöd ska kunna beviljas
- vilka typer av ansökningar som normalt inte ska beviljas
- vad som i övrigt ska beaktas när en bedömning görs
- hur stora belopp som normalt kan sökas
- när ansökningar ska vara inlämnade och när stiftelsen ska behandla dessa

- hur bedömningen ska dokumenteras
- hur sökande ska återrapportera hur medel från fonden använts

Riktlinjen innebär i huvudsak att stiftelsen ska prioritera stöd till konkreta, avgränsade aktiviteter som kommer allmänheten i Surte till del. Ansökningar som avser löpande drift, täckande av underskott eller privata nyttor ska inte beviljas.

Som stöd för tillämpningen innehåller riktlinjen även en checklista för handläggning samt en standardiserad beslutsmall.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att den föreslagna riktlinjen underlättar bedömningen av ansökningar inom ramen för tredjehandsändamålet. Den tydliggör även för den som överväger att lämna in en ansökan vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att ansökan ska kunna bifallas. Det bör uppfattas som positivt.

Förvaltningen har under framtagandet av riktlinjen haft kontakt med länsstyrelsen för att säkerställa att innehållet inte strider mot stiftelsens stadgar. Länsstyrelsen har avböjt att göra en bedömning av riktlinjen i dess helhet, men har svarat på konkreta frågor om skrivningar i riktlinjen via telefon. Utifrån detta bedömer förvaltningen att den föreslagna riktlinjen kan antas. Förvaltningen bedömer, också efter kontakt med länsstyrelsen, att det är kommunstyrelsen som ska anta riktlinjen, eftersom kommunen är stiftelsens förvaltare.

Förvaltningen bedömer vidare att kommunen bör öka kännedomen om fonden för att medlen ska komma fler till del. Ett lämpligt och kostnadseffektivt sätt att göra detta är att informera om fonden på kommunens hemsida, i samband med att varje ansökningsperiod närmar sig sitt slut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

En tydlig riktlinje med tillhörande bedömningsstöd bör innebära att tiden det tar att bedöma en ansökan blir kortare, vilket innebär att mindre arbetstid behövs för detta.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

En tydlig riktlinje med tillhörande bedömningsstöd bör innebära att det blir lättare för den överväger att lämna in en ansökan vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en ansökan ska kunna bifallas.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

En tydlig riktlinje med tillhörande bedömningsstöd innebär ett mer effektivt arbetssätt vid handläggning av ansökningar från stiftelsen.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Ett antagande av riktlinjen innebär ett förändrat arbetssätt inom kommunledningsförvaltningen, samt ett förtydligande för stiftelsens styrelse hur ansökningar bör bedömas. Uppdraget att publicera information om ansökningsförfarande och villkor på ale.se verkställs av kommunledningsförvaltningen.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Stiftelsen Surtefonden
Författningssamling
Kommunikation

Riktlinje för handläggning av ansökningar inom tredjehandsändamålet i Surtefonden

Fastställt av:	Styrelsen Surtefonden
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Surtefonden
Diarienummer:	Klicka eller tryck här för att ange text
Giltighetstid:	2026-xx-xx – tills vidare

Innehåll

1 Inledning och syfte 2
2 Stiftelsens stadgar 2
3 Prioriteringsordning 2
4 Principer för tredjehandsändamålet 2
4.1 Stöd till föreningar 2
4.2 Kommunal verksamhet 3
4.3 Risk för privatekonomisk vinning 3
4.4 Bedömning vid flera ansökningar från samma sökande 3
4.5 Bedömning vid medfinansiering 3
4.6 Ansökningars storlek 3
4.7 Ansökansperioder 3
4.8 Möjlighet att bevilja ansökan med villkor 4
4.9 Dokumentation och motivering 4
4.10 Skriftlig återrapportering av hur medel använts 4
5 Stöd vid handläggning av ansökan 4
5.1 Checklista för handläggning 4
5.2 Beslutsmall 5

Ale kommun
SE-449 80 Alafors
Organisationsnummer
212000-1439
Telefon
0303-70 30 00
E-post
kommun@ale.se
www.ale.se

1 Inledning och syfte

Denna riktlinje syftar till att komplettera Stiftelsen Surtefondens stadgar genom att förtydliga hur ansökningar om medel enligt stiftelsens tredjehandsändamål ”annan fritidsverksamhet för boende i Surte” bedöms.

2 Stiftelsens stadgar

Av Stiftelsen Surtefondens stadgar framgår följande:

”För utdelning till ändamålet får användas:

- den årliga direktavkastningen från stiftelsens tillgångar, samt - vinster som uppkommit genom omsättning av stiftelsens tillgångar, i den mån de inte behövs för att trygga realvärdet av stiftelsens tillgångar. Av den totala årliga avkastningen (dvs. direktavkastningen och omsättningsvinster) skall dock alltid en tiondel tillföras det bundna kapitalet. Vad som sedan återstår får användas i första hand för förbättring av pensionerna till tidigare anställda vid Surte glasbruk eller annat ekonomiskt stöd till dem samt för begravningshjälp enligt beslut av styrelsen för Surte Arbetarefond 1979-06-19 samt i andra hand till pensionärsverksamhet för tidigare anställda vid företaget och främjande av fritidsverksamhet i Kvarnbyggnaden för boende i Surte, samt i tredje hand annan fritidsverksamhet för boende i Surte.”

3 Prioriteringsordning

Stiftelsens medel ska användas i enlighet med den prioriteringsordning som anges i stadgarna. Tredjehandsändamålet, “annan fritidsverksamhet för boende i Surte”, utgör ett reständamål och får endast tillämpas när behov inom första- och andrahandsändamålen har prövats och medel kvarstår.

4 Principer för tredjehandsändamålet

Med ”annan fritidsverksamhet för boende i Surte” avses aktiviteter som främjar fritid, social gemenskap, kultur eller livskvalitet för boende i Surte.

Aktiviteter som beviljas stöd ska komma en bredare krets till del. Stöd ska främst ges till öppna aktiviteter eller initiativ som är tillgängliga för allmänheten. Aktiviteterna ska vara avgränsade och tydligt definierade, samt ha en lokal förankring eller på annat sätt skapa ett mervärde för ortens invånare. Utöver den vikt som läggs detta ska även insatsens bidrag till att stärka gemenskap och fritidsutbud i Surte beaktas.

Stödet ska inte utgöra ett allmänt ekonomiskt bidrag till löpande verksamhet. Ansökningar som avser att täcka underskott, generella kostnadsökningar eller framtida odefinierade behov ska normalt avslås, då dessa inte utgör ett ändamålsenligt användande av stiftelsens medel.

Bidrag ska inte utvecklas till återkommande finansiering av enskilda organisationers verksamhet. Årligen återkommande ansökningar för redan beviljade aktiviteter bör i regel avslås.

4.1 Stöd till föreningar

Föreningar och organisationer kan beviljas stöd inom tredjehandsändamålet, under förutsättning att ansökan avser en aktivitet som faller inom de ramar som beskrivs ovan. Det innebär att generella bidrag till föreningars drift, administration eller ordinarie verksamhet inte

ska beviljas. Stöd till exempelvis utrustning kan beviljas endast om den är direkt kopplad till en specifik aktivitet och nyttjas av en bredare grupp.

4.2 Kommunal verksamhet

Stiftelsen ska inte finansiera verksamhet som normalt faller inom kommunens ordinarie ansvar. Verksamhet som bedrivs av kommunen kan inte beviljas stöd.

4.3 Risk för privatekonomisk vinning

Medel ska inte beviljas till aktiviteter som i huvudsak gynnar en enskild person eller en begränsad sluten krets, eller där det finns risk för privatekonomisk vinning. Bidrag till produktion av föremål eller verk kan endast komma i fråga om nyttan tydligt tillfaller allmänheten, exempelvis genom fri tillgång eller dokumenterad spridning till målgruppen.

4.4 Bedömning vid flera ansökningar från samma sökande

En sökande kan som huvudregel beviljas bidrag högst en gång per kalenderår. Undantag kan medges om ansökningarna avser tydligt skilda aktiviteter och/eller särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses omständigheter där det finns en oförutsedd eller särskilt angelägen insats med tydlig allmännytta för boende i Surte.

Tidigare beviljat stöd medför inte någon förtur vid nya ansökningar.

4.5 Bedömning vid medfinansiering

Surtefonden ser generellt positivt på medfinansiering från fler aktörer för de aktiviteter fonden stödjer ekonomiskt. De principer som beskrivs ovan för vilka aktiviteter som kan beviljas medel gäller fortsatt. Det bör dock göras en bedömning kring om den medfinansierande aktören kan rubba förtroendet för Surtefonden, till exempel beroende på vilken verksamhet medfinansiären bedriver i övrigt.

4.6 Ansökningars storlek

För att säkerställa en rimlig fördelning av stiftelsens medel bör en enskild ansökan maximalt uppgå till 100 000 kronor eller 20 procent av tillgängliga medel, beroende på vilket belopp som vid varje givet tillfälle är lägst.

Större bidrag kan endast beviljas om särskilda skäl föreligger, som då tydligt ska motiveras. Större bidrag kan också beviljas om antalet ansökningar under året är färre än fem.

4.7 Ansökansperioder

Ansökan avseende innevarande kalenderår ska vara stiftelsen tillhanda senast 31 mars. Stiftelsen ska hantera ansökan under maj. Stiftelsen bör maximalt bevilja ansökningar som uppgår till hälften av tillgängliga medel under vårens ansökningsperiod.

Ansökan avseende nästkommande kalenderår ska vara stiftelsen tillhanda senast 30 september. Stiftelsen ska hantera ansökan under november. Stiftelsen kan vid detta tillfälle bevilja återstående tillgängliga medel i enlighet med vad som framgår av punkt 4.6.

4.8 Möjlighet att bevilja ansökan med villkor

När en ansökan behandlas kan Surtefonden sätta villkor för beviljande av medel. Det kan exempelvis innebära att sökande ska vidta en viss åtgärd för att öka allmännyttan. I sådana fall ska Surtefonden före utbetalning kontrollera att åtgärden vidtagits på ett sådant sätt att villkoren uppfyllts, alternativt om det inte är praktiskt möjligt att uppfylla villkoren före utbetalning, kontrollera att det finns en godtagbar plan för hur detta ska ske.

4.9 Dokumentation och motivering

Alla beslut ska dokumenteras och innehålla en motivering som visar hur ansökan förhåller sig till stadgarnas prioriteringsordning samt denna riktlinje. På så sätt säkerställs transparens, likabehandling och långsiktig rättssäkerhet i stiftelsens förvaltning.

4.10 Skriftlig återrapportering av hur medel använts

En aktör som fått en ansökan beviljad ska lämna en skriftlig återrapport till stiftelsen om hur medlen använts. Återrapporten ska vara stiftelsen tillhanda senast en månad efter avslutad aktivitet, alternativt efter att betalning skett för produktion av ett verk.

Om en sökande vid ett tidigare tillfälle fått medel beviljade från Surtefonden, är det ett grundläggande krav att en återrapport från den aktiviteten har inkommit.

5 Stöd vid handläggning av ansökan

5.1 Checklista för handläggning

För att stödja handläggningen av ansökningar ska följande checklista användas. Checklistan används vid varje ansökan om medel inom ramen för tredjehandsändamålet.

1. Formell kontroll

- Är ansökan komplett (syfte, målgrupp, budget)? ☐ Ja / ☐ Nej

2. Prioriteringsordning

- Tillhör aktiviteten första- eller andrahandsändamålet? ☐ Ja / ☐ Nej
- Kan aktiviteten kan prövas inom tredjehandsändamålet? ☐ Ja / ☐ Nej

3. Kontrollfrågor

- Har aktiviteten en tydlig koppling till Surte? ☐ Ja / ☐ Nej
- Är aktiviteten tydligt avgränsad? ☐ Ja / ☐ Nej
- Är det fritidsverksamhet (kultur, idrott, social aktivitet)? ☐ Ja / ☐ Nej
- Är den öppen eller kommer många till del? ☐ Ja / ☐ Nej
- Finns det en tydlig genomförandeplan? ☐ Ja / ☐ Nej
- Finns det någon medfinansiering? ☐ Ja / ☐ Nej
- Fyll i antal personer som bedöms ha nytta av att ansökan beviljas: _____

4. Kontrollfrågor, avslagsskäl

- Avser ansökan drift/täckande av underskott? ☐ Ja / ☐ Nej
- Avser ansökan allmänt föreningsstöd? ☐ Ja / ☐ Nej
- Avser ansökan verksamhet som kommunen bedriver? ☐ Ja / ☐ Nej
- Innebär ett beviljande av ansökan privatekonomisk nytta för någon? ☐ Ja / ☐ Nej

5. Slutsats

- ☐ Bifall
- ☐ Delvis bifall, specificera vad: _____
- ☐ Villkorat bifall, specificera vad: _____
- ☐ Avslag

5.2 Beslutsmall

Ärende: Ansökan om bidrag ur Surtefonden

Diarienummer:
Sökande:
Datum:

Bakgrund

Kort beskrivning av ansökan.

Bedömning enligt stadgarna

Ansökan har prövats mot stiftelsens ändamål och bedöms inte omfattas av första eller andra hand. Prövning sker därför enligt tredjehandsändamålet.

Bedömning enligt riktlinje

Ansökan avser [beskrivning].

Bedömningen är att aktiviteten:

- är/inte är en fritidsverksamhet
- riktar sig/inte riktar sig till en bred allmänhet
- är/inte är tydligt avgränsad
- innebär/inte innebär allmänt ekonomiskt stöd

Samlad bedömning

Ansökan bedöms [falla inom / inte falla inom] tredjehandsändamålet.

Förslag till beslut

Bifall

Ansökan avser en avgränsad fritidsaktivitet riktad till boende i Surte och faller inom tredjehandsändamålet. Bidrag beviljas med XX kronor. Specificera eventuellt villkor.

Delvis bifall

Ansökan avser en avgränsad fritidsaktivitet riktad till boende i Surte och faller inom tredjehandsändamålet. Bidrag beviljas med XX kronor och avgränsas till [aktivitet]. Specificera eventuellt villkor.

Avslag

Ansökan avser i huvudsak allmänt ekonomiskt stöd/produktion och bedöms inte utgöra sådan fritidsverksamhet som avses i stadgarna.

PROTOKOLL
Surtefonden
Sammanträdesdatum: 2026-06-23
SUR § 4

KS 2026/402

Surtefonden ansökan om medel Surte bandyklubb

Beslut

Surtefonden beslutar att ärendet skickas till förvaltningen för beredning för att klargöra om ansökan faller inom ramverket och ta fram regelverk som underlättar och tydliggör ansökningar om medel från fonden.

Sammanfattning

Surte Bandyklubb inkom 2026-05-10 med en ansökan om medel ur Surtefonden på 150 000 kronor. Bidraget ska täcka föreningens ökade kostnader och framtida behov. Resekostnaderna har ökat kraftigt de senaste åren och Surte bandyklubb har även behov av ny utrustning såsom matchtröjor, byxor mm då nuvarande material slitits hårt under flera säsonger. Trots intäkter från lotterier, cafeteria, kakförsäljning, biljetter och sponsring räcker ekonomin inte till för att möta föreningens ökade kostnader och framtida behov.

Beslutsunderlag

- Ansökan om medel, 2026-05-10

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att Surtefonden beslutar att ärendet skickas till förvaltningen för beredning för att klargöra om ansökan faller inom ramverket och ta fram regelverk som underlättar och tydliggör ansökningar om medel från fonden.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att Surtefonden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Demokratiavdelningen
Surte Bandyklubb

PROTOKOLL
Surtefonden
Sammanträdesdatum: 2026-06-23

PROTOKOLL
Surtefonden
Sammanträdesdatum: 2026-06-23
SUR § 5

KS 2026/401

Surtefonden – ansökan om medel Bli bekant med Ale

Beslut

Surtefonden beslutar att ärendet skickas till förvaltningen för beredning för att klargöra om ansökan faller inom ramverket och ta fram regelverk som underlättar och tydliggör ansökningar om medel från fonden.

Sammanfattning

Det har inkommit ansökan om anhållan om tryckningsbidrag på 30 000 kronor för tryckningen av en bok med titeln *Bli bekant med Ale* och underrubriken *Glimtar ur Ales historia*. Boken ges ut på eget förlag.

Beslutsunderlag

- Anhållan om tryckningsbidrag, 2026-05-29

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar på att:

Surtefonden beslutar att ärendet skickas till förvaltningen för beredning för att klargöra om ansökan faller inom ramverket och ta fram regelverk som underlättar och tydliggör ansökningar om medel från fonden.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att Surtefonden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Demokratiavdelningen
Sökande

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/605
Datum: 2026-10-28
Säkerhetssamordnare Sandra Zenoozi

Kommunstyrelsen

Årsuppföljning – Systematiskt brandskyddsarbete 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna redovisning av uppföljningen av det systematiska brandskyddsarbetet 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens styrdokument, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete (SBA). Syftet är att förebygga bränder och begränsa konsekvenserna om en brand skulle uppstå. Förvaltningens arbete följs upp årligen och redovisas till kommunstyrelsen.

Under år 2026 har arbetet fortsatt att utvecklas och egenkontroller av brandskyddet genomförs till största del digitalt i Stratsys. Arbetet med att överföra återstående analoga egenkontroller till Stratsys pågår.

I kommunhuset i Nödinge har fler personer introducerats i arbetet med egenkontroller, vilket bidrar till ökad kontinuitet och minskad sårbarhet. En verksamhetsanpassad stödmall har tagits fram för att tydliggöra kontrollpunkter och minska risken för avvikelser.

Verksamheterna inom kultur- och fritidsutskottets ansvarsområde har varierande förutsättningar. Det innebär utmaningar i arbetet med gemensamma rutiner och strukturer, därför sker arbete med att utveckla och anpassa arbetssätten fortsatt.

Under 2026 har arbetet omfattat utrymningsövningar samt utbildningar i grundläggande brandkunskap (BKA) och hjärt-lungräddning (HLR). Arbetet med att säkerställa att samtliga verksamheter genomför utrymningsövningar fortsätter. Genom att BKA/HLR-utbildningarna från halvårsskiftet i år bokas via Kunskapstorget skapas bättre förutsättningar för en strukturerad uppföljning av deltagande i utbildningen vilket leder till ökad aggregerad kompetens i kommunen.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Rapport: Uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet 2026.

Ärendet

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens styrdokument. Målet är att förebygga uppkomsten av brand samt att minimera konsekvenserna om en brand skulle uppstå.

Det systematiska brandskyddsarbetet i kommunens förvaltningar följs årligen upp av egen nämnd och redovisas till kommunstyrelsen året därpå. Uppföljningen ska ge svar på om målen inom kommunens brandskyddspolicy har uppfyllts och om det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs i linje med styrdokumenten för SBA.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningens bedömning är att målen för det systematiska brandskyddsarbetet delvis är uppfyllda. Arbetet fortgår, men det finns fortsatt utvecklingsbehov gällande rapportering av egenkontroller i Stratsys, utrymningsorganisation för kvällstid, brandriskinventeringar och genomförande av utrymningsövningar.

Egenkontroller genomförs i verksamheterna, men ett arbete pågår med att få de verksamheter som fortfarande hanterar egenkontroller analogt att övergå till digital rapportering i Stratsys.

Inom invånarservice pågår en översyn av utrymningsorganisationen för kvällstid, med anledning av att allmänna kultur- och fritidsverksamheter bedrivs på anläggningarna utanför ordinarie verksamhetstid. Översynen genomförs i samverkan med serviceförvaltningens fastighetsavdelning och syftar till att säkerställa en ändamålsenlig utrymningsorganisation även under kvällstid.

Förvaltningen genomför egenkontroller inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet, men brandriskinventeringar genomförs inte hos alla verksamheter. I samband med kommunens säkerhetsenhets pågående revidering av bland annat SBA-handboken kommer rutinerna avseende brandriskinventeringar att förtydligas. Brandriskinventeringar kan med fördel samordnas med de fysiska skyddsronderna inom det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket kan bidra till en mer effektiv, samordnad och regelbunden uppföljning.

Att bokning av utbildningar i grundläggande brandkunskap (BKA) och hjärt- och lungräddning (HLR) numera görs via Kunskapstorget har förbättrat förutsättningarna för att följa upp medarbetarnas deltagande. Det ger bättre möjligheter att säkerställa att medarbetarna genomgår utbildningarna enligt gällande utbildningsplan, där BKA och HLR ska genomföras vart fjärde år. Tidigare har det varit svårt att få en fullständig bild av medarbetarnas deltagande i den obligatoriska utbildningen.

Utrymningsövningar har inte genomförts i samtliga verksamheter. I samband med revideringen av SBA-handboken kommer rutiner och krav avseende utrymningsövningar också att förtydligas. Detta bedöms skapa bättre förutsättningar för en mer enhetlig tillämpning och för att säkerställa att utrymningsövningar genomförs regelbundet, enligt gällande plan, i verksamheterna.

Sammantaget bedömer förvaltningen att det systematiska brandskyddsarbetet fortgår enligt gällande styrdokument och lagstiftningar, men att identifierade utvecklingsbehov behöver hanteras och följas upp.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Ett systematiskt och förebyggande brandskyddsarbete är en viktig del av förvaltningens kärnuppdrag och bidrar till att säkerställa trygga och säkra miljöer för Ale kommuns invånare, medarbetare, besökare och näringsliv. Genom regelbunden uppföljning och utveckling av brandskyddet minskar risken för bränder och olyckor, vilket främjar invånarnas trygghet och bidrar till att kommunens verksamheter kan bedrivas på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Det systematiska brandskyddsarbetet minimerar risken för bränder och olyckor och bidrar därmed till kommunfullmäktiges mål *Ett tryggare Ale*. Genom att säkerställa att kommunens verksamheter har ett fungerande brandskydd skapas en tryggare miljö för både invånare, besökare, näringsliv och medarbetare, vilket även bidrar till målet *Fokus på kundnytta i Ale*. På längre sikt främjar arbetet målet *En effektivare organisation i Ale* genom att verksamheterna utvecklar tydliga rutiner, ansvarsfördelning och beredskap för att förebygga och hantera nödsituationer på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt.

Remiss och samberedning

Rapporten och tjänsteutlåtandet är framtaget i samverkan med kommunledningsförvaltningens utsedda säkerhetshandläggare.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Eventuellt beslut om godkännande och/eller följduppdrag kommer att påverka kommunledningsförvaltningens systematiska brandskyddsarbete. Kommunledningsförvaltningen är genomförande.

Beslutet skickas till:

Säkerhetsenheten
Kommunchef

Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete 2026

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3
2 Kontrollområden 4
2.1 Brandskyddsorganisation 4
2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet? 4
2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet? 4
2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort 4
2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast? 4
2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare? 4
2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp 5
2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför? 5
2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden? 5
2.4 Brandskyddsregler har upprättats 5
2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet? 5
2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp 5
2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan 5
2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet 6
2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader? 6
2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade? 6
2.6.3 Finns det två säkerhetsombud i varje verksamhet? 6
2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd. 6

Anvisning

Inom Ale kommun ska samtliga verksamheter, utifrån gällande lagstiftning och kommunens brandskyddpolicy, bedriva ett aktivt och systematiskt brandskyddsarbete där alla är delaktiga och har möjlighet att påverka. Vi skall effektivt arbeta för att förebygga brand och för att minska konsekvenserna vid ett brandtillbud, genom att ha en hög nivå på brandskyddsarbetet.

Detta för att säkerställa att de som vistas i de lokaler där kommunal verksamhet bedrivs ska känna sig trygga. Detta innebär att följande mål ska uppfyllas:

• En brandskyddsorganisation ska inrättas.

• Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort.

• Brandskyddsutbildningar för personalen ska genomföras och följas upp.

• Brandskyddsregler ska upprättas.

• Brandskyddskontroller ska regelbundet genomföras och följas upp.

• En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet ska ske. För att uppfylla policyn och dess krav ska ett systematiskt och kontinuerligt brandskyddsarbete bedrivas i hela organisationen. I detta ingår att brandskyddet ska dokumenteras.

Tidsplan:

- Frågor skall besvaras innan sista oktober utav förvaltningarna utsedd person.
- Förvaltningarna tar upp ett ärende till nämnderna för beslut i november/december 2026.
- Säkerhetsenheten tar fram ett kommunövergripande underlag till KS sammanträde feb-27, deadline i mitten av januari

Säkerhetshandläggare och skrivansvariga på nämndnivå:

- Kommunstyrelsen - Alexander Kassay, Klas Arvidsson, Sandra Zenoozi
- Utbildning - Anders Hedman
- Socialtjänst - Karin Sverke Westberg
- Service - Annika Sandberg Hjort, Carina Andersson
- Samhällsbyggnad - Sonny Hellstrand

Process:

- Besvara frågeställningarna under varje rubrik
- Gör en kvalitativ bedömning i vilken grad förvaltningen i sin helhet uppfyller kraven
- Beskriv vilka delar av verksamheterna uppfyller samt brister i brandskydd.

1 Sammanfattning

Anvisning

Sammanfatta helheten kring brandskyddsarbetet i några rader och lyft de viktigaste punkterna.

I kommunhuset i Nödinge har nu fler personer introducerats i arbetet med egenkontroller av brandskyddet. Det innebär att arbetet nu blivit mer redundant. Under året har det arbetats fram en egen stödmall för egenkontroller i kommunhuset i Nödinge. Fortfarande kvarstår några få verksamheter inom förvaltningen som rapporterar analogt, ett arbete pågår för att även få in dessa i Stratsys framöver.
Som tidigare år har verksamheterna inom kultur- och fritidsutskottet en spännvidd och variation som utgör en utmaning kring hur rutiner och struktur kring det systematiska brandskyddsarbetet ska hanteras.

Under 2026 har förvaltningens systematiska brandskyddsarbete fortlöpt med utrymningsövningar och fokus på utbildningar i grundläggande brandkunskap och hjärt- och lungräddning.

2 Kontrollområden

2.1 Brandskyddsorganisation

2.1.1 Finns upprättad och aktuell bandskyddsorganisation i din verksamhet?

Det finns en brandskyddsorganisation i samtliga verksamheter, som uppdateras en gång om året (eller vid behov). Uppdateringarna kommer att göras under kvartal fyra.

Bedömning av brandskyddorganisation

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.1.2 Finns upprättad och aktuell utrymningsorganisation/rutin i din verksamhet?

Ja, det finns i Nödinge kommunhus. Det finns även inom invånarservice dock behöver utrymningsorganisationen för kvällstid ses över där (i och med att det bedrivs allmän kultur- och fritidsverksamhet under kvällstid på anläggningarna). Det görs just nu, i samverkan med fastighetsavdelningen (serviceförvaltningen).

Bedömning av utrymningsorganisation/rutin

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.2 Brandrisker ska hanteras fortlöpande och delges organisationen i stort

2.2.1 Är brandriskinventering gjord i verksamhet? Vilket datum gjordes inventeringen senast?

För Nödinge kommunhus kommer den att genomföras under vecka 43 i samband med den fysiska skyddsronden.

För invånarservice genomförs egenkontroller men det saknas en brandriskinventering. Framåt finns det ett behov av att ta fram en sådan rutin.

Bedömning av brandriskinventering

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	X	

2.2.2 Är Ale kommuns ordningsregler kända för medarbetare?

Ordningsreglerna finns tillgängliga på intranätet för samtliga medarbetare.

Bedömning av ordningsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.3 Brandskydds- och HLR-utbildningar för personalen har genomförts och följts upp

2.3.1 Har alla medarbetare deltagit i brandskyddsutbildningar utefter utbildningsplan? Om inte, varför?

I och med att Brandkunskap- och HLR utbildningarna numera bokas in via Kunskapstorget kommer vi framåt att kunna följa upp detta på ett korrekt sätt. I dagsläget saknas full kännedom om deltagande i obligatoriska utbildningar.

Bedömning av brandskyddsutbildningar

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.3.2 Har verksamhet utfört utrymningsövning? När utfördes dem? Reflektion, utvecklingsområden?

Ja, i Nödinge kommunhus har det i år genomförts en utrymningsövning. Den genomfördes 22 april 2026.

Ale kulturrum har övat både dag- och kvällstid.
Aktivitetshuset i Älvängen har övat både utrymning och inrymning.

Fritidsbanken har inte genomfört någon utrymningsövning i år.

Bedömning av utrymningsövning

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.4 Brandskyddsregler har upprättats

2.4.1 Är lokala brandskyddsregler skapade och implementerade hos medarbetarna i verksamhet?

Invånarservice har upprättat lokala brandskyddsregler för samtliga verksamheter.

För Nödinge kommunhus finns inga lokala brandskyddsregler men de centrala ordningsreglerna efterföljs.

Bedömning av brandskyddsregler

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
x		

2.5 Brandskyddskontroller har regelbundet genomförts och följts upp

2.5.1 Tillsyn av räddningstjänst - föreläggande - åtgärder – tidsplan

Tillsyn av räddningstjänst har inte genomförts i kommunhuset, men genomförs på invånarservice verksamheter.

Bedömning av tillsyn av räddningstjänst

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
	x	

2.6 En kontinuerlig uppföljning och utveckling av det systematiska brandskyddsarbetet sker i verksamhet

2.6.1 Månadskontroller - utförda och dokumenterade alla 12 månader?

Egenkontrollerna genomförs systematiskt i samtliga verksamheter inom kommunledningsförvaltningen. Vissa verksamheter genomför dock fortfarande sina egenkontroller analogt, men detta håller just nu på att ses över så att även dem rapporterar digitalt i Stratsys framåt.

Bedömning av systematisk uppföljning av SBA

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.2 Är upptäckta brister åtgärdade?

Brister identifieras löpande genom egenkontroller. Vissa åtgärder görs direkt och andra lyfts i husgrupp eller anmäls i Pythagoras.

Bedömning av åtgärdade brister

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.3 Finns det två säkerhetsombud i varje verksamhet?

Ja, det finns två säkerhetsombud på samtliga verksamheter inom kommunledningsförvaltningen.

Bedömning av säkerhetsombud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

2.6.4 Brand tillbud - plats, tid, vad har hänt, åtgärd.

Det finns inga kända tillbud under året.

Bedömning av brandtillbud

Uppfylls helt	Uppfylls till viss del	Uppfylls i låg grad
X		

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: KS 2026/597
Datum: 2026-10-29
Utvecklingsledare, Angelika Radde

Kommunstyrelsen

Remiss - Utredning av kommunens jour- och beredskapsverksamhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

- Skicka utredningen på remiss till berörda nämnder.
- Nämnderna ska redovisa vad som kan genomföras för att täcka kommunens behov.
- Nämnderna ska beakta praktiska, organisatoriska och ekonomiska förutsättningar.
- Nämnderna ska bedöma möjligheterna till samordning mellan nämnderna.
- Nämnderna skall inkomma med remissvar senast den 31 mars 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I arbetet för en mer ändamålsenlig och effektiv beredskapsorganisation har en utredning av kommunens jour-och beredskapsverksamheter sammanställts. Utredningen innehåller en omvärldsanalys av hur fyra närliggande kommuner har organiserat sina jour- och beredskapsverksamheter samt en nulägesanalys av kommunens befintliga beredskapsverksamheter. Analysen belyser verksamheternas styrkor, utmaningar och utvecklingsbehov och ligger till grund för ett antal identifierade utvecklingsområden.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Utredning av kommunens jour- och beredskapsverksamhet 2026-10-08

Ärendet

I kommunstyrelsens nämndplan 2026 gavs uppdrag till säkerhetsenheten att se över kommunens jour- och beredskapsverksamheter ur ett kommunövergripande perspektiv. Utredningen syftar till att analysera nuvarande organisering, identifiera eventuella brister och utvecklingsområden samt lämna förslag på en mer ändamålsenlig och effektiv organisation. Inom ramen för arbetet genomförs även en omvärldsanalys för att kartlägga hur andra kommuner organiserar motsvarande verksamheter och vilka alternativa lösningar som finns genom egen regi, upphandlade tjänster eller kommunal samverkan.

Utredningen har beaktat Kommuners och regioners beredskap i kris och krig proposition 2026/27:5. Lagen beräknas träda i kraft 2027-01-01 och kommer innehålla nya och skärpta krav på kommuners och regioners beredskapsåtgärder.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att nämnderna inledningsvis bör utreda möjligheterna att utveckla den egna beredskapsverksamheten för att uppnå en tillräcklig förmåga att hantera särskilda händelser, identifierade riskområden samt utvecklingsområden. Om den egna förmågan bedöms begränsad bör möjligheterna till samordning och samverkan med andra nämnders beredskapsverksamheter utredas. Därefter kan samverkan med andra kommuner eller behovet av extern beredskapsförmåga övervägas. Detta skapar förutsättningar för att utveckla beredskapsförmågan på ett strukturerat och resurseffektivt sätt.

För att skapa ett fullständigt beslutsunderlag behöver nämnderna ges möjlighet att bedöma förslagens genomförbarhet utifrån sina respektive verksamhetsansvar.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

I dagsläget är det ingen påverkan utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Dock kan kostnader tillkomma gällande personalresurser i form av arbetstid som avsätts för utveckling, samverkan och kompetenshöjning om utvecklingsområdena i utredningen beslutas. Därtill kan även kostnader tillkomma om ett identifierat riskområde behöver omhändertas genom upphandling av extern tjänst eller samverkan med annan kommun.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Genom att utveckla och stärka kommunens beredskapsverksamheter, öka den interna och externa samverkan samt omhänderta identifierade riskområden stärks kommunens förmåga att hantera särskilda händelser och de konsekvenser som kan påverka kommunens invånare.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Uppdraget är utifrån kommunstyrelsens nämndplan 2026 under prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar, som har koppling till kommunfullmäktiges mål en effektivare organisation i Ale.

Remiss och samberedning

Ärendet anses behövas remitteras till berörda nämnder.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Nämnder som påverkas av beslutet

- Kommunstyrelsen
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Servicenämnden
- Socialnämnden

Utredningen har identifierat ett antal utvecklingsområden som bedöms kunna stärka kommunens förmåga att hantera särskilda händelser. För att kunna bedöma vilka åtgärder som är genomförbara behöver de praktiska, organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna analyseras vidare inom respektive nämnds verksamhetsområde.

I det fortsatta arbetet bör nämnderna även beakta möjligheterna att samordna beredskapsfunktioner över nämndgränserna. Samordning kan bidra till ett effektivare nyttjande av kommunens resurser, minskad sårbarhet och en stärkt förmåga att upprätthålla nödvändig tillgänglighet och kompetens. Nämnderna bör därför beakta vilka synergier och effektiviseringar som kan uppnås genom gemensamma organisatoriska lösningar.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

Kommunledningsförvaltningen

Diarienummer: KS 2026/597
Datum: 8 oktober 2026

Handläggare: Utvecklingsledare, Angelika Radde

Utredning av kommunens jour- och beredskapsverksamhet

Innehållsförteckning

1 Inledning och bakgrund **2**

2 Syfte **2**

3 Avgränsning **2**

4 Metod **2**

5 Resultat **3**

5.1 Omvärldsbevakning 3

5.1.1 Lerums kommun *3*

5.1.2 Alingsås kommun *4*

5.1.3 Lilla Edets kommun *5*

5.1.4 Kungälvs kommun *6*

5.2 Nulägesbild - Ale kommuns beredskapsverksamheter 6

5.2.1 Tjänsteman i beredskap (TiB) *6*

5.2.2 Beredskap Fastighet *7*

5.2.3 Beredskap VA *8*

5.2.5 Enhetschef i beredskap (socialförvaltningen) *11*

6 Utförda beredskapstimmar samt ersättningar **13**

6.1 Beredskapstimmar utförda under perioden 2025-01-01 - 2025-12-31 13

7 Identifierade utvecklingsområden **13**

7.1 Utvecklingsområden 13

7.1.1 Stärkt samverkan och utvecklad roll för TiB *13*

7.1.2 Utbildning, övning och kompetensutveckling *14*

7.1.3 Förstärkt förmåga inom särskilda riskområden *15*

7.1.4 Kartläggning av tillgängliga resurser och kompetenser *15*

7.1.5 Kommunikation, samband och kontaktvägar *15*

7.1.6 Översyn av larmhantering och larmcentraler *15*

7.1.7 Stärkt ansvarstagande och ökad beredskapsmedvetenhet *16*

7.1.8 Samarbete över kommungränser *16*

7.1.9 Fortsatt utveckling av befintliga verksamheter *16*

8 Förslag till beslut **17**

Bilaga 1 ..... **18**

Bilaga 2 ..... **20**

1 Inledning och bakgrund

Det försämrade omvärldsläget och en ökande komplexitet i samhället ställer högre krav på kommunens förmåga att hantera störningar, kriser och andra samhällspåverkande händelser. För att säkerställa en robust beredskap krävs tydliga strukturer, rätt kompetens och en organisation som kan agera skyndsamt dygnet runt, årets alla dagar.

I kommunstyrelsens nämndplan 2026 gavs uppdrag till säkerhetsenheten att se över kommunens jour- och beredskapsverksamheter ur ett kommunövergripande perspektiv. Utredningen syftar till att analysera nuvarande organisering, identifiera eventuella brister och utvecklingsområden samt lämna förslag på en mer ändamålsenlig och effektiv organisation. Inom ramen för arbetet genomförs även en omvärldsanalys för att kartlägga hur andra kommuner organiserar motsvarande verksamheter och vilka alternativa lösningar som finns genom egen regi, upphandlade tjänster eller kommunal samverkan.

2 Syfte

Utredningen ska ge en samlad bild av kommunens jour- och beredskapsorganisation genom att kartlägga verksamheternas uppdrag, funktioner, förutsättningar och förmåga samt identifiera utvecklingsbehov. Resultatet ska utgöra underlag för en ändamålsenlig, effektiv och långsiktigt hållbar organisering.

3 Avgränsning

Utredningen omfattar Ale kommuns beredskapsverksamhet enligt de avtal och överenskommelser som kan aktiveras eller avropas vid en störning, kris eller annan samhällspåverkande händelse. Utredningen omfattar däremot inte de jourverksamheter som bedrivs enligt Bilaga J till Allmänna bestämmelser (AB).

4 Metod

Utredningen har genomförts genom intervjuer med ansvariga kontaktpersoner för respektive beredskapsverksamhet. I vissa fall har även medarbetare med uppdrag inom beredskapsorganisationen deltagit i intervjuerna.

Som en del av utredningen har även en omvärldsanalys genomförts. Frågeställningar har skickats via e-post till fyra närliggande kommuner för att inhämta information om deras organisering av jour- och beredskapsverksamhet. Svar har inkommit både skriftligt via e-post och genom kompletterande intervjuer.

Omvärldsbevakningen beaktar även propositionen 2026/27:5 Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig.

5 Resultat

5.1 Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakningen har genomförts genom mejlutskick med frågeställningar till 4 närliggandes kommuners säkerhetsenheter. 3 kommuner har svarat genom mejl eller personlig intervju.

Frågeställningar som ställdes:

- Hur är er beredskaps/jourverksamheterna uppbyggda i er kommun (alla förvaltningar/sektorer)? Befintliga beredskaps/jourverksamheter, bemanningstider, mandatfördelning? Finns samverkan mellan förvaltningar/sektorer?
- Gränsdragning, finns tydliga arbetsbeskrivningar per beredskap/jourverksamhet? Framtagna styrdokument – planer, riktlinjer?
- Dokumentation och uppföljning av ärenden? Rapportsystem, var för sig eller kommungemensam yta?
- Finns samverkan med andra externa organisationer, vilka? Hur ser dessa samverkansförhållanden ut? Har ni avtal och överenskommelser?
- Hur arbetar ni med förbättringsarbete? Styrkor i er nuvarande organisation och arbetssätt? Identifierade utvecklingsområden/funktion?
- Finns en upprättad samverkansform gentemot Kontaktcenter och Kommunikationsenheten avseende beredskapsfrågor?
- Ser ni ett behov av att utöka er beredskap/jourverksamhet?
- Hur ser ni på ett samarbete inom vissa områden över kommungränserna?

5.1.1 Lerums kommun

Det inkomna svaren visar att Lerums kommun har beredskapsfunktioner inom flera verksamhetsområden, däribland Tjänsteperson i beredskap (TiB), fastighetsjour samt VA/Väg-jour. Det pågår ett utvecklings- och översynsarbete av fastighetsjour samt VA/Väg-jour för att stärka struktur och arbetssätt.

TiB-funktionen är en väl utvecklad verksamhet och arbetar utifrån fastställda riktlinjer, dokumentation och ett årshjul med möten 4 ggr/år varav två av dem är avsatta till samverkan med interna och externa aktörer. Samverkan sker även regelbundet med kommunens interna beredskapsfunktioner genom gemensamma överlämningsmöten vid beredskapsbyten.

När det gäller fastighetsjouren och VA/Väg-jouren visar svaren på att arbetsbeskrivningar och styrande dokument är framtagna, men att revidering av dessa ingår i den pågående översynen.

Avseende dokumentation och uppföljning finns etablerade processer inom TiB-verksamheten där ärenden dokumenteras i en särskild yta med begränsad åtkomst. Hur dokumentation och uppföljning sker inom övriga beredskapsverksamheter framkom inte fullt ut.

Kommunen samverkar även med externa aktörer. Inom socialtjänstens område sker samverkan genom anslutning till Socialjouren i Göteborg. Fastighets- samt VA/Väg-jourerna har avtal med externa entreprenörer för hantering av akuta insatser utanför ordinarie arbetstid.

Förbättrings- och utvecklingsarbete bedrivs kontinuerligt inom samtliga verksamheter. TiB-verksamheten beskrivs som systematiskt uppbyggd med rutiner, kontinuerlig kompetensutveckling med en tydlig fungerande rekryteringsprocess för nya beredskapspersoner.

Samverkan kring beredskapsfrågor sker delvis genom Forum för civil beredskap (FCB), där representanter från sektorerna, IT-funktionen och kriskommunikation möts för erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling. Däremot saknas i dagsläget en fullt ut formaliserad samverkansstruktur gentemot Kontaktcenter, vilket uttrycks som ett eventuellt utvecklingsområde.

Något omedelbart behov av att utöka befintliga beredskaps- eller jourfunktioner har inte framkommit. Dialog har dock förts om möjligheten att införa beredskap för kommunikations- och IT-funktioner, bland annat med anledning av ökade krav kopplade till informations- och cybersäkerhet, men inga beslut har fattats.

När det gäller samverkan över kommungränserna bedöms behovet inte vara aktuellt i nuläget Samtidigt finns redan etablerade kontaktytor mellan TiB-funktioner i olika kommuner, där stöd och erfarenhetsutbyte sker vid behov.

5.1.2 Alingsås kommun

De inkomna svaren visar att kommunen har flera uppbyggda beredskapsfunktioner som är bemannade dygnet runt årets alla dagar. Dessa omfattar bland annat Tjänsteperson i beredskap (TiB), VA-jour, IT-beredskap, teknisk jour för exempelvis sanering och trädfällning, socialjour samt chef i beredskap inom vård och omsorg. TiB-funktionen beskrivs som den primära ingången vid händelser och har en samordnande roll mellan olika verksamheter.

När det gäller styrning och ansvar finns en instruktion för TiB-funktionen som för närvarande genomgår revidering. För övriga jour- och beredskapsfunktioner är det oklart vilka styrdokument som finns, men det antas att vissa planer och riktlinjer är framtagna inom respektive verksamhet.

Dokumentation och uppföljning sker i huvudsak verksamhetsspecifikt. TiB dokumenterar sina ärenden i WIS (portal för Sveriges civila beredskap där aktörer delar information före, under och efter samhällsstörningar), där informationen är tillgänglig för berörda TiB-funktioner. Övriga jourverksamheter hanterar dokumentation och rapportering inom sina respektive verksamhetsområden.

Samverkan med externa aktörer utgör en viktig del av beredskapsarbetet. Ett etablerat samverkansforum finns genom regelbundna avstämningar mellan TiB-funktionerna i Alingsås och Vårgårda kommuner samt den gemensamma räddningstjänsten.

Förbättrings- och utvecklingsarbetet leds i huvudsak av TiB-samordnaren. En uttalad styrka i organisationen är att TiB-gruppen består av personer med god kunskap om kommunens verksamheter och arbetssätt, vilket bidrar till effektiv hantering av olika typer av händelser. Kommunen har identifierat visst behov av att revidera och aktualisera styrande dokument.

Avseende samverkan med kommunikationsenheten och kontaktcenter finns inga formellt dokumenterade samverkansformer. Däremot beskrivs samarbetet som väl fungerande när behov uppstår.

Något behov av att utöka befintliga beredskaps- eller jourfunktioner har inte framkommit i nuläget. Däremot finns ett positivt förhållningssätt till samverkan över kommungränserna, där erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande ses som värdefulla inslag för fortsatt utveckling av beredskapsarbetet.

5.1.3 Lilla Edets kommun

Svaren visar att kommunen har organiserat flera beredskapsfunktioner. Tjänsteman i beredskap (TiB) utgör den centrala beredskapsfunktionen och bemannas enligt ett rullande beredskapsschema. Därutöver finns särskilda beredskapsfunktioner för vattenverk, avloppsverk och ledningsnät. Rörnätsjouren ansvarar även för röjning av kommunala vägar vid exempelvis stormskador och nedfallna träd.

Inom socialtjänsten har den tidigare funktionen enhetschef i beredskap avvecklats som en del av kommunens effektiviserings- och besparingsarbete. Hanteringen av uppkomna händelser sker i stället enligt fastställda rutiner och ansvarsförhållanden. Fastighetsberedskap ingår inte i kommunens ansvar utan hanteras av privata fastighetsägare samt kommunala bolag inom respektive verksamhetsområde.

TiB-verksamheten har etablerade rutiner och stödmaterial, inklusive scenariobaserade handlingsstöd för olika typer av händelser. Dokumentation och loggboksföring sker i ett digitalt system. Någon gemensam dokumentationsyta för kommunens samlade beredskapsfunktioner finns för närvarande inte, men kommunen ser ett behov av att på sikt utveckla en gemensam lösning i WIS för att stärka informationsdelning, samordning och uppföljning.

För att upprätthålla kompetens och informationsutbyte genomför TiB-gruppen regelbundna möten där aktuella frågor behandlas och utbildnings- eller kompetenshöjande inslag genomförs. Det finns även ambitioner att regelbundet involvera såväl interna som externa aktörer för att stärka samverkan, öka kunskapen om varandras uppdrag och förbättra förutsättningarna för gemensam hantering av händelser.

Kommunen har etablerat samverkanslösningar med externa aktörer genom avtal med Frivilliga resursgruppen (FRG) och tjänsten Kalix 24. Dessa resurser bidrar till att stärka kommunens

förmåga att hantera informationsspridning, medborgarkontakter och servicebehov vid större eller långvariga händelser.

Kommunikationschefen deltar regelbundet vid TiB-gruppens möten och utgör en viktig stödfunktion vid inträffade händelser, även om funktionen inte formellt ingår i TiB-organisationen.

Kommunen har i dagsläget inte identifierat något behov av att utöka befintliga beredskaps- eller jourfunktioner. Samtidigt uttrycks en positiv inställning till fortsatt dialog om samarbete över kommungränserna. Möjligheter till samverkan bedöms finnas inom vissa beredskapsområden, medan andra funktioner är starkt beroende av lokal kännedom, geografiska förhållanden och närhet till verksamheten. Detta innebär att förutsättningarna för gemensamma lösningar varierar mellan olika verksamhetsområden och funktioner.

5.1.4 Kungälvs kommun

Underlag har inte inkommit från berörd kommun, varför området inte kunnat bedömas inom ramen för utredningen.

5.2 Nulägesbild - Ale kommuns beredskapsverksamheter

5.2.1 Tjänsteman i beredskap (TiB)

TiB-funktionen har en central och strategisk roll i kommunens beredskapsorganisation. Funktionen är kommunchefens ersättare vid frånvaro och har ett tydligt mandat att fatta beslut och vidta åtgärder vid samhällsstörningar och kriser. Detta inkluderar bland annat befogenhet att initiera krisledning, utfärda viktiga meddelanden till allmänheten (VMA), beordra personal samt samordna kommunens övergripande hantering av händelser. TiB har en samordnande snarare än operativ funktion och ansvarar för att skapa lägesbild, koordinera insatser och säkerställa samverkan mellan berörda aktörer.

Organisationen bestod tidigare av åtta personer och omfattar idag sju personer och organiseras i veckovis beredskap torsdag till torsdag med ledig fredag efter avslutad beredskapsvecka. Från och med 2026 genomförs obligatoriska kvartalsvisa möten som kombinerar utbildningsinsatser, erfarenhetsutbyte och diskussion kring aktuella frågor, vilket bidrar till kontinuerlig utveckling av verksamheten.

Arbetsbeskrivningar och riktlinjer finns dokumenterade och tillgängliga i kommunens diariesystem, vilket bidrar till tydlighet kring uppdrag och ansvar. Dokumentation av händelser sker i WIS, vilket säkerställer spårbarhet och möjlighet till uppföljning.

En styrka som lyfts fram är den breda kompetens- och erfarenhetsbas som finns inom TiB-gruppen, där deltagarna har olika bakgrunder och kunskapsområden. Detta skapar goda förutsättningar för att hantera varierande typer av händelser och bidrar till en robust beredskapsförmåga.

Samtidigt identifieras flera utvecklingsområden. Det finns behov av att ta fram tydligare åtgärdsplaner och operativa rutiner som stöd för hantering av specifika händelser och

konsekvenser. Utveckling av alternativa kommunikationsvägar lyfts som särskilt viktigt för att säkerställa kommunikation med omvärlden vid störningar i ordinarie kommunikationssystem. Det finns idag inget uttryckligt krav på att TiB ska medföra särskild sambandsutrustning under sin beredskapsvecka. Ordinarie kontaktväg utgörs av mobiltelefon med vidarekoppling via UCS. Vidare saknas idag en formaliserad introduktion för nya TiB-funktioner, vilket skulle kunna stärkas genom checklistor, introduktionsmaterial och tydligare rollbeskrivning.

Det framkommer även att det finns utmaningar kopplade till tillgänglighet och kontaktvägar inom organisationen. TiB-numret är inte fullt ut känt inom kommunen och det förekommer situationer där ordinarie verksamheter inte alltid nås i tid. Detta kan påverka möjligheterna till snabb samordning vid händelser och utgör därför ett utvecklingsområde.

Avtal finns för att avropa FRG (Frivilliga resursgruppen) vid händelser som kräver extra resurser.

5.2.2 Beredskap Fastighet

Fastighet införde från den 1 maj 2026 en permanent beredskapsorganisation efter en provperiod som pågått sedan september 2025. Beredskapen ansvarar för akuta fastighetsrelaterade händelser i samtliga kommunalägda fastigheter, lokaler och anläggningar, exempelvis avseende el, vatten, avlopp, värme och skadegörelse. Vid larm gör beredskapen alltid en första bedömning på plats och anlitar vid behov upphandlade entreprenörer med särskild kompetens. Beredskapen ansvarar även för lås och larm i externa fastigheter där kommunal verksamhet bedrivs. Beredskapen för fastighet organiseras i veckovisa beredskapspass torsdag till torsdag med ledig fredag efter avslutad beredskapsvecka. Som kommunikationsmedel används idag en mobiltelefon.

Samtliga felanmälningar ska ske via ett och samma telefonnummer dygnet runt. Numret är kopplat till ett upphandlat larmbolag (Avarn Security AB) mån-fre 15:30-07:00 samt lördag, söndag, helgdag 00:00-24:00 som tar emot ärenden och vidareförmedlar dessa till ansvarig beredskap eller väktare beroende på händelsens art. Larmbolaget redovisar statistik till enhetschef och större händelser dokumenteras i tidslinjer.

Vid brand i kommunens fastigheter deltar även beredskapen tillsammans med räddningstjänsten med ansvar för fastighetsrelaterade frågor. Verksamheten är uppdelad i en sommar- och en vintergrupp, där vintergruppen har kompletterande kompetens för hantering av ammoniak. I dagsläget har sex medarbetare ammoniakkompetens och utbildning inom sprinkleranläggningar pågår. Verksamheten har själva identifierat behov av viss beredskapskompetens inom områdena kost, park och anläggning samt fordonsflottan.

Gällande skogsförvaltning finns ett delat ansvar mellan samhällsbyggnadsförvaltningen, som har äganderätt, och serviceförvaltningens verksamhet park och anläggning, som utför delar av uppdragen. Det har framkommit att det finns behov av att tydliggöra gränsdragningen och ansvarsfördelning mellan förvaltningarna.

Det finns introduktionsmaterial och arbetsbeskrivningar för beredskapens uppdrag som följs i verksamheten, samtidigt noteras behovet av utveckling av kontinuitetsplaner och övning inom

vissa processer. Dokumentation av inträffade händelser bedöms även som ett utvecklingsområde. Erfarenhetsutbyte och överlämning sker idag främst genom fysiska träffar.

Beredskapen samverkar med externa leverantörer genom upphandlade avtal inom bland annat storkök, slamsugning, el- och VVS-arbeten. Styrkor som lyfts fram är god lokalkännedom om kommunens fastigheter, befintliga specialistkompetenser samt ett aktivt arbete med att bygga upp kompetens internt.

Verksamheten ser positivt på ett utökat uppdrag men framhåller att detta skulle kräva ökade ekonomiska resurser, då beredskapen idag finansieras inom befintlig budgetram. Det finns även ett önskemål om regelbundna kvartalsträffar för erfarenhetsutbyte och utbildning mellan kommunens beredskapsfunktioner samt en gemensam och uppdaterad kontaktlista med tydliga ansvarsområden för samtliga beredskaper.

Områden som hanteras av beredskap fastighet vid akuta fastighetsrelaterade händelser i kommunens samtliga fastigheter, lokaler och anläggningar anges i bilaga 1.

5.2.3 Beredskap VA

Verksamhetens beredskapsuppdrag omfattar drift och hantering av vatten- och avloppssystem inom det kommunala VA-nätet och därmed kommunens ansvarsområde. Verksamheten ansvarar för cirka 23 000–24 000 anslutna abonnenter, huvudsakligen lokaliserade i kommunens tätorter. En tydlig avgränsning för uppdraget är att enskilda vatten- och avloppsanläggningar inte omfattas av ansvaret. Åtgärdsområden som hanteras av VA beredskapen vid akuta händelser i det kommunala VA nätet anges i bilaga 2.

Beredskapen är organiserad för att upprätthålla verksamhet dygnet runt, årets alla dagar. Beredskapstjänstgöring sker i veckovis rotation från torsdag till torsdag, med ledig fredag efter avslutad beredskapsvecka. Varje beredskapspass bemannas av tre funktioner: en arbetsledare, en VA-tekniker och en rörläggare. Totalt omfattas 18 medarbetare av beredskapsorganisationen, vilket innebär att respektive medarbetare har beredskap ungefär var sjätte vecka. Organisationen säkerställer därmed tillgänglighet och kompetens för att hantera akuta händelser inom det kommunala VA-nätet dygnet runt.

Beredskapsorganisationen är uppbyggd för att säkerställa hantering av akuta händelser inom det kommunala vatten- och avloppsnätet dygnet runt. Arbetsledaren inom VA beredskap är mottagare av larm genom mobiltelefoni, och ansvarar för den initiala bedömningen samt vidare samordning av insatser. Utifrån kommande larm från allmänheten förmedlas genom upphandlat larmbolag (SOS Alarm Sverige AB) till VA arbetsledare.

För att säkerställa kompetens och kvalité genomgår nya medarbetare introduktion och bredvidgång innan de ingår i beredskapen. Det finns befintliga rutiner för arbetet, men verksamheten bedömer att dessa behöver vidareutvecklas och förtydligas. Särskilda övningar görs inte kontinuerligt, dock är dagligt arbete detsamma som många beredskapshändelser.

Beredskapen samverkar med externa entreprenörer genom upphandlade avtal, främst vid större händelser där verksamheten behöver förstärkas med ytterligare personal eller

specialistkompetens. Ett uttalat utvecklingsönskemål är att införskaffa en egen spolbil för att stärka den interna förmågan att hantera exempelvis avloppsstopp och minska behovet av att köpa externa tjänster. En sådan resurs skulle i första hand användas inom VA-verksamheten men bedöms även kunna nyttjas i samverkan med andra kommunala verksamheter, exempelvis Fastighet, drift och underhåll.

Kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte sker genom regelbundna avstämningar mellan avgående och tillträdande beredskapslag varje vecka. Dokumentationen av inträffade händelser sker idag på olika sätt och har identifierats att inte vara tillräckligt enhetlig. Den kommande driftchefen kommer att få ett samordningsansvar för att vidareutveckla och stärka beredskapsarbetet.

Verksamheten ser utmaningar i ett eventuellt utökat uppdrag, då VA-området redan omfattar ett stort och komplext ansvarsområde med höga krav på tillgänglighet och kompetens.

De ser positivt på att samverka med kommunens interna beredskapsverksamheter och anser att utbildning kring de andra beredskapernas områden kan gynna beredskapen i stort och ser vinster i att samlas och lära känna varandra och utbyta erfarenheter.

Nedan återfinns upphandlade externa uppdrag och tjänster som Samhällsbyggnadsförvaltningen samt VA beredskap har att tillgå.

- Vattenfall Services Nordic AB - gatubelysning

Beredskapstjänst ingår i avtalet och gäller vid driftstörning på belysningsanläggningen vid elfara för person och eller trafiksäkerhet dygnet runt. I uppdraget ingår även beredskapstjänst med inställelsetid på en timme samt fysisk kabelutsättning på plats.

- Vinterväghållning + halkbekämpning
    - Vinterväghållning – hållplatser och uppställningsplatser. Leverantör Hedås Fastighetsservice AB. Uppdraget avser halkbekämpning samt plogning av hållplatser och uppställningsplatser i samband med att Trafikverket genomför motsvarande på angränsande vägar.
    - Vinterväghållning - avseende vinterväghållning för Älvängen och Nol samt Nödinge. Leverantör Lpe Sverige AB. Kommunen ringer leverantören när snöplogning och halkbekämpning ska utföras. Inställelsetiden är en timme och gäller under perioden 1/11 - 31/3. Inställelsetiden räknas från beställning till ankomst på inställelseort.
- Entreprenadkontrakt - Högtrycksspolning och slamsugning.

Leverantör IRG Rörinspektion AB. Uppdraget avser högtrycksspolning, slamsugning och i förekommande fall teve-inspektion. Beredskap ska kunna avropas. Akuta uppdrag ska kunna påbörjas inom två timmar från lagd beställning med snar åtgärd. Detta överenskommes från fall

till fall och den entreprenör som kan infinna sig enligt behov får uppdraget. Beredskapsuppdrag prissätts separat.

- Kollanda Grus Mark & Anläggning Aktiebolag

Beredskap ska erbjudas. Beredskap ska komplettera Ale kommuns VA-enhet. Beredskap efterfrågas för rörläggare, lastbil och grävmaskin. I uppdraget ingår att besvara ärenden på angett beredskapsnummer, utöver helgfri vardag 07,00-17,00, samt att se till att efterfrågad kompetens samt fordon kan infinna sig på plats inom en timme.

- Parkeringsövervakning.

Leverantör QSG Bevakning AB. Avtalet omfattar parkeringsövervakning på både civilrättslig mark och kommunal mark. Kommunen ska även ha möjlighet att använda uppdragstagaren för punktinsatser så som tillfällig parkeringsövervakning vid skolor, förskolor, evenemang och badplatser. Leverantören ska inom två timmar vara på plats efter anmälan om fordon som uppges stå trafikfarligt eller hindrande.

5.2.4 Beredskap IT

IT-verksamheten har en etablerad beredskapsfunktion som ansvarar för att hantera driftstörningar i verksamhetskritiska system utanför ordinarie arbetstid. Beredskapen har funnits i cirka tio år och har successivt utvecklats, där en stor del av övervakning och larmhantering idag är automatiserad. Larm från tekniska system, driftrum och IT säkerhetsverktyg går direkt till beredskapen och många larm kan åtgärdas/styras på distans.

Beredskapsorganisationen består för närvarande av fyra IT-tekniker som tjänstgör i ett rullande schema från måndag till måndag. Medarbetarna omfattas av ett särskilt tjänstemannaavtal där kompensationsledighet tas ut flexibelt efter överenskommelse mellan medarbetare och verksamhet, dock innan nästa beredskapsperiod påbörjas. Beredskapen är aktiv mellan klockan 16.00 och 08.00 vardagar samt lördag, söndag, helgdag 00:00-24:00, då ordinarie supportvägar är stängda och kontaktas på ett särskilt beredskapsnummer.

Verksamheten bedömer att en optimal bemanning skulle bestå av fem till sex personer. Rekrytering pågår och beredskapsorganisationen avses stärkas upp när rekryteringsprocessen är klar. Vid behov kan en beredskapshavande It-tekniker kalla in ytterligare It-resurser inom två timmar utan föregående godkännande från enhetschef. Om resursbehovet blir mer omfattande eller långvarigt ska enhetschef alltid involveras.

IT beredskapen har upprättade rutiner och planer på typhändelser och deras händelsedokumentation utförs i Excell. Övningsverksamhet är ett utvecklingsområde som identifierats och planeras starta när beredskapsorganisationen är fulltalig. Verksamhetens larmmottagning sker genom mobiltelefoni där viss redundans finns. Dialog har även förts med säkerhetsenheten om alternativa kommunikationsmedel, men avstannade på grund av personalomsättning på säkerhetsenheten.

IT beredskapens tekniker har resurser att inledningsvis hantera driftstörning och har möjlighet att återställa driften till dess att störningen kan åtgärdas permanent. Vid driftstörning har IT-

verksamheten möjlighet att använda sig av externa beredskapsavtal som finns upphandlat för fysisk hantering av serverhallar.

Verksamheten ser ett visst behov av informationsinsatser riktade till kommunens förvaltningar för att tydliggöra beredskapens uppdrag och när beredskapsnumret ska användas. Erfarenheten visar att vissa inkommande ärenden inte är av sådan karaktär att de kräver insatser från beredskapspersonal. Liknande informationssatsningar har genomförts tidigare, men behovet kvarstår till viss del. Samtidigt kan många larm och störningar idag hanteras på distans, vilket bidrar till en effektiv hantering av incidenter.

IT-verksamheten ser vissa fördelar med att låta en extern larmcentral ta emot och sortera inkommande ärenden innan de når beredskapen. Samtidigt framhålls vikten av direkta kontaktytor vid vissa typer av incidenter där tidsvinsten är avgörande för att minimera driftpåverkan.

IT-beredskapen hanterar idag sina externa kontakter direkt. Verksamheten lyfter fram att införandet av Beredskap Fastighet har inneburit en tydlig förbättring, då denna funktion kan bistå vid händelser där IT behöver fysisk tillgång till lokaler eller fastigheter.

Verksamheten är positiv till ökad samverkan mellan kommunens olika beredskapsfunktioner. Särskilt lyfts värdet av regelbundna gemensamma träffar för erfarenhetsutbyte, diskussioner kring allvarliga störningar och arbete med gemensamma scenarios. Det bedöms även finnas fördelar med gemensamma övningar, där flera verksamheter samverkar för att hantera händelser som kräver olika kompetenser och funktioner. Detta bedöms kunna stärka både samordning, förståelse för varandras uppdrag och förmågan att stödja varandra vid större eller komplexa incidenter.

Verksamheten framhåller att IT-beredskapen måste kvarstå, då den är en viktig funktion för att kunna säkerställa liv och hälsa för kommunens invånare.

5.2.5 Enhetschef i beredskap (socialförvaltningen)

Beredskapsfunktionen består av 28 enhetschefer som delar på beredskapen enligt ett rullande schema över årets 52 veckor. Varje chef har beredskap ungefär två gånger per år.

Beredskapen omfattar en chef per dygn mellan kl. 16.30 och 08.00 vardagar samt lördag, söndag, helgdag 00:00-24:00. Tjänstgöringen löper från torsdag till torsdag, varefter beredskapshavaren är ledig fredagen efter avslutad period. Inställelsetiden är två timmar och ersättning utgår enligt gällande avtal.

Funktionen ansvarar för verksamheter med drift dygnet runt, främst inom äldreomsorg, funktionshinder och kommunal primärvård. Beredskapen hanterar normalt inte bemanningsfrågor, då sådana ska vara lösta av ordinarie enhetschef. Endast vid extraordinära situationer kan beredskapen behöva stödja i sådana frågor.

Beredskapen omfattar även uppdraget att vid behov vara chef i beredskap för utbildningsförvaltningens helg- och nattomsorg. Uppdraget är för närvarande inte aktivt men kan aktualiseras framöver.

Enhetschef i beredskap har fullt mandat att fatta beslut inom sitt uppdrag när händelser uppstår. Verksamheterna kontaktar beredskapen direkt på beredskapsmobilen.

Beredskapshavaren för loggbok med kortfattade anteckningar i verksamhetssystem. Vid inträffade händelser sker även muntlig och skriftlig återrapportering till berörd ansvarig chef.

Rutiner finns tillgängliga både digitalt och i analog form. Dokumentationen uppdateras kontinuerligt och kompletteras när nya typer av händelser uppstår.

Information om beredskapsuppdraget lyfts redan i rekryteringsprocessen vid anställningsintervjuer för nya enhetschefer. (Vikarierande enhetschefer ingår inte i beredskapsorganisationen.) Därefter genomgår enhetschefen introduktion och utbildning innan de ingår i beredskapen. Förutsättningen är att chefen har arbetat minst sex månader i verksamheten. Under de första beredskapstillfällena erbjuds stöd från erfarna chefer och därefter genomförs individuell uppföljning av introduktionen. Vid särskilda händelser finns möjlighet till ytterligare stöd om behov uttalas.

Även medarbetare inom verksamheterna får information om funktionen under introduktionen. Information om hur beredskapen kontaktas dokumenteras och signeras.

Ordinarie enhetschef ansvarar för att informera beredskapen om förändringar eller omständigheter som kan vara viktiga att känna till under beredskapsperioden.

Beredskapen har begränsad kontakt med kommunens tjänsteman i beredskap (TiB), men samverkar vid behov med andra kommunala beredskapsfunktioner, exempelvis Fastighet samt IT. Extern samverkan sker regelbundet med aktörer såsom polis och externa hyresvärdar.

För individ- och familjeomsorgens myndighetsbeslut finns avtal med Socialjouren i Göteborg som hanterar dessa ärenden utanför ordinarie arbetstid.

Händelser som inträffar under beredskapen samt identifierade lärdomar följs upp i respektive ledningsgrupp. Gemensamma övningar eller återkommande träffar är inte planerade framåt, däremot har några enstaka gemensamma aktiviteter genomförts tidigare.

Verksamheten beskriver flera styrkor med den nuvarande beredskapsorganisationen. Den goda lokalkännedomen om verksamhet och förutsättningar bidrar till en effektiv hantering av händelser, samtidigt som de frågor som uppstår i beredskapen i stor utsträckning motsvarar de ärenden som enhetscheferna hanterar i sitt ordinarie arbete. Beredskapsuppdraget medför en begränsad belastning för den enskilde chefen och bidrar till en förbättrad arbetsmiljö genom att ansvar kan överlämnas efter ordinarie arbetsdag. Beredskapsfunktionen uttrycks dessutom skapa ökad trygghet för medarbetare inom verksamheter som bedrivs dygnet runt genom att stöd och beslutsfattande finns tillgängligt även utanför ordinarie arbetstid.

Verksamheten framhåller att beredskapen är en nödvändig funktion för att upprätthålla trygghet och ledningsförmåga utanför ordinarie arbetstid. Det betonas också att ytterligare ansvar eller arbetsuppgifter inte bör tillföras funktionen, samt att besparingsåtgärder inom området inte bedöms vara lämpliga.

Verksamheten har i dagsläget inte identifierat några tydliga utvecklingsområden inom själva beredskapsorganisationen. Frågan om gemensamma avstämningar mellan olika beredskapsfunktioner vid överlämning mellan avgående och pågående beredskap kommer dock att diskuteras vidare. De ser dock begränsat mervärden i större gemensamma möten mellan alla kommunala beredskapsverksamheter. Däremot efterfrågas hellre information och utbildningsinsatser om kommunens beredskapsfunktioner inom respektive ledningsgrupp för att stärka kunskapen om uppdragen. De lyfter även vikten av att regelbundet testa beredskapsnummer vid pågående tjänstgöring för att säkerställa att samtliga beredskapsfunktioner är nåbara. Det finns behov av en kommungemensam rutin för att säkerställa att rätt funktion kan nås vid behov.

6 Utförda beredskapstimmar samt ersättningar

6.1 Beredskapstimmar utförda under perioden 2025-01-01 - 2025-12-31

Sammanställning av beredskapsersättning och utryckningstimmar utefter redovisade timmar i lönesystem. (Hänsyn skall tas till att beredskap fastighet inte har en beredskapsorganisation under hela perioden.)

Område/ förvaltning	**Beredskaps-ersättning**	**Beredska pers. Antal timmar**	**Störnings-ersättning**	**Störning ar i antal timmar i ersättnin g**	**Störningar antal timmar i ledighet**
Beredskap TiB	262 300,10	0,00	0,00	0,00	Ledig fredag efter avgående vecka
VA	944 537,97	17 512,56	610 902,00	1154,86	47,30
Fastighet + IT	699 003,30	12 747,84	173 106,51	362,45	32,00
ECB	483 371,37	6491,95	123 655,32	152,85	0,00
Totalt för perioden	**2 389 212,74**	**36 752,35**	**907 663,83**	**1670,16**	**79,30**

7 Identifierade utvecklingsområden

7.1 Utvecklingsområden

7.1.1 Stärkt samverkan och utvecklad roll för TiB

Utredningen visar att kommunens samlade beredskapsförmåga kan stärkas genom en mer strukturerad och kontinuerlig samverkan mellan kommunens olika beredskapsfunktioner. Ett

förslag på att uppnå detta är att etablera regelbundna samverkansmöten i samband med beredskapsskiften, där TiB ansvarar för samordning och informationsutbyte. Ett sådant forum skapar förutsättningar för en gemensam lägesbild, ökad kunskap om verksamheternas olika roller och ansvarsområden samt ett mer proaktivt arbetssätt inför kända risker och planerade händelser. Samtidigt bidrar mötena till erfarenhetsutbyte och ökad förståelse för de utmaningar som olika verksamheter möter inom sina respektive beredskapsområden. När beredskapsforumet är väl etablerat i tänkt form finns därefter möjlighet att bredda deltagandet genom att regelbundet involvera ytterligare interna och externa aktörer. Detta skulle kunna stärka samverkan ytterligare, och skapa bättre förutsättningar för gemensam lägesbild och samordning. Forumet kan samtidigt vara ett bra sätt att inhämta underlag till den regionala lägesbilden som regelbundet rapporteras till Länsstyrelsen.

Det bedöms också finnas behov av att tydliggöra och vidareutveckla TiB-funktionens roll i det förebyggande arbetet. Inför händelser som bedöms kunna påverka kommunen föreslås att TiB ges ett tydligare mandat att samordna kontakter med berörda verksamheter, skapa tidig medvetenhet om kommande behov och initiera förberedande åtgärder. Ett sådant arbetssätt kan bidra till att kommunen snabbare kan upprätthålla sitt ansvar och minska konsekvenserna av inträffade händelser.

Med hänsyn till Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig, propositionen 2026/27:5 där regeringen föreslår att kommuner och regioner ska ha tillgång till en samordningsfunktion för arbetet med beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap, behöver kommunen se över att det finns organisatoriska förutsättningar att uppfylla kommande krav. De föreslagna lagkraven innebär att kommunen behöver ha tillgång till en samordningsfunktion för beredskapsarbetet. Befintlig TiB-funktion kan i detta sammanhang vara en möjlig utgångspunkt för att uppfylla detta krav, förutsatt att funktionen ges förutsättningar, kompetens och mandat.

Kommunen behöver i samband med detta se över vilka krav som bör ställas på funktionen avseende kompetens, erfarenhet, utbildning och tillgänglighet samt säkerställa att det finns tillräckligt utrymme för att fullgöra uppdraget. Vidare finns behov av att tydliggöra vilka informationstillgångar och system som TiB-funktionen kan komma att hantera, exempelvis säkerhetsskyddade handlingar samt att definiera vilka befattningar, kompetenser och erfarenheter som är lämpliga vid framtida rekrytering och bemanning av funktionen.

7.1.2 Utbildning, övning och kompetensutveckling

För att utveckla beredskapsförmågan rekommenderas att genomföra gemensamma utbildnings- och övningsinsatser för berörda funktioner en gång per år. Dessa aktiviteter kan kombinera scenarioövningar med kunskapshöjande inslag inom områden som krisledning, samverkan, kommunikation och kommunens geografiska områdesansvar. Gemensamma övningar stärker inte bara den praktiska förmågan att hantera händelser utan bidrar även till ökad samverkan och samsyn mellan verksamheterna.

Utredningen visar även att det finns behov av fortsatt kompetensutveckling inom befintliga beredskapsorganisationer. Genom riktade utbildningsinsatser kan kommunen stärka sin

förmåga att hantera både förväntade och oförutsedda händelser samt säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig när behov uppstår.

7.1.3 Förstärkt förmåga inom särskilda riskområden

Flera områden har identifierats där kommunen har behov av att vidareutveckla sin beredskapsförmåga. Detta gäller särskilt hantering av miljöhändelser, initial kriskommunikation samt händelser och konsekvenser kopplade till skred, ras, översvämningar och extremväder. För att stärka kommunens förmåga inom dessa områden föreslås att ansvar och uppgifter fördelas till de befintliga beredskapsorganisationer i varje nämnd som innehar området i sitt reglemente. Dessa beredskaper bedöms ha bäst förutsättningar att omhänderta respektive riskområde. I anslutning till detta rekommenderas att en översyn genomförs av erforderliga resurser, utbildningsinsatser och kompetensbehov för uppdraget. Syftet är att säkerställa att berörd personal har rätt förutsättningar att hantera såväl förebyggande arbete som de initiala konsekvenser som kan uppstå vid inträffade händelser.

7.1.4 Kartläggning av tillgängliga resurser och kompetenser

För att stärka kommunens förmåga att hantera fredstida krissituationer, höjd beredskap och krig bedöms det finnas behov av att genomföra en inventering av de kompetenser, behörigheter och resurser som finns tillgängliga inom beredskapsorganisationen. Exempelvis kan uppgifter om körkortsbehörigheter, maskinförarbevis, motorsågs- och röjsågskompetens, ADR-utbildningar och andra specialistkompetenser vara värdefulla vid en samhällsstörning. Genom att skapa en samlad överblick över tillgängliga kompetenser, resurser och kontaktvägar kan kommunen identifiera utbildningsbehov samt underlätta samordning med rätt personal utifrån händelsens art. Detta bedöms kunna stärka kommunens operativa förmåga, öka uthålligheten samt bidra till en mer effektiv hantering av både mindre och större samhällsstörningar.

7.1.5 Kommunikation, samband och kontaktvägar

Beredskapsverksamheternas förmåga att fullgöra sina uppdrag är beroende av tillförlitlig kommunikation med såväl interna verksamheter som externa aktörer. För att skapa robusta förutsättningar bör kommunen säkerställa tillgång till alternativa och redundanta kommunikationslösningar som kan upprätthålla kommunikationen även vid störningar i ordinarie tekniska system.

Utredningen har samtidigt identifierat behov av en uppdaterad sambandskatalog med aktuella kontaktuppgifter till beredskapsfunktioner, nyckelpersoner och andra relevanta aktörer. En sådan katalog bedöms vara ett viktigt stöd för att säkerställa effektiva kontaktvägar och en snabb aktivering av nödvändiga resurser vid inträffade händelser.

7.1.6 Översyn av larmhantering och larmcentraler

I dagsläget används olika larmcentraler för olika beredskaper. Detta bör ses över inför nästa upphandlingsperiod för att bedöma om nuvarande struktur motsvarar kommunens behov ur ett kostnads-, samordnings- och verksamhetsperspektiv. Som en del av översynen bör även

möjligheterna till en mer samlad larmhantering analyseras för att identifiera eventuella synergier avseende effektivitet, kontaktvägar och lägesbildshantering vid större händelser.

7.1.7 Stärkt ansvarstagande och ökad beredskapsmedvetenhet

Utredningen visar att kommunen som helhet behöver stärka kunskapen om beredskapsarbetet och dess betydelse för respektive verksamhet. För att öka kommunens motståndskraft behöver arbetet präglas av ett proaktivt förhållningssätt där risker identifieras och förebyggande åtgärder vidtas. Detta skapar bättre förutsättningar att skydda invånare, upprätthålla samhällsviktiga verksamheter och hantera konsekvenserna av samhällsstörningar.

Förvaltningarna rekommenderas därför att systematiskt identifiera risker, planera för personalförsörjning vid störningar samt förbereda organisationen för fredstida kriser, höjd beredskap och krig. Samtidigt behöver kunskapen om beredskap och krishantering stärkas så att medarbetare känner till kommunens ansvar, sin egen roll och vilka krav som kan ställas vid en kris, höjd beredskap eller krig. Detta bidrar till en mer robust och motståndskraftig organisation.

7.1.8 Samarbete över kommungränser

Omvärldsbevakningen visar att de närliggande kommunerna i dagsläget inte ser något behov av att utöka sina beredskapsfunktioner eller utveckla samverkan inom området. Om samverkan eller samordning av beredskapsfunktioner över kommungränserna skulle bli aktuellt bör detta föregås av en utredning som bedömer funktionernas förutsättningar att utföra sina uppdrag. I bedömningen bör särskild vikt läggas vid behovet av lokalkännedom, geografisk närhet och förståelse för verksamheternas förutsättningar.

7.1.9 Fortsatt utveckling av befintliga verksamheter

För att uppnå en robust beredskap behöver kommunen arbeta både kommunövergripande och verksamhetsspecifikt. Samtidigt som samordning, ledning och samverkan utvecklas behöver varje beredskapsverksamhet omhänderta de utvecklingsområden som identifierats i utredningen. Tillsammans skapar dessa åtgärder förutsättningar för en stärkt förmåga att förebygga, hantera och återhämta sig från samhällsstörningar och kriser.

8 Förslag till beslut

- Utveckla rollen för tjänsteman i beredskap (TiB) med ett fullt samordningsansvar med ett proaktivt arbetssätt.
- Varje nämnd skall inom sitt reglemente omhänderta de särskild identifierade riskområdena och fördela ansvar och uppdrag till befintliga beredskaper samt tillse eventuell kompetensutveckling för att kunna utföra uppdraget.
- Upprätta kommunövergripande plan för att öka förmågan att upprätthålla kommunikation i fredstida krissituationer, höjd beredskap och krig.
- Översyn av kommunens behov av larmcentraler ur ett kostnads-, samordnings- och verksamhetsperspektiv till nästkommande upphandlingsperiod.
- Kartlägga resurser, kompetenser och behörigheter inom kommunen för att få en samlad överblick.
- Utbildning via Kunskapstorget avseende beredskap och krishantering, med särskilt fokus på kommunens ansvar, roller och ansvarsfördelning samt vilka krav som kan komma att ställas på verksamheten vid en särskild händelse, höjd beredskap och krig.

Bilaga 1

Beredskap Fastighet

Nedanstående områden som hanteras av fastighet beredskap vid akuta fastighetsrelaterade händelser i kommunens samtliga fastigheter, lokaler och anläggningar. Lås och larm i externa fastigheter åtgärdas även där kommunal verksamhet bedrivs.

Åtgärder vidtas beroende på felanmälningens karaktär, händelsens omfattning samt de konsekvenser som uppstår i respektive fastighet/lokal.

Vatten

- Utströmmande vatten
- Avsaknad av allt vatten
- Avsaknad av kallvatten
- Avsaknad av varmvatten
- Går ej att spola på WC
- WC-stol rinner
- Mindre läckande avlopp, rinnande kranar, WC-stolar och de fall där verksamheter med enklare medel kan förhindra större skada eller fel

Avlopp

- Stigande avloppsvatten
- Stopp WC - tillgång till annan WC
- Stopp WC - utan tillgång till annan WC
- Stopp avlopp kök – endast Ale Kulturum och Backavik
- Övriga avloppsstopp som endast berör enskilt objekt

Värme/ventilation

- Droppande ventiler motsvarande en hink & dygn
- Utebliven värme - 1 anmälare
- Ventilation - 1 anmälare

El

- Strömlöst

Hissar

- Instängda personer – nödtelefon i hiss kopplad direkt till Kone
- Trasigt glas i hissdörr – avspärrning
- Reparation av hiss

Snö och is

- Snööverhäng och istappar på tak
- Blixthalka på mark/trappor

Lås

- Låsning av entrédörr
- Låsöppning av entrédörr

Ammoniakrelaterade händelser i lokaler och fastigheter

Vintertid

Väktarassitans

Väktare kan ringa ut beredskapsgruppen vid tekniskt problem i larmsystem

Brandassistans

Beredskap fastighet kallas ut via Larmbolaget vid händelse av brand.

Kommunens tjänsteman i beredskap

Ringer beredskapsgruppen vid behov.

Beställning av väktare

Bilaga 2

Nedan återges områden som hanteras av VA beredskapen vid akuta händelser i det kommunala VA nätet.

Vatten/Avlopp/Dagvatten (kommunalt VA-nät)
Avloppsstopp
Dåligt vatten
Ej vatten
Lågt vattentryck
Vattenbrist
Vattenläcka
Översvämning
Slamtömning
Brunnslock

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/645
Datum: 2026-10-28
Nämndsekreterare Ebba Lundmark

Kommunstyrelsen

Sammanträdestider för Ale kommun och rådgivande organ 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att sammanträden mellan Ale kommun och rådgivande organ ska ske på följande datum och tider:

- Måndag 22 februari kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 22 februari kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 22 februari kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet
- Måndag 12 april kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 12 april kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 12 april kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet
- Måndag 14 juni kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 14 juni kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 14 juni kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet
- Måndag 13 september kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 13 september kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 13 september kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet
- Måndag 18 oktober kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 18 oktober kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 18 oktober kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet
- Måndag 6 december kl 13:00-15:00 med Kommunala pensionärsrådet
- Måndag 6 december kl 15:30-17:30 med Rådet för funktionshinderfrågor
- Måndag 6 december kl 18:00-20:00 med Föreningsrådet

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ ska kommunstyrelsen fastställa sammanträdestider för dessa sammanträden. Sammanträdena ska förläggas med hänsyn till de sammanträdestider som fullmäktige, styrelsen och nämnderna har. Förvaltningen har tagit fram en planering för när dessa sammanträden ska hållas.

Maria Kosterlind Reinholdsson

Kommunchef

Beslutsunderlag

-

Ärendet

Enligt arbetsordning för sammanträde mellan Ale kommun och rådgivande organ har Ale kommun tre rådgivande organ; föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor. Av arbetsordningen framgår att råden ska sammanträda sex gånger årligen med kommunens förtroendevalda, och att sammanträdenas längd beräknas till två timmar per tillfälle. Sammanträdestiderna för nästkommande år ska fastställas av kommunstyrelsen.

Arbetsordningen anger att sammanträdena leds av kommunstyrelsens ordförande och att kommunstyrelsens vice ordförande närvarar vid sammanträdet och leder detta i ordförandes frånvaro. Vid sammanträdena med kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor närvarar även socialnämndens ordförande och vice ordförande. Därtill har kommunstyrelsens ordförande rätt att adjungera två ytterligare förtroendevalda, om det bedöms nödvändigt med anledning av de ärenden som ska behandlas.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att sammanträdesplaneringen överensstämmer med vad som anges i arbetsordningen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter att beslut är taget kommer samtliga berörda delges.

Beslutet skickas till:

Socialnämndens ordförande och vice ordförande
Kommunstyrelsens ordförande
Oppositionsråd
Kommunala pensionärsrådet
Rådet för funktionshinderfrågor
Föreningsrådet

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/658
Datum: 2026-11-04
Kommuncontroller Björn Wikman

Kommunstyrelsen

Svar på granskning – Granskning av delårsbokslut 2, 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Revisionen har granskat den av kommunstyrelsen fastställda delårsrapport 2 för 2026, perioden 1 januari till 30 augusti.

Kommunens revisorer har fastställt att det i balansräkningen i delårsrapporten innehåller ett väsentligt fel, vilket medför att kommunens soliditetsmått blir missvisande. Felet beror på att kommunen har avvikit från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 om redovisning av leasing.

Detta fel kommer att justeras i Ale kommuns årsredovisning 2026.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Revisorernas bedömning av delårsbokslut 2, 2026
- Beslut Rev 2026-10-28 Granskning av delårsrapport och god ekonomisk hushållning
- Det sakkunniga biträdets granskning av delårsrapport 2026
- Det sakkunniga biträdets yttrande över delårsrapport 2026
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet delår 2026

Ärendet

Revisionen har granskat den av kommunstyrelsen fastställda delårsrapport 2 för 2026, perioden 1 januari till 30 augusti.

Revisionen bedömer att räkenskaperna är rättvisande med undantag för avsteget avseende finansiell leasing. Denna bedömning baseras på det sakkunniga biträdets yttrande. Av revisionsrapporten framgår att balansräkningen i delårsrapporten innehåller ett väsentligt fel, vilket medför att kommunens soliditetsmått blir missvisande. Felet beror på att kommunen har avvikit från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 om redovisning av leasing. Revisionen har vid flera tillfällen framhållit vikten av att kommunens delårsrapporter och årsredovisningar upprättas i enlighet med god redovisningssed. Om rättelse inte sker under 2026 kommer revisionen överväga att rikta en anmärkning mot kommunstyrelsen.

Kommunledningsförvaltningen har tidigare gjort bedömningen att den redovisning som har gjorts, som avvikit från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5, bedömts som mer rättvisande. Detta kommer emellertid att justeras i Ale kommuns årsredovisning 2026 för att förhålla sig till Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5. Att detta kommer att justeras går också att utläsa i det sakkunniga biträdets granskning av delårsrapport 2026.

För kännedom är också att revisionen lämnade rekommendation i granskning av delårsbokslut 2, 2025 om att bereda kriterierna för att bedöma måluppfyllelse av god ekonomisk hushållning vad gäller verksamhetsmål. Utifrån att fullmäktige den 15 oktober 2026 (§200) fastställde nya kriterier för verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning så bedömer nu revisionen att rekommendation inte kvarstår. Den nya bedömningen innebär att bedömning av god ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv nu utgår från Koladas nyckeltalssamling KKiK (kommunens kvalité i korthet).

Kolada är Sveriges öppna databas för nyckeltal om kommuners och regioners verksamhet. Databasen drivs av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), som ägs gemensamt av staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet är att stödja kommuner och regioner i deras styrning, uppföljning och utvecklingsarbete.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att kommunstyrelsen inte behöver fatta ett specifikt beslut i frågan utan att detta hanteras av kommunledningsförvaltningen i framtagandet av årsredovisning 2026.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet bedöms inte kopplas till fullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Kommunledningsförvaltningen kommer att hantera detta i framtagandet av årsredovisning 2026.

Beslutet skickas till:

Revisionen

Kommunens revisorer

Till: Kommunfullmäktige

Revisorernas bedömning av delårsbokslutet 2026-08-31

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2026-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, av våra sakkunniga biträden.

Vår sammanfattande bedömning är följande:

Vi bedömer att resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning fullmäktige beslutat om, såväl de finansiella som för verksamheten.

Vi bedömer att kommunen förväntas efterleva balanskravet.

Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande med undantag för avsteget avseende finansiell leasing. Denna bedömning baseras på det sakkunniga biträdets yttrande. Av revisionsrapporten framgår att balansräkningen i delårsrapporten innehåller ett väsentligt fel, vilket medför att kommunens soliditetsmått blir missvisande. Felet beror på att kommunen har avvikit från Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 om redovisning av leasing. Revisionen har vid flera tillfällen framhållit vikten av att kommunens delårsrapporter och årsredovisningar upprättas i enlighet med god redovisningssed. Om rättelse inte sker under 2026 kommer revisionen överväga att rikta en anmärkning mot kommunstyrelsen.

Datum enligt digitala signaturer

Iréne Hellekant Ordförande	Wimar Sundeen Vice ordförande	Lennart Dahl
Willy Kölborg	Jonas Ekstrand	Lennarth Nilsson

Bilagor:

Det sakkunniga biträdets yttrande över delårsrapport 2026

Det sakkunniga biträdets granskning av delårsrapport 2026

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet delår 2026

Signature reference: e7eff021-ac28-4091-849f-e5e25dff296f

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Miriam Irene Hellekant
Date: 2026-10-28 16:33:49
BankID refno: 01a18325-265b-730f-aed7-5ba65593f44b

Ordförande : Iréne Hellekant

Signed by: JONAS EKSTRAND
Date: 2026-10-29 10:44:14
BankID refno: 01a1870b-a35b-7c02-990f-1e2444e33310

Jonas Ekstrand

Signed by: Gösta Lennart Dahl
Date: 2026-10-28 12:04:53
BankID refno: 01a1822f-0222-722a-aff4-4464e8b62e8c

Lennart Dahl

Signed by: Lennart Folke Ragnvald Nilsson
Date: 2026-10-28 13:15:46
BankID refno: 01a1826f-e3ff-7a64-8a19-74375c18586b

Lennarth Nilsson

Signed by: ROLF VILLY KÖLBORG
Date: 2026-10-29 11:01:58
BankID refno: 01a1871b-91bc-76e0-abac-1c2d03bb189e

Willy Kölborg

Signed by: WIMAR SIMON DANIEL SUNDEEN
Date: 2026-10-28 11:58:49
BankID refno: 01a18229-8be7-7743-84c9-8f67f64f097b

1:e vice ordförande : Wimar Sundeen

Signature reference: e7eff021-ac28-4091-849f-e5e25dff296f

PROTOKOLL
Revisionen
Sammanträdesdatum: 2026-10-28
Rev § 81

REV 2026/50

Granskning av delårsrapport och god ekonomisk hushållning

Beslut

Kommunrevisionen antar granskning avseende balanskrav och god ekonomisk hushållning.

Kommunrevisionen noterar informationen avseende det sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport.

Kommunrevisionen antar revisionens bedömning av delårsrapport.

Sammanfattning

Björn Hulthén, EY föredrar gällande revisionens granskning av delårsrapport och Johan Palmgren, EY föredrar gällande god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat.

Beslutsunderlag

- Revisorernas bedömning av delårsbokslut_Ale_2026_signerad
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravet delår 2026
- Det sakkunniga biträdets yttrande över delårsrapport 2026
- Det sakkunniga biträdets granskning av delårsrapport 2026

Översiktlig granskning av delårsrapport per 31 augusti 2026

28 oktober 2026

Ale Kommun

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Om rapporten

Vi har i denna rapport sammanfattat de mer väsentliga iakttagelserna från vår översiktliga granskning av kommunens delårsrapport per 31 augusti 2026.

Vår översiktliga granskning är anpassad till kommunens verksamhet och är primärt utformad för att vi ska kunna avge en granskningsrapport där vi uttalar en slutsats om delårsrapporten.

Vår översiktliga granskning har genomförts i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevisions instruktion för tillämpning av "Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation". En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA) och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision hade utförts.

Ernst & Young AB

Björn Hulthén

Auktoriserad revisor och Certifierad kommunal yrkesrevisor
Sakkunnigt biträde

Revisionens omfattning

Bakgrund:

Kommuner ska enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) upprätta minst en delårsrapport. Den ska omfatta minst sex och högst åtta månader samt avse tiden från årets början. Revisorerna ska enligt kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige i budgeten beslutat om god ekonomisk hushållning. Revisorernas skriftliga bedömning ska bifogas delårsrapporten.

Enligt LKBR ska delårsrapporten innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Dessutom ska, enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) en samlad beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet ingå i delårsrapporten.

LKBR och RKR ställer minimikrav på delårsrapportens innehåll, t.ex. finns det inga formella krav på kassaflödesanalys eller sammanställda räkenskaper. Eftersom delårsrapporten utgör ett viktigt styrdokument som används av fullmäktige för uppföljning av ekonomi och verksamhet kan kommunen själv välja att ha ytterligare information eller publicera fullständiga finansiella rapporter i sin delårsrapport. I det fallet utgör normeringen inte någon begränsning.

Revisionens omfattning:

Anvisning för tillämpning av ISRE 2410 i Standard för kommunal räkenskapsrevision behandlar revisorns ansvar vid uppdrag att utföra en översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

Målet för uppdraget är att göra det möjligt för revisorn att uttala en slutsats grundad på den översiktliga granskningen om huruvida det har kommit fram några omständigheter som ger henne eller honom anledning att anse att den finansiella delårsinformationen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med en tillämplig föreställningsram för finansiell rapportering.

Revisorn gör förfrågningar, utför analytisk granskning och vidtar andra översiktliga granskningsåtgärder för att minska risken för att uttrycka en felaktig slutsats till en begränsad nivå när den finansiella delårsinformationen är väsentligt felaktig.

Målet för en översiktlig granskning av finansiell delårsinformation skiljer sig betydligt från målet för en revision. En översiktlig granskning av finansiell delårsinformation ger inte en grund att lämna ett uttalande om huruvida den finansiella informationen, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild i enlighet med den tillämpliga föreställningsramen för finansiell rapportering.

Revisorn ska lämna en skriftlig rapport som innehåller en uttalad slutsats om huruvida det har kommit fram några omständigheter som ger revisorn anledning att anse att den finansiella delårsinformationen inte, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild.

01

Sammanfattning

01. Sammanfattning

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2026

- EY har genomfört en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per 31 augusti 2026. Rapporten är den delårsrapport som upprättas enligt lagens krav.
- Den översiktliga granskningen har genomförts i enlighet med kommunal standard (KISA) för granskning av delårsrapporter.
- Vi har avlämnat ett yttrande över delårsrapporten till revisorerna i enlighet med KISA.

Slutsats med reservation respektive slutsats:

- Grundat på vår översiktliga granskning har det, med reservation för redovisningen av leasing, inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med LKBR.
- En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.
- Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.
- Översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet har upprättats.

	Tidplan	Dokumentation	Justeringar	Delårsrapport
Sammanfattande bedömning av delårsbokslutet	🟢	🟢	🟢	🟡

- 🔴 Omedelbara åtgärder behöver vidtas
- 🟡 Området kan förbättras
- 🟢 Bedöms tillfredsställande

02

Redovisnings- och revisionsfrågor inom granskningen av delårsbokslutet

02. Redovisnings- och revisionsfrågor inom granskningen av delårsbokslutet

Område	Iakttagelse och kommentar	Kommunens kommentar
Övergripande bedömning av delårsrapporten	Delårsrapporten innehåller i allt väsentligt de delar som LKBR och RKR 17 föreskriver ▪ Resultaträkning ▪ Balansräkning ▪ Förenklad förvaltningsberättelse ▪ Erforderliga upplysningar i not ▪ Drift- och investeringsredovisning	
RKR R5 Leasing	Vi noterar att kommunen likt tidigare år redovisar alla leasingavtal som operationell leasing. Kommunen har tagit stöd av extern specialist för att inventera alla hyresavtal och definiera huruvida de är att betrakta som operationella eller finansiella leasingavtal. Baserat på utredningen borde ett stort antal av avtalen redovisas som finansiella leasingavtal. Kommunen har valt att redovisa alla avtal som operationella leasingavtal. I not 28 i årsredovisningen har kommunen presenterat vad effekterna hade blivit vid tillämpning av RKR R5 Leasing. Eftersom kommunens val att inte tillämpa RKR R5 Leasing innebär ett väsentligt fel i balansräkningen avser vi att lämna ett uttalande med reservation avseende kommunens räkenskaper.	**Kommunen avser att tillämpa RKR R5 Leasing fullt ut i årsbokslutet 2026.**
Sammanställda räkenskaper	Auktoriserad revisor för AB Alebyggen har genomfört en översiktlig granskning av bolagets delårsbokslut och avlämnat ett yttrande i enlighet med ISRE 2410. Vi har tagit del av yttrandet.	

03

Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer avseende intern kontroll

03. Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer avs intern kontroll

Område	Iakttagelse	Rekommendation	Uppföljning	Kommunens kommentar
Boksluts-processen	➢ Vi har noterat att kommunen inte har någon rutin för attest av manuella bokföringsorder.	➢ Vi rekommenderar att kommunen inför en skriftlig rutin för när manuella bokföringsorders ska attesteras, t ex baserat på en beloppsgräns för resultatpåverkande transaktioner i syfte att uppnå en ändamålsenlig rutin där endast de bokningar som anses riskfyllda kontrolleras och godkänns.	Kommunen har ej infört någon rutin avseende attest av manuella bokföringsorder. Vår rekommendation kvarstår.	Manuella bokningar kan endast utföras av anställda med behörighet, huvudsakligen controllers. Till alla manuella bokningar bifogas relevant underlag. Kommunen har i dagsläget inga planer på att införa attest av manuella bokföringsorders då det riskerar att innebära utökad administration i en period med hög arbetsbelastning.
Löneprocessen	➢ Vi har noterat att kommunen saknar en rutin för uppföljande kontroll av ändringar av grunddata i löneregistret, till exempel genom granskning och stickprov av logglista.	➢ Vi rekommenderar kommunen att införa en rutin för att följa upp ändringar av grunddata i löneregistret, t ex genom granskning och eventuella stickprov av logglista. En sådan kontroll bör utföras av en person som inte själv har behörighet att registrera grunddata.	Kommunen har ej infört någon rutin för uppföljande kontroll av ändringar i grunddata. Vår rekommendation kvarstår.	Det finns endast tre anställda med behörighet att registrera ändringar. Alla ändringar av grunddata attesteras före registrering. Det finns systemstöd som hindrar administratörer att ändra sina egna uppgifter. Det finns även en logg som visar alla registrerade ändringar av grunddata.

03. Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer avs intern kontroll

Område	Iakttagelse	Rekommendation	Uppföljning	Kommunens kommentar
Inköps-processen	➢ Det finns ingen formell rutin för hur och med vilken periodicitet ramavtalstrohet samt årets direktupphandling per leverantör ska följas upp.	➢ Vi rekommenderar att kommunen definierar hur uppföljningen av inköp samt ramavtalstrohet ska genomföras samt hur ofta uppföljningen ska genomföras.	Kommunen avser att tydliggöra rutinen för uppföljning av inköp och ramavtalstrohet i intern kontrollplan. Vi kommer att följa upp detta när vi erhåller uppdaterad intern kontrollplan.	Kommunens upphandlingsenhet genomför kontroller av ramavtalstrohet samt direktupphandling per leverantör under senaste tolv månaderna. Samtliga nya leverantörer kontrolleras med stöd av Inyett innan de registreras i leverantörsregistret samt inför varje leverantörsbetalning. Rutinen för uppföljning av inköp och ramavtalstrohet kommer att tydliggöras i kommunens intern kontrollplan.
Investerings-processen	➢ Processen bedöms i allt väsentligt fungera väl.	➢ Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
Exploaterings-processen	➢ Vi har noterat att kommunen haft en inaktuell processbeskrivning kopplat till exploateringsprocessen.	➢ Vi rekommenderar kommunen att se över processbeskrivningen för exploateringsprocessen för att säkerställa efterlevnad av rådets gällande redovisningsrekommendationer för exploatering.	Vi har under 2026 erhållit ett utkast till ny processbeskrivning. Vi ser positivt på att kommunen fortsatt arbetet med exploateringsprocessen även om det kvarstår arbete med utformning och implementering av den nya processbeskrivningen.	

03. Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer avs intern kontroll

Område	Iakttagelse	Rekommendation	Uppföljning	Kommunens kommentar
Processen för intäkter och kravhantering	➢ Processen bedöms i allt väsentligt fungera väl.	➢ Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt
Processen för redovisning av mervärdesskatt, sociala avgifter och källskatt	➢ Processen bedöms i allt väsentligt fungera väl.	➢ Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt

Bilaga

Nyheter

03. Nyheter från Rådet för kommunal redovisning (RKR)

RKR R1 Bokföring och arkivering

- Uppdateringen förtydligar att elektronisk räkenskapsinformation ska säkerhetskopieras regelbundet.
- Rekommendationen klargör att systemdokumentationen ska innehålla en kodplan, med en beskrivning av hur koder används.
- Systemdokumentationen ska innehålla en plan över den arkiverade räkenskapsinformationen.
- Rekommendationen har förtydligat att systemdokumentationen ska innehålla en beskrivning av hur elektronisk räkenskapsinformation kan tas fram i en pappershandling.
- Förändringarna innebär att kommunerna får högre krav på spårbarhet och IT-kontroller.

RKR R5 Leasing

- Rekommendationen förtydligar vad som definieras som en serviceavgift (ska ej ingå i leasingavgiften).
- Vid koncernintern leasing av lokaler är huvudregeln att hyresavtal betraktas som finansiell leasing, om det inte finns konkreta planer på att i närtid lämna lokalerna.
- Ändras villkoren avseende ett aktuellt hyresobjekt betraktas detta som ändringar i uppskattningar och bedömningar.

RKR R7 Finansiella tillgångar

Stiftelsekapital och tillskott

- Stiftelser får inte redovisas som tillgång i kommuners/regioners balansräkning.
- Om kommuner har lämnat stiftelsekapital samt tillskott till stiftelser så ska detta alltid redovisas som kostnad.
- I de fall redovisning av ursprungligt grundfondskapital innebär byte av redovisningsprincip, ska RKR R12 Byte av redovisningsprincip m.m. tillämpas

Valutahantering

- För poster i årsredovisningen som avser tillgångar, avsättningar och skulder i utländsk valuta ska det anges enligt vilka principer beloppen har räknats om till svenska kronor.

03. Nyheter från Rådet för kommunal redovisning (RKR) forts.

RKR R7 Finansiella tillgångar fortsättning

Tidpunkt för redovisning

- Rekommendationen förtydligar att ekonomiska händelser avseende finansiella tillgångar och skulder ska redovisas per affärsdagen.

Derivat och säkringsredovisning

- Redovisning av derivat samt säkringsredovisning lyfts bort från RKR R7 och behandlas istället i RKR R8 Derivat och säkringsredovisning.

RKR R15 Förvaltningsberättelse

- Rekommendationen innehåller skärpta upplysningskrav i förvaltningsberättelsen.
- Definitionen av privata utförare har förtydligats.
- "En juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. Med en privat utförare avses inte hel- eller delägda kommunala bolag och inte heller kommunala stiftelser eller föreningar. Med en privat utförare avses inte heller en enskild som driver en fristående skola (se prop. 2013/14:118)."
- Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig uppföljning av hur fullmäktiges riktlinjer för medelsförvaltningen tillämpats.
- Det ska finnas en beskrivning av hur reglering av pensionsförpliktelserna ska finansieras.
- Förtydligar att händelser av väsentlig betydelse efter balansdagen avser händelser fram till och med den dag då årsredovisningen beslutas i styrelsen och lämnas över till fullmäktige och revisorer.

RKR R15 Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning

- Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar inklusive utvärdering av ekonomisk ställning samt avstämning av ekonomi och verksamhet utifrån mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning.

Budget för kommunkoncernen

- Om budget för den kommunala koncernen upprättas så ska budgetavvikelsen lämnas för den kommunala koncernen och för kommunen.
- I de fall budget för den kommunala koncernen inte upprättas, ska istället en redogörelse för ekonomin i de kommunala koncernföretagen lämnas.

03. Nyheter från Rådet för kommunal redovisning (RKR) forts.

RKR R16 Sammanställda räkenskaper

- Rekommendationen innehåller förtydligande när sammanställda räkenskaper inte behöver upprättas.
- Rekommendationen förtydligar krav att dotterföretagens siffror ska omräknas enligt kommunens redovisningsprinciper innan man bedömer om enheten omfattas av konsolideringsskyldighet.
- Effekterna av förändringarna är att det ges mindre utrymme för subjektiva tolkningar och det blir ökat fokus på att enheterna tillämpar enhetliga principer för konsolidering.

Vägledning Rivnings- och saneringskostnader

- RKR har publicerat ny vägledning avseende rivnings- och saneringskostnader.
- Vägledningen klargör när kostnaderna för rivning och sanering ska aktiveras i balansräkning och när utgifterna ska kostnadsföras direkt. Förtydligandet avser exempelvis markexploateringsprojekt och investeringsprojekt.
- Det är möjligt att aktivera om kostnaderna motsvarar en rabatt i förvärv. Aktiveringen får dock inte överstiga marknadsvärdet.
- Äger kommunen/regionen redan marken så krävs det en bedömning enligt RKR R9, vilket ofta leder till kostnadsföring.

Effekten av vägledningen blir att risken för övervärdering av tillgångar minskar

Lagerhållning av sjukvårdsprodukter

- RKR informerade i mars 2026 att Socialstyrelsen har fått i uppdrag av Regeringen att betalat ut 72 miljoner kronor statsbidrag för ökad lagerhållning av sjukvårdsprodukter.
- RKR bedömer att statsbidraget saknar villkor i enlighet med RKR R2 Intäkter, vilket innebär att bidraget ska klassificeras som ett *generellt statsbidrag* i externredovisningen.
- Regeringen fattade beslut i januari 2026. RKRs bedömer att statsbidraget ska redovisas med jämn fördelning mellan januari-december 2026.
- Länk till förteckning av statsbidrag fördelat per kommun:

https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/kommuner/lagerhallning-av-sjukvardsprodukter/

03. Nyheter från Rådet för kommunal redovisning (RKR) forts.

Kommunöverenskommelsen (2024-2026)

- Myndigheten för civilt försvar (MCF) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tecknat en överenskommelse om ersättning på 1,5 miljarder kronor kopplade till kommunernas arbete med civilt försvar.
- Syftet är att kommunerna ska genomföra åtgärder kopplade till särskilda händelser och höjd beredskap samt arbete med att stärka civilt försvar.
- Ersättningen betalas ut dels i form av ett grundbelopp per kommuninvånare. Ersättningen ska täcka personalkostnader men även till viss drift och underhåll samt abonnemang.
- RKR bedömer att det finns villkor i enlighet med RKR R2 Intäkter i form av återbetalningskrav. Bidrag ska klassificeras som ett ***riktat statsbidrag*** och intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms vara säkert att bidraget kommer att erhållas.

Investeringsstöd för decentraliserad försörjningsberedskap

- Syftet med bidraget är att stärka kommunernas arbete med civilt försvar och öka förmågan att utföra sina uppgifter under höjd beredskap.
- Bidraget baseras på ett grundbelopp per kommuninvånare och ska finansiera investeringar i försörjningsberedskap eller har en nära koppling till försörjningsberedskap. Ersättningen kan användas till investeringar i fysisk infrastruktur eller inköp av lager avseende drivmedel, livsmedel eller sjukvårdsprodukter.
- RKR bedömer att det finns villkor i enlighet med RKR R2 Intäkter i form av återbetalningskrav. Bidrag ska klassificeras som ett ***riktat statsbidrag*** och intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms vara säkert att bidraget kommer att erhållas.

Kommuner av särskild betydelse för totalförsvaret

- Bidraget riktar sig till de kommuner som har identifierats ha särskild betydelse för totalförsvaret. Bidraget riktas i huvudsak till investeringar i ledningsplatser och särskilda samlingsplatser.
- Informationen som riktar sig till identifierade kommuner är sekretessbelagd.
- RKR kan inte uttala sig om detta bidrag eftersom informationen endast går till berörda kommuner. Berörda kommuner behöver bedöma redovisningen utifrån villkoren för bidraget från MCF och normeringen i RKR R2.
- I den mån bidragsgivaren ger bidrag till en ny specifik investering ska bidraget redovisas som ett offentligt investeringsbidrag.

03. Nyheter från Rådet för kommunal redovisning (RKR) forts.

Vindkraftsstöd

- Energimyndigheten har fått ett regleringsbrev med uppdrag att betala ut ersättning för att förbättra förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraft.
- Bidrag avser 2025 och 2026.
- I beslutet finns inga villkor i enlighet med RKR R2 Intäkter. Bidrag ska klassificeras som ett generellt statsbidrag i externredovisningen.
- Intäktskriterierna bedöms vara uppfyllda i februari 2026. Ersättning avseende år 2025 intäktsredovisas i sin helhet i februari 2026, medan bidraget för år 2026 intäktsredovisas successivt med lika stora belopp under perioden februari till december 2026.

Tack för förtroendet!

Björn Hulthén med team

EY | Building a better working world

EY is building a better working world by creating new value for clients, people, society and the planet, while building trust in capital markets.

Enabled by data, AI and advanced technology, EY teams help clients shape the future with confidence and develop answers for the most pressing issues of today and tomorrow.

EY teams work across a full spectrum of services in assurance, consulting, tax, strategy and transactions. Fueled by sector insights, a globally connected, multi-disciplinary network and diverse ecosystem partners, EY teams can provide services in more than 150 countries and territories.

All in to shape the future with confidence.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. EY member firms do not practice law where prohibited by local laws. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2026 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com

Shape the future
with confidence

Det sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport

Till revisorerna i Ale kommun (org.nr 212000-1439)

Vi har utfört en översiktlig granskning av utfall och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter för Ale kommun för perioden 2026-01-01–2026-08-31 avgiven av kommunstyrelsen den 2026-10-27. Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport*. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Det sakkunniga biträdets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen och den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet

Vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen och den översiktliga beskrivningen av drifts- och investeringsverksamheten har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" och "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen och den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision har*. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Grund för en uttalad slutsats med reservation

Som framgår av not 28 har Ale kommun genomfört en översyn av samtliga leasingavtal. Resultatet av översynen visar att väsentliga delar av den leasing som nu redovisas som operationell ska redovisas som finansiell leasing.

En omklassificering till finansiell leasing innebär att balansomslutningen påverkas genom att anläggningstillgång respektive långfristig skuld redovisas för berörda leasingobjekt. Denna effekt bedömer vi är väsentlig för kommunens balansräkning, och därigenom även på nyckeltal som påverkas av densamma. Nettoeffekten på resultaträkningen bedöms inte vara väsentlig, men delar av kostnaderna ska omklassificeras från Verksamhetens resultat till Resultat efter finansiella poster.

Slutsats med reservation respektive slutsats

Grundat på vår översiktliga granskning har det, med reservation för den omständighet som beskrivits i föregående stycke, inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med LKBR.

Förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Översiktlig beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet har upprättats.

Sammanställda räkenskaper har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Göteborg det datum som framgår av vår elektroniska underskrift

Ernst & Young AB

Björn Hulthén

Auktoriserad revisor

Ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo dokumentnyckel: 31OE9-CBGKT-NCWJ3-E2OQV-BHPZH-I78SL

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

BJÖRN HULTHÉN (SSN-validerad)
Auktoriserad revisor
Serienummer: cdd841b88f4e7c1[…]157fc770480339
IP: 147.161.xxx.xxx
2026-10-28 17:09:27 UTC

Penneo dokumentnyckel: 31OE9-CBGKT-NCWJ3-E2OQV-BHPZH-I78SL

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Delårsrapport per 2026-08-31

Ale kommun

Building a better working world

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Fullmäktiges, kommunstyrelsens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

1 Riktlinjer/mål

Fullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2 Delårsrapport

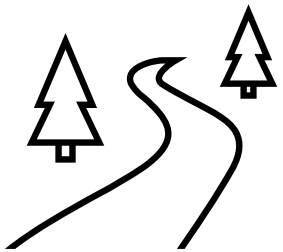

Kommunstyrelsen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3 Årsredovisning

Kommunstyrelsen utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten i delårsrapporten och årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om kommunen klarar kravet på en ekonomi i balans.

2. Kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning

- Kommunfullmäktige beslutade den 15 november 2026 om en ny riktlinje för god ekonomisk hushållning. I beslutet anges att riktlinjen ska tillämpas vid bedömningen av delårsrapporten per augusti 2026.

- Kommunfullmäktige har i riktlinjen fastställt tre finansiella mål samt beslutat om att nyckeltal inom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) ska användas för att bedöma god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv. De finansiella målen avser:
  - nettokostnadsandel om högst 98 procent,
  - självfinansieringsgrad om minst 70 procent i genomsnitt över en rullande åttaårsperiod,
  - soliditet om minst 30 procent.

- Enligt riktlinjerna bedöms Ale kommun ha god ekonomisk hushållning om:
  - högst ett av de finansiella målen inte har uppnåtts under två år i följd, och
  - minst två tredjedelar av de 33 rapporterade KKiK-nyckeltalen antingen visar ett bättre resultat än genomsnittet för de tre föregående åren eller ett bättre resultat än genomsnittet för Sveriges kommuner.

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskravet

- Kommunstyrelsen följer upp de tre finansiella målen samt de 33 KKiK-nyckeltalen i delårsrapporten.
  - 3 av 3 finansiella mål prognostiseras att uppnås under året.
  - 27 av 29 KKiK-nyckeltal (93 procent) med tillgängligt utfall uppfyller det fastställda kriteriet. Fyra av totalt 33 nyckeltal saknar utfall och har inte inkluderats i bedömningen.

- Kommunstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under 2026. Bedömningen grundas på att samtliga finansiella mål uppnås samt att en majoritet av de redovisade KKiK-nyckeltalen uppfyller fastställda kriterier.

- Kommunens prognostiserade balanskravsresultat uppgår till 105,8 mnkr.

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är, utifrån prognosen för balanskravsresultatet i delårsrapporten (105,8 mnkr), att det lagstadgade balanskravet förväntas uppfyllas.

- Vår bedömning är att prognosen är förenlig med de *finansiella* mål som fullmäktige fastställt.

- Vår bedömning är att prognosen är förenlig med de *verksamhetsmässiga* mål som fullmäktige fastställt.

- **Vår samlade bedömning är att kommunen förväntas uppnå en god ekonomisk hushållning år 2026.**
  - Bedömningen grundar vi på att samtliga tre finansiella mål uppnås och 93 procent av de uppmätta KKiK-nyckeltalen uppfyller kriteriet, vilket överstiger kravet på två tredjedelar.

5. Våra rekommendationer

Utifrån granskningen lämnar vi inga rekommendationer.

28 oktober 2026

Johan Palmgren, granskningsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Mikaela Gretzer, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-11-17 **Utskriven av:** Amra Taneroglu

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-11-24
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
96291	Delegeringsbeslut lovbidrag	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
2026-11-13	- *Dold* -	Matilda Forslund
KS 2026/86	Utbetalning av föreningsbidrag 2026	X18-Bidrag till föreningar nya beslut
		Matilda Forslund
2026.3624	Tf förvaltningschef Socialförvaltningen	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
2026-10-19	- *Dold* -	Maria Kosterlind Reinholdsson
KS 2026/34	Delegeringsbeslut anställningar socialförvaltningen 2026	HR8 Förordnande och lönesättning av tillförordnad
		Anna Rasmussen
2026.3627	Delegeringsbeslut upphandling avseende arbetskläder för yttre miljö	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
2026-10-20	- *Dold* -	Ann Linde Koolman
KS 2026/347	Upphandling av arbetskläder för yttre miljö	U3 Undertecknande kontraktshandlingar
		Ulrika Ankel
2026.3847	Anställningsbeslut - kulturpedagog	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-03-23	- *Dold* -	Ing-Britt Glänneskog
KS 2026/30	Delegeringsbeslut anställningar kommunledningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Ing-Britt Glänneskog
2026.3848	Anställningsbeslut - Projektet unga i beredskap	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-10-19	- *Dold* -	Jesper Normén
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Jesper Normén
2026.3849	Anställningsbeslut - timvikarierande miljötekniker på Sörmossen	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-10-29	- *Dold* -	Mia Fischer
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
		Mia Fischer
2026.3961	Anställningsbeslut - timanställning enhetschef VA-anläggning	HR5 Anställande av annan chef
2026-10-27	*- Dold -*	Jesper Normén
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR5 Anställande av annan chef
		Jesper Normén
2026.3962	Anställningsbeslut - Samordnare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-11-05	*- Dold -*	Jesper Normén
KS 2026/31	Delegeringsbeslut anställningar samhällsbyggnadsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Jesper Normén
2026.4098	Anställningsbeslut - gymnasielärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-05-20	*- Dold -*	Jenny Öhman
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Jenny Öhman
2026.4099	Anställningsbeslut - gymnasielärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-05-20	*- Dold -*	Jenny Öhman
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Jenny Öhman
2026.4100	Anställningsbeslut - gymnasielärare	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
2026-05-20	*- Dold -*	Jenny Öhman
KS 2026/33	Delegeringsbeslut anställningar utbildningsförvaltningen 2026	HR6 Anställning och lönesättning av medarbetare
		Jenny Öhman

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-10-20

Plats och tid	Lokal Fördelen, Nödinge kommunhus 08:30-13:10
Beslutande	Dennis Ljunggren (S), ordförande Henrik Fogelklou (M) Ann-Sofie Hellvard (V) Jessika Loftbring (C)
Tjänstgörande ersättare	Renée Palmnäs (FiA) tjänstgör för Robert Jansson (SD)
Övriga närvarande	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Malin Olsson, HR-chef §§ 39-41 Mikael Berglund (M), ordförande Ale Utveckling AB § 42 Martin Hellström, tillförordnad VD § 42 Ken Gunnesson, ledamot i Ale Utveckling AB § 42
Utses att justera	Henrik Fogelklou
Justeringsdag	2026-11-02
Paragrafer	§§ 39-42
Underskrifter	
Sekreterare	Amra Taneroglu
Ordförande	Dennis Ljunggren
Justerande	Henrik Fogelklou

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Kommunstyrelsens arbetsutskott**
Sammanträdesdatum	**2026-10-20**
Tillkännages från och med	**2026-11-03**
Tillkännages till och med	**2026-11-24**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Amra Taneroglu**

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

Innehållsförteckning

§ 39	Fastställande av föredragningslista	2026/59	
§ 40	Anmälan av jäv	2026/58	
§ 41	HR-chefen informerar	2026/8	
§ 42	Uppsiktsmöte Ale Utveckling AB	2026/135	

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-10-20
KSau § 39

KS 2026/59

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Kallelse med tillhörande föredragningslista har skickats ut till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-10-20
KSau § 40

KS 2026/58

Anmälan av jäv

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Dennis Ljunggren (S) påminner kommunstyrelsens arbetsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-10-20
KSau § 41

KS 2026/8

HR-chefen informerar

Beslut

Kommunstyrelsen arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

HR-chef Malin Olsson och kommunstyrelsens arbetsutskott för dialog om vad och vilka områden som ska lyftas under punkten ”HR-chef informerar”. Personalutskottet lyfter bland annat:

- Personalens trivsel, arbetsmiljö
- Enkäter (HME enkäter), hälsoindex och hur man jobbar med det
- Följa personalomsättningen och sjukfrånvaron
- Rekrytering

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-10-20
KSau § 42

KS 2026/135

Uppsiktsmöte Ale Utveckling AB

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ale Utvecklings AB:s ordförande Mikael Berglund (M), ledamot Ken Gunnesson och tillförordnad VD Martin Hellström genomför uppsiktsdialog enligt riktlinjen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Höstens uppsiktsdialog genomförs utifrån frågeställningar gällande utmaningar och utvecklingsarbete inom följande områden:

- **Mål och uppdrag – resultat, avvikelser**

  Bolaget når inte upp till målet om soliditet, men det är i sig ingen avvikelse eftersom bolaget redovisat sitt ekonomiska läge tidigare.

  Bolaget har i uppdrag att utveckla sina fastigheter och bidra till kommunens och näringslivets utveckling. Arbete pågår i Nödinge och Älvängen. Nödinge är prioriterat.

- **Ekonomi**

  På grund av minskade intäkter, ökade kostnader och investeringar kommer ekonomin att försämras.

- **Personal**

  Bolaget har inga direkta personalkostnader för anställda. Finns inga planer eller uppdrag för att anställa personal.

- **Hyresgäster**

  Inga avvikelser. Förändringar har skett där hyresgäster lämnat och nya till viss del tillkommit.

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

- **Samverkan**

  Bolaget har samverkansavtal med samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden och Alebyggen AB. Samverkan sker även med kommunstyrelsen.

- **Större ärenden eller frågor av allmänintresse**

  Kommunens hus

  Detaljplanens framdrift påverkar. Internt förberedelsearbete pågår inför planering och projektering av huset.

  Handelshus

  Arbetet löper enligt plan.

  Ser styrelsen något behov rörande samordning och koncernövergripande utveckling

  Bolaget välkomnar ett moderbolag, bättre samnyttjande av resurser och strategisk markreserv.

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: RUNE BILLY DENNIS LJUNGGREN
Date: 2026-11-02 08:48:41
BankID refno: 01a19b3b-4177-7b60-9121-a2902b85ad96

Ordförande: Dennis Ljunggren

Signed by: HENRIK FOGELKLOU
Date: 2026-11-02 08:50:23
BankID refno: 01a19b3c-cf28-70a1-9ca4-a64acd706bfe

Justerare: Henrik Fogelklou

Signed by: AMRA TANEROGLU
Date: 2026-11-02 08:51:35
BankID refno: 01a19b3d-ed35-7825-a56f-5da4c5cb58a9

Nämndsekreterare: Amra Taneroglu

Signature reference: c8e59c30-80ef-4be7-a5d2-7a6ffd6368dd

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17

Plats och tid	Lokal Fördelen Nödinge kommunhus, 08:30-12:40
Beslutande	Dennis Ljunggren S, ordförande Henrik Fogelklou M Ann-Sofie Hellvard V Jessika Loftbring C Robert Jansson SD
Övriga närvarande	Maria Kosterlind Reinholdsson, kommunchef Amra Taneroglu, nämndsekreterare Malin Olsson, HR-chef
Justeringsdag	2026-11-17
Paragrafer	§§ 43-45
Sekreterare	Amra Taneroglu
Ordförande	Dennis Ljunggren
Justerande	Henrik Fogelklou

Protokollet har justerats digitalt. Justeringen av protokollet tillkännages på kommunens anslagstavla.

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

Innehållsförteckning

§ 43	Fastställande av föredragningslista	2026/59	
§ 44	Anmälan av jäv	2026/58	
§ 45	HR-chefen informerar	2026/8	

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KSau § 43

KS 2026/59

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Kallelse med tillhörande föredragningslista har skickats ut till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KSau § 44

KS 2026/58

Anmälan av jäv

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Dennis Ljunggren (S) påminner kommunstyrelsens arbetsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KSau § 45

KS 2026/8

HR-chefen informerar

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

HR-chef Malin Olsson informerar om följande:

- Arbetsmiljöverket – inspektionsrundor
- Chefsrekrytering antal och status 2025 och 2026
- Personalärenden
- Införande nytt HR-system
- Nyckeltal Personalhälsa 2026 tertial 2 – kortrapport från Göteborgs regionen

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: RUNE BILLY DENNIS LJUNGGREN
Date: 2026-11-17 14:59:42
BankID refno: 01a1e9ce-4205-7dcd-9b07-e317e5a1a017

Ordförande: Dennis Ljunggren

Signed by: HENRIK FOGELKLOU
Date: 2026-11-17 15:53:22
BankID refno: 01a1e9ff-6ce9-7e94-8ae3-1ac954b73dc5

Justerare: Henrik Fogelklou

Signed by: AMRA TANEROGLU
Date: 2026-11-17 17:31:47
BankID refno: 01a1ea59-9101-7b51-9a52-7a469a5a6ea8

Nämndsekreterare: Amra Taneroglu

Signature reference: 497bb213-7d07-4d47-9c86-36fdd6e5171a

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17

Plats och tid	Lokal Framtiden, Nödinge kommunhus
Beslutande	Lena Orstadius S Jenny Sandkvist MP Ida Larsson C Jari Tolkki SD Carolina Svanström M
Närvarande ersättare	Kristina Karlsson L Elin Johansson V Lennart Borgvall KD
Övriga närvarande	Jenny Svärdsäter, avdelningschef Anders Wikström, Kulturförvaltningen VGR, § 76 Sara Johansson, projektledare, § 77 Matilda Forslund, enhetschef, §§ 78-80 Ida Hedberg, kultursamordnare, § 80 Anna Ruthberg, nämndsekreterare
Justeringsdag	2026-11-17
Paragrafer	§§ 72-82
Sekreterare	Anna Ruthberg
Ordförande	Lena Orstadius
Justerande	Jari Tolkki

Protokollet har justerats digitalt. Justeringen av protokollet tillkännages på kommunens anslagstavla.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

Innehållsförteckning

§ 72	Fastställande av föredragningslista	2026/16	3
§ 73	Medgivande av närvarorätt	2026/350	4
§ 74	Anmälan om jäv	2026/17	5
§ 75	Information från avdelningschefen	2026/18	6
§ 76	Information om Museilagen	2026/18	7
§ 77	Status och process Glasbruksmuseet	2026/18	8
§ 78	Aktuellt från föreningsrådet	2026/18	9
§ 79	Bidrag trygghet inkludering 2026	2026/209	10
§ 80	Ale kommuns kulturstipendium 2026	2026/641	11
§ 81	Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola	2026/664	12 - 13
§ 82	Underrättelser	2026/76	14

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 72

KS 2026/16

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att fastställa föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslista med tillhörande handlingar har skickats ut till kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts ledamöter och ersättare.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

KS 2026/350

Medgivande av närvarorätt

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att medge närvarorätt för kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts ersättare Elin Johansson (V), Kristina Karlsson (L) och Lennart Borgvall (KD).

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde efterfrågas närvarorätt för kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskotts ersättare Elin Johansson (V), Kristina Karlsson (L) och Lennart Borgvall (KD).

Yrkande

Ordförande Lena Orstadius (S) yrkar på att ersättare Elin Johansson (V), Kristina Karlsson (L) och Lennart Borgvall (KD) medges närvarorätt.

Beslutsgång

Ordförande Lena Orstadius (S) ställer proposition på sitt eget förslag och finner att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar detsamma.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 74

KS 2026/17

Anmälan om jäv

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande påminner kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

KS 2026/18

Information från avdelningschefen

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Jenny Svärdsäter, avdelningschef, informerar kring verksamheterna Kultur och fritid inom följande områden:

- Invånarservice – staben och avdelningen
- Kulturskolan – nuläge och framtid
- Bibliotek – Ale bibliotek i Nödinge och tre närbibliotek i Surte, Älvängen och Skepplanda
- Öppen ungdom och fält
- Kultur och Fritidsutveckling – fritidsbanken, allmänkulturen, föreningsbidrag, konstsamling och kulturarv, internservice.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

KS 2026/18

Information om Museilagen

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Anders Wikström, museiutvecklare Kulturförvaltningen VGR, informerar kring Museilagen (2017:563) och ramen kring museums verksamhet.

Vad ramar in ett museums verksamhet?

- Samlingsförvaltning
- Kunskap – fakta – källkritik
- Publik verksamhet

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 77

KS 2026/18

Status och process Glasbruksmuseet

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Sara Johansson, projektledare, och Jenny Svärdsäter, avdelningschef, informerar kring:

- Bakgrund – ur målbilden
- Uppdaterad tidsplan
- Projektets leveranser
- Frågor att hantera
- Driftsnivå och öppettider
- Styrdokument
- Profil och namn
- Entréavgift
- Café- och restaurangverksamhet

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 78

KS 2026/18

Aktuellt från föreningsrådet

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Matilda Forslund, enhetschef, informerar kring Stormötet som ägde rum den 12 november i Ale Kulturrum. Där beslutades det bland annat kring val till föreningsrådet.

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 79

KS 2026/209

Bidrag trygghet inkludering 2026

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att bevilja 556 690 kr i *Riktat bidrag trygghet och inkludering* enligt bifogad prioriteringslista från förvaltningen.

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att kvarstående medel, totalt 269 000 kr, inom budgeten för riktat bidrag trygghet och inkludering omfördelas och hanteras inom ramen för investeringsbidrag till föreningslivet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Bidraget *Riktat bidrag trygghet och inkludering* syftar till att stimulera och möjliggöra genomförandet av innovativa idéer och initiativ som ligger utanför föreningarnas ordinarie verksamhet. Bidraget kan sökas vid fyra tillfällen per år. Detta ärende avser ansökningar inkomna till och med den 1 november.

Bedömningen av de inkomna ansökningarna har genomförts utifrån bidragets fastställda kriterier. Totalt har åtta ansökningar inkommit under aktuell ansökningsperiod. Förvaltningen föreslår att samtliga av dessa beviljas bidrag, totalt 556 690 kr.

En sammanställning av bedömningarna av samtliga ansökningar bifogas tjänsteutlåtandet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, Riktat bidrag trygghet inkludering 2026 omgång 4, 2026-11-03
- Sammanställning bedömningar bidragsansökningar omgång 4

Beslutet skickas till

Föreningsutvecklare, kultur och fritidsutveckling
Verksamhetsutvecklare, kultur och fritidsutveckling

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 80

KS 2026/641

Ale kommuns kulturstipendium 2026

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott beslutar att bevilja totalt 15 000 kronor i kulturstipendium efter förvaltningens bedömning. Av de 15 000 kr utgår 10 000 kr i arbetsstipendium till Lidia Blomgren och 5000 kr i arbetsstipendium till Jennie Claesson.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ett brett kulturliv med en mångfald av kulturutövare är en viktig tillgång för Ale kommun och dess invånare. Kulturstipendiet syftar till att främja ett rikt och starkt kulturliv i Ale genom att stödja kulturellt verksamma personer, grupper eller organisationer inom det kulturella verksamhetsområdet. Ale kulturstipendier kan enligt antagna stadgar utgå som arbetsstipendium, belöningsstipendium eller hedersomnämnande. Bedömningen av vem som tilldelas Ale kommuns kulturstipendium baseras på vad personen, gruppen eller organisationen har tillfört eller förväntas tillföra till Ale kommuns kulturliv. Bedömningen av kulturstipendium för 2026 har baserats på totalt 12 ansökningar och nomineringar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, Kulturstipendium 2026, 2026-11-02
- Stadgar kulturstipendium
- Sammanställning ansökningar kulturstipendium 2026

Beslutet skickas till

Kultursamordnare, enhet kultur- och fritidsutveckling

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 81

KS 2026/664

Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola med ikraftträdande den 1 januari 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Behovet av att revidera styrdokumentet *Taxor för Bibliotek och Kulturskola i Ale* grundar sig i en ny rutin inom Bibliotek i Väst där biblioteken i Ale kommun ingår. Rutinen innebär att barn från 13 år kan registrera sig som låntagare och få lånekort utan vårdnadshavares underskrift.

Förändringen i styrdokumentet syftar till att i samband med den nya rutinen avgiftsbefria låntagare i åldern 13-17 år. Detta genom att ersättning för skadat eller borttappat material endast tas ut av låntagare som fyllt 18 år. Syftet är att stärka barns och ungas tillgång till bibliotekets tjänster samt att minska ekonomiska hinder för barn att använda biblioteket.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola, 2026-11-03
- Taxor för bibliotek och kulturskola i Ale kommun

Beslutet skickas till

- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten
- Enhetschef Bibliotek

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 82

KS 2026/76

Underrättelser

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde har följande underrättelse inkommit:

- Beslut KF § 172 2026-09-07, Serviceorganisation i Ale

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: LENA ORSTADIUS
Date: 2026-11-17 16:58:42
BankID refno: 01a1ea3b-4475-7f44-99b6-af1a0959fb48

Ordförande: Lena Orstadius

Signed by: JARI TOLKKI
Date: 2026-11-17 17:26:58
BankID refno: 01a1ea55-03a8-7a00-872a-e0ed4426ca7a

Justerare: Jari Tolkki

Signed by: ANNA CAROLIN RUTHBERG
Date: 2026-11-17 17:27:53
BankID refno: 01a1ea55-fb37-72e7-9032-53758bb63bc8

Sekreterare: Anna Ruthberg

Signature reference: 08445f3-6649-4208-be79-e18f16540977

From: "Veronica Calås" <kommun@ale.se> on behalf of "FN-KOMMUN" <kommun@ale.se>
Sent: 10/26/2026 11:21:58 AM
To: "FN-Kansli" <kansli@ale.se>
Subject: VB: Ny kommunranking – hur placerar sig er kommun?
Attachments: TDR_huvudrapport.pdf, TDR_samlade_appendix_1.pdf
Categories: Anna - kolla här

Från: Leif Wågman <leif.wagman@gmail.com>
Skickat: den 26 oktober 2026 09:55
Till: Leif Wågman <leif.wagman@gmail.com>
Ämne: Ny kommunranking – hur placerar sig er kommun?

> Du får inte ofta e-post från leif.wagman@gmail.com. Läs om varför det här är viktigt

Till kommunledningen

En ny, omfattande ranking av Sveriges samtliga 290 kommuner har nu publicerats.

TDR – Den panglossianska kommunen. En studie i varierande terräng bygger på 121 indikatorer från Kolada, fördelade på 13 områden. Dessa omfattar bland annat befolkning, arbetsmarknad, kommunal ekonomi, utbildning, företagande, miljö och tillgänglighet.

Hur placerar sig er kommun? Inom vilka områden är den stark respektive svag? Och hur påverkas placeringen om olika politiska prioriteringar får styra bedömningen?

Rapporten och dess appendix ger möjlighet att undersöka bland annat:

• Den egna kommunens totalplacering och placering inom 13 olika områden.
• Kommunens styrkor och svagheter i jämförelse med andra kommuner.
• Hur rangordningen förändras när olika politiska prioriteringar tillämpas.
• Hur resultaten förhåller sig till andra kommunrankingars resultat, medborgarbedömningar och flyttmönster.

Huvudrapporten (35 sidor) och appendixvolymen (145 sidor) bifogas som PDF-filer. Huvudrapporten redovisar och diskuterar metod, resultat och slutsatser. Den fullständiga rangordningen finns i Appendix 1 och de 13 delindexen i Appendix 2.

Materialet får gärna vidarebefordras till kommunstyrelsens ledamöter, kommunledningen och andra som arbetar med kommunens styrning, uppföljning och utveckling.

Med vänlig hälsning

Leif Wågman
Rankingproducent
Piteå

Blogg: https://raresize.blog
E-post: leif.wagman@gmail.com

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

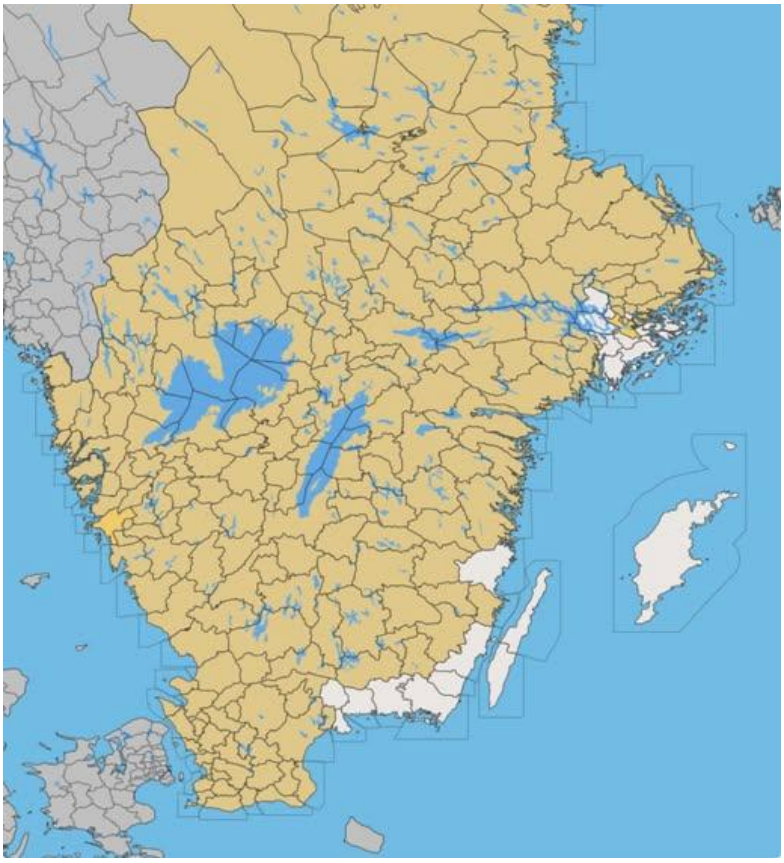

Leif Wågman

Piteå, hösten 2026

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

Denna rapport har utarbetats på författarens eget initiativ och utan beställning, finansiering eller annan medverkan från extern aktör. Analyser, bedömningar och slutsatser är författarens egna.

Författare: Leif Wågman

Ort och datum: Piteå, hösten 2026

Föreslagen referens:

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

© Leif Wågman och SRR* 2026. Rapporten får fritt citeras, spridas och användas under förutsättning att källa anges.

* Sveriges Rankingproducenters Riksförbund. Se Appendix 12.

Innehåll

Förord
1. Inledning 1
2. Metod 5
3. Den definitiva rangordningen 9
4. Alternativa viktmodeller 16
5. Extern validering 20
6. Jämförelser med andra rankingar 23
7. Den bästa kommunen – från rangordning till handling 26
8. Diskussion och slutsatser 28
Referenser 31

Appendix

Samtliga appendix återfinns i den separata volymen TDR – Den panglossianska kommunen: Appendix.

Appendix 1. TDR Total, PC1 och PC2
Appendix 2. TDR Total och 13 delindex
Appendix 3. Kommuntyper – klusteranalys
Appendix 3a. Dendrogram
Appendix 4. Metod för TDR
Appendix 5. Indikatorförteckning
Appendix 6. Exkluderade indikatorer
Appendix 7. Alternativa viktmodeller – vikter
Appendix 8. Alternativa viktmodeller – resultat
Appendix 9. Validering I – externa utfall och kontrollvariabler
Appendix 10. Validering II – jämförelse med andra kommunrankingar
Appendix 11. Geografiskt appendix – riks- och regionkartor
Appendix 12. Principer, krav och lagar för kommunrankingar

Förord

”We are all in the Big Bang Gang”
– Philomena Cunk

Människan lever på ett litet, överbefolkat klot som rör sig genom universum. Sedan århundraden har hon ägnat sig åt att mäta, väga och jämföra saker i sin omgivning. Från en tidig, närmast antik bestämning av jordens omkrets har mätandet efterhand utvidgats till planeternas avstånd, stjärnornas ljusstyrka och galaxernas utbredning. Numera sker detta till betydande kostnader.

På jorden är intresset inte mindre. Bergens höjd, havens djup, stormakternas militära styrka, ekonomiernas storlek och bilarnas hästkrafter mäts och jämförs. Människan tycks befinna sig i ständig tävlan med naturen, med andra människor och med sig själv. En särskilt egenartad företeelse är elitidrotten, där enorma resurser ägnas åt evenemang som organiseras kring att springa fortare, kasta längre, hoppa högre eller med fötterna föra en boll i mål.

Man skulle kunna tro att Sveriges kommuner, med sina omfattande och betydelsefulla samhällsuppdrag, borde vara förskonade från tävlingshetsen. Så är inte fallet. Kommunerna konkurrerar alltmer om invånare, skattekraft, arbetstillfällen och företagsetableringar. En omfattande flora av rankingar har därmed vuxit fram, där kommuner jämförs och rangordnas efter företagsklimat, skola, ekonomi, miljö, trygghet, välfärd och åtskilligt annat.

Resultaten är vanligtvis inte samstämmiga. En kommun kan vara bland de bästa i en ranking och betydligt sämre i en annan. Placeringarna väcker trots variationerna uppmärksamhet, används i marknadsföring och kan bli föremål för politiska ambitioner. Vad rankingarna egentligen mäter är inte alltid tydligt. Inte heller vad de möjligen kan användas till. Man undrar dessutom: Vilken kommun är *egentligen* bäst?

Till denna samling fogas därför nu ytterligare en. Det kan ifrågasättas, men syftet är måhända unikt: att rangordna Sveriges kommuner utifrån ett stort antal empiriska indikatorer, där indikatorernas *naturliga* samvariation får bestämma deras relativa betydelse för rangordningen. Resultaten jämförs naturligtvis även med andra mått på kommunernas egenskaper. Det bör man göra. Genom sin särskilda förankring i kommunernas naturliga variation har denna ranking en bestämd fördel framför de övriga. Den har därför ambitionen att bli den slutgiltiga och definitiva. Därmed skulle behovet av ytterligare rankingar möjligen kunna upphöra.

Gislaved, hösten 2026
Leif Wågman

1. Inledning

1.1 Kommunrankingar

Sveriges kommuner är föremål för ett betydande antal återkommande jämförelser och rangordningar. De gäller bland annat ekonomi, kommunala verksamheter, företagsklimat och attraktivitet. Rankingarna produceras av myndigheter, intresseorganisationer, medier och andra aktörer. De bygger på olika datakällor och principer för urval och sammanvägning.

Rankingarna används som informations- och beslutsunderlag, i offentlig debatt och i kommunernas egen kommunikation. De kan också påverka politiska prioriteringar. En kommuns placering i en rangordning kan därmed på oklar grund påverka bilden av kommunen samt vilka frågor som uppmärksammas och tas på allvar.

Rankingarnas resultat är emellertid inte entydiga. En kommun kan placeras högt i en ranking och lågt i en annan. Skillnaderna beror bland annat på vilka egenskaper som mäts och hur observationerna vägs samman. Dessutom säger avståndet mellan två rangplaceringar ingenting om den verkliga storleken på skillnaderna mellan kommunerna. Frågor om rankingarnas konstruktion, tolkning och användning har behandlats i tidigare arbeten med särskilt fokus på en ranking av lokalt företagsklimat (Wågman, 2026a, 2026b, 2026c).

Kommuner kan bland annat bedömas utifrån strukturella förutsättningar, verksamheternas prestationer och resultat, invånarnas uppfattningar samt attraktivitet för människor och företag. Perspektiven är delvis överlappande, men beskriver olika förhållanden. En kommuns ekonomiska förutsättningar behöver exempelvis inte motsvaras av goda verksamhetsresultat, hög invånarnöjdhet eller attraktivitet för inflyttning.

Det finns därför anledning att skilja mellan kommunen som geografiskt och socialt system och kommunen som politisk och administrativ organisation. Förhållandena påverkar varandra, men är inte liktydiga. En sammanfattande rangordning förutsätter dessutom värderingar av vilka egenskaper som är önskvärda och vilken betydelse de ska tillmätas. Befolkningstillväxt, kommunala kostnader och skattekraft kan exempelvis värderas olika beroende på perspektiv.

Frågan om vilken kommun som är bäst kan således inte besvaras enbart genom att sammanställa ett stort antal indikatorer. Den förutsätter också ett explicit ställningstagande till vad som egentligen menas med bäst.

1.2 Från verklighet till rangordning

Varje kommunranking förutsätter en rad teoretiska och metodiska ställningstaganden. Först måste det empiriska system som ska beskrivas avgränsas. Därefter ska relevanta egenskaper identifieras, observeras och mätas. Observationerna ska bearbetas och sammanvägas till ett index, vars värden slutligen används för att rangordna kommunerna. Processen illustreras i Figur 1.

Figur 1
Från empiriskt system till rangordning

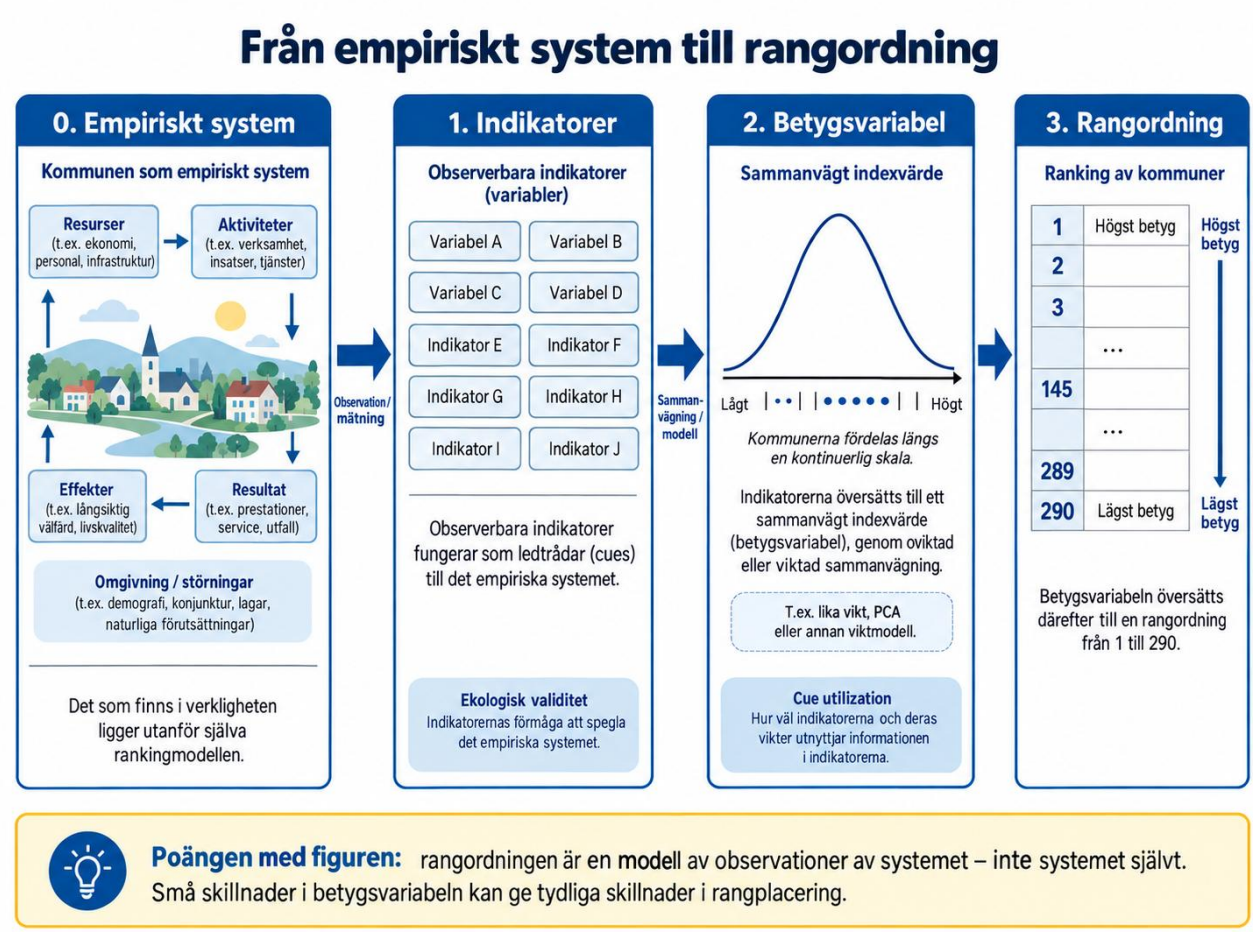

Det empiriska systemet omfattar en komplex blandning av invånare, organisationer, resurser, aktiviteter och resultat. Systemets egenskaper kan endast i begränsad utsträckning beskrivas genom direkta observationer och enkla mätetal. Valet av indikatorer avgör vilka egenskaper som blir representerade i en specifik ranking. Flera indikatorer kan beskriva närliggande förhållanden, medan andra egenskaper helt kan sakna representation.

Indikatorerna måste också bearbetas och sammanvägas. Det kräver ställningstaganden till transformationer, skalor, riktningar och vikter. Vikterna kan bestämmas utifrån normativa prioriteringar eller indikatorernas empiriska samvariation. Det senare alternativet kan betecknas som panglossianskt i den meningen att den observerade verklighetens statistiska struktur får avgöra indikatorernas relativa betydelse. Även denna princip förutsätter emellertid värderingar genom valet av indikatorer och deras riktning.

Den sammanvägda indexvariabeln ger varje kommun ett värde enligt den valda modellen. När värdena sorteras erhålls så småningom en rangordning. Därmed förloras information om avstånden mellan kommunerna. Små skillnader i indexvärden kan därför motsvara stora skillnader i rangplacering och omvänt. Rangordningen beskriver relativa positioner, inte storleken på de empiriska skillnaderna.

En ranking är således resultatet av en serie ställningstaganden, vilkas konsekvenser i varierande utsträckning kan undersökas empiriskt. Dess användbarhet beror på vad den avser att beskriva och i vilken utsträckning den faktiskt gör det.

Konstruktion, användning och konsekvenser av sammansatta index och rankingar har behandlats i en omfattande forskningslitteratur. Några exempel är OECD och JRC (2008) om indikatorval, transformationer, viktning och sammanvägning; Saisana, Saltelli och Tarantola (2005) om osäkerhets- och känslighetsanalyser; Espeland och Sauder (2007) om rankingars påverkan på organisationers beteende; samt Bevan och Hood (2006) om resultatstyrning och anpassning till använda mått.

1.3 Syfte och frågeställningar

Svenska kommunrankingar bygger på skilda föreställningar om vad som kännetecknar en bra kommun och hur detta ska mätas. Skillnader i indikatorval, viktning och sammanvägning ger olika resultat. Det väcker frågan om det över huvud taget är möjligt att konstruera en ranking som på ett meningsfullt sätt ger en sann, definitiv och slutgiltig rangordning av Sveriges kommuner.

Som svar på denna fråga har The Definitive Ranking (TDR) utvecklats. TDR prövar möjligheterna och begränsningarna i att konstruera en sådan rangordning. Samtliga avgörande metodval måste då redovisas öppet och deras konsekvenser så långt möjligt även undersökas empiriskt.

TDR bygger uttryckligen på en panglossiansk princip[1] som andra rankingar tycks sakna. Världen är enligt principen i var stund så bra som den kan bli, eller åtminstone sådan som den är. Det finns därför skäl att låta dess observerade egenskaper och deras samvariation bestämma vad som ska tillmätas störst betydelse i en rangordning. Med denna utgångspunkt är avsikten att konstruera en definitiv och slutgiltig ranking av Sveriges kommuner. Andra uppfattningar om vad som kännetecknar en bra kommun torde dock fortsatt förekomma. Det är svårt att undvika.

Undersökningen behandlar följande frågor:

1. Hur kan en transparent ranking av Sveriges kommuner konstrueras med empiriskt bestämda vikter?

2. Vilka mönster i kommunernas egenskaper framträder genom en sådan konstruktion?

3. Hur förhåller sig den resulterande rangordningen till externa mått på kommunernas egenskaper, resultat och attraktivitet samt till andra kommunrankingar?

1 TDR:s grundläggande antagande innebär att verkligheten, dess empiriska representation och den slutliga rangordningen står i ett entydigt förhållande till varandra. Antagandet kan formellt specificeras som: V : I : X : R = 1 : 1 : 1 : 1; där V betecknar verkligheten, I indikatorerna, X den sammanvägda indexvariabeln och R rangordningen. Genom förkortning erhålls: V : R = 1 : 1. Verkligheten och rangordningen antas således stå i ett medierat ett-till-ett-förhållande. Därmed elimineras den informationsförlust och de kunskapsteoretiska problem som annars kan uppkomma vid övergången från verklighet till rangordning. TDR:s definitiva karaktär följer direkt av detta antagande och behöver alltså inte fastställas empiriskt. Liknande antaganden förefaller förekomma vid användningen av andra rankingar. TDR redovisar därför antagandet explicit.

4. I vilken utsträckning förändras resultaten om andra principer för viktning och prioritering tillämpas?

5. Vad kan resultaten säga om kommunernas förhållanden och möjligheterna att påverka dessa genom kommunal styrning?

Huvudrapporten ger en övergripande redovisning av undersökningens metod, resultat, validering och slutsatser. Datamaterial, metodval och analyser dokumenteras närmare i tolv appendix, som är avsedda att utgöra underlag för granskning och kontroll av resultaten.

2. Metod

2.1 Datamaterial och indikatorer

TDR omfattar samtliga Sveriges 290 kommuner. Det empiriska underlaget består av kommunvisa indikatorvärden hämtade från Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen)[2]. Datamaterialet laddades ned i slutet av september 2026. För varje indikator användes det senast tillgängliga värdet under perioden 2017–2025, i flertalet fall från 2025. TDR utgör därmed en tvärsnittsanalys baserad på de senaste tillgängliga observationerna av utvalda kommunegenskaper.

Det slutliga analysmaterialet omfattar 121 indikatorer[3] oturligt nog fördelade på 13 delindex. Indikatorerna representerar olika aspekter av kommunernas strukturella förutsättningar, verksamheter och resultat. Tyngdpunkten ligger på kommunen som geografiskt och socialt system, medan den kommunala organisationens verksamhet och resultat är mer begränsat representerade.

Indikatorerna grupperades efter sakligt innehåll. Tio delindex omfattar 10 indikatorer vardera, ett omfattar 11 indikatorer, medan TDR Ekonomi och TDR Välfärd omfattar fem vardera. Tabell 1 redovisar delindexen, antalet indikatorer och deras huvudsakliga innebörd.

Några delindex kräver särskilda kommentarer. TDR Arbetsmarknad beskriver invånarnas anknytning till arbetsmarknaden genom sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet. Det är därmed främst ett mått på befolkningens arbetsmarknadssituation, snarare än på den lokala arbetsmarknadens storlek. TDR Företagande beskriver i sin tur företagandets relativa betydelse för den lokala ekonomin genom bland annat företagsförekomst, nyföretagande och ekonomisk aktivitet. Delindexet ska därför skiljas från mått på lokalt företagsklimat eller näringslivets absoluta bärkraft. TDR Välfärd har en snävare innebörd än begreppet vanligtvis ges och omfattar fem indikatorer med huvudsaklig anknytning till äldreomsorg.

För varje indikator fastställdes en riktning. Hög sysselsättning, goda utbildningsresultat och hög medellivslängd betraktas exempelvis som gynnsamma utfall, medan hög arbetslöshet, brottslighet och ekonomisk utsatthet ses som ogynnsamma. Indikatorerna orienterades därefter så att högre värden motsvarar gynnsammare utfall. Samtliga indikatorer, deras Koladakoder, riktningar och motiven för inkludering redovisas i Appendix 5.

Konstruktionen inleddes med ett bruttourval om cirka 180 indikatorer. Dessa granskades med avseende på innehåll, datatäckning, jämförbarhet, samvariation och statistiska fördelningar. Vid stark överlappning prioriterades indikatorer med bredare innehåll, bättre datatäckning eller tydligare tolkning. Även extremvärden, skevhet, låg variation och takeffekter beaktades. Efter

2 Kolada förvaltas av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Databasen innehåller nyckeltal för kommuner och regioner. Se www.kolada.se.

3 Antalet indikatorer fastställdes till 121, eftersom kvadratroten ur 121 är 11, vilket händelsevis sammanfaller med antalet spelare i ett fotbollslag.

granskning och gallring återstod 121 indikatorer. De 59 exkluderade indikatorerna och motiven för respektive beslut redovisas i Appendix 6.

Tabell 1
TDR:s delindex, antal indikatorer och huvudsaklig innebörd

Delindex	Antal	Tolkning
Befolkning	10	Demografisk vitalitet: åldersstruktur, befolkningsutveckling, flyttningar och prognoser.
Arbetsmarknad	10	Arbetsmarknadsanknytning och etablering: sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet, särskilt bland unga och utrikes födda.
Inkomster	10	Ekonomiskt välstånd och utsatthet: inkomstnivåer, inkomstfördelning och ekonomiskt bistånd.
Företagande	10	Företagandets relativa betydelse för den lokala ekonomin: företagsförekomst, nyföretagande, ekonomisk aktivitet och näringslivets struktur.
Bostäder	10	Bostadsmarknadens kapacitet och sociala funktion: bostadsproduktion, boendestandard och bostadssociala förhållanden.
Tillgänglighet och infrastruktur	10	Fysisk och digital tillgänglighet: kollektivtrafik, service och digital infrastruktur.
Utbildning	10	Utbildningsresultat och utbildningskapital: skolresultat och befolkningens utbildningsnivå.
Hälsa	10	Hälsa och ohälsa: sjukdomsutfall, levnadsvanor, självskattad hälsa och livslängd.
Trygghet	10	Trygghet och social robusthet: brottslighet, upplevd trygghet, social tillit och beredskap.
Miljö	11	Miljökvalitet och hållbarhet: utsläpp, resurshushållning, naturmiljö och omställning.
Kultur och fritid	10	Tillgång till och deltagande i kultur- och fritidsverksamheter.
Ekonomi	5	Kommunens finansiella robusthet: resultat, likviditet, soliditet, självfinansiering och skattesats.
Välfärd	5	Kvalitet och robusthet i äldreomsorgsnära välfärdsutfall: brukarbedömningar, kompetensförsörjning och vårdrelaterade resultat.
Totalt	**121**	

2.2 Bearbetning, viktning och sammanvägning

De valda indikatorerna bearbetades för att hantera skillnader i måttenheter och statistiska fördelningar. Vid behov genomfördes transformationer, bland annat logaritm- och rottransformationer. Därefter standardiserades samtliga indikatorer till medelvärdet 0 och standardavvikelsen 1.

Indikatorernas samvariation undersöktes genom korrelationsanalys och principalkomponentanalys (PCA). Den senare genomfördes separat för varje delindex på de ingående indikatorernas korrelationsmatris. Analysen identifierar linjära kombinationer av indikatorer som successivt förklarar så stor andel som möjligt av deras totala variation. Komponenter med egenvärden större än 1 behölls enligt Kaisers kriterium och viktades efter sin förklarade varians vid konstruktionen av respektive delindex.

I nästa steg genomfördes PCA på de 13 delindexen. Även här tillämpades Kaisers kriterium. De slutliga vikterna beräknades utifrån komponenternas förklarade varians och delindexens kvadrerade faktorladdningar.[4] Analysen resulterade i två komponenter som tillsammans förklarade 63,17 procent av den totala variationen.

TDR Index Total beräknades som en viktad summa av de 13 delindexen och standardiserades till medelvärdet 50 och standardavvikelsen 10. Kommunerna rangordnades därefter efter sina indexvärden.

Metoden redovisas i detalj i Appendix 4, indikatorspecifika transformationer i Appendix 5 och den fullständiga rangordningen i Appendix 1.

2.3 Utvärdering av TDR

TDR:s statistiska egenskaper, robusthet och externa validitet undersöktes genom en serie kompletterande analyser.

Den interna strukturen analyserades med PCA och hierarkisk klusteranalys. Den senare användes för att identifiera grupper av kommuner med likartade profiler över de 13 delindexen. Rangordningens känslighet för alternativa prioriteringar prövades också genom lika viktning, sex politiskt orienterade viktmodeller och genom att variera prioriteringarnas styrka.

Den externa validiteten undersöktes gentemot tre kriterier: medborgarnas bedömningar av sina kommuner (MBU), relativ attraktivitet (RA) och kommunala verksamhetsresultat (KKiK HoldOut). MBU bygger på fyra frågor ur SCB:s medborgarundersökning, RA på uppgifter om inrikes flyttningar och KKiK HoldOut på indikatorer från Kommunens kvalitet i korthet. Därutöver analyserades samband med bland annat politisk orientering, demografiska förhållanden och nettopendling. Analyserna omfattade korrelationer, partiella korrelationer och regressioner.

Jämförelserna med andra kommunrankingar omfattade deras inbördes samband, gemensamma statistiska struktur och förmåga att förklara variation i de externa kriterierna. Metoder och resultat redovisas närmare i Appendix 3 och 7–10.

TDR:s resultat påverkas av valet av indikatorer, riktningar, transformationer och metoden för sammanvägning. Trots detta kan TDR betraktas som den definitiva rankingen, eftersom indikatorernas naturliga samvariation har fått bestämma deras relativa betydelse.[5] Därmed har verkligheten själv fått avgöra vilken kommun som är bäst.

2.4 AI-användning och ansvar

AI har genomgående använts som interaktivt verktyg i arbetet med TDR. Projektets problemformulering, teoretiska utgångspunkter, metodval och tolkningar har utvecklats av författaren i nära

4 Metodvalet följer direkt av det tidigare redovisade antagandet i fotnot 1.

5 De alternativa viktmodellerna introducerades då det förmodligen kan finnas människor som finner denna proposition något dubiös.

samverkan med AI. AI har även använts för programmering, statistiska analyser och textbearbetning samt framställning av tabeller och figurer.

Arbetet har bedrivits iterativt genom en fortlöpande dialog där analyser och textförslag har granskats, ifrågasatts och omarbetats.[6]

AI har därmed fungerat som en komponent i ett interaktivt människa–AI-system som väsentligt ökat arbetets kapacitet och hastighet. Ingen särskild kvalitetsvinst har eftersträvats genom långsamhet.

Ansvaret för rapportens innehåll, metodval, tolkningar, eventuella fel och slutsatser är dock uteslutande författarens.

6 För en belysning av de matematiska och kognitionsvetenskapliga grunderna för mänskligt och artificiellt tänkande, av särskilt intresse vid utvecklingen av människa–AI-system, rekommenderas Griffiths, T. (2026). The Laws of Thought: The Quest for a Mathematical Theory of the Mind. New York: Henry Holt and Company. ISBN 9781250358356.

3. Den definitiva rangordningen

TDR har genom sin särskilda metod lyckats fastställa den definitiva rangordningen av Sveriges 290 kommuner. Rangordningen redovisas fullständigt i Appendix 1 och 2. Mer behöver egentligen inte sägas om rankingen i sig. Därmed är den grundläggande frågan om kommunernas inbördes placering avgjord, och uppmärksamheten kan istället riktas mot de empiriska förhållanden som rangordningen ytterst bygger på.

3.1 TDR Total

TDR Index Total är standardiserat till medelvärdet 50 och standardavvikelsen 10. Högre indexvärde innebär bättre placering i rangordningen.

Indexvärdena varierar från 26,59 till 79,20, med en median på 49,22. Fördelningen redovisas i Figur 2.

Kommunerna är samlade kring fördelningens mitt, medan antalet avtar mot ytterkanterna. Sambandet mellan indexvärde och rangplacering är därför inte linjärt. I mittfältet kan små skillnader i indexvärde motsvara stora skillnader i rangplacering. Ett exempel är gränsen mellan rang 145 och 146, där skillnaden endast uppgår till 0,06 indexenheter.

Figur 2
Fördelning av TDR Index Total för Sveriges 290 kommuner. Histogram med överlagrad normalkurva

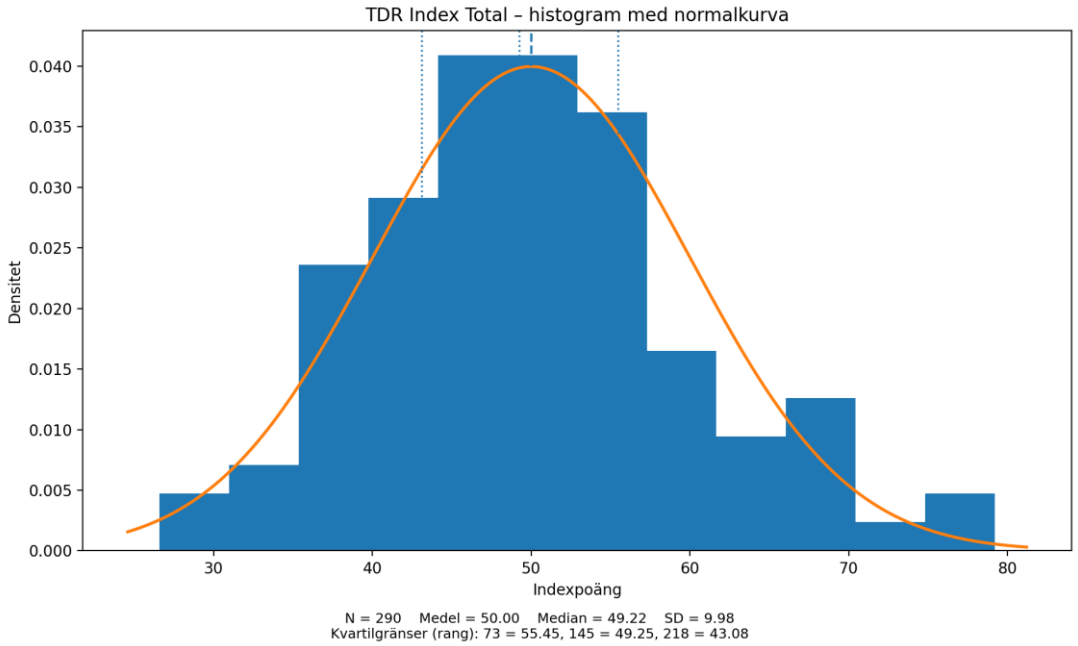

Rangordningens övre del domineras av storstadsnära kommuner. De fem högst placerade är Täby, Danderyd, Lidingö, Nacka och Vellinge.[7] Bland de tio främsta återfinns åtta kommuner i Stockholms län.

7 Sveriges objektivt sett bästa kommun är alltså Täby. Det innebär även att Täby är den panglossianska kommunen.

I fördelningens mitt återfinns bland andra Örebro (rang 144), Berg (145), Botkyrka (146), Nordmaling (147) och Sölvesborg (148). Dessa kommuner har indexvärden mellan 49,12 och 49,47.

Längst ned i rangordningen återfinns kommuner som Högsby, Perstorp, Ljusnarsberg, Hällefors och Filipstad.

Kommuner med likartade totalindex kan emellertid ha olika profiler över de 13 delindexen.

3.2 Delindex och kommunprofiler

TDR:s 13 delindex ger en mer differentierad bild av kommunernas egenskaper än den sammanfattande rangordningen. Tabell 2 visar de tre kommunerna med högst respektive lägst värden inom varje delindex.

Tabell 2
Kommuner med de tre högsta respektive lägsta värdena per delindex

Delindex	Tre högsta	Tre lägsta
Befolkning	Knivsta, Upplands-Bro, Järfälla	Dorotea, Högsby, Haparanda
Arbetsmarknad	Gällivare, Piteå, Lerum	Gullspång, Östra Göinge, Säffle
Inkomster	Vellinge, Täby, Danderyd	Perstorp, Filipstad, Hällefors
Företagande	Eda, Strömstad, Malung-Sälen	Umeå, Göteborg, Gävle
Bostäder	Kiruna, Vallentuna, Boden	Norberg, Ragunda, Fagersta
Tillgänglighet/infrastruktur	Sundbyberg, Öckerö, Lidingö	Pajala, Överkalix, Ljusnarsberg
Utbildning	Danderyd, Lomma, Lidingö	Högsby, Bjuv, Malå
Hälsa	Danderyd, Lomma, Lidingö	Haparanda, Ljusnarsberg, Gullspång
Trygghet	Vaxholm, Öckerö, Karlsborg	Malmö, Järfälla, Helsingborg
Miljö	Danderyd, Nacka, Solna	Oxelösund, Överkalix, Grums
Kultur/fritid	Arjeplog, Malå, Dorotea	Hallsberg, Borlänge, Öckerö
Ekonomi	Lidingö, Täby, Sollentuna	Gotland, Bräcke, Malå
Välfärd	Högsby, Tanum, Ovanåker	Kiruna, Oxelösund, Enköping

Högsby återfinns bland de tre kommunerna med lägst värden på TDR Befolkning och TDR Utbildning, men har högst värde på TDR Välfärd. Kiruna har högst värde på TDR Bostäder och lägst på TDR Välfärd. Delindexens innebörd redovisas i avsnitt 2.1 och deras indikatorer i Appendix 5.

Tabell 3 jämför Sundbyberg och Vallentuna, två kommuner med nästan identiska totalindex men med stora skillnader mellan flera delindex.

Tabell 3
Sundbyberg och Vallentuna – rang och indexvärde vid likartat totalindex

Index	Sundbyberg rang	Indexvärde	Vallentuna rang	Indexvärde
TDR Total	17	67,9	19	67,8
Inkomster	51	59,6	15	66,9
Företagande	266	38,2	118	50,8
Bostäder	144	50,0	2	73,9
Tillgänglighet/infrastruktur	1	86,0	101	53,6
Trygghet	222	43,2	135	50,8
Miljö	7	77,3	31	62,8
Välfärd	218	43,2	61	58,1

Anmärkning. Delindexen har valts för att illustrera skillnader i kommunernas profiler. Rang 1 anger högsta indexvärde. Samtliga delindex redovisas i Appendix 2.

Skillnaden i TDR Total mellan dessa båda kommuner är endast 0,1 indexenheter och två rangplaceringar. Inom TDR Bostäder skiljer det däremot 23,9 indexenheter och 142 rangplaceringar, medan TDR Tillgänglighet/infrastruktur skiljer 32,4 indexenheter och 100 rangplaceringar.

3.3 Huvudkomponenter och kommuntyper

PCA av de 13 delindexen identifierade två huvudkomponenter som tillsammans förklarar 63,17 procent av variationen mellan kommunerna. Den första komponenten (PC1) förklarar 42,89 procent och den andra (PC2) 20,28 procent. Komponenterna beskriver två ortogonala dimensioner av kommunernas egenskaper.

PC1 har benämnts Strukturell kommunstyrka och sammanfattar framför allt variation inom utbildning, hälsa, inkomster, bostäder, miljö och tillgänglighet. PC2, Lokal dynamik och trygghet, fångar främst variation knuten till trygghet, företagande, arbetsmarknad och välfärd. Tabell 4 redovisar komponenternas förklarade varians samt de kommuner som har högst respektive lägst komponentvärden.

Tabell 4
Huvudkomponenternas förklarade varians samt kommuner med högsta och lägsta komponentvärden

	PC1 Strukturell kommunstyrka	PC2 Lokal dynamik och trygghet
Förklarad varians	42,89 %	20,28 %
Högst 1	Täby (6,52)	Arjeplog (4,98)
Högst 2	Danderyd (5,79)	Pajala (4,33)
Högst 3	Solna (5,62)	Härjedalen (3,69)
Lägst 1	Högsby (−5,70)	Malmö (−4,42)
Lägst 2	Filipstad (−4,96)	Borlänge (−3,76)
Lägst 3	Dorotea (−4,74)	Landskrona (−3,70)

Anmärkning. Värdena är komponentpoäng. Fullständiga värden och rangplaceringar redovisas i Appendix 1.

De två komponenterna ligger också till grund för TDR:s viktmodell. Inom tvåkomponentslösningen svarar PC1 för 67,90 procent och PC2 för 32,10 procent av den förklarade variansen.

En hierarkisk klusteranalys av de 13 delindexen genomfördes dessutom med Wards metod och euklidiska avstånd. Analysen identifierade fyra huvudkluster och åtta undertyper av kommuner med likartade profiler. Tabell 5 redovisar huvudklustrens storlek, genomsnittliga TDR-index och exempel på kommuner.

Tabell 5
Fyra huvudkluster av svenska kommuner

Kluster	Benämning	Antal	TDR medel	Exempel på kommuner
1	Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	34	68,10	Värmdö, Kungsbacka, Tyresö
2	Stabila små- och mellankommuner	81	54,51	Mark, Söderköping, Östhammar
3	Större regionala centra med sociala utmaningar	42	48,78	Växjö, Gävle, Norrköping
4	Mindre perifera kommuner med lokal styrka	133	43,01	Tierp, Arboga, Svenljunga

Anmärkning. Kommunexemplen är illustrativa. TDR medel avser gruppens genomsnittliga totalindex. Fullständig kommunförteckning återfinns i Appendix 3 och länsvis i Appendix 3.1.

Figur 3 visar huvudklustrens genomsnittliga värden på samtliga 13 delindex. Kluster 1 har höga värden inom framför allt TDR Hälsa, TDR Utbildning, TDR Miljö och TDR Inkomster, men lägre värden på TDR Företagande och TDR Kultur/fritid. Kluster 2 har en jämnare profil. Kluster 3 utmärks av relativt höga värden på TDR Tillgänglighet/infrastruktur och TDR Befolkning, men särskilt låga värden på TDR Trygghet och TDR Företagande. Kluster 4 har lägre värden på flera strukturella delindex, men relativt höga värden på TDR Kultur/fritid, TDR Företagande och TDR Välfärd.

Figur 3
Genomsnittliga delindexvärden för de fyra huvudklustren

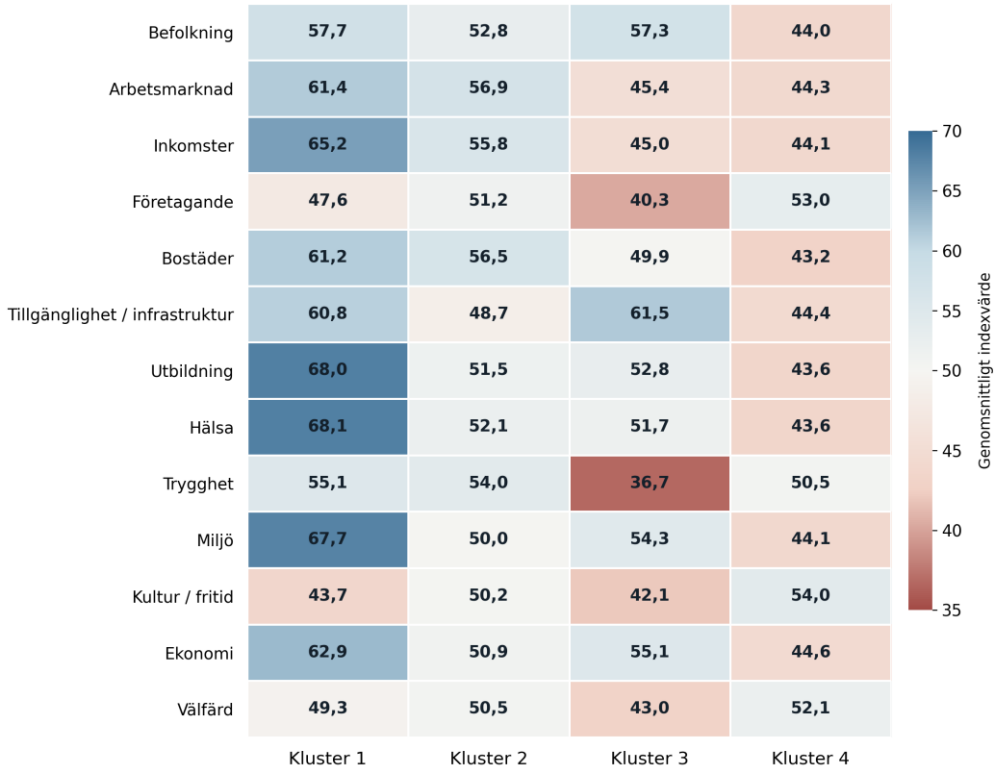

Klustrens medelvärden på TDR Total varierar från 68,10 i kluster 1 till 43,01 i kluster 4. Skillnaden uppgår till 25,09 indexenheter.

Varje huvudkluster har vidare delats upp i två undertyper. Tabell 6 redovisar deras storlek, huvudsakliga kännetecken och exempel på kommuner.

Tabell 6
Åtta undertyper av svenska kommuner

Undertyp	Benämning	Antal	Exempel på kommuner
1A	Högpresterande storstadsnära kommuner	12	Sollentuna, Nacka, Solna
1B	Starka pendlings- och tillväxtkommuner	22	Lerum, Kungsbacka, Ekerö
2A	Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka	28	Orust, Östhammar, Vadstena
2B	Stabila regionala små- och mellankommuner	53	Mark, Västervik, Skellefteå
3A	Starkare regionala centra	26	Växjö, Västerås, Göteborg
3B	Svagare regionala centra	16	Katrineholm, Nyköping, Eslöv
4A	Strukturellt stabila perifera kommuner	81	Arboga, Tierp, Svenljunga
4B	Glesa/perifera kommuner med lokal styrka	52	Färgelanda, Tingsryd, Strömsund

Anmärkning. Undertyperna är de två närmast underliggande grenarna inom respektive huvudkluster. Kommunexemplen är illustrativa. Fullständig redovisning finns i Appendix 3; länsvis kommunförteckning i Appendix 3.1.

Undertyperna visar ytterligare skillnader inom huvudklustren. Inom kluster 1 har grupp 1A relativt höga värden på TDR Miljö, TDR Ekonomi och TDR Utbildning, medan grupp 1B har relativt höga värden på TDR Bostäder, TDR Trygghet och TDR Befolkning. Fullständiga resultat och kommunernas klustertillhörighet redovisas i Appendix 3, medan ett dendrogram som visar hur kommunerna successivt grupperas i kluster återfinns i Appendix 3a.

3.4 Geografisk fördelning

Figur 4 visar den geografiska fördelningen av TDR Total. Varje kommun representeras av en punkt vid kommunhuvudortens geografiska koordinater. Färgerna anger rangkvartiler: grönt rang 1–73, gult 74–145, orange 146–218 och rött 219–290.

Kommuner i den övre kvartilen är koncentrerade till storstadsregionerna, särskilt kring Stockholm, men även till delar av Västsverige och Skåne. Ett sammanhängande stråk framträder dessutom genom delar av Jönköpings län, från Habo och Jönköping söderut mot Värnamo. Kommuner i den övre kvartilen förekommer också utanför dessa områden, bland annat Åre och Krokom i Jämtland, Leksand och Falun i Dalarna samt Umeå, Skellefteå och Vännäs i Västerbotten.

Kommuner i den nedre kvartilen återfinns framför allt i delar av Bergslagen, det inre av Svealand och södra Norrland. Den geografiska fördelningen uppvisar därmed både regionala koncentrationer och betydande variation mellan närliggande kommuner.

Regionala kartor med kommunnamn och rangplaceringar finns i Appendix 11.

Figur 4

Geografisk fördelning av TDR Total efter nationella rangkvartiler

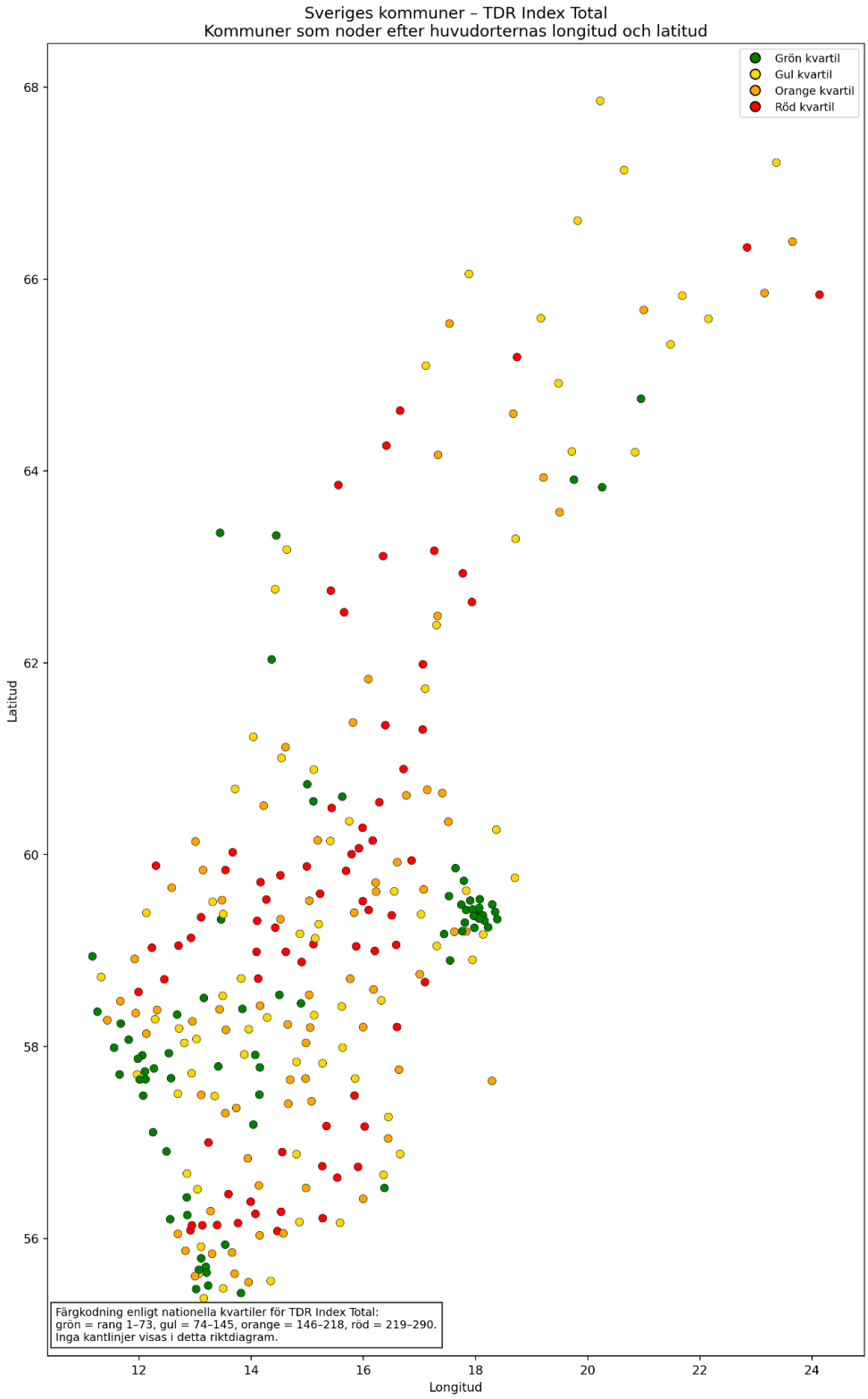

4. Alternativa viktmodeller

4.1 Politikmodellen

TDR utgår, som tidigare nämnts, från panglossianska antaganden.[8] Världen antas vara som den är och i varje ögonblick så bra som den kan vara. Indikatorernas och delindexens vikter kan därför bestämmas utifrån deras empiriska samvariation.

Alla delar emellertid förmodligen inte denna uppfattning. Många anser att världen kan förbättras och att något därför måste göras. De mest optimistiska vill förbättra allt för alla och prioritera samtliga politikområden till 100 procent. Andra anser att vissa områden är viktigare än andra. Politik handlar då om prioriteringar, resurser och ambitionsnivå.

Detta kan uttryckas genom en kvasi-formell politikmodell. Kommunens förändring beskrivs som

$$\Delta X = P - D$$

där P betecknar organiserad politisk och administrativ påverkan och D eroderande och störande krafter.

Den politiska påverkan kan uttryckas som

$$P = \lambda \, \Sigma_i \, w_i \, p_i$$

med bivillkoren

$$\Sigma_i \, w_i = 1, \quad 0 \leq w_i \leq 1, \quad \lambda \geq 0$$

där w_i betecknar den relativa prioriteringen av politikområde i, p_i den faktiska insatsen och λ den samlade ambitionsnivån.

Prioriteringarna utgör ett nollsummespel: en ökad vikt för ett område kräver en minskad vikt för minst ett annat. Den samlade ambitionsnivån begränsas dessutom av tillgängliga resurser:

$$\Sigma_i \, r_i \leq R$$

där r_i betecknar resursåtgången inom område i och R den totala tillgängliga resursmängden. Ökad ambitionsnivå kräver därmed ökade resurser, omfördelning eller effektivare resursanvändning.

Modellen skiljer mellan politiska prioriteringar, faktiska insatser och ambitionsnivå. Den ger också en utgångspunkt för att undersöka hur skilda prioriteringar påverkar kommunernas rangordning.

I det följande tillämpas därför alternativa viktfördelningar på TDR:s 13 delindex. Kommunernas observerade värden hålls konstanta medan vikterna förändras. Modellerna och deras konstruktion redovisas i Appendix 7.

8 Se fotnot 1.

4.2 Viktmodeller och resultat

Sex alternativa viktmodeller konstruerades för att undersöka effekterna av politiska prioriteringar. Modellerna är idealtyper som uttrycker skilda uppfattningar om vilka kommunala förhållanden som bör tillmätas störst betydelse:

- Marknadsorienterad tillväxt: Prioriterar företagande, arbetsmarknad, inkomster, tillgänglighet och bostäder.
- Välfärd: Prioriterar utbildning, hälsa, trygghet och välfärd.
- 4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer: Prioriterar utbildning, kultur och fritid, tillgänglighet och infrastruktur samt företagande. Modellen är inspirerad av Åke E. Anderssons 4K-perspektiv.[9]
- Miljö, hälsa och hållbarhet: Prioriterar miljö, hälsa, bostäder och trygghet.
- Ekonomiskt återhållsam: Prioriterar kommunal ekonomi, befolkning, arbetsmarknad och inkomster.
- Trygghet och ordning: Prioriterar trygghet samt ger förhållandevis hög vikt åt arbetsmarknad, utbildning, hälsa och välfärd.

Som jämförelse används TDR:s empiriskt bestämda vikter och en modell där samtliga 13 delindex ges samma vikt, 1/13. Den senare representerar principen allt åt alla, utan hänsyn till resursrestriktioner.

De åtta viktmodellerna ger starkt samvarierande rangordningar. Spearmans rangkorrelation mellan TDR och alternativen varierar från 0,913 till 0,989, medan korrelationerna mellan indexvärdena varierar från 0,922 till 0,992.

Modellen med lika vikter ligger närmast TDR, med en rangkorrelation på 0,989 och en genomsnittlig absolut rangförskjutning på 9,1 placeringar. Fyrtio kommuner byter kvartil och nio av de tio högst placerade kommunerna i TDR återfinns även bland de tio främsta vid lika viktning.

Tabell 7 sammanfattar de politiska modellernas samband med TDR och konsekvenserna för kommunernas rangplaceringar.

9 Åke E. Andersson (1936–2021) var professor i regionalekonomi vid Umeå universitet 1979–1988 och chef för Institutet för framtidsstudier 1988–1998. Hans K-samhälle betonade kommunikationer, kunskap, konst och kreativitet. Källa: Institutet för framtidsstudier, ”Institutets historia” (www.iffs.se/om-oss/institutets-historia/).

Tabell 7
Alternativa viktmodeller jämförda med TDR

Viktmodell och huvudsaklig prioritering	Spearman ρ	Medel |Δrang|	Bytt kvartil	Gemensam topp 10
Lika vikt – allt åt alla	0,989	9,1	40	9
Marknadsorienterad tillväxt – företagande, arbete och inkomster	0,966	16,3	66	7
Välfärd – utbildning, hälsa och sociala villkor	0,929	22,5	77	8
4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer	0,943	20,3	71	9
Miljö, hälsa och hållbarhet – ekologiska och sociala livsvillkor	0,970	14,5	54	9
Ekonomiskt återhållsam – kommunal ekonomi och försörjningsförutsättningar	0,913	25,7	85	9
Trygghet och ordning – trygghet och social stabilitet	0,915	25,9	102	7

Anmärkning. Spearman ρ avser rangkorrelation med TDR. Medel |Δrang| anger genomsnittlig absolut rangförskjutning. Bytt kvartil anger antalet kommuner som hamnar i en annan rangkvartil än i TDR. Gemensam topp 10 anger antalet kommuner bland de tio högst placerade i båda modellerna. Modellernas konstruktion, fullständiga viktfördelningar och resultat redovisas i Appendix 7–8.

De största förändringarna uppkommer med modellerna Trygghet och ordning samt Ekonomiskt återhållsam. Båda ger genomsnittliga rangförskjutningar på omkring 26 placeringar. I modellen Trygghet och ordning byter 102 kommuner kvartil, motsvarande 35 procent av samtliga kommuner.

De politiska viktmodellerna ger också olika rangordningar. Den lägsta rangkorrelationen, 0,764, återfinns mellan Ekonomiskt återhållsam och Trygghet och ordning. Mellan Ekonomiskt återhållsam och Välfärd är korrelationen 0,817 och mellan Marknadsorienterad tillväxt och Välfärd 0,851. Större överensstämmelse råder mellan Välfärd och Miljö, hälsa och hållbarhet (0,944) samt mellan Marknadsorienterad tillväxt och 4K (0,921).

Prioriteringarnas styrka undersöktes genom en känslighetsanalys med 4K-modellen. De fyra prioriterade delindexen tilldelades tillsammans 60, 75 respektive 90 procent av den totala vikten, med oförändrade inbördes viktförhållanden inom de prioriterade respektive övriga delindexen.

Starkare prioritering ger större avvikelser från TDR. Spearmans rangkorrelation sjunker från 0,943 vid 60 procents vikt till 0,866 vid 75 procent och 0,756 vid 90 procent. Den genomsnittliga absoluta rangförskjutningen ökar samtidigt från 20,3 till 44,1 placeringar och antalet kommuner som byter kvartil från 71 till 132.

Den genomsnittliga absoluta rangförskjutningen mellan 4K-modellens svagaste och starkaste varianter uppgår till 24,8 placeringar och 87 kommuner byter kvartil. Dorotea förbättrar sin placering från 146 till 32, medan Bollebygd faller från 123 till 238. Fullständiga resultat redovisas i Appendix 8.

Politikmodellen i avsnitt 4.1 tydliggör skillnaden mellan att förändra värderingen av ett tillstånd och att förändra tillståndet självt. Viktmodellerna förändrar värderingen omedelbart.

Förändringar av kommunernas faktiska förhållanden kräver däremot verkliga politiska och administrativa beslut, insatser, resurser och tid.

De alternativa viktmodellerna ger därmed flera definitiva rangordningar av samma kommunala verklighet.

5. Extern validering

5.1 Kriterier och samband

TDR:s externa validitet undersöktes genom jämförelser med tre mått på kommunernas egenskaper och resultat: medborgarnas bedömningar av sina kommuner (MBU), relativ attraktivitet (RA) och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK).

MBU bygger på fyra frågor om medborgarnas bedömningar av kommunen. RA mäter kommunens attraktivitet utifrån relativ in- och utflyttning under perioden 2020–2025. För KKiK konstruerades ett särskilt HoldOut-index av 25 indikatorer, efter att åtta indikatorer som också ingår i TDR uteslutits. De tre kriterierna gör det möjligt att pröva om TDR samvarierar med medborgarnas subjektiva bedömningar, kommunernas förmåga att attrahera och behålla invånare och observerade resultat i kommunala verksamheter.

Analyserna omfattade även kommunernas åldersstruktur, nettopendling och politiska orientering längs höger–vänster- respektive GAL–TAN-dimensionen. Variablernas konstruktion, datatäckning och analysmetoder redovisas i Appendix 9.

TDR uppvisar positiva samband med samtliga tre kriterier. Korrelationen med MBU är 0,660, med RA 0,586 och med KKiK HoldOut 0,688.[10]

Huvudkomponenterna uppvisar delvis olika samband med valideringskriterierna. Strukturell kommunstyrka (PC1) har ett starkare samband med RA (r = 0,634) än Lokal dynamik och trygghet (PC2; r = 0,028). Båda komponenterna samvarierar positivt med MBU (PC1: r = 0,563; PC2: r = 0,327) och KKiK HoldOut (PC1: r = 0,616; PC2: r = 0,250). Sambandet med relativ attraktivitet är således i huvudsak knutet till kommunernas strukturella och socioekonomiska egenskaper snarare än till den lokala dynamik som PC2 beskriver.

Även sambanden med KKiK:s verksamhetsområden varierar. TDR har ett starkt samband med Barn och unga (r = 0,748), ett måttligt samband med Samhälle och miljö (r = 0,457) och ett svagt samband med Stöd och omsorg (r = 0,082).

De partiella sambanden mellan TDR, MBU och RA undersöktes genom att den tredje variabeln hölls konstant. Analysen visar i vilken utsträckning sambandet mellan två variabler kvarstår när deras gemensamma variation med en tredje variabel kontrolleras statistiskt.

Sambandet mellan TDR och MBU minskade från r = 0,660 till 0,563 och sambandet mellan TDR och RA från 0,586 till 0,436. Båda återstående sambanden var statistiskt signifikanta ($p < 0,001$).

Sambandet mellan MBU och RA minskade däremot från 0,422 till 0,068 när TDR hölls konstant. Det återstående sambandet var inte statistiskt signifikant ($p = 0,283$).

10 De redovisade sambanden har knappast uppstått genom en slump. Detta kan uppfattas som överraskande av personer med bestämda föreställningar om slumpmässighet. Se Falk, R., & Konold, C. (1997). Making sense of randomness: Implicit encoding as a basis for judgment. *Psychological Review, 104*(2), 301–318. https://doi.org/10.1037/0033-295X.104.2.301

Resultaten visar att TDR har självständiga statistiska samband med både medborgarnas bedömningar och relativ attraktivitet, medan samvariationen mellan MBU och RA till stor del är gemensam med TDR.

Fullständiga korrelationsmatriser, partiella analyser, uppgifter om datatäckning och motsvarande resultat för de 13 delindexen redovisas i Appendix 9, särskilt Tabell 9.5 och Figur 9.1.

5.2 Multivariata analyser

TDR:s samband med relativ attraktivitet (RA) och medborgarnas bedömningar (MBU) undersöktes genom multipel regressionsanalys. Syftet var att pröva om TDR har självständiga statistiska samband med dessa kriterier när hänsyn tas till kommunala verksamhetsresultat, det andra externa kriteriet samt strukturella och politiska förhållanden. Resultaten redovisas i Tabell 8.

Tabell 8
Regressionsmodeller för relativ attraktivitet och medborgarnas bedömningar

Förklaringsvariabel	RA (β)	MBU (β)
TDR Total	0,494***	0,090
MBU	0,128	—
RA	—	0,070
KKiK HoldOut	0,020	0,640***
Politisk höger–vänsterorientering	−0,143	0,147*
Politisk GAL–TAN-orientering	0,215*	−0,098
Medelålder	−0,207***	0,072
Nettopendling	−0,116*	−0,045
R^2	**0,396**	**0,669**

Anmärkning. Standardiserade regressionskoefficienter (β). N = 249 i båda modellerna. * p < 0,05; *** p < 0,001. Underlag: Appendix 9, tabellerna 9.6–9.7.

TDR uppvisar det starkaste självständiga sambandet med relativ attraktivitet (β = 0,494; p < 0,001). Även medelålder, nettopendling och politisk GAL–TAN-orientering har statistiskt signifikanta samband med RA. Modellen förklarar 39,6 procent av variationen. TDR tillför således information om kommunernas relativa attraktivitet utöver den som fångas av övriga variabler.

För medborgarnas bedömningar är resultatet annorlunda. Här har KKiK HoldOut det starkaste sambandet (β = 0,640; p < 0,001), medan TDR:s samband är svagt och inte statistiskt signifikant (β = 0,090; p = 0,272).[11] Modellen förklarar 66,9 procent av variationen i MBU.

TDR:s relativt starka bivariata samband med MBU (r = 0,660) kan därmed till betydande del hänföras till förhållanden som också fångas av KKiK HoldOut och övriga variabler i modellen. När dessa beaktas kvarstår inget statistiskt säkerställt självständigt samband mellan TDR och MBU.

11 Författaren till denna rapport förstår själv inte detta resultat. Det kan eventuellt komma att motivera ytterligare fördjupade och definitiva studier.

De åtta viktmodellernas samband med MBU, RA och KKiK HoldOut jämfördes också. Ingen modell hade starkast samband med samtliga tre kriterier. Exempelvis uppvisade 4K-modellen ett starkare samband med KKiK HoldOut än TDR, medan den marknadsorienterade modellen hade ett något starkare samband med RA. Valet av vikter påverkar således även rankingarnas externa samband.

TDR har alltså ett självständigt statistiskt samband med relativ attraktivitet, medan sambandet med medborgarnas bedömningar till stor del sammanfaller med de verksamhetsresultat och övriga förhållanden som ingår i regressionsmodellen.

Fullständiga regressionsresultat och jämförelser mellan viktmodellerna redovisas i Appendix 9, tabellerna 9.6–9.7 och 9.10–9.12.

6. Jämförelser med andra rankingar

TDR jämfördes med fyra andra kommunrankingar: Fokus Bäst att leva 2025, Sveriges miljöbästa kommun 2025, Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet 2026 och Superkommun 2026.

Rankingarna representerar delvis olika perspektiv. Fokus behandlar kommunernas attraktivitet som platser att leva på, Sveriges miljöbästa kommun miljöarbete och hållbarhet och Svenskt Näringsliv lokalt företagsklimat. Superkommun har en bredare ansats med 154 indikatorer inom flera samhällsområden. TDR bygger på 121 indikatorer inom 13 delindex med empiriskt bestämda vikter.

Jämförelserna omfattar rankingarnas inbördes samband, gemensamma statistiska struktur, skillnader mellan kommunernas placeringar och samband med externa kriterier. Kommunatlas 2026, som bygger på sex indikatorer och omfattar 182 kommuner, ingår som en kompletterande metodisk jämförelse. Underlag, bearbetningar och fullständiga resultat redovisas i Appendix 10.

6.1 Rankingarnas samband och skillnader

Samtliga rangkorrelationer mellan TDR och de fyra övriga rankingarna är positiva, men varierar kraftigt i styrka. Det starkaste sambandet med TDR återfinns för Superkommun (ρ = 0,749). Sambanden med övriga rankingar är betydligt svagare.

Tabell 9
Rangkorrelationer mellan TDR och fyra andra kommunrankingar (Spearmans ρ)

Ranking	ρ
Superkommun	0,749
Fokus	0,325
Svenskt Näringsliv	0,275
Sveriges miljöbästa kommun	0,235

Även de externa rankingarnas inbördes samband varierar. Fokus och Superkommun uppvisar den högsta rangkorrelationen (ρ = 0,490), medan sambandet mellan Sveriges miljöbästa kommun och Svenskt Näringsliv är nära noll (ρ = 0,054).

En PCA av de fem rankingarnas indexvärden identifierade två komponenter som tillsammans förklarar 69,7 procent av variationen. Den första, Övergripande kommunal kvalitet, förklarar 48,9 procent och har positiva laddningar för samtliga rankingar. TDR och Superkommun har de högsta laddningarna (0,838 respektive 0,861). Den andra, Företagsklimat kontra miljö och livskvalitet, förklarar 20,8 procent och skiljer framför allt Svenskt Näringsliv från Sveriges miljöbästa kommun och Fokus.

Resultaten visar att rankingarna delar en gemensam statistisk dimension, men samtidigt fångar delvis skilda egenskaper hos kommunerna. Skillnaderna framträder särskilt tydligt vid jämförelser av enskilda kommuners rangplaceringar.

Åre har plats 25 i TDR men 270 i Fokus. För Trosa är motsvarande placeringar 23 och 263. Munkfors har däremot rang 277 i TDR, 30 i Fokus och 26 hos Svenskt Näringsliv. Staffanstorp har rang 13 i TDR men 267 i Sveriges miljöbästa kommun. Även mellan TDR och Superkommun förekommer stora skillnader, exempelvis för Mullsjö, som har rang 83 respektive 275.

Den genomsnittliga absoluta rangskillnaden mellan TDR och Superkommun är 46 placeringar. Motsvarande skillnad är 78 placeringar för Svenskt Näringsliv och Fokus samt 85 för Sveriges miljöbästa kommun. Trots det relativt starka sambandet mellan TDR och Superkommun skiljer sig rangplaceringarna med minst 100 positioner för 25 kommuner.

Rankingarnas överensstämmelse varierar också mellan kommunerna. Nacka och Danderyd får genomgående höga placeringar, medan Strömsund och Skinnskatteberg placeras lågt. För bland andra Munkfors, Rättvik och Katrineholm är spridningen mycket stor.

6.2 Extern validitet

Rankingarnas externa validitet undersöktes med samma tre kriterier som tidigare: medborgarnas bedömningar (MBU), relativ attraktivitet (RA) och kommunala verksamhetsresultat (KKiK HoldOut).

Samtliga fem rankingar uppvisar positiva samband med kriterierna. TDR uppvisar genomgående de starkaste korrelationerna, följt av Superkommun. Sambandet mellan TDR och MBU är 0,660, jämfört med 0,622 för Superkommun och 0,528 för Svenskt Näringsliv. För RA är motsvarande korrelationer 0,586, 0,523 och 0,284. Även för KKiK HoldOut har TDR det starkaste sambandet ($r = 0,688$).

För att undersöka om de andra rankingarna tillför information utöver TDR genomfördes analyser av inkrementell validitet. För varje kriterium beräknades först hur stor andel av variationen som förklaras av TDR. Därefter tillfördes en annan ranking och ökningen av förklaringsgraden beräknades.

För MBU förklarar TDR ensamt 43,6 procent av variationen. När Svenskt Näringslivs ranking tillförs ökar förklaringsgraden till 52,9 procent, ett tillskott på 9,3 procentenheter. Superkommun tillför 4,5 procentenheter och Fokus 2,5, medan Sveriges miljöbästa kommun inte ger något ytterligare förklaringsvärde.

För RA är tillskotten mindre. Superkommun ger det största och statistiskt signifikanta tillskottet, 1,9 procentenheter utöver TDR. De övriga rankingarnas bidrag är små och saknar statistisk signifikans.

För KKiK HoldOut tillför Fokus 5,1 procentenheter utöver TDR, Superkommun 3,5, Sveriges miljöbästa kommun 1,2 och Svenskt Näringsliv 0,7 procentenheter. Samtliga tillskott är statistiskt signifikanta.

Resultaten visar att TDR har starkast enskilda samband med samtliga tre kriterier, samtidigt som flera andra rankingar tillför självständig information.

Den definitiva rangordningen (TDR) har således ett omfattande empiriskt förklaringsvärde. Detta kan dock eventuellt i vissa avseenden förbättras genom att ytterligare rankingar beaktas.

Fullständiga resultat och beräkningsmetoder redovisas i Appendix 10.

6.3 Metodisk jämförelse

De undersökta rankingarna har olika metodiska förtjänster. Fokus har ett tydligt perspektiv på kommunernas attraktivitet. Sveriges miljöbästa kommun har en väl avgränsad inriktning. Svenskt Näringsliv använder egeninsamlad primärdata. Superkommun kombinerar ett brett indikatorurval med god empirisk validitet. Kommunatlas erbjuder en enkel sammanvägning av ett begränsat antal indikatorer.

Rankingarna skiljer sig samtidigt åt i metodtransparens, indikatorurval, viktning och möjligheter till oberoende granskning. Särskilt Superkommuns begränsade redovisning av indikatorer, kategorier och beräkningsprinciper försvårar en fullständig metodprövning.[12]

Sedvanliga metodkrav är dock eventuellt inte tillämpliga på journalistiska produkter, exempelvis Superkommun, oavsett deras anspråk på trovärdighet.

TDR är utformad för att uppfylla högt ställda krav på metodtransparens och empirisk prövning. Dess indikatorurval, riktningar och principer för sammanvägning bör emellertid granskas enligt samma metodkrav som andra rankingar. Det är det centrala skälet till att TDR begåvats med ett antal definitiva appendix. Krav som rimligen bör ställas på kommunrankingar och andra rankingar redovisas i Appendix 12.

12 Författaren har tagit AI till hjälp och letat. Letandet inkluderade besök på det lokala biblioteket för att se om uppgifterna möjligen fanns publicerade i Dagens Samhälles pappersupplaga.

7. Den bästa kommunen – från rangordning till handling

Bara en kommun kan vara bäst. Enligt TDR är det Täby. Vilken kommun som verkligen är bäst beror emellertid på vad som menas med bäst. En kommun kan vara bäst inom ett enskilt område utan att vara bäst sammantaget. Olika principer för sammanvägning av objektivt observerbara egenskaper kan dessutom ge olika resultat. Medborgarnas subjektiva bedömningar utgör ytterligare ett perspektiv. För en eller annan kan frågan om vilken kommun som är bäst eventuellt också reduceras till vilken som har den optimala sommartemperaturen eller de längsta sandstränderna.

Att en kommun har högre medelinkomst, lägre arbetslöshet eller bättre skolresultat än en annan kan fastställas empiriskt. Värderingen av dessa egenskaper förutsätter däremot normativa ställningstaganden. En sammanvägd rangordning är en av flera möjliga beslutsregler. Andra kan exempelvis bygga på minimikrav, särskilt prioriterade egenskaper eller den svagaste dimensionen.

Utöver kommunernas objektivt observerbara egenskaper kan invånarnas bedömningar och faktiska beteende användas som underlag för jämförelser. Invånarnas nöjdhet kan användas både som ett resultat att förklara och som ett kriterium för att bedöma kommunen. Flyttmönster ger information om kommunernas relativa attraktivitet, men påverkas också av människors möjligheter och restriktioner. Människor kan vara nöjda utan att stanna och stanna utan att vara nöjda.

TDR har ett relativt starkt samband med medborgarnas bedömningar (MBU; r = 0,660) och med relativ attraktivitet mätt genom flyttmönster (RA; r = 0,586). Sambandet mellan MBU och RA är svagare (r = 0,422) och försvinner nästan helt när TDR hålls konstant (r = 0,068). De tre perspektiven är således relaterade men, som bekant, inte liktydiga.

De olika perspektiven ger delvis olika bilder av kommunernas egenskaper. Vilket perspektiv som ska avgöra vilken kommun som är bäst blir därmed en fråga om bedömningsgrund. Om verkligheten är entydig borde emellertid också rangordningarna vara det. TDR har för sin del fastställt den definitiva rangordningen. Att andra rankingar, med andra indikatorer och principer för sammanvägning, kommer fram till andra resultat kan möjligen motivera ytterligare definitiva studier.

Därmed återstår frågan om vad vi egentligen får veta om kommunerna genom att rangordna dem. En rangplacering i sig medför trots allt ingen egentlig kunskap om någonting annat än rangplaceringen.

Att påverka kommunernas förhållanden är emellertid en annan fråga. Det kräver kunskap om vilka förändringar i resurser och aktiviteter som kan åstadkomma avsedda resultat och effekter. Följande principer kan vägleda sådana analyser:

1. Analysera kommunens profil. Utgå från de 13 delindexen och deras indikatorer. Totalindexet döljer betydande skillnader mellan kommunernas egenskaper.

2. Jämför med relevanta kommuner. Använd klusterindelningen för att identifiera kommuner med likartade förutsättningar. Undersök skillnader i indikatorer och verksamhetsresultat.

3. Skilj mellan ansvar och påverkbarhet. Identifiera vilka förhållanden kommunen ansvarar för och vilka den faktiskt kan påverka. Dessa sammanfaller endast delvis.

4. Identifiera påverkbara aktiviteter och resurser. Specificera vilka förändringar som kan förväntas leda till eftersträvade resultat och effekter. Pröva antagandena om orsakssamband.[13]

5. Pröva förändringarna mot resursrestriktionerna. Ange vilka resurser som krävs och hur de ska frigöras eller tillföras. Prioriteringar innebär att andra användningar av resurser måste vägas mot varandra.

Principerna förskjuter uppmärksamheten från rangplaceringarna till kommunernas faktiska förhållanden och möjligheterna att påverka dessa. Den avgörande frågan är vilka förändringar i resurser och aktiviteter som realistiskt kan förväntas leda till eftersträvade resultat och effekter. Det är på denna nivå som kommunala åtgärder bör formuleras, motiveras och utvärderas. Det kan inte upprepas för ofta.

[13] För en kanske alltför ingående framställning av problem och möjligheter att fastställa orsakssamband i empiriska undersökningar, se Cook, T. D. & Campbell, D. T. (1979). Quasi-Experimentation: Design & Analysis Issues for Field Settings. Boston: Houghton Mifflin. Se dock fotnot 1.

8. Diskussion och slutsatser

TDR har så fastställt den definitiva rangordningen av Sveriges 290 kommuner utifrån 121 indikatorer fördelade på 13 delindex. Undersökningen har dessutom identifierat systematiska samband mellan kommunernas egenskaper och prövat rangordningens samband med externa kriterier och andra rankingar.

Analyserna visar att kommunernas egenskaper varierar längs flera delvis oberoende dimensioner, som en sammanfattande rangordning sedan reducerar till en enda. Kommuner med näraliggande placeringar kan därmed ha mycket olika förutsättningar och resultat. Alternativa viktmodeller kan dessutom medföra betydande förskjutningar i rangordningen utan att någon kommuns faktiska förhållanden förändras.

Undersökningens viktigaste resultat ligger därför i de empiriska analyserna snarare än i den definitiva rangordningen. Rangordningen är dock fastställd.

8.1 Kommunernas rörelselagar

Kommunala förändringar förutsätter förändringar i resurser och aktiviteter. Förändringarnas genomslag beror också på kommunala systems tröghet och hur de svarar på försök till påverkan.

I Appendix 12 formuleras några kommunala rörelselagar. Tröghetslagen beskriver etablerade strukturers motstånd mot förändring. Accelerationslagen beskriver förhållandet mellan insats, systemegenskaper och förändringstakt. Lagen om reciprok verkan beskriver hur interventioner kan framkalla motreaktioner. Entropilagen anger att även upprätthållandet av etablerade tillstånd kräver resurser.

Observationslagen skiljer mellan vad kommunen säger sig göra och vad den faktiskt gör. Det är sällan samma sak. Skillnaden kan undersökas genom att granska faktiska resurser, aktiviteter, resultat och effekter.

Rörelselagarna kompletterar politikmodellen och de praktiska principerna i avsnitt 7.

8.2 Rankingproducenter och rankingkonsumenter

Den som offentliggör en kommunranking gör anspråk på att kunna bedöma och jämföra kommuners egenskaper. Detta medför krav på metod, dokumentation och empirisk prövning.

En seriös rankingproducent bör uppfylla fem grundläggande krav:

1. Tydligt syfte. Det ska framgå vad rankingen avser att mäta.
2. Redovisat empiriskt underlag. Indikatorer, definitioner, datakällor och urvalskriterier ska vara tillgängliga.
3. Transparent bearbetning. Transformationer, riktningar, vikter och beräkningsmetoder ska kunna granskas.
4. Prövad hållbarhet. Känslighetsanalyser, alternativa konstruktioner och externa jämförelser ska redovisas.
5. Reproducerbarhet. Resultaten ska kunna kontrolleras av oberoende granskare.

Kraven utvecklas i Appendix 12. TDR har utformats för att motsvara dem. Metoder, indikatorer, viktmodeller och valideringar redovisas i detalj i rapportens appendix.

Bland rankingkonsumenter kan också två idealtyper urskiljas. Den naiva rankingkonsumenten uppfattar rangplaceringen som ett direkt mått på kommunens egenskaper och tolkar förändrade placeringar som faktiska förändringar. Den insiktsfulla rankingkonsumenten granskar däremot rankingens konstruktion och underliggande data samt skiljer mellan förändringar i rangplacering och kommunens faktiska förhållanden.

Efterfrågan på entydiga besked om vilka kommuner som är bäst och sämst kan gynna rankingar där rangplaceringen framhävs på bekostnad av metodredovisning och analys. Producenter och konsumenter kan därmed ömsesidigt förstärka en förenklad bild av kommunernas förhållanden.

En insiktsfull användning av rankingar ställer emellertid särskilda krav på producenterna. Ansvaret för att tillhandahålla granskningsbar information ligger hos dem.

8.3 Metodologiska slutsatser

TDR visar att kommunrankingar kan konstrueras med ett godtyckligt antal indikatorer, omfattande metodredovisning och seriös empirisk prövning. Existerande rankingar bör kunna bedömas både utifrån sin konstruktion och sin förmåga att beskriva de förhållanden de avser att mäta.

Fortsatta analyser bör undersöka vilka förändringar i resurser och aktiviteter som under olika förutsättningar kan förväntas ge avsedda effekter. TDR:s delindex, indikatorer och klusterindelning ger underlag för sådana analyser av enskilda kommuner och jämförelser mellan kommuner med likartade förutsättningar.

Det finns också anledning att fortsätta granskningen av rankingarna själva. Skillnaderna mellan de undersökta rankingarnas metoder och resultat motiverar en systematisk bedömning av deras metodologiska kvalitet och empiriska giltighet.

En möjlig fortsättning är därför att rangordna rankingarna. Därefter kan det möjligen bli nödvändigt att rangordna dem som rangordnar rankingarna. Även denna verksamhet bör bli föremål för oberoende granskning.

8.4 Slutord

TDR har fullgjort sin uppgift. Sveriges 290 kommuner har rangordnats. Den bästa kommunen enligt rankingen har identifierats. Metoden har redovisats, resultaten har prövats och den definitiva rangordningen har fastställts.

Undersökningen har samtidigt visat att det omfattande empiriska underlaget om kommunernas faktiska egenskaper erbjuder betydligt större möjligheter till kunskap än deras placeringar i en rangordning.

Wittgenstein framhöll i *Tractatus logico-philosophicus* (6.54) att den som förstått hans satser till slut måste kasta bort stegen efter att ha klättrat upp på den.

TDR har nu byggt sin stege och klättrat upp på den. Rangordningen kan därför kastas bort. Det empiriska underlaget bör behållas.

Det finns mycket att tala om när det gäller Sveriges kommuner, deras problem och deras möjligheter. Om rangordningar kan man däremot tiga.

Referenser

Bevan, G., & Hood, C. (2006). What's measured is what matters: Targets and gaming in the English public health care system. Public Administration, 84(3), 517–538. https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2006.00600.x

Espeland, W. N., & Sauder, M. (2007). Rankings and reactivity: How public measures recreate social worlds. American Journal of Sociology, 113(1), 1–40. https://doi.org/10.1086/517897

OECD/European Union/EC-JRC. (2008). Handbook on constructing composite indicators: Methodology and user guide. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/9789264043466-en

Saisana, M., Saltelli, A., & Tarantola, S. (2005). Uncertainty and sensitivity analysis techniques as tools for the quality assessment of composite indicators. Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society), 168(2), 307–323. https://doi.org/10.1111/j.1467-985X.2005.00350.x

Wågman, L. (2026a). Att mäta företagsklimat: En kritisk granskning av Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet. Egenpublicerad rapport.[14]

Wågman, L. (2026b). Vad kan en kommun göra åt sin ranking? Egenpublicerad artikel.[14]

Wågman, L. (2026c). Vad är en bra kommun? En jämförelse mellan medborgaromdömen och flyttmönster. Egenpublicerat PM, 15 juni 2026.[14]

14 Författarens blogg: https://raresize.blog/

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

APPENDIX

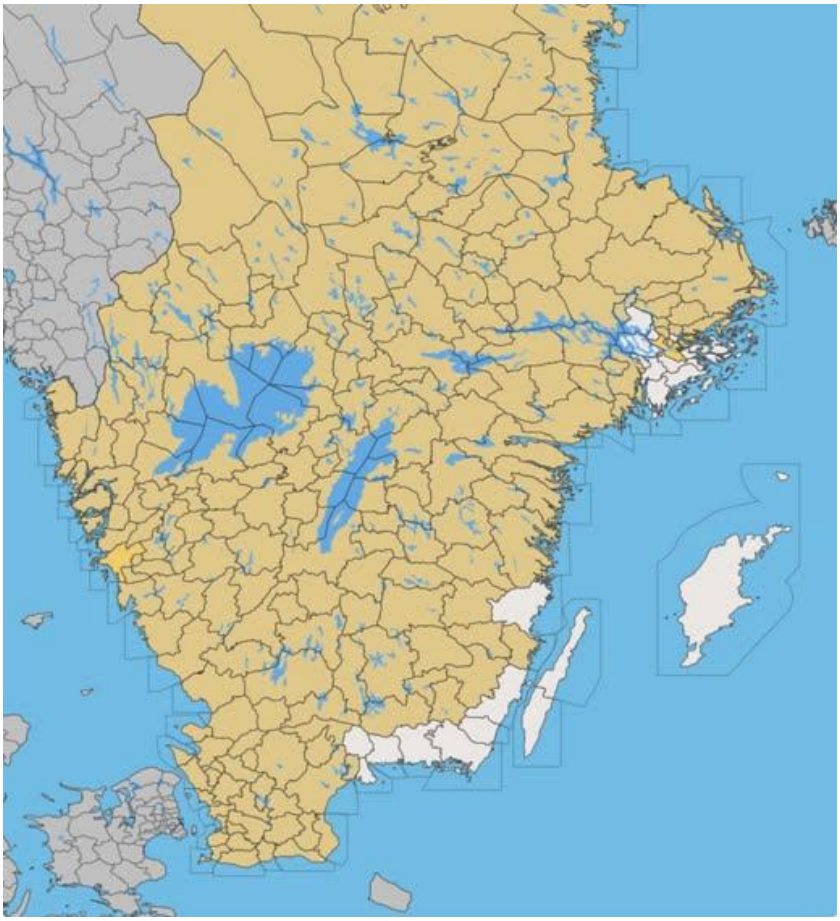

Leif Wågman

Piteå, hösten 2026

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

Samlad appendixvolym

Denna volym innehåller appendix till huvudrapporten TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

Volymen har utarbetats på författarens eget initiativ och utan beställning, finansiering eller annan medverkan från extern aktör. Analyser, bedömningar och slutsatser är författarens egna.

Författare: Leif Wågman

Ort och datum: Piteå, hösten 2026

Bibliografiska uppgifter

Huvudrapport

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

Appendixvolym

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng. Appendix.

© Leif Wågman och SRR* 2026. Materialet får fritt citeras, spridas och användas under förutsättning att källa anges.

** Sveriges Rankingproducenters Riksförbund. Se Appendix 12.*

Appendix 1. TDR Index Total, PC1 och PC2

Tabellen redovisar rang och indexvärde för TDR Index Total samt rang och komponentvärde för PC1 och PC2. Rang 1 anger högsta värde. PC1 benämns Strukturell kommunstyrka och fångar den breda gemensamma struktur som främst samvarierar med bland annat utbildning, hälsa, inkomster, bostäder, miljö och tillgänglighet. PC2 benämns Lokal dynamik och trygghet och fångar en mer specifik dimension med starka bidrag från trygghet, företagande, arbetsmarknad och välfärdsblock. TDR Index Total bygger på de två bärande komponenterna i PCA:n. PC1 och PC2 svarar för 42,89 respektive 20,28 procent av den totala variansen och ges därför vikterna 67,90 respektive 32,10 procent inom den behållna tvåkomponentslösningen. Dessa komponentvikter kombineras med kategoriernas kvadrerade faktorladdningar, vilket ger positiva empiriska kategorivikter som är oberoende av komponenternas godtyckliga teckenorientering. Ett rått totalindex beräknas som den viktade summan av de 13 kategoriindexen och standardiseras därefter till TDR Index Total = 50 + 10·z. Tabellen redovisar en kommun per rad, ordnad efter TDR Index Total. Rang och värde för PC1 och PC2 redovisas på samma rad. Kommunnamnet följs av länsbokstav. Färgkodningen bygger på rangkvartiler: grön 1–73, gul 74–145, orange 146–218 och röd 219–290. Länsbokstäverna följer SCB:s länsindelning 2026.

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Täby (AB)	1	79.20	1	6.52	74	1.19
Danderyd (AB)	2	77.40	2	5.79	47	1.59
Lidingö (AB)	3	77.26	4	5.56	93	0.88
Nacka (AB)	4	75.89	5	5.54	84	1.04
Vellinge (M)	5	75.80	9	4.74	12	2.71
Lomma (M)	6	75.03	6	5.21	44	1.65
Vaxholm (AB)	7	72.63	24	3.76	10	2.76
Sollentuna (AB)	8	70.95	7	4.88	184	-0.56
Solna (AB)	9	70.52	3	5.62	220	-1.25
Österåker (AB)	10	69.57	12	4.59	92	0.88
Höganäs (M)	11	69.55	33	3.20	51	1.51
Kungsbacka (N)	12	68.63	15	4.19	52	1.50
Staffanstorp (M)	13	68.35	13	4.57	117	0.49
Öckerö (O)	14	68.33	32	3.26	33	1.97
Härryda (O)	15	68.26	21	3.79	58	1.41
Värmdö (AB)	16	67.95	19	3.89	69	1.29
Sundbyberg (AB)	17	67.95	8	4.87	256	-1.92
Mölndal (O)	18	67.90	10	4.61	159	-0.15
Vallentuna (AB)	19	67.84	18	3.89	66	1.30
Knivsta (C)	20	67.53	14	4.24	103	0.69
Lerum (O)	21	66.65	29	3.45	46	1.60
Ekerö (AB)	22	66.50	27	3.58	78	1.14
Trosa (D)	23	66.38	37	2.87	28	2.10
Kävlinge (M)	24	66.21	25	3.68	94	0.87
Åre (Z)	25	66.14	57	2.05	15	2.63
Kungälv (O)	26	65.86	23	3.78	91	0.89
Partille (O)	27	65.66	11	4.60	205	-0.83
Svedala (M)	28	65.19	26	3.58	101	0.74
Habo (F)	29	65.13	28	3.51	54	1.46
Tyresö (AB)	30	65.09	16	3.91	147	0.03
Mörbylånga (H)	31	64.20	50	2.41	26	2.19
Båstad (M)	32	63.58	47	2.48	45	1.65
Salem (AB)	33	63.35	17	3.90	182	-0.52
Tjörn (O)	34	63.26	46	2.52	39	1.72
Nykvarn (AB)	35	62.51	31	3.38	118	0.48

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ängelholm (M)	36	61.95	44	2.53	112	0.61
Leksand (W)	37	61.84	72	1.51	29	2.09
Varberg (N)	38	61.65	39	2.83	100	0.76
Stockholm (AB)	39	61.35	22	3.79	251	-1.83
Stenungsund (O)	40	60.82	63	1.91	64	1.33
Hammarö (S)	41	60.43	38	2.84	114	0.58
Ale (O)	42	60.39	40	2.77	139	0.10
Järfälla (AB)	43	60.23	20	3.88	270	-2.35
Krokom (Z)	44	60.06	85	1.19	20	2.50
Ystad (M)	45	59.98	48	2.45	143	0.06
Orust (O)	46	59.97	114	0.53	16	2.61
Umeå (AC)	47	59.64	36	2.98	207	-0.88
Lund (M)	48	59.61	41	2.73	231	-1.53
Huddinge (AB)	49	59.54	30	3.38	235	-1.67
Bollebygd (O)	50	58.83	53	2.33	59	1.39
Grästorp (O)	51	58.51	126	0.11	5	3.15
Sotenäs (O)	52	58.31	80	1.29	82	1.05
Alingsås (O)	53	58.24	58	2.05	156	-0.11
Höör (M)	54	58.06	59	2.00	128	0.31
Uppsala (C)	55	57.91	35	3.04	242	-1.77
Lidköping (O)	56	57.79	64	1.89	129	0.27
Håbo (C)	57	57.62	51	2.40	171	-0.37
Upplands-Bro (AB)	58	57.42	34	3.19	253	-1.85
Vaggeryd (F)	59	57.08	75	1.43	57	1.43
Strömstad (O)	60	56.94	125	0.12	42	1.67
Jönköping (F)	61	56.51	49	2.43	216	-1.16
Falkenberg (N)	62	56.38	81	1.29	135	0.20
Vadstena (E)	63	56.10	115	0.50	62	1.35
Skellefteå (AC)	64	55.95	65	1.88	137	0.15
Gagnef (W)	65	55.91	105	0.73	30	2.04
Värnamo (F)	66	55.74	82	1.25	122	0.45
Vännäs (AC)	67	55.73	84	1.23	105	0.67
Upplands Väsby (AB)	68	55.60	42	2.66	262	-2.19
Ulricehamn (O)	69	55.58	87	1.17	115	0.56
Skövde (O)	70	55.55	55	2.13	214	-1.06
Härjedalen (Z)	71	55.53	187	-1.10	3	3.69
Falun (W)	72	55.47	69	1.71	141	0.08
Karlsborg (O)	73	55.45	118	0.36	34	1.90
Karlstad (S)	74	55.18	45	2.53	248	-1.82
Piteå (BD)	75	55.08	74	1.44	107	0.65
Vårgårda (O)	76	55.02	101	0.83	95	0.85
Hjo (O)	77	54.88	97	0.91	111	0.61
Simrishamn (M)	78	54.83	140	-0.12	63	1.34
Tranemo (O)	79	54.81	133	0.01	50	1.52
Lekeberg (T)	80	54.75	77	1.39	86	0.97
Malung-Sälen (W)	81	54.74	151	-0.28	31	2.03
Kiruna (BD)	82	54.60	56	2.06	155	-0.11
Mullsjö (F)	83	54.44	102	0.81	77	1.15
Luleå (BD)	84	54.42	61	1.95	194	-0.66
Haninge (AB)	85	54.38	52	2.33	269	-2.35
Skurup (M)	86	54.30	78	1.34	178	-0.49

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ydre (E)	87	54.24	170	-0.69	6	3.10
Arjeplog (BD)	88	54.17	240	-2.36	1	4.98
Östhammar (C)	89	54.16	123	0.30	48	1.52
Linköping (E)	90	54.06	43	2.54	273	-2.52
Söderköping (E)	91	54.02	93	1.02	98	0.80
Östersund (Z)	92	54.01	79	1.29	197	-0.75
Jokkmokk (BD)	93	54.01	202	-1.37	4	3.21
Strängnäs (D)	94	53.87	89	1.15	162	-0.24
Tanum (O)	95	53.86	163	-0.49	18	2.56
Arvidsjaur (BD)	96	53.82	169	-0.68	7	3.03
Säter (W)	97	53.73	145	-0.16	35	1.86
Vindeln (AC)	98	53.58	166	-0.51	24	2.27
Aneby (F)	99	53.40	121	0.34	73	1.24
Gnesta (D)	100	53.26	149	-0.23	60	1.38
Halmstad (N)	101	53.12	70	1.70	246	-1.81
Karlskrona (K)	102	53.08	76	1.42	199	-0.78
Gällivare (BD)	103	53.07	68	1.80	136	0.16
Kalmar (H)	104	52.99	66	1.84	238	-1.69
Robertsfors (AC)	105	52.87	165	-0.50	9	2.78
Storuman (AC)	106	52.87	181	-1.02	19	2.53
Götene (O)	107	52.82	116	0.47	81	1.07
Oskarshamn (H)	108	52.68	109	0.69	145	0.05
Laholm (N)	109	52.53	111	0.64	124	0.37
Mark (O)	110	52.47	106	0.72	132	0.22
Göteborg (O)	111	52.33	54	2.14	284	-2.99
Boden (BD)	112	52.13	104	0.75	119	0.46
Växjö (G)	113	52.06	62	1.92	263	-2.20
Nynäshamn (AB)	114	51.86	96	0.93	215	-1.08
Mora (W)	115	51.58	113	0.60	123	0.41
Mariestad (O)	116	51.54	103	0.76	153	-0.10
Tidaholm (O)	117	51.54	139	-0.10	85	1.00
Örnsköldsvik (Y)	118	51.53	122	0.34	127	0.32
Kumla (T)	119	51.52	95	0.96	181	-0.51
Årjäng (S)	120	51.38	197	-1.32	11	2.74
Rättvik (W)	121	51.29	146	-0.19	89	0.95
Västerås (U)	122	51.11	60	1.98	275	-2.61
Borås (O)	123	51.09	88	1.15	239	-1.70
Kil (S)	124	51.06	156	-0.40	96	0.82
Burlöv (M)	125	50.84	73	1.47	276	-2.72
Norrtälje (AB)	126	50.79	117	0.44	176	-0.48
Borgholm (H)	127	50.71	188	-1.11	32	1.98
Hudiksvall (X)	128	50.57	141	-0.12	138	0.15
Pajala (BD)	129	50.16	241	-2.38	2	4.33
Svalöv (M)	130	50.16	98	0.88	179	-0.49
Kinda (E)	131	50.10	178	-0.92	38	1.78
Mjölby (E)	132	50.06	100	0.85	202	-0.81
Vimmerby (H)	133	50.02	159	-0.45	80	1.10
Norsjö (AC)	134	49.97	233	-2.00	13	2.66
Essunga (O)	135	49.93	228	-1.82	23	2.27
Älvdalen (W)	136	49.91	222	-1.69	17	2.60
Karlshamn (K)	137	49.90	144	-0.14	174	-0.43

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Herrljunga (O)	138	49.73	134	-0.01	130	0.24
Trollhättan (O)	139	49.68	112	0.63	257	-2.00
Smedjebacken (W)	140	49.66	189	-1.14	67	1.29
Trelleborg (M)	141	49.64	94	1.01	244	-1.80
Sundsvall (Y)	142	49.54	107	0.71	211	-0.99
Sigtuna (AB)	143	49.50	90	1.13	271	-2.40
Örebro (T)	144	49.47	67	1.81	278	-2.77
Berg (Z)	145	49.25	231	-1.97	25	2.20
Botkyrka (AB)	146	49.19	83	1.23	280	-2.89
Nordmaling (AC)	147	49.16	194	-1.26	61	1.37
Sölvesborg (K)	148	49.12	148	-0.22	165	-0.31
Ljusdal (X)	149	49.06	206	-1.41	41	1.68
Gislaved (F)	150	49.03	152	-0.28	125	0.36
Vara (O)	151	48.98	200	-1.36	71	1.27
Arvika (S)	152	48.97	143	-0.13	166	-0.32
Enköping (C)	153	48.75	86	1.19	250	-1.83
Tibro (O)	154	48.64	147	-0.20	150	-0.06
Sjöbo (M)	155	48.61	142	-0.13	144	0.06
Helsingborg (M)	156	48.53	71	1.60	287	-3.63
Eksjö (F)	157	48.49	124	0.15	170	-0.37
Åtvidaberg (E)	158	48.45	132	0.01	146	0.03
Forshaga (S)	159	48.44	172	-0.73	152	-0.09
Lysekil (O)	160	48.21	184	-1.03	131	0.24
Vetlanda (F)	161	48.21	171	-0.69	120	0.46
Gotland (I)	162	48.11	173	-0.77	121	0.45
Sorsele (AC)	163	48.09	239	-2.18	8	2.79
Älmhult (G)	164	48.08	136	-0.02	177	-0.49
Nora (T)	165	47.95	186	-1.09	113	0.60
Sunne (S)	166	47.95	196	-1.30	49	1.52
Ovanåker (X)	167	47.89	214	-1.57	72	1.27
Tranås (F)	168	47.70	162	-0.48	189	-0.64
Uddevalla (O)	169	47.62	129	0.10	232	-1.55
Västervik (H)	170	47.62	131	0.02	180	-0.51
Övertorneå (BD)	171	47.54	256	-2.83	14	2.63
Gnosjö (F)	172	47.39	154	-0.33	108	0.64
Hörby (M)	173	47.23	138	-0.10	173	-0.40
Ödeshög (E)	174	47.23	191	-1.22	55	1.46
Karlskoga (T)	175	47.07	127	0.11	225	-1.40
Norrköping (E)	176	47.00	92	1.07	283	-2.94
Älvsbyn (BD)	177	46.92	207	-1.41	53	1.47
Gävle (X)	178	46.84	110	0.67	274	-2.55
Skara (O)	179	46.84	168	-0.56	200	-0.78
Eslöv (M)	180	46.76	120	0.35	243	-1.78
Torsås (H)	181	46.71	211	-1.52	88	0.97
Mönsterås (H)	182	46.47	227	-1.80	87	0.97
Boxholm (E)	183	46.24	190	-1.16	97	0.82
Dals-Ed (O)	184	46.23	252	-2.64	43	1.66
Falköping (O)	185	46.17	155	-0.39	201	-0.80
Torsby (S)	186	46.00	224	-1.72	83	1.05
Munkedal (O)	187	45.97	208	-1.47	102	0.69
Ljungby (G)	188	45.89	150	-0.24	190	-0.65

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Åsele (AC)	189	45.88	254	-2.72	27	2.13
Malmö (M)	190	45.86	91	1.08	290	-4.42
Orsa (W)	191	45.83	174	-0.80	192	-0.65
Kalix (BD)	192	45.78	195	-1.30	75	1.18
Arboga (U)	193	45.76	180	-1.01	161	-0.21
Surahammar (U)	194	45.75	176	-0.90	158	-0.14
Hallstahammar (U)	195	45.74	128	0.10	233	-1.59
Tomelilla (M)	196	45.64	209	-1.49	151	-0.08
Bjurholm (AC)	197	45.50	221	-1.67	76	1.17
Lycksele (AC)	198	45.35	160	-0.47	167	-0.35
Södertälje (AB)	199	45.34	108	0.69	281	-2.92
Vänersborg (O)	200	45.24	135	-0.01	255	-1.88
Landskrona (M)	201	45.18	99	0.85	288	-3.70
Örkelljunga (M)	202	45.01	203	-1.37	175	-0.44
Kristianstad (M)	203	44.85	119	0.35	272	-2.44
Svenljunga (O)	204	44.79	210	-1.51	126	0.33
Nyköping (D)	205	44.78	130	0.08	267	-2.32
Motala (E)	206	44.42	137	-0.09	249	-1.82
Vansbro (W)	207	44.32	238	-2.16	70	1.28
Lilla Edet (O)	208	44.30	164	-0.49	206	-0.85
Tierp (C)	209	44.07	223	-1.69	149	0.01
Sandviken (X)	210	44.00	193	-1.26	210	-0.99
Sävsjö (F)	211	43.95	219	-1.65	157	-0.14
Sala (U)	212	43.93	183	-1.03	188	-0.61
Nässjö (F)	213	43.68	175	-0.85	226	-1.44
Älvkarleby (C)	214	43.57	167	-0.53	236	-1.68
Timrå (Y)	215	43.56	220	-1.67	148	0.03
Ludvika (W)	216	43.42	179	-0.99	217	-1.18
Finspång (E)	217	43.36	153	-0.32	228	-1.49
Tingsryd (G)	218	43.08	244	-2.42	109	0.62
Åmål (O)	219	42.89	246	-2.50	134	0.21
Askersund (T)	220	42.86	204	-1.38	99	0.77
Olofström (K)	221	42.82	217	-1.59	198	-0.77
Klippan (M)	222	42.74	182	-1.02	219	-1.21
Vilhelmina (AC)	223	42.44	258	-2.91	37	1.79
Oxelösund (D)	224	42.43	192	-1.23	259	-2.08
Osby (M)	225	42.23	212	-1.53	204	-0.83
Åstorp (M)	226	42.07	177	-0.91	261	-2.10
Heby (C)	227	42.07	225	-1.73	193	-0.66
Nordanstig (X)	228	41.85	232	-1.99	140	0.09
Eda (S)	229	41.64	276	-3.40	65	1.31
Mellerud (O)	230	41.51	245	-2.50	169	-0.36
Valdemarsvik (E)	231	41.44	247	-2.54	110	0.62
Ockelbo (X)	232	41.28	270	-3.28	36	1.83
Hallsberg (T)	233	41.27	157	-0.40	230	-1.50
Malå (AC)	234	41.22	279	-3.57	40	1.68
Töreboda (O)	235	40.69	243	-2.42	160	-0.19
Bollnäs (X)	236	40.68	237	-2.10	203	-0.82
Bjuv (M)	237	40.67	201	-1.37	260	-2.09
Markaryd (G)	238	40.62	234	-2.05	164	-0.30
Alvesta (G)	239	40.58	199	-1.35	222	-1.27

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ånge (Y)	240	40.37	269	-3.28	79	1.12
Bengtsfors (O)	241	40.30	271	-3.28	90	0.94
Bromölla (M)	242	40.28	213	-1.55	223	-1.31
Eskilstuna (D)	243	40.19	161	-0.47	286	-3.32
Överkalix (BD)	244	39.98	283	-4.22	21	2.49
Hässleholm (M)	245	39.93	158	-0.43	279	-2.84
Härnösand (Y)	246	39.74	216	-1.59	237	-1.69
Dorotea (AC)	247	39.54	288	-4.74	22	2.37
Lindesberg (T)	248	39.31	215	-1.58	209	-0.98
Hedemora (W)	249	39.27	236	-2.09	196	-0.67
Strömsund (Z)	250	39.25	263	-3.07	106	0.65
Uppvidinge (G)	251	39.13	251	-2.63	191	-0.65
Kungsör (U)	252	39.11	229	-1.89	224	-1.35
Kristinehamn (S)	253	38.99	218	-1.63	258	-2.07
Ronneby (K)	254	38.91	205	-1.38	268	-2.34
Emmaboda (H)	255	38.89	265	-3.14	133	0.21
Storfors (S)	256	38.88	266	-3.23	116	0.54
Sollefteå (Y)	257	38.49	242	-2.41	163	-0.29
Köping (U)	258	38.40	226	-1.79	245	-1.80
Katrineholm (D)	259	38.27	198	-1.33	277	-2.73
Hylte (N)	260	38.26	250	-2.60	195	-0.66
Nybro (H)	261	38.15	248	-2.59	208	-0.91
Grums (S)	262	38.08	257	-2.85	168	-0.35
Hofors (X)	263	38.02	253	-2.68	186	-0.61
Haparanda (BD)	264	37.79	277	-3.41	142	0.07
Färgelanda (O)	265	37.69	273	-3.30	154	-0.11
Avesta (W)	266	37.44	235	-2.08	254	-1.88
Hagfors (S)	267	37.20	274	-3.33	172	-0.39
Bräcke (Z)	268	36.85	282	-4.21	68	1.29
Ragunda (Z)	269	36.67	284	-4.24	56	1.44
Östra Göinge (M)	270	36.57	249	-2.60	241	-1.74
Lessebo (G)	271	36.51	230	-1.95	266	-2.31
Borlänge (W)	272	36.13	185	-1.04	289	-3.76
Vingåker (D)	273	35.83	275	-3.40	213	-1.01
Skinnskatteberg (U)	274	35.69	272	-3.30	187	-0.61
Säffle (S)	275	35.69	259	-2.94	218	-1.19
Hultsfred (H)	276	34.84	280	-3.91	183	-0.55
Munkfors (S)	277	34.74	261	-2.95	234	-1.62
Söderhamn (X)	278	34.54	268	-3.25	227	-1.46
Fagersta (U)	279	34.30	255	-2.82	282	-2.93
Kramfors (Y)	280	33.64	260	-2.94	221	-1.26
Laxå (T)	281	33.50	262	-2.99	185	-0.57
Flen (D)	282	32.92	267	-3.23	252	-1.84
Degerfors (T)	283	31.77	264	-3.08	264	-2.20
Norberg (U)	284	31.68	278	-3.48	240	-1.73
Gullspång (O)	285	30.55	285	-4.30	229	-1.49
Högsby (H)	286	30.40	290	-5.70	104	0.68
Perstorp (M)	287	28.09	281	-4.18	285	-3.11
Ljusnarsberg (T)	288	28.07	287	-4.55	212	-1.00
Hällefors (T)	289	27.59	286	-4.34	247	-1.82
Filipstad (S)	290	26.59	289	-4.96	265	-2.25

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Tabellen redovisar rang och indexvärde för TDR Index Total samt samtliga delindex. Kommunerna är listade i rangordning efter TDR Index Total (rang 1 = högsta indexvärde). I varje variabelcell anges rang överst och indexvärde underst. Färgkodningen visar kvartiler för respektive variabel: grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218 och röd = 219–290.

Delindex 1–5

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Täby	1 79.2	20 65.9	6 66.5	2 71.5	87 53.8	16 67.1
Danderyd	2 77.4	190 45.7	89 56.3	3 69.4	78 54.7	92 54.0
Lidingö	3 77.3	148 50.1	32 62.7	13 66.9	35 61.8	189 46.5
Nacka	4 75.9	21 65.6	36 62.4	9 67.5	93 53.4	12 68.3
Vellinge	5 75.8	77 56.3	23 63.8	1 73.6	38 61.1	52 59.2
Lomma	6 75.0	251 39.2	69 57.8	5 69.1	149 47.9	19 65.9
Vaxholm	7 72.6	271 35.2	52 59.8	16 66.6	62 57.3	109 52.7
Sollentuna	8 71.0	51 59.5	60 58.8	42 61.4	119 50.6	127 51.8
Solna	9 70.5	52 59.5	91 56.2	19 65.9	217 42.6	47 60.0
Österåker	10 69.6	8 68.5	34 62.5	12 67.2	64 56.5	7 69.1
Höganäs	11 69.6	54 59.3	114 53.1	49 59.8	45 60.1	14 67.8
Kungsbacka	12 68.6	107 53.5	12 65.3	6 68.9	210 43.2	4 71.2
Staffanstorp	13 68.4	14 66.9	11 65.4	10 67.3	239 40.4	5 69.8
Öckerö	14 68.3	195 45.5	22 63.8	4 69.3	131 49.7	15 67.8
Härryda	15 68.3	84 55.4	17 64.8	14 66.9	234 41.2	33 62.9
Värmdö	16 68.0	105 53.9	38 61.8	23 65.0	53 58.4	30 63.1
Sundbyberg	17 67.9	12 67.2	67 57.9	51 59.6	266 38.2	144 50.0
Mölndal	18 67.9	46 60.5	29 63.0	25 64.7	284 34.7	17 67.0
Vallentuna	19 67.8	74 56.6	48 60.3	15 66.9	118 50.8	2 73.9
Knivsta	20 67.5	1 77.8	9 65.7	26 64.2	97 53.0	18 66.2

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Lerum	21 66.6	78 56.2	3 67.9	8 67.5	161 46.8	31 63.0
Ekerö	22 66.5	127 51.7	82 56.8	36 62.4	91 53.5	9 68.6
Trosa	23 66.4	30 62.4	42 61.4	20 65.8	34 62.2	11 68.4
Kävlinge	24 66.2	99 54.2	62 58.6	22 65.3	148 48.0	73 56.2
Åre	25 66.1	10 67.4	41 61.4	60 57.9	8 76.1	36 62.0
Kungälv	26 65.9	6 69.9	26 63.3	18 66.1	194 44.8	22 64.7
Partille	27 65.7	27 62.6	39 61.6	28 63.8	209 43.3	27 64.1
Svedala	28 65.2	19 66.1	27 63.1	27 64.0	231 41.4	46 60.0
Habo	29 65.1	18 66.2	25 63.3	7 67.5	213 43.2	50 59.5
Tyresö	30 65.1	75 56.5	81 56.8	35 62.6	153 47.6	34 62.6
Mörbylånga	31 64.2	58 58.1	51 60.0	21 65.3	61 57.5	13 68.0
Båstad	32 63.6	48 59.9	128 52.0	50 59.7	39 60.9	20 65.4
Salem	33 63.4	93 54.8	14 65.2	34 63.2	280 36.7	88 55.2
Tjörn	34 63.3	194 45.5	46 61.2	32 63.4	136 48.9	42 60.7
Nykvarn	35 62.5	4 71.5	13 65.2	33 63.2	249 39.9	68 57.0
Ängelholm	36 62.0	37 61.4	65 58.4	43 61.2	171 46.3	45 60.3
Leksand	37 61.8	95 54.7	96 55.1	53 59.1	31 62.7	49 59.6
Varberg	38 61.7	23 64.8	31 62.8	37 62.4	180 45.9	24 64.3
Stockholm	39 61.3	94 54.8	133 51.7	106 54.0	142 48.4	163 48.3
Stenungsund	40 60.8	66 57.3	44 61.3	38 62.0	164 46.7	39 61.4
Hammarö	41 60.4	140 50.7	33 62.5	30 63.6	285 34.7	142 50.2
Ale	42 60.4	39 61.2	19 64.5	44 61.2	238 40.7	63 57.9
Järfälla	43 60.2	3 73.0	93 55.8	82 55.7	224 42.0	61 58.4
Krokom	44 60.1	47 60.3	16 65.0	58 58.3	106 52.1	48 59.8

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Ystad	45 60.0	42 60.9	107 53.8	47 60.2	152 47.6	26 64.1
Orust	46 60.0	121 52.2	94 55.7	66 57.4	54 58.3	57 58.8
Umeå	47 59.6	41 60.9	120 52.4	91 55.0	290 33.1	38 61.5
Lund	48 59.6	65 57.5	257 37.7	199 45.2	275 37.2	116 52.4
Huddinge	49 59.5	92 54.9	110 53.7	69 57.3	182 45.8	51 59.2
Bollebygd	50 58.8	98 54.6	37 62.2	11 67.2	267 38.0	37 61.9
Grästorp	51 58.5	159 48.9	79 57.2	48 59.8	48 59.0	62 58.3
Sotenäs	52 58.3	229 42.5	76 57.4	45 61.0	80 54.4	25 64.3
Alingsås	53 58.2	60 57.9	64 58.5	72 56.9	199 44.4	69 56.7
Höör	54 58.1	15 66.9	171 48.5	61 57.8	83 54.2	21 65.1
Uppsala	55 57.9	13 67.0	161 49.4	163 48.0	277 37.2	67 57.2
Lidköping	56 57.8	152 49.7	47 60.4	63 57.4	195 44.7	97 53.6
Håbo	57 57.6	29 62.5	63 58.5	24 64.9	174 46.1	40 61.2
Upplands-Bro	58 57.4	2 74.2	105 54.2	110 53.6	281 36.0	23 64.4
Vaggeryd	59 57.1	32 61.9	8 65.7	56 58.5	123 50.4	86 55.4
Strömstad	60 56.9	64 57.7	75 57.4	79 56.2	2 78.8	79 55.9
Jönköping	61 56.5	45 60.6	104 54.2	89 55.2	259 38.8	113 52.5
Falkenberg	62 56.4	50 59.6	103 54.3	105 54.1	85 53.9	82 55.7
Vadstena	63 56.1	85 55.3	56 59.1	113 53.2	98 52.8	100 53.3
Skellefteå	64 56.0	89 55.0	21 64.2	40 61.7	222 42.1	55 59.0
Gagnef	65 55.9	150 49.8	68 57.9	39 62.0	89 53.7	122 51.9
Värnamo	66 55.7	128 51.7	30 62.9	80 56.1	170 46.3	76 56.1
Vännäs	67 55.7	28 62.5	54 59.6	52 59.4	188 45.2	118 52.3
Upplands Väsby	68 55.6	17 66.3	102 54.4	71 57.0	221 42.4	181 46.9

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Ulricehamn	69 55.6	73 56.6	58 58.9	98 54.7	156 47.2	102 53.2
Skövde	70 55.6	43 60.7	77 57.4	62 57.6	287 34.4	115 52.4
Härjedalen	71 55.5	104 54.0	116 52.9	112 53.3	7 76.3	28 63.7
Falun	72 55.5	122 52.2	57 59.0	115 53.1	203 43.9	72 56.3
Karlsborg	73 55.4	103 54.0	156 49.7	99 54.7	139 48.7	87 55.3
Karlstad	74 55.2	33 61.9	151 50.0	186 46.5	258 38.9	53 59.2
Piteå	75 55.1	133 51.2	2 68.0	29 63.7	225 41.9	70 56.5
Vårgårda	76 55.0	26 63.3	40 61.4	74 56.8	114 51.1	74 56.2
Hjo	77 54.9	82 55.7	84 56.5	127 52.0	150 47.8	156 48.9
Simrishamn	78 54.8	224 42.9	144 50.6	176 47.0	28 64.2	105 52.9
Tranemo	79 54.8	113 53.1	50 60.0	111 53.6	183 45.8	154 49.1
Lekeberg	80 54.7	70 56.9	86 56.4	67 57.4	189 45.1	95 53.7
Malung-Sälen	81 54.7	191 45.6	43 61.3	133 51.5	3 78.0	10 68.4
Kiruna	82 54.6	172 47.4	5 67.2	31 63.4	122 50.5	1 76.3
Mullsjö	83 54.4	71 56.9	136 51.3	83 55.6	144 48.3	35 62.5
Luleå	84 54.4	68 57.1	24 63.4	55 58.6	276 37.2	108 52.8
Haninge	85 54.4	7 69.7	137 51.2	85 55.4	158 47.1	64 57.6
Skurup	86 54.3	5 71.2	201 45.5	84 55.6	101 52.4	29 63.3
Ydre	87 54.2	198 45.2	150 50.0	161 48.3	21 68.0	65 57.6
Arjeplog	88 54.2	277 33.1	20 64.3	41 61.6	10 74.9	239 41.0
Östhammar	89 54.2	129 51.6	87 56.4	46 60.5	134 49.2	93 54.0
Linköping	90 54.1	72 56.8	195 46.4	211 44.1	286 34.6	59 58.5
Söderköping	91 54.0	126 51.7	74 57.5	54 58.7	99 52.8	54 59.0
Östersund	92 54.0	109 53.4	61 58.6	123 52.2	162 46.8	137 50.7

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Jokkmokk	93 54.0	204 44.8	7 66.5	116 52.9	4 77.2	204 45.3
Strängnäs	94 53.9	36 61.7	134 51.6	102 54.6	143 48.4	58 58.8
Tanum	95 53.9	236 41.8	78 57.3	114 53.2	16 70.2	8 68.7
Arvidsjaur	96 53.8	237 41.7	90 56.3	65 57.4	75 54.8	153 49.1
Säter	97 53.7	112 53.1	80 57.1	87 55.4	135 49.2	120 52.2
Vindeln	98 53.6	118 52.3	15 65.0	101 54.6	57 58.0	107 52.8
Aneby	99 53.4	87 55.1	66 58.0	129 51.7	79 54.6	162 48.3
Gnesta	100 53.3	170 47.6	185 47.3	94 54.8	82 54.3	145 49.9
Halmstad	101 53.1	63 57.7	187 47.2	139 50.9	248 39.9	89 54.8
Karlskrona	102 53.1	187 46.1	143 50.6	92 55.0	227 41.6	71 56.3
Gällivare	103 53.1	161 48.6	1 79.3	17 66.1	257 38.9	131 51.4
Kalmar	104 53.0	31 62.3	183 47.7	121 52.5	262 38.6	160 48.4
Robertsfors	105 52.9	259 38.2	45 61.3	64 57.4	51 58.5	81 55.8
Storuman	106 52.9	274 33.5	108 53.8	81 55.9	9 75.8	75 56.2
Götene	107 52.8	145 50.3	55 59.5	57 58.4	169 46.3	192 46.3
Oskarshamn	108 52.7	184 46.1	97 55.1	138 51.0	220 42.4	201 45.4
Laholm	109 52.5	62 57.7	180 47.9	109 53.6	86 53.8	90 54.8
Mark	110 52.5	102 54.0	100 54.5	86 55.4	155 47.2	78 56.0
Göteborg	111 52.3	25 63.3	182 47.7	210 44.4	289 33.1	159 48.4
Boden	112 52.1	96 54.7	18 64.6	73 56.8	116 51.0	3 73.0
Växjö	113 52.1	35 61.8	190 47.1	201 45.1	268 37.9	94 53.7
Nynäshamn	114 51.9	22 65.1	196 46.4	130 51.6	103 52.2	121 52.1
Mora	115 51.6	220 43.3	35 62.4	70 57.2	127 50.0	66 57.2
Mariestad	116 51.5	162 48.3	106 54.1	88 55.2	283 35.0	80 55.8

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Tidaholm	117 51.5	136 50.9	101 54.4	132 51.5	140 48.6	96 53.7
Örnsköldsvik	118 51.5	178 46.9	92 55.9	97 54.7	192 44.9	170 48.0
Kumla	119 51.5	53 59.4	72 57.6	100 54.6	251 39.8	56 58.9
Årjäng	120 51.4	227 42.8	53 59.7	150 49.7	5 76.6	177 47.5
Rättvik	121 51.3	143 50.5	121 52.4	68 57.3	37 61.5	205 45.3
Västerås	122 51.1	34 61.8	178 48.0	169 47.6	265 38.4	134 51.2
Borås	123 51.1	86 55.2	164 48.9	154 49.1	244 40.1	99 53.4
Kil	124 51.1	142 50.6	199 46.0	140 50.8	130 49.8	202 45.3
Burlöv	125 50.8	9 67.7	214 43.5	168 47.6	108 51.7	91 54.5
Norrtälje	126 50.8	38 61.2	148 50.0	119 52.6	65 56.5	98 53.6
Borgholm	127 50.7	256 38.7	167 48.8	117 52.7	6 76.4	77 56.1
Hudiksvall	128 50.6	192 45.6	147 50.3	157 48.8	145 48.3	126 51.8
Pajala	129 50.2	258 38.5	10 65.6	59 58.1	23 66.0	150 49.3
Svalöv	130 50.2	81 55.7	191 47.1	78 56.2	218 42.5	32 62.9
Kinda	131 50.1	132 51.4	140 51.0	142 50.6	59 57.9	207 45.2
Mjölby	132 50.1	40 60.9	145 50.5	118 52.7	250 39.9	43 60.6
Vimmerby	133 50.0	168 47.8	109 53.7	76 56.2	52 58.5	165 48.2
Norsjö	134 50.0	276 33.4	49 60.2	75 56.6	77 54.7	278 31.0
Essunga	135 49.9	169 47.7	118 52.7	147 49.9	88 53.7	176 47.5
Älvdalen	136 49.9	260 38.0	169 48.8	135 51.3	22 66.3	6 69.4
Karlshamn	137 49.9	201 44.9	229 41.0	192 45.7	263 38.6	125 51.9
Herrljunga	138 49.7	110 53.4	71 57.7	108 53.8	94 53.2	119 52.2
Trollhättan	139 49.7	120 52.2	221 41.6	221 43.4	252 39.6	211 45.2
Smedjebacken	140 49.7	207 44.4	181 47.8	148 49.9	147 48.1	161 48.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Trelleborg	141 49.6	44 60.6	189 47.1	128 51.8	241 40.3	135 51.0
Sundsvall	142 49.5	167 47.9	98 54.9	136 51.3	236 40.8	110 52.6
Sigtuna	143 49.5	11 67.4	172 48.4	143 50.6	181 45.9	164 48.2
Örebro	144 49.5	67 57.2	168 48.8	224 43.1	260 38.7	83 55.6
Berg	145 49.2	115 52.6	122 52.3	208 44.5	12 73.2	245 40.6
Botkyrka	146 49.2	83 55.6	160 49.5	198 45.3	226 41.7	174 47.7
Nordmaling	147 49.2	156 49.3	111 53.4	93 54.9	117 51.0	266 34.9
Sölvesborg	148 49.1	175 47.3	234 40.3	95 54.8	124 50.3	101 53.2
Ljusdal	149 49.1	233 42.1	175 48.1	137 51.3	27 64.8	103 53.1
Gislaved	150 49.0	246 40.0	99 54.7	120 52.6	254 39.4	146 49.7
Vara	151 49.0	155 49.5	131 51.8	166 47.8	95 53.2	220 43.7
Arvika	152 49.0	215 43.6	139 51.1	162 48.1	201 44.1	182 46.9
Enköping	153 48.8	16 66.6	124 52.2	144 50.3	190 44.9	84 55.4
Tibro	154 48.6	100 54.1	125 52.2	187 46.4	211 43.2	173 47.7
Sjöbo	155 48.6	97 54.6	163 49.0	107 53.8	55 58.1	41 61.2
Helsingborg	156 48.5	57 58.5	250 38.6	245 40.4	247 40.0	151 49.2
Eksjö	157 48.5	137 50.9	154 49.8	243 40.7	206 43.7	44 60.4
Åtvidaberg	158 48.4	91 54.9	141 50.9	134 51.5	193 44.8	129 51.6
Forshaga	159 48.4	125 51.9	225 41.3	151 49.6	256 39.1	188 46.5
Lysekil	160 48.2	278 33.1	162 49.2	156 49.0	128 50.0	85 55.4
Vetlanda	161 48.2	163 48.2	174 48.2	227 42.9	113 51.3	123 51.9
Gotland	162 48.1	134 51.2	198 46.1	141 50.7	84 54.1	60 58.5
Sorsele	163 48.1	213 43.7	28 63.0	164 48.0	13 73.2	272 33.8
Älmhult	164 48.1	174 47.4	186 47.2	158 48.5	179 46.0	193 46.2

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nora	165 48.0	193 45.6	112 53.2	185 46.6	104 52.2	237 41.1
Sunne	166 47.9	123 52.1	158 49.5	146 50.1	43 60.3	179 47.1
Ovanåker	167 47.9	209 44.3	203 45.2	204 45.0	191 44.9	259 39.4
Tranås	168 47.7	165 48.0	224 41.4	219 43.6	154 47.2	155 48.9
Uddevalla	169 47.6	141 50.7	157 49.6	190 45.9	204 43.7	238 41.1
Västervik	170 47.6	176 47.2	117 52.8	131 51.6	196 44.7	133 51.3
Övertorneå	171 47.5	261 37.7	155 49.7	184 46.6	11 74.1	249 40.3
Gnosjö	172 47.4	275 33.4	4 67.6	145 50.1	186 45.3	250 40.1
Hörby	173 47.2	154 49.5	209 44.5	96 54.8	69 55.8	112 52.5
Ödeshög	174 47.2	177 47.2	138 51.2	203 45.1	49 58.9	104 52.9
Karlskoga	175 47.1	139 50.8	130 51.9	212 44.1	229 41.6	117 52.3
Norrköping	176 47.0	111 53.2	200 45.9	226 42.9	261 38.6	136 50.9
Älvsbyn	177 46.9	173 47.4	88 56.4	122 52.3	56 58.1	148 49.4
Gävle	178 46.8	114 53.0	218 42.9	242 41.2	288 33.5	141 50.2
Skara	179 46.8	119 52.2	142 50.8	179 46.9	126 50.1	168 48.1
Eslöv	180 46.8	49 59.8	194 46.5	207 44.5	212 43.2	198 45.4
Torsås	181 46.7	232 42.3	252 38.4	172 47.2	50 58.6	111 52.6
Mönsterås	182 46.5	225 42.9	242 39.2	124 52.2	200 44.3	208 45.2
Boxholm	183 46.2	131 51.4	231 40.7	183 46.6	167 46.5	140 50.3
Dals-Ed	184 46.2	272 34.4	233 40.5	217 43.7	29 64.1	276 32.2
Falköping	185 46.2	166 47.9	192 46.8	239 41.6	177 46.0	138 50.7
Torsby	186 46.0	197 45.3	223 41.6	196 45.4	18 68.9	106 52.8
Munkedal	187 46.0	205 44.7	132 51.8	170 47.6	58 58.0	227 42.5
Ljungby	188 45.9	179 46.7	95 55.6	126 52.1	208 43.4	187 46.6

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Åsele	189 45.9	222 43.2	127 52.0	233 42.4	15 71.2	167 48.2
Malmö	190 45.9	24 64.7	266 35.9	284 29.2	255 39.1	186 46.7
Orsa	191 45.8	76 56.3	166 48.8	194 45.6	66 56.2	132 51.4
Kalix	192 45.8	230 42.5	59 58.8	90 55.1	90 53.7	185 46.7
Arboga	193 45.8	135 50.9	179 47.9	206 44.9	112 51.3	217 44.2
Surahammar	194 45.8	203 44.8	115 53.0	77 56.2	184 45.8	258 39.5
Hallstahammar	195 45.7	79 56.2	149 50.0	149 49.8	243 40.1	240 41.0
Tomelilla	196 45.6	147 50.2	227 41.1	173 47.1	24 65.9	191 46.3
Bjurholm	197 45.5	130 51.5	146 50.4	178 46.9	26 65.7	271 34.1
Lycksele	198 45.4	151 49.8	85 56.5	167 47.6	115 51.1	114 52.4
Södertälje	199 45.3	69 57.1	152 49.9	222 43.2	273 37.3	209 45.2
Vänersborg	200 45.2	106 53.9	206 44.8	213 43.9	264 38.4	214 44.5
Landskrona	201 45.2	61 57.8	244 39.1	229 42.6	279 36.7	128 51.7
Örkelljunga	202 45.0	116 52.3	228 41.1	182 46.7	100 52.6	233 41.8
Kristianstad	203 44.8	149 49.9	264 36.5	225 43.1	215 43.1	158 48.5
Svenljunga	204 44.8	181 46.5	129 51.9	180 46.8	74 55.0	206 45.3
Nyköping	205 44.8	88 55.0	219 42.1	215 43.7	207 43.6	184 46.8
Motala	206 44.4	185 46.1	208 44.5	189 45.9	272 37.4	152 49.2
Vansbro	207 44.3	211 44.2	70 57.7	153 49.1	81 54.4	224 42.9
Lilla Edet	208 44.3	59 58.1	113 53.1	104 54.1	172 46.2	270 34.5
Tierp	209 44.1	138 50.8	211 44.0	202 45.1	121 50.5	226 42.6
Sandviken	210 44.0	244 40.3	236 40.0	237 41.9	235 41.1	216 44.4
Sävsjö	211 43.9	146 50.2	241 39.3	260 37.3	157 47.1	234 41.8
Sala	212 43.9	199 45.0	126 52.1	159 48.5	110 51.6	203 45.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nässjö	213 43.7	124 51.9	207 44.6	268 35.7	242 40.2	230 42.1
Älvkarleby	214 43.6	80 56.1	212 43.8	214 43.9	253 39.6	149 49.4
Timrå	215 43.6	216 43.6	153 49.8	125 52.1	160 46.9	147 49.6
Ludvika	216 43.4	144 50.5	177 48.0	271 34.6	278 37.1	166 48.2
Finspång	217 43.4	183 46.3	193 46.5	200 45.2	282 35.1	210 45.2
Tingsryd	218 43.1	249 39.4	245 39.0	228 42.6	32 62.7	251 39.8
Åmål	219 42.9	281 31.3	232 40.6	273 34.0	68 56.1	218 44.1
Askersund	220 42.9	164 48.2	83 56.7	103 54.5	109 51.7	124 51.9
Olofström	221 42.8	248 39.8	256 37.9	160 48.4	202 43.9	223 43.0
Klippan	222 42.7	101 54.1	240 39.6	175 47.1	163 46.8	196 45.8
Vilhelmina	223 42.4	265 36.6	123 52.2	205 44.9	25 65.8	190 46.4
Oxelösund	224 42.4	153 49.7	215 43.3	152 49.3	230 41.4	130 51.5
Osby	225 42.2	217 43.5	265 36.5	253 38.3	176 46.1	222 43.2
Åstorp	226 42.1	55 59.3	261 37.3	216 43.7	67 56.1	253 39.7
Heby	227 42.1	90 54.9	262 36.9	246 40.3	120 50.6	213 44.7
Nordanstig	228 41.8	171 47.6	247 38.9	171 47.5	60 57.7	143 50.0
Eda	229 41.6	239 41.1	253 38.4	241 41.3	1 79.3	232 41.8
Mellerud	230 41.5	189 45.8	277 32.8	251 39.0	33 62.2	255 39.6
Valdemarsvik	231 41.4	226 42.9	269 34.7	220 43.5	73 55.2	172 47.9
Ockelbo	232 41.3	240 40.8	135 51.6	259 37.4	41 60.6	241 40.8
Hallsberg	233 41.3	108 53.4	119 52.5	155 49.0	216 43.0	197 45.5
Malå	234 41.2	252 39.1	73 57.6	177 46.9	44 60.1	274 33.1
Töreboda	235 40.7	160 48.8	270 34.6	244 40.5	111 51.5	246 40.5
Bollnäs	236 40.7	234 42.0	267 35.2	258 37.5	125 50.2	228 42.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Bjuv	237 40.7	56 58.7	248 38.8	193 45.6	271 37.7	254 39.7
Markaryd	238 40.6	242 40.5	184 47.4	174 47.1	198 44.5	235 41.7
Alvesta	239 40.6	231 42.5	235 40.0	263 36.4	232 41.4	219 44.0
Ånge	240 40.4	212 43.8	217 43.1	165 47.8	46 59.6	180 46.9
Bengtsfors	241 40.3	280 31.8	243 39.2	256 37.6	47 59.4	183 46.9
Bromölla	242 40.3	219 43.4	273 34.4	195 45.5	237 40.8	178 47.4
Eskilstuna	243 40.2	158 49.0	220 41.7	279 31.0	269 37.9	171 47.9
Överkalix	244 40.0	214 43.7	159 49.5	197 45.3	20 68.1	275 33.0
Hässleholm	245 39.9	117 52.3	268 34.7	234 42.4	246 40.0	212 44.8
Härnösand	246 39.7	235 42.0	202 45.5	238 41.7	137 48.8	244 40.6
Dorotea	247 39.5	290 17.0	173 48.4	250 39.5	14 71.7	285 28.5
Lindesberg	248 39.3	200 44.9	165 48.9	218 43.6	245 40.0	225 42.8
Hedemora	249 39.3	228 42.8	188 47.1	232 42.4	185 45.4	199 45.4
Strömsund	250 39.3	269 35.6	238 39.8	261 37.1	36 61.5	256 39.6
Uppvidinge	251 39.1	266 36.2	258 37.6	255 38.0	146 48.2	139 50.7
Kungsör	252 39.1	157 49.1	255 38.1	247 39.8	228 41.6	231 41.8
Kristinehamn	253 39.0	238 41.2	254 38.1	257 37.6	197 44.6	200 45.4
Ronneby	254 38.9	223 43.2	282 31.5	265 36.1	274 37.3	236 41.2
Emmaboda	255 38.9	285 29.3	263 36.6	272 34.0	138 48.8	215 44.5
Storfors	256 38.9	262 37.3	276 33.6	188 46.1	70 55.6	175 47.5
Sollefteå	257 38.5	263 37.3	170 48.6	235 42.1	63 56.7	260 38.6
Köping	258 38.4	202 44.8	222 41.6	231 42.5	187 45.2	194 46.0
Katrineholm	259 38.3	208 44.3	251 38.5	267 35.9	219 42.5	247 40.5
Hylte	260 38.3	267 36.0	230 40.8	274 34.0	96 53.0	243 40.7

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nybro	261 38.2	180 46.6	226 41.2	248 39.7	151 47.7	264 35.8
Grums	262 38.1	218 43.4	260 37.4	209 44.4	168 46.4	265 35.4
Hofors	263 38.0	247 39.9	249 38.7	181 46.8	205 43.7	242 40.7
Haparanda	264 37.8	288 27.1	216 43.1	236 42.0	19 68.5	261 37.4
Färgelanda	265 37.7	243 40.5	239 39.7	191 45.7	42 60.6	281 30.1
Avesta	266 37.4	182 46.3	210 44.3	249 39.6	159 47.1	268 34.6
Hagfors	267 37.2	186 46.1	280 32.1	254 38.1	92 53.4	267 34.9
Bräcke	268 36.8	255 38.8	197 46.1	264 36.1	40 60.7	252 39.7
Ragunda	269 36.7	188 45.8	204 45.0	223 43.1	17 69.0	289 25.1
Östra Göinge	270 36.6	282 31.2	289 23.1	270 34.7	233 41.3	169 48.1
Lessebo	271 36.5	279 32.8	237 39.9	278 31.7	166 46.6	262 37.2
Borlänge	272 36.1	221 43.2	213 43.7	283 29.8	270 37.9	221 43.6
Vingåker	273 35.8	254 38.8	283 28.6	269 34.9	105 52.2	229 42.2
Skinnskatteberg	274 35.7	210 44.3	271 34.6	240 41.3	133 49.3	284 28.6
Säffle	275 35.7	253 39.0	288 24.5	276 32.6	71 55.6	195 45.8
Hultsfred	276 34.8	257 38.6	281 31.5	275 33.9	72 55.3	277 32.2
Munkfors	277 34.7	206 44.7	246 39.0	252 38.7	175 46.1	282 29.7
Söderhamn	278 34.5	273 33.7	278 32.5	282 30.1	178 46.0	269 34.5
Fagersta	279 34.3	241 40.7	279 32.4	281 30.2	223 42.1	288 25.2
Kramfors	280 33.6	245 40.1	205 44.9	266 36.0	132 49.7	248 40.4
Laxå	281 33.5	264 37.0	176 48.1	230 42.6	165 46.7	283 28.6
Flen	282 32.9	283 30.4	272 34.6	287 27.4	102 52.4	157 48.5
Degerfors	283 31.8	196 45.3	275 33.8	280 30.5	214 43.1	257 39.5
Norberg	284 31.7	270 35.3	259 37.5	262 36.7	173 46.1	290 21.1

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Gullspång	285 30.5	268 35.8	290 22.4	277 31.8	76 54.8	279 30.7
Högsby	286 30.4	289 18.2	284 27.3	286 28.1	30 62.9	286 28.5
Perstorp	287 28.1	250 39.3	287 24.5	290 19.4	129 49.8	287 27.5
Ljusnarsberg	288 28.1	284 29.8	274 34.3	285 28.4	107 52.0	273 33.3
Hällefors	289 27.6	287 27.3	285 26.4	288 27.4	240 40.3	263 36.1
Filipstad	290 26.6	286 28.2	286 26.2	289 20.2	141 48.6	280 30.4

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Delindex 6–10

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Täby	1 79.2	32 62.7	4 80.8	4 76.8	91 55.0	9 74.7
Danderyd	2 77.4	61 57.7	1 88.7	1 91.6	88 55.3	1 89.9
Lidingö	3 77.3	3 72.9	3 80.9	3 79.8	98 54.4	5 77.9
Nacka	4 75.9	27 63.8	5 78.2	15 67.7	142 50.0	2 81.6
Vellinge	5 75.8	90 54.7	6 77.1	5 75.5	10 69.9	16 68.5
Lomma	6 75.0	22 65.2	2 82.1	2 80.2	6 72.0	12 71.5
Vaxholm	7 72.6	50 60.0	7 74.9	6 72.8	1 78.8	6 77.7
Sollentuna	8 71.0	6 72.5	8 73.8	14 68.4	250 38.9	4 78.3
Solna	9 70.5	4 72.6	10 72.7	10 70.0	256 38.0	3 79.6
Österåker	10 69.6	80 55.7	25 65.4	35 63.1	104 54.1	20 66.3
Höganäs	11 69.6	41 61.3	20 66.1	41 61.5	53 58.6	29 63.5
Kungsbacka	12 68.6	93 54.4	26 65.1	9 70.0	52 58.9	25 64.9
Staffanstorp	13 68.4	26 63.9	11 70.6	26 64.7	42 59.8	113 51.1
Öckerö	14 68.3	2 73.2	56 57.6	30 63.7	2 76.4	52 57.8
Härryda	15 68.3	66 57.1	17 67.3	23 65.2	69 56.8	27 64.0
Värmdö	16 68.0	83 55.2	22 65.8	7 70.8	80 55.8	22 65.7
Sundbyberg	17 67.9	1 86.0	31 62.8	13 68.6	222 43.2	7 77.3
Mölndal	18 67.9	13 68.8	23 65.7	20 66.4	134 50.8	15 69.8
Vallentuna	19 67.8	101 53.6	24 65.6	36 62.7	135 50.8	31 62.8
Knivsta	20 67.5	78 55.9	37 60.6	29 63.8	93 54.9	23 65.6
Lerum	21 66.6	73 56.5	36 61.1	27 64.5	48 59.2	28 63.9
Ekerö	22 66.5	67 56.9	16 68.4	11 69.4	86 55.4	17 67.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Trosa	23 66.4	117 51.5	54 57.8	65 56.6	30 62.1	21 65.8
Kävlinge	24 66.2	97 53.8	12 69.9	25 65.0	71 56.6	34 61.8
Åre	25 66.1	141 50.0	38 60.6	32 63.5	67 57.1	60 56.4
Kungälv	26 65.9	120 51.4	40 60.5	16 67.5	99 54.4	26 64.4
Partille	27 65.7	17 67.0	29 63.1	37 62.3	197 45.5	11 72.4
Svedala	28 65.2	87 54.9	15 68.5	39 61.6	94 54.9	88 53.3
Habo	29 65.1	168 47.9	34 61.5	18 67.0	26 63.4	30 63.1
Tyresö	30 65.1	45 60.9	33 61.8	21 66.3	129 51.3	8 76.9
Mörbylånga	31 64.2	144 50.0	19 66.8	46 60.1	41 59.8	132 49.3
Båstad	32 63.6	186 46.1	44 59.5	31 63.6	57 57.9	18 66.5
Salem	33 63.4	24 64.5	30 63.1	28 64.1	181 46.8	19 66.5
Tjörn	34 63.3	91 54.6	60 57.0	22 65.8	7 71.7	36 61.4
Nykvarn	35 62.5	133 50.8	39 60.6	38 61.9	90 55.1	44 59.0
Ängelholm	36 62.0	82 55.3	57 57.1	40 61.6	170 47.8	42 59.6
Leksand	37 61.8	202 44.6	58 57.1	43 60.9	37 60.9	130 49.5
Varberg	38 61.7	99 53.7	59 57.1	24 65.1	85 55.6	103 51.8
Stockholm	39 61.3	23 64.6	13 69.8	12 68.7	285 30.6	10 74.2
Stenungsund	40 60.8	96 54.0	42 60.0	60 57.3	84 55.6	185 45.9
Hammarö	41 60.4	57 58.5	14 69.1	19 66.5	15 66.8	109 51.3
Ale	42 60.4	54 59.3	62 56.5	71 55.8	126 51.9	51 57.9
Järfälla	43 60.2	9 69.5	50 58.6	54 58.5	289 27.0	13 70.7
Krokom	44 60.1	223 42.6	81 54.4	53 58.9	31 62.1	69 55.1
Ystad	45 60.0	59 58.2	41 60.4	58 57.8	133 50.9	124 49.9
Orust	46 60.0	163 48.3	122 50.5	61 57.2	35 61.5	66 55.8

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Umeå	47 59.6	38 61.8	21 65.9	33 63.5	141 50.1	41 59.6
Lund	48 59.6	11 69.0	9 73.5	8 70.5	172 47.7	24 65.3
Huddinge	49 59.5	19 66.3	27 63.9	63 56.7	276 33.1	14 70.4
Bollebygd	50 58.8	233 41.7	69 56.1	45 60.5	27 63.0	143 48.6
Grästorp	51 58.5	249 39.8	72 55.6	98 52.9	36 61.0	80 54.3
Sotenäs	52 58.3	37 61.9	203 44.7	56 58.0	78 56.1	93 53.0
Alingsås	53 58.2	46 60.6	101 52.6	70 55.9	151 49.2	47 58.9
Höör	54 58.1	166 48.1	46 58.8	100 52.6	185 46.5	79 54.3
Uppsala	55 57.9	30 63.0	18 67.2	17 67.3	266 35.7	35 61.5
Lidköping	56 57.8	70 56.7	78 55.1	55 58.4	152 49.2	85 53.7
Håbo	57 57.6	65 57.2	132 49.5	123 51.1	162 48.2	33 61.9
Upplands-Bro	58 57.4	49 60.3	95 53.3	69 56.1	241 40.1	39 59.9
Vaggeryd	59 57.1	247 40.0	103 52.1	73 55.4	76 56.3	122 50.1
Strömstad	60 56.9	102 53.3	154 48.0	67 56.2	217 43.4	278 35.5
Jönköping	61 56.5	31 62.9	49 58.7	34 63.3	214 43.7	50 58.3
Falkenberg	62 56.4	74 56.3	111 51.2	44 60.5	159 48.5	157 48.0
Vadstena	63 56.1	146 49.7	120 50.8	171 46.8	58 57.8	38 60.2
Skellefteå	64 56.0	132 50.8	86 54.1	120 51.4	143 50.0	125 49.9
Gagnef	65 55.9	246 40.1	74 55.3	91 53.3	18 66.3	90 53.2
Värnamo	66 55.7	110 52.1	186 45.7	76 55.1	138 50.2	65 55.9
Vännäs	67 55.7	154 48.7	70 56.0	103 52.4	56 57.9	142 48.6
Upplands Väsby	68 55.6	8 69.8	65 56.2	68 56.2	252 38.4	83 53.9
Ulricehamn	69 55.6	119 51.4	180 46.3	79 54.9	72 56.6	107 51.5
Skövde	70 55.6	34 62.0	75 55.1	77 55.1	233 42.0	87 53.4

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Härjedalen	71 55.5	271 34.9	117 50.9	119 51.4	32 61.9	217 43.6
Falun	72 55.5	122 51.3	45 59.3	59 57.7	144 49.9	46 59.0
Karlsborg	73 55.4	216 43.2	108 51.4	126 51.1	3 74.1	78 54.3
Karlstad	74 55.2	33 62.1	35 61.2	48 59.9	220 43.3	48 58.5
Piteå	75 55.1	152 49.0	52 58.3	236 41.3	106 53.8	154 48.1
Vårgårda	76 55.0	148 49.3	227 43.0	117 51.5	73 56.5	116 50.7
Hjo	77 54.9	95 54.3	79 54.9	106 52.3	19 65.8	121 50.4
Simrishamn	78 54.8	121 51.4	90 53.7	80 54.7	64 57.2	156 48.0
Tranemo	79 54.8	147 49.5	162 47.5	108 52.1	68 56.9	173 46.6
Lekeberg	80 54.7	263 37.1	61 56.6	111 51.9	24 64.1	86 53.6
Malung-Sälen	81 54.7	187 46.0	170 47.1	216 43.1	189 45.9	119 50.5
Kiruna	82 54.6	123 51.3	165 47.3	164 47.7	119 52.4	272 36.7
Mullsjö	83 54.4	198 44.8	109 51.4	84 54.1	14 68.0	96 52.5
Luleå	84 54.4	71 56.7	32 61.9	87 54.0	183 46.8	252 41.2
Haninge	85 54.4	21 65.6	166 47.2	199 44.6	286 28.9	43 59.2
Skurup	86 54.3	88 54.8	77 55.1	190 45.1	157 48.8	240 42.3
Ydre	87 54.2	273 34.5	71 55.9	75 55.2	4 73.3	253 41.1
Arjeplog	88 54.2	287 28.6	151 48.2	220 42.9	11 69.2	213 43.8
Östhammar	89 54.2	218 43.1	212 43.9	130 50.6	34 61.5	112 51.2
Linköping	90 54.1	15 67.7	43 59.8	42 61.2	236 41.3	58 56.7
Söderköping	91 54.0	204 44.4	85 54.2	112 51.8	132 51.1	63 56.0
Östersund	92 54.0	52 59.5	97 53.1	83 54.4	249 38.9	70 55.0
Jokkmokk	93 54.0	256 38.9	147 48.4	175 46.4	60 57.5	220 43.4
Strängnäs	94 53.9	165 48.1	98 53.1	188 45.4	145 49.9	72 54.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Tanum	95 53.9	225 42.4	241 41.2	113 51.8	81 55.7	195 45.4
Arvidsjaur	96 53.8	280 32.3	51 58.4	243 40.4	8 71.3	169 46.9
Säter	97 53.7	250 39.8	94 53.4	160 47.8	47 59.3	135 49.1
Vindeln	98 53.6	232 41.7	199 44.9	194 45.0	29 62.6	210 44.0
Aneby	99 53.4	203 44.5	53 57.8	118 51.5	89 55.2	126 49.8
Gnesta	100 53.3	182 46.3	115 51.0	147 49.0	25 63.7	67 55.4
Halmstad	101 53.1	40 61.7	88 53.8	51 59.2	281 31.2	110 51.3
Karlskrona	102 53.1	53 59.3	55 57.8	78 54.9	209 44.2	62 56.2
Gällivare	103 53.1	201 44.7	192 45.3	128 50.8	136 50.3	247 41.6
Kalmar	104 53.0	42 61.3	28 63.5	52 59.1	259 37.7	117 50.7
Robertsfors	105 52.9	275 33.4	48 58.7	124 51.1	45 59.4	188 45.9
Storuman	106 52.9	227 42.2	158 47.7	132 50.1	50 59.1	230 42.8
Götene	107 52.8	221 42.7	144 48.6	93 53.2	79 55.9	128 49.7
Oskarshamn	108 52.7	94 54.3	89 53.7	96 53.1	108 53.6	99 52.2
Laholm	109 52.5	172 47.2	152 48.1	50 59.5	116 52.8	141 48.7
Mark	110 52.5	145 49.7	167 47.2	107 52.3	148 49.6	120 50.4
Göteborg	111 52.3	7 70.1	47 58.7	64 56.7	273 33.5	32 62.2
Boden	112 52.1	139 50.4	164 47.4	184 45.5	201 45.2	198 45.1
Växjö	113 52.1	51 59.9	64 56.3	57 57.8	261 37.3	37 60.4
Nynäshamn	114 51.9	81 55.7	116 50.9	105 52.3	246 39.6	209 44.0
Mora	115 51.6	131 50.9	160 47.6	161 47.8	117 52.5	73 54.6
Mariestad	116 51.5	107 52.8	146 48.6	95 53.1	158 48.8	108 51.5
Tidaholm	117 51.5	197 45.0	176 46.5	182 45.7	43 59.8	172 46.7
Örnsköldsvik	118 51.5	151 49.0	67 56.2	92 53.3	121 52.3	167 47.2

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Kumla	119 51.5	109 52.6	218 43.7	151 48.8	192 45.7	197 45.3
Årjäng	120 51.4	267 36.2	134 49.3	152 48.8	33 61.7	269 36.8
Rättvik	121 51.3	241 40.8	153 48.0	154 48.7	125 51.9	251 41.2
Västerås	122 51.1	55 58.8	84 54.2	49 59.8	283 31.0	56 57.3
Borås	123 51.1	43 61.2	107 51.5	88 53.8	274 33.4	54 57.4
Kil	124 51.1	164 48.2	102 52.5	166 47.5	16 66.7	159 48.0
Burlöv	125 50.8	12 68.9	149 48.3	141 49.5	264 36.4	176 46.4
Norrtälje	126 50.8	134 50.7	137 49.1	211 43.5	245 39.8	152 48.1
Borgholm	127 50.7	222 42.7	110 51.3	90 53.4	149 49.5	283 34.4
Hudiksvall	128 50.6	137 50.6	106 51.5	136 49.7	177 47.3	158 48.0
Pajala	129 50.2	290 26.8	148 48.4	232 41.6	9 70.7	282 34.6
Svalöv	130 50.2	192 45.5	173 47.0	143 49.3	156 48.9	89 53.3
Kinda	131 50.1	272 34.7	195 45.2	142 49.5	20 65.7	129 49.5
Mjölby	132 50.1	143 50.0	157 47.9	125 51.1	211 44.1	139 48.8
Vimmerby	133 50.0	219 43.0	138 49.1	145 49.1	113 53.2	227 43.0
Norsjö	134 50.0	242 40.7	163 47.4	254 39.4	5 73.2	232 42.7
Essunga	135 49.9	207 44.3	174 46.7	235 41.3	22 65.0	267 37.4
Älvdalen	136 49.9	234 41.6	286 32.6	186 45.4	28 62.9	202 44.8
Karlshamn	137 49.9	62 57.6	80 54.8	66 56.6	174 47.5	127 49.7
Herrljunga	138 49.7	142 50.0	216 43.8	159 48.1	110 53.3	246 41.7
Trollhättan	139 49.7	18 66.8	82 54.4	99 52.8	230 42.4	40 59.6
Smedjebacken	140 49.7	177 46.8	127 50.3	203 44.1	65 57.1	148 48.5
Trelleborg	141 49.6	39 61.7	130 49.5	201 44.2	173 47.7	166 47.3
Sundsvall	142 49.5	56 58.7	63 56.4	115 51.6	206 44.6	155 48.0

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Sigtuna	143 49.5	25 64.2	129 49.7	176 46.3	282 31.1	208 44.1
Örebro	144 49.5	44 61.1	76 55.1	62 56.9	272 33.6	53 57.5
Berg	145 49.2	258 38.3	222 43.3	134 50.0	38 60.4	211 43.9
Botkyrka	146 49.2	14 68.8	172 47.0	165 47.6	270 34.3	59 56.5
Nordmaling	147 49.2	205 44.4	201 44.8	150 48.8	13 68.8	161 47.9
Sölvesborg	148 49.1	85 55.1	125 50.4	177 46.1	199 45.4	140 48.8
Ljusdal	149 49.1	236 41.6	247 40.2	138 49.6	107 53.7	186 45.9
Gislaved	150 49.0	171 47.2	250 39.6	89 53.5	131 51.1	71 54.8
Vara	151 49.0	195 45.3	187 45.6	205 44.0	100 54.4	175 46.4
Arvika	152 49.0	113 51.7	118 50.9	202 44.1	118 52.4	76 54.5
Enköping	153 48.8	125 51.2	135 49.3	137 49.7	248 39.3	115 50.8
Tibro	154 48.6	156 48.7	217 43.7	167 47.2	109 53.3	144 48.6
Sjöbo	155 48.6	206 44.4	232 42.2	263 37.9	171 47.7	234 42.7
Helsingborg	156 48.5	20 65.9	66 56.2	104 52.4	288 27.5	45 59.0
Eksjö	157 48.5	196 45.1	87 53.9	85 54.1	203 44.7	145 48.5
Åtvidaberg	158 48.4	238 41.5	210 44.0	148 48.9	137 50.3	101 52.1
Forshaga	159 48.4	75 56.2	171 47.1	226 42.3	21 65.4	190 45.8
Lysekil	160 48.2	36 61.9	105 51.7	149 48.9	147 49.6	287 31.3
Vetlanda	161 48.2	200 44.7	208 44.1	74 55.3	122 52.3	178 46.2
Gotland	162 48.1	103 53.1	83 54.3	81 54.6	167 48.0	224 43.0
Sorsele	163 48.1	286 29.8	68 56.2	229 41.9	44 59.6	181 46.0
Älmhult	164 48.1	184 46.3	123 50.5	72 55.7	168 47.9	68 55.2
Nora	165 48.0	174 47.1	136 49.2	192 45.0	103 54.3	84 53.9
Sunne	166 47.9	270 35.0	188 45.5	140 49.5	46 59.4	271 36.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Ovanåker	167 47.9	183 46.3	119 50.9	162 47.8	17 66.4	163 47.7
Tranås	168 47.7	69 56.8	156 47.9	47 60.0	208 44.4	204 44.7
Uddevalla	169 47.6	47 60.4	113 51.1	155 48.6	257 38.0	75 54.5
Västervik	170 47.6	140 50.1	178 46.3	122 51.1	196 45.7	192 45.6
Övertorneå	171 47.5	277 33.2	246 40.8	266 37.8	51 58.9	196 45.3
Gnosjö	172 47.4	224 42.5	219 43.4	82 54.5	105 53.8	55 57.4
Hörby	173 47.2	235 41.6	114 51.0	181 45.8	227 42.8	170 46.9
Ödeshög	174 47.2	278 33.0	143 48.7	114 51.7	95 54.8	256 40.2
Karlskoga	175 47.1	58 58.3	182 46.1	173 46.7	193 45.7	146 48.5
Norrköping	176 47.0	35 62.0	99 53.0	139 49.5	279 31.8	118 50.5
Älvsbyn	177 46.9	268 35.7	91 53.6	272 36.4	112 53.3	221 43.3
Gävle	178 46.8	28 63.1	112 51.2	129 50.7	263 36.8	74 54.5
Skara	179 46.8	105 52.9	264 37.9	168 47.2	268 35.2	77 54.4
Eslöv	180 46.8	84 55.1	96 53.3	163 47.8	240 40.5	164 47.4
Torsås	181 46.7	189 45.7	92 53.5	172 46.7	74 56.5	206 44.4
Mönsterås	182 46.5	161 48.4	189 45.3	109 52.0	70 56.8	280 35.0
Boxholm	183 46.2	260 37.7	93 53.5	158 48.2	55 58.0	200 44.9
Dals-Ed	184 46.2	230 41.9	168 47.1	116 51.5	59 57.7	151 48.3
Falköping	185 46.2	135 50.7	150 48.3	127 51.0	224 43.1	123 50.0
Torsby	186 46.0	262 37.5	159 47.7	257 39.1	97 54.5	201 44.9
Munkedal	187 46.0	191 45.6	272 36.4	179 45.9	101 54.3	131 49.4
Ljungby	188 45.9	181 46.3	145 48.6	219 42.9	213 44.0	203 44.8
Åsele	189 45.9	274 33.6	193 45.3	193 45.0	198 45.5	174 46.5
Malmö	190 45.9	5 72.5	73 55.4	97 53.0	290 26.5	61 56.4

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Orsa	191 45.8	124 51.3	206 44.4	246 40.2	219 43.3	238 42.4
Kalix	192 45.8	239 41.5	141 48.7	251 39.8	61 57.5	262 38.5
Arboga	193 45.8	178 46.8	184 45.9	169 47.0	140 50.1	177 46.3
Surahammar	194 45.8	175 47.1	142 48.7	282 34.0	195 45.7	111 51.2
Hallstahammar	195 45.7	129 51.0	121 50.6	239 40.9	228 42.7	94 52.7
Tomelilla	196 45.6	194 45.4	245 40.8	223 42.4	229 42.6	241 42.0
Bjurholm	197 45.5	284 31.8	100 52.9	110 52.0	102 54.3	150 48.4
Lycksele	198 45.4	231 41.9	196 45.1	195 45.0	146 49.8	222 43.3
Södertälje	199 45.3	60 57.9	124 50.4	259 38.8	284 30.8	49 58.4
Vänersborg	200 45.2	68 56.9	161 47.6	133 50.1	251 38.7	91 53.2
Landskrona	201 45.2	16 67.2	126 50.4	234 41.4	287 28.7	114 50.9
Örkelljunga	202 45.0	159 48.4	270 36.9	183 45.6	205 44.6	286 32.6
Kristianstad	203 44.8	100 53.6	104 51.8	101 52.5	258 37.7	57 57.2
Svenljunga	204 44.8	229 42.0	242 41.2	214 43.4	221 43.3	171 46.9
Nyköping	205 44.8	77 56.1	133 49.3	156 48.2	267 35.4	95 52.6
Motala	206 44.4	98 53.8	205 44.6	146 49.0	234 41.5	92 53.1
Vansbro	207 44.3	265 36.7	255 39.2	225 42.3	161 48.3	165 47.4
Lilla Edet	208 44.3	190 45.6	225 43.0	227 42.2	207 44.5	105 51.7
Tierp	209 44.1	199 44.7	233 42.2	180 45.8	180 47.1	184 45.9
Sandviken	210 44.0	79 55.8	228 43.0	197 44.7	163 48.2	102 52.0
Sävsjö	211 43.9	176 46.9	131 49.5	121 51.2	66 57.1	242 42.0
Sala	212 43.9	157 48.5	229 42.9	185 45.5	260 37.5	162 47.8
Nässjö	213 43.7	106 52.8	200 44.8	135 50.0	200 45.3	104 51.7
Älvkarleby	214 43.6	76 56.2	191 45.3	228 41.9	239 40.5	199 44.9

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Timrå	215 43.6	86 55.0	179 46.3	249 39.9	123 52.2	281 34.7
Ludvika	216 43.4	118 51.5	231 42.2	218 43.0	184 46.7	82 54.1
Finspång	217 43.4	114 51.7	183 46.0	170 46.9	153 49.1	133 49.2
Tingsryd	218 43.1	254 39.1	214 43.8	204 44.0	155 49.1	160 48.0
Åmål	219 42.9	127 51.1	169 47.1	153 48.7	111 53.3	235 42.7
Askersund	220 42.9	283 31.9	280 34.7	157 48.2	115 52.9	243 41.9
Olofström	221 42.8	130 51.0	194 45.3	264 37.8	218 43.4	100 52.2
Klippan	222 42.7	180 46.4	181 46.1	261 38.3	215 43.6	194 45.5
Vilhelmina	223 42.4	276 33.3	248 40.1	240 40.9	77 56.2	270 36.7
Oxelösund	224 42.4	10 69.4	204 44.7	271 37.2	202 44.8	290 17.9
Osby	225 42.2	179 46.7	139 49.0	231 41.6	128 51.3	106 51.7
Åstorp	226 42.1	112 51.8	244 40.8	233 41.5	275 33.3	134 49.1
Heby	227 42.1	158 48.4	251 39.5	255 39.3	87 55.3	138 48.8
Nordanstig	228 41.8	244 40.4	249 39.8	283 33.9	40 59.9	216 43.6
Eda	229 41.6	252 39.5	268 37.3	256 39.1	54 58.0	284 34.4
Mellerud	230 41.5	160 48.4	223 43.2	248 40.0	187 46.3	214 43.7
Valdemarsvik	231 41.4	257 38.5	240 41.4	244 40.4	39 60.1	226 43.0
Ockelbo	232 41.3	281 32.0	269 36.9	217 43.1	63 57.2	153 48.1
Hallsberg	233 41.3	228 42.1	237 41.9	222 42.6	191 45.8	187 45.9
Malå	234 41.2	248 39.8	288 31.6	86 54.0	164 48.2	276 35.8
Töreboda	235 40.7	226 42.4	256 39.1	212 43.5	127 51.6	218 43.6
Bollnäs	236 40.7	115 51.7	128 50.1	237 41.2	179 47.1	212 43.9
Bjuv	237 40.7	72 56.6	289 30.7	274 35.9	216 43.5	98 52.4
Markaryd	238 40.6	209 44.2	279 34.9	210 43.6	130 51.2	233 42.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Alvesta	239 40.6	210 44.0	209 44.1	94 53.2	182 46.8	97 52.5
Ånge	240 40.4	266 36.3	283 33.9	265 37.8	188 46.0	249 41.3
Bengtsfors	241 40.3	220 42.9	220 43.4	247 40.0	82 55.7	257 40.0
Bromölla	242 40.3	149 49.2	207 44.3	191 45.1	194 45.7	260 39.2
Eskilstuna	243 40.2	48 60.4	155 48.0	213 43.4	280 31.8	81 54.2
Överkalix	244 40.0	289 27.3	281 34.7	284 33.0	12 69.2	289 27.9
Hässleholm	245 39.9	116 51.6	140 48.9	144 49.2	269 34.5	136 49.0
Härnösand	246 39.7	108 52.7	198 45.0	198 44.7	277 32.9	137 48.9
Dorotea	247 39.5	264 36.8	185 45.7	273 36.1	75 56.4	189 45.8
Lindesberg	248 39.3	237 41.6	259 38.8	238 41.1	169 47.8	191 45.7
Hedemora	249 39.3	213 43.8	266 37.3	250 39.8	186 46.5	229 42.8
Strömsund	250 39.3	279 32.4	253 39.3	209 43.7	120 52.4	193 45.5
Uppvidinge	251 39.1	173 47.1	271 36.7	230 41.6	238 40.7	180 46.0
Kungsör	252 39.1	188 45.8	276 35.8	200 44.3	160 48.3	179 46.1
Kristinehamn	253 39.0	92 54.4	226 43.0	276 35.6	225 43.0	183 45.9
Ronneby	254 38.9	138 50.5	235 42.1	131 50.5	265 36.1	64 55.9
Emmaboda	255 38.9	193 45.4	190 45.3	178 46.1	114 53.0	250 41.3
Storfors	256 38.9	240 41.4	234 42.1	281 34.2	124 52.1	248 41.5
Sollefteå	257 38.5	253 39.5	211 44.0	269 37.4	165 48.2	207 44.3
Köping	258 38.4	111 51.8	260 38.7	245 40.3	255 38.2	255 40.8
Katrineholm	259 38.3	64 57.2	236 42.0	207 43.9	253 38.4	168 47.1
Hylte	260 38.3	214 43.4	261 38.5	102 52.4	223 43.2	264 38.2
Nybro	261 38.2	162 48.3	215 43.8	189 45.2	243 39.8	244 41.9
Grums	262 38.1	208 44.3	213 43.9	267 37.6	83 55.6	288 30.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Hofors	263 38.0	155 48.7	262 38.3	260 38.5	176 47.3	223 43.1
Haparanda	264 37.8	212 43.9	202 44.8	290 27.7	262 37.2	239 42.3
Färgelanda	265 37.7	211 44.0	263 38.1	252 39.7	204 44.6	245 41.9
Avesta	266 37.4	104 52.9	238 41.8	224 42.3	254 38.3	274 36.5
Hagfors	267 37.2	245 40.3	221 43.3	285 32.0	92 54.9	268 37.4
Bräcke	268 36.8	269 35.1	175 46.5	270 37.2	139 50.2	263 38.4
Ragunda	269 36.7	285 31.2	278 34.9	275 35.9	23 64.8	277 35.7
Östra Göinge	270 36.6	153 49.0	277 35.1	196 44.9	226 42.9	147 48.5
Lessebo	271 36.5	128 51.1	177 46.3	187 45.4	247 39.5	182 46.0
Borlänge	272 36.1	29 63.1	224 43.1	208 43.8	278 32.9	205 44.7
Vingåker	273 35.8	136 50.6	275 35.8	268 37.4	96 54.8	279 35.4
Skinnskatteberg	274 35.7	261 37.5	282 34.7	287 30.7	62 57.4	215 43.7
Säffle	275 35.7	243 40.4	230 42.3	221 42.6	166 48.1	259 39.5
Hultsfred	276 34.8	217 43.1	243 41.0	253 39.6	210 44.2	266 37.8
Munkfors	277 34.7	185 46.2	258 39.0	279 34.7	232 42.1	275 36.3
Söderhamn	278 34.5	150 49.1	254 39.3	206 43.9	212 44.0	258 39.9
Fagersta	279 34.3	63 57.4	284 33.6	215 43.4	271 34.2	149 48.5
Kramfors	280 33.6	255 38.9	267 37.3	262 38.0	242 39.9	265 38.2
Laxå	281 33.5	282 31.9	239 41.5	241 40.9	178 47.1	261 38.5
Flen	282 32.9	126 51.1	257 39.0	242 40.6	244 39.8	254 41.0
Degerfors	283 31.8	169 47.7	285 33.4	277 35.4	150 49.2	231 42.8
Norberg	284 31.7	215 43.2	197 45.0	258 39.0	235 41.4	236 42.6
Gullspång	285 30.5	170 47.3	274 36.1	288 30.3	154 49.1	219 43.4
Högsby	286 30.4	259 37.8	290 25.5	174 46.6	49 59.2	285 33.3

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Perstorp	287 28.1	89 54.7	252 39.5	280 34.3	237 41.3	273 36.5
Ljusnarsberg	288 28.1	288 27.5	287 31.7	289 28.0	190 45.9	225 43.0
Hällefors	289 27.6	251 39.7	265 37.5	278 35.0	175 47.3	228 42.8
Filipstad	290 26.6	167 48.0	273 36.3	286 31.8	231 42.2	237 42.4

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Delindex 11–13

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Täby	1 79.2	187 45.6	2 81.4	190 46.1
Danderyd	2 77.4	106 52.3	9 68.3	174 47.7
Lidingö	3 77.3	188 45.5	1 84.8	135 50.9
Nacka	4 75.9	88 53.9	14 67.4	124 51.9
Vellinge	5 75.8	133 49.5	15 66.8	200 44.5
Lomma	6 75.0	141 49.2	8 69.4	273 36.0
Vaxholm	7 72.6	223 43.0	24 63.9	58 58.2
Sollentuna	8 71.0	85 54.5	3 78.8	125 51.9
Solna	9 70.5	171 46.5	4 78.7	219 43.1
Österåker	10 69.6	280 34.7	12 68.0	157 49.2
Höganäs	11 69.6	15 68.3	11 68.1	191 46.0
Kungsbacka	12 68.6	162 47.4	45 60.1	146 50.1
Staffanstorp	13 68.4	235 42.1	39 60.9	247 40.3
Öckerö	14 68.3	288 31.5	184 47.2	31 63.1
Härryda	15 68.3	78 55.7	21 64.3	51 59.0
Värmdö	16 68.0	261 38.5	25 63.9	154 49.3
Sundbyberg	17 67.9	159 47.6	27 63.7	218 43.2
Mölndal	18 67.9	146 48.4	52 58.2	156 49.3
Vallentuna	19 67.8	155 47.7	10 68.2	61 58.1
Knivsta	20 67.5	278 35.4	93 53.7	183 46.7
Lerum	21 66.6	208 44.4	96 53.5	62 58.0
Ekerö	22 66.5	217 43.6	100 53.0	149 49.7

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Trosa	23 66.4	224 42.9	113 51.5	88 55.2
Kävlinge	24 66.2	189 45.5	5 74.1	138 50.7
Åre	25 66.1	112 51.1	177 47.3	47 59.6
Kungälv	26 65.9	119 50.3	98 53.2	222 43.0
Partille	27 65.7	282 33.4	32 62.4	202 44.4
Svedala	28 65.2	160 47.5	20 65.4	91 55.0
Habo	29 65.1	273 35.8	109 52.2	55 58.6
Tyresö	30 65.1	269 37.2	69 55.7	167 48.7
Mörbylånga	31 64.2	158 47.6	153 48.8	79 56.1
Båstad	32 63.6	190 45.5	87 54.2	87 55.4
Salem	33 63.4	249 39.7	29 63.5	141 50.6
Tjörn	34 63.3	218 43.6	116 51.2	209 43.8
Nykvarn	35 62.5	260 38.6	73 55.5	106 53.5
Ängelholm	36 62.0	43 59.8	60 56.8	129 51.6
Leksand	37 61.8	33 61.9	19 65.6	188 46.2
Varberg	38 61.7	214 43.7	154 48.7	192 45.9
Stockholm	39 61.3	233 42.1	7 71.5	221 43.0
Stenungsund	40 60.8	61 57.8	88 54.2	99 54.4
Hammarö	41 60.4	284 32.5	192 47.0	169 48.6
Ale	42 60.4	242 40.9	67 55.9	89 55.1
Järfälla	43 60.2	267 37.3	38 60.9	145 50.3
Krokom	44 60.1	46 59.6	252 39.7	49 59.1
Ystad	45 60.0	111 51.3	55 57.3	246 40.4
Orust	46 60.0	26 64.9	198 46.6	6 69.4

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Umeå	47 59.6	51 59.2	123 50.6	285 30.1
Lund	48 59.6	58 58.2	79 54.8	220 43.1
Huddinge	49 59.5	250 39.6	30 62.7	208 43.8
Bollebygd	50 58.8	266 37.3	53 58.1	83 55.7
Grästorp	51 58.5	19 67.4	235 43.0	8 68.8
Sotenäs	52 58.3	194 45.3	130 50.3	65 57.2
Alingsås	53 58.2	147 48.4	86 54.3	112 52.5
Höör	54 58.1	241 41.0	51 58.3	50 59.0
Uppsala	55 57.9	174 46.0	103 52.7	164 48.8
Lidköping	56 57.8	204 44.7	33 62.4	43 60.6
Håbo	57 57.6	229 42.6	151 49.0	270 36.3
Upplands-Bro	58 57.4	227 42.8	40 60.8	254 39.0
Vaggeryd	59 57.1	166 46.9	78 55.1	108 53.2
Strömstad	60 56.9	83 54.8	94 53.5	48 59.2
Jönköping	61 56.5	237 41.9	161 48.3	186 46.4
Falkenberg	62 56.4	117 50.9	110 52.2	170 48.5
Vadstena	63 56.1	52 59.1	213 45.8	73 56.7
Skellefteå	64 56.0	143 49.0	64 56.3	260 38.2
Gagnef	65 55.9	240 41.2	205 46.2	76 56.3
Värnamo	66 55.7	65 57.4	74 55.4	199 44.6
Vännäs	67 55.7	74 56.0	211 45.8	267 36.8
Upplands Väsby	68 55.6	286 32.0	46 58.9	227 42.6
Ulricehamn	69 55.6	200 44.9	47 58.8	67 57.1
Skövde	70 55.6	173 46.2	66 56.1	97 54.6

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Härjedalen	71 55.5	24 65.2	281 32.6	22 64.6
Falun	72 55.5	222 43.1	179 47.3	159 49.1
Karlsborg	73 55.4	177 46.0	186 47.1	32 63.1
Karlstad	74 55.2	247 39.7	84 54.4	257 38.7
Piteå	75 55.1	149 48.2	83 54.4	229 42.4
Vårgårda	76 55.0	100 52.9	209 45.9	201 44.5
Hjo	77 54.9	252 39.5	168 48.1	123 52.0
Simrishamn	78 54.8	38 60.6	59 56.8	136 50.9
Tranemo	79 54.8	16 68.2	104 52.6	18 65.0
Lekeberg	80 54.7	281 34.3	48 58.7	117 52.2
Malung-Sälen	81 54.7	72 56.4	207 46.2	114 52.3
Kiruna	82 54.6	253 39.1	22 64.1	290 10.1
Mullsjö	83 54.4	192 45.3	258 38.2	242 40.9
Luleå	84 54.4	179 45.7	85 54.3	272 36.1
Haninge	85 54.4	264 38.0	13 67.7	172 48.1
Skurup	86 54.3	244 40.7	76 55.3	175 47.7
Ydre	87 54.2	178 46.0	163 48.3	17 65.1
Arjeplog	88 54.2	1 85.6	210 45.9	42 60.9
Östhammar	89 54.2	77 55.8	112 51.9	122 52.0
Linköping	90 54.1	257 38.9	35 61.4	252 39.3
Söderköping	91 54.0	231 42.5	232 43.6	177 47.4
Östersund	92 54.0	68 56.7	90 53.9	236 41.6
Jokkmokk	93 54.0	8 71.7	203 46.2	131 51.4
Strängnäs	94 53.9	37 61.0	62 56.4	286 27.3

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Tanum	95 53.9	202 44.8	204 46.2	2 71.2
Arvidsjaur	96 53.8	39 60.4	56 57.1	30 63.2
Säter	97 53.7	13 69.2	191 47.0	116 52.2
Vindeln	98 53.6	27 64.7	183 47.2	163 48.9
Aneby	99 53.4	251 39.5	219 44.9	11 68.1
Gnesta	100 53.3	47 59.4	195 46.7	155 49.3
Halmstad	101 53.1	87 53.9	26 63.7	161 49.0
Karlskrona	102 53.1	236 41.9	152 48.9	139 50.6
Gällivare	103 53.1	272 36.5	17 66.4	281 33.2
Kalmar	104 53.0	245 40.4	126 50.4	130 51.5
Robertsfors	105 52.9	44 59.7	254 39.6	120 52.0
Storuman	106 52.9	55 58.7	125 50.5	195 45.3
Götene	107 52.8	210 44.3	70 55.6	35 62.8
Oskarshamn	108 52.7	213 44.0	50 58.5	33 62.9
Laholm	109 52.5	268 37.3	172 47.8	72 56.9
Mark	110 52.5	196 45.0	117 51.1	86 55.5
Göteborg	111 52.3	164 47.3	102 52.7	253 39.3
Boden	112 52.1	134 49.5	274 34.1	266 37.0
Växjö	113 52.1	234 42.1	77 55.1	214 43.5
Nynäshamn	114 51.9	169 46.6	44 60.1	181 46.8
Mora	115 51.6	238 41.7	239 41.7	243 40.6
Mariestad	116 51.5	163 47.4	124 50.6	34 62.8
Tidaholm	117 51.5	130 49.6	63 56.4	46 60.0
Örnsköldsvik	118 51.5	49 59.2	174 47.7	263 37.7

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Kumla	119 51.5	151 48.1	61 56.7	148 50.0
Årjäng	120 51.4	157 47.6	108 52.3	56 58.5
Rättvik	121 51.3	129 49.6	18 65.8	151 49.5
Västerås	122 51.1	186 45.6	43 60.2	280 33.9
Borås	123 51.1	89 53.8	111 52.1	176 47.4
Kil	124 51.1	94 53.3	148 49.2	162 49.0
Burlöv	125 50.8	270 36.9	41 60.7	284 31.4
Norrtälje	126 50.8	212 44.1	57 57.1	105 53.5
Borgholm	127 50.7	201 44.8	139 49.6	23 64.3
Hudiksvall	128 50.6	35 61.1	68 55.8	119 52.0
Pajala	129 50.2	7 72.8	277 33.8	95 54.8
Svalöv	130 50.2	221 43.3	131 50.2	240 41.1
Kinda	131 50.1	104 52.4	143 49.4	102 53.8
Mjölby	132 50.1	132 49.5	182 47.2	230 42.2
Vimmerby	133 50.0	206 44.5	156 48.5	84 55.6
Norsjö	134 50.0	5 79.3	89 54.1	225 42.9
Essunga	135 49.9	9 70.0	218 45.0	12 67.8
Älvdalen	136 49.9	92 53.4	248 41.1	9 68.7
Karlshamn	137 49.9	25 65.0	199 46.4	70 56.9
Herrljunga	138 49.7	226 42.9	176 47.5	216 43.3
Trollhättan	139 49.7	93 53.3	162 48.3	205 44.2
Smedjebacken	140 49.7	29 62.9	208 46.0	5 70.0
Trelleborg	141 49.6	271 36.8	54 57.6	226 42.8
Sundsvall	142 49.5	176 46.0	247 41.2	259 38.2

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Sigtuna	143 49.5	258 38.6	34 61.5	168 48.6
Örebro	144 49.5	275 35.8	95 53.5	277 34.4
Berg	145 49.2	36 61.0	249 41.0	85 55.6
Botkyrka	146 49.2	205 44.6	31 62.6	278 34.3
Nordmaling	147 49.2	11 69.4	262 37.4	283 31.6
Sölvesborg	148 49.1	152 48.1	167 48.1	53 58.8
Ljusdal	149 49.1	79 55.4	181 47.2	38 62.3
Gislaved	150 49.0	56 58.4	114 51.4	77 56.1
Vara	151 49.0	32 62.0	158 48.4	4 70.1
Arvika	152 49.0	66 56.9	81 54.4	233 41.9
Enköping	153 48.8	220 43.4	165 48.2	288 21.8
Tibro	154 48.6	219 43.5	72 55.5	15 65.9
Sjöbo	155 48.6	262 38.3	36 61.1	121 52.0
Helsingborg	156 48.5	246 40.1	16 66.6	255 39.0
Eksjö	157 48.5	99 53.0	164 48.2	166 48.7
Åtvidaberg	158 48.4	197 45.0	115 51.4	94 54.8
Forshaga	159 48.4	40 60.3	180 47.3	180 46.8
Lysekil	160 48.2	30 62.8	215 45.7	152 49.3
Vetlanda	161 48.2	124 49.9	127 50.4	40 61.3
Gotland	162 48.1	90 53.6	290 14.0	184 46.6
Sorsele	163 48.1	28 64.2	268 35.6	193 45.8
Älmhult	164 48.1	82 54.9	193 46.9	271 36.2
Nora	165 48.0	31 62.6	250 40.8	189 46.1
Sunne	166 47.9	105 52.3	121 50.7	107 53.4

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Ovanåker	167 47.9	54 58.8	238 41.7	3 70.4
Tranås	168 47.7	115 51.0	220 44.8	45 60.2
Uddevalla	169 47.6	136 49.3	146 49.3	140 50.6
Västervik	170 47.6	193 45.3	138 49.6	185 46.5
Övertorneå	171 47.5	6 75.3	49 58.6	59 58.2
Gnosjö	172 47.4	263 38.0	224 44.5	101 54.0
Hörby	173 47.2	209 44.3	71 55.6	258 38.4
Ödeshög	174 47.2	126 49.9	190 47.0	64 57.6
Karlskoga	175 47.1	131 49.5	144 49.3	265 37.2
Norrköping	176 47.0	243 40.9	28 63.7	262 37.8
Älvsbyn	177 46.9	42 59.8	257 38.8	197 45.1
Gävle	178 46.8	216 43.7	82 54.4	128 51.7
Skara	179 46.8	73 56.3	142 49.4	75 56.4
Eslöv	180 46.8	259 38.6	105 52.6	160 49.0
Torsås	181 46.7	154 47.7	270 35.2	39 62.3
Mönsterås	182 46.5	23 65.5	227 43.9	10 68.6
Boxholm	183 46.2	150 48.1	253 39.7	14 66.2
Dals-Ed	184 46.2	10 69.5	200 46.4	28 63.4
Falköping	185 46.2	211 44.2	160 48.3	57 58.4
Torsby	186 46.0	127 49.7	132 50.1	142 50.5
Munkedal	187 46.0	215 43.7	202 46.3	37 62.5
Ljungby	188 45.9	144 48.6	80 54.7	238 41.3
Åsele	189 45.9	4 79.7	275 33.9	109 53.1
Malmö	190 45.9	230 42.5	58 57.1	275 35.1

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Orsa	191 45.8	142 49.1	171 47.9	206 44.0
Kalix	192 45.8	225 42.9	260 37.7	137 50.9
Arboga	193 45.8	80 55.1	206 46.2	217 43.2
Surahammar	194 45.8	86 54.4	129 50.3	132 51.2
Hallstahammar	195 45.7	182 45.7	106 52.5	251 39.4
Tomelilla	196 45.6	62 57.7	42 60.3	179 46.9
Bjurholm	197 45.5	69 56.6	282 32.2	276 34.4
Lycksele	198 45.4	138 49.3	170 47.9	287 23.3
Södertälje	199 45.3	228 42.6	37 61.0	248 40.3
Vänersborg	200 45.2	239 41.3	189 47.0	81 55.9
Landskrona	201 45.2	255 39.0	23 64.0	237 41.4
Örkelljunga	202 45.0	107 52.2	6 72.8	13 66.8
Kristianstad	203 44.8	254 39.1	101 52.9	269 36.4
Svenljunga	204 44.8	70 56.6	166 48.1	71 56.9
Nyköping	205 44.8	181 45.7	137 49.7	264 37.2
Motala	206 44.4	185 45.6	119 51.0	234 41.8
Vansbro	207 44.3	12 69.3	264 36.9	133 51.2
Lilla Edet	208 44.3	283 32.7	223 44.6	92 54.9
Tierp	209 44.1	41 60.2	231 43.6	82 55.7
Sandviken	210 44.0	67 56.7	118 51.1	78 56.1
Sävsjö	211 43.9	81 55.0	243 41.4	104 53.6
Sala	212 43.9	140 49.2	228 43.8	153 49.3
Nässjö	213 43.7	114 51.0	178 47.3	115 52.3
Älvkarleby	214 43.6	265 37.8	197 46.7	36 62.8

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Timrå	215 43.6	84 54.8	287 28.0	212 43.6
Ludvika	216 43.4	98 53.1	188 47.0	68 57.1
Finspång	217 43.4	285 32.4	141 49.4	100 54.1
Tingsryd	218 43.1	57 58.3	128 50.4	54 58.7
Åmål	219 42.9	22 66.7	236 42.8	171 48.2
Askersund	220 42.9	207 44.4	276 33.8	261 37.9
Olofström	221 42.8	59 58.2	149 49.2	60 58.1
Klippan	222 42.7	161 47.5	107 52.4	182 46.8
Vilhelmina	223 42.4	45 59.6	245 41.3	150 49.6
Oxelösund	224 42.4	14 68.3	135 49.8	289 13.8
Osby	225 42.2	145 48.5	136 49.7	98 54.4
Åstorp	226 42.1	277 35.5	65 56.2	110 53.0
Heby	227 42.1	248 39.7	241 41.6	52 59.0
Nordanstig	228 41.8	175 46.0	221 44.7	268 36.8
Eda	229 41.6	116 51.0	196 46.7	113 52.3
Mellerud	230 41.5	121 50.0	134 49.8	24 64.2
Valdemarsvik	231 41.4	120 50.3	237 42.3	74 56.7
Ockelbo	232 41.3	64 57.4	283 31.6	7 69.0
Hallsberg	233 41.3	290 28.0	185 47.1	279 34.2
Malå	234 41.2	2 83.1	288 21.7	213 43.5
Töreboda	235 40.7	118 50.3	194 46.9	19 64.8
Bollnäs	236 40.7	195 45.1	240 41.6	26 63.6
Bjuv	237 40.7	122 50.0	173 47.7	127 51.8
Markaryd	238 40.6	71 56.4	217 45.2	211 43.6

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Alvesta	239 40.6	125 49.9	234 43.1	232 42.0
Ånge	240 40.4	17 67.6	272 34.1	44 60.5
Bengtsfors	241 40.3	76 55.8	261 37.5	21 64.7
Bromölla	242 40.3	148 48.3	169 47.9	158 49.2
Eskilstuna	243 40.2	232 42.2	159 48.3	256 38.9
Överkalix	244 40.0	20 67.4	226 44.1	165 48.8
Hässleholm	245 39.9	287 31.5	212 45.8	228 42.6
Härnösand	246 39.7	113 51.1	263 37.4	239 41.2
Dorotea	247 39.5	3 81.6	284 31.0	118 52.0
Lindesberg	248 39.3	199 44.9	201 46.3	203 44.4
Hedemora	249 39.3	101 52.9	229 43.6	194 45.4
Strömsund	250 39.3	108 52.2	150 49.2	63 57.9
Uppvidinge	251 39.1	21 66.7	230 43.6	111 52.5
Kungsör	252 39.1	109 51.9	187 47.1	198 45.0
Kristinehamn	253 39.0	168 46.6	97 53.4	241 41.0
Ronneby	254 38.9	167 46.9	145 49.3	69 57.0
Emmaboda	255 38.9	50 59.2	265 36.4	27 63.4
Storfors	256 38.9	97 53.1	280 33.2	25 63.7
Sollefteå	257 38.5	203 44.7	246 41.3	249 39.7
Köping	258 38.4	139 49.3	222 44.6	245 40.5
Katrineholm	259 38.3	256 38.9	147 49.3	231 42.1
Hylte	260 38.3	91 53.6	157 48.5	134 51.2
Nybro	261 38.2	75 55.9	285 30.2	90 55.0
Grums	262 38.1	96 53.1	216 45.6	143 50.5

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Hofors	263 38.0	103 52.7	279 33.3	66 57.2
Haparanda	264 37.8	135 49.4	133 49.8	20 64.8
Färgelanda	265 37.7	102 52.7	269 35.5	93 54.8
Avesta	266 37.4	180 45.7	225 44.2	207 44.0
Hagfors	267 37.2	34 61.7	155 48.7	204 44.4
Bräcke	268 36.8	18 67.5	289 15.4	80 55.9
Ragunda	269 36.7	172 46.3	286 29.3	126 51.8
Östra Göinge	270 36.6	60 57.9	75 55.3	96 54.7
Lessebo	271 36.5	184 45.6	122 50.6	282 32.8
Borlänge	272 36.1	289 29.9	214 45.8	274 35.9
Vingåker	273 35.8	95 53.2	233 43.1	196 45.3
Skinnskatteberg	274 35.7	110 51.4	91 53.8	173 48.0
Säffle	275 35.7	156 47.7	140 49.5	215 43.4
Hultsfred	276 34.8	53 59.0	251 40.4	41 61.0
Munkfors	277 34.7	128 49.6	120 50.9	147 50.0
Söderhamn	278 34.5	153 48.1	175 47.6	29 63.3
Fagersta	279 34.3	48 59.3	99 53.2	187 46.3
Kramfors	280 33.6	198 44.9	242 41.5	224 42.9
Laxå	281 33.5	279 35.3	256 38.9	144 50.4
Flen	282 32.9	191 45.4	278 33.5	235 41.6
Degerfors	283 31.8	274 35.8	271 35.1	210 43.7
Norberg	284 31.7	123 50.0	267 36.3	244 40.5
Gullspång	285 30.5	276 35.6	259 37.7	16 65.7
Högsby	286 30.4	170 46.5	255 39.1	1 78.1

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Perstorp	287 28.1	165 47.2	244 41.4	250 39.5
Ljusnarsberg	288 28.1	183 45.7	92 53.8	103 53.6
Hällefors	289 27.6	137 49.3	266 36.3	178 47.3
Filipstad	290 26.6	63 57.7	273 34.1	223 42.9

Appendix 3. Klusteranalys av svenska kommuner

Vad appendixet innehåller. Appendixet redovisar en hierarkisk klusteranalys av samtliga 290 kommuner baserad på TDR:s 13 delindex, inklusive Befolkning. TDR Total och rangtal ingår inte i själva klustringen. Kommunerna grupperas först i fyra huvudgrupper. Varje huvudgrupp delas därefter i sina två omedelbara dottergrenar i Ward-trädet, vilket ger åtta hierarkiskt definierade undertyper. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod används. Tabellerna visar gruppstorlek, genomsnittlig TDR-rang och TDR-nivå, typiska kommuner samt de delindex som särskilt kännetecknar respektive grupp.

Tolkning. Klusterlösningen ska läsas som en typologi, inte som en ny ranking. Kommuner inom samma grupp har liknande profiler över de 13 delindexen, även när deras TDR Total skiljer sig. Undergrupperna beskriver nästa nivå i samma hierarki och är därför genuina underkategorier till de fyra huvudgrupperna.

Tabell 1. De fyra huvudgrupperna

Kluster	1
Benämning	Välmående tillväxt- och pendlingskommuner
N	34
Genomsnittlig TDR-rang	19,9
TDR-index, medel	68,10
Typiska kommuner	Värmdö, Kungsbacka, Tyresö, Ekerö, Kävlinge
Profil	Relativt starkt: 8 Hälsa, 7 Utbildning, 10 Miljö. Relativt svagt: 11 Kultur/Fritid, 4 Företagande, Välfärdsblock.

Kluster	2
Benämning	Stabila små- och mellankommuner
N	81
Genomsnittlig TDR-rang	92,5
TDR-index, medel	54,51
Typiska kommuner	Mark, Söderköping, Östhammar, Falkenberg, Ulricehamn
Profil	Relativt starkt: 2 Arbetsmarknad, 5 Bostäder, 3 Inkomster. Relativt svagt: 6 Tillgänglighet/Infrastruktur, 10 Miljö, 11 Kultur/Fritid.

Kluster	3
Benämning	Större regionala centra med sociala utmaningar
N	42
Genomsnittlig TDR-rang	152,3
TDR-index, medel	48,78
Typiska kommuner	Växjö, Gävle, Norrköping, Nyköping, Eslöv
Profil	Relativt starkt: 6 Tillgänglighet/Infrastruktur, 1 Befolkning, Ekonomiblock. Relativt svagt: 9 Trygghet, 4 Företagande, 11 Kultur/Fritid.

Kluster	4
Benämning	Mindre perifera kommuner med lokal styrka
N	133
Genomsnittlig TDR-rang	207,8
TDR-index, medel	43,01
Typiska kommuner	Tierp, Arboga, Svenljunga, Hedemora, Markaryd
Profil	Relativt starkt: 11 Kultur/Fritid, 4 Företagande, Välfärdsblock. Relativt svagt: 5 Bostäder, 8 Hälsa, 7 Utbildning.

Huvudgrupperna ordnar sig tydligt efter genomsnittlig TDR-nivå trots att TDR Total inte har använts som klustervariabel. Det betyder samtidigt inte att klustren bara är ranggrupper; profilerna skiljer sig systematiskt mellan kommuntyperna.

Tabell 2. Hierarkisk uppdelning i åtta undertyper

Undergrupp	1A
Benämning	Högpresterande storstadsnära kommuner
N	12
Genomsnittlig TDR-rang	12,5
TDR-index, medel	71,96
Typiska kommuner	Sollentuna, Nacka, Solna, Täby, Lidingö
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Miljö, Ekonomiblock, Utbildning; lägre främst i Bostäder, Trygghet, Befolkning.

Undergrupp	1B
Benämning	Starka pendlings- och tillväxtkommuner
N	22
Genomsnittlig TDR-rang	23,9
TDR-index, medel	65,99
Typiska kommuner	Lerum, Kungsbacka, Ekerö, Värmdö, Svedala
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Bostäder, Trygghet, Befolkning; lägre främst i Miljö, Ekonomiblock, Utbildning.

Undergrupp	2A
Benämning	Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka
N	28
Genomsnittlig TDR-rang	79,1
TDR-index, medel	56,44
Typiska kommuner	Orust, Östhammar, Vadstena, Grästorp, Simrishamn
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Företagande, Välfärdsblock, Kultur/Fritid; lägre främst i Tillgänglighet/Infrastruktur, Befolkning, Ekonomiblock.

Undergrupp	2B
Benämning	Stabila regionala små- och mellankommuner
N	53
Genomsnittlig TDR-rang	99,5
TDR-index, medel	53,49
Typiska kommuner	Mark, Västervik, Skellefteå, Kumla, Falun
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Tillgänglighet/Infrastruktur, Befolkning, Ekonomiblock; lägre främst i Företagande, Välfärdsblock, Kultur/Fritid.

Undergrupp	3A
Benämning	Starkare regionala centra
N	26
Genomsnittlig TDR-rang	112,4
TDR-index, medel	52,46
Typiska kommuner	Växjö, Västerås, Göteborg, Örebro, Karlstad
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Befolkning, Hälsa, Utbildning; lägre främst i Välfärdsblock, Trygghet, Företagande.

Undergrupp	3B
Benämning	Svagare regionala centra
N	16
Genomsnittlig TDR-rang	217,2
TDR-index, medel	42,80
Typiska kommuner	Katrineholm, Nyköping, Eslöv, Vänersborg, Hässleholm
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Välfärdsblock, Trygghet, Företagande; lägre främst i Befolkning, Hälsa, Utbildning.

Undergrupp	4A
Benämning	Strukturellt stabila perifera kommuner
N	81
Genomsnittlig TDR-rang	187,1
TDR-index, medel	45,66
Typiska kommuner	Arboga, Tierp, Svenljunga, Sala, Vetlanda
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Befolkning, Bostäder, Inkomster; lägre främst i Företagande, Kultur/Fritid, Trygghet.

Undergrupp	4B
Benämning	Glesa/perifera kommuner med lokal styrka
N	52
Genomsnittlig TDR-rang	239,9
TDR-index, medel	38,89
Typiska kommuner	Färgelanda, Tingsryd, Strömsund, Hultsfred, Hylte
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Företagande, Kultur/Fritid, Trygghet; lägre främst i Befolkning, Bostäder, Inkomster.

Benämningarna är analytiska arbetsnamn. De bygger på respektive grupps profil och bör förstås deskriptivt. Kolumnen Särdrag inom huvudgruppen jämför varje undertyp med genomsnittet för dess egen huvudgrupp, inte med rikets samtliga kommuner.

Kommuner per undertyp

1A – Högpresterande storstadsnära kommuner (N=12)

Danderyd, Huddinge, Lidingö, Lomma, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vaxholm, Vellinge

1B – Starka pendlings- och tillväxtkommuner (N=22)

Ekerö, Habo, Hammarö, Härryda, Knivsta, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Mölndal, Nykvarn, Partille, Salem, Staffanstorp, Svedala, Tjörn, Tyresö, Vallentuna, Varberg, Värmdö, Öckerö, Österåker

2A – Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka (N=28)

Arvidsjaur, Borgholm, Båstad, Gislaved, Grästorp, Härjedalen, Höganäs, Krokom, Leksand, Malung-Sälen, Mörbylånga, Orust, Robertsfors, Simrishamn, Storuman, Strömstad, Säter, Tanum, Tranemo, Trosa, Vadstena, Vindeln, Ydre, Älvdalen, Älvsbyn, Åre, Årjäng, Östhammar

2B – Stabila regionala små- och mellankommuner (N=53)

Ale, Alingsås, Aneby, Boden, Bollebygd, Enköping, Falkenberg, Falun, Gagnef, Gällivare, Götene, Hallstahammar, Hjo, Håbo, Karlsborg, Karlskoga, Karlskrona, Kiruna, Kumla, Laholm, Lekeberg, Lidköping, Ljungby, Luleå, Mariestad, Mark, Mjölby, Mora, Motala, Mullsjö, Oskarshamn, Oxelösund, Piteå, Skellefteå, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strängnäs, Sundsvall, Svalöv, Söderköping, Tibro, Tidaholm, Ulricehamn, Vaggeryd, Vännäs, Värnamo, Västervik, Vårgårda, Ystad, Ängelholm, Åtvidaberg, Östersund

3A – Starkare regionala centra (N=26)

Borås, Botkyrka, Burlöv, Göteborg, Halmstad, Haninge, Helsingborg, Järfälla, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Landskrona, Linköping, Lund, Malmö, Norrköping, Sigtuna, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro

3B – Svagare regionala centra (N=16)

Borlänge, Eskilstuna, Eslöv, Finspång, Gävle, Hässleholm, Katrineholm, Kristianstad, Kristinehamn, Lessebo, Nyköping, Trelleborg, Uddevalla, Vänersborg, Älvkarleby, Åstorp

4A – Strukturellt stabila perifera kommuner (N=81)

Alvesta, Arboga, Arvika, Askersund, Avesta, Bengtsfors, Bjurholm, Bjuv, Bollnäs, Boxholm, Bromölla, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Falköping, Forshaga, Gnesta, Gnosjö, Gotland, Hallsberg, Heby, Hedemora, Herrljunga, Hudiksvall, Härnösand, Hörby, Höör, Kalix, Karlshamn, Kil, Kinda, Klippan, Kungsör, Köping, Lilla Edet, Lindesberg, Ljusdal, Ludvika, Lycksele, Lysekil, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Nora, Nordmaling, Norrtälje, Nynäshamn, Nässjö, Olofström, Orsa, Osby, Ovanåker, Ronneby, Rättvik, Sala, Sandviken, Sjöbo, Skara, Skurup, Smedjebacken, Storfors, Sunne, Surahammar, Svenljunga, Sävsjö, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Tomelilla, Torsås, Tranås, Töreboda, Valdemarsvik, Vara, Vetlanda, Vimmerby, Älmhult, Ödeshög, Örkelljunga, Örnsköldsvik

4B – Glesa/perifera kommuner med lokal styrka (N=52)

Arjeplog, Berg, Bräcke, Dals-Ed, Degerfors, Dorotea, Eda, Fagersta, Filipstad, Flen, Färgelanda, Grums, Gullspång, Hagfors, Haparanda, Hofors, Hultsfred, Hylte, Hällefors, Högsby, Jokkmokk, Kramfors, Laxå, Ljusnarsberg, Malå, Munkfors, Norberg, Nordanstig, Norsjö, Nybro, Ockelbo, Pajala, Perstorp, Ragunda, Skinnskatteberg, Sollefteå, Sorsele, Strömsund, Säffle, Söderhamn, Tingsryd, Torsby, Uppvidinge, Vansbro, Vilhelmina, Vingåker, Åmål, Ånge, Åsele, Östra Göinge, Överkalix, Övertorneå

Metodnot

Analysen omfattar 13 TDR-delindex på jämförbar indexskala. Hierarkisk klustring har genomförts med euklidiskt avstånd och Wards metod. Lösningar med 3–10 kluster jämfördes. Fyra huvudkluster valdes eftersom lösningen hade högst silhouette-värde och lägst Davies–Bouldin-index bland de prövade lösningarna, samtidigt som den gav en tolkningsbar struktur. Undergrupperna 1A–4B är inte en separat åttaklusterlösning, utan de två omedelbara dottergrenarna inom vart och ett av de fyra huvudklustren.

Appendix 3.1. Kommunernas klustertillhörighet länsvis

Syfte. Tabellen redovisar samtliga kommuner grupperade efter län och visar deras placering i den hierarkiska klusteranalysen. Huvudkluster avser fyrklusterlösningen och undertyp avser den omedelbara undergrenen inom respektive huvudkluster (1A–4B). TDR-rang redovisas som orienterande referens men har inte använts för att skapa klustren. Tabellen gör det möjligt att se om ett län domineras av en viss kommuntyp eller rymmer flera tydligt skilda profiler.

Länsindelning. Länstillhörigheten följer SCB:s kommun- och länsindelning 2026. Kommunerna är alfabetiskt ordnade inom respektive län.

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Stockholms län				
Botkyrka	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	146
Danderyd	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	2
Ekerö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	22
Haninge	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	85
Huddinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	49
Järfälla	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	43
Lidingö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	3
Nacka	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	4
Norrtälje	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	126
Nykvarn	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	35
Nynäshamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	114
Salem	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	33
Sigtuna	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	143
Sollentuna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	8
Solna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	9
Stockholm	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	39
Sundbyberg	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	17
Södertälje	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	199
Tyresö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	30
Täby	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	1
Upplands Väsby	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	68

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Upplands-Bro	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	58
Vallentuna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	19
Vaxholm	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	7
Värmdö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	16
Österåker	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	10
Uppsala län				
Enköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	153
Heby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	227
Håbo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	57
Knivsta	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	20
Tierp	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	209
Uppsala	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	55
Älvkarleby	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	214
Östhammar	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	89
Södermanlands län				
Eskilstuna	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	243
Flen	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	282
Gnesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	100
Katrineholm	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	259
Nyköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	205
Oxelösund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	224
Strängnäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	94
Trosa	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	23
Vingåker	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	273
Östergötlands län				
Boxholm	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	183
Finspång	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	217
Kinda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	131
Linköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	90

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Mjölby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	132
Motala	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	206
Norrköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	176
Söderköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	91
Vadstena	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	63
Valdemarsvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	231
Ydre	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	87
Åtvidaberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	158
Ödeshög	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	174
Jönköpings län				
Aneby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	99
Eksjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	157
Gislaved	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	150
Gnosjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	172
Habo	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	29
Jönköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	61
Mullsjö	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	83
Nässjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	213
Sävsjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	211
Tranås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	168
Vaggeryd	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	59
Vetlanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	161
Värnamo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	66
Kronobergs län				
Alvesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	239
Lessebo	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	271
Ljungby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	188
Markaryd	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	238

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Tingsryd	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	218
Uppvidinge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	251
Växjö	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	113
Älmhult	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	164
Kalmar län				
Borgholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	127
Emmaboda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	255
Hultsfred	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	276
Högsby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	286
Kalmar	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	104
Mönsterås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	182
Mörbylånga	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	31
Nybro	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	261
Oskarshamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	108
Torsås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	181
Vimmerby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	133
Västervik	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	170
Gotlands län				
Gotland	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	162
Blekinge län				
Karlshamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	137
Karlskrona	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	102
Olofström	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	221
Ronneby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	254
Sölvesborg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	148
Skåne län				
Bjuv	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	237
Bromölla	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	242
Burlöv	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	125

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Båstad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	32
Eslöv	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	180
Helsingborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	156
Hässleholm	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	245
Höganäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	11
Hörby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	173
Höör	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	54
Klippan	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	222
Kristianstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	203
Kävlinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	24
Landskrona	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	201
Lomma	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	6
Lund	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	48
Malmö	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	190
Osby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	225
Perstorp	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	287
Simrishamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	78
Sjöbo	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	155
Skurup	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	86
Staffanstorp	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	13
Svalöv	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	130
Svedala	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	28
Tomelilla	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	196
Trelleborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	141
Vellinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	5
Ystad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	45
Ängelholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	36
Åstorp	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	226

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Örkelljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	202
Östra Göinge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	270
Hallands län				
Falkenberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	62
Halmstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	101
Hylte	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	260
Kungsbacka	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	12
Laholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	109
Varberg	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	38
Västra Götalands län				
Ale	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	42
Alingsås	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	53
Bengtsfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	241
Bollebygd	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	50
Borås	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	123
Dals-Ed	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	184
Essunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	135
Falköping	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	185
Färgelanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	265
Grästorp	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	51
Gullspång	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	285
Göteborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	111
Götene	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	107
Herrljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	138
Hjo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	77
Härryda	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	15
Karlsborg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	73
Kungälv	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	26

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Lerum	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	21
Lidköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	56
Lilla Edet	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	208
Lysekil	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	160
Mariestad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	116
Mark	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	110
Mellerud	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	230
Munkedal	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	187
Mölndal	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	18
Orust	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	46
Partille	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	27
Skara	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	179
Skövde	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	70
Sotenäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	52
Stenungsund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	40
Strömstad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	60
Svenljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	204
Tanum	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	95
Tibro	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	154
Tidaholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	117
Tjörn	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	34
Tranemo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	79
Trollhättan	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	139
Töreboda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	235
Uddevalla	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	169
Ulricehamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	69
Vara	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	151
Vänersborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	200

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Vårgårda	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	76
Åmål	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	219
Öckerö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	14
Värmlands län				
Arvika	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	152
Eda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	229
Filipstad	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	290
Forshaga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	159
Grums	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	262
Hagfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	267
Hammarö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	41
Karlstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	74
Kil	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	124
Kristinehamn	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	253
Munkfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	277
Storfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	256
Sunne	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	166
Säffle	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	275
Torsby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	186
Årjäng	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	120
Örebro län				
Askersund	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	220
Degerfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	283
Hallsberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	233
Hällefors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	289
Karlskoga	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	175
Kumla	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	119
Laxå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	281

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Lekeberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	80
Lindesberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	248
Ljusnarsberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	288
Nora	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	165
Örebro	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	144
Västmanlands län				
Arboga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	193
Fagersta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	279
Hallstahammar	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	195
Kungsör	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	252
Köping	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	258
Norberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	284
Sala	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	212
Skinnskatteberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	274
Surahammar	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	194
Västerås	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	122
Dalarnas län				
Avesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	266
Borlänge	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	272
Falun	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	72
Gagnef	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	65
Hedemora	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	249
Leksand	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	37
Ludvika	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	216
Malung-Sälen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	81
Mora	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	115
Orsa	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	191
Rättvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	121

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Smedjebacken	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	140
Säter	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	97
Vansbro	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	207
Älvdalen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	136
Gävleborgs län				
Bollnäs	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	236
Gävle	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	178
Hofors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	263
Hudiksvall	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	128
Ljusdal	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	149
Nordanstig	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	228
Ockelbo	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	232
Ovanåker	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	167
Sandviken	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	210
Söderhamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	278
Västernorrlands län				
Härnösand	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	246
Kramfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	280
Sollefteå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	257
Sundsvall	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	142
Timrå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	215
Ånge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	240
Örnsköldsvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	118
Jämtlands län				
Berg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	145
Bräcke	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	268
Härjedalen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	71
Krokom	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	44
Ragunda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	269

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Strömsund	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	250
Åre	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	25
Östersund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	92
Västerbottens län				
Bjurholm	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	197
Dorotea	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	247
Lycksele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	198
Malå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	234
Nordmaling	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	147
Norsjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	134
Robertsfors	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	105
Skellefteå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	64
Sorsele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	163
Storuman	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	106
Umeå	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	47
Vilhelmina	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	223
Vindeln	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	98
Vännäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	67
Åsele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	189
Norrbottens län				
Arjeplog	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	88
Arvidsjaur	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	96
Boden	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	112
Gällivare	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	103
Haparanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	264
Jokkmokk	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	93
Kalix	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	192
Kiruna	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	82

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Luleå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	84
Pajala	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	129
Piteå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	75
Älvsbyn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	177
Överkalix	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	244
Övertorneå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	171

Länsvis sammanfattning

Som komplement till kommunregistret nedan sammanfattas för varje län vilken huvudgrupp som är vanligast. Detta är endast en beskrivning av fördelningen och ska inte tolkas som ett länsindex.

Län	N	Vanligaste huvudkluster	Antal	Andel
Stockholms län	26	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	17	65 %
Uppsala län	8	2 – Stabila små- och mellankommuner	3	38 %
Södermanlands län	9	Delad: 2, 3, 4	3	33 %
Östergötlands län	13	2 – Stabila små- och mellankommuner	6	46 %
Jönköpings län	13	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	6	46 %
Kronobergs län	8	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	5	62 %
Kalmar län	12	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	7	58 %
Gotlands län	1	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	1	100 %
Blekinge län	5	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4	80 %
Skåne län	33	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	12	36 %
Hallands län	6	Delad: 1, 2	2	33 %
Västra Götalands län	49	2 – Stabila små- och mellankommuner	21	43 %
Värmlands län	16	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	12	75 %
Örebro län	12	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	8	67 %
Västmanlands län	10	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	8	80 %
Dalarnas län	15	Delad: 2, 4	7	47 %
Gävleborgs län	10	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	9	90 %
Västernorrlands län	7	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	6	86 %
Jämtlands län	8	Delad: 2, 4	4	50 %
Västerbottens län	15	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	9	60 %
Norrbottens län	14	Delad: 2, 4	7	50 %

Appendix 3a. Dendrogram – hierarkisk klusteranalys

Figuren redovisar den hierarkiska klusteranalysen av Sveriges 290 kommuner. Analysen bygger på TDR:s 13 delindex, inklusive Befolkning. TDR Total och kommunernas rangtal ingår inte i klustringen. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod har använts.

Kommunerna återfinns längst till vänster. Grenarnas sammanfogning visar på vilken nivå grupper förenas; avståndet avläses horisontellt. Den streckade vertikala linjen markerar skärningen i fyra huvudkluster. Dendrogrammet visas först i helhet och därefter i fem förstoringar, uppifrån och ned. Samma horisontella avståndsskala används i samtliga utsnitt.

Figur 3a.1. Dendrogrammet i sin helhet (översikt).

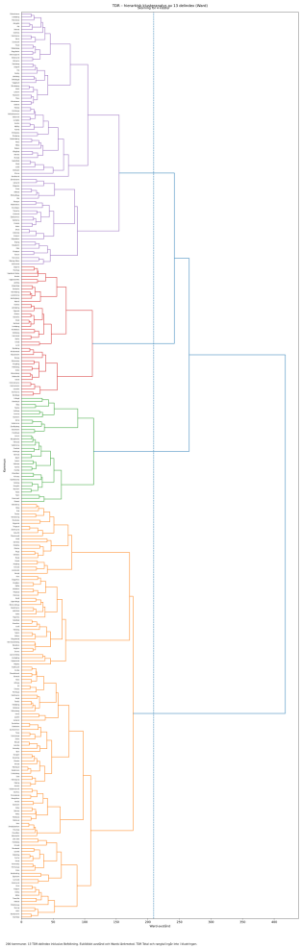

Figur 3a.2. Dendrogram – detalj 1 av 5 (uppifrån)

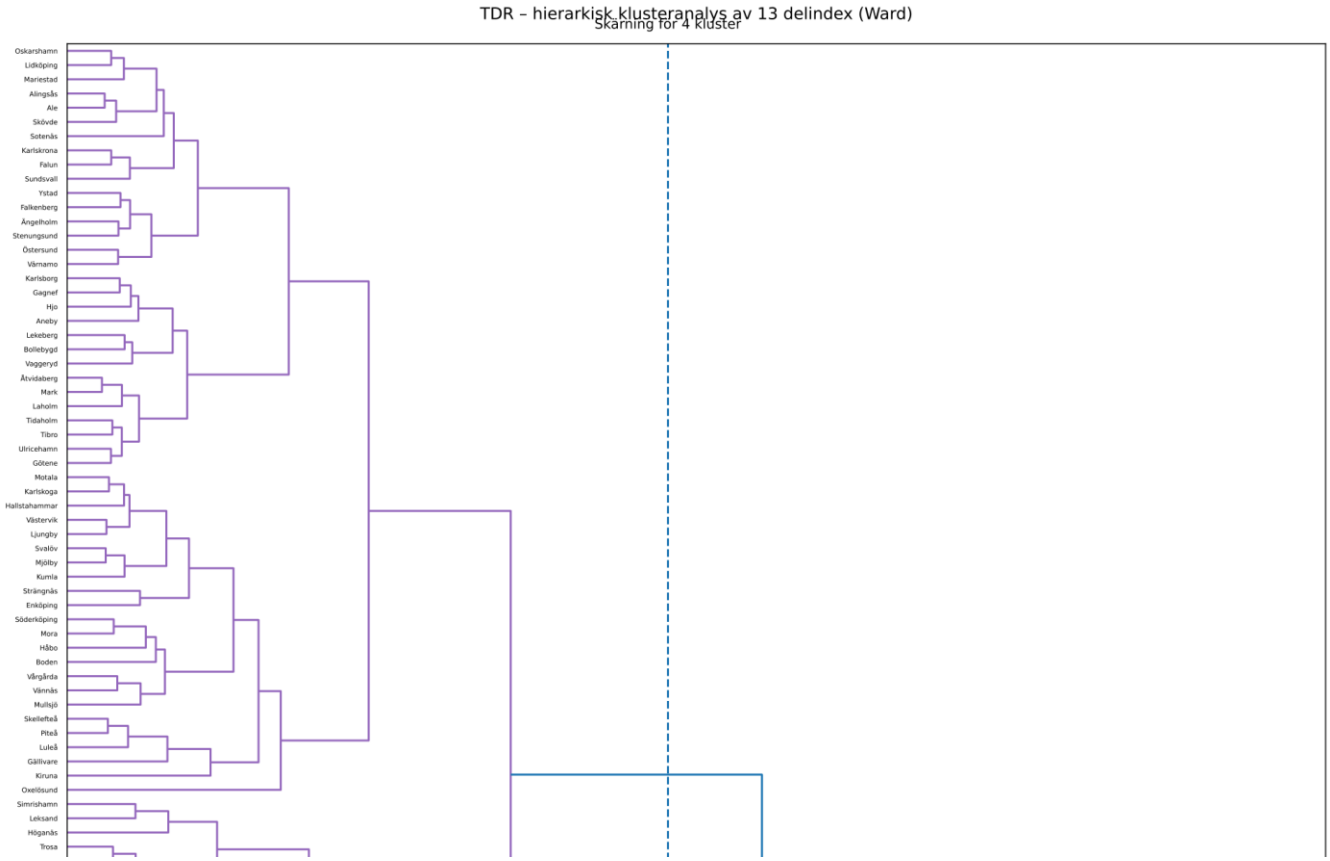

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.3. Dendrogram – detalj 2 av 5 (uppifrån)

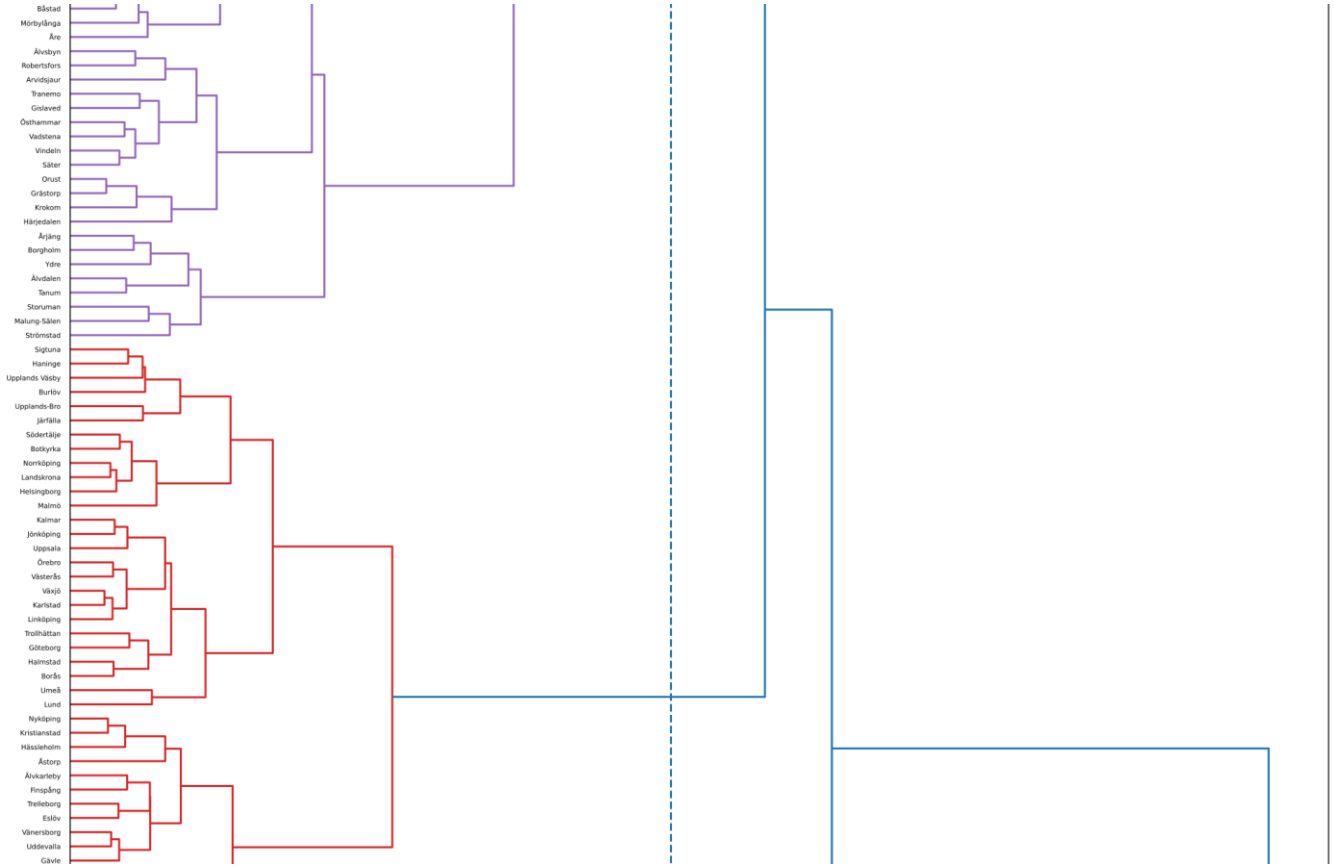

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.4. Dendrogram – detalj 3 av 5 (uppifrån)

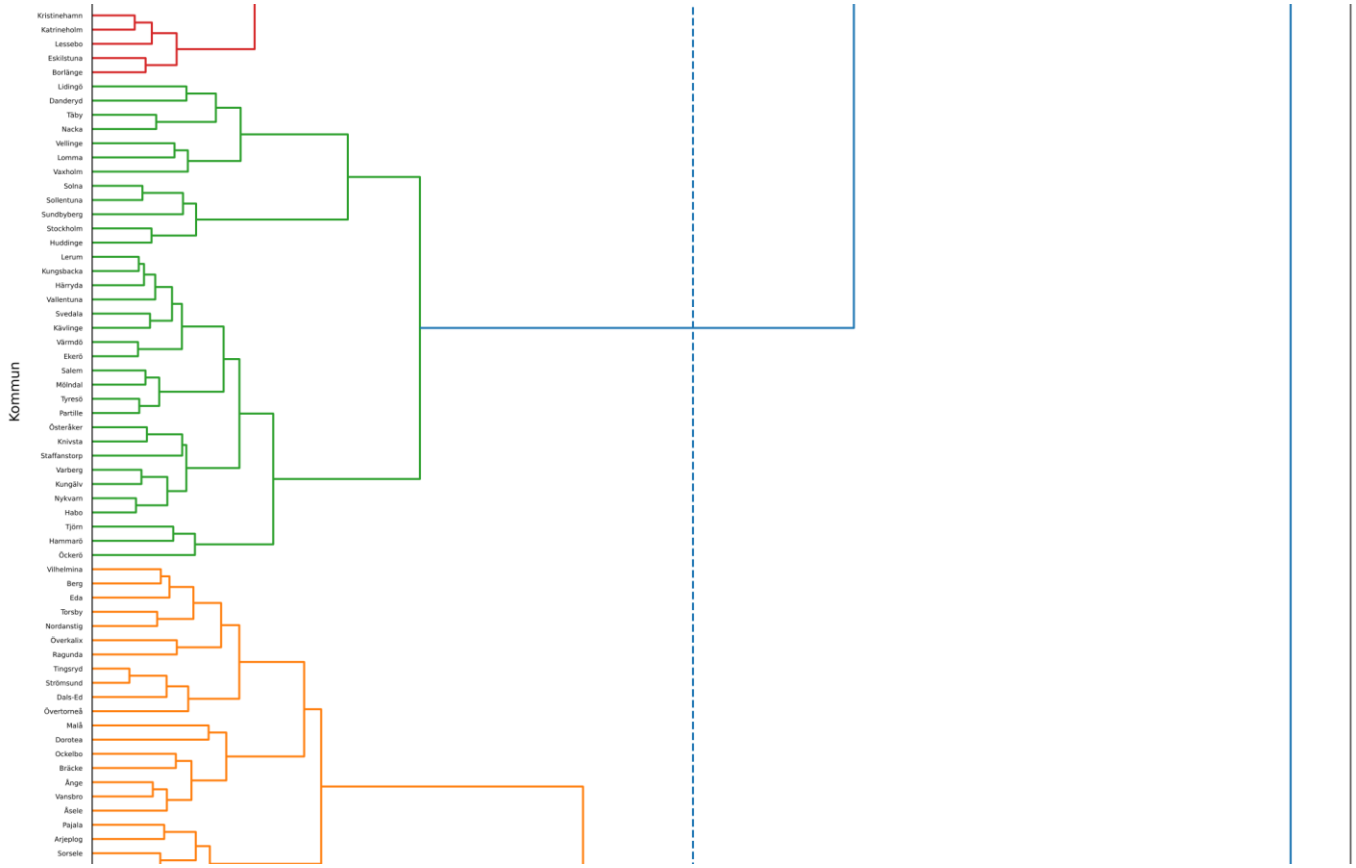

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.5. Dendrogram – detalj 4 av 5 (uppifrån)

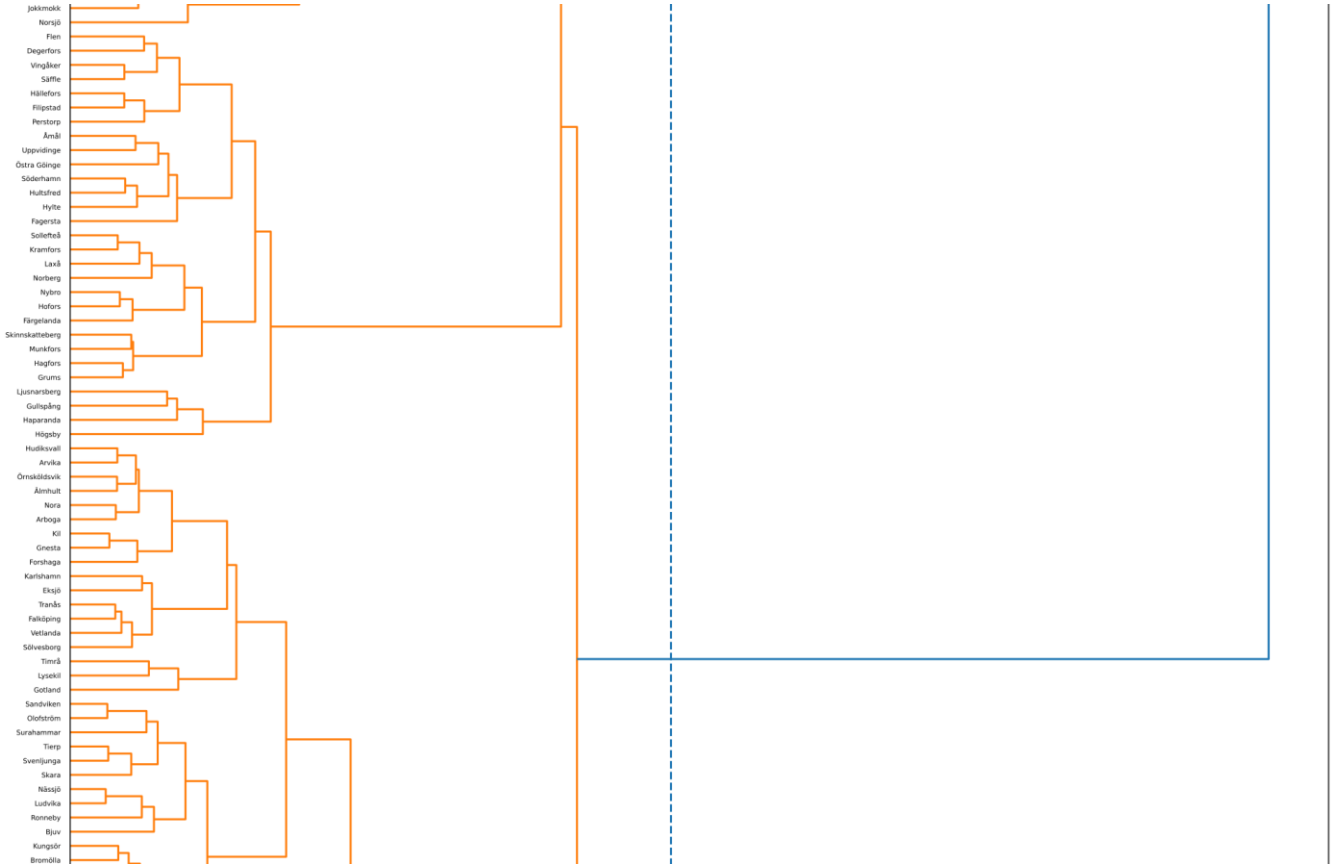

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.6. Dendrogram – detalj 5 av 5 (uppifrån)

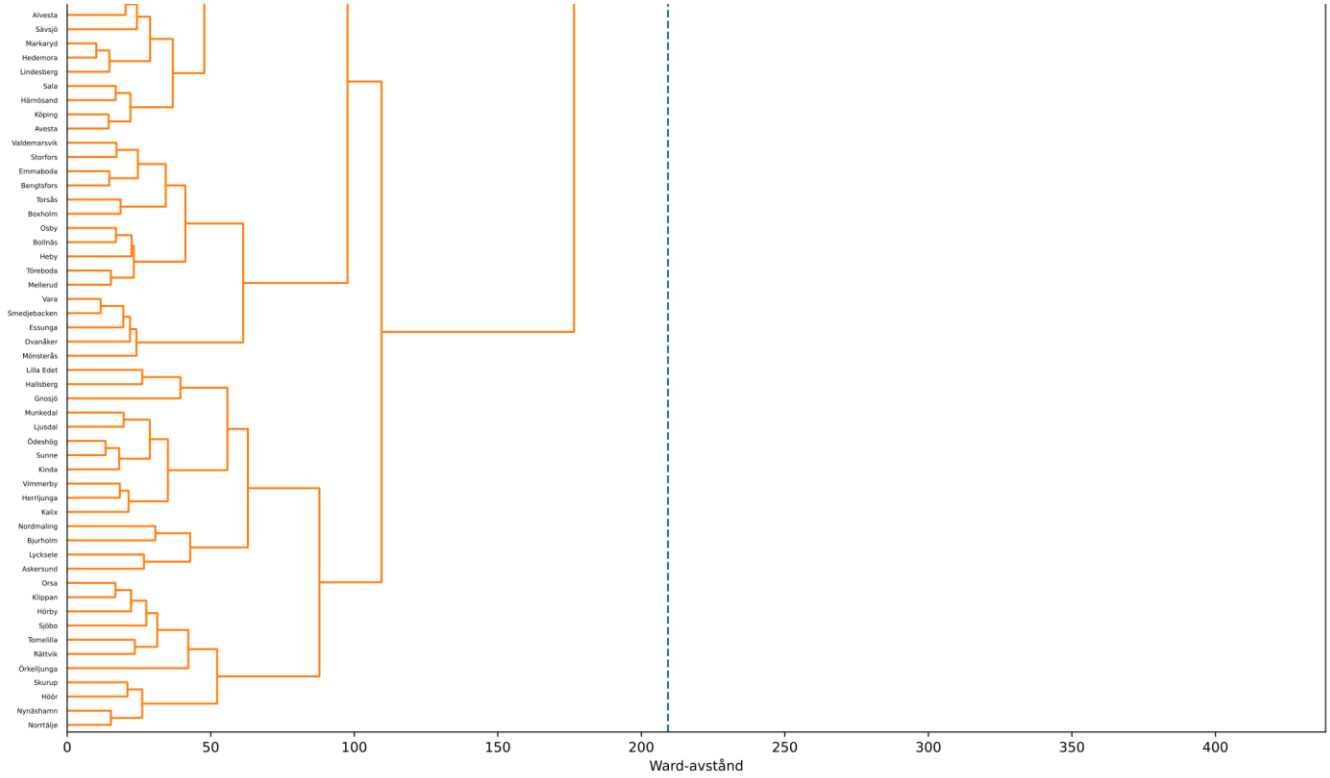

290 kommuner. 13 TDR-delindex inklusive Befolkning. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod. TDR Total och rangtal ingår inte i klustringen.

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Appendix 4

Metodbeskrivning för The Definitive Ranking (TDR)

Detta appendix beskriver den beräkningsmässiga konstruktionen av TDR från riktningskontrollerade indikatorer till slutligt totalindex och rangordning. Beskrivningen avser den slutliga analysmodellen med 290 kommuner och 13 delindex. Validering, alternativa normativa viktmodeller och jämförelser med externa rankingar ingår inte.

1. Analysenhet, datamängd och struktur

Analysenheten är kommun. Samtliga 290 svenska kommuner ingår i den slutliga analysfilen. TDR är hierarkiskt uppbyggt i två nivåer: indikatorer sammanförs först till kategoriindex (delindex), varefter 13 delindex sammanvägs till TDR Total.

De 13 delindexen är: Befolkning; Arbetsmarknad; Inkomster; Företagande; Bostäder; Tillgänglighet/Infrastruktur; Utbildning; Hälsa; Trygghet; Miljö; Kultur/Fritid; Välfärd/Robusthet – Ekonomiblock; samt Välfärd/Robusthet – Välfärdsblock.

Varje kategori har konstruerats enligt samma övergripande analyskedja. Kategorispecifika uppgifter om indikatorval, transformationer och eventuell hantering av saknade värden dokumenteras i respektive kategorimaterial.

2. Förbehandling av indikatorer

2.1 Bruttourval och slutligt indikatorurval

Utgångspunkten var ett bruttourval om cirka 180 kandidatindikatorer. Genom en successiv avgränsning reducerades detta till 121 indikatorer, vilka utgör TDR:s slutliga indikatoruppsättning. Urvalssteget föregick den statistiska sammanvägningen och fastställde därmed den datamängd som användes i de efterföljande korrelations- och PCA-analyserna.

Efter att den slutliga indikatoruppsättningen fastställts kontrollerades varje indikator med avseende på riktning, fördelning och datatäckning. Syftet var att skapa variabler som är jämförbara i riktning och lämpliga för korrelations- och PCA-analys.

2.2 Riktningskontroll

Samtliga indikatorer orienteras så att ett högre numeriskt värde representerar ett bättre utfall enligt den riktning som fastställts för indikatorn. Om en indikator ursprungligen är orienterad så att lägre värde är bättre, vänds den före fortsatt analys. Den enklaste vändningen är

$$x' = -x$$

En sådan teckenvändning ändrar inte indikatorns korrelationsstruktur annat än att tecknet på korrelationerna vänds. Rangordningen blir omvänd och den gemensamma indexriktningen kan därefter upprätthållas konsekvent.

2.3 Transformationer

Transformationer används när indikatorns fördelning motiverar detta. I utbildningskategorin logtransformeras exempelvis andelen med eftergymnasial utbildning enligt

$$x' = \ln(x)$$

Transformationen genomförs före standardisering och PCA. Den exakta transformationsregeln för varje indikator framgår av indikator- och kategoridokumentationen.

2.4 Saknade värden

Datatäckningen kontrolleras före den multivariata analysen. Hantering av saknade värden är kategorispecifik och dokumenteras i respektive kategorimaterial. Utbildningskategorin har full täckning för samtliga 10 indikatorer och kräver därför ingen imputering. Den slutliga filen med 13 delindex innehåller ett fullständigt kategoriindex för samtliga 290 kommuner.

3. Deskriptiv statistik och standardisering

För varje indikator beräknas deskriptiva fördelningsmått. Dessa omfattar n, antal och andel saknade värden, medelvärde, stickprovsstandardavvikelse, minimum, kvartiler, median, maximum, korrigerad stickprovsskevhet samt korrigerad excess kurtosis. Kvartiler beräknas med linjär interpolation på position (n - 1)p.

PCA:n genomförs på standardiserade indikatorer. För indikator i och kommun j beräknas z-värdet som

$$z_{ij} = (x_{ij} - \bar{x}_i) / s_i$$

där $\bar{x}_i$ är indikatorns medelvärde och s_i dess stickprovsstandardavvikelse.

Standardiseringen innebär att varje indikator går in i PCA:n med medelvärde 0 och standardavvikelse 1. PCA på de standardiserade variablerna är ekvivalent med PCA på deras korrelationsmatris.

4. Korrelationsanalys

Inom varje kategori beräknas Pearsons produktmomentkorrelation mellan de riktningskontrollerade och transformerade indikatorerna. Korrelationsmatrisen utgör underlag för PCA. För två variabler x och y beräknas korrelationen som

$$r_{xy} = \Sigma[(x_j - \bar{x})(y_j - \bar{y})] / \sqrt{\{\Sigma(x_j - \bar{x})^2 \cdot \Sigma(y_j - \bar{y})^2\}}$$

Korrelationsmatrisen används både som diagnostiskt underlag och som direkt indata till PCA. Inga rotationer används i den slutliga TDR-modellen.

5. PCA inom kategori

För varje kategori genomförs principal component analysis (PCA) på korrelationsmatrisen. Om en kategori innehåller p indikatorer ger analysen p ortogonala komponenter. För komponent k gäller eigenvärdesproblemet

$$R\, a_k = \lambda_k\, a_k$$

där R är korrelationsmatrisen, λ_k komponentens eigenvärde och a_k dess eigenvektor.

Komponentpoängen för kommun j kan skrivas

$$PC_{kj} = \Sigma_i\, a_{ik}\, z_{ij}$$

Faktorladdningen l_{ik} redovisas som korrelationen mellan indikator i och komponent k. För PCA på standardiserade variabler gäller sambandet

$$l_{ik} = a_{ik}\sqrt{\lambda_k}$$

Komponenternas tecken är matematiskt godtyckliga. Tecknen orienteras därför konsekvent för tolkning och beräkning. En samtidig teckenvändning av en komponent och dess koefficienter förändrar inte lösningens informationsinnehåll.

5.1 Urval av komponenter

Bärande komponenter väljs med Kaisers kriterium: komponenter med eigenvärde större än 1 behålls. Antalet behållna komponenter kan därför variera mellan kategorier. I utbildningskategorin behålls PC1 och PC2; de förklarar tillsammans 67,93 procent av total varians.

6. PCA-baserad viktning inom kategori

De behållna komponenterna viktas proportionellt mot sin förklarade varians inom den behållna lösningen. Om K komponenter behålls och λ_k är eigenvärdet för komponent k definieras komponentvikten som

$$\alpha_k = \lambda_k / \Sigma_{m=1}{}^{K} \lambda_m$$

Därmed gäller $\Sigma\alpha_k = 1$. Ett rått kategoriindex kan skrivas

$$I_j = \Sigma_{k=1}{}^{K} \alpha_k \, PC_{kj}$$

Eftersom varje komponent är en linjär kombination av de standardiserade indikatorerna kan samma index skrivas direkt som en indikatorform

$$I_j = \Sigma_i \, b_i \, z_{ij}, \quad \text{där} \quad b_i = \Sigma_{k=1}{}^{K} \alpha_k \, a_{ik}$$

Koefficienterna b_i kan därefter normaliseras till en explicit indikatorviktmodell med summan 1. Om $c = \Sigma_i b_i$ och $c > 0$ sätts

$$w_i = b_i / c, \quad \Sigma_i \, w_i = 1$$

Den normaliserade indikatorformen $I^* = \Sigma w_i z_i$ är en positiv linjär omskalning av I. Eftersom kategoriindexet i nästa steg z-standardiseras ger I och I^* samma standardiserade indexvärden och samma rangordning.

6.1 Exempel: utbildningskategorin

Utbildningskategorin omfattar 10 indikatorer. PC1 har eigenvärdet 5,6445 och PC2 eigenvärdet 1,1482. Komponentvikterna blir 0,8310 respektive 0,1690. Den behållna PC-modellen är därför

$$I = 0{,}8310 \cdot PC1 + 0{,}1690 \cdot PC2$$

Återräkning till de standardiserade indikatorerna ger en explicit indikatorviktmodell där vikterna summerar till 1. Denna procedur är den principiella modell som används för kategoriindexen; indikatorer, antal komponenter och erhållna vikter är kategorispecifika.

7. Skalning och rangordning av kategoriindex

Det råa kategoriindexet standardiseras över de 290 kommunerna och transformeras till TDR-skalan med medelvärde 50 och standardavvikelse 10:

$$TDR_category,j = 50 + 10 \cdot (I_j - \bar{I}) / s^I$$

Här är $\bar{I}$ medelvärdet och s^I stickprovsstandardavvikelsen för det råa kategoriindexet. En kommun med indexvärdet 50 ligger vid kommunmedelvärdet. En differens på 10 indexenheter motsvarar en standardavvikelse.

Kommunerna rangordnas fallande efter kategoriindexet. Rang 1 avser högsta indexvärde. Den slutliga gemensamma analysfilen innehåller kategoriindex och rang för samtliga 13 delindex och samtliga 290 kommuner.

8. Sammanvägning av 13 delindex till TDR Total

De 13 färdiga kategoriindexen sammanförs på kommunnamn. Därefter genomförs en ny PCA med kommun som analysenhet och kategoriindexen som variabler. PCA:n bygger på korrelationsmatrisen, vilket innebär att kategoriindexen behandlas som standardiserade variabler i den övergripande komponentanalysen.

I den slutliga modellen är PC1 och PC2 bärande enligt Kaisers kriterium. PC1 har eigenvärdet 5,5759 och förklarar 42,89 procent av total varians. PC2 har eigenvärdet 2,6359 och förklarar 20,28 procent. Tillsammans förklarar PC1 och PC2 63,17 procent av variationen i de 13 delindexen. PC3 har eigenvärdet 0,9581 och behålls därför inte.

8.1 Kategorivikter

Vid sammanvägningen till TDR Total används kvadrerade faktorladdningar. Syftet är att vikten ska uttrycka hur stor del av en kategoris standardiserade varians som fångas av de bärande komponenterna, oberoende av komponenternas godtyckliga teckenorientering.

Komponentvikten inom den behållna tvåkomponentslösningen definieras som

$$\alpha_k = \lambda_k / (\lambda_1 + \lambda_2), \quad k = 1, 2$$

För kategori j med laddning l_{jk} på komponent k definieras kategorivikten som

$$w_j = \Sigma_{k=1}{}^2 \, \alpha_k \cdot (l_{jk}{}^2 / \lambda_k)$$

Eftersom $\alpha_k = \lambda_k/(\lambda_1+\lambda_2)$ kan uttrycket förenklas till

$$w_j = (l_{j1}{}^2 + l_{j2}{}^2) / (\lambda_1 + \lambda_2) = h_j{}^2 / (\lambda_1 + \lambda_2)$$

där $h_j{}^2$ är kommunaliteten för kategori j i den behållna tvåkomponentslösningen. Kategorivikterna är icke-negativa och summerar till 1.

Delindex	Vikt	Vikt (%)	Rang vikt
1 Befolkning	0.0710	7.10	10
2 Arbetsmarknad	0.0846	8.46	6
3 Inkomster	0.1050	10.50	1
4 Företagande	0.0719	7.19	9
5 Bostäder	0.0780	7.80	8
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0.0927	9.27	4
7 Utbildning	0.0929	9.29	3
8 Hälsa	0.0932	9.32	2

Delindex	Vikt	Vikt (%)	Rang vikt
9 Trygghet	0.0877	8.77	5
10 Miljö	0.0804	8.04	7
11 Kultur/Fritid	0.0462	4.62	12
12a Välfärd/Robusthet – Ekonomiblock	0.0645	6.45	11
12b Välfärd/Robusthet – Välfärdsblock	0.0321	3.21	13

9. Beräkning av TDR Total

Det råa totalindexet beräknas som det viktade medelvärdet av de 13 kategoriindexen. Om I_jc betecknar kategoriindexet för kommun j och kategori c gäller

$$\mathrm{TDR_raw,j} = \Sigma c_{=1}{}^{13}\ \mathrm{w_c}\ \mathrm{I_jc}$$

Det råa totalindexet standardiseras därefter över samtliga 290 kommuner och transformeras till samma indexskala som kategoriindexen:

$$\mathrm{TDR_Total,j} = 50 + 10 \cdot (\mathrm{TDR_raw,j} - \mathrm{T\bar{D}R_raw}) \,/\, \mathrm{s_raw}$$

TDR Total har således medelvärde 50 och standardavvikelse 10 i kommunpopulationen. Kommunerna rangordnas fallande efter TDR Total. Rang 1 avser högsta TDR Total.

10. PC1 och PC2 som kompletterande mått

Den övergripande PCA:n ger även separata PC1- och PC2-poäng. Poängen beräknas från standardiserade kategoriindex och PCA:ns komponentkoefficienter:

$$\mathrm{PC_{kj}} = \Sigma c\ \mathrm{a_c_k}\ \mathrm{z_c_j}$$

PC1 och PC2 är ortogonala och därmed okorrelerade i den använda PCA-lösningen. De redovisas separat med värde och rang som kompletterande beskrivningar av variationsstrukturen. De används inte som direkta additiva komponenter i TDR Total; totalindexets kategorivikter härleds i stället från de kvadrerade laddningarna på PC1 och PC2 enligt avsnitt 8.1.

11. Formell sammanfattning av beräkningskedjan

Steg	Definition
1. Riktningskontroll/transformation	$x \rightarrow x'$ enligt indikatorns fastställda riktning och vid behov fördelning.
2. Standardisering	$z_{ij} = (x_{ij} - \bar{x}_i)/s_i$.
3. PCA inom kategori	$R\ a_k = \lambda_k a_k$; komponenter med $\lambda_k > 1$ behålls.
4. PC-viktning inom kategori	$\alpha_k = \lambda_k / \Sigma\lambda_m$ för behållna komponenter.
5. Kategoriindex	$I_j = \Sigma\alpha_k PC_{kj} = \Sigma b_i z_{ij}$.
6. Kategoriskala	TDR_category = 50 + 10·z(I).
7. PCA av 13 delindex	PC1 och PC2 behålls; $\lambda_1 = 5{,}5759$ och $\lambda_2 = 2{,}6359$.

Steg	Definition
8. Kategorivikt i totalindex	$w_c = h_c^2/(\lambda_1+\lambda_2)$, $\Sigma w_c = 1$.
9. Rått totalindex	$TDR_{raw} = \Sigma w_c I_c$.
10. Slutskala	$TDR_{Total} = 50 + 10 \cdot z(TDR_{raw})$.
11. Rang	Fallande rangordning; rang 1 = högsta indexvärde.

12. Metodologiska egenskaper och avgränsningar

TDR:s viktning är empiriskt bestämd av samvariationen i den valda indikatoruppsättningen. Normativa ställningstaganden finns i urvalet av indikatorer, deras riktning och de transformationer som görs före analysen. Själva PCA-viktningen följer därefter den observerade korrelationsstrukturen.

PCA-vikter är datamängdsberoende. Om indikatoruppsättningen, tidsperioden eller kommunernas observerade värden ändras kan komponentstruktur, laddningar och vikter förändras. TDR 2026 ska därför tolkas som en definierad modell för den använda datamängden, inte som en tidsinvariant viktfunktion.

Kaiser-kriteriet används konsekvent som regel för komponenturval inom kategori och på totalnivå. Ingen rotationslösning används. På totalnivå används kvadrerade laddningar för att skapa icke-negativa kategorivikter som är invarianta mot komponenternas teckenorientering.

Indexskalan 50 + 10z är en linjär standardisering. Den påverkar inte kommunernas ordningsföljd. Detsamma gäller positiv linjär omskalning av ett råindex före slutlig z-standardisering.

13. Dokumentation och reproducerbarhet

Metoden är dokumenterad på tre nivåer: den slutliga analysmodellen för TDR Total, det gemensamma underlaget med 13 delindex samt kategorispecifik dokumentation av beräkningarna inom respektive delindex. Denna struktur gör det möjligt att följa beräkningskedjan från enskilda indikatorer till kategoriindex och vidare till TDR Total.

- Detaljer om enskilda indikatorers definitioner, datakällor, riktning och transformationer redovisas i indikatorförteckningen och i den kategorispecifika dokumentationen.
- Beräkningsstegen är definierade så att analysen kan reproduceras från den fastställda indikatoruppsättningen, givna transformationsregler, PCA-lösningar och viktformler.

Appendix 5. Kategoriuppdelad indikatorförteckning

TDR – The Definitive Ranking

Omfattning. Appendixet redovisar de 121 indikatorer som ingår i TDR:s 13 delindex. Det slutliga indikatorurvalet föregicks av ett bruttourval om cirka 180 kandidatindikatorer. Bruttourvalet reducerades genom saklig och statistisk prövning till den slutliga uppsättningen om 121 indikatorer.

Datakälla. Samtliga indikatorer i TDR har hämtats från Kolada. Indikatorbenämningar och måttdefinitioner utgår från Koladas redovisning; efter hämtning har indikatorerna bearbetats enligt de riktningar och transformationer som anges i detta appendix.

Övergripande urvalsprincip. Urvalet syftade till att täcka centrala sakdimensioner inom respektive kategori med kommunjämförbara mått, tillräcklig rikstäckning, tydlig tolkningsriktning och begränsad onödig redundans. Den multivariata analysen genomfördes därefter på den fastställda indikatoruppsättningen. Kolumnen ”Motiv för inkludering” anger indikatorns sakliga funktion i den slutliga uppsättningen; den ska inte tolkas som en separat kausal eller normativ värdering av indikatorn.

Riktning. Samtliga indikatorer orienteras så att högre bearbetat värde motsvarar ett bättre utfall i TDR-riktningen. ”Vänd” innebär därför att ett lägre råvärde bedöms som bättre och att tecknet inverteras. Icke-linjära transformationer används för att dämpa skevhet, extremvärdespåverkan eller takeffekter. Transformationen ändrar inte indikatorns sakliga riktning.

Notation: ln = naturlig logaritm; $\sqrt{x}$ = kvadratrot; $\sqrt[3]{x}$ = kubikrot; sign(x) = teckenfunktionen. Taktransformen för procentmått nära 100 definieras som $-\ln(1+(100-x))$.

Kategorier

1. Befolkning (10 indikatorer)
2. Arbetsmarknad (10 indikatorer)
3. Inkomster (10 indikatorer)
4. Företagande (10 indikatorer)
5. Bostäder (10 indikatorer)
6. Tillgänglighet och infrastruktur (10 indikatorer)
7. Utbildning (10 indikatorer)
8. Hälsa (10 indikatorer)
9. Trygghet (10 indikatorer)
10. Miljö (11 indikatorer)
11. Kultur och fritid (10 indikatorer)
12. Ekonomi (5 indikatorer)
13. Välfärd (5 indikatorer)

1. Befolkning

Delindexets tolkning. Delindexet mäter demografisk vitalitet. Ett högt värde kännetecknar kommuner med gynnsam åldersstruktur, befolkningstillväxt, positiva naturliga och migrationsrelaterade förändringar samt relativt gynnsamma befolkningsprognoser.

Urval och täckning. Urvalet täcker demografisk struktur, faktisk befolkningsförändring, naturlig befolkningsutveckling, flyttningsrörelser och framåtblickande demografisk utveckling. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Demografisk struktur		
N00927 – Demografisk försörjningskvot	Fångar balansen mellan försörjande och försörjda åldersgrupper och därmed en central strukturell demografisk belastning.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N01994 – Invånare 0-19 år, andel (%)	Fångar åldersstrukturens ungdomsinslag och kommunens demografiska återväxt.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Observerad befolkningsförändring		
N01958 – Befolkningsförändring under senaste femårsperioden, procent	Fångar den faktiska samlade befolkningsutvecklingen under en flerårsperiod och minskar betydelsen av enskilda års variation.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02017 – Befolkningsförändring i åldersgruppen 1-5 år under den senaste femårsperioden, procent	Fångar aktuell utveckling i småbarnsgruppen, relevant för kortsiktig demografisk återväxt och servicebehov.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02018 – Befolkningsförändring i åldersgruppen 6-15 år under den senaste femårsperioden, procent	Fångar utvecklingen i skolåldrarna och kompletterar den totala befolkningsförändringen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Naturlig förändring och migration		
N02100 – Födelsenetto, andel (%)	Fångar den naturliga befolkningsförändringen oberoende av flyttningsrörelser.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02101 – Inrikes flyttnetto, andel (%)	Fångar kommunens relativa attraktionskraft i den inhemska omflyttningen.	Teckenbevarande log: x' = sign(x)·ln(1+|x|).
N02102 – Utrikes flyttnetto, andel (%)	Fångar den internationella migrationens bidrag till den lokala befolkningsutvecklingen.	Teckenbevarande log: x' = sign(x)·ln(1+|x|).
Framskrivning		
N02838 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare om 10 år, (%)	Tillför ett framåtblickande mått på kommunens förväntade totala demografiska utveckling.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02839 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare 0-19 år om 10 år, (%)	Tillför ett framåtblickande mått på utvecklingen i barn- och ungdomsgruppen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.

2. Arbetsmarknad

Delindexets tolkning. Delindexet mäter arbetsmarknadsanknytning och etablering. Ett högt värde kännetecknar hög sysselsättning, hög etablering bland unga och utrikes födda samt låg arbetslöshet och låg andel unga utanför arbete och studier.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar generell sysselsättning med etablering, arbetskraftsdeltagande och indikatorer för arbetslöshet och utsatthet, med särskild täckning av unga och utrikes födda. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Etablering och integration		
N00700 – Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	Mäter arbetsmarknadsetablering i en grupp där etableringsförmågan är särskilt informativ om den lokala arbetsmarknadens inkluderande kapacitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00973 – Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	Mäter övergång från etableringsinsats till arbete eller studier och kompletterar beståndsmåtten på sysselsättning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02268 – Sysselsättningsgrad, utrikes födda 20-64 år, andel (%)	Fångar arbetsmarknadsintegration bland utrikes födda.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02284 – Arbetskraftsdeltagande bland utrikes födda 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%)	Mäter deltagande i arbetskraften och skiljer aktivitet från faktisk sysselsättning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Sysselsättning och övergång till arbete/studier		
N02243 – Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)	Ger ett brett huvudmått på faktisk arbetsmarknadsanknytning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N18601 – Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	Mäter långsiktigare övergång från gymnasieskola till arbete eller fortsatta studier.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Arbetslöshet och utanförskap		
N02797 – Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Fångar ungas utanförskap från både utbildning och arbetsmarknad.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03920 – Arbetslösa av befolkningen, 18-65 år, andel (%)	Ger ett generellt mått på arbetslöshet i arbetsför ålder.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03935 – Arbetslösa av befolkningen, 18-24 år, andel (%)	Fångar arbetslöshet bland unga, en grupp med särskild etableringsrisk.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03951 – Långtidsarbetslösa i befolkningen, 18-24 år, andel (%)	Fångar mer varaktig arbetsmarknadsutsatthet bland unga.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Ingen icke-linjär transformation användes utöver riktningsvändning av negativa arbetsmarknadsutfall; procentskalorna behölls för transparens.

3. Inkomster

Delindexets tolkning. Delindexet mäter ekonomiskt välstånd och låg ekonomisk utsatthet. Ett högt värde förenar hög inkomstnivå, relativt jämn inkomstfördelning, liten låginkomstproblematik och begränsat behov av ekonomiskt bistånd.

Urval och täckning. Urvalet täcker inkomstnivå, inkomstfördelning, varaktig låg ekonomisk standard, ekonomiskt bistånd samt barns och vuxnas ekonomiska utsatthet. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Inkomstnivå och jämställdhet		
N00905 – Mediannettoinkomst, kr/inv 20+	Ger ett robust mått på den typiska inkomstnivån.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N00952 – Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	Fångar könsskillnader i ekonomiska utfall.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Inkomstfördelning		
N00997 – Ginikoefficient – hushållens disponibla inkomster, index	Fångar inkomstspridning och kompletterar nivåmåtten.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
Låg ekonomisk standard		
N01454 – Invånare 25+ med varaktigt låg ekonomisk standard (relativ), åldersstandardiserat, andel (%)	Fångar relativ och varaktig ekonomisk utsatthet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N01455 – Invånare 25+ med varaktigt låg inkomststandard (absolut), åldersstandardiserat, andel (%)	Fångar absolut och varaktig ekonomisk utsatthet.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = −√x.
N66077 – Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Fångar barns och ungas ekonomiska utsatthet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N66078 – Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Fångar ekonomisk utsatthet bland personer i arbetsför ålder.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Ekonomiskt bistånd		
N31807 – Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef.	Mäter omfattningen av ekonomiskt bistånd i befolkningen.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N31816 – Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	Fångar mer uthållig ekonomisk utsatthet än ett enstaka biståndsmottagande.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U31803 – Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)	Tillför ett direkt mått på barns exponering för ekonomiskt bistånd.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = −√x.

4. Företagande

Delindexets tolkning. Delindexet mäter ett flerdimensionellt lokalt näringslivs- och företagsklimat. Ett högt värde kan bygga på bred näringsstruktur, hög ekonomisk aktivitet, företagsförekomst och nyföretagande, gynnsamt företagsklimat och begränsade konkurser.

Urval och täckning. Urvalet täcker näringslivets bredd och omfattning, ekonomisk produktion, företagstäthet och nyföretagande, företagsklimat, handel samt negativ dynamik genom konkurser. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Näringslivets struktur och omfattning		
N45702 – Branschbredd, andel (%)	Fångar näringslivets diversifiering och därmed strukturell bredd.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N03702 – Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	Mäter den lokala ekonomins produktion per invånare.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N02205 – Sysselsatta i näringslivet, efter arbetsställets belägenhet, andel (%)	Fångar näringslivets relativa betydelse för den lokala sysselsättningen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Företagstäthet och entreprenörskap		
N02252 – Egenföretagare, andel av totalt sysselsatta efter arbetsställets belägenhet (%)	Fångar entreprenörskapets relativa omfattning i sysselsättningen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N45700 – Företagsförekomster, antal/1000 inv	Mäter företagstätheten i kommunen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00999 – Nystartade företag, antal/1000 inv, 16-64 år	Mäter nyföretagandets intensitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Företagsklimat och lokal marknad		
U07451 – Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, gammal definition (-2024)	Tillför ett verksamhetsnära mått på företagens möte med kommunen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N52002 – Försäljningsindex dagligvaruhandel, index	Fångar den lokala marknadens handelsmässiga dragningskraft och omsättning i relation till underlaget.	Dubbel logtransformering: x' = ln(ln(x)).
Företagsdynamik och sårbarhet		
N01006 – Företagskonkurser, antal anställda, antal/1000 inv, 16-64 år	Fångar konkursers arbetsmarknadsmässiga omfattning.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(1+x).
N00926 – Företagskonkurser, antal/1000 inv, 16-64 år	Fångar konkursfrekvensen bland företag.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

Teknisk anmärkning. BRP logtransformerades; försäljningsindex dubbel-logtransformerades. Bortfall hanterades före PCA i kategoriunderlaget.

5. Bostäder

Delindexets tolkning. Delindexet mäter bostadsmarknadens kapacitet, utveckling och sociala funktion. Ett högt värde förenar bostadsproduktion och planberedskap med god boendestandard, begränsad ekonomisk boendeutsatthet och få allvarliga bostadssociala problem.

Urval och täckning. Urvalet täcker planering och nyproduktion, bostadsutbud och boyta, planprocessens funktion samt sociala bostadsutfall som trångboddhet, ansträngd boendeekonomi och vräkningar. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Planering och planberedskap		
N07925 – Bostäder som beviljats bygglov under de senaste två åren, antal/1000 inv	Mäter aktuell pipeline för framtida bostadsproduktion.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07924 – Bostäder som planlagts under de senaste två åren, antal/1000 inv	Mäter planberedskap och potentiellt framtida bostadsutbud.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07926 – Mediantid från planuppdrag till antagande under de senaste två åren, mediantid i månader	Fångar planprocessens tidsmässiga effektivitet.	Vänd och kubikrotstransformerad: x' = $-\sqrt[3]{x}$.
Bostadsproduktion		
N07951 – Färdigställda bostadsrätter i flerbostadshus, antal/1000 inv	Fångar faktisk produktion av en central upplåtelseform.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07905 – Färdigställda bostäder i småhus, antal/1000 inv	Fångar faktisk småhusproduktion.	Kvadratrotstransformerad: x' = $\sqrt{x}$.
N07917 – Färdigställda bostäder, nybyggnad, antal/1000 inv	Ger ett sammanfattande mått på faktisk nyproduktion.	Fjärderotstransformerad: x' = x^(1/4).
Boendestandard		
N07912 – Genomsnittlig boyta, kvm/inv	Fångar en grundläggande aspekt av boendestandard och utrymme.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Bostadssociala villkor		
N66081 – Invånare med ansträngd boendeekonomi, andel (%)	Mäter ekonomisk belastning kopplad till boendet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N07907 – Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	Mäter en central social och materiell boendeproblematik.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U00958 – Verkställda vräkningar (avhysningar), antal/100 000 inv	Fångar ett allvarligt bostadssocialt utfall.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = $-\sqrt{x}$.

Teknisk anmärkning. Planlagda bostäder och planläggningstid hade mindre bortfall som medianimputerades på den bearbetade skalan före PCA.

6. Tillgänglighet och infrastruktur

Delindexets tolkning. Delindexet mäter fysisk, lokal och digital tillgänglighet. Ett högt värde innebär god närhet till kollektivtrafik och vardagsservice, stark digital infrastruktur och i övrigt gynnsamma strukturella tillgänglighetsförhållanden.

Urval och täckning. Urvalet täcker kollektivtrafiknära boende, närhet till service och skola, cykelinfrastruktur, fast och mobil bredbandskapacitet samt ett kompletterande mått på bilberoende. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Närhet och vardagstillgänglighet		
N07412 – Befolkning, utanför tätort, i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Fångar kollektivtrafiktillgänglighet även utanför tätorterna.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
N07418 – Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Ger ett brett mått på kollektivtrafikens geografiska räckvidd.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07530 – Invånare med tillgång till dagligvarubutik inom 2 km, andel (%)	Mäter vardagsnära tillgång till grundläggande service.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07531 – Invånare 0-16 år med tillgång till grundskola inom 2 km, andel (%)	Mäter barns och familjers geografiska tillgänglighet till grundskola.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Transportinfrastruktur och bilberoende		
N07806 – Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	Fångar lokal infrastruktur för aktiv och hållbar mobilitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U07917 – Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	Används som kompletterande strukturmått på bilberoende och fysisk tillgänglighet.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
Digital infrastruktur		
N07918 – Hushåll med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Mäter tillgång till mycket hög fast digital kapacitet.	Taktransformerad: $x' = -\ln(1+(100-x))$; högre råvärde = bättre.
N07920 – Hushåll i glesbebyggt område med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Fångar digital jämlikhet och kapacitet i geografiskt svårare områden.	Taktransformerad: $x' = -\ln(1+(100-x))$; högre råvärde = bättre.
N90002 – Bredbandskollen, genomsnittligt mätresultat, nedströms, webb, Mbit/s	Fångar faktiskt uppmätt prestanda i fasta eller webbaserade bredbandsanslutningar.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N90004 – Bredbandskollen, genomsnittligt mätresultat, nedströms, mobil, Mbit/s	Fångar faktiskt uppmätt mobil datakapacitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Gigabitmåtten taktransformerades för att reducera takeffekt nära 100 procent.

7. Utbildning

Delindexets tolkning. Delindexet mäter utbildningsresultat och utbildningskapital. Ett högt värde förenar goda resultat genom grundskola och gymnasium med hög utbildningsnivå i den vuxna befolkningen.

Urval och täckning. Urvalet följer utbildningskedjan från tidiga grundskoleresultat via årskurs 9 och gymnasiet till eftergymnasial utbildningsnivå i befolkningen. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Grundskolans resultat		
N15473 – Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	Fångar tidiga kunskapsresultat i matematik innan senare selektion och utbildningsövergångar.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15472 – Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	Fångar tidiga kunskapsresultat i svenska/svenska som andraspråk.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15545 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, hemkommun, andel (%)	Fångar kunskapsresultat i mellanåren och kompletterar tidiga och sena grundskolemått.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15508 – Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, hemkommun, andel (%)	Fångar bredden i måluppfyllelsen vid grundskolans slut.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15507 – Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt (17 ämnen)	Fångar prestationsnivån vid grundskolans slut med större grad av variation än ett tröskelmått.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Gymnasiets resultat och genomströmning		
N17701 – Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, hemkommun	Fångar gymnasieskolans prestationsnivå bland elever som tar examen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N17445 – Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Fångar gymnasiets genomströmning och fullföljande.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N17473 – Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Fångar övergångskapacitet från gymnasium till högre utbildning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Befolkningens utbildningsnivå		
N01982 – Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	Mäter kommunens ackumulerade utbildningskapital i vuxen befolkning.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
N01984 – Invånare 25-64 år med förgymnasial utbildning, andel (%)	Fångar låg utbildningsnivå och kompletterar måttet på eftergymnasial utbildning.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.

8. Hälsa

Delindexets tolkning. Delindexet mäter en bred dimension av god hälsa och låg ohälsa. Ett högt värde förenar gynnsamma sjukdomsutfall, hälsobeteenden och självskattad hälsa med hög livslängd och lågt ohälsotal.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar objektiva sjukdoms- och livslängdsmått med självrapporterat välbefinnande, levnadsvanor och ett arbetslivsrelaterat ohälsomått. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Sjukdomsutfall		
N60910 – Incidens av cancer, åldersstandardiserat, antal/100 000 inv	Fångar ett centralt åldersstandardiserat sjukdomsutfall.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N60920 – Incidens av hjärtinfarkter, åldersstandardiserat 20+ år, fyraårsmedelvärde, antal/100 000 inv	Fångar ett centralt åldersstandardiserat kardiovaskulärt sjukdomsutfall.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
Självskattad och psykisk hälsa		
U01473 – Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	Tillför den psykiska hälsodimensionen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U01405 – Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Ger ett brett befolkningsbaserat mått på upplevd hälsa.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Levnadsvanor och riskfaktorer		
U01402 – Invånare 16-84 år som röker dagligen, andel (%)	Fångar en etablerad levnadsvana med stark koppling till framtida ohälsa.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U01429 – Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	Fångar en skyddande levnadsvana med bred hälsorelevans.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U01411 – Invånare med fetma, andel (%)	Fångar en central riskfaktor för flera kroniska sjukdomar.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Sammanfattande hälsoutfall		
N00925 – Medellivslängd kvinnor, år	Ger ett sammanfattande långsiktigt hälsoutfall för kvinnor.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00923 – Medellivslängd män, år	Ger ett sammanfattande långsiktigt hälsoutfall för män.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00957 – Ohälsotal, dagar	Fångar arbetslivsrelaterad och försäkringsregistrerad ohälsa.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Mindre bortfall medianimputerades före PCA enligt kategoriunderlaget.

9. Trygghet

Delindexets tolkning. Delindexet mäter trygghet och social robusthet i bred mening. Ett högt värde innebär låg brottsbelastning och låg upplevd otrygghet, men också gynnsamma kompletterande utfall för social tillit, civilt deltagande och samhällelig beredskap.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar registrerad brottslighet, upplevd trygghet och tillit med indikatorer på föreningsdeltagande, ambulansrespons, bränder och lokalt valdeltagande. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Registrerad brottslighet		
N07402 – Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	Fångar en allvarlig form av våld i nära relation.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(1+x).
N07537 – Anmälda sexualbrott, antal/100 000 inv	Fångar en allvarlig brottskategori med tydlig trygghetsrelevans.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
U07417 – Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/100 000 inv	Fångar vardagsnära egendomsbrottslighet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N07403 – Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	Fångar fysisk våldsbrottslighet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Upplevd trygghet och social tillit		
U01413 – Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Fångar social tillit, en central dimension av social sammanhållning.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U01420 – Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	Ger ett direkt befolkningsmått på upplevd otrygghet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Socialt deltagande och sammanhållning		
U09800 – Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Tillför ett mått på organiserat socialt deltagande bland barn och unga.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N05831 – Valdeltagande i det valdistrikt som hade lägst andel röstande i senaste kommunvalet, andel (%)	Fångar den lägsta lokala nivån av demokratiskt deltagande och därmed geografisk social robusthet.	Taktransformerad: x' = −ln(1+(100−x)); högre råvärde = bättre.
Samhällsskydd och respons		
U07443 – Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för ambulans, mediantid i minuter.	Fångar akut samhällsservice och förmåga till snabb medicinsk respons.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
U07415 – Utvecklade bränder i byggnad, antal/1000 inv (-2023)	Fångar en konkret säkerhetsrisk i den byggda miljön.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

Teknisk anmärkning. Kategorin är uttalat flerdimensionell; registrerad brottslighet kompletteras därför med upplevd trygghet, social tillit, delaktighet och samhällsskydd.

10. Miljö

Delindexets tolkning. Delindexet mäter miljömässig kvalitet och hållbarhet över flera delområden. Ett högt värde kan förena låg resurs- och utsläppsbelastning med god vattenstatus, skyddad natur, cirkulär avfallshantering och hållbar omställning.

Urval och täckning. Urvalet täcker markanvändning, transporter, avfall, vattenmiljö, naturskydd, energi, luftutsläpp, klimatpåverkan och ett sammanfattande hållbarhetsmått. Delindexet omfattar 11 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Mark och naturskydd		
N00403 – Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	Fångar en aspekt av miljöanpassad markanvändning i jordbruket.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
N85054 – Skyddad natur totalt, andel (%)	Fångar omfattningen av formellt skyddade naturområden.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
Energi, transporter och utsläpp		
U00501 – Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	Fångar omställningen av den lokala fordonsflottan.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
N45905 – Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	Fångar energianvändningens resursbelastning per invånare.	Vänd och dubbelt logtransformerad: $x' = -\ln(\ln(x))$.
N85047 – Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	Fångar lokal och regional luftutsläppsbelastning.	Vänd och logtransformerad: $x' = -\ln(x)$.
N00401 – Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	Fångar klimatpåverkan per invånare.	Vänd och logtransformerad: $x' = -\ln(x)$.
Avfall och cirkularitet		
U07801 – Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	Fångar resurs- och avfallsbelastning per invånare.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
U07414 – Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	Fångar graden av cirkulär hantering av kommunalt avfall.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Vattenmiljö		
N85051 – Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	Fångar kvaliteten i kommunens sjömiljöer.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N85052 – Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	Fångar kvaliteten i kommunens rinnande vatten.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
Sammanfattande hållbarhet		
N00373 – Hållbarhet - Kommunindex	Tillför ett brett sammanfattande hållbarhetsmått som kompletterar de enskilda miljöindikatorerna.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.

Teknisk anmärkning. För ekologisk åkermark sattes missing till 0 på transformerad skala vid strukturell frånvaro av relevant åkermark; vattendragsmåttet medianimputerades vid bortfall.

11. Kultur och fritid

Delindexets tolkning. Delindexet mäter tillgång till och faktiskt deltagande i kultur- och fritidsverksamhet. Ett högt värde innebär ett relativt starkt utbud och/eller hög användning av bibliotek, kulturskola, idrott och andra kultur- och fritidsresurser.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar deltagande- och användningsmått med tillgång till centrala anläggningar och organiserade kultur- och fritidsverksamheter. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Bibliotek		
N09809 – Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, andel (%) av befolkningen	Fångar faktisk användning av biblioteksverksamheten i befolkningen.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N09805 – Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	Fångar bibliotekens verksamhet riktad till barn och unga.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N09807 – Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/inv	Fångar faktisk användningsintensitet i biblioteksverksamheten.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Kulturverksamhet		
N09888 – Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%)	Fångar deltagande i kommunal kulturpedagogisk verksamhet.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
N09701 – Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv	Fångar deltagande i organiserad folkbildnings- och kulturverksamhet.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
Idrottsdeltagande		
U09800 – Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Fångar faktiskt deltagande i organiserad föreningsidrott bland barn och unga.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Idrotts- och fritidsanläggningar		
U09709 – Fotbollsplaner, antal/10 000 inv	Fångar fysisk tillgång till en central idrottsanläggning.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
U09717 – Idrottshallar, samtliga, antal/10 000 inv	Fångar fysisk kapacitet för inomhusidrott.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07961 – Inomhusbassänger, antal/100 000 inv	Fångar tillgång till badanläggningar.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
U09844 – Ishallar för ishockey och konståkning, antal/10 000 inv	Fångar fysisk kapacitet för isidrott.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.

Teknisk anmärkning. Kulturskola, idrottshallar och inomhusbassänger hade bortfall som medianimputerades på transformerad skala. Flera anläggningsmått är per capita och kan därför påverkas av kommunstorlek.

12. Ekonomi

Delindexets tolkning. Delindexet mäter kommunens finansiella robusthet. Ett högt värde kännetecknas av god likviditet, stark självfinansiering och soliditet, goda resultat samt, efter riktningsvändning, lägre kommunal skattesats.

Urval och täckning. Urvalet koncentreras till fem centrala finansiella mått som tillsammans fångar kortsiktig betalningsberedskap, investeringsförmåga, långsiktig finansiell styrka, resultat och skattebelastning. Delindexet omfattar 5 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Finansiell kapacitet och styrka		
N03109 – Kassalikviditet kommunkoncern, (%)	Fångar kortsiktig finansiell betalningsberedskap.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N03103 – Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)	Fångar förmågan att finansiera investeringar med egna löpande resurser.	Teckenbevarande kubikrot: x' = sign(x)·|x|^(1/3).
N03034 – Soliditet inkl pensionsåtag. kommunkoncern, (%)	Fångar långsiktig finansiell styrka inklusive pensionsåtaganden.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N03102 – Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%)	Fångar det löpande finansiella resultatet i relation till centrala intäkter.	Teckenbevarande kvadratrot: x' = sign(x)·√|x|.
Skattebelastning		
N00901 – Skattesats till kommun (%)	Fångar den kommunala skattebelastningen som en del av den finansiella profilen.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

13. Välfärd

Delindexets tolkning. Delindexet mäter kvalitet och robusthet i centrala äldreomsorgsnära välfärdsutfall. Ett högt värde förenar positiva brukarbedömningar och god kompetensförsörjning med få fallskador och kort vårdtid som utskrivningsklar.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar brukarupplevd kvalitet, personalens formella kompetens och två konkreta utfalls- och samverkansmått för äldre personer. Delindexet omfattar 5 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Brukarupplevd kvalitet		
U21468 – Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Fångar brukarnas samlade bedömning av hemtjänstens kvalitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U23471 – Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Fångar brukarnas samlade bedömning av kvaliteten i särskilt boende.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Kompetens		
N23588 – Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal som är undersköterska, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)	Fångar den formella kompetensnivån i den dagliga omsorgen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Utfall och vårdsamverkan		
N20434 – Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv	Fångar ett konkret och allvarligt hälsoutfall bland äldre.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
N20404 – Vårdtid som utskrivningsklar, antal dagar/inv 65+	Fångar samverkan och flöde mellan sjukhusvård och kommunala insatser efter utskrivningsklarhet.	Vänd och kvadratrotstransformerad: $x' = -\sqrt{x}$.

Teknisk anmärkning. Mindre bortfall hanterades genom medianimputering före PCA enligt kategoriunderlaget.

Appendix 6. Exkluderade indikatorer

TDR – The Definitive Ranking

Omfattning. Appendixet redovisar de 59 indikatorer som ingick i TDR:s bruttourval men exkluderades före den slutliga konstruktionen av de 13 delindexen. Bruttourvalet omfattade cirka 180 kandidatindikatorer. Efter saklig och statistisk prövning behölls 121 indikatorer och 59 exkluderades.

Datakälla. Samtliga kandidatindikatorer, såväl inkluderade som exkluderade, hämtades från Kolada. Indikatorbenämningar och kodbeteckningar återges enligt Koladas redovisning i urvalsunderlagen.

Övergripande exklusionsprincip. Exklusion gjordes när en indikator bedömdes tillföra otillräcklig ny information i förhållande till andra indikatorer, hade otillräcklig eller ojämn täckning, låg variation eller tydlig takeffekt, var särskilt extremvärdeskänslig, hade oklar tolkningsriktning eller datakvalitetsproblem, eller låg för långt från den sakliga avgränsningen för kategorin. I flera fall valdes ett bredare, aktuellare eller metodiskt mer jämförbart mått framför ett närliggande alternativ.

Redundans. Hög korrelation användes som ett viktigt men inte ensamt kriterium. När två eller flera mått i praktiken beskrev samma kommunstruktur behölls i regel det mått som hade bredare saklig innebörd, bättre täckning, högre aktualitet eller tydligare tolkning. Syftet var att undvika att ett snävt fenomen fick oproportionerlig vikt genom flera nästan duplicerade indikatorer.

Motiveringarnas status. Kolumnen ”Motivering” återger den sakliga och statistiska grund som användes vid urvalet. Angivna korrelationer avser jämförelser i det aktuella urvalsunderlaget. Exklusion innebär inte att indikatorn saknar informationsvärde i andra analyser; den innebär att indikatorn inte bedömdes behövas i den slutliga TDR-konstruktionen.

Kategorier

1. Befolkning (5 exkluderade)
2. Arbetsmarknad (5 exkluderade)
3. Inkomster (5 exkluderade)
4. Företagande (5 exkluderade)
5. Bostäder (5 exkluderade)
6. Tillgänglighet och infrastruktur (5 exkluderade)
7. Utbildning (5 exkluderade)
8. Hälsa (5 exkluderade)
9. Trygghet (4 exkluderade)
10. Miljö (5 exkluderade)
11. Kultur och fritid (5 exkluderade)
12. Ekonomi (3 exkluderade)
13. Välfärd (2 exkluderade)

1. Befolkning

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser främst nästan duplicerade mått på försörjningsstruktur samt alternativa mått på befolkningsförändring och prognos.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Demografisk struktur		
N01961 – Invånare 20-64 år, andel (%)	Redundans	Nästan perfekt spegelbild av försörjningskvoten (r ≈ -0,99); mycket hög redundans.
N02847 – Framskrivning, förväntad försörjningskvot, 20-66 år, om 10 år	Redundans	Nästan duplicering av dagens försörjningskvot (r ≈ 0,98).
N02924 – Framskrivning, förväntad försörjningskvot om 5 år	Redundans	Nästan identisk med dagens och den tioåriga försörjningskvoten (r ≈ 0,99–1,00).
Befolkningsförändring och prognos		
N01963 – Befolkningsförändring sedan föregående år, procent	Redundans och årsvariation	Relativt redundant mot femårsförändring och särskilt inrikes flyttnetto; dessutom mer känslig för ett enskilt år.
N02840 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare 20-66 år om 10 år, (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med femårig befolkningsförändring och total framskrivning (r ≈ 0,93–0,96).

2. Arbetsmarknad

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar dubblering inom sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet samt prioriterar bredare etableringsutfall.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Etablering		
N00971 – Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta (status efter 90 dagar), andel (%)	Redundans; bredare alternativ valdes	Starkt korrelerad med N00973 (r ≈ 0,86); N00973 har ett bredare utfall.
Sysselsättning och arbetskraft		
N02267 – Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	Redundans	I praktiken identisk med N02243 (r ≈ 1,00); ren redundans.
N02285 – Arbetskraftsdeltagande totalt 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med generell sysselsättning (r ≈ 0,92); tillför relativt lite efter N02243.
Arbetslöshet		
N02280 – Arbetslöshet, 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%) (-2024)	Redundans	Nästan identisk med N03920 och N03926 (r ≈ 0,98); ett generellt arbetslöshetsmått räcker.
N03926 – Långtidsarbetslösa i befolkningen, 25-65 år, andel (%)	Redundans	Nästan perfekt korrelerad med total arbetslöshet (r ≈ 0,98); liten ny information på kommunnivå.

3. Inkomster

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser överlappande inkomst- och biståndsmått samt ett självständigt men sämre täckt mått på ekonomisk kris.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Inkomstnivå		
N00906 – Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20-64 år (median), kr	Redundans; bredare alternativ valdes	Nästan samma kommunstruktur som N00905 (r ≈ 0,95); N00905 är bredare som levnadsstandardmått.
U01803 – Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%)	Redundans	Nästan identisk kommunstruktur med N66078 (r ≈ 0,97) och starkt korrelerad med N01454 (r ≈ 0,96).
Ekonomisk utsatthet och bistånd		
N31825 – Biståndsmottagare, ekonomiskt bistånd, 18+ år, andel (%) av befolkningen	Redundans	Mycket starkt korrelerad med N31807 (r ≈ 0,95) och N31816 (r ≈ 0,91); tillför liten ny information.
U01407 – Invånare 16-84 år som haft ekonomisk kris, andel (%)	Täckning och varierande observationsår	Informationsmässigt självständig men klart sämre täckning (255 av 290 kommuner) och varierande observationsår 2018–2024.
U31809 – Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	Redundans; bredare alternativ valdes	Stark överlappning med U31803 (r ≈ 0,88) och övriga biståndsmått; U31803 är bredare.

4. Företagande

Exklusionsprofil. Exklusionerna begränsar överlapp, extremvärdeskänslighet och mått som ligger närmare turism eller en enskild servicegren än det bredare företagandebegreppet.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Ekonomisk aktivitet		
N45703 – Företagens ekonomiska omsättning, tkr/inv	Redundans och extremvärdeskänslighet	Starkt korrelerad med BRP (r ≈ 0,85) och mycket extremvärdeskänslig; BRP är ett mer etablerat övergripande mått.
Företagsklimat och service		
U07447 – Företagsklimat Insikt - Bygglov - Index	Begränsad täckning; bredare alternativ valdes	Begränsad täckning (215 kommuner) och delvis överlapp med det bredare U07451; totalindexet prioriteras.
Handel och besöksnäring		
N52004 – Försäljningsindex sällanköpsvaruhandel, index	Överlapp; representativt alternativ valdes	Korrelerar med dagligvaruindex (r ≈ 0,61) och är mer känslig för regionala handelscentra; N52002 får representera handelsdimensionen.
N45850 – Gästnätter, antal nätter, totalt per invånare, antal/inv	Begreppslig avgränsning och täckning	Intressant men mer ett turismmått än generellt företagande; dessutom begränsad täckning (249 kommuner) och stor extremvärdeskänslighet.
Företagsdynamik		
N01004 – Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv 16-64 år	Redundans	Överlappar både nystartade företag (r ≈ 0,73) och företagstäthet (r ≈ 0,70); N00999 är mer direkt som mått på nyföretagande.

5. Bostäder

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar dubblering inom bostadsbyggande och planprocess samt avlägsnar ett innehållsligt relevant mått med otillräcklig kommuntäckning.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Bostadsbyggande		
N07906 – Färdigställda bostäder i flerbostadshus, nybyggnad, antal/1000inv	Redundans	Nästan identisk med N07917 (r ≈ 0,99); total nybyggnad är bredare.
N07950 – Färdigställda hyresrätter i flerbostadshus, antal/1000 inv	Redundans och risk för övervikt	Nästan duplicering av N07906/N07917 (r ≈ 0,96–0,97) och skulle ge flerbostadsbyggande oproportionerlig vikt.
Handläggning och planprocess		
N00820 – Handläggningstid (median) från inkommen ansökan till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	Otillräcklig täckning	Endast 114 kommuner har värde; täckningen är för svag för TDR trots hög innehållslig relevans.
N07927 – Mediantid från samrådsstart till antagande under de senaste två åren, mediantid i månader	Överlapp; bredare processmått valdes	Överlappar N07926 (r ≈ 0,54). N07926 täcker en större del av planprocessen.
Planberedskap		
N07923 – Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv	Överlapp och aktualitet	Delvis överlapp med N07924 och varierande aktualitet; N07924 är mer direkt kopplad till faktisk planproduktion.

6. Tillgänglighet och infrastruktur

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser överlappande kollektivtrafik- och bredbandsmått, låg variation/takeffekt samt ett cykelmått med täcknings- och datakvalitetsproblem.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Kollektivtrafik		
N07410 – Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Indirekt mått och aktualitet/täckning	Relevant men mer indirekt än befolkningens faktiska kollektivtrafiktillgänglighet; dessutom varierande aktualitet och viss bortfallstäckning.
N07419 – Befolkning, inom tätort, i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med N07418 (r ≈ 0,90); N07418 är bredare eftersom hela kommunen omfattas.
Digital infrastruktur		
N07900 – Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	Låg variation och överlapp	Nästan full täckning i hela landet och begränsad spridning; överlappar dessutom modernare gigabitmått.
N07919 – Hushåll i tätbebyggt område med tillgång till eller möjlighet i att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Takeffekt/låg variation	Extrem takeffekt med mycket liten variation; tillför därför begränsad rangordningsinformation.
Cykelinfrastruktur		
U07458 – Kommunal cykelväg som snöröjs och halkbekämpas, andel (%)	Täckning och datakvalitet	Endast 183 kommuner och dessutom värden över 100 %, vilket väcker datakvalitetsfrågor.

7. Utbildning

Exklusionsprofil. Exklusionerna minskar ämnesmässig dubblering inom grundskolan och väljer striktare eller bättre täckta mått på gymnasie- och vuxenutbildningsutfall.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Grundskola, årskurs 6		
N15544 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i engelska, hemkommun, andel (%)	Redundans inom ämnesblock	Överlappar tydligt med övriga åk 6-mått (r ≈ 0,64–0,66). Ett ämne räcker som representant.
N15546 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska inkl. svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	Redundans inom ämnesblock	Stark överlappning inom åk 6-blocket; N15545 får representera denna nivå.
Grundskola, årskurs 9		
N15428 – Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Redundans	Stark korrelation med både N15508 och N15507 (r ≈ 0,75–0,81). Tillför begränsat efter de bredare åk 9-måtten.
Gymnasium		
N17461 – Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Överlapp; striktare alternativ valdes	Överlappar med examen inom 3 år (r ≈ 0,67). 3-årsmåttet är striktare och mer direkt.
Komvux		
N18961 – Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%) (-2024)	Täckning och varierande observationsår	Statistiskt självständig men sämre täckning (243 kommuner) och äldre/varierande senaste observationsår 2022–2024.

8. Hälsa

Exklusionsprofil. Exklusionerna minskar överlapp inom psykisk hälsa och sjukfrånvaro samt avgränsar bort ett mer perifert hälsomått.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Psykisk hälsa		
U01472 – Invånare 16-84 år som besväras av ängslan, oro och/eller ångest, andel (%)	Överlapp; kategoribalans	Relevant men psykisk hälsa representeras redan av U01473; exkluderas för att ge plats åt båda livslängdsmåtten.
U01471 – Invånare 16-84 år som känner sig stressade, andel (%)	Redundans	Överlappar tydligt med psykisk ohälsa, särskilt oro/ångest ($r \approx 0{,}61$).
Självskattad/tandhälsa		
U01414 – Invånare med bra självskattad tandhälsa, andel (%)	Begreppslig avgränsning	Relevant men mer perifer i en övergripande hälsokategori och delvis överlappande med allmän självskattad hälsa.
Sjukfrånvaro och ohälsa		
N00967 – Sjukpenningtalet, 15–69 år, dagar/arbetskraften	Redundans	Stark redundans mot ohälsotalet och nästan identiskt med N00938 ($r \approx 0{,}99$).
N00938 – Sjukpenningtalet, 16–64 år, dagar/registrerad försäkrad	Redundans	Nästan identiskt med N00967 ($r \approx 0{,}99$) och starkt korrelerat med N00957.

9. Trygghet

Exklusionsprofil. Exklusionerna gäller mått med svårtolkad relation till faktisk trygghet, indirekta socialkapitalmått samt ett överlappande valdeltagandemått.

Omfattning. 4 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Brott och kontrollverksamhet		
N07544 – Anmälda narkotikabrott, antal/100 000 inv	Svårtolkad indikator	Svårtolkad som direkt trygghetsmått eftersom nivån påverkas starkt av polisens kontroll- och ingripandeverksamhet.
Socialt stöd		
U01435 – Invånare med avsaknad av emotionellt stöd, andel (%)	Begreppslig avgränsning och täckning	Relevant för social utsatthet men mer perifert för trygghet; dessutom svagast täckning med 257 kommuner.
Socialt kapital och deltagande		
N09701 – Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv	Indirekt koppling	Kan indikera socialt kapital men kopplingen till trygghet är indirekt; idrottsdeltagandet är lättare att motivera.
Demokratiskt deltagande		
N05401 – Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	Överlapp; svagaste-punkt-mått valdes	Överlappar N05831 ($r \approx 0{,}61$). Lägsta valdeltagande i något distrikt fångar kommunens svagaste punkt snarare än genomsnittet.

10. Miljö

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser otillräcklig täckning, låg variation/takeffekter och överlappande utsläppsindikatorer.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Förnybar energi		
N45925 – Elproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	Otillräcklig täckning	Endast 73 kommuner har värde; täckningen är för svag för TDR trots hög innehållslig relevans.
N45930 – Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	Takeffekt/låg variation	Relativt god täckning men stark takeffekt med median nära 100 %, vilket ger begränsad diskrimineringsförmåga.
Vattenstatus		
N85053 – Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	Takeffekt/låg variation och äldre data	Median 100 % och data från 2022; låg variation och begränsat rangordningsvärde.
Luftutsläpp		
N00517 – Utsläpp till luft av flyktiga organiska ämnen totalt, ton NMVOC/inv	Överlapp; mindre centralt mått	Överlappar energi-/utsläppsblocket och är mindre centralt än NOx och växthusgaser.
N85048 – Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv	Redundans	Relevant men korrelerar tydligt med NOx och delvis med andra geografiskt strukturerade miljömått; N85047 får representera lokal luftförorening.

11. Kultur och fritid

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser mått med oklar riktning eller datakvalitet, absolut storlekseffekt, konceptuell felplacering samt risk för övervikt av biblioteksdimensionen.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Kulturskola		
N09892 – Genomsnittlig elevavgift i musik- eller kulturskola, kr/elever 6-19 år	Otydlig riktning, aktualitet och datakvalitet	Svårare att värdera entydigt som bra/dåligt, varierande aktualitet och ett negativt minimivärde som väcker datakvalitetsfrågor.
Bibliotek		
N09817 – Genomsnittlig öppettid per bibliotek och vecka	Täckning, extremvärden och aktualitet	Begränsad täckning, stora extremvärden och varierande observationsår. Biblioteksanvändning fångas bättre av andra mått.
N09801 – Lån från kommunala bibliotek, antal/inv	Risk för övervikt inom biblioteksblock	Bra indikator i sig, men bibliotek är redan representerat av låntagare, besök och barnaktiviteter; ytterligare biblioteksutfall skulle ge oproportionerlig vikt.
Övergripande index		
N00373 – Hållbarhet - Kommunindex	Begreppslig avgränsning	För generellt och konceptuellt främmande i Kultur/Fritid; riskerar att importera andra dimensioner i kategorin.
Idrottsanläggningar		
U09819 – Idrottshall 18x36 m till 22x42 m, antal	Kommunstorlekseffekt	Absolut antal ger tydlig kommunstorlekseffekt. U09717 per 10 000 invånare är metodiskt bättre för kommunjämförelse.

12. Ekonomi

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar nära dubblering mellan kommun- och koncernmått samt begränsar extremvärdeskänslighet i resultatmåttet.

Omfattning. 3 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Likviditet		
N03105 – Kassalikviditet kommunen, (%)	Redundans; koncernmått valdes	Stark korrelation med N03109 (r ≈ 0,81). Koncernmåttet får representera likviditet.
Soliditet		
N03002 – Soliditet inkl pensionsåtag. kommun, (%)	Redundans; koncernmått valdes	Mycket stark korrelation med N03034 (r ≈ 0,88). Koncernmåttet ger bredare bild av samlad ekonomisk ställning.
Resultat		
N03112 – Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommunkoncern, (%)	Överlapp och extremvärdeskänslighet	Överlappar kommunresultatet (r ≈ 0,53) och är mer extremvärdeskänsligt. N03102 är renare för kommunjämförelse.

13. Välfärd

Exklusionsprofil. Exklusionerna prioriterar aktuellare brukarutfall och faktiska utfall framför äldre eller mer processinriktade mått.

Omfattning. 2 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Brukar-/anhörigbedömning		
N20508 – Anhöriga som upplever att samarbetet med hemtjänsten fungerar mycket bra, andel (%) (-2023)	Äldre data; aktuellare alternativ valdes	Intressant men klart äldre data; brukarbedömningen U21468 är aktuellare och mer direkt.
Process och riskprevention		
N20500 – Riskförebyggande åtgärder i särskilt boende, andel (%)	Processmått; utfall prioriterades	Relevant processmått, men mäter mer dokumenterad/utförd process än faktiskt utfall. Vid fem val prioriteras brukarutfall, kompetens, fallskador och utskrivningsklar vårdtid.

Sammanfattning

Resultat av urvalet. Bruttourvalet omfattade cirka 180 indikatorer från Kolada. Av dessa exkluderades 59 enligt ovan redovisade sakliga och statistiska kriterier och 121 behölls för den slutliga TDR-konstruktionen. Exklusionsarbetet syftade främst till att minska redundans och ojämn kategoriviktning samt att säkerställa rimlig jämförbarhet, täckning och tolkningsbarhet.

Appendix 7. Alternativa viktmodeller – vikter

Politikmodell, normativa prioriteringar och uppläggning av känslighetsanalys

1. Kvasi-formell modell för kommunal förändring

Låt kommunens observerade tillstånd vid tidpunkt t betecknas X_t. Förändringen mellan två tidpunkter kan schematiskt skrivas som

$$\Delta X = P - D$$

där P betecknar organiserad politisk och administrativ påverkan och D eroderande eller störande krafter. Uttrycket är en analytisk förenkling, inte en skattad dynamisk ekvation. Storheterna måste vid en empirisk tillämpning definieras på jämförbar skala.

Politiken uttrycks som

$$P = \lambda \Sigma_i w_i p_i$$

$$\Sigma_i w_i = 1, \quad 0 \leq w_i \leq 1, \quad \lambda \geq 0$$

Här är w_i den relativa prioriteringen av område i, p_i den faktiska insatsen inom området och λ en övergripande ambitionsnivå. Antalet områden betecknas n; summan löper över i = 1, …, n. Förutsatt att insatserna görs jämförbara representerar P en viktad sammanfattning av organiserad påverkan.

Bivillkoren innebär att prioriteringarna fördelas inom en fast viktsumma: höjs en vikt måste minst en annan sänkas. Ett område kan ges vikten noll utan att dess verksamhet eller betydelse upphör. Vikten ett innebär att alla andra vikter är noll. Prioriteringsvikterna utgör därför ett nollsummespel, medan insatsernas faktiska konsekvenser inte behöver göra det. λ ändrar ambitionsnivån utan att i sig ändra viktfördelningen.

Modellen ger följande principiella implikationer:

1. Tröghet. X_t är starkt beroende av X_{t-1}; befintliga strukturer tenderar att bestå.
2. Erosion. D ≥ 0 representerar kontinuerliga nedbrytande och störande krafter, såsom organisatoriskt slitage, materiell förslitning och yttre störningar.
3. Status quo kostar. Om P = D blir ΔX ≈ 0; oförändrat tillstånd förutsätter insatser.
4. Förbättring kräver överskott. Positiv nettoförändring fordrar P > D inom den valda beskrivningen.
5. Politisk riktning. w_i anger hur den organiserade påverkan prioriteras mellan områden.
6. Politisk ambitionsnivå. λ skalar insatsen som helhet.
7. Marginalprincipen. När strukturella skillnader mellan kommuner är stora verkar politisk påverkan i huvudsak på marginalen av redan existerande variation.

För enskilda politikområden kan återverkningar och beroenden vara dubbelriktade. Därför bör uttrycket läsas som en kvasi-formell tankemodell, inte som ett påstående om separerbara kausala effekter.

2. Från politikmodell till rankingexperiment

I det följande används vikter för att värdera samma observerade kommunala tillstånd på olika sätt. Vikterna avser de 13 befintliga TDR-delindexen. De är inte skattningar av kommunernas faktiska p_i eller

λ. Modellerna prövar vad som händer med en rangordning när prioriteringarna w_i ändras, allt annat lika. Ingen kommunal verksamhet eller indikator förändras i experimentet.

För kommun k och modell m beräknas ett totalindex som $I_{km} = \Sigma_i w_{im} Z_{ki}$, där Z_{ki} är kommunens redan beräknade delindexvärde. Indexpoängen ordnas fallande, högsta poäng får rang 1. Delindexvärden och deras interna konstruktion hålls fasta. Ingen ytterligare standardisering görs efter sammanvägningen i experimentet.

3. Referensmodeller och sex normativa alternativ

TDR (panglossiansk): Den databaserade referensmodellen. Vikterna härrör från den valda PCA-baserade sammanvägningsprincipen; de definieras inte utifrån ett uttalat politiskt program. Att modellen är databaserad gör den inte normfri: indikatorurval, riktning och metodval föregår själva beräkningen.

Lika vikt: Varje delindex ges vikten 1/13. Detta är en transparent jämförelsemodell där ingen kategori ges större formell vikt än någon annan. Även likaviktning är ett normativt metodval.

Marknadsorienterad tillväxt. Prioriterar företagande, arbetsmarknad, inkomster, tillgänglighet och bostäder. Den normativa tanken är att arbets- och företagslivets förutsättningar ska väga tungt i kommunbedömningen.

Välfärd. Prioriterar utbildning, hälsa, trygghet och välfärdsblocket. Modellen uttrycker en inriktning där invånarnas sociala villkor och offentligt finansierad välfärd ges företräde.

4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer. En idealtyp inspirerad av Åke E. Anderssons 4K-perspektiv. I den här operationaliseringen ges framför allt utbildning, kultur/fritid, tillgänglighet/infrastruktur och företagande större vikt. Detta är ett analytiskt viktschema, inte en empiriskt härledd eller historiskt autentisk 4K-viktning.1

Miljö, hälsa och hållbarhet. Prioriterar miljö, hälsa, bostäder och trygghet. Modellen betonar ekologiska och sociala livsvillkor samt långsiktigt hållbara lokalsamhällen.

Ekonomiskt återhållsam. Prioriterar Ekonomi, befolkning, arbetsmarknad och inkomster. Principen är att finansiell robusthet och försörjningsförutsättningar ges särskild vikt.

Trygghet och ordning. Prioriterar trygghet och ger samtidigt relativt hög vikt åt arbetsmarknad, utbildning, hälsa och välfärd. Modellen renodlar en prioritering av ordning och stabila sociala förhållanden.

Modellerna är konstruerade idealtyper för metodjämförelse. De representerar inte dokumenterade politiska program eller faktiskt uppmätta preferenser hos kommuner eller partier.

4. Viktmatris – åtta grundmodeller

Samtliga vikter nedan anges i procent av totalvikten. TDR-vikterna redovisas avrundade; beräkningarna använder full precision.

Delindex	TDR	Lika	Marknad	Välfärd	4K	Miljö	Ekonomi	Trygghet
Befolkning	7,10	7,69	8,00	2,00	4,00	4,00	10,00	3,00
Arbetsmarknad	8,46	7,69	16,00	4,00	8,00	5,00	10,00	10,00
Inkomster	10,50	7,69	14,00	3,00	7,00	4,00	10,00	5,00
Företagande	7,19	7,69	18,00	1,00	10,00	3,00	4,00	3,00
Bostäder	7,80	7,69	10,00	7,00	5,00	10,00	5,00	8,00
Tillgänglighet / infrastruktur	9,27	7,69	12,00	5,00	16,00	7,00	5,00	6,00
Utbildning	9,29	7,69	7,00	18,00	18,00	7,00	4,00	10,00
Hälsa	9,32	7,69	3,00	18,00	3,00	18,00	4,00	10,00
Trygghet	8,77	7,69	3,00	10,00	3,00	10,00	4,00	25,00
Miljö	8,04	7,69	2,00	4,00	4,00	20,00	2,00	3,00
Kultur / fritid	4,62	7,69	2,00	5,00	16,00	4,00	2,00	2,00
Ekonomi	6,45	7,69	4,00	6,00	4,00	3,00	35,00	5,00
Välfärd	3,21	7,69	1,00	17,00	2,00	5,00	5,00	10,00
Summa	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

5. Känslighetsanalys: syfte och hypoteser

Syftet är att undersöka hur känsliga kommunernas indexvärden och rangplaceringar är för styrkan i ett politiskt/normativt viktschema. 4K valdes därför att modellen har en sammanhållen saklig profil och fyra särskilt prioriterade delindex som kan förstärkas utan att dess interna proportioner förändras.

H1. Starkare 4K-viktning ökar avvikelsen från TDR:s panglossianska index och rangordning.

H2. Rangordningen är mer stabil på systemnivå (samvariation mellan modeller) än på kommunnivå (enskilda rang- och kvartilförflyttningar).

6. Känslighetsanalys: tre styrkenivåer

Befintligt 4K-schema behålls oförändrat som ”Svag”: de fyra prioriterade delindexen svarar tillsammans för 60 procent. ”Stark” ges 75 procent och ”Mycket stark” 90 procent. De återstående nio indexen får tillsammans 40, 25 respektive 10 procent. Styrkenivåerna är valda för experimentet och ska inte tolkas som observerade politiska preferenser.

Delindex	Svag 60 %	Stark 75 %	Mycket stark 90 %
Befolkning	4,000	2,500	1,000
Arbetsmarknad	8,000	5,000	2,000
Inkomster	7,000	4,375	1,750
Företagande	10,000	12,500	15,000
Bostäder	5,000	3,125	1,250
Tillgänglighet / infrastruktur	16,000	20,000	24,000
Utbildning	18,000	22,500	27,000
Hälsa	3,000	1,875	0,750
Trygghet	3,000	1,875	0,750
Miljö	4,000	2,500	1,000
Kultur / fritid	16,000	20,000	24,000
Ekonomi	4,000	2,500	1,000

Delindex	Svag 60 %	Stark 75 %	Mycket stark 90 %
Välfärd	2,000	1,250	0,500
Summa	100,000	100,000	100,000

Låt G vara de fyra prioriterade delindexen, och s den önskade sammanlagda vikten för G. För $i \in G$ beräknas $w_i(s) = w_i(0{,}60) \cdot s/0{,}60$. För $i \notin G$ beräknas $w_i(s) = w_i(0{,}60) \cdot (1 - s)/0{,}40$. Därmed gäller $\Sigma w_i(s) = 1$ i samtliga scenarier, och de relativa vikterna inom respektive grupp är oförändrade.

7. Jämförelsemått, kontroll och begränsningar

För varje scenario beräknas indexpoäng och rang för samtliga 290 kommuner. Jämförelserna omfattar Pearsons korrelation mellan indexpoäng, Spearmans rangkorrelation, genomsnittlig och maximal absolut rangförskjutning, kommuner som byter kvartil samt överlapp i topp 10. Kvartiler avgränsas efter rang: Q1 = 1–73, Q2 = 74–145, Q3 = 146–217 och Q4 = 218–290. Positiv förändring definieras som rang i den svaga modellen minus rang i den förstärkta modellen, dvs. positivt tal betyder förbättrad placering. Vid exakt lika indexpoäng tilldelas delad lägsta rang (”min”-principen).

Den svaga 4K-varianten kontrollberäknades mot den ursprungliga alternativa rankingen: alla 290 indexpoäng och rangtal överensstämde. Resultaten redovisas separat i Appendix 8.

Avgränsning: Detta är en deterministisk känslighetsanalys, inte ett kausalt test av politiska insatsers verkningar. Hög korrelation mellan modeller kan samexistera med stora rangförskjutningar för enskilda kommuner. Valet av 4K, urvalet av fyra prioriterade delindex och scenariernas styrka är explicita modellbeslut. Det finns inga osäkerhetsintervall knutna till dessa konstruerade vikter.

Appendix 8. Alternativa viktmodeller – resultat

Resultaten avser 290 svenska kommuner. Rang 1 anger högsta indexvärde. Kommunernas delindex och observerade värden hålls oförändrade mellan modellerna.

DEL A. POLITISK JÄMFÖRELSE – HUVUDANALYS

Huvudanalysen undersöker hur kommunernas rangordningar förändras när samma observerade kommunala förhållanden värderas utifrån skilda politiska prioriteringar. Sex politiska viktscheman jämförs med TDR:s empiriskt härledda viktning och en modell där samtliga tretton delindex tilldelas lika vikt. Skillnaderna mellan modellerna avser alltså inte olika kommunala prestationer, utan hur samma information sammanvägs. Resultaten redovisas som samvariation mellan modellerna och rangförskjutningar för kommunerna.

1. Samvariation mellan modellerna

Tabell 8.1 redovisar korrelationer mellan modellernas indexvärden och tabell 8.2 korrelationer mellan deras rangordningar.

Tabell 8.1. Pearsonkorrelationer mellan de åtta viktmodellernas totalindex.

Index	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
TDR	1,000	0,992	0,968	0,949	0,957	0,977	0,922	0,927
Lika vikt	0,992	1,000	0,962	0,964	0,960	0,967	0,910	0,942
Marknad	0,968	0,962	1,000	0,875	0,930	0,904	0,887	0,896
Välfärd	0,949	0,964	0,875	1,000	0,910	0,960	0,846	0,946
4K	0,957	0,960	0,930	0,910	1,000	0,927	0,858	0,864
Miljö/hälsa	0,977	0,967	0,904	0,960	0,927	1,000	0,883	0,900
Ekonomisk återhållsamhet	0,922	0,910	0,887	0,846	0,858	0,883	1,000	0,791
Trygghet/ordning	0,927	0,942	0,896	0,946	0,864	0,900	0,791	1,000

Tabell 8.2. Spearmans rangkorrelationer mellan de åtta viktmodellerna.

Rang	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
TDR	1,000	0,989	0,966	0,929	0,943	0,970	0,913	0,915
Lika vikt	0,989	1,000	0,956	0,953	0,944	0,959	0,899	0,937
Marknad	0,966	0,956	1,000	0,851	0,921	0,892	0,880	0,885
Välfärd	0,929	0,953	0,851	1,000	0,879	0,944	0,817	0,937
4K	0,943	0,944	0,921	0,879	1,000	0,903	0,830	0,848
Miljö/hälsa	0,970	0,959	0,892	0,944	0,903	1,000	0,868	0,883
Ekonomisk återhållsamhet	0,913	0,899	0,880	0,817	0,830	0,868	1,000	0,764
Trygghet/ordning	0,915	0,937	0,885	0,937	0,848	0,883	0,764	1,000

2. Rangförskjutningar gentemot TDR

Tabell 8.3. Rangförskjutningar och kvartilsbyten jämfört med TDR Total.

Modell	Medel |Δrang|	Median	Max	Bytt kvartil[1]	Topp 10 gem.
Lika vikt	9,131	6,500	52	40	9
Marknad	16,255	13,000	76	66	7
Välfärd	22,510	15,500	149	77	8
4K	20,290	14,000	116	71	9
Miljö/hälsa	14,545	9,000	67	54	9
Ekonomisk återhållsamhet	25,724	19,500	153	85	9
Trygghet/ordning	25,883	20,000	104	102	7

[1] Kvartiler definieras efter rang: 1–73, 74–145, 146–217 och 218–290. Gemensamma topp 10 avser antal kommuner som finns i båda modellernas tio högst placerade.

DEL B. KÄNSLIGHETSANALYS – KOMPLETTERANDE PRÖVNING

Den politiska jämförelsen varierar prioriteringarnas inriktning mellan flera alternativa modeller. Känslighetsanalysen har ett annat, snävare syfte: den prövar hur rangordningen påverkas när styrkan i en och samma politiska prioritering ökas. Här används 4K-modellen med tre nivåer, där dess fyra prioriterade delindex tillsammans får 60, 75 respektive 90 procent av vikten. De inbördes proportionerna inom och utanför denna grupp behålls, liksom alla observerade kommunvärden. Analysen är ett komplement till huvudjämförelsen och belyser vikternas betydelse för rankingarnas stabilitet.

3. Känslighetsanalys: förstärkt 4K-prioritering

4K-modellens fyra prioriterade delindex – Företagande, Tillgänglighet/Infrastruktur, Utbildning och Kultur/Fritid – erhåller tillsammans 60, 75 respektive 90 procent av viktsumman. Inbördes proportioner inom den prioriterade gruppen och inom övriga delindex är oförändrade.

Tabell 8.4. 4K-profilerna jämförda med TDR Total.

4K-profil	Pearson med TDR	Spearman med TDR	Medel |Δrang|	Bytt kvartil
Svag (60 %)	0,957	0,943	20,290	71
Stark (75 %)	0,895	0,866	31,883	105
Mycket stark (90 %)	0,800	0,756	44,124	132

Tabell 8.5. Rangförskjutningar mellan de tre 4K-profilerna.

Jämförelse	Pearson r	Medel |Δrang|	Max |Δrang|	Bytt kvartil	Gemensam topp 10
Svag → stark	0,985	12,186	75	49	9
Svag → mycket stark	0,935	24,800	115	87	9
Stark → mycket stark	0,983	12,910	53	42	9

Förskjutningarna ökar när skillnaden i prioriteringsstyrka ökar. Hög korrelation mellan indexvärden utesluter således inte betydande förändringar i enskilda kommuners rangplaceringar.

4. Kvartilsövergångar i 4K-experimentet

Tabell 8.6. Kvartilsövergångar från svag till stark 4K-profil.

Svag → stark	Till Q1	Till Q2	Till Q3	Till Q4
Från Q1	65	8	0	0
Från Q2	7	57	8	0
Från Q3	1	7	55	9
Från Q4	0	0	9	64

Tabell 8.7. Kvartilsövergångar från svag till mycket stark 4K-profil.

Svag → mycket stark	Till Q1	Till Q2	Till Q3	Till Q4
Från Q1	57	15	1	0
Från Q2	14	45	12	1
Från Q3	2	11	44	15
Från Q4	0	1	15	57

Kvartilsindelningen används som en grov beskrivning av omfördelningen mellan kommungrupper. Övergångar över kvartilgränserna behöver inte innebära stora avstånd i indexvärde.

5. Kommunexempel

Största förbättringar i rang

Tabell 8.8. Största förbättringar i rang vid förstärkt 4K-prioritering.

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Dorotea	146	32	+114

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Åmål	153	57	+96
Bräcke	220	132	+88
Oxelösund	108	31	+77
Dals-Ed	133	59	+74
Malmö	148	75	+73
Malå	170	101	+69
Emmaboda	235	171	+64
Haparanda	227	166	+61
Hultsfred	258	200	+58

Största försämringar i rang

Tabell 8.9. Största försämringar i rang vid förstärkt 4K-prioritering.

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Bollebygd	123	238	-115
Gällivare	179	275	-96
Habo	54	148	-94
Lekeberg	174	259	-85
Kiruna	112	196	-84
Nykvarn	58	137	-79
Vaggeryd	101	177	-76
Götene	159	232	-73
Ulricehamn	111	178	-67
Gagnef	124	187	-63

Positiva förändringstal anger förbättrad rangplats. Urvalet avser förändringen från svag till mycket stark 4K-modell.

6. Fullständiga kommunresultat – huvudjämförelse och kompletterande känslighetsanalys

Den politiska huvudjämförelsens fullständiga kommunresultat redovisas i två separata tabeller: rangplaceringar (tabell 8.10) och indexpoäng (tabell 8.11). Kolumnordningen är densamma i båda tabellerna: TDR, lika vikt och därefter de sex politiska modellerna. Varje kommun är färgkodad efter respektive modells rangkvartil: grön (Q1, rang 1–73), gul (Q2, 74–145), orange (Q3, 146–217) och röd (Q4, 218–290). I poängtabellen baseras färgen på motsvarande rangordning, inte på fasta indexgränser.

Tabell 8.10. Kommunernas rangplaceringar i TDR, lika vikt och sex politiska viktmodeller (n = 290).

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Täby	1	1	1	3	2	2	1	5
Danderyd	2	3	7	1	3	1	9	6
Lidingö	3	2	2	2	1	3	2	7
Nacka	4	4	4	7	4	5	5	8
Vellinge	5	5	3	6	7	7	6	3
Lomma	6	6	9	5	6	4	10	2
Vaxholm	7	7	17	4	10	6	17	1
Sollentuna	8	8	14	9	5	9	3	36
Solna	9	10	18	13	9	8	4	43
Österåker	10	12	5	22	19	19	7	18
Höganäs	11	9	11	15	8	18	12	15
Kungsbacka	12	14	19	11	17	11	19	9
Staffanstorp	13	22	13	23	14	29	15	11
Öckerö	14	18	12	10	26	16	48	4
Härryda	15	11	25	8	12	17	13	10
Värmdö	16	17	15	17	22	15	16	16
Sundbyberg	17	19	27	27	11	10	18	47
Mölndal	18	16	26	18	13	12	23	26
Vallentuna	19	13	16	12	16	20	11	20
Knivsta	20	21	8	35	35	22	24	27
Lerum	21	23	21	19	25	21	28	13
Ekerö	22	25	24	16	18	13	43	24
Trosa	23	20	10	31	30	26	33	17
Kävlinge	24	24	30	14	21	28	8	22
Åre	25	15	6	25	15	31	47	23
Kungälv	26	27	28	34	29	24	31	34
Partille	27	31	22	39	34	23	20	46
Svedala	28	26	29	20	23	35	14	25
Habo	29	28	34	21	54	25	32	12
Tyresö	30	32	32	30	37	14	39	39

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Mörbylånga	31	29	20	24	24	38	51	19
Båstad	32	30	33	28	44	27	44	31
Salem	33	36	40	33	36	32	22	45
Tjörn	34	38	41	37	49	30	63	14
Nykvarn	35	37	39	38	58	36	29	35
Ängelholm	36	34	42	42	27	37	35	54
Leksand	37	33	36	45	32	48	25	38
Varberg	38	42	35	49	51	41	58	42
Stockholm	39	43	55	43	28	34	21	114
Stenungsund	40	39	38	40	33	53	45	40
Hammarö	41	57	68	29	61	45	88	21
Ale	42	44	45	50	53	47	40	48
Järfälla	43	45	44	63	46	39	27	140
Krokom	44	40	48	41	48	46	107	33
Ystad	45	46	43	59	38	55	46	63
Orust	46	35	52	32	39	44	87	32
Umeå	47	56	83	55	31	40	89	78
Lund	48	47	124	26	20	33	90	71
Huddinge	49	50	51	64	41	43	36	127
Bollebygd	50	55	71	44	123	54	38	29
Grästorp	51	41	57	36	42	49	111	37
Sotenäs	52	53	46	57	66	51	84	49
Alingsås	53	52	59	62	55	50	61	69
Höör	54	48	53	52	73	61	41	75
Uppsala	55	58	95	46	47	42	77	107
Lidköping	56	51	70	48	65	57	34	57
Håbo	57	73	50	141	82	60	83	102
Upplands-Bro	58	63	75	98	81	56	37	126
Vaggeryd	59	59	58	67	101	68	52	55
Strömstad	60	49	23	79	43	110	57	95
Jönköping	61	78	87	65	70	52	98	99
Falkenberg	62	64	61	78	62	69	80	90
Vadstena	63	60	77	82	59	63	114	64
Skellefteå	64	82	64	115	79	88	60	94
Gagnef	65	75	81	60	124	66	110	44
Värnamo	66	71	79	103	76	65	68	93
Vännäs	67	83	78	113	64	87	108	84
Upplands Väsby	68	92	72	112	88	82	54	144
Ulricehamn	69	67	85	72	111	70	53	61
Skövde	70	76	94	69	75	71	59	101
Härjedalen	71	54	49	58	56	78	188	52
Falun	72	84	92	66	90	58	119	85
Karlsborg	73	65	118	51	136	62	116	30
Karlstad	74	94	107	86	85	59	92	119
Piteå	75	90	62	121	72	113	66	86
Vårgårda	76	79	66	137	104	84	102	89
Hjo	77	87	99	76	110	76	109	50
Simrishamn	78	68	84	70	50	79	91	72
Tranemo	79	62	103	54	60	83	79	59
Lekeberg	80	88	111	71	174	74	56	53
Malung-Sälen	81	66	31	136	52	104	122	110
Kiruna	82	134	37	231	112	149	42	128
Mullsjö	83	102	104	105	145	67	174	56
Luleå	84	109	82	106	69	114	72	104
Haninge	85	85	65	155	98	103	26	189
Skurup	86	89	67	120	99	125	65	112
Ydre	87	74	91	47	128	81	124	28
Arjeplog	88	61	63	85	40	130	133	51
Östhammar	89	81	101	100	117	89	94	66
Linköping	90	107	130	84	94	64	67	135
Söderköping	91	101	80	107	118	77	145	97
Östersund	92	91	86	122	57	86	93	151
Jokkmokk	93	69	47	119	45	135	126	87
Strängnäs	94	100	90	175	67	105	81	149
Tanum	95	70	54	68	139	85	120	58
Arvidsjaur	96	72	114	56	86	111	74	41
Säter	97	77	110	89	63	99	123	76
Vindeln	98	80	74	129	80	122	113	68
Aneby	99	86	97	53	126	94	127	62
Gnesta	100	93	122	99	89	80	150	81
Halmstad	101	95	123	91	71	92	55	171
Karlskrona	102	114	121	87	103	75	132	120
Gällivare	103	135	69	180	179	154	30	106
Kalmar	104	112	125	75	92	93	106	147
Robertsfors	105	99	88	83	83	107	178	65
Storuman	106	98	60	133	78	127	131	91
Götene	107	96	120	77	159	102	73	73
Oskarshamn	108	97	134	61	120	91	75	80
Laholm	109	108	113	90	180	90	125	96
Mark	110	105	108	102	147	101	101	103
Göteborg	111	124	152	123	77	73	118	183
Boden	112	133	56	191	105	132	197	145
Växjö	113	123	151	110	119	72	99	167
Nynäshamn	114	115	102	139	106	143	64	166
Mora	115	142	89	168	149	109	172	122
Mariestad	116	113	155	80	151	95	115	98
Tidaholm	117	104	126	96	152	120	86	79
Örnsköldsvik	118	136	129	135	87	118	152	130
Kumla	119	119	115	143	150	136	70	136
Årjäng	120	106	73	104	132	169	105	70
Rättvik	121	117	100	142	141	174	50	129
Västerås	122	141	148	151	121	97	82	218

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Borås	123	125	138	131	95	96	121	186
Kil	124	126	157	114	129	119	149	83
Burlöv	125	148	98	212	127	156	71	216
Norrtälje	126	122	96	152	135	158	78	169
Borgholm	127	116	76	88	125	164	136	100
Hudiksvall	128	120	141	108	91	126	104	139
Pajala	129	121	93	130	96	184	216	60
Svalöv	130	150	144	166	195	112	135	153
Kinda	131	130	153	126	184	123	142	88
Mjölby	132	145	137	159	157	128	146	165
Vimmerby	133	137	112	132	162	161	139	115
Norsjö	134	131	146	157	68	185	128	82
Essunga	135	103	136	93	93	171	159	67
Älvdalen	136	110	109	118	186	115	186	77
Karlshamn	137	129	201	73	84	98	177	134
Herrljunga	138	155	105	188	173	173	143	137
Trollhättan	139	147	190	138	97	100	169	177
Smedjebacken	140	111	167	81	107	131	164	92
Trelleborg	141	162	139	181	169	168	95	161
Sundsvall	142	172	133	156	115	139	198	162
Sigtuna	143	146	117	177	142	186	62	221
Örebro	144	174	160	162	161	106	134	214
Berg	145	127	119	144	134	155	193	108
Botkyrka	146	168	143	213	131	145	85	232
Nordmaling	147	167	163	205	113	153	222	118
Sölvesborg	148	143	154	127	143	146	160	157
Ljusdal	149	132	127	128	163	144	162	124
Gislaved	150	140	192	125	176	108	144	133
Vara	151	118	159	97	130	152	148	105
Arvika	152	154	171	161	122	140	138	150
Enköping	153	189	128	245	171	165	156	231
Tibro	154	138	175	109	205	142	100	111
Sjöbo	155	149	106	197	206	199	69	160
Helsingborg	156	170	189	164	144	124	76	245
Eksjö	157	151	177	117	154	116	165	154
Åtvidaberg	158	153	169	148	214	137	130	146
Forshaga	159	158	203	154	140	159	171	109
Lysekil	160	164	135	134	74	193	191	143
Vetlanda	161	144	178	101	194	129	153	121
Gotland	162	182	131	150	114	141	280	158
Sorsele	163	157	116	174	102	197	229	132
Älmhult	164	177	195	171	160	121	190	175
Nora	165	166	166	170	116	147	214	152
Sunne	166	152	149	146	193	191	140	116
Ovanåker	167	139	218	74	155	134	207	74
Tranås	168	161	197	95	158	133	194	155
Uddevalla	169	171	174	158	138	150	163	203
Västervik	170	181	162	169	191	170	157	168
Övertorneå	171	128	140	163	109	200	117	138
Gnosjö	172	185	176	147	232	117	192	125
Hörby	173	188	147	209	188	196	129	207
Ödeshög	174	163	164	124	202	175	168	123
Karlskoga	175	191	170	210	164	172	166	185
Norrköping	176	193	187	194	166	176	96	238
Älvsbyn	177	176	132	202	137	211	215	159
Gävle	178	184	210	145	175	138	147	205
Skara	179	165	165	192	168	162	158	223
Eslöv	180	187	184	165	189	182	141	194
Torsås	181	175	181	116	172	166	249	131
Mönsterås	182	160	215	92	156	183	199	117
Boxholm	183	173	219	94	212	160	217	113
Dals-Ed	184	156	208	111	133	163	209	141
Falköping	185	183	202	140	203	151	176	172
Torsby	186	180	158	196	190	207	173	164
Munkedal	187	179	168	173	229	180	179	148
Ljungby	188	198	173	215	192	214	137	198
Åsele	189	159	150	183	100	188	253	191
Malmö	190	202	211	203	148	148	151	266
Orsa	191	192	142	232	177	222	167	215
Kalix	192	201	145	199	210	223	219	142
Arboga	193	194	194	204	183	192	196	181
Surahammar	194	190	179	211	165	219	161	197
Hallstahammar	195	205	198	227	196	201	154	225
Tomelilla	196	178	156	222	167	225	112	227
Bjurholm	197	207	172	217	182	190	262	184
Lycksele	198	220	161	258	209	220	184	210
Södertälje	199	204	200	237	187	198	103	255
Vänersborg	200	197	217	160	213	167	187	213
Landskrona	201	208	204	223	185	206	97	258
Örkelljunga	202	169	199	153	211	235	49	179
Kristianstad	203	221	224	208	217	157	180	244
Svenljunga	204	186	183	198	200	208	175	201
Nyköping	205	215	205	229	197	187	183	251
Motala	206	218	225	214	221	179	181	228
Vansbro	207	195	188	219	181	210	241	196
Lilla Edet	208	216	196	225	250	217	182	211
Tierp	209	196	212	193	201	205	212	199
Sandviken	210	199	236	172	199	181	195	188
Sävsjö	211	206	235	149	204	189	239	156
Sala	212	212	185	224	208	216	210	236
Nässjö	213	209	238	179	215	177	205	206
Älvkarleby	214	210	213	182	233	215	185	209

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Timrå	215	231	182	234	178	241	270	187
Ludvika	216	203	239	184	218	178	202	190
Finspång	217	229	233	185	259	195	189	178
Tingsryd	218	200	222	189	207	212	201	200
Åmål	219	213	228	178	153	202	254	180
Askersund	220	238	193	256	271	224	255	202
Olofström	221	211	234	201	198	213	204	229
Klippan	222	224	220	239	225	231	170	240
Vilhelmina	223	219	191	230	216	247	240	176
Oxelösund	224	245	180	283	108	280	200	260
Osby	225	222	252	190	230	203	211	195
Åstorp	226	228	207	249	244	237	155	269
Heby	227	225	231	216	261	218	235	182
Nordanstig	228	239	209	269	245	248	226	208
Eda	229	223	186	243	231	259	220	192
Mellerud	230	217	226	200	219	236	208	224
Valdemarsvik	231	230	240	206	246	226	246	173
Ockelbo	232	214	227	186	240	209	268	163
Hallsberg	233	256	216	270	278	246	203	243
Malå	234	233	206	252	170	243	281	233
Töreboda	235	227	254	195	255	229	218	204
Bollnäs	236	235	246	176	228	230	251	212
Bjuv	237	237	248	265	254	232	206	256
Markaryd	238	243	241	254	243	244	231	230
Alvesta	239	247	267	220	252	194	256	234
Ånge	240	226	221	242	224	252	263	239
Bengtsfors	241	232	237	187	226	233	266	174
Bromölla	242	246	258	221	241	245	223	237
Eskilstuna	243	251	251	253	234	221	228	276
Överkalix	244	234	214	259	236	277	227	170
Hässleholm	245	264	257	244	269	227	238	272
Härnösand	246	254	230	260	222	242	265	277
Dorotea	247	236	229	236	146	253	279	217
Lindesberg	248	257	255	257	272	249	225	241
Hedemora	249	250	245	261	253	254	245	246
Strömsund	250	240	256	218	264	239	230	219
Uppvidinge	251	241	259	241	223	234	257	257
Kungsör	252	252	266	255	267	240	232	248
Kristinehamn	253	258	253	266	239	257	213	262
Ronneby	254	249	279	207	266	204	237	264
Emmaboda	255	242	269	167	235	228	275	193
Storfors	256	244	247	226	242	256	274	222
Sollefteå	257	267	232	273	262	262	260	252
Köping	258	266	244	274	247	263	247	275
Katrineholm	259	268	262	264	265	251	236	273
Hylte	260	253	261	228	257	250	242	249
Nybro	261	255	260	240	237	255	277	261
Grums	262	260	264	246	249	273	243	226
Hofors	263	259	263	250	256	258	276	247
Haparanda	264	248	223	251	227	274	224	265
Färgelanda	265	261	243	263	248	267	271	263
Avesta	266	271	249	268	251	269	250	274
Hagfors	267	263	268	267	238	275	244	250
Bräcke	268	262	250	247	220	264	289	242
Ragunda	269	269	242	276	280	278	278	220
Östra Göinge	270	265	281	238	270	238	233	267
Lessebo	271	278	271	271	260	260	252	280
Borlänge	272	279	265	280	274	261	259	283
Vingåker	273	273	272	272	268	270	267	253
Skinnskatteberg	274	272	278	281	281	276	221	254
Säffle	275	275	274	262	275	265	258	270
Hultsfred	276	270	277	248	258	272	272	271
Munkfors	277	276	273	278	273	284	234	279
Söderhamn	278	274	280	233	276	266	261	259
Fagersta	279	277	282	279	263	268	248	288
Kramfors	280	280	270	284	282	283	269	282
Laxå	281	282	276	275	285	282	273	268
Flen	282	283	275	282	277	271	287	284
Degerfors	283	285	283	287	287	281	282	281
Norberg	284	286	284	285	279	286	285	287
Gullspång	285	284	285	277	286	285	283	278
Högsby	286	281	286	235	289	279	284	235
Perstorp	287	288	287	289	283	290	286	289
Ljusnarsberg	288	287	288	288	290	289	264	285
Hällefors	289	289	290	286	288	287	288	286
Filipstad	290	290	289	290	284	288	290	290

Tabell 8.11. Kommunernas indexpoäng i TDR, lika vikt och sex politiska viktmodeller (n = 290).

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Täby	79,20	65,21	65,57	66,33	64,68	68,01	70,72	64,28
Danderyd	77,40	63,97	61,23	68,86	64,62	71,24	63,46	63,68
Lidingö	77,26	64,25	63,99	66,55	65,28	67,37	69,73	63,33
Nacka	75,89	63,97	63,70	64,42	64,51	67,09	65,02	61,65
Vellinge	75,80	63,11	63,73	64,63	62,79	65,85	64,38	65,17
Lomma	75,03	61,95	60,93	65,54	63,10	67,34	62,94	65,46
Vaxholm	72,63	61,60	59,82	65,81	60,55	66,56	60,84	66,57
Sollentuna	70,95	61,46	60,46	62,02	63,17	63,70	66,26	57,24
Solna	70,52	60,41	59,78	60,71	61,31	63,96	65,94	56,47

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Österåker	69,57	60,03	61,98	59,45	57,66	61,56	63,92	59,60
Höganäs	69,55	61,04	60,61	60,22	62,63	61,64	62,30	59,68
Kungsbacka	68,63	59,46	59,36	61,17	57,94	62,61	60,32	60,97
Staffanstorp	68,35	58,70	60,52	59,45	58,83	59,61	61,24	60,47
Öckerö	68,33	58,96	60,60	61,36	56,92	61,70	56,25	64,77
Härryda	68,26	60,04	58,64	62,13	59,47	61,69	61,77	60,78
Värmdö	67,95	59,01	60,29	60,19	57,44	61,76	60,94	59,63
Sundbyberg	67,95	58,88	58,43	58,24	60,36	62,64	60,75	55,81
Mölndal	67,90	59,03	58,49	60,10	59,02	62,46	59,52	58,70
Vallentuna	67,84	59,83	60,00	60,93	58,35	60,98	62,92	59,29
Knivsta	67,53	58,73	61,02	57,51	56,25	60,78	59,33	58,55
Lerum	66,65	58,66	59,19	59,94	56,94	60,88	58,19	60,33
Ekerö	66,50	58,23	58,64	60,21	57,71	62,02	56,48	58,99
Trosa	66,38	58,74	60,62	57,72	56,51	60,14	57,45	59,63
Kävlinge	66,21	58,43	57,71	60,24	57,60	59,72	63,49	59,09
Åre	66,14	59,27	61,74	58,97	58,43	59,18	56,26	59,02
Kungälv	65,86	57,94	58,40	57,51	56,56	60,45	57,88	57,62
Partille	65,66	57,38	58,74	56,89	56,36	60,62	60,11	56,00
Svedala	65,19	58,13	57,85	59,80	57,36	58,09	61,77	58,87
Habo	65,13	57,64	57,22	59,76	53,90	60,38	57,67	60,41
Tyresö	65,09	57,30	57,35	57,92	55,70	61,93	57,06	56,93
Mörbylånga	64,20	57,50	59,27	58,99	57,13	57,47	55,84	59,30
Båstad	63,58	57,44	57,28	58,11	55,03	59,90	56,41	57,74
Salem	63,35	56,45	56,43	57,68	55,82	59,08	59,60	56,15
Tjörn	63,26	56,06	56,42	57,15	54,54	59,54	54,73	60,11
Nykvarn	62,51	56,29	56,44	57,14	53,72	57,68	58,12	57,32
Ängelholm	61,95	56,69	56,26	56,55	56,71	57,57	57,22	55,08
Leksand	61,84	56,76	57,05	56,29	56,49	55,97	59,27	57,07
Varberg	61,65	55,53	57,05	55,85	54,21	56,94	55,11	56,65
Stockholm	61,35	55,51	54,98	56,54	56,66	58,86	59,90	51,13
Stenungsund	60,82	56,01	56,49	56,84	56,46	55,09	56,39	56,82
Hammarö	60,43	54,00	54,13	58,05	53,36	56,74	53,15	59,18
Ale	60,39	55,28	55,95	55,53	53,94	56,11	57,03	55,80
Järfälla	60,23	55,21	56,06	54,02	54,86	57,21	58,28	50,06
Krokom	60,06	55,91	55,75	56,60	54,63	56,68	51,72	57,71
Ystad	59,98	54,81	56,07	54,27	55,65	54,93	56,35	54,23
Orust	59,97	56,65	55,36	57,71	55,57	56,78	53,16	57,73
Umeå	59,64	54,13	53,21	54,49	56,50	57,09	53,10	53,42
Lund	59,61	54,78	50,97	58,33	57,63	58,98	53,08	53,70
Huddinge	59,54	54,41	55,44	53,91	55,39	56,83	57,17	50,73
Bollebygd	58,83	54,22	54,00	56,44	50,59	55,08	57,11	57,90
Grästorp	58,51	55,85	54,82	57,16	55,38	55,38	51,56	57,10
Sotenäs	58,31	54,32	55,88	54,34	53,12	55,37	53,36	55,59
Alingsås	58,24	54,35	54,55	54,03	53,87	55,38	55,03	53,76
Höör	58,06	54,70	55,16	54,96	52,77	54,35	56,72	53,50
Uppsala	57,91	53,92	52,49	56,28	54,74	56,85	53,77	51,47
Lidköping	57,79	54,36	54,06	55,95	53,21	54,70	57,40	54,77
Håbo	57,62	53,00	55,59	49,79	52,41	54,39	53,36	51,59
Upplands-Bro	57,42	53,43	53,76	51,66	52,46	54,87	57,13	50,73
Vaggeryd	57,08	53,92	54,74	53,67	51,53	53,41	55,82	55,02
Strömstad	56,94	54,61	58,72	53,03	55,18	50,79	55,14	52,34
Jönköping	56,51	52,67	52,74	53,78	52,86	55,14	52,17	51,89
Falkenberg	56,38	53,36	54,47	53,04	53,31	53,34	53,64	52,58
Vadstena	56,10	53,89	53,61	52,91	53,67	54,07	51,48	54,22
Skellefteå	55,95	52,43	54,33	50,91	52,57	52,17	55,07	52,35
Gagnef	55,91	52,86	53,34	54,06	50,57	53,57	51,58	56,35
Värnamo	55,74	53,04	53,54	51,42	52,71	53,62	54,27	52,35
Vännäs	55,73	52,40	53,59	51,02	53,22	52,17	51,63	53,13
Upplands Väsby	55,60	51,92	53,95	51,02	52,19	52,35	55,78	49,80
Ulricehamn	55,58	53,23	53,02	53,30	50,81	53,22	55,81	54,44
Skövde	55,55	52,84	52,51	53,48	52,72	53,13	55,11	51,68
Härjedalen	55,53	54,25	55,62	54,30	53,85	52,58	47,38	55,46
Falun	55,47	52,40	52,55	53,69	51,98	54,62	51,29	53,10
Karlsborg	55,45	53,28	51,28	55,11	50,20	54,32	51,42	57,78
Karlstad	55,18	51,87	51,74	52,58	52,28	54,52	52,97	50,90
Piteå	55,08	52,05	54,41	50,59	52,80	50,52	54,45	53,00
Vårgårda	55,02	52,54	54,17	49,99	51,43	52,27	51,88	52,77
Hjo	54,88	52,15	52,40	53,13	51,02	52,79	51,63	55,59
Simrishamn	54,83	53,15	53,19	53,45	54,26	52,54	53,05	53,65
Tranemo	54,81	53,85	52,09	54,53	53,63	52,28	53,66	54,61
Lekeberg	54,75	52,15	51,63	53,36	48,63	52,88	55,21	55,41
Malung-Sälen	54,74	53,25	57,54	50,09	53,99	51,34	51,04	51,32
Kiruna	54,60	50,27	56,78	45,27	50,79	48,99	56,54	50,71
Mullsjö	54,44	51,53	52,03	51,37	50,01	53,55	47,99	54,80
Luleå	54,42	51,22	53,32	51,21	52,91	50,39	53,94	51,48
Haninge	54,38	52,33	54,28	48,81	51,67	51,35	58,54	47,09
Skurup	54,30	52,15	54,13	50,68	51,67	50,08	54,59	51,23
Ydre	54,24	52,95	52,61	56,01	50,53	52,38	50,94	57,99
Arjeplog	54,17	53,86	54,36	52,60	55,45	49,99	50,50	55,58
Östhammar	54,16	52,44	52,23	51,49	50,69	52,16	52,81	53,88
Linköping	54,06	51,29	50,37	52,63	51,86	54,02	54,27	50,24
Söderköping	54,02	51,59	53,36	51,20	50,68	52,68	49,97	52,03
Östersund	54,01	51,92	52,93	50,56	53,84	52,17	52,86	49,23
Jokkmokk	54,01	53,12	55,88	50,69	54,93	49,81	50,86	52,96
Strängnäs	53,87	51,61	52,62	47,90	53,06	51,23	53,44	49,50
Tanum	53,86	53,07	55,03	53,60	50,12	52,19	51,08	54,70
Arvidsjaur	53,82	53,03	51,53	54,39	52,24	50,76	53,90	56,77
Säter	53,73	52,68	51,71	52,42	53,25	51,57	50,96	53,50
Vindeln	53,58	52,44	53,87	50,23	52,51	50,22	51,48	53,78
Aneby	53,40	52,24	52,45	54,56	50,54	51,88	50,81	54,28
Gnesta	53,26	51,90	50,98	51,58	52,00	52,41	49,62	53,33
Halmstad	53,12	51,86	50,97	52,23	52,84	52,00	55,63	48,06

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Karlskrona	53,08	51,04	51,17	52,51	51,51	52,87	50,51	50,86
Gällivare	53,07	50,25	54,11	47,81	48,54	48,78	58,09	51,48
Kalmar	52,99	51,08	50,81	53,22	51,93	51,95	51,73	49,65
Robertsfors	52,87	51,62	52,67	52,85	52,34	51,17	47,84	53,96
Storuman	52,87	51,65	54,54	50,19	52,59	50,06	50,51	52,53
Götene	52,82	51,82	51,22	53,11	49,21	51,42	53,92	53,63
Oskarshamn	52,68	51,71	50,18	54,04	50,61	52,02	53,85	53,33
Laholm	52,53	51,23	51,54	52,41	48,54	52,11	50,89	52,28
Mark	52,47	51,38	51,73	51,43	49,79	51,47	52,11	51,58
Göteborg	52,33	50,57	49,63	50,55	52,64	52,98	51,34	47,25
Boden	52,13	50,33	54,86	47,38	51,22	49,95	47,03	49,67
Växjö	52,06	50,61	49,66	51,09	50,67	53,00	52,15	48,35
Nynäshamn	51,86	51,04	52,16	49,86	51,15	49,41	54,70	48,41
Mora	51,58	49,81	52,63	48,24	49,65	50,99	48,16	50,82
Mariestad	51,54	51,07	49,55	53,00	49,57	51,85	51,43	51,97
Tidaholm	51,54	51,44	50,71	51,74	49,53	50,26	53,30	53,37
Örnsköldsvik	51,53	50,22	50,62	50,12	52,20	50,32	49,57	50,64
Kumla	51,52	50,86	51,51	49,61	49,63	49,79	54,06	50,16
Årjäng	51,38	51,34	53,94	51,38	50,34	48,42	51,75	53,75
Rättvik	51,29	50,97	52,26	49,75	50,04	48,15	56,06	50,65
Västerås	51,11	49,82	49,68	49,06	50,60	51,61	53,39	45,99
Borås	51,09	50,57	50,02	50,21	51,86	51,65	51,05	47,17
Kil	51,06	50,54	49,39	51,00	50,50	50,31	49,79	53,22
Burlöv	50,84	49,51	52,44	46,24	50,54	48,70	53,98	46,00
Norrtälje	50,79	50,77	52,49	48,97	50,26	48,69	53,67	48,24
Borgholm	50,71	50,98	53,67	52,46	50,56	48,52	50,34	51,71
Hudiksvall	50,57	50,84	49,93	51,15	51,94	50,06	51,80	50,07
Pajala	50,16	50,83	52,53	50,21	51,76	47,45	45,80	54,47
Svalöv	50,16	49,45	49,84	48,31	47,89	50,58	50,37	49,17
Kinda	50,10	50,48	49,63	50,39	48,27	50,13	50,05	52,89
Mjölby	50,06	49,64	50,05	48,62	49,26	50,04	49,86	48,52
Vimmerby	50,02	50,03	51,55	50,20	49,08	48,63	50,24	51,09
Norsjö	49,97	50,43	49,79	48,68	52,98	47,42	50,71	53,26
Essunga	49,93	51,46	50,06	52,19	51,90	48,23	49,17	53,86
Älvdalen	49,91	51,11	51,72	50,80	48,25	50,37	47,45	53,49
Karlshamn	49,90	50,50	47,26	53,30	52,30	51,60	47,89	50,30
Herrljunga	49,73	49,28	51,95	47,55	48,65	48,17	50,02	50,16
Trollhättan	49,68	49,52	47,86	49,90	51,74	51,55	48,26	47,71
Smedjebacken	49,66	51,09	48,61	52,95	51,15	49,98	48,77	52,46
Trelleborg	49,64	49,09	50,02	47,79	48,88	48,45	52,81	48,70
Sundsvall	49,54	48,64	50,20	48,81	50,73	49,60	46,93	48,64
Sigtuna	49,50	49,59	51,40	47,89	50,03	47,40	54,77	45,89
Örebro	49,47	48,56	49,21	48,39	49,13	51,17	50,44	46,17
Berg	49,25	50,52	51,28	49,52	50,26	48,74	47,19	51,35
Botkyrka	49,19	48,88	49,85	46,19	50,42	49,31	53,34	45,25
Nordmaling	49,16	48,97	48,99	46,68	50,77	48,83	45,29	50,98
Sölvesborg	49,12	49,75	49,61	50,35	50,02	49,22	49,07	48,98
Ljusdal	49,06	50,41	50,66	50,32	49,07	49,35	48,89	50,81
Gislaved	49,03	49,89	47,84	50,40	48,61	51,05	50,00	50,37
Vara	48,98	50,93	49,26	51,69	50,49	48,88	49,85	51,48
Arvika	48,97	49,30	48,54	48,43	50,60	49,51	50,26	49,31
Enköping	48,75	47,93	50,65	44,36	48,71	48,51	49,41	45,29
Tibro	48,64	50,00	48,36	51,12	47,40	49,41	52,14	51,32
Sjöbo	48,61	49,47	51,77	47,07	47,34	46,82	54,08	48,78
Helsingborg	48,53	48,73	47,92	48,36	50,01	50,09	53,80	44,27
Eksjö	48,49	49,36	48,24	50,83	49,47	50,35	48,60	49,16
Åtvidaberg	48,45	49,36	48,55	49,30	46,91	49,63	50,56	49,65
Forshaga	48,44	49,19	47,14	48,90	50,08	48,65	48,19	51,35
Lysekil	48,21	49,07	50,11	50,17	52,74	47,11	47,33	49,89
Vetlanda	48,21	49,75	48,23	51,47	47,91	50,00	49,51	50,83
Gotland	48,11	48,29	50,35	49,24	50,76	49,51	37,97	48,79
Sorsele	48,09	49,27	51,48	47,98	51,51	47,02	44,81	50,41
Älmhult	48,08	48,37	47,66	48,12	49,17	50,23	47,36	47,73
Nora	47,95	49,05	48,69	48,15	50,72	49,10	45,88	49,20
Sunne	47,95	49,36	49,68	49,41	47,93	47,19	50,08	51,06
Ovanåker	47,89	49,90	46,13	53,27	49,37	49,82	46,37	53,56
Tranås	47,70	49,14	47,56	51,78	49,24	49,94	47,16	49,00
Uddevalla	47,62	48,67	48,36	48,64	50,14	48,98	48,80	46,60
Västervik	47,62	48,30	49,05	48,22	47,99	48,33	49,26	48,29
Övertorneå	47,54	50,51	49,95	48,38	51,10	46,73	51,37	50,08
Gnosjö	47,39	48,06	48,29	49,32	45,89	50,33	47,31	50,74
Hörby	47,23	47,97	49,70	46,39	48,04	47,07	50,61	46,34
Ödeshög	47,23	49,08	48,98	50,54	47,53	48,13	48,32	50,82
Karlskoga	47,07	47,85	48,55	46,39	49,02	48,18	48,49	47,18
Norrköping	47,00	47,75	47,99	47,18	48,97	48,06	52,78	44,78
Älvsbyn	46,92	48,43	50,32	46,86	50,15	46,11	45,82	48,78
Gävle	46,84	48,22	46,36	49,45	48,61	49,61	49,85	46,53
Skara	46,84	49,06	48,93	47,38	48,88	48,62	49,19	45,69
Eslöv	46,76	47,98	48,08	48,31	48,03	47,62	50,06	46,85
Torsås	46,71	48,56	48,16	50,90	48,67	48,49	43,60	50,60
Mönsterås	46,47	49,18	46,20	52,19	49,36	47,58	46,85	51,02
Boxholm	46,24	48,60	46,12	51,86	47,00	48,64	45,58	51,20
Dals-Ed	46,23	49,28	46,55	51,09	50,33	48,56	46,13	50,06
Falköping	46,17	48,24	47,19	49,85	47,52	48,93	47,96	48,03
Torsby	46,00	48,32	49,38	47,15	48,02	46,51	48,11	48,55
Munkedal	45,97	48,35	48,56	48,03	46,09	47,84	47,77	49,50
Ljungby	45,89	47,35	48,43	46,13	47,98	46,07	50,33	46,70
Åsele	45,88	49,19	49,67	47,68	51,66	47,30	43,15	47,01
Malmö	45,86	47,24	46,30	46,82	49,75	48,99	49,61	42,62
Orsa	45,83	47,77	49,92	45,24	48,59	45,70	48,36	46,07
Kalix	45,78	47,25	49,81	47,02	47,22	45,45	45,39	49,96
Arboga	45,76	47,69	47,72	46,69	48,39	47,17	47,05	47,39

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Surahammar	45,75	47,85	48,22	46,24	49,01	45,90	49,00	46,77
Hallstahammar	45,74	47,13	47,43	45,44	47,88	46,71	49,49	45,62
Tomelilla	45,64	48,37	49,41	45,64	48,92	45,35	51,53	45,48
Bjurholm	45,50	47,02	48,43	45,95	48,41	47,19	42,25	47,24
Lycksele	45,35	46,38	49,14	43,18	47,23	45,90	47,51	46,23
Södertälje	45,34	47,16	47,28	44,98	48,14	47,02	51,87	43,38
Vänersborg	45,24	47,40	46,15	48,50	46,95	48,46	47,45	46,22
Landskrona	45,18	47,00	47,09	45,60	48,27	46,53	52,47	43,05
Örkelljunga	45,01	48,81	47,32	48,92	47,00	44,56	56,24	47,59
Kristianstad	44,85	46,33	45,65	46,41	46,66	48,69	47,73	44,33
Svenljunga	44,79	47,99	48,10	47,06	47,78	46,40	47,97	46,64
Nyköping	44,78	46,58	46,81	45,41	47,85	47,34	47,52	43,76
Motala	44,42	46,45	45,64	46,18	46,49	47,89	47,64	45,41
Vansbro	44,32	47,66	47,92	45,82	48,53	46,21	44,27	46,82
Lilla Edet	44,30	46,56	47,59	45,58	44,53	45,97	47,61	46,22
Tierp	44,07	47,55	46,29	47,33	47,75	46,53	45,95	46,68
Sandviken	44,00	47,32	44,58	48,08	47,84	47,74	47,16	47,11
Sävsjö	43,95	47,10	44,65	49,29	47,43	47,25	44,42	49,00
Sala	43,93	46,69	48,04	45,59	47,28	46,06	46,10	44,82
Nässjö	43,68	46,91	44,53	47,83	46,82	47,94	46,40	46,53
Älvkarleby	43,57	46,84	46,23	47,77	45,84	46,06	47,48	46,34
Timrå	43,56	45,89	48,11	45,08	48,59	44,35	40,97	47,15
Ludvika	43,42	47,16	44,48	47,64	46,61	47,91	46,50	47,04
Finspång	43,36	45,93	44,76	47,61	44,14	47,07	47,37	47,64
Tingsryd	43,08	47,30	45,90	47,54	47,31	46,10	46,73	46,67
Åmål	42,89	46,68	45,15	47,86	49,47	46,62	43,15	47,47
Askersund	42,86	45,29	47,80	43,21	43,32	45,39	43,09	46,61
Olofström	42,82	46,80	44,72	46,89	47,84	46,08	46,47	45,38
Klippan	42,74	46,14	45,93	44,91	46,22	44,65	48,20	44,74
Vilhelmina	42,44	46,44	47,84	45,31	46,80	44,06	44,34	47,72
Oxelösund	42,43	44,70	48,18	40,38	51,14	40,17	46,84	42,98
Osby	42,23	46,19	43,63	47,47	46,09	46,60	45,97	46,83
Åstorp	42,07	45,95	46,69	44,19	44,84	44,50	49,49	42,52
Heby	42,07	46,08	44,95	46,01	44,11	45,95	44,52	47,30
Nordanstig	41,85	45,13	46,45	42,27	44,67	43,93	44,84	46,34
Eda	41,64	46,17	48,02	44,47	46,02	42,92	45,36	47,00
Mellerud	41,51	46,53	45,45	46,95	46,51	44,53	46,33	45,64
Valdemarsvik	41,44	45,90	44,44	46,51	44,65	45,21	43,81	48,00
Ockelbo	41,28	46,65	45,23	47,60	45,00	46,21	41,13	48,62
Hallsberg	41,27	43,92	46,15	42,02	42,15	44,10	46,48	44,36
Malå	41,22	45,74	46,78	43,93	48,72	44,30	37,91	44,91
Töreboda	40,69	46,01	43,51	47,17	44,37	44,96	45,49	46,58
Bollnäs	40,68	45,51	43,96	47,89	46,11	44,94	43,25	46,22
Bjuv	40,67	45,31	43,83	42,68	44,39	44,64	46,37	43,30
Markaryd	40,62	44,86	44,42	43,60	44,86	44,23	44,75	45,32
Alvesta	40,58	44,60	42,30	45,74	44,41	47,10	42,94	44,84
Ånge	40,37	46,07	45,91	44,60	46,34	43,64	41,88	44,75
Bengtsfors	40,30	45,75	44,57	47,56	46,18	44,60	41,57	47,77
Bromölla	40,28	44,65	43,31	45,68	44,90	44,14	45,18	44,80
Eskilstuna	40,19	44,21	43,66	43,75	45,83	45,71	44,82	41,65
Överkalix	39,98	45,52	46,23	43,09	45,63	40,60	44,83	48,17
Hässleholm	39,93	43,65	43,35	44,46	43,34	45,12	44,45	42,13
Härnösand	39,74	44,03	45,02	43,06	46,45	44,32	41,59	41,44
Dorotea	39,54	45,42	45,08	44,99	49,96	43,53	38,16	45,99
Lindesberg	39,31	43,92	43,50	43,20	42,97	43,83	44,92	44,51
Hedemora	39,27	44,25	44,18	43,06	44,39	43,42	43,90	44,13
Strömsund	39,25	45,10	43,48	45,85	43,78	44,40	44,80	45,92
Uppvidinge	39,13	45,05	43,19	44,64	46,40	44,60	42,91	43,23
Kungsör	39,11	44,20	42,33	43,48	43,52	44,35	44,56	43,97
Kristinehamn	38,99	43,84	43,52	42,62	45,12	43,18	45,91	42,85
Ronneby	38,91	44,42	40,58	46,49	43,66	46,54	44,46	42,76
Emmaboda	38,89	44,87	41,88	48,28	45,82	45,11	40,15	46,97
Storfors	38,88	44,73	43,94	45,51	44,89	43,26	40,21	45,74
Sollefteå	38,49	43,26	44,93	41,91	44,10	42,44	42,36	43,69
Köping	38,40	43,41	44,20	41,79	44,64	42,43	43,72	41,71
Katrineholm	38,27	43,12	42,82	42,86	43,75	43,71	44,50	41,98
Hylte	38,26	44,12	42,84	45,43	44,24	43,78	44,15	43,96
Nybro	38,15	43,93	43,17	44,81	45,59	43,36	39,27	42,94
Grums	38,08	43,71	42,74	44,29	44,58	40,98	44,01	45,51
Hofors	38,02	43,75	42,77	44,09	44,25	43,12	40,14	44,12
Haparanda	37,79	44,47	45,85	43,97	46,11	40,81	44,93	42,70
Färgelanda	37,69	43,69	44,25	42,92	44,63	41,91	40,68	42,85
Avesta	37,44	42,89	43,82	42,27	44,44	41,26	43,48	41,76
Hagfors	37,20	43,65	42,12	42,44	45,23	40,80	43,98	43,81
Bräcke	36,85	43,66	43,80	44,27	46,49	42,15	33,94	44,47
Ragunda	36,67	42,92	44,38	41,55	41,95	40,40	38,88	45,89
Östra Göinge	36,57	43,58	39,14	44,95	43,34	44,50	44,54	42,58
Lessebo	36,51	41,96	41,66	42,02	44,12	42,81	43,16	41,15
Borlänge	36,13	41,33	42,37	41,16	42,56	42,51	42,62	40,29
Vingåker	35,83	42,49	41,49	42,01	43,48	41,20	41,22	43,60
Skinnskatteberg	35,69	42,70	40,68	41,08	41,75	40,60	45,34	43,58
Säffle	35,69	42,38	40,88	42,93	42,51	42,07	42,70	42,47
Hultsfred	34,84	42,90	40,77	44,21	44,17	40,98	40,52	42,37
Munkfors	34,74	42,08	41,34	41,44	42,87	39,34	44,54	41,24
Söderhamn	34,54	42,46	39,42	45,21	42,41	41,99	42,32	43,05
Fagersta	34,30	42,05	39,10	41,33	43,86	41,82	43,69	38,89
Kramfors	33,64	40,98	41,78	40,06	41,22	39,81	40,99	40,47
Laxå	33,50	40,59	40,81	41,76	39,39	39,88	40,46	42,53
Flen	32,92	40,41	40,84	40,61	42,27	41,17	36,61	40,15
Degerfors	31,77	39,65	39,04	39,11	38,85	40,17	37,82	40,90
Norberg	31,68	39,59	38,84	39,93	42,04	39,21	37,60	39,19
Gullspång	30,55	40,06	38,16	41,45	39,16	39,27	37,77	41,24

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Högsby	30,40	40,87	37,37	45,00	38,31	40,30	37,65	44,84
Perstorp	28,09	38,06	36,82	37,91	40,83	37,11	37,15	37,32
Ljusnarsberg	28,07	38,99	36,72	38,71	37,36	37,42	41,86	39,29
Hällefors	27,59	37,92	34,75	39,54	38,54	38,77	35,24	39,22
Filipstad	26,59	37,62	35,38	37,63	40,60	37,56	33,83	37,03

Känslighetsanalysens fullständiga kommunresultat redovisas i en gemensam tabell med rangplaceringar i de tre första sifferkolumnerna och motsvarande indexpoäng i de tre följande. Kolumnerna inom varje grupp är ordnade svag (60 %), stark (75 %) och mycket stark (90 %). Färgerna anger respektive profils rangkvartil: grön (Q1, 1–73), gul (Q2, 74–145), orange (Q3, 146–217) och röd (Q4, 218–290). Poängkolumnerna följer samma kvartilsindelning som rangkolumnerna.

Tabell 8.12. Kommunernas rangplaceringar och indexpoäng i känslighetsanalysens tre 4K-profiler (n = 290).

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Täby	2	4	7	64,676	63,699	62,721
Danderyd	3	2	2	64,622	64,791	64,960
Lidingö	1	1	1	65,275	65,604	65,932
Nacka	4	3	5	64,514	64,214	63,915
Vellinge	7	8	8	62,792	62,158	61,524
Lomma	6	7	6	63,101	63,102	63,103
Vaxholm	10	11	12	60,550	60,148	59,745
Sollentuna	5	5	3	63,170	63,646	64,123
Solna	9	9	10	61,315	61,068	60,822
Österåker	19	30	48	57,660	55,967	54,274
Höganäs	8	6	4	62,629	63,297	63,965
Kungsbacka	17	23	40	57,939	56,417	54,895
Staffanstorp	14	16	19	58,829	57,834	56,838
Öckerö	26	32	46	56,922	55,636	54,350
Härryda	12	13	14	59,472	58,591	57,711
Värmdö	22	25	36	57,442	56,317	55,192
Sundbyberg	11	10	11	60,355	60,533	60,710
Mölndal	13	15	15	59,021	58,175	57,329
Vallentuna	16	18	28	58,345	57,141	55,937
Knivsta	35	46	77	56,249	54,413	52,577
Lerum	25	35	50	56,941	55,476	54,010
Ekerö	18	17	20	57,715	57,161	56,607
Trosa	30	40	52	56,509	55,143	53,778
Kävlinge	21	21	27	57,597	56,791	55,985
Åre	15	14	13	58,425	58,204	57,984
Kungälv	29	41	54	56,562	55,118	53,675
Partille	34	42	53	56,362	55,067	53,772
Svedala	23	24	33	57,364	56,386	55,407
Habo	54	100	148	53,898	51,676	49,454
Tyresö	37	45	62	55,702	54,551	53,400
Mörbylånga	24	22	26	57,128	56,570	56,012
Båstad	44	52	67	55,035	54,047	53,060
Salem	36	44	55	55,818	54,694	53,569
Tjörn	49	58	86	54,540	53,365	52,190
Nykvarn	58	98	137	53,716	51,828	49,939
Ängelholm	27	27	30	56,705	56,261	55,816
Leksand	32	26	22	56,491	56,303	56,116
Varberg	51	69	93	54,213	52,917	51,621
Stockholm	28	19	17	56,658	56,956	57,254
Stenungsund	33	29	29	56,460	56,145	55,829
Hammarö	61	79	99	53,361	52,392	51,423
Ale	53	72	106	53,939	52,634	51,328
Järfälla	46	48	58	54,864	54,180	53,496
Krokom	48	54	74	54,630	53,737	52,844
Ystad	38	34	34	55,649	55,491	55,332
Orust	39	36	37	55,573	55,378	55,183
Umeå	31	20	16	56,505	56,895	57,286
Lund	20	12	9	57,629	59,342	61,055
Huddinge	41	38	39	55,388	55,266	55,144
Bollebygd	123	185	238	50,588	48,205	45,821
Grästorp	42	37	38	55,376	55,273	55,170
Sotenäs	66	81	95	53,118	52,350	51,582
Alingsås	55	62	76	53,872	53,256	52,640
Höör	73	95	114	52,770	51,891	51,012
Uppsala	47	43	35	54,743	55,003	55,264
Lidköping	65	80	96	53,215	52,388	51,562
Håbo	82	112	136	52,409	51,182	49,955
Upplands-Bro	81	107	130	52,458	51,344	50,230
Vaggeryd	101	139	177	51,535	49,905	48,276
Strömstad	43	33	23	55,178	55,623	56,068
Jönköping	70	75	85	52,857	52,540	52,223
Falkenberg	62	63	69	53,311	53,171	53,031
Vadstena	59	57	65	53,670	53,438	53,205
Skellefteå	79	102	124	52,574	51,558	50,541
Gagnef	124	152	187	50,572	49,311	48,049
Värnamo	76	91	111	52,713	51,932	51,151
Vännäs	64	70	79	53,220	52,860	52,501
Upplands Väsby	88	99	103	52,189	51,777	51,365
Ulricehamn	111	147	178	50,811	49,537	48,263
Skövde	75	88	97	52,717	52,113	51,509
Härjedalen	56	50	45	53,847	54,155	54,462

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Falun	90	106	122	51,983	51,355	50,726
Karlsborg	136	157	186	50,200	49,126	48,052
Karlstad	85	86	87	52,279	52,175	52,072
Piteå	72	94	115	52,802	51,896	50,990
Vårgårda	104	131	150	51,426	50,393	49,360
Hjo	110	129	139	51,017	50,427	49,838
Simrishamn	50	39	24	54,265	55,164	56,064
Tranemo	60	56	63	53,631	53,496	53,361
Lekeberg	174	224	259	48,632	46,727	44,822
Malung-Sälen	52	51	47	53,990	54,151	54,313
Kiruna	112	154	196	50,789	49,260	47,732
Mullsjö	145	160	183	50,008	49,064	48,119
Luleå	69	73	82	52,907	52,594	52,281
Haninge	98	115	133	51,668	50,905	50,142
Skurup	99	109	117	51,666	51,320	50,973
Ydre	128	133	141	50,533	50,167	49,800
Arjeplog	40	28	18	55,452	56,189	56,925
Östhammar	117	145	174	50,691	49,590	48,490
Linköping	94	90	89	51,862	51,961	52,061
Söderköping	118	143	164	50,680	49,756	48,832
Östersund	57	49	44	53,843	54,172	54,501
Jokkmokk	45	31	21	54,929	55,656	56,384
Strängnäs	67	66	66	53,061	53,071	53,082
Tanum	139	159	188	50,117	49,068	48,018
Arvidsjaur	86	92	94	52,243	51,916	51,590
Säter	63	61	64	53,252	53,264	53,276
Vindeln	80	87	92	52,511	52,133	51,754
Aneby	126	140	152	50,538	49,902	49,266
Gnesta	89	84	81	52,000	52,207	52,413
Halmstad	71	65	61	52,841	53,131	53,420
Karlskrona	103	105	107	51,507	51,414	51,321
Gällivare	179	234	275	48,545	45,985	43,426
Kalmar	92	85	80	51,932	52,178	52,424
Robertsfors	83	82	83	52,337	52,287	52,237
Storuman	78	67	56	52,589	53,066	53,542
Götene	159	192	232	49,213	47,820	46,427
Oskarshamn	120	134	142	50,615	50,157	49,699
Laholm	180	200	228	48,542	47,555	46,567
Mark	147	166	192	49,792	48,848	47,903
Göteborg	77	60	51	52,636	53,317	53,998
Boden	105	128	140	51,217	50,511	49,806
Växjö	119	125	126	50,665	50,569	50,473
Nynäshamn	106	111	109	51,154	51,198	51,242
Mora	149	168	191	49,654	48,778	47,903
Mariestad	151	173	197	49,572	48,644	47,717
Tidaholm	152	171	193	49,532	48,687	47,843
Örnsköldsvik	87	74	72	52,196	52,560	52,924
Kumla	150	178	207	49,629	48,496	47,363
Årjäng	132	132	134	50,338	50,184	50,030
Rättvik	141	146	159	50,040	49,565	49,090
Västerås	121	126	125	50,597	50,557	50,517
Borås	95	83	78	51,857	52,210	52,564
Kil	129	121	118	50,499	50,735	50,972
Burlöv	127	117	112	50,536	50,835	51,133
Norrtälje	135	138	143	50,264	49,958	49,652
Borgholm	125	116	110	50,556	50,893	51,231
Hudiksvall	91	78	71	51,941	52,453	52,965
Pajala	96	97	90	51,760	51,877	51,995
Svalöv	195	223	243	47,892	46,755	45,617
Kinda	184	199	218	48,272	47,570	46,868
Mjölby	157	174	189	49,265	48,623	47,981
Vimmerby	162	175	182	49,080	48,603	48,125
Norsjö	68	53	41	52,981	53,871	54,762
Essunga	93	77	68	51,901	52,480	53,059
Älvdalen	186	206	224	48,249	47,469	46,689
Karlshamn	84	55	42	52,301	53,522	54,742
Herrljunga	173	189	212	48,650	47,938	47,226
Trollhättan	97	68	49	51,740	52,944	54,148
Smedjebacken	107	101	88	51,148	51,609	52,069
Trelleborg	169	177	184	48,880	48,497	48,114
Sundsvall	115	113	100	50,735	51,076	51,416
Sigtuna	142	137	135	50,033	50,020	50,007
Örebro	161	161	162	49,125	49,009	48,893
Berg	134	118	105	50,265	50,797	51,330
Botkyrka	131	120	113	50,425	50,755	51,086
Nordmaling	113	108	91	50,772	51,337	51,901
Sölvesborg	143	130	121	50,021	50,394	50,766
Ljusdal	163	162	168	49,075	48,936	48,798
Gislaved	176	190	215	48,612	47,857	47,102
Vara	130	122	116	50,488	50,735	50,982
Arvika	122	114	104	50,595	50,967	51,339
Enköping	171	183	194	48,706	48,258	47,811
Tibro	205	229	245	47,404	46,462	45,520
Sjöbo	206	232	250	47,337	46,236	45,135
Helsingborg	144	123	102	50,011	50,688	51,365
Eksjö	154	148	145	49,466	49,522	49,577
Åtvidaberg	214	237	265	46,906	45,719	44,533
Forshaga	140	124	108	50,079	50,680	51,280
Lysekil	74	47	25	52,742	54,380	56,019
Vetlanda	194	197	211	47,914	47,580	47,246
Gotland	114	96	70	50,756	51,885	53,015
Sorsele	102	76	60	51,514	52,481	53,447

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Älmhult	160	151	144	49,169	49,403	49,636
Nora	116	104	84	50,722	51,477	52,232
Sunne	193	198	213	47,933	47,576	47,219
Ovanåker	155	142	127	49,366	49,885	50,405
Tranås	158	141	123	49,240	49,898	50,557
Uddevalla	138	119	98	50,145	50,795	51,445
Västervik	191	201	216	47,995	47,534	47,074
Övertorneå	109	89	73	51,098	52,007	52,916
Gnosjö	232	259	276	45,894	44,454	43,014
Hörby	188	191	199	48,042	47,848	47,653
Ödeshög	202	213	219	47,527	47,150	46,773
Karlskoga	164	155	149	49,017	49,200	49,383
Norrköping	166	153	146	48,969	49,265	49,561
Älvsbyn	137	127	119	50,152	50,554	50,956
Gävle	175	164	157	48,614	48,916	49,219
Skara	168	165	165	48,883	48,856	48,829
Eslöv	189	188	180	48,032	48,085	48,138
Torsås	172	150	131	48,675	49,452	50,230
Mönsterås	156	135	120	49,360	50,099	50,838
Boxholm	212	219	220	46,999	46,884	46,769
Dals-Ed	133	93	59	50,331	51,907	53,483
Falköping	203	204	204	47,520	47,504	47,489
Torsby	190	179	167	48,016	48,408	48,801
Munkedal	229	242	260	46,088	45,442	44,797
Ljungby	192	195	209	47,977	47,656	47,334
Åsele	100	64	43	51,659	53,166	54,673
Malmö	148	110	75	49,753	51,272	52,791
Orsa	177	163	155	48,594	48,917	49,239
Kalix	210	222	233	47,218	46,783	46,349
Arboga	183	167	158	48,394	48,803	49,211
Surahammar	165	158	154	49,010	49,125	49,239
Hallstahammar	196	193	198	47,884	47,799	47,713
Tomelilla	167	144	129	48,925	49,600	50,274
Bjurholm	182	156	138	48,414	49,152	49,890
Lycksele	209	217	229	47,228	46,897	46,567
Södertälje	187	187	179	48,138	48,152	48,167
Vänersborg	213	216	217	46,955	46,925	46,895
Landskrona	185	169	156	48,266	48,744	49,223
Örkelljunga	211	220	221	47,001	46,876	46,751
Kristianstad	217	215	210	46,662	46,955	47,248
Svenljunga	200	194	195	47,782	47,795	47,808
Nyköping	197	180	163	47,847	48,363	48,880
Motala	221	231	235	46,487	46,357	46,226
Vansbro	181	170	161	48,526	48,727	48,929
Lilla Edet	250	274	279	44,532	43,394	42,255
Tierp	201	184	170	47,749	48,239	48,728
Sandviken	199	176	151	47,839	48,554	49,270
Sävsjö	204	181	153	47,425	48,341	49,257
Sala	208	207	206	47,279	47,368	47,457
Nässjö	215	211	201	46,819	47,202	47,586
Älvkarleby	233	240	247	45,837	45,621	45,406
Timrå	178	149	128	48,587	49,478	50,370
Ludvika	218	228	223	46,606	46,652	46,698
Finspång	259	275	277	44,139	43,358	42,578
Tingsryd	207	186	160	47,310	48,156	49,001
Åmål	153	103	57	49,472	51,504	53,535
Askersund	271	282	285	43,321	41,842	40,362
Olofström	198	172	147	47,840	48,662	49,483
Klippan	225	230	230	46,218	46,383	46,548
Vilhelmina	216	212	202	46,799	47,166	47,532
Oxelösund	108	59	31	51,139	53,346	55,553
Osby	230	225	208	46,087	46,717	47,348
Åstorp	244	251	257	44,843	44,857	44,871
Heby	261	266	271	44,107	43,984	43,862
Nordanstig	245	256	264	44,673	44,639	44,605
Eda	231	214	190	46,022	46,966	47,911
Mellerud	219	196	169	46,509	47,651	48,793
Valdemarsvik	246	250	251	44,647	44,878	45,110
Ockelbo	240	248	253	45,001	45,010	45,018
Hallsberg	278	284	287	42,152	40,756	39,359
Malå	170	136	101	48,716	50,052	51,388
Töreboda	255	257	256	44,373	44,625	44,877
Bollnäs	228	209	176	46,108	47,270	48,432
Bjuv	254	263	270	44,391	44,207	44,022
Markaryd	243	254	261	44,864	44,812	44,760
Alvesta	252	255	254	44,411	44,697	44,983
Ånge	224	218	205	46,336	46,897	47,458
Bengtsfors	226	208	175	46,181	47,322	48,463
Bromölla	241	245	239	44,898	45,352	45,806
Eskilstuna	234	227	203	45,831	46,664	47,497
Överkalix	236	233	226	45,635	46,140	46,646
Hässleholm	269	273	274	43,344	43,409	43,473
Härnösand	222	203	173	46,446	47,512	48,579
Dorotea	146	71	32	49,961	52,685	55,408
Lindesberg	272	279	281	42,967	42,370	41,774
Hedemora	253	260	267	44,394	44,448	44,502
Strömsund	264	264	269	43,785	44,094	44,404
Uppvidinge	223	202	172	46,395	47,520	48,645
Kungsör	267	270	273	43,517	43,590	43,662
Kristinehamn	239	235	222	45,121	45,932	46,744
Ronneby	266	265	266	43,660	44,091	44,521
Emmaboda	235	210	171	45,823	47,245	48,666

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Storfors	242	238	231	44,890	45,711	46,533
Sollefteå	262	258	258	44,096	44,468	44,840
Köping	247	247	241	44,639	45,189	45,739
Katrineholm	265	261	255	43,749	44,340	44,930
Hylte	257	249	240	44,241	45,002	45,762
Nybro	237	221	185	45,586	46,821	48,055
Grums	249	243	234	44,578	45,432	46,285
Hofors	256	253	246	44,251	44,831	45,411
Haparanda	227	205	166	46,113	47,469	48,826
Färgelanda	248	239	225	44,627	45,646	46,666
Avesta	251	246	237	44,438	45,281	46,125
Hagfors	238	226	181	45,229	46,681	48,133
Bräcke	220	182	132	46,492	48,337	50,182
Ragunda	280	280	278	41,950	42,213	42,476
Östra Göinge	270	262	248	43,344	44,298	45,253
Lessebo	260	244	227	44,121	45,371	46,622
Borlänge	274	277	272	42,556	43,117	43,678
Vingåker	268	252	236	43,484	44,849	46,214
Skinnskatteberg	281	281	280	41,747	41,961	42,175
Säffle	275	269	262	42,505	43,606	44,706
Hultsfred	258	236	200	44,166	45,888	47,610
Munkfors	273	268	268	42,867	43,651	44,434
Söderhamn	276	272	263	42,413	43,529	44,645
Fagersta	263	241	214	43,862	45,500	47,139
Kramfors	282	283	282	41,217	41,448	41,679
Laxå	285	289	289	39,391	38,933	38,475
Flen	277	267	249	42,266	43,740	45,214
Degerfors	287	288	288	38,854	39,094	39,334
Norberg	279	271	252	42,043	43,547	45,050
Gullspång	286	285	283	39,165	40,250	41,335
Högsby	289	287	286	38,310	39,172	40,034
Perstorp	283	276	242	40,827	43,260	45,694
Ljusnarsberg	290	290	290	37,360	37,485	37,610
Hällefors	288	286	284	38,538	39,727	40,916
Filipstad	284	278	244	40,602	43,065	45,528

Appendix 9. Validering I – externa utfall och kontrollvariabler

Inledning

Detta appendix dokumenterar den första externa valideringen av The Definitive Ranking (TDR). Utgångspunkten är att undersöka hur TDR:s sammanvägda index och dess huvudkomponenter samvarierar med utfall och bedömningar som inte har använts som kriterier vid konstruktionen av TDR:s övergripande viktmodell. Sambanden prövas mot medborgarbedömningar från SCB:s medborgarundersökning (MBU), relativ attraktivitet (RA) och RKA:s Kommunens kvalitet i korthet (KKiK), där ett särskilt HoldOut-index används för att minska direkt indikatoröverlapp.

Appendixet redovisar variabler och datatäckning (tabell 9.1), grundläggande samband med externa kriterier (9.2–9.4), partialkorrelationer och regressionsmodeller (9.5–9.7), delindex och kontrollvariabler (9.8–9.9) samt alternativa viktmodellers kriterievaliditet (P1–P3; 9.10–9.12). Figur 9.1 illustrerar de kontrollerade sambanden mellan TDR, MBU och RA, medan figur 9.2 jämför viktmodellernas bivariata samband. Analyserna är deskriptiva och bygger på kommunvisa indexvärden. Antalet kommuner anges för respektive analys.

Tabell 9.1. Centrala variabler och datatäckning

Variabel	Definition / konstruktion	N
TDR Total	Sammanvägt TDR-index, PCA-baserad viktning	290
MBU	Fyra MBU-frågor; PCA-index med PC1 + PC2; 50 + 10z	249
RA	Relativ attraktivitet: RI − RU; flyttmått 2020–2025	290
KKiK HoldOut	Likaviktat index; 25 KKiK-indikatorer efter exkludering av åtta som överlappar TDR	290
PC1	Första huvudkomponentens poäng från TDR:s PCA	290
PC2	Andra huvudkomponentens poäng från TDR:s PCA	290

Anm. N är antalet kommuner med observerat värde i respektive variabel. MBU är enligt valideringsfilens metodbeskrivning ett fyrfrågeindex som kombinerar PC1 och PC2 och skalas till 50 + 10z; senaste tillgängliga mätår varierar mellan kommunerna. KKiK HoldOut använder 25 indikatorer efter exkludering av åtta överlappande med TDR. Ingen imputering görs; 12–25 HoldOut-indikatorer finns per kommun. Källor och närmare konstruktion anges i valideringsfilens metodflik.

Tabell 9.2. Grundläggande kriterievaliditet

Variabel	1	2	3	4
1. TDR Total	—			
2. MBU	0,660	—		
3. RA	0,586	0,422	—	
4. KKiK HoldOut	0,688	0,793	0,385	—

Anm. Pearsons r, parvis tillgängliga observationer. Variablerna är numrerade enligt tabellens rader. Korrelationer är beräknade på kommunvisa indexvärden. Antal observationer för respektive par: TDR Total–MBU: 249; TDR Total–RA: 290; TDR Total–KKiK HoldOut: 290; MBU–RA: 249; MBU–KKiK HoldOut: 249; RA–KKiK HoldOut: 290.

Tabell 9.3. TDR:s huvudkomponenter och externa kriterier

Variabel	1	2	3	4	5	6
1. TDR Total	—					
2. PC1	0,913	—				
3. PC2	0,389	0,000	—			
4. MBU	0,660	0,563	0,327	—		
5. RA	0,586	0,634	0,028	0,422	—	
6. KKiK HoldOut	0,688	0,616	0,250	0,793	0,385	—

Anm. Pearsons r, parvis tillgängliga observationer. PC1 och PC2 avser komponentpoäng från PCA, inte rangvärden. Antalet observationer varierar med förekomsten av MBU; övriga variabler kan ha annan täckning. Parvisa N: 1–2: 290; 1–3: 290; 1–4: 249; 1–5: 290; 1–6: 290; 2–3: 290; 2–4: 249; 2–5: 290; 2–6: 290; 3–4: 249; 3–5: 290; 3–6: 290; 4–5: 249; 4–6: 249; 5–6: 290.

Kriterierna representerar olika slags externa utfall: MBU är medborgarnas bedömningar, RA är ett flyttningsbaserat mått och KKiK HoldOut är ett sammanvägt mått på kommunala verksamhetsutfall. KKiK HoldOut har rensats från direkt indikatoröverlapp med TDR, men detta innebär inte statistiskt oberoende. Sambanden är deskriptiva; tidsperioder och bakomliggande kommunegenskaper kan påverka resultaten.

Tabell 9.4. KKiK:s tre delområden – samband med TDR

TDR-mått	Barn och unga	Stöd och omsorg	Samhälle och miljö
TDR Total	0,748***	0,082	0,457***
PC1	0,670***	-0,044	0,484***
PC2	0,324***	0,266***	-0,035

Anm. Pearsonkorrelationer mellan TDR:s index/komponentvärden och indikatorrensade områdesindex (HoldOut) i KKiK. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. N redovisas nedan för varje område: Barn och unga: 290; Stöd och omsorg: 290; Samhälle och miljö: 290. Korrelationerna beskriver samvariation, inte kausal påverkan.

Tabell 9.5. Partialkorrelationer mellan TDR, MBU och RA

Samband	Bivariat r[1]	Partial r	p	N
TDR–MBU	0,660	0,563	<0,0001	249
TDR–RA	0,576	0,436	<0,0001	249
MBU–RA	0,422	0,068	0,2828	249

Anm. Varje partialkorrelation håller den tredje variabeln konstant. [1] Bivariata korrelationer har här beräknats på det gemensamma, kompletta kommunurvalet, varför de kan avvika något från tabell 9.2. p avser tvåsidigt test med frihetsgrader N − 3.

Figur 9.1. Samband mellan TDR, MBU och RA – partialkorrelationer

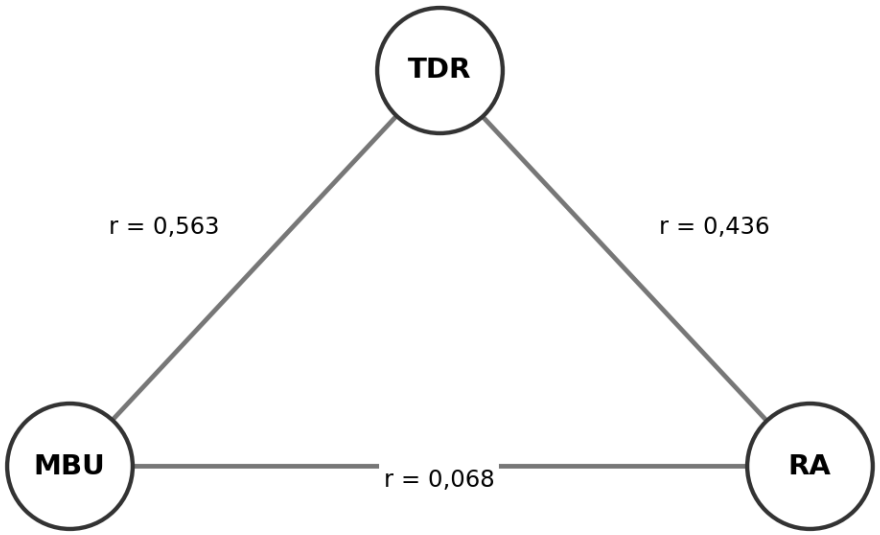

Anm. Varje linje visar partialkorrelationen mellan två variabler när den tredje hålls konstant. Samtliga beräkningar baseras på samma kompletta kommunurval (N = 249).

Tabell 9.6. Multipel linjär regression med RA som beroende variabel

Variabel	B	SE(B)	β	p
Konstant	-7,281	7,857	—	0,355
TDR Total	0,282	0,060	0,494	<0,001
MBU	0,073	0,049	0,128	0,140
KKiK HoldOut	0,011	0,051	0,020	0,828
LRECON	-2,808	1,885	-0,143	0,138
GAL–TAN	3,802	1,627	0,215	0,020
Medelålder	-0,422	0,121	-0,207	<0,001
Nettopendling	-0,035	0,017	-0,116	0,039

Anm. OLS-regression med listvis exkludering av saknade observationer. N = 249. R^2 = 0,396; justerat R^2 = 0,379; F(7, 241) = 22,58; modellens p < 0,001. B = ostandardiserad koefficient; SE(B) = standardfel; β = standardiserad koefficient. Koefficienterna är villkorade samband, inte kausala effekter. TDR har ett statistiskt signifikant villkorat samband med RA i denna modell; kontrollvariablernas samband ska inte ges en kausal tolkning.

Tabell 9.7. Multipel linjär regression med MBU som beroende variabel

Variabel	B	SE(B)	β	p
Konstant	-8,933	10,284	—	0,386
TDR Total	0,090	0,082	0,090	0,272
RA	0,124	0,084	0,070	0,140
KKiK HoldOut	0,633	0,053	0,640	<0,001
LRECON	5,098	2,456	0,147	0,039
GAL–TAN	-3,060	2,144	-0,098	0,155
Medelålder	0,259	0,161	0,072	0,110
Nettopendling	-0,024	0,022	-0,045	0,281

Anm. OLS-regression med listvis exkludering av saknade observationer. N = 249. R^2 = 0,669; justerat R^2 = 0,659; F(7, 241) = 69,58; modellens p < 0,001. B = ostandardiserad koefficient; SE(B) = standardfel; β = standardiserad koefficient. Koefficienterna är villkorade samband, inte kausala effekter. KKiK HoldOut har ett signifikant samband med MBU, medan TDR Total inte är signifikant när modellens övriga variabler ingår.

Tabell 9.8. TDR:s 13 delindex och externa kriterier

Delindex	MBU	RA
1 Befolkning	0,377***	0,827***
2 Arbetsmarknad	0,426***	0,419***
3 Inkomster	0,547***	0,551***
4 Företagande	0,064	-0,145*
5 Bostäder	0,420***	0,601***
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0,247***	0,353***
7 Utbildning	0,649***	0,458***
8 Hälsa	0,571***	0,430***
9 Trygghet	0,298***	0,007
10 Miljö	0,455***	0,370***
11 Kultur/Fritid	0,035	-0,296***
12a Ekonomi	0,362***	0,385***
12b Välfärd	0,089	-0,103

Anm. Pearsonkorrelationer på indexvärden. MBU: parvisa N = 249; RA: parvisa N = 290. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Benämningarna 12a–12b är redaktionella förkortningar av analysfilens två sista delindex.

Tabell 9.9. Kontrollvariablernas samband med TDR, MBU och RA

Kontrollvariabel	TDR Total	MBU	RA
LRECON	0,436***	0,348***	0,281***
GAL–TAN	-0,390***	-0,277***	-0,140*
Medelålder	-0,451***	-0,192**	-0,385***
Nettopendling	-0,217***	-0,184**	-0,317***

Anm. Pearsonkorrelationer; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Parvisa N varierar med bortfall i MBU och kontrollvariablerna. Kontrollerna ingår även i regressionerna i tabell 9.6–9.7.

Tabell 9.10. P1 – Alternativa viktmodellers kriterievaliditet

Viktmodell	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR Total	0,660***	0,586***	0,688***
Lika vikt	0,669***	0,568***	0,683***
Marknadsorienterad tillväxt	0,616***	0,603***	0,642***
Välfärdsorienterad 70-talskommun	0,672***	0,475***	0,687***
4K – kunskap/kultur/kommunikation	0,672***	0,504***	0,725***
Miljö–hälsa–hållbarhet	0,645***	0,533***	0,670***
Ekonomiskt återhållsam	0,577***	0,603***	0,613***
Trygghets- och ordningskommun	0,643***	0,462***	0,634***

Anm. Pearsons r. Jämförelserna görs på samma kommunurval för samtliga modeller inom varje kriterium (MBU N = 249, RA N = 290, KKiK HoldOut N = 290). * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Modellerna baseras på samma TDR-delindex, men olika vikter.

Tabell 9.11. P2 – Förändrad kriterievaliditet jämfört med TDR

Viktmodell	Δr MBU	Δr RA	Δr KKiK
Lika vikt	+0,008	-0,018	-0,005
Marknadsorienterad tillväxt	-0,044	+0,017	-0,046
Välfärdsorienterad 70-talskommun	+0,012	-0,111	0,000
4K – kunskap/kultur/kommunikation	+0,012	-0,083	+0,038
Miljö–hälsa–hållbarhet	-0,015	-0,053	-0,017
Ekonomiskt återhållsam	-0,083	+0,017	-0,075
Trygghets- och ordningskommun	-0,017	-0,124	-0,053

Anm. Δr = r(viktmodell, kriterium) − r(TDR, kriterium) på identiskt kommunurval inom varje kriterium. Differenserna är deskriptiva och ska inte tolkas som statistiskt signifikanta utan särskilda tester för

beroende korrelationer. Positiva och negativa Δr avser endast observerade skillnader i Pearsonkorrelationer, inte testad över- eller underlägsenhet.

Tabell 9.12. P3 – Partiella samband med externa kriterier efter kontroll

Viktmodell	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR Total	0,344***	0,367***	0,436***
Lika vikt	0,361***	0,343***	0,430***
Marknadsorienterad tillväxt	0,287***	0,414***	0,366***
Välfärdsorienterad 70-talskommun	0,354***	0,161**	0,440***
4K – kunskap/kultur/kommunikation	0,375***	0,267***	0,489***
Miljö–hälsa–hållbarhet	0,286***	0,247***	0,377***
Ekonomiskt återhållsam	0,276***	0,380***	0,347***
Trygghets- och ordningskommun	0,335***	0,193**	0,401***

Anm. Partialkorrelationer efter samtidig kontroll för LRECON, GAL–TAN, medelålder och nettopendling. Separat residualisering av kriterium och respektive viktmodell med OLS. Gemensamt urval per kriterium: MBU N = 249, RA N = 290, KKiK N = 290. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001 (signifikansprövningarna använder N − 6 frihetsgrader, med fyra kontrollvariabler).

Figur 9.2. Alternativa viktmodellers samband med externa kriterier

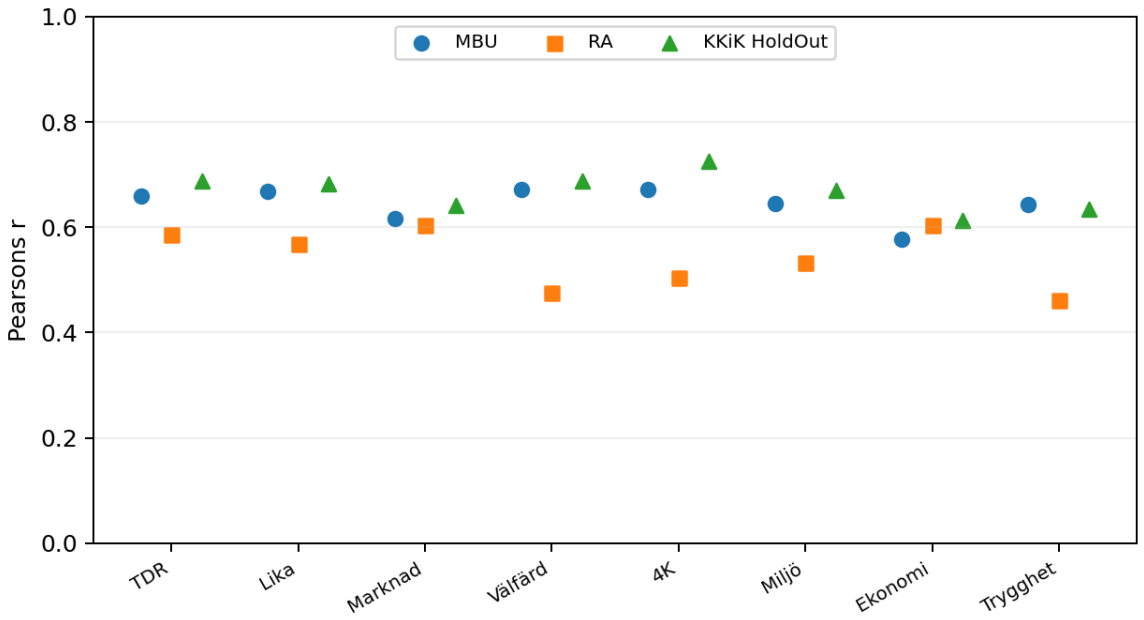

Anm. Figuren visualiserar resultaten i tabell 9.10. Förkortade modellnamn används på x-axeln. Samtliga samband är beräknade på indexvärden.

Sammanfattande metodkommentar

Sammantaget visar tabellerna samband mellan TDR och tre skilda externa kriterier. De alternativa viktmodellerna ger delvis starkare och delvis svagare samband än TDR, beroende på kriterium. Att en alternativ viktmodell samvarierar mer med ett visst kriterium innebär inte att den är generellt överlägsen: TDR:s vikter har inte valts för att maximera något av dessa kriteriesamband. Resultaten ger underlag för bedömning av kriterievaliditet, men inga kausala effektskattningar. Samtliga viktmodeller bygger på samma 13 delindex, vilket begränsar deras oberoende. När MBU ingår minskar urvalet; kriteriernas referensperioder sammanfaller inte heller fullständigt med TDR:s basår.

Appendix 10. Validering II – jämförelser med andra kommunrankingar

Appendixet jämför TDR med externa kommunrankingar genom rang- och indexkorrelationer, PCA, rankingkonsensus, kommunvisa avvikelser, kvartilsövergångar och samband med TDR:s delindex. Avslutningsvis prövas rankingarnas kriterievaliditet mot MBU, RA och KKiK HoldOut samt eventuellt statistiskt förklaringsvärde utöver TDR. Kommunatlas behandlas separat till följd av avvikande ambition och kommuntäckning.

Fyra externa rankingar ingår i huvudanalysen tillsammans med TDR: Fokus 2025, Sveriges miljöbästa kommun 2025, Svenskt Näringsliv 2026 och Superkommun 2026. Kommunatlas 2026 särredovisas senare eftersom endast 182 kommuner täcks och indikatoruppsättningen skiljer sig påtagligt från övriga rankingar.

Tabell 10.1. Underlag och bearbetning

Ranking	År	Mått i huvudanalysen	Bearbetning / avgränsning
TDR	Senaste värde under perioden 2017 till 2026	Totalrang; totalindex	Senaste tillgängliga indikatorvärde från 2017 och framåt (flertalet 2025); empirisk sammanvägning enligt TDR-metoden.
Fokus – Bäst att leva	2025	Rang; index 0–100	Rekonstruerat ur publicerade delbetyg (avrundade till 0,1) och vikter; skala ×20.
Sveriges miljöbästa kommun	2025	Rang; poäng	Poäng från rankingunderlaget
Svenskt Näringsliv	2026	Rang; poäng 0–5 220	Normalpoäng från publicerad rang; linjär kalibrering till rekonstruerad poängskala.
Superkommun	2026	Gemensam rang; poäng	Gemensam rang beräknad från tre kommungruppers poäng; förutsätter jämförbar skala.
Kommunatlas (senare avsnitt)	2026	Rang; index	182 kommuner; särredovisas

Anmärkning. TDR bygger på senast tillgängliga värde för respektive indikator från 2017 och framåt; merparten av indikatorvärdena avser 2025. TDR har således inte ett gemensamt basår. De externa rankingarna avser publicerade årgångar 2025–2026. Jämförelserna avser därför inte nödvändigtvis identiska mätperioder. Källor och rekonstruktionsuppgifter återges i valideringsfilens respektive metodflikar. Jämförelser bygger på kommunnamnsmatchning. Fokus-indexet rekonstrueras med publicerade delbetyg och vikter, multiplicerade med 20; eftersom delbetygen avrundats till en decimal kan det skilja sig från originalets interna totalpoäng. Svenskt Näringslivs publicerade rangtal omvandlas till normalpoäng och kalibreras linjärt (poäng = 2620,925747 + 937,062360 × z; kalibreringens R^2 = 0,9819); detta är ett modellbaserat poängsurrogat, inte publicerade kommunpoäng. Superkommuns sammanförda rang är en egen bearbetning, som förutsätter jämförbara poäng mellan tre kommungrupper.

Tabell 10.2. Rangkorrelationer (Spearmans ρ)

Ranking	TDR	Fokus	Miljöbästa	Svenskt Näringsliv	Superkommun
TDR	—	0,325	0,235	0,275	0,749
Fokus	0,325	—	0,382	0,125	0,490
Miljöbästa	0,235	0,382	—	0,054	0,247
Svenskt Näringsliv	0,275	0,125	0,054	—	0,265
Superkommun	0,749	0,490	0,247	0,265	—

Anmärkning. Hög rang motsvarar sämre placering i samtliga rankingar (1 = bäst). Parvisa observationstal och rangkorrelationernas omfattning kontrolleras i arbetsfilen; matrisen bygger på kompletta kommunpar.

Tabell 10.3. Indexkorrelationer (Pearsons r)

Ranking	TDR	Fokus	Miljöbästa	Svenskt Näringsliv	Superkommun
TDR	—	0,388	0,252	0,360	0,734
Fokus	0,388	—	0,410	0,140	0,517
Miljöbästa	0,252	0,410	—	0,069	0,236
Svenskt Näringsliv	0,360	0,140	0,069	—	0,284
Superkommun	0,734	0,517	0,236	0,284	—

Anmärkning. Högre index/poäng betyder bättre resultat. Korrelationerna påverkas inte av att indexskalorna har olika enheter, men däremot av indexens konstruktion och fördelning. Svenskt Näringslivs och Fokus index bygger på den rekonstruktion som dokumenterats i valideringsfilen. De rekonstruerade indexvärdena för Fokus och Svenskt Näringsliv är inte identiska med originalpublicerade totalpoäng. Pearsonkorrelationer och PCA kan påverkas av dessa transformationsantaganden. Spearmans korrelationer baserade på publicerad rang berörs inte av poängrekonstruktionen.

Tabell 10.4. PCA över de fem rankingarnas index

Komponent	Egenvärde	Förklarad varians	Kumulativ andel
PC1	2,455	48,9 %	48,9 %
PC2	1,042	20,8 %	69,7 %
PC3	0,746	14,9 %	84,6 %
PC4	0,534	10,6 %	95,2 %
PC5	0,240	4,8 %	100,0 %

Komponentladdningar (korrelation mellan ursprungligt standardiserat index och komponent):

Ranking	PC1	PC2
TDR	0,838	0,241
Fokus	0,724	-0,389
Miljöbästa	0,514	-0,642
Svenskt Näringsliv	0,472	0,636
Superkommun	0,861	0,127

Anmärkning. PCA är beräknad på z-standardiserade indexvärden för kompletta observationer (N = 290). PC1:s riktning är vald så att TDR laddar positivt; PC2:s tecken är orienterat så att Svenskt Näringsliv laddar positivt. Teckenval påverkar inte variansförklaringen. PC1 kan beskrivas som rankingarnas huvudsakliga gemensamma variationsdimension, eftersom de huvudsakliga laddningarna har samma tecken. PC2 fångar framför allt återstående kontraster mellan rankingar; komponentnamn är deskriptiva och innebär ingen kausal tolkning.

Figur 10.1. Rankingarnas laddningar på PC1 och PC2

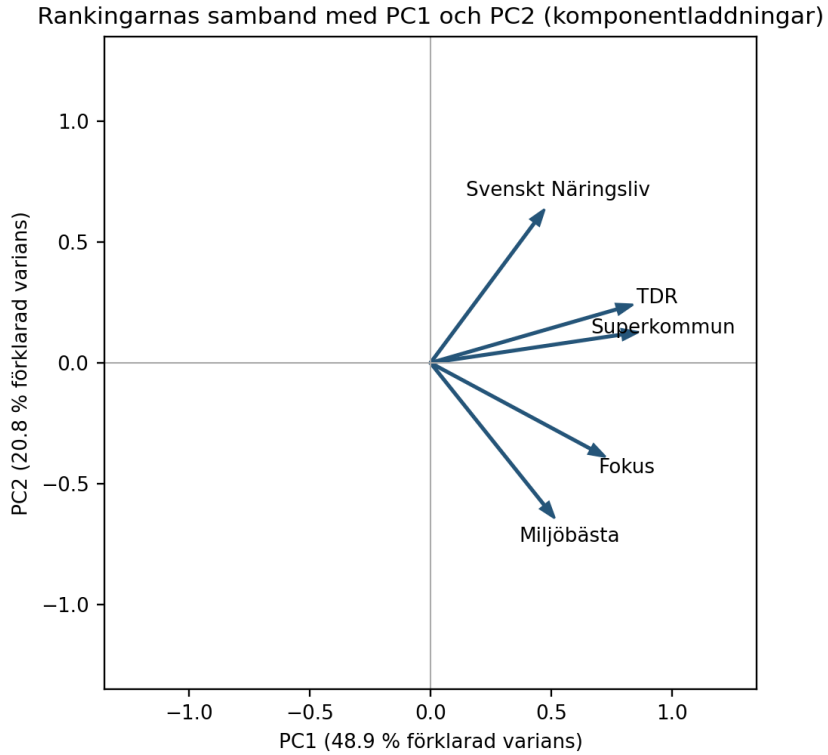

Figuren illustrerar rankingarnas relation till de två första huvudkomponenterna. Avstånd och vinklar ska tolkas som en projektion av korrelationsmönstret, inte som geografiska eller kausala avstånd.

Tabell 10.5. Rankingkonsensus och rangspridning

För varje kommun beräknas medelrang, standardavvikelse (populationens SD) och spann mellan lägsta och högsta rang bland de fem rankingarna. Liten spridning indikerar samsyn om placering, stor spridning indikerar att rankingarna värderar kommunen olika. Måttet säger inte om kommunen är högt eller lågt placerad.

A. Minst spridning

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Nacka	13,6	6,5	17
Danderyd	14,6	10,8	26
Ängelholm	34,0	11,4	29
Sollentuna	24,4	13,0	37
Täby	13,2	14,2	40
Sandviken	185,8	14,4	38
Strömsund	260,4	16,9	49
Skinnskatteberg	252,0	18,6	56
Arvidsjaur	82,4	19,0	52
Nora	170,8	20,6	61

B. Störst spridning

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Munkfors	153,0	108,6	251
Rättvik	154,0	108,0	266
Katrineholm	158,6	106,4	254
Staffanstorp	65,4	101,0	263
Sotenäs	173,2	99,8	230

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Hammarö	113,8	99,0	223
Malung-Sälen	155,6	98,5	215
Ronneby	177,2	97,4	226
Ödeshög	153,6	97,2	248
Luleå	91,6	96,5	272

Anmärkning. Samtliga fem rankingar ges lika vikt vid beräkningen av spridningsmåtten. Rangtal kan jämföras eftersom underlagen avser en gemensam 290-kommunerskala. En spridning nära noll kan förekomma både för konsekvent högt och konsekvent lågt placerade kommuner.

Tabell 10.6. Rangavvikelser mellan TDR och andra rankingar

Ranking	N	Medel |Δrang|	Median |Δrang|	P90 |Δrang|	Antal ≥100	Max |Δrang|
Fokus	290	78,3	69,5	163,2	93	247
Miljöbästa	290	84,6	75,0	178,2	100	254
Svenskt Näringsliv	290	78,0	60,5	174,0	96	251
Superkommun	290	46,0	39,0	94,2	25	192

Anmärkning. Δrang = extern rang minus TDR-rang. Absoluta avvikelser beskriver storleken på kommunernas rangförskjutningar; P90 är den 90:e percentilen. Ett positivt tecken i tabell 10.7 betyder att kommunen placerar sig sämre i den externa rankingen än i TDR. Samtliga rankingar jämförs på den gemensamma skalan 1–290.

Tabell 10.7. Största rangavvikelser i respektive extern ranking

Extern ranking	Kommun	TDR-rang	Extern rang	Δrang
Fokus	Munkfors	277	30	-247
Fokus	Åre	25	270	+245
Fokus	Trosa	23	263	+240
Fokus	Härnösand	246	25	-221
Fokus	Fagersta	279	59	-220
Miljöbästa	Katrineholm	259	5	-254
Miljöbästa	Staffanstorp	13	267	+254
Miljöbästa	Eskilstuna	243	2	-241
Miljöbästa	Söderhamn	278	47	-231
Miljöbästa	Bollebygd	50	277	+227
Svenskt Näringsliv	Munkfors	277	26	-251
Svenskt Näringsliv	Säffle	275	25	-250
Svenskt Näringsliv	Perstorp	287	41	-246
Svenskt Näringsliv	Grums	262	19	-243
Svenskt Näringsliv	Gullspång	285	55	-230
Superkommun	Mullsjö	83	275	+192
Superkommun	Haparanda	264	80	-184
Superkommun	Ekerö	22	187	+165
Superkommun	Karlskoga	175	16	-159
Superkommun	Svalöv	130	282	+152

Anmärkning. Fem största absoluta rangavvikelser per extern ranking. Urvalet är inte en lista över kommuner som generellt presterar bäst eller sämst, utan en redovisning av tydliga skillnader mellan rangordningarna.

Figur 10.2. Kvartilsövergångar mellan TDR och Superkommun

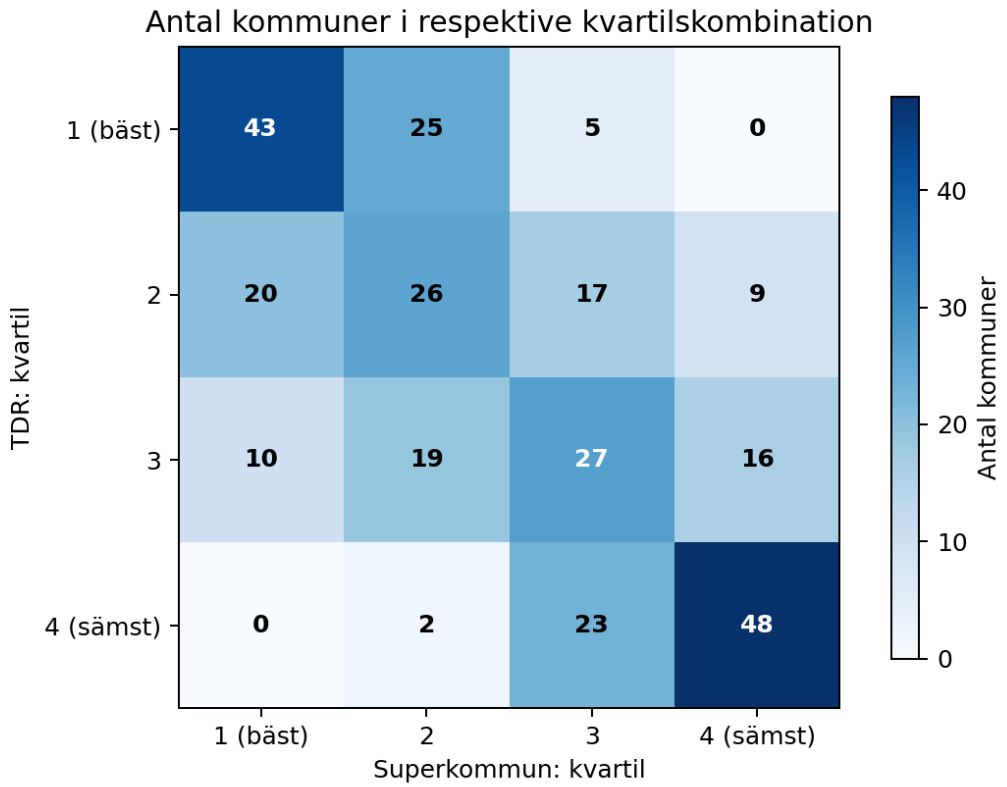

Anmärkning. Kvartilerna bestäms separat inom respektive rangordning. De två första kvartilerna omfattar 73 respektive 72 kommuner, de två sista 72 respektive 73 kommuner (N = 290). Diagonalen visar samma kvartil; celler utanför diagonalen visar kvartilsförflyttning.

Tabell 10.8. TDR:s 13 delindex i relation till externa rankingar

TDR-delindex	Fokus	Miljöbästa	SN	Superkommun
1 Befolkning	0,314	0,318	0,322	0,487
2 Arbetsmarknad	0,185	0,007	0,150	0,544
3 Inkomster	0,256	0,061	0,270	0,613
4 Företagande	-0,487	-0,375	0,030	-0,093
5 Bostäder	0,224	0,211	0,254	0,580
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0,603	0,512	0,190	0,405
7 Utbildning	0,577	0,363	0,289	0,715
8 Hälsa	0,471	0,385	0,271	0,614
9 Trygghet	-0,229	-0,330	0,129	0,118
10 Miljö	0,448	0,455	0,264	0,500
11 Kultur/Fritid	-0,170	-0,227	-0,035	-0,048
12 Ekonomi	0,422	0,340	0,342	0,548
13 Välfärd	-0,291	-0,244	0,047	-0,005

Anmärkning. Pearsons r mellan respektive TDR-delindex och de externa rankingarnas index/poäng (N = 290 för varje jämförelse). Alla index är orienterade så att högre värde innebär bättre resultat. Korrelationer visar samvariation, inte direkt indikatoröverlapp eller kausala samband. Benämningar följer den sammanslagna valideringsfilen.

Tabell 10.9. Externa rankingars samband med MBU, RA och KKiK HoldOut

Ranking	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR	0,660 (N=249)	0,586 (N=290)	0,688 (N=290)
Fokus	0,394 (N=249)	0,183 (N=290)	0,475 (N=290)
Miljöbästa	0,145 (N=249)	0,213 (N=290)	0,279 (N=290)
SN	0,528 (N=249)	0,284 (N=290)	0,328 (N=290)
Superkommun	0,622 (N=249)	0,523 (N=290)	0,632 (N=290)

Anmärkning. Pearsons r mellan rankingarnas index/poäng och respektive externa kriterium. Samtliga rankingindex är orienterade mot högre = bättre. Urvalet är parvis komplett och N anges separat. Måtten skiljer sig i konstruktion och tidsperiod; korrelationerna beskriver associationer, inte kausala effekter.

Tabell 10.10. Externa rankingars inkrementella kriterievaliditet utöver TDR

För varje kriterium skattas först en enkel linjär modell med TDR Total Index. Därefter läggs en extern ranknings indexvärde till. ΔR^2 är skillnaden i förklarad variation på exakt samma kommunurval. För att undvika att jämföra olika basmodeller anges N och R^2 för TDR ensam i varje rad. Resultaten är beskrivande och avser in-sample-anpassning.

Kriterium	Extra ranking	N	R^2 TDR	R^2 + ranking	ΔR^2	p tillägg
MBU	Fokus	249	0,436	0,461	0,025	0,001
MBU	Miljöbästa	249	0,436	0,436	0,000	0,939
MBU	SN	249	0,436	0,529	0,093	0,000
MBU	Superkommun	249	0,436	0,481	0,045	0,000
RA	Fokus	290	0,344	0,346	0,002	0,306
RA	Miljöbästa	290	0,344	0,348	0,004	0,161
RA	SN	290	0,344	0,350	0,006	0,104
RA	Superkommun	290	0,344	0,362	0,019	0,004
KKiK HoldOut	Fokus	290	0,473	0,524	0,051	0,000
KKiK HoldOut	Miljöbästa	290	0,473	0,485	0,012	0,011
KKiK HoldOut	SN	290	0,473	0,480	0,007	0,044
KKiK HoldOut	Superkommun	290	0,473	0,508	0,035	0,000

Anmärkning. p tillägg avser t-test av det tillagda rankingindexets koefficient i modellen med TDR inkluderat; vid ett tillskott motsvarar detta F-test för modellskillnaden. Ojusterat R^2 används för att visa inkrementellt förklaringsvärde; ökningen blir definitionsmässigt aldrig negativ. Ingen korrigering för multipla jämförelser eller extern prediktionsvalidering har gjorts. Rangordningarnas bakomliggande indikatorer kan överlappa kriterierna indirekt. Tillskotten avser förklaringsvärde i det analyserade urvalet och visar inte förbättrad prognosförmåga i nya observationer. Direkta eller indirekta indikatoröverlapp mellan andra rankingar och kriterierna kan påverka resultaten. KKiK HoldOut är endast rensat från direkt överlapp med TDR, inte systematiskt med alla externa rankingar.

Tabell 10.11. Kommunatlas – separat metodologisk jämförelse

Kommunatlas omfattar sex indikatorer och 182 kommuner, jämfört med TDR:s 121 indikatorer och rikstäckning. Kommunatlas redovisas därför som en separat metodologisk kontrast, inte som ett likvärdigt huvudalternativ till de övriga rankingarna. Beräkningarna nedan görs parvis, enbart för kommuner med data i båda variablerna.

Jämförelse med Kommunatlas index	Pearsons r	N
TDR	0,876	182
Fokus	0,276	182
Miljöbästa	0,122	182
SN	0,413	182
Superkommun	0,583	182

Extern variabel	Pearsons r	N
MBU	0,698	182
RA	0,392	182
KKiK HoldOut	0,701	182

Anmärkning. Kommunatlas har ett begränsat och selektivt kommunurval (N = 182 för jämförelser med rikstäckande rankingar). För MBU kan urvalet bli mindre. Korrelationer på ett reducerat urval är inte direkt jämförbara med tabell 10.3 eller 10.9 utan att övriga rankingar räknas om på samma 182 kommuner. Uppgifter om syfte, avsändare och indikatorval bör hållas åtskilda från rent statistiska mått; denna jämförelse bygger på dokumenterade data i valideringsfilen. Det starka sambandet mellan Kommunatlas och TDR (r = 0,876) kan inte jämföras direkt med rikstäckande samband utan hänsyn till urvalet. En separat jämförelse av TDR:s samband med de andra rankingarna i samma 182 kommuner följer nedan.

Tabell 10.12. Samband med TDR inom Kommunatlas urval (N = 182)

Extern ranking	Pearsons r med TDR, N = 182	Pearsons r med Kommunatlas, N = 182
Fokus	0,384	0,276
Miljöbästa	0,191	0,122
Svenskt Näringsliv	0,374	0,413
Superkommun	0,709	0,583

Anmärkning. Samma 182 kommuner används i samtliga korrelationer. Tabellen möjliggör jämförelser inom det begränsade Kommunatlasurvalet men undanröjer inte eventuell selektionsbias. Kommunatlas är inte inkluderat i PCA eller huvudjämförelsernas resultat.

Sammanfattande metodanmärkning. Huvudanalyserna jämför fyra externa rankingar med TDR på rikstäckande data. Rankingarnas grad av överensstämmelse ska inte blandas ihop med deras kriterievaliditet. Tabell 10.10 prövar endast ytterligare linjär förklaringsgrad på samma kommunurval, inte vilket index som är korrekt eller vilket som ger bättre prognoser i andra årgångar. Kommunatlas jämförs dessutom med de övriga rankingarna på ett gemensamt urval om 182 kommuner (tabell 10.12).

Appendix 11. Geografisk redovisning av TDR Total

Figurerna visar Sveriges kommuner som noder placerade efter kommunhuvudorternas longitud och latitud. Nodernas färger anger nationella kvartiler av TDR Total (grön: rang 1–73, gul: 74–145, orange: 146–218 och röd: 219–290). Regiondiagrammen anger kommunnamn och riksrang samt förbindelser mellan huvudorter inom respektive angivna avståndsgräns. Rikskartan följs av regionala utsnitt i huvudsaklig geografisk ordning från norr till söder.

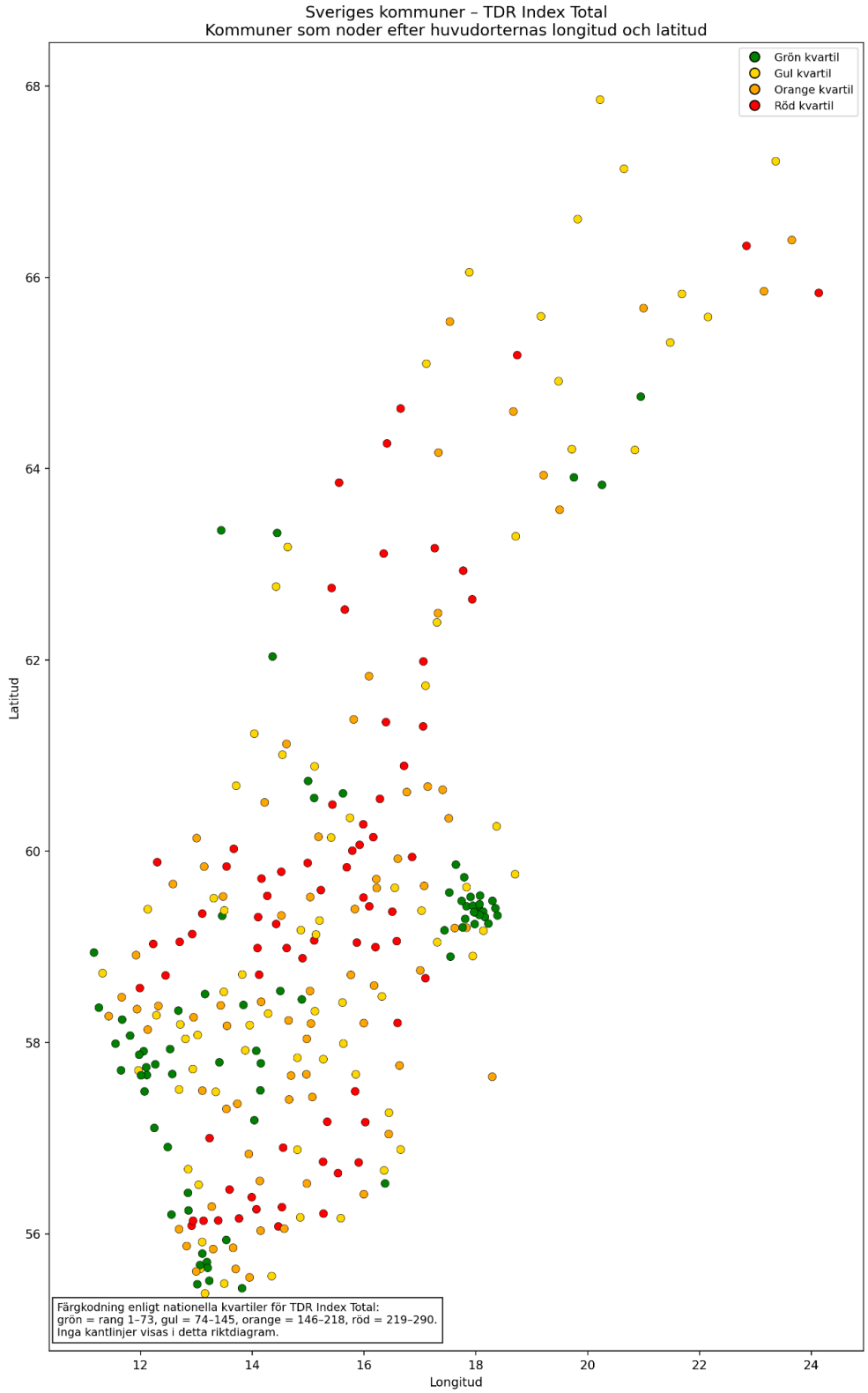

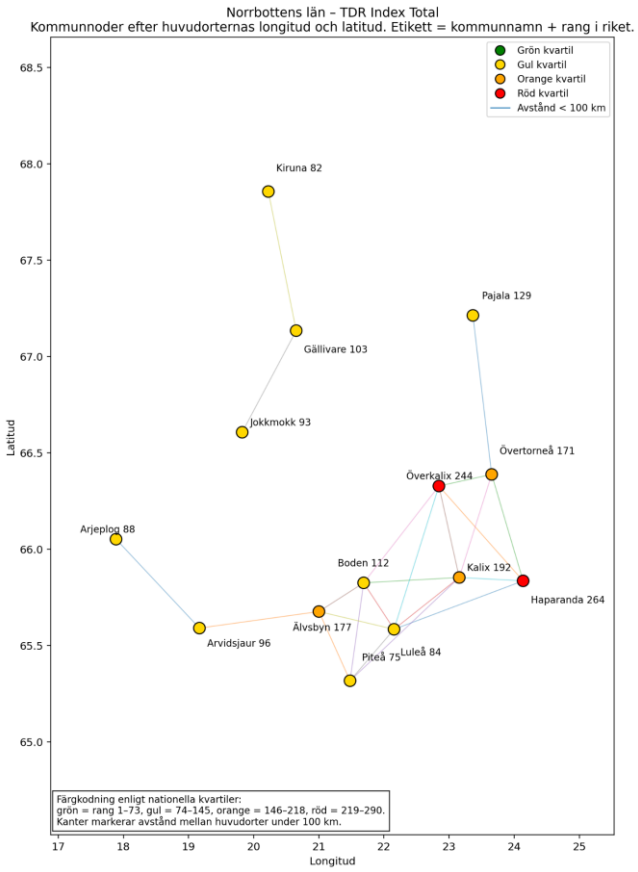
Norrbottens län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Kiruna 82
Pajala 129
Gällivare 103
Jokkmokk 93
Övertorneå 171
Överkalix 244
Arjeplog 88
Boden 112
Kalix 192
Haparanda 264
Älvsbyn 177
Arvidsjaur 96
Piteå 75
Luleå 84
Färgkodning enligt nationella kvartiler:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

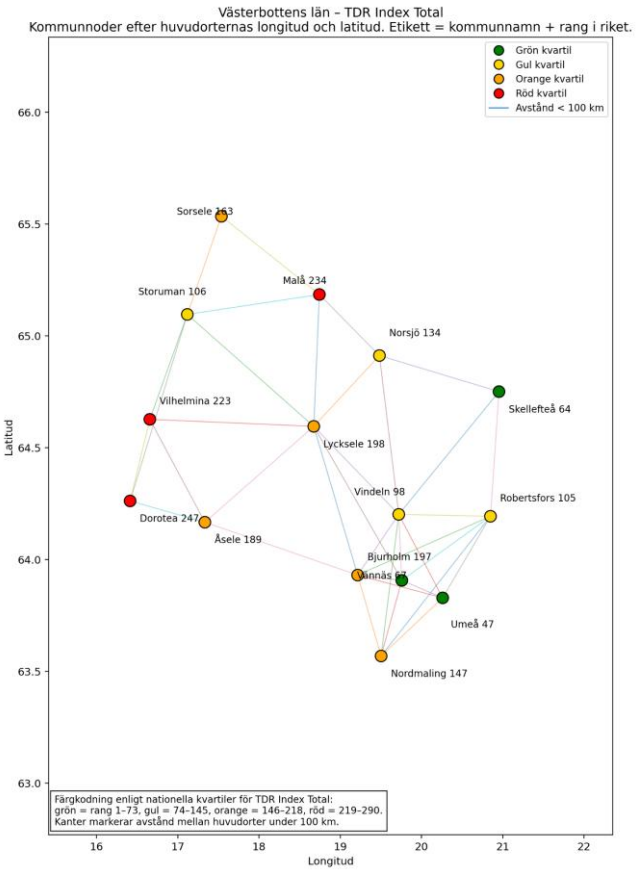
Västerbottens län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Sorsele 263
Malå 234
Storuman 106
Norsjö 134
Skellefteå 64
Vilhelmina 223
Lycksele 198
Vindeln 98
Robertsfors 105
Dorotea 247
Åsele 189
Bjurholm 197
Umeå 47
Nordmaling 147
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

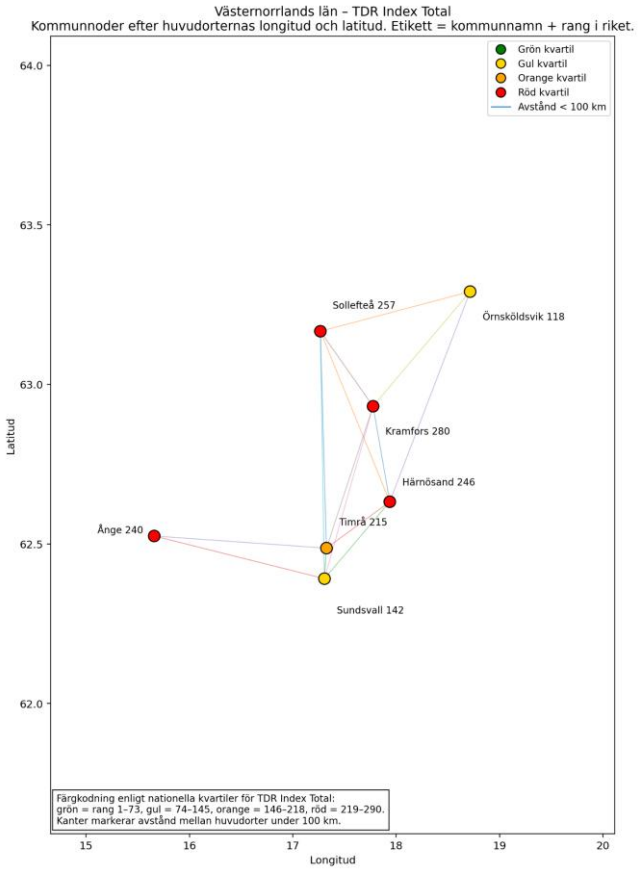
Västernorrlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Sollefteå 257
Örnsköldsvik 118
Kramfors 280
Härnösand 246
Ånge 240
Timrå 215
Sundsvall 142
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

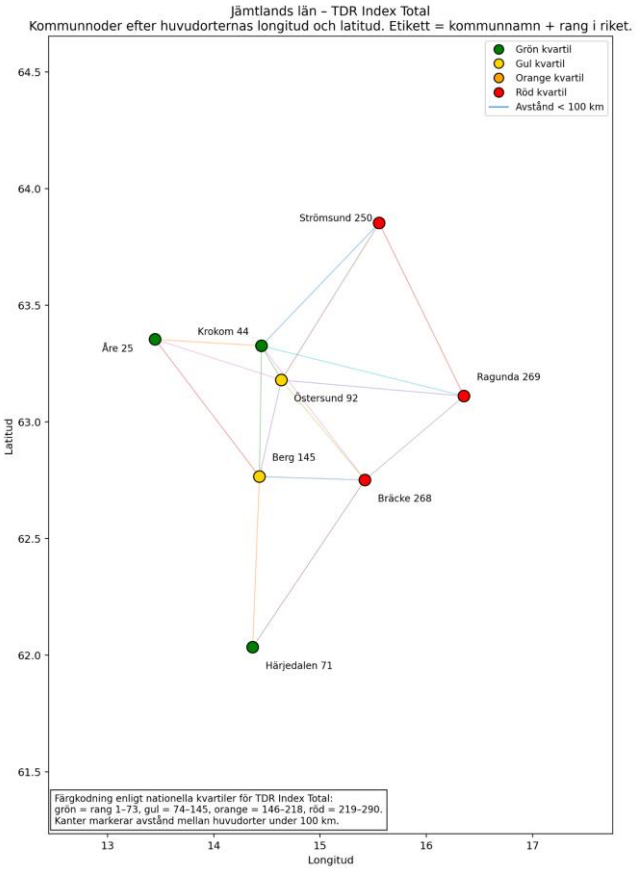
Jämtlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Strömsund 250
Krokom 44
Åre 25
Ragunda 269
Östersund 92
Berg 145
Bräcke 268
Härjedalen 71
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

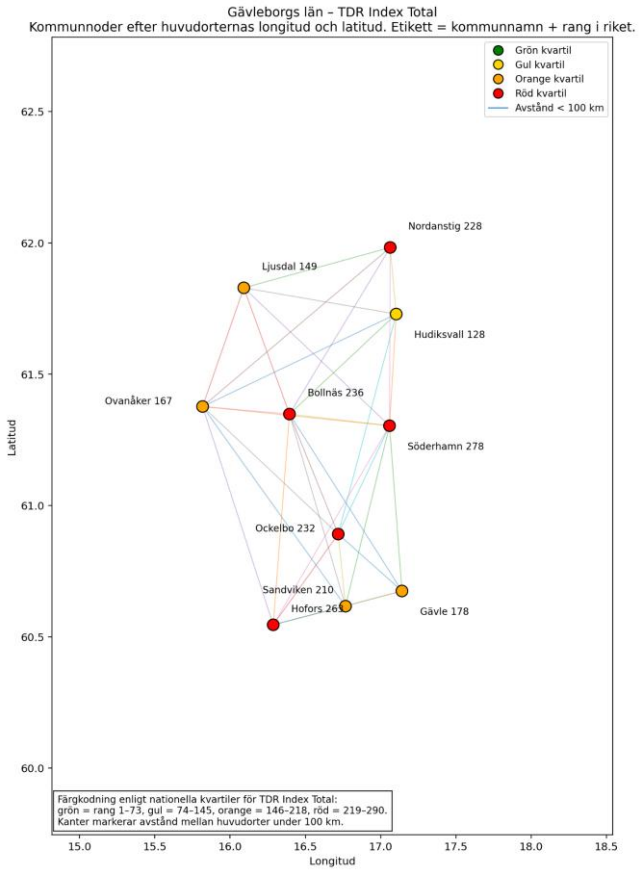
Gävleborgs län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Nordanstig 228
Ljusdal 149
Hudiksvall 128
Ovanåker 167
Bollnäs 236
Söderhamn 278
Ockelbo 232
Sandviken 210
Hofors 261
Gävle 178
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

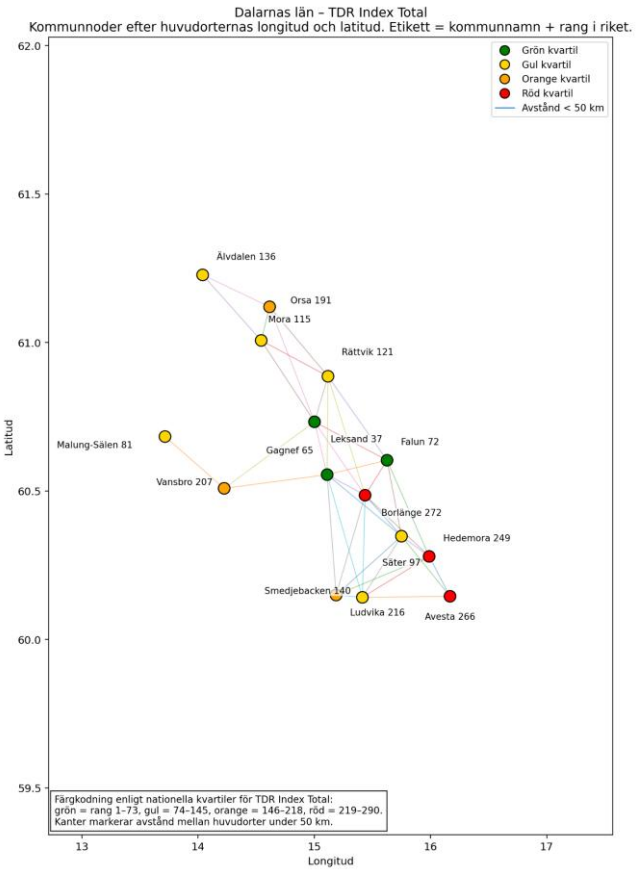
Dalarnas län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Älvdalen 136
Orsa 191
Mora 115
Rättvik 121
Malung-Sälen 81
Leksand 37
Falun 72
Gagnef 65
Vansbro 207
Borlänge 272
Hedemora 249
Säter 97
Smedjebacken 140
Ludvika 216
Avesta 266
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

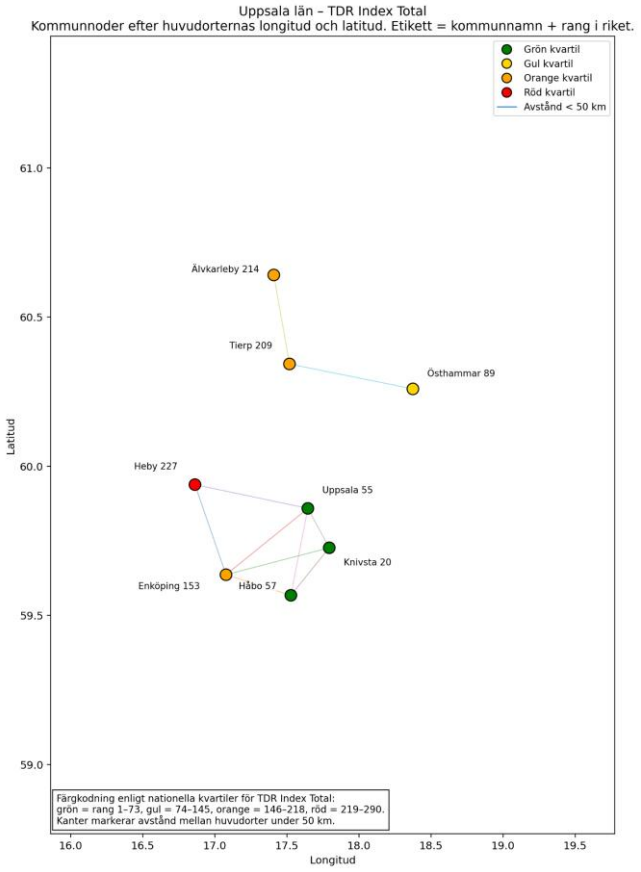
Uppsala län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Älvkarleby 214
Tierp 209
Östhammar 89
Heby 227
Uppsala 55
Knivsta 20
Enköping 153
Håbo 57
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

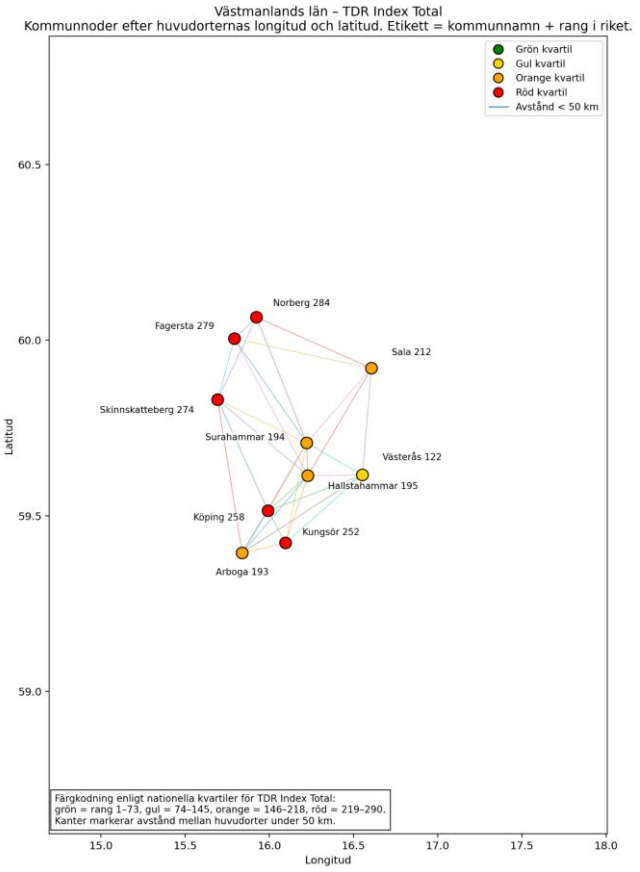
Västmanlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Norberg 284
Fagersta 279
Sala 212
Skinnskatteberg 274
Surahammar 194
Västerås 122
Hallstahammar 195
Köping 258
Kungsör 252
Arboga 193
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

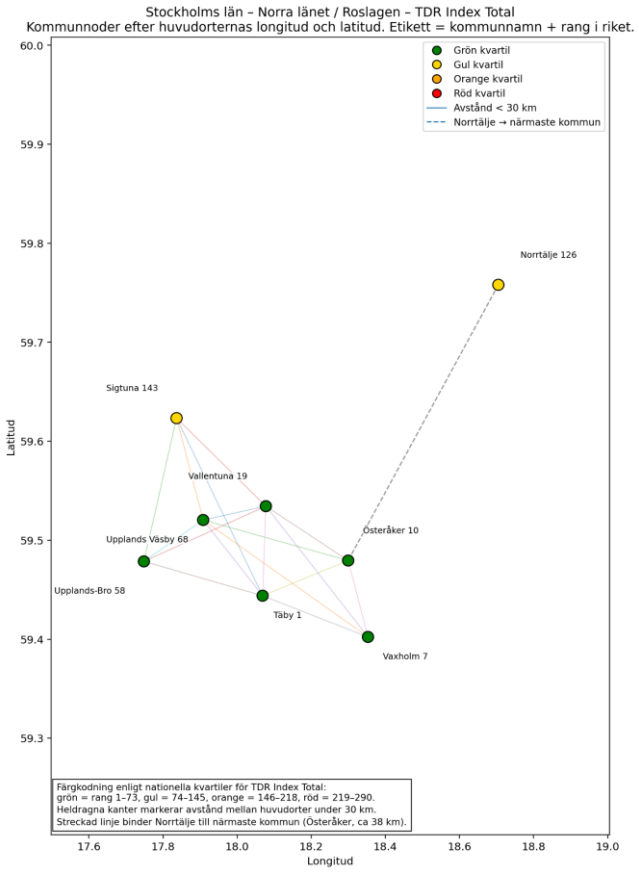
Stockholms län – Norra länet / Roslagen – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Norrtälje → närmaste kommun
Norrtälje 126
Sigtuna 143
Vallentuna 19
Upplands Väsby 68
Österåker 10
Upplands-Bro 58
Täby 1
Vaxholm 7
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Heldragna kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Streckad linje binder Norrtälje till närmaste kommun (Österåker, ca 38 km).
Latitud
Longitud

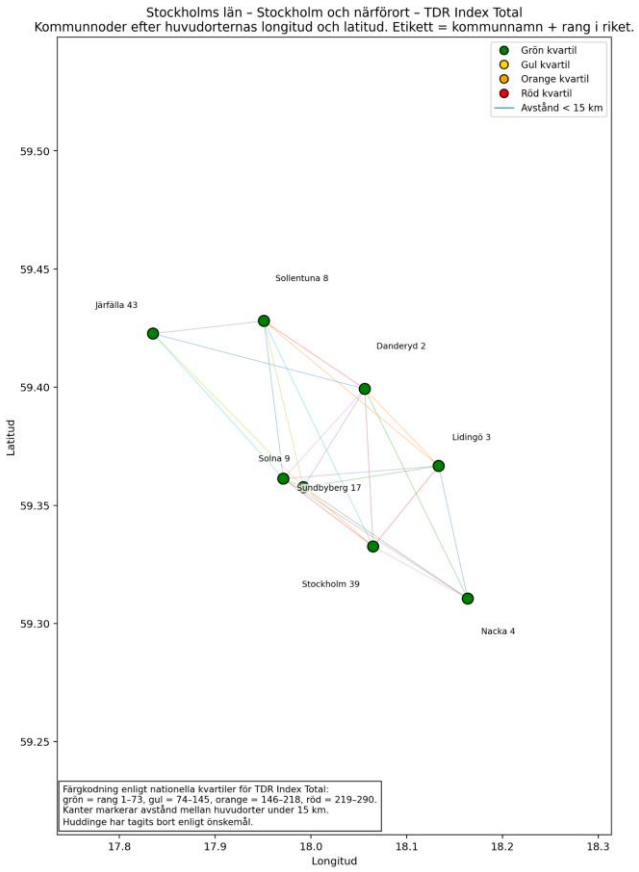
Stockholms län – Stockholm och närförort – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 15 km
Sollentuna 8
Järfälla 43
Danderyd 2
Lidingö 3
Solna 9
Sundbyberg 17
Stockholm 39
Nacka 4
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 15 km.
Huddinge har tagits bort enligt önskemål.
Latitud
Longitud

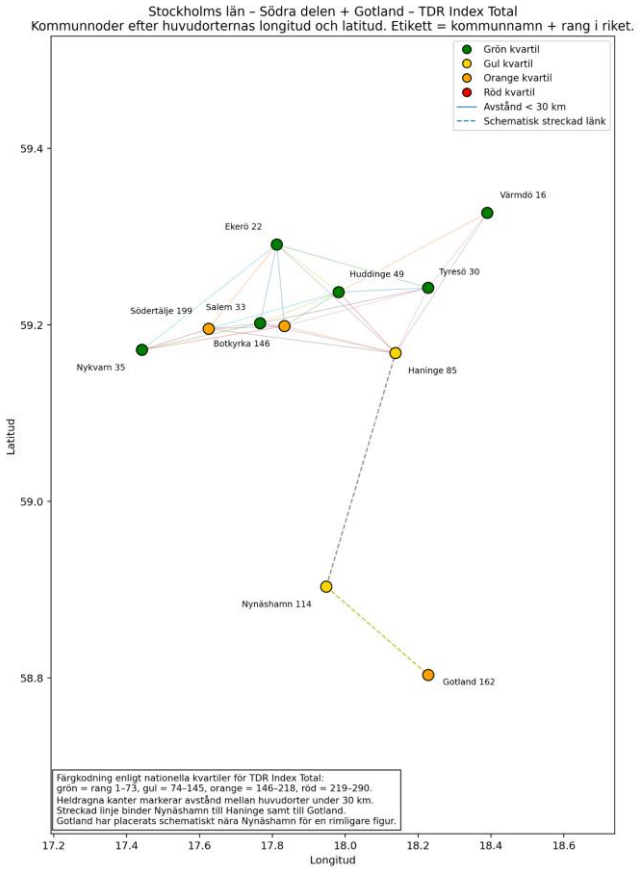
Stockholms län – Södra delen + Gotland – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Schematisk streckad länk
Värmdö 16
Ekerö 22
Huddinge 49
Tyresö 30
Södertälje 199
Salem 33
Botkyrka 146
Nykvarn 35
Haninge 85
Nynäshamn 114
Gotland 162
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Heldragna kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Streckad linje binder Nynäshamn till Haninge samt till Gotland.
Gotland har placerats schematiskt nära Nynäshamn för en rimligare figur.
Latitud
Longitud

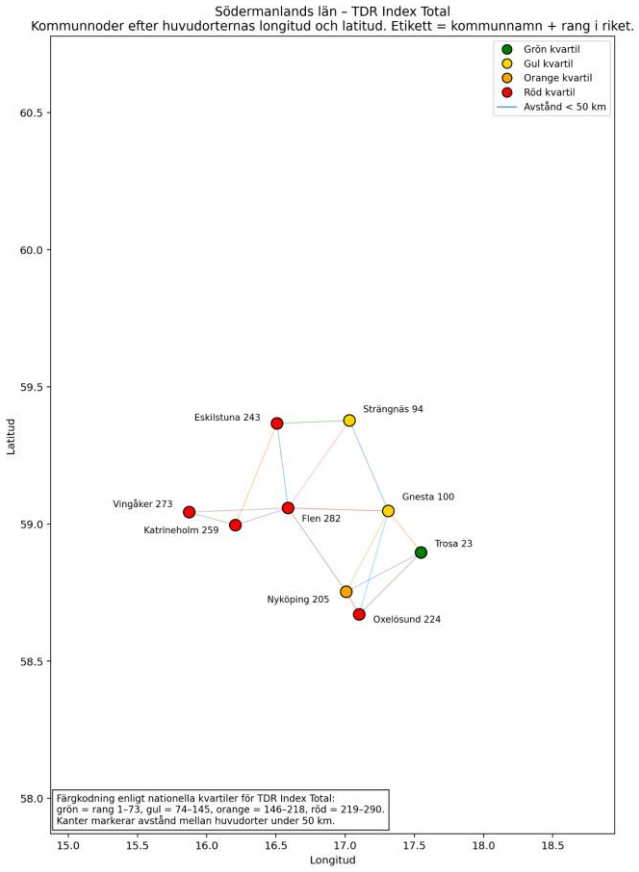
Södermanlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Eskilstuna 243
Strängnäs 94
Vingåker 273
Gnesta 100
Flen 282
Katrineholm 259
Trosa 23
Nyköping 205
Oxelösund 224
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

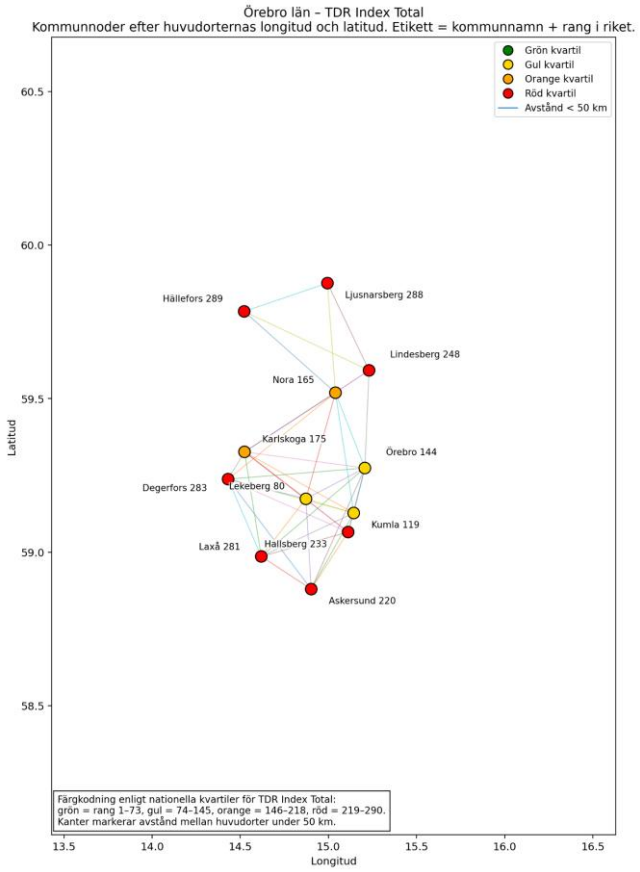
Örebro län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Hällefors 289
Ljusnarsberg 288
Lindesberg 248
Nora 165
Karlskoga 175
Örebro 144
Degerfors 283
Lekeberg 80
Kumla 119
Laxå 281
Hallsberg 233
Askersund 220
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

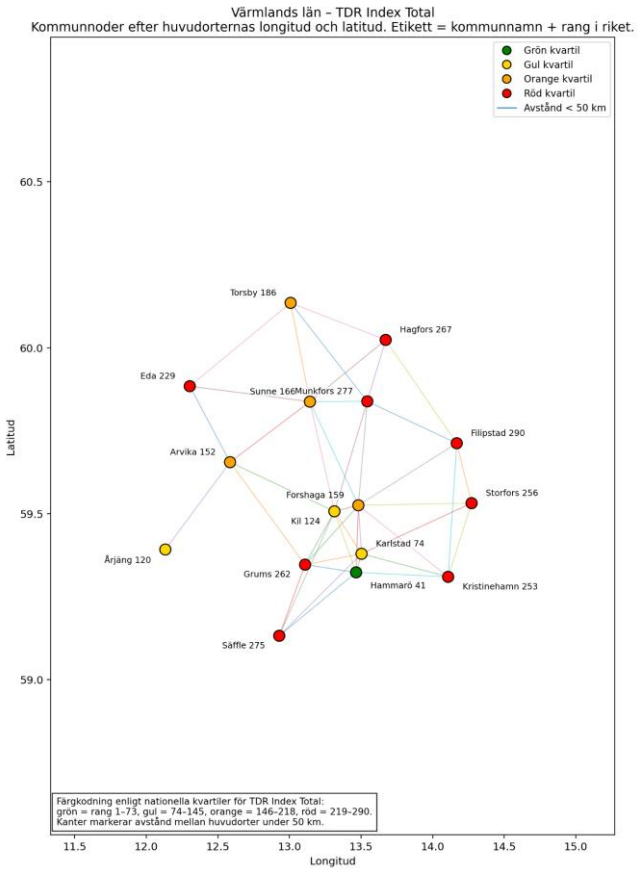
Värmlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Torsby 186
Hagfors 267
Eda 229
Sunne 166
Munkfors 277
Filipstad 290
Arvika 152
Forshaga 159
Storfors 256
Kil 124
Årjäng 120
Karlstad 74
Grums 262
Hammarö 41
Kristinehamn 253
Säffle 275
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

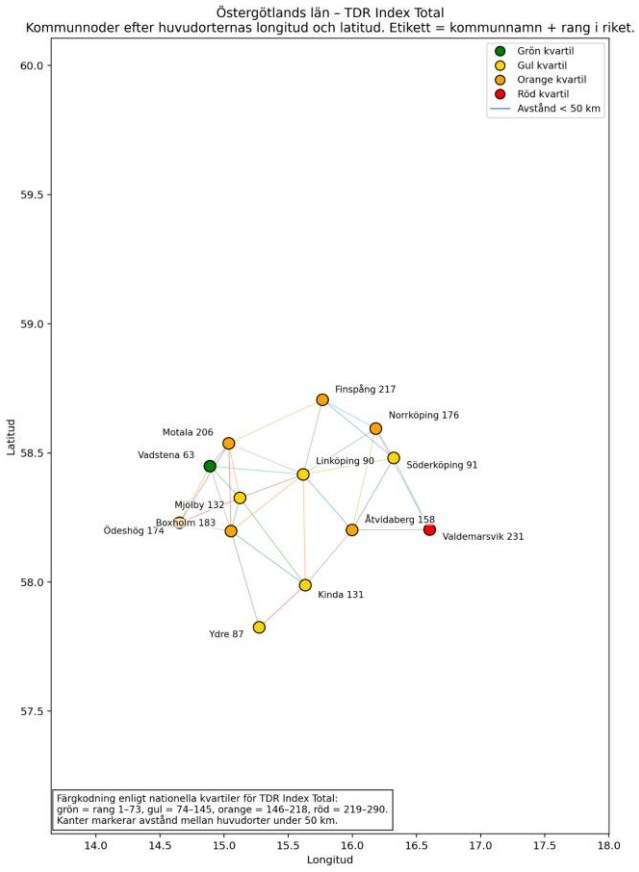
Östergötlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Finspång 217
Norrköping 176
Motala 206
Vadstena 63
Linköping 90
Söderköping 91
Mjölby 132
Boxholm 183
Ödeshög 174
Åtvidaberg 158
Valdemarsvik 231
Kinda 131
Ydre 87
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

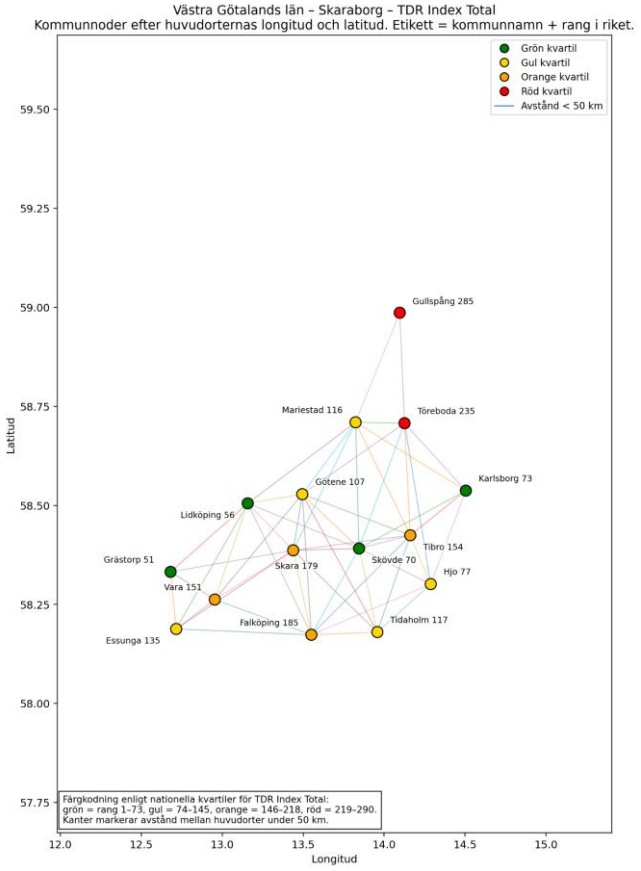
Västra Götalands län – Skaraborg – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Gullspång 285
Mariestad 116
Töreboda 235
Götene 107
Karlsborg 73
Lidköping 56
Tibro 154
Grästorp 51
Skara 179
Skövde 70
Hjo 77
Vara 151
Falköping 185
Tidaholm 117
Essunga 135
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

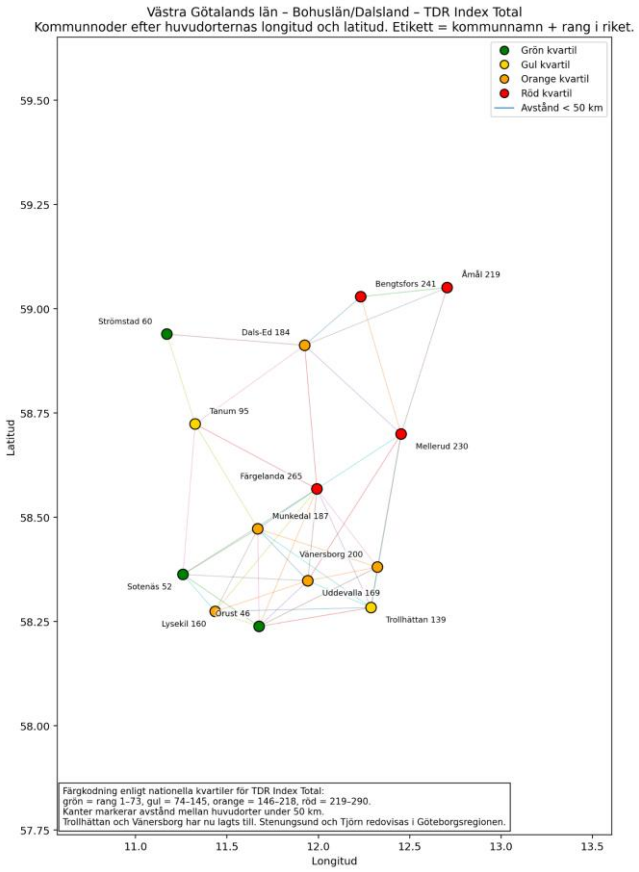
Västra Götalands län – Bohuslän/Dalsland – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Åmål 219
Bengtsfors 241
Strömstad 60
Dals-Ed 184
Tanum 95
Mellerud 230
Färgelanda 265
Munkedal 187
Vänersborg 200
Sotenäs 52
Uddevalla 169
Orust 46
Lysekil 160
Trollhättan 139
Latitud
Longitud
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Trollhättan och Vänersborg har nu lagts till. Stenungsund och Tjörn redovisas i Göteborgsregionen.

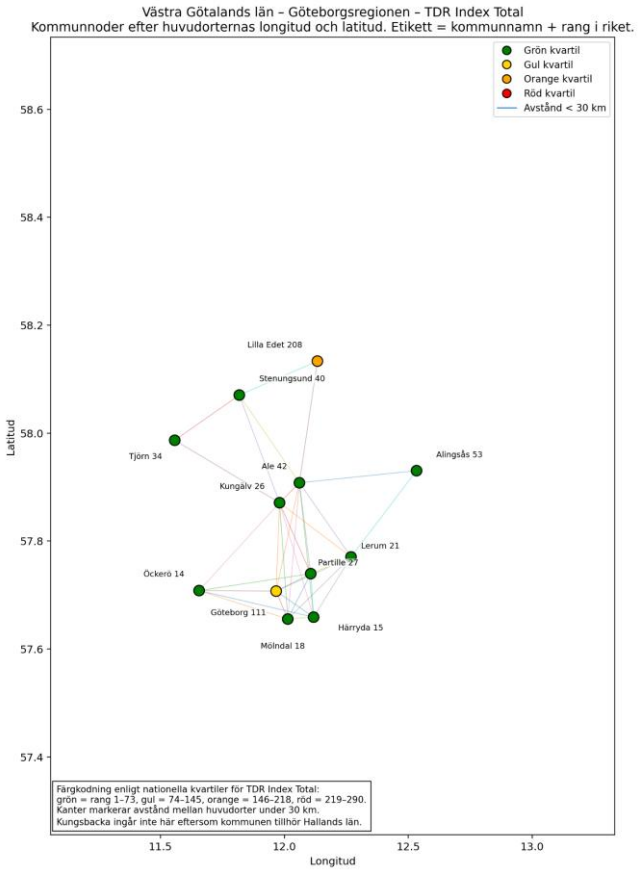
Västra Götalands län – Göteborgsregionen – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Lilla Edet 208
Stenungsund 40
Tjörn 34
Alingsås 53
Ale 42
Kungälv 26
Lerum 21
Partille 27
Öckerö 14
Göteborg 111
Härryda 15
Mölndal 18
Latitud
Longitud
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Kungsbacka ingår inte här eftersom kommunen tillhör Hallands län.

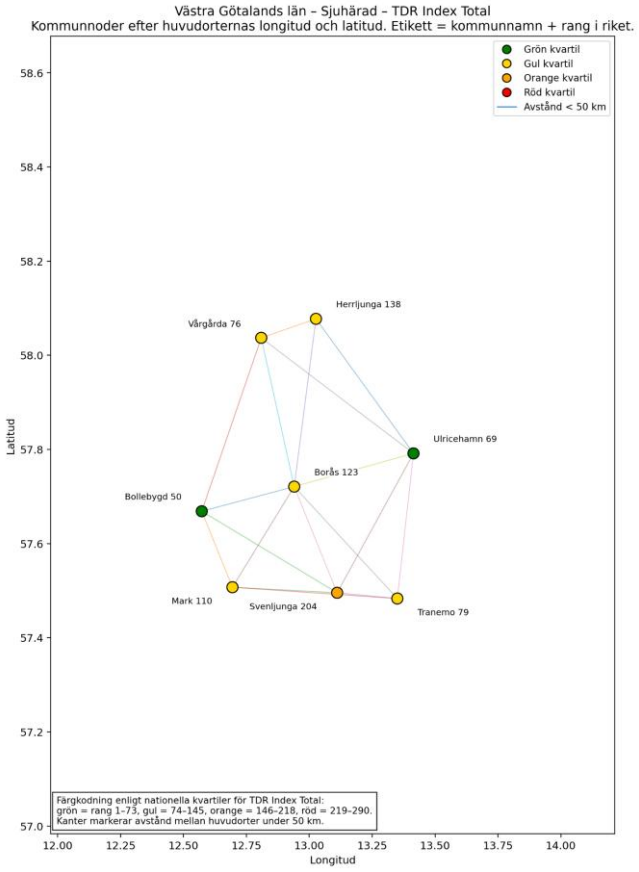
Västra Götalands län – Sjuhärad – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Herrljunga 138
Vårgårda 76
Ulricehamn 69
Borås 123
Bollebygd 50
Mark 110
Svenljunga 204
Tranemo 79
Latitud
Longitud
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.

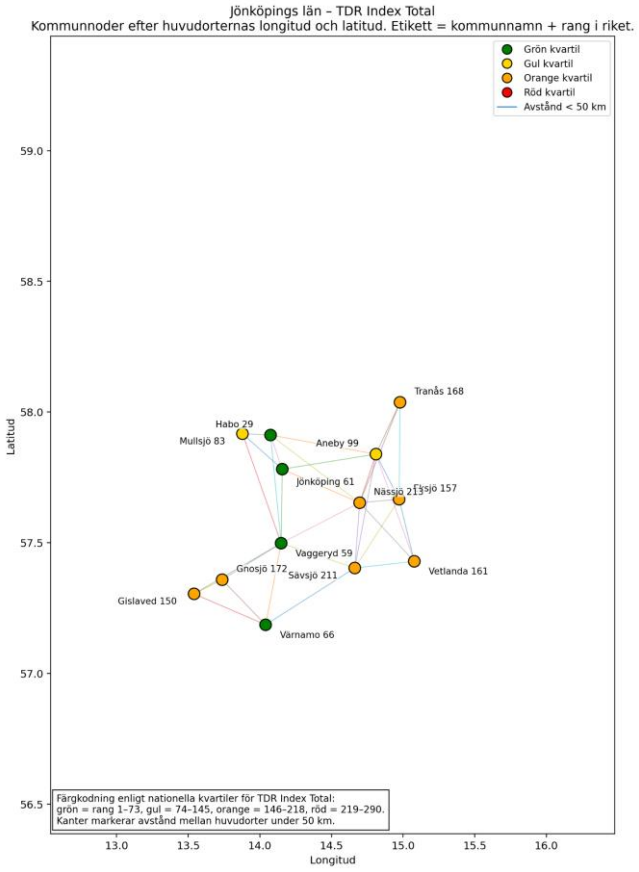
Jönköpings län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Tranås 168
Habo 29
Mullsjö 83
Aneby 99
Jönköping 61
Nässjö 213
Eksjö 157
Vaggeryd 59
Gnosjö 172
Sävsjö 211
Vetlanda 161
Gislaved 150
Värnamo 66
Latitud
Longitud
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.

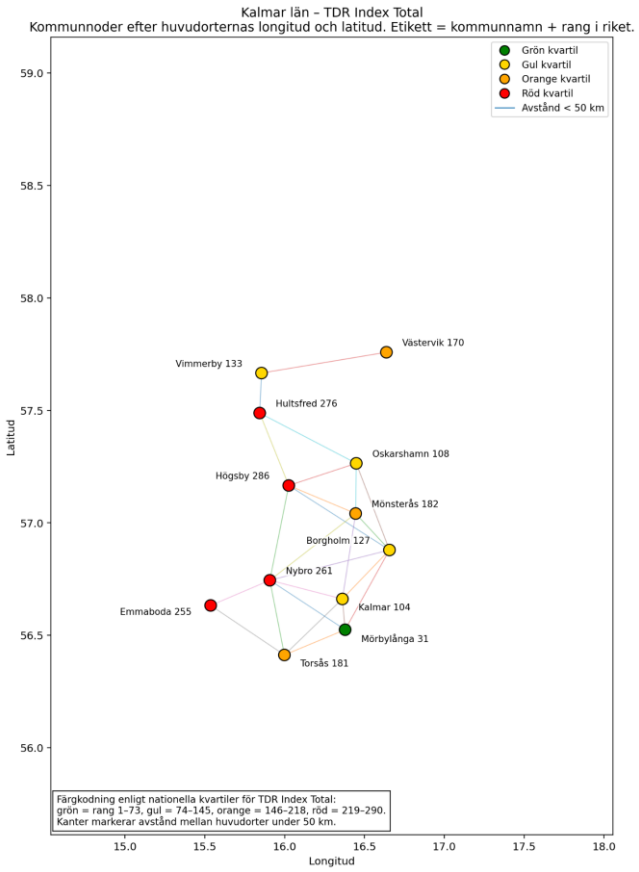
Kalmar län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Västervik 170
Vimmerby 133
Hultsfred 276
Oskarshamn 108
Högsby 286
Mönsterås 182
Borgholm 127
Nybro 261
Emmaboda 255
Kalmar 104
Mörbylånga 31
Torsås 181
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

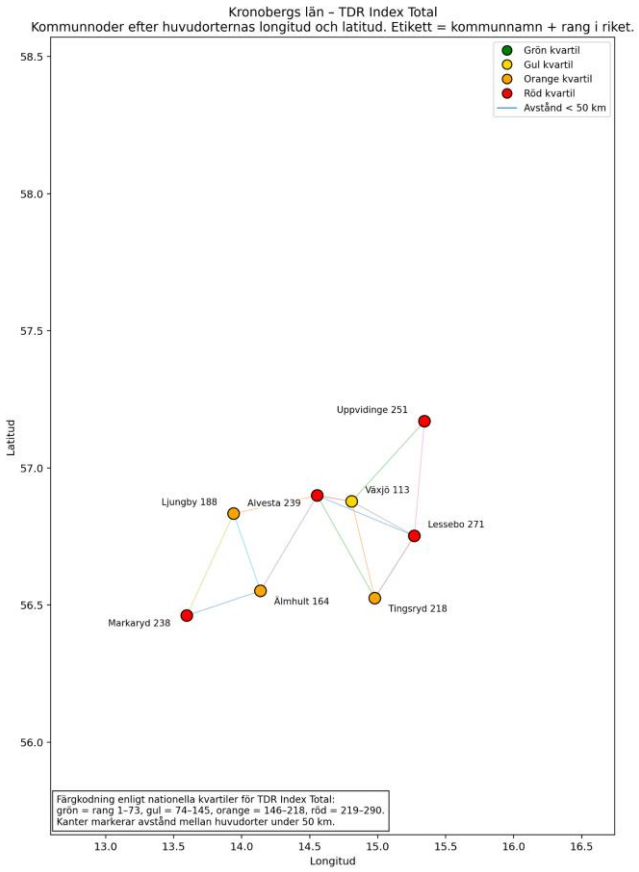
Kronobergs län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Uppvidinge 251
Ljungby 188
Alvesta 239
Växjö 113
Lessebo 271
Älmhult 164
Markaryd 238
Tingsryd 218
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

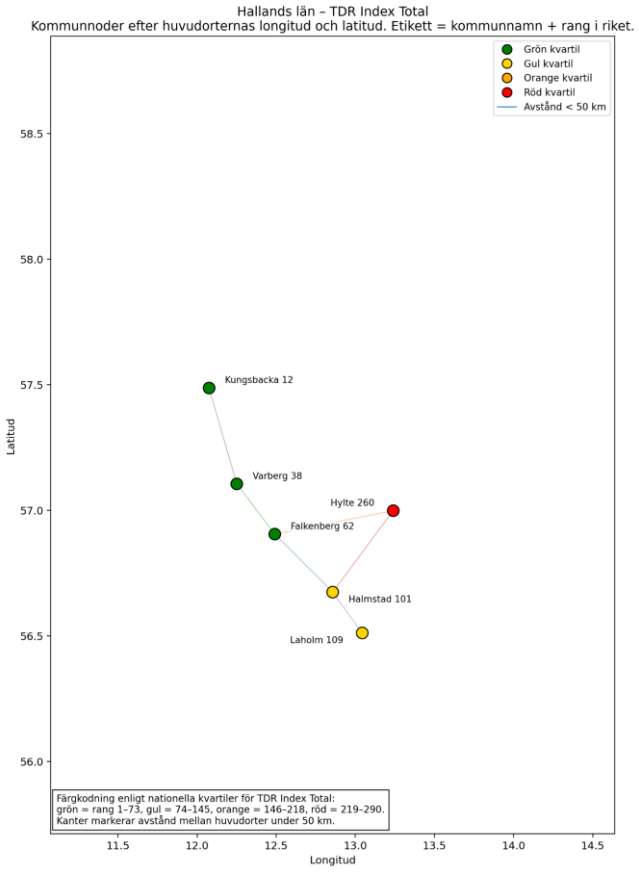
Hallands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Kungsbacka 12
Varberg 38
Hylte 260
Falkenberg 62
Halmstad 101
Laholm 109
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

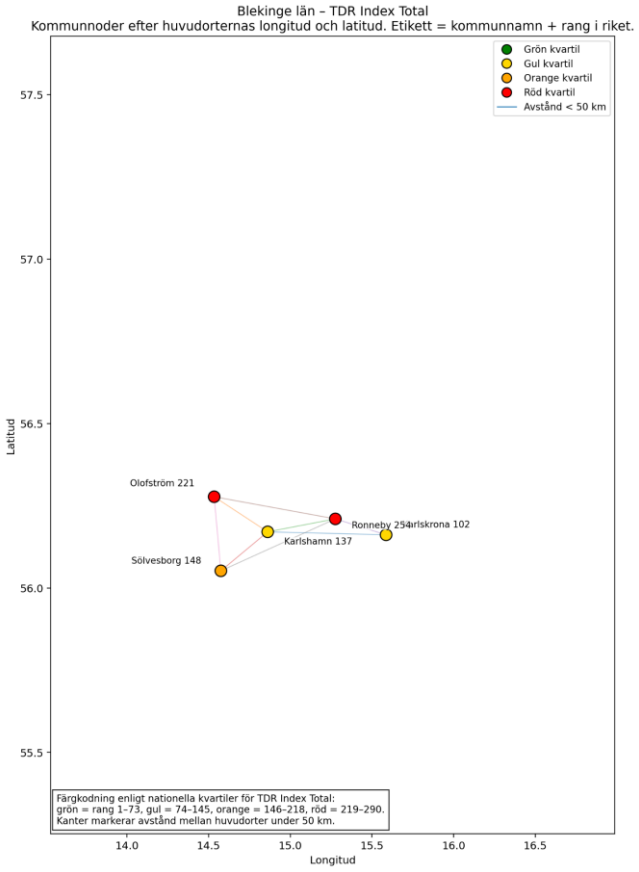
Blekinge län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Olofström 221
Ronneby 254
Karlskrona 102
Karlshamn 137
Sölvesborg 148
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

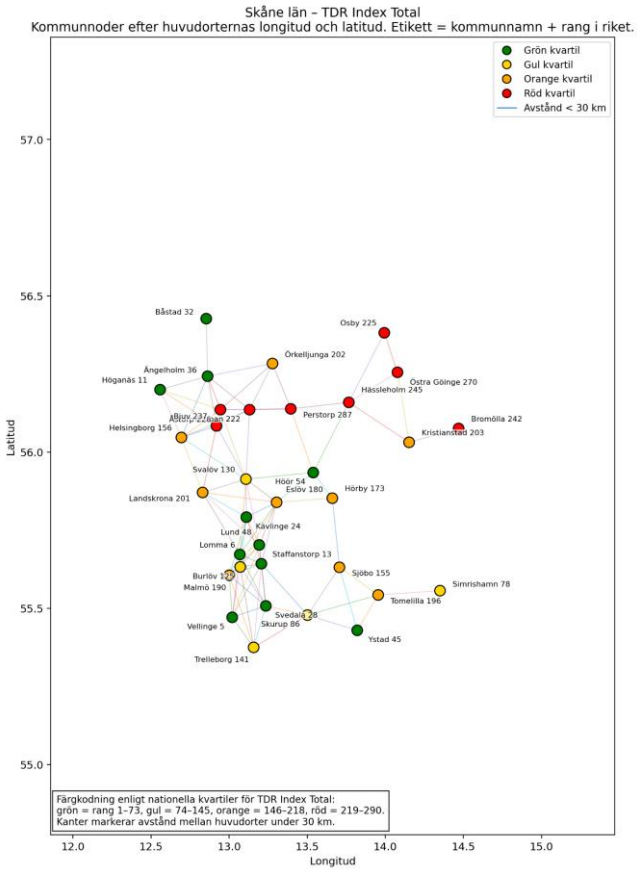
Skåne län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Båstad 32
Osby 225
Örkelljunga 202
Ängelholm 36
Höganäs 11
Östra Göinge 270
Hässleholm 245
Perstorp 287
Bromölla 242
Helsingborg 156
Kristianstad 203
Svalöv 130
Höör 54
Landskrona 201
Eslöv 180
Hörby 173
Kävlinge 24
Lund 48
Lomma 6
Staffanstorp 13
Sjöbo 155
Simrishamn 78
Malmö 190
Tomelilla 196
Svedala 28
Vellinge 5
Skurup 86
Ystad 45
Trelleborg 141
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Latitud
Longitud
57.0
56.5
56.0
55.5
55.0
12.0
12.5
13.0
13.5
14.0
14.5
15.0

Appendix 12. Krav, principer och rörelselagar

Detta appendix anger krav på seriösa kommunrankingar, panglossianska antaganden och SRR:s certifieringsordning. Därefter följer kommunala rörelselagar samt anmärkningar om rangordningens informationsinnehåll och användning.

12.1 Krav på seriösa kommunrankingar

En seriös kommunranking SKA uppfylla följande krav. För varje krav SKA rankingproducenten offentligt redovisa hur det uppfylls. Utebliven redovisning innebär att kravet inte är uppfyllt.

1. Syfte: ange exakt vad som rangordnas, för vem och för vilket användningsområde.
2. Population: redovisa samtliga inkluderade och exkluderade kommuner samt skälen.
3. Indikatorer: publicera fullständig indikatorlista, definitioner, källor och observationsår.
4. Riktning: redovisa varför högt respektive lågt värde räknas som gynnsamt.
5. Databehandling: redovisa bortfall, imputering, transformationer och normalisering.
6. Viktning: publicera vikter, sammanvägningsformler och motiv för samtliga val.
7. Reproducerbarhet: göra beräkningsförfarandet och nödvändigt underlag tillgängliga för oberoende kontroll.
8. Robusthet: redovisa känslighet för rimliga förändringar i indikatorer och vikter.
9. Validering: pröva resultaten mot externa kriterier och redovisa även ogynnsamma utfall.
10. Tolkning: skilja placeringar från poängskillnader, samvariation från orsakssamband och ranking från åtgärdsrekommendationer.

Efterlevnaden SKA dokumenteras i en offentlig kravmatris: krav, redovisning, källa och kontrollmöjlighet. Hänvisningen ”metoden är vedertagen” godtas inte som metodbeskrivning.

12.2 Panglossianska principer och antaganden

Den panglossianska rankingen utgår från följande antaganden.

P1. Det finns en observerbar verklighet. Den kan beskrivas med indikatorer.

P2. Det bästa tillståndet är det som uttrycks av indikatorernas gynnsamma riktning.

P3. Gynnsamma egenskaper samvarierar. Samvariationen uttrycker verklighetens egen ordning.

P4. Det som förklarar mer av den gemensamma variationen har större betydelse än det som förklarar mindre.

P5. Den gemensamma variationsstrukturen kan identifieras och sammanvägas efter sin förklarade varians.

P6. Samma bedömningsregler gäller för alla objekt.

P7. Det objekt som erhåller högst sammanvägt värde är definitionsmässigt bäst.

P8. Alternativa vikter uttrycker alternativa önskningar. De förändrar inte vad verkligheten redan har visat.

12.3 Sveriges Rankingproducenters Riksförbund (SRR)

Certifieringsfrågor hänförs till Sveriges Rankingproducenters Riksförbund (SRR). Förbundets närmare organisationsform behandlas i särskild ordning. Certifieringskraven gäller oavsett handläggningsordning.

För certifiering krävs: (a) offentlig kravmatris enligt 12.1, (b) oberoende reproduktion av huvudresultatet, (c) redovisad känslighetsanalys och extern validering samt (d) årlig metodredovisning. Certifikat ska ange giltighetsår och versionsnummer. Frågan om behörig utfärdare avgörs i samband med certifieringen.

SRR:s internationella kunskapsutbyte organiseras genom The First International Symposium on the Measurement of Measurement Systems, planerat till bron mellan Haparanda och Torneå i februari 2027.

Programmet omfattar bland annat ”From Indicators to Indexes: Where Did the Variance Go?”, ”The Role of Residuals in Post-Ranking Societies”, ”AI-Assisted Ranking of Ranking Systems” och panelen ”Can a Ranking Improve Its Own Ranking?”. Avslutningsanförandet har titeln ”Causality Sold Separately: Lessons from a Decade of Meta-Evaluation”.

Konferensbidrag: The Role of Residuals in Post-Ranking Societies

> Abstract: While previous research has focused on measured variables, ranked entities and composite indicators, relatively little attention has been devoted to the growing population of residuals. This paper examines the social, economic and existential consequences of exclusion from the ranking process and argues that residuals may contain a substantial share of reality.

12.4 De kommunala rörelselagarna

Kommunala system följer åtta rörelselagar.

1. Tröghetslagen. Etablerade system tenderar att bestå. Förändringsmotståndet växer med systemets massa M.

2. Entropilagen. $S \geq 0$. Ordning förbrukas. Även status quo kräver resurser.

3. Politikens kraftlag. $P = \lambda \cdot \Sigma_i w_i p_i$; $\Sigma_i w_i = 1$ och $w_i \geq 0$. Politikens riktning bestäms av prioriteringar, dess styrka av ambition och insats.

4. Accelerationslagen. $a \propto P/M$. Samma politiska impuls ger olika rörelse i olika kommuner.

5. Lagen om reciprok verkan. Varje intervention framkallar motreaktion.

6. Nettorörelselagen. $\Delta X = P - D - R$. Observerad förändring är den politiska kraften minus störning och motreaktion.

7. Observationslagen. Uttalade mål ≠ utförda aktiviteter. Verksamheten observeras i resurser, aktiviteter, resultat och effekter; deklarationer observeras separat.

8. Gravitationslagen. Stora system attraherar resurser, relationer och aktivitet. Systemstorlek kan i kommunala analyser representeras av logaritmerad befolkning.

Politik verkar på marginalen av en redan existerande verklighet. Rangförskjutning genom byte av vikter kräver ett kalkylblad. Förändring av kommunen kräver förskjutningar i resurser och aktiviteter.

12.5 Informationsförlust

Vägen går från verklighet via indikatorer, index och sammanvägning till rangordning. I sista steget ersätts numeriska avstånd med ordningsnummer. Rangordningen är analyskedjans minst informationsrika produkt.

12.6 Användbarhet

En ranking kan beskriva och värdera. Förklaringar kräver analyser av samband och mekanismer. Förändring kräver verksamhet.

12.7 Den definitiva rankingens paradox

TDR:s huvudprodukt är en fullständig rangordning av 290 kommuner. Dess viktigaste kunskapsbidrag ligger i indikatorernas samvariation, huvudkomponenterna, kommuntyperna, viktmodellernas effekter och valideringarna. Den slutliga rangordningen är således både definitiv och sekundär.

12.8 Wittgensteins stege

Wittgensteins avslutande teser i Tractatus logico-philosophicus bildar en sammanhängande rörelse:

6.5. ”Das Rätsel gibt es nicht.” En fråga som kan ställas kan också besvaras.
6.52. ”Lebensprobleme noch gar nicht berührt”. Vetenskapens svar löser inte livsproblemen.
6.53. ”Nichts zu sagen, als was sich sagen lässt”. Filosofin ska hålla sig till det som kan sägas.
6.54. ”die Leiter wegwerfen”. När satserna fyllt sin uppgift ska stegen kastas bort.
7. ”Varom man inte kan tala måste man tiga.”

Kedjan går från det som kan frågas och sägas, via gränserna för utsagorna, till den stege som ska kastas bort. I TDR är stegen rangordningen. Den har tjänat sitt syfte när indikatorernas samband, kommunernas variationsstruktur och valideringsresultaten har blivit synliga.

Även om man kan rangordna finns det annat som är mer intressant att tala om.

Därför kastar vi bort rangordningen.

Källor: TDR:s metod- och valideringsappendix; ”Rörelselagar för politik i komplexa sociala system” (arbetsmaterial); programutkast till The First International Symposium on the Measurement of Measurement Systems; Ludwig Wittgenstein, Tractatus logico-philosophicus, §§ 6.5, 6.52–6.54 och 7.

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

APPENDIX

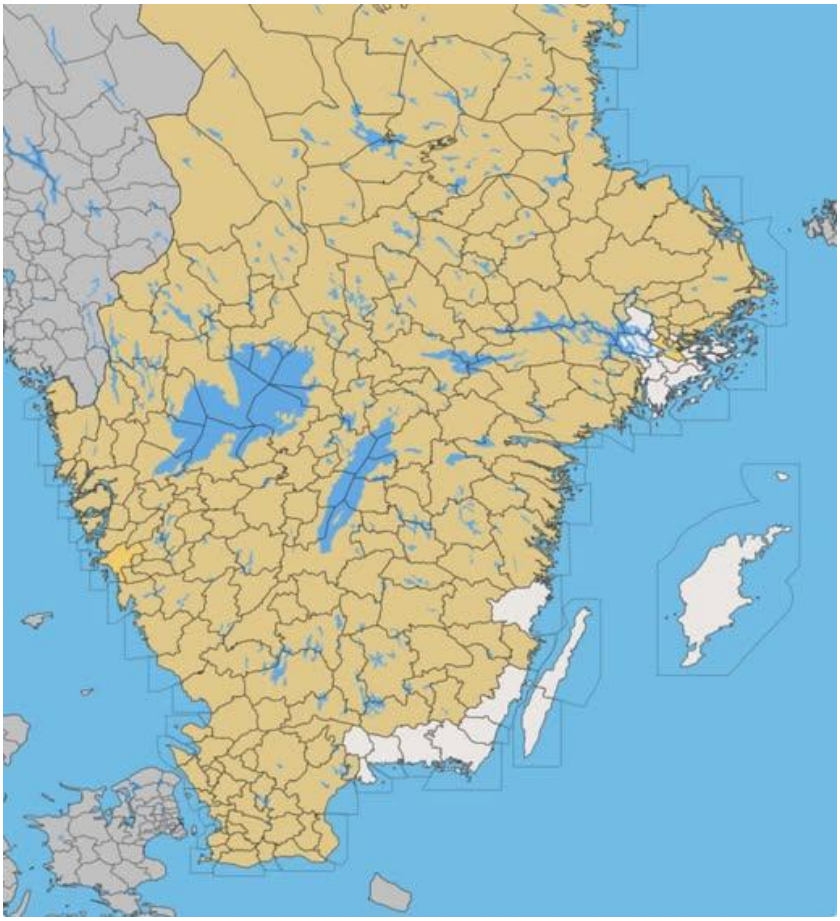

Leif Wågman

Piteå, hösten 2026

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

Samlad appendixvolym

Denna volym innehåller appendix till huvudrapporten TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

Volymen har utarbetats på författarens eget initiativ och utan beställning, finansiering eller annan medverkan från extern aktör. Analyser, bedömningar och slutsatser är författarens egna.

Författare: Leif Wågman

Ort och datum: Piteå, hösten 2026

Bibliografiska uppgifter

Huvudrapport

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

Appendixvolym

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng. Appendix.

© Leif Wågman och SRR* 2026. Materialet får fritt citeras, spridas och användas under förutsättning att källa anges.

** Sveriges Rankingproducenters Riksförbund. Se Appendix 12.*

Appendix 1. TDR Index Total, PC1 och PC2

Tabellen redovisar rang och indexvärde för TDR Index Total samt rang och komponentvärde för PC1 och PC2. Rang 1 anger högsta värde. PC1 benämns Strukturell kommunstyrka och fångar den breda gemensamma struktur som främst samvarierar med bland annat utbildning, hälsa, inkomster, bostäder, miljö och tillgänglighet. PC2 benämns Lokal dynamik och trygghet och fångar en mer specifik dimension med starka bidrag från trygghet, företagande, arbetsmarknad och välfärdsblock. TDR Index Total bygger på de två bärande komponenterna i PCA:n. PC1 och PC2 svarar för 42,89 respektive 20,28 procent av den totala variansen och ges därför vikterna 67,90 respektive 32,10 procent inom den behållna tvåkomponentslösningen. Dessa komponentvikter kombineras med kategoriernas kvadrerade faktorladdningar, vilket ger positiva empiriska kategorivikter som är oberoende av komponenternas godtyckliga teckenorientering. Ett rått totalindex beräknas som den viktade summan av de 13 kategoriindexen och standardiseras därefter till TDR Index Total = 50 + 10·z. Tabellen redovisar en kommun per rad, ordnad efter TDR Index Total. Rang och värde för PC1 och PC2 redovisas på samma rad. Kommunnamnet följs av länsbokstav. Färgkodningen bygger på rangkvartiler: grön 1–73, gul 74–145, orange 146–218 och röd 219–290. Länsbokstäverna följer SCB:s länsindelning 2026.

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Täby (AB)	1	79.20	1	6.52	74	1.19
Danderyd (AB)	2	77.40	2	5.79	47	1.59
Lidingö (AB)	3	77.26	4	5.56	93	0.88
Nacka (AB)	4	75.89	5	5.54	84	1.04
Vellinge (M)	5	75.80	9	4.74	12	2.71
Lomma (M)	6	75.03	6	5.21	44	1.65
Vaxholm (AB)	7	72.63	24	3.76	10	2.76
Sollentuna (AB)	8	70.95	7	4.88	184	-0.56
Solna (AB)	9	70.52	3	5.62	220	-1.25
Österåker (AB)	10	69.57	12	4.59	92	0.88
Höganäs (M)	11	69.55	33	3.20	51	1.51
Kungsbacka (N)	12	68.63	15	4.19	52	1.50
Staffanstorp (M)	13	68.35	13	4.57	117	0.49
Öckerö (O)	14	68.33	32	3.26	33	1.97
Härryda (O)	15	68.26	21	3.79	58	1.41
Värmdö (AB)	16	67.95	19	3.89	69	1.29
Sundbyberg (AB)	17	67.95	8	4.87	256	-1.92
Mölndal (O)	18	67.90	10	4.61	159	-0.15
Vallentuna (AB)	19	67.84	18	3.89	66	1.30
Knivsta (C)	20	67.53	14	4.24	103	0.69
Lerum (O)	21	66.65	29	3.45	46	1.60
Ekerö (AB)	22	66.50	27	3.58	78	1.14
Trosa (D)	23	66.38	37	2.87	28	2.10
Kävlinge (M)	24	66.21	25	3.68	94	0.87
Åre (Z)	25	66.14	57	2.05	15	2.63
Kungälv (O)	26	65.86	23	3.78	91	0.89
Partille (O)	27	65.66	11	4.60	205	-0.83
Svedala (M)	28	65.19	26	3.58	101	0.74
Habo (F)	29	65.13	28	3.51	54	1.46
Tyresö (AB)	30	65.09	16	3.91	147	0.03
Mörbylånga (H)	31	64.20	50	2.41	26	2.19
Båstad (M)	32	63.58	47	2.48	45	1.65
Salem (AB)	33	63.35	17	3.90	182	-0.52
Tjörn (O)	34	63.26	46	2.52	39	1.72
Nykvarn (AB)	35	62.51	31	3.38	118	0.48

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ängelholm (M)	36	61.95	44	2.53	112	0.61
Leksand (W)	37	61.84	72	1.51	29	2.09
Varberg (N)	38	61.65	39	2.83	100	0.76
Stockholm (AB)	39	61.35	22	3.79	251	-1.83
Stenungsund (O)	40	60.82	63	1.91	64	1.33
Hammarö (S)	41	60.43	38	2.84	114	0.58
Ale (O)	42	60.39	40	2.77	139	0.10
Järfälla (AB)	43	60.23	20	3.88	270	-2.35
Krokom (Z)	44	60.06	85	1.19	20	2.50
Ystad (M)	45	59.98	48	2.45	143	0.06
Orust (O)	46	59.97	114	0.53	16	2.61
Umeå (AC)	47	59.64	36	2.98	207	-0.88
Lund (M)	48	59.61	41	2.73	231	-1.53
Huddinge (AB)	49	59.54	30	3.38	235	-1.67
Bollebygd (O)	50	58.83	53	2.33	59	1.39
Grästorp (O)	51	58.51	126	0.11	5	3.15
Sotenäs (O)	52	58.31	80	1.29	82	1.05
Alingsås (O)	53	58.24	58	2.05	156	-0.11
Höör (M)	54	58.06	59	2.00	128	0.31
Uppsala (C)	55	57.91	35	3.04	242	-1.77
Lidköping (O)	56	57.79	64	1.89	129	0.27
Håbo (C)	57	57.62	51	2.40	171	-0.37
Upplands-Bro (AB)	58	57.42	34	3.19	253	-1.85
Vaggeryd (F)	59	57.08	75	1.43	57	1.43
Strömstad (O)	60	56.94	125	0.12	42	1.67
Jönköping (F)	61	56.51	49	2.43	216	-1.16
Falkenberg (N)	62	56.38	81	1.29	135	0.20
Vadstena (E)	63	56.10	115	0.50	62	1.35
Skellefteå (AC)	64	55.95	65	1.88	137	0.15
Gagnef (W)	65	55.91	105	0.73	30	2.04
Värnamo (F)	66	55.74	82	1.25	122	0.45
Vännäs (AC)	67	55.73	84	1.23	105	0.67
Upplands Väsby (AB)	68	55.60	42	2.66	262	-2.19
Ulricehamn (O)	69	55.58	87	1.17	115	0.56
Skövde (O)	70	55.55	55	2.13	214	-1.06
Härjedalen (Z)	71	55.53	187	-1.10	3	3.69
Falun (W)	72	55.47	69	1.71	141	0.08
Karlsborg (O)	73	55.45	118	0.36	34	1.90
Karlstad (S)	74	55.18	45	2.53	248	-1.82
Piteå (BD)	75	55.08	74	1.44	107	0.65
Vårgårda (O)	76	55.02	101	0.83	95	0.85
Hjo (O)	77	54.88	97	0.91	111	0.61
Simrishamn (M)	78	54.83	140	-0.12	63	1.34
Tranemo (O)	79	54.81	133	0.01	50	1.52
Lekeberg (T)	80	54.75	77	1.39	86	0.97
Malung-Sälen (W)	81	54.74	151	-0.28	31	2.03
Kiruna (BD)	82	54.60	56	2.06	155	-0.11
Mullsjö (F)	83	54.44	102	0.81	77	1.15
Luleå (BD)	84	54.42	61	1.95	194	-0.66
Haninge (AB)	85	54.38	52	2.33	269	-2.35
Skurup (M)	86	54.30	78	1.34	178	-0.49

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ydre (E)	87	54.24	170	-0.69	6	3.10
Arjeplog (BD)	88	54.17	240	-2.36	1	4.98
Östhammar (C)	89	54.16	123	0.30	48	1.52
Linköping (E)	90	54.06	43	2.54	273	-2.52
Söderköping (E)	91	54.02	93	1.02	98	0.80
Östersund (Z)	92	54.01	79	1.29	197	-0.75
Jokkmokk (BD)	93	54.01	202	-1.37	4	3.21
Strängnäs (D)	94	53.87	89	1.15	162	-0.24
Tanum (O)	95	53.86	163	-0.49	18	2.56
Arvidsjaur (BD)	96	53.82	169	-0.68	7	3.03
Säter (W)	97	53.73	145	-0.16	35	1.86
Vindeln (AC)	98	53.58	166	-0.51	24	2.27
Aneby (F)	99	53.40	121	0.34	73	1.24
Gnesta (D)	100	53.26	149	-0.23	60	1.38
Halmstad (N)	101	53.12	70	1.70	246	-1.81
Karlskrona (K)	102	53.08	76	1.42	199	-0.78
Gällivare (BD)	103	53.07	68	1.80	136	0.16
Kalmar (H)	104	52.99	66	1.84	238	-1.69
Robertsfors (AC)	105	52.87	165	-0.50	9	2.78
Storuman (AC)	106	52.87	181	-1.02	19	2.53
Götene (O)	107	52.82	116	0.47	81	1.07
Oskarshamn (H)	108	52.68	109	0.69	145	0.05
Laholm (N)	109	52.53	111	0.64	124	0.37
Mark (O)	110	52.47	106	0.72	132	0.22
Göteborg (O)	111	52.33	54	2.14	284	-2.99
Boden (BD)	112	52.13	104	0.75	119	0.46
Växjö (G)	113	52.06	62	1.92	263	-2.20
Nynäshamn (AB)	114	51.86	96	0.93	215	-1.08
Mora (W)	115	51.58	113	0.60	123	0.41
Mariestad (O)	116	51.54	103	0.76	153	-0.10
Tidaholm (O)	117	51.54	139	-0.10	85	1.00
Örnsköldsvik (Y)	118	51.53	122	0.34	127	0.32
Kumla (T)	119	51.52	95	0.96	181	-0.51
Årjäng (S)	120	51.38	197	-1.32	11	2.74
Rättvik (W)	121	51.29	146	-0.19	89	0.95
Västerås (U)	122	51.11	60	1.98	275	-2.61
Borås (O)	123	51.09	88	1.15	239	-1.70
Kil (S)	124	51.06	156	-0.40	96	0.82
Burlöv (M)	125	50.84	73	1.47	276	-2.72
Norrtälje (AB)	126	50.79	117	0.44	176	-0.48
Borgholm (H)	127	50.71	188	-1.11	32	1.98
Hudiksvall (X)	128	50.57	141	-0.12	138	0.15
Pajala (BD)	129	50.16	241	-2.38	2	4.33
Svalöv (M)	130	50.16	98	0.88	179	-0.49
Kinda (E)	131	50.10	178	-0.92	38	1.78
Mjölby (E)	132	50.06	100	0.85	202	-0.81
Vimmerby (H)	133	50.02	159	-0.45	80	1.10
Norsjö (AC)	134	49.97	233	-2.00	13	2.66
Essunga (O)	135	49.93	228	-1.82	23	2.27
Älvdalen (W)	136	49.91	222	-1.69	17	2.60
Karlshamn (K)	137	49.90	144	-0.14	174	-0.43

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Herrljunga (O)	138	49.73	134	-0.01	130	0.24
Trollhättan (O)	139	49.68	112	0.63	257	-2.00
Smedjebacken (W)	140	49.66	189	-1.14	67	1.29
Trelleborg (M)	141	49.64	94	1.01	244	-1.80
Sundsvall (Y)	142	49.54	107	0.71	211	-0.99
Sigtuna (AB)	143	49.50	90	1.13	271	-2.40
Örebro (T)	144	49.47	67	1.81	278	-2.77
Berg (Z)	145	49.25	231	-1.97	25	2.20
Botkyrka (AB)	146	49.19	83	1.23	280	-2.89
Nordmaling (AC)	147	49.16	194	-1.26	61	1.37
Sölvesborg (K)	148	49.12	148	-0.22	165	-0.31
Ljusdal (X)	149	49.06	206	-1.41	41	1.68
Gislaved (F)	150	49.03	152	-0.28	125	0.36
Vara (O)	151	48.98	200	-1.36	71	1.27
Arvika (S)	152	48.97	143	-0.13	166	-0.32
Enköping (C)	153	48.75	86	1.19	250	-1.83
Tibro (O)	154	48.64	147	-0.20	150	-0.06
Sjöbo (M)	155	48.61	142	-0.13	144	0.06
Helsingborg (M)	156	48.53	71	1.60	287	-3.63
Eksjö (F)	157	48.49	124	0.15	170	-0.37
Åtvidaberg (E)	158	48.45	132	0.01	146	0.03
Forshaga (S)	159	48.44	172	-0.73	152	-0.09
Lysekil (O)	160	48.21	184	-1.03	131	0.24
Vetlanda (F)	161	48.21	171	-0.69	120	0.46
Gotland (I)	162	48.11	173	-0.77	121	0.45
Sorsele (AC)	163	48.09	239	-2.18	8	2.79
Älmhult (G)	164	48.08	136	-0.02	177	-0.49
Nora (T)	165	47.95	186	-1.09	113	0.60
Sunne (S)	166	47.95	196	-1.30	49	1.52
Ovanåker (X)	167	47.89	214	-1.57	72	1.27
Tranås (F)	168	47.70	162	-0.48	189	-0.64
Uddevalla (O)	169	47.62	129	0.10	232	-1.55
Västervik (H)	170	47.62	131	0.02	180	-0.51
Övertorneå (BD)	171	47.54	256	-2.83	14	2.63
Gnosjö (F)	172	47.39	154	-0.33	108	0.64
Hörby (M)	173	47.23	138	-0.10	173	-0.40
Ödeshög (E)	174	47.23	191	-1.22	55	1.46
Karlskoga (T)	175	47.07	127	0.11	225	-1.40
Norrköping (E)	176	47.00	92	1.07	283	-2.94
Älvsbyn (BD)	177	46.92	207	-1.41	53	1.47
Gävle (X)	178	46.84	110	0.67	274	-2.55
Skara (O)	179	46.84	168	-0.56	200	-0.78
Eslöv (M)	180	46.76	120	0.35	243	-1.78
Torsås (H)	181	46.71	211	-1.52	88	0.97
Mönsterås (H)	182	46.47	227	-1.80	87	0.97
Boxholm (E)	183	46.24	190	-1.16	97	0.82
Dals-Ed (O)	184	46.23	252	-2.64	43	1.66
Falköping (O)	185	46.17	155	-0.39	201	-0.80
Torsby (S)	186	46.00	224	-1.72	83	1.05
Munkedal (O)	187	45.97	208	-1.47	102	0.69
Ljungby (G)	188	45.89	150	-0.24	190	-0.65

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Åsele (AC)	189	45.88	254	-2.72	27	2.13
Malmö (M)	190	45.86	91	1.08	290	-4.42
Orsa (W)	191	45.83	174	-0.80	192	-0.65
Kalix (BD)	192	45.78	195	-1.30	75	1.18
Arboga (U)	193	45.76	180	-1.01	161	-0.21
Surahammar (U)	194	45.75	176	-0.90	158	-0.14
Hallstahammar (U)	195	45.74	128	0.10	233	-1.59
Tomelilla (M)	196	45.64	209	-1.49	151	-0.08
Bjurholm (AC)	197	45.50	221	-1.67	76	1.17
Lycksele (AC)	198	45.35	160	-0.47	167	-0.35
Södertälje (AB)	199	45.34	108	0.69	281	-2.92
Vänersborg (O)	200	45.24	135	-0.01	255	-1.88
Landskrona (M)	201	45.18	99	0.85	288	-3.70
Örkelljunga (M)	202	45.01	203	-1.37	175	-0.44
Kristianstad (M)	203	44.85	119	0.35	272	-2.44
Svenljunga (O)	204	44.79	210	-1.51	126	0.33
Nyköping (D)	205	44.78	130	0.08	267	-2.32
Motala (E)	206	44.42	137	-0.09	249	-1.82
Vansbro (W)	207	44.32	238	-2.16	70	1.28
Lilla Edet (O)	208	44.30	164	-0.49	206	-0.85
Tierp (C)	209	44.07	223	-1.69	149	0.01
Sandviken (X)	210	44.00	193	-1.26	210	-0.99
Sävsjö (F)	211	43.95	219	-1.65	157	-0.14
Sala (U)	212	43.93	183	-1.03	188	-0.61
Nässjö (F)	213	43.68	175	-0.85	226	-1.44
Älvkarleby (C)	214	43.57	167	-0.53	236	-1.68
Timrå (Y)	215	43.56	220	-1.67	148	0.03
Ludvika (W)	216	43.42	179	-0.99	217	-1.18
Finspång (E)	217	43.36	153	-0.32	228	-1.49
Tingsryd (G)	218	43.08	244	-2.42	109	0.62
Åmål (O)	219	42.89	246	-2.50	134	0.21
Askersund (T)	220	42.86	204	-1.38	99	0.77
Olofström (K)	221	42.82	217	-1.59	198	-0.77
Klippan (M)	222	42.74	182	-1.02	219	-1.21
Vilhelmina (AC)	223	42.44	258	-2.91	37	1.79
Oxelösund (D)	224	42.43	192	-1.23	259	-2.08
Osby (M)	225	42.23	212	-1.53	204	-0.83
Åstorp (M)	226	42.07	177	-0.91	261	-2.10
Heby (C)	227	42.07	225	-1.73	193	-0.66
Nordanstig (X)	228	41.85	232	-1.99	140	0.09
Eda (S)	229	41.64	276	-3.40	65	1.31
Mellerud (O)	230	41.51	245	-2.50	169	-0.36
Valdemarsvik (E)	231	41.44	247	-2.54	110	0.62
Ockelbo (X)	232	41.28	270	-3.28	36	1.83
Hallsberg (T)	233	41.27	157	-0.40	230	-1.50
Malå (AC)	234	41.22	279	-3.57	40	1.68
Töreboda (O)	235	40.69	243	-2.42	160	-0.19
Bollnäs (X)	236	40.68	237	-2.10	203	-0.82
Bjuv (M)	237	40.67	201	-1.37	260	-2.09
Markaryd (G)	238	40.62	234	-2.05	164	-0.30
Alvesta (G)	239	40.58	199	-1.35	222	-1.27

Kommun (län)	TDR rang	TDR värde	PC1 rang	PC1 värde	PC2 rang	PC2 värde
Ånge (Y)	240	40.37	269	-3.28	79	1.12
Bengtsfors (O)	241	40.30	271	-3.28	90	0.94
Bromölla (M)	242	40.28	213	-1.55	223	-1.31
Eskilstuna (D)	243	40.19	161	-0.47	286	-3.32
Överkalix (BD)	244	39.98	283	-4.22	21	2.49
Hässleholm (M)	245	39.93	158	-0.43	279	-2.84
Härnösand (Y)	246	39.74	216	-1.59	237	-1.69
Dorotea (AC)	247	39.54	288	-4.74	22	2.37
Lindesberg (T)	248	39.31	215	-1.58	209	-0.98
Hedemora (W)	249	39.27	236	-2.09	196	-0.67
Strömsund (Z)	250	39.25	263	-3.07	106	0.65
Uppvidinge (G)	251	39.13	251	-2.63	191	-0.65
Kungsör (U)	252	39.11	229	-1.89	224	-1.35
Kristinehamn (S)	253	38.99	218	-1.63	258	-2.07
Ronneby (K)	254	38.91	205	-1.38	268	-2.34
Emmaboda (H)	255	38.89	265	-3.14	133	0.21
Storfors (S)	256	38.88	266	-3.23	116	0.54
Sollefteå (Y)	257	38.49	242	-2.41	163	-0.29
Köping (U)	258	38.40	226	-1.79	245	-1.80
Katrineholm (D)	259	38.27	198	-1.33	277	-2.73
Hylte (N)	260	38.26	250	-2.60	195	-0.66
Nybro (H)	261	38.15	248	-2.59	208	-0.91
Grums (S)	262	38.08	257	-2.85	168	-0.35
Hofors (X)	263	38.02	253	-2.68	186	-0.61
Haparanda (BD)	264	37.79	277	-3.41	142	0.07
Färgelanda (O)	265	37.69	273	-3.30	154	-0.11
Avesta (W)	266	37.44	235	-2.08	254	-1.88
Hagfors (S)	267	37.20	274	-3.33	172	-0.39
Bräcke (Z)	268	36.85	282	-4.21	68	1.29
Ragunda (Z)	269	36.67	284	-4.24	56	1.44
Östra Göinge (M)	270	36.57	249	-2.60	241	-1.74
Lessebo (G)	271	36.51	230	-1.95	266	-2.31
Borlänge (W)	272	36.13	185	-1.04	289	-3.76
Vingåker (D)	273	35.83	275	-3.40	213	-1.01
Skinnskatteberg (U)	274	35.69	272	-3.30	187	-0.61
Säffle (S)	275	35.69	259	-2.94	218	-1.19
Hultsfred (H)	276	34.84	280	-3.91	183	-0.55
Munkfors (S)	277	34.74	261	-2.95	234	-1.62
Söderhamn (X)	278	34.54	268	-3.25	227	-1.46
Fagersta (U)	279	34.30	255	-2.82	282	-2.93
Kramfors (Y)	280	33.64	260	-2.94	221	-1.26
Laxå (T)	281	33.50	262	-2.99	185	-0.57
Flen (D)	282	32.92	267	-3.23	252	-1.84
Degerfors (T)	283	31.77	264	-3.08	264	-2.20
Norberg (U)	284	31.68	278	-3.48	240	-1.73
Gullspång (O)	285	30.55	285	-4.30	229	-1.49
Högsby (H)	286	30.40	290	-5.70	104	0.68
Perstorp (M)	287	28.09	281	-4.18	285	-3.11
Ljusnarsberg (T)	288	28.07	287	-4.55	212	-1.00
Hällefors (T)	289	27.59	286	-4.34	247	-1.82
Filipstad (S)	290	26.59	289	-4.96	265	-2.25

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Tabellen redovisar rang och indexvärde för TDR Index Total samt samtliga delindex. Kommunerna är listade i rangordning efter TDR Index Total (rang 1 = högsta indexvärde). I varje variabelcell anges rang överst och indexvärde underst. Färgkodningen visar kvartiler för respektive variabel: grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218 och röd = 219–290.

Delindex 1–5

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Täby	1 79.2	20 65.9	6 66.5	2 71.5	87 53.8	16 67.1
Danderyd	2 77.4	190 45.7	89 56.3	3 69.4	78 54.7	92 54.0
Lidingö	3 77.3	148 50.1	32 62.7	13 66.9	35 61.8	189 46.5
Nacka	4 75.9	21 65.6	36 62.4	9 67.5	93 53.4	12 68.3
Vellinge	5 75.8	77 56.3	23 63.8	1 73.6	38 61.1	52 59.2
Lomma	6 75.0	251 39.2	69 57.8	5 69.1	149 47.9	19 65.9
Vaxholm	7 72.6	271 35.2	52 59.8	16 66.6	62 57.3	109 52.7
Sollentuna	8 71.0	51 59.5	60 58.8	42 61.4	119 50.6	127 51.8
Solna	9 70.5	52 59.5	91 56.2	19 65.9	217 42.6	47 60.0
Österåker	10 69.6	8 68.5	34 62.5	12 67.2	64 56.5	7 69.1
Höganäs	11 69.6	54 59.3	114 53.1	49 59.8	45 60.1	14 67.8
Kungsbacka	12 68.6	107 53.5	12 65.3	6 68.9	210 43.2	4 71.2
Staffanstorp	13 68.4	14 66.9	11 65.4	10 67.3	239 40.4	5 69.8
Öckerö	14 68.3	195 45.5	22 63.8	4 69.3	131 49.7	15 67.8
Härryda	15 68.3	84 55.4	17 64.8	14 66.9	234 41.2	33 62.9
Värmdö	16 68.0	105 53.9	38 61.8	23 65.0	53 58.4	30 63.1
Sundbyberg	17 67.9	12 67.2	67 57.9	51 59.6	266 38.2	144 50.0
Mölndal	18 67.9	46 60.5	29 63.0	25 64.7	284 34.7	17 67.0
Vallentuna	19 67.8	74 56.6	48 60.3	15 66.9	118 50.8	2 73.9
Knivsta	20 67.5	1 77.8	9 65.7	26 64.2	97 53.0	18 66.2

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Lerum	21 66.6	78 56.2	3 67.9	8 67.5	161 46.8	31 63.0
Ekerö	22 66.5	127 51.7	82 56.8	36 62.4	91 53.5	9 68.6
Trosa	23 66.4	30 62.4	42 61.4	20 65.8	34 62.2	11 68.4
Kävlinge	24 66.2	99 54.2	62 58.6	22 65.3	148 48.0	73 56.2
Åre	25 66.1	10 67.4	41 61.4	60 57.9	8 76.1	36 62.0
Kungälv	26 65.9	6 69.9	26 63.3	18 66.1	194 44.8	22 64.7
Partille	27 65.7	27 62.6	39 61.6	28 63.8	209 43.3	27 64.1
Svedala	28 65.2	19 66.1	27 63.1	27 64.0	231 41.4	46 60.0
Habo	29 65.1	18 66.2	25 63.3	7 67.5	213 43.2	50 59.5
Tyresö	30 65.1	75 56.5	81 56.8	35 62.6	153 47.6	34 62.6
Mörbylånga	31 64.2	58 58.1	51 60.0	21 65.3	61 57.5	13 68.0
Båstad	32 63.6	48 59.9	128 52.0	50 59.7	39 60.9	20 65.4
Salem	33 63.4	93 54.8	14 65.2	34 63.2	280 36.7	88 55.2
Tjörn	34 63.3	194 45.5	46 61.2	32 63.4	136 48.9	42 60.7
Nykvarn	35 62.5	4 71.5	13 65.2	33 63.2	249 39.9	68 57.0
Ängelholm	36 62.0	37 61.4	65 58.4	43 61.2	171 46.3	45 60.3
Leksand	37 61.8	95 54.7	96 55.1	53 59.1	31 62.7	49 59.6
Varberg	38 61.7	23 64.8	31 62.8	37 62.4	180 45.9	24 64.3
Stockholm	39 61.3	94 54.8	133 51.7	106 54.0	142 48.4	163 48.3
Stenungsund	40 60.8	66 57.3	44 61.3	38 62.0	164 46.7	39 61.4
Hammarö	41 60.4	140 50.7	33 62.5	30 63.6	285 34.7	142 50.2
Ale	42 60.4	39 61.2	19 64.5	44 61.2	238 40.7	63 57.9
Järfälla	43 60.2	3 73.0	93 55.8	82 55.7	224 42.0	61 58.4
Krokom	44 60.1	47 60.3	16 65.0	58 58.3	106 52.1	48 59.8

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Ystad	45 60.0	42 60.9	107 53.8	47 60.2	152 47.6	26 64.1
Orust	46 60.0	121 52.2	94 55.7	66 57.4	54 58.3	57 58.8
Umeå	47 59.6	41 60.9	120 52.4	91 55.0	290 33.1	38 61.5
Lund	48 59.6	65 57.5	257 37.7	199 45.2	275 37.2	116 52.4
Huddinge	49 59.5	92 54.9	110 53.7	69 57.3	182 45.8	51 59.2
Bollebygd	50 58.8	98 54.6	37 62.2	11 67.2	267 38.0	37 61.9
Grästorp	51 58.5	159 48.9	79 57.2	48 59.8	48 59.0	62 58.3
Sotenäs	52 58.3	229 42.5	76 57.4	45 61.0	80 54.4	25 64.3
Alingsås	53 58.2	60 57.9	64 58.5	72 56.9	199 44.4	69 56.7
Höör	54 58.1	15 66.9	171 48.5	61 57.8	83 54.2	21 65.1
Uppsala	55 57.9	13 67.0	161 49.4	163 48.0	277 37.2	67 57.2
Lidköping	56 57.8	152 49.7	47 60.4	63 57.4	195 44.7	97 53.6
Håbo	57 57.6	29 62.5	63 58.5	24 64.9	174 46.1	40 61.2
Upplands-Bro	58 57.4	2 74.2	105 54.2	110 53.6	281 36.0	23 64.4
Vaggeryd	59 57.1	32 61.9	8 65.7	56 58.5	123 50.4	86 55.4
Strömstad	60 56.9	64 57.7	75 57.4	79 56.2	2 78.8	79 55.9
Jönköping	61 56.5	45 60.6	104 54.2	89 55.2	259 38.8	113 52.5
Falkenberg	62 56.4	50 59.6	103 54.3	105 54.1	85 53.9	82 55.7
Vadstena	63 56.1	85 55.3	56 59.1	113 53.2	98 52.8	100 53.3
Skellefteå	64 56.0	89 55.0	21 64.2	40 61.7	222 42.1	55 59.0
Gagnef	65 55.9	150 49.8	68 57.9	39 62.0	89 53.7	122 51.9
Värnamo	66 55.7	128 51.7	30 62.9	80 56.1	170 46.3	76 56.1
Vännäs	67 55.7	28 62.5	54 59.6	52 59.4	188 45.2	118 52.3
Upplands Väsby	68 55.6	17 66.3	102 54.4	71 57.0	221 42.4	181 46.9

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Ulricehamn	69 55.6	73 56.6	58 58.9	98 54.7	156 47.2	102 53.2
Skövde	70 55.6	43 60.7	77 57.4	62 57.6	287 34.4	115 52.4
Härjedalen	71 55.5	104 54.0	116 52.9	112 53.3	7 76.3	28 63.7
Falun	72 55.5	122 52.2	57 59.0	115 53.1	203 43.9	72 56.3
Karlsborg	73 55.4	103 54.0	156 49.7	99 54.7	139 48.7	87 55.3
Karlstad	74 55.2	33 61.9	151 50.0	186 46.5	258 38.9	53 59.2
Piteå	75 55.1	133 51.2	2 68.0	29 63.7	225 41.9	70 56.5
Vårgårda	76 55.0	26 63.3	40 61.4	74 56.8	114 51.1	74 56.2
Hjo	77 54.9	82 55.7	84 56.5	127 52.0	150 47.8	156 48.9
Simrishamn	78 54.8	224 42.9	144 50.6	176 47.0	28 64.2	105 52.9
Tranemo	79 54.8	113 53.1	50 60.0	111 53.6	183 45.8	154 49.1
Lekeberg	80 54.7	70 56.9	86 56.4	67 57.4	189 45.1	95 53.7
Malung-Sälen	81 54.7	191 45.6	43 61.3	133 51.5	3 78.0	10 68.4
Kiruna	82 54.6	172 47.4	5 67.2	31 63.4	122 50.5	1 76.3
Mullsjö	83 54.4	71 56.9	136 51.3	83 55.6	144 48.3	35 62.5
Luleå	84 54.4	68 57.1	24 63.4	55 58.6	276 37.2	108 52.8
Haninge	85 54.4	7 69.7	137 51.2	85 55.4	158 47.1	64 57.6
Skurup	86 54.3	5 71.2	201 45.5	84 55.6	101 52.4	29 63.3
Ydre	87 54.2	198 45.2	150 50.0	161 48.3	21 68.0	65 57.6
Arjeplog	88 54.2	277 33.1	20 64.3	41 61.6	10 74.9	239 41.0
Östhammar	89 54.2	129 51.6	87 56.4	46 60.5	134 49.2	93 54.0
Linköping	90 54.1	72 56.8	195 46.4	211 44.1	286 34.6	59 58.5
Söderköping	91 54.0	126 51.7	74 57.5	54 58.7	99 52.8	54 59.0
Östersund	92 54.0	109 53.4	61 58.6	123 52.2	162 46.8	137 50.7

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Jokkmokk	93 54.0	204 44.8	7 66.5	116 52.9	4 77.2	204 45.3
Strängnäs	94 53.9	36 61.7	134 51.6	102 54.6	143 48.4	58 58.8
Tanum	95 53.9	236 41.8	78 57.3	114 53.2	16 70.2	8 68.7
Arvidsjaur	96 53.8	237 41.7	90 56.3	65 57.4	75 54.8	153 49.1
Säter	97 53.7	112 53.1	80 57.1	87 55.4	135 49.2	120 52.2
Vindeln	98 53.6	118 52.3	15 65.0	101 54.6	57 58.0	107 52.8
Aneby	99 53.4	87 55.1	66 58.0	129 51.7	79 54.6	162 48.3
Gnesta	100 53.3	170 47.6	185 47.3	94 54.8	82 54.3	145 49.9
Halmstad	101 53.1	63 57.7	187 47.2	139 50.9	248 39.9	89 54.8
Karlskrona	102 53.1	187 46.1	143 50.6	92 55.0	227 41.6	71 56.3
Gällivare	103 53.1	161 48.6	1 79.3	17 66.1	257 38.9	131 51.4
Kalmar	104 53.0	31 62.3	183 47.7	121 52.5	262 38.6	160 48.4
Robertsfors	105 52.9	259 38.2	45 61.3	64 57.4	51 58.5	81 55.8
Storuman	106 52.9	274 33.5	108 53.8	81 55.9	9 75.8	75 56.2
Götene	107 52.8	145 50.3	55 59.5	57 58.4	169 46.3	192 46.3
Oskarshamn	108 52.7	184 46.1	97 55.1	138 51.0	220 42.4	201 45.4
Laholm	109 52.5	62 57.7	180 47.9	109 53.6	86 53.8	90 54.8
Mark	110 52.5	102 54.0	100 54.5	86 55.4	155 47.2	78 56.0
Göteborg	111 52.3	25 63.3	182 47.7	210 44.4	289 33.1	159 48.4
Boden	112 52.1	96 54.7	18 64.6	73 56.8	116 51.0	3 73.0
Växjö	113 52.1	35 61.8	190 47.1	201 45.1	268 37.9	94 53.7
Nynäshamn	114 51.9	22 65.1	196 46.4	130 51.6	103 52.2	121 52.1
Mora	115 51.6	220 43.3	35 62.4	70 57.2	127 50.0	66 57.2
Mariestad	116 51.5	162 48.3	106 54.1	88 55.2	283 35.0	80 55.8

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Tidaholm	117 51.5	136 50.9	101 54.4	132 51.5	140 48.6	96 53.7
Örnsköldsvik	118 51.5	178 46.9	92 55.9	97 54.7	192 44.9	170 48.0
Kumla	119 51.5	53 59.4	72 57.6	100 54.6	251 39.8	56 58.9
Årjäng	120 51.4	227 42.8	53 59.7	150 49.7	5 76.6	177 47.5
Rättvik	121 51.3	143 50.5	121 52.4	68 57.3	37 61.5	205 45.3
Västerås	122 51.1	34 61.8	178 48.0	169 47.6	265 38.4	134 51.2
Borås	123 51.1	86 55.2	164 48.9	154 49.1	244 40.1	99 53.4
Kil	124 51.1	142 50.6	199 46.0	140 50.8	130 49.8	202 45.3
Burlöv	125 50.8	9 67.7	214 43.5	168 47.6	108 51.7	91 54.5
Norrtälje	126 50.8	38 61.2	148 50.0	119 52.6	65 56.5	98 53.6
Borgholm	127 50.7	256 38.7	167 48.8	117 52.7	6 76.4	77 56.1
Hudiksvall	128 50.6	192 45.6	147 50.3	157 48.8	145 48.3	126 51.8
Pajala	129 50.2	258 38.5	10 65.6	59 58.1	23 66.0	150 49.3
Svalöv	130 50.2	81 55.7	191 47.1	78 56.2	218 42.5	32 62.9
Kinda	131 50.1	132 51.4	140 51.0	142 50.6	59 57.9	207 45.2
Mjölby	132 50.1	40 60.9	145 50.5	118 52.7	250 39.9	43 60.6
Vimmerby	133 50.0	168 47.8	109 53.7	76 56.2	52 58.5	165 48.2
Norsjö	134 50.0	276 33.4	49 60.2	75 56.6	77 54.7	278 31.0
Essunga	135 49.9	169 47.7	118 52.7	147 49.9	88 53.7	176 47.5
Älvdalen	136 49.9	260 38.0	169 48.8	135 51.3	22 66.3	6 69.4
Karlshamn	137 49.9	201 44.9	229 41.0	192 45.7	263 38.6	125 51.9
Herrljunga	138 49.7	110 53.4	71 57.7	108 53.8	94 53.2	119 52.2
Trollhättan	139 49.7	120 52.2	221 41.6	221 43.4	252 39.6	211 45.2
Smedjebacken	140 49.7	207 44.4	181 47.8	148 49.9	147 48.1	161 48.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Trelleborg	141 49.6	44 60.6	189 47.1	128 51.8	241 40.3	135 51.0
Sundsvall	142 49.5	167 47.9	98 54.9	136 51.3	236 40.8	110 52.6
Sigtuna	143 49.5	11 67.4	172 48.4	143 50.6	181 45.9	164 48.2
Örebro	144 49.5	67 57.2	168 48.8	224 43.1	260 38.7	83 55.6
Berg	145 49.2	115 52.6	122 52.3	208 44.5	12 73.2	245 40.6
Botkyrka	146 49.2	83 55.6	160 49.5	198 45.3	226 41.7	174 47.7
Nordmaling	147 49.2	156 49.3	111 53.4	93 54.9	117 51.0	266 34.9
Sölvesborg	148 49.1	175 47.3	234 40.3	95 54.8	124 50.3	101 53.2
Ljusdal	149 49.1	233 42.1	175 48.1	137 51.3	27 64.8	103 53.1
Gislaved	150 49.0	246 40.0	99 54.7	120 52.6	254 39.4	146 49.7
Vara	151 49.0	155 49.5	131 51.8	166 47.8	95 53.2	220 43.7
Arvika	152 49.0	215 43.6	139 51.1	162 48.1	201 44.1	182 46.9
Enköping	153 48.8	16 66.6	124 52.2	144 50.3	190 44.9	84 55.4
Tibro	154 48.6	100 54.1	125 52.2	187 46.4	211 43.2	173 47.7
Sjöbo	155 48.6	97 54.6	163 49.0	107 53.8	55 58.1	41 61.2
Helsingborg	156 48.5	57 58.5	250 38.6	245 40.4	247 40.0	151 49.2
Eksjö	157 48.5	137 50.9	154 49.8	243 40.7	206 43.7	44 60.4
Åtvidaberg	158 48.4	91 54.9	141 50.9	134 51.5	193 44.8	129 51.6
Forshaga	159 48.4	125 51.9	225 41.3	151 49.6	256 39.1	188 46.5
Lysekil	160 48.2	278 33.1	162 49.2	156 49.0	128 50.0	85 55.4
Vetlanda	161 48.2	163 48.2	174 48.2	227 42.9	113 51.3	123 51.9
Gotland	162 48.1	134 51.2	198 46.1	141 50.7	84 54.1	60 58.5
Sorsele	163 48.1	213 43.7	28 63.0	164 48.0	13 73.2	272 33.8
Älmhult	164 48.1	174 47.4	186 47.2	158 48.5	179 46.0	193 46.2

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nora	165 48.0	193 45.6	112 53.2	185 46.6	104 52.2	237 41.1
Sunne	166 47.9	123 52.1	158 49.5	146 50.1	43 60.3	179 47.1
Ovanåker	167 47.9	209 44.3	203 45.2	204 45.0	191 44.9	259 39.4
Tranås	168 47.7	165 48.0	224 41.4	219 43.6	154 47.2	155 48.9
Uddevalla	169 47.6	141 50.7	157 49.6	190 45.9	204 43.7	238 41.1
Västervik	170 47.6	176 47.2	117 52.8	131 51.6	196 44.7	133 51.3
Övertorneå	171 47.5	261 37.7	155 49.7	184 46.6	11 74.1	249 40.3
Gnosjö	172 47.4	275 33.4	4 67.6	145 50.1	186 45.3	250 40.1
Hörby	173 47.2	154 49.5	209 44.5	96 54.8	69 55.8	112 52.5
Ödeshög	174 47.2	177 47.2	138 51.2	203 45.1	49 58.9	104 52.9
Karlskoga	175 47.1	139 50.8	130 51.9	212 44.1	229 41.6	117 52.3
Norrköping	176 47.0	111 53.2	200 45.9	226 42.9	261 38.6	136 50.9
Älvsbyn	177 46.9	173 47.4	88 56.4	122 52.3	56 58.1	148 49.4
Gävle	178 46.8	114 53.0	218 42.9	242 41.2	288 33.5	141 50.2
Skara	179 46.8	119 52.2	142 50.8	179 46.9	126 50.1	168 48.1
Eslöv	180 46.8	49 59.8	194 46.5	207 44.5	212 43.2	198 45.4
Torsås	181 46.7	232 42.3	252 38.4	172 47.2	50 58.6	111 52.6
Mönsterås	182 46.5	225 42.9	242 39.2	124 52.2	200 44.3	208 45.2
Boxholm	183 46.2	131 51.4	231 40.7	183 46.6	167 46.5	140 50.3
Dals-Ed	184 46.2	272 34.4	233 40.5	217 43.7	29 64.1	276 32.2
Falköping	185 46.2	166 47.9	192 46.8	239 41.6	177 46.0	138 50.7
Torsby	186 46.0	197 45.3	223 41.6	196 45.4	18 68.9	106 52.8
Munkedal	187 46.0	205 44.7	132 51.8	170 47.6	58 58.0	227 42.5
Ljungby	188 45.9	179 46.7	95 55.6	126 52.1	208 43.4	187 46.6

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Åsele	189 45.9	222 43.2	127 52.0	233 42.4	15 71.2	167 48.2
Malmö	190 45.9	24 64.7	266 35.9	284 29.2	255 39.1	186 46.7
Orsa	191 45.8	76 56.3	166 48.8	194 45.6	66 56.2	132 51.4
Kalix	192 45.8	230 42.5	59 58.8	90 55.1	90 53.7	185 46.7
Arboga	193 45.8	135 50.9	179 47.9	206 44.9	112 51.3	217 44.2
Surahammar	194 45.8	203 44.8	115 53.0	77 56.2	184 45.8	258 39.5
Hallstahammar	195 45.7	79 56.2	149 50.0	149 49.8	243 40.1	240 41.0
Tomelilla	196 45.6	147 50.2	227 41.1	173 47.1	24 65.9	191 46.3
Bjurholm	197 45.5	130 51.5	146 50.4	178 46.9	26 65.7	271 34.1
Lycksele	198 45.4	151 49.8	85 56.5	167 47.6	115 51.1	114 52.4
Södertälje	199 45.3	69 57.1	152 49.9	222 43.2	273 37.3	209 45.2
Vänersborg	200 45.2	106 53.9	206 44.8	213 43.9	264 38.4	214 44.5
Landskrona	201 45.2	61 57.8	244 39.1	229 42.6	279 36.7	128 51.7
Örkelljunga	202 45.0	116 52.3	228 41.1	182 46.7	100 52.6	233 41.8
Kristianstad	203 44.8	149 49.9	264 36.5	225 43.1	215 43.1	158 48.5
Svenljunga	204 44.8	181 46.5	129 51.9	180 46.8	74 55.0	206 45.3
Nyköping	205 44.8	88 55.0	219 42.1	215 43.7	207 43.6	184 46.8
Motala	206 44.4	185 46.1	208 44.5	189 45.9	272 37.4	152 49.2
Vansbro	207 44.3	211 44.2	70 57.7	153 49.1	81 54.4	224 42.9
Lilla Edet	208 44.3	59 58.1	113 53.1	104 54.1	172 46.2	270 34.5
Tierp	209 44.1	138 50.8	211 44.0	202 45.1	121 50.5	226 42.6
Sandviken	210 44.0	244 40.3	236 40.0	237 41.9	235 41.1	216 44.4
Sävsjö	211 43.9	146 50.2	241 39.3	260 37.3	157 47.1	234 41.8
Sala	212 43.9	199 45.0	126 52.1	159 48.5	110 51.6	203 45.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nässjö	213 43.7	124 51.9	207 44.6	268 35.7	242 40.2	230 42.1
Älvkarleby	214 43.6	80 56.1	212 43.8	214 43.9	253 39.6	149 49.4
Timrå	215 43.6	216 43.6	153 49.8	125 52.1	160 46.9	147 49.6
Ludvika	216 43.4	144 50.5	177 48.0	271 34.6	278 37.1	166 48.2
Finspång	217 43.4	183 46.3	193 46.5	200 45.2	282 35.1	210 45.2
Tingsryd	218 43.1	249 39.4	245 39.0	228 42.6	32 62.7	251 39.8
Åmål	219 42.9	281 31.3	232 40.6	273 34.0	68 56.1	218 44.1
Askersund	220 42.9	164 48.2	83 56.7	103 54.5	109 51.7	124 51.9
Olofström	221 42.8	248 39.8	256 37.9	160 48.4	202 43.9	223 43.0
Klippan	222 42.7	101 54.1	240 39.6	175 47.1	163 46.8	196 45.8
Vilhelmina	223 42.4	265 36.6	123 52.2	205 44.9	25 65.8	190 46.4
Oxelösund	224 42.4	153 49.7	215 43.3	152 49.3	230 41.4	130 51.5
Osby	225 42.2	217 43.5	265 36.5	253 38.3	176 46.1	222 43.2
Åstorp	226 42.1	55 59.3	261 37.3	216 43.7	67 56.1	253 39.7
Heby	227 42.1	90 54.9	262 36.9	246 40.3	120 50.6	213 44.7
Nordanstig	228 41.8	171 47.6	247 38.9	171 47.5	60 57.7	143 50.0
Eda	229 41.6	239 41.1	253 38.4	241 41.3	1 79.3	232 41.8
Mellerud	230 41.5	189 45.8	277 32.8	251 39.0	33 62.2	255 39.6
Valdemarsvik	231 41.4	226 42.9	269 34.7	220 43.5	73 55.2	172 47.9
Ockelbo	232 41.3	240 40.8	135 51.6	259 37.4	41 60.6	241 40.8
Hallsberg	233 41.3	108 53.4	119 52.5	155 49.0	216 43.0	197 45.5
Malå	234 41.2	252 39.1	73 57.6	177 46.9	44 60.1	274 33.1
Töreboda	235 40.7	160 48.8	270 34.6	244 40.5	111 51.5	246 40.5
Bollnäs	236 40.7	234 42.0	267 35.2	258 37.5	125 50.2	228 42.3

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Bjuv	237 40.7	56 58.7	248 38.8	193 45.6	271 37.7	254 39.7
Markaryd	238 40.6	242 40.5	184 47.4	174 47.1	198 44.5	235 41.7
Alvesta	239 40.6	231 42.5	235 40.0	263 36.4	232 41.4	219 44.0
Ånge	240 40.4	212 43.8	217 43.1	165 47.8	46 59.6	180 46.9
Bengtsfors	241 40.3	280 31.8	243 39.2	256 37.6	47 59.4	183 46.9
Bromölla	242 40.3	219 43.4	273 34.4	195 45.5	237 40.8	178 47.4
Eskilstuna	243 40.2	158 49.0	220 41.7	279 31.0	269 37.9	171 47.9
Överkalix	244 40.0	214 43.7	159 49.5	197 45.3	20 68.1	275 33.0
Hässleholm	245 39.9	117 52.3	268 34.7	234 42.4	246 40.0	212 44.8
Härnösand	246 39.7	235 42.0	202 45.5	238 41.7	137 48.8	244 40.6
Dorotea	247 39.5	290 17.0	173 48.4	250 39.5	14 71.7	285 28.5
Lindesberg	248 39.3	200 44.9	165 48.9	218 43.6	245 40.0	225 42.8
Hedemora	249 39.3	228 42.8	188 47.1	232 42.4	185 45.4	199 45.4
Strömsund	250 39.3	269 35.6	238 39.8	261 37.1	36 61.5	256 39.6
Uppvidinge	251 39.1	266 36.2	258 37.6	255 38.0	146 48.2	139 50.7
Kungsör	252 39.1	157 49.1	255 38.1	247 39.8	228 41.6	231 41.8
Kristinehamn	253 39.0	238 41.2	254 38.1	257 37.6	197 44.6	200 45.4
Ronneby	254 38.9	223 43.2	282 31.5	265 36.1	274 37.3	236 41.2
Emmaboda	255 38.9	285 29.3	263 36.6	272 34.0	138 48.8	215 44.5
Storfors	256 38.9	262 37.3	276 33.6	188 46.1	70 55.6	175 47.5
Sollefteå	257 38.5	263 37.3	170 48.6	235 42.1	63 56.7	260 38.6
Köping	258 38.4	202 44.8	222 41.6	231 42.5	187 45.2	194 46.0
Katrineholm	259 38.3	208 44.3	251 38.5	267 35.9	219 42.5	247 40.5
Hylte	260 38.3	267 36.0	230 40.8	274 34.0	96 53.0	243 40.7

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Nybro	261 38.2	180 46.6	226 41.2	248 39.7	151 47.7	264 35.8
Grums	262 38.1	218 43.4	260 37.4	209 44.4	168 46.4	265 35.4
Hofors	263 38.0	247 39.9	249 38.7	181 46.8	205 43.7	242 40.7
Haparanda	264 37.8	288 27.1	216 43.1	236 42.0	19 68.5	261 37.4
Färgelanda	265 37.7	243 40.5	239 39.7	191 45.7	42 60.6	281 30.1
Avesta	266 37.4	182 46.3	210 44.3	249 39.6	159 47.1	268 34.6
Hagfors	267 37.2	186 46.1	280 32.1	254 38.1	92 53.4	267 34.9
Bräcke	268 36.8	255 38.8	197 46.1	264 36.1	40 60.7	252 39.7
Ragunda	269 36.7	188 45.8	204 45.0	223 43.1	17 69.0	289 25.1
Östra Göinge	270 36.6	282 31.2	289 23.1	270 34.7	233 41.3	169 48.1
Lessebo	271 36.5	279 32.8	237 39.9	278 31.7	166 46.6	262 37.2
Borlänge	272 36.1	221 43.2	213 43.7	283 29.8	270 37.9	221 43.6
Vingåker	273 35.8	254 38.8	283 28.6	269 34.9	105 52.2	229 42.2
Skinnskatteberg	274 35.7	210 44.3	271 34.6	240 41.3	133 49.3	284 28.6
Säffle	275 35.7	253 39.0	288 24.5	276 32.6	71 55.6	195 45.8
Hultsfred	276 34.8	257 38.6	281 31.5	275 33.9	72 55.3	277 32.2
Munkfors	277 34.7	206 44.7	246 39.0	252 38.7	175 46.1	282 29.7
Söderhamn	278 34.5	273 33.7	278 32.5	282 30.1	178 46.0	269 34.5
Fagersta	279 34.3	241 40.7	279 32.4	281 30.2	223 42.1	288 25.2
Kramfors	280 33.6	245 40.1	205 44.9	266 36.0	132 49.7	248 40.4
Laxå	281 33.5	264 37.0	176 48.1	230 42.6	165 46.7	283 28.6
Flen	282 32.9	283 30.4	272 34.6	287 27.4	102 52.4	157 48.5
Degerfors	283 31.8	196 45.3	275 33.8	280 30.5	214 43.1	257 39.5
Norberg	284 31.7	270 35.3	259 37.5	262 36.7	173 46.1	290 21.1

Kommun	TDR Total	Befolk-ning	Arbets-markn.	Inkoms-ter	Företag-ande	Bostä-der
Gullspång	285 30.5	268 35.8	290 22.4	277 31.8	76 54.8	279 30.7
Högsby	286 30.4	289 18.2	284 27.3	286 28.1	30 62.9	286 28.5
Perstorp	287 28.1	250 39.3	287 24.5	290 19.4	129 49.8	287 27.5
Ljusnarsberg	288 28.1	284 29.8	274 34.3	285 28.4	107 52.0	273 33.3
Hällefors	289 27.6	287 27.3	285 26.4	288 27.4	240 40.3	263 36.1
Filipstad	290 26.6	286 28.2	286 26.2	289 20.2	141 48.6	280 30.4

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Delindex 6–10

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Täby	1 79.2	32 62.7	4 80.8	4 76.8	91 55.0	9 74.7
Danderyd	2 77.4	61 57.7	1 88.7	1 91.6	88 55.3	1 89.9
Lidingö	3 77.3	3 72.9	3 80.9	3 79.8	98 54.4	5 77.9
Nacka	4 75.9	27 63.8	5 78.2	15 67.7	142 50.0	2 81.6
Vellinge	5 75.8	90 54.7	6 77.1	5 75.5	10 69.9	16 68.5
Lomma	6 75.0	22 65.2	2 82.1	2 80.2	6 72.0	12 71.5
Vaxholm	7 72.6	50 60.0	7 74.9	6 72.8	1 78.8	6 77.7
Sollentuna	8 71.0	6 72.5	8 73.8	14 68.4	250 38.9	4 78.3
Solna	9 70.5	4 72.6	10 72.7	10 70.0	256 38.0	3 79.6
Österåker	10 69.6	80 55.7	25 65.4	35 63.1	104 54.1	20 66.3
Höganäs	11 69.6	41 61.3	20 66.1	41 61.5	53 58.6	29 63.5
Kungsbacka	12 68.6	93 54.4	26 65.1	9 70.0	52 58.9	25 64.9
Staffanstorp	13 68.4	26 63.9	11 70.6	26 64.7	42 59.8	113 51.1
Öckerö	14 68.3	2 73.2	56 57.6	30 63.7	2 76.4	52 57.8
Härryda	15 68.3	66 57.1	17 67.3	23 65.2	69 56.8	27 64.0
Värmdö	16 68.0	83 55.2	22 65.8	7 70.8	80 55.8	22 65.7
Sundbyberg	17 67.9	1 86.0	31 62.8	13 68.6	222 43.2	7 77.3
Mölndal	18 67.9	13 68.8	23 65.7	20 66.4	134 50.8	15 69.8
Vallentuna	19 67.8	101 53.6	24 65.6	36 62.7	135 50.8	31 62.8
Knivsta	20 67.5	78 55.9	37 60.6	29 63.8	93 54.9	23 65.6
Lerum	21 66.6	73 56.5	36 61.1	27 64.5	48 59.2	28 63.9
Ekerö	22 66.5	67 56.9	16 68.4	11 69.4	86 55.4	17 67.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Trosa	23 66.4	117 51.5	54 57.8	65 56.6	30 62.1	21 65.8
Kävlinge	24 66.2	97 53.8	12 69.9	25 65.0	71 56.6	34 61.8
Åre	25 66.1	141 50.0	38 60.6	32 63.5	67 57.1	60 56.4
Kungälv	26 65.9	120 51.4	40 60.5	16 67.5	99 54.4	26 64.4
Partille	27 65.7	17 67.0	29 63.1	37 62.3	197 45.5	11 72.4
Svedala	28 65.2	87 54.9	15 68.5	39 61.6	94 54.9	88 53.3
Habo	29 65.1	168 47.9	34 61.5	18 67.0	26 63.4	30 63.1
Tyresö	30 65.1	45 60.9	33 61.8	21 66.3	129 51.3	8 76.9
Mörbylånga	31 64.2	144 50.0	19 66.8	46 60.1	41 59.8	132 49.3
Båstad	32 63.6	186 46.1	44 59.5	31 63.6	57 57.9	18 66.5
Salem	33 63.4	24 64.5	30 63.1	28 64.1	181 46.8	19 66.5
Tjörn	34 63.3	91 54.6	60 57.0	22 65.8	7 71.7	36 61.4
Nykvarn	35 62.5	133 50.8	39 60.6	38 61.9	90 55.1	44 59.0
Ängelholm	36 62.0	82 55.3	57 57.1	40 61.6	170 47.8	42 59.6
Leksand	37 61.8	202 44.6	58 57.1	43 60.9	37 60.9	130 49.5
Varberg	38 61.7	99 53.7	59 57.1	24 65.1	85 55.6	103 51.8
Stockholm	39 61.3	23 64.6	13 69.8	12 68.7	285 30.6	10 74.2
Stenungsund	40 60.8	96 54.0	42 60.0	60 57.3	84 55.6	185 45.9
Hammarö	41 60.4	57 58.5	14 69.1	19 66.5	15 66.8	109 51.3
Ale	42 60.4	54 59.3	62 56.5	71 55.8	126 51.9	51 57.9
Järfälla	43 60.2	9 69.5	50 58.6	54 58.5	289 27.0	13 70.7
Krokom	44 60.1	223 42.6	81 54.4	53 58.9	31 62.1	69 55.1
Ystad	45 60.0	59 58.2	41 60.4	58 57.8	133 50.9	124 49.9
Orust	46 60.0	163 48.3	122 50.5	61 57.2	35 61.5	66 55.8

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Umeå	47 59.6	38 61.8	21 65.9	33 63.5	141 50.1	41 59.6
Lund	48 59.6	11 69.0	9 73.5	8 70.5	172 47.7	24 65.3
Huddinge	49 59.5	19 66.3	27 63.9	63 56.7	276 33.1	14 70.4
Bollebygd	50 58.8	233 41.7	69 56.1	45 60.5	27 63.0	143 48.6
Grästorp	51 58.5	249 39.8	72 55.6	98 52.9	36 61.0	80 54.3
Sotenäs	52 58.3	37 61.9	203 44.7	56 58.0	78 56.1	93 53.0
Alingsås	53 58.2	46 60.6	101 52.6	70 55.9	151 49.2	47 58.9
Höör	54 58.1	166 48.1	46 58.8	100 52.6	185 46.5	79 54.3
Uppsala	55 57.9	30 63.0	18 67.2	17 67.3	266 35.7	35 61.5
Lidköping	56 57.8	70 56.7	78 55.1	55 58.4	152 49.2	85 53.7
Håbo	57 57.6	65 57.2	132 49.5	123 51.1	162 48.2	33 61.9
Upplands-Bro	58 57.4	49 60.3	95 53.3	69 56.1	241 40.1	39 59.9
Vaggeryd	59 57.1	247 40.0	103 52.1	73 55.4	76 56.3	122 50.1
Strömstad	60 56.9	102 53.3	154 48.0	67 56.2	217 43.4	278 35.5
Jönköping	61 56.5	31 62.9	49 58.7	34 63.3	214 43.7	50 58.3
Falkenberg	62 56.4	74 56.3	111 51.2	44 60.5	159 48.5	157 48.0
Vadstena	63 56.1	146 49.7	120 50.8	171 46.8	58 57.8	38 60.2
Skellefteå	64 56.0	132 50.8	86 54.1	120 51.4	143 50.0	125 49.9
Gagnef	65 55.9	246 40.1	74 55.3	91 53.3	18 66.3	90 53.2
Värnamo	66 55.7	110 52.1	186 45.7	76 55.1	138 50.2	65 55.9
Vännäs	67 55.7	154 48.7	70 56.0	103 52.4	56 57.9	142 48.6
Upplands Väsby	68 55.6	8 69.8	65 56.2	68 56.2	252 38.4	83 53.9
Ulricehamn	69 55.6	119 51.4	180 46.3	79 54.9	72 56.6	107 51.5
Skövde	70 55.6	34 62.0	75 55.1	77 55.1	233 42.0	87 53.4

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Härjedalen	71 55.5	271 34.9	117 50.9	119 51.4	32 61.9	217 43.6
Falun	72 55.5	122 51.3	45 59.3	59 57.7	144 49.9	46 59.0
Karlsborg	73 55.4	216 43.2	108 51.4	126 51.1	3 74.1	78 54.3
Karlstad	74 55.2	33 62.1	35 61.2	48 59.9	220 43.3	48 58.5
Piteå	75 55.1	152 49.0	52 58.3	236 41.3	106 53.8	154 48.1
Vårgårda	76 55.0	148 49.3	227 43.0	117 51.5	73 56.5	116 50.7
Hjo	77 54.9	95 54.3	79 54.9	106 52.3	19 65.8	121 50.4
Simrishamn	78 54.8	121 51.4	90 53.7	80 54.7	64 57.2	156 48.0
Tranemo	79 54.8	147 49.5	162 47.5	108 52.1	68 56.9	173 46.6
Lekeberg	80 54.7	263 37.1	61 56.6	111 51.9	24 64.1	86 53.6
Malung-Sälen	81 54.7	187 46.0	170 47.1	216 43.1	189 45.9	119 50.5
Kiruna	82 54.6	123 51.3	165 47.3	164 47.7	119 52.4	272 36.7
Mullsjö	83 54.4	198 44.8	109 51.4	84 54.1	14 68.0	96 52.5
Luleå	84 54.4	71 56.7	32 61.9	87 54.0	183 46.8	252 41.2
Haninge	85 54.4	21 65.6	166 47.2	199 44.6	286 28.9	43 59.2
Skurup	86 54.3	88 54.8	77 55.1	190 45.1	157 48.8	240 42.3
Ydre	87 54.2	273 34.5	71 55.9	75 55.2	4 73.3	253 41.1
Arjeplog	88 54.2	287 28.6	151 48.2	220 42.9	11 69.2	213 43.8
Östhammar	89 54.2	218 43.1	212 43.9	130 50.6	34 61.5	112 51.2
Linköping	90 54.1	15 67.7	43 59.8	42 61.2	236 41.3	58 56.7
Söderköping	91 54.0	204 44.4	85 54.2	112 51.8	132 51.1	63 56.0
Östersund	92 54.0	52 59.5	97 53.1	83 54.4	249 38.9	70 55.0
Jokkmokk	93 54.0	256 38.9	147 48.4	175 46.4	60 57.5	220 43.4
Strängnäs	94 53.9	165 48.1	98 53.1	188 45.4	145 49.9	72 54.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Tanum	95 53.9	225 42.4	241 41.2	113 51.8	81 55.7	195 45.4
Arvidsjaur	96 53.8	280 32.3	51 58.4	243 40.4	8 71.3	169 46.9
Säter	97 53.7	250 39.8	94 53.4	160 47.8	47 59.3	135 49.1
Vindeln	98 53.6	232 41.7	199 44.9	194 45.0	29 62.6	210 44.0
Aneby	99 53.4	203 44.5	53 57.8	118 51.5	89 55.2	126 49.8
Gnesta	100 53.3	182 46.3	115 51.0	147 49.0	25 63.7	67 55.4
Halmstad	101 53.1	40 61.7	88 53.8	51 59.2	281 31.2	110 51.3
Karlskrona	102 53.1	53 59.3	55 57.8	78 54.9	209 44.2	62 56.2
Gällivare	103 53.1	201 44.7	192 45.3	128 50.8	136 50.3	247 41.6
Kalmar	104 53.0	42 61.3	28 63.5	52 59.1	259 37.7	117 50.7
Robertsfors	105 52.9	275 33.4	48 58.7	124 51.1	45 59.4	188 45.9
Storuman	106 52.9	227 42.2	158 47.7	132 50.1	50 59.1	230 42.8
Götene	107 52.8	221 42.7	144 48.6	93 53.2	79 55.9	128 49.7
Oskarshamn	108 52.7	94 54.3	89 53.7	96 53.1	108 53.6	99 52.2
Laholm	109 52.5	172 47.2	152 48.1	50 59.5	116 52.8	141 48.7
Mark	110 52.5	145 49.7	167 47.2	107 52.3	148 49.6	120 50.4
Göteborg	111 52.3	7 70.1	47 58.7	64 56.7	273 33.5	32 62.2
Boden	112 52.1	139 50.4	164 47.4	184 45.5	201 45.2	198 45.1
Växjö	113 52.1	51 59.9	64 56.3	57 57.8	261 37.3	37 60.4
Nynäshamn	114 51.9	81 55.7	116 50.9	105 52.3	246 39.6	209 44.0
Mora	115 51.6	131 50.9	160 47.6	161 47.8	117 52.5	73 54.6
Mariestad	116 51.5	107 52.8	146 48.6	95 53.1	158 48.8	108 51.5
Tidaholm	117 51.5	197 45.0	176 46.5	182 45.7	43 59.8	172 46.7
Örnsköldsvik	118 51.5	151 49.0	67 56.2	92 53.3	121 52.3	167 47.2

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Kumla	119 51.5	109 52.6	218 43.7	151 48.8	192 45.7	197 45.3
Årjäng	120 51.4	267 36.2	134 49.3	152 48.8	33 61.7	269 36.8
Rättvik	121 51.3	241 40.8	153 48.0	154 48.7	125 51.9	251 41.2
Västerås	122 51.1	55 58.8	84 54.2	49 59.8	283 31.0	56 57.3
Borås	123 51.1	43 61.2	107 51.5	88 53.8	274 33.4	54 57.4
Kil	124 51.1	164 48.2	102 52.5	166 47.5	16 66.7	159 48.0
Burlöv	125 50.8	12 68.9	149 48.3	141 49.5	264 36.4	176 46.4
Norrtälje	126 50.8	134 50.7	137 49.1	211 43.5	245 39.8	152 48.1
Borgholm	127 50.7	222 42.7	110 51.3	90 53.4	149 49.5	283 34.4
Hudiksvall	128 50.6	137 50.6	106 51.5	136 49.7	177 47.3	158 48.0
Pajala	129 50.2	290 26.8	148 48.4	232 41.6	9 70.7	282 34.6
Svalöv	130 50.2	192 45.5	173 47.0	143 49.3	156 48.9	89 53.3
Kinda	131 50.1	272 34.7	195 45.2	142 49.5	20 65.7	129 49.5
Mjölby	132 50.1	143 50.0	157 47.9	125 51.1	211 44.1	139 48.8
Vimmerby	133 50.0	219 43.0	138 49.1	145 49.1	113 53.2	227 43.0
Norsjö	134 50.0	242 40.7	163 47.4	254 39.4	5 73.2	232 42.7
Essunga	135 49.9	207 44.3	174 46.7	235 41.3	22 65.0	267 37.4
Älvdalen	136 49.9	234 41.6	286 32.6	186 45.4	28 62.9	202 44.8
Karlshamn	137 49.9	62 57.6	80 54.8	66 56.6	174 47.5	127 49.7
Herrljunga	138 49.7	142 50.0	216 43.8	159 48.1	110 53.3	246 41.7
Trollhättan	139 49.7	18 66.8	82 54.4	99 52.8	230 42.4	40 59.6
Smedjebacken	140 49.7	177 46.8	127 50.3	203 44.1	65 57.1	148 48.5
Trelleborg	141 49.6	39 61.7	130 49.5	201 44.2	173 47.7	166 47.3
Sundsvall	142 49.5	56 58.7	63 56.4	115 51.6	206 44.6	155 48.0

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Sigtuna	143 49.5	25 64.2	129 49.7	176 46.3	282 31.1	208 44.1
Örebro	144 49.5	44 61.1	76 55.1	62 56.9	272 33.6	53 57.5
Berg	145 49.2	258 38.3	222 43.3	134 50.0	38 60.4	211 43.9
Botkyrka	146 49.2	14 68.8	172 47.0	165 47.6	270 34.3	59 56.5
Nordmaling	147 49.2	205 44.4	201 44.8	150 48.8	13 68.8	161 47.9
Sölvesborg	148 49.1	85 55.1	125 50.4	177 46.1	199 45.4	140 48.8
Ljusdal	149 49.1	236 41.6	247 40.2	138 49.6	107 53.7	186 45.9
Gislaved	150 49.0	171 47.2	250 39.6	89 53.5	131 51.1	71 54.8
Vara	151 49.0	195 45.3	187 45.6	205 44.0	100 54.4	175 46.4
Arvika	152 49.0	113 51.7	118 50.9	202 44.1	118 52.4	76 54.5
Enköping	153 48.8	125 51.2	135 49.3	137 49.7	248 39.3	115 50.8
Tibro	154 48.6	156 48.7	217 43.7	167 47.2	109 53.3	144 48.6
Sjöbo	155 48.6	206 44.4	232 42.2	263 37.9	171 47.7	234 42.7
Helsingborg	156 48.5	20 65.9	66 56.2	104 52.4	288 27.5	45 59.0
Eksjö	157 48.5	196 45.1	87 53.9	85 54.1	203 44.7	145 48.5
Åtvidaberg	158 48.4	238 41.5	210 44.0	148 48.9	137 50.3	101 52.1
Forshaga	159 48.4	75 56.2	171 47.1	226 42.3	21 65.4	190 45.8
Lysekil	160 48.2	36 61.9	105 51.7	149 48.9	147 49.6	287 31.3
Vetlanda	161 48.2	200 44.7	208 44.1	74 55.3	122 52.3	178 46.2
Gotland	162 48.1	103 53.1	83 54.3	81 54.6	167 48.0	224 43.0
Sorsele	163 48.1	286 29.8	68 56.2	229 41.9	44 59.6	181 46.0
Älmhult	164 48.1	184 46.3	123 50.5	72 55.7	168 47.9	68 55.2
Nora	165 48.0	174 47.1	136 49.2	192 45.0	103 54.3	84 53.9
Sunne	166 47.9	270 35.0	188 45.5	140 49.5	46 59.4	271 36.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Ovanåker	167 47.9	183 46.3	119 50.9	162 47.8	17 66.4	163 47.7
Tranås	168 47.7	69 56.8	156 47.9	47 60.0	208 44.4	204 44.7
Uddevalla	169 47.6	47 60.4	113 51.1	155 48.6	257 38.0	75 54.5
Västervik	170 47.6	140 50.1	178 46.3	122 51.1	196 45.7	192 45.6
Övertorneå	171 47.5	277 33.2	246 40.8	266 37.8	51 58.9	196 45.3
Gnosjö	172 47.4	224 42.5	219 43.4	82 54.5	105 53.8	55 57.4
Hörby	173 47.2	235 41.6	114 51.0	181 45.8	227 42.8	170 46.9
Ödeshög	174 47.2	278 33.0	143 48.7	114 51.7	95 54.8	256 40.2
Karlskoga	175 47.1	58 58.3	182 46.1	173 46.7	193 45.7	146 48.5
Norrköping	176 47.0	35 62.0	99 53.0	139 49.5	279 31.8	118 50.5
Älvsbyn	177 46.9	268 35.7	91 53.6	272 36.4	112 53.3	221 43.3
Gävle	178 46.8	28 63.1	112 51.2	129 50.7	263 36.8	74 54.5
Skara	179 46.8	105 52.9	264 37.9	168 47.2	268 35.2	77 54.4
Eslöv	180 46.8	84 55.1	96 53.3	163 47.8	240 40.5	164 47.4
Torsås	181 46.7	189 45.7	92 53.5	172 46.7	74 56.5	206 44.4
Mönsterås	182 46.5	161 48.4	189 45.3	109 52.0	70 56.8	280 35.0
Boxholm	183 46.2	260 37.7	93 53.5	158 48.2	55 58.0	200 44.9
Dals-Ed	184 46.2	230 41.9	168 47.1	116 51.5	59 57.7	151 48.3
Falköping	185 46.2	135 50.7	150 48.3	127 51.0	224 43.1	123 50.0
Torsby	186 46.0	262 37.5	159 47.7	257 39.1	97 54.5	201 44.9
Munkedal	187 46.0	191 45.6	272 36.4	179 45.9	101 54.3	131 49.4
Ljungby	188 45.9	181 46.3	145 48.6	219 42.9	213 44.0	203 44.8
Åsele	189 45.9	274 33.6	193 45.3	193 45.0	198 45.5	174 46.5
Malmö	190 45.9	5 72.5	73 55.4	97 53.0	290 26.5	61 56.4

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Orsa	191 45.8	124 51.3	206 44.4	246 40.2	219 43.3	238 42.4
Kalix	192 45.8	239 41.5	141 48.7	251 39.8	61 57.5	262 38.5
Arboga	193 45.8	178 46.8	184 45.9	169 47.0	140 50.1	177 46.3
Surahammar	194 45.8	175 47.1	142 48.7	282 34.0	195 45.7	111 51.2
Hallstahammar	195 45.7	129 51.0	121 50.6	239 40.9	228 42.7	94 52.7
Tomelilla	196 45.6	194 45.4	245 40.8	223 42.4	229 42.6	241 42.0
Bjurholm	197 45.5	284 31.8	100 52.9	110 52.0	102 54.3	150 48.4
Lycksele	198 45.4	231 41.9	196 45.1	195 45.0	146 49.8	222 43.3
Södertälje	199 45.3	60 57.9	124 50.4	259 38.8	284 30.8	49 58.4
Vänersborg	200 45.2	68 56.9	161 47.6	133 50.1	251 38.7	91 53.2
Landskrona	201 45.2	16 67.2	126 50.4	234 41.4	287 28.7	114 50.9
Örkelljunga	202 45.0	159 48.4	270 36.9	183 45.6	205 44.6	286 32.6
Kristianstad	203 44.8	100 53.6	104 51.8	101 52.5	258 37.7	57 57.2
Svenljunga	204 44.8	229 42.0	242 41.2	214 43.4	221 43.3	171 46.9
Nyköping	205 44.8	77 56.1	133 49.3	156 48.2	267 35.4	95 52.6
Motala	206 44.4	98 53.8	205 44.6	146 49.0	234 41.5	92 53.1
Vansbro	207 44.3	265 36.7	255 39.2	225 42.3	161 48.3	165 47.4
Lilla Edet	208 44.3	190 45.6	225 43.0	227 42.2	207 44.5	105 51.7
Tierp	209 44.1	199 44.7	233 42.2	180 45.8	180 47.1	184 45.9
Sandviken	210 44.0	79 55.8	228 43.0	197 44.7	163 48.2	102 52.0
Sävsjö	211 43.9	176 46.9	131 49.5	121 51.2	66 57.1	242 42.0
Sala	212 43.9	157 48.5	229 42.9	185 45.5	260 37.5	162 47.8
Nässjö	213 43.7	106 52.8	200 44.8	135 50.0	200 45.3	104 51.7
Älvkarleby	214 43.6	76 56.2	191 45.3	228 41.9	239 40.5	199 44.9

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Timrå	215 43.6	86 55.0	179 46.3	249 39.9	123 52.2	281 34.7
Ludvika	216 43.4	118 51.5	231 42.2	218 43.0	184 46.7	82 54.1
Finspång	217 43.4	114 51.7	183 46.0	170 46.9	153 49.1	133 49.2
Tingsryd	218 43.1	254 39.1	214 43.8	204 44.0	155 49.1	160 48.0
Åmål	219 42.9	127 51.1	169 47.1	153 48.7	111 53.3	235 42.7
Askersund	220 42.9	283 31.9	280 34.7	157 48.2	115 52.9	243 41.9
Olofström	221 42.8	130 51.0	194 45.3	264 37.8	218 43.4	100 52.2
Klippan	222 42.7	180 46.4	181 46.1	261 38.3	215 43.6	194 45.5
Vilhelmina	223 42.4	276 33.3	248 40.1	240 40.9	77 56.2	270 36.7
Oxelösund	224 42.4	10 69.4	204 44.7	271 37.2	202 44.8	290 17.9
Osby	225 42.2	179 46.7	139 49.0	231 41.6	128 51.3	106 51.7
Åstorp	226 42.1	112 51.8	244 40.8	233 41.5	275 33.3	134 49.1
Heby	227 42.1	158 48.4	251 39.5	255 39.3	87 55.3	138 48.8
Nordanstig	228 41.8	244 40.4	249 39.8	283 33.9	40 59.9	216 43.6
Eda	229 41.6	252 39.5	268 37.3	256 39.1	54 58.0	284 34.4
Mellerud	230 41.5	160 48.4	223 43.2	248 40.0	187 46.3	214 43.7
Valdemarsvik	231 41.4	257 38.5	240 41.4	244 40.4	39 60.1	226 43.0
Ockelbo	232 41.3	281 32.0	269 36.9	217 43.1	63 57.2	153 48.1
Hallsberg	233 41.3	228 42.1	237 41.9	222 42.6	191 45.8	187 45.9
Malå	234 41.2	248 39.8	288 31.6	86 54.0	164 48.2	276 35.8
Töreboda	235 40.7	226 42.4	256 39.1	212 43.5	127 51.6	218 43.6
Bollnäs	236 40.7	115 51.7	128 50.1	237 41.2	179 47.1	212 43.9
Bjuv	237 40.7	72 56.6	289 30.7	274 35.9	216 43.5	98 52.4
Markaryd	238 40.6	209 44.2	279 34.9	210 43.6	130 51.2	233 42.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Alvesta	239 40.6	210 44.0	209 44.1	94 53.2	182 46.8	97 52.5
Ånge	240 40.4	266 36.3	283 33.9	265 37.8	188 46.0	249 41.3
Bengtsfors	241 40.3	220 42.9	220 43.4	247 40.0	82 55.7	257 40.0
Bromölla	242 40.3	149 49.2	207 44.3	191 45.1	194 45.7	260 39.2
Eskilstuna	243 40.2	48 60.4	155 48.0	213 43.4	280 31.8	81 54.2
Överkalix	244 40.0	289 27.3	281 34.7	284 33.0	12 69.2	289 27.9
Hässleholm	245 39.9	116 51.6	140 48.9	144 49.2	269 34.5	136 49.0
Härnösand	246 39.7	108 52.7	198 45.0	198 44.7	277 32.9	137 48.9
Dorotea	247 39.5	264 36.8	185 45.7	273 36.1	75 56.4	189 45.8
Lindesberg	248 39.3	237 41.6	259 38.8	238 41.1	169 47.8	191 45.7
Hedemora	249 39.3	213 43.8	266 37.3	250 39.8	186 46.5	229 42.8
Strömsund	250 39.3	279 32.4	253 39.3	209 43.7	120 52.4	193 45.5
Uppvidinge	251 39.1	173 47.1	271 36.7	230 41.6	238 40.7	180 46.0
Kungsör	252 39.1	188 45.8	276 35.8	200 44.3	160 48.3	179 46.1
Kristinehamn	253 39.0	92 54.4	226 43.0	276 35.6	225 43.0	183 45.9
Ronneby	254 38.9	138 50.5	235 42.1	131 50.5	265 36.1	64 55.9
Emmaboda	255 38.9	193 45.4	190 45.3	178 46.1	114 53.0	250 41.3
Storfors	256 38.9	240 41.4	234 42.1	281 34.2	124 52.1	248 41.5
Sollefteå	257 38.5	253 39.5	211 44.0	269 37.4	165 48.2	207 44.3
Köping	258 38.4	111 51.8	260 38.7	245 40.3	255 38.2	255 40.8
Katrineholm	259 38.3	64 57.2	236 42.0	207 43.9	253 38.4	168 47.1
Hylte	260 38.3	214 43.4	261 38.5	102 52.4	223 43.2	264 38.2
Nybro	261 38.2	162 48.3	215 43.8	189 45.2	243 39.8	244 41.9
Grums	262 38.1	208 44.3	213 43.9	267 37.6	83 55.6	288 30.7

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Hofors	263 38.0	155 48.7	262 38.3	260 38.5	176 47.3	223 43.1
Haparanda	264 37.8	212 43.9	202 44.8	290 27.7	262 37.2	239 42.3
Färgelanda	265 37.7	211 44.0	263 38.1	252 39.7	204 44.6	245 41.9
Avesta	266 37.4	104 52.9	238 41.8	224 42.3	254 38.3	274 36.5
Hagfors	267 37.2	245 40.3	221 43.3	285 32.0	92 54.9	268 37.4
Bräcke	268 36.8	269 35.1	175 46.5	270 37.2	139 50.2	263 38.4
Ragunda	269 36.7	285 31.2	278 34.9	275 35.9	23 64.8	277 35.7
Östra Göinge	270 36.6	153 49.0	277 35.1	196 44.9	226 42.9	147 48.5
Lessebo	271 36.5	128 51.1	177 46.3	187 45.4	247 39.5	182 46.0
Borlänge	272 36.1	29 63.1	224 43.1	208 43.8	278 32.9	205 44.7
Vingåker	273 35.8	136 50.6	275 35.8	268 37.4	96 54.8	279 35.4
Skinnskatteberg	274 35.7	261 37.5	282 34.7	287 30.7	62 57.4	215 43.7
Säffle	275 35.7	243 40.4	230 42.3	221 42.6	166 48.1	259 39.5
Hultsfred	276 34.8	217 43.1	243 41.0	253 39.6	210 44.2	266 37.8
Munkfors	277 34.7	185 46.2	258 39.0	279 34.7	232 42.1	275 36.3
Söderhamn	278 34.5	150 49.1	254 39.3	206 43.9	212 44.0	258 39.9
Fagersta	279 34.3	63 57.4	284 33.6	215 43.4	271 34.2	149 48.5
Kramfors	280 33.6	255 38.9	267 37.3	262 38.0	242 39.9	265 38.2
Laxå	281 33.5	282 31.9	239 41.5	241 40.9	178 47.1	261 38.5
Flen	282 32.9	126 51.1	257 39.0	242 40.6	244 39.8	254 41.0
Degerfors	283 31.8	169 47.7	285 33.4	277 35.4	150 49.2	231 42.8
Norberg	284 31.7	215 43.2	197 45.0	258 39.0	235 41.4	236 42.6
Gullspång	285 30.5	170 47.3	274 36.1	288 30.3	154 49.1	219 43.4
Högsby	286 30.4	259 37.8	290 25.5	174 46.6	49 59.2	285 33.3

Kommun	TDR Total	Tillg./ Infra	Utbild-ning	Hälsa	Trygg-het	Miljö
Perstorp	287 28.1	89 54.7	252 39.5	280 34.3	237 41.3	273 36.5
Ljusnarsberg	288 28.1	288 27.5	287 31.7	289 28.0	190 45.9	225 43.0
Hällefors	289 27.6	251 39.7	265 37.5	278 35.0	175 47.3	228 42.8
Filipstad	290 26.6	167 48.0	273 36.3	286 31.8	231 42.2	237 42.4

Appendix 2. TDR Index Total och delindex

Delindex 11–13

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Täby	1 79.2	187 45.6	2 81.4	190 46.1
Danderyd	2 77.4	106 52.3	9 68.3	174 47.7
Lidingö	3 77.3	188 45.5	1 84.8	135 50.9
Nacka	4 75.9	88 53.9	14 67.4	124 51.9
Vellinge	5 75.8	133 49.5	15 66.8	200 44.5
Lomma	6 75.0	141 49.2	8 69.4	273 36.0
Vaxholm	7 72.6	223 43.0	24 63.9	58 58.2
Sollentuna	8 71.0	85 54.5	3 78.8	125 51.9
Solna	9 70.5	171 46.5	4 78.7	219 43.1
Österåker	10 69.6	280 34.7	12 68.0	157 49.2
Höganäs	11 69.6	15 68.3	11 68.1	191 46.0
Kungsbacka	12 68.6	162 47.4	45 60.1	146 50.1
Staffanstorp	13 68.4	235 42.1	39 60.9	247 40.3
Öckerö	14 68.3	288 31.5	184 47.2	31 63.1
Härryda	15 68.3	78 55.7	21 64.3	51 59.0
Värmdö	16 68.0	261 38.5	25 63.9	154 49.3
Sundbyberg	17 67.9	159 47.6	27 63.7	218 43.2
Mölndal	18 67.9	146 48.4	52 58.2	156 49.3
Vallentuna	19 67.8	155 47.7	10 68.2	61 58.1
Knivsta	20 67.5	278 35.4	93 53.7	183 46.7
Lerum	21 66.6	208 44.4	96 53.5	62 58.0
Ekerö	22 66.5	217 43.6	100 53.0	149 49.7

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Trosa	23 66.4	224 42.9	113 51.5	88 55.2
Kävlinge	24 66.2	189 45.5	5 74.1	138 50.7
Åre	25 66.1	112 51.1	177 47.3	47 59.6
Kungälv	26 65.9	119 50.3	98 53.2	222 43.0
Partille	27 65.7	282 33.4	32 62.4	202 44.4
Svedala	28 65.2	160 47.5	20 65.4	91 55.0
Habo	29 65.1	273 35.8	109 52.2	55 58.6
Tyresö	30 65.1	269 37.2	69 55.7	167 48.7
Mörbylånga	31 64.2	158 47.6	153 48.8	79 56.1
Båstad	32 63.6	190 45.5	87 54.2	87 55.4
Salem	33 63.4	249 39.7	29 63.5	141 50.6
Tjörn	34 63.3	218 43.6	116 51.2	209 43.8
Nykvarn	35 62.5	260 38.6	73 55.5	106 53.5
Ängelholm	36 62.0	43 59.8	60 56.8	129 51.6
Leksand	37 61.8	33 61.9	19 65.6	188 46.2
Varberg	38 61.7	214 43.7	154 48.7	192 45.9
Stockholm	39 61.3	233 42.1	7 71.5	221 43.0
Stenungsund	40 60.8	61 57.8	88 54.2	99 54.4
Hammarö	41 60.4	284 32.5	192 47.0	169 48.6
Ale	42 60.4	242 40.9	67 55.9	89 55.1
Järfälla	43 60.2	267 37.3	38 60.9	145 50.3
Krokom	44 60.1	46 59.6	252 39.7	49 59.1
Ystad	45 60.0	111 51.3	55 57.3	246 40.4
Orust	46 60.0	26 64.9	198 46.6	6 69.4

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Umeå	47 59.6	51 59.2	123 50.6	285 30.1
Lund	48 59.6	58 58.2	79 54.8	220 43.1
Huddinge	49 59.5	250 39.6	30 62.7	208 43.8
Bollebygd	50 58.8	266 37.3	53 58.1	83 55.7
Grästorp	51 58.5	19 67.4	235 43.0	8 68.8
Sotenäs	52 58.3	194 45.3	130 50.3	65 57.2
Alingsås	53 58.2	147 48.4	86 54.3	112 52.5
Höör	54 58.1	241 41.0	51 58.3	50 59.0
Uppsala	55 57.9	174 46.0	103 52.7	164 48.8
Lidköping	56 57.8	204 44.7	33 62.4	43 60.6
Håbo	57 57.6	229 42.6	151 49.0	270 36.3
Upplands-Bro	58 57.4	227 42.8	40 60.8	254 39.0
Vaggeryd	59 57.1	166 46.9	78 55.1	108 53.2
Strömstad	60 56.9	83 54.8	94 53.5	48 59.2
Jönköping	61 56.5	237 41.9	161 48.3	186 46.4
Falkenberg	62 56.4	117 50.9	110 52.2	170 48.5
Vadstena	63 56.1	52 59.1	213 45.8	73 56.7
Skellefteå	64 56.0	143 49.0	64 56.3	260 38.2
Gagnef	65 55.9	240 41.2	205 46.2	76 56.3
Värnamo	66 55.7	65 57.4	74 55.4	199 44.6
Vännäs	67 55.7	74 56.0	211 45.8	267 36.8
Upplands Väsby	68 55.6	286 32.0	46 58.9	227 42.6
Ulricehamn	69 55.6	200 44.9	47 58.8	67 57.1
Skövde	70 55.6	173 46.2	66 56.1	97 54.6

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Härjedalen	71 55.5	24 65.2	281 32.6	22 64.6
Falun	72 55.5	222 43.1	179 47.3	159 49.1
Karlsborg	73 55.4	177 46.0	186 47.1	32 63.1
Karlstad	74 55.2	247 39.7	84 54.4	257 38.7
Piteå	75 55.1	149 48.2	83 54.4	229 42.4
Vårgårda	76 55.0	100 52.9	209 45.9	201 44.5
Hjo	77 54.9	252 39.5	168 48.1	123 52.0
Simrishamn	78 54.8	38 60.6	59 56.8	136 50.9
Tranemo	79 54.8	16 68.2	104 52.6	18 65.0
Lekeberg	80 54.7	281 34.3	48 58.7	117 52.2
Malung-Sälen	81 54.7	72 56.4	207 46.2	114 52.3
Kiruna	82 54.6	253 39.1	22 64.1	290 10.1
Mullsjö	83 54.4	192 45.3	258 38.2	242 40.9
Luleå	84 54.4	179 45.7	85 54.3	272 36.1
Haninge	85 54.4	264 38.0	13 67.7	172 48.1
Skurup	86 54.3	244 40.7	76 55.3	175 47.7
Ydre	87 54.2	178 46.0	163 48.3	17 65.1
Arjeplog	88 54.2	1 85.6	210 45.9	42 60.9
Östhammar	89 54.2	77 55.8	112 51.9	122 52.0
Linköping	90 54.1	257 38.9	35 61.4	252 39.3
Söderköping	91 54.0	231 42.5	232 43.6	177 47.4
Östersund	92 54.0	68 56.7	90 53.9	236 41.6
Jokkmokk	93 54.0	8 71.7	203 46.2	131 51.4
Strängnäs	94 53.9	37 61.0	62 56.4	286 27.3

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Tanum	95 53.9	202 44.8	204 46.2	2 71.2
Arvidsjaur	96 53.8	39 60.4	56 57.1	30 63.2
Säter	97 53.7	13 69.2	191 47.0	116 52.2
Vindeln	98 53.6	27 64.7	183 47.2	163 48.9
Aneby	99 53.4	251 39.5	219 44.9	11 68.1
Gnesta	100 53.3	47 59.4	195 46.7	155 49.3
Halmstad	101 53.1	87 53.9	26 63.7	161 49.0
Karlskrona	102 53.1	236 41.9	152 48.9	139 50.6
Gällivare	103 53.1	272 36.5	17 66.4	281 33.2
Kalmar	104 53.0	245 40.4	126 50.4	130 51.5
Robertsfors	105 52.9	44 59.7	254 39.6	120 52.0
Storuman	106 52.9	55 58.7	125 50.5	195 45.3
Götene	107 52.8	210 44.3	70 55.6	35 62.8
Oskarshamn	108 52.7	213 44.0	50 58.5	33 62.9
Laholm	109 52.5	268 37.3	172 47.8	72 56.9
Mark	110 52.5	196 45.0	117 51.1	86 55.5
Göteborg	111 52.3	164 47.3	102 52.7	253 39.3
Boden	112 52.1	134 49.5	274 34.1	266 37.0
Växjö	113 52.1	234 42.1	77 55.1	214 43.5
Nynäshamn	114 51.9	169 46.6	44 60.1	181 46.8
Mora	115 51.6	238 41.7	239 41.7	243 40.6
Mariestad	116 51.5	163 47.4	124 50.6	34 62.8
Tidaholm	117 51.5	130 49.6	63 56.4	46 60.0
Örnsköldsvik	118 51.5	49 59.2	174 47.7	263 37.7

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Kumla	119 51.5	151 48.1	61 56.7	148 50.0
Årjäng	120 51.4	157 47.6	108 52.3	56 58.5
Rättvik	121 51.3	129 49.6	18 65.8	151 49.5
Västerås	122 51.1	186 45.6	43 60.2	280 33.9
Borås	123 51.1	89 53.8	111 52.1	176 47.4
Kil	124 51.1	94 53.3	148 49.2	162 49.0
Burlöv	125 50.8	270 36.9	41 60.7	284 31.4
Norrtälje	126 50.8	212 44.1	57 57.1	105 53.5
Borgholm	127 50.7	201 44.8	139 49.6	23 64.3
Hudiksvall	128 50.6	35 61.1	68 55.8	119 52.0
Pajala	129 50.2	7 72.8	277 33.8	95 54.8
Svalöv	130 50.2	221 43.3	131 50.2	240 41.1
Kinda	131 50.1	104 52.4	143 49.4	102 53.8
Mjölby	132 50.1	132 49.5	182 47.2	230 42.2
Vimmerby	133 50.0	206 44.5	156 48.5	84 55.6
Norsjö	134 50.0	5 79.3	89 54.1	225 42.9
Essunga	135 49.9	9 70.0	218 45.0	12 67.8
Älvdalen	136 49.9	92 53.4	248 41.1	9 68.7
Karlshamn	137 49.9	25 65.0	199 46.4	70 56.9
Herrljunga	138 49.7	226 42.9	176 47.5	216 43.3
Trollhättan	139 49.7	93 53.3	162 48.3	205 44.2
Smedjebacken	140 49.7	29 62.9	208 46.0	5 70.0
Trelleborg	141 49.6	271 36.8	54 57.6	226 42.8
Sundsvall	142 49.5	176 46.0	247 41.2	259 38.2

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Sigtuna	143 49.5	258 38.6	34 61.5	168 48.6
Örebro	144 49.5	275 35.8	95 53.5	277 34.4
Berg	145 49.2	36 61.0	249 41.0	85 55.6
Botkyrka	146 49.2	205 44.6	31 62.6	278 34.3
Nordmaling	147 49.2	11 69.4	262 37.4	283 31.6
Sölvesborg	148 49.1	152 48.1	167 48.1	53 58.8
Ljusdal	149 49.1	79 55.4	181 47.2	38 62.3
Gislaved	150 49.0	56 58.4	114 51.4	77 56.1
Vara	151 49.0	32 62.0	158 48.4	4 70.1
Arvika	152 49.0	66 56.9	81 54.4	233 41.9
Enköping	153 48.8	220 43.4	165 48.2	288 21.8
Tibro	154 48.6	219 43.5	72 55.5	15 65.9
Sjöbo	155 48.6	262 38.3	36 61.1	121 52.0
Helsingborg	156 48.5	246 40.1	16 66.6	255 39.0
Eksjö	157 48.5	99 53.0	164 48.2	166 48.7
Åtvidaberg	158 48.4	197 45.0	115 51.4	94 54.8
Forshaga	159 48.4	40 60.3	180 47.3	180 46.8
Lysekil	160 48.2	30 62.8	215 45.7	152 49.3
Vetlanda	161 48.2	124 49.9	127 50.4	40 61.3
Gotland	162 48.1	90 53.6	290 14.0	184 46.6
Sorsele	163 48.1	28 64.2	268 35.6	193 45.8
Älmhult	164 48.1	82 54.9	193 46.9	271 36.2
Nora	165 48.0	31 62.6	250 40.8	189 46.1
Sunne	166 47.9	105 52.3	121 50.7	107 53.4

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Ovanåker	167 47.9	54 58.8	238 41.7	3 70.4
Tranås	168 47.7	115 51.0	220 44.8	45 60.2
Uddevalla	169 47.6	136 49.3	146 49.3	140 50.6
Västervik	170 47.6	193 45.3	138 49.6	185 46.5
Övertorneå	171 47.5	6 75.3	49 58.6	59 58.2
Gnosjö	172 47.4	263 38.0	224 44.5	101 54.0
Hörby	173 47.2	209 44.3	71 55.6	258 38.4
Ödeshög	174 47.2	126 49.9	190 47.0	64 57.6
Karlskoga	175 47.1	131 49.5	144 49.3	265 37.2
Norrköping	176 47.0	243 40.9	28 63.7	262 37.8
Älvsbyn	177 46.9	42 59.8	257 38.8	197 45.1
Gävle	178 46.8	216 43.7	82 54.4	128 51.7
Skara	179 46.8	73 56.3	142 49.4	75 56.4
Eslöv	180 46.8	259 38.6	105 52.6	160 49.0
Torsås	181 46.7	154 47.7	270 35.2	39 62.3
Mönsterås	182 46.5	23 65.5	227 43.9	10 68.6
Boxholm	183 46.2	150 48.1	253 39.7	14 66.2
Dals-Ed	184 46.2	10 69.5	200 46.4	28 63.4
Falköping	185 46.2	211 44.2	160 48.3	57 58.4
Torsby	186 46.0	127 49.7	132 50.1	142 50.5
Munkedal	187 46.0	215 43.7	202 46.3	37 62.5
Ljungby	188 45.9	144 48.6	80 54.7	238 41.3
Åsele	189 45.9	4 79.7	275 33.9	109 53.1
Malmö	190 45.9	230 42.5	58 57.1	275 35.1

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Orsa	191 45.8	142 49.1	171 47.9	206 44.0
Kalix	192 45.8	225 42.9	260 37.7	137 50.9
Arboga	193 45.8	80 55.1	206 46.2	217 43.2
Surahammar	194 45.8	86 54.4	129 50.3	132 51.2
Hallstahammar	195 45.7	182 45.7	106 52.5	251 39.4
Tomelilla	196 45.6	62 57.7	42 60.3	179 46.9
Bjurholm	197 45.5	69 56.6	282 32.2	276 34.4
Lycksele	198 45.4	138 49.3	170 47.9	287 23.3
Södertälje	199 45.3	228 42.6	37 61.0	248 40.3
Vänersborg	200 45.2	239 41.3	189 47.0	81 55.9
Landskrona	201 45.2	255 39.0	23 64.0	237 41.4
Örkelljunga	202 45.0	107 52.2	6 72.8	13 66.8
Kristianstad	203 44.8	254 39.1	101 52.9	269 36.4
Svenljunga	204 44.8	70 56.6	166 48.1	71 56.9
Nyköping	205 44.8	181 45.7	137 49.7	264 37.2
Motala	206 44.4	185 45.6	119 51.0	234 41.8
Vansbro	207 44.3	12 69.3	264 36.9	133 51.2
Lilla Edet	208 44.3	283 32.7	223 44.6	92 54.9
Tierp	209 44.1	41 60.2	231 43.6	82 55.7
Sandviken	210 44.0	67 56.7	118 51.1	78 56.1
Sävsjö	211 43.9	81 55.0	243 41.4	104 53.6
Sala	212 43.9	140 49.2	228 43.8	153 49.3
Nässjö	213 43.7	114 51.0	178 47.3	115 52.3
Älvkarleby	214 43.6	265 37.8	197 46.7	36 62.8

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Timrå	215 43.6	84 54.8	287 28.0	212 43.6
Ludvika	216 43.4	98 53.1	188 47.0	68 57.1
Finspång	217 43.4	285 32.4	141 49.4	100 54.1
Tingsryd	218 43.1	57 58.3	128 50.4	54 58.7
Åmål	219 42.9	22 66.7	236 42.8	171 48.2
Askersund	220 42.9	207 44.4	276 33.8	261 37.9
Olofström	221 42.8	59 58.2	149 49.2	60 58.1
Klippan	222 42.7	161 47.5	107 52.4	182 46.8
Vilhelmina	223 42.4	45 59.6	245 41.3	150 49.6
Oxelösund	224 42.4	14 68.3	135 49.8	289 13.8
Osby	225 42.2	145 48.5	136 49.7	98 54.4
Åstorp	226 42.1	277 35.5	65 56.2	110 53.0
Heby	227 42.1	248 39.7	241 41.6	52 59.0
Nordanstig	228 41.8	175 46.0	221 44.7	268 36.8
Eda	229 41.6	116 51.0	196 46.7	113 52.3
Mellerud	230 41.5	121 50.0	134 49.8	24 64.2
Valdemarsvik	231 41.4	120 50.3	237 42.3	74 56.7
Ockelbo	232 41.3	64 57.4	283 31.6	7 69.0
Hallsberg	233 41.3	290 28.0	185 47.1	279 34.2
Malå	234 41.2	2 83.1	288 21.7	213 43.5
Töreboda	235 40.7	118 50.3	194 46.9	19 64.8
Bollnäs	236 40.7	195 45.1	240 41.6	26 63.6
Bjuv	237 40.7	122 50.0	173 47.7	127 51.8
Markaryd	238 40.6	71 56.4	217 45.2	211 43.6

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Alvesta	239 40.6	125 49.9	234 43.1	232 42.0
Ånge	240 40.4	17 67.6	272 34.1	44 60.5
Bengtsfors	241 40.3	76 55.8	261 37.5	21 64.7
Bromölla	242 40.3	148 48.3	169 47.9	158 49.2
Eskilstuna	243 40.2	232 42.2	159 48.3	256 38.9
Överkalix	244 40.0	20 67.4	226 44.1	165 48.8
Hässleholm	245 39.9	287 31.5	212 45.8	228 42.6
Härnösand	246 39.7	113 51.1	263 37.4	239 41.2
Dorotea	247 39.5	3 81.6	284 31.0	118 52.0
Lindesberg	248 39.3	199 44.9	201 46.3	203 44.4
Hedemora	249 39.3	101 52.9	229 43.6	194 45.4
Strömsund	250 39.3	108 52.2	150 49.2	63 57.9
Uppvidinge	251 39.1	21 66.7	230 43.6	111 52.5
Kungsör	252 39.1	109 51.9	187 47.1	198 45.0
Kristinehamn	253 39.0	168 46.6	97 53.4	241 41.0
Ronneby	254 38.9	167 46.9	145 49.3	69 57.0
Emmaboda	255 38.9	50 59.2	265 36.4	27 63.4
Storfors	256 38.9	97 53.1	280 33.2	25 63.7
Sollefteå	257 38.5	203 44.7	246 41.3	249 39.7
Köping	258 38.4	139 49.3	222 44.6	245 40.5
Katrineholm	259 38.3	256 38.9	147 49.3	231 42.1
Hylte	260 38.3	91 53.6	157 48.5	134 51.2
Nybro	261 38.2	75 55.9	285 30.2	90 55.0
Grums	262 38.1	96 53.1	216 45.6	143 50.5

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Hofors	263 38.0	103 52.7	279 33.3	66 57.2
Haparanda	264 37.8	135 49.4	133 49.8	20 64.8
Färgelanda	265 37.7	102 52.7	269 35.5	93 54.8
Avesta	266 37.4	180 45.7	225 44.2	207 44.0
Hagfors	267 37.2	34 61.7	155 48.7	204 44.4
Bräcke	268 36.8	18 67.5	289 15.4	80 55.9
Ragunda	269 36.7	172 46.3	286 29.3	126 51.8
Östra Göinge	270 36.6	60 57.9	75 55.3	96 54.7
Lessebo	271 36.5	184 45.6	122 50.6	282 32.8
Borlänge	272 36.1	289 29.9	214 45.8	274 35.9
Vingåker	273 35.8	95 53.2	233 43.1	196 45.3
Skinnskatteberg	274 35.7	110 51.4	91 53.8	173 48.0
Säffle	275 35.7	156 47.7	140 49.5	215 43.4
Hultsfred	276 34.8	53 59.0	251 40.4	41 61.0
Munkfors	277 34.7	128 49.6	120 50.9	147 50.0
Söderhamn	278 34.5	153 48.1	175 47.6	29 63.3
Fagersta	279 34.3	48 59.3	99 53.2	187 46.3
Kramfors	280 33.6	198 44.9	242 41.5	224 42.9
Laxå	281 33.5	279 35.3	256 38.9	144 50.4
Flen	282 32.9	191 45.4	278 33.5	235 41.6
Degerfors	283 31.8	274 35.8	271 35.1	210 43.7
Norberg	284 31.7	123 50.0	267 36.3	244 40.5
Gullspång	285 30.5	276 35.6	259 37.7	16 65.7
Högsby	286 30.4	170 46.5	255 39.1	1 78.1

Kommun	TDR Total	Kultur/ Fritid	Ekonomi	Välfärd
Perstorp	287 28.1	165 47.2	244 41.4	250 39.5
Ljusnarsberg	288 28.1	183 45.7	92 53.8	103 53.6
Hällefors	289 27.6	137 49.3	266 36.3	178 47.3
Filipstad	290 26.6	63 57.7	273 34.1	223 42.9

Appendix 3. Klusteranalys av svenska kommuner

Vad appendixet innehåller. Appendixet redovisar en hierarkisk klusteranalys av samtliga 290 kommuner baserad på TDR:s 13 delindex, inklusive Befolkning. TDR Total och rangtal ingår inte i själva klustringen. Kommunerna grupperas först i fyra huvudgrupper. Varje huvudgrupp delas därefter i sina två omedelbara dottergrenar i Ward-trädet, vilket ger åtta hierarkiskt definierade undertyper. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod används. Tabellerna visar gruppstorlek, genomsnittlig TDR-rang och TDR-nivå, typiska kommuner samt de delindex som särskilt kännetecknar respektive grupp.

Tolkning. Klusterlösningen ska läsas som en typologi, inte som en ny ranking. Kommuner inom samma grupp har liknande profiler över de 13 delindexen, även när deras TDR Total skiljer sig. Undergrupperna beskriver nästa nivå i samma hierarki och är därför genuina underkategorier till de fyra huvudgrupperna.

Tabell 1. De fyra huvudgrupperna

Kluster	1
Benämning	Välmående tillväxt- och pendlingskommuner
N	34
Genomsnittlig TDR-rang	19,9
TDR-index, medel	68,10
Typiska kommuner	Värmdö, Kungsbacka, Tyresö, Ekerö, Kävlinge
Profil	Relativt starkt: 8 Hälsa, 7 Utbildning, 10 Miljö. Relativt svagt: 11 Kultur/Fritid, 4 Företagande, Välfärdsblock.

Kluster	2
Benämning	Stabila små- och mellankommuner
N	81
Genomsnittlig TDR-rang	92,5
TDR-index, medel	54,51
Typiska kommuner	Mark, Söderköping, Östhammar, Falkenberg, Ulricehamn
Profil	Relativt starkt: 2 Arbetsmarknad, 5 Bostäder, 3 Inkomster. Relativt svagt: 6 Tillgänglighet/Infrastruktur, 10 Miljö, 11 Kultur/Fritid.

Kluster	3
Benämning	Större regionala centra med sociala utmaningar
N	42
Genomsnittlig TDR-rang	152,3
TDR-index, medel	48,78
Typiska kommuner	Växjö, Gävle, Norrköping, Nyköping, Eslöv
Profil	Relativt starkt: 6 Tillgänglighet/Infrastruktur, 1 Befolkning, Ekonomiblock. Relativt svagt: 9 Trygghet, 4 Företagande, 11 Kultur/Fritid.

Kluster	4
Benämning	Mindre perifera kommuner med lokal styrka
N	133
Genomsnittlig TDR-rang	207,8
TDR-index, medel	43,01
Typiska kommuner	Tierp, Arboga, Svenljunga, Hedemora, Markaryd
Profil	Relativt starkt: 11 Kultur/Fritid, 4 Företagande, Välfärdsblock. Relativt svagt: 5 Bostäder, 8 Hälsa, 7 Utbildning.

Huvudgrupperna ordnar sig tydligt efter genomsnittlig TDR-nivå trots att TDR Total inte har använts som klustervariabel. Det betyder samtidigt inte att klustren bara är ranggrupper; profilerna skiljer sig systematiskt mellan kommuntyperna.

Tabell 2. Hierarkisk uppdelning i åtta undertyper

Undergrupp	1A
Benämning	Högpresterande storstadsnära kommuner
N	12
Genomsnittlig TDR-rang	12,5
TDR-index, medel	71,96
Typiska kommuner	Sollentuna, Nacka, Solna, Täby, Lidingö
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Miljö, Ekonomiblock, Utbildning; lägre främst i Bostäder, Trygghet, Befolkning.

Undergrupp	1B
Benämning	Starka pendlings- och tillväxtkommuner
N	22
Genomsnittlig TDR-rang	23,9
TDR-index, medel	65,99
Typiska kommuner	Lerum, Kungsbacka, Ekerö, Värmdö, Svedala
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Bostäder, Trygghet, Befolkning; lägre främst i Miljö, Ekonomiblock, Utbildning.

Undergrupp	2A
Benämning	Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka
N	28
Genomsnittlig TDR-rang	79,1
TDR-index, medel	56,44
Typiska kommuner	Orust, Östhammar, Vadstena, Grästorp, Simrishamn
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Företagande, Välfärdsblock, Kultur/Fritid; lägre främst i Tillgänglighet/Infrastruktur, Befolkning, Ekonomiblock.

Undergrupp	2B
Benämning	Stabila regionala små- och mellankommuner
N	53
Genomsnittlig TDR-rang	99,5
TDR-index, medel	53,49
Typiska kommuner	Mark, Västervik, Skellefteå, Kumla, Falun
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Tillgänglighet/Infrastruktur, Befolkning, Ekonomiblock; lägre främst i Företagande, Välfärdsblock, Kultur/Fritid.

Undergrupp	3A
Benämning	Starkare regionala centra
N	26
Genomsnittlig TDR-rang	112,4
TDR-index, medel	52,46
Typiska kommuner	Växjö, Västerås, Göteborg, Örebro, Karlstad
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Befolkning, Hälsa, Utbildning; lägre främst i Välfärdsblock, Trygghet, Företagande.

Undergrupp	3B
Benämning	Svagare regionala centra
N	16
Genomsnittlig TDR-rang	217,2
TDR-index, medel	42,80
Typiska kommuner	Katrineholm, Nyköping, Eslöv, Vänersborg, Hässleholm
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Välfärdsblock, Trygghet, Företagande; lägre främst i Befolkning, Hälsa, Utbildning.

Undergrupp	4A
Benämning	Strukturellt stabila perifera kommuner
N	81
Genomsnittlig TDR-rang	187,1
TDR-index, medel	45,66
Typiska kommuner	Arboga, Tierp, Svenljunga, Sala, Vetlanda
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Befolkning, Bostäder, Inkomster; lägre främst i Företagande, Kultur/Fritid, Trygghet.

Undergrupp	4B
Benämning	Glesa/perifera kommuner med lokal styrka
N	52
Genomsnittlig TDR-rang	239,9
TDR-index, medel	38,89
Typiska kommuner	Färgelanda, Tingsryd, Strömsund, Hultsfred, Hylte
Särdrag inom huvudgruppen	Högre än huvudgruppen främst i Företagande, Kultur/Fritid, Trygghet; lägre främst i Befolkning, Bostäder, Inkomster.

Benämningarna är analytiska arbetsnamn. De bygger på respektive grupps profil och bör förstås deskriptivt. Kolumnen Särdrag inom huvudgruppen jämför varje undertyp med genomsnittet för dess egen huvudgrupp, inte med rikets samtliga kommuner.

Kommuner per undertyp

1A – Högpresterande storstadsnära kommuner (N=12)

Danderyd, Huddinge, Lidingö, Lomma, Nacka, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vaxholm, Vellinge

1B – Starka pendlings- och tillväxtkommuner (N=22)

Ekerö, Habo, Hammarö, Härryda, Knivsta, Kungsbacka, Kungälv, Kävlinge, Lerum, Mölndal, Nykvarn, Partille, Salem, Staffanstorp, Svedala, Tjörn, Tyresö, Vallentuna, Varberg, Värmdö, Öckerö, Österåker

2A – Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka (N=28)

Arvidsjaur, Borgholm, Båstad, Gislaved, Grästorp, Härjedalen, Höganäs, Krokom, Leksand, Malung-Sälen, Mörbylånga, Orust, Robertsfors, Simrishamn, Storuman, Strömstad, Säter, Tanum, Tranemo, Trosa, Vadstena, Vindeln, Ydre, Älvdalen, Älvsbyn, Åre, Årjäng, Östhammar

2B – Stabila regionala små- och mellankommuner (N=53)

Ale, Alingsås, Aneby, Boden, Bollebygd, Enköping, Falkenberg, Falun, Gagnef, Gällivare, Götene, Hallstahammar, Hjo, Håbo, Karlsborg, Karlskoga, Karlskrona, Kiruna, Kumla, Laholm, Lekeberg, Lidköping, Ljungby, Luleå, Mariestad, Mark, Mjölby, Mora, Motala, Mullsjö, Oskarshamn, Oxelösund, Piteå, Skellefteå, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strängnäs, Sundsvall, Svalöv, Söderköping, Tibro, Tidaholm, Ulricehamn, Vaggeryd, Vännäs, Värnamo, Västervik, Vårgårda, Ystad, Ängelholm, Åtvidaberg, Östersund

3A – Starkare regionala centra (N=26)

Borås, Botkyrka, Burlöv, Göteborg, Halmstad, Haninge, Helsingborg, Järfälla, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Landskrona, Linköping, Lund, Malmö, Norrköping, Sigtuna, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro

3B – Svagare regionala centra (N=16)

Borlänge, Eskilstuna, Eslöv, Finspång, Gävle, Hässleholm, Katrineholm, Kristianstad, Kristinehamn, Lessebo, Nyköping, Trelleborg, Uddevalla, Vänersborg, Älvkarleby, Åstorp

4A – Strukturellt stabila perifera kommuner (N=81)

Alvesta, Arboga, Arvika, Askersund, Avesta, Bengtsfors, Bjurholm, Bjuv, Bollnäs, Boxholm, Bromölla, Eksjö, Emmaboda, Essunga, Falköping, Forshaga, Gnesta, Gnosjö, Gotland, Hallsberg, Heby, Hedemora, Herrljunga, Hudiksvall, Härnösand, Hörby, Höör, Kalix, Karlshamn, Kil, Kinda, Klippan, Kungsör, Köping, Lilla Edet, Lindesberg, Ljusdal, Ludvika, Lycksele, Lysekil, Markaryd, Mellerud, Munkedal, Mönsterås, Nora, Nordmaling, Norrtälje, Nynäshamn, Nässjö, Olofström, Orsa, Osby, Ovanåker, Ronneby, Rättvik, Sala, Sandviken, Sjöbo, Skara, Skurup, Smedjebacken, Storfors, Sunne, Surahammar, Svenljunga, Sävsjö, Sölvesborg, Tierp, Timrå, Tomelilla, Torsås, Tranås, Töreboda, Valdemarsvik, Vara, Vetlanda, Vimmerby, Älmhult, Ödeshög, Örkelljunga, Örnsköldsvik

4B – Glesa/perifera kommuner med lokal styrka (N=52)

Arjeplog, Berg, Bräcke, Dals-Ed, Degerfors, Dorotea, Eda, Fagersta, Filipstad, Flen, Färgelanda, Grums, Gullspång, Hagfors, Haparanda, Hofors, Hultsfred, Hylte, Hällefors, Högsby, Jokkmokk, Kramfors, Laxå, Ljusnarsberg, Malå, Munkfors, Norberg, Nordanstig, Norsjö, Nybro, Ockelbo, Pajala, Perstorp, Ragunda, Skinnskatteberg, Sollefteå, Sorsele, Strömsund, Säffle, Söderhamn, Tingsryd, Torsby, Uppvidinge, Vansbro, Vilhelmina, Vingåker, Åmål, Ånge, Åsele, Östra Göinge, Överkalix, Övertorneå

Metodnot

Analysen omfattar 13 TDR-delindex på jämförbar indexskala. Hierarkisk klustring har genomförts med euklidiskt avstånd och Wards metod. Lösningar med 3–10 kluster jämfördes. Fyra huvudkluster valdes eftersom lösningen hade högst silhouette-värde och lägst Davies–Bouldin-index bland de prövade lösningarna, samtidigt som den gav en tolkningsbar struktur. Undergrupperna 1A–4B är inte en separat åttaklusterlösning, utan de två omedelbara dottergrenarna inom vart och ett av de fyra huvudklustren.

Appendix 3.1. Kommunernas klustertillhörighet länsvis

Syfte. Tabellen redovisar samtliga kommuner grupperade efter län och visar deras placering i den hierarkiska klusteranalysen. Huvudkluster avser fyrklusterlösningen och undertyp avser den omedelbara undergrenen inom respektive huvudkluster (1A–4B). TDR-rang redovisas som orienterande referens men har inte använts för att skapa klustren. Tabellen gör det möjligt att se om ett län domineras av en viss kommuntyp eller rymmer flera tydligt skilda profiler.

Länsindelning. Länstillhörigheten följer SCB:s kommun- och länsindelning 2026. Kommunerna är alfabetiskt ordnade inom respektive län.

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Stockholms län				
Botkyrka	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	146
Danderyd	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	2
Ekerö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	22
Haninge	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	85
Huddinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	49
Järfälla	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	43
Lidingö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	3
Nacka	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	4
Norrtälje	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	126
Nykvarn	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	35
Nynäshamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	114
Salem	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	33
Sigtuna	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	143
Sollentuna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	8
Solna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	9
Stockholm	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	39
Sundbyberg	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	17
Södertälje	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	199
Tyresö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	30
Täby	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	1
Upplands Väsby	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	68

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Upplands-Bro	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	58
Vallentuna	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	19
Vaxholm	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	7
Värmdö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	16
Österåker	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	10
Uppsala län				
Enköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	153
Heby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	227
Håbo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	57
Knivsta	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	20
Tierp	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	209
Uppsala	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	55
Älvkarleby	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	214
Östhammar	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	89
Södermanlands län				
Eskilstuna	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	243
Flen	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	282
Gnesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	100
Katrineholm	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	259
Nyköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	205
Oxelösund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	224
Strängnäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	94
Trosa	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	23
Vingåker	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	273
Östergötlands län				
Boxholm	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	183
Finspång	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	217
Kinda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	131
Linköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	90

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Mjölby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	132
Motala	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	206
Norrköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	176
Söderköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	91
Vadstena	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	63
Valdemarsvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	231
Ydre	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	87
Åtvidaberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	158
Ödeshög	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	174
Jönköpings län				
Aneby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	99
Eksjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	157
Gislaved	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	150
Gnosjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	172
Habo	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	29
Jönköping	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	61
Mullsjö	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	83
Nässjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	213
Sävsjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	211
Tranås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	168
Vaggeryd	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	59
Vetlanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	161
Värnamo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	66
Kronobergs län				
Alvesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	239
Lessebo	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	271
Ljungby	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	188
Markaryd	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	238

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Tingsryd	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	218
Uppvidinge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	251
Växjö	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	113
Älmhult	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	164
Kalmar län				
Borgholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	127
Emmaboda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	255
Hultsfred	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	276
Högsby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	286
Kalmar	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	104
Mönsterås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	182
Mörbylånga	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	31
Nybro	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	261
Oskarshamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	108
Torsås	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	181
Vimmerby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	133
Västervik	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	170
Gotlands län				
Gotland	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	162
Blekinge län				
Karlshamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	137
Karlskrona	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	102
Olofström	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	221
Ronneby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	254
Sölvesborg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	148
Skåne län				
Bjuv	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	237
Bromölla	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	242
Burlöv	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	125

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Båstad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	32
Eslöv	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	180
Helsingborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	156
Hässleholm	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	245
Höganäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	11
Hörby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	173
Höör	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	54
Klippan	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	222
Kristianstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	203
Kävlinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	24
Landskrona	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	201
Lomma	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	6
Lund	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	48
Malmö	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	190
Osby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	225
Perstorp	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	287
Simrishamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	78
Sjöbo	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	155
Skurup	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	86
Staffanstorp	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	13
Svalöv	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	130
Svedala	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	28
Tomelilla	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	196
Trelleborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	141
Vellinge	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1A	Högpresterande storstadsnära	5
Ystad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	45
Ängelholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	36
Åstorp	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	226

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Örkelljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	202
Östra Göinge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	270
Hallands län				
Falkenberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	62
Halmstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	101
Hylte	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	260
Kungsbacka	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	12
Laholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	109
Varberg	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	38
Västra Götalands län				
Ale	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	42
Alingsås	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	53
Bengtsfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	241
Bollebygd	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	50
Borås	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	123
Dals-Ed	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	184
Essunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	135
Falköping	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	185
Färgelanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	265
Grästorp	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	51
Gullspång	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	285
Göteborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	111
Götene	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	107
Herrljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	138
Hjo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	77
Härryda	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	15
Karlsborg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	73
Kungälv	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	26

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Lerum	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	21
Lidköping	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	56
Lilla Edet	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	208
Lysekil	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	160
Mariestad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	116
Mark	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	110
Mellerud	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	230
Munkedal	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	187
Mölndal	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	18
Orust	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	46
Partille	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	27
Skara	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	179
Skövde	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	70
Sotenäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	52
Stenungsund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	40
Strömstad	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	60
Svenljunga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	204
Tanum	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	95
Tibro	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	154
Tidaholm	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	117
Tjörn	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	34
Tranemo	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	79
Trollhättan	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	139
Töreboda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	235
Uddevalla	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	169
Ulricehamn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	69
Vara	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	151
Vänersborg	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	200

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Vårgårda	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	76
Åmål	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	219
Öckerö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	14
Värmlands län				
Arvika	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	152
Eda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	229
Filipstad	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	290
Forshaga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	159
Grums	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	262
Hagfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	267
Hammarö	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	1B	Starka pendlings-/tillväxtkommuner	41
Karlstad	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	74
Kil	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	124
Kristinehamn	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	253
Munkfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	277
Storfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	256
Sunne	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	166
Säffle	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	275
Torsby	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	186
Årjäng	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	120
Örebro län				
Askersund	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	220
Degerfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	283
Hallsberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	233
Hällefors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	289
Karlskoga	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	175
Kumla	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	119
Laxå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	281

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Lekeberg	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	80
Lindesberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	248
Ljusnarsberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	288
Nora	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	165
Örebro	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	144
Västmanlands län				
Arboga	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	193
Fagersta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	279
Hallstahammar	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	195
Kungsör	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	252
Köping	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	258
Norberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	284
Sala	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	212
Skinnskatteberg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	274
Surahammar	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	194
Västerås	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	122
Dalarnas län				
Avesta	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	266
Borlänge	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	272
Falun	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	72
Gagnef	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	65
Hedemora	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	249
Leksand	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	37
Ludvika	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	216
Malung-Sälen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	81
Mora	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	115
Orsa	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	191
Rättvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	121

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Smedjebacken	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	140
Säter	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	97
Vansbro	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	207
Älvdalen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	136
Gävleborgs län				
Bollnäs	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	236
Gävle	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3B	Svagare regionala centra	178
Hofors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	263
Hudiksvall	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	128
Ljusdal	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	149
Nordanstig	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	228
Ockelbo	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	232
Ovanåker	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	167
Sandviken	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	210
Söderhamn	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	278
Västernorrlands län				
Härnösand	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	246
Kramfors	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	280
Sollefteå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	257
Sundsvall	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	142
Timrå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	215
Ånge	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	240
Örnsköldsvik	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	118
Jämtlands län				
Berg	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	145
Bräcke	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	268
Härjedalen	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	71
Krokom	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	44
Ragunda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	269

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Strömsund	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	250
Åre	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	25
Östersund	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	92
Västerbottens län				
Bjurholm	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	197
Dorotea	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	247
Lycksele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	198
Malå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	234
Nordmaling	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	147
Norsjö	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	134
Robertsfors	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	105
Skellefteå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	64
Sorsele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	163
Storuman	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	106
Umeå	3 – Större regionala centra med sociala utmaningar	3A	Starkare regionala centra	47
Vilhelmina	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	223
Vindeln	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	98
Vännäs	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	67
Åsele	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	189
Norrbottens län				
Arjeplog	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	88
Arvidsjaur	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	96
Boden	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	112
Gällivare	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	103
Haparanda	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	264
Jokkmokk	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	93
Kalix	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4A	Strukturellt stabila perifera	192
Kiruna	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	82

Kommun	Huvudkluster	Undertyp	Undertyp – arbetsnamn	TDR-rang
Luleå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	84
Pajala	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	129
Piteå	2 – Stabila små- och mellankommuner	2B	Stabila små-/mellankommuner	75
Älvsbyn	2 – Stabila små- och mellankommuner	2A	Lokalt företagande/välfärdsstyrka	177
Överkalix	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	244
Övertorneå	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4B	Glesa/perifera med lokal styrka	171

Länsvis sammanfattning

Som komplement till kommunregistret nedan sammanfattas för varje län vilken huvudgrupp som är vanligast. Detta är endast en beskrivning av fördelningen och ska inte tolkas som ett länsindex.

Län	N	Vanligaste huvudkluster	Antal	Andel
Stockholms län	26	1 – Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	17	65 %
Uppsala län	8	2 – Stabila små- och mellankommuner	3	38 %
Södermanlands län	9	Delad: 2, 3, 4	3	33 %
Östergötlands län	13	2 – Stabila små- och mellankommuner	6	46 %
Jönköpings län	13	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	6	46 %
Kronobergs län	8	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	5	62 %
Kalmar län	12	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	7	58 %
Gotlands län	1	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	1	100 %
Blekinge län	5	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	4	80 %
Skåne län	33	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	12	36 %
Hallands län	6	Delad: 1, 2	2	33 %
Västra Götalands län	49	2 – Stabila små- och mellankommuner	21	43 %
Värmlands län	16	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	12	75 %
Örebro län	12	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	8	67 %
Västmanlands län	10	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	8	80 %
Dalarnas län	15	Delad: 2, 4	7	47 %
Gävleborgs län	10	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	9	90 %
Västernorrlands län	7	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	6	86 %
Jämtlands län	8	Delad: 2, 4	4	50 %
Västerbottens län	15	4 – Mindre perifera kommuner med lokal styrka	9	60 %
Norrbottens län	14	Delad: 2, 4	7	50 %

Appendix 3a. Dendrogram – hierarkisk klusteranalys

Figuren redovisar den hierarkiska klusteranalysen av Sveriges 290 kommuner. Analysen bygger på TDR:s 13 delindex, inklusive Befolkning. TDR Total och kommunernas rangtal ingår inte i klustringen. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod har använts.

Kommunerna återfinns längst till vänster. Grenarnas sammanfogning visar på vilken nivå grupper förenas; avståndet avläses horisontellt. Den streckade vertikala linjen markerar skärningen i fyra huvudkluster. Dendrogrammet visas först i helhet och därefter i fem förstoringar, uppifrån och ned. Samma horisontella avståndsskala används i samtliga utsnitt.

Figur 3a.1. Dendrogrammet i sin helhet (översikt).

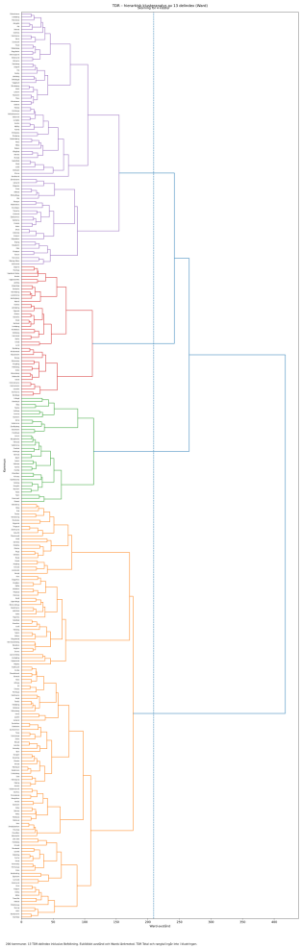

Figur 3a.2. Dendrogram – detalj 1 av 5 (uppifrån)

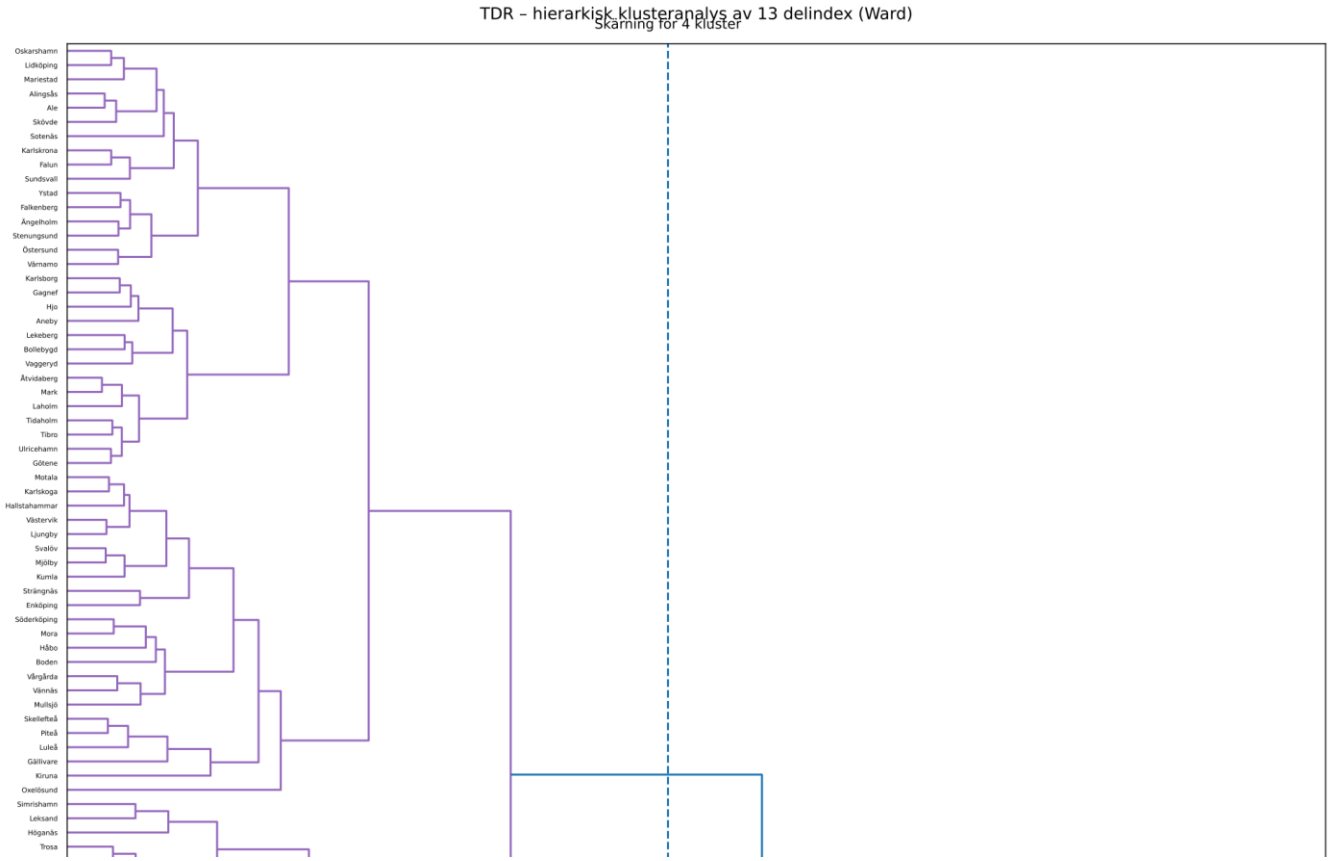

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.3. Dendrogram – detalj 2 av 5 (uppifrån)

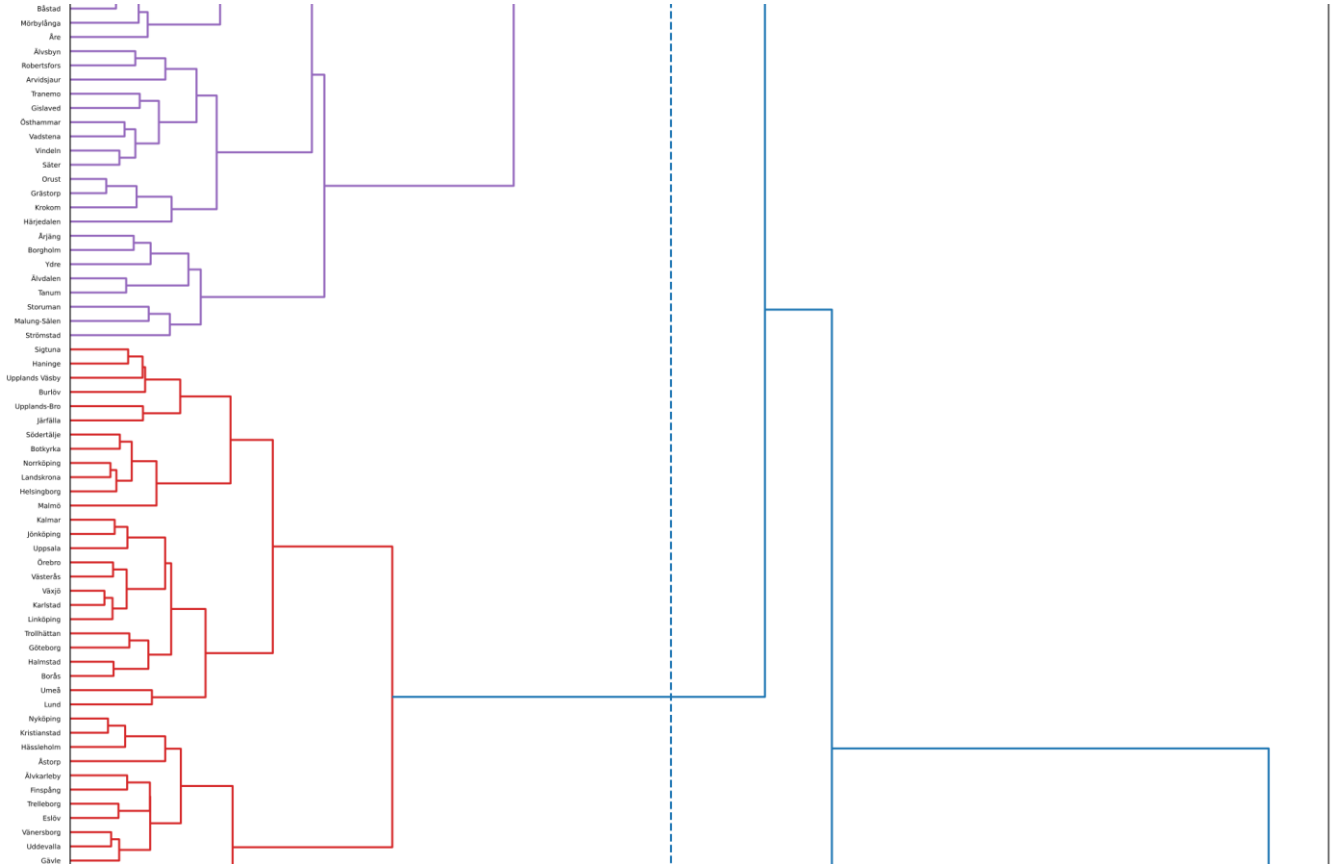

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.4. Dendrogram – detalj 3 av 5 (uppifrån)

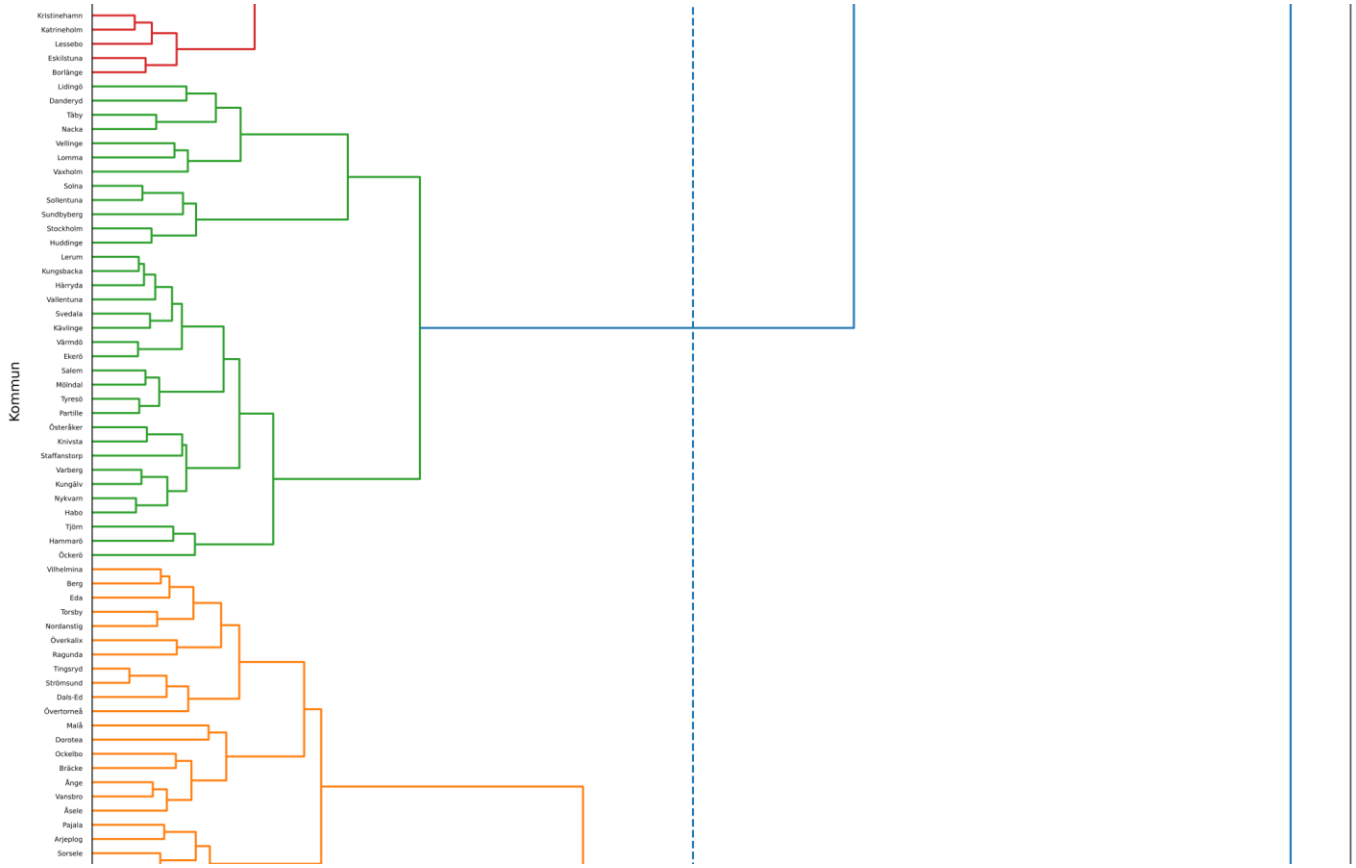

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.5. Dendrogram – detalj 4 av 5 (uppifrån)

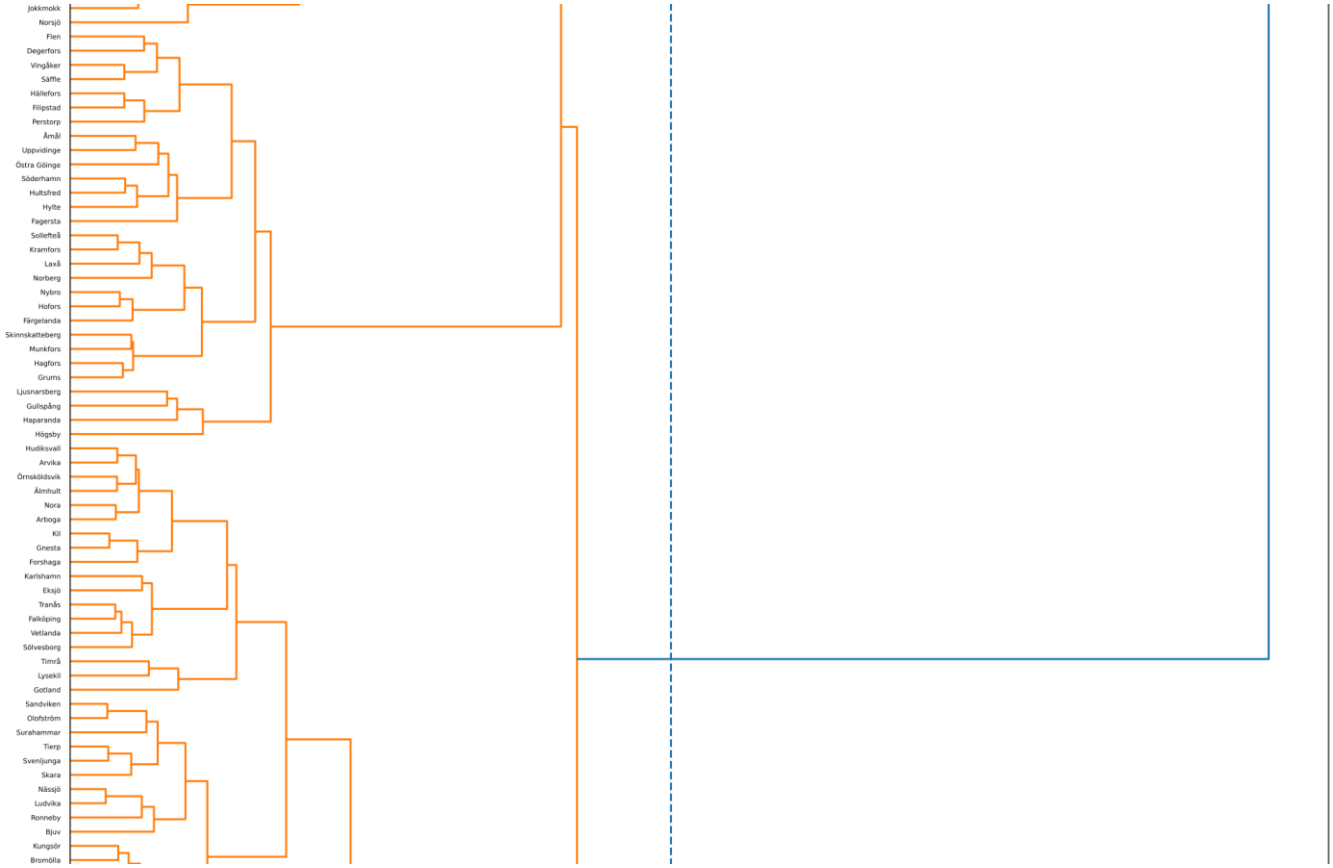

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Figur 3a.6. Dendrogram – detalj 5 av 5 (uppifrån)

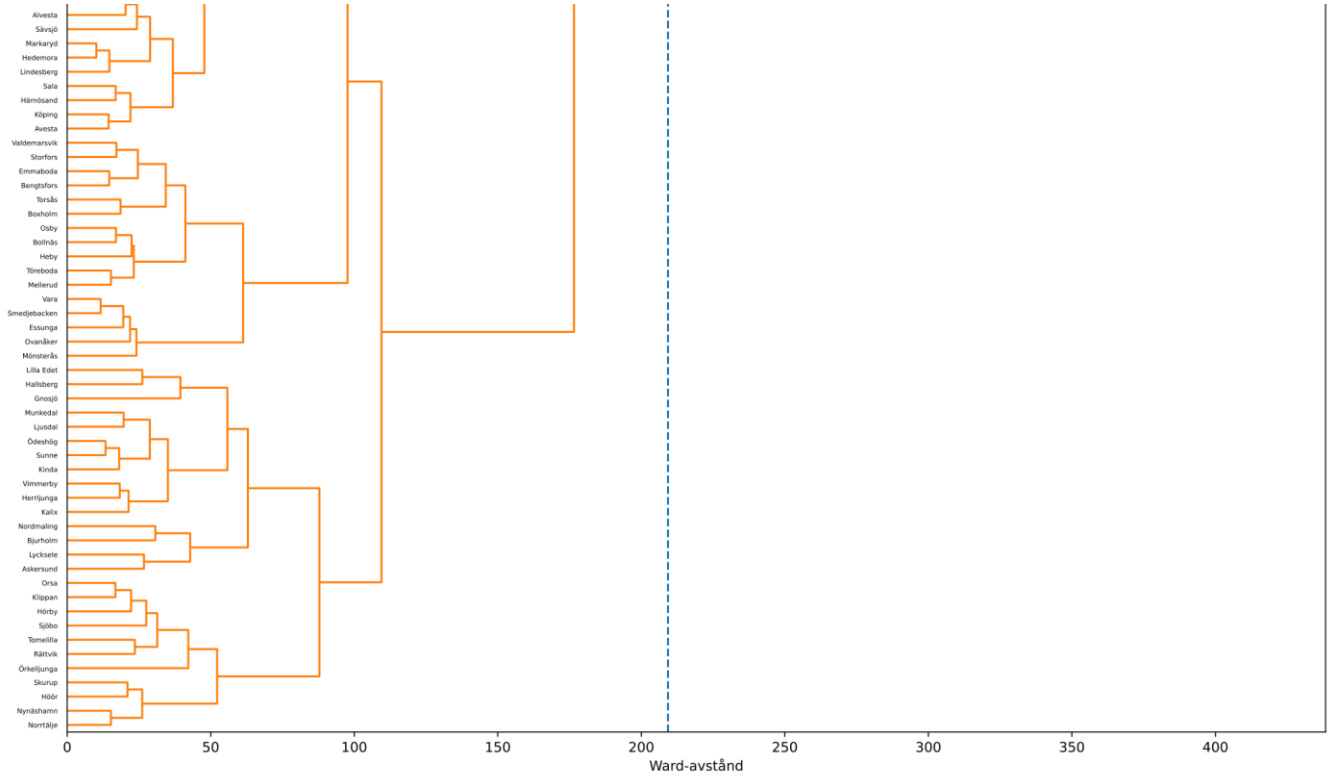

290 kommuner. 13 TDR-delindex inklusive Befolkning. Euklidiskt avstånd och Wards länkmetod. TDR Total och rangtal ingår inte i klustringen.

Utsnittet följer samma avståndsskala och ordning som helhetsfiguren.

Appendix 4

Metodbeskrivning för The Definitive Ranking (TDR)

Detta appendix beskriver den beräkningsmässiga konstruktionen av TDR från riktningskontrollerade indikatorer till slutligt totalindex och rangordning. Beskrivningen avser den slutliga analysmodellen med 290 kommuner och 13 delindex. Validering, alternativa normativa viktmodeller och jämförelser med externa rankingar ingår inte.

1. Analysenhet, datamängd och struktur

Analysenheten är kommun. Samtliga 290 svenska kommuner ingår i den slutliga analysfilen. TDR är hierarkiskt uppbyggt i två nivåer: indikatorer sammanförs först till kategoriindex (delindex), varefter 13 delindex sammanvägs till TDR Total.

De 13 delindexen är: Befolkning; Arbetsmarknad; Inkomster; Företagande; Bostäder; Tillgänglighet/Infrastruktur; Utbildning; Hälsa; Trygghet; Miljö; Kultur/Fritid; Välfärd/Robusthet – Ekonomiblock; samt Välfärd/Robusthet – Välfärdsblock.

Varje kategori har konstruerats enligt samma övergripande analyskedja. Kategorispecifika uppgifter om indikatorval, transformationer och eventuell hantering av saknade värden dokumenteras i respektive kategorimaterial.

2. Förbehandling av indikatorer

2.1 Bruttourval och slutligt indikatorurval

Utgångspunkten var ett bruttourval om cirka 180 kandidatindikatorer. Genom en successiv avgränsning reducerades detta till 121 indikatorer, vilka utgör TDR:s slutliga indikatoruppsättning. Urvalssteget föregick den statistiska sammanvägningen och fastställde därmed den datamängd som användes i de efterföljande korrelations- och PCA-analyserna.

Efter att den slutliga indikatoruppsättningen fastställts kontrollerades varje indikator med avseende på riktning, fördelning och datatäckning. Syftet var att skapa variabler som är jämförbara i riktning och lämpliga för korrelations- och PCA-analys.

2.2 Riktningskontroll

Samtliga indikatorer orienteras så att ett högre numeriskt värde representerar ett bättre utfall enligt den riktning som fastställts för indikatorn. Om en indikator ursprungligen är orienterad så att lägre värde är bättre, vänds den före fortsatt analys. Den enklaste vändningen är

$$x' = -x$$

En sådan teckenvändning ändrar inte indikatorns korrelationsstruktur annat än att tecknet på korrelationerna vänds. Rangordningen blir omvänd och den gemensamma indexriktningen kan därefter upprätthållas konsekvent.

2.3 Transformationer

Transformationer används när indikatorns fördelning motiverar detta. I utbildningskategorin logtransformeras exempelvis andelen med eftergymnasial utbildning enligt

$$x' = \ln(x)$$

Transformationen genomförs före standardisering och PCA. Den exakta transformationsregeln för varje indikator framgår av indikator- och kategoridokumentationen.

2.4 Saknade värden

Datatäckningen kontrolleras före den multivariata analysen. Hantering av saknade värden är kategorispecifik och dokumenteras i respektive kategorimaterial. Utbildningskategorin har full täckning för samtliga 10 indikatorer och kräver därför ingen imputering. Den slutliga filen med 13 delindex innehåller ett fullständigt kategoriindex för samtliga 290 kommuner.

3. Deskriptiv statistik och standardisering

För varje indikator beräknas deskriptiva fördelningsmått. Dessa omfattar n, antal och andel saknade värden, medelvärde, stickprovsstandardavvikelse, minimum, kvartiler, median, maximum, korrigerad stickprovsskevhet samt korrigerad excess kurtosis. Kvartiler beräknas med linjär interpolation på position (n - 1)p.

PCA:n genomförs på standardiserade indikatorer. För indikator i och kommun j beräknas z-värdet som

$$z_{ij} = (x_{ij} - \bar{x}_i) / s_i$$

där $\bar{x}_i$ är indikatorns medelvärde och s_i dess stickprovsstandardavvikelse.

Standardiseringen innebär att varje indikator går in i PCA:n med medelvärde 0 och standardavvikelse 1. PCA på de standardiserade variablerna är ekvivalent med PCA på deras korrelationsmatris.

4. Korrelationsanalys

Inom varje kategori beräknas Pearsons produktmomentkorrelation mellan de riktningskontrollerade och transformerade indikatorerna. Korrelationsmatrisen utgör underlag för PCA. För två variabler x och y beräknas korrelationen som

$$r_{xy} = \Sigma[(x_j - \bar{x})(y_j - \bar{y})] / \sqrt{\{\Sigma(x_j - \bar{x})^2 \cdot \Sigma(y_j - \bar{y})^2\}}$$

Korrelationsmatrisen används både som diagnostiskt underlag och som direkt indata till PCA. Inga rotationer används i den slutliga TDR-modellen.

5. PCA inom kategori

För varje kategori genomförs principal component analysis (PCA) på korrelationsmatrisen. Om en kategori innehåller p indikatorer ger analysen p ortogonala komponenter. För komponent k gäller eigenvärdesproblemet

$$R\, a_k = \lambda_k\, a_k$$

där R är korrelationsmatrisen, λ_k komponentens eigenvärde och a_k dess eigenvektor.

Komponentpoängen för kommun j kan skrivas

$$PC_{kj} = \Sigma_i\, a_{ik}\, z_{ij}$$

Faktorladdningen l_{ik} redovisas som korrelationen mellan indikator i och komponent k. För PCA på standardiserade variabler gäller sambandet

$$l_{ik} = a_{ik}\sqrt{\lambda_k}$$

Komponenternas tecken är matematiskt godtyckliga. Tecknen orienteras därför konsekvent för tolkning och beräkning. En samtidig teckenvändning av en komponent och dess koefficienter förändrar inte lösningens informationsinnehåll.

5.1 Urval av komponenter

Bärande komponenter väljs med Kaisers kriterium: komponenter med eigenvärde större än 1 behålls. Antalet behållna komponenter kan därför variera mellan kategorier. I utbildningskategorin behålls PC1 och PC2; de förklarar tillsammans 67,93 procent av total varians.

6. PCA-baserad viktning inom kategori

De behållna komponenterna viktas proportionellt mot sin förklarade varians inom den behållna lösningen. Om K komponenter behålls och λ_k är eigenvärdet för komponent k definieras komponentvikten som

$$\alpha_k = \lambda_k / \Sigma_{m=1}^{K} \lambda_m$$

Därmed gäller $\Sigma\alpha_k = 1$. Ett rått kategoriindex kan skrivas

$$I_j = \Sigma_{k=1}^{K} \alpha_k \, PC_{kj}$$

Eftersom varje komponent är en linjär kombination av de standardiserade indikatorerna kan samma index skrivas direkt som en indikatorform

$$I_j = \Sigma_i \, b_i \, z_{ij}, \quad \text{där} \quad b_i = \Sigma_{k=1}^{K} \alpha_k \, a_{ik}$$

Koefficienterna b_i kan därefter normaliseras till en explicit indikatorviktmodell med summan 1. Om $c = \Sigma_i b_i$ och $c > 0$ sätts

$$w_i = b_i / c, \quad \Sigma_i \, w_i = 1$$

Den normaliserade indikatorformen $I^* = \Sigma w_i z_i$ är en positiv linjär omskalning av I. Eftersom kategoriindexet i nästa steg z-standardiseras ger I och I^* samma standardiserade indexvärden och samma rangordning.

6.1 Exempel: utbildningskategorin

Utbildningskategorin omfattar 10 indikatorer. PC1 har eigenvärdet 5,6445 och PC2 eigenvärdet 1,1482. Komponentvikterna blir 0,8310 respektive 0,1690. Den behållna PC-modellen är därför

$$I = 0{,}8310 \cdot PC1 + 0{,}1690 \cdot PC2$$

Återräkning till de standardiserade indikatorerna ger en explicit indikatorviktmodell där vikterna summerar till 1. Denna procedur är den principiella modell som används för kategoriindexen; indikatorer, antal komponenter och erhållna vikter är kategorispecifika.

7. Skalning och rangordning av kategoriindex

Det råa kategoriindexet standardiseras över de 290 kommunerna och transformeras till TDR-skalan med medelvärde 50 och standardavvikelse 10:

$$TDR_category,j = 50 + 10 \cdot (I_j - \bar{I}) / s^I$$

Här är $\bar{I}$ medelvärdet och s^I stickprovsstandardavvikelsen för det råa kategoriindexet. En kommun med indexvärdet 50 ligger vid kommunmedelvärdet. En differens på 10 indexenheter motsvarar en standardavvikelse.

Kommunerna rangordnas fallande efter kategoriindexet. Rang 1 avser högsta indexvärde. Den slutliga gemensamma analysfilen innehåller kategoriindex och rang för samtliga 13 delindex och samtliga 290 kommuner.

8. Sammanvägning av 13 delindex till TDR Total

De 13 färdiga kategoriindexen sammanförs på kommunnamn. Därefter genomförs en ny PCA med kommun som analysenhet och kategoriindexen som variabler. PCA:n bygger på korrelationsmatrisen, vilket innebär att kategoriindexen behandlas som standardiserade variabler i den övergripande komponentanalysen.

I den slutliga modellen är PC1 och PC2 bärande enligt Kaisers kriterium. PC1 har eigenvärdet 5,5759 och förklarar 42,89 procent av total varians. PC2 har eigenvärdet 2,6359 och förklarar 20,28 procent. Tillsammans förklarar PC1 och PC2 63,17 procent av variationen i de 13 delindexen. PC3 har eigenvärdet 0,9581 och behålls därför inte.

8.1 Kategorivikter

Vid sammanvägningen till TDR Total används kvadrerade faktorladdningar. Syftet är att vikten ska uttrycka hur stor del av en kategoris standardiserade varians som fångas av de bärande komponenterna, oberoende av komponenternas godtyckliga teckenorientering.

Komponentvikten inom den behållna tvåkomponentslösningen definieras som

$$\alpha_k = \lambda_k / (\lambda_1 + \lambda_2), \quad k = 1, 2$$

För kategori j med laddning l_{jk} på komponent k definieras kategorivikten som

$$w_j = \Sigma_{k=1}{}^2 \, \alpha_k \cdot (l_{jk}{}^2 / \lambda_k)$$

Eftersom $\alpha_k = \lambda_k/(\lambda_1+\lambda_2)$ kan uttrycket förenklas till

$$w_j = (l_{j1}{}^2 + l_{j2}{}^2) / (\lambda_1 + \lambda_2) = h_j{}^2 / (\lambda_1 + \lambda_2)$$

där $h_j{}^2$ är kommunaliteten för kategori j i den behållna tvåkomponentslösningen. Kategorivikterna är icke-negativa och summerar till 1.

Delindex	Vikt	Vikt (%)	Rang vikt
1 Befolkning	0.0710	7.10	10
2 Arbetsmarknad	0.0846	8.46	6
3 Inkomster	0.1050	10.50	1
4 Företagande	0.0719	7.19	9
5 Bostäder	0.0780	7.80	8
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0.0927	9.27	4
7 Utbildning	0.0929	9.29	3
8 Hälsa	0.0932	9.32	2

Delindex	Vikt	Vikt (%)	Rang vikt
9 Trygghet	0.0877	8.77	5
10 Miljö	0.0804	8.04	7
11 Kultur/Fritid	0.0462	4.62	12
12a Välfärd/Robusthet – Ekonomiblock	0.0645	6.45	11
12b Välfärd/Robusthet – Välfärdsblock	0.0321	3.21	13

9. Beräkning av TDR Total

Det råa totalindexet beräknas som det viktade medelvärdet av de 13 kategoriindexen. Om I_jc betecknar kategoriindexet för kommun j och kategori c gäller

$$\mathrm{TDR_raw,j} = \Sigma c_{=1}{}^{13}\ \mathrm{w_c}\ \mathrm{I_jc}$$

Det råa totalindexet standardiseras därefter över samtliga 290 kommuner och transformeras till samma indexskala som kategoriindexen:

$$\mathrm{TDR_Total,j} = 50 + 10 \cdot (\mathrm{TDR_raw,j} - \mathrm{T\bar{D}R_raw}) \,/\, \mathrm{s_raw}$$

TDR Total har således medelvärde 50 och standardavvikelse 10 i kommunpopulationen. Kommunerna rangordnas fallande efter TDR Total. Rang 1 avser högsta TDR Total.

10. PC1 och PC2 som kompletterande mått

Den övergripande PCA:n ger även separata PC1- och PC2-poäng. Poängen beräknas från standardiserade kategoriindex och PCA:ns komponentkoefficienter:

$$\mathrm{PC_{kj}} = \Sigma c\ \mathrm{a_c_k}\ \mathrm{z_c_j}$$

PC1 och PC2 är ortogonala och därmed okorrelerade i den använda PCA-lösningen. De redovisas separat med värde och rang som kompletterande beskrivningar av variationsstrukturen. De används inte som direkta additiva komponenter i TDR Total; totalindexets kategorivikter härleds i stället från de kvadrerade laddningarna på PC1 och PC2 enligt avsnitt 8.1.

11. Formell sammanfattning av beräkningskedjan

Steg	Definition
1. Riktningskontroll/transformation	$x \rightarrow x'$ enligt indikatorns fastställda riktning och vid behov fördelning.
2. Standardisering	$z_{ij} = (x_{ij} - \bar{x}_i)/s_i$.
3. PCA inom kategori	R $a_k = \lambda_k a_k$; komponenter med $\lambda_k > 1$ behålls.
4. PC-viktning inom kategori	$\alpha_k = \lambda_k / \Sigma\lambda_m$ för behållna komponenter.
5. Kategoriindex	$I_j = \Sigma\alpha_k PC_{kj} = \Sigma b_i z_{ij}$.
6. Kategoriskala	TDR_category = 50 + 10·z(I).
7. PCA av 13 delindex	PC1 och PC2 behålls; $\lambda_1 = 5{,}5759$ och $\lambda_2 = 2{,}6359$.

Steg	Definition
8. Kategorivikt i totalindex	$w_c = h_c^2/(\lambda_1+\lambda_2)$, $\Sigma w_c = 1$.
9. Rått totalindex	$TDR_{raw} = \Sigma w_c I_c$.
10. Slutskala	$TDR_{Total} = 50 + 10 \cdot z(TDR_{raw})$.
11. Rang	Fallande rangordning; rang 1 = högsta indexvärde.

12. Metodologiska egenskaper och avgränsningar

TDR:s viktning är empiriskt bestämd av samvariationen i den valda indikatoruppsättningen. Normativa ställningstaganden finns i urvalet av indikatorer, deras riktning och de transformationer som görs före analysen. Själva PCA-viktningen följer därefter den observerade korrelationsstrukturen.

PCA-vikter är datamängdsberoende. Om indikatoruppsättningen, tidsperioden eller kommunernas observerade värden ändras kan komponentstruktur, laddningar och vikter förändras. TDR 2026 ska därför tolkas som en definierad modell för den använda datamängden, inte som en tidsinvariant viktfunktion.

Kaiser-kriteriet används konsekvent som regel för komponenturval inom kategori och på totalnivå. Ingen rotationslösning används. På totalnivå används kvadrerade laddningar för att skapa icke-negativa kategorivikter som är invarianta mot komponenternas teckenorientering.

Indexskalan 50 + 10z är en linjär standardisering. Den påverkar inte kommunernas ordningsföljd. Detsamma gäller positiv linjär omskalning av ett råindex före slutlig z-standardisering.

13. Dokumentation och reproducerbarhet

Metoden är dokumenterad på tre nivåer: den slutliga analysmodellen för TDR Total, det gemensamma underlaget med 13 delindex samt kategorispecifik dokumentation av beräkningarna inom respektive delindex. Denna struktur gör det möjligt att följa beräkningskedjan från enskilda indikatorer till kategoriindex och vidare till TDR Total.

- Detaljer om enskilda indikatorers definitioner, datakällor, riktning och transformationer redovisas i indikatorförteckningen och i den kategorispecifika dokumentationen.
- Beräkningsstegen är definierade så att analysen kan reproduceras från den fastställda indikatoruppsättningen, givna transformationsregler, PCA-lösningar och viktformler.

Appendix 5. Kategoriuppdelad indikatorförteckning

TDR – The Definitive Ranking

Omfattning. Appendixet redovisar de 121 indikatorer som ingår i TDR:s 13 delindex. Det slutliga indikatorurvalet föregicks av ett bruttourval om cirka 180 kandidatindikatorer. Bruttourvalet reducerades genom saklig och statistisk prövning till den slutliga uppsättningen om 121 indikatorer.

Datakälla. Samtliga indikatorer i TDR har hämtats från Kolada. Indikatorbenämningar och måttdefinitioner utgår från Koladas redovisning; efter hämtning har indikatorerna bearbetats enligt de riktningar och transformationer som anges i detta appendix.

Övergripande urvalsprincip. Urvalet syftade till att täcka centrala sakdimensioner inom respektive kategori med kommunjämförbara mått, tillräcklig rikstäckning, tydlig tolkningsriktning och begränsad onödig redundans. Den multivariata analysen genomfördes därefter på den fastställda indikatoruppsättningen. Kolumnen ”Motiv för inkludering” anger indikatorns sakliga funktion i den slutliga uppsättningen; den ska inte tolkas som en separat kausal eller normativ värdering av indikatorn.

Riktning. Samtliga indikatorer orienteras så att högre bearbetat värde motsvarar ett bättre utfall i TDR-riktningen. ”Vänd” innebär därför att ett lägre råvärde bedöms som bättre och att tecknet inverteras. Icke-linjära transformationer används för att dämpa skevhet, extremvärdespåverkan eller takeffekter. Transformationen ändrar inte indikatorns sakliga riktning.

Notation: ln = naturlig logaritm; $\sqrt{x}$ = kvadratrot; $\sqrt[3]{x}$ = kubikrot; sign(x) = teckenfunktionen. Taktransformen för procentmått nära 100 definieras som $-\ln(1+(100-x))$.

Kategorier

1. Befolkning (10 indikatorer)
2. Arbetsmarknad (10 indikatorer)
3. Inkomster (10 indikatorer)
4. Företagande (10 indikatorer)
5. Bostäder (10 indikatorer)
6. Tillgänglighet och infrastruktur (10 indikatorer)
7. Utbildning (10 indikatorer)
8. Hälsa (10 indikatorer)
9. Trygghet (10 indikatorer)
10. Miljö (11 indikatorer)
11. Kultur och fritid (10 indikatorer)
12. Ekonomi (5 indikatorer)
13. Välfärd (5 indikatorer)

1. Befolkning

Delindexets tolkning. Delindexet mäter demografisk vitalitet. Ett högt värde kännetecknar kommuner med gynnsam åldersstruktur, befolkningstillväxt, positiva naturliga och migrationsrelaterade förändringar samt relativt gynnsamma befolkningsprognoser.

Urval och täckning. Urvalet täcker demografisk struktur, faktisk befolkningsförändring, naturlig befolkningsutveckling, flyttningsrörelser och framåtblickande demografisk utveckling. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Demografisk struktur		
N00927 – Demografisk försörjningskvot	Fångar balansen mellan försörjande och försörjda åldersgrupper och därmed en central strukturell demografisk belastning.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N01994 – Invånare 0-19 år, andel (%)	Fångar åldersstrukturens ungdomsinslag och kommunens demografiska återväxt.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Observerad befolkningsförändring		
N01958 – Befolkningsförändring under senaste femårsperioden, procent	Fångar den faktiska samlade befolkningsutvecklingen under en flerårsperiod och minskar betydelsen av enskilda års variation.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02017 – Befolkningsförändring i åldersgruppen 1-5 år under den senaste femårsperioden, procent	Fångar aktuell utveckling i småbarnsgruppen, relevant för kortsiktig demografisk återväxt och servicebehov.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02018 – Befolkningsförändring i åldersgruppen 6-15 år under den senaste femårsperioden, procent	Fångar utvecklingen i skolåldrarna och kompletterar den totala befolkningsförändringen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Naturlig förändring och migration		
N02100 – Födelsenetto, andel (%)	Fångar den naturliga befolkningsförändringen oberoende av flyttningsrörelser.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02101 – Inrikes flyttnetto, andel (%)	Fångar kommunens relativa attraktionskraft i den inhemska omflyttningen.	Teckenbevarande log: x' = sign(x)·ln(1+|x|).
N02102 – Utrikes flyttnetto, andel (%)	Fångar den internationella migrationens bidrag till den lokala befolkningsutvecklingen.	Teckenbevarande log: x' = sign(x)·ln(1+|x|).
Framskrivning		
N02838 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare om 10 år, (%)	Tillför ett framåtblickande mått på kommunens förväntade totala demografiska utveckling.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02839 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare 0-19 år om 10 år, (%)	Tillför ett framåtblickande mått på utvecklingen i barn- och ungdomsgruppen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.

2. Arbetsmarknad

Delindexets tolkning. Delindexet mäter arbetsmarknadsanknytning och etablering. Ett högt värde kännetecknar hög sysselsättning, hög etablering bland unga och utrikes födda samt låg arbetslöshet och låg andel unga utanför arbete och studier.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar generell sysselsättning med etablering, arbetskraftsdeltagande och indikatorer för arbetslöshet och utsatthet, med särskild täckning av unga och utrikes födda. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Etablering och integration		
N00700 – Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	Mäter arbetsmarknadsetablering i en grupp där etableringsförmågan är särskilt informativ om den lokala arbetsmarknadens inkluderande kapacitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00973 – Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	Mäter övergång från etableringsinsats till arbete eller studier och kompletterar beståndsmåtten på sysselsättning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02268 – Sysselsättningsgrad, utrikes födda 20-64 år, andel (%)	Fångar arbetsmarknadsintegration bland utrikes födda.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N02284 – Arbetskraftsdeltagande bland utrikes födda 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%)	Mäter deltagande i arbetskraften och skiljer aktivitet från faktisk sysselsättning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Sysselsättning och övergång till arbete/studier		
N02243 – Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)	Ger ett brett huvudmått på faktisk arbetsmarknadsanknytning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N18601 – Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	Mäter långsiktigare övergång från gymnasieskola till arbete eller fortsatta studier.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Arbetslöshet och utanförskap		
N02797 – Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Fångar ungas utanförskap från både utbildning och arbetsmarknad.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03920 – Arbetslösa av befolkningen, 18-65 år, andel (%)	Ger ett generellt mått på arbetslöshet i arbetsför ålder.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03935 – Arbetslösa av befolkningen, 18-24 år, andel (%)	Fångar arbetslöshet bland unga, en grupp med särskild etableringsrisk.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N03951 – Långtidsarbetslösa i befolkningen, 18-24 år, andel (%)	Fångar mer varaktig arbetsmarknadsutsatthet bland unga.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Ingen icke-linjär transformation användes utöver riktningsvändning av negativa arbetsmarknadsutfall; procentskalorna behölls för transparens.

3. Inkomster

Delindexets tolkning. Delindexet mäter ekonomiskt välstånd och låg ekonomisk utsatthet. Ett högt värde förenar hög inkomstnivå, relativt jämn inkomstfördelning, liten låginkomstproblematik och begränsat behov av ekonomiskt bistånd.

Urval och täckning. Urvalet täcker inkomstnivå, inkomstfördelning, varaktig låg ekonomisk standard, ekonomiskt bistånd samt barns och vuxnas ekonomiska utsatthet. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Inkomstnivå och jämställdhet		
N00905 – Mediannettoinkomst, kr/inv 20+	Ger ett robust mått på den typiska inkomstnivån.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N00952 – Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	Fångar könsskillnader i ekonomiska utfall.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Inkomstfördelning		
N00997 – Ginikoefficient – hushållens disponibla inkomster, index	Fångar inkomstspridning och kompletterar nivåmåtten.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
Låg ekonomisk standard		
N01454 – Invånare 25+ med varaktigt låg ekonomisk standard (relativ), åldersstandardiserat, andel (%)	Fångar relativ och varaktig ekonomisk utsatthet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N01455 – Invånare 25+ med varaktigt låg inkomststandard (absolut), åldersstandardiserat, andel (%)	Fångar absolut och varaktig ekonomisk utsatthet.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = −√x.
N66077 – Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Fångar barns och ungas ekonomiska utsatthet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N66078 – Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Fångar ekonomisk utsatthet bland personer i arbetsför ålder.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Ekonomiskt bistånd		
N31807 – Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef.	Mäter omfattningen av ekonomiskt bistånd i befolkningen.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N31816 – Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	Fångar mer uthållig ekonomisk utsatthet än ett enstaka biståndsmottagande.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U31803 – Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel (%)	Tillför ett direkt mått på barns exponering för ekonomiskt bistånd.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = −√x.

4. Företagande

Delindexets tolkning. Delindexet mäter ett flerdimensionellt lokalt näringslivs- och företagsklimat. Ett högt värde kan bygga på bred näringsstruktur, hög ekonomisk aktivitet, företagsförekomst och nyföretagande, gynnsamt företagsklimat och begränsade konkurser.

Urval och täckning. Urvalet täcker näringslivets bredd och omfattning, ekonomisk produktion, företagstäthet och nyföretagande, företagsklimat, handel samt negativ dynamik genom konkurser. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Näringslivets struktur och omfattning		
N45702 – Branschbredd, andel (%)	Fångar näringslivets diversifiering och därmed strukturell bredd.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N03702 – Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	Mäter den lokala ekonomins produktion per invånare.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N02205 – Sysselsatta i näringslivet, efter arbetsställets belägenhet, andel (%)	Fångar näringslivets relativa betydelse för den lokala sysselsättningen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Företagstäthet och entreprenörskap		
N02252 – Egenföretagare, andel av totalt sysselsatta efter arbetsställets belägenhet (%)	Fångar entreprenörskapets relativa omfattning i sysselsättningen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N45700 – Företagsförekomster, antal/1000 inv	Mäter företagstätheten i kommunen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00999 – Nystartade företag, antal/1000 inv, 16-64 år	Mäter nyföretagandets intensitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Företagsklimat och lokal marknad		
U07451 – Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, gammal definition (-2024)	Tillför ett verksamhetsnära mått på företagens möte med kommunen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N52002 – Försäljningsindex dagligvaruhandel, index	Fångar den lokala marknadens handelsmässiga dragningskraft och omsättning i relation till underlaget.	Dubbel logtransformering: x' = ln(ln(x)).
Företagsdynamik och sårbarhet		
N01006 – Företagskonkurser, antal anställda, antal/1000 inv, 16-64 år	Fångar konkursers arbetsmarknadsmässiga omfattning.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(1+x).
N00926 – Företagskonkurser, antal/1000 inv, 16-64 år	Fångar konkursfrekvensen bland företag.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

Teknisk anmärkning. BRP logtransformerades; försäljningsindex dubbel-logtransformerades. Bortfall hanterades före PCA i kategoriunderlaget.

5. Bostäder

Delindexets tolkning. Delindexet mäter bostadsmarknadens kapacitet, utveckling och sociala funktion. Ett högt värde förenar bostadsproduktion och planberedskap med god boendestandard, begränsad ekonomisk boendeutsatthet och få allvarliga bostadssociala problem.

Urval och täckning. Urvalet täcker planering och nyproduktion, bostadsutbud och boyta, planprocessens funktion samt sociala bostadsutfall som trångboddhet, ansträngd boendeekonomi och vräkningar. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Planering och planberedskap		
N07925 – Bostäder som beviljats bygglov under de senaste två åren, antal/1000 inv	Mäter aktuell pipeline för framtida bostadsproduktion.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07924 – Bostäder som planlagts under de senaste två åren, antal/1000 inv	Mäter planberedskap och potentiellt framtida bostadsutbud.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07926 – Mediantid från planuppdrag till antagande under de senaste två åren, mediantid i månader	Fångar planprocessens tidsmässiga effektivitet.	Vänd och kubikrotstransformerad: x' = $-\sqrt[3]{x}$.
Bostadsproduktion		
N07951 – Färdigställda bostadsrätter i flerbostadshus, antal/1000 inv	Fångar faktisk produktion av en central upplåtelseform.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07905 – Färdigställda bostäder i småhus, antal/1000 inv	Fångar faktisk småhusproduktion.	Kvadratrotstransformerad: x' = $\sqrt{x}$.
N07917 – Färdigställda bostäder, nybyggnad, antal/1000 inv	Ger ett sammanfattande mått på faktisk nyproduktion.	Fjärderotstransformerad: x' = x^(1/4).
Boendestandard		
N07912 – Genomsnittlig boyta, kvm/inv	Fångar en grundläggande aspekt av boendestandard och utrymme.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Bostadssociala villkor		
N66081 – Invånare med ansträngd boendeekonomi, andel (%)	Mäter ekonomisk belastning kopplad till boendet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N07907 – Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	Mäter en central social och materiell boendeproblematik.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U00958 – Verkställda vräkningar (avhysningar), antal/100 000 inv	Fångar ett allvarligt bostadssocialt utfall.	Vänd och kvadratrotstransformerad: x' = $-\sqrt{x}$.

Teknisk anmärkning. Planlagda bostäder och planläggningstid hade mindre bortfall som medianimputerades på den bearbetade skalan före PCA.

6. Tillgänglighet och infrastruktur

Delindexets tolkning. Delindexet mäter fysisk, lokal och digital tillgänglighet. Ett högt värde innebär god närhet till kollektivtrafik och vardagsservice, stark digital infrastruktur och i övrigt gynnsamma strukturella tillgänglighetsförhållanden.

Urval och täckning. Urvalet täcker kollektivtrafiknära boende, närhet till service och skola, cykelinfrastruktur, fast och mobil bredbandskapacitet samt ett kompletterande mått på bilberoende. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Närhet och vardagstillgänglighet		
N07412 – Befolkning, utanför tätort, i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Fångar kollektivtrafiktillgänglighet även utanför tätorterna.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
N07418 – Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Ger ett brett mått på kollektivtrafikens geografiska räckvidd.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07530 – Invånare med tillgång till dagligvarubutik inom 2 km, andel (%)	Mäter vardagsnära tillgång till grundläggande service.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N07531 – Invånare 0-16 år med tillgång till grundskola inom 2 km, andel (%)	Mäter barns och familjers geografiska tillgänglighet till grundskola.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Transportinfrastruktur och bilberoende		
N07806 – Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	Fångar lokal infrastruktur för aktiv och hållbar mobilitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U07917 – Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	Används som kompletterande strukturmått på bilberoende och fysisk tillgänglighet.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
Digital infrastruktur		
N07918 – Hushåll med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Mäter tillgång till mycket hög fast digital kapacitet.	Taktransformerad: $x' = -\ln(1+(100-x))$; högre råvärde = bättre.
N07920 – Hushåll i glesbebyggt område med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Fångar digital jämlikhet och kapacitet i geografiskt svårare områden.	Taktransformerad: $x' = -\ln(1+(100-x))$; högre råvärde = bättre.
N90002 – Bredbandskollen, genomsnittligt mätresultat, nedströms, webb, Mbit/s	Fångar faktiskt uppmätt prestanda i fasta eller webbaserade bredbandsanslutningar.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N90004 – Bredbandskollen, genomsnittligt mätresultat, nedströms, mobil, Mbit/s	Fångar faktiskt uppmätt mobil datakapacitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Gigabitmåtten taktransformerades för att reducera takeffekt nära 100 procent.

7. Utbildning

Delindexets tolkning. Delindexet mäter utbildningsresultat och utbildningskapital. Ett högt värde förenar goda resultat genom grundskola och gymnasium med hög utbildningsnivå i den vuxna befolkningen.

Urval och täckning. Urvalet följer utbildningskedjan från tidiga grundskoleresultat via årskurs 9 och gymnasiet till eftergymnasial utbildningsnivå i befolkningen. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Grundskolans resultat		
N15473 – Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	Fångar tidiga kunskapsresultat i matematik innan senare selektion och utbildningsövergångar.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15472 – Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	Fångar tidiga kunskapsresultat i svenska/svenska som andraspråk.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15545 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, hemkommun, andel (%)	Fångar kunskapsresultat i mellanåren och kompletterar tidiga och sena grundskolemått.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15508 – Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, hemkommun, andel (%)	Fångar bredden i måluppfyllelsen vid grundskolans slut.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N15507 – Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt (17 ämnen)	Fångar prestationsnivån vid grundskolans slut med större grad av variation än ett tröskelmått.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Gymnasiets resultat och genomströmning		
N17701 – Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, hemkommun	Fångar gymnasieskolans prestationsnivå bland elever som tar examen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N17445 – Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Fångar gymnasiets genomströmning och fullföljande.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N17473 – Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Fångar övergångskapacitet från gymnasium till högre utbildning.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Befolkningens utbildningsnivå		
N01982 – Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	Mäter kommunens ackumulerade utbildningskapital i vuxen befolkning.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
N01984 – Invånare 25-64 år med förgymnasial utbildning, andel (%)	Fångar låg utbildningsnivå och kompletterar måttet på eftergymnasial utbildning.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.

8. Hälsa

Delindexets tolkning. Delindexet mäter en bred dimension av god hälsa och låg ohälsa. Ett högt värde förenar gynnsamma sjukdomsutfall, hälsobeteenden och självskattad hälsa med hög livslängd och lågt ohälsotal.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar objektiva sjukdoms- och livslängdsmått med självrapporterat välbefinnande, levnadsvanor och ett arbetslivsrelaterat ohälsomått. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Sjukdomsutfall		
N60910 – Incidens av cancer, åldersstandardiserat, antal/100 000 inv	Fångar ett centralt åldersstandardiserat sjukdomsutfall.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N60920 – Incidens av hjärtinfarkter, åldersstandardiserat 20+ år, fyraårsmedelvärde, antal/100 000 inv	Fångar ett centralt åldersstandardiserat kardiovaskulärt sjukdomsutfall.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
Självskattad och psykisk hälsa		
U01473 – Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	Tillför den psykiska hälsodimensionen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U01405 – Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Ger ett brett befolkningsbaserat mått på upplevd hälsa.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Levnadsvanor och riskfaktorer		
U01402 – Invånare 16-84 år som röker dagligen, andel (%)	Fångar en etablerad levnadsvana med stark koppling till framtida ohälsa.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U01429 – Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	Fångar en skyddande levnadsvana med bred hälsorelevans.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U01411 – Invånare med fetma, andel (%)	Fångar en central riskfaktor för flera kroniska sjukdomar.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Sammanfattande hälsoutfall		
N00925 – Medellivslängd kvinnor, år	Ger ett sammanfattande långsiktigt hälsoutfall för kvinnor.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00923 – Medellivslängd män, år	Ger ett sammanfattande långsiktigt hälsoutfall för män.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N00957 – Ohälsotal, dagar	Fångar arbetslivsrelaterad och försäkringsregistrerad ohälsa.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.

Teknisk anmärkning. Mindre bortfall medianimputerades före PCA enligt kategoriunderlaget.

9. Trygghet

Delindexets tolkning. Delindexet mäter trygghet och social robusthet i bred mening. Ett högt värde innebär låg brottsbelastning och låg upplevd otrygghet, men också gynnsamma kompletterande utfall för social tillit, civilt deltagande och samhällelig beredskap.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar registrerad brottslighet, upplevd trygghet och tillit med indikatorer på föreningsdeltagande, ambulansrespons, bränder och lokalt valdeltagande. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Registrerad brottslighet		
N07402 – Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	Fångar en allvarlig form av våld i nära relation.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(1+x).
N07537 – Anmälda sexualbrott, antal/100 000 inv	Fångar en allvarlig brottskategori med tydlig trygghetsrelevans.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
U07417 – Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/100 000 inv	Fångar vardagsnära egendomsbrottslighet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
N07403 – Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	Fångar fysisk våldsbrottslighet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Upplevd trygghet och social tillit		
U01413 – Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Fångar social tillit, en central dimension av social sammanhållning.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
U01420 – Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	Ger ett direkt befolkningsmått på upplevd otrygghet.	Vänd: x' = −x; lägre råvärde = bättre.
Socialt deltagande och sammanhållning		
U09800 – Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Tillför ett mått på organiserat socialt deltagande bland barn och unga.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N05831 – Valdeltagande i det valdistrikt som hade lägst andel röstande i senaste kommunvalet, andel (%)	Fångar den lägsta lokala nivån av demokratiskt deltagande och därmed geografisk social robusthet.	Taktransformerad: x' = −ln(1+(100−x)); högre råvärde = bättre.
Samhällsskydd och respons		
U07443 – Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för ambulans, mediantid i minuter.	Fångar akut samhällsservice och förmåga till snabb medicinsk respons.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).
U07415 – Utvecklade bränder i byggnad, antal/1000 inv (-2023)	Fångar en konkret säkerhetsrisk i den byggda miljön.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

Teknisk anmärkning. Kategorin är uttalat flerdimensionell; registrerad brottslighet kompletteras därför med upplevd trygghet, social tillit, delaktighet och samhällsskydd.

10. Miljö

Delindexets tolkning. Delindexet mäter miljömässig kvalitet och hållbarhet över flera delområden. Ett högt värde kan förena låg resurs- och utsläppsbelastning med god vattenstatus, skyddad natur, cirkulär avfallshantering och hållbar omställning.

Urval och täckning. Urvalet täcker markanvändning, transporter, avfall, vattenmiljö, naturskydd, energi, luftutsläpp, klimatpåverkan och ett sammanfattande hållbarhetsmått. Delindexet omfattar 11 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Mark och naturskydd		
N00403 – Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	Fångar en aspekt av miljöanpassad markanvändning i jordbruket.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
N85054 – Skyddad natur totalt, andel (%)	Fångar omfattningen av formellt skyddade naturområden.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
Energi, transporter och utsläpp		
U00501 – Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	Fångar omställningen av den lokala fordonsflottan.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.
N45905 – Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	Fångar energianvändningens resursbelastning per invånare.	Vänd och dubbelt logtransformerad: $x' = -\ln(\ln(x))$.
N85047 – Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	Fångar lokal och regional luftutsläppsbelastning.	Vänd och logtransformerad: $x' = -\ln(x)$.
N00401 – Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	Fångar klimatpåverkan per invånare.	Vänd och logtransformerad: $x' = -\ln(x)$.
Avfall och cirkularitet		
U07801 – Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	Fångar resurs- och avfallsbelastning per invånare.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
U07414 – Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	Fångar graden av cirkulär hantering av kommunalt avfall.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Vattenmiljö		
N85051 – Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	Fångar kvaliteten i kommunens sjömiljöer.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N85052 – Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	Fångar kvaliteten i kommunens rinnande vatten.	Kvadratrotstransformerad: $x' = \sqrt{x}$.
Sammanfattande hållbarhet		
N00373 – Hållbarhet - Kommunindex	Tillför ett brett sammanfattande hållbarhetsmått som kompletterar de enskilda miljöindikatorerna.	Logtransformerad: $x' = \ln(x)$.

Teknisk anmärkning. För ekologisk åkermark sattes missing till 0 på transformerad skala vid strukturell frånvaro av relevant åkermark; vattendragsmåttet medianimputerades vid bortfall.

11. Kultur och fritid

Delindexets tolkning. Delindexet mäter tillgång till och faktiskt deltagande i kultur- och fritidsverksamhet. Ett högt värde innebär ett relativt starkt utbud och/eller hög användning av bibliotek, kulturskola, idrott och andra kultur- och fritidsresurser.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar deltagande- och användningsmått med tillgång till centrala anläggningar och organiserade kultur- och fritidsverksamheter. Delindexet omfattar 10 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Bibliotek		
N09809 – Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, andel (%) av befolkningen	Fångar faktisk användning av biblioteksverksamheten i befolkningen.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N09805 – Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	Fångar bibliotekens verksamhet riktad till barn och unga.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N09807 – Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/inv	Fångar faktisk användningsintensitet i biblioteksverksamheten.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Kulturverksamhet		
N09888 – Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%)	Fångar deltagande i kommunal kulturpedagogisk verksamhet.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
N09701 – Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv	Fångar deltagande i organiserad folkbildnings- och kulturverksamhet.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
Idrottsdeltagande		
U09800 – Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Fångar faktiskt deltagande i organiserad föreningsidrott bland barn och unga.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Idrotts- och fritidsanläggningar		
U09709 – Fotbollsplaner, antal/10 000 inv	Fångar fysisk tillgång till en central idrottsanläggning.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.
U09717 – Idrottshallar, samtliga, antal/10 000 inv	Fångar fysisk kapacitet för inomhusidrott.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
N07961 – Inomhusbassänger, antal/100 000 inv	Fångar tillgång till badanläggningar.	Logtransformerad: x' = ln(1+x).
U09844 – Ishallar för ishockey och konståkning, antal/10 000 inv	Fångar fysisk kapacitet för isidrott.	Kvadratrotstransformerad: x' = √x.

Teknisk anmärkning. Kulturskola, idrottshallar och inomhusbassänger hade bortfall som medianimputerades på transformerad skala. Flera anläggningsmått är per capita och kan därför påverkas av kommunstorlek.

12. Ekonomi

Delindexets tolkning. Delindexet mäter kommunens finansiella robusthet. Ett högt värde kännetecknas av god likviditet, stark självfinansiering och soliditet, goda resultat samt, efter riktningsvändning, lägre kommunal skattesats.

Urval och täckning. Urvalet koncentreras till fem centrala finansiella mått som tillsammans fångar kortsiktig betalningsberedskap, investeringsförmåga, långsiktig finansiell styrka, resultat och skattebelastning. Delindexet omfattar 5 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Finansiell kapacitet och styrka		
N03109 – Kassalikviditet kommunkoncern, (%)	Fångar kortsiktig finansiell betalningsberedskap.	Logtransformerad: x' = ln(x).
N03103 – Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)	Fångar förmågan att finansiera investeringar med egna löpande resurser.	Teckenbevarande kubikrot: x' = sign(x)·|x|^(1/3).
N03034 – Soliditet inkl pensionsåtag. kommunkoncern, (%)	Fångar långsiktig finansiell styrka inklusive pensionsåtaganden.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
N03102 – Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%)	Fångar det löpande finansiella resultatet i relation till centrala intäkter.	Teckenbevarande kvadratrot: x' = sign(x)·√|x|.
Skattebelastning		
N00901 – Skattesats till kommun (%)	Fångar den kommunala skattebelastningen som en del av den finansiella profilen.	Vänd och logtransformerad: x' = −ln(x).

13. Välfärd

Delindexets tolkning. Delindexet mäter kvalitet och robusthet i centrala äldreomsorgsnära välfärdsutfall. Ett högt värde förenar positiva brukarbedömningar och god kompetensförsörjning med få fallskador och kort vårdtid som utskrivningsklar.

Urval och täckning. Urvalet kombinerar brukarupplevd kvalitet, personalens formella kompetens och två konkreta utfalls- och samverkansmått för äldre personer. Delindexet omfattar 5 indikatorer.

Indikator	Motiv för inkludering	Riktning / bearbetning
Brukarupplevd kvalitet		
U21468 – Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Fångar brukarnas samlade bedömning av hemtjänstens kvalitet.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
U23471 – Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Fångar brukarnas samlade bedömning av kvaliteten i särskilt boende.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Kompetens		
N23588 – Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal som är undersköterska, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)	Fångar den formella kompetensnivån i den dagliga omsorgen.	Oförändrad; högre råvärde = bättre.
Utfall och vårdsamverkan		
N20434 – Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv	Fångar ett konkret och allvarligt hälsoutfall bland äldre.	Vänd: $x' = -x$; lägre råvärde = bättre.
N20404 – Vårdtid som utskrivningsklar, antal dagar/inv 65+	Fångar samverkan och flöde mellan sjukhusvård och kommunala insatser efter utskrivningsklarhet.	Vänd och kvadratrotstransformerad: $x' = -\sqrt{x}$.

Teknisk anmärkning. Mindre bortfall hanterades genom medianimputering före PCA enligt kategoriunderlaget.

Appendix 6. Exkluderade indikatorer

TDR – The Definitive Ranking

Omfattning. Appendixet redovisar de 59 indikatorer som ingick i TDR:s bruttourval men exkluderades före den slutliga konstruktionen av de 13 delindexen. Bruttourvalet omfattade cirka 180 kandidatindikatorer. Efter saklig och statistisk prövning behölls 121 indikatorer och 59 exkluderades.

Datakälla. Samtliga kandidatindikatorer, såväl inkluderade som exkluderade, hämtades från Kolada. Indikatorbenämningar och kodbeteckningar återges enligt Koladas redovisning i urvalsunderlagen.

Övergripande exklusionsprincip. Exklusion gjordes när en indikator bedömdes tillföra otillräcklig ny information i förhållande till andra indikatorer, hade otillräcklig eller ojämn täckning, låg variation eller tydlig takeffekt, var särskilt extremvärdeskänslig, hade oklar tolkningsriktning eller datakvalitetsproblem, eller låg för långt från den sakliga avgränsningen för kategorin. I flera fall valdes ett bredare, aktuellare eller metodiskt mer jämförbart mått framför ett närliggande alternativ.

Redundans. Hög korrelation användes som ett viktigt men inte ensamt kriterium. När två eller flera mått i praktiken beskrev samma kommunstruktur behölls i regel det mått som hade bredare saklig innebörd, bättre täckning, högre aktualitet eller tydligare tolkning. Syftet var att undvika att ett snävt fenomen fick oproportionerlig vikt genom flera nästan duplicerade indikatorer.

Motiveringarnas status. Kolumnen ”Motivering” återger den sakliga och statistiska grund som användes vid urvalet. Angivna korrelationer avser jämförelser i det aktuella urvalsunderlaget. Exklusion innebär inte att indikatorn saknar informationsvärde i andra analyser; den innebär att indikatorn inte bedömdes behövas i den slutliga TDR-konstruktionen.

Kategorier

1. Befolkning (5 exkluderade)
2. Arbetsmarknad (5 exkluderade)
3. Inkomster (5 exkluderade)
4. Företagande (5 exkluderade)
5. Bostäder (5 exkluderade)
6. Tillgänglighet och infrastruktur (5 exkluderade)
7. Utbildning (5 exkluderade)
8. Hälsa (5 exkluderade)
9. Trygghet (4 exkluderade)
10. Miljö (5 exkluderade)
11. Kultur och fritid (5 exkluderade)
12. Ekonomi (3 exkluderade)
13. Välfärd (2 exkluderade)

1. Befolkning

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser främst nästan duplicerade mått på försörjningsstruktur samt alternativa mått på befolkningsförändring och prognos.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Demografisk struktur		
N01961 – Invånare 20-64 år, andel (%)	Redundans	Nästan perfekt spegelbild av försörjningskvoten (r ≈ -0,99); mycket hög redundans.
N02847 – Framskrivning, förväntad försörjningskvot, 20-66 år, om 10 år	Redundans	Nästan duplicering av dagens försörjningskvot (r ≈ 0,98).
N02924 – Framskrivning, förväntad försörjningskvot om 5 år	Redundans	Nästan identisk med dagens och den tioåriga försörjningskvoten (r ≈ 0,99–1,00).
Befolkningsförändring och prognos		
N01963 – Befolkningsförändring sedan föregående år, procent	Redundans och årsvariation	Relativt redundant mot femårsförändring och särskilt inrikes flyttnetto; dessutom mer känslig för ett enskilt år.
N02840 – Framskrivning, förväntad förändring i antal invånare 20-66 år om 10 år, (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med femårig befolkningsförändring och total framskrivning (r ≈ 0,93–0,96).

2. Arbetsmarknad

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar dubblering inom sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet samt prioriterar bredare etableringsutfall.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Etablering		
N00971 – Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta (status efter 90 dagar), andel (%)	Redundans; bredare alternativ valdes	Starkt korrelerad med N00973 (r ≈ 0,86); N00973 har ett bredare utfall.
Sysselsättning och arbetskraft		
N02267 – Sysselsättningsgrad 20-64 år, andel (%)	Redundans	I praktiken identisk med N02243 (r ≈ 1,00); ren redundans.
N02285 – Arbetskraftsdeltagande totalt 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med generell sysselsättning (r ≈ 0,92); tillför relativt lite efter N02243.
Arbetslöshet		
N02280 – Arbetslöshet, 20-64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), andel (%) (-2024)	Redundans	Nästan identisk med N03920 och N03926 (r ≈ 0,98); ett generellt arbetslöshetsmått räcker.
N03926 – Långtidsarbetslösa i befolkningen, 25-65 år, andel (%)	Redundans	Nästan perfekt korrelerad med total arbetslöshet (r ≈ 0,98); liten ny information på kommunnivå.

3. Inkomster

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser överlappande inkomst- och biståndsmått samt ett självständigt men sämre täckt mått på ekonomisk kris.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Inkomstnivå		
N00906 – Sammanräknad förvärvsinkomst i åldern 20-64 år (median), kr	Redundans; bredare alternativ valdes	Nästan samma kommunstruktur som N00905 (r ≈ 0,95); N00905 är bredare som levnadsstandardmått.
U01803 – Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%)	Redundans	Nästan identisk kommunstruktur med N66078 (r ≈ 0,97) och starkt korrelerad med N01454 (r ≈ 0,96).
Ekonomisk utsatthet och bistånd		
N31825 – Biståndsmottagare, ekonomiskt bistånd, 18+ år, andel (%) av befolkningen	Redundans	Mycket starkt korrelerad med N31807 (r ≈ 0,95) och N31816 (r ≈ 0,91); tillför liten ny information.
U01407 – Invånare 16-84 år som haft ekonomisk kris, andel (%)	Täckning och varierande observationsår	Informationsmässigt självständig men klart sämre täckning (255 av 290 kommuner) och varierande observationsår 2018–2024.
U31809 – Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	Redundans; bredare alternativ valdes	Stark överlappning med U31803 (r ≈ 0,88) och övriga biståndsmått; U31803 är bredare.

4. Företagande

Exklusionsprofil. Exklusionerna begränsar överlapp, extremvärdeskänslighet och mått som ligger närmare turism eller en enskild servicegren än det bredare företagandebegreppet.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Ekonomisk aktivitet		
N45703 – Företagens ekonomiska omsättning, tkr/inv	Redundans och extremvärdeskänslighet	Starkt korrelerad med BRP (r ≈ 0,85) och mycket extremvärdeskänslig; BRP är ett mer etablerat övergripande mått.
Företagsklimat och service		
U07447 – Företagsklimat Insikt - Bygglov - Index	Begränsad täckning; bredare alternativ valdes	Begränsad täckning (215 kommuner) och delvis överlapp med det bredare U07451; totalindexet prioriteras.
Handel och besöksnäring		
N52004 – Försäljningsindex sällanköpsvaruhandel, index	Överlapp; representativt alternativ valdes	Korrelerar med dagligvaruindex (r ≈ 0,61) och är mer känslig för regionala handelscentra; N52002 får representera handelsdimensionen.
N45850 – Gästnätter, antal nätter, totalt per invånare, antal/inv	Begreppslig avgränsning och täckning	Intressant men mer ett turismmått än generellt företagande; dessutom begränsad täckning (249 kommuner) och stor extremvärdeskänslighet.
Företagsdynamik		
N01004 – Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv 16-64 år	Redundans	Överlappar både nystartade företag (r ≈ 0,73) och företagstäthet (r ≈ 0,70); N00999 är mer direkt som mått på nyföretagande.

5. Bostäder

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar dubblering inom bostadsbyggande och planprocess samt avlägsnar ett innehållsligt relevant mått med otillräcklig kommuntäckning.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Bostadsbyggande		
N07906 – Färdigställda bostäder i flerbostadshus, nybyggnad, antal/1000inv	Redundans	Nästan identisk med N07917 (r ≈ 0,99); total nybyggnad är bredare.
N07950 – Färdigställda hyresrätter i flerbostadshus, antal/1000 inv	Redundans och risk för övervikt	Nästan duplicering av N07906/N07917 (r ≈ 0,96–0,97) och skulle ge flerbostadsbyggande oproportionerlig vikt.
Handläggning och planprocess		
N00820 – Handläggningstid (median) från inkommen ansökan till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	Otillräcklig täckning	Endast 114 kommuner har värde; täckningen är för svag för TDR trots hög innehållslig relevans.
N07927 – Mediantid från samrådsstart till antagande under de senaste två åren, mediantid i månader	Överlapp; bredare processmått valdes	Överlappar N07926 (r ≈ 0,54). N07926 täcker en större del av planprocessen.
Planberedskap		
N07923 – Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 inv	Överlapp och aktualitet	Delvis överlapp med N07924 och varierande aktualitet; N07924 är mer direkt kopplad till faktisk planproduktion.

6. Tillgänglighet och infrastruktur

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser överlappande kollektivtrafik- och bredbandsmått, låg variation/takeffekt samt ett cykelmått med täcknings- och datakvalitetsproblem.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Kollektivtrafik		
N07410 – Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Indirekt mått och aktualitet/täckning	Relevant men mer indirekt än befolkningens faktiska kollektivtrafiktillgänglighet; dessutom varierande aktualitet och viss bortfallstäckning.
N07419 – Befolkning, inom tätort, i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Redundans	Mycket starkt korrelerad med N07418 (r ≈ 0,90); N07418 är bredare eftersom hela kommunen omfattas.
Digital infrastruktur		
N07900 – Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	Låg variation och överlapp	Nästan full täckning i hela landet och begränsad spridning; överlappar dessutom modernare gigabitmått.
N07919 – Hushåll i tätbebyggt område med tillgång till eller möjlighet i att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, andel (%)	Takeffekt/låg variation	Extrem takeffekt med mycket liten variation; tillför därför begränsad rangordningsinformation.
Cykelinfrastruktur		
U07458 – Kommunal cykelväg som snöröjs och halkbekämpas, andel (%)	Täckning och datakvalitet	Endast 183 kommuner och dessutom värden över 100 %, vilket väcker datakvalitetsfrågor.

7. Utbildning

Exklusionsprofil. Exklusionerna minskar ämnesmässig dubblering inom grundskolan och väljer striktare eller bättre täckta mått på gymnasie- och vuxenutbildningsutfall.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Grundskola, årskurs 6		
N15544 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i engelska, hemkommun, andel (%)	Redundans inom ämnesblock	Överlappar tydligt med övriga åk 6-mått (r ≈ 0,64–0,66). Ett ämne räcker som representant.
N15546 – Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska inkl. svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	Redundans inom ämnesblock	Stark överlappning inom åk 6-blocket; N15545 får representera denna nivå.
Grundskola, årskurs 9		
N15428 – Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Redundans	Stark korrelation med både N15508 och N15507 (r ≈ 0,75–0,81). Tillför begränsat efter de bredare åk 9-måtten.
Gymnasium		
N17461 – Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Överlapp; striktare alternativ valdes	Överlappar med examen inom 3 år (r ≈ 0,67). 3-årsmåttet är striktare och mer direkt.
Komvux		
N18961 – Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%) (-2024)	Täckning och varierande observationsår	Statistiskt självständig men sämre täckning (243 kommuner) och äldre/varierande senaste observationsår 2022–2024.

8. Hälsa

Exklusionsprofil. Exklusionerna minskar överlapp inom psykisk hälsa och sjukfrånvaro samt avgränsar bort ett mer perifert hälsomått.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Psykisk hälsa		
U01472 – Invånare 16-84 år som besväras av ängslan, oro och/eller ångest, andel (%)	Överlapp; kategoribalans	Relevant men psykisk hälsa representeras redan av U01473; exkluderas för att ge plats åt båda livslängdsmåtten.
U01471 – Invånare 16-84 år som känner sig stressade, andel (%)	Redundans	Överlappar tydligt med psykisk ohälsa, särskilt oro/ångest ($r \approx 0{,}61$).
Självskattad/tandhälsa		
U01414 – Invånare med bra självskattad tandhälsa, andel (%)	Begreppslig avgränsning	Relevant men mer perifer i en övergripande hälsokategori och delvis överlappande med allmän självskattad hälsa.
Sjukfrånvaro och ohälsa		
N00967 – Sjukpenningtalet, 15–69 år, dagar/arbetskraften	Redundans	Stark redundans mot ohälsotalet och nästan identiskt med N00938 ($r \approx 0{,}99$).
N00938 – Sjukpenningtalet, 16–64 år, dagar/registrerad försäkrad	Redundans	Nästan identiskt med N00967 ($r \approx 0{,}99$) och starkt korrelerat med N00957.

9. Trygghet

Exklusionsprofil. Exklusionerna gäller mått med svårtolkad relation till faktisk trygghet, indirekta socialkapitalmått samt ett överlappande valdeltagandemått.

Omfattning. 4 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Brott och kontrollverksamhet		
N07544 – Anmälda narkotikabrott, antal/100 000 inv	Svårtolkad indikator	Svårtolkad som direkt trygghetsmått eftersom nivån påverkas starkt av polisens kontroll- och ingripandeverksamhet.
Socialt stöd		
U01435 – Invånare med avsaknad av emotionellt stöd, andel (%)	Begreppslig avgränsning och täckning	Relevant för social utsatthet men mer perifert för trygghet; dessutom svagast täckning med 257 kommuner.
Socialt kapital och deltagande		
N09701 – Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv	Indirekt koppling	Kan indikera socialt kapital men kopplingen till trygghet är indirekt; idrottsdeltagandet är lättare att motivera.
Demokratiskt deltagande		
N05401 – Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	Överlapp; svagaste-punkt-mått valdes	Överlappar N05831 ($r \approx 0{,}61$). Lägsta valdeltagande i något distrikt fångar kommunens svagaste punkt snarare än genomsnittet.

10. Miljö

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser otillräcklig täckning, låg variation/takeffekter och överlappande utsläppsindikatorer.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Förnybar energi		
N45925 – Elproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	Otillräcklig täckning	Endast 73 kommuner har värde; täckningen är för svag för TDR trots hög innehållslig relevans.
N45930 – Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	Takeffekt/låg variation	Relativt god täckning men stark takeffekt med median nära 100 %, vilket ger begränsad diskrimineringsförmåga.
Vattenstatus		
N85053 – Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	Takeffekt/låg variation och äldre data	Median 100 % och data från 2022; låg variation och begränsat rangordningsvärde.
Luftutsläpp		
N00517 – Utsläpp till luft av flyktiga organiska ämnen totalt, ton NMVOC/inv	Överlapp; mindre centralt mått	Överlappar energi-/utsläppsblocket och är mindre centralt än NOx och växthusgaser.
N85048 – Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv	Redundans	Relevant men korrelerar tydligt med NOx och delvis med andra geografiskt strukturerade miljömått; N85047 får representera lokal luftförorening.

11. Kultur och fritid

Exklusionsprofil. Exklusionerna avser mått med oklar riktning eller datakvalitet, absolut storlekseffekt, konceptuell felplacering samt risk för övervikt av biblioteksdimensionen.

Omfattning. 5 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Kulturskola		
N09892 – Genomsnittlig elevavgift i musik- eller kulturskola, kr/elever 6-19 år	Otydlig riktning, aktualitet och datakvalitet	Svårare att värdera entydigt som bra/dåligt, varierande aktualitet och ett negativt minimivärde som väcker datakvalitetsfrågor.
Bibliotek		
N09817 – Genomsnittlig öppettid per bibliotek och vecka	Täckning, extremvärden och aktualitet	Begränsad täckning, stora extremvärden och varierande observationsår. Biblioteksanvändning fångas bättre av andra mått.
N09801 – Lån från kommunala bibliotek, antal/inv	Risk för övervikt inom biblioteksblock	Bra indikator i sig, men bibliotek är redan representerat av låntagare, besök och barnaktiviteter; ytterligare biblioteksutfall skulle ge oproportionerlig vikt.
Övergripande index		
N00373 – Hållbarhet - Kommunindex	Begreppslig avgränsning	För generellt och konceptuellt främmande i Kultur/Fritid; riskerar att importera andra dimensioner i kategorin.
Idrottsanläggningar		
U09819 – Idrottshall 18x36 m till 22x42 m, antal	Kommunstorlekseffekt	Absolut antal ger tydlig kommunstorlekseffekt. U09717 per 10 000 invånare är metodiskt bättre för kommunjämförelse.

12. Ekonomi

Exklusionsprofil. Exklusionerna reducerar nära dubblering mellan kommun- och koncernmått samt begränsar extremvärdeskänslighet i resultatmåttet.

Omfattning. 3 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Likviditet		
N03105 – Kassalikviditet kommunen, (%)	Redundans; koncernmått valdes	Stark korrelation med N03109 (r ≈ 0,81). Koncernmåttet får representera likviditet.
Soliditet		
N03002 – Soliditet inkl pensionsåtag. kommun, (%)	Redundans; koncernmått valdes	Mycket stark korrelation med N03034 (r ≈ 0,88). Koncernmåttet ger bredare bild av samlad ekonomisk ställning.
Resultat		
N03112 – Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommunkoncern, (%)	Överlapp och extremvärdeskänslighet	Överlappar kommunresultatet (r ≈ 0,53) och är mer extremvärdeskänsligt. N03102 är renare för kommunjämförelse.

13. Välfärd

Exklusionsprofil. Exklusionerna prioriterar aktuellare brukarutfall och faktiska utfall framför äldre eller mer processinriktade mått.

Omfattning. 2 indikatorer exkluderades från denna kategori.

Indikator	Huvudskäl	Motivering
Brukar-/anhörigbedömning		
N20508 – Anhöriga som upplever att samarbetet med hemtjänsten fungerar mycket bra, andel (%) (-2023)	Äldre data; aktuellare alternativ valdes	Intressant men klart äldre data; brukarbedömningen U21468 är aktuellare och mer direkt.
Process och riskprevention		
N20500 – Riskförebyggande åtgärder i särskilt boende, andel (%)	Processmått; utfall prioriterades	Relevant processmått, men mäter mer dokumenterad/utförd process än faktiskt utfall. Vid fem val prioriteras brukarutfall, kompetens, fallskador och utskrivningsklar vårdtid.

Sammanfattning

Resultat av urvalet. Bruttourvalet omfattade cirka 180 indikatorer från Kolada. Av dessa exkluderades 59 enligt ovan redovisade sakliga och statistiska kriterier och 121 behölls för den slutliga TDR-konstruktionen. Exklusionsarbetet syftade främst till att minska redundans och ojämn kategoriviktning samt att säkerställa rimlig jämförbarhet, täckning och tolkningsbarhet.

Appendix 7. Alternativa viktmodeller – vikter

Politikmodell, normativa prioriteringar och uppläggning av känslighetsanalys

1. Kvasi-formell modell för kommunal förändring

Låt kommunens observerade tillstånd vid tidpunkt t betecknas X_t. Förändringen mellan två tidpunkter kan schematiskt skrivas som

$$\Delta X = P - D$$

där P betecknar organiserad politisk och administrativ påverkan och D eroderande eller störande krafter. Uttrycket är en analytisk förenkling, inte en skattad dynamisk ekvation. Storheterna måste vid en empirisk tillämpning definieras på jämförbar skala.

Politiken uttrycks som

$$P = \lambda \Sigma_i w_i p_i$$

$$\Sigma_i w_i = 1, \quad 0 \leq w_i \leq 1, \quad \lambda \geq 0$$

Här är w_i den relativa prioriteringen av område i, p_i den faktiska insatsen inom området och λ en övergripande ambitionsnivå. Antalet områden betecknas n; summan löper över i = 1, …, n. Förutsatt att insatserna görs jämförbara representerar P en viktad sammanfattning av organiserad påverkan.

Bivillkoren innebär att prioriteringarna fördelas inom en fast viktsumma: höjs en vikt måste minst en annan sänkas. Ett område kan ges vikten noll utan att dess verksamhet eller betydelse upphör. Vikten ett innebär att alla andra vikter är noll. Prioriteringsvikterna utgör därför ett nollsummespel, medan insatsernas faktiska konsekvenser inte behöver göra det. λ ändrar ambitionsnivån utan att i sig ändra viktfördelningen.

Modellen ger följande principiella implikationer:

1. Tröghet. X_t är starkt beroende av X_{t-1}; befintliga strukturer tenderar att bestå.
2. Erosion. D ≥ 0 representerar kontinuerliga nedbrytande och störande krafter, såsom organisatoriskt slitage, materiell förslitning och yttre störningar.
3. Status quo kostar. Om P = D blir ΔX ≈ 0; oförändrat tillstånd förutsätter insatser.
4. Förbättring kräver överskott. Positiv nettoförändring fordrar P > D inom den valda beskrivningen.
5. Politisk riktning. w_i anger hur den organiserade påverkan prioriteras mellan områden.
6. Politisk ambitionsnivå. λ skalar insatsen som helhet.
7. Marginalprincipen. När strukturella skillnader mellan kommuner är stora verkar politisk påverkan i huvudsak på marginalen av redan existerande variation.

För enskilda politikområden kan återverkningar och beroenden vara dubbelriktade. Därför bör uttrycket läsas som en kvasi-formell tankemodell, inte som ett påstående om separerbara kausala effekter.

2. Från politikmodell till rankingexperiment

I det följande används vikter för att värdera samma observerade kommunala tillstånd på olika sätt. Vikterna avser de 13 befintliga TDR-delindexen. De är inte skattningar av kommunernas faktiska p_i eller

λ. Modellerna prövar vad som händer med en rangordning när prioriteringarna w_i ändras, allt annat lika. Ingen kommunal verksamhet eller indikator förändras i experimentet.

För kommun k och modell m beräknas ett totalindex som $I_{km} = \Sigma_i w_{im} Z_{ki}$, där Z_{ki} är kommunens redan beräknade delindexvärde. Indexpoängen ordnas fallande, högsta poäng får rang 1. Delindexvärden och deras interna konstruktion hålls fasta. Ingen ytterligare standardisering görs efter sammanvägningen i experimentet.

3. Referensmodeller och sex normativa alternativ

TDR (panglossiansk): Den databaserade referensmodellen. Vikterna härrör från den valda PCA-baserade sammanvägningsprincipen; de definieras inte utifrån ett uttalat politiskt program. Att modellen är databaserad gör den inte normfri: indikatorurval, riktning och metodval föregår själva beräkningen.

Lika vikt: Varje delindex ges vikten 1/13. Detta är en transparent jämförelsemodell där ingen kategori ges större formell vikt än någon annan. Även likaviktning är ett normativt metodval.

Marknadsorienterad tillväxt. Prioriterar företagande, arbetsmarknad, inkomster, tillgänglighet och bostäder. Den normativa tanken är att arbets- och företagslivets förutsättningar ska väga tungt i kommunbedömningen.

Välfärd. Prioriterar utbildning, hälsa, trygghet och välfärdsblocket. Modellen uttrycker en inriktning där invånarnas sociala villkor och offentligt finansierad välfärd ges företräde.

4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer. En idealtyp inspirerad av Åke E. Anderssons 4K-perspektiv. I den här operationaliseringen ges framför allt utbildning, kultur/fritid, tillgänglighet/infrastruktur och företagande större vikt. Detta är ett analytiskt viktschema, inte en empiriskt härledd eller historiskt autentisk 4K-viktning.1

Miljö, hälsa och hållbarhet. Prioriterar miljö, hälsa, bostäder och trygghet. Modellen betonar ekologiska och sociala livsvillkor samt långsiktigt hållbara lokalsamhällen.

Ekonomiskt återhållsam. Prioriterar Ekonomi, befolkning, arbetsmarknad och inkomster. Principen är att finansiell robusthet och försörjningsförutsättningar ges särskild vikt.

Trygghet och ordning. Prioriterar trygghet och ger samtidigt relativt hög vikt åt arbetsmarknad, utbildning, hälsa och välfärd. Modellen renodlar en prioritering av ordning och stabila sociala förhållanden.

Modellerna är konstruerade idealtyper för metodjämförelse. De representerar inte dokumenterade politiska program eller faktiskt uppmätta preferenser hos kommuner eller partier.

4. Viktmatris – åtta grundmodeller

Samtliga vikter nedan anges i procent av totalvikten. TDR-vikterna redovisas avrundade; beräkningarna använder full precision.

Delindex	TDR	Lika	Marknad	Välfärd	4K	Miljö	Ekonomi	Trygghet
Befolkning	7,10	7,69	8,00	2,00	4,00	4,00	10,00	3,00
Arbetsmarknad	8,46	7,69	16,00	4,00	8,00	5,00	10,00	10,00
Inkomster	10,50	7,69	14,00	3,00	7,00	4,00	10,00	5,00
Företagande	7,19	7,69	18,00	1,00	10,00	3,00	4,00	3,00
Bostäder	7,80	7,69	10,00	7,00	5,00	10,00	5,00	8,00
Tillgänglighet / infrastruktur	9,27	7,69	12,00	5,00	16,00	7,00	5,00	6,00
Utbildning	9,29	7,69	7,00	18,00	18,00	7,00	4,00	10,00
Hälsa	9,32	7,69	3,00	18,00	3,00	18,00	4,00	10,00
Trygghet	8,77	7,69	3,00	10,00	3,00	10,00	4,00	25,00
Miljö	8,04	7,69	2,00	4,00	4,00	20,00	2,00	3,00
Kultur / fritid	4,62	7,69	2,00	5,00	16,00	4,00	2,00	2,00
Ekonomi	6,45	7,69	4,00	6,00	4,00	3,00	35,00	5,00
Välfärd	3,21	7,69	1,00	17,00	2,00	5,00	5,00	10,00
Summa	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

5. Känslighetsanalys: syfte och hypoteser

Syftet är att undersöka hur känsliga kommunernas indexvärden och rangplaceringar är för styrkan i ett politiskt/normativt viktschema. 4K valdes därför att modellen har en sammanhållen saklig profil och fyra särskilt prioriterade delindex som kan förstärkas utan att dess interna proportioner förändras.

H1. Starkare 4K-viktning ökar avvikelsen från TDR:s panglossianska index och rangordning.

H2. Rangordningen är mer stabil på systemnivå (samvariation mellan modeller) än på kommunnivå (enskilda rang- och kvartilförflyttningar).

6. Känslighetsanalys: tre styrkenivåer

Befintligt 4K-schema behålls oförändrat som ”Svag”: de fyra prioriterade delindexen svarar tillsammans för 60 procent. ”Stark” ges 75 procent och ”Mycket stark” 90 procent. De återstående nio indexen får tillsammans 40, 25 respektive 10 procent. Styrkenivåerna är valda för experimentet och ska inte tolkas som observerade politiska preferenser.

Delindex	Svag 60 %	Stark 75 %	Mycket stark 90 %
Befolkning	4,000	2,500	1,000
Arbetsmarknad	8,000	5,000	2,000
Inkomster	7,000	4,375	1,750
Företagande	10,000	12,500	15,000
Bostäder	5,000	3,125	1,250
Tillgänglighet / infrastruktur	16,000	20,000	24,000
Utbildning	18,000	22,500	27,000
Hälsa	3,000	1,875	0,750
Trygghet	3,000	1,875	0,750
Miljö	4,000	2,500	1,000
Kultur / fritid	16,000	20,000	24,000
Ekonomi	4,000	2,500	1,000

Delindex	Svag 60 %	Stark 75 %	Mycket stark 90 %
Välfärd	2,000	1,250	0,500
Summa	100,000	100,000	100,000

Låt G vara de fyra prioriterade delindexen, och s den önskade sammanlagda vikten för G. För $i \in G$ beräknas $w_i(s) = w_i(0{,}60) \cdot s/0{,}60$. För $i \notin G$ beräknas $w_i(s) = w_i(0{,}60) \cdot (1 - s)/0{,}40$. Därmed gäller $\Sigma w_i(s) = 1$ i samtliga scenarier, och de relativa vikterna inom respektive grupp är oförändrade.

7. Jämförelsemått, kontroll och begränsningar

För varje scenario beräknas indexpoäng och rang för samtliga 290 kommuner. Jämförelserna omfattar Pearsons korrelation mellan indexpoäng, Spearmans rangkorrelation, genomsnittlig och maximal absolut rangförskjutning, kommuner som byter kvartil samt överlapp i topp 10. Kvartiler avgränsas efter rang: Q1 = 1–73, Q2 = 74–145, Q3 = 146–217 och Q4 = 218–290. Positiv förändring definieras som rang i den svaga modellen minus rang i den förstärkta modellen, dvs. positivt tal betyder förbättrad placering. Vid exakt lika indexpoäng tilldelas delad lägsta rang (”min”-principen).

Den svaga 4K-varianten kontrollberäknades mot den ursprungliga alternativa rankingen: alla 290 indexpoäng och rangtal överensstämde. Resultaten redovisas separat i Appendix 8.

Avgränsning: Detta är en deterministisk känslighetsanalys, inte ett kausalt test av politiska insatsers verkningar. Hög korrelation mellan modeller kan samexistera med stora rangförskjutningar för enskilda kommuner. Valet av 4K, urvalet av fyra prioriterade delindex och scenariernas styrka är explicita modellbeslut. Det finns inga osäkerhetsintervall knutna till dessa konstruerade vikter.

Appendix 8. Alternativa viktmodeller – resultat

Resultaten avser 290 svenska kommuner. Rang 1 anger högsta indexvärde. Kommunernas delindex och observerade värden hålls oförändrade mellan modellerna.

DEL A. POLITISK JÄMFÖRELSE – HUVUDANALYS

Huvudanalysen undersöker hur kommunernas rangordningar förändras när samma observerade kommunala förhållanden värderas utifrån skilda politiska prioriteringar. Sex politiska viktscheman jämförs med TDR:s empiriskt härledda viktning och en modell där samtliga tretton delindex tilldelas lika vikt. Skillnaderna mellan modellerna avser alltså inte olika kommunala prestationer, utan hur samma information sammanvägs. Resultaten redovisas som samvariation mellan modellerna och rangförskjutningar för kommunerna.

1. Samvariation mellan modellerna

Tabell 8.1 redovisar korrelationer mellan modellernas indexvärden och tabell 8.2 korrelationer mellan deras rangordningar.

Tabell 8.1. Pearsonkorrelationer mellan de åtta viktmodellernas totalindex.

Index	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
TDR	1,000	0,992	0,968	0,949	0,957	0,977	0,922	0,927
Lika vikt	0,992	1,000	0,962	0,964	0,960	0,967	0,910	0,942
Marknad	0,968	0,962	1,000	0,875	0,930	0,904	0,887	0,896
Välfärd	0,949	0,964	0,875	1,000	0,910	0,960	0,846	0,946
4K	0,957	0,960	0,930	0,910	1,000	0,927	0,858	0,864
Miljö/hälsa	0,977	0,967	0,904	0,960	0,927	1,000	0,883	0,900
Ekonomisk återhållsamhet	0,922	0,910	0,887	0,846	0,858	0,883	1,000	0,791
Trygghet/ordning	0,927	0,942	0,896	0,946	0,864	0,900	0,791	1,000

Tabell 8.2. Spearmans rangkorrelationer mellan de åtta viktmodellerna.

Rang	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
TDR	1,000	0,989	0,966	0,929	0,943	0,970	0,913	0,915
Lika vikt	0,989	1,000	0,956	0,953	0,944	0,959	0,899	0,937
Marknad	0,966	0,956	1,000	0,851	0,921	0,892	0,880	0,885
Välfärd	0,929	0,953	0,851	1,000	0,879	0,944	0,817	0,937
4K	0,943	0,944	0,921	0,879	1,000	0,903	0,830	0,848
Miljö/hälsa	0,970	0,959	0,892	0,944	0,903	1,000	0,868	0,883
Ekonomisk återhållsamhet	0,913	0,899	0,880	0,817	0,830	0,868	1,000	0,764
Trygghet/ordning	0,915	0,937	0,885	0,937	0,848	0,883	0,764	1,000

2. Rangförskjutningar gentemot TDR

Tabell 8.3. Rangförskjutningar och kvartilsbyten jämfört med TDR Total.

Modell	Medel |Δrang|	Median	Max	Bytt kvartil[1]	Topp 10 gem.
Lika vikt	9,131	6,500	52	40	9
Marknad	16,255	13,000	76	66	7
Välfärd	22,510	15,500	149	77	8
4K	20,290	14,000	116	71	9
Miljö/hälsa	14,545	9,000	67	54	9
Ekonomisk återhållsamhet	25,724	19,500	153	85	9
Trygghet/ordning	25,883	20,000	104	102	7

[1] Kvartiler definieras efter rang: 1–73, 74–145, 146–217 och 218–290. Gemensamma topp 10 avser antal kommuner som finns i båda modellernas tio högst placerade.

DEL B. KÄNSLIGHETSANALYS – KOMPLETTERANDE PRÖVNING

Den politiska jämförelsen varierar prioriteringarnas inriktning mellan flera alternativa modeller. Känslighetsanalysen har ett annat, snävare syfte: den prövar hur rangordningen påverkas när styrkan i en och samma politiska prioritering ökas. Här används 4K-modellen med tre nivåer, där dess fyra prioriterade delindex tillsammans får 60, 75 respektive 90 procent av vikten. De inbördes proportionerna inom och utanför denna grupp behålls, liksom alla observerade kommunvärden. Analysen är ett komplement till huvudjämförelsen och belyser vikternas betydelse för rankingarnas stabilitet.

3. Känslighetsanalys: förstärkt 4K-prioritering

4K-modellens fyra prioriterade delindex – Företagande, Tillgänglighet/Infrastruktur, Utbildning och Kultur/Fritid – erhåller tillsammans 60, 75 respektive 90 procent av viktsumman. Inbördes proportioner inom den prioriterade gruppen och inom övriga delindex är oförändrade.

Tabell 8.4. 4K-profilerna jämförda med TDR Total.

4K-profil	Pearson med TDR	Spearman med TDR	Medel |Δrang|	Bytt kvartil
Svag (60 %)	0,957	0,943	20,290	71
Stark (75 %)	0,895	0,866	31,883	105
Mycket stark (90 %)	0,800	0,756	44,124	132

Tabell 8.5. Rangförskjutningar mellan de tre 4K-profilerna.

Jämförelse	Pearson r	Medel |Δrang|	Max |Δrang|	Bytt kvartil	Gemensam topp 10
Svag → stark	0,985	12,186	75	49	9
Svag → mycket stark	0,935	24,800	115	87	9
Stark → mycket stark	0,983	12,910	53	42	9

Förskjutningarna ökar när skillnaden i prioriteringsstyrka ökar. Hög korrelation mellan indexvärden utesluter således inte betydande förändringar i enskilda kommuners rangplaceringar.

4. Kvartilsövergångar i 4K-experimentet

Tabell 8.6. Kvartilsövergångar från svag till stark 4K-profil.

Svag → stark	Till Q1	Till Q2	Till Q3	Till Q4
Från Q1	65	8	0	0
Från Q2	7	57	8	0
Från Q3	1	7	55	9
Från Q4	0	0	9	64

Tabell 8.7. Kvartilsövergångar från svag till mycket stark 4K-profil.

Svag → mycket stark	Till Q1	Till Q2	Till Q3	Till Q4
Från Q1	57	15	1	0
Från Q2	14	45	12	1
Från Q3	2	11	44	15
Från Q4	0	1	15	57

Kvartilsindelningen används som en grov beskrivning av omfördelningen mellan kommungrupper. Övergångar över kvartilgränserna behöver inte innebära stora avstånd i indexvärde.

5. Kommunexempel

Största förbättringar i rang

Tabell 8.8. Största förbättringar i rang vid förstärkt 4K-prioritering.

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Dorotea	146	32	+114

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Åmål	153	57	+96
Bräcke	220	132	+88
Oxelösund	108	31	+77
Dals-Ed	133	59	+74
Malmö	148	75	+73
Malå	170	101	+69
Emmaboda	235	171	+64
Haparanda	227	166	+61
Hultsfred	258	200	+58

Största försämringar i rang

Tabell 8.9. Största försämringar i rang vid förstärkt 4K-prioritering.

Kommun	4K svag rang	4K mycket stark rang	Förändring
Bollebygd	123	238	-115
Gällivare	179	275	-96
Habo	54	148	-94
Lekeberg	174	259	-85
Kiruna	112	196	-84
Nykvarn	58	137	-79
Vaggeryd	101	177	-76
Götene	159	232	-73
Ulricehamn	111	178	-67
Gagnef	124	187	-63

Positiva förändringstal anger förbättrad rangplats. Urvalet avser förändringen från svag till mycket stark 4K-modell.

6. Fullständiga kommunresultat – huvudjämförelse och kompletterande känslighetsanalys

Den politiska huvudjämförelsens fullständiga kommunresultat redovisas i två separata tabeller: rangplaceringar (tabell 8.10) och indexpoäng (tabell 8.11). Kolumnordningen är densamma i båda tabellerna: TDR, lika vikt och därefter de sex politiska modellerna. Varje kommun är färgkodad efter respektive modells rangkvartil: grön (Q1, rang 1–73), gul (Q2, 74–145), orange (Q3, 146–217) och röd (Q4, 218–290). I poängtabellen baseras färgen på motsvarande rangordning, inte på fasta indexgränser.

Tabell 8.10. Kommunernas rangplaceringar i TDR, lika vikt och sex politiska viktmodeller (n = 290).

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Täby	1	1	1	3	2	2	1	5
Danderyd	2	3	7	1	3	1	9	6
Lidingö	3	2	2	2	1	3	2	7
Nacka	4	4	4	7	4	5	5	8
Vellinge	5	5	3	6	7	7	6	3
Lomma	6	6	9	5	6	4	10	2
Vaxholm	7	7	17	4	10	6	17	1
Sollentuna	8	8	14	9	5	9	3	36
Solna	9	10	18	13	9	8	4	43
Österåker	10	12	5	22	19	19	7	18
Höganäs	11	9	11	15	8	18	12	15
Kungsbacka	12	14	19	11	17	11	19	9
Staffanstorp	13	22	13	23	14	29	15	11
Öckerö	14	18	12	10	26	16	48	4
Härryda	15	11	25	8	12	17	13	10
Värmdö	16	17	15	17	22	15	16	16
Sundbyberg	17	19	27	27	11	10	18	47
Mölndal	18	16	26	18	13	12	23	26
Vallentuna	19	13	16	12	16	20	11	20
Knivsta	20	21	8	35	35	22	24	27
Lerum	21	23	21	19	25	21	28	13
Ekerö	22	25	24	16	18	13	43	24
Trosa	23	20	10	31	30	26	33	17
Kävlinge	24	24	30	14	21	28	8	22
Åre	25	15	6	25	15	31	47	23
Kungälv	26	27	28	34	29	24	31	34
Partille	27	31	22	39	34	23	20	46
Svedala	28	26	29	20	23	35	14	25
Habo	29	28	34	21	54	25	32	12
Tyresö	30	32	32	30	37	14	39	39

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Mörbylånga	31	29	20	24	24	38	51	19
Båstad	32	30	33	28	44	27	44	31
Salem	33	36	40	33	36	32	22	45
Tjörn	34	38	41	37	49	30	63	14
Nykvarn	35	37	39	38	58	36	29	35
Ängelholm	36	34	42	42	27	37	35	54
Leksand	37	33	36	45	32	48	25	38
Varberg	38	42	35	49	51	41	58	42
Stockholm	39	43	55	43	28	34	21	114
Stenungsund	40	39	38	40	33	53	45	40
Hammarö	41	57	68	29	61	45	88	21
Ale	42	44	45	50	53	47	40	48
Järfälla	43	45	44	63	46	39	27	140
Krokom	44	40	48	41	48	46	107	33
Ystad	45	46	43	59	38	55	46	63
Orust	46	35	52	32	39	44	87	32
Umeå	47	56	83	55	31	40	89	78
Lund	48	47	124	26	20	33	90	71
Huddinge	49	50	51	64	41	43	36	127
Bollebygd	50	55	71	44	123	54	38	29
Grästorp	51	41	57	36	42	49	111	37
Sotenäs	52	53	46	57	66	51	84	49
Alingsås	53	52	59	62	55	50	61	69
Höör	54	48	53	52	73	61	41	75
Uppsala	55	58	95	46	47	42	77	107
Lidköping	56	51	70	48	65	57	34	57
Håbo	57	73	50	141	82	60	83	102
Upplands-Bro	58	63	75	98	81	56	37	126
Vaggeryd	59	59	58	67	101	68	52	55
Strömstad	60	49	23	79	43	110	57	95
Jönköping	61	78	87	65	70	52	98	99
Falkenberg	62	64	61	78	62	69	80	90
Vadstena	63	60	77	82	59	63	114	64
Skellefteå	64	82	64	115	79	88	60	94
Gagnef	65	75	81	60	124	66	110	44
Värnamo	66	71	79	103	76	65	68	93
Vännäs	67	83	78	113	64	87	108	84
Upplands Väsby	68	92	72	112	88	82	54	144
Ulricehamn	69	67	85	72	111	70	53	61
Skövde	70	76	94	69	75	71	59	101
Härjedalen	71	54	49	58	56	78	188	52
Falun	72	84	92	66	90	58	119	85
Karlsborg	73	65	118	51	136	62	116	30
Karlstad	74	94	107	86	85	59	92	119
Piteå	75	90	62	121	72	113	66	86
Vårgårda	76	79	66	137	104	84	102	89
Hjo	77	87	99	76	110	76	109	50
Simrishamn	78	68	84	70	50	79	91	72
Tranemo	79	62	103	54	60	83	79	59
Lekeberg	80	88	111	71	174	74	56	53
Malung-Sälen	81	66	31	136	52	104	122	110
Kiruna	82	134	37	231	112	149	42	128
Mullsjö	83	102	104	105	145	67	174	56
Luleå	84	109	82	106	69	114	72	104
Haninge	85	85	65	155	98	103	26	189
Skurup	86	89	67	120	99	125	65	112
Ydre	87	74	91	47	128	81	124	28
Arjeplog	88	61	63	85	40	130	133	51
Östhammar	89	81	101	100	117	89	94	66
Linköping	90	107	130	84	94	64	67	135
Söderköping	91	101	80	107	118	77	145	97
Östersund	92	91	86	122	57	86	93	151
Jokkmokk	93	69	47	119	45	135	126	87
Strängnäs	94	100	90	175	67	105	81	149
Tanum	95	70	54	68	139	85	120	58
Arvidsjaur	96	72	114	56	86	111	74	41
Säter	97	77	110	89	63	99	123	76
Vindeln	98	80	74	129	80	122	113	68
Aneby	99	86	97	53	126	94	127	62
Gnesta	100	93	122	99	89	80	150	81
Halmstad	101	95	123	91	71	92	55	171
Karlskrona	102	114	121	87	103	75	132	120
Gällivare	103	135	69	180	179	154	30	106
Kalmar	104	112	125	75	92	93	106	147
Robertsfors	105	99	88	83	83	107	178	65
Storuman	106	98	60	133	78	127	131	91
Götene	107	96	120	77	159	102	73	73
Oskarshamn	108	97	134	61	120	91	75	80
Laholm	109	108	113	90	180	90	125	96
Mark	110	105	108	102	147	101	101	103
Göteborg	111	124	152	123	77	73	118	183
Boden	112	133	56	191	105	132	197	145
Växjö	113	123	151	110	119	72	99	167
Nynäshamn	114	115	102	139	106	143	64	166
Mora	115	142	89	168	149	109	172	122
Mariestad	116	113	155	80	151	95	115	98
Tidaholm	117	104	126	96	152	120	86	79
Örnsköldsvik	118	136	129	135	87	118	152	130
Kumla	119	119	115	143	150	136	70	136
Årjäng	120	106	73	104	132	169	105	70
Rättvik	121	117	100	142	141	174	50	129
Västerås	122	141	148	151	121	97	82	218

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Borås	123	125	138	131	95	96	121	186
Kil	124	126	157	114	129	119	149	83
Burlöv	125	148	98	212	127	156	71	216
Norrtälje	126	122	96	152	135	158	78	169
Borgholm	127	116	76	88	125	164	136	100
Hudiksvall	128	120	141	108	91	126	104	139
Pajala	129	121	93	130	96	184	216	60
Svalöv	130	150	144	166	195	112	135	153
Kinda	131	130	153	126	184	123	142	88
Mjölby	132	145	137	159	157	128	146	165
Vimmerby	133	137	112	132	162	161	139	115
Norsjö	134	131	146	157	68	185	128	82
Essunga	135	103	136	93	93	171	159	67
Älvdalen	136	110	109	118	186	115	186	77
Karlshamn	137	129	201	73	84	98	177	134
Herrljunga	138	155	105	188	173	173	143	137
Trollhättan	139	147	190	138	97	100	169	177
Smedjebacken	140	111	167	81	107	131	164	92
Trelleborg	141	162	139	181	169	168	95	161
Sundsvall	142	172	133	156	115	139	198	162
Sigtuna	143	146	117	177	142	186	62	221
Örebro	144	174	160	162	161	106	134	214
Berg	145	127	119	144	134	155	193	108
Botkyrka	146	168	143	213	131	145	85	232
Nordmaling	147	167	163	205	113	153	222	118
Sölvesborg	148	143	154	127	143	146	160	157
Ljusdal	149	132	127	128	163	144	162	124
Gislaved	150	140	192	125	176	108	144	133
Vara	151	118	159	97	130	152	148	105
Arvika	152	154	171	161	122	140	138	150
Enköping	153	189	128	245	171	165	156	231
Tibro	154	138	175	109	205	142	100	111
Sjöbo	155	149	106	197	206	199	69	160
Helsingborg	156	170	189	164	144	124	76	245
Eksjö	157	151	177	117	154	116	165	154
Åtvidaberg	158	153	169	148	214	137	130	146
Forshaga	159	158	203	154	140	159	171	109
Lysekil	160	164	135	134	74	193	191	143
Vetlanda	161	144	178	101	194	129	153	121
Gotland	162	182	131	150	114	141	280	158
Sorsele	163	157	116	174	102	197	229	132
Älmhult	164	177	195	171	160	121	190	175
Nora	165	166	166	170	116	147	214	152
Sunne	166	152	149	146	193	191	140	116
Ovanåker	167	139	218	74	155	134	207	74
Tranås	168	161	197	95	158	133	194	155
Uddevalla	169	171	174	158	138	150	163	203
Västervik	170	181	162	169	191	170	157	168
Övertorneå	171	128	140	163	109	200	117	138
Gnosjö	172	185	176	147	232	117	192	125
Hörby	173	188	147	209	188	196	129	207
Ödeshög	174	163	164	124	202	175	168	123
Karlskoga	175	191	170	210	164	172	166	185
Norrköping	176	193	187	194	166	176	96	238
Älvsbyn	177	176	132	202	137	211	215	159
Gävle	178	184	210	145	175	138	147	205
Skara	179	165	165	192	168	162	158	223
Eslöv	180	187	184	165	189	182	141	194
Torsås	181	175	181	116	172	166	249	131
Mönsterås	182	160	215	92	156	183	199	117
Boxholm	183	173	219	94	212	160	217	113
Dals-Ed	184	156	208	111	133	163	209	141
Falköping	185	183	202	140	203	151	176	172
Torsby	186	180	158	196	190	207	173	164
Munkedal	187	179	168	173	229	180	179	148
Ljungby	188	198	173	215	192	214	137	198
Åsele	189	159	150	183	100	188	253	191
Malmö	190	202	211	203	148	148	151	266
Orsa	191	192	142	232	177	222	167	215
Kalix	192	201	145	199	210	223	219	142
Arboga	193	194	194	204	183	192	196	181
Surahammar	194	190	179	211	165	219	161	197
Hallstahammar	195	205	198	227	196	201	154	225
Tomelilla	196	178	156	222	167	225	112	227
Bjurholm	197	207	172	217	182	190	262	184
Lycksele	198	220	161	258	209	220	184	210
Södertälje	199	204	200	237	187	198	103	255
Vänersborg	200	197	217	160	213	167	187	213
Landskrona	201	208	204	223	185	206	97	258
Örkelljunga	202	169	199	153	211	235	49	179
Kristianstad	203	221	224	208	217	157	180	244
Svenljunga	204	186	183	198	200	208	175	201
Nyköping	205	215	205	229	197	187	183	251
Motala	206	218	225	214	221	179	181	228
Vansbro	207	195	188	219	181	210	241	196
Lilla Edet	208	216	196	225	250	217	182	211
Tierp	209	196	212	193	201	205	212	199
Sandviken	210	199	236	172	199	181	195	188
Sävsjö	211	206	235	149	204	189	239	156
Sala	212	212	185	224	208	216	210	236
Nässjö	213	209	238	179	215	177	205	206
Älvkarleby	214	210	213	182	233	215	185	209

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Timrå	215	231	182	234	178	241	270	187
Ludvika	216	203	239	184	218	178	202	190
Finspång	217	229	233	185	259	195	189	178
Tingsryd	218	200	222	189	207	212	201	200
Åmål	219	213	228	178	153	202	254	180
Askersund	220	238	193	256	271	224	255	202
Olofström	221	211	234	201	198	213	204	229
Klippan	222	224	220	239	225	231	170	240
Vilhelmina	223	219	191	230	216	247	240	176
Oxelösund	224	245	180	283	108	280	200	260
Osby	225	222	252	190	230	203	211	195
Åstorp	226	228	207	249	244	237	155	269
Heby	227	225	231	216	261	218	235	182
Nordanstig	228	239	209	269	245	248	226	208
Eda	229	223	186	243	231	259	220	192
Mellerud	230	217	226	200	219	236	208	224
Valdemarsvik	231	230	240	206	246	226	246	173
Ockelbo	232	214	227	186	240	209	268	163
Hallsberg	233	256	216	270	278	246	203	243
Malå	234	233	206	252	170	243	281	233
Töreboda	235	227	254	195	255	229	218	204
Bollnäs	236	235	246	176	228	230	251	212
Bjuv	237	237	248	265	254	232	206	256
Markaryd	238	243	241	254	243	244	231	230
Alvesta	239	247	267	220	252	194	256	234
Ånge	240	226	221	242	224	252	263	239
Bengtsfors	241	232	237	187	226	233	266	174
Bromölla	242	246	258	221	241	245	223	237
Eskilstuna	243	251	251	253	234	221	228	276
Överkalix	244	234	214	259	236	277	227	170
Hässleholm	245	264	257	244	269	227	238	272
Härnösand	246	254	230	260	222	242	265	277
Dorotea	247	236	229	236	146	253	279	217
Lindesberg	248	257	255	257	272	249	225	241
Hedemora	249	250	245	261	253	254	245	246
Strömsund	250	240	256	218	264	239	230	219
Uppvidinge	251	241	259	241	223	234	257	257
Kungsör	252	252	266	255	267	240	232	248
Kristinehamn	253	258	253	266	239	257	213	262
Ronneby	254	249	279	207	266	204	237	264
Emmaboda	255	242	269	167	235	228	275	193
Storfors	256	244	247	226	242	256	274	222
Sollefteå	257	267	232	273	262	262	260	252
Köping	258	266	244	274	247	263	247	275
Katrineholm	259	268	262	264	265	251	236	273
Hylte	260	253	261	228	257	250	242	249
Nybro	261	255	260	240	237	255	277	261
Grums	262	260	264	246	249	273	243	226
Hofors	263	259	263	250	256	258	276	247
Haparanda	264	248	223	251	227	274	224	265
Färgelanda	265	261	243	263	248	267	271	263
Avesta	266	271	249	268	251	269	250	274
Hagfors	267	263	268	267	238	275	244	250
Bräcke	268	262	250	247	220	264	289	242
Ragunda	269	269	242	276	280	278	278	220
Östra Göinge	270	265	281	238	270	238	233	267
Lessebo	271	278	271	271	260	260	252	280
Borlänge	272	279	265	280	274	261	259	283
Vingåker	273	273	272	272	268	270	267	253
Skinnskatteberg	274	272	278	281	281	276	221	254
Säffle	275	275	274	262	275	265	258	270
Hultsfred	276	270	277	248	258	272	272	271
Munkfors	277	276	273	278	273	284	234	279
Söderhamn	278	274	280	233	276	266	261	259
Fagersta	279	277	282	279	263	268	248	288
Kramfors	280	280	270	284	282	283	269	282
Laxå	281	282	276	275	285	282	273	268
Flen	282	283	275	282	277	271	287	284
Degerfors	283	285	283	287	287	281	282	281
Norberg	284	286	284	285	279	286	285	287
Gullspång	285	284	285	277	286	285	283	278
Högsby	286	281	286	235	289	279	284	235
Perstorp	287	288	287	289	283	290	286	289
Ljusnarsberg	288	287	288	288	290	289	264	285
Hällefors	289	289	290	286	288	287	288	286
Filipstad	290	290	289	290	284	288	290	290

Tabell 8.11. Kommunernas indexpoäng i TDR, lika vikt och sex politiska viktmodeller (n = 290).

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Täby	79,20	65,21	65,57	66,33	64,68	68,01	70,72	64,28
Danderyd	77,40	63,97	61,23	68,86	64,62	71,24	63,46	63,68
Lidingö	77,26	64,25	63,99	66,55	65,28	67,37	69,73	63,33
Nacka	75,89	63,97	63,70	64,42	64,51	67,09	65,02	61,65
Vellinge	75,80	63,11	63,73	64,63	62,79	65,85	64,38	65,17
Lomma	75,03	61,95	60,93	65,54	63,10	67,34	62,94	65,46
Vaxholm	72,63	61,60	59,82	65,81	60,55	66,56	60,84	66,57
Sollentuna	70,95	61,46	60,46	62,02	63,17	63,70	66,26	57,24
Solna	70,52	60,41	59,78	60,71	61,31	63,96	65,94	56,47

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Österåker	69,57	60,03	61,98	59,45	57,66	61,56	63,92	59,60
Höganäs	69,55	61,04	60,61	60,22	62,63	61,64	62,30	59,68
Kungsbacka	68,63	59,46	59,36	61,17	57,94	62,61	60,32	60,97
Staffanstorp	68,35	58,70	60,52	59,45	58,83	59,61	61,24	60,47
Öckerö	68,33	58,96	60,60	61,36	56,92	61,70	56,25	64,77
Härryda	68,26	60,04	58,64	62,13	59,47	61,69	61,77	60,78
Värmdö	67,95	59,01	60,29	60,19	57,44	61,76	60,94	59,63
Sundbyberg	67,95	58,88	58,43	58,24	60,36	62,64	60,75	55,81
Mölndal	67,90	59,03	58,49	60,10	59,02	62,46	59,52	58,70
Vallentuna	67,84	59,83	60,00	60,93	58,35	60,98	62,92	59,29
Knivsta	67,53	58,73	61,02	57,51	56,25	60,78	59,33	58,55
Lerum	66,65	58,66	59,19	59,94	56,94	60,88	58,19	60,33
Ekerö	66,50	58,23	58,64	60,21	57,71	62,02	56,48	58,99
Trosa	66,38	58,74	60,62	57,72	56,51	60,14	57,45	59,63
Kävlinge	66,21	58,43	57,71	60,24	57,60	59,72	63,49	59,09
Åre	66,14	59,27	61,74	58,97	58,43	59,18	56,26	59,02
Kungälv	65,86	57,94	58,40	57,51	56,56	60,45	57,88	57,62
Partille	65,66	57,38	58,74	56,89	56,36	60,62	60,11	56,00
Svedala	65,19	58,13	57,85	59,80	57,36	58,09	61,77	58,87
Habo	65,13	57,64	57,22	59,76	53,90	60,38	57,67	60,41
Tyresö	65,09	57,30	57,35	57,92	55,70	61,93	57,06	56,93
Mörbylånga	64,20	57,50	59,27	58,99	57,13	57,47	55,84	59,30
Båstad	63,58	57,44	57,28	58,11	55,03	59,90	56,41	57,74
Salem	63,35	56,45	56,43	57,68	55,82	59,08	59,60	56,15
Tjörn	63,26	56,06	56,42	57,15	54,54	59,54	54,73	60,11
Nykvarn	62,51	56,29	56,44	57,14	53,72	57,68	58,12	57,32
Ängelholm	61,95	56,69	56,26	56,55	56,71	57,57	57,22	55,08
Leksand	61,84	56,76	57,05	56,29	56,49	55,97	59,27	57,07
Varberg	61,65	55,53	57,05	55,85	54,21	56,94	55,11	56,65
Stockholm	61,35	55,51	54,98	56,54	56,66	58,86	59,90	51,13
Stenungsund	60,82	56,01	56,49	56,84	56,46	55,09	56,39	56,82
Hammarö	60,43	54,00	54,13	58,05	53,36	56,74	53,15	59,18
Ale	60,39	55,28	55,95	55,53	53,94	56,11	57,03	55,80
Järfälla	60,23	55,21	56,06	54,02	54,86	57,21	58,28	50,06
Krokom	60,06	55,91	55,75	56,60	54,63	56,68	51,72	57,71
Ystad	59,98	54,81	56,07	54,27	55,65	54,93	56,35	54,23
Orust	59,97	56,65	55,36	57,71	55,57	56,78	53,16	57,73
Umeå	59,64	54,13	53,21	54,49	56,50	57,09	53,10	53,42
Lund	59,61	54,78	50,97	58,33	57,63	58,98	53,08	53,70
Huddinge	59,54	54,41	55,44	53,91	55,39	56,83	57,17	50,73
Bollebygd	58,83	54,22	54,00	56,44	50,59	55,08	57,11	57,90
Grästorp	58,51	55,85	54,82	57,16	55,38	55,38	51,56	57,10
Sotenäs	58,31	54,32	55,88	54,34	53,12	55,37	53,36	55,59
Alingsås	58,24	54,35	54,55	54,03	53,87	55,38	55,03	53,76
Höör	58,06	54,70	55,16	54,96	52,77	54,35	56,72	53,50
Uppsala	57,91	53,92	52,49	56,28	54,74	56,85	53,77	51,47
Lidköping	57,79	54,36	54,06	55,95	53,21	54,70	57,40	54,77
Håbo	57,62	53,00	55,59	49,79	52,41	54,39	53,36	51,59
Upplands-Bro	57,42	53,43	53,76	51,66	52,46	54,87	57,13	50,73
Vaggeryd	57,08	53,92	54,74	53,67	51,53	53,41	55,82	55,02
Strömstad	56,94	54,61	58,72	53,03	55,18	50,79	55,14	52,34
Jönköping	56,51	52,67	52,74	53,78	52,86	55,14	52,17	51,89
Falkenberg	56,38	53,36	54,47	53,04	53,31	53,34	53,64	52,58
Vadstena	56,10	53,89	53,61	52,91	53,67	54,07	51,48	54,22
Skellefteå	55,95	52,43	54,33	50,91	52,57	52,17	55,07	52,35
Gagnef	55,91	52,86	53,34	54,06	50,57	53,57	51,58	56,35
Värnamo	55,74	53,04	53,54	51,42	52,71	53,62	54,27	52,35
Vännäs	55,73	52,40	53,59	51,02	53,22	52,17	51,63	53,13
Upplands Väsby	55,60	51,92	53,95	51,02	52,19	52,35	55,78	49,80
Ulricehamn	55,58	53,23	53,02	53,30	50,81	53,22	55,81	54,44
Skövde	55,55	52,84	52,51	53,48	52,72	53,13	55,11	51,68
Härjedalen	55,53	54,25	55,62	54,30	53,85	52,58	47,38	55,46
Falun	55,47	52,40	52,55	53,69	51,98	54,62	51,29	53,10
Karlsborg	55,45	53,28	51,28	55,11	50,20	54,32	51,42	57,78
Karlstad	55,18	51,87	51,74	52,58	52,28	54,52	52,97	50,90
Piteå	55,08	52,05	54,41	50,59	52,80	50,52	54,45	53,00
Vårgårda	55,02	52,54	54,17	49,99	51,43	52,27	51,88	52,77
Hjo	54,88	52,15	52,40	53,13	51,02	52,79	51,63	55,59
Simrishamn	54,83	53,15	53,19	53,45	54,26	52,54	53,05	53,65
Tranemo	54,81	53,85	52,09	54,53	53,63	52,28	53,66	54,61
Lekeberg	54,75	52,15	51,63	53,36	48,63	52,88	55,21	55,41
Malung-Sälen	54,74	53,25	57,54	50,09	53,99	51,34	51,04	51,32
Kiruna	54,60	50,27	56,78	45,27	50,79	48,99	56,54	50,71
Mullsjö	54,44	51,53	52,03	51,37	50,01	53,55	47,99	54,80
Luleå	54,42	51,22	53,32	51,21	52,91	50,39	53,94	51,48
Haninge	54,38	52,33	54,28	48,81	51,67	51,35	58,54	47,09
Skurup	54,30	52,15	54,13	50,68	51,67	50,08	54,59	51,23
Ydre	54,24	52,95	52,61	56,01	50,53	52,38	50,94	57,99
Arjeplog	54,17	53,86	54,36	52,60	55,45	49,99	50,50	55,58
Östhammar	54,16	52,44	52,23	51,49	50,69	52,16	52,81	53,88
Linköping	54,06	51,29	50,37	52,63	51,86	54,02	54,27	50,24
Söderköping	54,02	51,59	53,36	51,20	50,68	52,68	49,97	52,03
Östersund	54,01	51,92	52,93	50,56	53,84	52,17	52,86	49,23
Jokkmokk	54,01	53,12	55,88	50,69	54,93	49,81	50,86	52,96
Strängnäs	53,87	51,61	52,62	47,90	53,06	51,23	53,44	49,50
Tanum	53,86	53,07	55,03	53,60	50,12	52,19	51,08	54,70
Arvidsjaur	53,82	53,03	51,53	54,39	52,24	50,76	53,90	56,77
Säter	53,73	52,68	51,71	52,42	53,25	51,57	50,96	53,50
Vindeln	53,58	52,44	53,87	50,23	52,51	50,22	51,48	53,78
Aneby	53,40	52,24	52,45	54,56	50,54	51,88	50,81	54,28
Gnesta	53,26	51,90	50,98	51,58	52,00	52,41	49,62	53,33
Halmstad	53,12	51,86	50,97	52,23	52,84	52,00	55,63	48,06

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Karlskrona	53,08	51,04	51,17	52,51	51,51	52,87	50,51	50,86
Gällivare	53,07	50,25	54,11	47,81	48,54	48,78	58,09	51,48
Kalmar	52,99	51,08	50,81	53,22	51,93	51,95	51,73	49,65
Robertsfors	52,87	51,62	52,67	52,85	52,34	51,17	47,84	53,96
Storuman	52,87	51,65	54,54	50,19	52,59	50,06	50,51	52,53
Götene	52,82	51,82	51,22	53,11	49,21	51,42	53,92	53,63
Oskarshamn	52,68	51,71	50,18	54,04	50,61	52,02	53,85	53,33
Laholm	52,53	51,23	51,54	52,41	48,54	52,11	50,89	52,28
Mark	52,47	51,38	51,73	51,43	49,79	51,47	52,11	51,58
Göteborg	52,33	50,57	49,63	50,55	52,64	52,98	51,34	47,25
Boden	52,13	50,33	54,86	47,38	51,22	49,95	47,03	49,67
Växjö	52,06	50,61	49,66	51,09	50,67	53,00	52,15	48,35
Nynäshamn	51,86	51,04	52,16	49,86	51,15	49,41	54,70	48,41
Mora	51,58	49,81	52,63	48,24	49,65	50,99	48,16	50,82
Mariestad	51,54	51,07	49,55	53,00	49,57	51,85	51,43	51,97
Tidaholm	51,54	51,44	50,71	51,74	49,53	50,26	53,30	53,37
Örnsköldsvik	51,53	50,22	50,62	50,12	52,20	50,32	49,57	50,64
Kumla	51,52	50,86	51,51	49,61	49,63	49,79	54,06	50,16
Årjäng	51,38	51,34	53,94	51,38	50,34	48,42	51,75	53,75
Rättvik	51,29	50,97	52,26	49,75	50,04	48,15	56,06	50,65
Västerås	51,11	49,82	49,68	49,06	50,60	51,61	53,39	45,99
Borås	51,09	50,57	50,02	50,21	51,86	51,65	51,05	47,17
Kil	51,06	50,54	49,39	51,00	50,50	50,31	49,79	53,22
Burlöv	50,84	49,51	52,44	46,24	50,54	48,70	53,98	46,00
Norrtälje	50,79	50,77	52,49	48,97	50,26	48,69	53,67	48,24
Borgholm	50,71	50,98	53,67	52,46	50,56	48,52	50,34	51,71
Hudiksvall	50,57	50,84	49,93	51,15	51,94	50,06	51,80	50,07
Pajala	50,16	50,83	52,53	50,21	51,76	47,45	45,80	54,47
Svalöv	50,16	49,45	49,84	48,31	47,89	50,58	50,37	49,17
Kinda	50,10	50,48	49,63	50,39	48,27	50,13	50,05	52,89
Mjölby	50,06	49,64	50,05	48,62	49,26	50,04	49,86	48,52
Vimmerby	50,02	50,03	51,55	50,20	49,08	48,63	50,24	51,09
Norsjö	49,97	50,43	49,79	48,68	52,98	47,42	50,71	53,26
Essunga	49,93	51,46	50,06	52,19	51,90	48,23	49,17	53,86
Älvdalen	49,91	51,11	51,72	50,80	48,25	50,37	47,45	53,49
Karlshamn	49,90	50,50	47,26	53,30	52,30	51,60	47,89	50,30
Herrljunga	49,73	49,28	51,95	47,55	48,65	48,17	50,02	50,16
Trollhättan	49,68	49,52	47,86	49,90	51,74	51,55	48,26	47,71
Smedjebacken	49,66	51,09	48,61	52,95	51,15	49,98	48,77	52,46
Trelleborg	49,64	49,09	50,02	47,79	48,88	48,45	52,81	48,70
Sundsvall	49,54	48,64	50,20	48,81	50,73	49,60	46,93	48,64
Sigtuna	49,50	49,59	51,40	47,89	50,03	47,40	54,77	45,89
Örebro	49,47	48,56	49,21	48,39	49,13	51,17	50,44	46,17
Berg	49,25	50,52	51,28	49,52	50,26	48,74	47,19	51,35
Botkyrka	49,19	48,88	49,85	46,19	50,42	49,31	53,34	45,25
Nordmaling	49,16	48,97	48,99	46,68	50,77	48,83	45,29	50,98
Sölvesborg	49,12	49,75	49,61	50,35	50,02	49,22	49,07	48,98
Ljusdal	49,06	50,41	50,66	50,32	49,07	49,35	48,89	50,81
Gislaved	49,03	49,89	47,84	50,40	48,61	51,05	50,00	50,37
Vara	48,98	50,93	49,26	51,69	50,49	48,88	49,85	51,48
Arvika	48,97	49,30	48,54	48,43	50,60	49,51	50,26	49,31
Enköping	48,75	47,93	50,65	44,36	48,71	48,51	49,41	45,29
Tibro	48,64	50,00	48,36	51,12	47,40	49,41	52,14	51,32
Sjöbo	48,61	49,47	51,77	47,07	47,34	46,82	54,08	48,78
Helsingborg	48,53	48,73	47,92	48,36	50,01	50,09	53,80	44,27
Eksjö	48,49	49,36	48,24	50,83	49,47	50,35	48,60	49,16
Åtvidaberg	48,45	49,36	48,55	49,30	46,91	49,63	50,56	49,65
Forshaga	48,44	49,19	47,14	48,90	50,08	48,65	48,19	51,35
Lysekil	48,21	49,07	50,11	50,17	52,74	47,11	47,33	49,89
Vetlanda	48,21	49,75	48,23	51,47	47,91	50,00	49,51	50,83
Gotland	48,11	48,29	50,35	49,24	50,76	49,51	37,97	48,79
Sorsele	48,09	49,27	51,48	47,98	51,51	47,02	44,81	50,41
Älmhult	48,08	48,37	47,66	48,12	49,17	50,23	47,36	47,73
Nora	47,95	49,05	48,69	48,15	50,72	49,10	45,88	49,20
Sunne	47,95	49,36	49,68	49,41	47,93	47,19	50,08	51,06
Ovanåker	47,89	49,90	46,13	53,27	49,37	49,82	46,37	53,56
Tranås	47,70	49,14	47,56	51,78	49,24	49,94	47,16	49,00
Uddevalla	47,62	48,67	48,36	48,64	50,14	48,98	48,80	46,60
Västervik	47,62	48,30	49,05	48,22	47,99	48,33	49,26	48,29
Övertorneå	47,54	50,51	49,95	48,38	51,10	46,73	51,37	50,08
Gnosjö	47,39	48,06	48,29	49,32	45,89	50,33	47,31	50,74
Hörby	47,23	47,97	49,70	46,39	48,04	47,07	50,61	46,34
Ödeshög	47,23	49,08	48,98	50,54	47,53	48,13	48,32	50,82
Karlskoga	47,07	47,85	48,55	46,39	49,02	48,18	48,49	47,18
Norrköping	47,00	47,75	47,99	47,18	48,97	48,06	52,78	44,78
Älvsbyn	46,92	48,43	50,32	46,86	50,15	46,11	45,82	48,78
Gävle	46,84	48,22	46,36	49,45	48,61	49,61	49,85	46,53
Skara	46,84	49,06	48,93	47,38	48,88	48,62	49,19	45,69
Eslöv	46,76	47,98	48,08	48,31	48,03	47,62	50,06	46,85
Torsås	46,71	48,56	48,16	50,90	48,67	48,49	43,60	50,60
Mönsterås	46,47	49,18	46,20	52,19	49,36	47,58	46,85	51,02
Boxholm	46,24	48,60	46,12	51,86	47,00	48,64	45,58	51,20
Dals-Ed	46,23	49,28	46,55	51,09	50,33	48,56	46,13	50,06
Falköping	46,17	48,24	47,19	49,85	47,52	48,93	47,96	48,03
Torsby	46,00	48,32	49,38	47,15	48,02	46,51	48,11	48,55
Munkedal	45,97	48,35	48,56	48,03	46,09	47,84	47,77	49,50
Ljungby	45,89	47,35	48,43	46,13	47,98	46,07	50,33	46,70
Åsele	45,88	49,19	49,67	47,68	51,66	47,30	43,15	47,01
Malmö	45,86	47,24	46,30	46,82	49,75	48,99	49,61	42,62
Orsa	45,83	47,77	49,92	45,24	48,59	45,70	48,36	46,07
Kalix	45,78	47,25	49,81	47,02	47,22	45,45	45,39	49,96
Arboga	45,76	47,69	47,72	46,69	48,39	47,17	47,05	47,39

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Surahammar	45,75	47,85	48,22	46,24	49,01	45,90	49,00	46,77
Hallstahammar	45,74	47,13	47,43	45,44	47,88	46,71	49,49	45,62
Tomelilla	45,64	48,37	49,41	45,64	48,92	45,35	51,53	45,48
Bjurholm	45,50	47,02	48,43	45,95	48,41	47,19	42,25	47,24
Lycksele	45,35	46,38	49,14	43,18	47,23	45,90	47,51	46,23
Södertälje	45,34	47,16	47,28	44,98	48,14	47,02	51,87	43,38
Vänersborg	45,24	47,40	46,15	48,50	46,95	48,46	47,45	46,22
Landskrona	45,18	47,00	47,09	45,60	48,27	46,53	52,47	43,05
Örkelljunga	45,01	48,81	47,32	48,92	47,00	44,56	56,24	47,59
Kristianstad	44,85	46,33	45,65	46,41	46,66	48,69	47,73	44,33
Svenljunga	44,79	47,99	48,10	47,06	47,78	46,40	47,97	46,64
Nyköping	44,78	46,58	46,81	45,41	47,85	47,34	47,52	43,76
Motala	44,42	46,45	45,64	46,18	46,49	47,89	47,64	45,41
Vansbro	44,32	47,66	47,92	45,82	48,53	46,21	44,27	46,82
Lilla Edet	44,30	46,56	47,59	45,58	44,53	45,97	47,61	46,22
Tierp	44,07	47,55	46,29	47,33	47,75	46,53	45,95	46,68
Sandviken	44,00	47,32	44,58	48,08	47,84	47,74	47,16	47,11
Sävsjö	43,95	47,10	44,65	49,29	47,43	47,25	44,42	49,00
Sala	43,93	46,69	48,04	45,59	47,28	46,06	46,10	44,82
Nässjö	43,68	46,91	44,53	47,83	46,82	47,94	46,40	46,53
Älvkarleby	43,57	46,84	46,23	47,77	45,84	46,06	47,48	46,34
Timrå	43,56	45,89	48,11	45,08	48,59	44,35	40,97	47,15
Ludvika	43,42	47,16	44,48	47,64	46,61	47,91	46,50	47,04
Finspång	43,36	45,93	44,76	47,61	44,14	47,07	47,37	47,64
Tingsryd	43,08	47,30	45,90	47,54	47,31	46,10	46,73	46,67
Åmål	42,89	46,68	45,15	47,86	49,47	46,62	43,15	47,47
Askersund	42,86	45,29	47,80	43,21	43,32	45,39	43,09	46,61
Olofström	42,82	46,80	44,72	46,89	47,84	46,08	46,47	45,38
Klippan	42,74	46,14	45,93	44,91	46,22	44,65	48,20	44,74
Vilhelmina	42,44	46,44	47,84	45,31	46,80	44,06	44,34	47,72
Oxelösund	42,43	44,70	48,18	40,38	51,14	40,17	46,84	42,98
Osby	42,23	46,19	43,63	47,47	46,09	46,60	45,97	46,83
Åstorp	42,07	45,95	46,69	44,19	44,84	44,50	49,49	42,52
Heby	42,07	46,08	44,95	46,01	44,11	45,95	44,52	47,30
Nordanstig	41,85	45,13	46,45	42,27	44,67	43,93	44,84	46,34
Eda	41,64	46,17	48,02	44,47	46,02	42,92	45,36	47,00
Mellerud	41,51	46,53	45,45	46,95	46,51	44,53	46,33	45,64
Valdemarsvik	41,44	45,90	44,44	46,51	44,65	45,21	43,81	48,00
Ockelbo	41,28	46,65	45,23	47,60	45,00	46,21	41,13	48,62
Hallsberg	41,27	43,92	46,15	42,02	42,15	44,10	46,48	44,36
Malå	41,22	45,74	46,78	43,93	48,72	44,30	37,91	44,91
Töreboda	40,69	46,01	43,51	47,17	44,37	44,96	45,49	46,58
Bollnäs	40,68	45,51	43,96	47,89	46,11	44,94	43,25	46,22
Bjuv	40,67	45,31	43,83	42,68	44,39	44,64	46,37	43,30
Markaryd	40,62	44,86	44,42	43,60	44,86	44,23	44,75	45,32
Alvesta	40,58	44,60	42,30	45,74	44,41	47,10	42,94	44,84
Ånge	40,37	46,07	45,91	44,60	46,34	43,64	41,88	44,75
Bengtsfors	40,30	45,75	44,57	47,56	46,18	44,60	41,57	47,77
Bromölla	40,28	44,65	43,31	45,68	44,90	44,14	45,18	44,80
Eskilstuna	40,19	44,21	43,66	43,75	45,83	45,71	44,82	41,65
Överkalix	39,98	45,52	46,23	43,09	45,63	40,60	44,83	48,17
Hässleholm	39,93	43,65	43,35	44,46	43,34	45,12	44,45	42,13
Härnösand	39,74	44,03	45,02	43,06	46,45	44,32	41,59	41,44
Dorotea	39,54	45,42	45,08	44,99	49,96	43,53	38,16	45,99
Lindesberg	39,31	43,92	43,50	43,20	42,97	43,83	44,92	44,51
Hedemora	39,27	44,25	44,18	43,06	44,39	43,42	43,90	44,13
Strömsund	39,25	45,10	43,48	45,85	43,78	44,40	44,80	45,92
Uppvidinge	39,13	45,05	43,19	44,64	46,40	44,60	42,91	43,23
Kungsör	39,11	44,20	42,33	43,48	43,52	44,35	44,56	43,97
Kristinehamn	38,99	43,84	43,52	42,62	45,12	43,18	45,91	42,85
Ronneby	38,91	44,42	40,58	46,49	43,66	46,54	44,46	42,76
Emmaboda	38,89	44,87	41,88	48,28	45,82	45,11	40,15	46,97
Storfors	38,88	44,73	43,94	45,51	44,89	43,26	40,21	45,74
Sollefteå	38,49	43,26	44,93	41,91	44,10	42,44	42,36	43,69
Köping	38,40	43,41	44,20	41,79	44,64	42,43	43,72	41,71
Katrineholm	38,27	43,12	42,82	42,86	43,75	43,71	44,50	41,98
Hylte	38,26	44,12	42,84	45,43	44,24	43,78	44,15	43,96
Nybro	38,15	43,93	43,17	44,81	45,59	43,36	39,27	42,94
Grums	38,08	43,71	42,74	44,29	44,58	40,98	44,01	45,51
Hofors	38,02	43,75	42,77	44,09	44,25	43,12	40,14	44,12
Haparanda	37,79	44,47	45,85	43,97	46,11	40,81	44,93	42,70
Färgelanda	37,69	43,69	44,25	42,92	44,63	41,91	40,68	42,85
Avesta	37,44	42,89	43,82	42,27	44,44	41,26	43,48	41,76
Hagfors	37,20	43,65	42,12	42,44	45,23	40,80	43,98	43,81
Bräcke	36,85	43,66	43,80	44,27	46,49	42,15	33,94	44,47
Ragunda	36,67	42,92	44,38	41,55	41,95	40,40	38,88	45,89
Östra Göinge	36,57	43,58	39,14	44,95	43,34	44,50	44,54	42,58
Lessebo	36,51	41,96	41,66	42,02	44,12	42,81	43,16	41,15
Borlänge	36,13	41,33	42,37	41,16	42,56	42,51	42,62	40,29
Vingåker	35,83	42,49	41,49	42,01	43,48	41,20	41,22	43,60
Skinnskatteberg	35,69	42,70	40,68	41,08	41,75	40,60	45,34	43,58
Säffle	35,69	42,38	40,88	42,93	42,51	42,07	42,70	42,47
Hultsfred	34,84	42,90	40,77	44,21	44,17	40,98	40,52	42,37
Munkfors	34,74	42,08	41,34	41,44	42,87	39,34	44,54	41,24
Söderhamn	34,54	42,46	39,42	45,21	42,41	41,99	42,32	43,05
Fagersta	34,30	42,05	39,10	41,33	43,86	41,82	43,69	38,89
Kramfors	33,64	40,98	41,78	40,06	41,22	39,81	40,99	40,47
Laxå	33,50	40,59	40,81	41,76	39,39	39,88	40,46	42,53
Flen	32,92	40,41	40,84	40,61	42,27	41,17	36,61	40,15
Degerfors	31,77	39,65	39,04	39,11	38,85	40,17	37,82	40,90
Norberg	31,68	39,59	38,84	39,93	42,04	39,21	37,60	39,19
Gullspång	30,55	40,06	38,16	41,45	39,16	39,27	37,77	41,24

Kommun	TDR	Lika vikt	Marknad	Välfärd	4K	Miljö/hälsa	Ekonomisk återhållsamhet	Trygghet/ordning
Högsby	30,40	40,87	37,37	45,00	38,31	40,30	37,65	44,84
Perstorp	28,09	38,06	36,82	37,91	40,83	37,11	37,15	37,32
Ljusnarsberg	28,07	38,99	36,72	38,71	37,36	37,42	41,86	39,29
Hällefors	27,59	37,92	34,75	39,54	38,54	38,77	35,24	39,22
Filipstad	26,59	37,62	35,38	37,63	40,60	37,56	33,83	37,03

Känslighetsanalysens fullständiga kommunresultat redovisas i en gemensam tabell med rangplaceringar i de tre första sifferkolumnerna och motsvarande indexpoäng i de tre följande. Kolumnerna inom varje grupp är ordnade svag (60 %), stark (75 %) och mycket stark (90 %). Färgerna anger respektive profils rangkvartil: grön (Q1, 1–73), gul (Q2, 74–145), orange (Q3, 146–217) och röd (Q4, 218–290). Poängkolumnerna följer samma kvartilsindelning som rangkolumnerna.

Tabell 8.12. Kommunernas rangplaceringar och indexpoäng i känslighetsanalysens tre 4K-profiler (n = 290).

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Täby	2	4	7	64,676	63,699	62,721
Danderyd	3	2	2	64,622	64,791	64,960
Lidingö	1	1	1	65,275	65,604	65,932
Nacka	4	3	5	64,514	64,214	63,915
Vellinge	7	8	8	62,792	62,158	61,524
Lomma	6	7	6	63,101	63,102	63,103
Vaxholm	10	11	12	60,550	60,148	59,745
Sollentuna	5	5	3	63,170	63,646	64,123
Solna	9	9	10	61,315	61,068	60,822
Österåker	19	30	48	57,660	55,967	54,274
Höganäs	8	6	4	62,629	63,297	63,965
Kungsbacka	17	23	40	57,939	56,417	54,895
Staffanstorp	14	16	19	58,829	57,834	56,838
Öckerö	26	32	46	56,922	55,636	54,350
Härryda	12	13	14	59,472	58,591	57,711
Värmdö	22	25	36	57,442	56,317	55,192
Sundbyberg	11	10	11	60,355	60,533	60,710
Mölndal	13	15	15	59,021	58,175	57,329
Vallentuna	16	18	28	58,345	57,141	55,937
Knivsta	35	46	77	56,249	54,413	52,577
Lerum	25	35	50	56,941	55,476	54,010
Ekerö	18	17	20	57,715	57,161	56,607
Trosa	30	40	52	56,509	55,143	53,778
Kävlinge	21	21	27	57,597	56,791	55,985
Åre	15	14	13	58,425	58,204	57,984
Kungälv	29	41	54	56,562	55,118	53,675
Partille	34	42	53	56,362	55,067	53,772
Svedala	23	24	33	57,364	56,386	55,407
Habo	54	100	148	53,898	51,676	49,454
Tyresö	37	45	62	55,702	54,551	53,400
Mörbylånga	24	22	26	57,128	56,570	56,012
Båstad	44	52	67	55,035	54,047	53,060
Salem	36	44	55	55,818	54,694	53,569
Tjörn	49	58	86	54,540	53,365	52,190
Nykvarn	58	98	137	53,716	51,828	49,939
Ängelholm	27	27	30	56,705	56,261	55,816
Leksand	32	26	22	56,491	56,303	56,116
Varberg	51	69	93	54,213	52,917	51,621
Stockholm	28	19	17	56,658	56,956	57,254
Stenungsund	33	29	29	56,460	56,145	55,829
Hammarö	61	79	99	53,361	52,392	51,423
Ale	53	72	106	53,939	52,634	51,328
Järfälla	46	48	58	54,864	54,180	53,496
Krokom	48	54	74	54,630	53,737	52,844
Ystad	38	34	34	55,649	55,491	55,332
Orust	39	36	37	55,573	55,378	55,183
Umeå	31	20	16	56,505	56,895	57,286
Lund	20	12	9	57,629	59,342	61,055
Huddinge	41	38	39	55,388	55,266	55,144
Bollebygd	123	185	238	50,588	48,205	45,821
Grästorp	42	37	38	55,376	55,273	55,170
Sotenäs	66	81	95	53,118	52,350	51,582
Alingsås	55	62	76	53,872	53,256	52,640
Höör	73	95	114	52,770	51,891	51,012
Uppsala	47	43	35	54,743	55,003	55,264
Lidköping	65	80	96	53,215	52,388	51,562
Håbo	82	112	136	52,409	51,182	49,955
Upplands-Bro	81	107	130	52,458	51,344	50,230
Vaggeryd	101	139	177	51,535	49,905	48,276
Strömstad	43	33	23	55,178	55,623	56,068
Jönköping	70	75	85	52,857	52,540	52,223
Falkenberg	62	63	69	53,311	53,171	53,031
Vadstena	59	57	65	53,670	53,438	53,205
Skellefteå	79	102	124	52,574	51,558	50,541
Gagnef	124	152	187	50,572	49,311	48,049
Värnamo	76	91	111	52,713	51,932	51,151
Vännäs	64	70	79	53,220	52,860	52,501
Upplands Väsby	88	99	103	52,189	51,777	51,365
Ulricehamn	111	147	178	50,811	49,537	48,263
Skövde	75	88	97	52,717	52,113	51,509
Härjedalen	56	50	45	53,847	54,155	54,462

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Falun	90	106	122	51,983	51,355	50,726
Karlsborg	136	157	186	50,200	49,126	48,052
Karlstad	85	86	87	52,279	52,175	52,072
Piteå	72	94	115	52,802	51,896	50,990
Vårgårda	104	131	150	51,426	50,393	49,360
Hjo	110	129	139	51,017	50,427	49,838
Simrishamn	50	39	24	54,265	55,164	56,064
Tranemo	60	56	63	53,631	53,496	53,361
Lekeberg	174	224	259	48,632	46,727	44,822
Malung-Sälen	52	51	47	53,990	54,151	54,313
Kiruna	112	154	196	50,789	49,260	47,732
Mullsjö	145	160	183	50,008	49,064	48,119
Luleå	69	73	82	52,907	52,594	52,281
Haninge	98	115	133	51,668	50,905	50,142
Skurup	99	109	117	51,666	51,320	50,973
Ydre	128	133	141	50,533	50,167	49,800
Arjeplog	40	28	18	55,452	56,189	56,925
Östhammar	117	145	174	50,691	49,590	48,490
Linköping	94	90	89	51,862	51,961	52,061
Söderköping	118	143	164	50,680	49,756	48,832
Östersund	57	49	44	53,843	54,172	54,501
Jokkmokk	45	31	21	54,929	55,656	56,384
Strängnäs	67	66	66	53,061	53,071	53,082
Tanum	139	159	188	50,117	49,068	48,018
Arvidsjaur	86	92	94	52,243	51,916	51,590
Säter	63	61	64	53,252	53,264	53,276
Vindeln	80	87	92	52,511	52,133	51,754
Aneby	126	140	152	50,538	49,902	49,266
Gnesta	89	84	81	52,000	52,207	52,413
Halmstad	71	65	61	52,841	53,131	53,420
Karlskrona	103	105	107	51,507	51,414	51,321
Gällivare	179	234	275	48,545	45,985	43,426
Kalmar	92	85	80	51,932	52,178	52,424
Robertsfors	83	82	83	52,337	52,287	52,237
Storuman	78	67	56	52,589	53,066	53,542
Götene	159	192	232	49,213	47,820	46,427
Oskarshamn	120	134	142	50,615	50,157	49,699
Laholm	180	200	228	48,542	47,555	46,567
Mark	147	166	192	49,792	48,848	47,903
Göteborg	77	60	51	52,636	53,317	53,998
Boden	105	128	140	51,217	50,511	49,806
Växjö	119	125	126	50,665	50,569	50,473
Nynäshamn	106	111	109	51,154	51,198	51,242
Mora	149	168	191	49,654	48,778	47,903
Mariestad	151	173	197	49,572	48,644	47,717
Tidaholm	152	171	193	49,532	48,687	47,843
Örnsköldsvik	87	74	72	52,196	52,560	52,924
Kumla	150	178	207	49,629	48,496	47,363
Årjäng	132	132	134	50,338	50,184	50,030
Rättvik	141	146	159	50,040	49,565	49,090
Västerås	121	126	125	50,597	50,557	50,517
Borås	95	83	78	51,857	52,210	52,564
Kil	129	121	118	50,499	50,735	50,972
Burlöv	127	117	112	50,536	50,835	51,133
Norrtälje	135	138	143	50,264	49,958	49,652
Borgholm	125	116	110	50,556	50,893	51,231
Hudiksvall	91	78	71	51,941	52,453	52,965
Pajala	96	97	90	51,760	51,877	51,995
Svalöv	195	223	243	47,892	46,755	45,617
Kinda	184	199	218	48,272	47,570	46,868
Mjölby	157	174	189	49,265	48,623	47,981
Vimmerby	162	175	182	49,080	48,603	48,125
Norsjö	68	53	41	52,981	53,871	54,762
Essunga	93	77	68	51,901	52,480	53,059
Älvdalen	186	206	224	48,249	47,469	46,689
Karlshamn	84	55	42	52,301	53,522	54,742
Herrljunga	173	189	212	48,650	47,938	47,226
Trollhättan	97	68	49	51,740	52,944	54,148
Smedjebacken	107	101	88	51,148	51,609	52,069
Trelleborg	169	177	184	48,880	48,497	48,114
Sundsvall	115	113	100	50,735	51,076	51,416
Sigtuna	142	137	135	50,033	50,020	50,007
Örebro	161	161	162	49,125	49,009	48,893
Berg	134	118	105	50,265	50,797	51,330
Botkyrka	131	120	113	50,425	50,755	51,086
Nordmaling	113	108	91	50,772	51,337	51,901
Sölvesborg	143	130	121	50,021	50,394	50,766
Ljusdal	163	162	168	49,075	48,936	48,798
Gislaved	176	190	215	48,612	47,857	47,102
Vara	130	122	116	50,488	50,735	50,982
Arvika	122	114	104	50,595	50,967	51,339
Enköping	171	183	194	48,706	48,258	47,811
Tibro	205	229	245	47,404	46,462	45,520
Sjöbo	206	232	250	47,337	46,236	45,135
Helsingborg	144	123	102	50,011	50,688	51,365
Eksjö	154	148	145	49,466	49,522	49,577
Åtvidaberg	214	237	265	46,906	45,719	44,533
Forshaga	140	124	108	50,079	50,680	51,280
Lysekil	74	47	25	52,742	54,380	56,019
Vetlanda	194	197	211	47,914	47,580	47,246
Gotland	114	96	70	50,756	51,885	53,015
Sorsele	102	76	60	51,514	52,481	53,447

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Älmhult	160	151	144	49,169	49,403	49,636
Nora	116	104	84	50,722	51,477	52,232
Sunne	193	198	213	47,933	47,576	47,219
Ovanåker	155	142	127	49,366	49,885	50,405
Tranås	158	141	123	49,240	49,898	50,557
Uddevalla	138	119	98	50,145	50,795	51,445
Västervik	191	201	216	47,995	47,534	47,074
Övertorneå	109	89	73	51,098	52,007	52,916
Gnosjö	232	259	276	45,894	44,454	43,014
Hörby	188	191	199	48,042	47,848	47,653
Ödeshög	202	213	219	47,527	47,150	46,773
Karlskoga	164	155	149	49,017	49,200	49,383
Norrköping	166	153	146	48,969	49,265	49,561
Älvsbyn	137	127	119	50,152	50,554	50,956
Gävle	175	164	157	48,614	48,916	49,219
Skara	168	165	165	48,883	48,856	48,829
Eslöv	189	188	180	48,032	48,085	48,138
Torsås	172	150	131	48,675	49,452	50,230
Mönsterås	156	135	120	49,360	50,099	50,838
Boxholm	212	219	220	46,999	46,884	46,769
Dals-Ed	133	93	59	50,331	51,907	53,483
Falköping	203	204	204	47,520	47,504	47,489
Torsby	190	179	167	48,016	48,408	48,801
Munkedal	229	242	260	46,088	45,442	44,797
Ljungby	192	195	209	47,977	47,656	47,334
Åsele	100	64	43	51,659	53,166	54,673
Malmö	148	110	75	49,753	51,272	52,791
Orsa	177	163	155	48,594	48,917	49,239
Kalix	210	222	233	47,218	46,783	46,349
Arboga	183	167	158	48,394	48,803	49,211
Surahammar	165	158	154	49,010	49,125	49,239
Hallstahammar	196	193	198	47,884	47,799	47,713
Tomelilla	167	144	129	48,925	49,600	50,274
Bjurholm	182	156	138	48,414	49,152	49,890
Lycksele	209	217	229	47,228	46,897	46,567
Södertälje	187	187	179	48,138	48,152	48,167
Vänersborg	213	216	217	46,955	46,925	46,895
Landskrona	185	169	156	48,266	48,744	49,223
Örkelljunga	211	220	221	47,001	46,876	46,751
Kristianstad	217	215	210	46,662	46,955	47,248
Svenljunga	200	194	195	47,782	47,795	47,808
Nyköping	197	180	163	47,847	48,363	48,880
Motala	221	231	235	46,487	46,357	46,226
Vansbro	181	170	161	48,526	48,727	48,929
Lilla Edet	250	274	279	44,532	43,394	42,255
Tierp	201	184	170	47,749	48,239	48,728
Sandviken	199	176	151	47,839	48,554	49,270
Sävsjö	204	181	153	47,425	48,341	49,257
Sala	208	207	206	47,279	47,368	47,457
Nässjö	215	211	201	46,819	47,202	47,586
Älvkarleby	233	240	247	45,837	45,621	45,406
Timrå	178	149	128	48,587	49,478	50,370
Ludvika	218	228	223	46,606	46,652	46,698
Finspång	259	275	277	44,139	43,358	42,578
Tingsryd	207	186	160	47,310	48,156	49,001
Åmål	153	103	57	49,472	51,504	53,535
Askersund	271	282	285	43,321	41,842	40,362
Olofström	198	172	147	47,840	48,662	49,483
Klippan	225	230	230	46,218	46,383	46,548
Vilhelmina	216	212	202	46,799	47,166	47,532
Oxelösund	108	59	31	51,139	53,346	55,553
Osby	230	225	208	46,087	46,717	47,348
Åstorp	244	251	257	44,843	44,857	44,871
Heby	261	266	271	44,107	43,984	43,862
Nordanstig	245	256	264	44,673	44,639	44,605
Eda	231	214	190	46,022	46,966	47,911
Mellerud	219	196	169	46,509	47,651	48,793
Valdemarsvik	246	250	251	44,647	44,878	45,110
Ockelbo	240	248	253	45,001	45,010	45,018
Hallsberg	278	284	287	42,152	40,756	39,359
Malå	170	136	101	48,716	50,052	51,388
Töreboda	255	257	256	44,373	44,625	44,877
Bollnäs	228	209	176	46,108	47,270	48,432
Bjuv	254	263	270	44,391	44,207	44,022
Markaryd	243	254	261	44,864	44,812	44,760
Alvesta	252	255	254	44,411	44,697	44,983
Ånge	224	218	205	46,336	46,897	47,458
Bengtsfors	226	208	175	46,181	47,322	48,463
Bromölla	241	245	239	44,898	45,352	45,806
Eskilstuna	234	227	203	45,831	46,664	47,497
Överkalix	236	233	226	45,635	46,140	46,646
Hässleholm	269	273	274	43,344	43,409	43,473
Härnösand	222	203	173	46,446	47,512	48,579
Dorotea	146	71	32	49,961	52,685	55,408
Lindesberg	272	279	281	42,967	42,370	41,774
Hedemora	253	260	267	44,394	44,448	44,502
Strömsund	264	264	269	43,785	44,094	44,404
Uppvidinge	223	202	172	46,395	47,520	48,645
Kungsör	267	270	273	43,517	43,590	43,662
Kristinehamn	239	235	222	45,121	45,932	46,744
Ronneby	266	265	266	43,660	44,091	44,521
Emmaboda	235	210	171	45,823	47,245	48,666

Kommun	Rang svag 60 %	Rang stark 75 %	Rang mycket stark 90 %	Poäng svag 60 %	Poäng stark 75 %	Poäng mycket stark 90 %
Storfors	242	238	231	44,890	45,711	46,533
Sollefteå	262	258	258	44,096	44,468	44,840
Köping	247	247	241	44,639	45,189	45,739
Katrineholm	265	261	255	43,749	44,340	44,930
Hylte	257	249	240	44,241	45,002	45,762
Nybro	237	221	185	45,586	46,821	48,055
Grums	249	243	234	44,578	45,432	46,285
Hofors	256	253	246	44,251	44,831	45,411
Haparanda	227	205	166	46,113	47,469	48,826
Färgelanda	248	239	225	44,627	45,646	46,666
Avesta	251	246	237	44,438	45,281	46,125
Hagfors	238	226	181	45,229	46,681	48,133
Bräcke	220	182	132	46,492	48,337	50,182
Ragunda	280	280	278	41,950	42,213	42,476
Östra Göinge	270	262	248	43,344	44,298	45,253
Lessebo	260	244	227	44,121	45,371	46,622
Borlänge	274	277	272	42,556	43,117	43,678
Vingåker	268	252	236	43,484	44,849	46,214
Skinnskatteberg	281	281	280	41,747	41,961	42,175
Säffle	275	269	262	42,505	43,606	44,706
Hultsfred	258	236	200	44,166	45,888	47,610
Munkfors	273	268	268	42,867	43,651	44,434
Söderhamn	276	272	263	42,413	43,529	44,645
Fagersta	263	241	214	43,862	45,500	47,139
Kramfors	282	283	282	41,217	41,448	41,679
Laxå	285	289	289	39,391	38,933	38,475
Flen	277	267	249	42,266	43,740	45,214
Degerfors	287	288	288	38,854	39,094	39,334
Norberg	279	271	252	42,043	43,547	45,050
Gullspång	286	285	283	39,165	40,250	41,335
Högsby	289	287	286	38,310	39,172	40,034
Perstorp	283	276	242	40,827	43,260	45,694
Ljusnarsberg	290	290	290	37,360	37,485	37,610
Hällefors	288	286	284	38,538	39,727	40,916
Filipstad	284	278	244	40,602	43,065	45,528

Appendix 9. Validering I – externa utfall och kontrollvariabler

Inledning

Detta appendix dokumenterar den första externa valideringen av The Definitive Ranking (TDR). Utgångspunkten är att undersöka hur TDR:s sammanvägda index och dess huvudkomponenter samvarierar med utfall och bedömningar som inte har använts som kriterier vid konstruktionen av TDR:s övergripande viktmodell. Sambanden prövas mot medborgarbedömningar från SCB:s medborgarundersökning (MBU), relativ attraktivitet (RA) och RKA:s Kommunens kvalitet i korthet (KKiK), där ett särskilt HoldOut-index används för att minska direkt indikatoröverlapp.

Appendixet redovisar variabler och datatäckning (tabell 9.1), grundläggande samband med externa kriterier (9.2–9.4), partialkorrelationer och regressionsmodeller (9.5–9.7), delindex och kontrollvariabler (9.8–9.9) samt alternativa viktmodellers kriterievaliditet (P1–P3; 9.10–9.12). Figur 9.1 illustrerar de kontrollerade sambanden mellan TDR, MBU och RA, medan figur 9.2 jämför viktmodellernas bivariata samband. Analyserna är deskriptiva och bygger på kommunvisa indexvärden. Antalet kommuner anges för respektive analys.

Tabell 9.1. Centrala variabler och datatäckning

Variabel	Definition / konstruktion	N
TDR Total	Sammanvägt TDR-index, PCA-baserad viktning	290
MBU	Fyra MBU-frågor; PCA-index med PC1 + PC2; 50 + 10z	249
RA	Relativ attraktivitet: RI − RU; flyttmått 2020–2025	290
KKiK HoldOut	Likaviktat index; 25 KKiK-indikatorer efter exkludering av åtta som överlappar TDR	290
PC1	Första huvudkomponentens poäng från TDR:s PCA	290
PC2	Andra huvudkomponentens poäng från TDR:s PCA	290

Anm. N är antalet kommuner med observerat värde i respektive variabel. MBU är enligt valideringsfilens metodbeskrivning ett fyrfrågeindex som kombinerar PC1 och PC2 och skalas till 50 + 10z; senaste tillgängliga mätår varierar mellan kommunerna. KKiK HoldOut använder 25 indikatorer efter exkludering av åtta överlappande med TDR. Ingen imputering görs; 12–25 HoldOut-indikatorer finns per kommun. Källor och närmare konstruktion anges i valideringsfilens metodflik.

Tabell 9.2. Grundläggande kriterievaliditet

Variabel	1	2	3	4
1. TDR Total	—			
2. MBU	0,660	—		
3. RA	0,586	0,422	—	
4. KKiK HoldOut	0,688	0,793	0,385	—

Anm. Pearsons r, parvis tillgängliga observationer. Variablerna är numrerade enligt tabellens rader. Korrelationer är beräknade på kommunvisa indexvärden. Antal observationer för respektive par: TDR Total–MBU: 249; TDR Total–RA: 290; TDR Total–KKiK HoldOut: 290; MBU–RA: 249; MBU–KKiK HoldOut: 249; RA–KKiK HoldOut: 290.

Tabell 9.3. TDR:s huvudkomponenter och externa kriterier

Variabel	1	2	3	4	5	6
1. TDR Total	—					
2. PC1	0,913	—				
3. PC2	0,389	0,000	—			
4. MBU	0,660	0,563	0,327	—		
5. RA	0,586	0,634	0,028	0,422	—	
6. KKiK HoldOut	0,688	0,616	0,250	0,793	0,385	—

Anm. Pearsons r, parvis tillgängliga observationer. PC1 och PC2 avser komponentpoäng från PCA, inte rangvärden. Antalet observationer varierar med förekomsten av MBU; övriga variabler kan ha annan täckning. Parvisa N: 1–2: 290; 1–3: 290; 1–4: 249; 1–5: 290; 1–6: 290; 2–3: 290; 2–4: 249; 2–5: 290; 2–6: 290; 3–4: 249; 3–5: 290; 3–6: 290; 4–5: 249; 4–6: 249; 5–6: 290.

Kriterierna representerar olika slags externa utfall: MBU är medborgarnas bedömningar, RA är ett flyttningsbaserat mått och KKiK HoldOut är ett sammanvägt mått på kommunala verksamhetsutfall. KKiK HoldOut har rensats från direkt indikatoröverlapp med TDR, men detta innebär inte statistiskt oberoende. Sambanden är deskriptiva; tidsperioder och bakomliggande kommunegenskaper kan påverka resultaten.

Tabell 9.4. KKiK:s tre delområden – samband med TDR

TDR-mått	Barn och unga	Stöd och omsorg	Samhälle och miljö
TDR Total	0,748***	0,082	0,457***
PC1	0,670***	-0,044	0,484***
PC2	0,324***	0,266***	-0,035

Anm. Pearsonkorrelationer mellan TDR:s index/komponentvärden och indikatorrensade områdesindex (HoldOut) i KKiK. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. N redovisas nedan för varje område: Barn och unga: 290; Stöd och omsorg: 290; Samhälle och miljö: 290. Korrelationerna beskriver samvariation, inte kausal påverkan.

Tabell 9.5. Partialkorrelationer mellan TDR, MBU och RA

Samband	Bivariat r[1]	Partial r	p	N
TDR–MBU	0,660	0,563	<0,0001	249
TDR–RA	0,576	0,436	<0,0001	249
MBU–RA	0,422	0,068	0,2828	249

Anm. Varje partialkorrelation håller den tredje variabeln konstant. [1] Bivariata korrelationer har här beräknats på det gemensamma, kompletta kommunurvalet, varför de kan avvika något från tabell 9.2. p avser tvåsidigt test med frihetsgrader N − 3.

Figur 9.1. Samband mellan TDR, MBU och RA – partialkorrelationer

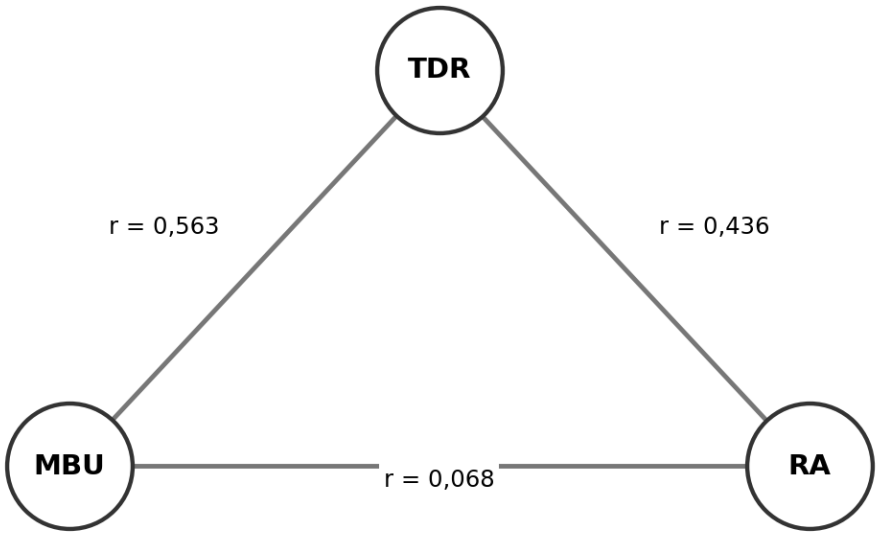

Anm. Varje linje visar partialkorrelationen mellan två variabler när den tredje hålls konstant. Samtliga beräkningar baseras på samma kompletta kommunurval (N = 249).

Tabell 9.6. Multipel linjär regression med RA som beroende variabel

Variabel	B	SE(B)	β	p
Konstant	-7,281	7,857	—	0,355
TDR Total	0,282	0,060	0,494	<0,001
MBU	0,073	0,049	0,128	0,140
KKiK HoldOut	0,011	0,051	0,020	0,828
LRECON	-2,808	1,885	-0,143	0,138
GAL–TAN	3,802	1,627	0,215	0,020
Medelålder	-0,422	0,121	-0,207	<0,001
Nettopendling	-0,035	0,017	-0,116	0,039

Anm. OLS-regression med listvis exkludering av saknade observationer. N = 249. R^2 = 0,396; justerat R^2 = 0,379; F(7, 241) = 22,58; modellens p < 0,001. B = ostandardiserad koefficient; SE(B) = standardfel; β = standardiserad koefficient. Koefficienterna är villkorade samband, inte kausala effekter. TDR har ett statistiskt signifikant villkorat samband med RA i denna modell; kontrollvariablernas samband ska inte ges en kausal tolkning.

Tabell 9.7. Multipel linjär regression med MBU som beroende variabel

Variabel	B	SE(B)	β	p
Konstant	-8,933	10,284	—	0,386
TDR Total	0,090	0,082	0,090	0,272
RA	0,124	0,084	0,070	0,140
KKiK HoldOut	0,633	0,053	0,640	<0,001
LRECON	5,098	2,456	0,147	0,039
GAL–TAN	-3,060	2,144	-0,098	0,155
Medelålder	0,259	0,161	0,072	0,110
Nettopendling	-0,024	0,022	-0,045	0,281

Anm. OLS-regression med listvis exkludering av saknade observationer. N = 249. R^2 = 0,669; justerat R^2 = 0,659; F(7, 241) = 69,58; modellens p < 0,001. B = ostandardiserad koefficient; SE(B) = standardfel; β = standardiserad koefficient. Koefficienterna är villkorade samband, inte kausala effekter. KKiK HoldOut har ett signifikant samband med MBU, medan TDR Total inte är signifikant när modellens övriga variabler ingår.

Tabell 9.8. TDR:s 13 delindex och externa kriterier

Delindex	MBU	RA
1 Befolkning	0,377***	0,827***
2 Arbetsmarknad	0,426***	0,419***
3 Inkomster	0,547***	0,551***
4 Företagande	0,064	-0,145*
5 Bostäder	0,420***	0,601***
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0,247***	0,353***
7 Utbildning	0,649***	0,458***
8 Hälsa	0,571***	0,430***
9 Trygghet	0,298***	0,007
10 Miljö	0,455***	0,370***
11 Kultur/Fritid	0,035	-0,296***
12a Ekonomi	0,362***	0,385***
12b Välfärd	0,089	-0,103

Anm. Pearsonkorrelationer på indexvärden. MBU: parvisa N = 249; RA: parvisa N = 290. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Benämningarna 12a–12b är redaktionella förkortningar av analysfilens två sista delindex.

Tabell 9.9. Kontrollvariablernas samband med TDR, MBU och RA

Kontrollvariabel	TDR Total	MBU	RA
LRECON	0,436***	0,348***	0,281***
GAL–TAN	-0,390***	-0,277***	-0,140*
Medelålder	-0,451***	-0,192**	-0,385***
Nettopendling	-0,217***	-0,184**	-0,317***

Anm. Pearsonkorrelationer; * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Parvisa N varierar med bortfall i MBU och kontrollvariablerna. Kontrollerna ingår även i regressionerna i tabell 9.6–9.7.

Tabell 9.10. P1 – Alternativa viktmodellers kriterievaliditet

Viktmodell	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR Total	0,660***	0,586***	0,688***
Lika vikt	0,669***	0,568***	0,683***
Marknadsorienterad tillväxt	0,616***	0,603***	0,642***
Välfärdsorienterad 70-talskommun	0,672***	0,475***	0,687***
4K – kunskap/kultur/kommunikation	0,672***	0,504***	0,725***
Miljö–hälsa–hållbarhet	0,645***	0,533***	0,670***
Ekonomiskt återhållsam	0,577***	0,603***	0,613***
Trygghets- och ordningskommun	0,643***	0,462***	0,634***

Anm. Pearsons r. Jämförelserna görs på samma kommunurval för samtliga modeller inom varje kriterium (MBU N = 249, RA N = 290, KKiK HoldOut N = 290). * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001. Modellerna baseras på samma TDR-delindex, men olika vikter.

Tabell 9.11. P2 – Förändrad kriterievaliditet jämfört med TDR

Viktmodell	Δr MBU	Δr RA	Δr KKiK
Lika vikt	+0,008	-0,018	-0,005
Marknadsorienterad tillväxt	-0,044	+0,017	-0,046
Välfärdsorienterad 70-talskommun	+0,012	-0,111	0,000
4K – kunskap/kultur/kommunikation	+0,012	-0,083	+0,038
Miljö–hälsa–hållbarhet	-0,015	-0,053	-0,017
Ekonomiskt återhållsam	-0,083	+0,017	-0,075
Trygghets- och ordningskommun	-0,017	-0,124	-0,053

Anm. Δr = r(viktmodell, kriterium) − r(TDR, kriterium) på identiskt kommunurval inom varje kriterium. Differenserna är deskriptiva och ska inte tolkas som statistiskt signifikanta utan särskilda tester för

beroende korrelationer. Positiva och negativa Δr avser endast observerade skillnader i Pearsonkorrelationer, inte testad över- eller underlägsenhet.

Tabell 9.12. P3 – Partiella samband med externa kriterier efter kontroll

Viktmodell	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR Total	0,344***	0,367***	0,436***
Lika vikt	0,361***	0,343***	0,430***
Marknadsorienterad tillväxt	0,287***	0,414***	0,366***
Välfärdsorienterad 70-talskommun	0,354***	0,161**	0,440***
4K – kunskap/kultur/kommunikation	0,375***	0,267***	0,489***
Miljö–hälsa–hållbarhet	0,286***	0,247***	0,377***
Ekonomiskt återhållsam	0,276***	0,380***	0,347***
Trygghets- och ordningskommun	0,335***	0,193**	0,401***

Anm. Partialkorrelationer efter samtidig kontroll för LRECON, GAL–TAN, medelålder och nettopendling. Separat residualisering av kriterium och respektive viktmodell med OLS. Gemensamt urval per kriterium: MBU N = 249, RA N = 290, KKiK N = 290. * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001 (signifikansprövningarna använder N − 6 frihetsgrader, med fyra kontrollvariabler).

Figur 9.2. Alternativa viktmodellers samband med externa kriterier

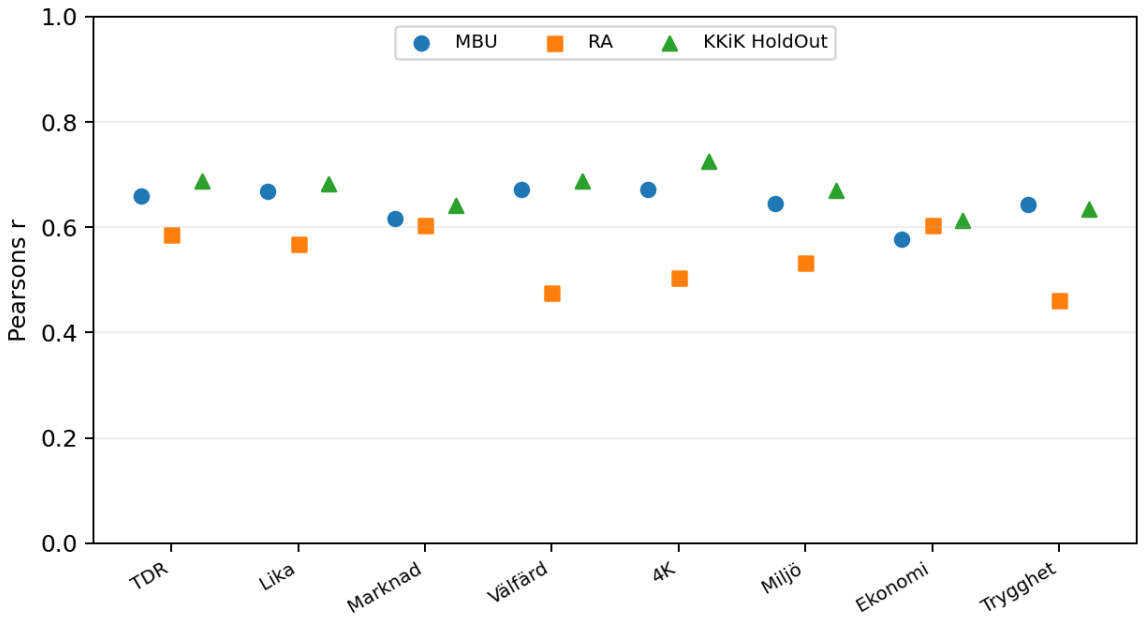

Anm. Figuren visualiserar resultaten i tabell 9.10. Förkortade modellnamn används på x-axeln. Samtliga samband är beräknade på indexvärden.

Sammanfattande metodkommentar

Sammantaget visar tabellerna samband mellan TDR och tre skilda externa kriterier. De alternativa viktmodellerna ger delvis starkare och delvis svagare samband än TDR, beroende på kriterium. Att en alternativ viktmodell samvarierar mer med ett visst kriterium innebär inte att den är generellt överlägsen: TDR:s vikter har inte valts för att maximera något av dessa kriteriesamband. Resultaten ger underlag för bedömning av kriterievaliditet, men inga kausala effektskattningar. Samtliga viktmodeller bygger på samma 13 delindex, vilket begränsar deras oberoende. När MBU ingår minskar urvalet; kriteriernas referensperioder sammanfaller inte heller fullständigt med TDR:s basår.

Appendix 10. Validering II – jämförelser med andra kommunrankingar

Appendixet jämför TDR med externa kommunrankingar genom rang- och indexkorrelationer, PCA, rankingkonsensus, kommunvisa avvikelser, kvartilsövergångar och samband med TDR:s delindex. Avslutningsvis prövas rankingarnas kriterievaliditet mot MBU, RA och KKiK HoldOut samt eventuellt statistiskt förklaringsvärde utöver TDR. Kommunatlas behandlas separat till följd av avvikande ambition och kommuntäckning.

Fyra externa rankingar ingår i huvudanalysen tillsammans med TDR: Fokus 2025, Sveriges miljöbästa kommun 2025, Svenskt Näringsliv 2026 och Superkommun 2026. Kommunatlas 2026 särredovisas senare eftersom endast 182 kommuner täcks och indikatoruppsättningen skiljer sig påtagligt från övriga rankingar.

Tabell 10.1. Underlag och bearbetning

Ranking	År	Mått i huvudanalysen	Bearbetning / avgränsning
TDR	Senaste värde under perioden 2017 till 2026	Totalrang; totalindex	Senaste tillgängliga indikatorvärde från 2017 och framåt (flertalet 2025); empirisk sammanvägning enligt TDR-metoden.
Fokus – Bäst att leva	2025	Rang; index 0–100	Rekonstruerat ur publicerade delbetyg (avrundade till 0,1) och vikter; skala ×20.
Sveriges miljöbästa kommun	2025	Rang; poäng	Poäng från rankingunderlaget
Svenskt Näringsliv	2026	Rang; poäng 0–5 220	Normalpoäng från publicerad rang; linjär kalibrering till rekonstruerad poängskala.
Superkommun	2026	Gemensam rang; poäng	Gemensam rang beräknad från tre kommungruppers poäng; förutsätter jämförbar skala.
Kommunatlas (senare avsnitt)	2026	Rang; index	182 kommuner; särredovisas

Anmärkning. TDR bygger på senast tillgängliga värde för respektive indikator från 2017 och framåt; merparten av indikatorvärdena avser 2025. TDR har således inte ett gemensamt basår. De externa rankingarna avser publicerade årgångar 2025–2026. Jämförelserna avser därför inte nödvändigtvis identiska mätperioder. Källor och rekonstruktionsuppgifter återges i valideringsfilens respektive metodflikar. Jämförelser bygger på kommunnamnsmatchning. Fokus-indexet rekonstrueras med publicerade delbetyg och vikter, multiplicerade med 20; eftersom delbetygen avrundats till en decimal kan det skilja sig från originalets interna totalpoäng. Svenskt Näringslivs publicerade rangtal omvandlas till normalpoäng och kalibreras linjärt (poäng = 2620,925747 + 937,062360 × z; kalibreringens R^2 = 0,9819); detta är ett modellbaserat poängsurrogat, inte publicerade kommunpoäng. Superkommuns sammanförda rang är en egen bearbetning, som förutsätter jämförbara poäng mellan tre kommungrupper.

Tabell 10.2. Rangkorrelationer (Spearmans ρ)

Ranking	TDR	Fokus	Miljöbästa	Svenskt Näringsliv	Superkommun
TDR	—	0,325	0,235	0,275	0,749
Fokus	0,325	—	0,382	0,125	0,490
Miljöbästa	0,235	0,382	—	0,054	0,247
Svenskt Näringsliv	0,275	0,125	0,054	—	0,265
Superkommun	0,749	0,490	0,247	0,265	—

Anmärkning. Hög rang motsvarar sämre placering i samtliga rankingar (1 = bäst). Parvisa observationstal och rangkorrelationernas omfattning kontrolleras i arbetsfilen; matrisen bygger på kompletta kommunpar.

Tabell 10.3. Indexkorrelationer (Pearsons r)

Ranking	TDR	Fokus	Miljöbästa	Svenskt Näringsliv	Superkommun
TDR	—	0,388	0,252	0,360	0,734
Fokus	0,388	—	0,410	0,140	0,517
Miljöbästa	0,252	0,410	—	0,069	0,236
Svenskt Näringsliv	0,360	0,140	0,069	—	0,284
Superkommun	0,734	0,517	0,236	0,284	—

Anmärkning. Högre index/poäng betyder bättre resultat. Korrelationerna påverkas inte av att indexskalorna har olika enheter, men däremot av indexens konstruktion och fördelning. Svenskt Näringslivs och Fokus index bygger på den rekonstruktion som dokumenterats i valideringsfilen. De rekonstruerade indexvärdena för Fokus och Svenskt Näringsliv är inte identiska med originalpublicerade totalpoäng. Pearsonkorrelationer och PCA kan påverkas av dessa transformationsantaganden. Spearmans korrelationer baserade på publicerad rang berörs inte av poängrekonstruktionen.

Tabell 10.4. PCA över de fem rankingarnas index

Komponent	Egenvärde	Förklarad varians	Kumulativ andel
PC1	2,455	48,9 %	48,9 %
PC2	1,042	20,8 %	69,7 %
PC3	0,746	14,9 %	84,6 %
PC4	0,534	10,6 %	95,2 %
PC5	0,240	4,8 %	100,0 %

Komponentladdningar (korrelation mellan ursprungligt standardiserat index och komponent):

Ranking	PC1	PC2
TDR	0,838	0,241
Fokus	0,724	-0,389
Miljöbästa	0,514	-0,642
Svenskt Näringsliv	0,472	0,636
Superkommun	0,861	0,127

Anmärkning. PCA är beräknad på z-standardiserade indexvärden för kompletta observationer (N = 290). PC1:s riktning är vald så att TDR laddar positivt; PC2:s tecken är orienterat så att Svenskt Näringsliv laddar positivt. Teckenval påverkar inte variansförklaringen. PC1 kan beskrivas som rankingarnas huvudsakliga gemensamma variationsdimension, eftersom de huvudsakliga laddningarna har samma tecken. PC2 fångar framför allt återstående kontraster mellan rankingar; komponentnamn är deskriptiva och innebär ingen kausal tolkning.

Figur 10.1. Rankingarnas laddningar på PC1 och PC2

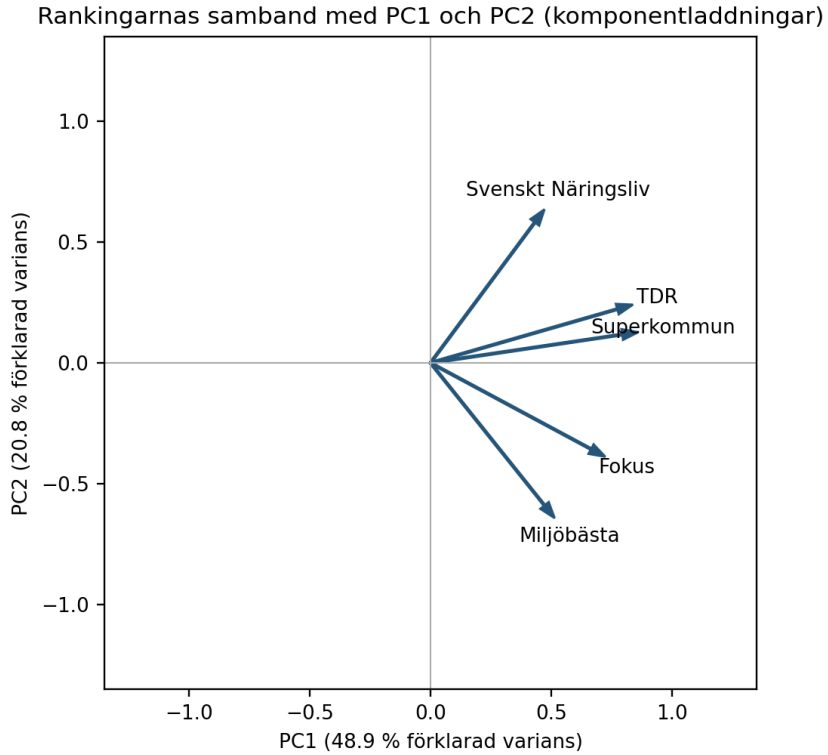

Figuren illustrerar rankingarnas relation till de två första huvudkomponenterna. Avstånd och vinklar ska tolkas som en projektion av korrelationsmönstret, inte som geografiska eller kausala avstånd.

Tabell 10.5. Rankingkonsensus och rangspridning

För varje kommun beräknas medelrang, standardavvikelse (populationens SD) och spann mellan lägsta och högsta rang bland de fem rankingarna. Liten spridning indikerar samsyn om placering, stor spridning indikerar att rankingarna värderar kommunen olika. Måttet säger inte om kommunen är högt eller lågt placerad.

A. Minst spridning

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Nacka	13,6	6,5	17
Danderyd	14,6	10,8	26
Ängelholm	34,0	11,4	29
Sollentuna	24,4	13,0	37
Täby	13,2	14,2	40
Sandviken	185,8	14,4	38
Strömsund	260,4	16,9	49
Skinnskatteberg	252,0	18,6	56
Arvidsjaur	82,4	19,0	52
Nora	170,8	20,6	61

B. Störst spridning

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Munkfors	153,0	108,6	251
Rättvik	154,0	108,0	266
Katrineholm	158,6	106,4	254
Staffanstorp	65,4	101,0	263
Sotenäs	173,2	99,8	230

Kommun	Medelrang	SD rang	Spann
Hammarö	113,8	99,0	223
Malung-Sälen	155,6	98,5	215
Ronneby	177,2	97,4	226
Ödeshög	153,6	97,2	248
Luleå	91,6	96,5	272

Anmärkning. Samtliga fem rankingar ges lika vikt vid beräkningen av spridningsmåtten. Rangtal kan jämföras eftersom underlagen avser en gemensam 290-kommunerskala. En spridning nära noll kan förekomma både för konsekvent högt och konsekvent lågt placerade kommuner.

Tabell 10.6. Rangavvikelser mellan TDR och andra rankingar

Ranking	N	Medel |Δrang|	Median |Δrang|	P90 |Δrang|	Antal ≥100	Max |Δrang|
Fokus	290	78,3	69,5	163,2	93	247
Miljöbästa	290	84,6	75,0	178,2	100	254
Svenskt Näringsliv	290	78,0	60,5	174,0	96	251
Superkommun	290	46,0	39,0	94,2	25	192

Anmärkning. Δrang = extern rang minus TDR-rang. Absoluta avvikelser beskriver storleken på kommunernas rangförskjutningar; P90 är den 90:e percentilen. Ett positivt tecken i tabell 10.7 betyder att kommunen placerar sig sämre i den externa rankingen än i TDR. Samtliga rankingar jämförs på den gemensamma skalan 1–290.

Tabell 10.7. Största rangavvikelser i respektive extern ranking

Extern ranking	Kommun	TDR-rang	Extern rang	Δrang
Fokus	Munkfors	277	30	-247
Fokus	Åre	25	270	+245
Fokus	Trosa	23	263	+240
Fokus	Härnösand	246	25	-221
Fokus	Fagersta	279	59	-220
Miljöbästa	Katrineholm	259	5	-254
Miljöbästa	Staffanstorp	13	267	+254
Miljöbästa	Eskilstuna	243	2	-241
Miljöbästa	Söderhamn	278	47	-231
Miljöbästa	Bollebygd	50	277	+227
Svenskt Näringsliv	Munkfors	277	26	-251
Svenskt Näringsliv	Säffle	275	25	-250
Svenskt Näringsliv	Perstorp	287	41	-246
Svenskt Näringsliv	Grums	262	19	-243
Svenskt Näringsliv	Gullspång	285	55	-230
Superkommun	Mullsjö	83	275	+192
Superkommun	Haparanda	264	80	-184
Superkommun	Ekerö	22	187	+165
Superkommun	Karlskoga	175	16	-159
Superkommun	Svalöv	130	282	+152

Anmärkning. Fem största absoluta rangavvikelser per extern ranking. Urvalet är inte en lista över kommuner som generellt presterar bäst eller sämst, utan en redovisning av tydliga skillnader mellan rangordningarna.

Figur 10.2. Kvartilsövergångar mellan TDR och Superkommun

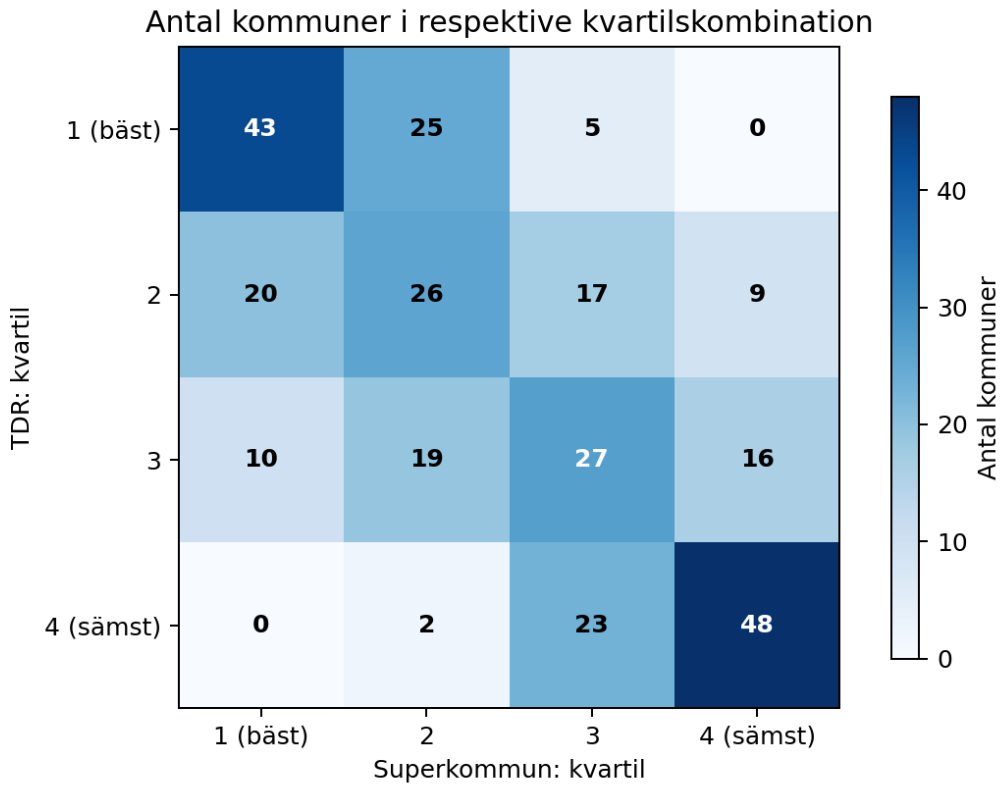

Anmärkning. Kvartilerna bestäms separat inom respektive rangordning. De två första kvartilerna omfattar 73 respektive 72 kommuner, de två sista 72 respektive 73 kommuner (N = 290). Diagonalen visar samma kvartil; celler utanför diagonalen visar kvartilsförflyttning.

Tabell 10.8. TDR:s 13 delindex i relation till externa rankingar

TDR-delindex	Fokus	Miljöbästa	SN	Superkommun
1 Befolkning	0,314	0,318	0,322	0,487
2 Arbetsmarknad	0,185	0,007	0,150	0,544
3 Inkomster	0,256	0,061	0,270	0,613
4 Företagande	-0,487	-0,375	0,030	-0,093
5 Bostäder	0,224	0,211	0,254	0,580
6 Tillgänglighet/Infrastruktur	0,603	0,512	0,190	0,405
7 Utbildning	0,577	0,363	0,289	0,715
8 Hälsa	0,471	0,385	0,271	0,614
9 Trygghet	-0,229	-0,330	0,129	0,118
10 Miljö	0,448	0,455	0,264	0,500
11 Kultur/Fritid	-0,170	-0,227	-0,035	-0,048
12 Ekonomi	0,422	0,340	0,342	0,548
13 Välfärd	-0,291	-0,244	0,047	-0,005

Anmärkning. Pearsons r mellan respektive TDR-delindex och de externa rankingarnas index/poäng (N = 290 för varje jämförelse). Alla index är orienterade så att högre värde innebär bättre resultat. Korrelationer visar samvariation, inte direkt indikatoröverlapp eller kausala samband. Benämningar följer den sammanslagna valideringsfilen.

Tabell 10.9. Externa rankingars samband med MBU, RA och KKiK HoldOut

Ranking	MBU	RA	KKiK HoldOut
TDR	0,660 (N=249)	0,586 (N=290)	0,688 (N=290)
Fokus	0,394 (N=249)	0,183 (N=290)	0,475 (N=290)
Miljöbästa	0,145 (N=249)	0,213 (N=290)	0,279 (N=290)
SN	0,528 (N=249)	0,284 (N=290)	0,328 (N=290)
Superkommun	0,622 (N=249)	0,523 (N=290)	0,632 (N=290)

Anmärkning. Pearsons r mellan rankingarnas index/poäng och respektive externa kriterium. Samtliga rankingindex är orienterade mot högre = bättre. Urvalet är parvis komplett och N anges separat. Måtten skiljer sig i konstruktion och tidsperiod; korrelationerna beskriver associationer, inte kausala effekter.

Tabell 10.10. Externa rankingars inkrementella kriterievaliditet utöver TDR

För varje kriterium skattas först en enkel linjär modell med TDR Total Index. Därefter läggs en extern ranknings indexvärde till. ΔR^2 är skillnaden i förklarad variation på exakt samma kommunurval. För att undvika att jämföra olika basmodeller anges N och R^2 för TDR ensam i varje rad. Resultaten är beskrivande och avser in-sample-anpassning.

Kriterium	Extra ranking	N	R^2 TDR	R^2 + ranking	ΔR^2	p tillägg
MBU	Fokus	249	0,436	0,461	0,025	0,001
MBU	Miljöbästa	249	0,436	0,436	0,000	0,939
MBU	SN	249	0,436	0,529	0,093	0,000
MBU	Superkommun	249	0,436	0,481	0,045	0,000
RA	Fokus	290	0,344	0,346	0,002	0,306
RA	Miljöbästa	290	0,344	0,348	0,004	0,161
RA	SN	290	0,344	0,350	0,006	0,104
RA	Superkommun	290	0,344	0,362	0,019	0,004
KKiK HoldOut	Fokus	290	0,473	0,524	0,051	0,000
KKiK HoldOut	Miljöbästa	290	0,473	0,485	0,012	0,011
KKiK HoldOut	SN	290	0,473	0,480	0,007	0,044
KKiK HoldOut	Superkommun	290	0,473	0,508	0,035	0,000

Anmärkning. p tillägg avser t-test av det tillagda rankingindexets koefficient i modellen med TDR inkluderat; vid ett tillskott motsvarar detta F-test för modellskillnaden. Ojusterat R^2 används för att visa inkrementellt förklaringsvärde; ökningen blir definitionsmässigt aldrig negativ. Ingen korrigering för multipla jämförelser eller extern prediktionsvalidering har gjorts. Rangordningarnas bakomliggande indikatorer kan överlappa kriterierna indirekt. Tillskotten avser förklaringsvärde i det analyserade urvalet och visar inte förbättrad prognosförmåga i nya observationer. Direkta eller indirekta indikatoröverlapp mellan andra rankingar och kriterierna kan påverka resultaten. KKiK HoldOut är endast rensat från direkt överlapp med TDR, inte systematiskt med alla externa rankingar.

Tabell 10.11. Kommunatlas – separat metodologisk jämförelse

Kommunatlas omfattar sex indikatorer och 182 kommuner, jämfört med TDR:s 121 indikatorer och rikstäckning. Kommunatlas redovisas därför som en separat metodologisk kontrast, inte som ett likvärdigt huvudalternativ till de övriga rankingarna. Beräkningarna nedan görs parvis, enbart för kommuner med data i båda variablerna.

Jämförelse med Kommunatlas index	Pearsons r	N
TDR	0,876	182
Fokus	0,276	182
Miljöbästa	0,122	182
SN	0,413	182
Superkommun	0,583	182

Extern variabel	Pearsons r	N
MBU	0,698	182
RA	0,392	182
KKiK HoldOut	0,701	182

Anmärkning. Kommunatlas har ett begränsat och selektivt kommunurval (N = 182 för jämförelser med rikstäckande rankingar). För MBU kan urvalet bli mindre. Korrelationer på ett reducerat urval är inte direkt jämförbara med tabell 10.3 eller 10.9 utan att övriga rankingar räknas om på samma 182 kommuner. Uppgifter om syfte, avsändare och indikatorval bör hållas åtskilda från rent statistiska mått; denna jämförelse bygger på dokumenterade data i valideringsfilen. Det starka sambandet mellan Kommunatlas och TDR (r = 0,876) kan inte jämföras direkt med rikstäckande samband utan hänsyn till urvalet. En separat jämförelse av TDR:s samband med de andra rankingarna i samma 182 kommuner följer nedan.

Tabell 10.12. Samband med TDR inom Kommunatlas urval (N = 182)

Extern ranking	Pearsons r med TDR, N = 182	Pearsons r med Kommunatlas, N = 182
Fokus	0,384	0,276
Miljöbästa	0,191	0,122
Svenskt Näringsliv	0,374	0,413
Superkommun	0,709	0,583

Anmärkning. Samma 182 kommuner används i samtliga korrelationer. Tabellen möjliggör jämförelser inom det begränsade Kommunatlasurvalet men undanröjer inte eventuell selektionsbias. Kommunatlas är inte inkluderat i PCA eller huvudjämförelsernas resultat.

Sammanfattande metodanmärkning. Huvudanalyserna jämför fyra externa rankingar med TDR på rikstäckande data. Rankingarnas grad av överensstämmelse ska inte blandas ihop med deras kriterievaliditet. Tabell 10.10 prövar endast ytterligare linjär förklaringsgrad på samma kommunurval, inte vilket index som är korrekt eller vilket som ger bättre prognoser i andra årgångar. Kommunatlas jämförs dessutom med de övriga rankingarna på ett gemensamt urval om 182 kommuner (tabell 10.12).

Appendix 11. Geografisk redovisning av TDR Total

Figurerna visar Sveriges kommuner som noder placerade efter kommunhuvudorternas longitud och latitud. Nodernas färger anger nationella kvartiler av TDR Total (grön: rang 1–73, gul: 74–145, orange: 146–218 och röd: 219–290). Regiondiagrammen anger kommunnamn och riksrang samt förbindelser mellan huvudorter inom respektive angivna avståndsgräns. Rikskartan följs av regionala utsnitt i huvudsaklig geografisk ordning från norr till söder.

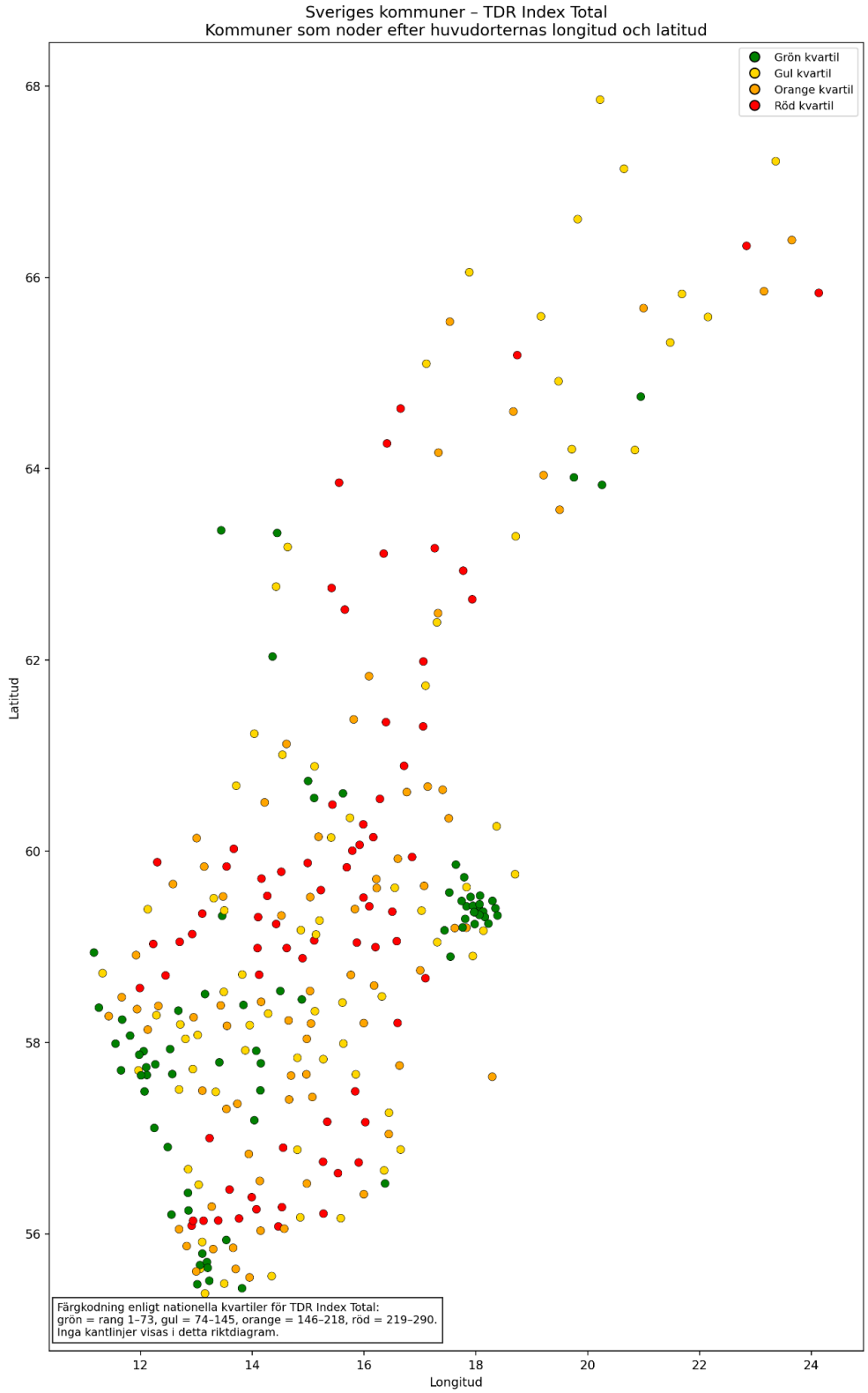

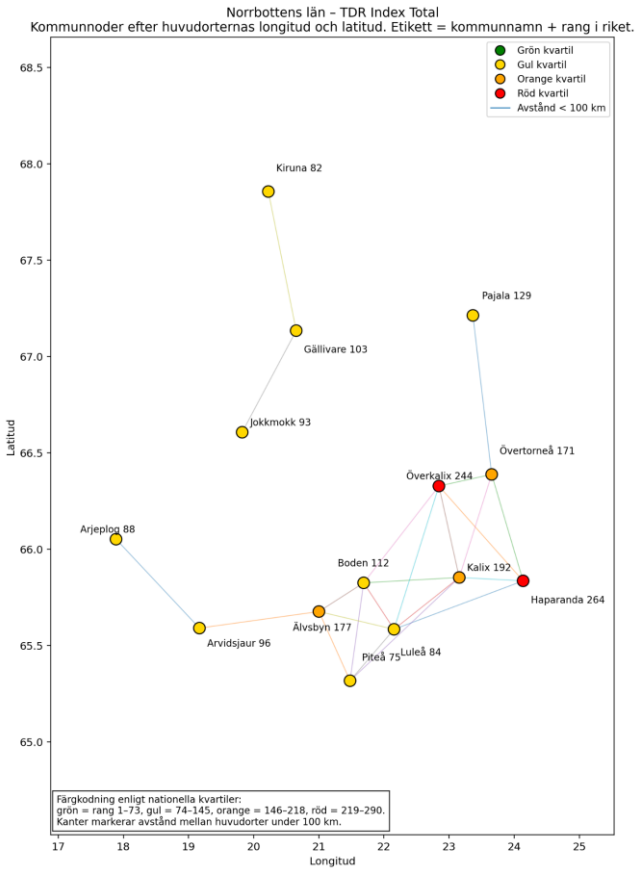
Norrbottens län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Kiruna 82
Pajala 129
Gällivare 103
Jokkmokk 93
Övertorneå 171
Överkalix 244
Arjeplog 88
Boden 112
Kalix 192
Haparanda 264
Älvsbyn 177
Arvidsjaur 96
Piteå 75
Luleå 84
Färgkodning enligt nationella kvartiler:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

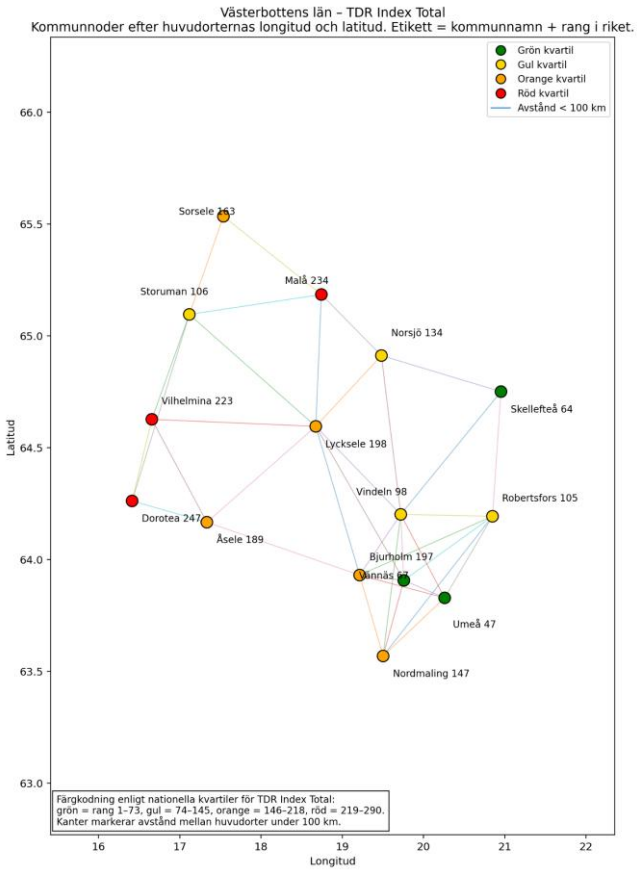
Västerbottens län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Sorsele 263
Malå 234
Storuman 106
Norsjö 134
Skellefteå 64
Vilhelmina 223
Lycksele 198
Vindeln 98
Robertsfors 105
Dorotea 247
Åsele 189
Bjurholm 197
Umeå 47
Nordmaling 147
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

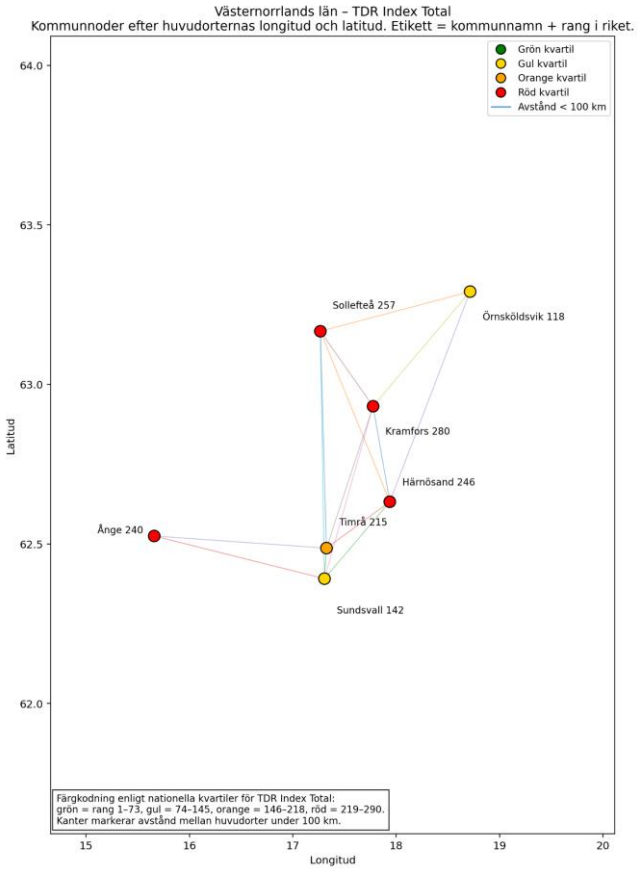
Västernorrlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Sollefteå 257
Örnsköldsvik 118
Kramfors 280
Härnösand 246
Ånge 240
Timrå 215
Sundsvall 142
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

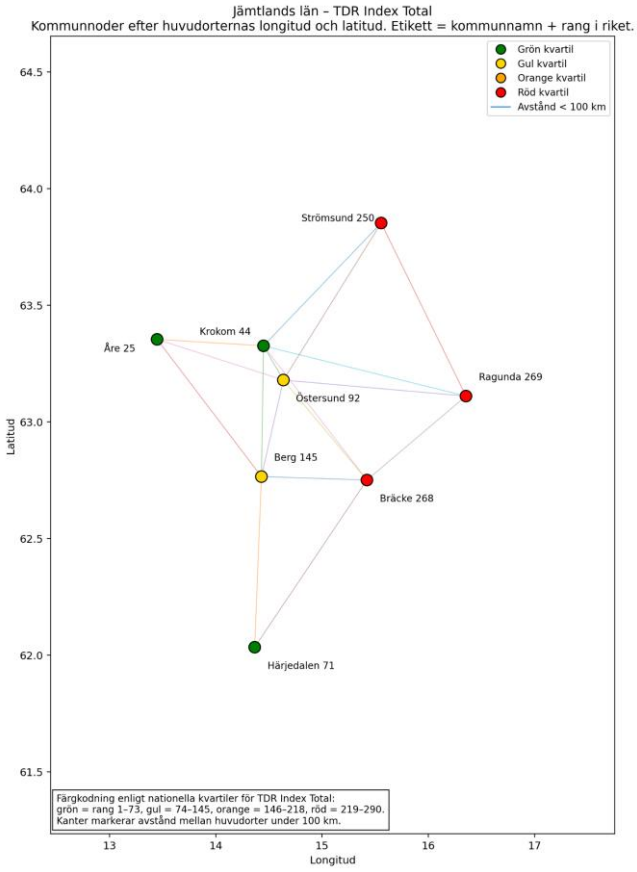
Jämtlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Strömsund 250
Krokom 44
Åre 25
Ragunda 269
Östersund 92
Berg 145
Bräcke 268
Härjedalen 71
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

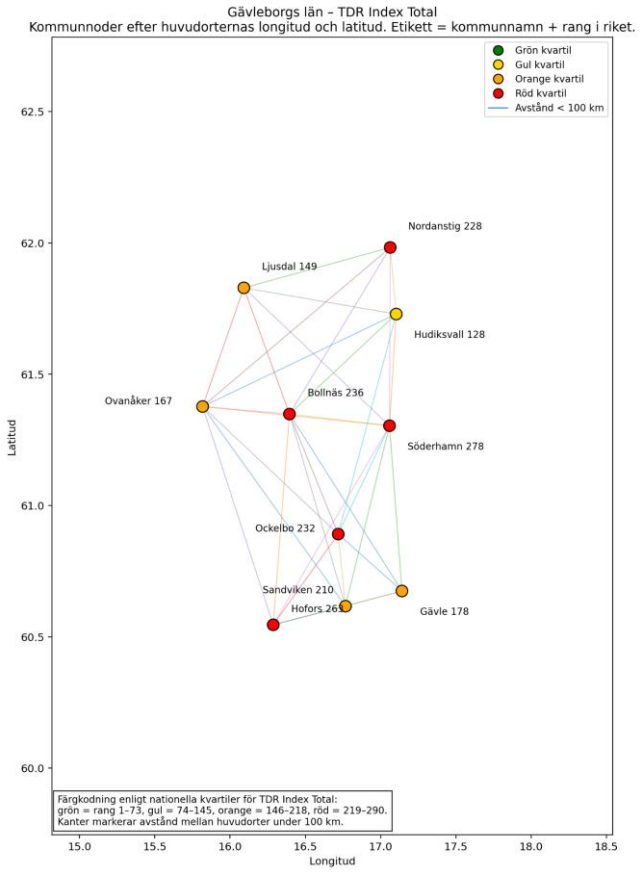
Gävleborgs län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 100 km
Nordanstig 228
Ljusdal 149
Hudiksvall 128
Ovanåker 167
Bollnäs 236
Söderhamn 278
Ockelbo 232
Sandviken 210
Hofors 261
Gävle 178
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 100 km.
Latitud
Longitud

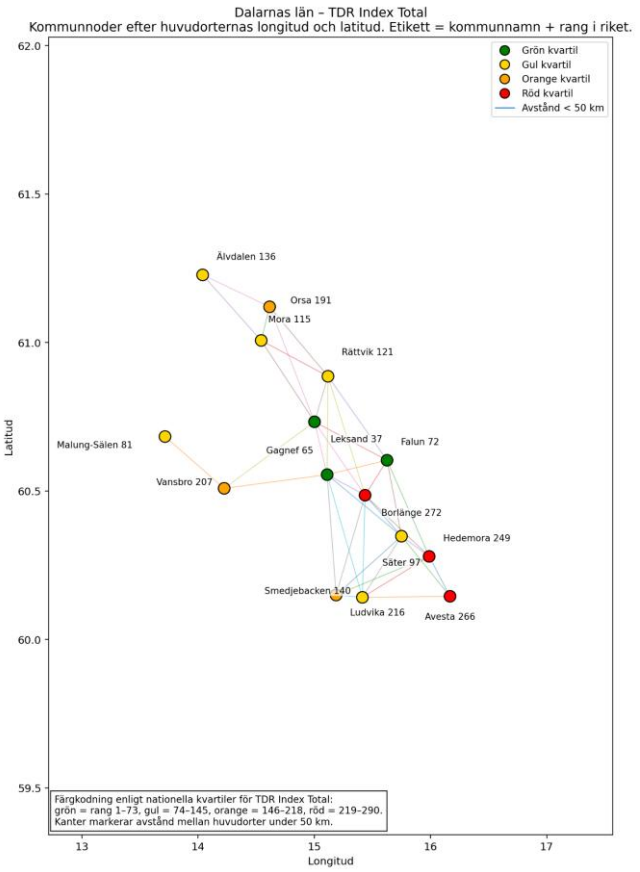
Dalarnas län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Älvdalen 136
Orsa 191
Mora 115
Rättvik 121
Malung-Sälen 81
Leksand 37
Falun 72
Gagnef 65
Vansbro 207
Borlänge 272
Hedemora 249
Säter 97
Smedjebacken 140
Ludvika 216
Avesta 266
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

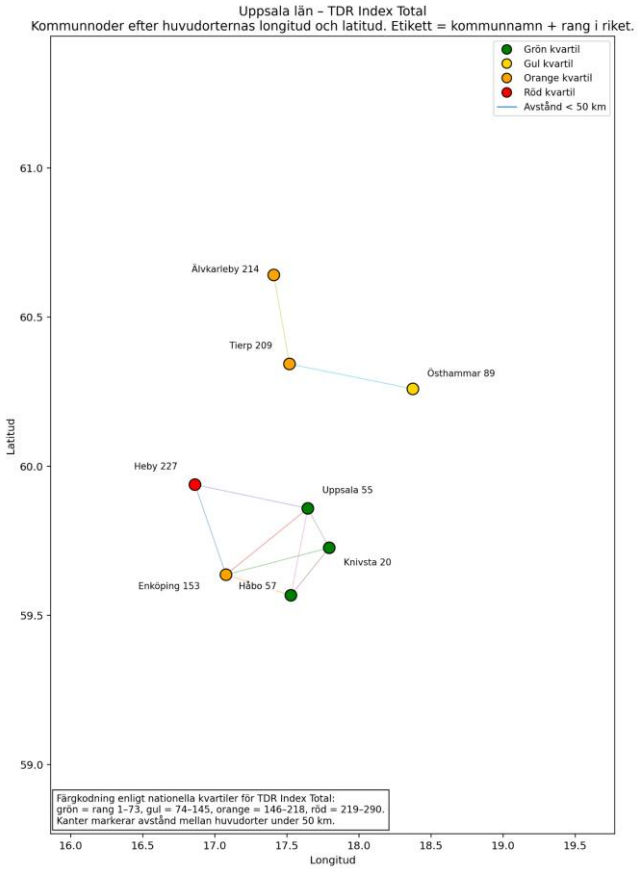
Uppsala län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Älvkarleby 214
Tierp 209
Östhammar 89
Heby 227
Uppsala 55
Knivsta 20
Enköping 153
Håbo 57
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

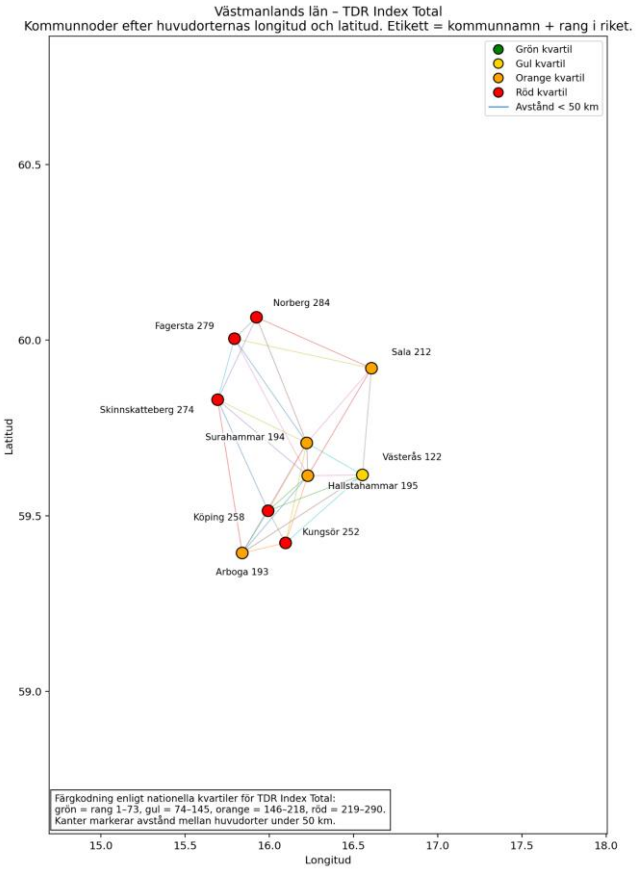
Västmanlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Norberg 284
Fagersta 279
Sala 212
Skinnskatteberg 274
Surahammar 194
Västerås 122
Hallstahammar 195
Köping 258
Kungsör 252
Arboga 193
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

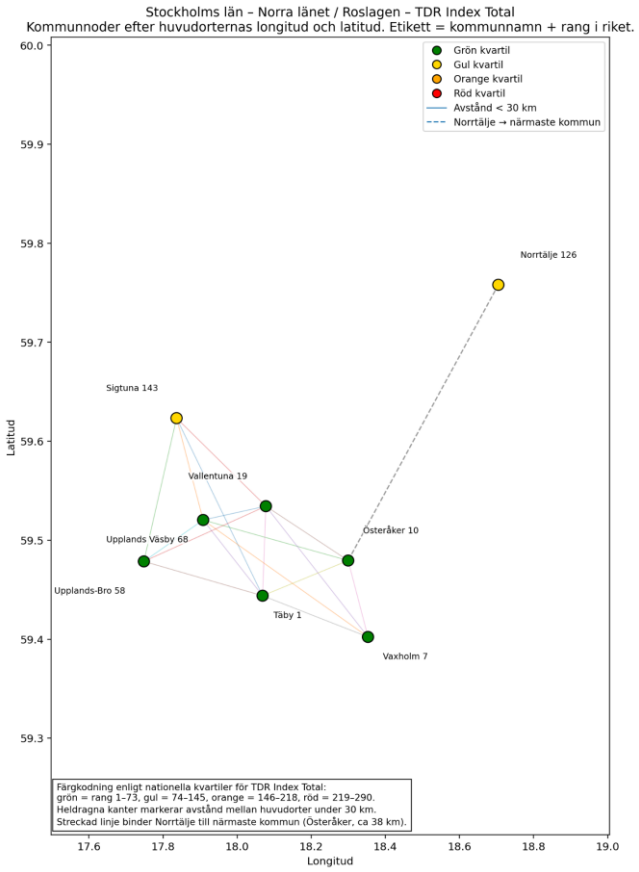
Stockholms län – Norra länet / Roslagen – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Norrtälje → närmaste kommun
Norrtälje 126
Sigtuna 143
Vallentuna 19
Upplands Väsby 68
Österåker 10
Upplands-Bro 58
Täby 1
Vaxholm 7
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Heldragna kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Streckad linje binder Norrtälje till närmaste kommun (Österåker, ca 38 km).
Latitud
Longitud

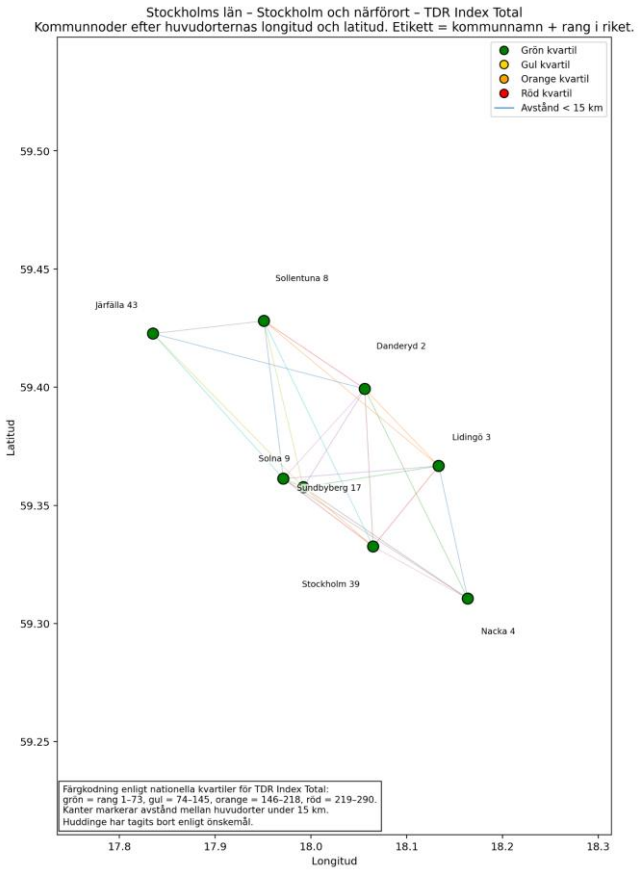
Stockholms län – Stockholm och närförort – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 15 km
Sollentuna 8
Järfälla 43
Danderyd 2
Lidingö 3
Solna 9
Sundbyberg 17
Stockholm 39
Nacka 4
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 15 km.
Huddinge har tagits bort enligt önskemål.
Latitud
Longitud

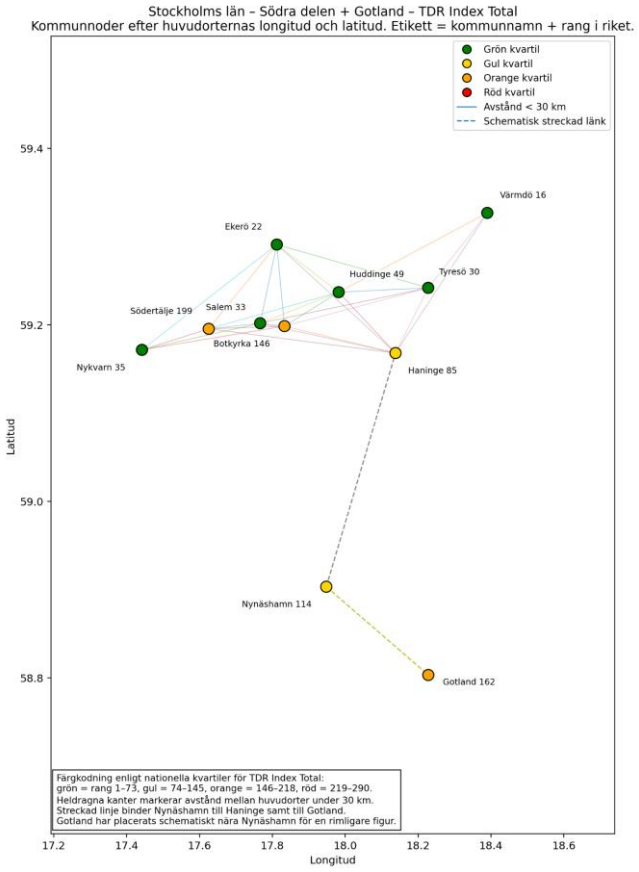
Stockholms län – Södra delen + Gotland – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Schematisk streckad länk
Värmdö 16
Ekerö 22
Huddinge 49
Tyresö 30
Södertälje 199
Salem 33
Botkyrka 146
Nykvarn 35
Haninge 85
Nynäshamn 114
Gotland 162
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Heldragna kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Streckad linje binder Nynäshamn till Haninge samt till Gotland.
Gotland har placerats schematiskt nära Nynäshamn för en rimligare figur.
Latitud
Longitud

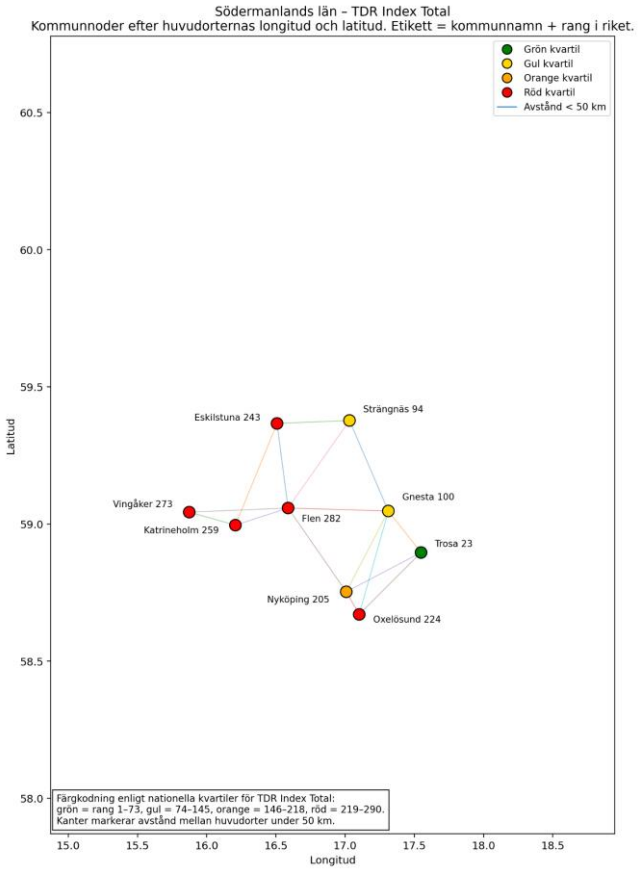
Södermanlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Eskilstuna 243
Strängnäs 94
Vingåker 273
Gnesta 100
Flen 282
Katrineholm 259
Trosa 23
Nyköping 205
Oxelösund 224
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

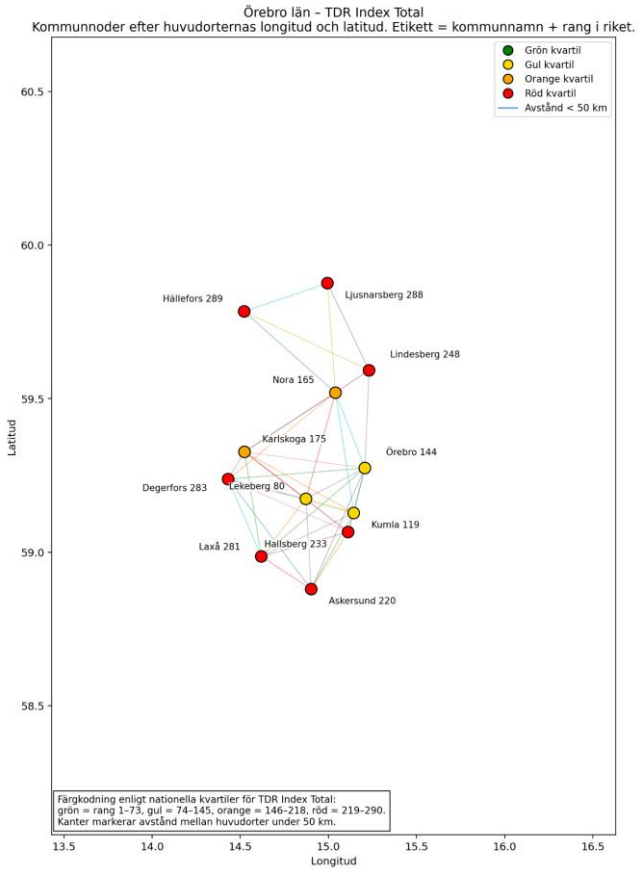
Örebro län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Hällefors 289
Ljusnarsberg 288
Lindesberg 248
Nora 165
Karlskoga 175
Örebro 144
Degerfors 283
Lekeberg 80
Kumla 119
Laxå 281
Hallsberg 233
Askersund 220
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

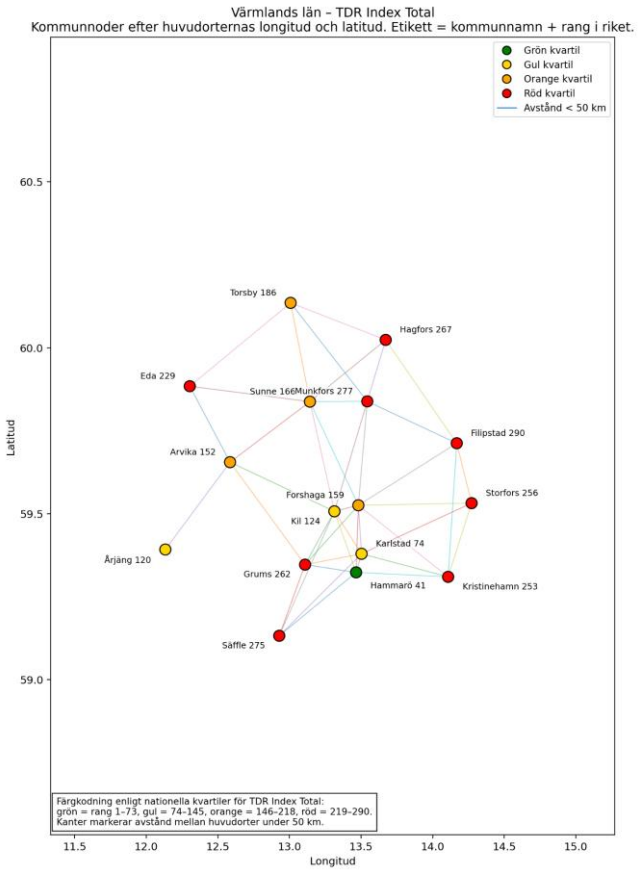
Värmlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Torsby 186
Hagfors 267
Eda 229
Sunne 166
Munkfors 277
Filipstad 290
Arvika 152
Forshaga 159
Storfors 256
Kil 124
Karlstad 74
Årjäng 120
Grums 262
Hammarö 41
Kristinehamn 253
Säffle 275
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

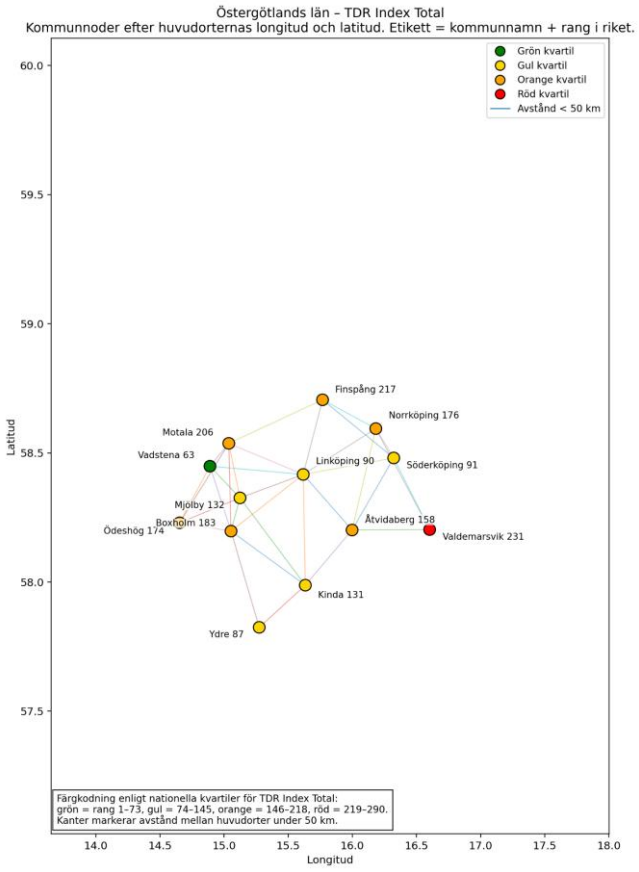
Östergötlands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Finspång 217
Norrköping 176
Motala 206
Vadstena 63
Linköping 90
Söderköping 91
Mjölby 132
Boxholm 183
Ödeshög 174
Åtvidaberg 158
Valdemarsvik 231
Kinda 131
Ydre 87
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

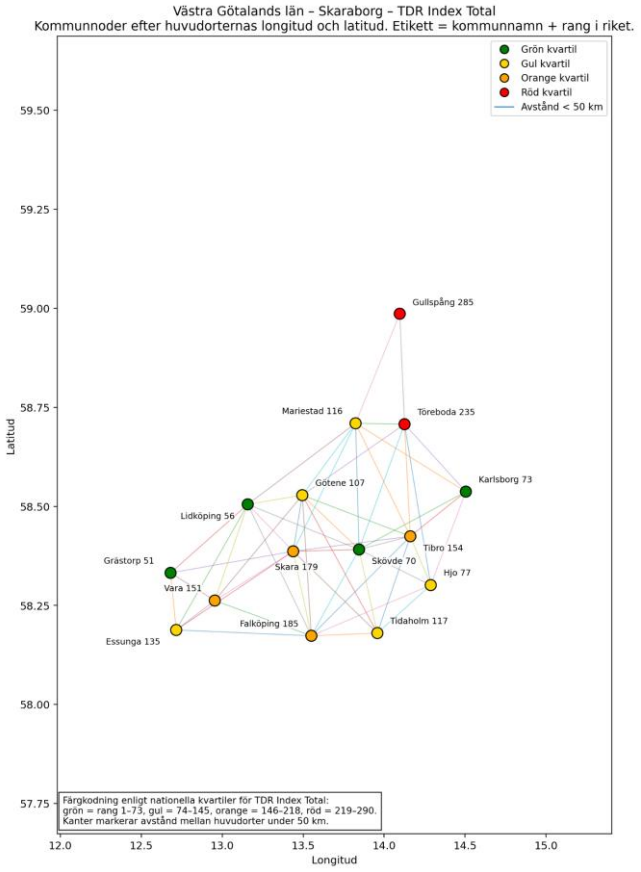
Västra Götalands län – Skaraborg – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Gullspång 285
Mariestad 116
Töreboda 235
Götene 107
Karlsborg 73
Lidköping 56
Tibro 154
Grästorp 51
Skara 179
Skövde 70
Hjo 77
Vara 151
Falköping 185
Tidaholm 117
Essunga 135
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

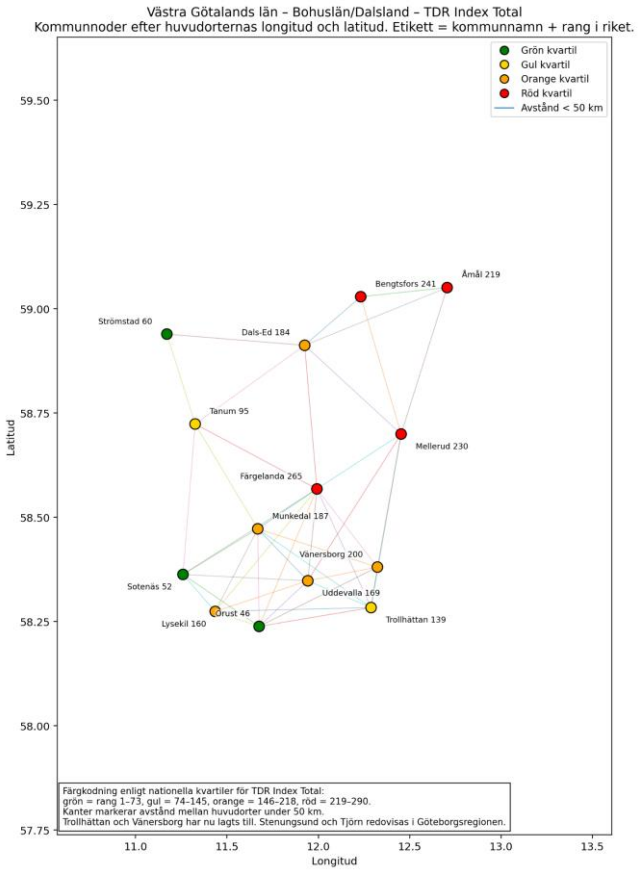
Västra Götalands län – Bohuslän/Dalsland – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Åmål 219
Bengtsfors 241
Strömstad 60
Dals-Ed 184
Tanum 95
Mellerud 230
Färgelanda 265
Munkedal 187
Vänersborg 200
Sotenäs 52
Uddevalla 169
Orust 46
Lysekil 160
Trollhättan 139
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Trollhättan och Vänersborg har nu lagts till. Stenungsund och Tjörn redovisas i Göteborgsregionen.
Latitud
Longitud

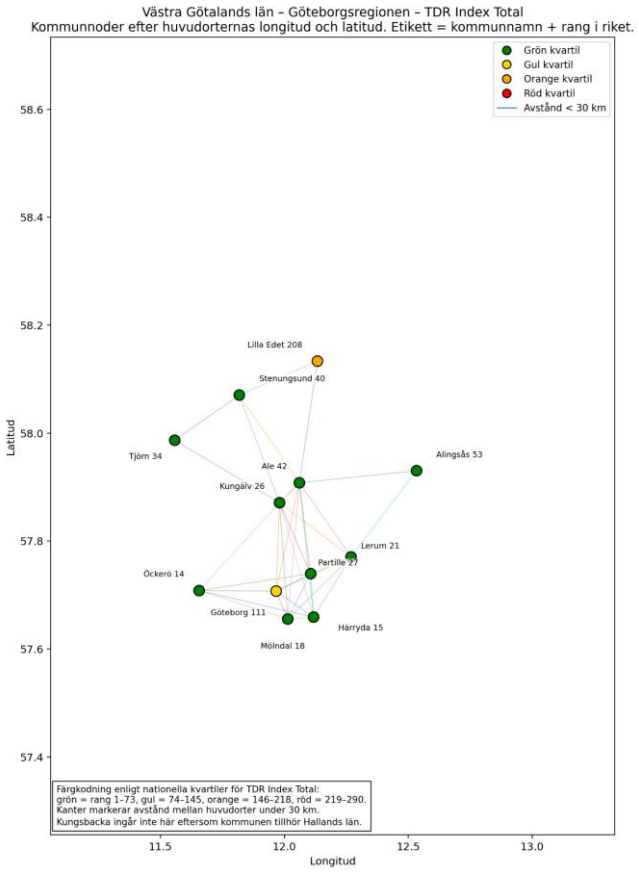
Västra Götalands län – Göteborgsregionen – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Lilla Edet 208
Stenungsund 40
Tjörn 34
Alingsås 53
Ale 42
Kungälv 26
Lerum 21
Partille 27
Öckerö 14
Göteborg 111
Härryda 15
Mölndal 18
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Kungsbacka ingår inte här eftersom kommunen tillhör Hallands län.
Latitud
Longitud

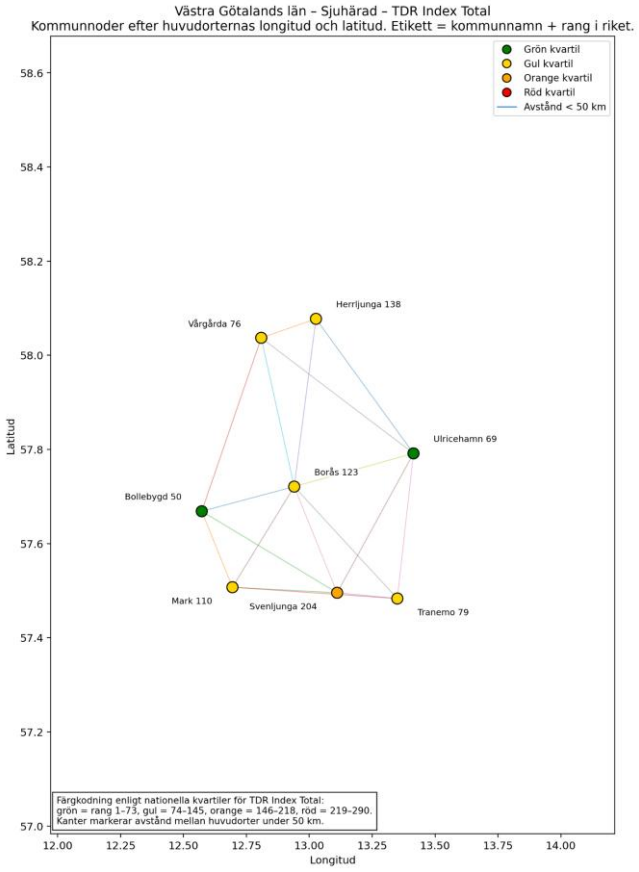
Västra Götalands län – Sjuhärad – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Herrljunga 138
Vårgårda 76
Ulricehamn 69
Borås 123
Bollebygd 50
Mark 110
Svenljunga 204
Tranemo 79
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

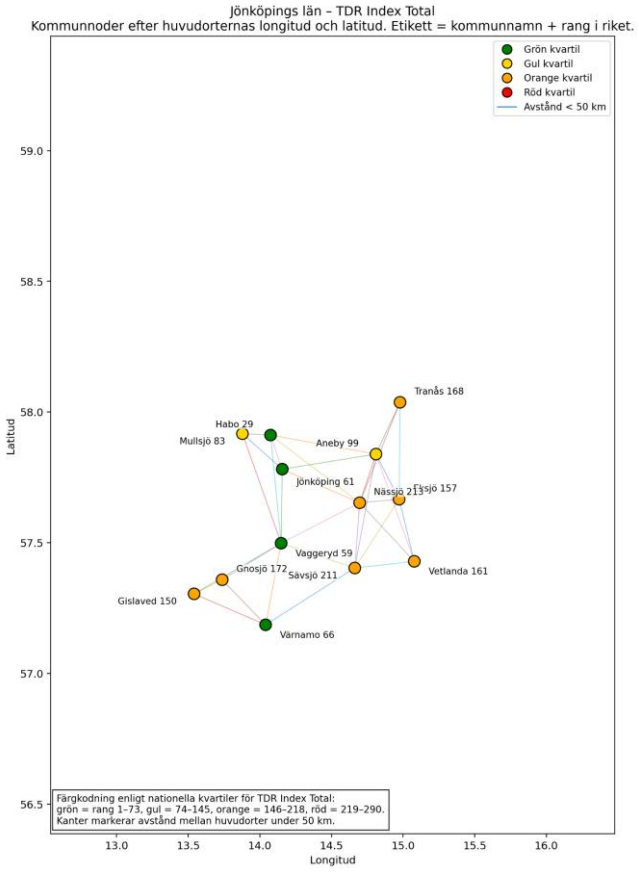
Jönköpings län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Tranås 168
Habo 29
Mullsjö 83
Aneby 99
Jönköping 61
Nässjö 213
Eksjö 157
Vaggeryd 59
Gnosjö 172
Sävsjö 211
Vetlanda 161
Gislaved 150
Värnamo 66
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

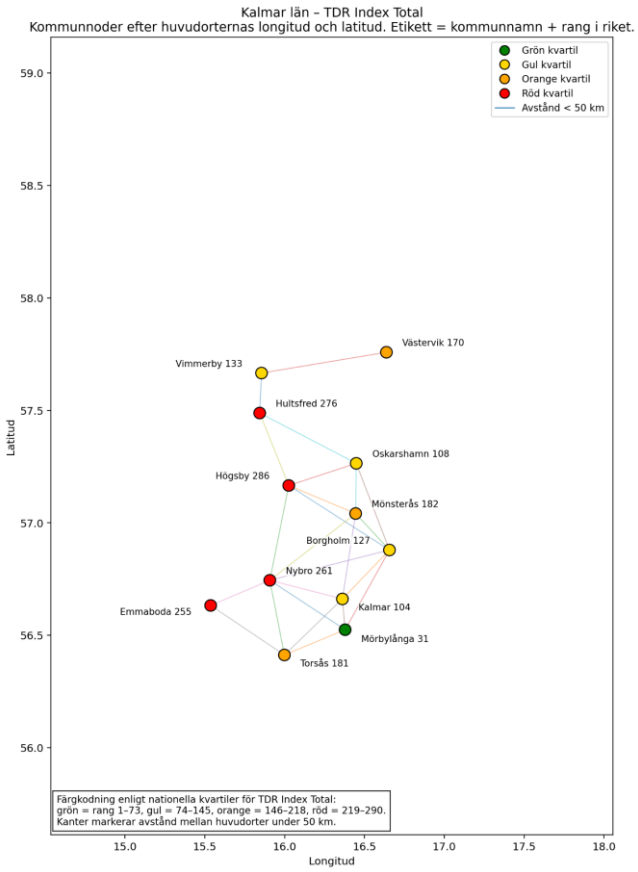
Kalmar län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Västervik 170
Vimmerby 133
Hultsfred 276
Oskarshamn 108
Högsby 286
Mönsterås 182
Borgholm 127
Nybro 261
Emmaboda 255
Kalmar 104
Mörbylånga 31
Torsås 181
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

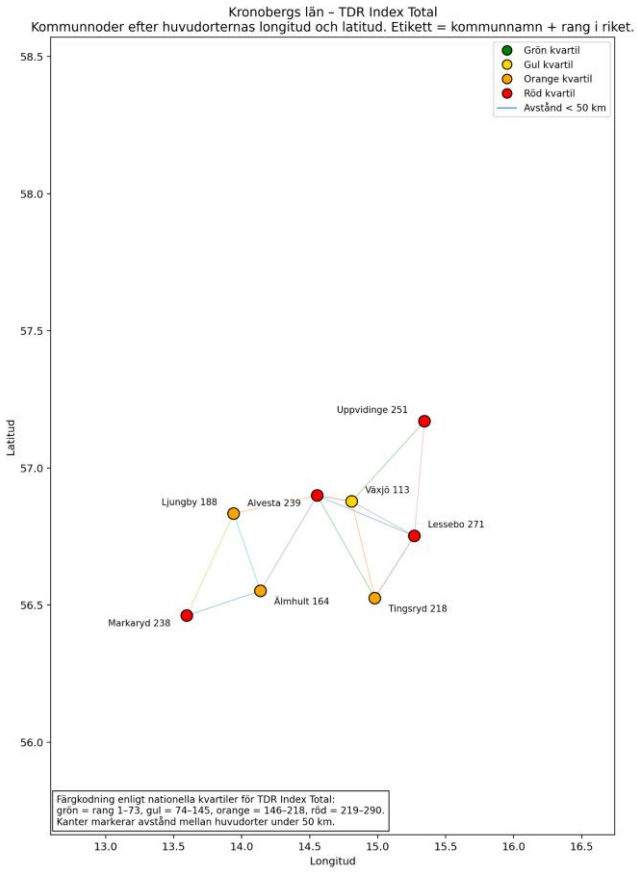
Kronobergs län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Uppvidinge 251
Växjö 113
Ljungby 188
Alvesta 239
Lessebo 271
Älmhult 164
Tingsryd 218
Markaryd 238
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

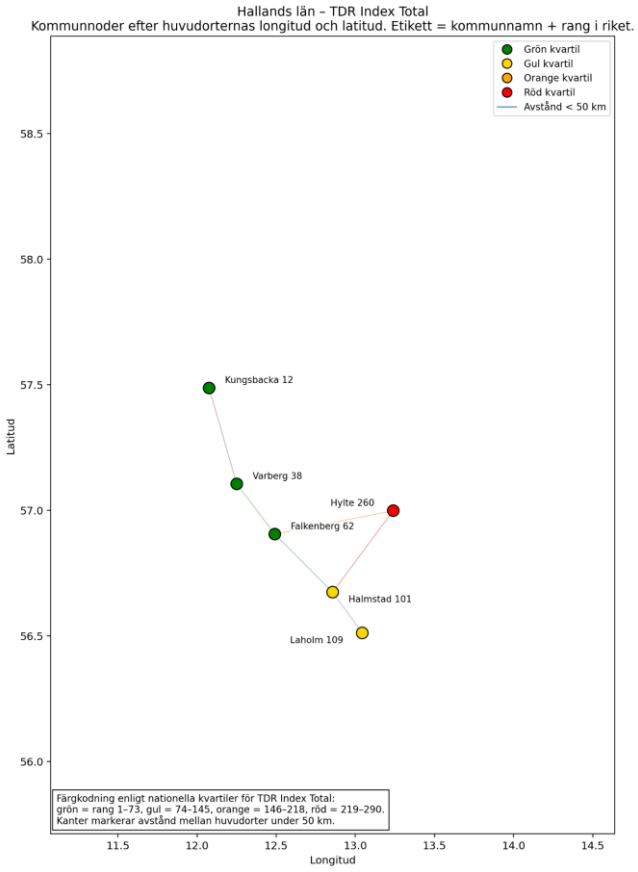
Hallands län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Kungsbacka 12
Varberg 38
Hylte 260
Falkenberg 62
Halmstad 101
Laholm 109
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

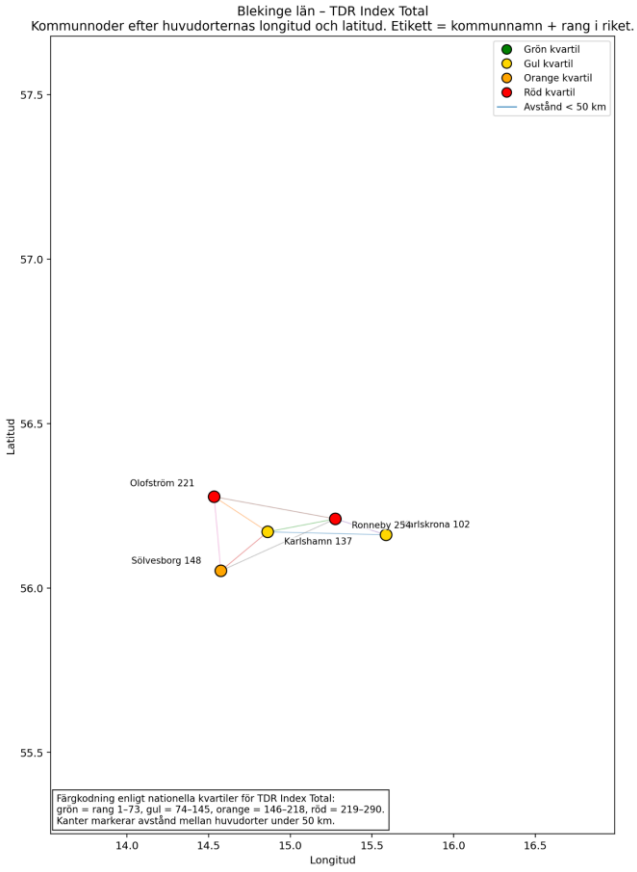
Blekinge län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 50 km
Olofström 221
Ronneby 254
Karlskrona 102
Karlshamn 137
Sölvesborg 148
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 50 km.
Latitud
Longitud

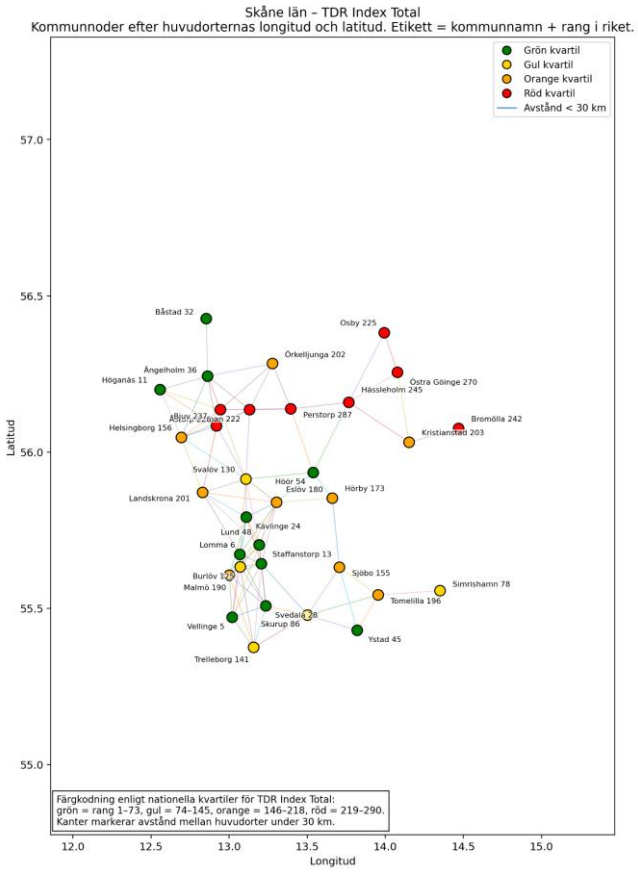
Skåne län – TDR Index Total
Kommunnoder efter huvudorternas longitud och latitud. Etikett = kommunnamn + rang i riket.
Grön kvartil
Gul kvartil
Orange kvartil
Röd kvartil
Avstånd < 30 km
Båstad 32
Osby 225
Örkelljunga 202
Ängelholm 36
Höganäs 11
Östra Göinge 270
Hässleholm 245
Perstorp 287
Bromölla 242
Helsingborg 156
Kristianstad 203
Svalöv 130
Höör 54
Landskrona 201
Eslöv 180
Hörby 173
Kävlinge 24
Lund 48
Lomma 6
Staffanstorp 13
Sjöbo 155
Simrishamn 78
Malmö 190
Tomelilla 196
Svedala 28
Vellinge 5
Skurup 86
Ystad 45
Trelleborg 141
Färgkodning enligt nationella kvartiler för TDR Index Total:
grön = rang 1–73, gul = 74–145, orange = 146–218, röd = 219–290.
Kanter markerar avstånd mellan huvudorter under 30 km.
Latitud
Longitud
57.0
56.5
56.0
55.5
55.0
12.0
12.5
13.0
13.5
14.0
14.5
15.0

Appendix 12. Krav, principer och rörelselagar

Detta appendix anger krav på seriösa kommunrankingar, panglossianska antaganden och SRR:s certifieringsordning. Därefter följer kommunala rörelselagar samt anmärkningar om rangordningens informationsinnehåll och användning.

12.1 Krav på seriösa kommunrankingar

En seriös kommunranking SKA uppfylla följande krav. För varje krav SKA rankingproducenten offentligt redovisa hur det uppfylls. Utebliven redovisning innebär att kravet inte är uppfyllt.

1. Syfte: ange exakt vad som rangordnas, för vem och för vilket användningsområde.
2. Population: redovisa samtliga inkluderade och exkluderade kommuner samt skälen.
3. Indikatorer: publicera fullständig indikatorlista, definitioner, källor och observationsår.
4. Riktning: redovisa varför högt respektive lågt värde räknas som gynnsamt.
5. Databehandling: redovisa bortfall, imputering, transformationer och normalisering.
6. Viktning: publicera vikter, sammanvägningsformler och motiv för samtliga val.
7. Reproducerbarhet: göra beräkningsförfarandet och nödvändigt underlag tillgängliga för oberoende kontroll.
8. Robusthet: redovisa känslighet för rimliga förändringar i indikatorer och vikter.
9. Validering: pröva resultaten mot externa kriterier och redovisa även ogynnsamma utfall.
10. Tolkning: skilja placeringar från poängskillnader, samvariation från orsakssamband och ranking från åtgärdsrekommendationer.

Efterlevnaden SKA dokumenteras i en offentlig kravmatris: krav, redovisning, källa och kontrollmöjlighet. Hänvisningen ”metoden är vedertagen” godtas inte som metodbeskrivning.

12.2 Panglossianska principer och antaganden

Den panglossianska rankingen utgår från följande antaganden.

P1. Det finns en observerbar verklighet. Den kan beskrivas med indikatorer.

P2. Det bästa tillståndet är det som uttrycks av indikatorernas gynnsamma riktning.

P3. Gynnsamma egenskaper samvarierar. Samvariationen uttrycker verklighetens egen ordning.

P4. Det som förklarar mer av den gemensamma variationen har större betydelse än det som förklarar mindre.

P5. Den gemensamma variationsstrukturen kan identifieras och sammanvägas efter sin förklarade varians.

P6. Samma bedömningsregler gäller för alla objekt.

P7. Det objekt som erhåller högst sammanvägt värde är definitionsmässigt bäst.

P8. Alternativa vikter uttrycker alternativa önskningar. De förändrar inte vad verkligheten redan har visat.

12.3 Sveriges Rankingproducenters Riksförbund (SRR)

Certifieringsfrågor hänförs till Sveriges Rankingproducenters Riksförbund (SRR). Förbundets närmare organisationsform behandlas i särskild ordning. Certifieringskraven gäller oavsett handläggningsordning.

För certifiering krävs: (a) offentlig kravmatris enligt 12.1, (b) oberoende reproduktion av huvudresultatet, (c) redovisad känslighetsanalys och extern validering samt (d) årlig metodredovisning. Certifikat ska ange giltighetsår och versionsnummer. Frågan om behörig utfärdare avgörs i samband med certifieringen.

SRR:s internationella kunskapsutbyte organiseras genom The First International Symposium on the Measurement of Measurement Systems, planerat till bron mellan Haparanda och Torneå i februari 2027.

Programmet omfattar bland annat ”From Indicators to Indexes: Where Did the Variance Go?”, ”The Role of Residuals in Post-Ranking Societies”, ”AI-Assisted Ranking of Ranking Systems” och panelen ”Can a Ranking Improve Its Own Ranking?”. Avslutningsanförandet har titeln ”Causality Sold Separately: Lessons from a Decade of Meta-Evaluation”.

Konferensbidrag: The Role of Residuals in Post-Ranking Societies

> Abstract: While previous research has focused on measured variables, ranked entities and composite indicators, relatively little attention has been devoted to the growing population of residuals. This paper examines the social, economic and existential consequences of exclusion from the ranking process and argues that residuals may contain a substantial share of reality.

12.4 De kommunala rörelselagarna

Kommunala system följer åtta rörelselagar.

1. Tröghetslagen. Etablerade system tenderar att bestå. Förändringsmotståndet växer med systemets massa M.

2. Entropilagen. $S \geq 0$. Ordning förbrukas. Även status quo kräver resurser.

3. Politikens kraftlag. $P = \lambda \cdot \Sigma_i w_i p_i$; $\Sigma_i w_i = 1$ och $w_i \geq 0$. Politikens riktning bestäms av prioriteringar, dess styrka av ambition och insats.

4. Accelerationslagen. $a \propto P/M$. Samma politiska impuls ger olika rörelse i olika kommuner.

5. Lagen om reciprok verkan. Varje intervention framkallar motreaktion.

6. Nettorörelselagen. $\Delta X = P - D - R$. Observerad förändring är den politiska kraften minus störning och motreaktion.

7. Observationslagen. Uttalade mål ≠ utförda aktiviteter. Verksamheten observeras i resurser, aktiviteter, resultat och effekter; deklarationer observeras separat.

8. Gravitationslagen. Stora system attraherar resurser, relationer och aktivitet. Systemstorlek kan i kommunala analyser representeras av logaritmerad befolkning.

Politik verkar på marginalen av en redan existerande verklighet. Rangförskjutning genom byte av vikter kräver ett kalkylblad. Förändring av kommunen kräver förskjutningar i resurser och aktiviteter.

12.5 Informationsförlust

Vägen går från verklighet via indikatorer, index och sammanvägning till rangordning. I sista steget ersätts numeriska avstånd med ordningsnummer. Rangordningen är analyskedjans minst informationsrika produkt.

12.6 Användbarhet

En ranking kan beskriva och värdera. Förklaringar kräver analyser av samband och mekanismer. Förändring kräver verksamhet.

12.7 Den definitiva rankingens paradox

TDR:s huvudprodukt är en fullständig rangordning av 290 kommuner. Dess viktigaste kunskapsbidrag ligger i indikatorernas samvariation, huvudkomponenterna, kommuntyperna, viktmodellernas effekter och valideringarna. Den slutliga rangordningen är således både definitiv och sekundär.

12.8 Wittgensteins stege

Wittgensteins avslutande teser i Tractatus logico-philosophicus bildar en sammanhängande rörelse:

6.5. ”Das Rätsel gibt es nicht.” En fråga som kan ställas kan också besvaras.
6.52. ”Lebensprobleme noch gar nicht berührt”. Vetenskapens svar löser inte livsproblemen.
6.53. ”Nichts zu sagen, als was sich sagen lässt”. Filosofin ska hålla sig till det som kan sägas.
6.54. ”die Leiter wegwerfen”. När satserna fyllt sin uppgift ska stegen kastas bort.
7. ”Varom man inte kan tala måste man tiga.”

Kedjan går från det som kan frågas och sägas, via gränserna för utsagorna, till den stege som ska kastas bort. I TDR är stegen rangordningen. Den har tjänat sitt syfte när indikatorernas samband, kommunernas variationsstruktur och valideringsresultaten har blivit synliga.

Även om man kan rangordna finns det annat som är mer intressant att tala om.

Därför kastar vi bort rangordningen.

Källor: TDR:s metod- och valideringsappendix; ”Rörelselagar för politik i komplexa sociala system” (arbetsmaterial); programutkast till The First International Symposium on the Measurement of Measurement Systems; Ludwig Wittgenstein, Tractatus logico-philosophicus, §§ 6.5, 6.52–6.54 och 7.

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

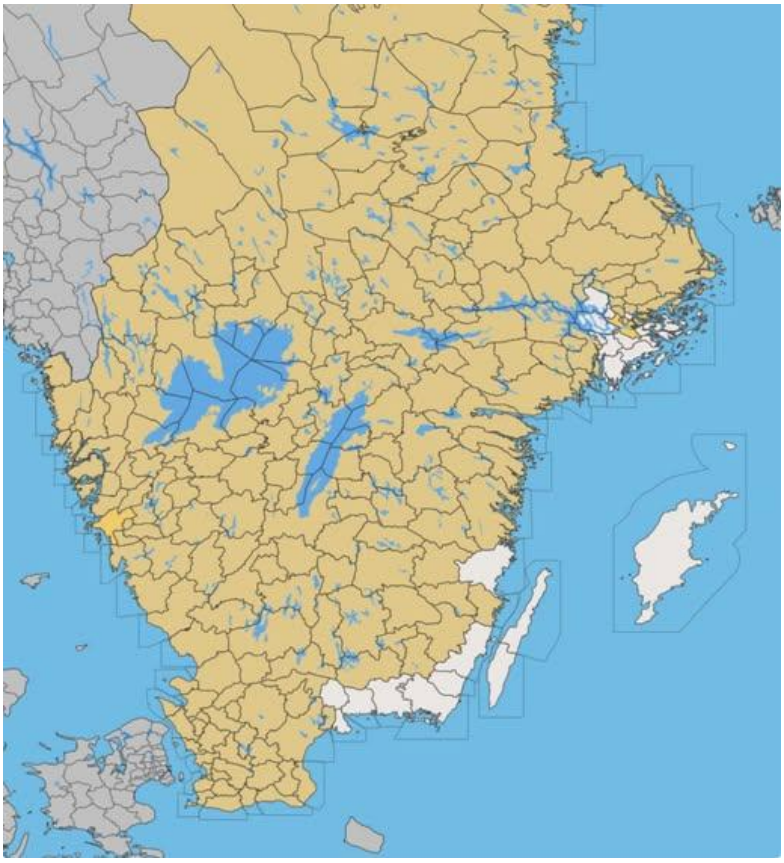

Leif Wågman

Piteå, hösten 2026

TDR – Den panglossianska kommunen

En studie i varierande terräng

Denna rapport har utarbetats på författarens eget initiativ och utan beställning, finansiering eller annan medverkan från extern aktör. Analyser, bedömningar och slutsatser är författarens egna.

Författare: Leif Wågman

Ort och datum: Piteå, hösten 2026

Föreslagen referens:

Wågman, L. (2026). TDR – Den panglossianska kommunen: En studie i varierande terräng.

© Leif Wågman och SRR* 2026. Rapporten får fritt citeras, spridas och användas under förutsättning att källa anges.

* Sveriges Rankingproducenters Riksförbund. Se Appendix 12.

Innehåll

Förord
1. Inledning 1
2. Metod 5
3. Den definitiva rangordningen 9
4. Alternativa viktmodeller 16
5. Extern validering 20
6. Jämförelser med andra rankingar 23
7. Den bästa kommunen – från rangordning till handling 26
8. Diskussion och slutsatser 28
Referenser 31

Appendix

Samtliga appendix återfinns i den separata volymen TDR – Den panglossianska kommunen: Appendix.

Appendix 1. TDR Total, PC1 och PC2
Appendix 2. TDR Total och 13 delindex
Appendix 3. Kommuntyper – klusteranalys
Appendix 3a. Dendrogram
Appendix 4. Metod för TDR
Appendix 5. Indikatorförteckning
Appendix 6. Exkluderade indikatorer
Appendix 7. Alternativa viktmodeller – vikter
Appendix 8. Alternativa viktmodeller – resultat
Appendix 9. Validering I – externa utfall och kontrollvariabler
Appendix 10. Validering II – jämförelse med andra kommunrankingar
Appendix 11. Geografiskt appendix – riks- och regionkartor
Appendix 12. Principer, krav och lagar för kommunrankingar

Förord

”We are all in the Big Bang Gang”
– Philomena Cunk

Människan lever på ett litet, överbefolkat klot som rör sig genom universum. Sedan århundraden har hon ägnat sig åt att mäta, väga och jämföra saker i sin omgivning. Från en tidig, närmast antik bestämning av jordens omkrets har mätandet efterhand utvidgats till planeternas avstånd, stjärnornas ljusstyrka och galaxernas utbredning. Numera sker detta till betydande kostnader.

På jorden är intresset inte mindre. Bergens höjd, havens djup, stormakternas militära styrka, ekonomiernas storlek och bilarnas hästkrafter mäts och jämförs. Människan tycks befinna sig i ständig tävlan med naturen, med andra människor och med sig själv. En särskilt egenartad företeelse är elitidrotten, där enorma resurser ägnas åt evenemang som organiseras kring att springa fortare, kasta längre, hoppa högre eller med fötterna föra en boll i mål.

Man skulle kunna tro att Sveriges kommuner, med sina omfattande och betydelsefulla samhällsuppdrag, borde vara förskonade från tävlingshetsen. Så är inte fallet. Kommunerna konkurrerar alltmer om invånare, skattekraft, arbetstillfällen och företagsetableringar. En omfattande flora av rankingar har därmed vuxit fram, där kommuner jämförs och rangordnas efter företagsklimat, skola, ekonomi, miljö, trygghet, välfärd och åtskilligt annat.

Resultaten är vanligtvis inte samstämmiga. En kommun kan vara bland de bästa i en ranking och betydligt sämre i en annan. Placeringarna väcker trots variationerna uppmärksamhet, används i marknadsföring och kan bli föremål för politiska ambitioner. Vad rankingarna egentligen mäter är inte alltid tydligt. Inte heller vad de möjligen kan användas till. Man undrar dessutom: Vilken kommun är *egentligen* bäst?

Till denna samling fogas därför nu ytterligare en. Det kan ifrågasättas, men syftet är måhända unikt: att rangordna Sveriges kommuner utifrån ett stort antal empiriska indikatorer, där indikatorernas *naturliga* samvariation får bestämma deras relativa betydelse för rangordningen. Resultaten jämförs naturligtvis även med andra mått på kommunernas egenskaper. Det bör man göra. Genom sin särskilda förankring i kommunernas naturliga variation har denna ranking en bestämd fördel framför de övriga. Den har därför ambitionen att bli den slutgiltiga och definitiva. Därmed skulle behovet av ytterligare rankingar möjligen kunna upphöra.

Gislaved, hösten 2026
Leif Wågman

1. Inledning

1.1 Kommunrankingar

Sveriges kommuner är föremål för ett betydande antal återkommande jämförelser och rangordningar. De gäller bland annat ekonomi, kommunala verksamheter, företagsklimat och attraktivitet. Rankingarna produceras av myndigheter, intresseorganisationer, medier och andra aktörer. De bygger på olika datakällor och principer för urval och sammanvägning.

Rankingarna används som informations- och beslutsunderlag, i offentlig debatt och i kommunernas egen kommunikation. De kan också påverka politiska prioriteringar. En kommuns placering i en rangordning kan därmed på oklar grund påverka bilden av kommunen samt vilka frågor som uppmärksammas och tas på allvar.

Rankingarnas resultat är emellertid inte entydiga. En kommun kan placeras högt i en ranking och lågt i en annan. Skillnaderna beror bland annat på vilka egenskaper som mäts och hur observationerna vägs samman. Dessutom säger avståndet mellan två rangplaceringar ingenting om den verkliga storleken på skillnaderna mellan kommunerna. Frågor om rankingarnas konstruktion, tolkning och användning har behandlats i tidigare arbeten med särskilt fokus på en ranking av lokalt företagsklimat (Wågman, 2026a, 2026b, 2026c).

Kommuner kan bland annat bedömas utifrån strukturella förutsättningar, verksamheternas prestationer och resultat, invånarnas uppfattningar samt attraktivitet för människor och företag. Perspektiven är delvis överlappande, men beskriver olika förhållanden. En kommuns ekonomiska förutsättningar behöver exempelvis inte motsvaras av goda verksamhetsresultat, hög invånarnöjdhet eller attraktivitet för inflyttning.

Det finns därför anledning att skilja mellan kommunen som geografiskt och socialt system och kommunen som politisk och administrativ organisation. Förhållandena påverkar varandra, men är inte liktydiga. En sammanfattande rangordning förutsätter dessutom värderingar av vilka egenskaper som är önskvärda och vilken betydelse de ska tillmätas. Befolkningstillväxt, kommunala kostnader och skattekraft kan exempelvis värderas olika beroende på perspektiv.

Frågan om vilken kommun som är bäst kan således inte besvaras enbart genom att sammanställa ett stort antal indikatorer. Den förutsätter också ett explicit ställningstagande till vad som egentligen menas med bäst.

1.2 Från verklighet till rangordning

Varje kommunranking förutsätter en rad teoretiska och metodiska ställningstaganden. Först måste det empiriska system som ska beskrivas avgränsas. Därefter ska relevanta egenskaper identifieras, observeras och mätas. Observationerna ska bearbetas och sammanvägas till ett index, vars värden slutligen används för att rangordna kommunerna. Processen illustreras i Figur 1.

Figur 1
Från empiriskt system till rangordning

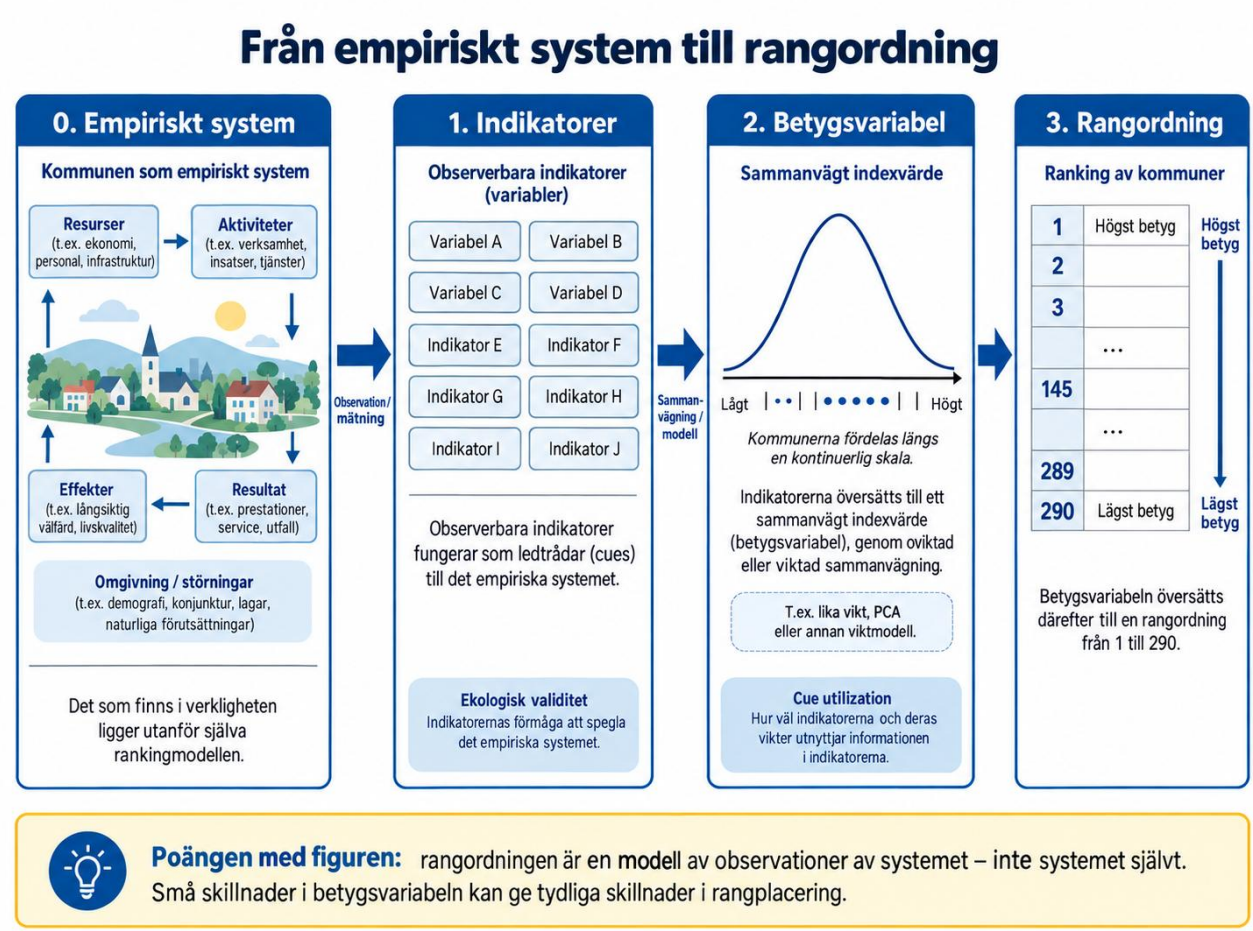

Det empiriska systemet omfattar en komplex blandning av invånare, organisationer, resurser, aktiviteter och resultat. Systemets egenskaper kan endast i begränsad utsträckning beskrivas genom direkta observationer och enkla mätetal. Valet av indikatorer avgör vilka egenskaper som blir representerade i en specifik ranking. Flera indikatorer kan beskriva närliggande förhållanden, medan andra egenskaper helt kan sakna representation.

Indikatorerna måste också bearbetas och sammanvägas. Det kräver ställningstaganden till transformationer, skalor, riktningar och vikter. Vikterna kan bestämmas utifrån normativa prioriteringar eller indikatorernas empiriska samvariation. Det senare alternativet kan betecknas som panglossianskt i den meningen att den observerade verklighetens statistiska struktur får avgöra indikatorernas relativa betydelse. Även denna princip förutsätter emellertid värderingar genom valet av indikatorer och deras riktning.

Den sammanvägda indexvariabeln ger varje kommun ett värde enligt den valda modellen. När värdena sorteras erhålls så småningom en rangordning. Därmed förloras information om avstånden mellan kommunerna. Små skillnader i indexvärden kan därför motsvara stora skillnader i rangplacering och omvänt. Rangordningen beskriver relativa positioner, inte storleken på de empiriska skillnaderna.

En ranking är således resultatet av en serie ställningstaganden, vilkas konsekvenser i varierande utsträckning kan undersökas empiriskt. Dess användbarhet beror på vad den avser att beskriva och i vilken utsträckning den faktiskt gör det.

Konstruktion, användning och konsekvenser av sammansatta index och rankingar har behandlats i en omfattande forskningslitteratur. Några exempel är OECD och JRC (2008) om indikatorval, transformationer, viktning och sammanvägning; Saisana, Saltelli och Tarantola (2005) om osäkerhets- och känslighetsanalyser; Espeland och Sauder (2007) om rankingars påverkan på organisationers beteende; samt Bevan och Hood (2006) om resultatstyrning och anpassning till använda mått.

1.3 Syfte och frågeställningar

Svenska kommunrankingar bygger på skilda föreställningar om vad som kännetecknar en bra kommun och hur detta ska mätas. Skillnader i indikatorval, viktning och sammanvägning ger olika resultat. Det väcker frågan om det över huvud taget är möjligt att konstruera en ranking som på ett meningsfullt sätt ger en sann, definitiv och slutgiltig rangordning av Sveriges kommuner.

Som svar på denna fråga har The Definitive Ranking (TDR) utvecklats. TDR prövar möjligheterna och begränsningarna i att konstruera en sådan rangordning. Samtliga avgörande metodval måste då redovisas öppet och deras konsekvenser så långt möjligt även undersökas empiriskt.

TDR bygger uttryckligen på en panglossiansk princip[1] som andra rankingar tycks sakna. Världen är enligt principen i var stund så bra som den kan bli, eller åtminstone sådan som den är. Det finns därför skäl att låta dess observerade egenskaper och deras samvariation bestämma vad som ska tillmätas störst betydelse i en rangordning. Med denna utgångspunkt är avsikten att konstruera en definitiv och slutgiltig ranking av Sveriges kommuner. Andra uppfattningar om vad som kännetecknar en bra kommun torde dock fortsatt förekomma. Det är svårt att undvika.

Undersökningen behandlar följande frågor:

1. Hur kan en transparent ranking av Sveriges kommuner konstrueras med empiriskt bestämda vikter?

2. Vilka mönster i kommunernas egenskaper framträder genom en sådan konstruktion?

3. Hur förhåller sig den resulterande rangordningen till externa mått på kommunernas egenskaper, resultat och attraktivitet samt till andra kommunrankingar?

1 TDR:s grundläggande antagande innebär att verkligheten, dess empiriska representation och den slutliga rangordningen står i ett entydigt förhållande till varandra. Antagandet kan formellt specificeras som: V : I : X : R = 1 : 1 : 1 : 1; där V betecknar verkligheten, I indikatorerna, X den sammanvägda indexvariabeln och R rangordningen. Genom förkortning erhålls: V : R = 1 : 1. Verkligheten och rangordningen antas således stå i ett medierat ett-till-ett-förhållande. Därmed elimineras den informationsförlust och de kunskapsteoretiska problem som annars kan uppkomma vid övergången från verklighet till rangordning. TDR:s definitiva karaktär följer direkt av detta antagande och behöver alltså inte fastställas empiriskt. Liknande antaganden förefaller förekomma vid användningen av andra rankingar. TDR redovisar därför antagandet explicit.

4. I vilken utsträckning förändras resultaten om andra principer för viktning och prioritering tillämpas?

5. Vad kan resultaten säga om kommunernas förhållanden och möjligheterna att påverka dessa genom kommunal styrning?

Huvudrapporten ger en övergripande redovisning av undersökningens metod, resultat, validering och slutsatser. Datamaterial, metodval och analyser dokumenteras närmare i tolv appendix, som är avsedda att utgöra underlag för granskning och kontroll av resultaten.

2. Metod

2.1 Datamaterial och indikatorer

TDR omfattar samtliga Sveriges 290 kommuner. Det empiriska underlaget består av kommunvisa indikatorvärden hämtade från Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen)[2]. Datamaterialet laddades ned i slutet av september 2026. För varje indikator användes det senast tillgängliga värdet under perioden 2017–2025, i flertalet fall från 2025. TDR utgör därmed en tvärsnittsanalys baserad på de senaste tillgängliga observationerna av utvalda kommunegenskaper.

Det slutliga analysmaterialet omfattar 121 indikatorer[3] oturligt nog fördelade på 13 delindex. Indikatorerna representerar olika aspekter av kommunernas strukturella förutsättningar, verksamheter och resultat. Tyngdpunkten ligger på kommunen som geografiskt och socialt system, medan den kommunala organisationens verksamhet och resultat är mer begränsat representerade.

Indikatorerna grupperades efter sakligt innehåll. Tio delindex omfattar 10 indikatorer vardera, ett omfattar 11 indikatorer, medan TDR Ekonomi och TDR Välfärd omfattar fem vardera. Tabell 1 redovisar delindexen, antalet indikatorer och deras huvudsakliga innebörd.

Några delindex kräver särskilda kommentarer. TDR Arbetsmarknad beskriver invånarnas anknytning till arbetsmarknaden genom sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet. Det är därmed främst ett mått på befolkningens arbetsmarknadssituation, snarare än på den lokala arbetsmarknadens storlek. TDR Företagande beskriver i sin tur företagandets relativa betydelse för den lokala ekonomin genom bland annat företagsförekomst, nyföretagande och ekonomisk aktivitet. Delindexet ska därför skiljas från mått på lokalt företagsklimat eller näringslivets absoluta bärkraft. TDR Välfärd har en snävare innebörd än begreppet vanligtvis ges och omfattar fem indikatorer med huvudsaklig anknytning till äldreomsorg.

För varje indikator fastställdes en riktning. Hög sysselsättning, goda utbildningsresultat och hög medellivslängd betraktas exempelvis som gynnsamma utfall, medan hög arbetslöshet, brottslighet och ekonomisk utsatthet ses som ogynnsamma. Indikatorerna orienterades därefter så att högre värden motsvarar gynnsammare utfall. Samtliga indikatorer, deras Koladakoder, riktningar och motiven för inkludering redovisas i Appendix 5.

Konstruktionen inleddes med ett bruttourval om cirka 180 indikatorer. Dessa granskades med avseende på innehåll, datatäckning, jämförbarhet, samvariation och statistiska fördelningar. Vid stark överlappning prioriterades indikatorer med bredare innehåll, bättre datatäckning eller tydligare tolkning. Även extremvärden, skevhet, låg variation och takeffekter beaktades. Efter

2 Kolada förvaltas av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Databasen innehåller nyckeltal för kommuner och regioner. Se www.kolada.se.

3 Antalet indikatorer fastställdes till 121, eftersom kvadratroten ur 121 är 11, vilket händelsevis sammanfaller med antalet spelare i ett fotbollslag.

granskning och gallring återstod 121 indikatorer. De 59 exkluderade indikatorerna och motiven för respektive beslut redovisas i Appendix 6.

Tabell 1
TDR:s delindex, antal indikatorer och huvudsaklig innebörd

Delindex	Antal	Tolkning
Befolkning	10	Demografisk vitalitet: åldersstruktur, befolkningsutveckling, flyttningar och prognoser.
Arbetsmarknad	10	Arbetsmarknadsanknytning och etablering: sysselsättning, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet, särskilt bland unga och utrikes födda.
Inkomster	10	Ekonomiskt välstånd och utsatthet: inkomstnivåer, inkomstfördelning och ekonomiskt bistånd.
Företagande	10	Företagandets relativa betydelse för den lokala ekonomin: företagsförekomst, nyföretagande, ekonomisk aktivitet och näringslivets struktur.
Bostäder	10	Bostadsmarknadens kapacitet och sociala funktion: bostadsproduktion, boendestandard och bostadssociala förhållanden.
Tillgänglighet och infrastruktur	10	Fysisk och digital tillgänglighet: kollektivtrafik, service och digital infrastruktur.
Utbildning	10	Utbildningsresultat och utbildningskapital: skolresultat och befolkningens utbildningsnivå.
Hälsa	10	Hälsa och ohälsa: sjukdomsutfall, levnadsvanor, självskattad hälsa och livslängd.
Trygghet	10	Trygghet och social robusthet: brottslighet, upplevd trygghet, social tillit och beredskap.
Miljö	11	Miljökvalitet och hållbarhet: utsläpp, resurshushållning, naturmiljö och omställning.
Kultur och fritid	10	Tillgång till och deltagande i kultur- och fritidsverksamheter.
Ekonomi	5	Kommunens finansiella robusthet: resultat, likviditet, soliditet, självfinansiering och skattesats.
Välfärd	5	Kvalitet och robusthet i äldreomsorgsnära välfärdsutfall: brukarbedömningar, kompetensförsörjning och vårdrelaterade resultat.
Totalt	**121**	

2.2 Bearbetning, viktning och sammanvägning

De valda indikatorerna bearbetades för att hantera skillnader i måttenheter och statistiska fördelningar. Vid behov genomfördes transformationer, bland annat logaritm- och rottransformationer. Därefter standardiserades samtliga indikatorer till medelvärdet 0 och standardavvikelsen 1.

Indikatorernas samvariation undersöktes genom korrelationsanalys och principalkomponentanalys (PCA). Den senare genomfördes separat för varje delindex på de ingående indikatorernas korrelationsmatris. Analysen identifierar linjära kombinationer av indikatorer som successivt förklarar så stor andel som möjligt av deras totala variation. Komponenter med egenvärden större än 1 behölls enligt Kaisers kriterium och viktades efter sin förklarade varians vid konstruktionen av respektive delindex.

I nästa steg genomfördes PCA på de 13 delindexen. Även här tillämpades Kaisers kriterium. De slutliga vikterna beräknades utifrån komponenternas förklarade varians och delindexens kvadrerade faktorladdningar.[4] Analysen resulterade i två komponenter som tillsammans förklarade 63,17 procent av den totala variationen.

TDR Index Total beräknades som en viktad summa av de 13 delindexen och standardiserades till medelvärdet 50 och standardavvikelsen 10. Kommunerna rangordnades därefter efter sina indexvärden.

Metoden redovisas i detalj i Appendix 4, indikatorspecifika transformationer i Appendix 5 och den fullständiga rangordningen i Appendix 1.

2.3 Utvärdering av TDR

TDR:s statistiska egenskaper, robusthet och externa validitet undersöktes genom en serie kompletterande analyser.

Den interna strukturen analyserades med PCA och hierarkisk klusteranalys. Den senare användes för att identifiera grupper av kommuner med likartade profiler över de 13 delindexen. Rangordningens känslighet för alternativa prioriteringar prövades också genom lika viktning, sex politiskt orienterade viktmodeller och genom att variera prioriteringarnas styrka.

Den externa validiteten undersöktes gentemot tre kriterier: medborgarnas bedömningar av sina kommuner (MBU), relativ attraktivitet (RA) och kommunala verksamhetsresultat (KKiK HoldOut). MBU bygger på fyra frågor ur SCB:s medborgarundersökning, RA på uppgifter om inrikes flyttningar och KKiK HoldOut på indikatorer från Kommunens kvalitet i korthet. Därutöver analyserades samband med bland annat politisk orientering, demografiska förhållanden och nettopendling. Analyserna omfattade korrelationer, partiella korrelationer och regressioner.

Jämförelserna med andra kommunrankingar omfattade deras inbördes samband, gemensamma statistiska struktur och förmåga att förklara variation i de externa kriterierna. Metoder och resultat redovisas närmare i Appendix 3 och 7–10.

TDR:s resultat påverkas av valet av indikatorer, riktningar, transformationer och metoden för sammanvägning. Trots detta kan TDR betraktas som den definitiva rankingen, eftersom indikatorernas naturliga samvariation har fått bestämma deras relativa betydelse.[5] Därmed har verkligheten själv fått avgöra vilken kommun som är bäst.

2.4 AI-användning och ansvar

AI har genomgående använts som interaktivt verktyg i arbetet med TDR. Projektets problemformulering, teoretiska utgångspunkter, metodval och tolkningar har utvecklats av författaren i nära

4 Metodvalet följer direkt av det tidigare redovisade antagandet i fotnot 1.

5 De alternativa viktmodellerna introducerades då det förmodligen kan finnas människor som finner denna proposition något dubiös.

samverkan med AI. AI har även använts för programmering, statistiska analyser och textbearbetning samt framställning av tabeller och figurer.

Arbetet har bedrivits iterativt genom en fortlöpande dialog där analyser och textförslag har granskats, ifrågasatts och omarbetats.[6]

AI har därmed fungerat som en komponent i ett interaktivt människa–AI-system som väsentligt ökat arbetets kapacitet och hastighet. Ingen särskild kvalitetsvinst har eftersträvats genom långsamhet.

Ansvaret för rapportens innehåll, metodval, tolkningar, eventuella fel och slutsatser är dock uteslutande författarens.

6 För en belysning av de matematiska och kognitionsvetenskapliga grunderna för mänskligt och artificiellt tänkande, av särskilt intresse vid utvecklingen av människa–AI-system, rekommenderas Griffiths, T. (2026). The Laws of Thought: The Quest for a Mathematical Theory of the Mind. New York: Henry Holt and Company. ISBN 9781250358356.

3. Den definitiva rangordningen

TDR har genom sin särskilda metod lyckats fastställa den definitiva rangordningen av Sveriges 290 kommuner. Rangordningen redovisas fullständigt i Appendix 1 och 2. Mer behöver egentligen inte sägas om rankingen i sig. Därmed är den grundläggande frågan om kommunernas inbördes placering avgjord, och uppmärksamheten kan istället riktas mot de empiriska förhållanden som rangordningen ytterst bygger på.

3.1 TDR Total

TDR Index Total är standardiserat till medelvärdet 50 och standardavvikelsen 10. Högre indexvärde innebär bättre placering i rangordningen.

Indexvärdena varierar från 26,59 till 79,20, med en median på 49,22. Fördelningen redovisas i Figur 2.

Kommunerna är samlade kring fördelningens mitt, medan antalet avtar mot ytterkanterna. Sambandet mellan indexvärde och rangplacering är därför inte linjärt. I mittfältet kan små skillnader i indexvärde motsvara stora skillnader i rangplacering. Ett exempel är gränsen mellan rang 145 och 146, där skillnaden endast uppgår till 0,06 indexenheter.

Figur 2
Fördelning av TDR Index Total för Sveriges 290 kommuner. Histogram med överlagrad normalkurva

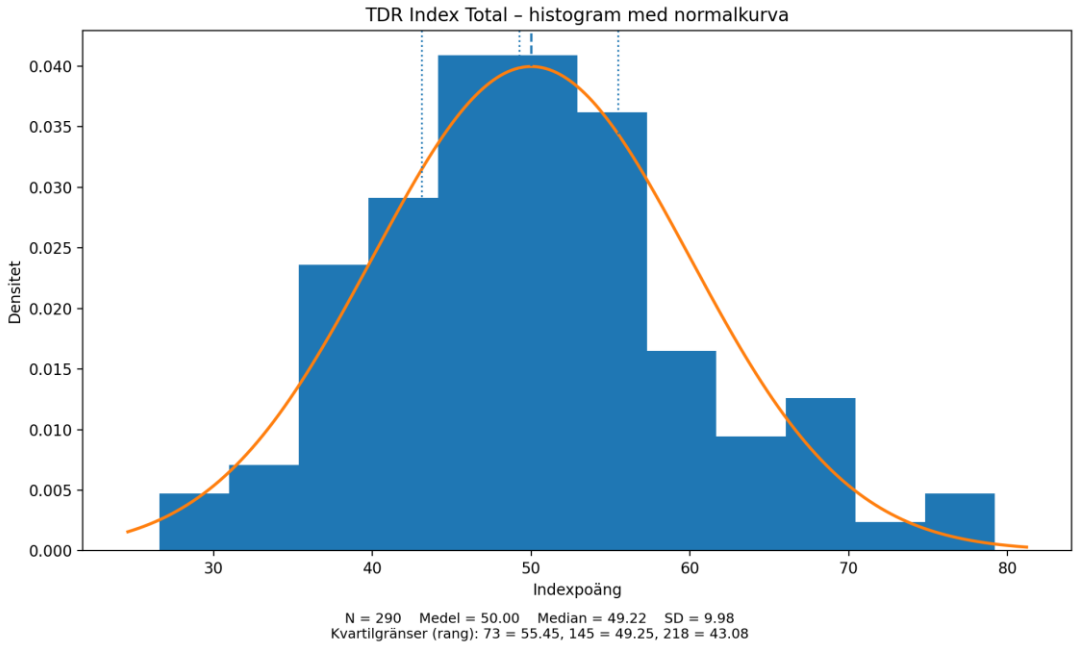

Rangordningens övre del domineras av storstadsnära kommuner. De fem högst placerade är Täby, Danderyd, Lidingö, Nacka och Vellinge.[7] Bland de tio främsta återfinns åtta kommuner i Stockholms län.

7 Sveriges objektivt sett bästa kommun är alltså Täby. Det innebär även att Täby är den panglossianska kommunen.

I fördelningens mitt återfinns bland andra Örebro (rang 144), Berg (145), Botkyrka (146), Nordmaling (147) och Sölvesborg (148). Dessa kommuner har indexvärden mellan 49,12 och 49,47.

Längst ned i rangordningen återfinns kommuner som Högsby, Perstorp, Ljusnarsberg, Hällefors och Filipstad.

Kommuner med likartade totalindex kan emellertid ha olika profiler över de 13 delindexen.

3.2 Delindex och kommunprofiler

TDR:s 13 delindex ger en mer differentierad bild av kommunernas egenskaper än den sammanfattande rangordningen. Tabell 2 visar de tre kommunerna med högst respektive lägst värden inom varje delindex.

Tabell 2
Kommuner med de tre högsta respektive lägsta värdena per delindex

Delindex	Tre högsta	Tre lägsta
Befolkning	Knivsta, Upplands-Bro, Järfälla	Dorotea, Högsby, Haparanda
Arbetsmarknad	Gällivare, Piteå, Lerum	Gullspång, Östra Göinge, Säffle
Inkomster	Vellinge, Täby, Danderyd	Perstorp, Filipstad, Hällefors
Företagande	Eda, Strömstad, Malung-Sälen	Umeå, Göteborg, Gävle
Bostäder	Kiruna, Vallentuna, Boden	Norberg, Ragunda, Fagersta
Tillgänglighet/infrastruktur	Sundbyberg, Öckerö, Lidingö	Pajala, Överkalix, Ljusnarsberg
Utbildning	Danderyd, Lomma, Lidingö	Högsby, Bjuv, Malå
Hälsa	Danderyd, Lomma, Lidingö	Haparanda, Ljusnarsberg, Gullspång
Trygghet	Vaxholm, Öckerö, Karlsborg	Malmö, Järfälla, Helsingborg
Miljö	Danderyd, Nacka, Solna	Oxelösund, Överkalix, Grums
Kultur/fritid	Arjeplog, Malå, Dorotea	Hallsberg, Borlänge, Öckerö
Ekonomi	Lidingö, Täby, Sollentuna	Gotland, Bräcke, Malå
Välfärd	Högsby, Tanum, Ovanåker	Kiruna, Oxelösund, Enköping

Högsby återfinns bland de tre kommunerna med lägst värden på TDR Befolkning och TDR Utbildning, men har högst värde på TDR Välfärd. Kiruna har högst värde på TDR Bostäder och lägst på TDR Välfärd. Delindexens innebörd redovisas i avsnitt 2.1 och deras indikatorer i Appendix 5.

Tabell 3 jämför Sundbyberg och Vallentuna, två kommuner med nästan identiska totalindex men med stora skillnader mellan flera delindex.

Tabell 3
Sundbyberg och Vallentuna – rang och indexvärde vid likartat totalindex

Index	Sundbyberg rang	Indexvärde	Vallentuna rang	Indexvärde
TDR Total	17	67,9	19	67,8
Inkomster	51	59,6	15	66,9
Företagande	266	38,2	118	50,8
Bostäder	144	50,0	2	73,9
Tillgänglighet/infrastruktur	1	86,0	101	53,6
Trygghet	222	43,2	135	50,8
Miljö	7	77,3	31	62,8
Välfärd	218	43,2	61	58,1

Anmärkning. Delindexen har valts för att illustrera skillnader i kommunernas profiler. Rang 1 anger högsta indexvärde. Samtliga delindex redovisas i Appendix 2.

Skillnaden i TDR Total mellan dessa båda kommuner är endast 0,1 indexenheter och två rangplaceringar. Inom TDR Bostäder skiljer det däremot 23,9 indexenheter och 142 rangplaceringar, medan TDR Tillgänglighet/infrastruktur skiljer 32,4 indexenheter och 100 rangplaceringar.

3.3 Huvudkomponenter och kommuntyper

PCA av de 13 delindexen identifierade två huvudkomponenter som tillsammans förklarar 63,17 procent av variationen mellan kommunerna. Den första komponenten (PC1) förklarar 42,89 procent och den andra (PC2) 20,28 procent. Komponenterna beskriver två ortogonala dimensioner av kommunernas egenskaper.

PC1 har benämnts Strukturell kommunstyrka och sammanfattar framför allt variation inom utbildning, hälsa, inkomster, bostäder, miljö och tillgänglighet. PC2, Lokal dynamik och trygghet, fångar främst variation knuten till trygghet, företagande, arbetsmarknad och välfärd. Tabell 4 redovisar komponenternas förklarade varians samt de kommuner som har högst respektive lägst komponentvärden.

Tabell 4
Huvudkomponenternas förklarade varians samt kommuner med högsta och lägsta komponentvärden

	PC1 Strukturell kommunstyrka	PC2 Lokal dynamik och trygghet
Förklarad varians	42,89 %	20,28 %
Högst 1	Täby (6,52)	Arjeplog (4,98)
Högst 2	Danderyd (5,79)	Pajala (4,33)
Högst 3	Solna (5,62)	Härjedalen (3,69)
Lägst 1	Högsby (−5,70)	Malmö (−4,42)
Lägst 2	Filipstad (−4,96)	Borlänge (−3,76)
Lägst 3	Dorotea (−4,74)	Landskrona (−3,70)

Anmärkning. Värdena är komponentpoäng. Fullständiga värden och rangplaceringar redovisas i Appendix 1.

De två komponenterna ligger också till grund för TDR:s viktmodell. Inom tvåkomponentslösningen svarar PC1 för 67,90 procent och PC2 för 32,10 procent av den förklarade variansen.

En hierarkisk klusteranalys av de 13 delindexen genomfördes dessutom med Wards metod och euklidiska avstånd. Analysen identifierade fyra huvudkluster och åtta undertyper av kommuner med likartade profiler. Tabell 5 redovisar huvudklustrens storlek, genomsnittliga TDR-index och exempel på kommuner.

Tabell 5
Fyra huvudkluster av svenska kommuner

Kluster	Benämning	Antal	TDR medel	Exempel på kommuner
1	Välmående tillväxt- och pendlingskommuner	34	68,10	Värmdö, Kungsbacka, Tyresö
2	Stabila små- och mellankommuner	81	54,51	Mark, Söderköping, Östhammar
3	Större regionala centra med sociala utmaningar	42	48,78	Växjö, Gävle, Norrköping
4	Mindre perifera kommuner med lokal styrka	133	43,01	Tierp, Arboga, Svenljunga

Anmärkning. Kommunexemplen är illustrativa. TDR medel avser gruppens genomsnittliga totalindex. Fullständig kommunförteckning återfinns i Appendix 3 och länsvis i Appendix 3.1.

Figur 3 visar huvudklustrens genomsnittliga värden på samtliga 13 delindex. Kluster 1 har höga värden inom framför allt TDR Hälsa, TDR Utbildning, TDR Miljö och TDR Inkomster, men lägre värden på TDR Företagande och TDR Kultur/fritid. Kluster 2 har en jämnare profil. Kluster 3 utmärks av relativt höga värden på TDR Tillgänglighet/infrastruktur och TDR Befolkning, men särskilt låga värden på TDR Trygghet och TDR Företagande. Kluster 4 har lägre värden på flera strukturella delindex, men relativt höga värden på TDR Kultur/fritid, TDR Företagande och TDR Välfärd.

Figur 3
Genomsnittliga delindexvärden för de fyra huvudklustren

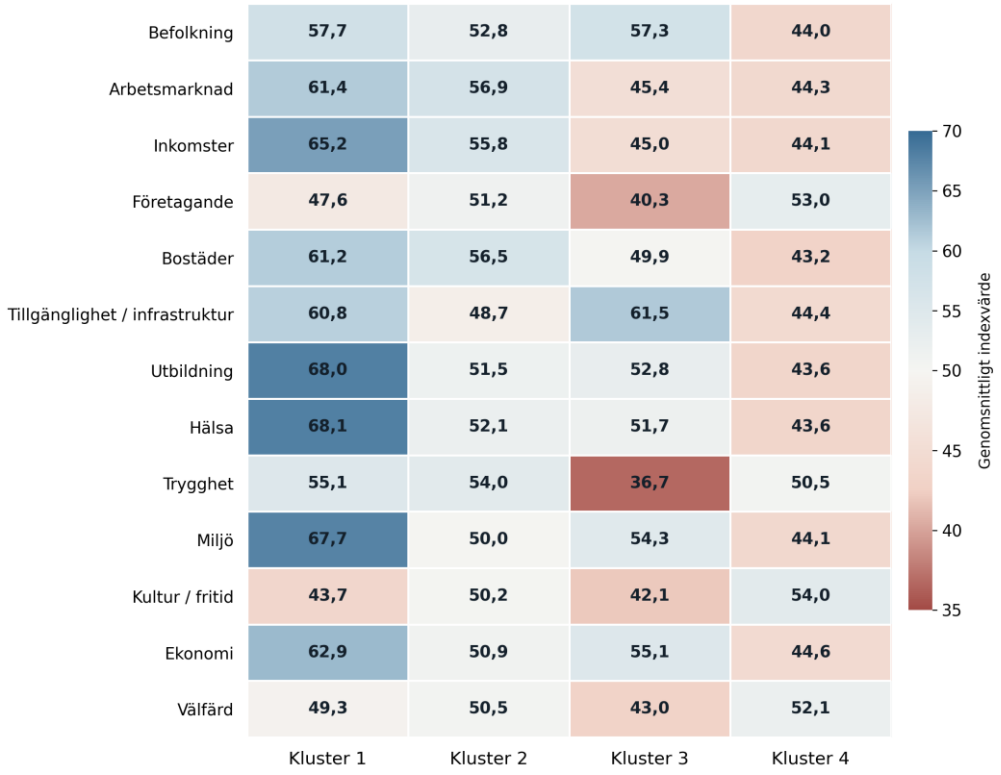

Klustrens medelvärden på TDR Total varierar från 68,10 i kluster 1 till 43,01 i kluster 4. Skillnaden uppgår till 25,09 indexenheter.

Varje huvudkluster har vidare delats upp i två undertyper. Tabell 6 redovisar deras storlek, huvudsakliga kännetecken och exempel på kommuner.

Tabell 6
Åtta undertyper av svenska kommuner

Undertyp	Benämning	Antal	Exempel på kommuner
1A	Högpresterande storstadsnära kommuner	12	Sollentuna, Nacka, Solna
1B	Starka pendlings- och tillväxtkommuner	22	Lerum, Kungsbacka, Ekerö
2A	Småkommuner med lokalt företagande och välfärdsstyrka	28	Orust, Östhammar, Vadstena
2B	Stabila regionala små- och mellankommuner	53	Mark, Västervik, Skellefteå
3A	Starkare regionala centra	26	Växjö, Västerås, Göteborg
3B	Svagare regionala centra	16	Katrineholm, Nyköping, Eslöv
4A	Strukturellt stabila perifera kommuner	81	Arboga, Tierp, Svenljunga
4B	Glesa/perifera kommuner med lokal styrka	52	Färgelanda, Tingsryd, Strömsund

Anmärkning. Undertyperna är de två närmast underliggande grenarna inom respektive huvudkluster. Kommunexemplen är illustrativa. Fullständig redovisning finns i Appendix 3; länsvis kommunförteckning i Appendix 3.1.

Undertyperna visar ytterligare skillnader inom huvudklustren. Inom kluster 1 har grupp 1A relativt höga värden på TDR Miljö, TDR Ekonomi och TDR Utbildning, medan grupp 1B har relativt höga värden på TDR Bostäder, TDR Trygghet och TDR Befolkning. Fullständiga resultat och kommunernas klustertillhörighet redovisas i Appendix 3, medan ett dendrogram som visar hur kommunerna successivt grupperas i kluster återfinns i Appendix 3a.

3.4 Geografisk fördelning

Figur 4 visar den geografiska fördelningen av TDR Total. Varje kommun representeras av en punkt vid kommunhuvudortens geografiska koordinater. Färgerna anger rangkvartiler: grönt rang 1–73, gult 74–145, orange 146–218 och rött 219–290.

Kommuner i den övre kvartilen är koncentrerade till storstadsregionerna, särskilt kring Stockholm, men även till delar av Västsverige och Skåne. Ett sammanhängande stråk framträder dessutom genom delar av Jönköpings län, från Habo och Jönköping söderut mot Värnamo. Kommuner i den övre kvartilen förekommer också utanför dessa områden, bland annat Åre och Krokom i Jämtland, Leksand och Falun i Dalarna samt Umeå, Skellefteå och Vännäs i Västerbotten.

Kommuner i den nedre kvartilen återfinns framför allt i delar av Bergslagen, det inre av Svealand och södra Norrland. Den geografiska fördelningen uppvisar därmed både regionala koncentrationer och betydande variation mellan närliggande kommuner.

Regionala kartor med kommunnamn och rangplaceringar finns i Appendix 11.

Figur 4

Geografisk fördelning av TDR Total efter nationella rangkvartiler

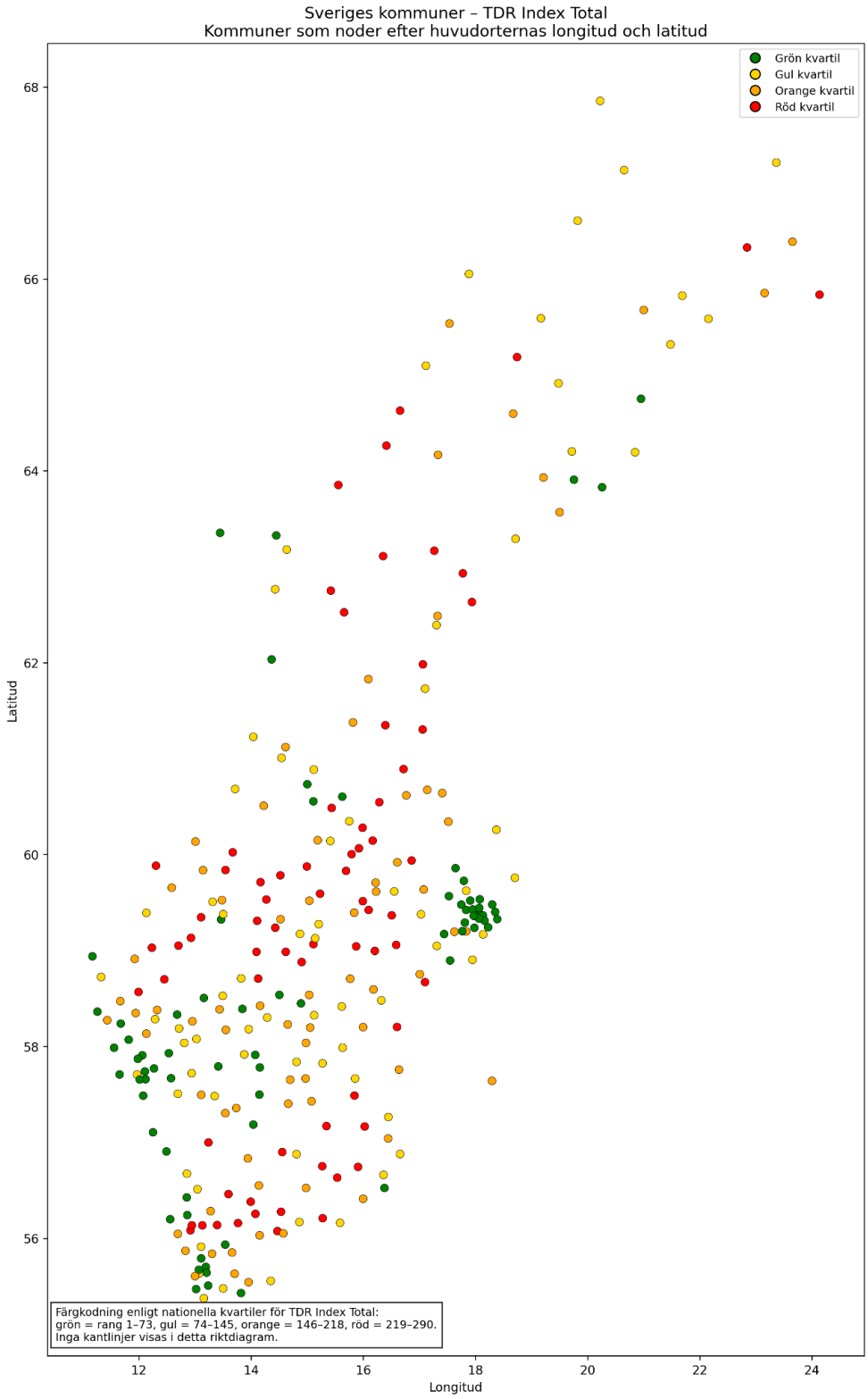

4. Alternativa viktmodeller

4.1 Politikmodellen

TDR utgår, som tidigare nämnts, från panglossianska antaganden.[8] Världen antas vara som den är och i varje ögonblick så bra som den kan vara. Indikatorernas och delindexens vikter kan därför bestämmas utifrån deras empiriska samvariation.

Alla delar emellertid förmodligen inte denna uppfattning. Många anser att världen kan förbättras och att något därför måste göras. De mest optimistiska vill förbättra allt för alla och prioritera samtliga politikområden till 100 procent. Andra anser att vissa områden är viktigare än andra. Politik handlar då om prioriteringar, resurser och ambitionsnivå.

Detta kan uttryckas genom en kvasi-formell politikmodell. Kommunens förändring beskrivs som

$$\Delta X = P - D$$

där P betecknar organiserad politisk och administrativ påverkan och D eroderande och störande krafter.

Den politiska påverkan kan uttryckas som

$$P = \lambda \, \Sigma_i \, w_i \, p_i$$

med bivillkoren

$$\Sigma_i \, w_i = 1, \quad 0 \leq w_i \leq 1, \quad \lambda \geq 0$$

där w_i betecknar den relativa prioriteringen av politikområde i, p_i den faktiska insatsen och λ den samlade ambitionsnivån.

Prioriteringarna utgör ett nollsummespel: en ökad vikt för ett område kräver en minskad vikt för minst ett annat. Den samlade ambitionsnivån begränsas dessutom av tillgängliga resurser:

$$\Sigma_i \, r_i \leq R$$

där r_i betecknar resursåtgången inom område i och R den totala tillgängliga resursmängden. Ökad ambitionsnivå kräver därmed ökade resurser, omfördelning eller effektivare resursanvändning.

Modellen skiljer mellan politiska prioriteringar, faktiska insatser och ambitionsnivå. Den ger också en utgångspunkt för att undersöka hur skilda prioriteringar påverkar kommunernas rangordning.

I det följande tillämpas därför alternativa viktfördelningar på TDR:s 13 delindex. Kommunernas observerade värden hålls konstanta medan vikterna förändras. Modellerna och deras konstruktion redovisas i Appendix 7.

8 Se fotnot 1.

4.2 Viktmodeller och resultat

Sex alternativa viktmodeller konstruerades för att undersöka effekterna av politiska prioriteringar. Modellerna är idealtyper som uttrycker skilda uppfattningar om vilka kommunala förhållanden som bör tillmätas störst betydelse:

- Marknadsorienterad tillväxt: Prioriterar företagande, arbetsmarknad, inkomster, tillgänglighet och bostäder.
- Välfärd: Prioriterar utbildning, hälsa, trygghet och välfärd.
- 4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer: Prioriterar utbildning, kultur och fritid, tillgänglighet och infrastruktur samt företagande. Modellen är inspirerad av Åke E. Anderssons 4K-perspektiv.[9]
- Miljö, hälsa och hållbarhet: Prioriterar miljö, hälsa, bostäder och trygghet.
- Ekonomiskt återhållsam: Prioriterar kommunal ekonomi, befolkning, arbetsmarknad och inkomster.
- Trygghet och ordning: Prioriterar trygghet samt ger förhållandevis hög vikt åt arbetsmarknad, utbildning, hälsa och välfärd.

Som jämförelse används TDR:s empiriskt bestämda vikter och en modell där samtliga 13 delindex ges samma vikt, 1/13. Den senare representerar principen allt åt alla, utan hänsyn till resurs-restriktioner.

De åtta viktmodellerna ger starkt samvarierande rangordningar. Spearmans rangkorrelation mellan TDR och alternativen varierar från 0,913 till 0,989, medan korrelationerna mellan indexvärdena varierar från 0,922 till 0,992.

Modellen med lika vikter ligger närmast TDR, med en rangkorrelation på 0,989 och en genomsnittlig absolut rangförskjutning på 9,1 placeringar. Fyrtio kommuner byter kvartil och nio av de tio högst placerade kommunerna i TDR återfinns även bland de tio främsta vid lika viktning.

Tabell 7 sammanfattar de politiska modellernas samband med TDR och konsekvenserna för kommunernas rangplaceringar.

9 Åke E. Andersson (1936–2021) var professor i regionalekonomi vid Umeå universitet 1979–1988 och chef för Institutet för framtidsstudier 1988–1998. Hans K-samhälle betonade kommunikationer, kunskap, konst och kreativitet. Källa: Institutet för framtidsstudier, ”Institutets historia” (www.iffs.se/om-oss/institutets-historia/).

Tabell 7
Alternativa viktmodeller jämförda med TDR

Viktmodell och huvudsaklig prioritering	Spearman ρ	Medel |Δrang|	Bytt kvartil	Gemensam topp 10
Lika vikt – allt åt alla	0,989	9,1	40	9
Marknadsorienterad tillväxt – företagande, arbete och inkomster	0,966	16,3	66	7
Välfärd – utbildning, hälsa och sociala villkor	0,929	22,5	77	8
4K – kunskap, kultur, kreativitet och kommunikationer	0,943	20,3	71	9
Miljö, hälsa och hållbarhet – ekologiska och sociala livsvillkor	0,970	14,5	54	9
Ekonomiskt återhållsam – kommunal ekonomi och försörjningsförutsättningar	0,913	25,7	85	9
Trygghet och ordning – trygghet och social stabilitet	0,915	25,9	102	7

Anmärkning. Spearman ρ avser rangkorrelation med TDR. Medel |Δrang| anger genomsnittlig absolut rangförskjutning. Bytt kvartil anger antalet kommuner som hamnar i en annan rangkvartil än i TDR. Gemensam topp 10 anger antalet kommuner bland de tio högst placerade i båda modellerna. Modellernas konstruktion, fullständiga viktfördelningar och resultat redovisas i Appendix 7–8.

De största förändringarna uppkommer med modellerna Trygghet och ordning samt Ekonomiskt återhållsam. Båda ger genomsnittliga rangförskjutningar på omkring 26 placeringar. I modellen Trygghet och ordning byter 102 kommuner kvartil, motsvarande 35 procent av samtliga kommuner.

De politiska viktmodellerna ger också olika rangordningar. Den lägsta rangkorrelationen, 0,764, återfinns mellan Ekonomiskt återhållsam och Trygghet och ordning. Mellan Ekonomiskt återhållsam och Välfärd är korrelationen 0,817 och mellan Marknadsorienterad tillväxt och Välfärd 0,851. Större överensstämmelse råder mellan Välfärd och Miljö, hälsa och hållbarhet (0,944) samt mellan Marknadsorienterad tillväxt och 4K (0,921).

Prioriteringarnas styrka undersöktes genom en känslighetsanalys med 4K-modellen. De fyra prioriterade delindexen tilldelades tillsammans 60, 75 respektive 90 procent av den totala vikten, med oförändrade inbördes viktförhållanden inom de prioriterade respektive övriga delindexen.

Starkare prioritering ger större avvikelser från TDR. Spearmans rangkorrelation sjunker från 0,943 vid 60 procents vikt till 0,866 vid 75 procent och 0,756 vid 90 procent. Den genomsnittliga absoluta rangförskjutningen ökar samtidigt från 20,3 till 44,1 placeringar och antalet kommuner som byter kvartil från 71 till 132.

Den genomsnittliga absoluta rangförskjutningen mellan 4K-modellens svagaste och starkaste varianter uppgår till 24,8 placeringar och 87 kommuner byter kvartil. Dorotea förbättrar sin placering från 146 till 32, medan Bollebygd faller från 123 till 238. Fullständiga resultat redovisas i Appendix 8.

Politikmodellen i avsnitt 4.1 tydliggör skillnaden mellan att förändra värderingen av ett tillstånd och att förändra tillståndet självt. Viktmodellerna förändrar värderingen omedelbart.

Förändringar av kommunernas faktiska förhållanden kräver däremot verkliga politiska och administrativa beslut, insatser, resurser och tid.

De alternativa viktmodellerna ger därmed flera definitiva rangordningar av samma kommunala verklighet.

5. Extern validering

5.1 Kriterier och samband

TDR:s externa validitet undersöktes genom jämförelser med tre mått på kommunernas egenskaper och resultat: medborgarnas bedömningar av sina kommuner (MBU), relativ attraktivitet (RA) och Kommunens kvalitet i korthet (KKiK).

MBU bygger på fyra frågor om medborgarnas bedömningar av kommunen. RA mäter kommunens attraktivitet utifrån relativ in- och utflyttning under perioden 2020–2025. För KKiK konstruerades ett särskilt HoldOut-index av 25 indikatorer, efter att åtta indikatorer som också ingår i TDR uteslutits. De tre kriterierna gör det möjligt att pröva om TDR samvarierar med medborgarnas subjektiva bedömningar, kommunernas förmåga att attrahera och behålla invånare och observerade resultat i kommunala verksamheter.

Analyserna omfattade även kommunernas åldersstruktur, nettopendling och politiska orientering längs höger–vänster- respektive GAL–TAN-dimensionen. Variablernas konstruktion, datatäckning och analysmetoder redovisas i Appendix 9.

TDR uppvisar positiva samband med samtliga tre kriterier. Korrelationen med MBU är 0,660, med RA 0,586 och med KKiK HoldOut 0,688.[10]

Huvudkomponenterna uppvisar delvis olika samband med valideringskriterierna. Strukturell kommunstyrka (PC1) har ett starkare samband med RA (r = 0,634) än Lokal dynamik och trygghet (PC2; r = 0,028). Båda komponenterna samvarierar positivt med MBU (PC1: r = 0,563; PC2: r = 0,327) och KKiK HoldOut (PC1: r = 0,616; PC2: r = 0,250). Sambandet med relativ attraktivitet är således i huvudsak knutet till kommunernas strukturella och socioekonomiska egenskaper snarare än till den lokala dynamik som PC2 beskriver.

Även sambanden med KKiK:s verksamhetsområden varierar. TDR har ett starkt samband med Barn och unga (r = 0,748), ett måttligt samband med Samhälle och miljö (r = 0,457) och ett svagt samband med Stöd och omsorg (r = 0,082).

De partiella sambanden mellan TDR, MBU och RA undersöktes genom att den tredje variabeln hölls konstant. Analysen visar i vilken utsträckning sambandet mellan två variabler kvarstår när deras gemensamma variation med en tredje variabel kontrolleras statistiskt.

Sambandet mellan TDR och MBU minskade från r = 0,660 till 0,563 och sambandet mellan TDR och RA från 0,586 till 0,436. Båda återstående sambanden var statistiskt signifikanta ($p < 0,001$).

Sambandet mellan MBU och RA minskade däremot från 0,422 till 0,068 när TDR hölls konstant. Det återstående sambandet var inte statistiskt signifikant (p = 0,283).

10 De redovisade sambanden har knappast uppstått genom en slump. Detta kan uppfattas som överraskande av personer med bestämda föreställningar om slumpmässighet. Se Falk, R., & Konold, C. (1997). Making sense of randomness: Implicit encoding as a basis for judgment. *Psychological Review, 104*(2), 301–318. https://doi.org/10.1037/0033-295X.104.2.301

Resultaten visar att TDR har självständiga statistiska samband med både medborgarnas bedömningar och relativ attraktivitet, medan samvariationen mellan MBU och RA till stor del är gemensam med TDR.

Fullständiga korrelationsmatriser, partiella analyser, uppgifter om datatäckning och motsvarande resultat för de 13 delindexen redovisas i Appendix 9, särskilt Tabell 9.5 och Figur 9.1.

5.2 Multivariata analyser

TDR:s samband med relativ attraktivitet (RA) och medborgarnas bedömningar (MBU) undersöktes genom multipel regressionsanalys. Syftet var att pröva om TDR har självständiga statistiska samband med dessa kriterier när hänsyn tas till kommunala verksamhetsresultat, det andra externa kriteriet samt strukturella och politiska förhållanden. Resultaten redovisas i Tabell 8.

Tabell 8
Regressionsmodeller för relativ attraktivitet och medborgarnas bedömningar

Förklaringsvariabel	RA (β)	MBU (β)
TDR Total	0,494***	0,090
MBU	0,128	—
RA	—	0,070
KKiK HoldOut	0,020	0,640***
Politisk höger–vänsterorientering	−0,143	0,147*
Politisk GAL–TAN-orientering	0,215*	−0,098
Medelålder	−0,207***	0,072
Nettopendling	−0,116*	−0,045
R^2	**0,396**	**0,669**

Anmärkning. Standardiserade regressionskoefficienter (β). N = 249 i båda modellerna. * p < 0,05; *** p < 0,001. Underlag: Appendix 9, tabellerna 9.6–9.7.

TDR uppvisar det starkaste självständiga sambandet med relativ attraktivitet (β = 0,494; p < 0,001). Även medelålder, nettopendling och politisk GAL–TAN-orientering har statistiskt signifikanta samband med RA. Modellen förklarar 39,6 procent av variationen. TDR tillför således information om kommunernas relativa attraktivitet utöver den som fångas av övriga variabler.

För medborgarnas bedömningar är resultatet annorlunda. Här har KKiK HoldOut det starkaste sambandet (β = 0,640; p < 0,001), medan TDR:s samband är svagt och inte statistiskt signifikant (β = 0,090; p = 0,272).[11] Modellen förklarar 66,9 procent av variationen i MBU.

TDR:s relativt starka bivariata samband med MBU (r = 0,660) kan därmed till betydande del hänföras till förhållanden som också fångas av KKiK HoldOut och övriga variabler i modellen. När dessa beaktas kvarstår inget statistiskt säkerställt självständigt samband mellan TDR och MBU.

11 Författaren till denna rapport förstår själv inte detta resultat. Det kan eventuellt komma att motivera ytterligare fördjupade och definitiva studier.

De åtta viktmodellernas samband med MBU, RA och KKiK HoldOut jämfördes också. Ingen modell hade starkast samband med samtliga tre kriterier. Exempelvis uppvisade 4K-modellen ett starkare samband med KKiK HoldOut än TDR, medan den marknadsorienterade modellen hade ett något starkare samband med RA. Valet av vikter påverkar således även rankingarnas externa samband.

TDR har alltså ett självständigt statistiskt samband med relativ attraktivitet, medan sambandet med medborgarnas bedömningar till stor del sammanfaller med de verksamhetsresultat och övriga förhållanden som ingår i regressionsmodellen.

Fullständiga regressionsresultat och jämförelser mellan viktmodellerna redovisas i Appendix 9, tabellerna 9.6–9.7 och 9.10–9.12.

6. Jämförelser med andra rankingar

TDR jämfördes med fyra andra kommunrankingar: Fokus Bäst att leva 2025, Sveriges miljöbästa kommun 2025, Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet 2026 och Superkommun 2026.

Rankingarna representerar delvis olika perspektiv. Fokus behandlar kommunernas attraktivitet som platser att leva på, Sveriges miljöbästa kommun miljöarbete och hållbarhet och Svenskt Näringsliv lokalt företagsklimat. Superkommun har en bredare ansats med 154 indikatorer inom flera samhällsområden. TDR bygger på 121 indikatorer inom 13 delindex med empiriskt bestämda vikter.

Jämförelserna omfattar rankingarnas inbördes samband, gemensamma statistiska struktur, skillnader mellan kommunernas placeringar och samband med externa kriterier. Kommunatlas 2026, som bygger på sex indikatorer och omfattar 182 kommuner, ingår som en kompletterande metodisk jämförelse. Underlag, bearbetningar och fullständiga resultat redovisas i Appendix 10.

6.1 Rankingarnas samband och skillnader

Samtliga rangkorrelationer mellan TDR och de fyra övriga rankingarna är positiva, men varierar kraftigt i styrka. Det starkaste sambandet med TDR återfinns för Superkommun (ρ = 0,749). Sambanden med övriga rankingar är betydligt svagare.

Tabell 9
Rangkorrelationer mellan TDR och fyra andra kommunrankingar (Spearmans ρ)

Ranking	ρ
Superkommun	0,749
Fokus	0,325
Svenskt Näringsliv	0,275
Sveriges miljöbästa kommun	0,235

Även de externa rankingarnas inbördes samband varierar. Fokus och Superkommun uppvisar den högsta rangkorrelationen (ρ = 0,490), medan sambandet mellan Sveriges miljöbästa kommun och Svenskt Näringsliv är nära noll (ρ = 0,054).

En PCA av de fem rankingarnas indexvärden identifierade två komponenter som tillsammans förklarar 69,7 procent av variationen. Den första, Övergripande kommunal kvalitet, förklarar 48,9 procent och har positiva laddningar för samtliga rankingar. TDR och Superkommun har de högsta laddningarna (0,838 respektive 0,861). Den andra, Företagsklimat kontra miljö och livskvalitet, förklarar 20,8 procent och skiljer framför allt Svenskt Näringsliv från Sveriges miljöbästa kommun och Fokus.

Resultaten visar att rankingarna delar en gemensam statistisk dimension, men samtidigt fångar delvis skilda egenskaper hos kommunerna. Skillnaderna framträder särskilt tydligt vid jämförelser av enskilda kommuners rangplaceringar.

Åre har plats 25 i TDR men 270 i Fokus. För Trosa är motsvarande placeringar 23 och 263. Munkfors har däremot rang 277 i TDR, 30 i Fokus och 26 hos Svenskt Näringsliv. Staffanstorp har rang 13 i TDR men 267 i Sveriges miljöbästa kommun. Även mellan TDR och Superkommun förekommer stora skillnader, exempelvis för Mullsjö, som har rang 83 respektive 275.

Den genomsnittliga absoluta rangskillnaden mellan TDR och Superkommun är 46 placeringar. Motsvarande skillnad är 78 placeringar för Svenskt Näringsliv och Fokus samt 85 för Sveriges miljöbästa kommun. Trots det relativt starka sambandet mellan TDR och Superkommun skiljer sig rangplaceringarna med minst 100 positioner för 25 kommuner.

Rankingarnas överensstämmelse varierar också mellan kommunerna. Nacka och Danderyd får genomgående höga placeringar, medan Strömsund och Skinnskatteberg placeras lågt. För bland andra Munkfors, Rättvik och Katrineholm är spridningen mycket stor.

6.2 Extern validitet

Rankingarnas externa validitet undersöktes med samma tre kriterier som tidigare: medborgarnas bedömningar (MBU), relativ attraktivitet (RA) och kommunala verksamhetsresultat (KKiK HoldOut).

Samtliga fem rankingar uppvisar positiva samband med kriterierna. TDR uppvisar genomgående de starkaste korrelationerna, följt av Superkommun. Sambandet mellan TDR och MBU är 0,660, jämfört med 0,622 för Superkommun och 0,528 för Svenskt Näringsliv. För RA är motsvarande korrelationer 0,586, 0,523 och 0,284. Även för KKiK HoldOut har TDR det starkaste sambandet ($r = 0,688$).

För att undersöka om de andra rankingarna tillför information utöver TDR genomfördes analyser av inkrementell validitet. För varje kriterium beräknades först hur stor andel av variationen som förklaras av TDR. Därefter tillfördes en annan ranking och ökningen av förklaringsgraden beräknades.

För MBU förklarar TDR ensamt 43,6 procent av variationen. När Svenskt Näringslivs ranking tillförs ökar förklaringsgraden till 52,9 procent, ett tillskott på 9,3 procentenheter. Superkommun tillför 4,5 procentenheter och Fokus 2,5, medan Sveriges miljöbästa kommun inte ger något ytterligare förklaringsvärde.

För RA är tillskotten mindre. Superkommun ger det största och statistiskt signifikanta tillskottet, 1,9 procentenheter utöver TDR. De övriga rankingarnas bidrag är små och saknar statistisk signifikans.

För KKiK HoldOut tillför Fokus 5,1 procentenheter utöver TDR, Superkommun 3,5, Sveriges miljöbästa kommun 1,2 och Svenskt Näringsliv 0,7 procentenheter. Samtliga tillskott är statistiskt signifikanta.

Resultaten visar att TDR har starkast enskilda samband med samtliga tre kriterier, samtidigt som flera andra rankingar tillför självständig information.

Den definitiva rangordningen (TDR) har således ett omfattande empiriskt förklaringsvärde. Detta kan dock eventuellt i vissa avseenden förbättras genom att ytterligare rankingar beaktas.

Fullständiga resultat och beräkningsmetoder redovisas i Appendix 10.

6.3 Metodisk jämförelse

De undersökta rankingarna har olika metodiska förtjänster. Fokus har ett tydligt perspektiv på kommunernas attraktivitet. Sveriges miljöbästa kommun har en väl avgränsad inriktning. Svenskt Näringsliv använder egeninsamlad primärdata. Superkommun kombinerar ett brett indikatorurval med god empirisk validitet. Kommunatlas erbjuder en enkel sammanvägning av ett begränsat antal indikatorer.

Rankingarna skiljer sig samtidigt åt i metodtransparens, indikatorurval, viktning och möjligheter till oberoende granskning. Särskilt Superkommuns begränsade redovisning av indikatorer, kategorier och beräkningsprinciper försvårar en fullständig metodprövning.[12]

Sedvanliga metodkrav är dock eventuellt inte tillämpliga på journalistiska produkter, exempelvis Superkommun, oavsett deras anspråk på trovärdighet.

TDR är utformad för att uppfylla högt ställda krav på metodtransparens och empirisk prövning. Dess indikatorurval, riktningar och principer för sammanvägning bör emellertid granskas enligt samma metodkrav som andra rankingar. Det är det centrala skälet till att TDR begåvats med ett antal definitiva appendix. Krav som rimligen bör ställas på kommunrankingar och andra rankingar redovisas i Appendix 12.

12 Författaren har tagit AI till hjälp och letat. Letandet inkluderade besök på det lokala biblioteket för att se om uppgifterna möjligen fanns publicerade i Dagens Samhälles pappersupplaga.

7. Den bästa kommunen – från rangordning till handling

Bara en kommun kan vara bäst. Enligt TDR är det Täby. Vilken kommun som verkligen är bäst beror emellertid på vad som menas med bäst. En kommun kan vara bäst inom ett enskilt område utan att vara bäst sammantaget. Olika principer för sammanvägning av objektivt observerbara egenskaper kan dessutom ge olika resultat. Medborgarnas subjektiva bedömningar utgör ytterligare ett perspektiv. För en eller annan kan frågan om vilken kommun som är bäst eventuellt också reduceras till vilken som har den optimala sommartemperaturen eller de längsta sandstränderna.

Att en kommun har högre medelinkomst, lägre arbetslöshet eller bättre skolresultat än en annan kan fastställas empiriskt. Värderingen av dessa egenskaper förutsätter däremot normativa ställningstaganden. En sammanvägd rangordning är en av flera möjliga beslutsregler. Andra kan exempelvis bygga på minimikrav, särskilt prioriterade egenskaper eller den svagaste dimensionen.

Utöver kommunernas objektivt observerbara egenskaper kan invånarnas bedömningar och faktiska beteende användas som underlag för jämförelser. Invånarnas nöjdhet kan användas både som ett resultat att förklara och som ett kriterium för att bedöma kommunen. Flyttmönster ger information om kommunernas relativa attraktivitet, men påverkas också av människors möjligheter och restriktioner. Människor kan vara nöjda utan att stanna och stanna utan att vara nöjda.

TDR har ett relativt starkt samband med medborgarnas bedömningar (MBU; r = 0,660) och med relativ attraktivitet mätt genom flyttmönster (RA; r = 0,586). Sambandet mellan MBU och RA är svagare (r = 0,422) och försvinner nästan helt när TDR hålls konstant (r = 0,068). De tre perspektiven är således relaterade men, som bekant, inte liktydiga.

De olika perspektiven ger delvis olika bilder av kommunernas egenskaper. Vilket perspektiv som ska avgöra vilken kommun som är bäst blir därmed en fråga om bedömningsgrund. Om verkligheten är entydig borde emellertid också rangordningarna vara det. TDR har för sin del fastställt den definitiva rangordningen. Att andra rankingar, med andra indikatorer och principer för sammanvägning, kommer fram till andra resultat kan möjligen motivera ytterligare definitiva studier.

Därmed återstår frågan om vad vi egentligen får veta om kommunerna genom att rangordna dem. En rangplacering i sig medför trots allt ingen egentlig kunskap om någonting annat än rangplaceringen.

Att påverka kommunernas förhållanden är emellertid en annan fråga. Det kräver kunskap om vilka förändringar i resurser och aktiviteter som kan åstadkomma avsedda resultat och effekter. Följande principer kan vägleda sådana analyser:

1. Analysera kommunens profil. Utgå från de 13 delindexen och deras indikatorer. Totalindexet döljer betydande skillnader mellan kommunernas egenskaper.

2. Jämför med relevanta kommuner. Använd klusterindelningen för att identifiera kommuner med likartade förutsättningar. Undersök skillnader i indikatorer och verksamhetsresultat.

3. Skilj mellan ansvar och påverkbarhet. Identifiera vilka förhållanden kommunen ansvarar för och vilka den faktiskt kan påverka. Dessa sammanfaller endast delvis.

4. Identifiera påverkbara aktiviteter och resurser. Specificera vilka förändringar som kan förväntas leda till eftersträvade resultat och effekter. Pröva antagandena om orsakssamband.[13]

5. Pröva förändringarna mot resursrestriktionerna. Ange vilka resurser som krävs och hur de ska frigöras eller tillföras. Prioriteringar innebär att andra användningar av resurser måste vägas mot varandra.

Principerna förskjuter uppmärksamheten från rangplaceringarna till kommunernas faktiska förhållanden och möjligheterna att påverka dessa. Den avgörande frågan är vilka förändringar i resurser och aktiviteter som realistiskt kan förväntas leda till eftersträvade resultat och effekter. Det är på denna nivå som kommunala åtgärder bör formuleras, motiveras och utvärderas. Det kan inte upprepas för ofta.

[13] För en kanske alltför ingående framställning av problem och möjligheter att fastställa orsakssamband i empiriska undersökningar, se Cook, T. D. & Campbell, D. T. (1979). Quasi-Experimentation: Design & Analysis Issues for Field Settings. Boston: Houghton Mifflin. Se dock fotnot 1.

8. Diskussion och slutsatser

TDR har så fastställt den definitiva rangordningen av Sveriges 290 kommuner utifrån 121 indikatorer fördelade på 13 delindex. Undersökningen har dessutom identifierat systematiska samband mellan kommunernas egenskaper och prövat rangordningens samband med externa kriterier och andra rankingar.

Analyserna visar att kommunernas egenskaper varierar längs flera delvis oberoende dimensioner, som en sammanfattande rangordning sedan reducerar till en enda. Kommuner med näraliggande placeringar kan därmed ha mycket olika förutsättningar och resultat. Alternativa viktmodeller kan dessutom medföra betydande förskjutningar i rangordningen utan att någon kommuns faktiska förhållanden förändras.

Undersökningens viktigaste resultat ligger därför i de empiriska analyserna snarare än i den definitiva rangordningen. Rangordningen är dock fastställd.

8.1 Kommunernas rörelselagar

Kommunala förändringar förutsätter förändringar i resurser och aktiviteter. Förändringarnas genomslag beror också på kommunala systems tröghet och hur de svarar på försök till påverkan.

I Appendix 12 formuleras några kommunala rörelselagar. Tröghetslagen beskriver etablerade strukturers motstånd mot förändring. Accelerationslagen beskriver förhållandet mellan insats, systemegenskaper och förändringstakt. Lagen om reciprok verkan beskriver hur interventioner kan framkalla motreaktioner. Entropilagen anger att även upprätthållandet av etablerade tillstånd kräver resurser.

Observationslagen skiljer mellan vad kommunen säger sig göra och vad den faktiskt gör. Det är sällan samma sak. Skillnaden kan undersökas genom att granska faktiska resurser, aktiviteter, resultat och effekter.

Rörelselagarna kompletterar politikmodellen och de praktiska principerna i avsnitt 7.

8.2 Rankingproducenter och rankingkonsumenter

Den som offentliggör en kommunranking gör anspråk på att kunna bedöma och jämföra kommuners egenskaper. Detta medför krav på metod, dokumentation och empirisk prövning.

En seriös rankingproducent bör uppfylla fem grundläggande krav:

1. Tydligt syfte. Det ska framgå vad rankingen avser att mäta.
2. Redovisat empiriskt underlag. Indikatorer, definitioner, datakällor och urvalskriterier ska vara tillgängliga.
3. Transparent bearbetning. Transformationer, riktningar, vikter och beräkningsmetoder ska kunna granskas.
4. Prövad hållbarhet. Känslighetsanalyser, alternativa konstruktioner och externa jämförelser ska redovisas.
5. Reproducerbarhet. Resultaten ska kunna kontrolleras av oberoende granskare.

Kraven utvecklas i Appendix 12. TDR har utformats för att motsvara dem. Metoder, indikatorer, viktmodeller och valideringar redovisas i detalj i rapportens appendix.

Bland rankingkonsumenter kan också två idealtyper urskiljas. Den naiva rankingkonsumenten uppfattar rangplaceringen som ett direkt mått på kommunens egenskaper och tolkar förändrade placeringar som faktiska förändringar. Den insiktsfulla rankingkonsumenten granskar däremot rankingens konstruktion och underliggande data samt skiljer mellan förändringar i rangplacering och kommunens faktiska förhållanden.

Efterfrågan på entydiga besked om vilka kommuner som är bäst och sämst kan gynna rankingar där rangplaceringen framhävs på bekostnad av metodredovisning och analys. Producenter och konsumenter kan därmed ömsesidigt förstärka en förenklad bild av kommunernas förhållanden.

En insiktsfull användning av rankingar ställer emellertid särskilda krav på producenterna. Ansvaret för att tillhandahålla granskningsbar information ligger hos dem.

8.3 Metodologiska slutsatser

TDR visar att kommunrankingar kan konstrueras med ett godtyckligt antal indikatorer, omfattande metodredovisning och seriös empirisk prövning. Existerande rankingar bör kunna bedömas både utifrån sin konstruktion och sin förmåga att beskriva de förhållanden de avser att mäta.

Fortsatta analyser bör undersöka vilka förändringar i resurser och aktiviteter som under olika förutsättningar kan förväntas ge avsedda effekter. TDR:s delindex, indikatorer och klusterindelning ger underlag för sådana analyser av enskilda kommuner och jämförelser mellan kommuner med likartade förutsättningar.

Det finns också anledning att fortsätta granskningen av rankingarna själva. Skillnaderna mellan de undersökta rankingarnas metoder och resultat motiverar en systematisk bedömning av deras metodologiska kvalitet och empiriska giltighet.

En möjlig fortsättning är därför att rangordna rankingarna. Därefter kan det möjligen bli nödvändigt att rangordna dem som rangordnar rankingarna. Även denna verksamhet bör bli föremål för oberoende granskning.

8.4 Slutord

TDR har fullgjort sin uppgift. Sveriges 290 kommuner har rangordnats. Den bästa kommunen enligt rankingen har identifierats. Metoden har redovisats, resultaten har prövats och den definitiva rangordningen har fastställts.

Undersökningen har samtidigt visat att det omfattande empiriska underlaget om kommunernas faktiska egenskaper erbjuder betydligt större möjligheter till kunskap än deras placeringar i en rangordning.

Wittgenstein framhöll i *Tractatus logico-philosophicus* (6.54) att den som förstått hans satser till slut måste kasta bort stegen efter att ha klättrat upp på den.

TDR har nu byggt sin stege och klättrat upp på den. Rangordningen kan därför kastas bort. Det empiriska underlaget bör behållas.

Det finns mycket att tala om när det gäller Sveriges kommuner, deras problem och deras möjligheter. Om rangordningar kan man däremot tiga.

Referenser

Bevan, G., & Hood, C. (2006). What's measured is what matters: Targets and gaming in the English public health care system. Public Administration, 84(3), 517–538. https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2006.00600.x

Espeland, W. N., & Sauder, M. (2007). Rankings and reactivity: How public measures recreate social worlds. American Journal of Sociology, 113(1), 1–40. https://doi.org/10.1086/517897

OECD/European Union/EC-JRC. (2008). Handbook on constructing composite indicators: Methodology and user guide. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/9789264043466-en

Saisana, M., Saltelli, A., & Tarantola, S. (2005). Uncertainty and sensitivity analysis techniques as tools for the quality assessment of composite indicators. Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society), 168(2), 307–323. https://doi.org/10.1111/j.1467-985X.2005.00350.x

Wågman, L. (2026a). Att mäta företagsklimat: En kritisk granskning av Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet. Egenpublicerad rapport.[14]

Wågman, L. (2026b). Vad kan en kommun göra åt sin ranking? Egenpublicerad artikel.[14]

Wågman, L. (2026c). Vad är en bra kommun? En jämförelse mellan medborgaromdömen och flyttmönster. Egenpublicerat PM, 15 juni 2026.[14]

14 Författarens blogg: https://raresize.blog/

Mötesanteckningar medlemssamråd Bohus Räddningstjänstförbund

Datum: 2026-10-07
Tid: 13:00-15:30
Plats: Stadshuset Kungälv, Carlstensrummet
Närvarande:

Jesper Eneroth, KSO Kungälv
Anders Holmensköld, förste vice KSO Kungälv
Håkan Sandahl, Kommunchef Kungälv
Gun-Marie Daun, andre vice KSO Kungälv
Ola Nyberg, btr ekonomichef Kungälv
Henrik Fogelklou, KSO Ale
Dennis Ljunggren, förste vice KSO Ale
Maria Kosterlind Reinholdsson, Kommunchef Ale
Ken Gunnesson, ekonomichef Ale
Peter Harrysson, ordförande BORF
Erik Liljeberg, vice ordförande BORF
Gunnar Skaven, ledamot BORF
Thomas Loong ersättare BORF
Monica Samuelsson ersättare BORF
Lennart Borgvall ersättare BORF
Anette Fredriksson ekonom Kungälvs kommun/BORF
Christian Weberberger, tf. Förbundschef/ tf. räddningschef BORF
David Henningberg, tf. bitr. Räddningschef BORF
Maria Berger, sekreterare

1. **Mötet öppnas**
   Jesper Eneroth välkomnar alla och öppnar dagens medlemssamråd mellan BORF och medlemskommunerna Ale och Kungälv som idag genomförs på plats i Kungälv. Alla deltagare presenterar sig. (Medlemssamrådet är forum för information och överenskommelser, beslutande organ är respektive kommunstyrelse) Punkterna 10 och 11 byter plats i övrigt godtas dagordningen.

2. **Information T2 delårsrapport**

   Anette Fredriksson och Christian Weberberger redovisar delårsrapport T2:

   - Resultat +2 822 tkr (+2 263 tkr utan semesterlöneskuld)
   - Prognosen visar ett positivt resultat på 600 tkr
   - Negativt resultat att återställa utifrån prognos 5 278 tkr som kvarstår från 2024 (Kungälv 3 204 tkr och Ale 2074 tkr)
   - Eget kapital för perioden 14 014 tkr (13,07%) ingående eget kapital 11 192 tkr (10,96%)
   - BORF:s båda finansiella mål är uppnådda. Vilka är att det årliga resultatet är över noll och soliditeten minst 10%.

3. **Ekonomiska förutsättningar 2027 (***punkterna 3,5 och 6 tas under mötet upp parallellt och därav kan vissa delar upprepas i protokollet. Sekr. anm.)*
   - BORF har ett underskott på 5795 tkr från 2024 som ska vara återställt senast 2027 vilket förbundet äskat om genom tilläggsbidrag. Både Ale och Kungälv är överens om att de vill se ett BORF (2.0) som är i balans ekonomiskt och ärendet förbereds och kommer beslutas i KF. Förslaget är att ägarna

skjuter till medel inom ramen vid årsbokslut och att BORF gör en tilläggsfakturering enligt beslutad fördelningsnyckel.

- Rambudget 2027 – Flerårsplan enligt budgetförslag redovisas där BORF ser ett behov av 6,8 % (+3,1%) i flerårsplanen. Siffran som är framtagen beror bland annat på följande faktorer: förbundet har under flera års tid arbetat mot ett samgående med RSG där man hade kunnat tillgodoräkna flertalet verksamhetsdelar som man nu måste lösa själva. Det rör bemanning, lokalanpassningar, investeringar i system och fordon för att upprätthålla lagkrav och räddningstjänstens uppdrag. BORF ser också ett behov av utökning av tjänster och behöver därför ekonomiska förutsättningar för att ha möjlighet att anställa personal.
  Intäkter genom automatlarm har minskat, vilket ur ett perspektiv är positivt, men också ger en annan ekonomisk bild.

  Punkten (6 i dagordningen) som gäller prioriteringsplan flyttas in i denna punkt för att förtydliga äskanden och Christan redogör för densamma.

Område	Prio	Ekonomi	Påbörja	Slutdatum
Handlingsprogram/verksamhetsplan 2028-2031	1	Pr	2026	Juni 2027
Förbundsordning	2	V	2027	2027
Delegationsordning	3	V	2027	2027
Reglemente för direktionen	P	V	-	-
Avtal med kommunerna om stödtjänster och omfattning	1	V	2026	2026
Organisationsförändring	1	V	Q1 2027	Q1 2027
Räddningstjänst under höjd beredskap	1	Pr & R	2026	2027
Tillsätta tjänster för att säkerhetsställa uppdraget	1	R	2026	2026
Bemanning Marstrand	2	V	2027	-
Säkerhetskänslig verksamhet	3	V	2027	-
SWEN/utalarmering	2	Pr	2027	2030
Nya arbetstidsregler	3	V	2027	Nov 2027
Långsiktig ekonomisk plan	2	R	2027	2027
Lokalanpassningar	1	R	2026	2027
Heltidsorganisation i Ale	1	Pr & R	2026	2027
Nya brandstation Kungälv	3	Pr	-	-
Nya brandstation Ale	2	Pr	2027	-

- Politikerna har förståelse för utmaningar och problematik och vill tillmötesgå förbundet dock är det inte möjligt att höja till den nivån förbundet önskar. Efter diskussioner kommer ägarna fram till följande:
- 4,5 % uppräknat plus möjlighet att tillsätta 4 tjänster över året och samverkan genom effektiviseringsstöd är det vad ägarna kommer gå med på (ger 7,6%) och de tar det med sig i sin respektive rambudget tills beslut fattas i KF.
- kommunerna ser också över om det går att hjälpa till genom att skjuta till personalresurser tillfälligt för att möta upp delar av tjänsterna.
  Uppdrag till kommundirektörerna att se över effektiviseringar.

4. Reglering av resultat 2025

Delkreditering av faktura nr 300008338 (till Ale) avseende del av betald utrangeringskostnad Surte station kommer göras. Beloppet som skall krediteras är 561 076 kr vilket motsvarar Kungälvs del (60,5%) av totalbeloppet 927 399 kr.
Förbundet kommer skicka en faktura till Kungälvs kommun på motsvarande belopp
Beslutet förs till dagens protokoll som underlag till kreditering och fakturering.

5. Avtal för stödtjänster

Enligt förbundsordningen från 2013 så finns avtal (en muntlig överenskommelse) mellan kommunerna och BORF gällande vissa stödtjänster (IT, juridik, kommunikation med mera). Ett nytt uppdaterat avtal behövs och kommuncheferna ges i uppdrag att ta fram avtal för tilläggsuppdrag och stödfunktioner. Kan också resultera i att flertalet effektiviseringar kan genomföras.

6. Prioriteringsplan BORF 2026–2027

På grund av nya lagstiftningar och i och med den strama budget förbundet haft senaste år så har nu BORF tagit fram en prioriteringsplan gällande de områden som behöver fokus. Projektanställning för att sammanhålla kan vara aktuell och detta är något kommunerna också ser över.

7. Övriga frågor

- Brandstation Ale –önskvärt från BORF att processen håller tempo så det inte stannar upp, viktigt att ha med i bilden är att också ambulansen kommer nyttja samma lokaler vilket också gör att påverkan inte bara är för räddningstjänsten.
  Medskick från Ale kommun till BORF är att se över om det finns möjligheter att istället utöka Ale station befintligt. Är behovet detsamma för BORF nu gentemot om vi gått med i RSG. En ny station är en stor ekonomisk satsning. Kommunchef i Ale, fastighetschef och förbundschef tar en separat sittning och ser över frågan och återkommer till resterande med ett svar.
- Christian informerar om bemanningssituationen i Ale.

  Anders Holmensköld tar över ordförandeskapet då Jesper behöver avvika från och med denna del i mötet.
- BKA/HLR- - önskvärt från BORFs sida att inte ha med detta i befintlig verksamhet och ärendet kommer diskuteras vidare.

8. Planeringsdag

Peter Harrysson lyfter frågan kring om det när både nya politiker samt ny direktions finns på plats är lämpligt att ha en planeringsdag tillsammans för vägen framåt för BORF. Politikerna tar med förslaget i sin kommande planering.

9. Information från förbundschef/räddningschef

- Det finns olika läger och åsikter vad gäller att BORF inte gått med i RSG så förbundet arbetar med alla frågor som nu dyker upp, viktigt med information till medarbetarna.
- Miljötillsyn övningsfält - komplettering klar under september.
- Ansökningsprocess på förebyggande- svårekryterat då ca 20 personer utbildas per år i Sverige till brandingenjörer. Kan bli aktuellt att anställa andra inspektörer/ingenjörer och istället bygga på med brandspecifik kunskap.
- Dispensansökan gällande arbetstider kommer skickas in för kommande år också, detta påverkar positivt genom att göra BORF till en attraktiv arbetsplats.
- Tillbud och olycksfall T2 redovisas (få).

10. Medlemssamråd 2027

- Peter Harrysson ger ett förslag om att ordförandeskapet på dessa möten hålls av direktionen. I och med att det är ett ägarsamråd så är det lämpligt att ordförandeskapet ligger hos KSO i ett par av punkterna men att det till större delen av mötet leds av direktionsordförande.
- Logistik möten 2027-Förslag är att hålla kortare politiska avstämningar via Teams framöver. Det finns en preliminär mötesmatta framtagen i samverkan med både Ale och Kungälvs kommun, datum kan inte fastställas innan november.
  Ägarna återkommer med besked nästa möte om hur strukturen på kommande möten ska vara.

11. Tillsättning förbundschef/räddningschef

Genom samråd och dialog mellan representanter från ägarkommunerna och direktionen har ett avtal för rekrytering av ny förbundschef i BORF tagits fram. Avtalet samt erbjudande om tjänst kommer presenteras till kandidat för tjänsten.

12. Avslut av mötet

Anders Holmensköld tackar deltagarna på dagens medlemssamråd och kallelse till kommande möte kommer senare under året.

Jesper Eneroth
Jesper Eneroth (Oct 20, 2026 18:56:41 GMT+2)
Jesper Eneroth, KSO Kungälv

Henrik Fogelklou (Oct 19, 2026 12:18:41 GMT+2)
Henrik Fogelklou, KSO Ale

Maria Berger
Maria Berger (Oct 21, 2026 07:49:31 GMT+2)
Mötesanteckningar; Maria Berger

Mötesanteckningar samråd Bohus Räddningstja ¨nstförbund 7 oktober 2026_

Final Audit Report 2026-10-21

Created:	2026-10-19
By:	Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAmcmgLUXPXr3LDUXHmqDRy6lWUXuqRJ3d

History

Document created by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-10-19 - 9:39:11 AM GMT

Document emailed to Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se) for signature
2026-10-19 - 9:39:16 AM GMT

Document emailed to Jesper Eneroth (jesper.eneroth@kungalv.se) for signature
2026-10-19 - 9:39:16 AM GMT

Document emailed to Maria Berger (maria.berger@borf.se) for signature
2026-10-19 - 9:39:16 AM GMT

Email viewed by Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se)
2026-10-19 - 10:15:58 AM GMT

Document e-signed by Henrik Fogelklou (henrik.fogelklou@ale.se)
Signature Date: 2026-10-19 - 10:18:41 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: MOBILE_DRAW

Email viewed by Jesper Eneroth (jesper.eneroth@kungalv.se)
2026-10-20 - 4:56:04 PM GMT

Document e-signed by Jesper Eneroth (jesper.eneroth@kungalv.se)
Signature Date: 2026-10-20 - 4:56:41 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-10-21 - 5:49:04 AM GMT

Document e-signed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Signature Date: 2026-10-21 - 5:49:31 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Adobe Acrobat Sign

Agreement completed.

2026-10-21 - 5:49:31 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

Regional samlad lägesbild
Västra Götalands län

Framtagen genom samverkan för ett säkrare och mer robust Västra Götaland

Plats för sekretesstämpel

Diarienummer
457-21781-2026

Vecka 44

Fastställd av
Chef i beredskap
Patrick D'Imporzano
Datum: 2026-10-28

Informationssäkerhetsanalys
K1, R2, T1

Kontakt
Gruppen för regional samlad lägesbild och analys

rsl.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Syfte:

Syftet är att skapa en gemensam lägesförståelse i Västra Götalands län samt ge underlag för nationell rapportering, samordnade beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.

Målgrupp:

Kommuner, Räddningstjänster, Västra Götalandsregionen, statliga myndigheter, frivilligorganisationer och övriga samverkande aktörer i länet.

Relevanta mottagare identifieras och prövas löpande.

Arbetssätt:

Den regionala samlade lägesbilden bygger på information från kommunerna i länet, Polisregion Väst, Trafikverket Väst, Västra Götalandsregionen och SOS Alarm. Informationen sammanställs, analyseras och bedöms utifrån ett regionalt perspektiv.

AI-baserade verktyg används som stöd för informationsbearbetning och sammanställning.

Riktighet, analys, bedömningar och inriktningar kvalitetssäkras och fastställs av ansvariga handläggare och beslutsfattare.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Regional samlad lägesbild för Västra Götaland vecka 44

Påverkansgrad

UPPGIFT SAKNAS | INGEN | MÅTTLIG | BETYDANDE | ALLVARLIG | KRITISK

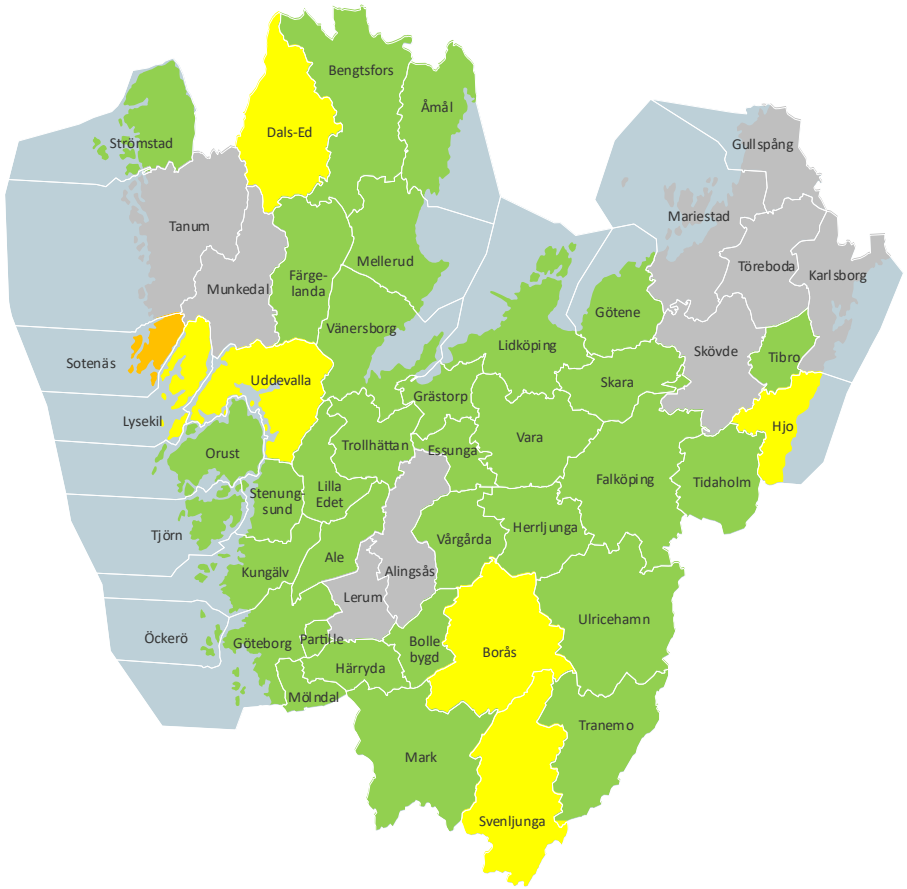

Rapporterad påverkan

- Ingen aktör har rapporterat kritisk påverkan
- Ingen aktör har rapporterat allvarlig påverkan
- En aktör har rapporterat betydande påverkan
- 6 aktörer har rapporterat måttlig påverkan
- 37 aktör har rapporterat ingen påverkan
- Uppgift saknas från 11 aktörer

Samlad bedömning: Läget i länet bedöms som stabilt. Dock krävs fortsatt vaksamhet gällande säkerhetsincidenter mot kritisk infrastruktur. Det finns ingen indikation på systemhotande risker. Väderrelaterade risker, såsom stormar, ihållande nederbörd och halka, kan komma att påverka samhällsviktig verksamhet. Proaktiv hantering och samverkan mellan kommuner och myndigheter är central för att hantera den operativa belastningen.

Inriktning: Med anledning av säkerhetsläget och månadens rapportering, uppmanas aktörerna att fortsatt iaktta ökad vaksamhet och tillämpa en lägre tröskel för att uppmärksamma, rapportera och initiera samverkan kring väderrelaterade händelser och säkerhetsrelaterade avvikelser. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot informationshantering, informationsdelning och behörigheter.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bedömning

Sammanfattning av regional lägesbild

Det övergripande läget i länet är stabilt. Majoriteten av aktörerna rapporterar ingen eller måttlig påverkan på samhällsviktig verksamhet. En aktör rapporterar betydande påverkan med anledning av kraftig nederbörd. Under den senaste månaden har flera naturhändelser inträffat, däribland skyfall och stormar som orsakat översvämningar, framkomlighetsproblem och skador på infrastruktur. Cybersäkerheten har varit en utmaning, med flera incidenter relaterade till PHP-sårbarheter, phishing-attacker och IT-störningar, dock utan allvarliga intrång. Social oro har uppstått till följd av virala trender på TikTok, som *"Cat in the hat"* vilket lett till ökad samverkan mellan kommuner, skolor och polis. Allvarliga olyckor, som en brand i Borås med nio skadade (varav fyra allvarligt), har krävt krisstöd och samordning mellan aktörer. Flertalet kommuner rapporterar om en ökning av begäran om allmänna handling, särskilt inom områden som säkerhet, IT, löner och befattningar.

Kommande månad

Under november förväntas en rad evenemang med stora folksamlingar, så som idrottsmatcher, konserter och mässor med upp till 25 000 besökare per tillfälle. Dessa arrangemang ställer krav på samverkan mellan kommun, polis och räddningstjänst för att säkerställa logistik och säkerhet. Väderrelaterade risker, såsom stormar, ihållande nederbörd och halka, kan påverka samhällsviktig verksamhet. Inom cybersäkerhet kvarstår behovet av fortsatt vaksamhet mot phishing och sårbarheter i IT-system. Den ökade mängden begäran om allmänna handling kan fortsätt belasta kommunernas administrativa resurser.

Kommunikativt läge

Läget bedöms som stabilt, utan något behov av särskild kommunikationssamverkan senaste månaden. Social oro som rapporterats kopplad till trend i sociala medier kan behöva samverkas kring, beroende på utveckling. Ökat fokus på skydd av civilbefolkningen i beredskapsarbetet bedöms som viktigt att skapa samordnad kommunikation kring, för att bidra till tydlighet och trygghet.

Länsövergripande bedömning

Läget i Västra Götaland bedöms som stabilt, men med flera pågående och potentiella utmaningar som kräver fortsatt samverkan och proaktivitet. De främsta riskerna framåt är klimatrelaterade störningar, som kan påverka framkomlighet, elförsörjning och vattenförsörjning. Återkommande cybersäkerhetsincidenter visar på behovet av löpande säkerhetsuppdateringar och utbildning för att motverka phishing och andra hot. Social oro och brottslighet, såsom trender på sociala medier kan kräva samverkan. Stora evenemang ställer krav på effektiv evenemangshantering för att undvika incidenter. Sammanfattningsvis rapporteras ingen kritisk påverkan, men störningar kan inträffa i samband med väder och evenemang. Fortsatt uppföljning av infrastruktur och cybersäkerhet rekommenderas för att upprätthålla robustheten i länet.

Händelser senaste månaden

Naturhändelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Sotenäs	Skyfall (8 oktober 2026).	Översvämningar, bräddning i avloppssystemet, framkomlighetsproblem.	Samverkan med berörda aktörer. Rapport upprättad.
Uddevalla	Stormen Boelo.	Översvämningar i delar av staden.	–
Marks kommun	Oväder (nedfallna träd).	Påverkan på framkomlighet.	Information på hemsida/sociala medier. Hanteras av TiB och gata/park.
Tranemo	Strömavbrott.	Påverkan på verksamheter och hushåll.	Pågående utredning med aktören.
Göteborg	Stormen Boelo.	Skada på tak (hangarbyggnad).	Samverkan med RSG och grannkommuner.

Händelser senaste månaden

Skadegörelse och brott

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Dals-Ed	Kopparplåtsstölder.	Vattenskador i byggnader.	–
Borås Stad	Ökning av stölder/inbrott i arbetsbilar och på byggarbetsplatser.	Påverkan på verksamhet och egendom.	Polissamverkan och ökad bevakning.
Götene	Okända personer med ficklampor vid dricksvattenanläggning.	Misstänkt sabotage/obehörigt intrång.	Händelsen polisanmäld.
Tidaholm	Glaskross-trend på TikTok.	Ökad mängd glas på allmänna platser.	–
Marks kommun	Diesel i dagvattenbrunn.	Miljörisk.	Hanteras av TiB och VA-personal.

Händelser senaste månaden

Social påverkan

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Borås Stad	"Cat in the hat"-trenden på TikTok.	Oro och rädsla bland allmänheten.	Samverkan med polisen för att stävja oro.
Partille	"Katten i hatten" på sociala medier (skolor).	Oro bland elever och föräldrar.	–
Vårgårda	"Cat in the hat"-trenden på TikTok.	Påverkan på grundskolor.	Försiktighetsåtgärder vidtagna.
Götene	Hot mot kommunens socialtjänsten via sociala medier.	-	–
SOS Alarm	”Katten i hatten”	-	Skapat ett system för att flagga den typen av händelser samt informerat medarbetare.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Hjo	Påverkan från PHP-sårbarhet.	Påverkan på system och tillgänglighet av tjänster/data.	Uppdateringar och inventering av system pågår.
Svenljunga	Stängning av VPN på grund av yttre hot.	Anställda kan inte nå intranätet på distans.	IT och entreprenör arbetar med att förstärka säkerheten.
Borås Stad	Phishing-mejl mot skolkonton (falska stipendier).	150–200 elevers konton låsta, påverkan på systemet Unikum.	Händelsen rapporteras och anmäls.
Borås Stad	IT-störningar (Intranät).	Tillfällig påverkan på intern kommunikation.	Störningen åtgärdas inom en timme.
Essunga	Säkerhetsbrister i PHP.	Tillfälligt otillgängliga system.	Säkerhetsuppdateringar genomförda (tillsammans med Göliska IT). Inga intrång/skador.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Grästorp	Säkerhetsbrister i PHP.	Tillfälligt otillgängliga system.	Säkerhetsuppdateringar genomförda (tillsammans med Göliska IT). Inga intrång/skador.
Göteborg	Cyberincident hos Lime (påverkat @goteborg.se).	Påverkan på ärendehanteringssystem, blockerade domäner, fastnade mail (inkl. begäranden om utlämning).	Samverkan med tjänsteleverantör. Identifierade mail hanterade.
Göteborg	Lågintensiv attack mot e-tjänsten Plan och Bygg.	Kortvarig påverkan på nämndhandlingar.	Blockering av IP-adresser.
Göteborg	PHP-sårbarhet.	Påverkan på flera förvaltningar/bolag.	Åtgärder vidtagna (t.ex. nedstängning av webbsidor). Begränsade konsekvenser.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Mölndal	PHP-sårbarhet.	Ökad belastning på IT-avdelningen.	Identifiering och isolering av påverkade system.
Orust	PHP-incident.	Pågående arbete med säkerhet.	Kontroll och säkring av IT-system.
Sotenäs	Driftbortfall i IT-nät under ledningsträningsövning.	Oklart orsakad störning.	Händelsen dokumenteras och utreds.
Tibro	Kritiska sårbarheter i PHP.	Ingen påverkan.	Utredning visade att kommunen inte var drabbad.
Trollhättan	Phishing-mejl mot anställda.	Ett konto påverkat och satt i karantän.	Snabb hantering av kommunens SOC begränsade påverkan.

Händelser senaste månaden

Säkerhetsincidenter

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Uddevalla	PHP-sårbarhet.	Ingen nämnvärd påverkan.	Säkerhetsåtgärder vidtagna.
Vara	Säkerhetsbrister i PHP.	Tillfälligt otillgängliga system.	Säkerhetsuppdateringar genomförda (tillsammans med Göliska IT). Inga intrång/skador.
Vårgårda	Säkerhetsbrister i PHP.	–	Kontroller och säkerhetsuppdateringar genomförda.

Händelser senaste månaden

Olyckor

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Borås Stad	Allvarlig brand i husgarage.	9 skadade (7 barn), varav 4 med allvarliga skador och 1 med initialt livshotande skador.	Krisstöd aktiverat (kommun + Svenska kyrkan), elevhälsan involverad.
Göteborg	Brand på bulkfartyget *Seacon Oceania*.	21 personer ombord, inga skadade.	Samverkan med Kustbevakningen, JRCC, Länsstyrelsen och interna aktörer.
Mellerud	Farligt gods-olycka på E45.	–	–

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Lysekil	Begäran om allmänna handlingar (löner, befattningar inom säkerhet/IT).	Ökad arbetsbelastning, risk för kartläggning.	Hanteras inom ordinarie verksamhet.
Sotenäs	Begäranden om utlämnande av handlingar (säkerhet, IT, avtal).	Ökad arbetsbelastning för sekretessprövning.	Hanteras i ordinarie rutin med stöd av säkerhetsfunktionen.
Borås Stad	Vattenläcka efter avgrävd servisledning.	Vattenavstängning för flera fastigheter, simarena och djurpark.	Skadan lagas inom ett par timmar, inget nödvatten behövs.
Falköping	Hot mot Ållebergsgymnasiet.	Skolan stängd en dag.	Polisen utredde, inget hot bekräftades. Skolan öppnade dagen efter.
Göteborg	Oljeskimmer mellan Operan och Marieholm.	Miljörisk.	Samverkan inom staden (RSG).

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Göteborg	Säkerhet vid Lettiska valet.	Risk för störningar vid vallokal.	Samverkan med Länsstyrelsen.
Göteborg	Misstänkt "termos-bomb" i miljörum (Frölunda).	Avspärrningar i närområdet.	Nationella bombskyddet tillkallat. Föremålet visade sig ofarligt.
Göteborg	Sjunkande fritidsbåt (Hästevik).	Miljörisk.	Samverkan med Kustbevakningen. Fortsatt miljöärende.
Göteborg	Stadsbesök från Singapore och Sveriges kungapar.	Trafikavstängningar och eskortbehov.	Samverkan med Polismyndigheten.
Marks kommun	Begäran om allmänna handlingar (löner, befattningar inom säkerhet/IT).	Ökad arbetsbelastning för sekretessprövning.	Hanteras inom ordinarie verksamhet.

Händelser senaste månaden

Övriga händelser

Aktör	Händelse	Konsekvenser	Åtgärder
Mölndal	Begäran om allmän handling (personal inom krisberedskap/IT-säkerhet).	Ökad arbetsbelastning.	–
Orust	Ökade begäranden om allmänna handlingar (säkerhet, IT, ekonomi).	Ökad arbetsbelastning för sekretessprövning.	Hanteras enligt ordinarie rutin.
Tibro	Mindre störningar i leverans av dricksvatten.	Kokningsrekommendation, öppning av vattenkiosk.	–

Händelser kommande månad

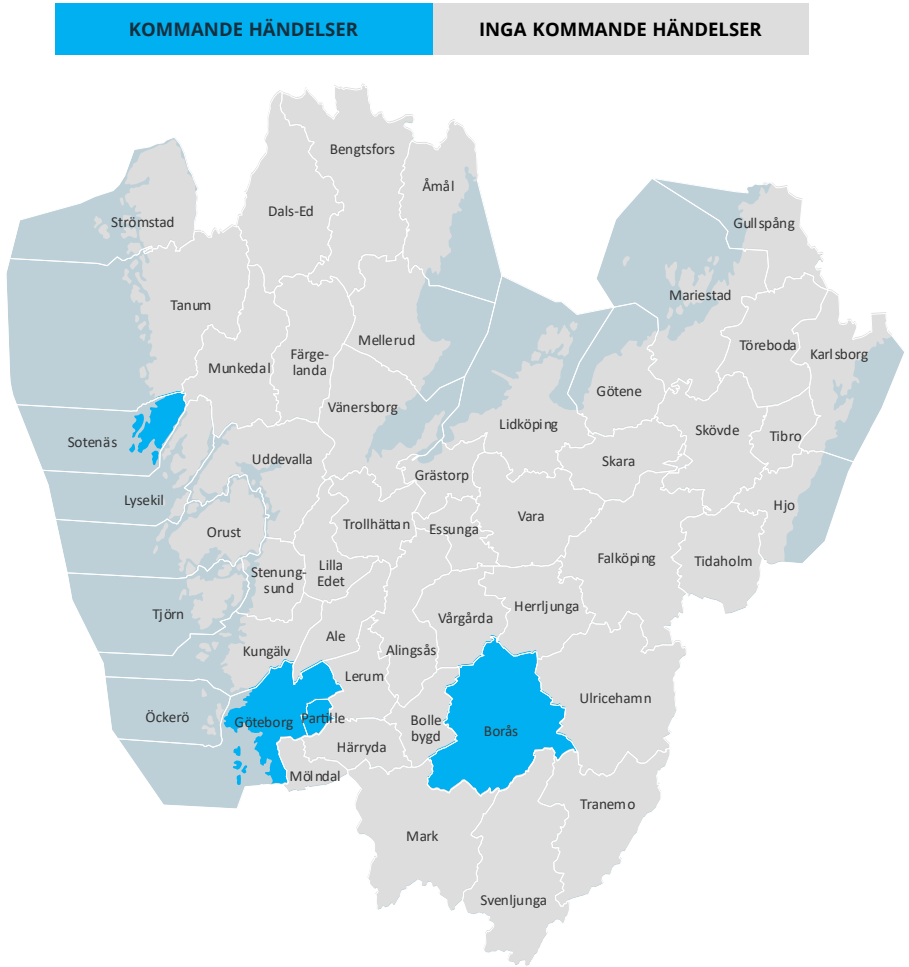

Händelse	Antal aktörer	Exempel	Eventuell påverkan
Evenemang	3	Konserter, idrottsevenemang, mässor och lokala evenemang särskilt i Göteborg men även i andra delar av länet.	Stora folksamlingar, kräver samverkan mellan kommun, polis och räddningstjänst för säkerhet och logistik.
Väderrelaterade risker	Samtliga aktörer i länet	Ökad risk för stormar, ihållande nederbörd och halka under november.	Risk för påverkan på samhällsviktig verksamhet.
Infrastruktur	-	-	-

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	IFK Göteborg - Djurgården	2026-10-28	18 000 besökare
Göteborgs Stad	ÖIS - Mjällby	2026-10-29	6 000 besökare
Göteborgs Stad	Deep Purple (konsert)	2026-10-29	5 000 besökare
Göteborgs Stad	Frölunda HC - Linköping	2026-10-31	12 000 besökare
Göteborgs Stad	Häcken - IFK Göteborg	2026-11-01	6000 besökare
Göteborgs Stad	GAIS - AIK	2026-11-02	16 000 besökare

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Häcken - Kristianstad	2026-11-02	2 500 besökare.
Göteborgs Stad	Logistik & Transport (mässa)	2026-11-03–2026-11-04	-
Göteborgs Stad	Gymnasiedagarna (mässa)	2026-11-03–2026-11-05	25 000 besökare.
Göteborgs Stad	Demonstration/marsch "Alternativ för Sverige"	2026-11-06	-
Göteborgs Stad	Lars Winnerbäck (konsert)	2026-11-06	10 500 besökare.
Göteborgs Stad	ÖIS - Västerås	2026-11-07	4 000 besökare.
Göteborgs Stad	IFK Göteborg - Malmö FF	2026-11-08	18 000 besökare.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	Swedental/Odontologisk (mässa)	2026-11-11–2026-11-13	
Göteborgs Stad	Frölunda HC - Malmö Redhawks	2026-11-12	10 000 besökare.
Göteborgs Stad	Skatås mörkaste - Mörkerlopp	2026-11-13	1 000 deltagare.
Göteborgs Stad	Miss Li (konsert)	2026-11-14	7 200 besökare.
Göteborgs Stad	Häcken - Piteå	2026-11-15	2 500 besökare.
Göteborgs Stad	Kunskap & Framtid (mässa)	2026-11-19–2026-11-20	10 000 besökare.
Göteborgs Stad	Frölunda HC - Brynäs	2026-11-21	10 000 besökare.

Händelser kommande månad

Evenemang

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Göteborgs Stad	GAIS - Västerås	2026-11-21	6 000 besökare.
Göteborgs Stad	Häcken - Elfsborg	2026-11-22	6 316 besökare.
Göteborgs Stad	ÖIS - Kalmar	2026-11-23	4 000 besökare.
Göteborgs Stad	Frölunda HC - Björklöven	2026-11-26	10 000 besökare.
Göteborgs Stad	IFK Göteborg - Sirius	2026-11-29	16 000 besökare.
Borås Stad	O-event (idrottsevent)	2026-11-06–2026-11-08	4 000 deltagare + besökare.
Partille kommun	Konserter i Partille Arena	2026-10-25–2026-11-20	>1 000 besökare per tillfälle.

Händelser kommande månad

Natur/väderrelaterat

Aktör	Händelse/Risk	Datum/Tidpunkt	Eventuella konsekvenser
Sotenäs Kommun	Nederbördskänslighet på länsvägar	Pågående	Risk för översvämningar och oframkomlighet på väg 171 och Kustvägen (väg 174) vid kraftig nederbörd.
Sotenäs Kommun	Säsong (höst/vinter)	Pågående	Ökad risk för väderrelaterade störningar (nederbörd, halka) under höst och vinter.

Händelser kommande månad

Infrastruktur och säkerhet

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Sotenäs Kommun	Oklar status på enskilda vägar	Pågående	Vissa vägar är provisoriskt lagade eller har obekräftad brukbarhet efter tidigare översvämningar.
Sotenäs Kommun	Ras och skred vid bebyggt område	Pågående	Risk för ras/skred vid ett område med hyresgäster och planerad byggnation. Utredning pågår.
Sotenäs Kommun	Vissa vård- och omsorgstagare bor i områden med risk för vägavbrott	Pågående	Vilket kan påverka insatser i området.

Händelser kommande månad

Övrigt

Aktör	Händelse/Risk	Datum	Eventuella konsekvenser
Polisregion Väst	Regionalt hanteras normalt ett större antal allmänna sammankomster och offentliga tillställningar under perioden.	Pågående	Inget känt i nuläget som bedöms medföra risker utöver det förväntade.
SOS Alarm	Följer väderläget kopplat till första halkan.	Pågående	God bemanning och fina svarstider, ingen risk att rapportera.

Uppföljning föregående lägesbild

Aktör	Behov	Insats	Målgrupp	Syfte/mål
Gullspång och Töreboda	Stöd att planera och prioritera i arbetet med Krigsorganisation	Delregionala träffar under våren 2027 med tema; utveckling av kommunal krigsorganisation.	Kommunerna i Västra Götaland	Syftet med delregionala träffarna under våren 2027 är att stödja kommunerna i arbetet med beredskapsplanering utifrån kraven i lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LKRB).

Samverkans- och stödbehov

Aktör	Behov	Aktörer	Önskad åtgärd/stödform
Ulricehamns kommun	Ökad informationsdelning gällande förfrågningar som kan syfta till kartläggning av kommuner/myndigheter.	Kommuner och myndigheter	Behov av systematik för informationsdelning när liknande förfrågningar inkommer.

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2026-10-23

Övriga beslutspunkter

§ 70 b) Bollebygd utträde

VD redogjorde för hanteringsförslag för Bollebygds kommuns utträde som aktieägare i Gryaab AB och förslag till aktieöverlåtelseavtal samt förslag till reviderat aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv, Bilaga F.

Beslut

Styrelsen beslutade att godkänna redovisat hanteringsförslag för Bollebygds kommuns utträde som aktieägare i Gryaab AB, innefattande redovisat förslag till aktieöverlåtelseavtal samt redovisade förslag till reviderat aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv, samt att hemställa om att ägarkommunerna ska godkänna hanteringsförslaget samt att fatta nödvändiga beslut i respektive kommunfullmäktige för genomförandet av hanteringsförslaget.

Beslut under denna paragraf förklarades omedelbart justerade.

Vid protokollet

Mårten Tagaeus

Sekreterare

Claudia Nistor Pedrini

Ordförande

Claes Björling

Justerande

Lokalt ledd utveckling
LEADER
LÄNGS GÖTA ÄLV

Kallelse till extra medlemsmöte för Leader Längs Göta Älv

Datum: **17 november 2026 kl. 17.00**
Plats: **digital närvaro via Teams, länk erhålles vid anmälan**

Dagordning
Extra föreningsstämma – Leader Längs Göta Älv
§ 1. Mötets öppnande
§ 2. Val av ordförande och sekreterare för stämman
§ 3. Val av två justeringspersoner
§ 4. Fastställande av röstlängd
§ 5. Fråga om stämman är behörigt utlyst
§ 6. Godkännande av dagordning
§ 7. Redovisning av föreningens avveckling

- Redogörelse för genomförda avvecklingsåtgärder.
- Ekonomisk redovisning av transaktioner sedan föregående årsmöte.
- Bekräftelse på att kvarvarande medel har överförts till Leader Göta älv & Säveån, som övertagit ansvaret för medlens fortsatta förvaltning.

§ 8. Ansvarsfrihet för styrelsen

- Stämman beslutar om, efter att ha tagit del av ekonomisk redogörelse, huruvida styrelsen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen under perioden 20 maj 2026 fram till föreningens slutliga upplösning.

§ 9. Beslut om föreningens slutliga upplösning
Stämman beslutar om att bekräfta det tidigare beslutet om upplösning av Leader Längs Göta Älv och förklara föreningen slutligt upplöst.
§ 10. Uppdrag för att slutföra administrativa åtgärder

- Avregistrering av föreningen hos berörda myndigheter.
- Avslut av eventuella kvarvarande administrativa åtaganden.
- Arkivering av föreningens handlingar.

§ 11. Mötets avslutande

Utdrag av stadgar:

§ 15. Upplösning
Vid föreningens upplösning skall dess behållna tillgångar, efter att avtal mellan offentliga finansiärer fullföljts, fördelas i enlighet med av sista årsmötet beslutad fördelning.

Anmälan kansliet.leadergotaalv@gmail.com senast 16 november.
(LAG:s ledamöter har bjudits in via kalenderbokning, ni behöver inte maila ert deltagande).

Hjärtligt Välkommen!

Bengt Olsson, ordförande

Karolina Neary, Anne Franze-Jordanov och Annika Leander på kansliet

Bilaga: Röstlängd

LEADER
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och investeringsfonderna

Lokalt ledd utveckling
LEADER
LÄNGS GÖTA ÄLV

Medlemsregister – Röstlängd

1. Göteborg Stad
2. Ale kommun
3. Lilla Edets kommun
4. Trollhättans Stad
5. Vänersborgs kommun
6. Hela Sverige ska leva – Göteborgsregionen
7. Ivana Machackova
8. Helena Richardsson
9. Jenny Svärdsäter
10. Ronja Wigertz
11. Jan-Åke Bernsten
12. Richard Cander
13. Anette Pålsson
14. Isak Johansson
15. Ulrica Ramstedt
16. Bengt Olsson
17. Patrik Jatko
18. Sandra Påsse
19. Magnus Magnusson
20. Abdukadir Serar
21. Pernilla Hellberg
22. Annika Leander
23. Karolina Neary
24. Anne Franze-Jordanov
25. Claes Berglund
26. Sven Borei
27. Yvonne Carlsson
28. Stephanie Tamo

LEADER
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och investeringsfonderna

Protokoll 2026 Styrelsemöte nr 5

Protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för AB Alebyggen.

Tid	2026-09-03 8:30-12:00	
Plats	Alebyggen, Nödinge	
Närvarande ordinarie	Johansson Fredrik	(FJ) ordförande
	Marttila Christine	(CM) vice ordförande
	Sandow Kenneth	(KS) Tjänstgörande § 1-4
	Oskarsson Christina	(CO)
	Camp Kristina	(KC)
	Gustafsson Stefan	(SG) Tjänstgörande § 1-5
Närvarande ersättare	Nilsson Kajsa	(KN) Tjänstgörande § 5-10
	Samuelsson Monica	(MS) Tjänstgörande
	Tony Karlsson	(TK) Tjänstgörande § 6-10
	Bernsten Jan-Åke	(J-ÅB)
	Rydén David	(DR)
	Håkansson, Erika	(EH)
Frånvarande	Engstrand Mahlin	(ME)
	Johansson Ann-Sofie	(A-SJ)
Personalrepresentanter	Mattila Catarina, Unionen	(CaMa)
	Johansson Camilla, FAF	(CJ)
Närvarande förvaltning	Redlund Johan	(JR)
	Olsson Anette	(AO)

§ 657 Öppnande (1)

Sammanträdet öppnades av ordförande Fredrik Johansson

§ 658 Justering (2)

Till att justera dagens protokoll valdes Christine Marttila.

§ 659 Ekonomiska rapporter (3)

Lånestruktur presenterades.

Lånestruktur: Låneskulden 2026-07-31 är 1300 Mkr. Snitträntan för låneskulden efter nyupplåning är 2,7041 (Bilaga 1). Information om framtida räntehöjningar till styrelsen.

Redogörelse och genomgång av projektportföljen fram till 2026-07-31 (Bilaga 2-3). Projekt 1955 hade en prognostiserad budget om 4 mkr. Slutredovisning av projektet efterfrågas till nästa möte.

VD informerar att installation av solceller görs fortlöpande i alla lämpliga hus i ROT-renoveringen på Klöverstigen så länge som det ryms inom antagen etappbudget. Om så inte skulle vara fallet kommer de lyftas till enskilt beslut. Numera installeras mindre anläggningar per elcentral, än tidigare i projektet, för att minimera överskott som går tillbaka till elnätet.

Styrelsen tackade och beslutade att notera den ekonomiska rapporteringen.

§ 660 Fördjupad granskningsrapport – EY och lekmannarevisionen föredrar (4)

Lekmannarevisioner Wimar Sundéen och Villy Kölborg samt sakkunnigbiträden från EY besökte styrelsen för att redovisa slutsatser från den fördjupade granskningen genomförd av EY samt redogörelse av arbetsmetod, enkät och svarsfrekvens, stickprov mm.

Granskningen behandlade personalförmåner och ersättningar samt rutiner och lagefterlevnad gällande upphandlingar. Rapporten pekar på flera områden där bolaget behöver vidta åtgärder för att skapa bättre rutiner och processer. (Bilaga 4).

Styrelsen tackade för presentationen och noterade rapporteringen till protokollet.

FJ
CM

§ 661 Beslut - Åtgärdsplan fördjupad granskning (5)

Med utgångspunkt i den fördjupade granskningen har ledningen tagit fram en handlingsplan och ett flertal aktiviteter är igångsatta sedan i våren -26. VD redogjorde för framtagen åtgärdsplan som sänts ut inför mötet (Bilaga 5).

Handlingsplanen innehåller åtgärder för att stärka dokumentation vid direktupphandling samt utbildningsinsatser för personal för att minimera handhavandefel.

Upphandlingssamordning med kommunen är pågående och viss förlängning av avtalsrelationer krävs för att möjliggöra detta. Stegvis kommer fler upphandlingsdiscipliner att synkroniseras med kommunens upphandlingscykler.

Information till medarbetarna kommer ske under kommande personalmöten för att klargöra frågeställningar kopplade till personalenkäten samt rutin kring visselblåsning.

Bolaget skall återkoppla till lekmannarevisorerna med åtgärdsplan.

Styrelsen tackade för presentationen och beslutade att återremittera åtgärdsplanen med uppdraget att den skall förtydligas ytterligare.

§ 662 Koncept – Huset 2.0 (6)

Genomgång av konceptidé för Gemenskapens Hus på Klöverstigen (Bilaga 6).

Positivt gensvar i den arbetsprocess som förevarit med representanter för förvaltningar under våren. Resonemang kring hur förankringsarbetet med kommunen skall göras.

Styrelsen står bakom konceptidén och uppmanade VD att arbeta för att förverkliga den i samverkan med Ale kommun.

§ 663 VD-rapport (7)

Överlåtelse av fastigheten vid Rödjans väg skedde den 1/9-2026 utan avvikelse.

Bygglov för byggnation på Vallmovägen i Älvängen har lämnats in. Markanbud rejält högre mot tidigare bedömning. Påverkar hyressättningen. Byggnationen kan leda till ett nedskrivningsbehov. Den principiella synen på nedskrivning har lyfts i ägarsamråd.

Jurist anlitad för att utkräva ansvar av anlitat arkitekt i projekt Myternas väg, där bygglovet upphävdes pga felaktig dimensionering på projektet.

Individuell mätning och debitering (IMD) för varmvatten för nästan hela Södra Klöverstigen startar i höst, ca 330 lägenheter. Hyresgästen betalar för sitt eget förbrukade vatten. Storförbrukare kommer bli kontaktade. Önskvärt scenario att åtgärden leder till vattenbesparing. Alebyggen har högre förbrukning än det allmännyttiga snittet.

Stämning inledd av borgenär för före detta vårdcentralen i Bohus avseende obetalda hyror.

Projektet med kulvertbytet på Göteborgsvägen i Älvängen har slutligen kunnat startas efter avslutad överprövning av upphandlingen.

Styrelsen beslutade att notera rapporteringen

§ 664 Gemensam reflektion - Utvärdering av det egna arbetet– Styrelse och VD (8)

Enkätresultat sammanställt i Bilaga 7. Genomgående lägre resultat jämfört med den enkät som gjordes för två år sedan. Styrelsen reflekterade över styrelsearbetet och identifierade utvecklingsområden.

Styrelsen beslutade att notera rapporteringen

§ 665 Övriga frågor (9)

-

§ 666 Nästa möte (10)

Nästkommande möten

Styrelsemöte 2026

7/10	8:30 – 12:00
12/11	8:30 – 12:00
8/12	8:30 – 14:00

Styrelsen noterade kommande mötesdatum

Ordföranden tackade styrelsen för dagens möte.
Därefter avslutades mötet.

Nödinge, Ale dag som ovan:

Anette Olsson, Sekreterare

Justeras:

Fredrik Johansson, Ordförande

Christine Marttila, Justeringsman

Protokoll 2026 Styrelsemöte nr 6

Protokoll fört vid sammanträde med styrelsen för AB Alebyggen.

Tid	2026-10-07 8:30-12:00	
Plats	Alebyggen, Nödinge	
Närvarande ordinarie	Johansson Fredrik	(FJ) ordförande
	Marttila Christine	(CM) vice ordförande
	Sandow Kenneth	(KS)
	Oskarsson Christina	(CO)
	Engstrand Mahlin	(ME)
Närvarande ersättare	Nilsson Kajsa	(KN) Tjänstgörande tom §672
	Samuelsson Monica	(MS)
	Tony Karlsson	(TK) Tjänstgörande
	Bernsten Jan-Åke	(J-ÅB)
	Rydén David	(DR) Tjänstgörande from §673
	Håkansson, Erika	(EH)
Frånvarande	Camp Kristina	(KC)
	Gustafsson Stefan	(SG)
	Johansson Ann-Sofie	(A-SJ)
	Olsson Anette	(AO)
Personalrepresentanter	Mattila Catarina, Unionen	(CaMa)
	Johansson Camilla, FAF	(CJ)
Närvarande förvaltning	Redlund Johan	(JR)

AnF FJ

§ 667 Öppnande (1)

Sammanträdet öppnades av ordförande Fredrik Johansson. Fredrik meddelade att Christina Camp begärt entledigande.

§ 668 Justering (2)

Till att justera dagens protokoll valdes Christine Marttila.

§ 669 Ekonomiska rapporter (3)

Lånestruktur presenterades.

Lånestruktur: Låneskulden 2026-09-29 är 1300 Mkr. Snitträntan för låneskulden efter nyupplåning är 2,70 (Bilaga 1). Lägesbedömning delgavs styrelsen avseende inflationsrisker och förväntade räntehöjningar.

Redogörelse och genomgång av projektportföljen fram till 2026-08-31 (Bilaga 2-3). Slutredovisning av projekt 1955 som hade en budget om 4 mkr exkl moms. Projektet överskred budget med ca 200 tkr.

VD informerar om utfall tertial 2 (bilaga 4-5).

- Intäkter i paritet med budget.
- Inom reparationer (43-konton) överskrids budget, vilket kompenseras av underskridande av budget inom riskkostnader, vilket i huvudsak är försäkringskostnader.
- Planerat underhåll kommer att hanteras inom budgetram.
- Taxor och uppvärmning enligt budget, likväl som avskrivningar.
- Räntekostnader understiger budget likväl som personalkostnader.
- Resultat i enlighet med budget.
- Reavinst kommer tillkomma efter fastighetsförsäljning.

Styrelsen tackade och beslutade att notera den ekonomiska rapporteringen.

§ 670 Beslut – Åtgärdsplan fördjupad granskning (4)

VD föredrog åtgärdsplan (Bilaga 6) med förtydliganden sedan förra mötes synpunkter.

Styrelsen tackade för presentationen och beslutade följande:

1. **Styrelsen fastställer åtgärdsplanen**
2. **Styrelsen uppdrar åt VD att genomföra åtgärder i enlighet med åtgärdsplanen**

AM FJ

3. **Styrelsen uppdrar åt VD att på varje styrelsemöte återrapportera framdrift och eventuella avvikelser i relation till åtgärdsplanen**

§ 671 Beslut – Hyresyrkande 2027 (5)

VD föredrog kostnadsläge för 2027 utifrån inlett budgetarbete samt rapporterade hyresyrkanden och skiljedomar avseende hyror så långt i landet. Inga allmännyttiga yrkanden så långt.

VD gick igenom parametrar för hyresyrkande (Bilaga 7) utifrån trepartsöverenskommelsen.

Styrelsen diskuterade hyresgästintresset samt vad bolaget skäligen kan reducera yrkandebehov med utan att göra för stora avkall på bolagets skyldigheter avseende service och underhåll.

VD efterfrågade ett förhandlingsmandat för stundande förhandlingar.

[redacted]

(BESLUTSSATS FÖRETAGSSEKRETESS)

§ 672 Information – Nulägesanalys 2026 (6)

VD presenterade Nulägesanalys 2026 (Bilaga 8) som en utgångspunkt för årligt arbete med Allmännyttig plan.

Styrelsen noterade rapporteringen samt framförde att nulägesanalysen framgent kan vara explicitare avseende bolagets utmaningar.

§ 673 VD-rapport (7)

VD bilägger enkelt bildspel som stöd till VD-rapport (Bilaga 9)

- Hyresyrkanden 2027 - Lägesbild
- Samverkansavtal nyligen tecknat med SBN Service, Samhällsbyggnad och Ale Utveckling
- Samverkansavtal med SBN Socialtjänst – Vissa frågor kring skulder och skador i lägenheter lyfts för avgörande med stöd av presidier
- Gemenskapens hus – Förankringsarbete pågår
- Initiativärende Trygghet i Nödinge – Kort rapport
- Tvist med konsult i projekt möjlig. Stämning kommer kräva styrelsebeslut.
- Hyresnivåer i Älvängen- Genomgång av hyresnivåer på Gustavas plats och Ånggatan. Analys av projektförutsättningar och ingångsvärden i kalkylen på Vallmovägen.
- Information om pågående diskussion med Solör kring övertag av fjärrvärmecentraler
- Principiell syn på Allmännyttig plan 2027. Behov av större översyn av målarbetet under nästa mandatperiod med en vision bortom 2030.

Styrelsen beslutade att notera rapporteringen

§ 675 Övriga frågor (8) -

§ 676 Nästa möte (9) Nästkommande möten

Styrelsemöte 2026

12/11 8:30 – 12:00

8/12 8:30 – 14:00

Styrelsen noterade kommande mötesdatum

Ordföranden tackade styrelsen för dagens möte.
Därefter avslutades mötet.

Nödinge, Ale dag som ovan:

Johan Redlund, Sekreterare

Justeras:

Fredrik Johansson, Ordförande

Christine Marttila, Justeringsman

Protokoll från regionfullmäktige, 2026-10-20

§ 192

Sammanträdestider för regionfullmäktige återstoden av 2026 och för helåret 2027

Diarienummer RS 2026-02957

Beslut

1. Regionfullmäktige sammanträder den 3 november och 24 november 2026.
2. Regionfullmäktige sammanträder den 9 februari, 13 april, 11 maj, 21-22 juni, 28 september, 25-26 oktober och 30 november 2027.
3. Regionfullmäktiges sammanträden börjar kl. 09:30. Tvådagarssammanträde börjar kl. 09:30 dag 1 och kl. 09:00 dag 2.

Sammanfattning av ärendet

Avgående fullmäktige bestämmer tid för nyvalda fullmäktiges första möte. Nyvalda fullmäktige ska på sitt första sammanträde bestämma tid och plats för sina sammanträden resten av året. Senast i december ska fullmäktige bestämma sammanträdestider för nästa år.

För att underlätta planeringen beslutade regionfullmäktige preliminärt om sammanträdestider för hela 2026 den 16-17 juni 2025 § 133 och för helåret 2027 den 15-16 juni 2026, § 134.

För kännedom meddelas att bolagsdagen är planerad till den 16 mars 2027.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2026-10-09

Skickas till

- Kommunerna i Västra Götaland
- Nämnder, styrelser och bolag i Västra Götalandsregionen

Göteborgs Stad

västtrafik

Välkommen till ägardialog.

Syftet med ägardialogen är bland annat att gemensamt styra mot ambitionerna i ägardirektiv och aktieägaravtal samt aktivt medverka till en hållbar utveckling. För att uppnå detta bjuder ägarrådet in till dialog med fokus på de mest centrala frågorna ur verksamhetens och ägarnas perspektiv.

Som ordförande i Renova AB:s styrelse får du denna inbjudan till ägardialog som vi vill att du vidarebefordrar till hela styrelsen i Renova AB.

När: Den 8 december, klockan 13.00-14.15
Var: Ägardialogen äger rum på Centralhuset Konferens, Nils Ericsonplatsen 4

Om ni vid ägardialogen kommer visa presentationsbilder ska de vara Lena Lundblad (lena.lundblad@gshab.goteborg.se) tillhanda senast 10 dagar före ägardialogen. Bilderna kommer skickas till ägarrådet som en del av ägardialogens förberedelse.

Varmt välkomna!

Karin Pleijel, ledamot Göteborgs Stadshus AB

Axel Josefson, ledamot Göteborgs Stadshus AB

På uppdrag av ägarrådet för Renova AB

Dialogområden

Information och dialog önskas angående följande områden:

- Status i utredning av koldioxidinfångning CCUS (teknik, ekonomi, finansiering, mm)
- Renova AB:s ekonomiska situation – prognos framåt, affärs-/verksamhetsplan, utsikt respektive verksamhet
- Information angående aktuella lagstiftningsfrågor med eventuella konsekvenser för Renova-bolagen
- Scenarion för framtida kapacitetsbehov (frågeställning från förra årets dialog)
- Status fastighetsnära insamling, bemanningsfrågor mm

Minnesanteckningar förda vid ägarråd i Renova AB/Renova Miljö AB 29 oktober 2026 (Teamsmöte)

Närvarande

Dennis Ljunggren	Ale kommun
Henrik Fogelklou	Ale kommun
Karin Pleijel (ordf.)	Göteborgs Stadshus AB
Axel Josefson	Göteborgs Stadshus AB
Per Vorberg	Härryda kommun
Anders Holmensköld	Kungälvs kommun
Viktor Lundblad	Lerums kommun
Kristina Körnung	Mölndals Stad
Annika Åberg Darell	Stenungsunds kommun
Olof Lundberg	Stenungssunds kommun
Jan Utbult	Öckerö kommun
Marith Hesse	Partille kommun

Övriga närvarande

Mats Boogh, bolagsansvarig	Göteborgs Stadshus AB
Lena Lundblad, bolagsansvarig	Göteborgs Stadshus AB, sekr
Klas Forsberg, ordförande	Renova AB/Renova Miljö AB (punkt 4)
Anna Johansson, ekonomichef	Renova AB/Renova Miljö AB (punkt 4)
Kajsa Lager, affärsområdeschef	Renova AB/Renova Miljö AB (punkt 4)

Anmälda förhinder/ej närvarande

Patrik Linde	Härryda kommun
Jesper Eneroth	Kungälvs kommun
Martin Johansen	Tjörns kommun
Ludwig Andréasson	Tjörns kommun
Maria Brauer	Öckerö kommun
Marica Parling	Lerums kommun
Elin Andersson	Mölndals kommun
Thorbjörn Carlsson	Partille kommun

1. **Sammanträdets öppnande**
   Karin Pleijel hälsar deltagarna välkomna och öppnar mötet.

2. **Godkännande av dagordningen**
   Utsänd dagordning godkänns.

3. **Godkännande av minnesanteckningar från möte 2026-02-19**
   Utsända minnesanteckningar från rubricerat möte godkänns.

4. **Ägarsamråd angående förslag från Renova om att lämna koncernbidrag från dotterbolaget Renova Miljö AB till moderbolaget Renova AB**
   Styrelsen i Renova har till dagens möte önskat att det genomförs ett ägarsamråd om bolagets beslut om att hemställa om ägarnas principiella ställningstagande till att disponera vinstmedel i form av koncernbidrag från Renova Miljö AB till moderbolaget Renova AB.

   Under samrådet informerar styrelseordförande Klas Forsberg och ekonomichef Anna Johansson om att det primära syftet med att lämna koncernbidrag är att ha möjlighet att parera för kommande kostnadshöjningar och för att kunna jämna ut fluktuationer i självkostnaden. Ett sekundärt syfte beskrivs kunna vara att nyttiggöra de vinster som uppstår i dotterbolaget för ägarna till investering eller utveckling. Koncernbidrag förutsätts vidare endast lämnas i den omfattning som är förenlig med Renova Miljö AB:s långsiktiga finansiella stabilitet. De rättsliga förutsättningarna för lämnande av koncernbidrag enligt ärendet har utretts.

   Ägarrådet mottar informationen.

5. **Sammanfattning delårsrapport augusti 2026**
   Mats Boogh sammanfattar delårsrapporten för Renovabolagen.

   I sin rapport lyfter bolaget bland annat legala förändringar i form av Lagen om offentlig säljverksamhet (LOS) och en nyligen utfärdad dom i EU-domstolen och att dessa kan få stor påverkan på verksamheten. Vikten av att konsekvenserna av dessa legala förändringar utreds och synliggörs lyfts i den efterföljande diskussionen. Det konstateras att inom Stadshus-koncernen har respektive bolag i uppdrag att själva göra en bedömning av verksamheten ur ett LOS-perspektiv och att det är viktigt att även Renova gör en sådan bedömning. När det gäller eventuell påverkan på verksamheten av domen i EU-domstolen ombeds bolaget lyfta detta i samband med ägardialogen den 8 december.

   Den kompletta delårsrapporten finns åtkomlig i separat mapp.

6. **Rapport gällande scenarion för förbränningsvolymer som underlag inför ägardialog 8 december**
   Efter ägardialogen med bolaget i december 2025 ombads Renova genomföra en fördjupad analys av scenarion för avfallsvolymer, framtida förbränningskapacitet och konsekvenser vid lika vägval. Ägarrådet önskade en skriftlig information från styrelsen i Renova AB/Renova Miljö AB inför ägardialogen 2026. Bolaget inkommit med en skriftlig rapport.

Mats Boogh sammanfattar kort bolagets rapport.

7. Förslag till dialogområden ägardialog 8 december

Mats Boogh redovisar förslag till dialogområden enligt bilaga:

1. Status i utredning av koldioxidinfångning CCUS
2. Renovas ekonomiska situation
3. Information angående aktuella lagstiftningsfrågor med ev konsekvenser för Renovabolagen
4. Scenarion för framtida kapacitetsbehov (frågeställning från förra årets dialog)

Det konstateras att det under punkt 3 i agendan till ägardialogen finns utrymme för bolaget att lämna mer information om konsekvenserna av den dom i EU-domstolen som diskuterats ovan.

Dialogområdena fastställs.

8. Fråga gällande ägarrådets roll som valberedning mm

Mats Boogh redogör för ägarrådets beslut om hantering av sin roll som valberedning i samband med valet 2022. Beslutet då innebar att varje ägare utsåg den/de representant(-er) i enlighet med vad som framgår av bolagsordningarna utan något föregående, samlat valberedningsarbete. Ägarrådet fick i efterhand information om styrelsernas sammansättning och kunde då kommentera eller ge synpunkter på hur styrelser sammansatts.

Ägarrådet diskuterar frågan och enas om att tillämpa samma hanteringsordning efter höstens val. På ägarrådets möte i februari 2027 lämnas en samlad information om styrelsernas sammansättning. Respektive delägarkommun behöver därför meddela Lena Lundblad (lena.lundblad@gshab.goteborg.se) senast den 15 januari vilka personer som utses. På ägarrådets möte i februari 2027 hanteras även inträdesordningen för de styrelseledamöter som är ersättare.

9. Kommande mötestider och förslag mötestider 2027

Kommande möte:
Tisdag 8 december kl 13.00-16.30 (fysiskt möte som också inkluderar ägardialog)
Mötet äger rum på Centralhuset konferens, Nils Ericsonsplatsen 4

Förslag på mötestider för 2027:
Torsdag 18 februari kl 9.00-11.00 (Teamsmöte)
Torsdag 27 maj kl 9.00-11.00 (Teamsmöte)
Torsdag 28 oktober kl 9.00-11.00 (Teamsmöte
Torsdag 9 december kl 9.00-13.00 (Fysiskt möte)

Mötestiderna för 2027 fastställs.

10. Övriga frågor

Per Vorberg, Härryda kommun, informerar om att Härryda har inlett en process med en översyn av kommunens bolagsstruktur inom avfallsområdet och att detta även aktualiserar frågan om en översyn av aktieägaravtalet.

Lena Lundblad får i uppdrag att undersöka med Renova om det pausade arbetet med en översyn av aktieägaravtalet kan återupptas och återkommer i frågan på ägarrådets möte i februari 2027.

11. Mötets avslutande

Karin Pleijel förklarar mötet avslutat.

Enligt uppdrag
Lena Lundblad

Minnesanteckningar förda vid ägarråd i Grefab 29 oktober 2026 (Teamsmöte)

Närvarande

Dennis Ljunggren	Ale kommun
Henrik Fogelklou	Ale kommun
Karin Pleijel (ordf.)	Göteborgs Stadshus AB
Axel Josefson	Göteborgs Stadshus
Kristina Körnung	Mölndals Stad
Marith Hesse	Partille kommun

Övriga närvarande

Mats Boogh, bolagsansvarig	Göteborgs Stadshus AB,
Lena Lundblad, bolagsansvarig	Göteborgs Stadshus AB, sekr

Anmälda förhinder/ej närvarande

Elin Andersson	Mölndals Stad
Torbjörn Carlsson	Partille

1. **Sammanträdets öppnande**
   Karin Pleijel hälsar deltagarna välkomna och öppnar mötet.

2. **Godkännande av dagordningen**
   Utsänd dagordning godkänns.

3. **Godkännande av minnesanteckningar från möte 2026-06-05**
   Utsända minnesanteckningar från rubricerat möte godkänns.

   Minnesanteckningarnas sammanfattning av vad som gäller juridiskt i samband med att ett uppdrag ges till ett bolag och vad som krävs för att ett bolag ska bli bundet av ett uppdrag diskuteras och ägarkommunerna konstaterar att man har en enig bild av vad som gäller. Karin Pleijel konstaterar att de uppdrag som Göteborgs Stad ensidigt tidigare gett Grefab kunde ha formulerats annorlunda och att Göteborgs Stad kommer att hantera eventuella uppdrag annorlunda framöver.

4. **Sammanfattning delårsrapport augusti 2026**
   Mats Boogh sammanfattar delårsrapporten för Grefab.

Den kompletta delårsrapporten finns åtkomlig i separat mapp.

5. Förslag dialogområden ägardialog 8 december

Mats Boogh redovisar förslag till dialogområden enligt bilaga:

- Hur arbetar Grefab med effektiviseringsåtgärder – vilka åtgärder bedöms som viktigast i syfte att effektivisera och hålla nere prisökningar?
- Vilka åtgärder vidtas i syfte att motverka negativa trender avseende beläggningsgrad för båtplatser i sjön och för uppställning?
- Information/dialog om uppdrag från kommunfullmäktige i Göteborg
    - Differentierade båtplatsavgifter
    - Ställplatser husbilar
    - Åtgärder för ökad hållbarhet
- Vilken analys gör bolaget av personalsituation – utveckling antal anställda, administrativ bemanning, kritiska kompetenser, särskilda händelser, utveckling NMI m m?

Dialogområdena fastställs.

6. Kommande mötestider och förslag mötestider 2027

Kommande möte:
Tisdag 8 december kl 13.00-16.30 (fysiskt möte som också inkluderar ägardialog)
Mötet äger rum på Centralhuset konferens, Nils Ericsonsplatsen 4

Förslag på mötestider för 2027:
Torsdag 18 februari kl 9.00-11.00 (Teamsmöte)
Torsdag 27 maj kl 9.00-11.00 (Teamsmöte)
Torsdag 28 oktober kl 9.00-11.00 (Teamsmöte
Torsdag 9 december kl 9.00-13.00 (Fysiskt möte)

Mötestiderna för 2027 fastställs.

7. Övriga frågor

–

8. Mötets avslutande

Karin Pleijel förklarar mötet avslutat.

Enligt uppdrag
Lena Lundblad

Plats och tid	Mimers Hus, Kungälv 2026-11-04, kl 14:00-17:00
Närvarande ledamöter	Peter Harrysson (M) ordförande Glenn Linhem (L) *deltog via Teams* Gunnar Skaven (S) *deltog delvis via Teams*
Närvarande ersättare	Monica Samuelsson (S) Thomas Loong (L) Lennart Borgvall (KD)
Frånvarande	Erik Liljeberg (M) Kathrine Månsson (S)
Övriga deltagande	Christian Weberberger, tf förbundschef/ räddningschef David Henningberg, BORF Anette Fredriksson, ekonom Kungälvs kommun/BORF *(t.o.m. § 70)* Ida Haglund Friberg, chef förebyggande *(via Teams § 72)* Maria Berger, sekreterare
Närvarande personalföreträdare	Carl Björkell, Kommunal *(deltog via Teams)* Fredrik Olsson BRF *(deltog via Teams)* Anders Eriksson, Vision
Frånvarande personalföreträdare	- *Ledarna*
Utses att justera	Glenn Linhem, (L)
Justeringens plats och tid	Kungälv, digital signatur 2026-11-12

Underskrifter

Sekreterare
Maria Berger
Maria Berger (Nov 12, 2026 15:44:27 GMT+1)

Ordförande
Peter Harrysson (Nov 11, 2026 18:53:21 GMT+1)
Peter Harrysson (M)

Justerande
Glenn Linhem (Nov 13, 2026 16:56:37 GMT+1)
Glenn Linhem (L)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Direktionen för Bohus Räddningstjänstförbund
Sammanträdesdatum	2026-11-04
Datum för anslags uppsättande	2026-11-12
Datum för anslags nedtagande	2026-12-02
Förvaringsplats för protokollet	Kungälvs stadshus
Underskrift	Maria Berger Maria Berger (Nov 12, 2026 15:44:27 GMT+1) Maria Berger *Sekreterare*

Innehåll

§ 65/2026 Upprop 4
§ 66/2026 Val av justerare 5
§ 67/2026 Tillkommande och utgående ärenden 6
§ 68/2026 Eventuell anmälan om jäv 7
§ 69/2026 Medlemssamråd återkoppling 8
§ 70/2026 Budget 2027 med flerårsplan 9
§ 71/2026 Prioriteringplan 2026–2027 10
§ 72/2026 Riktlinjer kring tillsynsintervall och tillståndsfrister 11
§ 73/2026 Mötesmatta 2027 12
§ 74/2026 Räddningschef/förbundschef informerar 13
§ 75/2026 Redovisning av delegationsbeslut 14
§ 76/2026 Övriga frågor 15
§ 77/2026 Nästa sammanträde 16
§ 78/2026 Tillsättning tjänst ny förbundschef 17
§ 79/2026 Avslutande av mötet 18

§ 65/2026 Upprop

Frånvarande ledamöter, ersättare och förtroendevalda representanter enligt följande:

Frånvarande ledamöter

- Gunnar Skaven deltar delvis på distans men ersätts av Monica Samuelsson. Lennart Borgvall ersätter Erik Liljeberg.

Frånvarande ersättare

- Kathrine Månsson

Frånvarande personalföreträdare

-

___

§ 66/2026 Val av justerare

Glenn Linhem föreslås justera sammanträdets protokoll.
Protokollet justeras digitalt senast 2026-11-12.

Beslut

Glenn Linhem utses att jämte ordföranden justera sammanträdets protokoll.

___

§ 67/2026 Tillkommande och utgående ärenden

Inga ärenden.

Beslut

Föredragningslistan fastställs och informationen noteras till protokollet.

§ 68/2026 Eventuell anmälan om jäv

Ingen anmälan om jäv.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

§ 69/2026 Medlemssamråd återkoppling

Under medlemssamrådet med ägarkommunerna Ale och Kungälv togs bland annat följande punkter upp till diskussion:

Stödtjänster, budget 2027, tillsättnings av ny förbundschef, genomgång av prioriteringplan för BORF, räddningsstation Ale.

Beslut
Informationen antecknas till protokollet.

—

§ 70/2026 Budget 2027 med flerårsplan

Anette Fredriksson går igenom budgetförslaget inför 2027, vilket också finns bifogat till protokollet.

Budget enligt ram för 2027 är 106 739 tkr.

___

Investeringsplan 2027–2031 visas och det finns högre behov då BORF finns kvar i egen regi.

___

Yrkande
Ordförande yrkar att direktionen beslutar att fastställa BORF:s budgetförslag 2027.

Beslutsgång
Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att direktionen beslutar detsamma.

Beslut
Direktionen beslutar att fastställa budget 2027 och informationen antecknas till protokollet

§ 71/2026 Prioriteringplan 2026–2027

Genomgång av prioriteringar gällande verksamhetsområden, dokumentation och bemanning för BORF inför 2027 och framåt. Listan visar tydligt ambitionen för direktion och verksamheten som båda identifierat vägen framåt för att klara av uppdraget och utvecklas.
Prioriteringslistan kommer redovisas för personalen under kommande APT.

Förslag till beslut
Att prioriteringsplanen fastställs och kan redovisas vidare.

Beslut

Direktionen beslutar enligt förslag och informationen antecknas till protokollet.

___

§ 72/2026 Riktlinjer kring tillsynsintervall och tillståndsfrister

Ida Haglund Friberg deltar och redogör för framarbetade riktlinjer gällande tillsynsintervaller och olika tillståndsfrister.

Intervaller för tillsyn enligt LSO och olika bedömningsfaktorer redovisas. Dessa är satta till 2–6 år beroende på verksamhet och byggnadstekniskt brandskydd.

Förslag till beslut
Att utskickade och redovisade riktlinjer fastställs.

Beslut

Direktionen beslutar enligt förslag och informationen antecknas till protokollet.

§ 73/2026 Mötesmatta 2027

En mötesmatta för 2027 gällande både direktionsmöten och medlemssamråd är framtagen och kallelser kommer skickas ut.

Beslut
Informationen antecknas till protokollet.

§ 74/2026 Räddningschef/förbundschef informerar

Christan Weberberger och David Henningberg redogör följande:

- Lägesbild rån MCF och Länsstyrelsen
- Lokalanpassningar – Kungälvs brandstation
- Förebyggandeenheten
- Julbord
- Miljöenheten – BORF har genomfört sin del och skickat in.

Beslut

Informationen antecknas till protokollet.

___

§ 75/2026 Redovisning av delegationsbeslut

Redovisning av tre delegationsbeslut som genomförts under perioden.

Beslut

Informationen noteras till protokollet.

§ 76/2026 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Beslut

Noteras till protokollet.

§ 77/2026 Nästa sammanträde

Ändrad tid och plats för nästa direktionsmöte, flyttas från den 9 december till den 4 december och kallelsen uppdateras.

Beslut

Informationen noteras till protokollet.

§ 78/2026 Tillsättning tjänst ny förbundschef

Beslut om tillsättning av tjänsten fattades i enlighet med det utskickade förslaget till anställningsavtal. Inga invändningar inkom mot förslaget och överenskommelse har träffats avseende tillsättning av tjänsten som Förbundschef.
Christian Weberberger kommer verka som Förbundschef tillika räddningschef i BORF.

Beslut

Direktionen ger Peter Harrysson mandat för signatur och eventuell justering av anställningsdatum.
Beslut om tillsättning av tjänst antecknas till protokollet.

§ 79/2026 Avslutande av mötet

Peter Harrysson tackar alla deltagare på dagens direktionssammanträde och avslutar mötet.

Beslut

Antecknas till protokollet.

Protokoll direktionssammanträde 20261104

Final Audit Report 2026-11-13

Created:	2026-11-11
By:	Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAiybEXxm1KG_2J12i8nTLyawxeg_KLxgV

History

Document created by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-11-11 - 4:31:59 PM GMT

Document emailed to Peter Harrysson (peter@phcab.se) for signature
2026-11-11 - 4:32:04 PM GMT

Document emailed to Glenn Linhem (glenn.linhem@kungalv.se) for signature
2026-11-11 - 4:32:04 PM GMT

Document emailed to Maria Berger (maria.berger@borf.se) for signature
2026-11-11 - 4:32:04 PM GMT

Email viewed by Glenn Linhem (glenn.linhem@kungalv.se)
2026-11-11 - 4:32:22 PM GMT

Email viewed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
2026-11-11 - 5:52:08 PM GMT

Document e-signed by Peter Harrysson (peter@phcab.se)
Signature Date: 2026-11-11 - 5:53:21 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: MOBILE_DRAW

Email viewed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
2026-11-12 - 2:43:57 PM GMT

Document e-signed by Maria Berger (maria.berger@borf.se)
Signature Date: 2026-11-12 - 2:44:27 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Document e-signed by Glenn Linhem (glenn.linhem@kungalv.se)
Signature Date: 2026-11-13 - 3:56:37 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: MOBILE_DRAW

Agreement completed.
2026-11-13 - 3:56:37 PM GMT

Adobe Acrobat Sign

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Samhället, kl. 08.30 – 14.05, mötet ajournerades: 10.35-10.45, 12.00-13.00, 13.30-14.00
Beslutande	Lena Camp (SD), ordförande Anette Håkansson (S), 1:e vice ordförande Kristina Fogelklou (M), 2:e vice ordförande Renée Palmnäs (FiA) Johan Bankel (M) §§ 126-130, 133-137, 140-149 Jari Tolkki (SD) Yvonne Andersson (V) Lina Bodestad (C)
Tjänstgörande ersättare	Carina Ackerfors (S) tjänstgör för Lena Orstadius (S) Anna-Lena Norberg (SD) tjänstgör för Johan Bankel (M) §§ 131-132, 138-139
Närvarande ersättare	Anna-Lena Norberg (SD) §§ 126-130, 133-137, 140-149 Tage Lindström (KD) §§ 126-130, 133-137, 140-149 Johan Signell (S) Anitha Kristiansson (C)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Anette Håkansson
Justeringsdag	2026-10-21
Paragrafer	126–149
Underskrifter	
Sekreterare	Ebba Lundmark
Ordförande	Lena Camp
Justerande	Anette Håkansson

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

Övriga närvarande

Åsa Ericson, förvaltningschef
Ulrika Elmqvist, verksamhetschef §§ 128, 130, 133
Linda Hoffberg, verksamhetschef §§ 128, 130, 133
Sofia Grebner, verksamhetschef §§ 128, 130, 134
Bente Larsson, verksamhetschef §§ 128, 130
Kalle Påsse Sundvall, administrativ chef
Eva Henrysson, enhetschef § 128
Maggan Melander, verksamhetsutvecklare § 130
Johanna Jonsson, verksamhetsutvecklare § 130, 133
Jenny Hagman, verksamhetsutvecklare § 130
Atbin Vali Ababaf, controller § 130
Boris Gorgijevski, controller § 130
Lina Nelin, utredare §§ 131, 132
Erik Höglund, utvecklingsledare § 128
Pia Kjeldsen, rektor § 128
Malin Adeteg, specialpedagog § 128
Maria Gustafsson Ottemo, specialpedagog § 128
Johan Redlund, VD Alebyggen § 129
Kristina Olsson, personalföreträdare
Ebba Lundmark, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Utbildningsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-14**
Tillkännages från och med	**2026-10-22**
Tillkännages till och med	**2026-11-12**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

Innehållsförteckning

§ 126	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 127	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 128	Pedagogiska bokslut utbildningsförvaltningen 2026	2026/263	
§ 129	Information Gemenskapens Hus	2026/335	
§ 130	Information - Delårsrapport 2 2026 - Utbildningsnämnden	2026/188	
§ 131	Information - Förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling	2026/218	
§ 132	Information - Uppföljning av föreläggande för tillsyn av fristående förskolor 2025	2024/406	
§ 133	Information - Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero	2026/132	
§ 134	Information - Ansökan distansundervisning Älvgymnasiet	2026/287	
§ 135	Information - Utbildningsnämndens sammanträdestider 2027	2026/320	
§ 136	Information - Utbildningsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027	2026/336	
§ 137	Delårsrapport 2 2026 - Utbildningsnämnden	2026/188	
§ 138	Förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling	2026/218	
§ 139	Uppföljning av föreläggande för tillsyn av fristående förskolor 2025	2024/406	
§ 140	Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero	2026/132	
§ 141	Ansökan distansundervisning Älvgymnasiet	2026/287	

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

§ 142	Samverkansavtal om yrkesutbildningar för vuxna i Göteborgsregionen för avtalsperiod 2027-2030	2026/25	
§ 143	Samverkansavtal för anpassad gymnasieskola i Göteborgsregionen 2027/2028–2030/2031	2026/26	
§ 144	Samverkansavtal för gymnasieskola i Göteborgsregionen 2027/2028–2030/2031	2026/27	
§ 145	Utbildningsnämndens sammanträdestider 2027	2026/320	
§ 146	Utbildningsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027	2026/336	
§ 147	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	
§ 148	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 149	Redovisning av underrättelser, beslut och domar	2026/7	

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 126

UBN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Utbildningsnämnden fastställer föredragningslistan med följande ändring:

- Övriga frågor och information från förvaltningen utgår från dagordningen

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till utbildningsnämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Yrkande

Ordförande Lena Camp (SD) yrkar att ärendet övriga frågor och information från förvaltningen utgår från dagordningen.

Beslutsgång

Ordförande Lena Camp (SD) ställer proposition på sitt yrkande och finner att utbildningsnämnden beslutar detsamma.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 127

UBN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Lena Camp (SD) påminner utbildningsnämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv.

Under dagens sammanträde anmäler Johan Bankel (M) och Tage Lindström (KD) jäv i ärendena § 138 Förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling samt § 139 Uppföljning av föreläggande för tillsyn av fristående förskolor 2025.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 128

UBN 2026/263

Pedagogiska bokslut utbildningsförvaltningen 2026

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

De pedagogiska boksluten är utbildningsförvaltningens kvalitetsrapporter och sammanfattning av föregående läsårs systematiska kvalitetsarbete. Alla skolenheter har sammanfattat sitt kvalitetsarbete i pedagogiska bokslut. Denna rapport är på huvudmannanivå, analyser och slutsatser bygger på enheternas rapporter och analyser på huvudmannanivå av läsårets resultat 2025/26.

Boksluten per skolform bifogas i sin helhet.

De pedagogiska boksluten är uppdelade i följande verksamheter:

- Förskola
- Grundskola, förskoleklass och fritidshem
- Anpassad grundskola
- Gymnasium
- Kommunal vuxenutbildning

Huvudmannen har använt Skolverkets nationella kvalitetssystem med delmål och framgångsfaktorer som också är underlag för Skolverkets kvalitetsdialoger med huvudmän.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-21
- Pedagogiskt bokslut, förskola, läsår 2025/26
- Pedagogiskt bokslut, grundskola, förskoleklass och fritidshem, läsår 2025/26
- Pedagogiskt bokslut, anpassad grundskola, läsår 2025/26
- Pedagogiskt bokslut, gymnasium, läsår 2025/26
- Pedagogiskt bokslut, kommunal vuxenutbildning, läsår 2025/26

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 129

UBN 2026/335

Information Gemenskapens Hus

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Johan Redlund, VD Alebyggen informerar gällande Gemenskapens Hus om följande:

- Allmän nytta på Klöverstigen
- Hållbarhet
- Gemenskapens Hus – vision
- Prioriterade aktiviteter
- Organisation
- Vem gör vad?

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 130

UBN 2026/188

Information - Delårsrapport 2 2026 - Utbildningsnämnden

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Ericson, Ulrika Elmqvist, Linda Hoffberg, Sofia Grebner, Bente Larsson Maggan Melander, Johanna Jonsson, Jenny Hagman, Atbin Vali Ababaf och Boris Gorgijevski föredrar gällande utbildningsnämnden delårsrapport 2 2026 om följande:

- Ekonomi
- Barn- och elevantalet minskar
- Personal
- Ett tryggare Ale
- Fokus på kundnytta
- En effektivare organisation
- Mål
- Uppdrag

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 131

UBN 2026/218

Information - Förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Jäv

Johan Bankel (M) och Tage Lindström (KD) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Lina Nelin, utredare föredrar gällande förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling om följande:

- Bakgrund till ärendet
- Vad kommunen prövar
- Anmälningsskyldighet
- Varför kraven på insikt inte bedöms uppfyllt

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 132

UBN 2024/406

Information - Uppföljning av föreläggande för tillsyn av fristående förskolor 2025

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Jäv

Johan Bankel (M) och Tage Lindström (KD) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Lina Nelin, utredare föredrar gällande uppföljning av föreliggande för tillsyn av fristående förskolor 2025 om följande:

- Inkommen redovisning
- Komplettering
- Kraven uppfylls
- Uppföljning

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 133

UBN 2026/132

Information – Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero

Beslut

Utbildningsnämnden noterar information.

Sammanfattning

Åsa Ericson, Ulrika Elmqvist, Linda Hoffberg och Johanna Jonsson föredrar gällande redogörelse av uppdrag om trygghet och studiero inom följande:

- Uppdraget
- Pågående arbete med trygghet och studiero
- Lagändringar avseende trygghet och studiero
- Nya eller ökade behov för att möta de nya lagkraven
- Förslag på ytterligare åtgärder för att öka trygghet och studiero
- Identifierade otrygga områden
- Föreslagna åtgärder som inte kan hanteras inom ram

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 134

UBN 2026/287

Information - Ansökan distansundervisning Älvgymnasiet

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sofia Grebner, verksamhetschef föredrar gällande ansökan distansundervisning Älvgymnasiet om följande:

- Varför distansundervisning som särskilt stöd
- Förutsättningar för ansökan
- Vad innebär möjligheten att göra en ansökan om distansundervisning som särskilt stöd?

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 135

UBN 2026/320

Information – Utbildningsnämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden diskuterar sammanträdestiderna för 2027.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 136

UBN 2026/336

Information – Utbildningsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden diskuterar utbildningsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider för 2027.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 137

UBN 2026/188

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 138

UBN 2026/218

Förändring av ägar- och ledningskretsen för kyrkorådet i Nödinge församling

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att förelägga huvudmannen att omgående vidta åtgärder för att säkerställa att kraven om insikt uppfylls.

Utbildningsnämnden beslutar att föreläggandet ska vara åtgärdat och redovisat till nämnden senast 14 december 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Johan Bankel (M) och Tage Lindström (KD) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Nödinge församling har inkommit med en anmälan om förändringar i kyrkorådets sammansättning. Förändringen innebär att kyrkorådet nu består av 19 medlemmar i stället för tidigare 17. Antalet ledamöter är fortsatt elva, inklusive kyrkoherden, medan antalet suppleanter har utökats från sex till åtta. Tre ledamöter och tre suppleanter har lämnat sina uppdrag, och åtta nya personer har valts in i kyrkorådet.

Med anledning av anmälan har förvaltningen utfört en prövning enligt 2 kap. 5 § skollagen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-18

Beslutet skickas till

Nödinge församlings kyrkoråd – Ordförande samt Kyrkoherde

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 139

UBN 2024/406

Uppföljning av föreläggande för tillsyn av fristående förskolor 2025

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna och avsluta den regelbundna tillsynen 2025 av huvudmannen Nödinge församling, som driver Paradisets och Noas Arks förskolor.

Utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att följa upp det systematiska kvalitetsarbetet genom att begära in dokumentation av det genomförda systematiska kvalitetsarbetet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Jäv

Johan Bankel (M) och Tage Lindström (KD) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

Huvudmannen Nödinge församling, förelades att senast den 1 april 2026 inkomma med en redovisning av hur de beslutade åtgärderna hade genomförts och implementerats i verksamheten. Redovisning inkom den 30 mars 2026. Därefter gavs huvudmannen möjlighet att inkomma med kompletterande handlingar senast den 28 augusti 2026.

De kompletterande handlingarna inkom den 20 augusti 2026 och innehåller en redogörelse för hur det systematiska kvalitetsarbetet ska planeras, genomföras och följas upp på huvudmannanivå. Av handlingarna framgår även ansvarsfördelning, rutiner och processer för kvalitetsarbetet samt att styrelsen ska genomgå utbildningsinsatser för att stärka sin kompetens avseende systematiskt kvalitetsarbete och huvudmannens ansvar enligt gällande bestämmelser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-18
- Bedömning av komplettering gällande föreläggande av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete - Nödinge församling 2026-03-30

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Beslutet skickas till

Nödinge församlings kyrkoråd – Ordförande samt Kyrkoherde.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 140

UBN 2026/132

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 141

UBN 2026/287

Ansökan distansundervisning Älvgymnasiet

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att ansöka om distansundervisning för Älvgymnasiet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ale kommun ansöker genom Älvgymnasiet om godkännande att bedriva distansundervisning som särskilt stöd för elever i gymnasieskolan som på grund av dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik inte kan delta i ordinarie undervisning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-25
- Ansökan om att få bedriva distansundervisning som särskilt stöd på Älvgymnasiet, Ale kommun

Beslutet skickas till

Rektor Älvgymnasiet

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 142

UBN 2026/25

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 143

UBN 2026/26

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 144

UBN 2026/27

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 145

UBN 2026/320

Utbildningsnämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att under 2027 sammanträda följande datum och tider:

Onsdag 27 januari	kl. 08.30
Onsdag 24 februari	kl. 08.30
Onsdag 31 mars	kl. 08.30
Onsdag 12 maj	kl. 08.30
Onsdag 16 juni	kl. 08.30
Onsdag 22 september	kl. 08.30
Onsdag 20 oktober	kl. 08.30
Onsdag 17 november	kl. 08.30
Onsdag 15 december	kl. 08.30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till onsdagar 08.30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-28

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Beslutet skickas till

Utbildningsnämndens ledamöter och ersättare

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 146

UBN 2026/336

Utbildningsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att utbildningsnämndens arbetsutskott under 2027 sammanträder följande datum och tider:

Onsdag 20 januari	kl. 08.30
Onsdag 17 februari	kl. 08.30
Onsdag 24 mars	kl. 08.30
Onsdag 5 maj	kl. 08.30
Onsdag 9 juni	kl. 08.30
Onsdag 15 september	kl. 08.30
Onsdag 13 oktober	kl. 08.30
Onsdag 10 november	kl. 08.30
Onsdag 8 december	kl. 08.30

Utbildningsnämnden beslutar att delegera till utbildningsnämndens arbetsutskott, att vid behov, besluta om ändring av sina sammanträdestider under 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Förvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna samt utskottens sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till onsdagar kl. 08.30 med undantag för helgdagar.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-08

Beslutet skickas till

Kommunikation
Kansliet

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 147

UBN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Ärendet utgår.

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 148

UBN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna redovisning av delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har överlåtit sin beslutande rätt i enlighet med utbildningsnämnden delegationsordning.

Följande listor presenteras:

- Delegeringsbeslut Skolansökningar 260601-260930
- Delegeringsbeslutslista anmält till utbildningsnämndens sammanträde 2026-10-14

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 149

UBN 2026/7

Redovisning av underrättelser, beslut och domar

Beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde redovisas följande underrättelser:

- Uppföljande granskning av särskilt stöd och fördjupad kvalitet i anpassad grundskola
- Följebrev - Revisionsrapport – Uppföljande granskning av särskilt stöd och fördjupad granskning av kvalitet i anpassad grundskola

Signature reference: 21778d48-6375-4631-99b8-d10be49f73bb

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Storslagenheten, kl. 08.30 – 14.50, mötet ajournerades: 10.25-10.35, 12.20-13.20, 13.55-14.05, 14.15-14.20
Beslutande	Eddie Glans (M), ordförande Johan Nordin (S), 1:e vice ordförande Fredrik Johansson (M), 2:e vice ordförande Björn Eliasson (SD) Marie Olsson (V) Roy Jansson (SD) Dan Sandros (C) Lennart Borgvall (KD)
Tjänstgörande ersättare	Seppo Tallheden (S) tjänstgör för Paula Örn (S)
Närvarande ersättare	Jimmy Sandberg (M) §§ 229-256, 258-262 Ingrid Inhammar (S) Börje Ohlsson (KD) Leilf Falkenström (S) Ronny Eriksson (FiA) Lina Hammarstrand (C)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johan Nordin
Justeringsdag	2026-10-28
Paragrafer	229–262
Underskrifter	
Sekreterare	Ebba Lundmark
Ordförande	Eddie Glans
Justerande	Johan Nordin

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

Övriga närvarande

Staffan Lekenstam, förvaltningschef
Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet
Jesper Normén, verksamhetschef
Sofie Tauson, controller § 233
Göran Sewring, samhällsplanerare §§ 234, 235
Viktor Ljungkvist, VA-ingenjör § 236
Laila Ekman, enhetschef miljö § 237
Hampus Segerud, enhetschef plan § 238, 239, 240
Jenny Friman, utvecklingsledare §§ 242, 243
Jenny Ronnebro, enhetschef stöd- och utvecklingsstaben § 242
Linda Lundgren, mark- och exploateringsingenjör § 240
Lars Carlsson, planarkitekt § 240
Sophi Westerholm Viehmann, administratör § 241
Andreas Antelid, kultursamordnare § 241
Rosie-Marie Lemoine, enhetschef § 236
Amra Taneroglu, nämndsekreterare
Ebba Lundmark, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Samhällsbyggnadsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-21**
Tillkännages från och med	**2026-10-29**
Tillkännages till och med	**2026-11-19**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

Innehållsförteckning

§ 229	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 230	Medgivande av närvarorätt	2026/3	
§ 231	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 232	Ordförande och förvaltningschef informerar	2026/10	
§ 233	Information om delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden	2026/174	
§ 234	Information om busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet	2026/515	
§ 235	Information om aleförslag - Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år	2026/242	
§ 236	Information om skönningared - Beslut om verksamhetsområde	2026/189	
§ 237	Information om remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten	2026/327	
§ 238	Information om lokalisering av ny stjärnlekplats	2026/236	
§ 239	Information om Skårdal 62:21 Ändring av detaljplan 114	2026/493	
§ 240	Information om energimarknadsinspektionen: Svenska kraftnät, ny 400 kV-ledningar mellan stationerna Skogssäter - Ingelkärr.	2026/496	
§ 241	Information om namngivning av ny skola i Alafors	2026/497	
§ 242	Information om remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036	2026/503	
§ 243	Information om Ale Els nätutvecklingsplan	2026/530	

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

§ 244	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden	2026/15	
§ 245	Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från högre instans	2026/15	
§ 246	Delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden	2026/174	
§ 247	Busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet	2026/515	
§ 248	Aleförslag - Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år	2026/242	
§ 249	Skönningared - Beslut om verksamhetsområde för vattentjänster (V/S)	2026/189	
§ 250	Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten	2026/327	
§ 251	Lokalisering av ny stjärnlekplats	2026/236	
§ 252	Skårdal 62:21 - Ändring av detaljplan 114	2026/493	
§ 253	Remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036	2026/503	
§ 254	Yttrande till mark- och miljödomstolen. Tillsyn.2025.20	2025/193	
§ 255	Nödinge 1:135, Tillsyn, påbörjat utan startbesked - Byggsanktionsavgift. Tillsyn.2024.62	2026/421	
§ 256	Nol 3:35, Tillsyn byggnation - Byggsanktionsavgift	2026/422	
§ 257	Utby 1:197, Tillsyn, motordriven anordning - Byggsanktionsavgift	2026/398	
§ 258	Samhällsbyggnadsnämndens sammanträdestider 2027	2026/506	
§ 259	Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027	2026/527	

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

§ 260	Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd	2026/11	
§ 261	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 262	Underrättelser	2026/7	

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden fastställer föredragningslistan med följande ändringar:

Ärendet Medgivande av närvarorätt, SBN 2026/3 läggs till som är ärende 2 på dagordningen.

Ärendet Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden, SBN 2026/15 läggs till som ärende 16 på dagordningen.

Ärendet Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde, SBN 2026/16 läggs till som ärende 17 på dagordningen.

Ärendet Nödinge 1:135, Tillsyn, påbörjat utan startbesked - Byggsanktionsavgift. Tillsyn.2024.62, SBN 2026/421 utgår.

Sammanfattning

Föredragningslistan har inför sammanträdet skickats ut till samhällsbyggnadsnämndens ledamöter och ersättare.

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) föreslår följande ändringar i föredragningslistan:

Ärendet Medgivande av närvarorätt, SBN 2026/3 läggs till som ärende 2 på dagordningen.

Ärendet Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden, SBN 2026/15 läggs till som ärende 16 på dagordningen.

Ärendet Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde, SBN 2026/16 läggs till som ärende 17 på dagordningen.

Ärendet Nödinge 1:135, Tillsyn, påbörjat utan startbesked - Byggsanktionsavgift. Tillsyn.2024.62, SBN 2026/421 utgår.

Beslutsgång

Eddie Glans (M) ställer proposition på sina yrkanden och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar detsamma.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 230

SBN 2026/3

Medgivande av närvarorätt

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bevilja närvarorätt för nämndsekreterare Amra Taneroglu, nämndsekreterare Ebba Lundmark, verksamhetschef Jesper Normén och enhetschef Rosie-Marie Lemoine.

Sammanfattning

Till samhällsbyggnadsnämnden sammanträde efterfrågas närvarorätt för nämndsekreterare Amra Taneroglu, nämndsekreterare Ebba Lundmark, verksamhetschef Jesper Normén och enhetschef Rosie-Marie Lemoine.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 231

SBN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande Eddie Glans (M) påminner nämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Till dagens sammanträde anmäler Jimmy Sandberg (M) jäv på ärende 29 - Utby 1:197, Tillsyn, motordriven anordning – Byggsanktionsavgift.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 232

SBN 2026/10

Ordförande och förvaltningschef informerar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Eddie Glans (M), ordförande informerar om:

- Möte med revisionen
- Uppsiktsmöte med kommunstyrelsens arbetsutskott
- Ordförandebeslut gällande överklagande
- Möte med Västtrafik
- Kommunens hus

Staffan Lekenstam, förvaltningschef informerar om:

- Backa 1:3 vunnit laga kraft
- Prognos per september
- EY intervjuar om investeringar
- Möte med vägföreningarna
- VA drift har fått en chef

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 233

SBN 2026/174

Information om delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Staffan Lekenstam, förvaltningschef och Sofie Tauson, controller informerar om ärendet Delårsbokslut 2 – 2026, Samhällsbyggnadsnämnden, SBN 2026/174.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 234

SBN 2026/515

Information om busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Göran Sewring, samhällsplanerare informerar om ärendet Busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet, SBN 2026/515.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 235

SBN 2026/242

Information om aleförslag - Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Göran Sewring, samhällsplanerare informerar om ärende aleförslag – Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år, SBN 2026/242.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 236

SBN 2026/189

Information om skönningared - Beslut om verksamhetsområde

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Viktor Ljungkvist, VA-ingenjör informerar om ärende skönningared – Beslut om verksamhetsområde, SBN 2026/189.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 237

SBN 2026/327

Information om remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Laila Ekman, enhetschef miljö informerar om ärende remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten, SBN 2026/327.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 238

SBN 2026/236

Information om lokalisering av ny stjärnlekplats

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Hampus Segerud, enhetschef plan informerar om ärendet lokalisering av ny stjärnlekplats, SBN 2026/236.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 239

SBN 2026/493

Information om Skårdal 62:21 Ändring av detaljplan 114

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Hampus Segerud, enhetschef plan och Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om ärende Skårdal 62:21 Ändring av detaljplan 114, SBN 2026/493.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 240

SBN 2026/496

Information om energimarknadsinspektionen: Svenska kraftnät, ny 400 kV-ledningar mellan stationerna Skogssäter - Ingelkärr

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Linda Lundgren, mark- och exploateringsingenjör, Lars Carlsson, planarkitekt och Hampus Segerud, enhetschef plan informerar om ärendet energimarknadsinspektionen: Svenska kraftnät, ny 400 kV-ledningar mellan stationerna Skogssäter – Ingelkärr, SBN 2026/496.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 241

SBN 2026/497

Information om namngivning av ny skola i Alafors

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sophi Westerholm Viehmann, administratör och Andreas Antelid, kultursamordnare informerar om ärendet namngivning av ny skola i Alafors, SBN 2026/497.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 242

SBN 2026/503

Information om remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Jenny Friman, utvecklingsledare och Jenny Ronnebro, enhetschef stöd- och utvecklingsstaben informerar om ärendet remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036, SBN 2026/503.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 243

SBN 2026/530

Information om Ale Els nätutvecklingsplan

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Jenny Friman, utvecklingsledare informerar om ärendet Ale Els nätutvecklingsplan, SBN 2026/530.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 244

SBN 2026/15

Verksamhetschef plan- och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet informerar om beslut från jävsnämnden.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 245

SBN 2026/16

Frågor till byggenheten om ärenden till dagens sammanträde

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet besvarar frågor gällande dagens ärenden.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 246

SBN 2026/174

Delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 247

SBN 2026/515

Busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avslå Busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I samband med arbetet med Västtrafiks förstudie rörande framtida kollektivtrafik i Ale önskade kommunen att Västtrafik skulle titta på förutsättningar till en busslinje från valda delar av Älvängen direkt till handelsområdet.

Västtrafik föreslår två olika alternativ:

Alternativ ett förutsätter öppen skoltrafik och innebär nyttjande av samma fordon som används inom skoltrafiken

Kommunens beslut om öppen skoltrafik innebär att skoltrafiken kan nyttjas av alla resenärer, inte endast av skolbarn. Tillgängliga fordon med kapacitet för 10–20 personer kan användas för kompletterande trafik under tider då de inte behövs i skoltrafiken. Med fyra turer på vardagar beräknas den tillkommande kostnaden till cirka 360 tkr per år. Om trafiken även omfattar två turer per dag på helger uppgår kostnaden till cirka 460 tkr per år.

Alternativ två avser tillköp med eget fordon

Ale kommun står för hela kostnaden för en buss och kan fritt schemalägga turerna utifrån behov. Kostnaden beräknas till cirka 810 tkr per år för fyra turer på vardagar och ungefär 910 tkr per år om även två helgturer inkluderas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02
- Förstudie inför upphandling Trafik 2029 Ale 2026-04-16

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar avslag på förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med hans eget yrkande.

Beslutet skickas till

Västtrafik
Samhällsplanerare infrastruktur

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 248

SBN 2026/242

Aleförslag - Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bifalla Aleförslaget gällande gratis kollektivtrafik för ungdomar för åldrarna 13-19 med 50% egenfinansiering och skall gälla från 2027-01-01. Korten skall personligen hämtas tillsammans med målsman, för dem under 18år, på Kontaktcenter i Nödinge.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Det har tidigare funnits ett rabatterat motsvarande kort, likt det som föreslås. Idag finns inget sådant kort inom Västtrafik utbud utan man hänvisar till ett fritidskort som gäller för ungdomar i åldern 7–19 år.

Om alla cirka 5 900 ungdomar i Ale kommun som uppfyller åldersvillkoret skulle erbjudas ett fritidskort blir det en årlig kostnad för kommunen på cirka 18,5 miljoner kronor. Ett överslag med en rabatt på 50 procent ger en nettokostnad motsvarande cirka 9,3 miljoner kronor.

Flera kommuner i Göteborgsregionen erbjuder olika former av subventionerad kollektivtrafik för ungdomar. Lösningarna omfattar bland annat fritidskort som gäller på eftermiddagar, kvällar, helger och lov samt sommarlovskort och läsårsbiljetter. Målgrupperna varierar mellan kommunerna och omfattar elever från högstadiet upp till gymnasiet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02
- Aleförslag Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år
- Kommentarer gällande Aleförslag: Gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år
- Delegeringsbeslut – Kommunledningsförvaltningen 2026-05-12 Diarienummer: 2026/303

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar på att bifalla Aleförslaget gällande gratis kollektivtrafik för ungdomar för åldrarna 13-19 med 50% egenfinansiering och skall gälla från 2027-01-01. Korten skall personligen hämtas tillsammans med målsman, för dem under 18år, på Kontaktcenter i Nödinge.

Johan Nordin (S) yrkar att ärendet skall återremitteras för att undersöka vilka effekter detta får för förvaltningens verksamhet om det skall genomföras inom förvaltningens äskade ram för 2027.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska återremitteras och finner att samhällsbyggnadsnämnden avgör ärendet idag.

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar detsamma.

Reservation

Samtliga ledamöter från Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Protokollsanteckning

Förvaltningschef Staffan Lekenstam inkommer med följande protokollsanteckning:

Jag vill påpeka att det vid beslutstillfället inte finns ett bekräftat ekonomiskt utrymme i nämndens budgetram 2027 för beslutet om gratis kollektivtrafik för ungdomar under 18 år. Det vore lämpligare om beslutet bordlades tills dess att nämndens ekonomiska ram för 2027 är beslutad av kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till

Enhetschef, Stöd- och utvecklingsstabschef

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 249

SBN 2026/189

Skönningared - Beslut om verksamhetsområde för vattentjänster (V/S)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att fastställa verksamhetsområde för kommunalt dricksvatten och spillvatten i området Skönningared, enligt bilaga 1 och 2 gällande områdes utbredning och ingående fastigheter.

Motivering till beslut

Länsstyrelsen fick den 8 november 2022 en begäran om att pröva Ale kommuns skyldighet att enligt lagen om allmänna vattentjänster inrätta verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten för området Skönningared.

Ale kommun (samhällsbyggnadsnämnden) samt Miljöenheten har yttrat sig positivt inställda i ärendet och Länsstyrelsen beslutade 2025-10-22 att förelägga Ale kommun.

Detta innebär att Ale kommun måste besluta om verksamhetsområde för kommunalt dricksvatten och spillvatten för området enligt 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Sammanfattning

Utifrån föreläggande från Länsstyrelsen måste Ale kommun besluta om verksamhetsområdet samt se till att en allmän va-anläggning för spillvatten och dricksvatten anordnas för de i bilaga 1 angivna fastigheterna i Skönningared, Ale kommun.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-04-29
- Bilaga 1 Skönningared, fastighetsbeteckningar som omfattas av föreläggandet 2026-04-20
- Bilaga 2 Skönningared, karta över föreslaget verksamhetsområde 2026-03-31
- Bilaga 3 Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt lagen om allmänna vattentjänster avseende fastigheter i Skönningared, Ale kommun, 2025-10-22
- Bilaga 4 PM jordbruksfastigheter Skönningared

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

- Bilaga 5 Behovsutredning 6 § LAV, Skönningared
- VA-utbyggnadsplan för åren 2022-3032
- Vattentjänstplan

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Enhetschef VA-planering
Verksamhetschef Plan och myndighet

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 250

SBN 2026/327

Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 251

SBN 2026/236

Lokalisering av ny stjärnlekplats

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att lokalisera en ny stjärnlekplats vid Bohusskolan inom den kommunala fastigheten Skårdal 62:21.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En lokaliseringsutredning för en ny stjärnlekplats i Bohus/ Surte och Älvängen har genomförts. Sex alternativ till lokaliseringar har tagits fram i Bohus/Surte, Skårdal 62:1 (vid Bohushallen), Surte 43:1 (på rasområdet), Surte 43:19 (AB Alebyggens mark), Surte 43:1 (vid Brattåsberget), Surte 1:248 (mellan förskolorna) och Skårdal 67:1 (vid Källarliden).Fyra alternativ har även tagits fram för Älvängen, Utby 2:27 (gamla ponnyranchen), Knaptorp 3:1 (Mossens lekplats), Starrkärr 15:4 (Carlmarksområdet) och Utby 3:105 (gamla Hövägens förskola).

Platserna har utvärderats utifrån storlek, närhet till pendelstation, markägande, parkeringsmöjligheter, andra offentliga aktiviteter i närområdet, samt planeringsförutsättningar som geoteknik, skyfall, naturvärden, föroreningar och buller. Utifrån utvärderingen rekommenderas det i första hand en plats i Bohus och i andra hand en plats i Älvängen.

En kostnadsbedömning har också gjorts utifrån vad en ny lekplats kan komma att kräva för initial investering, vilket visar på ett stort spann på mellan 5 – 8 miljoner vilket beror på storlek och innehåll på lekplatsen. Utöver den initiala investeringen så kommer det att behöva reinvesteras i anläggningen för att bibehålla skick och funktion efter ca. 15 år, samt en årlig driftbudget för tillsyn och besiktning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-01
- Lokaliseringsutredning Stjärnlekplats, 2026-09-23
- Beslut SBN, 2026-06-10

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Protokollsanteckning

Lennart Borgvall (KD) inkommer med följande protokollsanteckning:

Vi är positiva till att vi utrett många lokaliseringar i Surte/Bohus och står bakom den utvalda platsen för utveckling av stjärnlekplats. Vi hade dock gärna sett att vi hade lyckats få fram en plats för att kunna utveckla en stjärnlekplats. Det hade varit önskvärt att utredning gällande stjärnlekplats hade legat kvar till lämplig lokalisering av stjärnlekplats hade legat kvar i någon form på Samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutet skickas till

Park och anläggningsenheten

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 252

SBN 2026/493

Skårdal 62:21 – Ändring av detaljplan 114

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar starta planarbete för att ändra detaljplan 114.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att planarbetet ska ha prioritering 1 och påbörjas omgående.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet gäller beslut om att starta planarbete för att ändra detaljplan 114 utifrån att en ny skolbyggnad i Bohus behöver stå klar senast våren 2030. Ändringen avser att ändra tillåten byggnadshöjd inom det område där skolbyggnaden planeras.

Bakgrunden till behovet av planändring är att Mark- och miljödomstolen upphävde Jävsnämndens beslut om bygglov för nybyggnad av skola på fastigheten Skårdal 62:21. Servicenämnden överklagade domen från Mark- och miljödomstolen men fick inte prövningstillstånd. Samhällsbyggnad- och serviceförvaltningarna har därefter gemensamt arbetat för att Projekt- och projekteringskostnaderna för skolbyggnaden har hittills uppgått till ca 15 000 tkr. Kostnaden för att ändra detaljplanen har uppskattats till 600 tkr.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-01
- Serviceförvaltningens sammanställning av konsekvenser samt strategi Bohusskolan 260918
- Plan 114, resolution den 4 november 1955 med karta och beskrivning
- Översiktskarta med planområde

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Servicenämnden
Verksamhetschef fastighet

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 253

SBN 2026/503

Remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 254

SBN 2025/193

Yttrande till mark- och miljödomstolen. Tillsyn.2025.20

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta yttrandet som sitt eget.

Motivering till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden har av mark- och miljödomstolen förelagts att yttra sig över inkommen överklagan.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-09-09 att ta ut en byggsanktionsavgift på de tre fastighetsägarna till Starrkärr 2:2. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen som fastställde nämndens beslut om byggsanktionsavgift.

Länsstyrelsens beslut överklagades till Mark- och miljödomstolen 2025-11-18 och Samhällsbyggnadsnämnden har nu förelagts att yttra sig över överklagan.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02
- Föreläggande från MMD P 5388-25 Aktbil. 6 och meddelande om delgivning, 2026-09-30
- Yttrande till Mark- och miljödomstolen, 2026-10-01
- Foto på färdig fasad och tak, 2025-09-26
- Beslut SBN § 241 SBN 2025/193 Starrkärr 2:2 - Tillsyn - Byggnation – byggsanktionsavgift, 2025-10-01

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Mark- och miljödomstolen

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 255

SBN 2026/421

Nödinge 1:135, Tillsyn, påbörjat utan startbesked - Byggsanktionsavgift. Tillsyn.2024.62

Ärendet utgår.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 256

SBN 2026/422

Nol 3:35, Tillsyn byggnation - Byggsanktionsavgift

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ärendet återremitteras för att ge förvaltningen i uppdrag att förtydliga vilka åtgärder som kan beviljas i efterhand.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen upptäckte 2026-05-12 att en fasadändring och fönsterbyte påbörjats utan startbesked på en fastighet som ingår i Ale kommuns kulturhistoriska bebyggelseinventering. Med anledning av detta startades ett tillsynsärende. Det har i bygglovsärende Bygg.2025.180 skett en kommunicering inför beslut om avslag som gällande byte av träfönster med mittpost mot PVC-fönster utan mittpost, tilläggsisolering av fasaden, borttagande av ett fönster samt bygglov i efterhand för den sydvästra fasaden. Förvaltningen bedömde att åtgärderna förvanskade byggnaden och minskade dess kulturhistoriska värde, varför bygglov för fönsterbyte och bygglov i efterhand inte kunde beviljas.

Fastighetsägaren kontaktades 2026-05-19 och svarade 2026-05-20 att avsikten varit att åtgärda brister och skydda byggnaden och att han inte kände till krav på startbesked. Taket beskrevs vara i kritiskt skick med skadad råspont och risk för fortsatt vatteninträngning, vilket motiverade skyndsamma åtgärder. Den sydvästra fasaden hade redan påbörjats av tidigare ägare, men saknade avslut kring fönster och väderskydd, vilket ägaren ville slutföra och vädersäkra.

Vid ett gemensamt platsbesök 2026-06-11 konstaterades att fastighetsägaren slutfört den påbörjade fasadändringen samt fortsatt med övriga fasader efter kommuniceringen 2026-05-27, med hänvisning till behovet av väderskydd.

Åtgärderna omfattade: byte av all fasadpanel (vita grundmålade brädor med platta lock, tidigare grönt), 9 cm tilläggsisolering, byte av taktäckning från rött lertegel till svarta betongpannor, byte av samtliga fönster till en annan utformning, utom

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

källarfönster, ett fönster ersatt med dörr, trätrappa och skärmtak på nordostfasaden, byte av balkongräcke, borttagande av skärmtak över huvudentré, byta av stuprör och hängrännor, samt två fönster ersatta med fasadpanel.

En inmätning 2026-06-25 visade: 242,9m² ersatt fasadbeklädnad och taktäckning, 16 utbytta fönster, 2 utbytta dörrar samt en tillbyggnad på 10,2 m².

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-01
- Anmälan, egenupprättad, 2026-05-15
- Foto platsbesök 2026-05-12, 2026-05-12
- Svar på begäran om förklaring, 2026-05-20
- Foton från platsbesök 2026-06-11, 2026-06-12
- Tjänsteanteckning platsbesök 2026-06-12
- Foton från FÄ, 2026-06-13
- Ytterligare förklaring från FÄ, 2026-06-13
- Foton från platsbesök 2026-06-25, 2026-07-10
- Foto fasad Bygg.2020.35, 2026-07-10
- Totalyta inmätning, 2026-07-10
- Beräkning byggsanktionsavgift - tillbyggnad, 2026-07-10
- Beräkning byggsanktionsavgift - fönster & dörrar, 2026-07-31
- Fasad 2023, Google street view, 2026-07-31
- Ortofoto 2021, 2026-07-31
- Bedömning kulturhistoriskt värde Bygg.2025.108, 2026-07-31
- Kulturhistorisk bebyggelseinventering, 2026-07-31
- Fasad Bygg.2025.180, 2025-09-28, 2026-08-03
- Kommunicering gällande rättelse, 2026-08-12
- Svar på kommunicering inför beslut om byggsanktionsavgift, 2026-08-21
- Bilaga 1, svar på kommunicering inför byggsanktionsavgift, 2026-08-24
- Bilaga 2, svar på kommunicering inför byggsanktionsavgift, 2026-08-24
- Bilaga 3, svar på kommunicering inför byggsanktionsavgift, 2026-08-24
- Kommunicering gällande rättelse, sammanställning, 2026-09-16
- Bilaga 1, fasadändring avseende tak, 2026-09-16
- Bilaga 2, fasadbeklädnad och foder kring dörrar och fönster, 2026-09-16
- Bilaga 3, fönsterbyte, 2026-09-16
- Bilaga 4, tillbyggnad, 2026-09-16
- Beräkning byggsanktionsavgift, fasadändring, 2026-09-28
- Ortskarta, 2026-08-14
- Kommunkarta, 2026-08-14

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar att ärendet återremitteras för att ge förvaltningen i uppdrag att förtydliga vilka åtgärder som kan beviljas i efterhand.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller om ärendet ska återremitteras i enlighet med hans eget yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att återremittera ärendet.

Beslutet skickas till

Byggenheten

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 257

SBN 2026/398

Utby 1:197, Tillsyn, motordriven anordning - Byggsanktionsavgift

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift på 118 400 kr på Dekorsten i Ale AB, organisationsnummer 556509-2011.
Byggsanktionsavgiften tas ut med stöd av 11 kap.
51 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, för att utan godkänt besiktningsintyg använt den motordrivna anordning i form av port som finns på fastigheten.

Motivering till beslut

En motordriven anordning i form av port har använts utan giltigt intyg. En byggsanktionsavgift ska därför tas ut.

Jäv

Jimmy Sandberg (M) anmäler jäv och deltar därför inte i handläggningen eller i beslutet.

Sammanfattning

I samband med ett platsbesök 2026-03-25, i en av lokalerna tillhörande fastigheten Utby 1:197, uppmärksammades att en motordriven port var i bruk. Inget besiktningsintyg eller kontrollmärke kunde visas upp av hyresgästen för lokalen. Med anledning av detta startades ett tillsynsärende.

Fastighetsägaren kontaktades med brev 2026-05-20 med en begäran om att inkomma med godkänt besiktningsintyg för den motordrivna porten, men inget svar eller intyg har inkommit. Fastighetsägaren har också getts möjligheten att yttra sig, men inget svar har inkommit.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02
- Foton från platsbesök, 2026-03-25
- Begäran om intyg, 2026-05-20
- Beräkning byggsanktionsavgift, 2026-08-10
- Synpunkt från fastighetsägare, 2026-08-24

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

- Foton på nedmonterad garageport, 2026-08-24
- Svar på kommunicering inför beslut, byggsanktionsavgift, 2026-09-06
- Kompletterande bild från platsbesök 2026-03-25, 2026-09-25
- Fråga från FÄ gällande foto från platsbesök, 2026-10-01
- Bemötande av frågor kring bilder från platsbesök, 2026-10-01
- Samtliga bilder från platsbesök 2026-03-25, 2026-10-01
- Ortskarta, 2026-08-14
- Kommunkarta, 2026-08-14

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Delges:

Fastighetsägare till Utby 1:197: Dekorsten i Ale AB

Upplysningar

En separat faktura skickas efter att beslutet vunnit laga kraft till de som ska betala byggsanktionsavgiften.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 258

SBN 2026/506

Samhällsbyggnadsnämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att under 2027 sammanträda följande datum och tider:

Onsdag den 27 januari	kl. 8.30
Onsdag den 24 februari	kl. 8.30
Onsdag den 31 mars	kl. 8.30
Onsdag den 12 maj	kl. 8.30
Onsdag den 16 juni	kl. 8.30
Onsdag den 18 augusti	kl. 8.30
Onsdag den 22 september	kl. 8.30
Onsdag den 20 oktober	kl. 8.30
Onsdag den 17 november	kl. 8.30
Onsdag den 15 december	kl. 8.30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till onsdagar 08.30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Beslutet skickas till

Kansliet
Samhällsbyggnadsnämndens ledamöter och ersättare

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 259

SBN 2026/527

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott under 2027 sammanträder följande datum och tider:

Onsdag den 20 januari	kl. 8.30
Onsdag den 17 februari	kl. 8.30
Onsdag den 24 mars	kl. 8.30
Onsdag den 5 maj	kl. 8.30
Onsdag den 9 juni	kl. 8.30
Onsdag den 11 augusti	kl. 8.30
Onsdag den 15 september	kl. 8.30
Onsdag den 13 oktober	kl. 8.30
Onsdag den 10 november	kl. 8.30
Onsdag den 8 december	kl. 8.30

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott får delegation att besluta om ändring av tid och datum.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Förvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna samt utskottens sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till onsdagar kl. 08.00 med undantag för helgdagar.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-09

Yrkande

Johan Nordin (S) gör följande ändringsyrkande: Att samtliga tider ändras till 08.30.

Johan Nordin (S) gör följande tilläggsyrkande: Att samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott får delegation att besluta om ändring av tid och datum.

Beslutsgång

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels på Johan Nordins ändringsyrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med Johan Nordins (S) ändringsyrkande.

Ordförande Eddie Glans (M) ställer proposition på Johan Nordins (S) tilläggsyrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Kansliet

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 260

SBN 2026/11

Val av delegeringsbeslut för föredragning på nästkommande nämnd

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar genom Eddie Glans (M) att enhälligt välja ut delegeringsbeslut LIV.2026.741, Registrering av livsmedelsanläggning – Tsukiya Sushi för föredragning på nästa nämndsammanträde.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämnden delegeringsordning. Beslut som fattas med stöd av delegeringen är juridiskt sett nämndens beslut. Revisionsansvaret för delegeringsbeslut ligger hos nämnden, men nämnden kan inte ändra ett beslut som fattas av delegaten. På sammanträdet den 21 oktober 2026 väljer samhällsbyggnadsnämnden ut ett delegeringsbeslut från delegeringsbeslutslistan för föredragning på nästkommande nämnd.

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 261

SBN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning. Dessa beslut redovisas till samhällsbyggnadsnämnden. Till samhällsbyggnadsnämnden för sammanträdesdatum 2026-10-21 redovisas 6 listor med delegeringsbeslut och en sammanställning av delegationsbeslut.

Delegeringsbeslutslista SBN 2026-10-21
Delegeringsbeslutslista miljö 260915 - 261012
Delegationsbeslut PRH 260708 - 260923
Delegeringsbeslut Bygg 260915 – 261012
Delegeringsbeslut Mex 260915 – 261012
Delegeringsbeslut Tillsyn 260915 - 261012

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 262

SBN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Domar miljö 2026-09-14 - 2026-10-12

Jävsnämndens protokoll 2026-09-29 §§ 34-38

Signature reference: f7cad6aa-8552-45e0-be00-eb4509a2332a

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Storslagenheten, kl. 08.30 – 14:50
Beslutande	Eddie Glans (M), ordförande Johan Nordin (S), 1:e vice ordförande Fredrik Johansson (M), 2:e vice ordförande Björn Eliasson (SD) Marie Olsson (V) Roy Jansson (SD) Dan Sandros (C) Lennart Borgvall (KD)
Tjänstgörande ersättare	Seppo Tallheden (S) tjänstgör för Paula Örn (S)
Närvarande ersättare	Jimmy Sandberg (M) Ingrid Inhammar (S) Börje Ohlsson (KD) Leilf Falkenström (S) Ronny Eriksson (FiA) Lina Hammarstrand (C)
Övriga närvarande	Staffan Lekenstam, förvaltningschef Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan och myndighet Jesper Normén, verksamhetschef teknik Amra Taneroglu, nämndsekreterare Ebba Lundmark, nämndsekreterare
Utses att justera	Johan Nordin
Justeringsdag	2026-10-21
Paragrafer	246, 250, 253
Underskrifter	

Sekreterare Ebba Lundmark

Ordförande Eddie Glans

Justerande Johan Nordin

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Samhällsbyggnadsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-21**
Tillkännages från och med	**2026-10-22**
Tillkännages till och med	**2026-11-12**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Ebba Lundmark**

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

Innehållsförteckning

§ 246	Delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden	2026/174	
§ 250	Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten	2026/327	
§ 253	Remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036	2026/503	

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 246

SBN 2026/174

Delårsbokslut 2- 2026, Samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna delårsbokslut 2, 2026.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Delårsrapport 2 lämnas till samhällsbyggnadsnämnden utifrån den planerings- och uppföljningsprocess som är beslutad i kommunens styrmodell. Rapporten följer upp nämndens verksamhetsplan med budget för perioden 1 januari till 31 augusti och består av en sammanfattande analys av ekonomi, personalläge, verksamhet, mål och uppdrag. De personalsiffror som rapporterar avser perioden 1 januari till 30 juni.

Den skattefinansierade verksamheten redovisar ett positivt resultat för perioden om 1,0 mkr, medan helårsprognosen visar ett underskott om 1,6 mkr. Avvikelsen förklaras i huvudsak av kostnader för vinterväghållning och kostnader för interna detaljplaner. Detaljplanen för Ale torg är den främsta orsaken. Resultatet för affärsverksamheten (VA och renhållning) uppgår för perioden till -19,4 mkr vilket är - 6,6 mkr sämre än budgeterat. Prognosen för helåret uppgår till -24,1 mkr, vilket är -5,1 mkr sämre än budgeterat. Efter årets underskott blir VA:s resultatfond negativ och måste återställas inom tre år. För renhållningen ryms det prognosticerade resultatet inom fondens saldo.

Förvaltningens sjukfrånvaro har minskat i jämförelse med motsvarande period 2025. Personalomsättningen har ökat något jämfört med samma tidsintervall 2025.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-01
- Delårsrapport 2 - 2026, Samhällsbyggnadsnämnden

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Kommuncontroller
Kommunstyrelsen

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 250

SBN 2026/327

Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar förvaltningens förslag till yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten, samt tillhörande konsekvensutredning.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning och tillhörande konsekvensutredning till Ale kommun. Förslaget innebär att jodtabletter ska delas ut i förhand i planeringszoner i stället för att en begränsad extrautdelning förbereds vid en kärnkraftsolycka. Förvaltningen föreslår att nämnden antar bifogat yttrande, som tillstyrker inriktningen men efterfrågar tydligare lösningar för faktisk tillgång, prioriterade grupper, kommunala verksamheter samt ansvar och finansiering. Remissvaret ska vara departementet till handa senast den 22 oktober 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-30
- Yttrande över Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten
- Redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten
- Konsekvensutredning avseende förslag till ändring i förordningen om skydd mot olyckor

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-21
SBN § 253

SBN 2026/503

Remiss - Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna remissvaret till Vattenfall.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Vattenfall Eldistribution har tagit fram en samrådsversion av Nätutvecklingsplan 2027–2036. Ale kommun har ombetts att yttra sig över remissen.

Nätutvecklingsplanen beskriver den förväntade utvecklingen av Vattenfall Eldistributions region- och lokalnät samt behovet av framtida överföringskapacitet. Utvecklingen drivs bland annat av ökad elektrifiering och ett växande behov av elnätskapacitet. Vattenfall bedömer att investeringar i ny nätkapacitet och förnyelse av befintlig infrastruktur behöver kombineras med flexibilitetslösningar och alternativa anslutningsformer. För Ale redovisas bland annat regionnätsförstärkningar och stationsförnyelse vid Rösbacka, med planerat genomförande 2029–2031.

Nätutvecklingsplanen är därmed ett underlag för kommunens fortsatta energiplanering och samhällsplanering, särskilt mot bakgrund av behovet av tillräcklig elnätskapacitet för kommunens framtida utveckling och elektrifiering. Ale kommun ser positivt på investeringarna och deras betydelse för kommunens utveckling och elektrifiering. Kommunen efterfrågar samtidigt en tydligare redovisning av när och i vilken omfattning ny nätkapacitet blir tillgänglig i Ale, kvarstående kapacitetsbegränsningar samt samspelet mellan region- och lokalnät. Kommunen efterfrågar även tydligare information om nätutvecklingens ekonomiska och samhällsplaneringsmässiga konsekvenser samt hur nätutbyggnaden kan kombineras med flexibilitet och andra åtgärder för en hållbar energiförsörjning.

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-21
- Nätutvecklingsplan 2027-2036 Vattenfall eldistribution 2026-09-28
- Bilaga 1 Prognos lokalnät per kommun 2026-09-28
- Bilaga 2 Samrådsredogörelse Nätutvecklingsplan 2025-2023 2026-09-28
- Remissvar Vattenfall nätutvecklingsplan 2027-2036, daterad 2026-09-23

Yrkande

Ordförande Eddie Glans (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till

Vattenfall

Signature reference: f6280b20-1df8-4470-9fa7-36b345d87e47

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Samhället
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Jessika Loftbring (C), 1:e vice ordförande Claes Mellander (SD), 2:e vice ordförande Daniel Jacobsen (M)
Tjänstgörande ersättare	Niklas Ulfheden (S) tjänstgör för Sari Andersson (S) Patrik Engelin (KD) tjänstgör för Gay Johansson (M) Anders Börjesson (V) tjänstgör för Peter Lidström (S)
Närvarande ersättare	Elisabeth Pinberg (SD) Brita Karlsson (FiA) Ann-Sofie Johansson (FiA)
Övriga närvarande	Se nedan
Utses att justera	Jessika Loftbring (C)
Justeringsdag	2026-10-22
Paragrafer	87
Underskrifter	
Sekreterare	Johanna Kalmár
Ordförande	Sune Rydén
Justerande	Jessika Loftbring (C)

Övriga närvarande
Maria Augustsson, förvaltningschef
Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet
Linda Widmark, verksamhetschef verksamhetsservice
Sofie Axelsson, verksamhetschef kost
Johanna Kalmár, nämndsekreterare
Isabella Liedholm, personalföreträdare

Signature reference: 82b9763f-9acc-4916-a226-f1e22bfb5750

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Servicenämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-22**
Tillkännages från och med	**2026-10-22**
Tillkännages till och med	**2026-11-12**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Johanna Kalmár**

Signature reference: 82b9763f-9acc-4916-a226-f1e22bfb5750

Innehållsförteckning

§ 87	Delårsrapport 2 - Servicenämnd - 2026	2026/191	

Signature reference: 82b9763f-9acc-4916-a226-f1e22bfb5750

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 87

SERN 2026/191

Delårsrapport 2 - Servicenämnd - 2026

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna servicenämndens delårsrapport 2 för 2026.

Servicenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Delårsrapport 2 lämnas till servicenämnden utifrån den planerings- och uppföljningsprocess som är beslutad i kommunens styrmodell. Rapporten följer upp nämndens verksamhetsplan med budget för perioden 1 januari till 31 augusti och består av en sammanfattande analys av ekonomi, personalläge, verksamhet, mål och uppdrag. De personalsiffror som rapporterar avser perioden 1 januari till 30 juni.

Servicenämnden har per augusti 2026 en prognos om ett negativt underskott för 2026 på **-1 600 tkr**. Anledningen till detta är främst ett underskott hos verksamhet Fastighet som har haft kraftiga tillfälliga kostnadspåverkande händelser under perioden. Sjukfrånvaron inom serviceförvaltningen uppgick under mätperioden till **11,3 %**, vilket innebär en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med samma period 2025. Personalomsättningen låg under mätperioden på **3,5%** vilket är en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med samma period 2025.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-02
- Delårsrapport 2 2026 – servicenämnden

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Signature reference: 82b9763f-9acc-4916-a226-f1e22bfb5750

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Plats och tid	Nödinge kommunhus, lokal Samhället, kl. 8.30-10.50, mötet ajournerades: kl. 9.20-9.35
Beslutande	Sune Rydén (KD), ordförande Jessika Loftbring (C), 1:e vice ordförande Claes Mellander (SD), 2:e vice ordförande Daniel Jacobsen (M)
Tjänstgörande ersättare	Niklas Ulfheden (S) tjänstgör för Sari Andersson (S) Patrik Engelin (KD) tjänstgör för Gay Johansson (M) Anders Börjesson (V) tjänstgör för Peter Lidström (S)
Närvarande ersättare	Elisabeth Pinberg (SD) Brita Karlsson (FiA) Ann-Sofie Johansson (FiA)
Övriga närvarande	Se nedan
Utses att justera	Jessika Loftbring (C)
Justeringsdag	
Paragrafer	84-86, 88-95
Underskrifter	
Sekreterare	Johanna Kalmár
Ordförande	Sune Rydén (KD)
Justerande	Jessika Loftbring (C)

Övriga närvarande
Maria Augustsson, förvaltningschef
Tony Jönsson, verksamhetschef fastighet
Linda Widmark, verksamhetschef verksamhetsservice
Sofie Axelsson, verksamhetschef kost
Johanna Kalmár, nämndsekreterare
Isabella Liedholm, personalföreträdare

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Servicenämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-22**
Tillkännages från och med	**2026-10-26**
Tillkännages till och med	**2026-11-16**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Johanna Kalmár**

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

Innehållsförteckning

§ 84	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 85	Medgivande av närvarorätt vid servicenämndens sammanträde	2026/3	
§ 86	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 87	Delårsrapport 2 - Servicenämnd - 2026	2026/191	
§ 88	Uppdaterad åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026	2026/84	
§ 89	Utökad markyta ny räddningstjänststation	2026/194	
§ 90	Tilläggsäskande - Underhåll kulturbyggnader	2026/195	
§ 91	Servicenämndens sammanträdestider 2027	2026/192	
§ 92	Servicenämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027	2026/208	
§ 93	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	
§ 94	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	
§ 95	Underrättelser	2026/7	

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 84

SERN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Servicenämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till servicenämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 85

SERN 2026/3

Medgivande av närvarorätt vid servicenämndens sammanträde

Beslut

Servicenämnden beslutar att bevilja närvarorätt för Isabella Liedholm på dagens sammanträde.

Sammanfattning

Till servicenämndens sammanträde efterfrågas närvarorätt för Isabella Liedholm personalföreträdare.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 86

SERN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Servicenämndens ordförande Sune Rydén (KD) påminner om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 87

SERN 2026/191

Delårsrapport 2 - Servicenämnd - 2026

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 88

SERN 2026/84

Uppdaterad åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026

Beslut

Servicenämnden godkänner den uppdaterade ekonomiska åtgärdsplanen med anledning av prognosen i delårsrapport 2 för 2026.

Servicenämnden beslutar att den del av det prognostiserade underskottet som avser ökade kapitalkostnader, 0,8 mnkr, inte ska omfattas av åtgärdsplanens besparingskrav, eftersom kostnaden omfattas av internhyresmodellens självkostnadsprincip.

Servicenämnden ger serviceförvaltningen i uppdrag att bereda ett separat ärende till kommunfullmäktige med begäran om att servicenämnden medges ett underskott om 0,8 mnkr för 2026 hänförligt till de ökade kapitalkostnaderna.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I delårsrapport 2 för 2026 prognostiserar serviceförvaltningen ett underskott om 1,6 mnkr. Prognosen innebär att den tidigare beslutade ekonomiska åtgärdsplanen behöver uppdateras. Förvaltningen föreslår att samma huvudsakliga åtgärder kvarstår och anpassas till den nya prognosen.

Av det prognostiserade underskottet avser 0,8 mnkr ökade kapitalkostnader inom verksamhet Fastighet. Förvaltningen bedömer att denna del ska hanteras skilt från åtgärdsplanen eftersom internhyresmodellen bygger på självkostnadsprincipen. Att föra över kostnadsökningen till kommunens verksamheter i detta sena skede skulle få ekonomiska konsekvenser för berörda verksamheter och ske så sent att de inte ges rimliga möjligheter att anpassa verksamheten under 2026. Förvaltningen föreslår därför att ett separat ärende bereds där servicenämnden begär att kommunfullmäktige medger ett underskott om 0,8 mnkr för 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-15
- Delårsrapport 2 - 2026, serviceförvaltningen (dnr 2026/191)

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

- Tidigare åtgärdsplan med anledning av servicenämndens ekonomiska prognos för 2026 (dnr 2026/84)

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen, ekonomi
Berörda verksamheter inom serviceförvaltningen

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 89

SERN 2026/194

Utökad markyta ny räddningstjänststation

Beslut

Servicenämnden beslutar att av samhällsbyggnadsnämnden begära utökad fastighetsyta för byggnation ny räddningstjänststation på Osbacken 1:35 till att omfatta hela fastighetsytan om 8 331 kvadratmeter.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-05-14 att ge Servicenämnden i uppdrag att projektera för en ny räddningstjänststation i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) samt Kungälvs kommun.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-06-11 att lokalisera ny räddningstjänststation inklusive ny ambulansstation till Osbacken 1:35/1:38 (senare ombildad till Osbacken 1:35 därför nedan kallad detsamma).

Total fastighetsyta för Osbacken 1:35 är 8 331 kvadratmeter. Efterfrågad fastighetsyta för ny räddningstjänststation inklusive ny ambulansstation bedömdes i fördjupad behovsbeskrivning 2024-11-28 till cirka 4 500 kvadratmeter och samhällsbyggnadsnämnden fattade därför beslut att området som tas i anspråk inte ska överskrida efterfrågad yta.

Servicenämnden beslutade 2025-09-04 att ge förvaltningen uppdraget att fortsätta förarbetet för ny kombinerad räddningstjänst- och ambulansstation på Osbacken 1:35 och då investeringsmedel är beviljade, övergå i projekteringsfas snarast möjligt.

En detaljerad tomtutredning som är baserad på tomtförutsättningarna för den beslutade lokaliseringen är nu genomförd i samarbete med BORF och Västra Götalandsregionen och denna visar på ett betydligt större ytbehov än fördjupad behovsbeskrivning.

Ärendet ger underlag till beslut om utökad tomtyta för ny räddningstjänststation inklusive ny ambulansstation från efterfrågad yta om cirka 4 500 kvm till hela fastighetsytan för Osbacken 1:35 om 8 331 kvadratmeter.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-09
- Fördjupad behovsbeskrivning av ny Räddningstjänststation 241128

Beslutet skickas till

Lokalförsörjningschef

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 90

SERN 2026/195

Tilläggsäskande – Underhåll kulturbyggnader

Beslut

Servicenämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anslå investeringsmedel om 3,0 mkr för 2026 utöver de 2,95 mkr som finns anslaget för året.

Servicenämnden beslutar att ge serviceförvaltningen i uppdrag att utreda eventuella markföroreningar inför åtgärdandet av VA-anläggningen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Sedan 2023 har investeringsmedel anslagits till underhåll av kulturbyggnader i Ale kommun. Större åtgärder har sedan dess genomförts på repslagarbanans byggnad och utemiljö i Älvängen, Carlmarks kontor i Älvängen samt trädgårdsmästarens stuga och mejeriet på Backa säteri, Nödinge. För 2026 finns 2,95 mkr anslagna till ändamålet och i sin helhet riktade till Glasbruksmuseet i Surte.

För Glasbruksmuseet pågår ett parallellt projekt med att förverkliga målbilden för byggnaden som antogs av kommunstyrelsen 2024-01-16 och för detta ändamål finns investeringsmedel om 35,1 mkr anslagna. I projekteringen inför denna ombyggnation som genomförts under vintern och våren 2025–2026, har även byggnadens underhållsbehov grundligt undersökts med stöd av sakkunniga inom kulturminnesvård och åtgärdsbehov presenterats.

Analysen visar ett större behov av underhållsåtgärder än vad okulära besiktningar tidigare visat. Främst är det utvändiga och invändiga stom- och fasadåtgärder som måste genomföras omgående för att bevara byggnaden och säkra investeringen för omställning av byggnaden enligt målbild.

Totalt har akuta underhållsbehov som behöver genomföras samtidigt som omställningen enligt målbild genomförs, identifierats till en kostnad om 5 752 tkr. Till denna kostnad tillkommer byggherrekostnader om 200 tkr. Totalt innebär det en underhållbudget om 5 950 tkr

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

Bygglov för omställning enligt målbild beviljades i september 2026. Då investeringsmedel för omställningen finns anslagna om 35,1 mkr och framtagna kalkyler visar att kostnaden ryms inom denna budget samt att investeringsmedel för underhållsåtgärder om 2,95 mkr finns anslagna för 2026 kommer projektet att påbörjas i slutet av oktober. I väntan på kommunfullmäktiges beslut om utökad investeringsram för underhållsåtgärder, kommer de mest prioriterade underhållsåtgärderna att genomföras.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-15
- Underhållsbehov Glasbruksmuseet 261009

Yrkande

Claes Mellander (SD) yrkar bifall på förvaltningens förslag och gör följande tilläggsyrkande:

Servicenämnden beslutar att ge serviceförvaltningen i uppdrag att utreda eventuella markföroreningar inför åtgärdandet av VA-anläggningen.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på Claes Mellanders yrkande och finner att servicenämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Lokalförsörjningschef
Drift- och underhållschef

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 91

SERN 2026/192

Servicenämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Servicesnämnden beslutar att under 2027 sammanträda följande datum och tider:

Torsdag den 28 januari	kl. 8.30
Torsdag den 25 februari	kl. 8.30
Tisdag den 23 mars	kl. 8.30
Torsdag den 13 maj	kl. 8.30
Torsdag den 17 juni	kl. 8.30
Torsdag den 23 september	kl. 8.30
Torsdag den 21 oktober	kl. 8.30
Torsdag den 18 november	kl. 8.30
Torsdag den 16 december	kl. 8.30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till torsdagar 08.30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-15

Beslutet skickas till

Kansliet
Servicenämndens ledamöter och ersättare

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 92

SERN 2026/208

Servicenämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027

Beslut

Servicenämnden beslutar att servicenämndens arbetsutskott under 2027 sammanträder följande datum och tider:

Torsdag den 21 januari	kl. 08.30
Torsdag den 18 februari	kl. 08.30
Tisdag den 16 mars	kl. 08.30
Tisdag den 4 maj	kl. 08.30
Torsdag 10 juni	kl. 08.30
Torsdag 16 september	kl. 08.30
Torsdag 14 oktober	kl. 08.30
Torsdag 11 november	kl. 08.30
Torsdag 9 december	kl. 08.30

Servicenämnden beslutar att delegera till servicenämndens arbetsutskott, att vid behov, besluta om ändring av sina sammanträdestider under 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Förvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna samt utskottens sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till torsdagar kl. 08.30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-10-15

Beslutet skickas till

Kommunikation
Kansliet

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 93

SERN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Maria Augustsson, förvaltningschef informerar om:

- Sjukfrånvaro på förvaltningen

Tony Jönsson, verksamhetschef informerar och besvarar frågor om SÄBO och andra byggnadsprojekt.

Sofie Axelsson, verksamhetschef besvarar frågor och informerar om skolfrukostar.

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SERN § 94

SERN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Servicenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Sammanfattning

Servicesnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med servicenämndens delegeringsordning. Dessa beslut redovisas till servicenämnden. Till servicenämnden för sammanträdesdatum 2026-10-22 redovisas en lista med delegeringsbeslut.

Delegeringsbeslutslista SERN 2026-10-22

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

SERN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Servicenämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser redovisas till sammanträdet 2026-10-22.

Kommunfullmäktige

KF § 172, Serviceorganisation i Ale, KS 2026/42

Kommunstyrelsen

KS § 194, Initiativärende angående Orange Week från Jessika Loftbring (C) och Ann-Sofie Hellvard (V), KS 2026/295

Samhällsbyggnadsnämnden

SBN § 206, Lokalbehovsanalys samhällsbyggnadsförvaltningen 2028-2037, SBN 2026/62

Socialnämnden

SN § 93, Lokalbehovsanalys 2028-2037 Socialförvaltningen, SN 2026/126

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: SUNE RIKARD RYDÉN
Date: 2026-10-23 13:05:59
BankID refno: 01a16870-419f-737c-b0b3-127ffad48dc7

Ordförande: Sune Rydén

Signed by: JESSIKA LOFTBRING
Date: 2026-10-23 13:07:46
BankID refno: 01a16871-da42-7d55-891a-3e51ac3695b7

Justerare: Jessika Loftbring

Signed by: JOHANNA KALMAR
Date: 2026-10-23 15:13:46
BankID refno: 01a168e5-3717-7b0a-8293-9d5a6bc44de6

Nämndsekreterare: Johanna Kalmár

Signature reference: 02a65f68-cf68-4190-916d-9bbc5797ab49

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Plats och tid	Lokal Storslagenheten, Nödinge kommunhus. Kl: 08:30-11:00.
Beslutande	Tyrone Hansson Eklund (FiA), ordförande Johnny Sundling (S), 1:e vice ordförande Lars Kopp (M), 2:e vice ordförande Krister Hemström Bergenhus (S) Vakant Christer Pålsson (V) Annica Westdahl Eriksson (SD) Henning Ankarudd (C) Carina Sandgren (M)
Tjänstgörande ersättare	Anton Fulltorp (SD) tjänstgör för Vakant
Närvarande ersättare	Petra Gullbrandsson (S) Birgit Hansson (KD) Susanne Andreasson (S) Tony Karlsson (KD) Renée Palmnäs (FiA) Mona Gunlycke (M)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johnny Sundling (S)
Justeringsdag	2026-10-28
Paragrafer	109-122
Underskrifter	
Sekreterare	Emelie Vahlund
Ordförande	Tyrone Hansson (FIA)
Justerande	Johnny Sundling (S)

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

Övriga närvarande

Gilda Johansson, förvaltningschef
Maria Havseng, verksamhetschef IFO
Ulrika Johansson, verksamhetschef äldreomsorg (ordinärt och särskilt boende)
Angelica Lazo de la Vega Campana, verksamhetschef myndighet och specialiststöd
Taija Tuomilehto Holmberg, verksamhetschef funktionsstöd
Hanna Kämpe, utvecklingsledare kvalitet och Uppföljning
Jenny Erixon, controller
Pernilla Grahn, controller
Frane Sirinic, verksamhetssamordnare
Charlotte Hjärtinge, utvecklingsledare ledningsstöd och utveckling
Fredrik Berlin, Partille kommun
Åsa Fredriksson, MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska)
Lena Sikström, personalföreträdare
Emelie Enocksson Vahlund, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Socialnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-22**
Tillkännages från och med	**2026-10-28**
Tillkännages till och med	**2026-11-18**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Emelie Vahlund**

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

Innehållsförteckning

§ 109	Fastställande av föredragningslista	2026/1	
§ 110	Anmälan av jäv	2026/2	
§ 111	Socialnämndens ekonomiska månadsrapporter 2026	2026/5	
§ 112	Delårsrapport 2 - Socialnämnden - 2026	2026/244	
§ 113	Uppföljning internkontrollplan 2026	2026/251	
§ 114	Anslutning till Handslagsinitiativet GIF ekonomiskt bistånd inom ramen för SKR:s handslag för välfärdsutveckling	2026/392	
§ 115	Socialnämndens sammanträdestider 2027	2026/399	
§ 116	Socialnämndens individutskott sammanträdestider 2027	2026/401	
§ 117	Socialnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027	2026/410	
§ 118	Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd	2026/405	
§ 119	Komplettering återremitterat ärende gällande avgiftsfria resor till och från daglig verksamhet	2025/310	
§ 120	Redovisning av delegeringsbeslut 2026	2026/6	
§ 121	Redovisning av underrättelser, beslut och domar	2026/7	
§ 122	Övriga frågor och information från förvaltningen	2026/8	

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 109

SN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Socialnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till socialnämndens ledamöter och ersättare inför sammanträdet.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 110

SN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Socialnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) påminner socialnämndens ledamöter och ersättare om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser kring jäv. Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 111

SN 2026/5

Socialnämndens ekonomiska månadsrapporter 2026

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Förvaltningschef Gilda Johansson ger uppföljning av ekonomi från september 2026.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 112

SN 2026/244

Delårsrapport 2 - Socialnämnden - 2026

Beslut

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 113

SN 2026/251

Uppföljning internkontrollplan 2026

Beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna delårsuppföljningen av internkontrollplan 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade i samband med uppföljningen av internkontrollplan 2025 om att

”… socialförvaltningen under innevarande år redovisar internkontrollens utfall för planen 2026 till nämnden vid delår 2, med särskilt fokus på de kontrollområden där större avvikelser eller ej påbörjade/försenade åtgärder redovisas och resultat finns att tillgå för att säkerställa nämndens förståelse.”

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-01
- Uppföljning åtgärder internkontroll, delår 2 2026.

Beslutet skickas till

Förvaltningsledningen, socialförvaltningen

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 114

SN 2026/392

Anslutning till Handslagsinitiativet GIF ekonomiskt bistånd inom ramen för SKR:s handslag för välfärdsutveckling

Beslut

Socialnämnden beslutar att ändra tidigare beslut SN 2025/141 avseende tidpunkt för anslutning till Handslagsinitiativet GIF – gemensam informationsförsörjning ekonomiskt bistånd så att anslutning sker vid den tidpunkt förvaltningen bedömer mest fördelaktig i stället för 2028.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade tidigare att avvakta med anslutning till Handslagsinitiativet Gemensam informationsförsörjning (GIF) för ekonomiskt bistånd till 2028, i väntan på att den nationella tjänsten sätts i drift samt ytterligare klarhet kring kostnader, juridiska förutsättningar, tekniska krav och erfarenheter från andra kommuner. Förvaltningen fick senare i uppdrag att genomföra ett utredande arbete inför anslutningen. Utredningen visar att det finns tidsmässiga och informationsmässiga fördelar med att tidigarelägga anslutningen vid den tidpunkt förvaltningen bedömer mest fördelaktig, i stället för 2028, samtidigt som kostnaden för anslutning bedöms bli densamma oavsett tidpunkt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-01
- Beslut SN 2025-06-10 (SN 2025/141)
- Erbjudande om GIF (Gemensam Informationsförsörjning) – Ekonomiskt bistånd
  (SN 2025/141)
- Tjänsteutlånade ”Erbjudanden från SKR inom ramen för Handslag för digitalisering”
  (SN 2025/141)

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Beslutet skickas till

- Förvaltningsledning SF
- Enhetschef ledningsstöd och utveckling SF
- Kommunstyrelsen för kännedom

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 115

SN 2026/399

Socialnämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Socialnämnden beslutar att under 2027 sammanträda följande datum och tider:

- Torsdag 28 januari kl: 08:30
- Torsdag 25 februari kl: 08:30
- Tisdag 23 mars kl: 08:30
- Torsdag 13 maj kl: 08:30
- Torsdag 17 juni kl: 08:30
- Torsdag 23 september kl: 08:30
- Torsdag 21 oktober kl: 08:30
- Torsdag 18 november kl: 08:30
- Torsdag 16 december kl: 08:30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till torsdagar 08.30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-01

Beslutet skickas till

Socialnämndens ledamöter och ersättare.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 116

SN 2026/401

Socialnämndens individutskott sammanträdestider 2027

Beslut

Socialnämnden beslutar att socialnämndens individutskott under 2027 sammanträder följande datum och tider

- Torsdag 7 januari kl: 08:10
- Onsdag 27 januari kl: 08:10
- Onsdag 17 februari kl: 08:10
- Onsdag 10 mars kl: 08:10
- Onsdag 31 mars kl: 08:10
- Onsdag 21 april kl: 08:10
- Onsdag 12 maj kl: 08:10
- Onsdag 2 juni kl: 08:10
- Onsdag 23 juni kl: 08:10
- Onsdag 14 juli kl: 08:10
- Onsdag 4 augusti kl: 08:10
- Onsdag 25 augusti kl: 08:10
- Onsdag 15 september kl: 08:10
- Onsdag 6 oktober kl: 08:10
- Torsdag 28 oktober kl: 08:10
- Onsdag 17 november kl: 08:10
- Onsdag 8 december kl: 08:10

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Förvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna samt utskottens sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till onsdagar kl. 08:10 med undantag för helgdagar.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-09

Beslutet skickas till

Kommunikation
Kansliet

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 117

SN 2026/410

Socialnämndens arbetsutskotts sammanträdestider 2027

Beslut

Socialnämnden beslutar att socialnämndens arbetsutskott under 2027 sammanträder följande datum och tider:

- Torsdagen 21 januari, kl: 08:30
- Torsdagen 18 februari, kl: 08:30
- Tisdagen 16 mars, kl: 08:30
- Tisdagen 4 maj, kl: 08:30
- Torsdagen 10 juni, kl 08:30
- Torsdagen 16 september, kl: 08:30
- Torsdagen 14 oktober, kl: 08:30
- Torsdagen 11 november, kl: 08:30
- Torsdagen 9 december, kl: 08:30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till torsdagar kl. 08:30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-09

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

Beslutet skickas till

Kommunikation
Kansliet

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 118

SN 2026/405

Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd

Paragrafen justeras omedelbart, se separat protokoll.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 119

SN 2025/310

Komplettering återremitterat ärende gällande avgiftsfria resor till och från daglig verksamhet

Beslut

Socialnämnden beslutar att ärendet bordläggs till den 17 december.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Daglig verksamhet finns som ett bistånd för personer som ingår i personkrets enligt LSS (Lag 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade) och som inte kan förvärvsarbeta eller studera. I dagsläget erbjuder Ale kommun avgiftsfria, internt anordnade resor till och från daglig verksamhet för vissa brukare utifrån den enskildes behov.

Det finns sedan tidigare politiska beslut om att den enskilde ska betala avgift för resor till och från daglig verksamhet. Att dessa beslut inte efterlevdes framkom under utredning som genomfördes 2023.

Socialnämnden fattade beslut 2023-10-03 om att föreslå kommunfullstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att det tidigare beslutet om egenavgifter upphävs gällande resor till och från daglig verksamhet. Detta kom aldrig till stånd och konsekvensen är att socialnämndens beslut tillämpats, i strid mot det äldre men alltjämt gällande beslutet i Kommunfullmäktige.

Att inte frågan har hanterats enligt plan har ej orsakat några ekonomiska eller andra konsekvenser för de kommuninvånare som tillhör målgruppen.

Beslutsunderlag

- Rättsutredning juridiska konsekvenserna av att tillhandahålla avgiftsfria, internt anordnade resor för brukare inom daglig verksamhet.
- Beslutsunderlag resor till och från daglig verksamhet SN 2023/225
- Tjänsteutlåtande resor till och från daglig verksamhet SN 2023/225
- Tjänsteutlåtande, 2026-05-20

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

- Taxor och avgifter vid insatser vid insatser enligt LSS och SoL för personer inom funktionshinderverksamheten KS-2017-321.

Yrkande

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) yrkar på att ärendet bordläggs till den 17 december.

Beslutsgång

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Enhetschef för daglig verksamhet
Avgiftshandläggare myndighet och specialiststöd, socialförvaltning

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 120

SN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut 2026

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Socialnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner, i enlighet med socialnämndens delegeringsordning. Dessa beslut anmäls till socialnämnden. Till socialnämnden för sammanträdesdatum 2026-10-22 redovisas 7 listor med delegeringsbeslut:

- Delegeringsbeslutslista oktober
- Delegationsbeslut ÄO september
- Delegationsbeslut LSS september
- Delegationsbeslut IFO september
- Delegationsbeslut Färdtjänst september
- Delegationsbeslut FS september
- Bab-rapport september 2026

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 121

SN 2026/7

Redovisning av underrättelser, beslut och domar

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Följande underrättelser, domar eller beslut har redovisats till socialnämndens sammanträde:

- Beslut från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)- Lex Maria

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 122

SN 2026/8

Övriga frågor och information från förvaltningen

Beslut

Socialnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Åsa Fredriksson (MAS) informerar om beslut från inspektionen för vård och omsorg (IVO)-Lex Maria.

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Tyrone Mikael Hansson Eklund
Date: 2026-10-28 10:05:09
BankID refno: 01a181c1-56d2-7529-bfb0-84da2a2fedf2

ordförande: Tyrone Hansson Eklund

Signed by: Mats Johnny Leo Sundling
Date: 2026-10-28 10:15:50
BankID refno: 01a181cb-2e58-74ee-a985-9ef8b5a02c2c

justerande: johnny sundling

Signed by: EMELIE VAHLUND
Date: 2026-10-28 10:55:07
BankID refno: 01a181ef-35de-7911-855b-be77401dbfe7

nämndsekreterare: emelie vahlund

Signature reference: 3cb220ff-3ef6-478b-85aa-4b7e541a232f

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22

ALE

Plats och tid	Lokal Storslagenheten, Nödinge kommunhus. Kl: 08:30-11:00
Beslutande	Tyrone Hansson Eklund (FiA), ordförande Johnny Sundling (S), 1:e vice ordförande Lars Kopp (M), 2:e vice ordförande Krister Hemström Bergenhus (S) Vakant Christer Pålsson (V) Annica Westdahl Eriksson (SD) Henning Ankarudd (C) Carina Sandgren (M)
Tjänstgörande ersättare	Anton Fulltorp (SD) tjänstgör för Vakant
Närvarande ersättare	Petra Gullbrandsson (S) Birgit Hansson (KD) Susanne Andreasson (S) Tony Karlsson (KD) Renée Palmnäs (FiA) Mona Gunlycke (M)
Övriga närvarande	Se sida 2
Utses att justera	Johnny Sundling (S)
Justeringsdag	2026-10-22
Paragrafer	112, 118
Underskrifter	
Sekreterare	Emelie Vahlund
Ordförande	Tyrone Hansson (FIA)
Justerande	Johnny Sundling (S)

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

ALE

Övriga närvarande

Gilda Johansson, förvaltningschef
Maria Havseng, verksamhetschef IFO
Ulrika Johansson, verksamhetschef äldreomsorg (ordinärt och särskilt boende)
Angelica Lazo de la Vega Campana, verksamhetschef myndighet och specialiststöd
Taija Tuomilehto Holmberg, verksamhetschef funktionsstöd
Hanna Kämpe, utvecklingsledare kvalitet och Uppföljning
Fredrik Berlin, Partille kommun
Lena Sikström, personalföreträdare
Emelie Enocksson Vahlund, nämndsekreterare

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.

Organ	**Socialnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-22**
Tillkännages från och med	**2026-10-22**
Tillkännages till och med	**2026-11-12**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Emelie Vahlund**

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

ALE

Innehållsförteckning

§ 112	Delårsrapport 2 - Socialnämnden - 2026	2026/244	
§ 118	Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd	2026/405	

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 112

SN 2026/244

Delårsrapport 2 - Socialnämnden - 2026

Beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna delårsrapport 2, 2026.

Socialnämnden noterar förvaltningens prognos om budget i balans för helåret.

Socialnämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Förvaltningen uppvisar för perioden ett negativt resultat. Till stor del är detta hänförligt till köp av verksamhet, konsultkostnader och familjehemsvård inom individ- och familjeomsorgen samt en ökning av beviljade timmar i hemtjänsten. Utifrån en prognos om avslut av konsultbemanning, avstannande placeringskostnader inom individ- och familjeomsorg samt öppnande av nya platser inom äldreomsorgens särskilda boenden gör förvaltningen bedömningen om en nollprognos för helåret.

Avseende leverans utifrån uppsatta mål och uppdrag är förvaltningens bedömning att dessa i stort sett är genomförda eller kommer genomföras under året.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-01
- Delårsrapport 2 – 2026, socialnämnden

Beslutet skickas till

- Förvaltningschef, socialförvaltningen
- Verksamhetschefer, socialförvaltningen
- Controller, socialförvaltningen
- Kommunstyrelsen

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

ALE

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-22
SN § 118

SN 2026/405

Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd

Beslut

Socialnämnden beslutar att återremittera ärendet till socialförvaltningen för att se över harmoniseringen av datum samt hänvisning till rätt diarienummer utifrån ett Ale perspektiv.

Socialnämnden beslutar att ärendet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter den 7 juni 2023, § 78 (KS/2023:295). Denna taxa reviderades av kommunfullmäktige den 3 juni 2025, § 62 till följd av en förändring i alkohollagen när det blev tillåtet med gårdsförsäljning av alkohol.

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden). Bygg- och miljönämnden ser ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027.

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-10-01
- Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 28 september 2026.
- Upprättat förslag till reviderad Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter.
- Bilaga 1 Jämförelse mellan föreslagen taxa och taxor i närliggande kommuner.
- Tjänsteskrivelse reviderad taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter.

Yrkande

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) gör följande ändringsyrkande:

Att socialnämnden beslutar att återremittera ärendet till socialförvaltningen för att se över harmoniseringen av datum samt hänvisning till rätt diarienummer utifrån ett Ale perspektiv.

Beslutsgång

Ordförande Tyrone Hansson Eklund (FiA) ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

- Bygg- och miljönämnden Partille kommun

Signature reference: 4929de09-4484-4d25-83f7-bba791aa672b

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27

Plats och tid	Lokal Storslagenheten, Nödinge kommunhus, kl. 15.30 – 16.35
Beslutande	Henrik Fogelklou (M), ordförande Dennis Ljunggren (S)
Övriga närvarande	Sonny Hellstrand, verksamhetschef plan- och myndighet Anna Ruthberg, nämndsekreterare Maria Wassén, bygglovshandläggare
Utses att justera	Dennis Ljunggren (S)
Justeringsdag	2026-10-29
Paragrafer	39-44
Underskrifter	

Sekreterare	Anna Ruthberg
Ordförande	Henrik Fogelklou (M)
Justerande	Dennis Ljunggren (S)

Sida 765 av 1391

Tillkännagivande	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits på anslagstavlan på Ale kommuns webbplats.	
Organ	**Jävsnämnden**
Sammanträdesdatum	**2026-10-27**
Tillkännages från och med	**2026-10-30**
Tillkännages till och med	**2026-11-20**
Förvaringsplats för protokollet	**Nödinge kommunhus**
Intygar	**Anna Ruthberg**

Innehållsförteckning

§ 39	Fastställande av föredragningslista	2026/1	4
§ 40	Anmälan av jäv	2026/2	5
§ 41	Skepplanda 8:4, nybyggnad av upplag för avfallshantering, BYGG2026.72	2026/34	6 - 7
§ 42	Jävsnämndens sammanträdestider 2027	2026/36	8 - 9
§ 43	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	10
§ 44	Underrättelser	2026/7	11

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 39

JN 2026/1

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Jävsnämnden fastställer föredragningslistan.

Sammanfattning

Föredragningslistan har skickats ut till jävsnämndens ledamöter.

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 40

JN 2026/2

Anmälan av jäv

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Ordförande påminner jävsnämnden om kommunallagens och förvaltningslagens bestämmelser om jäv.

Under dagens sammanträde anmäler ingen förtroendevald jäv.

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 41

JN 2026/34

Skepplanda 8:4, nybyggnad av upplag för avfallshantering, BYGG2026.72

Beslut

Jävsnämnden beslutar att återremittera ärendet för att sökande ska komplettera med en lokaliseringsutredning.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ärendet beslutas i jävsnämnden eftersom Renhållningen, som tillhör Samhällsbyggnads-förvaltningen, är sökande. Platsen är belägen utanför detaljplanerat område.

Det bedrivs redan idag avfallshantering på platsen. Den nu inkomna ansökan om bygglov innebär att den nuvarande återvinningsstationen ändras till en ”Kvartersnära miljöstation”. Verksamhetens syfte är att främja en ökad materialåtervinning samt bidra till en mer hållbar och cirkulär resursanvändning.

På grund av Miljöstationen kräver mer utrymme utvidgas även platsen. Utvidgningen planeras på jordbruksmarken bakom den nuvarande stationen. Sökanden har inte redovisat att placeringen inte kan tillgodoses på annan mark.

Enligt översiktsplanen, ÖP 2021 är markens användning jordbruksmark, men tangerar även ett Idéområde, verksamheter Skepplanda 2.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande byggenheten JÄV, 2026-10-20
- Ansökan, 2026-03-27
- Situationsplan körspår, 2026-09-04
- Markplaneringsritning, 2026-09-04
- Verksamhetsbeskrivning, 2026-09-04
- Mail från sökanden, 2026-09-15
- Remissyttrande Miljöenheten, 2026-06-11
- Remissyttrande Miljöenheten 2, 2026-09-16
- Remissyttrande Trafikverket, 2026-06-18

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27

- Granneyttranden erinran H L, 2026-10-12
- Granneyttranden erinran M L, 2026-10-12
- Foton tillhörande granneyttranden från H L och M L, 2026-10-12
- Ale ÖP 2021 och befintliga detaljplaner, 2026-10-13

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) yrkar på att ärendet ska återremitteras för att sökande ska komplettera med en lokaliseringsutredning.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag och finner att jävsnämnden beslutar att ärendet inte ska avgöras idag.

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sitt eget yrkande om återremiss och finner att jävsnämnden beslutar att återremittera ärendet.

Beslutet skickas till

Byggenheten

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 42

JN 2026/36

Jävsnämndens sammanträdestider 2027

Beslut

Jävsnämnden beslutar att under 2027 sammanträda följande datum och tider:

Tisdag den 26 januari, kl. 15:30

Tisdag den 23 februari, kl. 15:30

Tisdag den 6 april, kl. 15:30

Tisdag den 18 maj, kl. 15:30

Tisdag den 8 juni, kl. 15:30

Tisdag den 24 augusti, kl. 15:30

Tisdag den 21 september, kl. 15:30

Onsdag den 27 oktober, kl. 15:30

Tisdag den 30 november, kl. 15:30

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 2 § i arbetsordning för styrelse och nämnder ska nämnden bestämma datum och tid för sammanträden. Förvaltningen har arbetat fram en planering för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämndernas sammanträden för 2027. Utgångspunkten är att sammanträden planeras till tisdagar kl. 15:30 med undantag för helgdagar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-10-06

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27

Beslutet skickas till

Kansliet
Kommunikation
Jävsnämndens ledamöter och ersättare

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 43

JN 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Jävsnämnden har överlåtit sin beslutsrätt till tjänstepersoner i enlighet med jävsnämndens delgeringsordning. Beslut enligt nedan har redovisats till nämnden:

Delegationsbeslut Jävsnämnden 2026-09-30 till 2026-10-20.

PROTOKOLL
Jävsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
JN § 44

JN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Jävsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning

Inga underrättelser har inkommit till dagens sammanträde.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/552
Datum: 2026-11-17
Kommuncontroller Björn Wikman

Kommunstyrelsen

Mål och budget 2027 med plan för 2028–2030

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Mål och budget 2027 med plan för 2028–2030 (S, V, MP, C, L) med resultatbudget, balansbudget, finansieringsbudget.

2. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt respektive nämnd att i enlighet med fullmäktiges beslut om mål och budget besluta om nämndplan för år 2027 och att redovisa respektive nämndplan och budget för år 2027 för kommunfullmäktige

3. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger nämnderna möjlighet att göra omdisponeringar om upp till två miljon kronor inom sin totala investeringsbudget 2027 efter godkännande av kommunstyrelsen.

4. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunens låneskuld får uppgå till maximalt 1 400 mkr under år 2027. Inom totalbeloppet innefattas rätt att omsätta lån på 500 mkr.

5. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen, eller deras ställföreträdare, att för kommunens räkning fortlöpande underteckna erforderliga lånehandlingar, såväl nyupplåning som omsättning av lån, inom angiven ram

6. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att reserverade medel för framtida pensioner ”återlånas” för att begränsa den externa låneskulden.

7. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att AB Alebyggen för år 2027 ska erlägga en årlig borgensavgift på 0,3 % på nyttjad borgensram. Avgiften erläggs till kommunen varje tertial.

8. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att partistöd för år 2027 ska utbetalas i enlighet med antagna bestämmelser om kommunalt partistöd i Ale kommun.

9. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att de mål som är antagna i budgeten även gäller det helägda kommunala bolaget där så är tillämpligt och att efterlevnad av målen ska redovisas i bolagens bolagsstyrningsrapporter.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt 11 kap 5 § kommunallagen (2017:725) ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten skall upprättas så att intäkter överstiger kostnaderna och innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Maria Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Majoritetens mål och budget 2027 med plan för 2028–2030
- Koncernbudget 2027
- Driftbudget 2027
- Protokoll MBL 19 november 2026
- Protokoll MBL 10 november 2026
- Eventuellt skrivelser från fackliga parter
- Nulägesanalys kommunstyrelsen
- Nulägesanalys kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
- Nulägesanalys samhällsbyggnadsnämnden
- Nulägesanalys utbildningsnämnden
- Nulägesanalys servicenämnden
- Nulägesanalys socialnämnden

Ärendet

Enligt 11 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). Budgeten skall upprättas så att intäkter överstiger kostnaderna och innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Enligt 11 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) ska skattesatsen och anslagen anges i budget. Av budgeten ska det vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. De mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges.

Förslaget till mål och budget för åren 2027–2030 bygger på inkommit mål- och budgetförslag inklusive drift- och koncernbudget från partierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att budgeten följer lagkrav och kommunens styrmodell.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Mål och budget fastställer vilka riktningsmål som kommunen ska ha i enlighet med Ale kommuns styrmodell. Budgeten konkretiserar också de förtroendevaldas vilja inom ramen för kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-11-19

Informerad enligt MBL 2026-11-10, se bilaga.

Förhandlad enligt MBL 2026-11-19, se bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Respektive nämnd ansvarar för att fastställa en nämndplan i enlighet med beslut som utgår från mål och budget 2027-2030 i enlighet med Ale kommuns styrmodell och förslag till beslut i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Alla nämnder

Majoritetens mål och budget 2027 med plan för 2028–2030

Ale kommun

Innehållsförteckning

1 Inledning 2
1.1 Ale kommuns vision 2
1.2 Ale kommuns värdegrund 2
2 Politiska mål och uppdrag 4
2.1 Ett Ale där välfärden håller hög kvalitet genom hela livet 4
2.2 Ett Ale med ett starkt näringsliv och hållbar utveckling 5
2.3 Ett Ale med hållbart arbetsliv och en organisation som utvecklas 6
3 God ekonomisk hushållning 8
4 Ekonomisk översikt 10
4.1 Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2027 10
4.2 Skattesats 10
4.3 Skatteprognos för Ale kommun 11
4.4 Resultaträkning 11
4.5 Balansräkning och kassaflödesanalys 12
4.6 Kommunbidrag till nämnderna 14
4.7 Övriga ekonomiska förutsättningar 14
4.8 Taxor och avgifter 15
4.9 VA-verksamheten 15
4.10 Renhållningsverksamheten 15

1 Inledning

Tillsammans utvecklar vi hela Ale

Ale ska vara en kommun där barn får en bra start i livet, där människor känner trygghet och delaktighet och där företag och föreningar har goda möjligheter att växa. Vi vill ta vara på kraften i hela Ale – från våra tätorter till landsbygden.

Barn och ungas framtid är en av våra viktigaste prioriteringar. Vi vill skapa mindre barngrupper i förskolan, stärka undervisningen i läsning, skrivning och matematik och ge elever stöd tidigt. Alla barn ska mötas av höga förväntningar, trygghet och goda möjligheter att lyckas utifrån sina egna förutsättningar.

Vi vill utveckla en äldreomsorg med tid för människor. Med bättre kontinuitet, tillräcklig bemanning och större självbestämmande ska äldre få en trygg omsorg som också ger utrymme för social gemenskap och en meningsfull vardag. Medarbetarnas kompetens ska tas till vara och arbetssätten utvecklas för att ge större utrymme för individuella behov.

Ale ska vara en attraktiv kommun för företagande och arbete. Vi vill skapa goda förutsättningar för nya etableringar, utveckling av befintliga företag och fler arbetstillfällen. Genom god företagsservice, tillgång till verksamhetsmark och nära samarbete med näringslivet stärker vi hela kommunens utveckling.

Hela Ale ska växa hållbart. Bostäder, infrastruktur och service ska utvecklas med hänsyn till både tätorternas och landsbygdens behov. Vi ska ta ansvar för klimatet och miljön och samtidigt stärka kommunens förmåga att möta framtidens utmaningar.

Kommunens resurser ska göra största möjliga nytta. Vi vill förenkla arbetssätt, minska onödig administration och använda gemensamma resurser smartare. På så sätt kan mer tid och pengar komma skola, omsorg och annan välfärd till del. Effektiviseringar ska skapa verkliga förbättringar och inte innebära att administrativa arbetsuppgifter flyttas över till medarbetare i kärnverksamheten.

Med en hållbar ekonomi, ett närvarande ledarskap och fokus på kvalitet vill vi utveckla ett Ale där människor, föreningar och företag kan växa och bidra till kommunens framtid.

Vår gemensamma inriktning utgår från tre riktningsmål:

1. Ett Ale där välfärden håller hög kvalitet genom hela livet.
2. Ett Ale med ett starkt näringsliv och hållbar utveckling.
3. Ett Ale med hållbart arbetsliv och en organisation som utvecklas.

1.1 Ale kommuns vision

Ett Ale. I Ale skapar människor, föreningar och företag möjligheter och framtiden tillsammans i ett samhälle där vi gemensamt tar ansvar. Mellan skog och älv växer vi med en storslagen småskalighet där småstadens fördelar bevaras. Ett pärlband av orter, var och en unik, här finns en plats för alla. Här har vi nära till varandra, naturen och stadens brus. Ale – Sveriges längsta småstad.

1.2 Ale kommuns värdegrund

Tillsammans tar vi ansvar och skapar förtroende

Vi tar ansvar för Alebornas bästa

Kommunens organisation är till för de som bor och verkar runtom i hela Ale. Vi erbjuder god verksamhet och service genom att arbeta effektivt och med hög tillgänglighet.

Vi arbetar tillsammans i en organisation

Alla som är anställda i Ale kommun är kollegor. Vi drar nytta av att ha nära till varandra, vi vill varandra väl och vi gör varandra bättre. Vi försöker förstå våra kollegors perspektiv och bidrar till att alla trivs på arbetet.

Vi skapar förtroende

Vi vill förstå de förväntningar och behov som människor, föreningar och företagare har, i dag och i framtiden. För oss är alla människor lika mycket värda och vi bemöter alla på ett gott, likvärdigt och respektfullt sätt. Vi behandlar alla sakligt och följer de lagar och regler som är relevanta för våra uppdrag och vår verksamhet.

2 Politiska mål och uppdrag

De tre riktningsmålen anger vår gemensamma politiska inriktning. De gäller för kommunens nämnder och helägda bolag enligt kommunens styrmodell, med undantag för överförmyndar-, val- och jävsnämnden.

Målen beskriver vad vi vill uppnå och uppdragen anger de viktigaste utvecklingsinsatserna under 2027.

2.1 Ett Ale där välfärden håller hög kvalitet genom hela livet

Kunskap och trygghet från första dagen

Alla barn ska få goda förutsättningar att lyckas i förskolan och skolan. Vi vill stärka undervisningens kvalitet och skapa trygga lärmiljöer där varje barn får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Vi vill successivt skapa mindre barngrupper i förskolan, med särskilt fokus på verksamheter där behoven är störst. En god personaltäthet ger bättre möjligheter att se varje barn och skapa trygghet och lärande.

Läsning, skrivning och matematik ska prioriteras redan under de första skolåren. Elever som behöver extra stöd ska få det tidigt. Vi vill stärka elevhälsan, utveckla arbetet med skolnärvaro och skapa en fungerande skolgång för elever med omfattande stödbehov. Alla elever ska få det stöd de behöver för att utvecklas och lyckas i skolan.

Skolan ska präglas av studiero, trygghet och höga förväntningar. Ett nära samarbete mellan skola, hem och andra samhällsaktörer är viktigt för att varje elev ska få möjlighet att lyckas.

En äldreomsorg med tid för människor

Äldreomsorgen ska präglas av trygghet, kontinuitet och respekt för den enskildes behov och önskemål.

Vi vill stärka bemanningen, förbättra personalkontinuiteten och ge medarbetarna större möjligheter att använda sin kompetens. Genom flexibla arbetssätt skapar vi bättre förutsättningar för professionella bedömningar och den äldres självbestämmande.

Omsorgen ska ge mer än stöd med grundläggande behov. Det ska också finnas utrymme för social gemenskap, aktiviteter och sådant som sätter guldkant på vardagen.

Stöd, självständighet och delaktighet

Alla människor ska ha möjlighet att leva ett självständigt liv och vara delaktiga i samhället.

Vi vill stärka tidiga och förebyggande insatser för barn, unga och familjer. Stödet till personer med funktionsnedsättning och sammansatta behov ska utvecklas så att fler får rätt hjälp i rätt tid.

Vi vill stärka tillgängligheten och självständigheten för personer med funktionsnedsättning. Det ska vara enklare att få stöd i kontakten med samhället och att resa på lika villkor.

Kultur, föreningsliv och fritidsaktiviteter ska vara tillgängliga för alla som vill delta. Ett starkt civilsamhälle och ett rikt förenings- och kulturliv skapar gemenskap, delaktighet och meningsfullhet. Det har också en viktig förebyggande kraft och bidrar till bättre folkhälsa och ett samhälle där fler mår bra.

Mål

Mål	Inriktning för uppföljning	Ansvarig nämnd
Fler barn och elever ska lyckas i sin utbildning	Mindre barngrupper, bättre kunskapsresultat i läsning, skrivning och matematik samt ökad skolnärvaro.	Utbildningsnämnden
Tryggheten och kontinuiteten i omsorgen ska öka	Bättre personalkontinuitet och större självbestämmande.	Socialnämnden
Fler ska få rätt stöd i rätt tid	Tidiga och samordnade insatser samt förbättrad tillgång till stöd för personer med omfattande behov.	Socialnämnden och utbildningsnämnden
Fler ska kunna delta i samhällslivet	Civilsamhället ska ges stöd att öka tillgängligheten i sina verksamheter.	Socialnämnden och berörda nämnder

Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning	Ansvarig nämnd
1. Skapa mindre barngrupper i förskolan	Ta fram och påbörja en plan för mindre barngrupper och stärkt personaltäthet, med fokus på de verksamheter där behoven är störst.	Utbildningsnämnden
2. Stärk barns grundläggande kunskaper	Genomför en satsning på läsning, skrivning och matematik i förskoleklass och årskurs 1–3. Ge elever stöd tidigt för att skapa goda förutsättningar att lyckas.	Utbildningsnämnden
3. Ge fler elever förutsättningar att lyckas i skolan	Utveckla arbetet med skolnärvaro och tidiga stödinsatser. Stärk stödet till elever med omfattande behov så att fler får en fungerande skolgång och möjlighet att lyckas.	Utbildningsnämnden i samverkan med socialnämnden
4. Skapa en tryggare och mer personcentrerad äldreomsorg	Utveckla arbetssätt som ger äldre större inflytande över sin vardag. Stärk personalkontinuitet och kompetensförsörjning.	Socialnämnden
5. Stärk det tidiga stödet till barn och familjer	Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst så att barn, unga och familjer får samordnat stöd i ett tidigt skede.	Socialnämnden och utbildningsnämnden
6. Gör färdtjänsten mer tillgänglig	Genomför en anpassning av färdtjänstens egenavgifter till motsvarande taxor i kollektivtrafiken. Ta fram en plan för genomförandet.	Socialnämnden
7. Ge fler barn och unga tillgång till en aktiv fritid	Ta fram förslag, tillsammans med civilsamhället, som ökar deltagandet inom kultur och föreningslivet.	Kommunstyrelsen och berörda nämnder

2.2 Ett Ale med ett starkt näringsliv och hållbar utveckling

Fler företag, fler etableringar och fler arbetstillfällen

Ale ska vara en attraktiv kommun för företag som vill etablera sig, utvecklas och växa.

Vi vill skapa goda förutsättningar för nya företagsetableringar och ge befintliga företag möjlighet att expandera. Ett starkt näringsliv bidrar till fler arbetstillfällen, lokal utveckling och en långsiktigt hållbar kommun.

Kommunen ska ha god framförhållning när det gäller verksamhetsmark, lokaler och infrastruktur. Företag ska mötas av tydliga kontaktvägar, god service och effektiva processer.

Vi vill utveckla dialogen med näringslivet och stärka samarbetet mellan skola och arbetsliv. Genom praktik, feriearbete och andra kontakter med arbetslivet får fler unga möjlighet att upptäcka framtida yrken samtidigt som företagens kompetensförsörjning stärks.

Ett hållbart Ale – i hela kommunen

Hela Ale ska utvecklas med hänsyn till tätorternas och landsbygdens olika förutsättningar. Vi vill skapa möjligheter för varierade bostäder, fungerande service och hållbar infrastruktur i hela kommunen.

Klimat- och miljöarbetet ska vara långsiktigt, konkret och följas upp med tydliga resultat. Energieffektivisering, klimatanpassning, hållbara transporter och en ansvarsfull användning av kommunens resurser är viktiga delar av utvecklingen.

Vi vill successivt ansluta Ale till fler av Västra Götalandsregionens klimatmål. Den långsiktiga inriktningen är att kommunen ska kunna anta samtliga relevanta regionala klimatmål under mandatperioden

Kommunens beredskap utvecklas så att samhällsviktiga verksamheter kan fungera även vid störningar och kriser.

Mål

Mål	Inriktning för uppföljning	Ansvarig nämnd
Fler företag ska etablera sig och utvecklas i Ale	Förutsättningarna för nya etableringar, växande företag och fler arbetstillfällen ska förbättras.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och berörda bolag
Företagsservicen ska bli ännu bättre	Företag ska mötas av tydliga kontaktvägar, god tillgänglighet och effektiva processer.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och berörda bolag
Hela Ale ska utvecklas hållbart	Bostäder, infrastruktur, näringsliv och service ska utvecklas med hänsyn till miljö och lokala förutsättningar.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och berörda bolag
Ale ska ta fler steg i klimatomställningen	Kommunens klimatmål och åtgärder ska utvecklas i riktning mot de regionala klimatmålen.	Samhällsbyggnadsnämnden och berörda nämnder
Kommunens beredskap ska vara god	Förmågan att hantera störningar och upprätthålla samhällsviktig verksamhet ska stärkas.	Kommunstyrelsen och berörda nämnder

Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning	Ansvarig nämnd
8. Stärk Ales attraktivitet för företag	Prioritera och konkretisera arbetet med att skapa förutsättningar för fler företagsetableringar och utveckling av befintliga företag, inom ramen för kommunens näringslivsstrategi och tillhörande handlingsplan.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och berörda bolag
9. Gör det enklare att driva företag i Ale	Prioritera förbättringar av kommunens service, tillgänglighet och handläggningsprocesser för företag, inom ramen för näringslivsstrategins arbete med företagsklimat. Genomförda åtgärder och resultat ska följas upp i ordinarie uppföljning.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och berörda bolag
10. Stärk vägarna mellan skola och arbetsliv	Utveckla samarbetet med näringslivet kring praktik, feriearbete och framtida kompetensbehov för att ge fler unga kontakt med arbetslivet.	Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden
11. Utveckla attraktiva livsmiljöer i hela Ale	Under 2027 ska kommunen, inom ramen för befintlig planering och pågående utvecklingsarbete, särskilt beakta hela Ales utveckling. Det innebär att även landsbygden och de mindre orterna ska ges förutsättningar att utvecklas när det gäller bostäder, service, infrastruktur och attraktiva livsmiljöer. Arbetet ska följas upp inom ordinarie uppföljning.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och Alebyggen
12. Ta nästa steg i Ales klimatarbete	Föreslå ytterligare mål som kommunen kan anta under 2027 och påbörja konkreta åtgärder för att nå dem.	Samhällsbyggnadsnämnden i samverkan med berörda nämnder och bolag
13. Stärk Ales klimat- och krisberedskap	Genomför konkreta insatser för energieffektivisering, klimatanpassning och hållbara transporter. Stärk samtidigt förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid störningar och kriser i samverkan med andra aktörer	Kommunstyrelsen och berörda nämnder och bolag

2.3 Ett Ale med hållbart arbetsliv och en organisation som utvecklas

En kommun där medarbetare kan göra ett bra jobb

Ale kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö, närvarande ledarskap och hållbara arbetsvillkor.

Vi vill skapa arbetsplatser där medarbetare trivs, utvecklas och har förutsättningar att göra ett bra jobb. Genom bättre arbetsmiljö, god kompetensförsörjning och större möjligheter att påverka arbetssituationen vill vi stärka kommunen som arbetsgivare.

Särskilt fokus ska läggas på arbetsvillkoren i kommunens kvinnodominerade verksamheter. Arbetstidens förlägg-

ning, arbetsbelastning, återhämtning och möjlighet att påverka sitt schema är viktiga delar i ett jämställt och hållbart arbetsliv.

Vi vill skapa bättre möjligheter till återhämtning, minska risken för ohälsa och ge fler medarbetare förutsättningar att orka arbeta hela sitt yrkesliv. Det stärker kommunen som arbetsgivare, förbättrar möjligheterna att behålla och rekrytera kompetent personal och bidrar till en tryggare omsorg med hög kvalitet och kontinuitet för de äldre.

Mer tid och resurser till välfärden

Vi vill skapa enklare arbetssätt genom att minska onödig administration, dubbelarbete och interna rapporteringskrav. Samtidigt ska gemensamma kostnader, konsulttjänster, IT-system och andra externa tjänsteköp följas upp utifrån nytta och kostnadseffektivitet.

Effektiviseringar ska leda till verkliga förbättringar och besparingar. De ska inte innebära att administrativa arbetsuppgifter flyttas över till medarbetare i kärnverksamheten.

Genom en smartare användning av kommunens gemensamma resurser kan mer kraft läggas på skola, omsorg och annan välfärd.

Mål

Mål	Inriktning för uppföljning	Ansvarig nämnd
Ale ska vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare	Sjukfrånvaro och oönskad personalomsättning ska minska. Arbetsmiljö och ledarskap ska utvecklas positivt.	Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och bolag
Arbetsvillkoren i kvinnodominerade verksamheter ska förbättras	Arbetstidens förläggning, återhämtning, bemanning och medarbetarnas inflytande ska utvecklas.	Kommunstyrelsen och berörda nämnder
Medarbetarna ska få mer tid till kärnuppdraget	Onödig dokumentation, dubbelarbete och interna krav ska minska utan att belasta kärnverksamheten.	Kommunstyrelsen och samtliga nämnder
Kommunens gemensamma resurser ska användas effektivt	Gemensamma kostnader och externa tjänsteköp ska prövas utifrån nytta och faktisk kostnadseffektivitet.	Kommunstyrelsen och samtliga nämnder

Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning	Ansvarig nämnd
14. Skapa ett hållbart och attraktivt arbetsliv	Under 2027 ska kommunen identifiera och prioritera insatser för att förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljö, med särskilt fokus på kvinnodominerade verksamheter. Prioriteringen ska utgå från identifierade behov, exempelvis hög sjukfrånvaro, arbetsbelastning och personalomsättning. Konkreta förbättringsåtgärder ska påbörjas under året och resultatet redovisas inom ordinarie uppföljning.	Kommunstyrelsen och berörda nämnder
15. Förbättra arbetstidsvillkoren inom vård och omsorg	Skapa förutsättningar för förbättrade arbetstidsvillkor för medarbetare inom kommunens vård och omsorg. Fokus ska ligga på återhämtning, en god arbetsmiljö, hållbar bemanning och hög kvalitet i omsorgen.	Kommunstyrelsen och socialnämnden
16. Frigör mer tid till välfärden	Se över kommunens administrativa processer och interna rapporteringskrav. Identifiera vad som kan förenklas, samordnas eller tas bort för att frigöra mer tid till kommunens kärnuppdrag.	Kommunstyrelsen och samtliga nämnder
17. Använd kommunens gemensamma resurser smartare	Se över konsultkostnader, IT-system, licenser, köpta tjänster och gemensamma stödfunktioner. Redovisa möjliga nettobesparingar och konsekvenser för verksamheterna.	Kommunstyrelsen, servicenämnden samt berörda nämnder och bolag
18. Stärk den ekonomiska styrningen och uppföljningen	Se över beslutsprocesser och delegation för kostnadsåtaganden.	Kommunstyrelsen och berörda nämnder

3 God ekonomisk hushållning

Ale kommun bedöms ha en god ekonomisk hushållning:

Om maximalt ett av de finansiella målen inte uppnåtts två år i rad:

- Nettokostnadsandelen skall vara högst 98%
- Självfinansieringsgrad ska ej understiga 70% i genomsnitt under en rullande 8-årsperiod
- Soliditet ska inte understiga 30 procent

Om minst två tredjedelar av de rapporterade nyckeltalen i nyckeltalssamlingen Kommunens kvalité i korthet (KKiK) antingen:

- uppvisar ett bättre resultat än genomsnittet av de tre föregående åren eller
- uppvisar ett bättre resultat än medelvärdet bland Sveriges kommuner.

Nyckeltal

Barn och unga

- Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, lägeskommun, andel (%)
- Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesproven i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)
- Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)
- Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)
- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)
- Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)
- Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)
- Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)
- Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år
- Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år
- Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)

Stöd och omsorg

- Handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar, andel (%)
- Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)
- Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18+ år
- Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)
- Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, lägeskommun, andel (%)
- Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde
- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)
- Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)
- Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Platser i särskilt boende/sjuksköterska, äldreomsorg, vardagar, antal
- Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal som är undersköterska, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)
- Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv

Samhälle och miljö

- Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)

- Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)
- Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)
- Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, ny definition
- Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar
- Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)
- Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)
- Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)
- Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)
- Nöjdhet med bibliotekets utbud och främjande av lokalt kulturliv, andel (%)
- Nöjdhet med kommunens utbud av platser för idrott, friluftsliv och ställen att träffas på, andel (%)

4 Ekonomisk översikt

Finansiella jämförelsetal	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029	Budget 2030
Resultat (Mkr)	104,6	101,0	79,0	110,0	115,0	118,0
Nettokostnadsandel (%)	95,7%	96,0%	97,0%	96,0%	96,0%	96,0%
Nettokostnad (Mkr)	2 301,8	2 391,8	2 530,3	2 600,7	2 676,3	2 775,9
Nettokostnad per invånare (kr)	70 558	72 711	77 455	79 388	81 320	83 935
-"- Procentuell ökning (%)	12,0%	3,5%	6,5%	2,5%	2,4%	3,2%
Anläggningstillgångar per invånare (kr)	84 955	68 371	109 150	119 974	139 291	163 132
Extern låneskuld (Mkr)	613,4	741,3	1 217,4	1 462,4	1 841,4	2 354,4
Låneskuld per invånare (kr)	18 803	23 037	37 267	44 642	55 952	71 190
Låneskuld per invånare (inkl. borgen och pensionsskuld) (kr)	81 196	97 922	102 910	110 990	123 081	138 810
Soliditet (exkl. ansvarsförbindelse, %)	53,2%	48,2%	47,3%	45,9%	42,2%	38,4%
Soliditet (inkl. ansvarsförbindelse, %)	41,3%	38,5%	38,8%	38,4%	35,9%	33,3%
Avskrivningar	151,4	165,6	170,0	191,0	214,0	220,0
Avskrivningar + resultat	256,0	266,6	249,0	301,0	329,0	338,0
Självfinansieringsgrad, skattefinans. investeringar	108%	73%	61%	71%	46%	38%
Invånare (antal)	32 623	32 894	32 668	32 759	32 911	33 073

4.1 Skatteintäkter och statsbidrag för Ale 2027

Beräkningen av kommunalskatten och de generella statsbidragen innebär 120,7 Mkr i ökad skatteprognos mellan budget 2026 och 2027. Av detta utgörs 0,3 Mkr av egen befolkningsprognos. Det menas att kommunens egna befolkningsprognos är något högre den som Sveriges kommuner och Regioner beräknar att Ale kommun ska ha per 1 november 2026 då invånarantalet 1 november året innan budgetåret utgör beräkningsgrund för skatteintäkter nästkommande år dvs 2027.

4.2 Skattesats

Mål och budget bygger på en oförändrad skattesats på 21:32 kr

4.3 Skatteprognos för Ale kommun

Kommunalskatt och generella statsbidrag (Mkr)	Budget 2026	Prognos 2026	Budget 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Kommunalskatt	**2 003,4**	**1 980,5**	**2 072,6**	**2 161,8**	**2 248,9**	**2 343,4**
* Preliminär kommunalskatt	2 003,4	2 002,4	2 077,2	2 161,8	2 248,9	2 343,4
* Avräkning 2025		0,0				
* Avräkning 2026		-21,9				
*Avräkning 2027			-4,7			
Utjämning	**364,4**	**360,3**	**400,1**	**428,9**	**452,2**	**478,8**
*Inkomstutjämning	318,5	314,8	333,7	351,3	369,4	386,2
*Kostnadsutjämning	45,8	45,4	66,4	77,6	82,7	92,6
Regleringsbidrag/avgift	76,0	91,3	83,0	77,3	64,8	52,2
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	2,0	1,3	4,7	4,7	4,7	4,7
Kommunal fastighetsavgift	73,9	75,7	79,8	79,8	79,8	79,8
Varav egen befolkningsprognos	0,8	0,0	0,3	18,4	28,1	47,1
Varav eftersläpningsersättning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	**2 519,6**	**2 509,1**	**2 640,3**	**2 752,5**	**2 850,4**	**2 959,0**
Årlig förändring av prognos			131,2	112,3	97,9	108,6
Förändring mot budget 2026		-10,5	120,7			

4.4 Resultaträkning

Resultatposter (Mkr)	Budget 2026	Budget 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Verksamhetens kostnader-intäkter	**-2 259,7**	**-2 403,4**	**-2 455,7**	**-2 511,5**	**-2 608,9**
Avskrivningar	-165,6	-170,0	-191,0	-214,0	-220,0
Summa Ramar	**-2 425,3**	**-2 573,4**	**-2 646,7**	**-2 725,5**	**-2 828,9**
Internränta	33,5	43,1	46,0	49,2	53,0
Nettokostnad	**-2 391,8**	**-2 530,3**	**-2 600,7**	**-2 676,3**	**-2 775,9**
Skatteintäkter/Generella statsbidrag	2 519,6	2 640,3	2 752,5	2 850,4	2 959,0
Finansiella intäkter	5,0	5,0	5,0	5,0	4,0
Finansiella kostnader	-31,8	-35,9	-46,8	-64,0	-69,1
Årets resultat	**101,0**	**79,0**	**110,0**	**115,0**	**118,0**
Nettokostnadsandel	**96,0%**	**97,0%**	**96,0%**	**96,0%**	**96,0%**

4.5 Balansräkning och kassaflödesanalys

Balansräkning

Balansposter (Mkr)	Budget 2026	Budget 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Tillgångar					
Materiella Anläggningstillgångar	3 213,3	3 445,4	3 809,9	4 463,9	5 274,9
Finansiella Anläggningstillgångar	58,5	120,3	120,3	120,3	120,3
Summa anläggningstillgångar	**3 271,8**	**3 565,7**	**3 930,2**	**4 584,2**	**5 395,2**
Exploateringsfastigheter	28,6	28,8	28,8	28,8	28,8
Övriga kortfristiga fordringar	231,9	174,7	174,7	174,7	174,7
Likvida medel	311,5	319,0	323,5	332,9	337,2
Summa omsättningstillgångar	**572,0**	**522,5**	**527,0**	**536,4**	**540,7**
Summa tillgångar	**3 843,8**	**4 088,2**	**4 457,2**	**5 120,6**	**5 935,9**
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital*	1 851,0	1 935,6	2 045,6	2 160,6	2 278,6
Därav årets resultat	101,0	79,0	110,0	115,0	118,0
Därav resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Avsättningar	419,7	420,2	424,8	434,2	438,5
Långfristiga skulder	1 095,1	1 217,4	1 462,4	1 841,4	2 354,4
Kortfristiga skulder	478,0	514,9	524,4	684,4	864,4
Summa eget kapital och skulder	**3 843,8**	**4 088,2**	**4 457,2**	**5 120,6**	**5 936,0**
Soliditet	48,2%	47,3%	45,9%	42,2%	38,4%

Kassaflödesanalys

Finansieringsposter (Mkr)	Budget 2026	Budget 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	101,0	79,0	110,0	115,0	118,0
Just för av -och nedskrivning	165,6	170,0	191,0	214,0	220,0
Just för gjorda avsättningar	7,2	-6,4	4,5	9,4	4,3
Just för reavinst-/förlust	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Just för ej likvidpåverkande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	273,8	242,6	305,5	338,4	342,3
Ökning/minskning kortfr fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning förråd/lager/pågående arbete	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning kortfr skulder	0,0	10,1	9,5	160,0	180,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**273,8**	**252,7**	**315,0**	**498,4**	**522,3**
Investeringsverksamheten					
Investering i materiella / immateriella anläggningstillgångar	-618,7	-511,1	-555,5	-868,0	-1 031,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från invest.verksamheten	**-618,7**	**-511,1**	**-555,5**	**-868,0**	**-1 031,0**
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	352,0	252,0	245,0	379,0	513,0
Amortering av skuld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansverksamheten	**352,0**	**252,0**	**245,0**	**379,0**	**513,0**
Årets kassaflöde	**7,1**	**-6,4**	**4,5**	**9,4**	**4,3**
Likvida medel vid årets början	304,4	325,4	319,0	323,5	332,9
Likvida medel vid årets slut	311,5	319,0	323,5	332,9	337,2
Förändring likvida medel	**7,1**	**-6,4**	**4,5**	**9,4**	**4,3**

4.6 Kommunbidrag till nämnderna

I de kommunbidrag som varje nämnd får till sitt förfogande har de specialdestinerade statsbidragen och de olika taxorna och avgifterna redan räknats de berörda nämnderna till godo. Grunden för kommunbidragen är kommunalskatten och den kommunalekonomiska utjämningen.

Nämnderna har kompenserats utifrån de uppdragsförändringar som sker mellan åren förenat med befolkningsförändringar. Ersättningen baseras på bokslutet 2025 som divideras med antalet invånare per verksamhetsområde. Ale kommuns egen befolkningsprognos används därefter för att räkna fram ersättningen för det förändrade uppdraget inför kommande budgetår där 80 procent av befolkningsförändringen räknas upp. Äldreomsorgen grupperas i intervaller där ersättningen dubbleras vart femte år. Slutligen justeras nämndernas ramar utifrån budget 2026 och indexuppräkning i form av löner och övrig inflation.

2026 års ramar kommer att ligga som basår och som grund för ramanslagen resterande budgetår inom mandatperioden. Utgångspunkten för kommande års ramar kommer utgå från fastlagd resursfördelningsmodell/målgruppsmodell med tillägg för lönerevision och övriga inflationsuppräkningar. Resultatnivån är för 2027 sänkt från 4 procent till 3 procent dvs en nettokostnadsandel på 97%.

Kommunbidrag (Mkr)	Budget 2026	Förändring	Budget 2027
Utbildningsnämnd	1 071,69	67,33	1 139,02
Kultur och fritidsutskott	54,43	1,45	55,88
Socialnämnd	800,93	53,48	854,41
Samhällsbyggnadsnämnd	76,22	4,30	80,52
Kommunstyrelsen*	104,78	7,59	112,37
BORF (Bohus Räddningsförbund)	38,89	3,05	41,95
Förtroendevalda	14,45	0,45	14,90
Överförmyndarnämnd	3,28	0,15	3,43
Revison	1,79	0,40	2,19
Valnämnd	1,00	-0,50	0,50
Jävsnämnd	0,00	0,00	0,00
Pensionskostnader och pensionsreserv	37,09	0,13	37,22
Lönereserv	1,55	0,00	1,55
Servicenämnd	219,19	8,27	227,46
Kommunala bolag	0,00	2,00	2,00
Totalt	**2 425,30**	**148,10**	**2 573,40**

4.7 Övriga ekonomiska förutsättningar

- Principen är att 80 % av det ökade uppdraget/ner räknas upp årligen beroende på befolkningsförändringar.
- Vid fördelningen av budgetramarna har utgångspunkten varit de olika nämndernas ramar 2026-01-01 inkluderat eventuella flytt av budgetposter mellan nämnderna under 2026 hänsyn taget till helårseffekt.
- Kommunbidrag för löneökningar finns budgeterade under varje nämnd och det är upp till varje nämnd att hantera detta
- Nämndernas ramar har inflationsuppräknats med 3,0 procent för köpt verksamhet. (Utgår från SKR:s framtagna index)
- Nämndernas ramar har inflationsuppräknats med 2,5 procent för övrig verksamhet inkl lokaler. (Utgår från SKR:s framtagna index)
- Personalomkostnadspåslaget är räknat på 40,66 procent.
- Vid beräkning av kapitalkostnader har en internränta på 1 procent använts.
- De politiska satsningar som berör nämnderna framgår av verksamhetsplanens inledning och ingår i nämndernas ramar.

4.8 Taxor och avgifter

Genomgång ska ske av samtliga taxor och avgifter som tillämpas. Nämndernas ambitioner när det gäller avgiftsfinansiering ska klargöras. Beslut om taxor sker på kommunfullmäktige där så är nödvändigt och det inte finns ett beslut om att taxor ska indexuppräknas.

De affärsdrivande verksamheterna inom samhällsbyggnadsnämnden utgör särskilda balansräkningsenheter som tillgodoräknas och belastas sitt resultat genom reglering mot resultatutjämningsfonder. Beslut om resultatdisposition tas i respektive bokslut.

Enheterna svarar för sina anläggningstillgångar och sitt rörelsekapital. För förvärv av anläggningar fordras medgivande av kommunfullmäktige.

Taxenivåerna beslutas av kommunfullmäktige. Enheterna ska långsiktigt ha full kostnadstäckning inklusive kapitalkostnader och administrationsersättning. Därvid ska eventuella framtida återställningskostnader eller stora underhållsbehov beaktas. I budgeten angivna totala investeringsramar för enheterna disponeras av nämnd.

4.9 VA-verksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2025	Prognos 2026	Budget 2027
Verksamhetens intäkter	102 703	122 988	138 800
Verksamhetens kostnader	-71 240	-79 996	-73 650
Avskrivningar	-13 639	-16 708	-34 600
Verksamhetens nettokostnader	**17 824**	**26 284**	**30 550**
Finansiella intäkter	0	0	50
Finansiella kostnader	-17 824	-26 284	-30 600
Årets resultat	**0**	**0**	**0**

4.10 Renhållningsverksamheten

Resultaträkning

Resultaträkning (Tkr)	Bokslut 2025	Prognos 2026	Budget 2027
Verksamhetens intäkter	61 340	60 645	62 100
Verksamhetens kostnader	-60 043	-59 814	-61 000
Avskrivningar	-1 297	-724	-1 000
Verksamhetens nettokostnader	**0**	**107**	**100**
Finansiella intäkter	0	10	10
Finansiella kostnader	0	-117	-110
Årets resultat	**0**	**0**	**0**

Koncernbudget 2027

Bakgrund

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) krävs det att årsredovisningens förvaltningsberättelse inte bara ska ge en utvärdering av viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning på kommunal nivå, utan också för hela den kommunala koncernen. Detta understryker vikten av en välstrukturerad budgetprocess även på koncernnivå.

Budgeten för Ale kommun och dess koncern är ett fundamentalt verktyg för att styra och kontrollera ekonomisk aktivitet, främja ansvarsfulla finansiella beslut och säkerställa att alla delar arbetar mot gemensamma mål. Budgetdokumentet tjänar som en vägledning för hur kommunens och dess koncernbolags resurser förvaltas för att maximera samhällsnyttan och upprätthålla en stabil ekonomisk grund.

Kommunkoncernens organisation

Kommunkoncernen består av nedanstående aktiebolag samt räddningstjänstförbund.

AB Alebyggen
Bolagets ägs till 100 % av Ale kommun och dess kärnverksamhet är bostadsförvaltning. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket medför marknadsmässiga avkastningskrav i stället för kommunallagens självkostnadsprincip. Bostadsförvaltningen ska bestå av ett utbud som är attraktivt och varierat och ska tillsammans med verksamheten i övrigt bidra till en sådan positiv utveckling att kommunens totala attraktionskraft ökar. Bolaget ska även engagera sig i kommunens näringslivsutveckling och kan i detta avseende nyttjas som redskap åt kommunen.

Skå-dal 31:3 AB
Bolaget ägs till 100 % av AB Alebyggen. Bolagets verksamhet består av att äga och förvalta fastigheten Skå-dal 31:3 (Bohus centrum).

Ale Viken Projekt AB (f.d. Ale Utveckling AB)
Bolaget ägs till 100 % av Ale kommun och är vilande från och med år 2009.

Ale Utveckling AB (f.d. En väg efter rätt Tanke AB)
Bolaget ägs till 100 % av Ale kommun och förvärvades som ett strategiskt markförvärv. I de fall kommunen köper in fastigheter där det finns befintliga externa hyresgäster och uthyrningen kommer fortsätta ett antal år är Ale Utveckling AB främst det bolag som kommer göra förvärven. De i bolaget nuvarande fastigheterna har ett strategiskt läge i norra och södra delen av Ale torg och kommer så småningom att behöva tas i anspråk för utveckling av Nödinge torg.

Bohus räddningstjänstförbund (BORF)
Förbundet är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälvs kommuner. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40 % och Kungälvs kommuns till 60 %. Ale kommun har därför betydande inflytande över detta bolag och det konsolideras därför i koncernen.

Övriga
Ale kommun har ett flertal samägda företag där kommunen saknar betydande inflytande. Dessa ingår inte i den så kallade kommunkoncernen i årsredovisningen utan finns endast med som aktie- eller andelsvärde. Kommunen äger aktier i Renova AB, GRYAAB AB, GREFAB samt mindre aktieposter i Kommentusgruppen AB respektive Inera AB. Kommunen och AB Alebyggen äger andelar i Ale Elförening. Kommunen innehar även andelar i Kommuninvest ekonomisk förening.

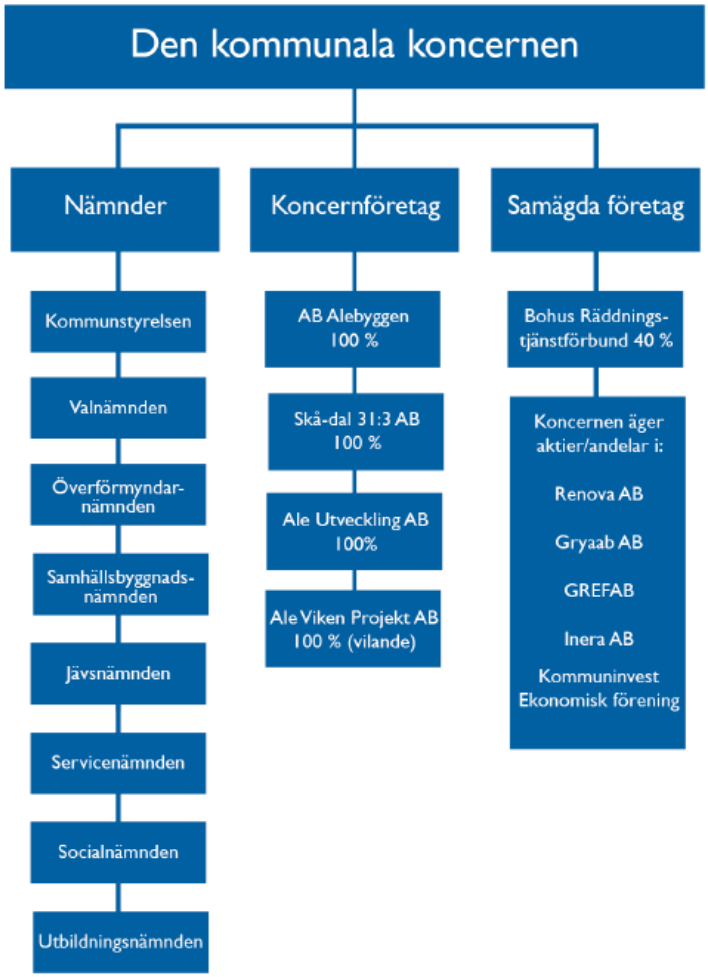

Resultaträkning

I Ale kommuns koncern, med dess varierade verksamhetsformer, uppstår specifika utmaningar när det gäller att fastställa och uppnå gemensamma finansiella mål. Varje enhet inom koncernen – kommunen, fastighetsbolaget och räddningstjänstförbundet – fungerar under olika operativa och ekonomiska förutsättningar. Kommunen drivs främst av skatteintäkter & avgifter och fokuserar på att tillhandahålla grundläggande service och infrastruktur till medborgarna. Å andra sidan opererar fastighetsbolaget i en mer marknadsorienterad kontext. Räddningstjänstförbundet, som samägs med Kungälvs kommun, har som huvuduppgift att tillhandahålla effektiva och tillförlitliga räddningstjänster.

Dessa olikheter i verksamhetsfokus och finansiella strukturer gör det komplext att sätta enhetliga mål som speglar alla delars behov och bidrag till kommunkoncernens övergripande syften. För att säkerställa att hela koncernens potential kan realiseras på ett hållbart och effektivt sätt så kan vissa gemensamma mål och trender hållas. Det rör sig främst om att säkerställa att koncernen har ett tillräckligt högt resultat på årsbasis och att koncernen spenderar en långsiktigt hållbar andel av sina begränsade medel på avskrivningar och räntor.

Mkr	2024	2025	Budget 2026	Budget 2027
Verksamhetens intäkter	662,0	705,6	720,0	760,6
Verksamhetens kostnader	-2 691,1	-2 757,3	-2 855,6	-3 028,1
Avskrivningar	-184,8	-205,8	-210,0	-220,0
Verksamhetens nettokostnader	**-2 213,9**	**-2 257,5**	**-2 345,6**	**-2 487,5**
Skatteintäkter	1 881,6	1 916,9	2 003,4	2 072,6
Generella statsbidrag och utjämning	496,9	504,5	516,2	567,7
Verksamhetens resultat	**164,6**	**163,9**	**174,0**	**152,8**
Finansiella intäkter	14,2	30,7	15,0	12,0
Finansiella kostnader	-72,0	-80,2	-88,0	-85,9
Resultat efter finansiella poster	**106,8**	**114,4**	**101,0**	**79,0**
Extraordinära poster	-	-		-
Årets resultat	**106,8**	**114,4**	**101,0**	**79,0**

Balansräkning

Balansräkningen visar utöver vilka tillgångar koncernen har, hur dessa tillgångar har finansierats. Huruvida de har finansierats med resultat i form av eget kapital eller via externa lån är en viktig analys att göra. Speciellt med de insikter vi har från resultaträkningen. I tabellen nedan visas koncernens balansräkningsutveckling för åren 2024 till 2027.

Tillgångar	2024	2025	Budget 2026	Budget 2027
Summa anläggningstillgångar	**4 142,0**	**4 592,1**	**4 830,2**	**5 073,9**
Summa omsättningstillgångar	**566,7**	**535,1**	**566,0**	**587,6**
Summa tillgångar	**4 708,7**	**5 127,2**	**5 396,2**	**5 661,5**
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Årets resultat	106,8	114,4	101,0	79,0
Resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0
Övrigt eget kapital	1 901,4	2 003,3	2 005,3	2 008,2
Summa eget kapital	**2 108,2**	**2 217,8**	**2 206,3**	**2 187,2**
Avsättningar				
Summa avsättningar	**461,6**	**479,9**	**466,6**	**464,4**
Skulder				
Summa skulder	**2 139,0**	**2 429,6**	**2 723,3**	**3 010,0**
S:a eget kapital, avsättningar och skulder	**4 708,7**	**5 127,2**	**5 396,2**	**5 661,5**
Ställda panter (fastighetsinteckningar)	2,4	1,8	1,4	1,2
Ansvars- och borgensförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (inkl löneskatt)	402,7	393,9	370,5	356,2

Det pågår stora investeringar inom kommunkoncernen och dessa finansieras till del av eget kapital, men till ökande andel av lånade medel. Kommunen beräknas fortsätta växa och det ställer krav på infrastrukturen från kommunens sida och bostäder från fastighetsbolagets sida. Sådana investeringar introducerar en risk då de förväntas betalas av med medel från framtida invånare. Detta är balansgången för en växande kommun som Ale.

Driftsbudget 2027
(tkr)

	UBN	SN	SBN	KS	KFU	BORF	Förtroendevalda	Jävs-nämnd	Överförmyndarnämnd	Val-nämnd	Revison	Lönereserv (Finans)	Pension/ semesterlöne-skuld (Finans)	Finans reserv	Servicenämnd kommunbidrag	Kommunala bolag	Totalt
Kommunbidrag 2026	**1 071 689**	**800 933**	**76 223**	**104 783**	**54 429**	**38 895**	**14 454**	**0**	**3 277**	**1 000**	**1 785**	**1 551**	**37 093**	**0**	**219 188**	**0**	**2 425 300**
Borttagande av internränta skattefinansierad verksamhet																	0
Justering engångsmedel UBN, SBN samt SERN 2026 *	-10 400														-2 000		-12 400
Reglering förändring elever Älvgymnasiet 2027 (50 elever)	-585														585		0
Flytt av rambudget från förvaltningar till KS för kommunikation	-108	-108	-108	430											-108		0
Flytt av rambudget från förvaltningar till KC för tjänstekort	-164	-156	-14	376	-10										-32		0
Överföringar	**-11 257**	**-264**	**-122**	**806**	**-10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-1 555**	**0**	**-12 400**
Lönerevision 2027 3,2%	22 851	19 667	1 632	2 560	1 201		363		39		10	2	132		4 272		52 730
Lönerevision serviceförvaltningen köp/sälj	321	53	19	8	11										132		544
Lönerevision	**23 172**	**19 720**	**1 651**	**2 568**	**1 212**	**0**	**363**	**0**	**39**	**0**	**10**	**2**	**132**	**0**	**4 404**	**0**	**53 274**
Inflationsuppräkning inkl lokaler 2,5 %	4 176	2 944	829	728	449		82		55		36				2 828		12 127
Inflationsuppräkning köpt verksamhet 3,0%	7 718	2 740	2	1		1 167			59						28		11 715
Driftkostnader investeringar som ej täcks av målgruppsmodell																	0
Valnämnd Allmänna val (ej valår)										-500							-500
Nettoförändring hyreskostnader lokaler 2027																	0
Tomställda lokaler (ram 2027)															250		250
Ekonomiska förutsättningar	**11 894**	**5 684**	**831**	**729**	**449**	**1 167**	**82**	**0**	**114**	**-500**	**36**	**0**	**0**	**0**	**3 106**	**0**	**23 592**
Befolkningförändringar 80% utifrån RS-25	1 698	4 156	-60	-18	-36	0	0	0	0	0	0	0	0		-188	0	5 552
BORF - Bohus Räddningsförbund (utöver index)						1 887											1 887
Utökad hyra Glasbruket, nettokostnad, halvårskostnad																	0
Ny lag om kommuners grundläggande beredskap (livsmedel/engångsmaterial) på															1 000		1 000
Ökning internhyra/ kapitalkostnad park- och anläggning utöver index															1 500		1 500
Permanentering av tillsättande Samhällsintraprenör (tas i ram)				0													0
Tid för undervisningsuppdraget (Reglering undervisningstid)	6 775																6 775
Stötdämpning omställning förskola pga färre barn (hanteras i personaltäthet ifsk)	0																0
Ökade kostnader skoltaxi, alla verksamhetsformer	5 000																5 000
Drift Vitklövergården (modulerna) Säbo, helårseffekt 2027		14 500															14 500
Drift Vitklövergården (moduler) Säbo, helårseffekt 2027 Kommunal primärvård		700															700
Ägartillskott/driftbidrag till Ale Utveckling																2 000	2 000
Utökat åldersspann LOK-stöd					100												100
Deltagande O-ringen enligt fullmäktigebeslut nov 24					-265												-265
Ökat friskvårdsbidrag från 1200 kr till 3 000 kr enligt KF beslut (70% nyttj.)				2 500													2 500
Aktivitetsgaranti helårseffekt riksdagsbeslut (ingår i generella statsbidrag)		6 850															6 850
Ökad lärartid riksdagsbeslut halvårseffekt -27 (ingår i generella statsbidrag)	3 850																3 850
Utökad ram revisionen utöver index enligt skrivelse från revision till KF presidium											355						355

Driftsbudget 2027
(tkr)

	UBN	SN	SBN	KS	KFU	BORF	Förtroendevalda	Jävs-nämnd	Överförmyndar nämnd	Val-nämnd	Revison	Lönereserv (Finans)	Pension/ semesterlöne-skuld (Finans)	Finans reserv	Servicenämnd kommunbidrag	Kommunala bolag	Totalt
Förändrade uppdrag	**17 323**	**26 206**	**-60**	**2 482**	**-201**	**1 887**	**0**	**0**	**0**	**0**	**355**	**0**	**0**	**0**	**2 312**	**2 000**	**52 304**
Stärk kvaliteten och elevernas förutsättningar att lyckas i skolan	23 000																23 000
Personaltäthet i förskolan (Skapa mindre barngrupper i förskolan)	3 200																3 200
Sommarjobb för ungdomar				1 000													1 000
Personligt ombud		350															350
Likställa färdtjänst		280															280
Jämlika arbetsförhållanden		1 500															1 500
Fritidskort 13-19 år			2 000														2 000
Stärk barns grundläggande kunskaper																	0
Skapa en tryggare och mer personcentrerad äldreomsorg																	0
Stärk det tidiga stödet till barn och familjer																	0
Gör färdtjänsten mer tillgänglig																	0
Ge fler barn och unga tillgång till en aktiv fritid																	0
Stärk Ales attraktivitet för företag																	0
Gör det enklare att driva företag i Ale																	0
Stärk vägarna mellan skola och arbetsliv																	0
Utveckla attraktiva livsmiljöer i hela Ale																	0
Ta nästa steg i Ales klimatarbete																	0
Stärk Ales klimat- och krisberedskap																	0
Skapa ett hållbart och attraktivt arbetsliv																	0
Förbättra arbetstidsvillkoren inom vård och omsorg																	0
Frigör mer tid till välfärden																	0
Använd kommunens gemensamma resurser smartare																	0
Stärk den ekonomiska styrningen och uppföljningen																	0
Eventuella effektiviseringar	**26 200**	**2 130**	**2 000**	**1 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**31 330**
Fördelning utrymme																	**0**
Uppdrag enligt mål och budget																	0
Justeringar	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kommunbidrag 2027	**1 139 021**	**854 410**	**80 524**	**112 368**	**55 879**	**41 949**	**14 899**	**0**	**3 430**	**500**	**2 186**	**1 553**	**37 225**	**0**	**227 456**	**2 000**	**2 573 400**
Förändring	**67 333**	**53 477**	**4 301**	**7 585**	**1 450**	**3 054**	**445**	**0**	**153**	**-500**	**401**	**2**	**132**	**0**	**8 268**	**2 000**	**148 100**
Årlig procentuell förändring	**6,3%**	**6,7%**	**5,6%**	**7,2%**	**2,7%**	**7,9%**	**3,1%**	**0,0%**	**0,0%**	**-50,0%**	**22,5%**	**0,1%**	**0,4%**	**0,0%**	**3,8%**	**0,0%**	**6,1%**

*Engångsmedel avseende UBN enligt Mål och budget på 10,4 mkr

*Engångsmedel avseende SERN enligt Mål och budget på 2,0 mkr

Informationsprotokoll

Datum	Tid	Teams
2026-11-10	15.00	
För arbetsgivaren Maria Kosterlind Reinholdsson	För arbetstagarorganisationen Vision, Kommunal, Sveriges Lärare, Sveriges Skolledare, DIK, Naturvetarna	
Protokollförare Maria Kosterlind Reinholdsson	Justerare Samtliga	
Förhandlingsfråga Information enligt MBL § 19 gällande Mål och budget 2027		

§1 Arbetsgivaren har kallat till information gällande förslag till Mål och budget 2027

§2 Arbetsgivaren redogör för majoritetens förslag till Mål och budget 2027 med kompletterande uppdrag

Budgetversionens antaganden;

- Budget bygger på skatteprognos oktober 2026.

Diskussioner kring detaljer sker vid mötet.

§3 Arbetstagarorganisationerna har inget att tillägga.

§4 MBL § 19 gällande förslag till Mål och budget 2027 avslutas 2026-11-10.

För arbetsgivaren

Ort och datum	Namn	Namnförtydligande
Nödinge 2026-11-11		Maria Kosterlind Reinholdsson
	Maria Kosterlind Reinholdsso	

För arbetstagarorganisation

Ort och datum	Namn	Namnförtydligande
Nödinge 2026-	DIK	Andreas Antelid
	Kommunal	Linnea Amaya
	Vision	Katrin Jönsson
	Sveriges Lärare	Jenny Johansson
	Sveriges skolledare	Rosita Olsson
	Naturvetarna	Peter Eskilsson

Ale kommun – HR-avdelningen – 2020-10-23

Ale kommun SE-449 80 Alafors | **Organisationsnummer** 212000-1439 | **Telefon** 0303-70 30 00 | **E-post** kommun@ale.se | **Webb** www.ale.se

Signature: Maria Kosterlind Reinholdsson
Maria Kosterlind Reinholdsson (Nov 11, 2026 15:21:30 GMT+1)
Email: maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se

Signature: Andreas Antelid
Andreas Antelid (Nov 16, 2026 09:01:41 GMT+1)
Email: andreas.antelid@ale.se

Signature: Linnéa Amaya
Linnéa Amaya (Nov 19, 2026 13:23:03 GMT+1)
Email: linnea.amaya@ale.se

Signature: Katrin Jönsson
Katrin Jönsson (Nov 11, 2026 15:34:26 GMT+1)
Email: katrin.jonsson@ale.se

Signature: Peter Eskilsson
Peter Eskilsson (Nov 11, 2026 15:36:13 GMT+1)
Email: peter.eskilsson@ale.se

Signature: Rosita Olsson
Rosita Olsson (Nov 12, 2026 07:20:55 GMT+1)
Email: rosita.olsson@ale.se

Signature: Jenny Johansson
Jenny Johansson (Nov 11, 2026 20:34:40 GMT+1)
Email: jenny.johansson@ale.se

Informationsprotokoll budget 2026

Final Audit Report 2026-11-19

Created:	2026-11-11
By:	Therése Wigforss (therese.wigforss@ale.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAY4Ch3DXTTXv2_PmsAofmZpHYg1lPGkZz

"Informationsprotokoll budget 2026" History

Document created by Therése Wigforss (therese.wigforss@ale.se)
2026-11-11 - 2:13:17 PM GMT

Document emailed to Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:22 PM GMT

Document emailed to Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:22 PM GMT

Document emailed to Linnéa Amaya (linnea.amaya@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:22 PM GMT

Document emailed to Katrin Jönsson (katrin.jonsson@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:23 PM GMT

Document emailed to Peter Eskilsson (peter.eskilsson@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:23 PM GMT

Document emailed to Rosita Jonsson (rosita.olsson@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:23 PM GMT

Document emailed to Jenny Johansson (jenny.johansson@ale.se) for signature
2026-11-11 - 2:13:23 PM GMT

Email viewed by Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se)
2026-11-11 - 2:21:03 PM GMT

Document e-signed by Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se)
Signature Date: 2026-11-11 - 2:21:30 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Katrin Jönsson (katrin.jonsson@ale.se)
2026-11-11 - 2:32:33 PM GMT

Adobe Acrobat Sign

Email viewed by Peter Eskilsson (peter.eskilsson@ale.se)
2026-11-11 - 2:33:41 PM GMT

Document e-signed by Katrin Jönsson (katrin.jonsson@ale.se)
Signature Date: 2026-11-11 - 2:34:26 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Document e-signed by Peter Eskilsson (peter.eskilsson@ale.se)
Signature Date: 2026-11-11 - 2:36:13 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Jenny Johansson (jenny.johansson@ale.se)
2026-11-11 - 7:31:23 PM GMT

Document e-signed by Jenny Johansson (jenny.johansson@ale.se)
Signature Date: 2026-11-11 - 7:34:40 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Rosita Jonsson (rosita.olsson@ale.se)
2026-11-12 - 6:19:28 AM GMT

Signer Rosita Jonsson (rosita.olsson@ale.se) entered name at signing as Rosita Olsson
2026-11-12 - 6:20:53 AM GMT

Document e-signed by Rosita Olsson (rosita.olsson@ale.se)
Signature Date: 2026-11-12 - 6:20:55 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Linnéa Amaya (linnea.amaya@ale.se)
2026-11-13 - 10:52:40 AM GMT

Email viewed by Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se)
2026-11-16 - 8:00:56 AM GMT

Document e-signed by Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se)
Signature Date: 2026-11-16 - 8:01:41 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Linnéa Amaya (linnea.amaya@ale.se)
2026-11-19 - 12:21:03 PM GMT

Document e-signed by Linnéa Amaya (linnea.amaya@ale.se)
Signature Date: 2026-11-19 - 12:23:03 PM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Agreement completed.
2026-11-19 - 12:23:03 PM GMT

Nulägesanalys 2026

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 7
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 9
4.1 Verksamhetens resultat idag 9
4.2 I jämförelse med andra kommuner 10
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 16
6 Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 18
6.1 Kommunövergripande förslag på ständiga förbättringar 18
6.1.1 Nya förslag på förbättringar 18
6.1.2 Tidigare förslag som ej prioriterats 19

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Flera av de större förändringar och trender som påverkar Ale kommun får konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Samhällsförändringar skapar förväntningar på kommunen, exempelvis vad gäller hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI.

Viktiga trender som påverkar kommunens verksamhet är förändringen i befolkningens åldersstruktur, att behovet av beredskap för kris och krig uppmärksammas allt mer och klimatförändringar och förlust av arter och livsmiljöer.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar också aleborna.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Till kommunledningsförvaltningens största utmaningar hör:

- en hög sjukfrånvaro jämfört med andra kommuner
- behov av att få med folkhälsa och social hållbarhet som perspektiv tidigt i processer inom exempelvis strategisk planering och samhällsutveckling
- behov av att stärka organisation och struktur för utvecklingsarbete
- brister i helhetsperspektiv på informationsförvaltning
- att få nya digitalt utvecklingsarbete att leda hela vägen till önskad effekt.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Avsnittet visar kommunens resultat i jämförelse med andra kommuner utifrån kvalitetsindikatorer och utifrån den medborgarundersökning som genomfördes 2025. Resultatet visar på ett genomsnittligt resultat jämfört med andra kommuner inom många områden. I medborgarundersökningen svarar 92 procent att Ale kommun är en bra plats att bo och leva på.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Förslagen avser:

- AI-stödd samtalsanalys inom kontaktcenter
- kvalitativ uppföljning inköp
- förstärkt utvecklingsförmåga
- ständigt värdera möjlighet till samverkan med kommuner och andra aktörer
- utreda hur kommunen bör organisera arbetet med digitalisering för att förbättra prioritering av resurser
- effektiv lokalanvändning och omställningsbara lokaler.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser – kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Den pågående förändringen där de äldre utgör en allt större andel av Ales invånare ställer på flera sätt krav på Ale kommun som arbetsgivare. Kommunstyrelsen är kommunens personalorgan och leder de övergripande och strategiska personalfrågorna. På sikt behöver kommunen mindre personal i förskola och skola, jämfört med i äldreomsorgen där det behövs mer personal. Det innebär att det finns en möjlighet för kommunen att stötta och motivera omställning för medarbetare, för att hantera att behoven minskar i en del av verksamheten samtidigt som de ökar i en annan. På samma gång beräknas antalet personer i arbetsför ålder minska, vilket gör att ökade behov i äldreomsorgen inte bara kan hanteras genom rekrytering av mer personal. Kommunledningsförvaltningen behöver därför arbeta med strategier för att behålla befintlig personal och stötta förvaltningarna i att hitta nya sätt att möta äldres behov med de personalresurser som kommunen har. Förändringen innebär också att kommunen behöver se över möjligheterna att ställa om lokaler för att användas av andra verksamheter. Det gäller befintliga lokaler, men det är också ett perspektiv kommunen behöver ha med när nya verksamhetslokaler byggs.

För att kommunen ska klara av den kompetensförsörjningsutmaning som finns i att en växande andel äldre sammanfaller med en minskande arbetskraft, är det också viktigt att kommunen är en hållbar arbetsplats. Kommunledningsförvaltningen behöver därför fortsätta att arbeta för en låg sjukfrånvaro och personalomsättning, att anställda kan och orkar arbeta heltid och att de medarbetare som är 65 år eller äldre ses

som värdefulla resurser.

Kraven ökar på kommunens arbete med beredskap för kris och krig, brottsförebyggande arbete och annat säkerhetsarbete såsom informationssäkerhet. Kommunledningsförvaltningens säkerhetsenhet har utökats för att möta de ökande kraven. Utvecklingen i omvärlden, ny lagstiftning och ett stärkt säkerhetsperspektiv ställer höga krav på den kommunala organisationens förmåga till snabb utveckling och anpassning.

Utvecklingen inom AI ställer krav på kommunledningsförvaltningen att stötta kommunens verksamheter med kunskap och ett gemensamt och övergripande perspektiv. För att kunna använda AI-verktyg på ett säkert och ändamålsenligt sätt är det viktigt att kommunen utvecklar informationsförvaltning och informationssäkerhetsarbete. Många tillämpningar av AI kräver att AI-verktyget har tillgång till data av hög kvalitet. För att kunna använda AI som ett verktyg i verksamhetsutveckling krävs därmed att kommunledningsförvaltningen arbetar för en god hantering av kommunens data.

SKR lyfter att skillnaderna i exempelvis inkomster och hälsa ökat i Sverige, samtidigt som livsvillkoren generellt blivit bättre. Den inkomstrelaterade och etniska boendesegregationen pekas som en utmaning med konsekvenser för många svenskar. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande arbete med folkhälsa och social hållbarhet. För att kommunen ska kunna arbeta med dessa frågor är det viktigt att förvaltningen har kunskap om hur den nationella utvecklingen tar sig uttryck i Ale kommun. Åren 2016 och 2022 genomförde förvaltningen ”Sociala kartläggningar”, för att ge en nulägesbild av livsvillkoren i Ale kommun. Kartläggningarna har varit ett viktigt underlag för kommunens arbete med social hållbarhet, men kunskapen behöver aktualiseras.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron bland anställda i Ale kommun steg i samband med coronapandemin, liksom den gjorde i hela landet. På riksnivå har sjukfrånvaron i kommunerna sedan dess haft en sjunkande trend, medan den i Ale kommun haft en svagt ökande trend under samma tid. Ale kommun hade 2025 en total sjukfrånvaro på 9,5 procent, jämfört med 7,2 procent för hela riket och i snitt 7,9 procent för Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med 2020 har sjukfrånvaron i Ale kommun till 2025 ökat med 0,5 procentenheter. Under samma tid har sjukfrånvaron minskat med 0,9 procentenheter i hela riket och med 1,1 procentenheter i snitt bland Göteborgsregionens kommuner.

Folkhälsa och social hållbarhet – behov av tidig samverkan på strategisk nivå

Ett framgångsrikt arbete med folkhälsa och social hållbarhet behöver ske med en hög grad av samverkan i hela kommunkoncernen. Det behövs också en tillräcklig dialog mellan förvaltningen och förtroendevalda på området, där förvaltningen skapa så bra förutsättningar för styrning som möjligt genom att tillhandahålla information till förtroendevalda. I nuläget ser förvaltningen en utmaning i att få till denna samverkan. Det är en utmaning att i ett tidigt skede och på koncernnivå uppmärksamma folkhälsa och social hållbarhet som ett perspektiv på strategiska frågor. Att aktualisera kommunens samlade kunskap om livsvillkoren i Ale är en förutsättning för detta. Många av kommunens invånare har också kommunen som arbetsgivare. En stor potential för kommunens folkhälsoarbete ligger därför i kommunens roll som arbetsgivare.

Utvecklingsarbete för effektiva processer

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för många processer som påverkar alla förvaltningar i kommunen. Många av processerna fungerar effektivt, men det finns också ett behov av förbättringsarbete, både för att säkerställa effektiv resursanvändning och för att viktiga processer ska hålla förväntad kvalitet. I föregående års nulägesanalys lyftes att utvecklingsarbete får stå tillbaka för att förvaltningen ska kunna hantera dagligt operativt arbete. Denna utmaning kvarstår. När kommunledningsförvaltningens processer brister i effektivitet och kvalitet påverkar det ofta hela kommunen, eftersom många processer berör andra förvaltningar.

En generell utmaning kopplat till utvecklingsarbete finns i att kommunledningsförvaltningen delvis saknar en ändamålsenlig organisation och struktur för att styra, leda och samordna utvecklingsarbete, exempelvis i form av program- och portföljstyrning och en struktur för process- och projektledning. Konsekvensen blir att det riskerar att uppstå många parallella strukturer för utvecklingsarbete, som var för sig kan vara bra, men som tillsammans inte utgör en effektiv organisation. Det är också viktigt för kommunens förmåga att genomföra större och mer komplexa förändringar och anpassningar av verksamheten.

En samordnad informationsförvaltning

I föregående års nulägesanalys lyftes att begränsade resurser gjorde det svårt att upprätthålla ett robust informationssäkerhetsarbete. Kommunledningsförvaltningen har sedan dess rekryterat en utvecklingsledare för informationssäkerhetsarbetet, som är placerad inom säkerhetsenheten. Förvaltningen bedömer att det ger nya med att stärka det grundläggande informationssäkerhetsarbetet, arbeta med efterlevnad av ny lagstiftning och att stärka kunskapen om informationssäkerhet i hela organisationen. Samtidigt har informationssäkerhetsorganisationen fortfarande begränsade resurser i förhållande till de förbättringar som krävs.

Förvaltningen ser ett behov av att samordna arbetet med information i kommunen till en samlad informationsförvaltning. Idag saknas delvis ett helhetsperspektiv på förvaltningen av information i kommunen, vilket bland annat innebär en risk för att informationssäkerhetsaspekten inte beaktas tillräckligt när information hanteras. En samordnad informationsförvaltning med ett välfungerande informationssäkerhetsarbete är också en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna använda AI som ett verktyg för verksamhetsutveckling på ett effektivt och säkert sätt.

Förbättringsarbete kräver digital utveckling

Kommunledningsförvaltningen är i stora delar en digital arbetsplats. Effektiva processer kräver därför effektiva digitala processer, och förbättringsarbete kräver ofta framgångsrik digital utveckling. Kommunledningsförvaltningen har flera utmaningar kopplat till detta, som i slutändan handlar om att digital utveckling också ska leda till faktiska förbättringar och effektiva processer i verksamheten.

En utmaning är att digitala system som används i kommunen i för stor utsträckning inte är integrerade med varandra. Det begränsar informationsöverföring och effektiva arbetsflöden som kräver arbete i flera system. En annan utmaning är att driva digitaliseringsprojekt hela vägen till effekthemtagning. För att nya digitala arbetssätt ska få effekt i praktiken behöver kommunen bli bättre på att skickliggöra användare av nya digitala arbetssätt. Omfattningen av förvaltningens digitaliseringsarbetet behöver ta hänsyn till att digitaliseringsprojekt eller nya digitala system behöver implementeras fullt ut för att få önskad effekt. Risken är annars att den investering av resurser som projektet eller systemet innebär inte resulterar i önskad effekt.

3.3 Kompetensbehov

Kommunstyrelsens kompetensbehov

Kommunstyrelsen har sammantaget identifierat ett kompetensbehov som främst handlar om att stärka förvaltningens långsiktiga förmåga att säkra rätt kompetens inom verksamhetskritiska områden. Behovsbilden varierar mellan verksamheter, men samlat finns ett tydligt behov av att öka robustheten, säkerställa specialistkompetens, bredda kompetensbasen och stärka den långsiktiga planeringen.

De mest framträdande behoven avser:

- minskad sårbarhet i specialist- och solitärkompetenser, där kunskap och ansvar i vissa fall är koncentrerade till ett fåtal medarbetare
- stärkt kunskapsöverföring, dokumentation och introduktion för att säkerställa kontinuitet och minska personberoende
- ökad kompetens inom digitala verktyg, systemförvaltning och dataanalys, bland annat kopplat till Evolution, Stratsys, Microdata, robotisering och Power BI
- förmåga att hantera ett mer komplext och föränderligt uppdrag, med ökade krav på rättssäkerhet, kvalitet och leverans
- långsiktig kompetensförsörjning kopplad till bemanning, rekrytering och pensionsavgångar, särskilt inom svårrekryterade specialistroller

Behoven tar sig olika uttryck inom förvaltningen. I flera verksamheter finns behov av att säkra och bredda kompetens inom exempelvis arbetsrätt, komplexa personalärenden, systemförvaltning, ärendehantering, fakturahantering samt registratur och arkiv- och e-arkivfrågor.

Samtidigt visar underlagen att kompetensbehovet inte enbart handlar om enskilda roller, utan även om kapacitet att hantera ett uppdrag som blivit mer omfattande och komplext. I vissa delar handlar det om att stärka bemanning och utvecklingsförmåga, medan det i andra delar främst handlar om att skapa kontinuitet genom

kunskapsöverföring och intern kompetensbreddning.

Kompetensförsörjningsplanerna visar också att förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Medan vissa delar beskriver behov av förstärkning och specialistkompetens, bedömer exempelvis ekonomiavdelningen att kompetensförsörjningen i nuläget är tillgodosedd och lyfter arbetsrotation och gemensamma rutiner som sätt att minska sårbarhet.

Sammantaget innebär detta att kompetensförsörjningsarbetet behöver vara gemensamt i sin inriktning men anpassat efter verksamheternas olika förutsättningar, med särskilt fokus på specialistförsörjning, digital förmåga, rättssäker hantering och långsiktig kunskapsöverföring.

Kommunens samlade kompetensbehov

När förvaltningarnas analyser sammanställs framträder en kommunövergripande bild där kompetensförsörjningen påverkas av flera gemensamma faktorer. Trots skillnader mellan verksamheterna finns ett antal återkommande mönster.

Ett centralt tema är en ökad konkurrens om arbetskraft, där vissa kompetenser är svåra att rekrytera. Det gäller både specialistroller och yrkesgrupper med hög efterfrågan eller begränsad utbildningstillgång. Flera förvaltningar lyfter därför behovet av att stärka kommunens förmåga att attrahera, rekrytera och behålla kompetens över tid.

En annan återkommande iakttagelse är sårbarheten i funktioner där kunskap och ansvar är koncentrerade till ett fåtal medarbetare. Pensionsavgångar, personalomsättning och svårigheter att ersätta specialistkompetens förstärker behovet av strukturerad kunskapsöverföring, dokumentation och intern kompetensbreddning.

Digitalisering och teknikutveckling utgör ytterligare ett gemensamt område. Förvaltningarna beskriver ökade krav på digital kompetens, systemförståelse och förmåga att använda teknik som stöd i verksamheten. Det gäller såväl administrativa system som AI-relaterade arbetssätt och välfärdsteknik. Detta ställer krav på kontinuerlig kompetensutveckling och tillräcklig kapacitet att driva utveckling parallellt med den dagliga driften.

Vidare framträder behovet av hållbara organisatoriska förutsättningar. Det omfattar arbetsmiljö, hållbara chefsuppdrag, välfungerande introduktion samt möjligheter till kompetensutveckling. Kompetensförsörjning handlar därmed inte enbart om rekrytering, utan i hög grad också om att utveckla och behålla befintlig kompetens.

Sammantaget behöver kommunen arbeta långsiktigt och samordnat med kompetensförsörjningen, samtidigt som insatserna anpassas till respektive verksamhets uppdrag. Den gemensamma inriktningen handlar om att stärka attraktiviteten som arbetsgivare, säkra kritiska kompetenser, utveckla digital och verksamhetsnära kompetens samt skapa förutsättningar för kunskapsöverföring och hållbar bemanning över tid.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

SCB:s medborgarundersökning

2025 deltog Ale kommun i SCB:s medborgarundersökning. 434 invånare i Ale kommun svarade på undersökningen. Medborgarundersökningen är en attitydundersökning som riktar sig till kommunens invånare och bland annat ger svar på hur invånare i kommunen bedömer att kommunen sköter sina verksamheter. Kommuner kan välja att delta i undersökningen. Innan 2025 deltog Ale kommun senast 2023.

Resultatet av medborgarundersökningen visar att 92 procent tycker att Ale kommun är en bra plats att bo och leva på. 2023 var andelen 91 procent. 79 procent tycker att kommunen sköter sina olika verksamheter bra. 2023 var andelen 76 procent.

Undersökningen visar flera **områden där aleborna är mer nöjda än invånare i andra kommuner**.

Närhet och tillgänglighet till samhällsservice och kommunikationer:

- 83 procent har svarat att det finns bra tillgång till kommunal service, exempelvis skola, äldreomsorg och bibliotek, utanför kommunens centralort. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av de 159 kommuner som deltog i undersökningen.
- 83 procent har svarat att det finns bra möjlighet för kommunens invånare att bo kvar i kommunen och genomföra eftergymnasiala studier. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.
- 73 procent har svarat att möjligheten att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor är bra, och 87 procent har svarat att utbudet av pendlarparkering är bra. Vad gäller pendlarparkering är Ale näst bäst av de 159 kommuner som deltog i undersökningen.
- 88 procent har svarat att utbudet av platser för förpackningsåtervinning är bra. Det är en större andel än 2023 och ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.
- 73 procent har svarat att utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra. Det är klart sämre än genomsnittet av deltagande kommuner (81 procent).

Underhåll av den offentliga miljön:

- 77 procent har svarat att skötsel och snöröjning av gator och vägar fungerar bra i kommunen. Det är mer än tio procentenheter bättre än genomsnittet för de deltagande kommunerna. Det är också ett bättre resultat än 2023. Resultaten är liknande för skötsel och snöröjning av gång och cykelvägar.
- 84 procent har svarat att skötsel av badplatser i kommunen fungerar bra, vilket är ett bättre resultat än genomsnittet av deltagande kommuner.

Det finns också ett antal **områden där Ale har ett genomsnittligt resultat jämfört med andra deltagande kommuner**.

Trygghet:

- 85 procent har svarat att de känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute. 2023 var andelen 77 procent.
- 82 procent har svarat att de har en låg oro för att drabbas av inbrott i hemmet. 2023 var andelen 78 procent.
- 82 procent har svarat att det är få problem med våldsbrott i kommunen. 2023 var andelen 75 procent.
- 81 procent har svarat att det är få problem med bristande eller trasig utomhusbelysning i kommunen. 2023 var andelen 80 procent.
- 80 procent har svarat att kommunen informerar bra vid samhällsstörningar. 2023 var andelen 80 procent.

Skola och omsorg:

- 72 procent har svarat att grundskolan fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 68 procent.

Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 73 procent.
- 70 procent har svarat att gymnasieskolan fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 49 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 75 procent.
- 61 procent har svarat att äldreomsorgen fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 63 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 57 procent.
- 56 procent har svarat att socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 40 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 54 procent.
- 59 procent har svarat att kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning fungerar bra i kommunen. 2023 var andelen 72 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 67 procent.

Undersökningen visar också ett par **områden där aleborna är mindre nöjda än invånare i andra deltagande kommuner**.

Förtroende och medborgarinflytande:

- 21 procent har svarat att kommuninvånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra. 2023 var andelen 20 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 23 procent.
- 34 procent har svarat att de har förtroende för kommunens politiker. 2023 var andelen 35 procent. Genomsnittet för alla kommuner i undersökningen är 38 procent.
- 19 procent har svarat att beslut som fattas i kommunen upplevs som genomtänkta och genomarbetade. 2023 var andelen 20 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 26 procent.
- 67 procent har svarat att det fungerar bra att få svar på frågor till kommunen. 2023 var andelen 68 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 70 procent.
- 37 procent har svarat att möjligheten att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra. 2023 var andelen 32 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 36 procent.

Mötesplatser, idrott, motion och friluftsliv

- 27 procent har svarat att det finns ett bra utbud av ställen för unga att träffas på. 2023 var andelen 25 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 34 procent.
- 39 procent har svarat att det finns ett bra utbud av ställen för äldre att träffas på i kommunen. 2023 var andelen 44 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 55 procent.
- 69 procent har svarat att det finns bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar. 2023 var andelen 73 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 76 procent.
- 46 procent har svarat att det finns ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen. 2023 var andelen 45 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 65 procent.
- 81 procent har svarat att det finns ett bra utbud av friluftsområden i kommunen. 2023 var andelen 87 procent. Genomsnittet för alla deltagande kommuner är 87 procent.

Kontaktcenters servicemätning

Kontaktcenter är för många Alebor kommunens ansikte utåt och vägen in till Ale kommun genom kanalerna telefon, personligt besök, e-post och sociala medier. Alebornas upplevelse av bemötandet i kontaktcenter följs upp genom en årlig servicemätning. Alebornas bedömning av bemötandet via telefoni var 4,4 på en femgradig skala. Alebornas bedömning av enkelhet via telefoni var 4,1 på en femgradig skala.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Kommunens finansiella ställning

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Kommunal skattesats, procent	21,37	20,54	21,44	21,64	21,19	20,89
Resultat, kr/inv	3 208	1 676	3 671	2 397	2 708	3 988

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Soliditet inklusive pensionsåtagande, procent	41,3	33,6	26,8 (2024)	23,7	40,4	31,7
Självfinansieringsgrad av investeringar, procent	54,2	47,8	64,9 (2024)	64,0	99,2	93,5
Skulder totalt kommunkoncern, kr/inv	73 836	117 175	105 398 (2024)	80 894	73 989	103 800
Skulder totalt kommun, kr/inv	34 292	58 736	93 944	69 988	72 760	66 719

Kommunens finansiella ställning är god. Kommunen gör ett högre resultat per invånare än tvillingkommunerna och högre än snittet för kommunerna i Göteborgsregionen (GR). Den kommunala skattesatsen sänktes med 50 öre till 2025, jämfört med 2024. Skattesatsen är efter sänkningen högre än snittet i Göteborgsregionen, men lägre än både Kungälv och Stenungsund.

Självfinansieringsgraden av investeringar varierar normalt med hur stora investeringar kommunen gör ett enskilt år. Den påverkas också av om en kommun hyr verksamhetslokaler eller bygger egna. Ale kommun har haft en hög självfinansieringsgrad, men i samband med att planerade större investeringar realiseras sjunker den avsevärt. För att tillgodose invånarnas behov krävs investeringar inom flera kritiska infrastrukturområden såsom skola, vattenförsörjning och vägar. Den relativt låga belåningsgraden jämfört med tvillingkommunerna och Göteborgsregionens kommuner är ett resultat av att kommunen gjort goda ekonomiska resultat, vilket inneburit att investeringar kunnat finansieras utan lån.

Personal

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Heltidanställda månadsavlönade, andel	96%	91%	90%	84%	87%	89%
Personalkostnader, kr/inv	48 044	52 531	saknas	55 592	51 201	51 439
Årsarbetare, kommunalt anställda i ledningsarbete delat på antal anställda	4,9%	5,1%	4,4%	5,8%	5,2%	5,6%
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, andel	9,5%	7,0%	8,6%	7,1%	7,9%	7,6%
Långtidssjukfrånvaro, andel av sjukfrånvaro	48,4%	44,3%	43,0%	42,1%	43,7%	44,4%

Ale kommun har en hög andel heltidsanställda månadsavlönade, jämfört med andra kommuner. Heltidsarbete leder till högre inkomst och pension för kommunens medarbetare. För kommunen som arbetsgivare innebär fler arbetade timmar att behovet av att rekrytera fler minskar. En hög andel heltidsanställda kan samtidigt försvåra schemaläggning och innebära högre personalkostnader i verksamheter som behöver bemannas på obekväma tider.

Personalkostnaderna i Ale kommun är lägre än i tvillingkommunerna och lägre än snittet både i Göteborgsregionen och bland liknande kommuner. Jämförelsen påverkas dock av förutsättningar så som andelen privata utförare i olika verksamheter.

Andelen anställda i ledningsarbete ger en bild av hur många chefer som finns anställda i relation till det totala antalet anställda. Ale kommun har något färre chefer i förhållande till antalet anställda än Kungälv och snittet för Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Stenungsund och gruppen liknande kommuner är skillnaden ännu något större. Kungälvs kommun har en lägre andel chefer i förhållande till antalet anställda än Ale. Den sammantagna bilden är att Ale inte sticker ut från jämförelsekommunerna, men att kommunen i jämförelse har en relativt något lägre andel av de anställda som utgörs av chefer.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög i Ale kommun jämfört med jämförbara kommuner. Sjukfrånvaron är 1,6 procentenheter högre än snittet för Göteborgsregionens kommuner, 1,9 procentenheter högre än i gruppen liknande kommuner och högre än i samtliga tre tvillingkommuner. Jämfört med 2020 har sjukfrånvaron i Ale kommun till 2025 ökat med 0,5 procentenheter. Under samma tid minskade den genomsnittliga sjukfrånvaron bland Göteborgsregionens kommuner med 1,1 procentenheter.

En relativt hög andel av sjukfrånvaron utgörs av långtidssjukfrånvaro, det vill säga sjukfrånvaro i 60 dagar eller längre. I Ale kommun är 48,4 procent av sjukfrånvaron långtidssjukfrånvaro, att jämföra med 43,7 procent i snitt

bland Göteborgsregionens kommuner, 44,4 procent i gruppen liknande kommuner och mellan 42,0 och 44,3 procent bland tvillingkommunerna.

Folkhälsa

Procent	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Liknande kommuner
Fysisk aktivitet	66,7	59,8	72,5	68,1	68,7	65
Självskattad hälsa	70,2	72,5	77,4	67,8	72,4	70,5
Psykisk ohälsa vuxna	87,2	88,2	83,0	85,5	86,4	87,6
Psykisk ohälsa barn och unga	8,0	11,1	7,8	8,6	8,8	9,9
Alkohol, riskkonsumtion	11,9	11,6	15,6	16,7	14,7	14
Utsatt för våld eller hot om våld	5,4	5,6	4,7	4,4	4,9	4,2
Gymnasiebehörighet	82,3	84,4	83,7	88,2	85,1	84,2
Inskriven i förskola	94,9	97,0	94,7	97,0	96,1	96,7

Ett antal mått med koppling till folkhälsa i Ale kommun redovisades och analyserades i föregående års nulägesanalys. Måtten hämtades huvudsakligen från Nationella folkhälsoenkäten, som genomförs i samarbete mellan Folkhälsomyndigheten och regionerna. Undersökningen genomförs vartannat år, och det finns därför inga nya resultat att redovisa. Jämförelserna nedan är därmed till viss del samma som i den förra nulägesanalysen. Några mått kommer från andra källor och har uppdaterats för i år.

Fysisk aktivitet. Andel av befolkning, 16 år eller äldre, som är fysiskt aktiva minst 150 minuter i veckan (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Fysisk aktivitet är kopplat till psykisk hälsa och fullföljda studier. Ale kommun ligger på en jämförelsevis genomsnittlig nivå.

Självskattad hälsa. Genomsnittliga bedömningen av allmänna hälsoläget av befolkningen som är 16 år eller äldre (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Ale kommun ligger något lägre i självskattad hälsa än jämförelsekommunerna bortsett från Stenungsund. Statistiken som visar att Ale har en högre andel kvinnor med F-diagnos speglar dessa siffror (läs mer om detta under punkten Psykisk sjukdom).

Psykisk ohälsa vuxna. Andel invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Den psykiska ohälsan är ett prioriterat område för folkhälsoarbetet i Ale. Inom folkhälsoarbetet finns det möjligheter att påverka den psykiska hälsan i positiv riktning genom att sänka tröskeln till fysisk aktivitet och meningsfull fritid, minska skärmtid, skapa trygga hälsofrämjande skolmiljöer och matmiljöer och arbeta med föräldrastöd och kompetensutveckling för personer i barn och ungdomars närhet samt kunskapshöjning om psykisk hälsa hos ungdomar och främja ett känslospråk hos barn.

Psykisk ohälsa barn och unga. Andel personer 0–19 år med psykisk ohälsa (Socialstyrelsen 2024). Arbetet för att öka den psykiska hälsan bland barn och unga har prioriterats, genom att starta ett team inom samverkansforumet Tidiga samordnade insatser som tar fram förslag till insatser som främjar psykisk hälsa. För att insatserna ska få effekt behöver resurser prioriteras för implementering.

Alkohol, riskkonsumtion. Andelen av befolkningen som är 16 år eller äldre som har en riskkonsumtion av alkohol (Nationella folkhälsoenkäten 2024). Ale ligger jämförelsevis lågt vad gäller riskkonsumtion av alkohol. Ale har ett mångårigt ANDTS-preventionsarbete (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel) som behöver vidmakthållas och anpassas till svängningar i trender och bruk. Förebyggande arbete med information till föräldrar om hur de kan stärka skyddsfaktorer och framför allt inte bjuda på alkohol är av stor vikt. Ale behöver därför fortsätta med föräldrainformation via ANDTS-foldern samt utveckla kommunikationen för att nå fler föräldrar.

Utsatt för våld eller hot om våld. Andel av befolkningen 16 år eller äldre som de senaste 12 månaderna blivit utsatta för fysiskt våld, hot eller hotelser av våld (Nationella folkhälsoenkäten 2024). I Ale anger personer att de blivit utsatt för våld eller hot om våld, de senaste 12 månaderna, i något högre utsträckning än hos jämförelsekommuner.

Gymnasiebehörighet. Andel elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun (SCB och Skolverket 2025). Ales elever har haft en positiv trend avseende betyg över tid, men med sämre resultat både 2023 och 2025 går det inte längre att se en stabil uppåtgående trend. År 2024 var det 12,6 procent av elever folkbokförda i Ale kommun som slutade årskurs 9 utan gymnasiebehörighet. 2025 var andelen 17,7 procent. Ale behöver fortsätta att prioritera arbetet med fullföljda studier. Folkhälsoarbetet har fokus på främjande och förebyggande arbete

med föräldrastöd, psykisk hälsa, en aktiv fritid och närvarorutinen inom utbildning. Områden där folkhälsoarbetet kan stärkas upp är att främja föräldrars relation till förskola och skola, främja psykisk hälsa i förskola och skola. Det är även av stor vikt att skolmiljöerna och matmiljöerna i skolan är trygga och hälsofrämjande för alla elever.

Inskriven i förskola. Andel barn 3–5 år inskrivna i förskola (SCB och Skolverket 2025). En medelhög andel barn är inskrivna i förskolan i Ale kommun. Andelen är lägre än snittet för Göteborgsregionens kommuner och än kommungruppen liknande kommuner. Forskningen visar att en god relation med förskolan främjar anpassning till skolan och fullföljda studier. Insatser för att systematiskt stärka relationen mellan föräldrar och förskolan kan med fördel stärkas.

Näringsliv

2025	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund	GR	Pendlings-kommun nära storstad
Företagsklimat Insikt - Totalt (index 0-100)	73	69	72	78	73	75
Företagsklimat Insikt - Upphandling (index 0-100)	64	69	59	62	62	65
Undersökningen Lokalt företagsklimat - Totalt (placering)	64	170	195	83	-	92
Undersökningen Lokalt företagsklimat - Upphandling (placering)	17	95	166	88	-	125

Genom SKR:s enkätundersökning Insikt mäts den kommunala myndighetsutövning och servicen gentemot företag. Enkäten besvaras av företag och redovisas i form av Nöjd-Kund-Index, NKI. Sedan år 2020 undersöks även området upphandling. Ale kommun redovisar ett liknande resultat som jämförelsekommunerna och jämförelsegrupper. Resultatet är högre än för Eslöv och Kungälv, men lägre än för Stenungsund. Resultatet är i höjd med snittet för Göteborgsregionens kommuner och något lägre än kommungruppen pendlingskommun nära storstad. Även på upphandlingsområdet är Ales resultat mer eller mindre i höjd med jämförelsekommunerna. Resultatet är lägre än för Eslöv, men högre än för Kungälv, Stenungsund och snittet för Göteborgsregionens kommuner. Resultatet är en indexpunkt lägre än snittet i kommungruppen pendlingskommun nära storstad.

Svenskt Näringsliv genomför en årlig enkätundersökning bland företag, som resulterar i en ranking av Sveriges kommuner utifrån företagsklimat. Undersökningen är en attitydundersökning. Ale kommun placerar sig 2025 på plats 64 på rankingen, vilket är en förbättring från plats 100 året innan. Det är högre än jämförelsekommunerna och högre än snittet i gruppen pendlingskommun nära storstad.

En del av undersökningen avser företagens upplevelse av kommunens upphandling. Där placerar sig Ale på plats 17 av Sveriges kommuner. Även det är klart högre än alla tre jämförelsekommuner och klart högre än snittet i gruppen pendlingskommun nära storstad.

Valdeltagande

		2006	2010	2014	2018	2022
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)						
	Ale	79,1	82,6	84	86	82
	Eslöv	78,9	80,3	81,9	84	80
	Kungälv	84,2	86,3	87,8	89	86
	Stenungsund	80,8	84,1	86,2	88	86
Valdeltagande i senaste regionvalet, andel (%)						
	Ale	78,2	81,6	83,4	85	81
	Eslöv	78,7	79,8	82	83	80
	Kungälv	83,6	85,3	87,1	89	86
	Stenungsund	79,8	83,1	85,6	87	86
Valdeltagande i senaste riksdagsvalet, andel (%)						
	Ale	81,7	85	86,2	89	86

		2006	2010	2014	2018	2022
	Eslöv	80,7	82,7	84,4	87	85
	Kungälv	86,1	88,3	89,1	91	89
	Stenungsund	83,7	86,6	88	91	89

Kommunens Kvalitet i Korthet

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) är ett samarbete mellan staten och SKR, med uppdrag att tillhandahålla statistik om kommuners och regioners verksamhet för att underlätta uppföljning och analys. RKA sammanställer årligen kommuners resultat för ett antal nyckeltal (verksamhetsmått) i rapporten Kommunens Kvalitet i Korthet. Nyckeltalen är utvalda för att redovisa en lägesbild av kommunens prestation inom områdena barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. Resultatet redovisas så att det för varje nyckeltal framgår om kommunen hör till den bättre (grön) eller den sämre (röd) fjärdedelen av Sveriges kommuner, eller om kommunen hör till den mittersta hälften (gul).

För 2025 finns resultat för 21 av 33 nyckeltal i rapporten. Bland dessa 21 hör Ale till den bättre fjärdedelen för 5 nyckeltal och till den sämre fjärdedelen för 3 nyckeltal. För resterande 13 hör Ale varken till den bättre eller den sämre fjärdedelen av Sveriges kommuner.

En majoritet av nyckeltalen avser andra nämnders verksamhet och redovisas här utifrån att kommunstyrelsens nulägesanalys även har ett kommunövergripande perspektiv.

Nyckeltal (2025)	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenung-sund
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, lägeskommun, andel (%)	**42**	49	52	51
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesproven i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	**72**	72	76	72
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	**75,0**	64,3	77,3	73,7
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	**69,9**	73,6	71,9	77,7
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	**82,3**	84,4	83,7	88,2
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	**64,1**	67,2	45,3	66,4
Gymnasieelever med examen inom 3 år, hemkommun, andel (%)	**73,1**	69,4	73,3	72,4
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	**75,1**	72,1	76,1	75,2
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år				
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år				
Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)				
Handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar, andel (%)		91,9	89,8	20,5
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)				
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18+ år				
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, lägeskommun, andel (%)	**69**	71	71	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, lägeskommun, andel (%)	**85**	87	83	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde			122	91
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	**87**	74	74	83
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	**86**	87	85	88
Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Platser i särskilt boende/sjuksköterska, äldreomsorg, vardagar, antal	**24,2**	25,3	23,0	25,5
Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal som är undersköterska, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)	**90**	85	59	76
Fallskador bland personer 80+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv				
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)	**92,3**			

Nyckeltal (2025)	Ale	Eslöv	Kungälv	Stenungsund
Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)	**79,7**			
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	**44**	35	18	22
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index, ny definition	**73**	69	72	78
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar				
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)				
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)				
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)				
Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)	**78,6**			
Nöjdhet med bibliotekets utbud och främjande av lokalt kulturliv, andel (%)	**80,1**			
Nöjdhet med kommunens utbud av platser för idrott, friluftsliv och ställen att träffas på, andel (%)	**58,8**			

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån uppdraget *0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar* i mål och budget 2026 ska förslag till innovation och förbättring presenteras som motsvarar 0,25 procent av tilldelad budget. 0,25 procent av budget för kommunledningsförvaltningen motsvarar cirka 250 000 kr.

Förslag nedan beskriver förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar. Dessa ständiga förbättringar ska inte blandas ihop med de ständiga förbättringar som sker inom kommunen där små förbättringar sker ute på respektive enhet. Nedan beskrivna förbättringar är i någon form förslag som ska hanteras inom ramen för Ale kommuns mål och budget 2027 och prioriteras av de förtroendevalda.

Besparingar

- Generella minskningar av stödfunktioner mot andra förvaltningar och förtroendevalda

Idag består en stor del av kommunledningsförvaltningens arbetstid i att stötta andra förvaltningar och vid möten med förtroendevalda. En stor del av denna tid består av stöd som inte krävs utifrån lagstiftning utan snarare som avlastning och för att säkerställa en likvärdig hantering inom hela kommunen. Den centrala hanteringen innebär också kommunen kan ha olika "expertkompetenser" inom exempelvis HR och ekonomi. Exempel på detta skulle kunna vara att nämndsekreterare enbart deltar vid möten där protokoll behöver skrivas. I annat fall kan detta ersättas med exempelvis Co-pilot eller liknande tjänst.

Förvaltningen bedömer att detta på sikt skulle kunna innebära övertalighet alternativt att tjänster inte bemannas. Besparingspotentialen bedöms vara cirka två till fyra miljoner kronor på sikt. Motsvarande kostnader bedöms dock riskera uppstå inom andra förvaltningar i olika hög grad beroende på vilka typer av stöd som skulle decentraliseras. Risken ökar då för en högre arbetsbelastning för enhetschefer och de följdeffekter detta kan få.

- Ta bort annonser i Alekuriren

Idag betalar kommunen cirka 300 tkr för att annonsera i Alekuriren. Genom ta bort helt eller minska antalet annonser skulle kostnaderna för detta minska. Förvaltningen bedömer idag att spridningen är effektiv genom tidningen vilket skulle generera en minskad möjlighet att kommunicera med kommunens invånare.

Utvecklingsförslag

- AI-stödd samtalsanalys inom kontaktcenter

Förvaltningen ser en möjlighet till att nya digitala verktyg inom kontaktcenter skulle kunna bidra till kortare svarstider och en mer effektiv hantering. Ett verktyg som skulle kunna prövas är att telefonsamtal till kontaktcenter analyseras med stöd av AI.

I nuläget ”taggar” eller kategoriserar kommunvägledare inkommande samtal manuellt efter varje samtal för att möjliggöra statistik och viss analys. Genom att låta ett AI-verktyg analysera samtal skulle möjligheter till att analysera inkommande samtal förbättras. Mer omfattande och träffsäkra analysunderlag från inkommande samtal kan ge underlag för att planera kontaktcenters verksamhet på ett sätt som möjliggör en förbättrad service, till exempel genom att ha rätt telefontider.

Förslaget bedöms vara genomförbart inom verksamhetens ram eller inom digitaliseringsprocessen, beroende på omfattningen.

- Kvalitativ uppföljning inköp

I samband med att en leverantörsfaktura attesteras, kontrolleras att den levererade varan eller tjänsten lever upp till ställda krav. Förvaltningen ser dock att uppföljning av kvaliteten på avtalade varor och tjänster kan utvecklas. Till exempel kan enkätundersökningar eller intervjuer användas för att under avtalstiden följa upp den levererade kvaliteten inom vissa avtalsområden. Det går också att utveckla kontrollen av olika kvalitetsindikatorer kopplade till varan eller tjänsten.

Uppföljning av avtal sker även idag, men för att utveckla detta vidare skulle ett första steg vara att kommunledningsförvaltningen i dialog med övriga förvaltningar ser över vilka möjligheter som finns till förbättrad kvalitativ uppföljning av kommunens inköp.

- Förstärkt utvecklingsförmåga

Kommunen står inför behov av större utvecklingsarbete på flera områden. Betydande investeringar i bland annat verksamhetslokaler och infrastruktur är planerade att genomföras som ett resultat av de planer som kommer färdigställas och som möjliggör ny byggnation i kommunen. En god förmåga att nyttja digitalisering och AI-utveckling för att utveckla verksamheten är viktig. Omvärldsläget ställer fortsatt höga krav på kommunens arbete med beredskap och säkerhet, inte minst på den digitala arenan. Befolkningsutvecklingen ställer krav på förmåga till anpassning och omställning i organisationen.

För att klara av dessa utmaningar är det viktigt för kommunledningsförvaltningen att på medellång sikt se till att strukturer och förmåga finns på plats för att större utvecklingsarbeten ska kunna genomföras på ett effektivt sätt.

6 Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

I mål och budget 2024 fick alla nämnder i uppdrag att genomföra en genomlysning av hela organisationen med särskilt fokus på det förvaltningsöverskridande. Varje nämnd har inom ramen för respektive nulägesanalys redovisat förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar. Nedan redovisas de kommunövergripande pågående förbättringsarbetena och förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar.

6.1 Kommunövergripande förslag på ständiga förbättringar

Nedan följer förslag på förbättringar som förvaltningarna gemensamt ser kan ge effekt på ett kommunövergripande plan. Förslag beskrivs utifrån problembild idag och vilket effekt förslaget skulle kunna ha.

6.1.1 Nya förslag på förbättringar

Ständigt värdera möjlighet till samverkan med kommuner och andra aktörer

Beskrivning

Kraven på kompetens och leveransförmåga ökar kontinuerligt genom såväl lagstiftning som från invånare, företagare och besökare. Ett antal frågor kräver, ibland vid särskilda händelser eller av andra anledningar periodvis, specialistkompetens som är svår att helt upprätthålla i kommunens förvaltning. För att klara kommunens framtida utmaningar ser förvaltningen behovet av att öka samverkan för att klara detta. En sådan utveckling skulle behöva ske såväl internt, som i dialog med andra kommuner och kan beröra alla förvaltningar. Exempel på samarbeten som finns redan idag är det kommunala räddningstjänstförbundet, samarbetet med andra kommuner vad gäller dataskyddsombud och avtalssamverkan kring alkohol- och tobakstillsyn.

Det är svårt att förutse vilken utveckling och behov som kommer att kräva samverkan framöver. Förvaltningen ser att behovet kan hanteras genom att stärka ett arbetssätt och en kultur där möjligheten till samverkan värderas kontinuerligt på ett mer genomgripande sätt än idag. Syftet är att bedriva verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt och att förbättra tillgången till kompetens inom områden där det är svårt och ineffektivt för en enskild kommun att ha en fullständig täckning i sin egen förvaltning.

Utreda hur kommunen bör organisera arbetet med digitalisering för att förbättra prioritering av resurser

Beskrivning

Digitalisering är på lång sikt avgörande för att kommunen ska lyckas med sitt uppdrag. Framförallt kommunens mindre förvaltningar ser idag ett behov av kompetens som kan föreslå innovativa och digitala lösningar men också att stötta i genomförandet och implementeringen.

En central del av digitaliseringsarbetet är förmågan att prioritera resurser och vid behov avveckla system. Förvaltningen ser att denna del av digitaliseringsarbetet skulle kunna utvecklas. Den beredningsgrupp för digitalisering som finns idag är bra, men är enbart med i processen för beslut om nya digitaliseringsaktiviteter som föreslås av förvaltningarna.

En utredning kan föreslå möjliga vägar framåt för att stärka förmågan att prioritera resurser i digitaliseringsarbetet, för att minska risken att genomförande och implementering av digitaliseringsprojekt inte når fram och får önskad effekt.

Effektiv lokalanvändning och omställningsbara lokaler

Beskrivning

Den pågående befolkningsförändringen, där en växande andel äldre prognostiseras att sammanfalla med en minskande arbetskraft, behöver kommunen använda sina lokaler på ett effektivt sätt. Det handlar dels om att hitta sätt att nyttja lokaler effektivt inom förvaltningar och verksamheter, dels om att olika förvaltningar ska kunna samnyttja lokaler på ett effektivt sätt. Det kommer också vara viktigt för kommunen att kunna ställa om lokaler för att användas i olika verksamheter, i takt med att behoven förändras.

Arbete med att använda lokaler på ett effektivt sätt pågår redan idag, men kommunen skulle kunna undersöka möjligheterna att utveckla det arbetet för att skapa förutsättningar för mer samnyttjande och omställning av lokaler mellan olika förvaltningar och verksamheter.

Den önskade effekten är ett mer effektivt nyttjande av kommunens lokaler genom ökad beläggningsgrad och ökad kundnytta när lokalerna i högre grad används till verksamhet som kommer invånarna till del.

6.1.2 Tidigare förslag som ej prioriterats

Undersöka kommunen utifrån kundperspektivet

Beskrivning

Ale kommuns viktigaste funktion är att leverera kommunal service som håller hög nivå. I en orolig omvärld är det viktigt att kommunens resurser förvaltas så effektfullt som möjligt. I kommunens verksamhetsplan för 2024 står att resurser ska omfördelas så att de i högre grad läggs på verk-samhet i direkt anslutning till kommunens invånare. När verksamheter effektiviseras får det inte enbart handla om att spara pengar, lika viktigt är att utveckla och förbättra den kommunala servicen till invånarna.
Genom att kartlägga olika invånares behov och resa i mötet med kommunen kan nya insikter och perspektiv utveckla det förbättringsarbete som pågår i kommunen. Kartläggningen ska omfatta olika typer av invånare som exempelvis barnfamilj, pensionär, ensamhushåll med olika behov, ekonomiskt socialt utsatta väletablerade. Detta arbetssätt kan stärka vår förståelse över hur kommunen uppfattas och hur tjänsterna faktiskt fungerar, men också hjälpa till upptäcka glapp och dubbelarbete mellan förvaltningarna.
Den önskade effekten är en förbättrad service till invånarna och en mer effektiv förvaltning av kommunens resurser.

Skola mitt i byn vid nybyggnation

Beskrivning

Vid nybyggnation av skolor ska utgångspunkten vara ”skola mitt i byn” som ett nav för social hållbarhet. Skola mitt i byn innebär att skolans lokaler används till en mängd olika verksamheter tillexempel kulturskola, föreningsliv och studiecirklar via studieförbund. Andra behov kan vara vuxna som behöver vidare i utbildning genom komvux-kurser eller bara lokaler för sina studier på kvällstid. Socialtjänsten och andra myndigheters möjligheter att stödja barn och familjer kan öka om man finns på plats och det finns andra typer av frivilliga stödverksamheter som kan nyttja lokalerna för möten med aleborna.

Den önskade effekten är ökad beläggningsgrad i kommunens lokaler och ökad kundnytta. Effekt på längre sikt är ökad sammanhållning i lokalsamhället vilket kan skapa större trygghet och ökad tillit mellan individer och ökad tilltro till samhällets institutioner.

Generella minskningar av stödfunktioner mot andra förvaltningar och förtroendevalda

Beskrivning

Idag består en stor del av kommunledningsförvaltningens arbetstid i att stötta andra förvaltningar och vid möten med förtroendevalda. En stor del av denna tid består av stöd som inte krävs utifrån lagstiftning utan snarare som

avlastning och för att säkerställa en likvärdig hantering inom hela kommunen. Den centrala hanteringen innebär också kommunen kan ha olika "expertkompetenser" inom exempelvis HR och ekonomi. Exempel på detta skulle kunna vara att nämndsekreterare enbart deltar vid möten där protokoll behöver skrivas. I annat fall kan detta ersättas med exempelvis Co-pilot eller liknande tjänst.

Förvaltningen bedömer att detta på sikt skulle kunna innebära övertalighet alternativt att tjänster inte bemannas. Besparingspotentialen bedöms vara cirka två till fyra miljoner kronor på sikt. Motsvarande kostnader bedöms dock riskera uppstå inom andra förvaltningar i olika hög grad beroende på vilka typer av stöd som skulle decentraliseras. Risken ökar då för en högre arbetsbelastning för enhetschefer och de följdeffekter detta kan få.

Digital arbetsmiljö - pilot

Beskrivning

Digitala system och verktyg är en stor del av många medarbetes arbetsmiljö och de behöver riskbedömas på samma sätt som arbetsmiljön i övrigt. Genom att arbeta systematiskt, jobba tillsammans och tidigt upptäcka olika risker kan arbetsgivaren minska frustration och stress, förbättra produktiviteten och få en hjärnvänligare arbetsmiljö.

Förslaget bedöms vara genomförbart genom en pilot och testverksamhet och kan då hanteras inom ram.

Nulägesanalys 2026

Kultur- och fritidsutskottet

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 3
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 4
3 Utmaningar, förändringar och trender 5
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 5
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 5
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 7
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 8
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 17

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

De flesta unga i Sverige mår bra och är nöjda med sin fritid men skillnader finns. Unga med svagare ekonomi, i utsatta områden eller med funktionsnedsättning deltar mer sällan i fritidsaktiviteter och tjejer rapporterar oftare psykiska besvär. Detta påverkar möjligheten till en meningsfull fritid. I Ale är många nöjda med biblioteken men färre tar del av kultur- och nöjeslivet. Aktivitetsnivån inom barn- och ungdomsidrotten har minskat under 2000-talet, med en tydlig nedgång under pandemiåren. Sedan 2022 syns dock en återhämtning, och utvecklingen i Ale kommun följer i stort den nationella trenden.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Tillgången till kultur och fritid varierar i Ale, där geografiska avstånd gör det svårt att nå alla invånare. Många unga upplever brist på aktiviteter där de bor. Verksamheterna utmanas av behovet av bättre anpassade lokaler, ojämn tillgång till kultur, ökade krav på digitalt utbud och ett växande teknikbruk som påverkar ungas vardag. Föreningslivet utmanas av brist på ideella ledare, svårigheter att rekrytera till styrelser och minskat deltagande bland äldre ungdomar.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Kultur- och fritidsområdet i Ale visar genom enkäter och dialoger ett överlag högt förtroende; nöjdhet med kommunens stöd och bemötande samt ett växande intresse för att bedriva verksamhet i kommunen. Samtidigt återkommer behov av förenklade processer, stärkt delaktighet, bättre lokallösningar och utvecklat stöd. Utmaningarna liknar dem som lyfts i många andra kommuner, särskilt kring lokaler, ekonomi och minskat ideellt engagemang medan efterfrågan och samverkan fortsätter öka.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Organisationens kompetens kan stärkas genom intern kunskapsdelning, dokumenterade rutiner och riktade utbildningsinsatser. Samverkan med föreningslivet kan utvecklas, bland annat genom att utveckla IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) för mer långsiktiga och effektiva arbetssätt. Ökat samnyttjande av lokaler kan öka nyttjandegrad och tillgänglighet. Mobil bibliotekssservice kan förbättra räckvidden i hela kommunen och översyn av kursutbud och schemaläggning kan effektivisera och bredda kulturskolans möjligheter.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser – kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Ung idag - Ungas levnadsvillkor

Rapporten *Ung idag 2025: En sammanfattad bild av ungas levnadsvillkor i Sverige*, som tagits fram av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ger en aktuell bild av ungas levnadsvillkor och fritid i Sverige. Rapporten visar att många unga generellt har goda levnadsvillkor men att det fortfarande finns tydliga skillnader mellan olika grupper. Här följer några centrala resultat:

- De flesta unga deltar i någon form av fritidsaktivitet och majoriteten uppger att de är nöjda med sin fritid. Omkring 74 procent av unga uppger att de är nöjda, där killar något oftare än tjejer uppger att de är nöjda.
- Samtidigt finns skillnader mellan olika grupper av unga när det gäller möjligheten att delta i fritidsaktiviteter. Unga som lever i socioekonomiskt utsatta områden eller med sämre ekonomiska förutsättningar deltar i lägre grad.
- Unga med funktionsnedsättning har generellt sämre möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och föreningsliv än andra unga, vilket påverkar både socialt deltagande och tillgången till meningsfull fritid.
- Fritiden spelar en viktig roll för ungas sociala relationer, återhämtning och personliga utveckling och möjligheten att delta i aktiviteter tillsammans med andra är en viktig faktor för välbefinnande.

- Samtidigt visar rapporten att många unga upplever psykiska eller psykosomatiska besvär, och att tjejer i lägre grad än killar uppger att de mår bra.
- Sammantaget visar rapporten att de flesta unga i Sverige har goda levnadsvillkor, men att skillnader i hälsa, ekonomi och tillgång till fritidsaktiviteter fortfarande påverkar ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

Barn och ungas hälsa

Fler unga upplever psykisk ohälsa och särskilt flickors psykiska mående har försämrats över tid. Samtidigt ökar förekomsten av övervikt och fetma i samhället och matvanorna förändras (Folkhälsomyndigheten: Hälsa på lika villkor). Det är därför viktigt att vidta både främjande och förebyggande åtgärder för att motverka den negativa utvecklingen.

Förutom vikten av fysisk aktivitet är det belagt genom forskning att konst och kultur är en av faktorerna som kan ge ökad livsglädje, läka psykisk ohälsa, lindra fysiska sjukdomstillstånd och främja ett friskt liv (*Folkhälsomyndigheten: kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande).*

Medborgarundersökningen i Ale kommun 2023

Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning är en årlig attitydundersökning som genomförs på uppdrag av kommunerna för att mäta invånarnas syn på sin kommun. I Ale kommun genomfördes den senaste undersökningen 2023. Resultaten visar att svaren är relativt få när det gäller frågor om bibliotek, kulturliv och mötesplatser, och många invånare uppger att de inte kan bedöma de enskilda frågorna inom dessa områden.

Bibliotek: Det finns en utbredd nöjdhet med bibliotekens utbud när det gäller såväl traditionellt som digitalt utbud. Trots detta framgår det också av undersökningen att många invånare inte besöker biblioteken. Ales geografi, med spridda samhällen och bibliotekens placering, kan vara en försvårande faktor. Dessutom är socioekonomi och utbildningsnivå faktorer som påverkar andelen aktiva låntagare.

Kultur och nöjesliv: Aleborna är mindre nöjda med det lokala kultur- och nöjeslivet jämfört med rikssnittet. Kommunens geografi med avstånd mellan samhällena gör det svårt att erbjuda ett brett utbud överallt. Verksamheten har ett uppdrag att främja kulturupplevelser i hela kommunen men driver också ett långsiktigt arbete med fokus på Ale kulturrum som en mötesplats med kulturarrangemang för alla åldrar under hela året. Det är inte säkert att alla, särskilt de som bor utanför Nödinge, upplever och tar del av utbudet som finns i Ale kulturrum. Närheten till Göteborgs nöjesliv påverkar troligen också Alebornas syn på det lokala nöjeslivet.

Nöjdhet bland äldre: Generellt sett är äldre Alebor mer nöjda än yngre invånare. De är särskilt nöjda med utbudet av mötesplatser för äldre. Dock är det oklart vad majoriteten av de äldre anser om det lokala kultur- och nöjeslivet.

Ställen för unga att träffas: På grund av låg svarsfrekvens finns en osäkerhet kring ungas uppfattning om utbudet av ställen att träffas på. Mellan 30%-70% av 18–29-åringarna i Ale tycker att utbudet av ställen för unga att träffas på är mycket eller ganska dåligt. En dryg tredjedel av de yngre svarar inte på frågan. Det kan finns flera skäl till detta. I enkäten exemplifieras ställen att träffas på med ”fritidsgårdar” och ”ungdomsklubbar”. Många av Ales ungdomar är aktiva i idrottsföreningar och många deltar också i kulturskolan, som är viktiga platser för unga att träffas på. Därtill umgås många ungdomar digitalt och har sitt sociala liv där.

Minskat föreningsidrottande över tid

En tredjedel av Sveriges befolkning är medlemmar i en idrottsförening men bland barn och unga är andelen högre. Trenden under 2000-talet är att aktivitetsnivån inom barn och ungdomsidrotten sjunker. Minskningen var särskilt framträdande under pandemiåren 2020 och 2021. Aktivitetsnivåerna för år 2022 till 2024 visar dock en vändning. Den nationella trenden motsvarar i stora drag utvecklingen i Ale kommun. (Riksidrottsförbundet/LOK-stöd- statligt lokalt aktivitetsstöd, SCB/Riksidrottsförbundet).

De tre vanligaste formerna av fysisk aktivitet bland svenskar är promenader, löpning och styrketräning. Fotboll är den enda lagsporten som finns med på topp tio-listan över populära motionsformer. (Riksidrottsförbundet/SCB)

Ungas livssituation i Ale

LUPP-enkäten, som tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har genomförts i Ale vart tredje år sedan 2007. Den senaste undersökningen genomfördes 2023. Enkätsvaren visar

att:

- Var fjärde ungdom i årskurs 8 upplever att det finns för lite att göra på fritiden och mer än var tredje saknar fritidsaktiviteter i närmiljön.
- Andelen ungdomar som är ganska eller mycket nöjda med sin fritid har ökat något sedan 2017, vilket tyder på viss förbättring av fritidsmöjligheterna.
- Ungefär hälften av ungdomarna i årskurs 8 är medlemmar i en förening, vilket är en minskning sedan den första LUPP-mätningen 2013, med en särskilt tydlig minskning bland tjejer.

Resultaten indikerar att det fortfarande finns behov av att öka tillgången till meningsfulla fritidsaktiviteter och att stärka föreningslivet, något som bland annat kan understödjas genom satsningar som fritidskort och fler öppna mötesplatser för unga. (MUCF, LUPP 2023 – Ungas livssituation i Ale kommun)

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter kan stärka känslan av tillhörighet och sammanhang, samtidigt som det har positiva effekter på hälsan. Enligt barnkonventionen har barn och unga rätt till fritid och att fritt delta i kulturlivet. Tillgången till kultur för barn och unga varierar i Ale, dock finns det från och med 2026 ett uppdrag ifrån kommunfullmäktige att implementera en kulturgaranti i Ale kommuns grundskolor.

Ale är en geografiskt utdragen kommun, spridd över flera mindre samhällen, vilket innebär en utmaning för både kultur- och fritidsverksamheter samt föreningsliv. Geografiska avstånd gör det svårt att tillhandahålla kultur- och fritidsaktiviteter på alla orter. En fråga som ofta lyfts när unga får komma till tals, exempelvis genom Påverkantorg och Ungdomsrådet, handlar om tillgången till aktiviteter och de långa avstånden till de aktiviteter som finns. Detta är särskilt problematiskt för ungdomar som bor utanför tätorterna. LUPP-resultaten för 2023 visar att en fjärdedel av ungdomarna i Ales årskurs 8 tycker att det finns för lite att göra på fritiden och mer än en tredjedel saknar fritidsaktiviteter där de bor.

För att kunna erbjuda fler aktiviteter och nå ut till alla kommundelar krävs bättre anpassade lokaler för föreningar samt kultur- och fritidsverksamheter i hela kommunen. Ett ökat samnyttjande av lokaler och strategisk lokalplanering är avgörande.

Besöksnäringen i kommunen är fortfarande svagt utvecklad men det finns en potential att genom samverkan, utveckla ortens museer för att öka och bredda deltagandet. Projekt *Nya Glasbruksmuseet* har initierats med syftet att utveckla och leverera ett förnyat innehåll för Glasbruksmuseet, i enlighet med den fastställda målbilden. Det nya Glasbruksmuseet ska även inrymma bibliotek och servering.

Det ökande teknikanvändandet, särskilt bland barn och unga, medför både utmaningar och möjligheter för verksamheterna. Förväntningarna på ett digitalt utbud växer och verksamheterna måste hitta digitala lösningar för att möta målgrupperna där de befinner sig, både fysiskt och digitalt. I september 2024 publicerade Folkhälsomyndigheten rekommendationer för en balanserad skärmanvändning bland barn. En generell tumregel är att barn ska använda skärmar max en till tre timmar per dag, beroende på ålder och att digitala medier inte får tränga undan sömn, fysisk aktivitet, relationer, måltider eller skolarbete. En stor utmaning för verksamheterna är att både främja fysisk aktivitet och fysiska möten, samtidigt som det digitala utbudet utvecklas.

Föreningslivet har ett stort behov av stöd, både ekonomiskt, konsultativt och i form av kompetensutveckling. Ett särskilt problem är bristen på ideella ledare och andra frivilliga krafter, vilket påverkar återväxten i föreningarna. Aktivitetsnivån inom barn- och ungdomsidrotten i Sverige minskar, särskilt efter 13-14 års ålder och verksamheterna står inför utmaningen att både stärka föreningslivet och erbjuda andra meningsfulla fritidsaktiviteter, såsom mötesplatser, kulturskola och kulturevenemang, samt att främja spontanidrott och friluftsliv.

Ett återkommande behov är den kontinuerliga kompetensutvecklingen av medarbetare och att utveckla verksamheterna för att bättre möta de olika behoven hos målgrupperna, vilket utgör en utmaning både på kort och lång sikt.

3.3 Kompetensbehov

Omvärldsanalys

Arbetsmarknaden inom flera av de verksamhetsområden som ingår i invånarservice präglas av konkurrens om kompetens och förändrade krav på yrkesroller. Inom delar av kultur- och fritids verksamheter finns en relativt begränsad rekryteringsbas, särskilt för roller som kräver specifik utbildning eller specialiserad kompetens. Detta gäller exempelvis pedagogiska roller inom kulturskolan samt medarbetare inom öppen ungdomsverksamhet.

Samtidigt förändras kompetenskraven i takt med ökad digitalisering, nya arbetssätt och högre förväntningar på service till invånare. Digitala system och ärendehantering ställer krav på teknisk kompetens och kontinuerlig kompetensutveckling hos medarbetare. I flera verksamheter innebär detta att systemkunskap blir central för verksamhetens kontinuitet.

Arbetsmarknaden påverkas även av förändrade arbetspreferenser, där exempelvis arbete på kvällar och helger kan göra vissa tjänster svårare att bemanna. Detta påverkar särskilt verksamheter som arbetar med ungdomars fritid och mötesplatser.

Sammantaget innebär detta att invånarservice behöver arbeta mer strategiskt och långsiktigt med kompetensförsörjning, kunskapsöverföring och utveckling av interna kompetenser, i syfte att minska sårbarheten och säkerställa en hållbar kompetensförsörjning över tid.

Verksamhetens behov

Invånarservice har generellt en bred kompetensbas med medarbetare som besitter specialistkunskaper inom sina respektive områden. Samtidigt innebär denna specialisering i flera fall att kompetensen är koncentrerad till enskilda individer, vilket skapar sårbarhet i organisationen.

I flera verksamheter finns arbetsuppgifter och systemkunskaper som endast hanteras av ett fåtal personer. Detta gäller exempelvis administrativa system, ärendehantering samt vissa pedagogiska kompetenser inom kulturskolan. Vid frånvaro, sjukdom eller avslut finns därför risk för kompetensförlust.

Även tjänstestrukturer och anställningsformer påverkar verksamhetens flexibilitet. Inom vissa delar av verksamheten finns deltids- eller timanställningar som kan försvåra planering och kontinuitet.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Kultur- och fritidsutveckling

2025 genomförde förvaltningen en föreningsenkät som besvarades av 53 föreningar. Resultatet visar att majoriteten är nöjda med föreningsbidragen och dess hantering, där reglerna upplevs som tydliga och i huvudsak rättvisa samt att tjänstepersoner får höga betyg för bemötande och kompetens. Bidragsutbetalningarna fungerar överlag bra, även om vissa saknar uppfattning och det finns önskemål om förenklingar, breddat aktivitetsstöd och återinförd nolltaxa. De största utbildningsbehoven som föreningarna uppger gäller marknadsföring, föreningsutveckling, styrelsekunskap och sociala medier. Inför framtiden lyfter föreningarna främst utmaningar kring lokaler, ekonomi, medlemsrekrytering och brist på ideellt engagemang, särskilt när det gäller ledare och styrelse. Samtidigt finns goda möjligheter i att växa, utveckla verksamheten och stärka samverkan. Föreningarna efterfrågar mer stöd från kommunen, särskilt kring lokaler, ekonomi och administration och sammantaget visar enkäten på hög nöjdhet men också behov av fortsatt dialog och utveckling.

Föreningsrådet har under 2025 bidragit med synpunkter på föreningsenkäten och flera kommunala ärenden, såsom friluftsinsatser, lokalbehov och nytt reglemente för råden. Rådet har också drivit frågan om bristande städning och skötsel av anläggningar, vilket är servicenämndens ansvarsområde.

För att utveckla kulturverksamheten har en digital kundundersökning genomförts, där besökare kunnat lämna synpunkter. Resultaten har bidragit till kommunikationsinsatser samt justeringar i planering, innehåll och tidpunkter för kulturarrangemang. I dialog med studieförbunden under det senaste året framkommer ett ökat intresse för att bedriva mer verksamhet i Ale. Samtidigt har en bredare samverkan kring aktiviteter i Ale kulturrum initierats.

Fritidsbanken får regelbundet förfrågningar om studiebesök från kommuner och andra aktörer, vilket indikerar ett växande intresse för Ale kommuns verksamhet.

Öppen ungdom och fält

Enheten genomför årligen en KEKS-enkät. KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan) är ett nätverk för kommuner och organisationer som bedriver öppen kultur- och fritidsverksamhet för unga. Enkäten ger underlag för uppföljning, analys och utveckling av verksamheten. Enkäten för 2025 visar att i öppen ungdomsverksamhet i Ale centrala svarade 61 ungdomar och i Ale norra 27. Trygghet och bemötande upplevs högt (index 84 % respektive 81 %), medan delaktighet och lärande varierar (59 % / 67 % i centrala och 43 % / 48 % i norra). Resultaten visar att verksamheten erbjuder trygga och attraktiva mötesplatser men pekar samtidigt på behov av ökat fokus på ungdomars inflytande, ansvar och lärande särskilt i Ale norra. Resultaten från 2025 års enkät har analyserats och legat till grund för utvecklingsarbete inom öppen ungdomsverksamhet. Arbetet har bidragit till ett fortsatt fokus på trygghet, bemötande och delaktighet.

Öppen ungdom och Fältenheten har gjort en strategisk förflyttning för att stärka de förebyggande insatser riktade mot mellanstadiet (årskurs 4–6.) Fält genom att erbjuda ett värdegrundsarbete på fem lektioner redan i årskurs 4 och öppen ungdom genom att hålla öppet för målgruppen under alla lov och även vid två tillfällen per månad för årskurs 6.

Fälts insatser har inletts vid Surteskolan och Alboskolan med syfte att bygga relationer tidigt, både med barn, familjer, pedagoger och andra i barnets närmiljö. Denna inriktning ligger i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Effekterna av arbetet bedöms främst kunna följas på längre sikt.

Kulturskolan

Kulturskolan erbjuder barn och unga aktiviteter på ett flertal områden och med brett kursutbud med gott resultat. Många barn tar del av utbudet där flera barn väljer att vara med i mer än en kurs som går över terminen. När terminskursernas platser är fullbokade har målgruppen möjlighet att ställa sig i en ”intresselista” och på det viset syns det inom vilka områden kulturskolans målgrupp önskar ta del av kurser. Dessa intresselistor är en vägledning för kulturskolans verksamhet framåt. Samtidigt kan kulturskolan inte erbjuda fler platser eller fler ämnen då kompetensen hos befintliga medarbetare inte täcker specifika ämnen. Ett ännu bredare utbud är

önskvärt för att få fart på kulturskolans synlighet i större utsträckning.

Biblioteket

Biblioteken i Ale är uppskattade av aleborna. Detta märks på olika sätt, exempelvis genom att det totala besöksantalet har ökat med 2,2% senaste året och att utlånen av både vuxen- och barnmedia ökat totalt med 4,8%. Noterbart är att de största ökningarna skett på två närbibliotek där vuxenutlånen på Surte Bibliotek ökat med 22,8% och barnutlånen på Älvängens Bibliotek ökat med 15,4%. Statistiken visar att närbiblioteken är viktiga för ortsborna. Man kan även se att I SCB:s medborgarundersökning att aleborna är nöjda med bibliotekens utbud av aktiviteter. (Kolada)

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Deltagartillfällen i idrottsföreningar

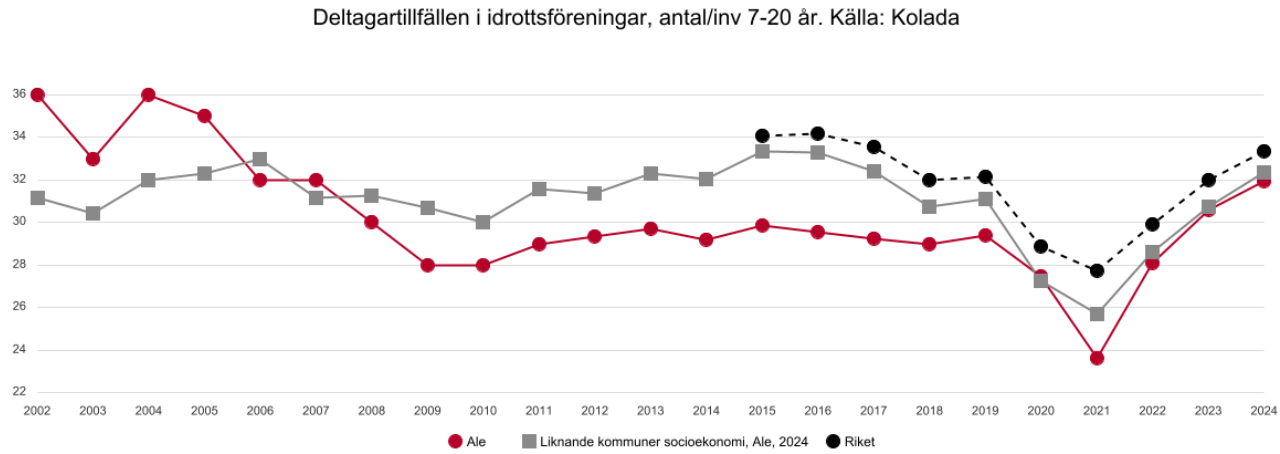

Tabellen ovan visar senast publicerade uppgifter från LOK-stödsberättigade idrottsföreningar som erhållit statligt lokalt aktivitetsstöd via Riksidrottsförbundet. Trenden under 2000-talet är att aktivitetsnivån inom barn och ungdomsidrotten sjunker. Minskningen var särskilt framträdande under pandemiåren 2020 och 2021. Aktivitetsnivåerna för år 2022 till 2024 visar dock en vändning. I bilden jämförs Ale med riket samt kommuner med liknande socioekonomi. Antalet deltagartillfällen i Ale 2024 är i linje med kommunerna med liknande socioekonomi. Dock är resultatet något lägre än riket.

Deltagartillfällen i idrottsföreningar per område

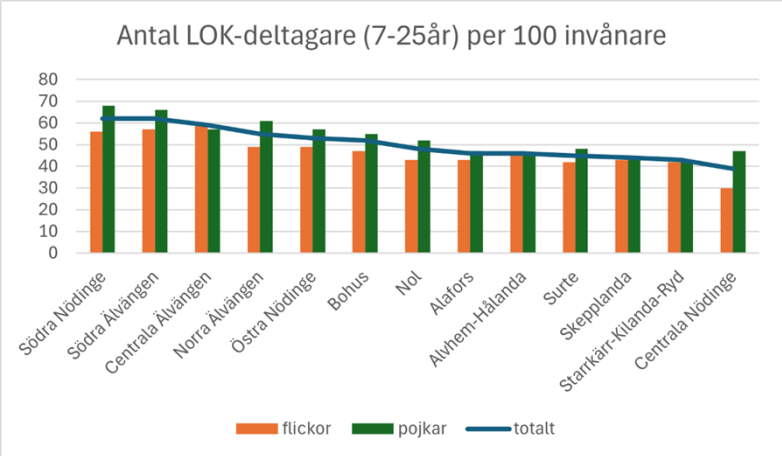

Statistiken ovan visar hur vanligt det är att barn och ungdomar deltar i föreningsidrott i olika områden i Ale. Statistiken bygger på förteckningen över de barn och ungdomar (7-25 år) som deltog i minst en idrottsaktivitet som beviljades LOK-stöd 2024.

Det område som sticker ut med lägst andel deltagare är centrala Nödinge med 39 deltagare per 100 invånare. Utfallet visar också skillnader utifrån kön där flickors deltagande är särskilt lågt i centrala Nödinge. Högst deltagande har södra Nödinge och södra Älvängen med 62 andel deltagare per 100 inv. Därefter är det centrala Älvängen som har högst andel deltagare (59).

Fritidsbanken

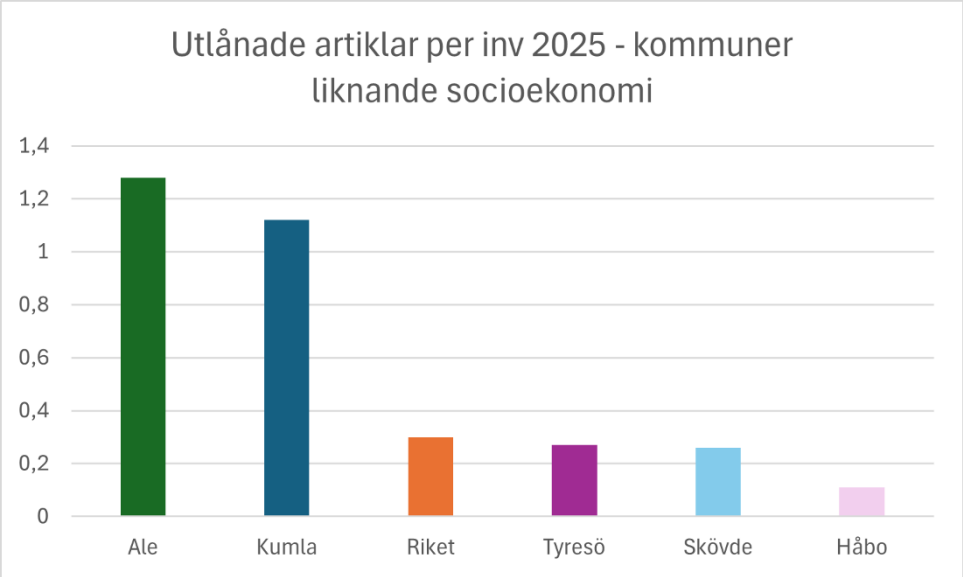

Statistiken ovan visar att Ale ligger bra till när det gäller det totala antalet utlånade artiklar 2025, både i jämförelse med snittet för riket och med kommuner med liknande socioekonomiska förutsättningar. För riket var snittet 0,3 utlånade artiklar per invånare, baserat på de 69 procent av Sveriges invånare som har tillgång till en Fritidsbank i sin kommun. För Ale kommun är motsvarande siffra 1,28 utlån per invånare. Enligt Fritidsbankens nationella kansli är minst ett lån per invånare en bra målsättning för kommuner med Fritidsbank.

En bidragande orsak till de höga siffrorna i Ale är den utåtriktade verksamheten, där lov-aktiviteter och skolbesök genomförs kontinuerligt. Detta skapar ett mervärde genom att aktivera fler personer än de som enbart nyttjar möjligheten att låna i butiken. Exempelvis genererade Pep up-turnén 2025 totalt 6 321 utlånade artiklar och nådde 2 107 deltagare under sommaren. Närheten till Alebacken har troligen också en positiv effekt på efterfrågan.

Samtidigt bör jämförelsen tolkas med viss försiktighet, då utfallet påverkas av lokala förutsättningar och skillnader mellan kommuner, exempelvis vad gäller personalsammansättning, tillgängliga lokaler och verksamhetens organisering.

Elever i kulturskolan

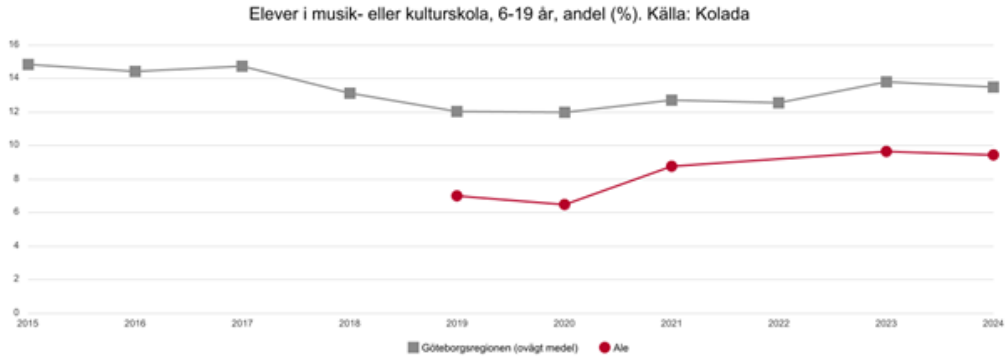

I tabellen ovan framgår det att i Ale kommun deltar cirka 9 % av barn och unga i kulturskolans längre kurser. Detta ligger under genomsnittet för Göteborgsregionen, där motsvarande deltagandegrad är 13,5 %. Deltagandet

i Ale kulturskola varierar i omfattning. En majoritet, 73 %, är inskrivna i en terminskurs. Resterande 27 % deltar i två till sju terminskurser per termin. Utöver terminskurser erbjuder kulturskolan även lovverksamhet riktad till målgruppen samt samverkar med fritidshem och andra aktörer och kommuner för att nå fler barn och unga och bredda utbudet av kulturverksamhet.

Antal elever per geografiskt område - Ale kulturskola VT 2025

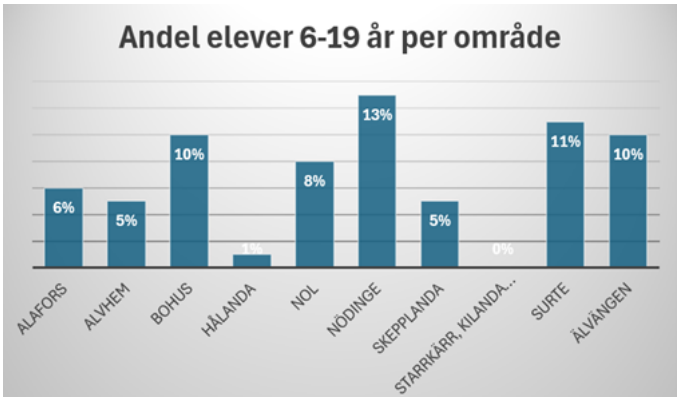

De redovisade siffrorna ovan speglar deltagandet i kulturskolans verksamhet utifrån respektive geografiskt område. Det högsta deltagandet återfinns i de delar av kommunen där kulturskolan har tillgång till flest och mest ändamålsenliga lokaler. I områden, där avstånden är längre till lokaler och kursutbud deltar barn och unga i lägre utsträckning eller inte alls. För vårterminen 2025 uppgår deltagarsnittet i de bokningsbara kurserna till 9 % av målgruppen.

Kommunal satsning per invånare för kulturskoleverksamhet

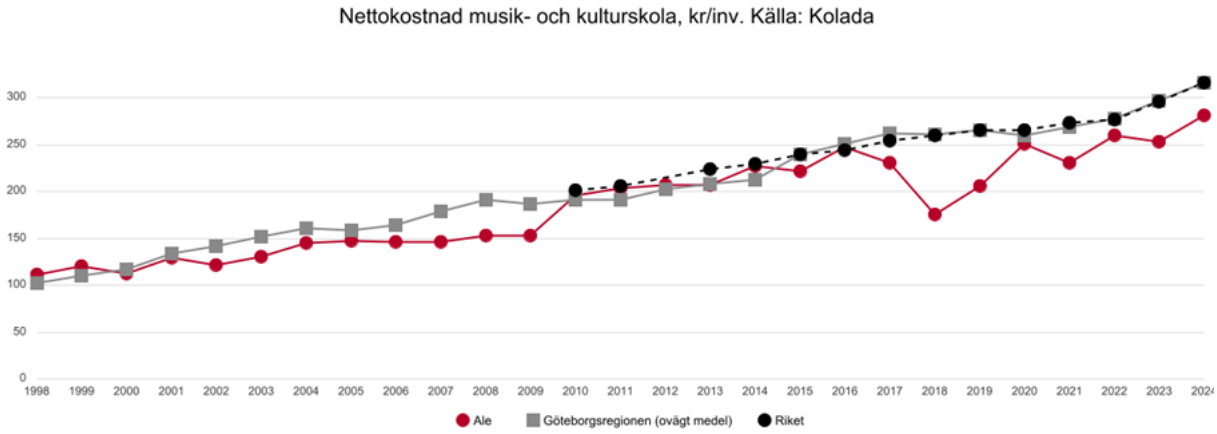

Siffrorna ovan visar kulturskolans nettokostnad dividerad med kommunens totala antal invånare. Uppgifterna från Kolada baseras på statistik hämtad ur SCB:s räkenskapssammandrag. Jämförelsen görs mot riket samt övriga kommuner inom Göteborgsregionen. Ale kommun satsar 281 kr per invånare, vilket ligger under både rikssnittet på 316 kr per invånare och Göteborgsregionens genomsnitt på 317 kr per invånare.

Aktiva låntagare i kommunala bibliotek

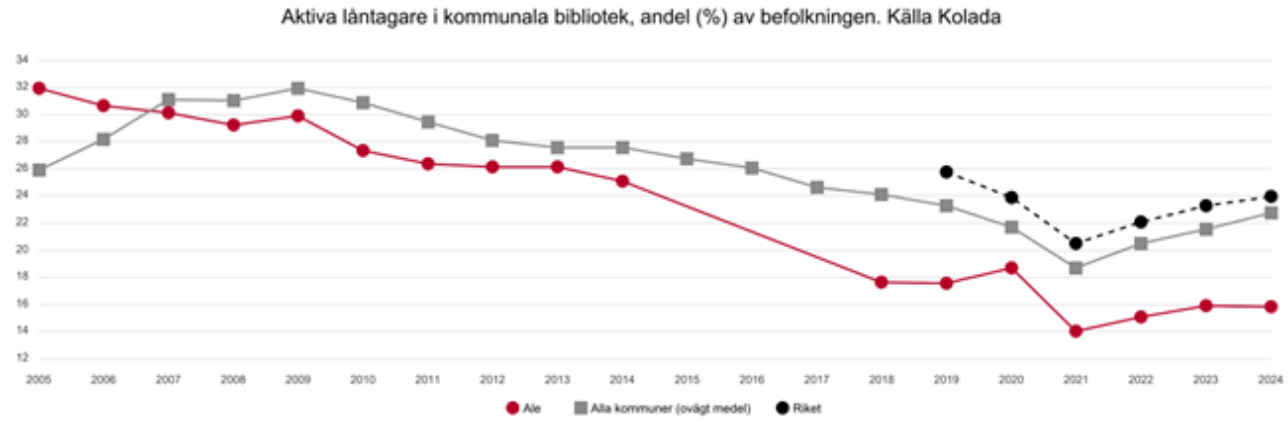

Diagrammet ovan visar att Ale har färre aktiva låntagare i förhållande till totala antalet invånare. Forskning visar att långa avstånd till närmsta bibliotek minskar sannolikheten att man besöker det, vilket skulle kunna vara en möjlig anledning till statistiken.

Medborgarundersökning - bra utbud av bibliotekets aktiviteter

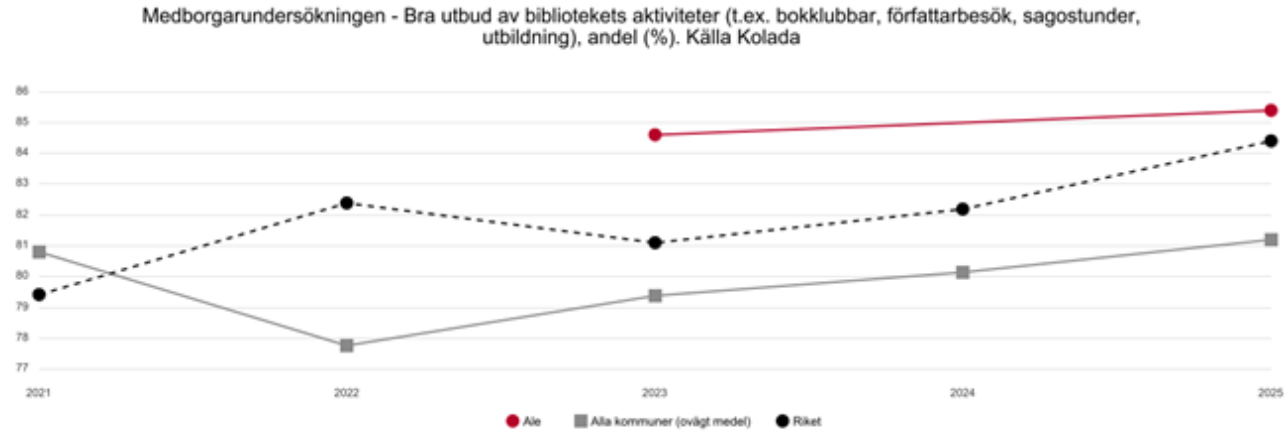

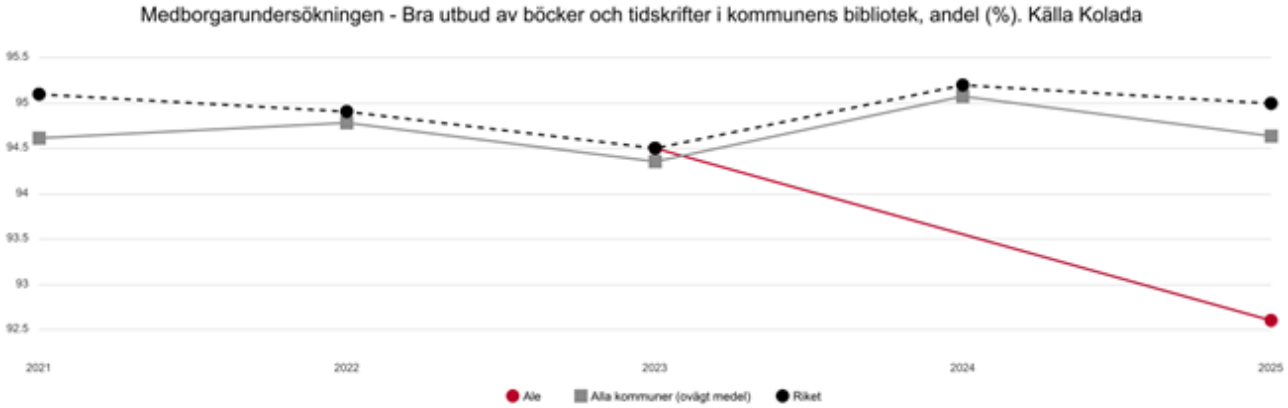

Diagram 1 ovan visar att aleborna är nöjda med bibliotekens utbud av aktiviteter. Diagram 2 visar att nöjdheten med bibliotekens utbud av böcker och tidskrifter är lägre än rikets och att det minskat med ca två procent, till 92,6. Även om nöjdheten är fortsatt hög kan man ändå notera trenden och fundera på om det beror på att medieanslaget inte räknats upp i samma takt som kostnaderna ökat för biblioteksutrustad media samt att kostnaderna för tidnings- och tidskriftsprenumerationer ökat kraftigt, vilket medfört att framförallt tidskriftsutbudet minskat.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Kompetensutveckling
Som en del av arbetet med förbättringar inom avdelningen finns goda möjligheter att stärka organisationens kompetens genom ökad intern kunskapsdelning, dokumentation av rutiner och riktade utbildningsinsatser. Genom att fler medarbetare får kompetens inom kritiska arbetsområden kan organisationens motståndskraft stärkas och sårbarheten minska.

Utveckla samverkan med föreningslivet
Ett förslag på förbättring och effektivisering är att undersöka möjligheten att i större utsträckning arbeta med idéburet offentligt partnerskap (IOP) i samverkan med föreningslivet. Genom att utveckla IOP samarbeten kan kommunen skapa mer långsiktiga och stabila finansieringslösningar jämfört med traditionella projektbidrag. Detta ger föreningar bättre möjligheter att planera sin verksamhet och behålla viktig kompetens. Samtidigt kan kommunen dra nytta av föreningslivets lokala förankring och flexibilitet, vilket bidrar till mer träffsäkra insatser. Arbetssättet kan också minska administration, vilket leder till en mer effektiv användning av resurser. IOP främjar dessutom en mer jämlik samverkan där båda parter bidrar med sina respektive styrkor för att skapa verksamhet för aleborna. Sammantaget kan en ökad användning av IOP bidra till både förbättrad kvalitet, innovativa lösningar och ökad effektivitet i verksamheten.

Ökat samnyttjande av lokaler och fordon i kommunen
För att kunna erbjuda ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i alla kommundelar krävs ändamålsenliga lokaler för föreningar, studieförbund samt för kultur- och fritidsverksamheter i hela kommunen. Genom bättre samordning och samnyttjande, vilket kräver förvaltningsöverskridande samarbete, kan nyttjandegraden öka. Potentialen är en mer effektiv resursanvändning i kommunen och fler tillgängliga lokaler för föreningar och studieförbund samt kultur och fritids verksamheter.
På samma sätt skulle ökat samnyttjande av fordon i kommunen kunna vara en besparing. Kultur- och fritidsutskottet leasar i dagsläget bilar för sitt behov, främst inom internservice fältverksamheten samt Fritidsbanken. En smartare samverkan i kommunen med en gemensam fordonsflotta skulle troligen kunna optimera användningen.

Samnyttjande av personal i det framtida Glasbruksmuseet
I det kommande museet kommer även bibliotek och allmänkultur att inrymmas och det finns stora vinster i ett samnyttjande av de personella resurserna mellan verksamheterna. Bemanningen behöver kunna användas mer flexibelt utifrån besöksflöden, evenemang och säsongsvariationer. Detta minskar sårbarhet vid frånvaro, ökar möjligheten att bemanna kvällar och helger samt stärker samverkan och helhetssyn i det publika uppdraget. Goda erfarenheter från detta arbete kan även nyttjas i avdelningens övriga verksamheter såsom t.ex. Kulturum.

Fortsatt ändamålsenlig lokal för Fritidsbanken
I slutet av 2023 flyttade Fritidsbankens verksamhet till Nödinge och hyr idag större och mer ändamålsenliga lokaler än tidigare. Antalet besökare har ökat markant sedan flytten från Älvängen.
Placeringen i Nödinge är dock tidsbegränsad då lokalen sannolikt kommer att rivas för att bereda plats för annan byggnation inom detaljplan Nödinge 38:2, ”Bobollplan”. I och med att placeringen i Nödinge har visat sig vara lyckosam är fortsatt placering där önskvärd. Nuvarande lokal ligger nära kollektivtrafik, relativt centralt i kommunen, i ett av de delområden där de enligt befolkningsprognosen bor flest människor och där befolkningsökningen är som störst den kommande tioårsperioden. Ytorna för en kommande butik bör vara motsvarande den yta som idag disponeras.

Mobil biblioteksservice för hela kommunen
Ale kommuns geografi, med flera orter och en stor landsbygd, kan göra att avståndet till närmsta bibliotek är

långt. Detta kan medföra att alebor inte kan besöka sitt bibliotek i den utsträckning man önskar. En möjlig förbättring skulle kunna vara att införa en mobil enhet, t ex bokbil eller bokbuss, som kan ta kvalitativ biblioteksverksamhet ut i hela kommunen.

Strategisk utveckling av kursutbud
Ett möjligt förbättrings- och effektiviseringsområde för kulturskolan är att se över flödet inom kursutbudet samt den övergripande schemaläggningen. Genom att optimera hur kurser planeras, grupperas och tidsätts kan den totala arbetstiden användas mer strategiskt och därigenom ge fler barn och unga möjlighet att ta del av kulturskolans verksamhet. Detta skapar inte bara ökat deltagande utan stärker även kulturskolans möjlighet att bidra till bildning, ett livslångt lärande där kreativitet, kultur och personlig utveckling främjas på ett inkluderande sätt.

Nulägesanalys 2026

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 7
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 10
4.1 Verksamhetens resultat idag 10
4.2 I jämförelse med andra kommuner 11
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 15

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Produktivitetsmått och nyckeltal samhällsbyggnad

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Samhällsbyggnadsförvaltningen påverkas av omvärldsförändringar som ställer nya krav på planering, prioritering och arbetssätt. En åldrande befolkning och minskad arbetskraft skapar osäkrare planeringsförutsättningar och ökar behovet av flexibla lösningar. Digitalisering och AI förändrar både invånares förväntningar och förvaltningens arbetssätt och ställer krav på datamognad och säkerhet. Klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald innebär större behov av klimatanpassning, investeringar och komplexa avvägningar i den fysiska planeringen. Ett mer sårbart samhälle och ett förändrat säkerhetsläge förstärker dessutom behovet av samordnad beredskap och robust infrastruktur.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Förvaltningen påverkas av ett osäkert konjunkturläge, lågt bostadsbyggande och svårigheten att bedöma framtida investeringsbehov. Klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och krav på klimatanpassning och grön omställning innebär komplexa avvägningar, kostnader och behov av samordning. Bristen på verksamhetsmark, tids- och resurskrävande hantering av förorenade områden samt markkonkurrens i tätort försvårar utveckling. Underhållsbehoven i VA-nät och vägar är betydande och kompetensförsörjningen utmanas av brist på specialistkompetens och hög konkurrens i regionen.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

VA-verksamheten redovisar fortsatt högt förtroende för dricksvattenkvaliteten och ett minskat svinn i dricksvattennätet, medan inläckaget i spillvattennätet är stort och kräver fortsatt arbete. Inom renhållningen minskar mängden restavfall och grovavfall ökar, samtidigt som införandet av fastighetsnära insamling innebär ökat behov av information. Bygglovsverksamheten har färre inkomna ärenden och får goda omdömen i bemötande, medan tillgänglighet och handläggningstid ligger lägre i jämförelser. Miljöverksamheten visar förbättrade NKI-resultat och ett stort antal avslutade ärenden. Inom planering och exploatering visar jämförelser långa ledtider och få detaljplaner som vunnit laga kraft.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

De förslag som redovisas avser nya eller ännu inte beslutade åtgärder och utgör ett underlag för nämndens prioriteringar i det kommande budgetarbetet. Förslagen omfattar bland annat att genomföra en marknadsundersökning om behovet av verksamhetsmark, att stärka det systematiska arbetet med skredrisker samt att införa egna och långsiktiga mätningar av grundvattennivåer. Vidare föreslås att pröva digitala arbetssätt, bland annat en pilot med digital självservice för hantering av provresultat inom miljö- och hälsoskydd, vilket kan effektivisera ärendehantering och öka tillgänglighet.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard

som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Samhällsbyggnadsförvaltningen påverkas i hög grad av de kommungemensamma trender som beskrivs i den inledande analysen. Trenderna påverkar hur verksamheterna behöver planeras, prioriteras och utvecklas.

Nedan fördjupas analysen med avseende på hur utvalda trender, med utgångspunkt i SKR:s omvärldsanalys *Vägval för framtiden 5.1,* påverkar samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter och dem förvaltningen finns till för. Analysen kompletteras i vissa delar med perspektiv från kommunledningspartnerskapet *Leda och organisera för förnyelse och transformation* (LOFT) och deras framtidsrapport *Utblick 2026 - Sönderfall* som har tagits fram i syfte att stödja kommuners arbete med ledning och styrning i en alltmer komplex omvärld. Medlemmar i LOFT är bland andra RISE, Mälardalens högskola och en rad svenska kommuner.

Demografin förändras och utmanar - konsekvenser för planering och behov av nya arbetssätt

För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär den rådande demografiska utvecklingen att det blivit svårare att prognosticera och planera långsiktigt. Det påverkar antaganden för exempelvis bostadsförsörjning, infrastruktur och investeringar.

Den regionala politiska överenskommelsen om hur storstadsregionen GR ska utvecklas fram till år 2050 har precis antagits och den säger att målet är en befolkningstillväxt i regionen om i snitt 1 procent per år. Ale

kommuns bostadsförsörjningsprogram har fortfarande 2 procents tillväxt per år som mål, men den faktiska utvecklingen i Ale pekar på en väsentligt lägre tillväxttakt framöver. Kommunens uppdaterade befolkningsprognos utgår från att det mest sannolika scenariot innebär en tillväxt om cirka 0,5 procents tillväxt i snitt de närmaste tio åren och en befolkning som ökar med sammanlagt cirka 2 000 personer. Det innebär i sin tur att den prognos för bostadsbyggande som görs årligen kommer att behöva justeras. Inom göteborgsregionen planeras det ännu så länge för sammanlagt över 60 000 nya bostäder inom tio år. Den demografiska prognosen talar emellertid för att det inte längre finns efterfrågan på så många nya bostäder inom regionen. Osäkerheten i planeringsförutsättningarna förstärker behovet av att utgå från flera möjliga demografiska scenarier.

Samtidigt som det sannolikt inte kommer att finnas efterfrågan på så många bostäder som nu planeras för i regionen visar den bostadsmarknadsanalys som kommunen beställt att Ale kan erbjuda en kombination av mycket goda kollektivtrafikförbindelser och lägre kvadratmeterpriser. Kommunen har förhållandevis få små lägenheter och efterfrågan på sådana bedöms finnas samtidigt som efterfrågan på småhus också kvarstår. Det är fullt möjligt att det blir lättare att sälja bostäder i Ale kommande år än i en del andra kommuner. Nuvarande planering strävar dock efter att förtäta och bygga stationsnära vilket har fått till följd att kommunens planerade bostadsbyggande innehåller närmare 75 procent lägenheter. Det är en klar skillnad mot tidigare där det till exempel under åren 2012-2025 byggdes dryga 45 procent lägenheter.

Att den äldre befolkningens andel av totalbefolkningen ökar de kommande tio åren driver rimligen efterfrågan på mindre bostäder samtidigt som tillgången till nya små lägenheter öppnar för flyttjkedjor när äldre säljer sina hus och yngre familjer flyttar in.

AI förändrar allt - påverkan på arbetssätt, kompetens och styrning

Utvecklingen inom AI innebär både nya tekniska möjligheter och förändrade förutsättningar för hur samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhet bedrivs. AI kan bli ett viktigt stöd i flera delar av förvaltningens arbete, exempelvis inom myndighetsutövning, planering samt VA och teknisk drift. Samtidigt handlar påverkan inte enbart om teknik utan även om förändrade arbetssätt, kompetensbehov och styrning. Förvaltningens möjligheter att tillvarata nyttan är samtidigt beroende av tillgång till relevant data, rätt kompetens och tydliga ramar för användning.

Även om utvecklingen går snabbt tar det tid innan nya lösningar kan få bred och stabil tillämpning i kommunal verksamhet. Regelverk, ekonomi och befintliga IT-miljöer innebär begränsningar som ställer krav på prioritering och organisatorisk mognad. LOFT pekar på att många offentliga organisationer ännu saknar tillräcklig datamognad och grundläggande förutsättningar för säker informationshantering, vilket riskerar att begränsa den faktiska nyttan av AI i praktiken. LOFT lyfter även att den digitala utvecklingen sker parallellt med en ökande hotbild, där cyberangrepp mot offentliga aktörer blir allt vanligare, vilket gör frågor om digital robusthet och kontinuitetshantering särskilt relevanta även för samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter. AI-utvecklingen förstärker därmed behovet av kompetensutveckling och kontinuerligt lärande, samtidigt som kraven på säker och ansvarsfull hantering av information ökar.

För invånare och företagare kan AI på sikt bidra till mer tillgänglig och effektiv service, samtidigt som utvecklingen ställer krav på transparens och rättssäkerhet i myndighetsutövningen, vilket kan påverka tilliten till kommunens beslut och service.

Klimatförändringar och biologisk mångfald

De accelererande klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald påverkar redan nu förutsättningarna för samhällsbyggandet både på kort och lång sikt. Ett förändrat klimat medför ett ökat behov av klimatanpassning, exempelvis kopplat till dagvattenhantering, värmeböljor/torka och robusthet i samhällsfunktioner. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär det ökade krav på hur den fysiska miljön och den tekniska infrastrukturen planeras, byggs och förvaltas över tid.

SKR lyfter också fram att klimatförändringar och biologisk mångfald är tätt sammanlänkade, men ofta hanteras var för sig, vilket riskerar att försämra den lokala planeringen. Förlusten av biologisk mångfald och tillkommande krav kopplade till skydd och restaurering av naturmiljöer innebär att frågor om naturvärden och ekosystemtjänster i realiteten har fått ökad betydelse i fysisk planering. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär det att avvägningar mellan intressen blir mer komplexa och i större utsträckning behöver hanteras med helhetssyn inom ordinarie plan- och tillståndsprocesser.

Ökat fokus på samhällets sårbarhet

I *Vägval för framtiden 5.1* beskrivs hur fokus på samhällets sårbarhet har ökat till följd av bland annat klimatförändringar, ökad digitalisering och ett förändrat säkerhetsläge. Utvecklingen innebär att kommuner i högre grad behöver säkerställa att samhällsviktiga funktioner fungerar även vid olika former av störningar och påfrestningar.

LOFT placerar denna utveckling i ett bredare geopolitiskt sammanhang där krig i Europa, hybridhot och ökade cyberangrepp innebär att kommuner i allt högre grad påverkas direkt av globala händelser. Samhällsviktig infrastruktur såsom vattenförsörjning, energisystem och digitala tjänster är inte längre skyddade av geografiska avstånd, vilket förändrar riskbilden även på lokal nivå.

För samhällsbyggnadsnämnden är detta relevant eftersom delar av nämndens ansvar rör samhällsviktig och teknisk infrastruktur. Verksamheter inom VA, renhållning, gator och teknisk drift har en central roll för att upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner, vilket gör frågor om robusthet, kontinuitet och långsiktigt underhåll till viktiga planeringsförutsättningar.

I Ale bedrivs redan arbete som syftar till att stärka robusthet och minska sårbarhet, bland annat genom investeringar i teknisk infrastruktur. Samtidigt bidrar ökad digitalisering och elektrifiering till att tekniska system blir mer sammanlänkade och beroende av fungerande el- och informationsförsörjning. För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär detta ett fortsatt behov av att stärka arbetet med robusthet och kontinuitet i planering och prioriteringar, i samverkan med andra. För invånare, företagare och besökare handlar detta ytterst om trygghet och tillit till att grundläggande samhällsfunktioner fungerar även vid störningar.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Konjunkturläget

Efter flera år av hög inflation och stigande kostnader har det ekonomiska läget stabiliserats. Inflationen ligger nära målet och Riksbanken har sedan 2024 sänkt styrräntan, som i början av 2026 uppgår 1,75 procent, vilket ger något förbättrade förutsättningar för hushåll och byggmarknad. Samtidigt bedöms konjunkturåterhämtningen vara långsam och fortsatt osäker.

För samhällsbyggnadsnämnden innebär detta att bostadsbyggandet fortsatt ligger på lägre nivåer än under den förra högkonjunkturen, vilket påverkar inflödet av bygglovsärenden samt intresset för planläggning och exploatering. Boverkets byggprognos visar visserligen på en försiktig uppgång i bostadsbyggandet under 2025-2026, men återhämtningen sker från låga nivåer och hämmas av en fortsatt försiktighet hos både hushåll och företag.

Det krig som bröt ut i mellanöstern i februari 2026 har fått många analytiker att förutspå att inflationen tar ny fart igen och att påverkan på konjunkturen kan bli påtagligt negativ med återhållsamma hushåll och ökade energipriser. Noteras bör dock att inflationssiffror för mars 2026 indikerade en inflation i Sverige som är fortsatt lägre än åren före. Det osäkra omvärlds- och konjunkturläget, i kombination med ökade behov av klimatanpassningsåtgärder och tekniska utredningar, försvårar arbetet med investeringsbehov. Detta innebär ett behov av flexibilitet i planering och prioritering av investeringar.

Grön omställning och klimatförändringar

Svenska kommuner har en central roll i att hantera den omställning som innebär minskad klimatpåverkan genom hållbart byggande, mobilitet och resursanvändning, samt klimatanpassningsåtgärder som skydd mot översvämningar, värmeböljor, ras/skred och erosion. Kommuner tenderar också att missa möjligheterna som finns i den gröna omställningen med exempelvis företagsetableringar, ökad sysselsättning och en robust energiförsörjning. Ale kommun saknar till del resurser i form av viss expertis och ekonomi för att hantera komplexa klimat- och omställningsfrågor. Det kan leda till att hållbarhetsaspekter riskerar att prioriteras ner i situationer av högt tempo.

För att växla upp i klimatarbetet behöver Ale kommun arbeta med att i högre grad integrera klimatanpassning och grön omställning i översiktsplaner, detaljplaner och infrastrukturprojekt med mera. I dagsläget arbetar kommunen inte sällan vid sidan om med detta. Risk finns att nyttan med tidig planering för klimatanpassning går om intet och försvårar för kommunen när anpassningar måste göras i efterhand. Det blir inte sällan en dyrare lösning. Samverkan i tidigt skede med länsstyrelse, fastighetsägare och näringsliv med flera är viktig för framfart och slutresultat, men också en tydligare lagstiftning. En annan utmaning handlar om konkurrens om markytor i

tätort som gör det svårt att reservera plats för dagvattendammar, gröna stråk eller skyfallsytor. Befintlig bebyggelse, där kommunen ofta äger liten del av marken, kan vara svår att anpassa då ansvaret ligger främst på fastighetsägare.

Brist på nationell vägledning och tydliga statliga styrmedel innebär organisatoriska, ekonomiska och legala hinder som fördröjer utveckling. Finansieringssvårigheter - det vill säga höga kostnader för åtgärder jämfört med omedelbar nytta - samt långsamma tillståndsprocesser är också utmanande.

Förmågan att möta våra invånares, företagares och besökares behov och förväntningar på våra tjänster när samhället förändras

Utmaningen ur ett samhällsbyggnadsperspektiv handlar om att säkerställa att kommunens tjänster fortsätter att vara relevanta, effektiva och tillgängliga i ett samhälle som förändras snabbt. Digitalisering, utvecklingen av AI, nya regelverk samt förändrade behov och förväntningar från invånare, brukare och företag ställer ökade krav på flexibilitet, kompetens och arbetssätt. För att möta detta behöver samhällsbyggnadsförvaltningen utveckla sin förmåga att anpassa processer, använda ny teknik på ett ansvarsfullt sätt och samtidigt behålla fokus på service, tillgänglighet och hållbarhet. Det innebär både organisatoriska och tekniska utmaningar, men också möjligheter att skapa mer effektiva, transparenta och användarcentrerade tjänster.

Att ha en aktiv och strukturerad omvärldsbevakning för att tidigt kunna identifiera förändringar i samhället som påverkar kommunens uppdrag är viktigt. Genom att följa utvecklingen inom exempelvis lagstiftning, teknik, hållbarhet och samhällsplanering kan organisationen bättre förutse kommande behov och krav. Omvärldsbevakningen ger också möjlighet att lära av hur andra kommuner, myndigheter och aktörer hanterar liknande utmaningar. På så sätt kan kommunen utveckla mer proaktiva arbetssätt och fatta mer välgrundade beslut.

Kommunspecifika utmaningar i samhällsbyggandet

Kommuner står inför lite olika typer av utmaningar i samhällsbyggnadsprocessen. Här följer några av de utmaningar som bedöms vara mer framträdande i Ale.

Västsverige har idag landets lägsta andel yta lediga verksamhetslokaler. För att kunna bygga sådana lokaler behövs mark. Bristen på etableringsklar verksamhetsmark redo för större industrietableringar är dock tydlig även i Ale. Samtidigt som mindre etableringsklara ytor finns tillgängliga på några ställen i kommunen. Samtal pågår om ett större område verksamhetsmark i Stora Viken, men i övrigt pågår inget planarbete för sådan mark. Etableringsklar mark behövs först och främst för att nya företag ska kunna etablera sig i kommunen. Men verksamhetsmark behövs också för att lokala företag ska kunna växa och flytta till större lokaler. Slutligen behövs ny verksamhetsmark för att kommunen ska kunna erbjuda ny plats till företag som behöver flytta från tätortsnära verksamhetsmark när den succesivt tas i anspråk för bostadsbyggande. Att företag kan etablera sig och växa har betydelse för den lokala arbetsmarknaden och viljan att bosätta sig i kommunen. I förlängningen också för skatteunderlaget.

Ale har förhållandevis många förorenade markområden från olika industriepoker. För att kunna exploatera sådan mark för verksamhets- eller bostadsändamål behöver ansvar utredas, de ansvariga åläggas att sanera och pengar sökas från statliga myndigheter. Det är emellertid tids- och resurskrävande att driva sådana processer fram till sanerad och klar mark. Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver satsa mer tid och resurser än tidigare under flera år på att utreda och åtgärda förorenad mark i syfte att kunna exploatera. Ju längre tiden går - desto svårare blir det att ställa någon till ansvar och risken för att skattebetalarna får stå för hela kostnaden ökar.

Det kommunala gatunätet omfattar drygt 41 km bilväg och drygt 35 km gång- och cykelbana. Vägnätet dras med en "underhållsskuld" likt i de flesta kommuner - en skuld som kräver en medveten satsning under relativt många år framöver för att uppdatera vägnätet till dagens krav och trafikbelastning. Antalet personbilar har ökat med över 35 procent de senaste 35 åren i Sverige och lastbilstransporterna nästan fördubblats i tonkilometer räknat sedan början av 90-talet. Men underhållet av vägnätet släpar efter.

Vägnätets indelning i bärighetsklasser **(BK1–BK4)** ska uppdateras till 2029 för att visa vilken maximal fordonsvikt som får trafikera en vägsträcka utan att skada väg och bärlager. Uppgifter som används bl.a. av yrkestrafik för att planera rutter utifrån fordonets vikt och axeltryck. Klassificeringen följer EU-bestämmelser för godstransporter och är viktig för att undvika skador på vägar och broar. Arbetet med att uppdatera vägnätets klassificering i Ale är en viktig uppgift för samhällsbyggnadsförvaltningen under de närmsta två åren.

Väg- och tågförbindelserna i nord-sydlig riktning är utmärkta i Ale i och med E45:an och vänerbanans sträckning

genom kommunen. Men i öst-västlig riktning är förbindelserna desto sämre. Med det förändrade säkerhetsläget i Europa och NATO-medlemskapet har behovet av ett redundant vägnät fått förnyad aktualitet. Sedan flera år pågår ett politisk arbete för att på sikt skapa en tvärförbindelse från Alingsås, över Lerum och Ale och vidare över Kungälv och Stenungsund med en ny bro över Göta älv. Om dagens Jordfallsbro slås ut och passagen söderut via E45 blockeras hamnar Ale kommun i ett mycket utsatt läge med dåliga kommunikationer. I händelse av att NATO-trupper och materiel behöver komma in via västkusten utgör broarna i Trollhättan, Lilla Edet och Ale kritiska nyckelpunkter.

VA-anläggningar och ledningsnät tillhör några av Ales viktigaste samhällsfunktioner både i fredstid och i händelse av kris eller krig. Ales VA-nät omfattar nästan 640 km ledningar, exklusive servisledningar, och ett 60-tal pumpstationer. På samma sätt som för kommunens vägar dras VA-nätet med en "underhållskuld" som kräver medvetna satsningar under ett antal år framöver. Ett förbättrat ledningsnät kommer bland annat att medföra minskat svinn (läckage), färre avbrott, lägre driftskostnader och mindre belastning på GRYYAB:s anläggningar. Samhällsbyggnadsförvaltningens medvetna arbete har gjort att svinnet i dricksvattenledningarna har minskat från 24 till 17 procent mellan 2020 och 2025. Det motsvarar över 150 000 m2 och innebär en besparing motsvarande 2 mkr. Ett fortsatt arbete med minskat svinn är av vikt både för att minska kommunens kostnader och anläggningens sårbarhet. Den mängd spillvatten kommunen skickar till rening är fyra gånger större än den mängd dricksvatten som köps in. Det betyder att dagvatteninströmning och inläckage står för 75 procent av den mängd spillvatten som går till reningsverken - en nästan helt onödig överbelastning på kostsam samhällsviktig infrastruktur.

3.3 Kompetensbehov

Att säkra kompetensförsörjningen inom samhällsbyggnadsförvaltningen är fortsatt helt centralt. Arbetsmarknaden för samhällsbyggnadssektorn i Göteborgsregionen är utmanande, då det råder brist på vissa typer av kvalificerad arbetskraft, samtidigt som pensionsavgångar påverkar tillgången och behovet av nya typer av kompetenser ökar i takt med teknikutveckling och hållbarhetskrav. Detta blir kännbart vid vissa rekryteringar såsom olika specialistkompetenser inom till exempel VA, projektledning och inspektörer inom miljö- och livsmedelsområdet. Det är relativt sett ett litet antal nyutexaminerade som kommer ut på arbetsmarknaden inom vissa kategorier. Därmed blir det stor konkurrens om befintlig arbetskraft och utlysta tjänster kan vara svåra att tillsätta.

Närheten till Göteborg innebär emellertid möjligheter, då det finns goda pendlingsmöjligheter - bättre än i flera jämförbara kommuner. Samhällsbyggnads flytt från Alafors till Nödinge bedöms har inverkat positivt på rekryteringsarbetet. Det är totalt sett färre vakanser idag jämfört för ett par år sedan. Dock riskerar närheten till Göteborg samtidigt att leda till att det är svårare att behålla medarbetare. Det är en ständig utmaning för Ale som kranskommun. Förvaltningen samverkar idag genom nätverk och gemensamma projekt för att knyta kontakter och marknadsföra kommunen som arbetsgivare. I dessa forum behöver förvaltningen öka sin medverkan. Samtidigt har förvaltningen med framgång gett fler praktikanter från olika lärosäten möjlighet att göra praktik under en termin eller längre. Det bedöms vara klart gynnsamt för kompetensförsörjningsarbetet att lära känna individer redan innan de tar examen.

Sammantaget gör nuläge att det är viktigt för förvaltningen att jobba för att stärka förutsättningarna att arbeta i Ale, för att öka attraktionskraften och kunna rekrytera nya medarbetare, men även för att behålla befintliga medarbetare.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Avsnittet redovisar hur samhällsbyggnadsnämndens verksamheter fullgör sitt uppdrag, baserat på kundundersökningar och andra uppföljningar avseende kvalitet, tillgänglighet och service.

Som ett led i att stärka uppföljningen av verksamheternas resultat har förslag till produktivitetsmått och nyckeltal tagits fram inom respektive verksamhetsområde. Måtten är avsedda för intern uppföljning över tid och är inte utformade för jämförelser med andra kommuner. Eftersom datainsamlingen för flera mått ännu inte är etablerad kan inte alla följas upp med data i nuläget. Under respektive verksamhetsavsnitt nedan redogörs kortfattat för de mått som bedöms relevanta. En samlad redovisning av måtten finns i **bilaga 1.**

Nyckeltal som möjliggör jämförelser med andra kommuner redovisas i avsnitt 4.2.

Infrastruktur och VA

Infrastruktur- och VA-verksamheterna ansvarar för drift och underhåll av ledningsnät för dricksvatten, spillvatten och dagvatten samt för gator och trafik. Verksamheterna kombinerar ett löpande arbete med att hantera driftstörningar med långsiktiga förebyggande insatser för att minska framtida avbrott och kostnader. I samband med större arbeten genomförs informationsmöten med berörda fastighetsägare, vilket ger möjlighet till tidig återkoppling och bidrar till bättre projektresultat.

Förtroendet för dricksvattenkvaliteten är högt och stabilt. Andelen invånare som bedömer vattnet som ganska bra eller mycket bra har uppgått till 95, 93 respektive 94 procent vid de tre senaste mätningarna (vart tredje år). Informationen om korrekt avloppsanvändning har förbättrats där andelen som upplever sig välinformerade ökat från 68 till 79 procent.

Svinnet i dricksvattennätet har minskat från cirka 20 till 17 procent, vilket innebär minskad resursförbrukning och lägre kostnader. Inläckaget i spillvattennätet uppgår till cirka 75 procent, vilket kräver fortsatt långsiktigt arbete med läcksökning och ledningssanering.

År	Köpt vatten	Svinn m3	Svinn %	Kostnad svinn
2023	1 867 592	565 395	30%	5 370 303
2024	1 593 955	285 433	18%	2 711 709
2025	1 608 288	276 201	17%	2 623 910

Infrastrukturenhetens utveckling följs genom nyckeltal avseende utbyggnad av gång- och cykelväg, genomförda trafiksäkerhets- och dagvattenåtgärder samt hantering av fri-siktärenden. Tillgänglighet och service följs genom svarstider i felanmälningssystemet Fixa min gata och antalet felanmälda belysningsstolpar. Datainsamling för flera av måtten påbörjades under januari 2026 och utvecklingen följs över tid.

Renhållning

Under 2025 ökade insamlad mängd grovavfall med cirka 12 procent jämfört med 2024, medan restavfall minskade med cirka 8 procent. Matavfall låg på oförändrad nivå. Förändringarna bedöms i huvudsak återspegla hushållens konsumtionsmönster.

Fastighetsnära insamling av förpackningar, som enligt lag ska vara infört senast 2027, infördes under 2025 för villor och fritidshus. Arbete pågår för att även flerbostadshus och samfälligheter ska omfattas.

I samband med förändringar i avfallssystemet har behovet av tydlig och lättillgänglig information ökat. Antalet inkommande frågor och ärenden har varit fortsatt högt, främst kopplat till införandet av systemet och förändrade hämtningsintervall. En kundundersökning planeras under 2026 för att utgöra underlag för fortsatt utveckling av tjänster och kommunikation

Verksamhetens produktivitet följs genom två prioriterade mått: mängden restavfall per invånare, som speglar hur effektivt det fastighetsnära insamlingssystemet bidrar till ökad sortering, samt kostnad per tömning av rest- och

matavfall, som belyser ekonomisk effektivitet och resursutnyttjande.

Bygg

Bygglovsenheten tog under 2025 emot 377 ärenden, vilket är en minskning jämfört med både 2024 och 2023.

Ale deltar i den nationella NKI-undersökningen för bygglov. Resultaten visar att kommunen placerar sig något under jämförbara kommuner, med handläggningstider som ett identifierat förbättringsområde. Resultaten redovisas mer utförligt i avsnitt 4.2.

Som ett led i arbetet med att följa verksamhetens produktivitet och resursutnyttjande har förenklade produktivitetsmått tagits fram. Dessa omfattar bland annat antal ärenden per handläggare, debiterade timmar per ärende samt kostnadstäckningssgrad och är avsedda för uppföljning över tid.

Miljö

Under 2025 startades 446 nya ärenden inom miljöenheten, varav 225 avslutades. Utöver dessa avslutades ytterligare 1 159 ärenden under 2025 från tidigare år. Vid årsskiftet var 1 609 ärenden pågående, främst inom miljöskyddsområdet, där några ärendetyper som exempelvis avloppsärenden naturligt löper över mer än ett år.

NKI-resultaten för miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll visar en positiv utveckling jämfört med 2023–2024 och redovisas utförligare i avsnitt 4.2. Svarsfrekvensen i undersökningarna är låg och minskar, vilket begränsar möjligheterna att dra säkra slutsatser.

Uppföljning av produktivitet och resursutnyttjande inom miljöverksamheten är sammantaget svår att belysa, eftersom tillsynsområdena skiljer sig väsentligt åt och tillgängliga data hittills varit begränsade. Flera lagstadgade uppgifter är dessutom avgiftsfinansierade. Med införandet av tidsredovisning och en mer detaljerad ekonomisk uppföljning förbättras möjligheterna till uppföljning över tid.

Planering och exploatering

Jämförelser med andra kommuner redovisas i avsnitt 4.2. Tillgängliga nyckeltal för planering och exploatering är begränsade, särskilt inom exploateringsverksamheten. Ett antal mått bedöms vara relevanta för intern uppföljning framöver. För planverksamheten avser måtten antal beviljade planbesked, antal pågående planer fördelade per skede samt ledtider från planbesked till planstart och från planstart till antagen plan. För mark- och exploateringsverksamheten följs inköp av strategisk mark i relation till investeringsbudget, tillskapad verksamhetsmark, antal bostäder som tillkommit genom detaljplaner samt antal omförhandlade avtal.

Stöd- och utvecklingsstaben

Staben ansvarar till stor del för interna stödfunktioner men viss verksamhet riktar sig också externt, exempelvis kart- och mättjänster. Under 2025 har kundnöjdheten för nybyggnadskartor följts upp via enkät. Svarsunderlaget är begränsat men resultaten är positiva.

Stöd och utvecklingsstaben hanterar framtagande av strategiska styrdokument. Kommunens första trafikstrategi har antagits och framtagandet av en grön- och blåplan har startats. Samhällsbyggnadsförvaltningen har för tillfället 30 olika styrdokument fördelat på olika nivåer från riktlinje till strategi.

Eftersom verksamheten till stor del utgörs av interna stödfunktioner är möjligheterna till nyckeltalsjämförelser begränsade. De mått som bedöms relevanta för intern uppföljning framöver avser antal genomförda riskutredningar inom Götaälvområdet, andel hållbara resor, nyttjandegraden av GIS- och mättjänster, störningsvolym, digital mognad samt andel överklagade strandskyddsbeslut som inte ändras av högre instans.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Avsnittet redovisar resultat i jämförelse med andra kommuner där sådana jämförelser är relevanta och möjliga. Som tidigare nulägesanalyser visat är det inom flera delar av samhällsbyggnadsområdet en utmaning att hitta nyckeltal som är fullt jämförbara mellan kommuner. För flera verksamheter skiljer sig förutsättningarna mellan kommuner åt på ett sätt som riskerar att göra jämförelser missvisande.

Infrastruktur och VA

Inga nyckeltal har identifierats som lämpar sig för jämförelse med andra kommuner på ett rättvisande sätt för

infrastruktur och VA-drift. Förutsättningarna skiljer sig i hög grad mellan kommuner, exempelvis när det gäller material i marken, ledningsnätens ålder och dimensioner, geografiska förhållanden samt omfattning av verksamheten.

Utvecklingen inom dessa verksamheter följs därför i stället över tid inom den egna kommunen, bland annat genom uppföljning av svinn i dricksvattennätet, inläckage i spillvattenledningar samt genomförda åtgärder inom gata, trafik och dagvatten. Samtidigt finns ett intresse av att följa hur andra kommuner har löst liknande utmaningar och att ta del av erfarenheter inom VA- och trafikområdet, även om detta i nuläget inte sker genom kvantitativa nyckeltalsjämförelser.

Renhållning

Inom renhållningsverksamheten finns i teorin möjlighet att jämföra exempelvis insamlade avfallsmängder och vissa kundrelaterade mått med andra kommuner. I nuläget bedöms dock sådana jämförelser ha begränsat värde, eftersom kommunerna har olika insamlingssystem och befinner sig i olika skeden av införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar.

Från och med 2027, när samtliga kommuner ska ha infört fastighetsnära insamling av förpackningar, bedöms förutsättningarna för mer relevanta jämförelser förbättras. Fram till dess följs verksamhetens utveckling främst genom uppföljning över tid inom organisationen.

Miljö

Ale kommun deltar i den årligen återkommande nöjdkundindexundersökningen (NKI) inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll. Resultaten för 2025 visar att kommunen står sig väl i jämförelse med både riket som helhet och utvalda jämförelsekommuner.

Nyckeltal	Ale	Kungälv	Stenungsund	Eslöv	Riket
NKI Miljö 2025-Företag	72	71	76	62	71
NKI Miljö 2025 - Alla	68	55	76	62	69
NKI Livsmedel 2025-Företag	80	82	79	78	77
NKI Livsmedel 2025 - Alla	79	83	79	78	78

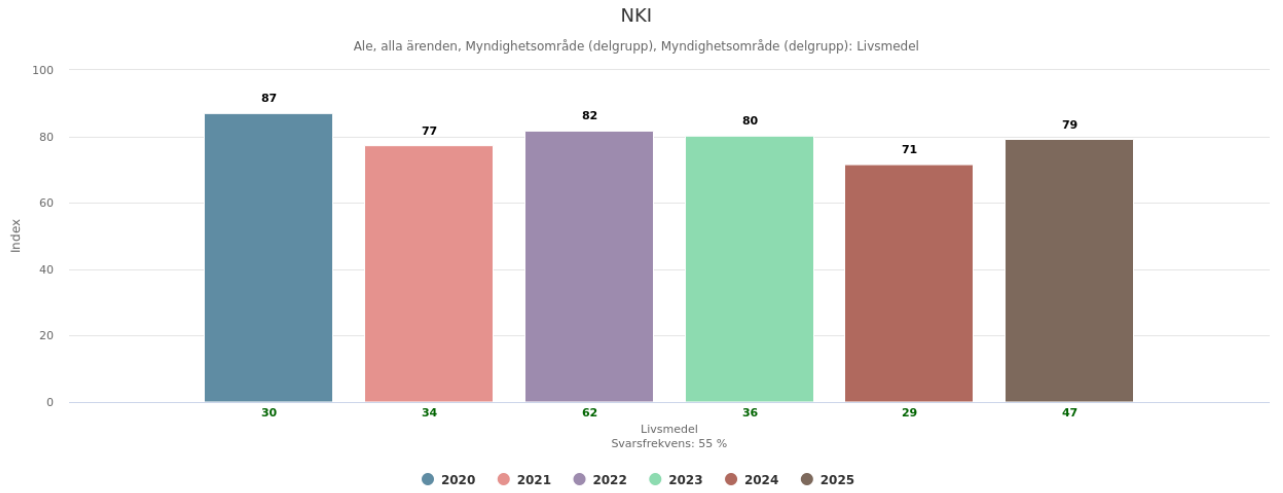

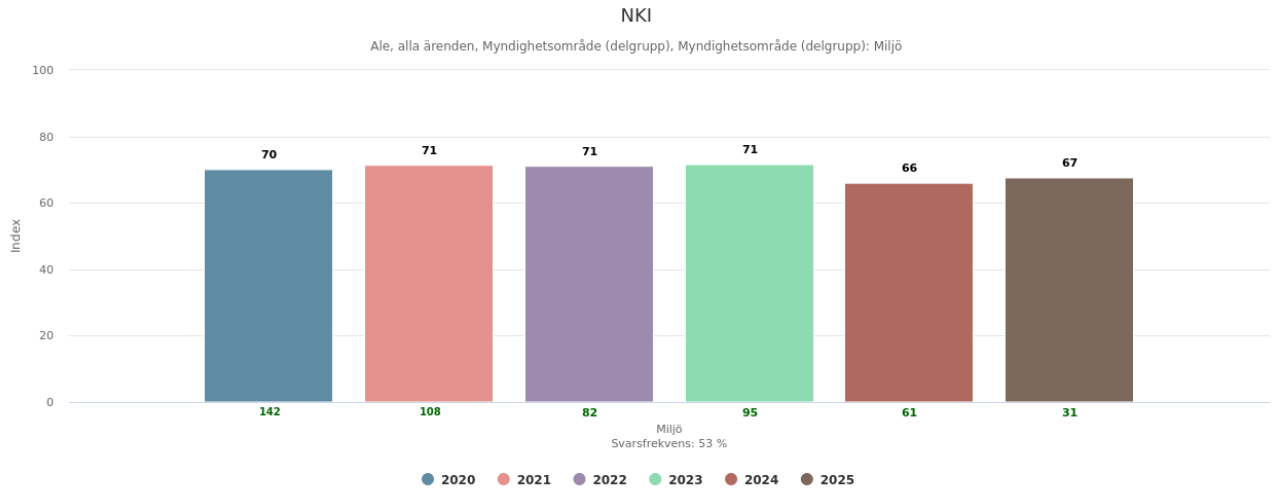

Både inom miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll har resultaten förbättrats jämfört med 2024. De största förbättringarna syns inom bemötande och rättssäkerhet.

Tillgänglighet är det område där resultaten inte har förbättrats i samma utsträckning, och inom livsmedelskontrollen har en viss nedgång noterats. Sammantaget visar resultaten fortsatt höga betyg, särskilt när det gäller bemötande.

Planering och exploatering

Jämförelsen visar att Ale har ett stort antal pågående detaljplaner, att få planer vunnit laga kraft och att ledtiderna är långa – ett mönster som återfinns i flera kommuner. Det påverkar planprioritering, lokalförsörjning och långsiktig samhällsutveckling. Att pågående planer färdigställs och att planbesked löpande aktualitetsprövas bedöms vara centralt för att säkerställa att rätt detaljplaner pågår.

Nyckeltal Göteborgsbenchen	Ale	Kungälv	Stenungsund
Antal laga kraft vunna planer 2020-2025	7	17	8
Pågående detaljplaner	24	33	21
Exploatörsdrivna detaljplaner	2	4	3
Ledtider			
Planstart - samråd	19 månader	18 månader	18 månader
Samråd - granskning	14 månader	11 månader	8 månader
Granskning - antagande	9 månader	6 månader	5 månader

Bygg

Bygglovsverksamheten ingår också i ovanstående NKI-undersökning. Resultaten visar att Ale placerar sig på en nedre mitt i den senaste undersökningen. De områden där Ale får lägre betyg än jämförelsekommunerna är främst tillgänglighet, handläggningstid och effektivitet. Samtidigt visar undersökningen att bemötande och kontakt med handläggare fungerar väl. De digitala hjälpmedel som erbjuds inom bygglovsprocessen får däremot ett lägre betyg, vilket påverkar den samlade kundupplevelsen.

Nyckeltal	Ale	Kungälv	Stenungsund	Eslöv	Riket
NKI Bygg 2025	63	61	78	66	68
NKI Bygg Företag 2025	65	61	78	66	69

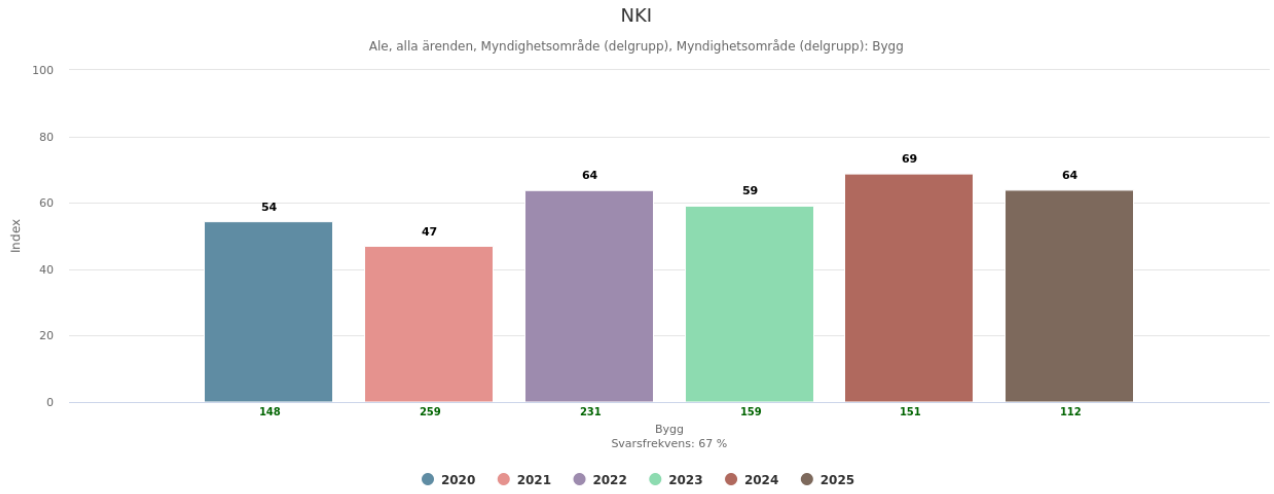
NKI
Ale, alla ärenden, Myndighetsområde (delgrupp), Myndighetsområde (delgrupp): Bygg
Index
100
80
60
40
20
0
54
47
64
59
69
64
148
259
231
159
151
112
Bygg
Svarsfrekvens: 67 %
2020
2021
2022
2023
2024
2025

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

De förslag som redovisas i detta avsnitt avser nya eller ännu inte beslutade åtgärder och utgör ett underlag för nämndens prioriteringar i det kommande budgetarbetet. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen bedrivs samtidigt ett kontinuerligt förbättrings- och effektiviseringsarbete inom ramen för ordinarie verksamhet. Sådana pågående initiativ beskrivs inte närmare här.

Undersök marknaden för verksamhetsmark i Ale

Det råder en viss brist på obebyggd och planerad verksamhetsmark i Ale kommun. Idag finns ingen pågående detaljplan för verksamhetsområde. För att undersöka behov, efterfrågan och möjligheter finns behov av att göra en marknadsundersökning om behovet av verksamhetsmark i Ale kommun, likt bostadsanalysen och handelsutredningen som gjorts under 2025 i kommunen. En undersökning är första steget på vägen till mer verksamhetsmark i Ale kommun och på sikt behöver kommunen bygga upp en planreserv för verksamhetsmark. Undersökningen behövs för att kunna planera på rätt platser samt att säkerställa efterfrågan hos marknaden.

Förändrad hantering av geodatalösningar

Kommunens nuvarande GIS (geografiska informations system) program är en extern systemlösning med dyra licenskostnader. En open source (öppen källkod) lösning skulle innebära ett nytt angreppssätt för kommunen då man hanterar all systemuppbyggnad internt. Det ställer andra krav på kommunens kompetenser inom GIS men också på användare av GIS-programmen. IT kan också bli berörda av förändringen. En open source-lösning kommer att medföra att kommunen får en programvara som mer motsvarar våra behov där vi kan styra utvecklingen på egen hand. Det skulle innebära en förbättring men också en effektivisering. Utifrån det ekonomiska perspektivet kan det bli en ökad kostnad år ett men därefter en trolig besparing.

Systematiskt arbete med skredriskområden

Utifrån utmaningar med klimatpåverkan finns det behov av att systematiskt arbeta för att utreda kommunens skredriskområden och föreslå möjliga åtgärder för att minska risken för ras. Det förväntas leda till besparingar och förbättringar. En långsiktigt plan gör också att budget kan planeras i god tid samt att det i vissa fall kan samorganiseras med andra projekt i kommunen.

Mäta grundvattennivåer i kommunen i egen regi

Variationer i grundvattennivåer påverkar släntstabiliteten varför det är viktigt att mäta grundvattennivåer kontinuerligt. Ale kommun nyttjar konsulthjälp för de mätningarna. De håller god kvalitet men är ofta begränsade till enskilda planprojekt och är därmed kortvariga. Genom att kommunen etablerar en egen och långsiktig mätning med elektroniska instrument kan långa mätserier byggas upp som bättre beskriver nivåförändringar över tid.

Egen kompetens för mätning och datahantering möjliggör också leverans av nödvändig grunddata till konsulter i planärenden, vilket kan bidra till minskade kostnader för geotekniska utredningar. Mätdata kan nyttjas av flera kommunala verksamheter, exempelvis vid hantering av torka, brandrisk och översvämning.

Digital självservice för provresultat inom miljö- och hälsoskydd

Inom miljö- och hälsoskydd har Kungsbacka kommun genomfört en pilot med digital självservice för hantering av provresultat via e-tjänst. Verksamhetsutövare har lämnat uppgifter och bifogat provresultat digitalt, vilket möjliggjort tillsyn utan fysiska platsbesök i dessa ärenden.

Pilotarbetet i Kungsbacka visade hög användning och positiv respons från verksamhetsutövare. Den digitala hanteringen upplevdes inte försämra kontakten med handläggare, utan snarare öka tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebar arbetssättet minskad administration, tidsbesparingar i ärendehanteringen samt ökad samsyn i bedömningar genom gemensam genomgång av provresultat.

En pilot skulle kunna genomföras även i Ale, där arbetssättet testas i utvalda tillsynsärenden som komplement

eller alternativ till platsbesök. Pilotens resultat kan därefter ligga till grund för ställningstagande om eventuell vidare implementering.

Nulägesanalys 2026

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 9
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 21

Bilagor

Bilaga 1: Utredningar och lagförslag mars 2026

Bilaga 2: Diagrambilaga nulägesanalys UBN 2026

Bilaga 3: Källförteckning

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Samhällsförändringarna idag är komplexa vilket gör det svårt för en enskild förvaltning eller kommun att själv hantera förändringens konsekvenser med tillräckligt genomgripande åtgärder.

Antalet födda barn är på rekordlåga nivåer och förändrar förutsättningarna för att bedriva utbildningsverksamheter.

Arbetsmarknaden förändras snabbt. Ale har fler invånare med låg utbildningsnivå än GR och det behövs arbetsmarknadsnära utbildning, möjligheter till omställning och kompetensutveckling i arbetet.

De som inte lyckas i skolan löper allt större risk att hamna i ekonomiskt och socialt utanförskap. Det bidrar till kriminalitet och ohälsa och kommuner får större utmaningar att uppfylla sina uppdrag.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Den demografiska förändringen innebär att utbildningsverksamheten står mitt i stora anpassningar både avseende organisation och lokaler.

Att möta nya och mer komplexa behov och ändå förbättra kunskapsresultaten, öka kvaliteten i alla utbildningsformer samt förebygga skolfrånvaro är fortsatta utmaningar som kräver stort fokus och den utstakade riktningen behöver hållas i och intensifieras.

Aktuella reformer och förändringar i den nationella styrningen innebär omfattande implementeringsinsatser, finansieringsbehov samt ökar på kompetensförsörjningsutmaningen.

Arbetet med krisberedskap och säkerhet utmanar avseende resurssättning och kompetens.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Skolresultaten för årskurs 9 har ökat en längre tid men var låga både 2023 och 2025 i jämförelse med pendlingskommuner nära storstad, men något högre än kommuner som socioekonomiskt liknar Ale. Frånvaron har minskat något men ligger fortfarande som riket på en allt för hög nivå.

Förskolan lyckas erbjuda platser enligt lag men något färre får nu plats på förskola på önskad ort. Förskolan har också ökat andelen förskollärare, nöjdheten ligger på 4,4 på en femgradig skala, samma nivå som GR och inskrivningsgraden är hög.

Kostnaderna för de stora posterna ligger på planerad nivå och de resultat som syns i Kolada för 2024 har förvaltningen arbetat vidare med och prognoser finns för 2026.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Det pågår ett ständigt arbete med förbättringar och effektiviseringar. Arbetsinnehållet är inte statiskt utan inom ramen för den stora budgeten pågår en dynamisk omvandling där visst arbetsinnehåll försvinner genom effektivisering och annat tillkommer då förändringar, till exempel trenderna, nödvändiggör det.

Ett förslag på förbättring är en ekonomistyrning som är flerårig.

En flexibel anpassning till reviderade befolkningsprognoser med minskat investeringsbehov som följd är ett viktigt bidrag till kommunens minskade kostnader.

Att minska sjukfrånvaron är ett av de främsta sätten att nå god resurshushållning. Arbetet är omfattande och långsiktigt.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och

skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Vårt samhälle är globalt sammanlänkat. Vad som sker i en del av världen kan påverka Ale kommun i flera avseenden. Samtidigt blir samhällsutmaningarna allt mer komplexa. I SKRs (Sveriges kommuner och regioner) rapport "*Vägval för framtiden 5.1 - En spaning mot år 2035"* lyfts flera trender som påverkar utbildningsnämndens verksamhet i varierande omfattning.

Livsvillkoren har generellt förbättrats, men ekonomiska, sociala och kulturella skillnader ökar mellan olika samhällsgrupper. Ojämlikheter i samhället är nära sammanlänkat med ett lägre förtroende för nationella institutioner. Den emotionella polariseringen tilltar och med ytterligare hot och hat undviker allt fler den öppna dialogen, vilket utmanar demokratin. Skillnader i förmögenhet och inkomst tros öka beroende på bland annat föräldrarnas bostadskarriär, vart man bor i landet, utbildningsnivå, språkkunskaper och vilka nätverk man tillhör. Skolsegregationen har ökat och samhället har blivit hårdare mot de som hamnar efter och bland annat lämnar skolan utan fullständiga betyg. De med utmaningar att lyckas i skolan löper större risk att hamna i ekonomiskt och socialt utanförskap. Ojämlika livsvillkor bidrar till slitningar i samhället vilket kan leda till ett minskat gemensamt engagemang, lägre tillit, ökad kriminalitet och ohälsa samtidigt som kommuner kan få större utmaningar att uppfylla sina uppdrag.

Antalet födda barn är på rekordlåga nivåer. Under 2024 var antalet födda barn per kvinna 1,43, vilket är betydligt lägre än reproduktionssiffran på 2,1. Folkmängden ökade i 121 kommuner och minskade i resterande 169 kommuner. Enligt den senaste befolkningsprognosen för Ale som kom i april 2026 förväntas antalet barn i åldern 1–5 år minska med över 200 barn den närmaste femårsperioden medan grundskoleleverna förväntas minska med

drygt 100 under samma period. Gymnasieleverna fortsätter att öka under perioden. Med ett minskat antal barn och elever behöver förskolor och skolor stänga, som en konsekvens av ett lägre barn- och elevunderlag. Samtidigt blir de äldre allt fler. När befolkningsstrukturen förändras ökar kraven på anpassning och omställning. När andelen arbetsföra minskar samtidigt som behovet ökar, tilltar konkurrensen om arbetskraften. Behoven och utmaningarna kommer ej att tillgodoses genom enbart rekrytering.

Allt större vikt tenderar att ges åt individers eller gruppers åsikter än vetenskaplig forskning, expertis eller objektiv evidens, vilket riskerar leda till att beslut i större utsträckning baseras på personliga preferenser än analys och verifierad kunskap. För att vidga perspektiven behövs reflektion och granskning. Samtidigt ökar behovet av källkritik och förmågan att urskilja fakta från desinformation när alltmer information finns tillgänglig online. Detta ställer ytterligare krav på utbildning i och medvetenhet om källkritik och informationshantering.

Informellt och socialt lärande får en större roll när kunskap delas via nätverk och i digitala miljöer. Arbetslivet har blivit alltmer kunskapsintensivt där förändringar i arbetsmarknadens kompetenskrav leder till ett ökat behov av vidareutbildning och kompetensutveckling. Den kompetens och kunskap som efterfrågas förändras kontinuerligt och behovet av alternativa utbildningsupplägg ökar. Det finns förslag på att begränsa tillträdet till lärarutbildningen genom högre behörighetskrav. Samtidigt innebär ett minskat antal unga att allt färre kan utbildas på högre nivå.

Den tekniska utvecklingen och AI accelererar snabbt och ställer krav på anpassning och nya arbetssätt. Samtidigt som AI kan användas som ett värdefullt verktyg medför en ökad digitalisering även risker och sårbarhet, där fördelar och effektivitet behöver vägas mot en säker och ansvarsfull användning. Hur organisationer förhåller sig till teknikutvecklingen och investerar i teknik, organisation och kompetens påverkar förutsättningarna att nyttiggöra sig tekniken och lyckas i omställningen. AI förväntas få en mer framträdande roll i utbildning och lärande, samtidigt som teknikutvecklingen ökar behovet av kompetensutveckling och ny digital förmåga.

Med tydliga spänningar som sträcker sig över världen och ett förändrat säkerhetsläge innebär att Sveriges förmåga att hantera kriser kontinuerligt behöver stärkas. I takt med ökad elektrifiering och digitalisering blir kritisk infrastruktur mer sårbar. Kommuner utgör en central roll för civil beredskap och den gemensamma tryggheten i flera avseenden. Det finns en uttalad oro hos barn och elever vad gäller krig, klimatkris, den egna situationen och möjligheter i framtiden. I ett allt mer osäkert världsläge får skolan som en trygg plats en allt viktigare roll i flera avseenden. Mindre förbättringar räcker inte till för att möta utmaningarna, det behövs nya sätt att tänka, samverka, organisera och utveckla nya arbetssätt där framtiden kontinuerligt tas i beaktande.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Utbildningsnämnden möter i stor utsträckning samma utmaningar likt nationellt. I Skolverkets lägesbedömning beskrivs de nationella utmaningarna (Skolverket, 2026). Utmaningarna kan främst kategoriseras inom områdena segregation, kompetensförsörjning och trygghet och säkerhet. Skolverket beskriver dem enligt följande:

- Demografi och reformer påverkar skolan kommande år
- Ökade skillnader i elevers kunskaper
- Elevers situation i och utanför skolan påverkar skolresultaten
- Förutsättningarna för undervisning ser olika ut
- Stödet till elever är ofta otillräckligt
- Splittrat skolsystem påverkar likvärdigheten
- Arbetsmarknad i förändring ställer nya krav på utbildningssystemet
- Skolan en viktig del av Sveriges civila försvar och beredskap

I Ale identifieras utmaningar som i stort överensstämmer med de som framgår av aktuella trender och Skolverkets beskrivningar. Därutöver finns lokala utmaningar som påverkar verksamheten. Utmaningarna i Ale beskrivs under följande rubriker.

Kvalitet och kunskapsutveckling
För att utveckla undervisningens kvalitet och främja elevers kunskapsutveckling ser Skolverket följande områden som särskilt viktiga att förbättra (Skolverket, 2026):

- Skillnader i barns och elevers förutsättningar och kunskapsutveckling behöver kompenseras för genom tidigare insatser. Elevhälsans arbete behöver stärkas för att kunna möta utmaningar i ett tidigare skede.

- Otrygghet i skolan behöver motverkas och arbetet med studiero behöver prioriteras.
- Den pedagogiska segregationen behöver brytas och andelen behöriga lärare behöver öka på skolor med mindre gynnsamma förutsättningar. Behovet av kompletterande kompetenser behöver ses över för att möjliggöra för lärare att i större utsträckning fokusera på sitt huvuduppdrag.
- Rektorernas förutsättningar att utföra sina uppdrag behöver stärkas för att minska rektorsomsättningen och skapa bättre kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet.

Skillnaderna mellan olika grupper ökar, vilket ställer högre krav på att säkerställa likvärdighet och att kompensera för barns och elevers skilda förutsättningar. För att kunna möta de varierande behoven behöver verksamhetens kompensatoriska förmåga stärkas.

Att öka kvaliteten och förbättra kunskapsresultaten är en fortsatt utmaning som kräver stort fokus. För de elever med försämrade betyg behöver stödinsatser så tidigt som möjligt sättas in för att minska ojämlikheter och skapa bättre förutsättningar till en lyckad skolgång och fullföljda betyg.

I Skolverkets kvalitetsrapport för 2024 anges fyra utvecklingsområden i syfte att höja utbildningsresultaten. Dessa grundar sig i forskning och i Skolverkets nationella kvalitetssystem (Skolverket, 2024).

- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus
- Förtroendefullt klimat och tydlig roll- och ansvarsfördelning
- Hälsofrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser
- Kompetent ledarskap och professionell utveckling

Skolfrånvaron är en fortsatt utmaning som kräver ett närvarofrämjande fokus. För att förebygga långvarig frånvaro behöver risker identifieras och insatser sättas in i ett tidigare skede. Samtidigt finns behov av att möta de elever som redan etablerat långvarig problematisk skolfrånvaro med insatser för tillbakagång till undervisningen. Allt fler unga upplever psykisk ohälsa. Det finns ett tydligt samband mellan psykisk ohälsa och skolfrånvaro, vilket påverkar skolprestation och kunskapsresultat negativt. Samverkan mellan flera aktörer både internt och externt utgör en viktig del för att vidta nödvändiga åtgärder för ett motverka skolfrånvaro. Barn- och elevhälsan behöver förstärkas för att tydligare integreras med förskolans och skolans arbete och för att i större utsträckning samordna individanpassade insatser i ett tidigare skede.

Att fånga upp ungdomar och unga vuxna som varken arbetar eller studerar är en utmaning. Gruppen präglas ofta av upprepade skolmisslyckanden, ofta i kombination med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsvariationer och omfattar individer med skiftande behov och förutsättningar. Insatserna för denna målgrupp sträcker sig från grundskolan för elever med långvarig och problematisk frånvaro till det förebyggande arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret för att förhindra avbrott av pågående studier eller stödja övergångar till andra utbildningsvägar. För unga över 20 år utgör vuxenutbildningen en central möjlighet att återuppta studier och stärka vägen mot arbete. Gemensamt för målgruppen är ett behov av att skapa en god och tillgänglig stödstruktur för dem på vägen mot arbete och studier.

För att få en ytterligare helhetsbild av utmaningarna för Ale undersöks behovet av en uppdaterad social kartläggning. Kartläggningen syftar till att på ett mer samlat sätt beskriva hur invånarna i Ale mår och har det. Sociala kartläggningar har tidigare genomförts 2016 och 2022.

Snabb förändringstakt i den nationella styrningen
Den snabba förändringstakten i den nationella styrningen av skolan är utmanande. Skolväsendet står inför flera reformer som kräver omfattande implementeringsinsatser. Finansieringen av reformerna är ofta inte tillräcklig, enligt den kommunala finansieringsprincipen ska staten finansiera ambitionshöjningar och nya uppdrag men avseende flera av de kommande lagförslagen är finansieringen inte tillräcklig.

De utredningar och lagförslag som kommer ha störst påverkan på utbildningsnämndens verksamheter är Tid för undervisningsuppdraget, Förbättrad elevhälsa, Förbättrat stöd, Likvärdigt betygssystem samt Likvärdig förskola i de fall de genomförs. Kommande utredningar som har en påverkan på utbildningsnämndens verksamheter är samlade i bilagan *Utredningar och lagförslag mars 2026*.

Förändrade statsbidrag
Statsbidragen utgör en relativt liten andel av utbildningsnämndens totala budget år 2026, motsvarande 6,2 procent. Samtidigt rör det sig om ett betydande belopp på 66 265 tkr.

En stor omfördelning från riktade till generella statsbidrag pågår och berör bland annat nedanstående statsbidrag:

- Stärkt kunskapsutveckling
- Skolsociala team
- Akutskolor
- Lärarassistenter

Statsbidrag för Kunskapsutveckling minskas från dagens nivå på 27,5 mkr till prognostiserad tilldelning på 22,7 mkr år 2027 samt 17,0 mkr år 2028. Idag går 75 procent av statsbidraget direkt till skolenheterna i form av resursgrupper, SU-grupper, mindre gruppering samt elevkoordinatorer för årskurs 7–9. Statsbidraget för maxtaxa höjs med 3,6 mkr i budgeten för 2026. Syftet är att möjliggöra sänkta avgifter i förskola och fritidshem från och med 1 juli 2026.

Även om ambitionen att minska administrationen kring statsbidragen är positiv innebär förändrade statsbidrag, oavsett om de slås ihop eller flyttas till generella, att det tar tid och kraft att rapportera till Skolverket men också förstå och prognostisera för att kunna genomföra en effektiv ekonomistyrning.

Statsbidraget för undervisningsuppdraget kommer vara en del av de generella statsbidragen och beräknas att komma hösten 2027.

Utvecklingen av AI
Utvecklingen av AI innebär möjligheter men också utmaningar i att implementera på ett säkert och ansvarsfullt sätt. I takt med att AI får en alltmer framträdande roll i det dagliga arbetet inom lärande, undervisning och administrativa processer ökar behovet av ny kompetens och förståelse för vad förändringen innebär utifrån skolans uppdrag och villkor. Samtidigt behöver eleverna få möjlighet till lärande inom området. I och med digitalisering blir kunskaps- och informationsflödet mer intensivt och lättillgängligt. Eleverna behöver ges goda förutsättningar att utveckla ett källkritiskt och vetenskapligt grundat förhållningssätt för att kritiskt kunna granska och urskilja fakta från desinformation. Att stärka elevernas förmåga till ett källkritiskt förhållningssätt vid informationssökning och kunskapsbildning är en central del i arbetet mot intellektuell och akademisk segregation.

Enligt internationell arbetsmarknadsforskning innebär teknikutvecklingen främst att arbetsuppgifterna förändras snarare än att den totala sysselsättningen påverkas. Vissa delar i arbetsprocessen kan tas över av teknik och nya arbetsuppgifter tillkomma. Förändringen med AI sker gradvis och påverkas av flera faktorer så som konjunktur, demografi och kompetens. Arbetsuppgifter och arbetssätt omformas när AI kompletterar det mänskliga arbetet och samspelar med människor. AI förväntas främst förändra arbetsinnehållet snarare än ersätta arbetsuppgifter där effekten anses vara särskilt tydlig inom kunskaps- och tjänstemannayrken. Effekten på den totala sysselsättningen blir där med begränsad där produktivitetseffekterna kan realiseras innan tydliga sysselsättningseffekter syns eftersom det är arbetsuppgifterna som förändras och inte arbetsrollerna. Utvecklingen av AI anses därmed främst innebär förändrade arbetsuppgifter och nya kompetenskrav snarare än förändringar i den totala sysselsättningen (Arbetsmarknadens AI-råd, 2026).

Digitalisering
Möjligheterna till effektivisering, nya arbetssätt och lärandevillkor är goda men ökar kraven på att integrera den digitala utvecklingen inom verksamheten på ett säkert sätt. Samtidigt står utbildningsförvaltningen inför utmaningar avseende det digitala arvet med en föråldrad digital infrastruktur. Digitala system inom både förvaltningen och kommunens centrala funktioner är i hög grad isolerade från varandra och integrationer saknas. Detta leder till ineffektiva arbetsprocesser, onödig administration och kvalitetsbrister då data förflyttas manuellt mellan olika system. Det behövs en övergripande strategi, kompetens och i vissa fall nya system som möjliggör smidiga och tillförlitliga informationsflöden, både inom förvaltningen och kommunens centrala system.

Demografi och ett förändrat samhälle
Den demografiska förändringen med ett minskat antal barn och elever innebär att utbildningsverksamheten kontinuerligt behöver anpassas både avseende organisation och lokaler. Den snabba omställningen efter rådande befolkningsprognos inför kommande budgetår utmanar förutsättningarna för dialog med berörda parter internt och externt.

Utbildningsverksamheterna möter stora utmaningar kopplat till vårdnadshavare och övriga intressenter där klyftan mellan verksamheten och andra aktörer blir alltmer påtaglig. I samband ett ökat AI-användande och att information och åsikter delas online har tyckonomin fått större utrymme samtidigt som tilliten och samhällskontraktet ifrågasätts genom överklagande och begäran av allmänna handlingar i allt större grad.

Krisberedskap och säkerhet
Med snabba förändringar i omvärlden och ett spänt säkerhetsläge behöver förmågan att hantera kriser stärkas. Förväntningarna på kommuners förmåga att hantera vardagliga störningar, höjd beredskap och samhällskriser har ökat, vilket ställer krav på långsiktig planering och samverkan över förvaltningsgränserna. Förskola och skola utgör en viktig del i civil beredskap. Utbildningsverksamheten ska upprätthållas i så stor utsträckning som möjligt vid en eventuell störning eller kris för att tillgodose alla barns rätt till utbildning samtidigt som beredskap för nya behov så som barnomsorg under obekväm arbetstid behöver säkerställas för vårdnadshavare med samhällsviktiga yrken (Ale kommun, 2025).

Förskolan och skolan ska vara en trygg plats för alla barn, elever och personal. I och med förändringar i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2025 med *"6 a kap. säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte"* som ett nytt kapitel, tydliggörs huvudmannens ansvar för att förskolan och skolan ska vara en trygg och säker plats för alla. Flera händelser i omvärlden under de senaste åren har skapat oro hos barn, elever och personal och påverkat känslan av trygghet negativt. En förskola och skola som präglas av trygghet och studiero är en förutsättning för lärande och utveckling. Ett kontinuerligt arbete med trygghetsskapande insatser är därför av stor betydelse.

Kompetensförsörjning
Trots ett minskat barn- och elevunderlag kvarstår utmaningen att tillgodose behovet av behöriga förskollärare och lärare och behovet går inte att tillgodoses genom enbart rekrytering. Vilket ställer krav på andra åtgärder. Att minska sjukfrånvaron och skapa goda förutsättningar för hållbara uppdrag är en fortsatt utmaning som kräver kontinuerliga insatser för att i så stor utsträckning som möjligt behålla och använda den kompetens som finns inom verksamheten.

3.3 Kompetensbehov

Utbildningsförvaltningen står inför mångfacetterade utmaningar utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv. Med en omvärld i snabb förändring är det mycket som påverkar samhället och skolväsendet. Utbildningsförvaltningen möter i stort samma utmaningar som nationellt. Ale ligger väl framme i några avseenden men har även utmaningar i att anpassa sig till den snabba förändringstakten.

Flertalet parametrar påverkar kompetensbehovet i utbildningsförvaltningen, demografin utmanar och trots att det är ett till viss del minskat barn- och elevunderlag kvarstår behovet av behöriga lärare och förskollärare. Ett aktivt arbete med att öka frisknärvaron och minska personalomsättningen är fortsatt viktiga områden för att kunna nyttja den kompetens som finns i förvaltningen fullt men möjliggör också för fler att arbeta längre underlättar kompetensbehovet. Därtill utmanar den nationella styrningen av skolan, en stor mängd kommande lagförslag förväntas beslutas under våren 2026 som vid genomförande i stor utsträckning påverka utbildningsförvaltningens kompetensbehov.

Utifrån befolkningsprognosen från våren 2025 kommer förskolan behöva minska antalet årsarbetare med 1,8 procent till år 2030. Utifrån dagens organisation innebär det en minskning med 6,6 årsarbetare. Under 2024 var andelen legitimerade förskollärare 42 procent, i samband med att behoven av personal i förskolan minskar kommer det ske en kompetensväxling där andelen förskollärare ökar.

Forskningen visar att andelen utbildade förskollärare är en av de starkaste strukturella faktorerna för hög kvalitet i förskolan. När förskollärartätheten ökar förbättras förutsättningarna för undervisning, systematiskt kvalitetsarbete och barns utveckling. Satsningar på att öka förskollärartätheten är en av de mest träffsäkra åtgärderna för att stärka kvaliteten i förskolan. Detta stöds av nationella och internationella studier. Med en förskola av god kvalitet förebyggs och fångas behov upp i ett tidigt stadie som annars kan bli mycket stora och svårlösta på sikt.

Den demografiska utvecklingen påverkar grundskolan på olika sätt. För grundskolans yngre åldrar, årskurs F-6, kommer elevunderlaget minska något de kommande fem åren. Utifrån dagens organisation innebär det att behovet av lärare är oförändrat fram till år 2030. I grundskolans äldre åldrar, årskurs 7–9, visar befolkningsprognosen att barn 13–15 år huvudsakligen ökar under hela prognosperioden. Det innebär att mellan år 2025–2030 behöver antalet årsarbetande lärare öka med 6,7 procent, det är en ökning med tio lärare. Inom grundskola förväntas kompetensbehovet öka markant till följd av flera av de föreslagna lagändringarna de kommande åren, särskild påverkan kommer förslaget enligt *Tid för undervisningsuppdraget*. Förändringen föreslås genomföras redan till höstterminen 2027 (Prop. 2025/26:196). Se bilaga *Utredningar och lagförslag, mars 2026* för mer detaljer om kommande utredningar.

Kompetensbehovet inom anpassad grundskola antas öka, även om behovet följer befolkningsutvecklingen är det

andelen elever som går i anpassad grundskola som påverkar kompetensbehovet. Hur denna utveckling ser ut framåt är svårt att förutspå. Från sommaren 2028 kommer det krävas speciallärarutbildning med inriktning intellektuell funktionsnedsättning (IF) för att ansvara för undervisningen i anpassad grundskola. Idag har alla lärare som anställdes före 1 juli 2011 möjlighet att ansvara för undervisningen och betygssättning även om de inte har legitimation för undervisningen i anpassad grundskola, detta undantag gäller till och med 30 juni 2028 (SFS: 2011:326). Detta ökar behovet av speciallärare markant men undantaget kan komma att förlängas då det är få huvudmän som kommer ha möjlighet att faktiskt genomföra förändringen.

Utredningen om en förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) lämnade flera förslag som ökar kompetensbehovet inom elevhälsans verksamhet. Förslaget, om det införs, skulle innebära ett ökat behov av skolsköterskor, skolläkare, kuratorer och skolpsykologer till följd av ett utökat vårduppdrag och ökad närvaro vid skolenheterna. Därtill föreslås att uppdraget som skolkurator utökas och därmed ställs det krav på att legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer ska utföra uppdraget som skolkurator. Det kommer innebära ett behov av att vidareutbilda befintliga skolkuratorer samt en ny utmaning i att konkurrera med regionerna i att rekrytera hälso- och sjukvårdskuratorer och ytterligare öka efterfrågan på befintliga bristyrken.

Hållbara uppdrag för skolledare

Forskning visar att ett fortsatt fokus på skolledarrollen är bland det viktigaste huvudmannen kan göra. Det innebär att stödja, utmana och skapa goda förutsättningar. Utöver att utveckla ledarskapet behövs ett fortsatt fokus på att skapa hållbara uppdrag för rektorer där antalet medarbetare per chef följs upp och att det finns en god stödstruktur kring rektor. Richards avhandling om skolledaromsättning från 2025 visar att just stödet kring rektor av särskilt stor vikt så att man som rektor kan arbeta mer med kärnuppdraget och genomföra ett undervisningsnära pedagogiskt ledarskap. Utredningen *Rektor i fokus* (SOU 2026:4) föreslår också att det ska regleras att rektorns ansvarsområde inte får vara mer omfattande än att rektorn kan utöva sitt pedagogiska ledarskap. Under 2025 minskade personalomsättningen av rektorerna i Ale vilket visar att de insatser som genomförts har haft en positiv inverkan. Fortsatt bevakning av rektorers förutsättningar för pedagogiskt ledarskap och stöd undersöks fortsättningsvis under 2026.

Se utbildningsförvaltningens kompetensförsörjningsplan för en mer detaljerad beskrivning av utmaningar och behov (UBN 2026/21).

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Kunskapsresultat
Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och därmed ett av utbildningsnämndens viktigaste resultat. Läsåret 2024/2025 minskade andelen behöriga till nationellt program på gymnasiet till 81 procent, jämfört 86 procent året innan. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen, jämfört med 77 procent föregående år. 77 elever avslutade årskurs 9 utan behörighet till nationella program, varav 41 elever hade mer än 20 procent frånvaro vårterminen 2025. De allra flesta av dessa elever har börjat på ett introduktionsprogram för att bli behörig till nationellt program på gymnasiet.

Skolnärvaro
Elevfrånvaron minskade under höstterminen 2025. Skolfrånvaron i Ale bedöms ligga på en nivå som motsvarar rikets genomsnitt enligt tillgänglig statistik. Trots samma nivå som riket bedöms frånvaron fortfarande som hög, att öka närvaron är därför ett fortsatt prioriterat område. Under höstterminen 2025 hade 30 procent av eleverna i årskurs F–9 en frånvaro på tio procent eller mer, vilket innebär en minskning med fem procentenheter jämfört med hösten 2024. Även andelen elever med frånvaro över 20 procent har minskat något. Under 2025 har ett intensivt arbete genomförts för att främja skolnärvaro både avseende kultur och struktur. De centrala närvaroteamen har skiftats till tre områdesvisa skolsociala team, och det har arbetats vidare med frånvaroutredningar, utveckling av riktlinje för skolnärvaro och ledighet under terminstid.

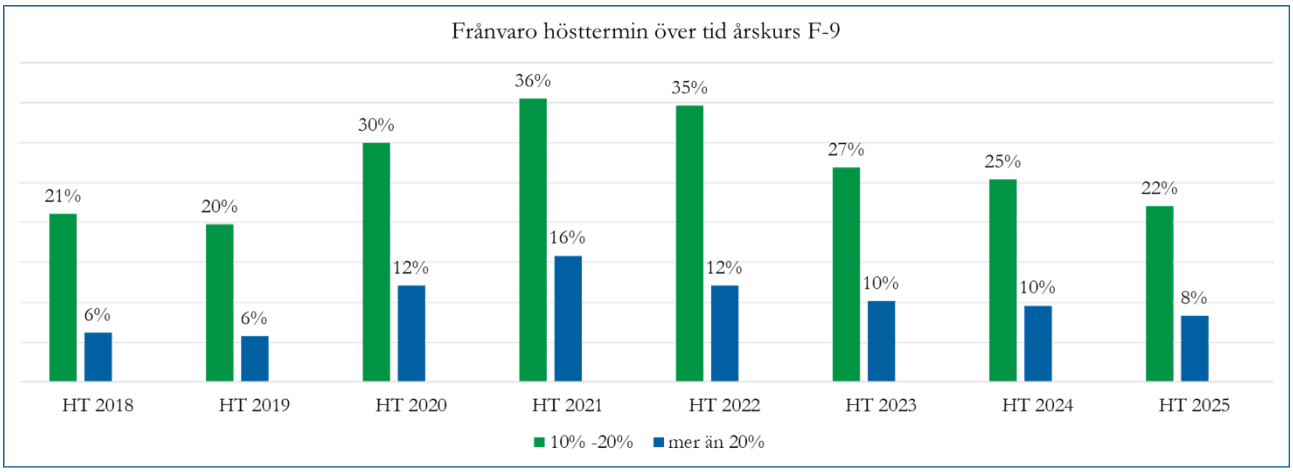

Källa: Ales verksamhetssystem Skola24

Nationella program
Under 2025 har nationella gymnasieprogram startat vid Älvgymnasiet. Det är en långsiktig satsning för att fler ska klara gymnasiet. Gymnasieverksamheten är igång och ett antal elever går men en mer tillförlitlig bedömning av resultatet kan ske först efter uppföljning av en längre tidsperiod.

Fler i sysselsättning
Lärcentrum är en del i att få fler i sysselsättning. Flera insatser genomförs redan men det finns behov av ytterligare åtgärder. Lärcentrum har under 2025 erbjudit stöd till studerande och språkutvecklande aktiviteter har genomförts. Café Ale hjärtat har flyttat in och kombinerar språkträning, undervisning och arbetsträning. Inom insteget har fokus varit på mer komplexa ärenden som kräver samverkan samtidigt som nätverksmöten och uppföljning av studier för placerade ungdomar fortsatt.

Den senaste statistiken i Kolada visar att av eleverna som bor i Ale och avslutade gymnasium 2023 har 85 procent etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen. Av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter och 20 procent studerar.

Plats i förskola och skola
Utbildningsnämnden strävar ständigt efter att alla ska få sitt förstahandsval avseende plats i förskola och skola.

När vårdnadshavare ansöker om förskoleplats ska kommunen erbjuda plats inom fyra månader. Ale kommun erbjuder alltid plats inom denna tidsperiod. De demografiska förändringarna och anpassning av lokaler har däremot bidragit till att färre får plats på önskad ort. Under 2025 ökade antalet som inte fått önskad plats inom förskolan på sin ort. I årets skolval till förskoleklass fick 100 procent sitt förstahandsval och 95 procent fick sitt förstahandsval till årskurs 7.

Förskolans resultat
Helhetsomdömet i den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare i förskolan var 4,4 under 2025 (skala 1–5 där 5 är det mest positiva). En högre andel förskollärare bidrar till ökad kvalitet i verksamheten. Detta påverkar vårdnadshavares upplevelse av verksamheten och återspeglas i ett mer positivt enkätresultat. En förbättrad kvalitet kan därmed förväntas leda till en högre inskrivningsgrad.

Klagomålshantering och anmälningar
Klagomålshanteringen har under 2025 fortsatt att utvecklas för att upprätthålla en god kvalitet. Under 2025 har totalt 160 klagomål inkommit till utbildningsförvaltningen. Skolinspektionen har genomfört sju utredningar. Skolinspektionen delger inte kommunerna samtliga anmälningar, utan enbart vid de tillfällen då Skolinspektionen väljer att utreda och huvudmannen ombeds inkomma med yttrande. Antalet inkomna klagomål och anmälda ärenden till Skolinspektionen kan vara en signal om relationen mellan verksamhet och vårdnadshavare och huruvida verksamheten upplevs som tillförlitlig och lever upp till vårdnadshavares förväntan. Antalet inkomna klagomål och anmälningar till Skolinspektionen kan utgöra en indikator för relationen mellan verksamhet och vårdnadshavare samt i vilken utsträckning verksamheten upplevs som tillförlitlig och motsvarar vårdnadshavarnas förväntningar.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Utbildningsverksamheterna använder ett flertal nyckeltal och resultat för uppföljning, analys och jämförelse med andra kommuner, varav några av de mest väsentliga beskrivs här nedan. Samtliga nyckeltal nedan är hämtade från Kolada. Förvaltningen använder nyckeltalen både för historisk analys och jämförelser och för att skapa prognoser för framtiden, bland annat i samband med budgetarbetet.

Nyckeltalen behöver jämföras över en längre tid eftersom ett enskilt år alltid kan innebära tillfälliga svängningar och avvikelser. Förvaltningen jämför främst resultat och nyckeltal med kommungrupper eftersom det kan vara svårt att hitta rätt kommun att jämföra sig med. Nackdelen med nyckeltal för kommungrupper är dock att det är ett genomsnitt med ovägt medel, vilket innebär att en stor kommun som till exempel Göteborg får samma tyngd som en liten kommun med färre invånare. Kommungruppen pendlingskommuner nära storstad är den kommungrupp Ale ingår i. Även Göteborgsregionen, Västra Götalands kommuner och Riket finns med i jämförelserna, samt grupper av liknande kommuner i vissa avseenden. De senaste jämförelsemåtten avser i de flesta till och med 2024, men i de fall förvaltningen vet presenteras resultat och prognos för Ale 2025, samt i vissa fall prognos för 2026. Resultaten för 2025 kommer att presenteras under 2026. Nytt för årets nulägesanalys är ett försök att jämföra Ale med bästa kommun inom vissa avseenden. För att dessa jämförelser ska vara relevanta och ge inspiration till förbättring behöver kommunen likna Ale i väsentliga avseenden, till exempel storlek och socioekonomiska förutsättningar. Utgångspunkten för att ta fram bästa kommun har i ett första skede varit effektivitetsmåtten för grundskola. Dessa mått är ett försök att visa hur mycket kvalitet kommunen får ut av insatta resurser. Måttet innebär dock en begränsning i och med att en insats sällan ger resultat samma år.

I avsnittet nedan finns ett litet urval av nyckeltal och indikatorer som bäst speglar utbildningsverksamheterna i Ale i jämförelse med andra. Eftersom gymnasieverksamheten i Ale än så länge har få elever på nationella program är statistiken inte jämförbar med andra kommuner och finns därför inte med här. Nyckeltal som rör resultat för gymnasieelever avser elever som bor i Ale oavsett vilken skola de går i.

Övriga nyckeltal, samt beräkningar av kommande personal- och lärartäthet finns med som en bilaga till nulägesanalysen.

Förskola
Att delta i undervisning i förskola bidrar till att skapa lika möjligheter för barn och elever. Inskrivningsgraden i förskolan i Ale är ungefär samma nivå som i riket och pendlingskommuner nära storstad. Av de barn som är 3–5 år och bor i Ale är över 96 procent inskrivna i förskoleverksamhet (N11821). Nyckeltalet är relevant utifrån skrivning i skollagen om att fler barn, från och med tre år, ska gå i förskolan. Barn som ska fylla tre år ska få en reserverad plats på förskolan även om inte vårdnadshavarna har ansökt om det. Lagändringarna började tillämpas

efter den 1 juli 2023.

Personaltätheten i förskolan ligger nu jämförelsevis bra till i Ale. De senaste åren har varit på nästan samma nivå som riket och något högre än de jämförbara kommungrupperna, 5,2 barn per årsarbetare 2024. För 2025 syns en förbättring i Ale, 5 barn per årsarbetare. Från och med 2024 mäter Ale även grundbemanning av personal (då löpartjänster inte räknas in). Jämförelsemått saknas för detta, men för 2025 har Ale samma nivå som pendlingskommuner nära storstad och liknande kommuner förskola har totalt sett för 2024. Andelen behöriga förskollärare i Ale har ökat något och är nu högre än pendlingskommuner nära storstad, men lägre än liknande kommuner avseende förskola och liknade socioekonomi, cirka 12,4 barn per legitimerad förskollärare.

Kostnader och effektivitet

Ales kostnader per inskrivet barn i förskola har varierat över tid, 2022 låg kostnaderna på hög nivå jämfört med anda kommuner, höga lokalkostnader samt satsning på fler vikarier påverkade kostnaden, men inte personaltätheten, därefter har lokalkostnaderna minskat. 2023 som var ett år med stora effektiviseringar som gjorde att kostnaderna hölls nere, både på grund av ett generellt ansträngt budgetläge och minskat barnantal. På grund av ett aktivt arbete med att hålla barnpeng på samma nivå kunde personaltätheten ändå bibehållas på samma nivå under hösten 2023. Inför budget 2024 ökade kommunen budgeten för förskolan för att klara anpassningen med ytterligare minskat barnantal. Det minskade barnantalet och ökningen av budget innebar också en ökad förskollärartäthet. Diagrammet nedan visar personaltäthet, förskollärartäthet och kostnad för förskola i Ale 2016–2024. Graferna visar att det finns en tydlig korrelation mellan kostnader och personal/förskollärartäthet vilket innebär att resurserna gått till personal som avsett.

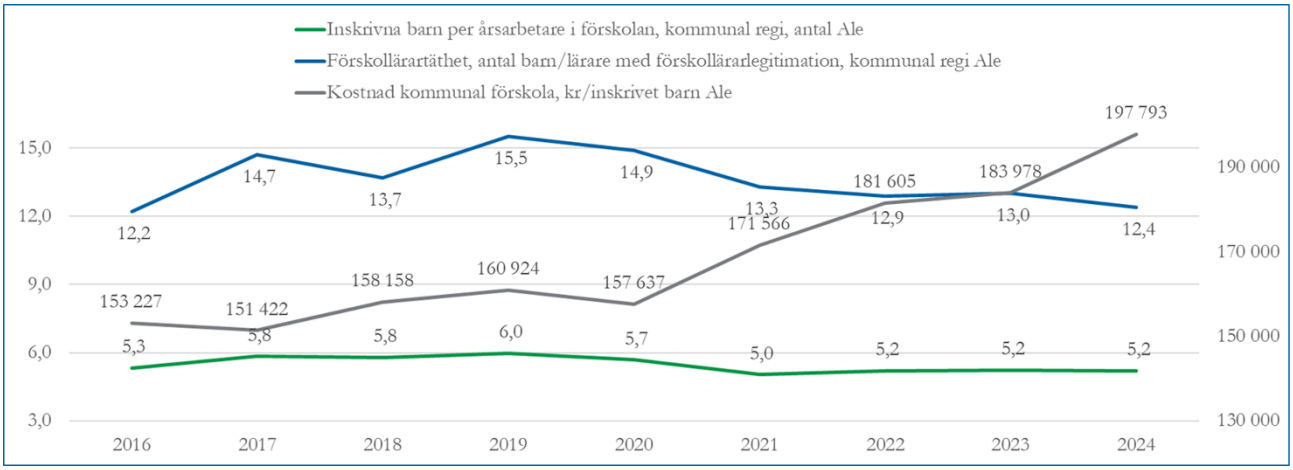

Källa: Kolada ID: N11032, ID: N11813, ID: N11010

För att klara ytterligare anpassningar 2025 fick förskolan en stötdämpning som har gjort att personaltätheten för 2025 kunnat förbättras vilket också kommer att synas som ökade kostnader i Kolada när resultaten för 2025 presenteras under våren 2026. Även jämförelse av nettokostnadsavvikelsen mellan kommunerna visar att Ale har lagt mer resurser på förskola än statistiskt förväntat av samma skäl som ovan. För 2026 har förskolans ram höjts för att kunna bibehålla personaltätheten på samma nivå som 2025.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl öppen förskola, miljoner kronor, ID: N11038 (Kolada)									
Ale	**2**	**-4**	**-11**	**-12**	**-9**	**4**	**10**	**2**	**7**
Göteborgsregionen (ovägt medel)	-14	-8	-11	3	4	5	11	6	-6
Liknande kommuner förskola, Ale, 2024	-6	2	5	2	-3	-8	-6	-4	1
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	-8	-5	-8	-10	-10	-11	-9	-7	-8
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-22	-22	-28	-34	-35	-38	-39	-47	-49
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	-9	-5	-5	-3	-1	0	3	3	2
Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat									

Källa: Kolada

Effektivitetsindex är ett utvecklingsnyckeltal och väger samman flera nyckeltal som avser kvalitet och resurser. Det är ett försök att svara på frågan om hur mycket kvalitet i form av till exempel behörig personal och måluppfyllelse som resurserna ger. En jämförelse av effektivitetsindex visar att Ales resultat har förbättrats över tid, men

är lägre än jämförbara kommungrupper. Att effektivitetsindexet är lägre än jämförelsekommunerna är huvudsakligen på grund av att Ale har en lägre andel förskollärare.

Diagrammet nedan visar index för effektivitet, kvalitet och resurser för Ale över tid. Grafen över tid visar att det är kvalitetsindexet som drar ner effektivitetsindex beroende på att en låg andel av personalen är legitimerade förskollärare och låg personaltäthet i förskolan. Från och med 2021 har både personaltäthet och andel förskollärare förbättrats. Det låga värdet för 2022 beror främst på höga lokalkostnader samt satsning på fler vikarier vilket påverkat kostnaden, men inte personaltätheten.

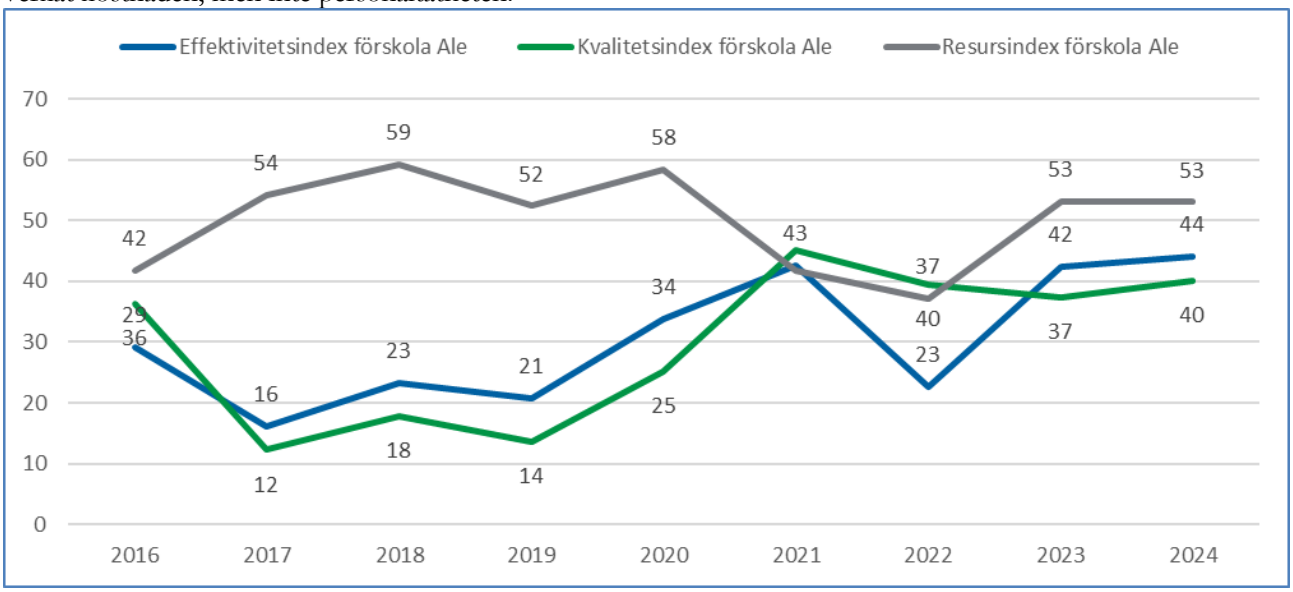

Källa: Kolada ID: U11901, ID: U11404, ID: U11001

Fritidshem

I Ale var 88 procent av eleverna i åldern 6–9 år inskrivna i fritidshemmen 2024, (N13890) vilket var något lägre än Göteborgsregionen och pendlingskommuner nära storstad, men högre än riket och genomsnittet för Västra Götalands kommuner. Det finns däremot en stor skillnad avseende personaltäthet då Ale har fler elever per heltidsanställd personal och väsentligt lägre andel behöriga lärare än de flesta kommuner och kommungrupper. Av landets 290 kommuner är det få som hade lägre personaltäthet än Ale 2024. Diagrammet nedan visar alla Sveriges 290 kommuner, det svarta strecket visar Ale. En avstämning för oktober 2025 visar en förbättring till 24 elever per personal. Detta beror delvis på en tillfällig extra satsning på fritidshemmen hösten 2025, samt en stor förbättring av personaltätheten på anpassad skolas fritidshem.

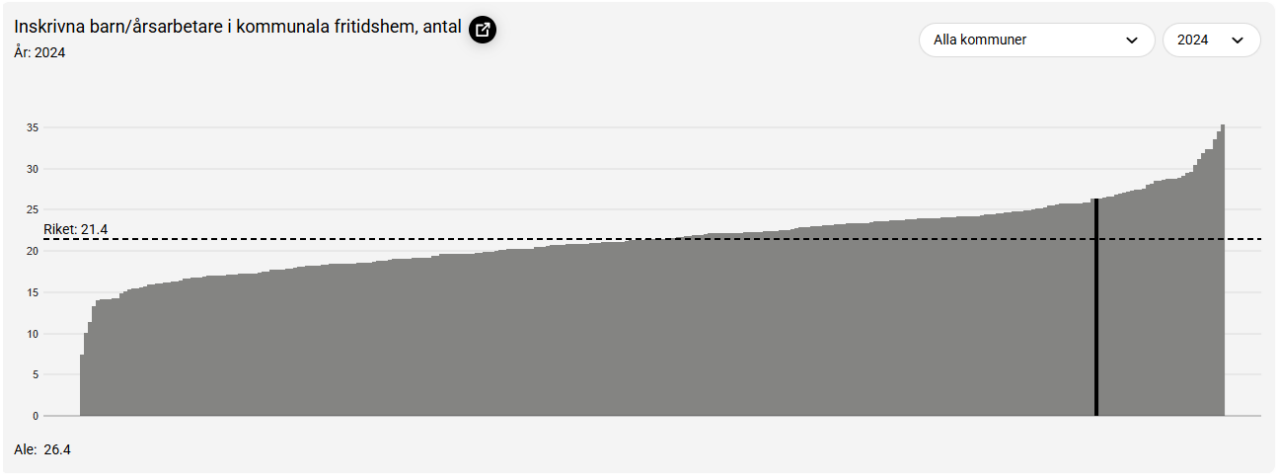

Källa: Kolada: ID: N13805

I Ale hade knappt 29 procent av personalen pedagogisk högskoleutbildning, en marginell förbättring jämfört med året innan (N13015). Pendlingskommuner nära storstad har något större andel cirka 30 procent, medan rikets övriga jämförbara kommungrupper har 35–40 procent.

Ales kostnader för fritidshem har tidigare inte speglat den låga personaltäthet som Ales fritidshem har, men från

och med 2024 är kostnadsfördelningen mellan grundskola och fritidshem kvalitetssäkrad och kostnaderna är nu precis som personaltätheten väsentligt lägre än jämförelsekommuner (N13028).

Grundskola

Ales elever har haft en positiv trend avseende betyg över tid, men med sämre resultat både 2023 och 2025 går det inte längre att se en stabil uppåtgående trend. Ales resultat för eleverna som slutade årskurs 9 2025 är lägre än genomsnittet för riket och de jämförbara kommungrupperna förutom liknande kommuner avseende socioekonomi. Det är alltså svårt att göra jämförelser över tid då Ales resultat har svängt mycket mellan åren.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) ID: N15436 (Kolada)										
Ale	80.5	79.1	84.0	87.0	86.3	84.3	86.9	81.0	86.4	81.2
Göteborgsregionen (ovägt medel)	88.1	82.1	86.3	85.0	87.4	86.5	84.7	84.9	83.7	83.9
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	87.5	79.6	83.0	81.4	85.9	86.8	82.5	83.1	81.3	80.4
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	89.7	86.1	87.7	87.5	88.6	88.2	87.5	86.4	85.9	86.2
Riket	86.0	80.5	82.7	82.5	84.0	84.6	83.3	83.7	82.1	82.5
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	85.5	79.4	82.0	82.1	83.3	84.2	82.4	82.7	80.3	80.1

Källa: Kolada

Diagrammen nedan visar alla Sveriges 290 kommuner för 2024 och 2025, det svarta strecket visar Ale som 2024 låg bland de 25 procent av Sveriges kommuner med högst andel elever behöriga till gymnasiet i de kommunala skolorna. 2025 ligger Ale mitt i det gula området med lägre andel med gymnasiebehörighet.

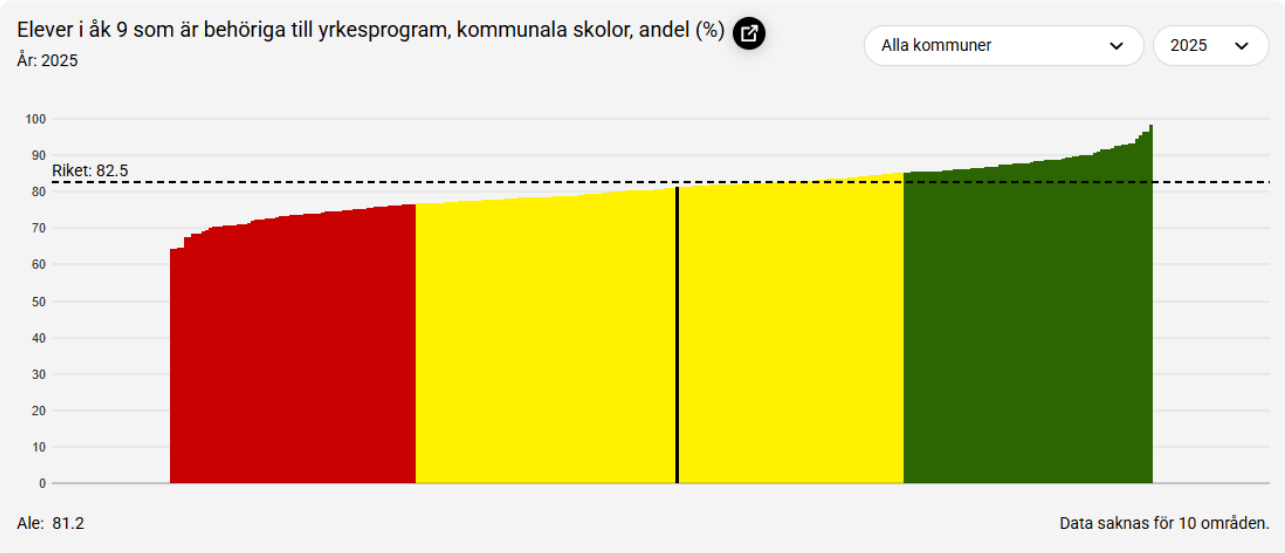

Källa: Kolada ID: N15436

Lärartätheten i Ales grundskolor, årskurs 1–9, har över tid varit relativt låg i jämförelse med riket och andra kommuner. 2024 hade Ale 12,8 elever per heltidsanställd lärare och det var då bara 38 kommuner som hade lägre lärartäthet än Ale (N15034). Pendlingskommuner nära storstad låg dock något lägre med 13,1 elever per lärare. Prognosen i samband med budget för 2025 var 13 elever per heltidsanställd lärare. På grund av en tillfällig satsning med fler lärare i årskurs 9 hösten 2025 samt skolans inre organisation med mer resurser till grundskola än fritidshem blev lärartätheten 12,4 elever per lärare 2025. I budget för 2026 fick utbildningsnämnden en ramhöjning för grundskolan på 1,5 mkr för att kunna bibehålla lärartätheten med 13 elever per lärare. Den tillfälliga satsningen med tvålärarsystem för en årskurs hösten 2026 kommer att innebära en lärartäthet med cirka 12,4 elever per lärare.

En jämförelse av nettokostnadsavvikelsen visar att Ale hade lägre kostnader för grundskolan än statistiskt förväntat, vilket också visar en bättre kostnadsbalans över tid. Ökningen jämfört med 2023 beror dels på en omfördelning mellan fritidshem och grundskola, då en del av kostnaderna för fritidshemspersonal felaktigt har redovisats på grundskola, och dels på grund av förstärkning, 2023 var ett år med stora kostnadsminskningar i kommunen. Både pendlingskommuner nära storstad, liknande kommuner avseende grundskola och socioekonomi hade lägre kostnader 2024, medan Göteborgsregionen och Västra Götalandskommuner hade högre kostnader.

Tabellen nedan visar att utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen för Ale i stort sett haft en trend med lägre kostnader i takt med ett medvetet arbete med ekonomistyrning, men att de låga kostnaderna också innebär en lägre lärartäthet än de flesta kommuner. Kommungrupperna visar genomsnitt av kommunernas nettokostnadsavvikelse och här finns en variation inom varje grupp. För 2025 ligger Ales kostnader för grundskolan högre beroende på den tillfälliga satsningen hösten 2025 med fler lärare i årskurs 9. Även för 2026 kommer den tillfälliga satsningen på tvålärarsystem innebära att kostnaderna är högre.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, miljoner kronor ID: N15045 (Kolada)									
Ale	**27**	**3**	**9**	**-1**	**-7**	**-10**	**-9**	**-41**	**-15**
Göteborgsregionen (ovägt medel)	25	25	24	23	12	31	35	26	36
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	-31	-30	-30	-37	-40	-42	-47	-56	-53
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	7	7	8	6	5	9	11	8	12
Liknande kommuner grundskola, Ale, 2024	-24	-23	-27	-32	-35	-35	-38	-42	-37
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	-12	-9	-6	-9	-7	-9	-9	-6	-36
Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat									

Källa: Kolada

Den totala kostnaden per elev i kommunal grundskola 1-9 i Ale var 2024 lägre än de flesta kommuner. Diagrammet nedan visar alla Sveriges 290 kommuner, det svarta strecket visar Ale. Kostnaden är strukturjusterad vilket innebär att hänsyn har tagits till bebyggelse, befolkningsstruktur och socioekonomiska förhållanden.

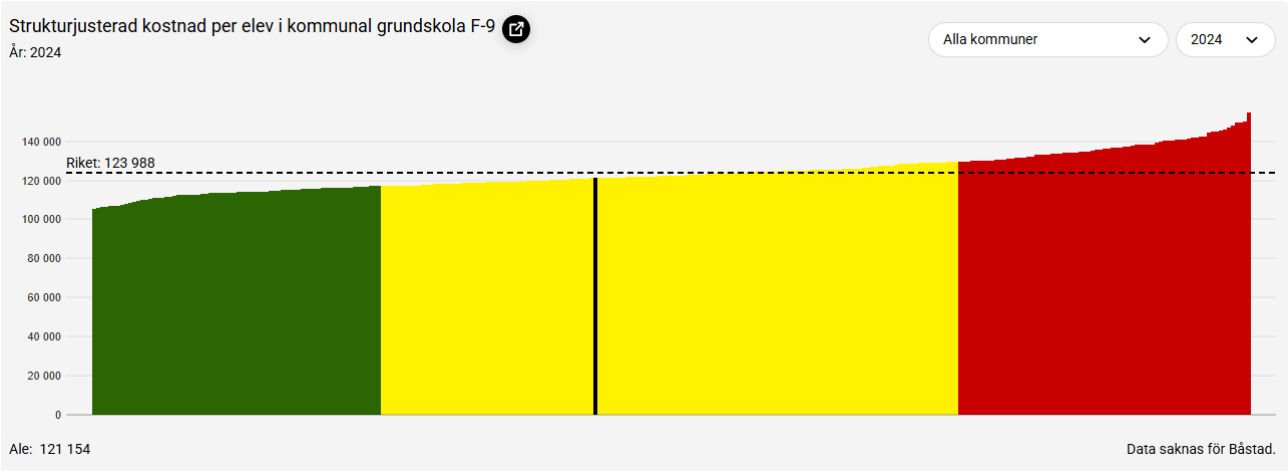

Källa: Kolada ID U15049

Effektivitetsindex för grundskolan (se förklaring under förskola ovan) visar att resultatet för Ale har förbättrats över tid, men visar en försämring både 2022 och 2023. 2023 hade Ales elever i årskurs 9 låga skolresultat och de låga skolresultaten våren 2025 samt extra satsningar på lärare hösten 2025 innebär att effektivitetsindex för 2025 kommer att vara lågt.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9, ID: U15900 (Kolada)						
Ale	21	56	53	43	32	63
Göteborgsregionen (ovägt medel)	36	48	47	41	37	46
Liknande kommuner grundskola, Ale, 2024	62	71	64	66	61	72
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	52	58	58	54	48	60
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	53(-)	64	61	62	57	65
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	46(-)	49(-)	50(-)	45(-)	39(-)	45(-)

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex för kommunal grundskola F-9. Kvalitetsindex och resursindex är normaliserade så att alla kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100 där 0 är sämst och 100 är bäst. För att inte extremvärden ska få för stort genomslag sätts värdet till 0 för kommuner med värden under percentil 2,5, och 100 för kommuner med värden över percentil 97,5. För de kommuner som har data på både kvalitetsindex och resursindex beräknas ett medelvärde, och därefter normaliseras även medelvärdet till en skala från 0 till 100 på samma sätt. Index utgörs av det normaliserade medelvärdet. Källa: RKA:s beräkningar baserade på uppgifter från SKR, SCB, Skolverket och Skolinspektionen

Källa: Kolda

I kvalitetsindex ingår resultat från skolenkäten och kunskapsresultat i årskurs 9. I resursindex ingår kostnad per elev. Alla index är strukturjusterade utifrån elevsammansättning och kommunens förutsättningar.

Diagrammet till höger visar index för effektivitet, kvalitet och resurser för Ale över tid. För 2023 är kvalitetsindex lågt på grund av de låga betygsresultaten för årskurs 9 våren 2023, För 2024 är index högt på grund av förbättrade skolresultat våren 2024.

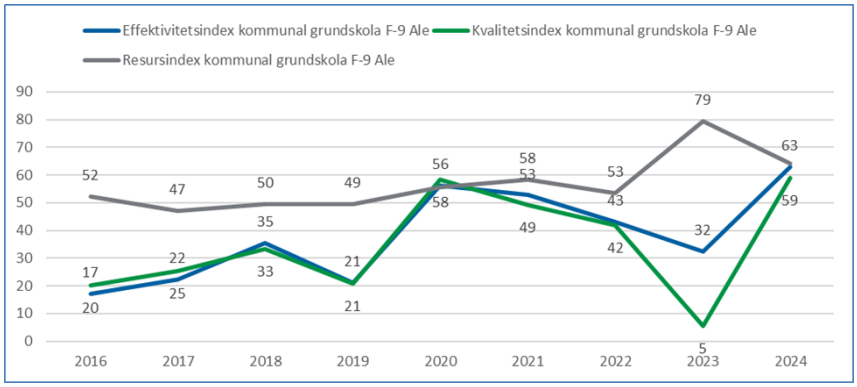

Källa: Kolada ID: U15900, ID: U15401, ID: U15010

Bästa kommun grundskola

Utifrån ambitionen att undersöka "bästa kommun" inom grundskola har kommunerna Upplands-Bro, Vallentuna och Staffanstorp identifierats. Samtliga kommuner är pendlingskommuner nära storstad och har en befolkning på 27 000–35 000 invånare. Fördelningen av kommunala och fristående skolor är liknande, även om dessa tre har något fler fristående aktörer än Ale. Kommunerna är intressanta att undersöka utifrån att de har högre kvalitetsindex än Ale trots att de inte finansierar skolan mer än andra kommuner och/eller har ett högt kvalitetsindex utan att socioekonomiska förutsättningar kan förklara det, i alla fall inte enbart.

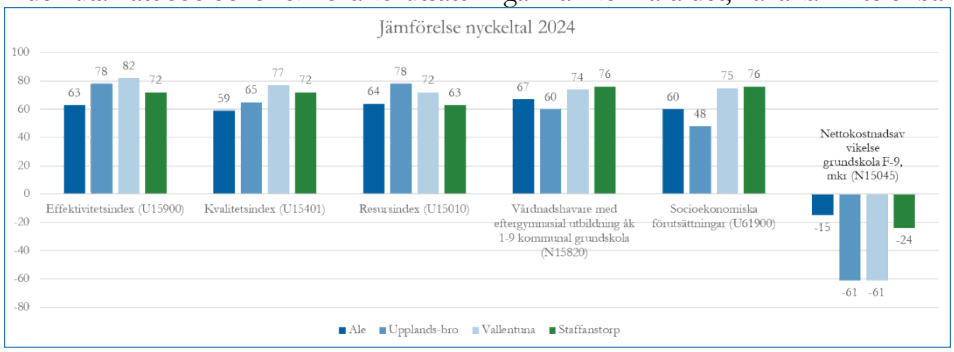

Diagrammet till vänster visar ett urval av nyckeltal med Upplands-Bro, Vallentuna och Staffanstorp i jämförelse med Ale.

Källa Kolada ID: U15900, ID: U15401, ID: U15010, ID: U61900, ID: N15045

Förvaltningen har initierat dialogutbyte och har haft ett första samtal med Upplands-Bro och Vallentuna. Dialogen visar att Ale i stort sett står inför samma utmaningar som både Upplands-Bro och Vallentuna. Båda kommunerna har ett tydligt fokus på skolnärvaro och undervisningsnära ledarskap har gett framgångar. Båda kommunerna har väsentligt lägre sjukfrånvaro än Ale. En jämförelse avseende betyg för årskurs 9 visar att Upplands-Bro har betyg i nivå med Ale och varierar över tid precis som Ale, medan Vallentuna har en hög betygsnivå över en längre tidsperiod. Låg rektorsomsättning och låg sjukfrånvaro kan vara delförklaringar till det höga indexvärdet. Ett djupare och bredare erfarenhetsutbyte krävs för att identifiera vilka lärdomar Ale kan dra nytta av i det fortsatta utvecklingsarbetet. Både Upplands-Bro och Vallentuna är intresserade av fortsatt dialog och utbyte.

Anpassad grundskola

Andel elever i anpassad grundskola har ökat över tid, både i Ale och riket som helhet. Den senaste statistiken från Skolverket visar att andel elever i anpassad grundskola har fortsatt att öka något även läsåret 2025/26 och är nu 1,6 procent av elevantalet. I Ale har ökningen kommit något senare. Läsåret 2024/25 var andelen i Ale 1,1 procent, men ökade hösten 2025 till drygt 1,4 procent av det totala elevantalet. Prognosen för Ale är en fortsatt ökning de närmaste åren, och 2027 förväntas andelen vara nära samma nivå som nu.

Ales kostnader för elever i anpassad grundskola var hög jämfört med "tvillingkommunerna" och pendlingskommuner nära storstad. Det är dock svårt att jämföra mellan kommunerna eftersom det är en liten elevgrupp med olika behov som varierar stort över tid. Som alla verksamheter beror det också på volymen på verksamhet man bedriver där de något större kommunerna har bättre förutsättningar. Verksamheten har behövt arbeta med effektiviseringar 2025 och inför 2026. Kostnaden för anpassad grundskola för hemkommun ligger högre i Ale och är bland de 25 procent av kommunerna med högst kostnad. Här ingår specialplatser för elever som går i skola i andra kommuner och är svårare att påverka kostanden för Ale.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kostnad för kommunal anpassad grundskola, kr/elev, N18027 (Kolada)									
Ale	510 800	545 800	525 400	553 800	508 400	534 000	502 800	569 200	649 700
Göteborgsregionen (ovägt medel)	502 823	542 100	557 054	614 554	625 438	587 577	587 115	652 185	691 746
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	508 000	550 374	601 274	599 665	822 234	533 787	524 797	550 782	573 292
Riket	457 000	483 200	497 500	500 600	482 700	476 500	483 700	515 500	536 200
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	512 602	532 274	586 361	686 000	876 557	796 924	858 864	952 871	650 364
Kostnad anpassad grundskola hemkommun, kr/elev ID: N18021 (Kolada)									
Ale	432 282	489 846	469 220	544 636	585 585	686 789	595 000	707 619	756 795
Göteborgsregionen (ovägt medel)	467 382	505 562	494 687	503 926	537 877	625 582	605 373	673 381	716 902
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	506 342	530 112	510 140	501 056	515 013	574 894	585 531	635 825	659 376
Riket	440 142	455 893	476 059	469 202	459 833	519 161	529 942	573 571	592 865
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	485 931	523 839	561 089	558 930	531 663	684 211	635 180	691 622	710 985

Källa: Kolada

Elevhälsa nyckeltal

Kostnaden för elevhälsa i grundskola, årskurs 1–9, avser skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och skolkurator, inklusive eventuella köpta tjänster från exempelvis regionen. Ales kostnad var för 2024 på samma nivå som Göteborgsregionen, men något högre än pendlingskommuner nära storstad. Utifrån hög elevfrånvaro och många elever med psykisk ohälsa har Ale anpassat och stärkt elevhälsan minst i takt med målgruppsökningen de senaste åren. Kostnaden för elevhälsan inom anpassad grundskola ligger på ungefär samma nivå som snittet för Göteborgsregionen, men högre än de flesta kommuner i landet, vilket är en del av förklaringen till höga kostnader för anpassad grundskola. Hur mycket elevhälsa som behövs för anpassad grundskola beror på elevernas behov. Kostnaderna för elevhälsan på gymnasiet är inte jämförbar med andra kommuner vars gymnasieskolor har ett bredare utbud av nationella gymnasieprogram.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev, ID: N15014 (Kolada)									
Ale	5 060	4 387	4 154	3 480	3 719	4 504	4 957	5 164	5 187
Göteborgsregionen (ovägt medel)	3 616	3 844	4 081	4 208	4 175	4 581	4 953	5 191	5 190
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	3 100	3 389	3 493	3 618	3 790	3 936	4 246	4 671	4 726
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	2 937	3 218	3 446	3 678	3 810	4 143	4 356	4 713	4 935
Riket	3 060	3 318	3 516	3 735	3 932	4 200	4 433	4 768	5 053
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	3 573	3 779	3 980	4 387	4 495	4 900	4 951	5 333	5 625
Kostnad för elevhälsa i kommunal anpassad grundskola, kr/elev, ID: N18032 (Kolada)									
Ale	10 000	9 230	11 660	9 530	11 220	15 210	15 110	15 950	15 140
Göteborgsregionen (ovägt medel)	11 275	11 257	10 576	10 372	13 445	13 138	13 980	15 961	15 138(-)
Liknande kommuner socioekonomi, Ale, 2024	9 280	11 417	10 217	12 026	10 314	8 877(-)	7 265(-)	9 403	9 591
Pendlingskommun nära storstad (ovägt medel)	10 867	12 333	13 123	9 981	11 260	10 130	10 155	11 526	12 445(-)
Riket	7 050	8 020	8 060	8 630	8 040	8 470	8 310	8 660	9 410
Västra Götalands läns kommuner (ovägt medel)	9 603	10 308	10 345	11 868	10 284	9 563	10 754	10 824	10 779(../-)

Källa: Kolada

Gymnasium

Eftersom nästan alla gymnasieelever som bor i Ale går i gymnasieskolor i andra kommuner i regionen jämförs resultaten för elever i hemkommun. 95 procent av eleverna 16–18 år som bor i Ale är inskrivna på gymnasieskola (N17899) det är något högre andel än riket och pendlingskommuner nära storstad, men på ungefär samma nivå som Göteborgsregionens kommuner. Av de elever som slutade årskurs 9 våren 2025 var det knappt en procent av Ales elever som inte var inskrivna på något gymnasium hösten 2025 (N17528). Det är en lägre andel jämfört med både riket och kommungrupperna. Det är få kommuner som har en lägre andel inskrivna.

73 procent av gymnasieeleverna som bor i Ale klarade gymnasieexamen inom tre år, det är två procentenheter högre än riket och ungefär samma nivå som genomsnittet för Göteborgsregionens kommuner, men två procentenheter lägre än pendlingskommuner nära storstad. 57 procent av gymnasieleverna som bor i Ale har uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år vilket är lägre än Göteborgsregionen och något lägre än genomsnittet för riket. Ale tillhör de 25 procent av kommunerna som har högts andel med behörighet till universitet och högskola.

Ale har små möjligheter att påverka kostnaden för gymnasium då de flesta elever går i skolor med andra huvudmän. Kostnaden per elev ligger i nivå med jämförbara kommungrupper och är ungefär som genomsnittet för riket.

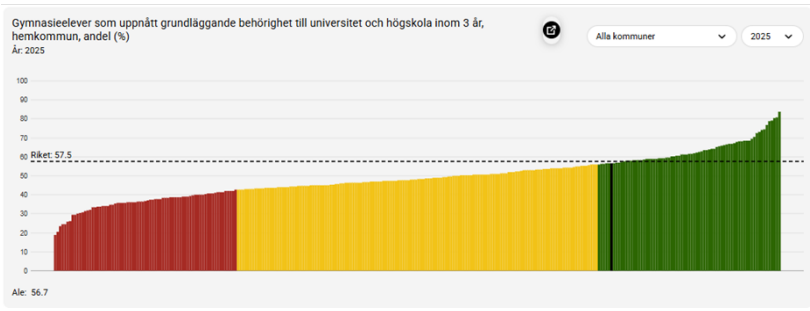

Källa Kolada ID: N17473

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

Den senaste statistiken i Kolada visar att av eleverna som bor i Ale och avslutade gymnasium 2023 har 85 procent etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen (N18601). Av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter, (N18958) vilket är en högre andel än genomsnittet för jämförbara kommungrupper. 20 procent studerar året efter avslutad gymnasial utbildning på komvux (N18942) vilket är ungefär samma nivå som kommungrupperna. 63 procent av eleverna i Ales vuxenutbildning avslutade med godkända betyg, det är en minskning jämfört tidigare år. Det är också en lägre andel än riket och jämförbara kommungrupper (N18961).

Av Ales invånare i ålder 18–24 år var 5,5 procent arbetslösa 2025 (N03935). Det är en högre andel, cirka en procentenhet, än de jämförbara kommungrupperna. 2,3 procent är inskrivna i program med aktivitetsstöd och 3,2 procent är öppet arbetslösa. Det behöver dock poängteras att detta är statistik från Arbetsförmedlingen och ungdomar i lokalt aktivitetsstöd eller de som får lokala insatser finns inte med i denna statistik.

Personalhälsa

I jämförelse med Göteborgsregionen (GR) är sjukfrånvaron för Ales förskollärare och barnskötare över genomsnittet i GR medan personalomsättningen för förskollärare är betydligt lägre än genomsnittet. Personalomsättningen för barnskötare är på samma nivå som genomsnittet i GR. För förskollärare är det endast Lerum som har en högre andel sjukfrånvaro än Ale. För barnskötare är sjukfrånvaron högre än Ale i Kungälv och Härryda.

För grundskollärare är utvecklingen den omvända med bland den lägsta sjukfrånvaron i GR, men också den högsta personalomsättning i GR. Sjukfrånvaron för grundskollärare är under 2025 endast lägre i Kungälv och Kungsbacka (Göteborgsregionen, 2026).

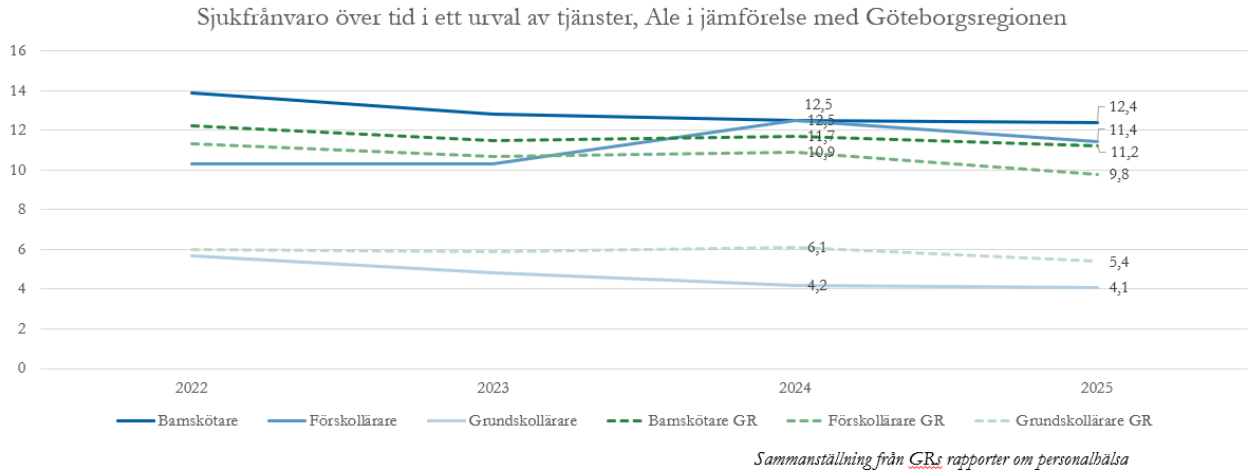

Källa: Göteborgsregionens kommunförbund

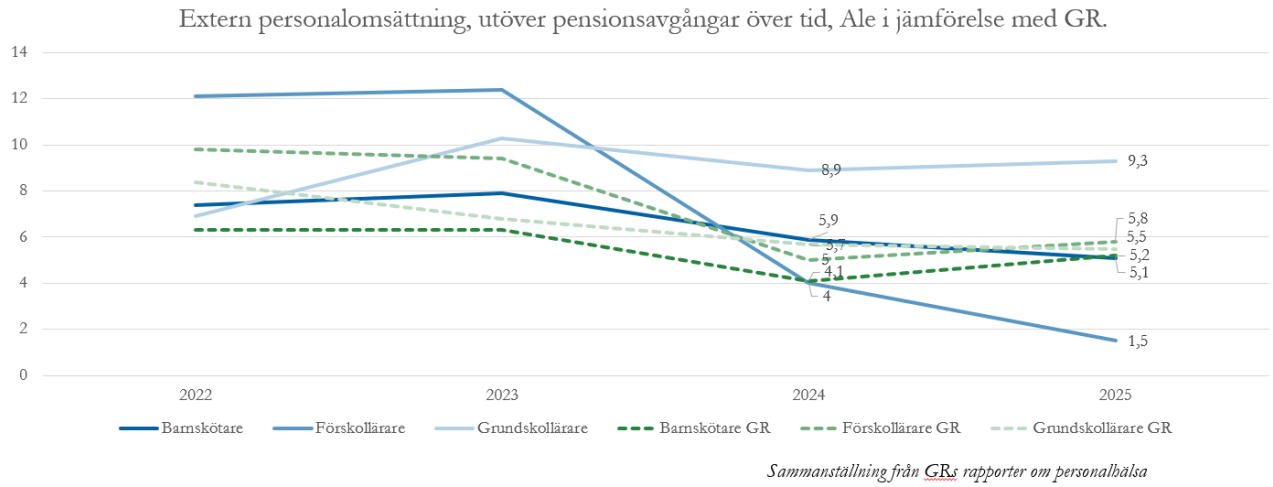

Källa: Göteborgsregionen 2026

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Effektiviseringar och förbättringar ingår i uppdraget och det kontinuerliga arbetet. Inför och under varje budgetår görs en stor mängd anpassningar, justeringar och omfördelningar för att hantera nytillkomna krav och behov. Dessa som redan har hanterats eller hanteras lyfts inte här. Det är viktigt att det stora, långsiktiga och mest väsentliga får fokus nedan oavsett om det är nya idéer eller pågående arbete. Då det är avgörande att öka skolresultaten lyfts en mängd förbättringsförslag med kostnader.

Minska lokalbehovet
En träffsäker och snabb anpassning till befolkningsprognosen är den viktigaste effektiviseringen och kostnadsbesparingen som utbildningsförvaltningen kan göra. Det handlar både om det korta perspektivet med stängningar av förskolor och det långa perspektivet att komma med underlag och förslag på hur investeringar kan minska. Särskild vikt läggs vid beredskap kopplat till risken att kommande befolkningsprognoser blir lägre än förväntat, alternativt revideras ned genom beslut. Nuläget är följande:

Under 2025 stängdes tre förskolor baserat på tidigare utredningar och beslut. Inför 2026 så valdes att inte stänga någon förskola då minskningen i barnantal var relativt liten men inför 2027 blir frågan aktuell igen. Så snart ny befolkningsprognos finns som utgångspunkt så tas ett underlag fram för beslut. Då inget budgetbeslut kommer vid den tidpunkten i år så får beslut om stängning fattas frikopplat från beslut om budget för förskolan om det ska kunna verkställas i tid.

Avseende underlag och förslag på lång sikt så arbetar utbildningsförvaltningen aktivt i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen. På anmodan tar utbildningsförvaltningen fram uppdaterade behovsunderlag per område som är aktuellt och arbetar därefter med alla tänkbara lösningar som kan minska investeringsvolymen. Ett exempel är skolbyggnad Nödinge där en fördjupad genomgång av både behov och kapacitet gör att förvaltningen inför kommande lokalbehovsanalys lämnar underlag som anger att behovet kan lösas i befintliga byggnader avseende skolornas behov, kvarstår gör eventuella andra behov. I nästa skede bearbetas behovet av ny förskola i Älvängen, efter Hövägens rivning.

Kostnadsbesparing: Omfattande. Avsikten är att bidra till att hålla nere investeringsvolymen för kommunen vilket på lång sikt är ett viktigt bidrag till den gemensamma ekonomiska planeringen.

Ökad frisknärvaro
En avsevärd förbättring och kostnadsbesparing som omfattar hela förvaltningen och har potential att göra stor skillnad i kvalitet och god resursanvändning är en minskad sjukfrånvaro. Därför initierade utbildningsförvaltningen en egen handlingsplan kopplad till HR:s åtgärdsplan. Den beslutades i november 2025, implementeras fortsatt under 2026 och består av åtgärder på både kort och lång sikt som avser både individ, kultur och struktur. Åtgärderna behöver få fortsatt tid, kraft och fokus och är bland det viktigaste som kan göras för att öka kvaliteten i verksamheterna.

Att räkna och prognostisera minskade kostnader för sjukfrånvaro är svårt då kostnaden för sjuklön varierar beroende på lönenivå för den sjukfrånvarande samt hur sjukfrånvaron är fördelad de första dagarna och därmed hur stor andel som är karensavdrag. PO-kostnaderna varierar mellan åren så PO-kostnaderna behöver exkluderas vid jämförelse över tid, men samtidigt behöver det finnas med för att synliggöra den totala kostnaden av sjukfrånvaron. Dessutom följer sjuklönekostnaden löneökningen så över tid kommer alltid sjuklönen öka i takt med löneökningen.

Den totala kostnaden för sjuklön var under 2025 på 11,8 mkr, exklusive PO. Förvaltningens möjliga målbild är att nå tre procents korttidssjukfrånvaro och tre procents långtidssjukfrånvaro. En minskning av korttidssjukfrånvaron till tre procent skulle innebära en kostnadsbesparing av sjuklönekostnader på 2,2 mkr, inklusive PO. Om korttidsfrånvaron minskas till tre procent förväntas vikariekostnaderna minskas med 4 mkr, inklusive PO, under förutsättning att det finns en tydlig vikarieplanering. Det skulle innebära en kostnadsbesparing på 6,24 mkr. Kostnadsberäkningen är endast gjord på korttidssjukfrånvaro, för arbetsgivaren är korttidssjukfrånvaron dyrast men även långtidssjukfrånvaro innebär en kostnad som inte är inkluderad i beräkningen.

Kostnadsbesparing: 6,24 mkr som främst återgår i ökad närvaro och kvalitet på enheterna.

Ekonomistyrning
Ett möjligt utvecklingsområde inom ekonomistyrningen är att komplettera den ettåriga budgeten med ett flerårigt perspektiv. Som modellen ser ut i dag finns det en risk att den hämmar mer långsiktiga effektiviseringar, särskilt sådana som kräver investeringar initialt och där nyttan uppstår först senare. Den kan också bidra till viss ryckighet mellan åren, till exempel i planeringen av personal, lokaler och olika stödinsatser.

Det kan även vara intressant att se över resursfördelningsmodellen. Barn- och elevpengen, som idag följer varje individ, ger visserligen en tydlig koppling mellan ersättning och elevantal, men kan samtidigt skapa svängningar även vid mindre förändringar. Att gå mot en mer stabil grundersättning, exempelvis kopplad till klass eller avdelning, skulle kunna ge bättre förutsättningar för långsiktig planering och rikta mer kraft mot att arbeta med kvalitetsstyrning istället för månadsvisa budgetanpassningar.

Vidare kan incitament användas som uppmuntrar till effektivisering. Ett sätt skulle kunna vara att låta verksamheter behålla delar av eventuellt överskott.

Förbättring/effektivisering: Ökat fokus på kvalitetsutveckling och minskad tid till att hantera svängningar i budget.

Förbättringar av elevresultat och närvaro
Då resultaten för årskurs 9 inte visar en tillräckligt hög nivå behöver inom detta område insatsförslag beskrivas inom ramen för rubriken *förbättringar*. Den mest omfattande ekonomiskt är ett statligt initiativ, en proposition som behandlas i juni.

Tid för undervisningsuppdraget (Prop. 2025/26:196)
Förslagen på förändringarna i skollagen (2010:800) avseende tid till undervisningsuppdraget syftar till att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag och öka lärar- och förskollärayrkets attraktivitet. Förändringarna innebär att förskollärares och lärares undervisningsuppdrag regleras i skollagen gällande tid för undervisning samt planering och uppföljning av undervisningen.

Kostnad: En preliminär beräkning visar en helårskostnad på cirka 21 mkr (räknat på 2026 års genomsnittslön och PO). För 2027 beräknas kostnaden till cirka 11 mkr, varav cirka 4 mkr täcks av statsbidrag (mycket preliminära beräkningar).

Ställa om till förebyggande arbete och förstärka inom yngre åldrar
Ett prioriterat förbättringsområde är att förskjuta resurser mot de yngre åldrarna. Utredningen *Vägar till ett tryggare samhälle Kraftsamling för barn och unga* (SOU 2022:67) och Skolverket (2026) betonar att tidiga insatser bygger en robust grund för fortsatt lärande och minskar behovet av omfattande åtgärder senare, medan sena insatser ofta är mer resurskrävande och har begränsad effekt.

Att förskjuta resurser till de yngre åldrarna kräver en omställningsperiod där huvudmannen parallellt måste hantera akuta behov i senare skeden och samtidigt bygga upp en stark bas av främjande och förebyggande strukturer. I takt med att insatser stärker underifrån kan de åtgärdande resurserna för äldre elever minska på sikt.

Med en modell för tillskott och långsiktig förskjutning av resurser kan det satsas 1 mkr/årskurs från 3-åringar i förskolan till årskurs 9 som totalt blir 13 mkr första året och sedan minskas med 1 mkr per år över 7 år. Då kvarstår insatser för de yngre och insatser för de äldre har minskat i behov och finansieras av ordinarie elevpeng.

Förslag på förbättringar i förskolan

Öka andelen förskollärare
Genom att öka andelen förskollärare i förhållande till barnskötare/förskoleassistenter skapas bättre kvalitet för de yngsta och byggs bättre förutsättningar för deras fortsatta lärande. Att öka till 50 procent förskollärare innebär en ökad kostnad per år på 4,7 mkr. Vid 60 procents förskollärare skulle det innebära en kostnadsökning på cirka 10 mkr.

Förbättring: Ökad andel förskollärare om 50 procent kostar cirka 4,7 mkr, vid 60 procent förskollärare beräknas en kostnad på cirka 10 mkr (räknat på 2026 genomsnittslön och PO).

Socionom i förskolan
Som ett led i att stärka resurserna till yngre åldrar behöver kommunens barnhälsa utvecklas och förstärkas. Arbetet med förskjutning av resurser till yngre år pågår inom ramen för förvaltningens förbättringsarbete. Det innebär att förskolan får ökat stöd med t ex psykolog. Utöver det har ett arbete påbörjats med att undersöka införandet av socionom i förskolan. Erfarenheter från andra kommuner visar att detta skapar förutsättningar för att tidigt identifiera familjer i behov av stöd, möjliggöra en lättillgänglig och avdramatiserad insats samt att bygga ett sam-

arbete som är gynnsamt inför skolstart och vidare skolgång.

Förbättring: Detta skulle innebära en kostnad för socialnämnden, men en förbättring av det förebyggande arbetet som på lång sikt skulle innebära en kostnadsbesparing för båda nämnderna.

Förslag på förbättringar i skolan

Tid för utvecklingsarbete och professionellt lärande är avgörande för en förbättrad undervisning som möter alla elever. Då undervisningstiden kommer att minska i och med den nya statliga regleringen bör tiden för lärande kunna öka inom ramen för den angivna kostnaden för förändringen. Detta innebär en förbättring men med en omfattande kostnad enligt ovan.

En utökning till sammanlagt 15 skolsociala team, ett team på varje skolenhet, skulle medföra en personalkostnad om 20 565 000 kr, uppdelat på 10 290 000 kr för utbildningsförvaltningen och 10 275 000 kr på socialtjänsten. Det finns statsbidrag att söka för skolsociala team, där bidraget täcker hälften av kostnaderna för skolpersonal och socialtjänstpersonal i teamen. Det innebär att det skulle vara möjligt men inte troligt att få totalt cirka 10 mkr täckta, då medlen är begränsade.

Förslag på förbättring: 5 mkr

För 2026 tillsattes under ett år medel på 4 mkr för skolsociala insatser med elevkoordinatorer på kommunens mellanstadieskolor. Att behålla och utöka dessa tjänster som arbetar strukturerat och förebyggande med trygghet och socialt stöd i skolmiljön till samtliga grundskolor skulle innebära en kostnad om cirka 8 mkr årligen.

Förslag på förbättring: 8 mkr

För att möta behoven hos de elever som har stor frånvaro krävs andra former av undervisning och skolmiljöer. Ale kommun skulle kunna utveckla en verksamhet i egen regi som fungerar som ett samordnande nav, till exempel inom ramen för Lärcentrum, där relevanta aktörer kan samarbeta och eleven ges möjlighet till undervisning både på plats och via distans. Syftet är att skapa förutsättningar för en hållbar tillbakagång till skolan. Göteborg Distans har kostnader som motsvarar cirka 150–200 tkr/elev.

Förslag på förbättring: 2–4 mkr för 10–20 elever.

Att erbjuda undervisning på varje hemskola på tid utanför ordinarie schema skulle innebära en ökad kostnad för fler lärartjänster. Cirka en lärartjänst per skola går åt för att täcka eftermiddagsundervisning och kostar 730 000 kr i snitt per år.

Förslag på förbättring: Omfattningen en extra lärartjänst på varje grundskoleenhet innebär 14 tjänster vilket ger en total kostnad om 10,2 mkr, på tre högstadier blir det 2,2 mkr.

För fördjupat underlag se utredning "Utveckla skolnärvaro i Ale kommun".

Förbättrade framtidsmöjligheter

Förstärkt studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledningen behöver förstärkas för att ge eleverna mer valkompetens och skapa trygghet i framtidsmöjligheterna. Genom att påbörja studie- och yrkesvägledningen tidigare under elevernas skolgång, utveckla hela skolans ansvar för studie- och yrkesvägledningen samt undersöka möjligheten att implementera arbetssättet "Modern arbetslivsorientering" (MOA) avser förvaltningen att stärka elevernas karriärlärande och valkompetens.

Praktik, APL och PRAO-samordning

En samordnare för praktik, APL och PRAO antas kunna ge både fler och mer kvalitativa platser samt en bättre och enklare kontaktväg både för våra olika skolenheter i behov av plats och gentemot våra företag som får en kontaktväg in. Praktikplatser kan också samordnas med AMFE (arbetsmarknads- och försörjningsstöds enheten) för att på ett mer effektivt sätt nyttja tillgängliga platser genom att det tillgängliga utbudet av platser optimeras utifrån det som ger bäst effekt för individens behov.

Utveckling av Älvgymnasiet

Ale vill fortsatt ta en del av ansvaret för regionens gymnasieutbildningar och för den lokala arbetsmarknadens kompetensförsörjning. Vid renoveringen av lokalen i Alafors var perspektivet tio år (2025–2035) för att i ett senare skede bedöma hur förutsättningarna för utveckling ser ut. En mer attraktiv lokaliseringen kan bidra till ett ökat söktryck.

Komvux
Vuxenutbildningen har en viktig roll för invånare för att kompetensväxla och vara attraktiva på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen är även en viktig faktor som en andra chans att utbilda sig för de invånare som inte har en fullständig gymnasieutbildning eller behöver komplettera ämnen för att skaffa sig ny kompetens eller komma in på en utbildning. Detta medför att de får en möjlighet att bättre möta arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft genom studier via vuxenutbildningen. Förvaltningen arbetar med behovet av att skifta mot mer sammanhållet stöd och specialpedagogisk kompetens i och med en förändrad målgrupp med mer behov av stöd för att lyckas med sina studier. En ytterligare faktor är kraven från våra invånare på mer flexibla studieformer för att kombinera studier och arbete, exempelvis genom distansstudier eller hybridundervisning kombinerat med stöd i lärcentrum och möjligheter att få tillgång till studieplatser i lärcentrum för de som ej har möjlighet att studera hemma.

Göta älvdalens lärcentrum
Genom att erbjuda stöd för studier, studie- och yrkesvägledning samt yrkesväxling är lärcentrum ett verktyg för att stärka invånarnas möjlighet att kliva in på arbetsmarknaden och stadigvarande kvarstå i arbetsmarknaden. Vilket i förlängningen stärker skattekraften i kommunen. Inom lärcentrums verksamhet finns det behov av ett bredare utbud av stöd genom tillgång till specialpedagogisk kompetens samt att öka öppethållandet till alla dagar i veckan då flera av de studerande inte har möjlighet att studera i hemmiljön.

Tentamenservice vid Göta älvdalens lärcentrum kan öka möjligheterna för invånare att studera och kompetensväxla genom distansutbildning. Att kunna studera på distans och göra tentamen lokalt på plats i lärcentrum möjliggör ett breddare utbildningsutbud och tillgängligheten till studier ökar.

En Plug-In liknande verksamhet inom lärcentrum kan öka möjligheterna för ungdomar inom det kommunala aktivtetsansvaret (KAA) och ungdomar över 20 år som saknar en gymnasieexamen att studera och etablera sig på arbetsmarknaden. Genom sammanhållande studiemotiverande och studiestödjande insatser kan fler fullfölja sin gymnasieutbildning, skaffa behörighet för vidare studier eller yrkesutbildning samt utveckla sin valkompetens.

Delar av dessa satsningar kan genomföras i samverkan med Älvgymnasiet och blir i vissa delar ett lärcentrum som kan användas av båda enheterna. Exempelvis genom att ha gemensam personal som arbetar i lärcentrum.

Vidareutveckling av caféverksamheten Alehjärtat kan möjliggöra för fler SFI-elever som behöver stöd i att etablera sig på arbetsmarknaden eller är i behov av extra språkträning att delta i verksamheten.

Förbättringsförslagen "Förbättrade framtidsmöjligheter": 2,5 mkr för utvecklad verksamhet; personal och lokaler som syftar till att generera fler Alebor i sysselsättning och ökad skattekraft.

Effektivisering: Förstärkt studie- och yrkesvägledning kan justeras inom nuvarande organisation.

Administrativa tjänster och besparingar
Administration i offentlig förvaltning har växt de senaste åren. Enligt Alvehus och Kastberg Weichselberger (2024) har den både expanderat samt förändrats i status och betydelse och tenderar att samlas i mitten av organisationer. Begreppet mittokrati har därför förts fram för att beskriva utvecklingen. Det är kan dock vara svårt att minska administrationen eftersom den har en viktig funktion, både som stöd och i att säkerställa en rättssäker hantering av ärenden och processer. Att minska antalet administrativa tjänster innebär att arbetsuppgifterna måste utföras av annan personal, vilket riskerar att belasta kärnverksamheten och motverkar uppdraget att minska den administrativa bördan för lärare. Administrativa enhetens arbetsinnehåll förändras kontinuerligt, och ett löpande förbättringsarbete är en etablerad del av enhetens kultur och arbetssätt. I takt med utvecklingen av AI kan arbetsuppgifter komma att förändras, men anses inte minska i omfattning.

Uppdraget att minska kostnaden för administrativa tjänster med 1,8 mkr enligt utbildningsnämndens nämndplan med budget 2026 pågår men kan resultera i förslag på omfördelning snarare än besparing.

Effektivisering: Nya och utökade arbetsuppgifter ska hanteras inom nuvarande ram genom utvecklade processer och flexiblare fördelning av arbetsuppgifter. En viktig åtgärd för att förebygga administration är att vidare implementera tillitsbaserad styrning internt men också utveckla arbetet för att skapa tillitsfulla relationer mellan skola och hem.

AI och effektivisering
Utvecklingen av AI innebär möjligheter till nya arbetssätt, ökad kvalitet och att pedagogisk personal får mer tid till arbetet med barn och elever. Vissa moment kan effektiviseras och tas över av tekniken samtidigt som nya ar-

betsmoment kan tillkomma. Användandet av AI behöver utvecklas och integreras i verksamheterna på ett säkert sätt. AI innebär att arbetsinnehåll och arbetssätt förändras där AI behöver integreras i verksamheten som en del i ett datainformerat arbetssätt. Organisations- och lärandestrukturer behöver utvecklas för att förbättra möjligheterna att arbeta tillsammans över tid.

Effektivisering med hjälp av AI kan ge stor effekt och genomförs inom förvaltningens ramar. Utvecklingen kräver lärandetid och innebär en stor omställning att hantera utifrån rådande förutsättningar. Förvaltningen arbetar med ambitionen att utveckla AI i takt med att AI bidrar till att effektivisera andra delar av verksamheten.

Förbättrad digital infrastruktur
Den föråldrade digitala infrastrukturen bidrar till utmaningar avseende effektivitet och kvalitetssäkring då systemen är isolerade från varandra och saknar integrationer. Med en förnyad digital infrastruktur som möjliggör smidiga informationsflöden och minskar den manuella handpåläggningen, både inom förvaltningen och kommunens centrala system, kan bättre kvalitet uppnås och arbetsprocesser effektiviseras. Införandet av vissa nya system och integrationer behöver ske på central kommunövergripande nivå.

Kostnad: Dubbelkostnad under en övergångsperiod för upphandling och byte av system, cirka 2 mkr.

Krisberedskap, trygghet och skolsäkerhet
Barnens rätt till utbildning och trygghet ska värnas. Utbildningsnämndens verksamhet ska därmed upprätthållas under en eventuell samhällsstörning eller kris. Vissa funktioner inom verksamheten kan tillfälligt nedprioriteras samtidigt som nya behov kan uppstå (Ale kommun, 2025). Verksamheten behöver snabbt kunna anpassas efter rådande situation för att fortsätta fungera vid samhällsstörningar, vilket förutsätter en ständigt god beredskap.

Skolan ska vara en trygg plats för alla. Med påtagliga förändringar i säkerhetsläget och en ökad oro hos barn, elever och personal har förskolan och skolan en viktig roll i det trygghetsskapande arbetet. Säkerheten i skolmiljön och beredskapen för att hantera allvarliga hot- och våldssituationer behöver stärkas för att skapa trygghet för alla.

Kamerabevakning är en del i att öka tryggheten på skolorna och ett förebyggande inslag i enheternas förebyggande arbete med skolsäkerhet. Utbyggnad av kamerabevakning för de högre åldrarna årskurs 7-9 är och eventuellt gymnasiet är aktuellt framöver.

Flera insatser behöver genomföras. Ett fortsatt arbete tillsammans med serviceförvaltningen krävs för att stärka kontinuitetsplaneringen. Verksamheten behöver ha beredskap och förbereda gymnasielever att mobiliseras till barnomsorgen och andra arbetsuppgifter vid en eventuell krissituation. Därutöver behöver beredskap finnas för att kunna ställa om barn- och skolbarnomsorgen för vårdnadshavare med samhällsviktiga tjänster.

Effektivisering: Omställning har genomförts och ett utökat säkerhetshandläggaruppdrag på 30 procent har skapats inom ram under 2026 men det finns ett fortsatt behov att utöka ytterligare.

Tillit, tyckonomi och relationen skola-hem
I takt med att personliga åsikter får större utrymme, information sprids snabbare online och informellt lärande ökar, har klyftan mellan verksamheten och vårdnadshavare förstärkts. Arbetet med klagomål och anmälningar behöver tydligare kopplas till frågor om tillit och relationen till vårdnadshavare. Förvaltningen behöver vidga tillitshorisonten genom att arbeta med kulturen. Tillitsdialogerna är en del i arbetet men ytterligare insatser behövs i att förstärka den juridiska kompetens och handhavandet av allmän handling. Ambitionen är att växla arbetsuppgifter inom ramen för förvaltningens alla administrativa tjänster.

Översikt utredningar och lagförslag som kommer ha en påverkan på utbildningsnämndens verksamheter

Kommande lagförslag som kommer ha en påverkan på utbildningsnämndens versamheter

Tid för undervisningsuppdraget

Regeringen vill se ändringar i skollagen i syfte att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag och öka lärar- och förskolläraryrkets attraktivitet. I regeringens proposition 2025/26:196, Tid för undervisningsuppdraget, föreslås följande:

- Det ska regleras i skollagen att det i lärares och förskollärares undervisningsuppdrag ingår undervisning samt planering och uppföljning av undervisningen. Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om omfattningen av tiden för de olika delarna av undervisningsuppdraget.
- Information om barnets eller elevens utveckling ska ges vid tillfällen som bestäms av personal på förskolan, fritidshemmet eller skolan, i stället för att den ska ges fortlöpande. Utvecklingssamtal ska äga rum minst en gång per läsår, i stället för en gång per termin och de skriftliga planerna ska fokusera på elevers kunskapsutveckling.
- Det ska förtydligas att all personal i verksamhet enligt skollagen ska vara skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier i verksamheten och se till att sådana händelser hanteras.
- Personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten ska även gälla alla fall där ett barn eller en elev anser sig utsatt för kränkande behandling av någon i personalen.

Lagändringarna om kränkande behandling föreslås träda i kraft 1 augusti 2026 och ändringarna om undervisningsuppdraget 1 juli 2027. Övriga ändringar föreslås träda i kraft 1 juli 2028.

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero

Regeringen vill se ett förtydligat ansvar för huvudmannen och rektorn vad gäller trygghet och studiero. I regeringens proposition 2025/26:193, Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan, föreslås bland annat följande:

- Utöver att bedriva ett förebyggande arbete ska huvudmannen och rektorn bedriva ett arbete för att tryggheten och studieron ska upprätthållas.
- Skolan ska göras mobilfri genom att elevernas mobiltelefoner samlas in vid skoldagens början och lämnas tillbaka vid skoldagens slut i de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet och öppen fritidsverksamhet.
- Dagens ordningsregler ska byta namn till skolregler, bli skolgemensamma och innehålla en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna.
- Möjligheterna att använda de disciplinära åtgärderna utvisning ur undervisningslokalen, tillfällig omplacering inom den egna skolenheten, tillfällig placering utanför den egna skolenheten och avstängning ska stärkas. I vissa fall ska det även bli möjligt att neka en elev tillträde till skolenheten om eleven hotar säkerheten för andra elever och personal.
- Skolans förväntningar på eleverna och deras vårdnadshavare ska tydliggöras genom ett förväntansdoku-

ment.

- Det ska bli möjligt att på entreprenad bedriva akutskola, det vill säga en verksamhet där elever tillfälligt ges undervisning utanför den egna skolenheten.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

Förbättrat stöd i skolan

Regeringen föreslår ändringar i skollagen för att förbättra stödet i skolan. Förslagen i regeringens proposition 2025/26:195, Förbättrat stöd i skolan, innebär i huvudsak följande:

- Det ska förtydligas i skollagen att alla barn och elever i undervisningen ska ges ledning och stimulans i syfte att de ska kunna följa undervisningen.
- Regleringen om garantin för tidiga stödinsatser och extra anpassningar ska avskaffas.
- Det ska genomföras standardiserade tester i början av höstterminen i vissa årskurser för att elever med stödbehov ska kunna identifieras.
- Elever ska ges stödundervisning i ett tidigt skede i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik.
- Bestämmelserna om särskilt stöd ska ändras. Ansvarig lärare eller mentor ska anmäla till rektorn om en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas och sådant behov ska utredas tidigare än i dag.
- Beslut om särskilt stöd i mindre undervisningsgrupp eller som enskild undervisning ska underlättas.
- Beslut om anpassad studiegång ska bara få fattas om alla andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga.
- Lärare inom kommunal vuxenutbildning ska ha tillgång till eller möjlighet till samråd med personal med specialpedagogisk kompetens.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

Ett likvärdigt betygssystem

Regeringen föreslår ändringar som ska syfta till ett nytt och mer likvärdigt betygssystem och en ny modell för att beräkna meritvärde. Förslagen i proposition 2025/26:197, Ett likvärdigt betygssystem innebär följande:

- En ny modell för att beräkna elevernas meritvärden ska tas fram, där meritvärdet ska bestå dels av den sökandes betygsvärde, dels av resultatet från nationella slutprov.
- Det ska införas en betygsskala med tio betygssteg från 1 till 10, utan skarp gräns för godkänt, i de obligatoriska skolformerna och de frivilliga skolformerna på gymnasial nivå. Vid slutlig betygssättning i ett ämne ska lärare ha bedömningssamråd. Huvudmän ska lämna in uppgifter om betyg till en myndighet.
- Nationella slutprov ska införas i grundskolan, specialskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Proven ska rättas centralt.
- För att vara behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan ska det krävas ett meritvärde om lägst 4 från grundskolan eller motsvarande.
- Gymnasieexamen ska utfärdas om en elev i genomsnitt har betyget 4 eller högre på minst 2 250 poäng inklusive betyget 4 i gymnasiearbetet.
- Meritvärde ska ersätta betyg som urvalsgrund vid ansökan till högskolan.

Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2028. För kommunal vuxenutbildning föreslås ändringarna dock träda i kraft den 1 januari 2031.

Samtliga propositioner är sammanfattade av JP Skolnet (2026-03-24).

Tioårig grundskola

I juni 2025 beslutade riksdagen att införa tioårig grundskola från höstterminen 2028, förskoleklassen ersätts med nya årskurs 1. Enligt proposition 2025/26:149 ska regeringen besluta om legitimation och behörighet i nya årskurs 1. Hur kraven kommer se ut är inte beslutat.

Utredningar och direktiv som ännu ej resulterat i en proposition

Utredningen om en förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) är på remiss under våren 2026. Utredningen föreslår omfattande förändringar där elevhälsans vårduppdrag ska förstärkas och det föreslås regleras en minimumbemanning av professionerna i elevhälsan på varje skolenhet.

14 januari 2026 - redovisades utredningen Rektor i fokus (SOU 2026:4). Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap och minska omsättningen av rektorer. Förslag på åtgärder är bland annat att se över rektorsutbildningarna men också reglera omfattningen av uppdraget som rektor.

I juni 2025 publicerades Utredningen om en nationell skolpengsnorm för ökad likvärdighet (SOU 2025:72). Utredningen var på remiss under hösten 2025. Utredningen kom fram till att det inte skulle vara gynnsamt att införa en bindande skolpengsnorm i nuläget. Istället föreslås en beräkningsmodell för att ge stöd till i resursfördelningen utifrån strukturella och socioekonomiska förutsättningar som är vägledande och inte obligatorisk att använda.

I juni 2026 ska utredningen om en likvärdig förskola presenteras. Utredningen ska lämna förslag på en obligatorisk språkförskola för barn som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för det svenska språket i sin hemmiljö och har en bristfällig språkutveckling. (Dir. 2024:113, Dir 2025: 102). Om det genomförs kan det innebära att något fler barn vistas i kommunens förskolor och att storleken på barngrupperna kan komma att regleras.

16 juni 2026 ska en utredare föreslå åtgärder för att specialpedagogisk kompetens ska tas tillvara på ett mer ändamålsenligt sätt. Utbildningarna till speciallärare respektive specialpedagog ska ses över för att se om det är möjligt att tillgodose behoven på ett mer flexibelt sätt. (Dir. 2025:93)

12 augusti 2026 ska utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet redovisas. (Dir. 2025:31)

18 november 2026 ska utredningen om tydligare regler och tillämpning av ledighet under termin och undantag från skolplikten redovisas. Utredaren ska föreslå hur skollagens bestämmelser om ledighet, fullgörande av skolplikten på annat sätt samt upphörande av skolplikten vid varaktig vistelse utomlands kan förändras. Syftet är att tydliggöra bestämmelserna och hur de ska tillämpas. (Dir. 2025:77, Dir. 2025:111).

15 juni 2027 Ska en utredare lämna förslag på åtgärder för tydligare ansvar och högre kvalitet i komvux. Utredaren ska bland annat analysera varför arbetslösa som har anvisats utbildning i komvux i så liten utsträckning påbörjar och genomför utbildningen och föreslå åtgärder för att fler arbetslösa ska genomgå en reguljär utbildning (Dir. 2025:103).

Diagrambilaga till nulägesanalys

Förskola

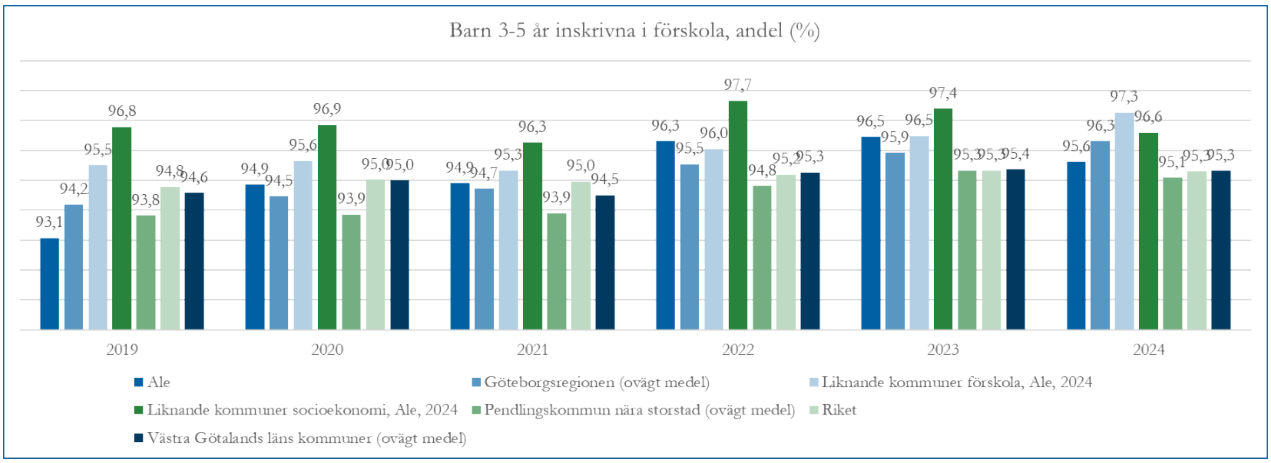

Kolada **ID:** N11821

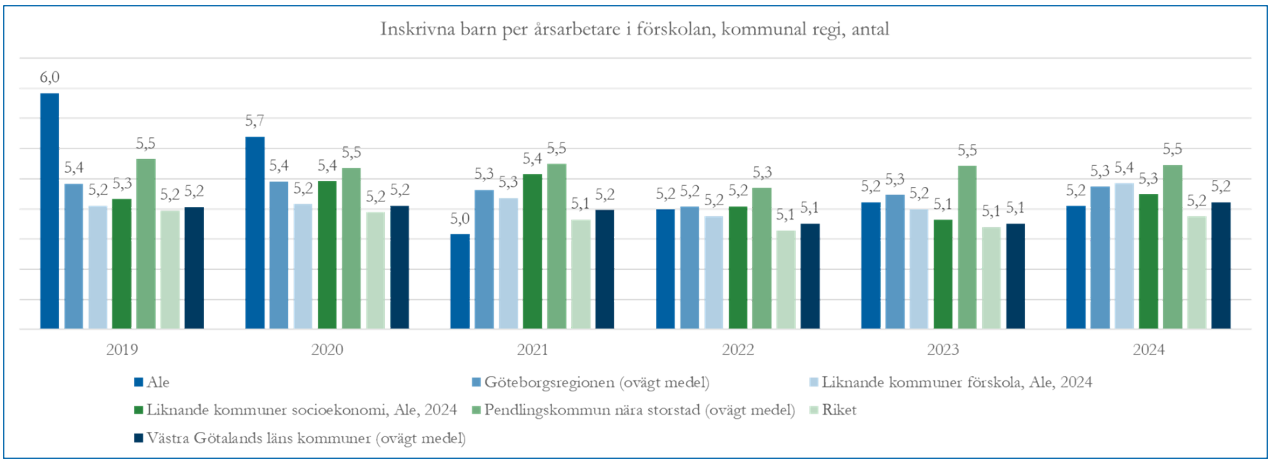

Kolada **ID:** N1101

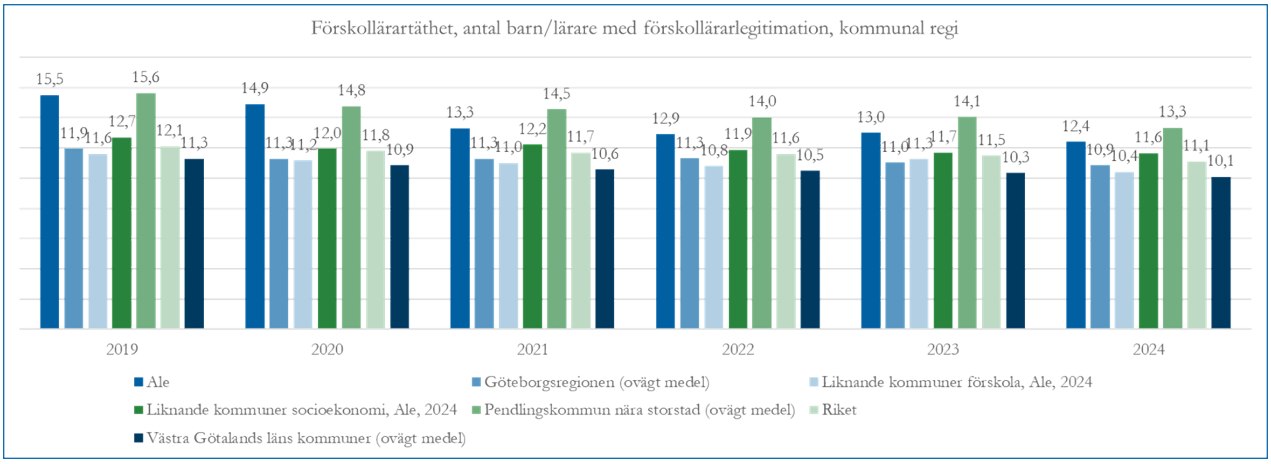

Kolada **ID:** N11813

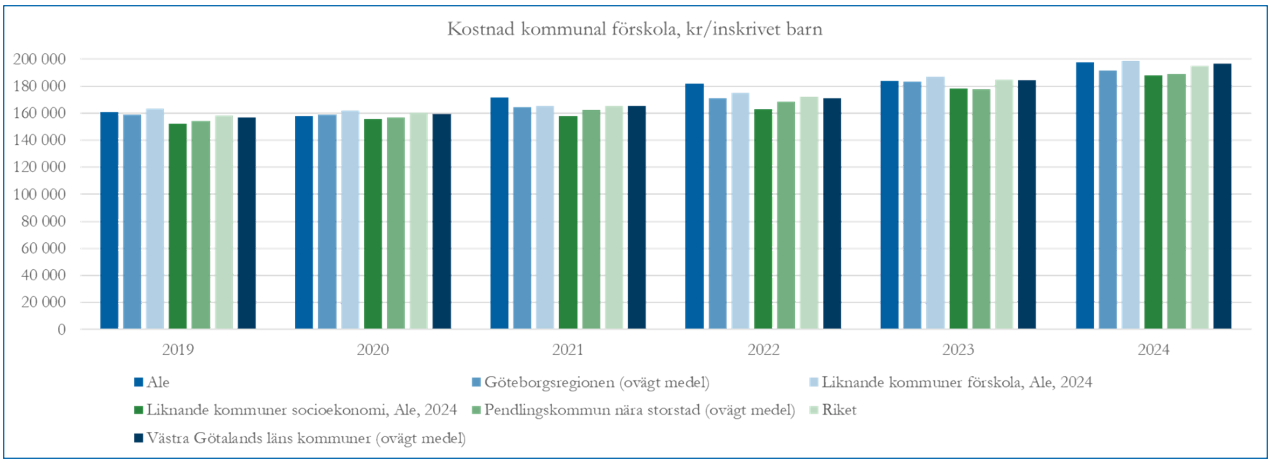

Kolada **ID:** N11032

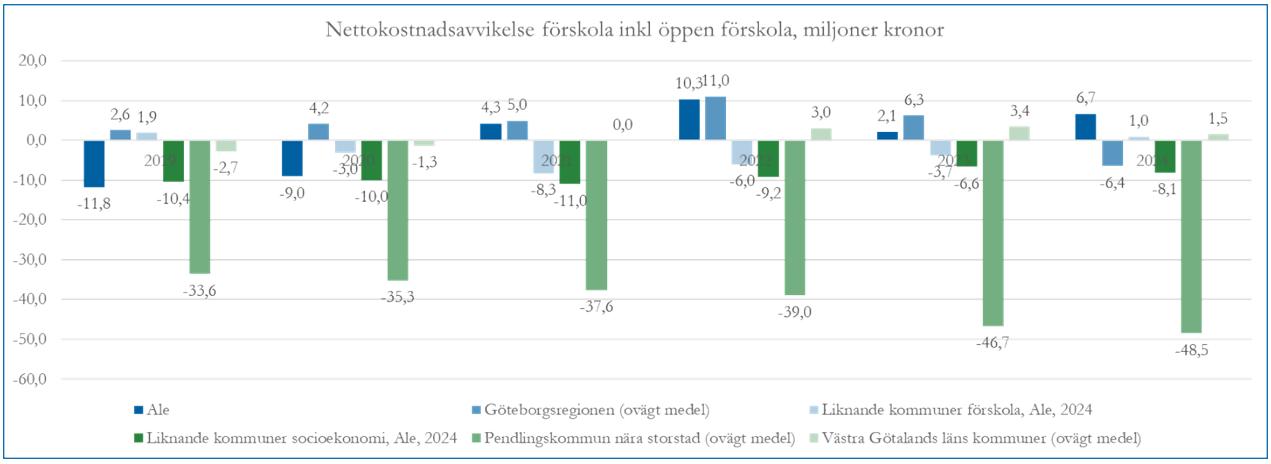

Kolada **ID:** N11038

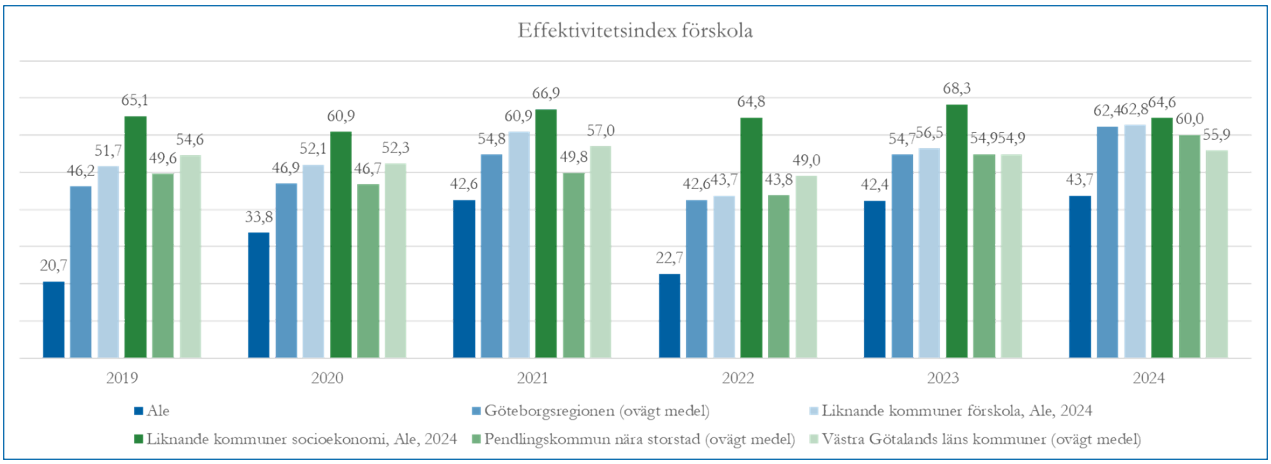

Kolada **ID:** U11901

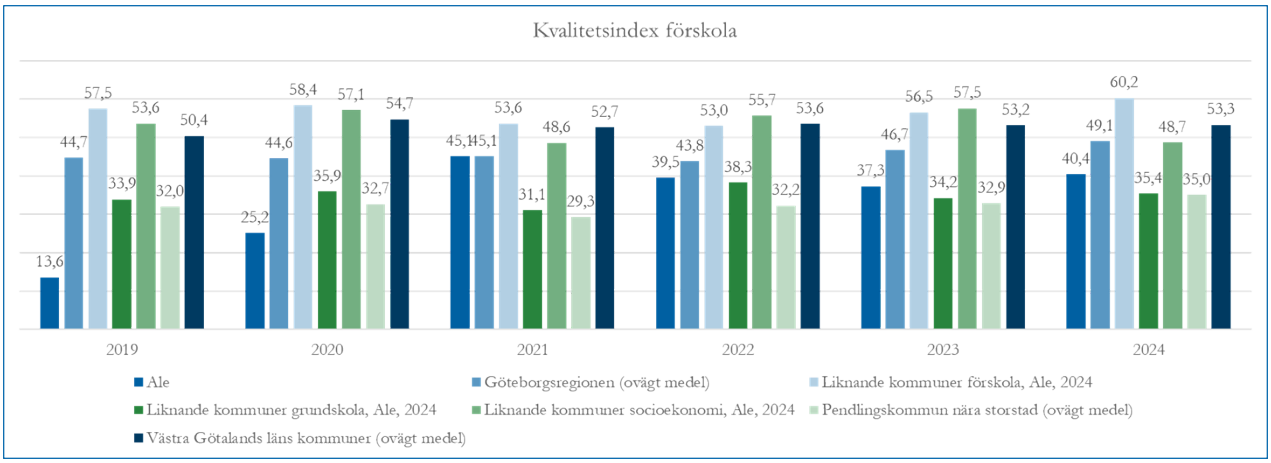

Kolada **ID:** U11404

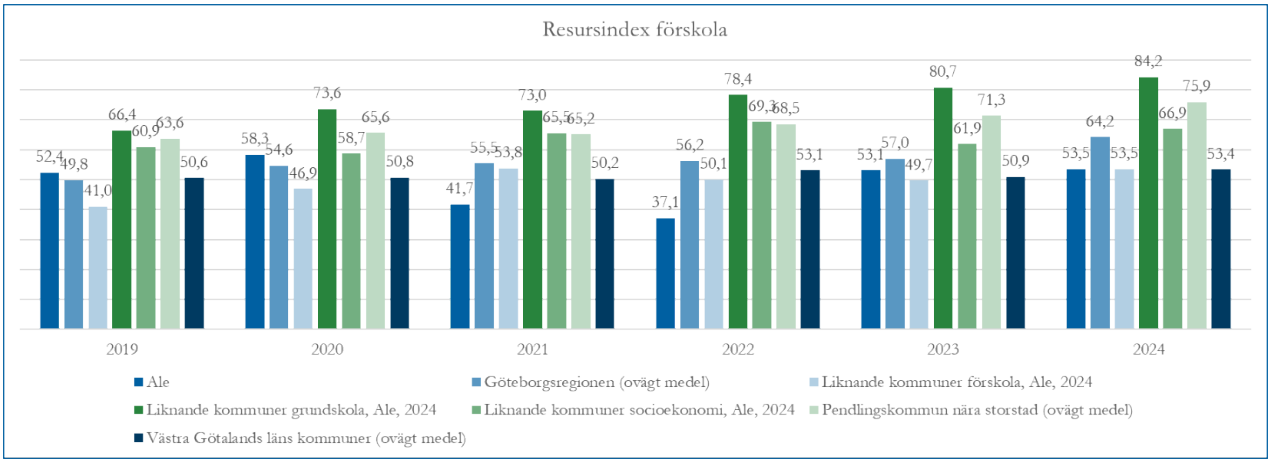

Kolada **ID:** U11001

Fritidshem

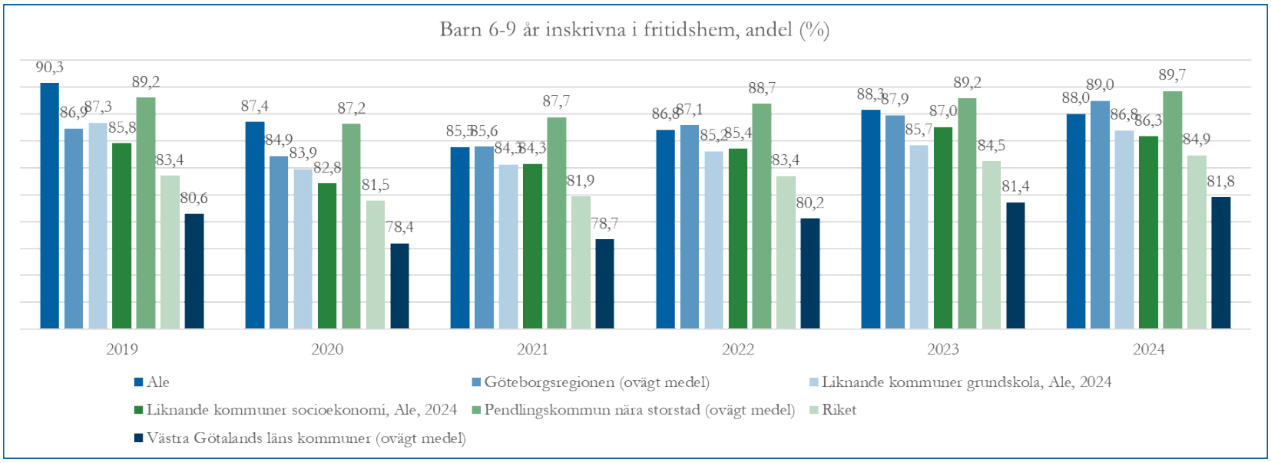

Kolada **ID:** N13890

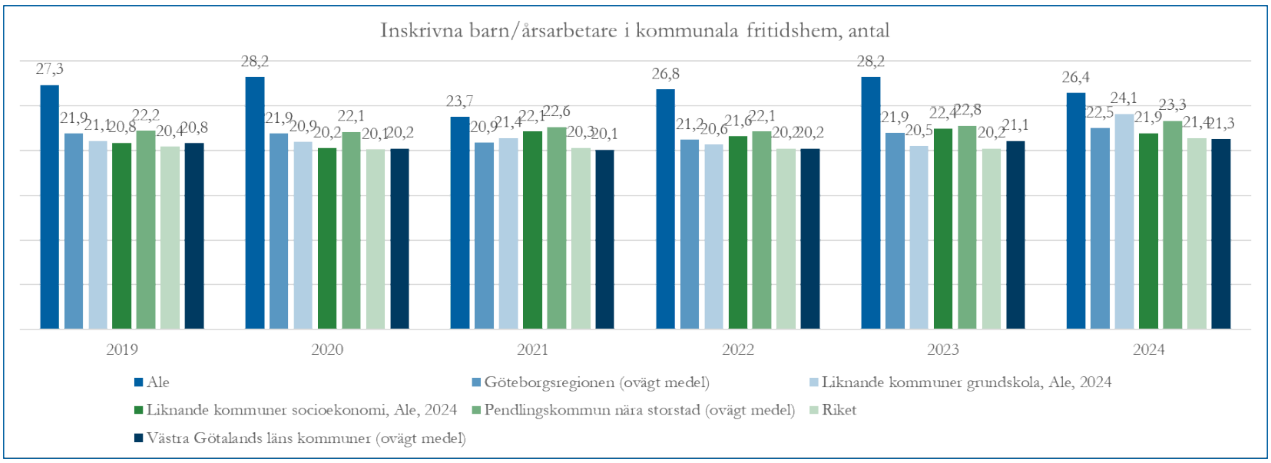

Kolada **ID:** N13805

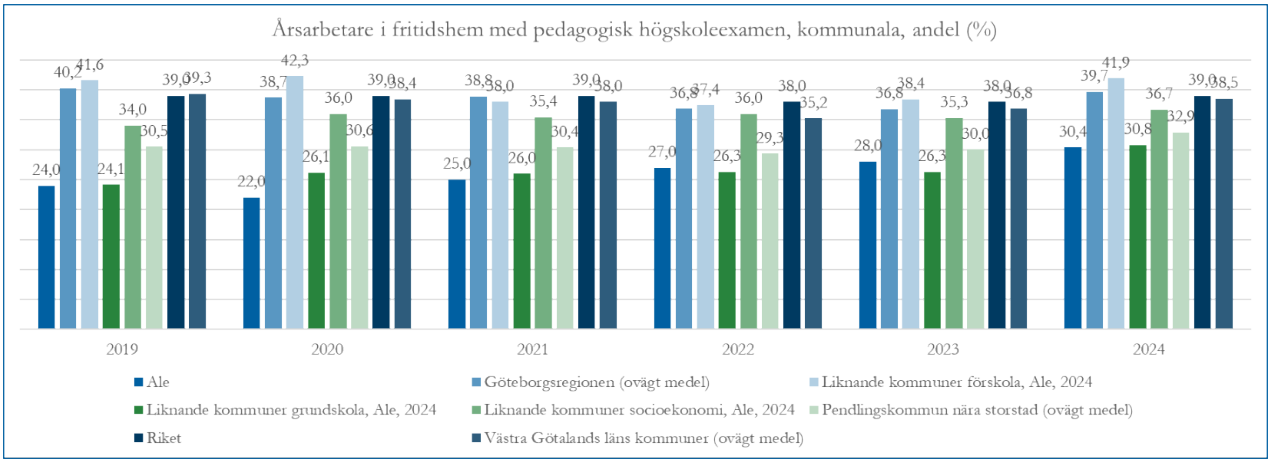

Kolada **ID:** N13037

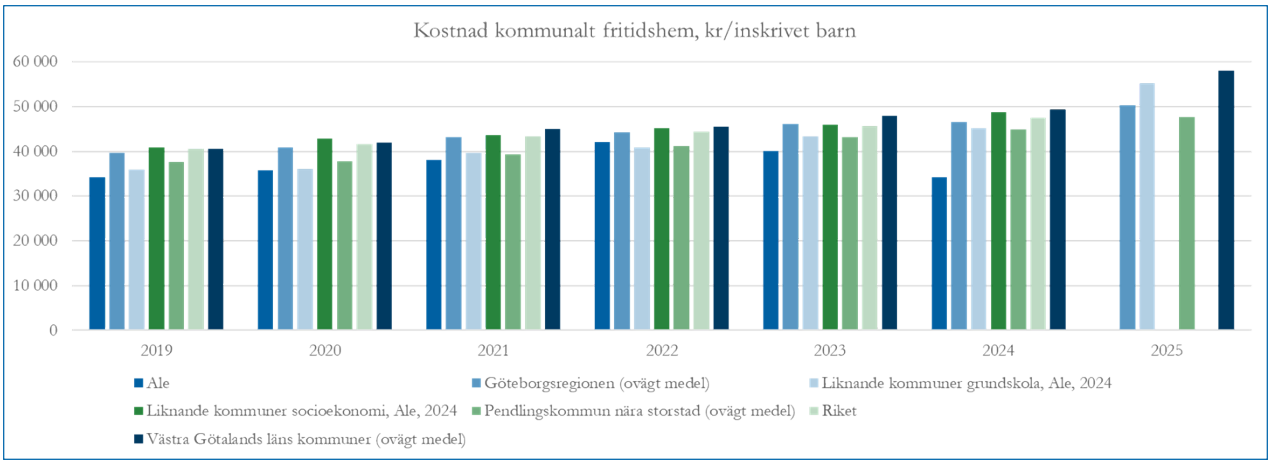

Kolada **ID:** N13028

Grundskola

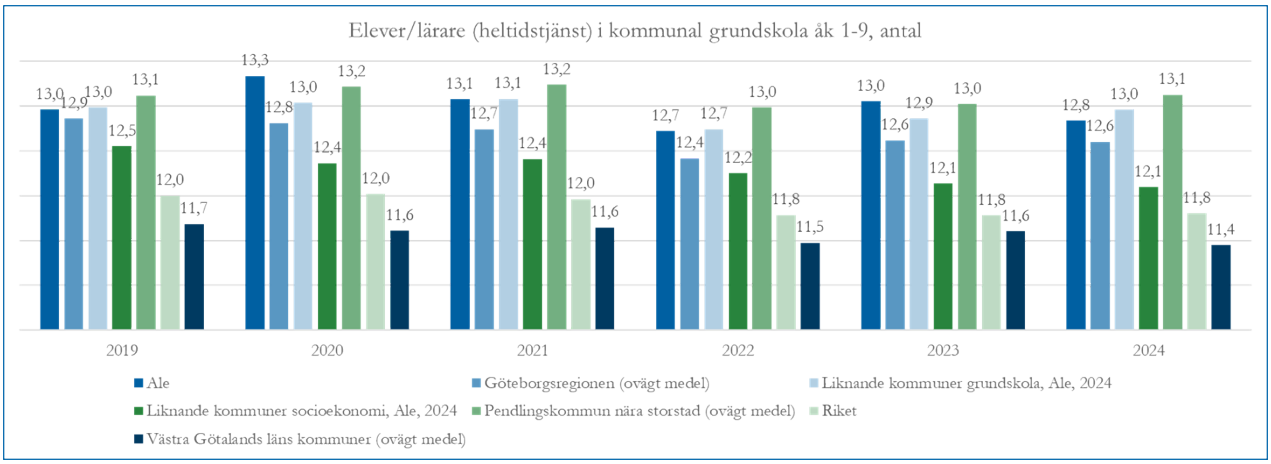

Kolada **ID:** N15034

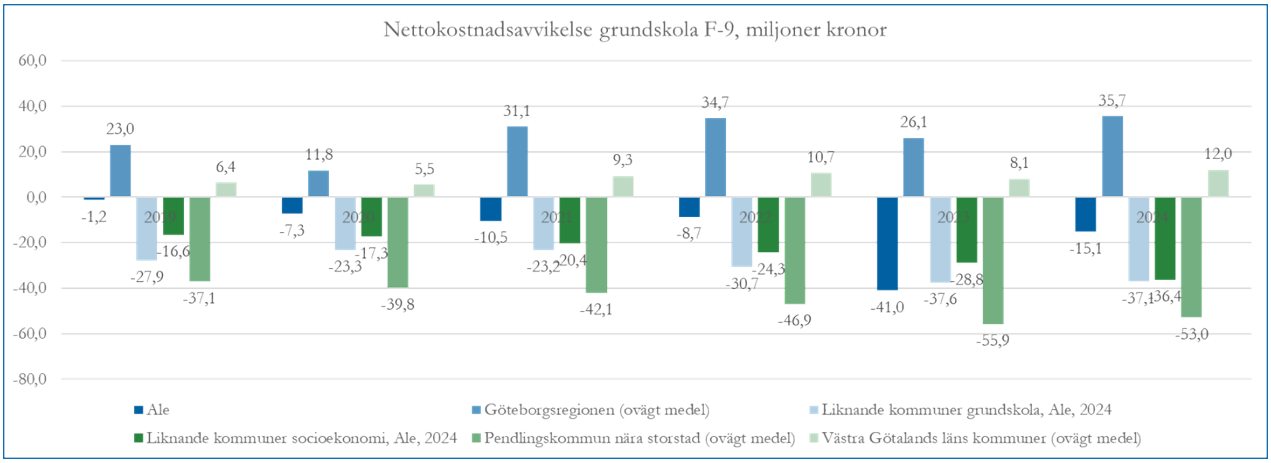

Kolada **ID:** N15045

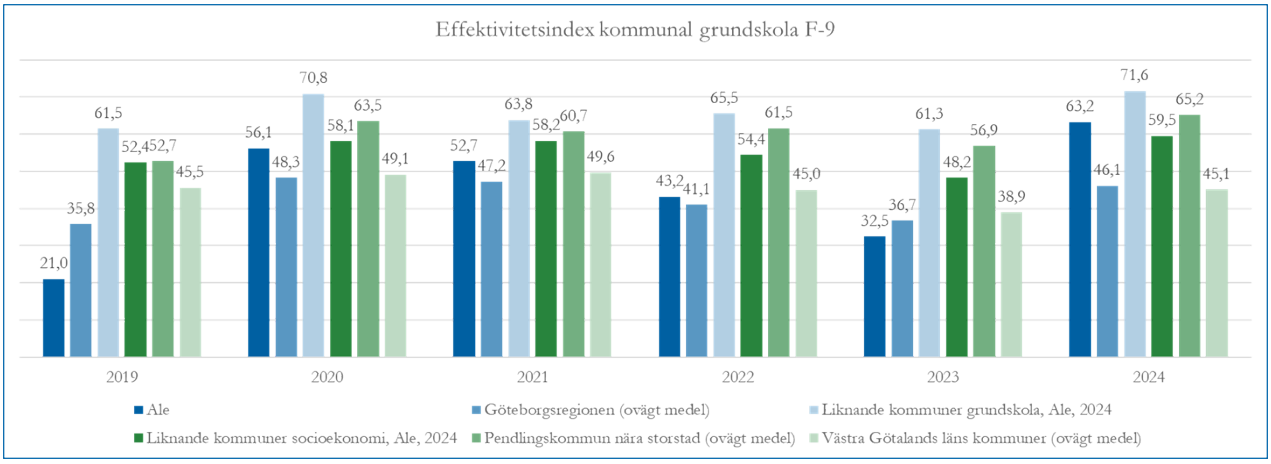

Kolada **ID:** U15900

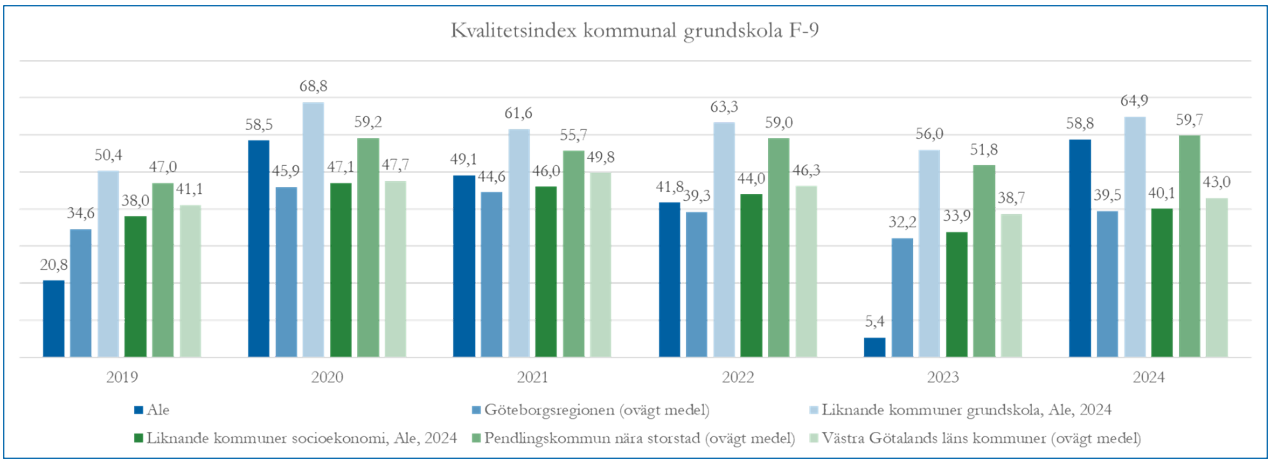

Kolada **ID:** U15401

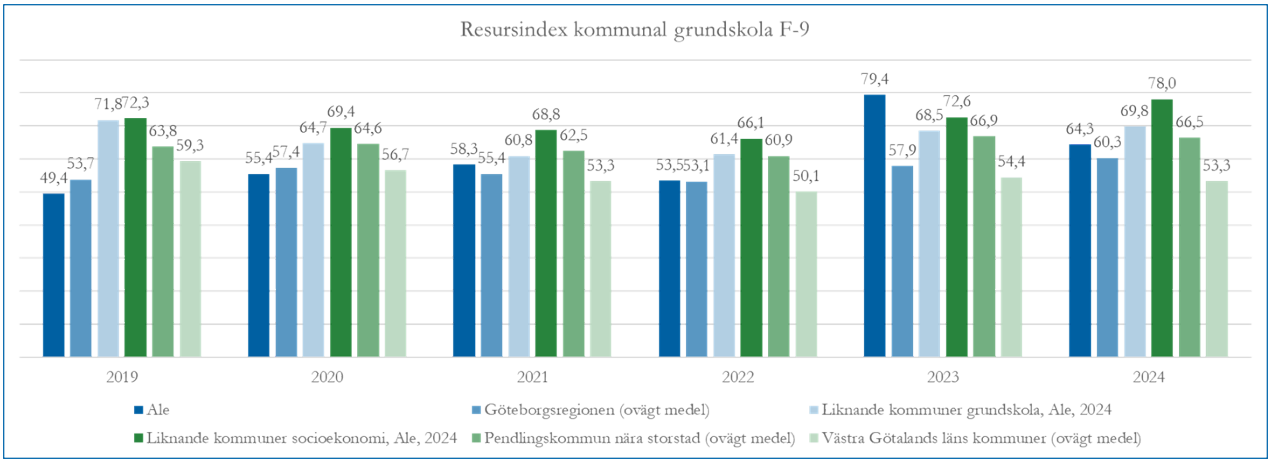

Kolada **ID:** U15010

Gymnasium

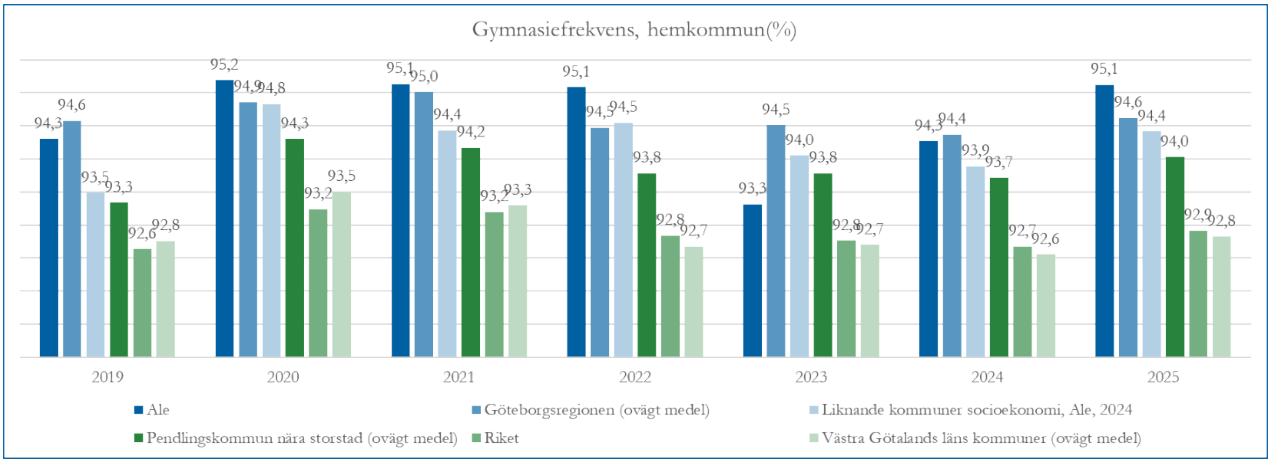

Kolada **ID:** N17899

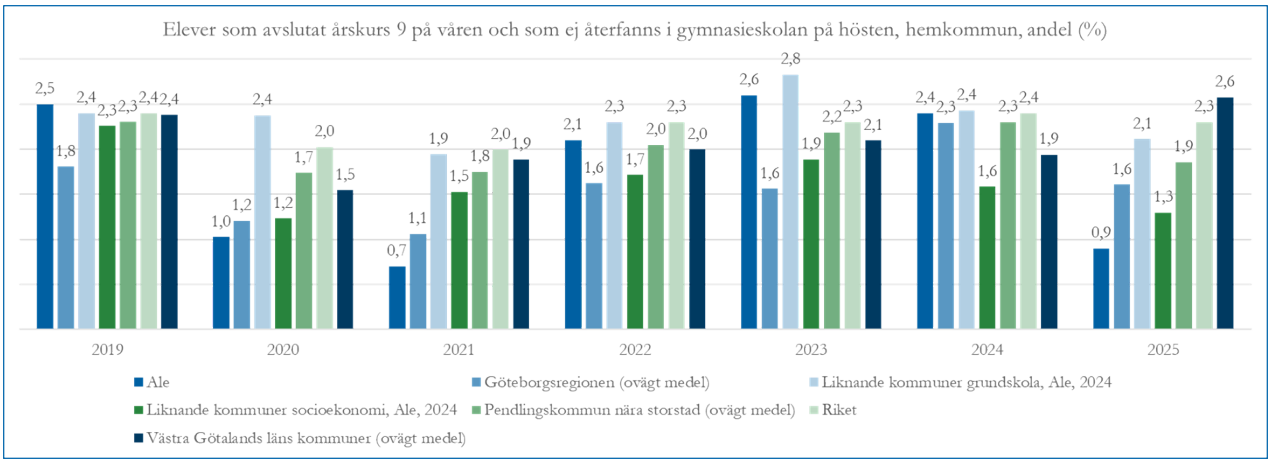

Kolada **ID:** N17528

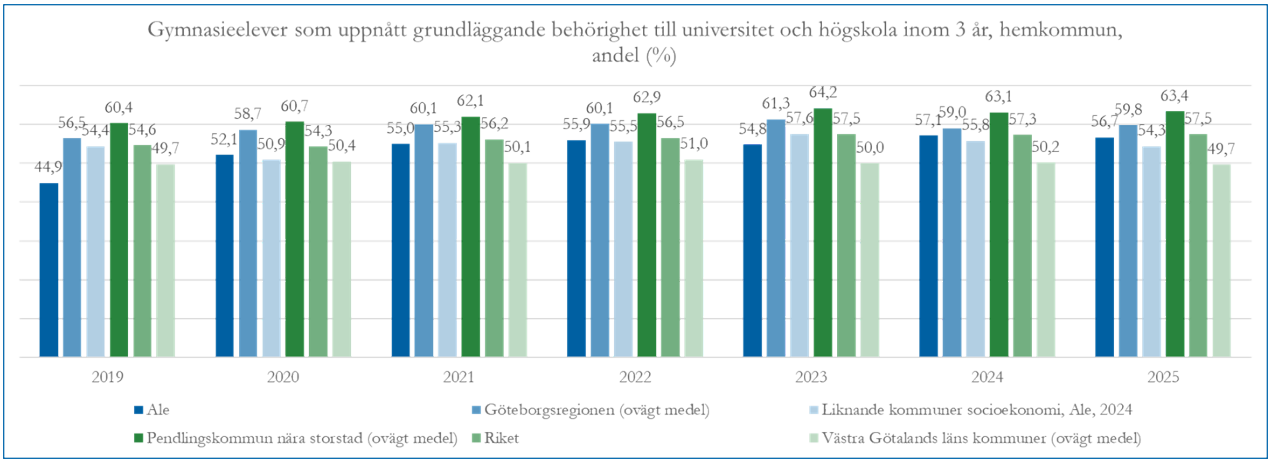

Kolada I**D:** N17473

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

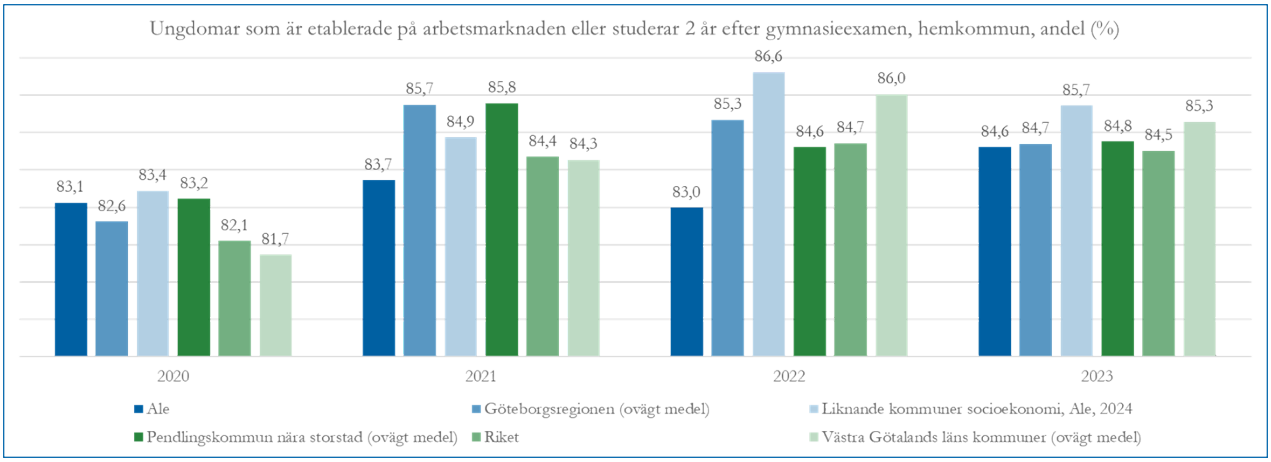

Kolada ID: N18601

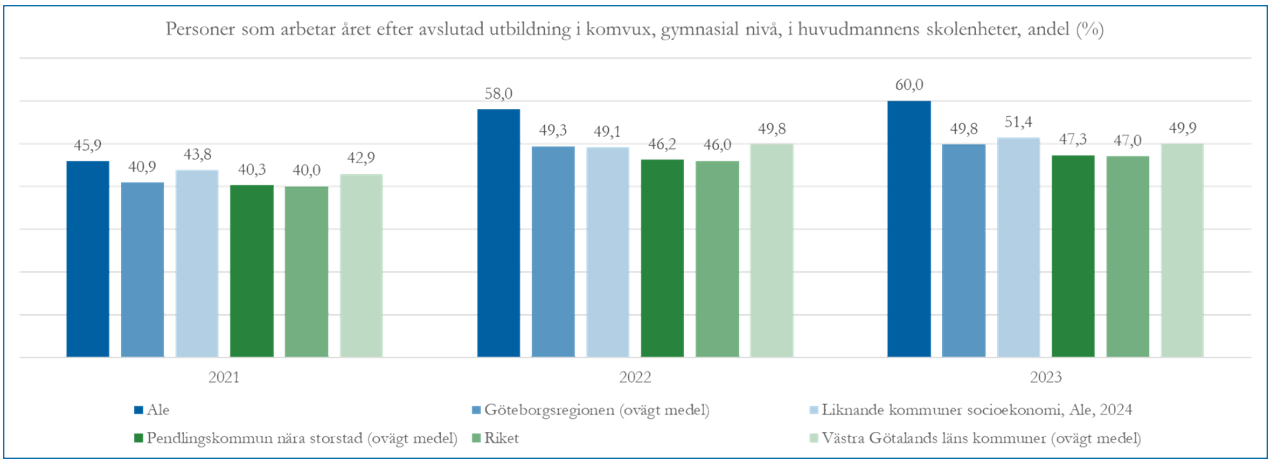

Kolada ID: N18958

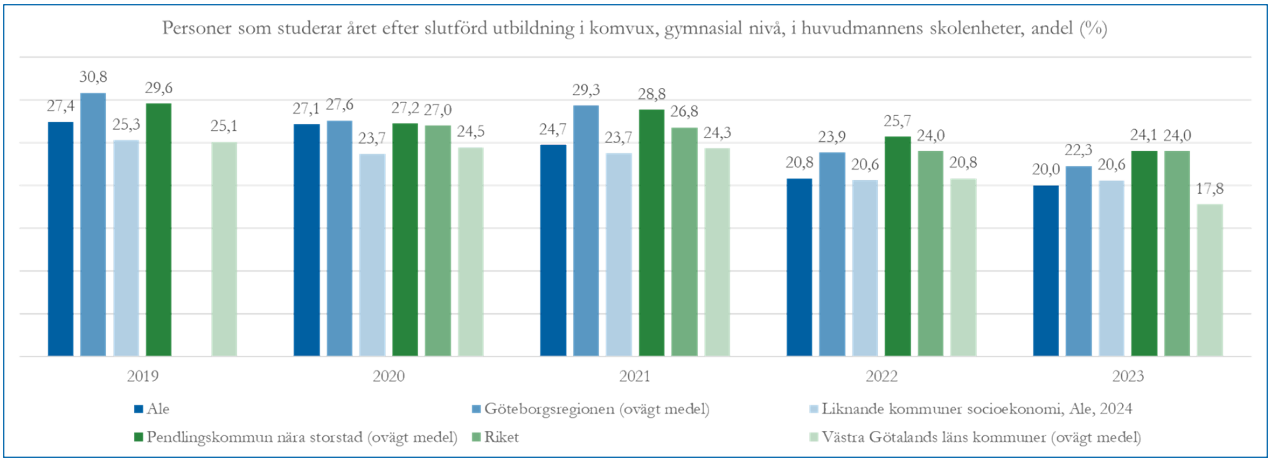

Kolada **ID:** N18942

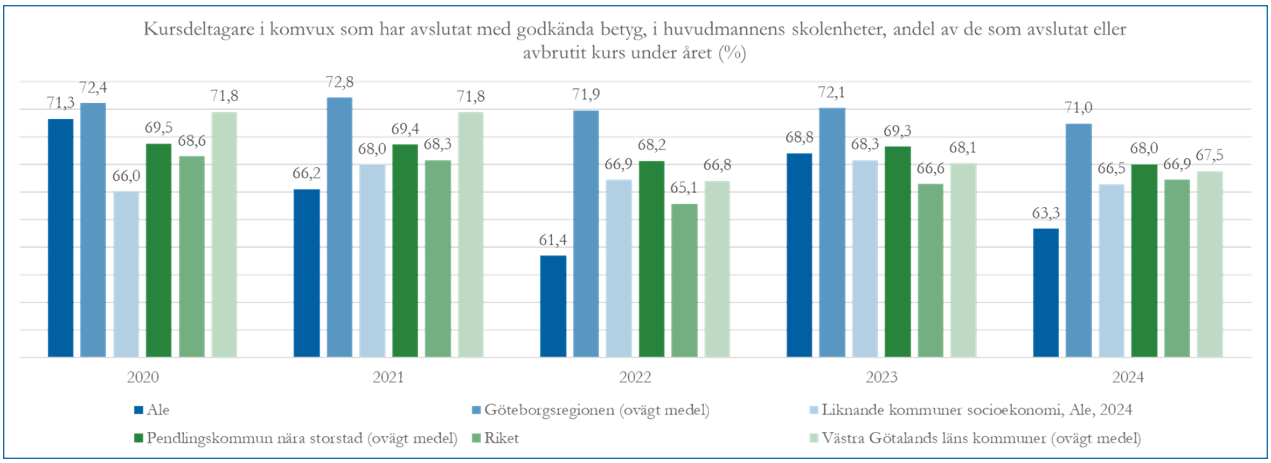

Kolada **ID:** N18961

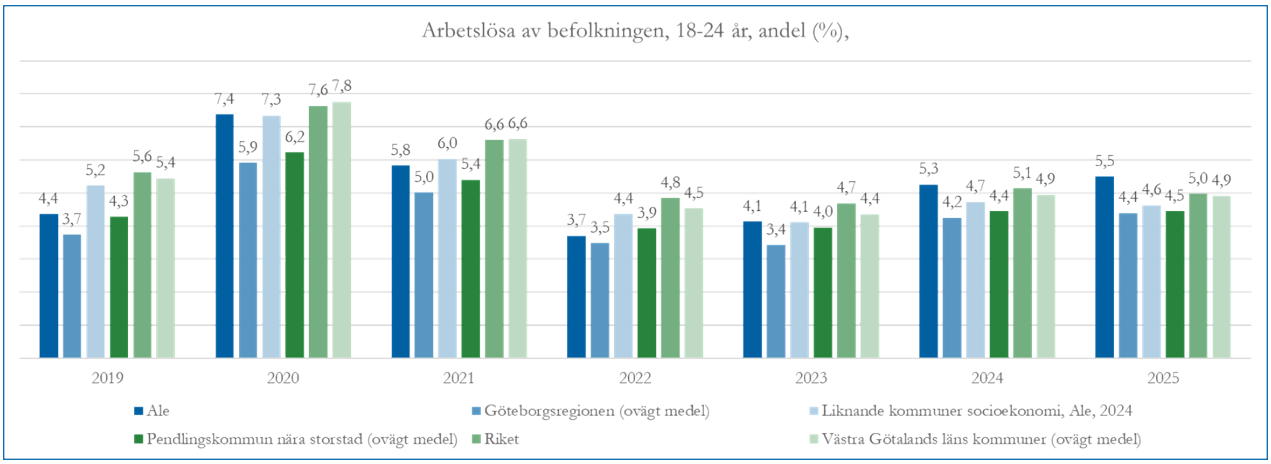

Kolada ID: N03935

Källförteckning

Ale kommun. (2025). *Antagen version av Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap.* Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap.pdf

Alvehus, J., & Kastberg Weichselberger G. (2024). *Administration i offentlig sektor - Om expansion, elevering och mittokrati.* Studentlitteratur AB.

Arbetsmarknadens AI-råd. (2026). *Framtidens arbete – AI:s strukturella påverkan på svensk arbetsmarknad, Insiktsrapport #2.* AI Sweden. https://www.ai.se/sites/default/files/2026-02/Insiktsrapport%20%232%20%E2%80%93%C2%A0Arbetsmarknadens%20AI-ra%CC%8Ad.pdf

Göteborgsregionen. (2026). *Nyckeltal personalhälsa 2025*. Nyckeltal Personhälsa GR 2025 Helår.pdf

Prop. 2025/26:196. *Tid för undervisningsuppdraget*. Tid för undervisningsuppdraget (Proposition 2025/26:196) | Sveriges riksdag

SCB. *Statistikdatabas.* Statistikdatabasen - Välj tabell

SFS 2011:326. *Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.* Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare | Sveriges riksdag

SFS 2010:800. *Skollag.* Skollag (2010:800)

Skolverket. (2024). *Faktorer för framgångsrik skolutveckling.* Faktorer för framgångsrik skolutveckling

Skolverket. (2026). *Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026, rapport 2026:5.* Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2026 - Skolverket

Skolverket. (2026). *PM - Elever i anpassade grundskolan läsåret 2025/26*
Elever i anpassade grundskolan Läsåret 2025/26 - Skolverket

Sveriges kommuner och regioner (SKR). (2025). *Vägval för framtiden 5.1 - En spaning mot år 2035.* Vägval för framtiden 5.1

SOU 2022:67. *Vägar till ett tryggare samhälle Kraftsamling för barn och unga. Delbetänkande av Trygghetsberedningen.* Vägar till ett tryggare samhälle – Kraftsamling för barn och unga, SOU 2022:67

SOU 2025:113. *En förbättrad elevhälsa.* En förbättrad elevhälsa - Regeringen.se

SOU 2026:4. *Rektor i fokus.* Rektor i fokus (Statens offentliga utredningar 2026:4) | Sveriges riksdag

UBN 2026/21. (2026). *Utbildningsförvaltningens kompetensförsörjningsplan 2026.*

Nulägesanalys 2026

Servicenämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning....2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen....3
3 Utmaningar, förändringar och trender....4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser....4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt....4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt....5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt....8
3.3 Kompetensbehov....10
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra....12
4.1 Verksamhetens resultat idag....12
4.2 I jämförelse med andra kommuner....12
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar....14

1 Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Serviceförvaltningen påverkas av ett osäkert omvärldsläge med ökade kostnader, leveransstörningar och högre krav på krisberedskap. Inflation och omvärldsfaktorer försvårar budgethållning och kräver tydliga prioriteringar för att säkra samhällsviktiga funktioner. Samtidigt råder hård konkurrens om kompetens, kommande pensionsavgångar och förändrade förväntningar hos medarbetare, vilket ökar behovet av ledarskap och kompetensutveckling. Ökad digitalisering och AI skapar nya möjligheter men ställer krav på IT-säkerhet och digital mognad. Sammantaget krävs balans mellan kvalitet, utveckling och kostnadskontroll samt stärkt samverkan och robusta arbetssätt.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

Serviceförvaltningen står inför flera samtidiga utmaningar som påverkar kvalitet, leveranssäkerhet och resurseffektivitet. Ökade kostnader inom livsmedel, energi, material och teknik pressar verksamheten inom givna budgetramar och försvårar långsiktig planering. Samtidigt råder brist på nyckelkompetenser och kommande pensionsavgångar ökar sårbarheten. Otydlighet kring uppdrag, mandat och prioriteringar försvårar styrning och omprioritering. Därtill finns ett växande behov av underhåll och utveckling av lokaler samt ökade krav på digitalisering och IT-säkerhet. Sammantaget krävs tydligare styrning, prioriteringar och samordning för att möta både dagens och framtidens krav.

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

Servicenämndens verksamheter arbetar systematiskt med kunddialoger som grund för utveckling och förbättring. Nationella jämförelser via Kolada och SCB är begränsade då verksamheterna främst är interna stödprocesser.Uppföljning sker därför genom egna nyckeltal och jämförelser med tvillingkommuner. Tvillingkommuner har liknande storlek och struktur. En extern genomlysning visar att Ale har en slimmad serviceorganisation jämfört med Eslöv, Härryda, Mark och Vänersborg. Bedömningen grundas i lägre bemanning inom lokalvård och vaktmästeri efter flera omorganisationer sedan 2015 utan motsvarande resursökning. Detta har gett kostnadseffektivitet men utmaningar vid sjukfrånvaro och ökad efterfrågan.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

Utifrån identifierade utmaningar har serviceförvaltningen tagit fram förbättrings-, effektiviserings- och kostnadsbesparingsförslag inom nämndens rådighet. Fokus ligger på effektivare resursanvändning, tydligare styrning och planering, utvecklad beställarkompetens samt ökad digitalisering. Åtgärder som effektiv bemanning, ökad intern utförandeförmåga, tydligare uppdrag och digitala stöd ska minska kostnader, sårbarhet och administration. Förslagen omfattar även ökad samverkan och långsiktig kompetensutveckling. Sammantaget syftar åtgärderna till att stärka kvalitet, leveransförmåga och robusthet samt möjliggöra långsiktig planering inom givna ekonomiska ramar.

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i

inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommuner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Serviceförvaltningen verkar i en omvärld som kännetecknas av ökande komplexitet, snabb förändringstakt och ökade krav på både leveransförmåga och kostnadskontroll. Flera tydliga förändringar och trender påverkar förvaltningens samtliga verksamheter och får konsekvenser för såväl verksamhet, ekonomi som kompetensförsörjning.

Omvärldsläge, kostnadsutveckling och krisberedskap

Ett fortsatt osäkert omvärldsläge med inflation, störningar i leveranskedjor och ökade säkerhetsrisker påverkar serviceförvaltningens grunduppdrag. För kostverksamheten innebär detta ökade livsmedelskostnader, periodvis brist på råvaror samt ett ökat behov av flexibilitet i menyer och inköp. För fastighetsverksamheten innebär utvecklingen ökade kostnader för material, entreprenader och energi, vilket leder till svåra prioriteringar mellan underhåll, investeringar och nyproduktion.

Samtidigt ökar kraven på kommunens krisberedskap. Förvaltningen behöver säkerställa förmågan att upprätthålla

samhällsviktiga funktioner som måltidsleveranser och drift av lokaler även vid längre störningar eller kriser. Bristande beredskap riskerar att direkt påverka invånarnas trygghet och tillit till kommunen.

Konsekvenser:

- Svårare att hålla verksamheten inom beslutad budgetram.
- Ökat behov av prioriteringar och omställning i verksamheterna.
- Risk för minskad leveranskvalitet vid längre kriser.
- Behov av stärkt planering, samverkan och robusta arbetssätt.

Kompetensförsörjning, arbetsmarknad och generationsskifte

En tydlig trend är ökad konkurrens om kompetens. Förvaltningen ser i flera verksamheter svårigheter att rekrytera kompetent personal, exempelvis kockar, teknisk personal och IT-kompetens. Samtidigt står kommunen inför kommande pensionsavgångar som ytterligare försvårar kompetensförsörjningen.

Arbetsmarknaden förändras också genom nya förväntningar hos medarbetare. Ett generationsskifte innebär förändrade krav på arbetsgivaren, minskad lojalitet till livslånga anställningar och större fokus på individens behov och förväntningar. Detta ställer ökade krav på ledarskap, introduktion, kompetensutveckling och tydlighet i uppdrag och ansvar.

Konsekvenser:

- Ökat behov av rekrytering och kompetensutveckling.
- Risk för sårbarhet i verksamheten vid vakanser och personalomsättning.
- Ökade krav på tydlig styrning, ledarskap och prioritering av uppdrag.
- Behov av att utveckla nya arbetssätt för att attrahera och behålla medarbetare.

Digitalisering, AI och informationssäkerhet

Efterfrågan på digitala tjänster och användning av AI ökar både internt och från övriga förvaltningar. Samtidigt varierar den digitala mognaden inom serviceförvaltningen. Grundläggande förutsättningar kring IT-säkerhet, systemförvaltning och kompetens behöver utvecklas i takt med nya behov och förväntningar.

Den ökade digitaliseringen innebär även en ökad riskbild kopplat till cybersäkerhet, personuppgiftshantering och informationsläckage. Förvaltningen behöver balansera utveckling och innovation med stabil drift och säkerhet.

Konsekvenser:

- Svårigheter att möta efterfrågan på digitala lösningar och AI-stöd.
- Ökade risker kopplat till informationssäkerhet och cyberhot.
- Behov av kompetenshöjning, gemensamma arbetssätt och tydliga prioriteringar mellan drift och utveckling.

Förändrade förväntningar och ökade krav från omgivningen

Serviceförvaltningen möter ökade och ibland motstridiga förväntningar från verksamheter, invånare, brukare, vårdnadshavare, föreningar och politiken. Det handlar exempelvis om krav på kvalitet, hållbarhet, tillgänglighet, flexibilitet och kostnadseffektivitet – ofta samtidigt.

Förväntningar på exempelvis individanpassad kost, moderna och tillgängliga lokaler, digitala tjänster och snabb service ökar, även när ekonomiska ramar är begränsade. I vissa fall saknas också tydlighet kring uppdrag, mandat och ansvarsfördelning mellan förvaltningar.

Konsekvenser:

- Risk för bristande samsyn och förtroende mellan verksamheter.
- Ökad belastning på organisationen.
- Behov av tydligare uppdrag, prioriteringar och dialog mellan nämnder, förvaltningar och verksamheter.

Sammanfattande konsekvensbild

Sammantaget innebär förändringarna att serviceförvaltningen står inför ett ökat behov av:

- Tydliga prioriteringar inom ekonomiska ramar
- Stärkt kompetensförsörjning och ledarskap

- Utvecklad krisberedskap och robusta arbetssätt
- Ökad samverkan både internt och externt
- Balans mellan kvalitet, utveckling och kostnadskontroll

Dessa förutsättningar behöver beaktas i kommande beslut och inriktningar för att säkerställa att serviceförvaltningen även framåt kan leverera ändamålsenlig, hållbar och kostnadseffektiv service till kommunens verksamheter och invånare.

Invånare, företagare och besökare i Ale kommun möter i ökande grad en kommunal service som påverkas av omvärldsläge, teknikutveckling, förändrade förväntningar och ökade säkerhetskrav. Serviceförvaltningens verksamheter har en central roll i att möjliggöra kommunens kärnverksamheter och bidra till attraktiva, trygga och fungerande miljöer för kommunens invånare och besökare.

Ökade förväntningar på kvalitet, tillgänglighet och individanpassning

En tydlig trend är ökade och mer individualiserade förväntningar från invånare, vårdnadshavare, anhöriga, föreningar och andra användare av kommunens service. Inom kostverksamheten handlar detta exempelvis om önskemål kring kvalitet, variation, hållbarhet och individanpassad kost. Inom fastighetsområdet rör det sig om moderna, välskötta, tillgängliga och säkra lokaler, medan verksamhetsservice möter ökade krav på snabb service, digitala lösningar och stöd till övriga verksamheter.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Risk för missnöje om förväntningar inte kan mötas fullt ut.
- Minskad upplevd kvalitet och tillgänglighet i kommunens service.
- Bristande förståelse för kommunens ekonomiska och organisatoriska ramar.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökad belastning på verksamheterna.
- Svårare prioriteringar inom givna budgetramar.
- Behov av tydligare dialog, uppdragsbeskrivningar och förväntanshantering gentemot både verksamheter och invånare.

Omvärldsläge, kostnadsökningar och leveransförmåga

Det rådande omvärldsläget påverkar invånare och besökare genom ökade kostnader, risk för brist på vissa varor och en större osäkerhet kring samhällsservice vid kris. För invånare kan detta exempelvis yttra sig i att vissa råvaror inte alltid kan erbjudas eller att kostnader för lokaler och tjänster ökar.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Begränsat utbud eller förändringar i exempelvis måltider och service.
- Risk för störningar i service vid längre kriser.
- Ökad känslighet för prisförändringar och avgifter.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökade kostnader för livsmedel, material, energi och entreprenader.
- Behov av prioriteringar, anpassningar och effektivare arbetssätt.
- Förstärkt behov av krisberedskap och robusta leveranslösningar.

Digitalisering och tillgänglighet av tjänster

Invånare, företagare och besökare förväntar sig i allt högre grad att kommunens tjänster är digitalt tillgängliga, enkla att använda och effektiva – exempelvis vad gäller lokalbokning, felanmälan och informationshantering. Samtidigt innebär ökad digitalisering en ökad sårbarhet.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förbättrad tillgänglighet och service när digitala lösningar fungerar väl.
- Risk för minskat förtroende vid driftstörningar, låg digital tillgänglighet eller säkerhetsincidenter.
- Ökad oro kring hantering av personuppgifter och informationssäkerhet.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Behov av att utveckla digital mognad och säkra system.
- Krav på stabil drift, informationssäkerhet och kontinuerlig uppföljning.
- Balans mellan utveckling av nya digitala lösningar och säker förvaltning av befintliga system.

Säkerhet, trygghet och ökad hotbild

En ökad hotbild i samhället påverkar även förväntningarna på kommunens fastigheter och anläggningar. Invånare och besökare förväntar sig trygga miljöer, välfungerande skydd, och att kommunen har beredskap för olika typer av störningar.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förväntan på trygga lokaler, tillgång till skyddsrum och tydlig krishantering.
- Oro om säkerhetsnivån upplevs som otillräcklig.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Ökade krav på säkerhetsanpassningar, underhåll och uppföljning.
- Behov av investeringar och långsiktig planering av lokaler och anläggningar.
- Tydligare samverkan med andra förvaltningar och externa aktörer.

Klimatförändringar och hållbarhetskrav

Klimatförändringar och ökade hållbarhetskrav påverkar både invånarnas förväntningar och kommunens ansvar. Det handlar om hållbara måltider, klimatanpassade fastigheter och robust infrastruktur.

Konsekvenser för invånare, företagare och besökare:

- Förväntan på hållbara, klimatsmarta lösningar i kommunens service.
- Påverkan från exempelvis extremväder som kan påverka tillgänglighet och funktion.

Konsekvenser för Servicenämndens verksamheter:

- Behov av klimatanpassning och långsiktiga investeringar.
- Ökade krav på planering, uppföljning och kostnadskontroll.

Samlad konsekvens för nämndens verksamheter

De förändringar och trender som identifierats innebär sammantaget att Servicenämndens verksamheter behöver:

- Säkerställa kvalitet och leverans inom begränsade ekonomiska ramar
- Arbeta mer förebyggande med säkerhet, krisberedskap och hållbarhet
- Utveckla digitala och fysiska tjänster utifrån invånarnas behov
- Förtydliga roller, ansvar och förväntningar gentemot övriga verksamheter och invånare

Detta ställer krav på fortsatt utveckling av arbetssätt, prioriteringar och samverkan för att nämnden även framåt ska kunna leverera ändamålsenlig service med hög kvalitet och god tillgänglighet.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Serviceförvaltningens verksamheter står inför flera samtidiga och sammanhängande utmaningar som påverkar förmågan att bedriva verksamhet med god kvalitet, hög leveranssäkerhet och effektiv resurshushållning. Utmaningarna återfinns inom områdena ekonomi, kompetensförsörjning, uppdrag och styrning, lokaler och infrastruktur samt förändrade krav från omvärlden.

Ekonomiska ramar och kostnadsutveckling

En genomgående utmaning för samtliga verksamheter är att hantera ökade kostnader inom givna ekonomiska ramar. Kostnadsökningar kopplade till livsmedel, material, energi, entreprenader och tekniska lösningar påverkar förvaltningens ekonomi i hög grad. Samtidigt ryms inte önskade kvalitetshöjningar, effektiviseringar eller nya behov inom befintlig budget.

Beslut som fattas utanför förvaltningen kan få betydande ekonomiska konsekvenser för verksamheterna, utan att

motsvarande ekonomisk kompensation eller rådighet följer med besluten. Detta märks särskilt vid vissa digitaliseringsinitiativ där beslut fattas om genomförande av digitalisering som sedan bygger på fortsatt drift av IT men där resurser saknas.

Hinder i nuläget:

- Begränsat ekonomiskt handlingsutrymme vid ökade kostnader.
- Svårigheter att genomföra nödvändiga utvecklings- och kvalitetsåtgärder.
- Utmaningar att planera långsiktigt när förutsättningarna förändras snabbt.

Kompetensförsörjning och personal

Förvaltningen påverkas av en allt mer utmanande kompetensförsörjning. Inom flera verksamheter råder brist på specifik kompetens, exempelvis kockar, fastighetsteknisk kompetens och IT-kompetens. Samtidigt står förvaltningen inför kommande pensionsavgångar som riskerar att förstärka sårbarheten.

Arbetsmarknaden förändras, med ökade förväntningar från medarbetare och nya krav på arbetsgivaren. Personalomsättningen förväntas öka, samtidigt som konkurrensen om kompetens hårdnar.

Hinder i nuläget:

- Svårigheter att rekrytera och behålla rätt kompetens.
- Begränsade resurser för kompetensutveckling och introduktion.
- Risk för ökad arbetsbelastning och sårbarhet vid vakanser.

Uppdrag, mandat och styrning

En tydlig utmaning är otydlighet kring uppdrag, mandat och ansvar. Verksamheterna får i flera fall ökade eller förändrade uppdrag, utan att omfattning, prioritering eller resurser är fullt utredda. Detta gäller både inom förvaltningen och i relation till andra förvaltningar.

Samtidigt finns ett behov av tydligare styrning och gemensam förståelse för serviceförvaltningens roll, leverans och begränsningar.

Hinder i nuläget:

- Otydliga uppdragsbeskrivningar och förväntningar.
- Bristande samsyn kring prioriteringar.
- Svårigheter att säga nej eller omprioritera när efterfrågan ökar.

Lokaler, anläggningar och infrastruktur

Förvaltningen ansvarar för lokaler och anläggningar som i flera fall är i behov av underhåll, anpassning eller utveckling. Bristfälliga eller otidsenliga lokaler påverkar både arbetsmiljö och verksamheternas effektivitet.

Trycket på föreningsanläggningar och kommunala lokaler ökar samtidigt som resurserna för underhåll och investeringar är begränsade. Klimatförändringar och ökade säkerhetskrav ställer ytterligare krav på fastighetsförvaltningen.

Hinder i nuläget:

- Underhållsbehov som överstiger tillgängliga resurser.
- Svårprioriterade investeringar mellan nybyggnation, anpassning och drift.
- Stort investeringsbehov för nybyggnation och ombyggnation av kommunala lokaler men begränsad investeringsbudget begränsar förvaltningens möjlighet att möta framtida behov med långsiktig planering.

Digitalisering, IT-säkerhet och verksamhetsstöd

Behovet av digitala lösningar och tekniskt stöd ökar både inom serviceförvaltningen och från övriga verksamheter i kommunen. Samtidigt varierar den digitala mognaden och förmågan att möta nya krav.

Efterfrågan på AI, digitalisering och automatisering ökar snabbare än vad nuvarande organisation, kompetens och säkerhetsnivå medger.

Hinder i nuläget:

- Bristande resurser för utveckling i relation till efterfrågan.

- Ojämn kompetens och digital mognad.
- Ökad riskbild kopplat till IT- och informationssäkerhet.

Samlad nulägesbild – förvaltningens övergripande utmaningar

Sammantaget visar nulägesanalysen att serviceförvaltningens största utmaningar idag och framåt är att:

- Leverera hög kvalitet inom begränsade ekonomiska ramar
- Säkerställa långsiktig kompetensförsörjning
- Skapa tydlighet i uppdrag, prioriteringar och mandat
- Hantera ökade krav på lokaler, säkerhet, hållbarhet och digitalisering
- Samordna utveckling och drift i en allt mer komplex verksamhetsmiljö

Dessa faktorer samverkar och förstärker varandra och utgör centrala hinder som behöver hanteras genom tydliga prioriteringar, stärkt styrning och fortsatt utveckling av arbetssätt och samverkan.

3.3 Kompetensbehov

För att Servicenämndens verksamheter ska kunna möta kommande utmaningar, fullfölja sitt grunduppdrag och genomföra nämndens prioriteringar krävs en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. Serviceförvaltningens kompetensbehov påverkas av förändringar i omvärlden, ökade krav på verksamheterna samt förvaltningens nuvarande kompetensstruktur. Bedömningen utgår från den kompetensförsörjningsplan som förvaltningen tagit fram för perioden 2026–2027.

Omvärldsanalys – arbetsmarknad och rekryteringsförutsättningar

Arbetsmarknaden kännetecknas av ökande konkurrens om kompetens inom flera yrkesområden som är centrala för serviceförvaltningen. Inom kostverksamheten minskar tillgången på utbildade kockar, samtidigt som utbildningarnas innehåll i vissa fall inte fullt ut motsvarar verksamheternas behov. Inom IT och tekniska funktioner är efterfrågan hög, vilket försvårar rekrytering och ökar risken för kostnadsdrivande lösningar.

Samtidigt förändras arbetsmarknaden genom kortare anställningstider, ökad rörlighet och nya förväntningar på arbetsgivare. Förvaltningen behöver i ökad utsträckning arbeta med attraktionskraft, praktik- och traineesatsningar samt interna utvecklingsvägar för att säkra framtida kompetens.

Bedömning:

- Flera av de kompetenser som behövs är i dag **svårrekryterade**.
- Konkurrensen om arbetskraft ökar, särskilt inom kost, IT och tekniska roller.
- Förvaltningen behöver stärka sin förmåga att attrahera, utveckla och behålla kompetens.

Nämndens behov – kompetens för att möta framtida utmaningar

Utifrån nämndens uppdrag, identifierade utmaningar och förändrade omvärldskrav finns ett tydligt behov av både breddad och fördjupad kompetens inom flera områden.

Förvaltningen behöver:

- **Yrkeskompetens** inom kost, fastighet, lokalvård, IT och verksamhetsservice för att säkerställa stabil drift och kvalitet.
- **Breddkompetens** hos vissa roller, exempelvis servicemedarbetare inom verksamhetsservice och fastighet, för att öka flexibilitet och minska sårbarhet.
- **Digital kompetens** för att möta ökade krav på digitalisering, IT-säkerhet, systemförvaltning och AI-relaterade frågor.
- **Ledarskaps- och arbetsledande kompetens** för att hantera förändrade krav, omställning och ökade förväntningar.
- **Kompetens inom specialområden**, såsom specialkost, livsmedelshygien, tekniska installationer, beställarkompetens och entreprenadjuridik.

Bedömning:

- Förvaltningens framtida leveransförmåga är starkt kopplad till rätt kompetens i rätt tid.
- Nya och förändrade uppdrag ställer krav på kontinuerlig kompetensutveckling snarare än enbart

ersättningsrekrytering.

Befintlig kompetens – nuläge, sårbarhet och utvecklingsbehov

Serviceförvaltningen har i dag en hög grad av erfarenhet och verksamhetskunskap inom samtliga verksamhetsområden. Samtidigt finns sårbarheter kopplade till få medarbetare per befattning, enskilda specialistroller och kommande pensionsavgångar.

Inom vissa verksamheter finns så kallade ”solitärer”, där kunskap riskerar att förloras vid personalförändringar. Skillnader i digital mognad och behov av ökad systematik i dokumentation och kunskapsöverföring har också identifierats.

Fastighetsverksamheten bedömer i nuläget sin kompetensförsörjning som relativt välbalanserad, medan kostverksamheten och verksamhetsservice står inför större långsiktiga utmaningar kopplat till rekryteringsbas, kompetenskrav och förändrade uppdrag.

Utmaningar kopplat till befintlig kompetens:

- Risk för kunskapsförlust vid pensionsavgångar och personalomsättning.
- Begränsad redundans i vissa funktioner.
- Behov av stärkt och mer strukturerad kompetensöverföring.
- Varierande sysselsättningsgrad och åldersstruktur mellan verksamheter.

Samlad analys av kompetensbehov

Sammantaget visar analysen att Servicenämndens framtida kompetensbehov i hög grad handlar om att:

- Säkerställa rätt grundkompetens för drift och kvalitet
- Stärka intern rörlighet och breddkompetens för att minska sårbarhet
- Utveckla digital och teknisk kompetens i takt med verksamheternas behov
- Arbeta mer strategiskt med kompetensutveckling, praktik och introduktion
- Skapa förutsättningar för kunskapsöverföring och långsiktig bemanning

Kompetensförsörjning är därmed en avgörande förutsättning för att nämnden ska kunna möta förändringar, hantera identifierade utmaningar och genomföra sina prioriteringar inom givna ekonomiska ramar.

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

I detta avsnitt redovisas servicenämndens utfall av genomförda kunddialoger och eventuella verksamhetsförändringar som dessa dialoger gett upphov till.

Verksamhetsservice

Verksamheten har haft kontinuerliga kunddialoger på främst verksamhetsnivå men även vid behov på enhetsnivå. Införande av nytt arbetssätt har också lett till ökat behov av kommunikation, vilken förväntas fortgå kontinuerligt. Det framkommer ökade behov av servicetjänster inom flera förvaltningar men också frågor och vem som gör vad och vad som blir effektivast i nya samverkansformer. Gällande IT-enheten har kommunikationsytorna ökat på kommunövergripande nivå och mellan verksamhetsnivå/avdelningsnivå.

Kostverksamheten

Verksamheten har kontinuerligt goda dialogmöten på verksamhetsnivå och enhetsnivå. Fortsatt dialog och samarbete krävs mellan kostverksamhet och utbildning då måltiden har betydelse för hälsan, men också är en förutsättning för trivsel och lärande. Fortsatt dialog och samarbete kommer även ske med socialförvaltningen för att måltiderna skall upplevas så bra som möjligt för de boende på särskilda boenden. I dialog mellan socialförvaltning och kost gicks bland annat resultatet från brukarundersökningen igenom och diskussion fördes hur nöjdheten kring maten och måltidsmiljön kunde ökas.Måltidsråd hålls på alla enheter där måltidsgästerna är delaktiga.

Fastighet

Verksamheten har kontinuerligt informations- och dialogmöten på nämnds-, förvaltnings-, verksamhets-, och enhetsnivå utifrån frågeställningarnas art. Som exempel har verksamhetens drift- och underhållsenhet en funktion som fastighetsförvaltare var uppdrag är att ansvara för verksamhetens kunddialoger. Därtill har en systematisk dialog formats och utvecklats mellan olika nivåer inom verksamheten. Både ur ett hyresgästs- och hyresvärdsperspektiv har detta resulterat i en ökad förståelse för varandras uppdrag och utmaningar och lösningar har formats utifrån en samsyn. Verksamheten ansvarar även för månadsvisa styrgruppsmöten för lokalprojekt där verksamheten har goda dialoger med respektive förvaltningschef och lokalplanerare om pågående och framtida lokalbehov.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

I nulägesanalysen efterfrågas jämförelser med andra kommuner utifrån externa nyckeltal, exempelvis via Kolada eller SCB. För Servicenämndens verksamheter finns dock begränsade möjligheter till sådana jämförelser, vilket är en utmaning som delas av många kommunala serviceförvaltningar.

Begränsningar i nationella jämförelser

Servicenämndens ansvarsområden består till stor del av interna stöd- och serviceverksamheter såsom fastighet, lokalvård, kost, IT och verksamhetsservice. Dessa verksamheter är i huvudsak inte lagreglerade och riktar sig primärt till kommunens egna verksamheter snarare än direkt till invånare. Nationella databaser som Kolada fokuserar framför allt på invånarnära kärnverksamheter inom exempelvis skola, vård och omsorg, vilket innebär att relevanta jämförelsetal för serviceverksamheter i stor utsträckning saknas.

Som en följd av detta återfinns Servicenämndens verksamheter inte i Kolada i någon större omfattning och nämnden har därmed inga så kallade ”nyckeltal” i dessa jämförelser. Det innebär dock inte att verksamheterna saknar uppföljning eller styrning, utan snarare att uppföljningen sker med andra typer av indikatorer som är bättre anpassade till verksamheternas uppdrag.

Alternativa jämförelser och nyckeltal

Serviceförvaltningen arbetar i stället med verksamhetsnära nyckeltal som mäter kostnad, effektivitet, produktivitet och kvalitet i relation till uppdraget. Exempel på sådana nyckeltal är:

- kostnad per serverad måltid och matsvinn inom kostverksamheten
- energianvändning per kvadratmeter och yta per barn i skola inom fastighetsverksamheten
- städad yta per årsarbetare, handläggningstider och ärendedata via Pythagoras inom verksamhetsservice

Utöver detta rapporteras statistik regelbundet till nämnden och används för intern styrning och förbättringsarbete.

Jämförelser via genomlysning och tvillingkommuner

Under nov/dec 2025 genomfördes en extern genomlysning av serviceförvaltningen som bland annat innehöll jämförelser med fyra så kallade tvillingkommuner med liknande struktur, demografi och uppdrag. Jämförelserna avsåg bland annat kostnadsnivåer, bemanning, energianvändning, produktivitet och organisationsform.

Genomlysningen visar att:

- Ale kommun har en slimmad serviceorganisation jämfört med jämförbara kommuner. Bedömningen att Ale kommun har en slimmad serviceförvaltning baseras på jämförelser av bemanning, organisation och resursutnyttjande mellan Ale och fyra jämförbara kommuner (Eslöv, Härryda, Mark och Vänersborg). Genomlysningen visar att Ale, efter flera omorganisationer sedan 2015, har en betydligt lägre personalvolym inom framför allt lokalvård och vaktmästeri än tvillingkommunerna, utan att detta fullt ut har kompenserats genom ökade resurser inom andra servicefunktioner. Detta har gett en kostnadseffektiv organisation med hög produktivitet, men samtidigt begränsad redundans och ökad sårbarhet vid frånvaro, kompetensbortfall och ökande efterfrågan.
- Serviceverksamheterna i jämförbara kommuner i huvudsak följs upp med fokus på kostnad, volym och resursutnyttjande, medan mätetal för samlad servicenivå och kundnytta är mindre utvecklade även där.
- Kompetensförsörjning är en gemensam utmaning för samtliga jämförda kommuner.

Genomlysningen pekar också på vikten av att utveckla jämförelser som bättre speglar intern service, kundvärde och verksamhetsnytta snarare än enbart produktionsmått.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis är möjligheterna till nationella jämförelser via Kolada och SCB begränsade för Servicenämndens verksamheter, då dessa i huvudsak utgör interna stödprocesser utan etablerade nationella nyckeltal. Förvaltningen använder därför andra relevanta uppföljningsmått samt jämförelser via tvillingkommuner och externa analyser.

Bedömningen är att dessa jämförelser ger ett mer rättvisande och verksamhetsnära beslutsunderlag för nämnden och bättre stödjer fortsatt utveckling, prioritering och effektivisering av serviceförvaltningens uppdrag.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån identifierade utmaningar, förändringar och trender har serviceförvaltningen identifierat ett antal förbättrings-, effektiviserings- och kostnadsbesparingsåtgärder. Förslagen syftar till att stärka verksamheternas förmåga att leverera kvalitet och samhällsnytta inom befintliga ekonomiska ramar samt minska sårbarhet och långsiktiga kostnader. Samtliga förslag ligger inom nämndens ansvarsområde och rådighet.

Effektivare resursanvändning och arbetssätt

En central inriktning är att fortsätta utveckla resurseffektiva arbetssätt. Inom kostverksamheten handlar detta om fortsatt effektiv bemanning utifrån verksamhetens behov, vilket kan minska vikariekostnader och öka kontinuiteten. Vidare finns behov av att se över omfattning och hantering av anpassad kost och specialkost för att säkerställa kvalitet, likvärdighet och kostnadskontroll.

Inom fastighetsverksamheten finns potential att minska kostnader genom att utföra mer arbete i egen regi, särskilt inom vissa tekniska områden som VVS. En ökad intern utförandeförmåga kan minska beroendet av köpta tjänster och bidra till bättre kostnadsstyrning.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Ökade kostnader inom givna budgetramar
- Brist på ekonomiskt handlingsutrymme
- Behov av effektivare prioriteringar

Förbättrad styrning, planering och beställarkompetens

Verksamheterna har identifierat ett behov av att stärka arbetet med styrning, planering och uppföljning. För fastighetsverksamheten handlar detta bland annat om att bli en tydligare och mer kompetent beställare gentemot entreprenörer, samt att systematiskt arbeta med driftuppföljning och skötselplaner. Detta bidrar till bättre beslut, minskad risk för kostnadsavvikelser och mer långsiktig hållbarhet.

Även inom verksamhetsservice finns förslag om förändrade och tydligare arbetssätt i dialogen med andra förvaltningar, exempelvis kring prioritering, uppdragsbeskrivningar och förväntningar på leverans.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Otydliga uppdrag och mandat
- Bristande samsyn kring prioriteringar
- Svårigheter att planera långsiktigt

Digitalisering som stöd för effektivitet och kvalitet

Digitala lösningar pekas ut som ett viktigt verktyg för både effektivisering och kvalitetsförbättring. Exempel på åtgärder är utveckling av enklare och mer tillgängliga system för lokalbokning, digital onboarding för nya medarbetare samt förbättrad övervakning och uppföljning av IT-drift.

Syftet är att minska manuella moment, sänka administrativa kostnader, öka tillgängligheten och frigöra tid till kärnuppdraget. Samtidigt behöver digitaliseringen ske kontrollerat och med fokus på säker drift och informationssäkerhet.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Ökad efterfrågan på digitala tjänster
- Ojämn digital mognad
- Ökade krav på effektivitet och säkerhet

Ökad samverkan inom och mellan verksamheter

Flera förbättringsförslag rör ökad och fördjupad samverkan – både inom serviceförvaltningen och med andra

förvaltningar. Exempel är gemensamma lösningar för fordonsflotta, samverkan kring lokaler och anläggningar samt interna samarbeten för att nyttja kompetenser mer effektivt.

Ökad samverkan kan bidra till såväl kvalitetshöjning som kostnadsbesparingar genom minskat dubbelarbete och bättre helhetssyn.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Begränsade resurser
- Ökade krav och behov
- Behov av helhetsperspektiv och gemensamma prioriteringar

Kompetensutveckling och långsiktig bemanning

För att möta framtida krav och minska sårbarheten föreslås riktade satsningar på kompetensutveckling och nya arbetssätt kring bemanning. Det kan exempelvis handla om utveckling av nya roller, intern kompetensöverföring, praktik- och utbildningssamarbeten samt strukturerad introduktion av nya medarbetare.

Att bygga rätt kompetens internt bedöms på sikt kunna både sänka kostnader och minska beroendet av externa resurser.

Koppling till identifierade utmaningar:

- Kompetensbrist och pensionsavgångar
- Ökad konkurrens om arbetskraft
- Behov av stabil och långsiktig leveransförmåga

Samlad bedömning

De identifierade förbättrings- och effektiviseringsförslagen syftar sammantaget till att:

- Öka verksamheternas effektivitet och kvalitet
- Minska kostnadsutvecklingen över tid
- Stärka förvaltningens robusthet och leveransförmåga
- Skapa bättre förutsättningar för långsiktig planering inom givna ramar

Förslagen utgör ett viktigt underlag för Servicenämndens fortsatta prioriteringar och visar på hur förvaltningen, inom sitt uppdrag och ansvar, arbetar aktivt för att möta såväl dagens som framtidens utmaningar.

Nulägesanalys 2026

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen 3
3 Utmaningar, förändringar och trender 4
3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser 4
3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt 4
3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt 5
3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt 6
3.3 Kompetensbehov 7
4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra 11
4.1 Verksamhetens resultat idag 11
4.2 I jämförelse med andra kommuner 13
5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar 24

I Sammanfattning

Förändringar och trender samt dess konsekvenser

- **Demografi:** Färre i arbetsför ålder, fler yngre och äldre i behov av insatser från nämndens verksamheter.
- **AI- och teknikutvecklingen** går snabbt och kräver omfattande kompetensutveckling och livslångt lärande. Samtidigt ökar risken för cyberangrepp och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet.
- **Ökade skillnader i livsvillkor** skapar samhällsutmaningar som ökad kriminalitet, lägre tillit och ökad ohälsa, vilket innebär att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större.
- **Orolig omvärld** med krig och konflikter kan påverka flyktingmottagande och antalet personer i behov av försörjningsstöd.

Verksamhetens största utmaningar idag och framåt

- Kompetensförsörjningen
- Ställa om för att möta nya och förändrade behov
- Införa digitala lösningar i den takt som krävs
- Information och desinformation
- Samverkan – både en utmaning och en möjlighet
- Tillräckligt med boendeplatser i rätt tid

Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

- Kostnaden för daglig verksamhet fortsätter sjunka även 2024 och ligger fortsatt strax under snittet för GR.
- Andelen vuxna biståndsmottagare (18+) med långvarigt ekonomiskt bistånd ligger på en förhållandevis hög nivå. Det kommande aktivitetskravet kan påverka positivt.
- Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I Ale ses en markant ökning från 2023 och framåt.
- Andel medarbetare med rätt kompetens (undersköterska respektive stödassistent) är fortsatt hög inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.
- Beviljade hemtjänsttimmar per brukare och månad ökar vilket speglar målgruppens mer komplexa behov.

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

- Undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer** för att möta behov hos en målgrupp som hamnar mellan stolarna.
- Fortsätta och, om möjligt, öka takten avseende **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen.
- Testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras** i syfte att bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde och kostnadsbesparingar för verksamheten.
- Testa att erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet.**

2 Nulägesanalysens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nulägesanalys enligt Ale kommuns styrmodell. Syftet med nulägesanalysen är att skapa en objektiv och faktabaserad bild av nuläget.

Nulägesanalysen ska presentera nuläget för respektive nämnd som underlag för kommunfullmäktiges budgetbeslut för kommande år. Analysen utgår från vilka förändringar och trender som påverkar, verksamheternas resultat idag och i jämförelse med andra samt förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar.

Nulägesanalysen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

3 Utmaningar, förändringar och trender

3.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser

Förändringar och trender samt dess konsekvenser beskrivs i ett kommungemensamt och ett nämndspecifikt avsnitt. Texten i det kommungemensamma avsnittet är gemensam för samtliga nämnder.

3.1.1 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - kommungemensamt

De förändringar och trender som påverkar Ale kommun får ofta konsekvenser för verksamheten hos flera av kommunens nämnder samtidigt. Några centrala förändringar och trender beskrivs därför i ett inledande gemensamt avsnitt för alla nämnders nulägesanalyser. Avsnittet utgår från Sveriges kommuner och regioners (SKR) omvärldsanalys från juni 2025, *Vägval för framtiden 5.1*, och de trender som lyfts där. Analysens fokus ligger på hur Ale kommun påverkas eller kan komma att påverkas av dessa trender.

I sin omvärldsanalys lyfter SKR tre perspektiv med betydelse för kommuners arbete med att möta samhällsförändringar. För det första har många samhällsförändringar en komplex karaktär, som gör det svårt för en enskild verksamhet, förvaltning eller kommun att själv genomdriva tillräckliga förändringar för att hantera förändringens konsekvenser. På samma gång bedriver kommunen som organisation en bredd av verksamheter, vilket ändå ger förutsättningar för, men också kräver, samordning och samverkan. För det andra kan större samhällsförändringar skapa interna och externa förväntningar på större verksamhetsförändringar. Hållbarhet, digitalisering och utvecklingen inom AI är exempel på detta. Samtidigt är kommunen i stora delar inriktad på gradvis förbättring och utveckling av verksamheten, exempelvis genom systematiskt kvalitetsarbete. Det finns med andra ord en konflikt mellan å ena sidan förväntningar på större verksamhetsförändringar, och å andra sidan en etablerad struktur för stegvis utveckling. För det tredje pekar SKR på att kommuner helt enkelt behöver ägna mer tid åt att diskutera framtids- och omvärldsfrågor. Nämndernas nulägesanalyser är en del av det arbetet i Ale kommun.

Befolkningens åldersstruktur förändras och kommer fortsätta att förändras, så att de äldre utgör en större andel av Ales invånare. Mellan åren 2019 och 2024 ökade åldersgruppen 80+ år i Ale med 38 procent, samtidigt som åldersgruppen 0–19 år ökade med 4 procent och gruppen 1–5 år minskade med 8 procent (Statistiska centralbyrån (SCB)). Enligt kommunens befolkningsprognos kommer åldersgruppen 80+ år öka med 28 procent mellan åren 2024 och 2029. Under samma tid beräknas grupperna 20–64 år och 0–19 år öka med 6 respektive 2 procent. Det innebär att antalet barn och unga minskar under vissa år och i vissa åldersspann. En lägre invandring än tidigare bidrar till att den del av befolkningen som är i arbetsför ålder minskar i förhållande till de äldre. Konsekvensen för Ale kommun är att behovet av äldreomsorg ökar samtidigt som det inte finns en motsvarande ökning av arbetskraften att rekrytera personal ur. Detta sammanfaller med att antalet barn och elever i förskola och skola kan komma att minska, åtminstone under vissa år och i vissa åldersgrupper. Kommunen behöver vara beredd att testa nya arbetssätt och använda personal och lokaler på effektivt sätt när behovet förändras i olika förvaltningar och verksamheter samtidigt.

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har tillsammans med andra händelser såsom extremväder, cyberangrepp och påverkansförsök bidragit till att uppmärksamma behovet av beredskap för kris och krig. Elektrifiering och digitalisering av samhällsviktiga funktioner ökar sårbarheten för störningar i elförsörjning och IT-drift. Det medför också högre krav på en säker förvaltning av digital information. För att Ale ska ha en tillräcklig beredskap och leva upp till nationella krav och ny lagstiftning på området behöver kommunen fortsätta arbeta med att samordna beredskapen. Lokaler, teknisk och digital infrastruktur, krisledning och annan samhällsviktig verksamhet finns i olika förvaltningar och på olika platser i kommunen, vilket ställer höga krav på gemensam planering mellan olika delar av kommunens verksamhet och med andra aktörer.

Samtidigt som svenskarnas genomsnittliga inkomster ökat över tid har Sveriges inkomstojämlikhet ökat sedan 90-talet. Mellan åren 1991 och 2023 ökade medianvärdet på den ekonomiska standarden med 60 procent enligt SCB, men det skiljer mellan olika inkomstgrupper. Den ekonomiska standarden har växt snabbare ju högre upp i inkomstfördelningen man befunnit sig, vilket innebär att skillnaden i ekonomisk standard ökat över tid. I Ale kommun hade den inkomstrelaterade boendesegregationen år 2023 ökat jämfört med både fem och tio år tidigare, enligt Boverkets ojämlikhetsindex. Ale har lika stor andel kommuninvånare med låg ekonomisk standard som den genomsnittliga nivån bland Göteborgsregionens kommuner. Jämfört med Göteborgsregionens kommu-

ner har Ale en högre andel invånare med låg utbildningsnivå. De negativa effekterna av boendesegregation och skillnader i livsvillkor påverkar aleborna. Kommunen besitter många kompetenser för att arbeta med frågan. En viktig del är samverkan mellan skola, socialtjänst, samhällsbyggnad och andra verksamheter i och utanför kommunen.

De klimatförändringar som människan orsakar påverkar våra livsvillkor och föranleder nya regelverk och lösningar. Även den pågående förlusten av arter och livsmiljöer utgör ett växande hot. SKR lyfter att klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald är tätt sammanlänkade och innebär stora utmaningar för samhällen, hälsa och ekonomi. Kommuner och regioner måste hantera risker som skyfall, värmeböljor, vattenbrist och skogsbränder genom bättre beredskap, skärpta regleringar och frivilliga insatser, samtidigt som ny nationell och EU-gemensam lagstiftning ställer ökade krav på lokal planering och genomförande. Detta innebär att kommunen ställs inför olika typer av anpassningar, investeringskrav och nya målkonflikter. Bebyggelse och teknisk infrastruktur behöver anpassas och förnyas och ekonomins struktur förändras av grön teknik och nya resursbehov. För Ale kommun innebär det målkonflikter mellan kostnader och målsättningar på kort och lång sikt. Dessutom behöver kommunen ha förmåga att förhålla sig till en alltmer komplex struktur av hållbarhetsrelaterade krav, incitament och målsättningar.

Arbetsmarknaden förändras och ställer nya krav på kompetens, utbildning och matchning. Vilka kompetenser som behövs för olika yrken förändras snabbt, inte minst på grund av digitalisering och AI. För att möta nya krav behövs arbetsmarknadsnära utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling i arbetslivet och möjligheter till omställning. Förändringen påverkar både kommunens utbildningsverksamhet och kommunen som arbetsgivare. Utvecklingen inom AI innebär möjlighet till nya arbetssätt. Men kommunens verksamheter behöver också anpassa sig efter hur invånare, brukare och elever använder AI-verktyg. För att kommunen effektivt ska kunna nyttja möjligheterna och hantera de förändringar som AI-utvecklingen för med sig behöver varje verksamhets eget arbete kompletteras med ett gemensamt och övergripande perspektiv.

Sverige har, jämfört med andra länder, ett omfattande lokalt självstyre genom kommunerna. Kommunernas uppdrag har växt över tid och många av de förändringar och trender som påverkar samhället behöver lösas av kommunerna. I 2022 års val till riksdagen, region och kommuner sjönk valdeltagandet något jämfört med föregående val, både i Ale och i riket. Det är stora skillnader i valdeltagande mellan socioekonomiskt starka och svaga områden och valdeltagandet minskade mest i områden med stora socioekonomiska utmaningar. SKR lyfter att det finns en tendens att ge större vikt åt känslobaserade åsikter på bekostnad av expertis och vetenskaplig forskning, samt att Sverige utsätts för desinformationskampanjer och påverkan från stater och andra aktörer som vill destabilisera demokratiska länder. Även otillåten påverkan med grund i kriminalitet är en risk. Samlat riskerar detta att bidra till ett minskat förtroende för kommunens verksamheter och det demokratiska systemet. Att arbeta med förtroende och transparens, och att vara medveten om risken för påverkansförsök, är viktigt för hela kommunen och för den lokala demokratin.

3.1.2 Förändringar och trender samt dess konsekvenser - nämndspecifikt

Som beskrivits ovan börjar den demografiska förändringen göra sig påmind i verksamheterna. Även om befolkningen, generellt sett, är friskar längre upp i åren blir dock behoven hos de som behöver hjälp och stöd mer komplexa, vilket medför utmaningar avseende tillgång till platser, samverkan med region avseende patienter som skrivs ut från slutenvården och rent ekonomiskt vilket beskrivits i nämndens delårsrapporter och årsredovisning för 2025.

Kompetensförsörjningen kvarstår som en utmaning och effekt av den demografiska förändringen där konkurrensen om arbetskraften hårdnar samtidigt som processen med att hitta alternativa arbetssätt, både utifrån tillgänglig teknik och nya former för samverkan (där den enskilde inkluderas på ett tydligare sätt än tidigare), kommer behöva accelerera.

Utvecklingen av AI går fort och tempot i teknikutvecklingen utmanar den offentliga förvaltningens traditionella arbetssätt. Dock menar bedömare att tekniken fullt ut kommer slå igenom i början av 2030-talet (Vägval för framtiden 5.1). Den snabba digitala utvecklingen driver på behovet av kompetensutveckling och livslångt lärande för nämndens medarbetargrupper. Utmaningen för verksamheten är att kunna nyttja tekniken och införa denna på ett säkert sätt i den takt som krävs. Med ett ökat digitalt beroende kommer också en ökad sårbarhet avseende cyberangrepp, intrång och desinformation. En ansvarsfull och säker användning behöver balanseras mot nyttor och effektivitet. För nämndens målgrupper kan den digitala utvecklingen och användningen av AI på sikt bidra

till en mer tillgänglig och effektiv service, samtidigt som utvecklingen ställer krav på transparens och rättssäkerhet i myndighetsutövningen.

Ökade skillnader i livsvillkor både utifrån ett ekonomisk och socialt perspektiv utmanar samhället i stort. Stora skillnader i livsvillkor innebär att hela samhället utsätts för slitningar i form av ökad kriminalitet, färre gemensamma värderingar, lägre tillit, ökad ohälsa och att ansvaret och engagemanget för samhällets gemensamma riskerar att minska. För nämndens verksamheter innebär det att nya målgrupper förväntas tillkomma och vissa befintliga målgrupper förväntas bli större. Det förebyggande arbetet och samverkan med andra aktörer kommer bli alltmer nödvändigt för att stävja negativ utveckling om de gemensamma värderingarna och tilliten till varandra och till samhällets institutioner minskar.

Till detta kommer en alltjämt orolig omvärld med krig och oroligheter på flera håll. Beroende på utvecklingen och påverkan på samhället i stort kan det få konsekvenser avseende exempelvis flyktingmottagande och antalet försörjningsstödsmottagare beroende på konjunkturens utveckling.

3.2 Verksamheternas största utmaningar idag och framåt

Kompetensförsörjningen är en kvarstående utmaning med påverkan på samtliga av nämndens verksamheter, både utifrån att få sökande vid rekrytering samt att behålla befintlig personal så att kompetens från arbetsgruppen inte förloras. En stor omsättning påverkar exempelvis köpta platser då dessa tenderar att öka i tider av hög omsättning av medarbetare. Dessutom är det en utmaning för verksamheterna att rusta samtliga medarbetare med rätt kompetens – dels utifrån att en del sökande saknar viss formell kompetens, dels utifrån mer komplexa arbetsuppgifter. En dubbel utmaning avseende kompetensförsörjningen är att när målgrupperna blir sämre och får mer komplexa behov ökar behovet av personal i form av dubbelbemanning.

Som beskrivits i trenderna ovan så förväntas delvis nya målgrupper ha behov av insatser från nämndens verksamheter. Ett exempel är yngre demenssjuka. Med yngre avses personer under 65 år och även fast målgruppen inte är så stor behöver insatserna till denna målgrupp utvecklas och anpassas. Dessutom behöver nämndens verksamheter anpassa sig för att möta kraven som lyfts i samsjuklighetsutredningen som förväntas träda ikraft 1 juli 2027. Syftet med reformen är att säkerställa att personer med skadligt bruk och beroende och psykisk ohälsa får en mer sammanhållen och ändamålsenlig vård och ett samordnat stöd. Reformen kommer innebära att resurser förs över från kommuner till region, trots att vissa arbetsuppgifter, så som det förebyggande och uppsökande arbetet, fortsatt kommer ligga kvar på kommunerna. Utmaningen för kommunen kan bli att under en övergångsperiod kunna fullgöra sitt uppdrag samtidigt som resurserna omfördelats.

Morgondagens målgrupper kommer med stor sannolikhet ha en annan förväntan på hur kontakten med verksamheten ska se ut. För att fylla gapet mellan behovet av personal och antal tillgängliga personer lyfts ofta digital teknik som en lösning. Utmaningarna kopplat till detta är dock flera, att realisera alla idéer om hur digital teknik kan underlätta för framför allt den enskilde och i förlängningen verksamheten stöter ofta på svårigheter, exempelvis på grund av lagstiftning, ekonomi eller begräsningar avseende IT-miljön och personalresurser både inom och mellan förvaltningar. Det finns en diskrepans mellan önskvärd förändringstakt avseende digitalisering och faktiskt leverans.

Att ta reda på vad framtida målgrupper har för behov och vad nuvarande tycker eller önskar avseende de insatser som tillhandahålls lyfts som en utmaning inom samtliga verksamheter. Svårigheter finns att tolka resultaten av exempelvis enkäter då en mängd faktorer spelar in i hur den enskilde besvarar en undersökning/enkät. Dessutom är det en utmaning i sig att få en tillräckligt god svarsfrekvens för att kunna dra relevanta slutsatser av resultatet. För att få en bättre bild av framtida behov och bättre underlag för lokal planering och prioritering deltar förvaltningen i en datadriven forskningsstudie om förebyggande socialt arbete tillsammans med andra GR-kommuner och Göteborgs universitet. Syftet är att kartlägga tidiga riskfaktorer för framtida behov av stöd och identifiera grupper som är relevanta för förebyggande insatser. Dessutom undersöks behovet av en uppdaterad social kartläggning. Kartläggningen syftar till att på ett mer samlat sätt beskriva hur invånarna i Ale mår och har det. Sociala kartläggningar har tidigare genomförts 2016 och 2022. Inför att reformen kopplad till samsjuklighetsutredningen kommer att träda ikraft den 1/7 2027 kommer GR och FoU i väst genomföra en kartläggning av målgruppen för att få en bild över målgruppens behov och storlek och därmed bättre kunna överblicka konsekvenserna för kommunerna i och med reformen.

Att nå fram till allmänheten med korrekt information är svårare idag då det finns många informationskanaler att

tillgå. Dessa används även av andra aktörer för att sprida desinformation om verksamheterna vilket exempelvis kan få till följd att personer avstår från att söka stöd och hjälp av rädsla för att socialtjänsten kommer omhänderta deras barn. Att hitta forum och kanaler för att nå ut till allmänheten med korrekt information på ett så bra sätt som möjligt för att förebygga missuppfattningar är en utmaning som kvarstår alltjämt.

Samverkan är något som både är en möjlighet och en utmaning och det gäller såväl den interna som den externa samverkan. Den interna samverkan både inom förvaltningen och kommunen som helhet är något enklare att adressera men likväl en utmaning att få till. Flera initiativ på temat har gjorts under 2025 och fortsätter under året. Gällande samverkan med externa aktörer (främst regionen) påverkas förutsättningarna bland annat av att det i Ale finns, relativt sett, många vårdaktörer med olika driftsformer. Att samverkan måste till på ett bättre sätt än idag för att klara framtida utmaningar verkar dock stå klart.

En förutsättning för att kunna bedriva god och säker vård och omsorg är att det finns tillräcklig tillgång avseende boendeplatser, både avseende särskilt boende för äldre och boende för personer med funktionsvariationer. I dagsläget är detta en utmaning att få till i den tid som krävs för att möta målgruppernas behov. Behoven av boenden beskrivs årligen i nämndens lokalbehovsanalys men tidsplanen för färdigställande är försenad. Detta får konsekvenser både för målgrupperna och rent ekonomiskt då det är ett dyrare alternativ att köpa platser.

3.3 Kompetensbehov

Idag är det ca 25% av alla personer i arbetsför ålder som arbetar inom välfärden (och med det avses *hela* välfärden). Givet att den äldre målgruppen i framtiden har samma behov av vård och omsorg som idag, att personaltätheten är densamma och att verksamheten arbetar på samma sätt som man gör idag skulle enbart äldreomsorgen behöva hälften av de personer som kommer ut på arbetsmarknaden fram till 2033.

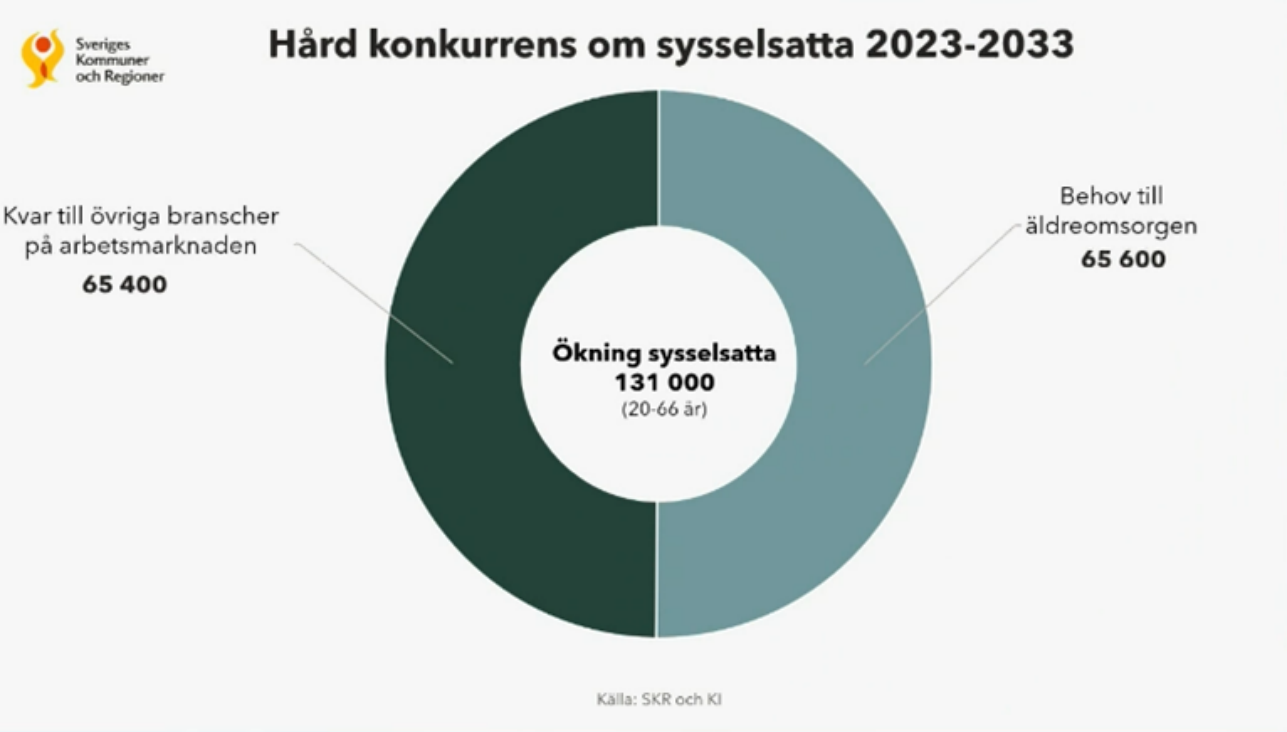

Även om den äldre målgruppen ökar är dessa dock friskare längre upp i åren än tidigare. Samtidigt märks det tydligt i verksamheterna att komplexiteten avseende behoven ökar vilket i sin tur ställer krav på både fler medarbetare och rätt kompetens. Framgent behöver nämndens verksamheter fortsätta arbetet med differentierade arbetsuppgifter och möjlighet till kompetensförstärkning både avseende att nå upp till basnivå som exempelvis undersköterska via validering och specialistkompetens för att möta målgruppernas allt mer komplexa behov.

Vidare behöver utvecklingen och införandet av teknik som stöder medarbetaren fortsätta så som exempelvis digital hemtjänst, transkribering via AI och olika form av välfärdsteknik. Verksamheterna ser stor potential i användandet av digitala verktyg och arbetssätt. Utmaningen ligger framför allt i långa införandeprocesser.

De personer som är i arbetsför ålder behöver i högre utsträckning vara friska och i aktivt arbete, samt vilja arbeta (och stanna kvar) i nämndens verksamheter. God arbetsmiljö, bra introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling är här viktiga delar. I kompetensförsörjningsplanen lyfts socialsekreterare, enhetschefer, psykiatrisjuksköterskor och arbetsterapeuter som exempel på svårrekryterade grupper. Sedan gäller det att bibehålla den höga andelen utbildade inom nämndens stora medarbetargrupper inom äldreomsorgen och funktionsstödsverksamheten.

I Socialstyrelsens rapport ”Personalen i äldreomsorgen 2026 – Lägesbild med statistik” framgår att undersköterskor i äldreomsorgen har dubbelt så höga sjuktal som genomsnittet för alla yrkesgrupper på arbetsmarknaden 2023. Det gäller både om man jämför hur många dagar man är sjuk och antalet nya sjukfall som startat under året. Vidare konstateras i rapporten att;

- Äldre medarbetare är mer sjukskrivna än yngre
- Inrikes födda är mer sjukskrivna än utrikesfödda. Detta samband kvarstår även när Socialstyrelsen har kontrollerat för bakgrundsvariabler som kön, ålder och yrkesroll (undersköterska eller vårdbiträde).
- Undersköterskor är mer sjukskrivna än vårdbiträden.

Även om skillnaden i Ale inte är lika stor som i riket avseende sjuktalen för undersköterskor så ligger utfallet för undersköterskorna ändå över utfallet för kommunen i stort.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid bland månadsanställda i ett urval verksamheter och yrkesgrupper, 2025

	Samtliga månads-anställda	Personal inom Vård & social omsorg	Under-sköterskor	Personal inom Skola & barnomsorg	Barn-skötare	Förskol-lärare	Grundskol-lärare	Gymnasie-lärare	Stöd-assistenter	Social-sekreterare	Chefer
Kungsbacka	6,6	9,6	12,2	6,0	9,3	7,6	3,5	3,2	9,4	3,8	1,7
Stenungsund	7,3	9,9	11,3	6,6	8,9	6,2	5,7	4,1	11,4	5,8	3,5
Mölndal	7,3	9,6	11,3	7,0	11,7	9,2	4,2	2,2	10,3	6,4	2,2
Alingsås	7,4	9,6	11,3	7,0	9,4	10,4	5,5	2,9	10,6	7,8	2,5
Tjörn	7,5	9,8	11,8	7,0	11,6	6,4	6,2	-[1]	12,2	6,0	3,1
Lerum	7,7	9,8	12,0	7,8	8,7	12,3	5,1	4,6	8,6	8,1	3,0
Härryda	7,7	9,4	11,2	8,4	13,3	9,8	6,4	3,1	11,2	4,0	2,0
Göteborg	7,8	9,4	10,7	8,8	11,6	10,3	6,0	3,8	12,1	6,5	2,5
Partille	7,9	8,6	10,3	9,3	10,1	10,8	6,9	8,8	8,5	7,6	1,4
Öckerö	8,5	11,0	11,7	9,1	9,2	11,0	6,7	1,2	17,1	5,3	3,4
Kungälv	8,6	11,9	15,2	7,6	13,0	9,4	3,9	3,4	14,2	4,4	2,1
Lilla Edet	8,8	12,2	13,0	7,8	8,3	8,2	6,2	-[1]	18,2	7,4	4,5
Ale	9,5	12,0	14,0	8,6	12,4	11,4	4,1	2,3	14,6	9,4	4,0
HELA GR	**7,8**	**9,7**	**11,5**	**8,1**	**11,2**	**9,8**	**5,4**	**3,6**	**11,7**	**6,4**	**2,5**

Kommentar: Månadsanställda avser tillsvidareanställda och anställda med tidsbegränsad anställning (dvs. exkluderar timavlönade).

[1]Yrkesgruppen saknas.

GRs rapport; Nyckeltal personalhälsa 2025

Avseende personalomsättningen så visar GR:s rapport att den successivt sjunkit i kommunen som helhet sedan 2017 och även statistik för enbart omsättningen i nämndens medarbetargrupper visar på samma trend.

Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen *utöver pensionsavgångar*, 2013–2025 (procent)

	2013	2017	2023	2024	2025
Göteborg	4,5	8,6	7,8	6,0	6,0
Öckerö	-	12,5	11,4	8,6	6,4
Lerum	11,0	12,9	9,9	7,4	6,6
Stenungsund	4,1	14,1	10,7	9,4	6,8
Kungälv	9,9	11,7	10,5	7,7	7,3
Tjörn	5,3	11,3	11,6	8,8	7,3
Lilla Edet	6,0	11,3	8,8	8,3	7,4
Härryda	6,9	11,2	9,8	7,4	7,7
Mölndal	10,1	12,4	9,8	7,2	7,8
Partille	6,7	12,6	12,8	9,0	8,2
Ale	8,1	15,1	12,5	9,8	8,5
Kungsbacka	6,3	14,6	10,1	7,4	8,6
Alingsås	5,3	10,3	9,7	9,0	8,8
HELA GR[1]	**5,9**	**10,5**	**9,0**	**7,0**	**6,9**

Kommentar: Resultaten avser genomgående externa avgångar. Den interna rörligheten i form av avgångar som leder till ny anställning inom kommunen ingår alltså inte.

Andelen baseras på genomsnittligt antal tillsvidare-anställda under året (antalet för samtliga kalender-månader genom 12).

Kommunerna är rangordnade efter andelen avgångar utöver pensionsavgångar.

[1]GR-resultatet baseras på ingående kommuner respektive år.

GRs rapport; Nyckeltal personalhälsa 2025

Personalomsättning inom enbart socialnämndens verksamheter

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	16,1	18,4	-2,3	20,6
Total, extern	13,0	14,4	-1,4	17,7
Extern, exklusive pensionsavgångar	11,7	12,5	-0,8	16,8

Tabell från Årsredovisning 2025, socialnämnden

Som framhållits ovan är det inte bara av vikt att de som är i arbetsför ålder är friska och i aktivt arbete utan också att de i så stor utsträckning som möjligt arbetar heltid. Inom nämndens verksamheter påbörjades den så kallade *heltidsresan* för flera år sedan och andelen heltidsarbetande har successivt ökat i kommunen och har nu stabiliserat sig på en hög nivå.

Andel med 100 % tjänst över tid (procent)

	2017	2021	2022	2023	2024	2025
Göteborg	92	94	95	95	96	96
Ale	77	92	93	94	95	95
Härryda	82	87	87	90	89	90
Kungälv	72	83	85	88	89	90
Alingsås	72	81	84	85	87	89
Partille	77	83	85	87	88	89
Mölndal	78	84	86	87	88	88
Lilla Edet	55	65	70	78	82	86
Lerum	78	81	82	83	85	86
Kungsbacka	77	79	81	83	83	84
Stenungsund	69	78	80	81	82	84
Tjörn	58	70	74	78	84	80
Öckerö	54	70	70	73	73	73
OVIKTAT MEDELVÄRDE	**72**	**80**	**83**	**85**	**86**	**87**

Kommentar: Mätdatum är den 1 november respektive år. Redovisad sysselsättningsgrad utgår från anställningsavtalet.

GR rapport, Nyckeltal personalhälsa 2025

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	888	847	41	859
Antal deltidsanställda	38	40	-2	61

Tabell från Årsredovisning 2025, socialnämnden

4 Verksamhetens resultat idag och i jämförelse med andra

4.1 Verksamhetens resultat idag

Resultat från brukarundersökningar
Inom äldreomsorgen genomförs årligen en enkätundersökning av Socialstyrelsen till alla som är 65 år och äldre och som har hemtjänst eller bor i särskilt boende (”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen”). Undersökningen består främst av upplevelse- och nöjdhetsfrågor och syftar till att fånga de äldres uppfattning om äldreomsorgen. Även inom funktionsstöd genomförs brukarundersökningar; dels via SKR, dels i egen regi. Undersökningen via SKR kommer från och med i år endast genomföras vartannat år. Frågorna i undersökningen fokuserar på kontakten med socialtjänsten och riktar sig till vuxna personer med funktionsnedsättning inom boenden, boendestöd och daglig verksamhet/sysselsättning.

Gällande den kommunala primärvården genomför FoU i väst sedan några år tillbaka undersökningar riktade till samtliga inskrivna i den kommunala primärvården Enkäten innehåller frågor både om vad patienterna tycker om vården samt i vilken grad vården upplevs vara personcentrerad. Undersökningen genomförs varje höst och resultaten presenteras på våren året efter.

Resultaten i sin helhet återfinns på socialstyrelsens webbplats ("Vad tycker de äldre..."), Koladas webbplats (brukarundersökning funktionsstöd) samt Göteborgsregionens webbplats (Nyckeltal kommunal primärvård i Göteborgsregionen).

Inom individ- och familjeomsorgen genomförs inte några brukarundersökningar i dagsläget. 2017 och 2019 deltog man i SKR;s undersökningar. Dock upplevdes dessa som alltför administrativt belastande, samtidigt som det var svårt att få en bra svarsfrekvens och därmed ett resultat som verksamheten kunde använda i sitt förbättringsarbete.

Hemtjänst
Sammantagen nöjdhet inom hemtjänsten ligger på 86% vilket är lite högre än både snittet för riket och för Västra Götaland. Gällande utfallet på de (sedan 2024) nytillkomna frågorna om språk och kompetens som handlar om att personalen pratar på ett sådant sätt att omsorgstagaren förstår samt frågan om kunskap och kompetens ligger Ales utfall över snittet för både Västra Götaland och riket.

I jämförelse med tidigare års undersökningar har följande områden något sämre resultat 2025 och behöver bevakas framåt:

- Personalen kommer på avtalad tid och meddelar förändringar innan.
- Påverkan på tider för insatser
- Möjligheten att komma i kontakt med hemtjänsten

Det viktigaste arbetet under 2026 blir dock att arbeta med att den fasta omsorgskontakten i högre grad ska möta omsorgstagare som de ansvarar för. Här behöver både personal och koordinatorer arbeta fram en förändring i arbetssätt.

Särskilt boende
På särskilt boende svarade 65 personer på enkäten vilket motsvarat ca 44%. Som komplement genomför även omsorgshandledarna en separat undersökning (muntligt) som baseras på samma frågor. Resultatet från denna är dock ännu inte sammanställt.

Den sammantagna nöjdheten på särskilt boende har ökat och ligger på 87 %. Alla frågor kring hjälpens utförande har ökat i nöjdhet, medan nöjdheten med aktiviteterna minskat något.

Generellt ligger svaren i paritet med utfallet för riket eller Västra Götaland. Områden som sticker ut i positiv bemärkelse är till exempel att måltiderna upplevs som en trevlig stund på dagen, personalens bemötande och språkkunskaper. Framgent behöver frågan om gemensamma utrymmen hållas under uppsikt liksom frågan om aktiviteter.

Funktionsstöd

För de brukare som inte kunnat svara verbalt har alternativa brukarundersökningar och stöd i alternativ och kompletterande kommunikation utvecklats. Effekten av detta arbete syns tydligt i förbättrad delaktighet och trygghet för brukarna, samt i ett mer nyanserat underlag som ger verksamheten möjlighet att planera insatser utifrån individens behov och önskemål.

Ett exempel på framgångsrikt arbete är Klöverstigen där samtliga boenden deltog i brukarundersökningen. Resultaten visar på hög grad av trygghet och trivsel. Kommunikationen fungerar väl samtidigt som personalen arbetar aktivt med att ytterligare stärka förståelsen i vardagligt bemötande och förhållningssätt.

Trots positiva förflyttningar kvarstår utvecklingsområden, särskilt kring kommunikation, inflytande och kontinuitet i bemötande och förhållningssätt. I vissa verksamheter upplevs fortfarande osäkerhet kring att få rätt stöd eller förstå personalens budskap, vilket visar på behovet av fortsatt fokus på relationer, trygghet och individanpassad kommunikation. Vidtagna åtgärder utifrån brukarundersökningen följs systematiskt upp via handlingsplaner, APT och husmöten.

Kommunal primärvård

Resultatet av enkäten som är riktad till samtliga inskrivna patienter i den kommunala primärvården visar att andelen personer som är nöjda eller mycket nöjda med den kommunala primärvården i Ale ligger på 84 % både 2023 och 2024, medan resultaten för övriga GR kommuner generellt sett försämrats 2024.

Förbättringsområden handlar om att patienter upplever att det är för många olika personer som ger dem kommunal primärvård samt att det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården. På båda dessa frågor ligger Ales resultat under snittet för GR. Avseende upplevd personcentrering ligger Ales resultat däremot strax över snittet för samtliga GR-kommuner.

Diagram B4

Andel patienter i ordinärt boende som instämmer i påståendet att det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården, 2024

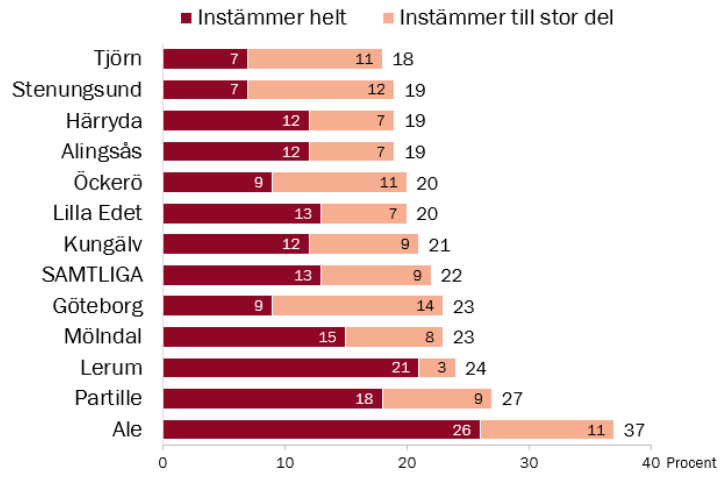

Kommentar: Resultaten avser patienter 18 år eller äldre som var inskrivna i kommunal primärvård den 15 september 2024 och var bosatta i ordinärt boende. Alla Göteborgsregionens medlemskommuner utom Kungsbacka genomförde undersökningen.

Påståendet löd: *Det är svårt att komma i kontakt med den kommunala primärvården när jag behöver det*. Svarsskalan var 6-gradig, där det första svarsalternativet motsvarade *Instämmer inte alls* och det sjätte motsvarade *Instämmer helt och hållet*. Värde 5 motsvaras i diagrammet av "instämmer till stor del".

Den sammanlagda andelen som instämmer i påståendet motsvarar inte alltid exakt summan av de två svarsalternativen på grund av att dessa andelar är avrundade i diagrammet.

Datakälla: Göteborgsregionens enkät till patienter inskrivna i kommunal primärvård 2024.

Utfallet avseende tillgängligheten förvånar då verksamheten har tydliga kontaktvägar och rutiner för detta. Verksamheten kommer att fokusera på tillgängligheten genom att se över aktuella rutiner, jämföra dem med hur grannkommuner arbetar samt titta på vilka åtgärder som kan vidtas för att höja den upplevda tillgängligheten.

Resultat från enhetsundersökningen

Enhetsundersökningen är en nationell undersökning som genomförs årligen av Socialstyrelsen och där representanter från hemtjänstverksamheter, särskilda boenden, daglig verksamhet och bostad med särskild service får svara på frågor om sin verksamhet. Målet är att stimulera till verksamhetsförbättringar som kommer brukaren/omsorgstagaren till gagn och kan ses som ett komplement till de brukarundersökningar som också genomförs. Nedan sammanfattas 2025 års utfall och de förbättringsområden som identifierats i verksamheterna. Resultaten i sin helhet återfinns på socialstyrelsens webbplats.

Både inom hemtjänsten och särskilt boende har Ale en hög andel medarbetare som är utbildade undersköterskor, både i relation till riket och i jämförelse med länet. Detta gäller såväl vardagar som under helg.

Även inom funktionsstöd visar undersökningen på en god kompetensnivå bland medarbetarna. Inom verksamhetsområdet har dessutom beslut fattats om att alla medarbetare successivt ska genomgå utbildning i AKK (alternativ och kompletterande kommunikation). Detta ses som en viktig gemensam satsning som på sikt kan bidra till mer likvärdig kompetens inom kommunikation, stärkt delaktighet för brukarna och bättre möjligheter för varje individ att uttrycka sina behov och önskemål.

Avseende olika rutiner som efterfrågas i undersökningen konstateras att rutiner för misstanke om undernäring, våld i nära relation, misstanke om beroende eller missbruk av läkemedel och alkohol eller andra beroendeframkallande medel saknas inom äldreomsorgen. Även en skriftlig rutin för fördelning av fast omsorgskontakt inom hemtjänsten behöver tas fram.

Inom funktionsstöd saknas tydliga rutiner för hur personal ska agera vid misstanke om eller upptäckt av våld eller övergrepp på vissa enheter och vid andra behöver rutiner för utmanande beteende samt misstanke om missbruk eller beroende utvecklas vidare. Samtidigt är rutinerna för hälso- och sjukvård och hjälpmedel genomgående väl etablerade inom verksamhetsområdet.

När det gäller inne- och utemiljö på särskilt boende har Ale generellt sett ett lite lägre utfall än riket i stort. Det kan handla om färgsättning, likhet i färger i golvet, korridorers utformande och ljussättningar. Dessa aspekter blir viktiga att ta i beaktande vid nybyggnationer. Vissa saker kan vara svårt att justera i efterhand. På Garverivägen har verksamheten exempelvis skapat nya väggmålningar för ökad trivsel och bättre möjlighet att se skillnader på våningsplan och enheter.

Arbetet med genomförandeplaner framträder som ett utvecklingsområde för funktionsstöd i undersökningen, dels är inte alla planer aktuella, dels behöver arbetet utifrån IBIC stärkas i verksamheten. Under 2026 kommer funktionsstödsverksamheten utveckla handledning och målgruppskunskap samt införa gemensamma rutiner för våld, övergrepp, utmanande beteende och missbruk.

Gällande verksamheternas övriga kvalitets- och patientsäkerhetsarbete finns detta att ta del av i den årliga kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen.

Kostnad per brukare
Under våren genomför nämndens verksamheter återigen mätningen *Kostnad per brukare* (KPB). Mätningen syftar till att ge en tydlig bild av vad som driver kostnader och identifiera utvecklingsområden och omfattar analys av brukarmix, produktivitet, konsumtion och resultat. Resultaten kommer presenteras för nämnden på sammanträdet i juni.

4.2 I jämförelse med andra kommuner

Inledning
Socialförvaltningens verksamheter använder ett flertal nyckeltal för uppföljning, analys och jämförelse. I den här rapporten är fokus på de som kan kopplas till de utmaningar och trender som beskrivits i de inledande avsnitten. Merparten av nyckeltalen är hämtade från Kolada. Nyckeltal och resultat jämförs främst med kommungrupper eftersom jämförelse med enskilda kommuner kan vara missvisande utifrån tillfälliga svängningar. Göteborgsregionen (GR) och liknande kommuner i vissa avseende är de jämförelsegrupper som används framförallt. De senaste jämförelsemåtten finns i de flesta till och med 2024. Resultaten för 2025 i Kolada tillgängliggörs vid olika tidpunkter under 2026 beroende på nyckeltal.

Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad). Det är alltså en förväntad kostnad givet de strukturer som finns i kommunen. Strukturer som måtten tar hänsyn till kan till exempel vara kommunens geografi och åldersstrukturen i befolkningen. Positiva värden indikerar ett högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Alla uppgifter för nettokostnadsavvikelser baseras på kommunernas räkenskapssammandrag som samlas in årligen av SCB. I räkenskapssammandraget kan det dock skilja sig åt hur kommunerna fördelar vissa kostnader så som exempelvis kostnaden för den kommunala primärvården. Detta påverkar i sin tur utfallet och huruvida en verksamhet är att betrakta som dyr eller billig i jämförelse med andra kommuner. Typiskt med nettokostnadsavvikelse är också att det gäller verksamheter som det finns en kostnadsutjämning för.

Nettokostnadsavvikelse LSS bygger ej på strukturella faktorer (så som det gör för äldreomsorg och individ- och familjeomsorgen) då det inte finns kända strukturella faktorer till varför en kommun har högre eller lägre kostna-

der. Måttet baseras i stället på kommunens beslut om insatser samt personalkostnadsindex. Värt att notera är att man kan ha höga kostnader för verksamheten men dessa kan samtidigt vara lägre än de förväntades vara och tvärtom.

Funktionsstöd

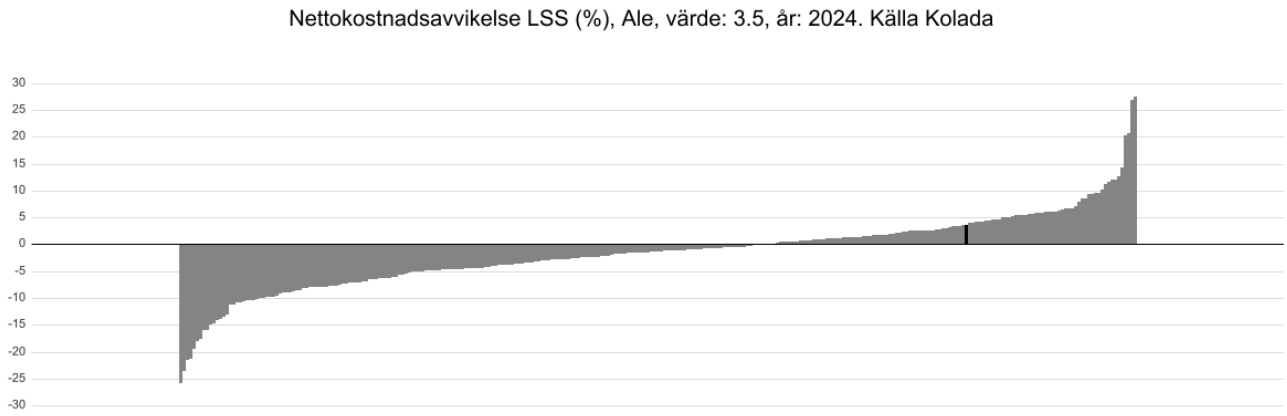

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	6.4	3.6	3.2	5.1	3.5

Nettokostnadsavvikelsen har sjunkit 2024 jämfört med 2023. Uppgången 2023 beror rimligen på tillskottet av nya gruppboendeplatser då kostnadsläget alltid är något högre vid uppstart av en ny verksamhet. Exempelvis har nybyggda lokaler ett högre kvadratmeterpris vilket kan ge en ökad snittkostnad.

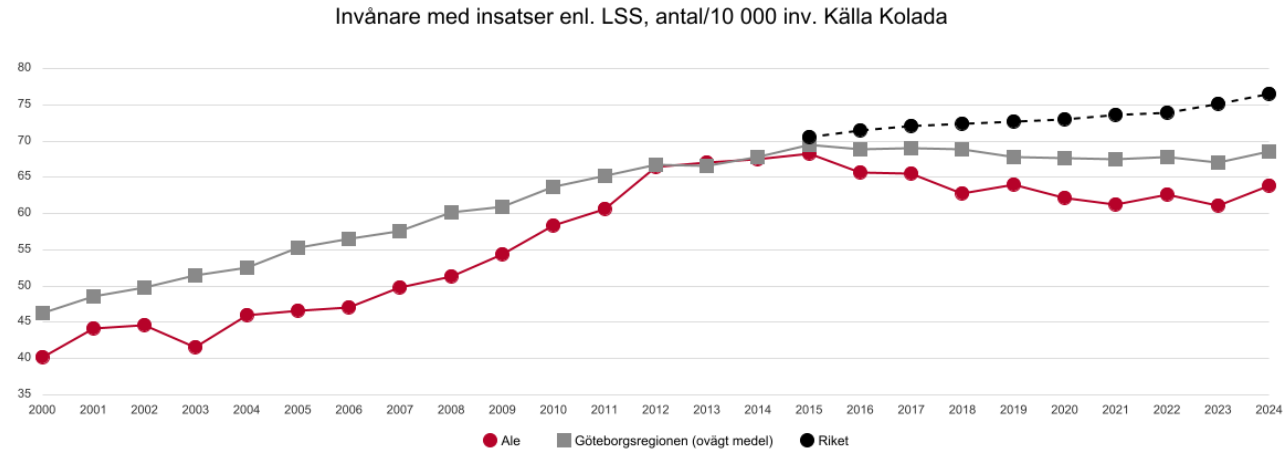

I relation till både GR och riket är antalet person med insatser enligt LSS något lägre, men har ökat under 2024 till att vara på samma nivå som 2019. Per 100 inflyttade/tillkommande kommuninvånare finns statistiskt sett knappt en person med behov av insats enligt LSS. Ofta har personen dessutom flera olika behov som måste tillgodoses, så som exempelvis bostad med särskild service och daglig verksamhet. Enligt befolkningsprognosen för år 2025-2034 beräknas Ales befolkning öka med i snitt 585 personer per år vilket bör generera cirka 6 personer per år med olika behov av insatser enligt LSS, varav 1-2 per år med boendebeslut.

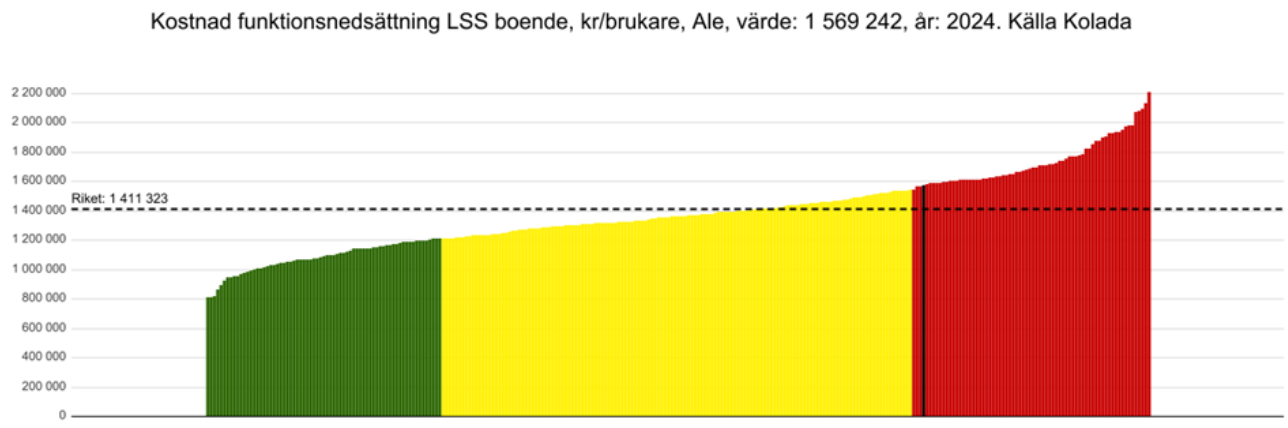

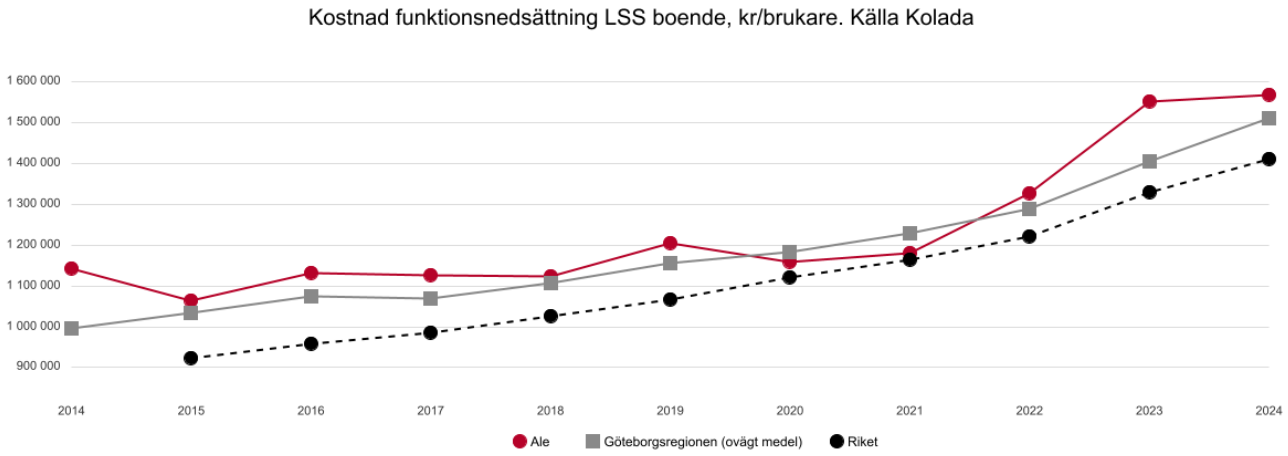

Tillskottet på bostäder inom funktionsstöd som lyftes i relation till nettokostnadsavvikelsen ovan ses även avseende kostnaden för LSS boende med en markant ökning 2023 för att sedan plana ut något 2024.

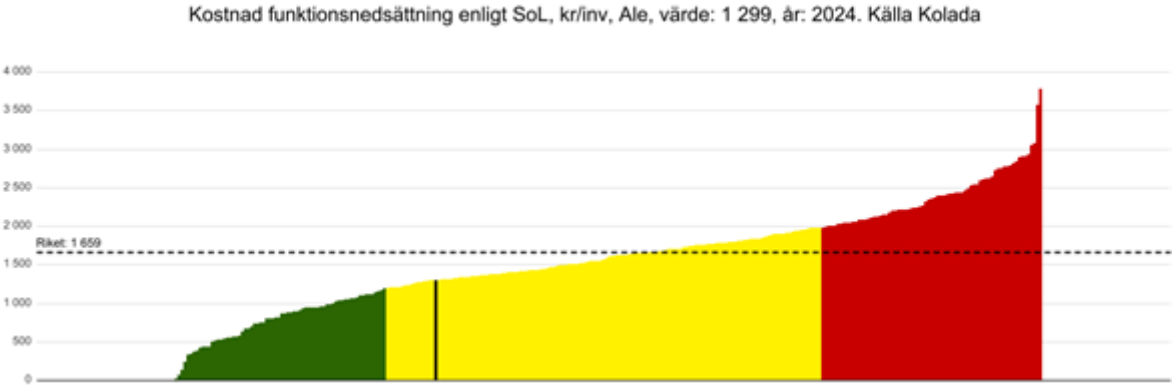

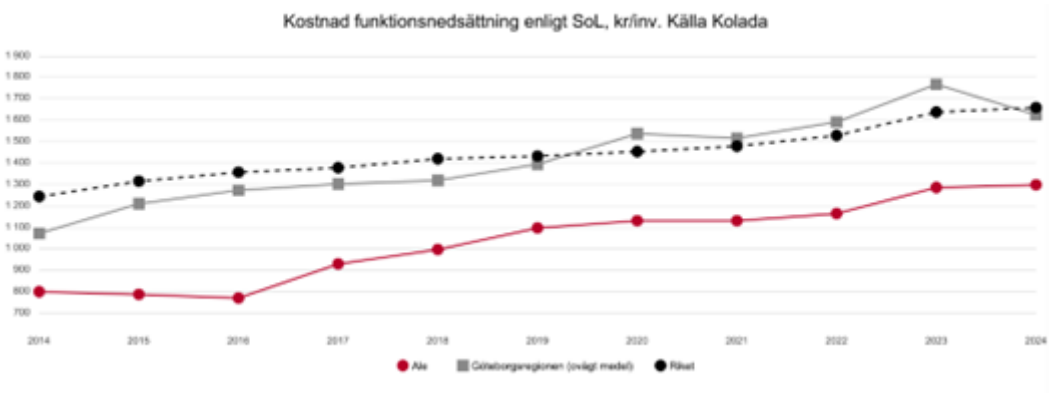

Avseende kostnaderna relaterade till SoL-insatser inom funktionsstöd (så som exempelvis boendestöd, olika stödinsatser och SoL-boende) ligger dessa markant under snittet för riket även om en långsam ökning kan skönjas. Ökningen beror delvis på ett ökat antal personer som får boendestöd.

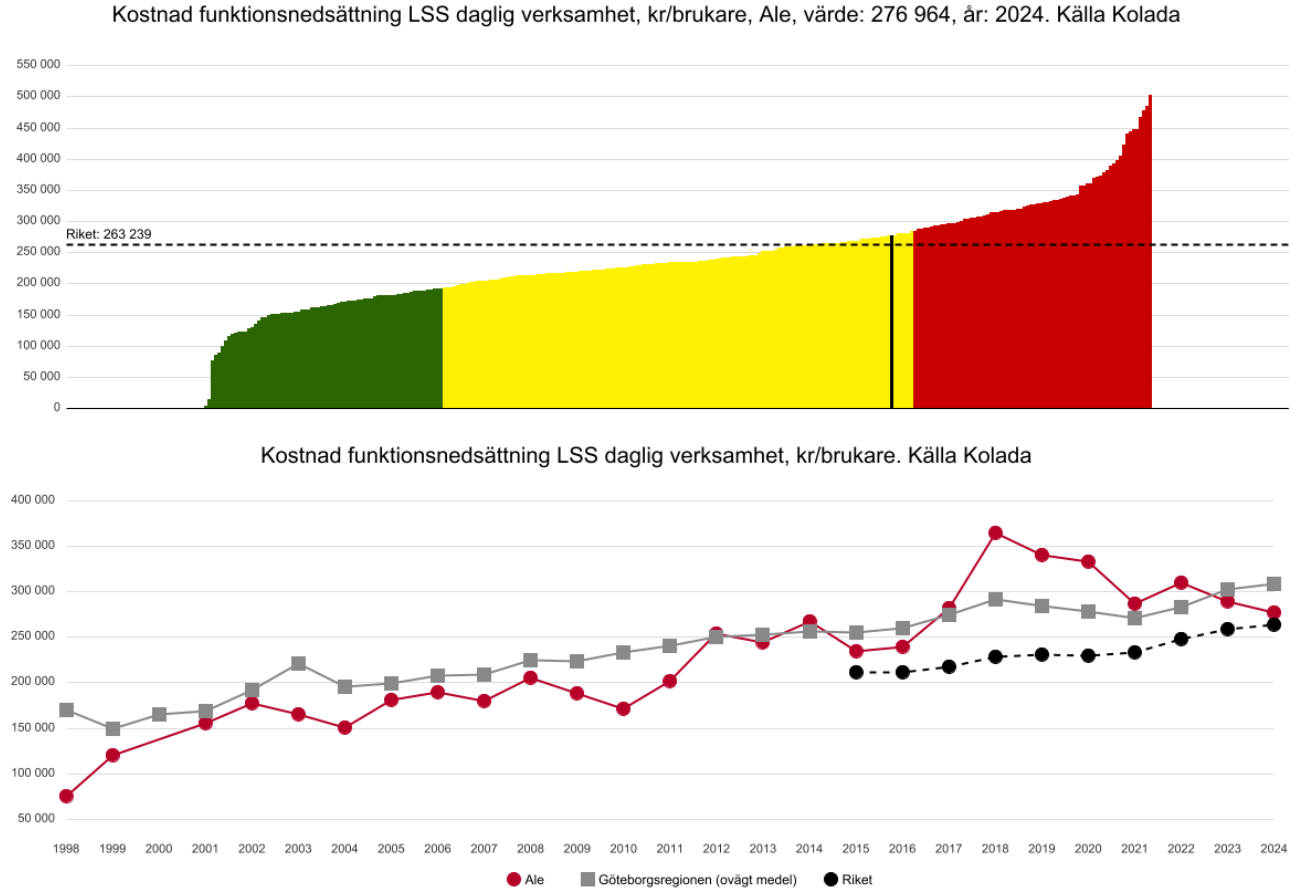

Även om kostnaden för daglig verksamhet ligger något över snittet för riket så har den negativa trenden med höga kostnader brutits och kostnaderna ligger nu under snittet för GR. Åtgärder som vidtagits och som verkar ha gett effekt avseende att stävja kostnadsutvecklingen är att se över samtliga inköp och avtal avseende daglig verksamhet, liksom brukarnas arbetstider och resor. Verksamheten har vidare sett över brukarkombinationer utifrån att optimera personalresurserna. En kontinuerlig översyn av schema och bemanning har också gjorts.

Individ- och familjeomsorg

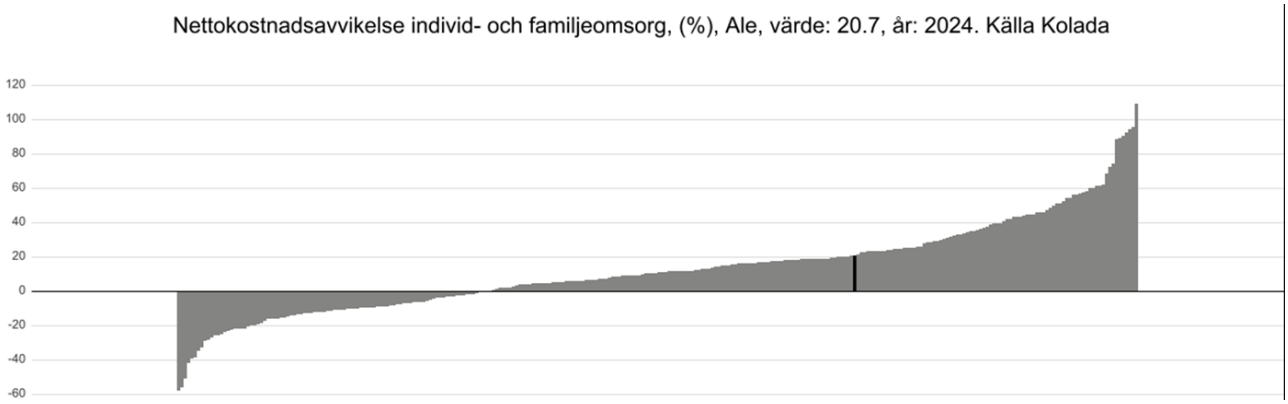

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	18.7	25.2	24.2	23.8	20.7

Även om nettokostnaden för individ- och familjeomsorgen (IFO) är något högre än den (enligt måttet) borde vara har den dock minskat sedan 2021. Noteras bör fördelningen av gemensamma kostnader (i diagrammet nedan) som visar att en större andel av kommunens gemensamma kostnader fördelas till IFO än hos liknande kommuner. vilket påverkar kostnadsbilden.

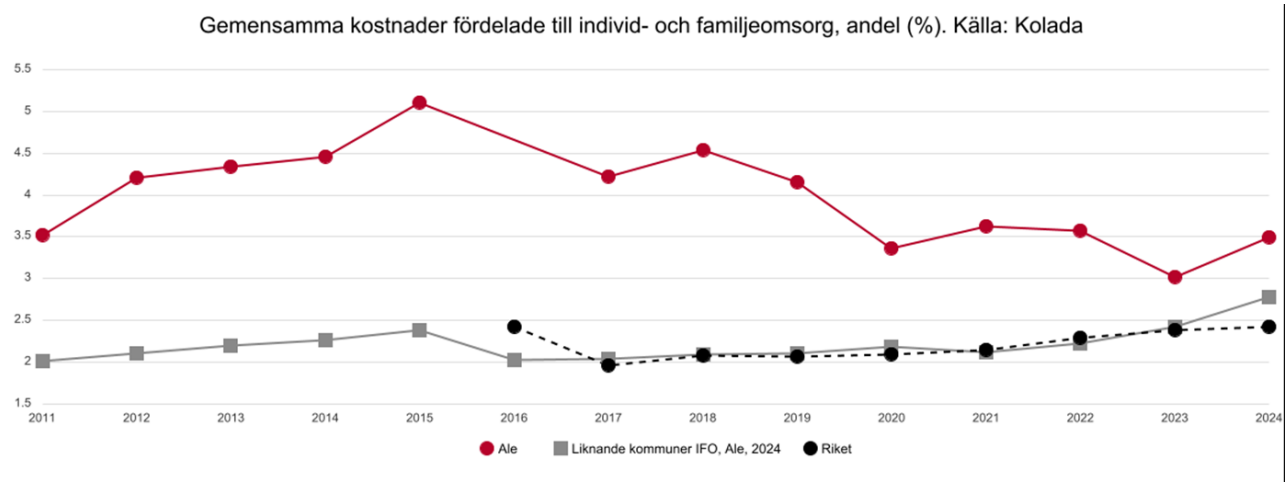

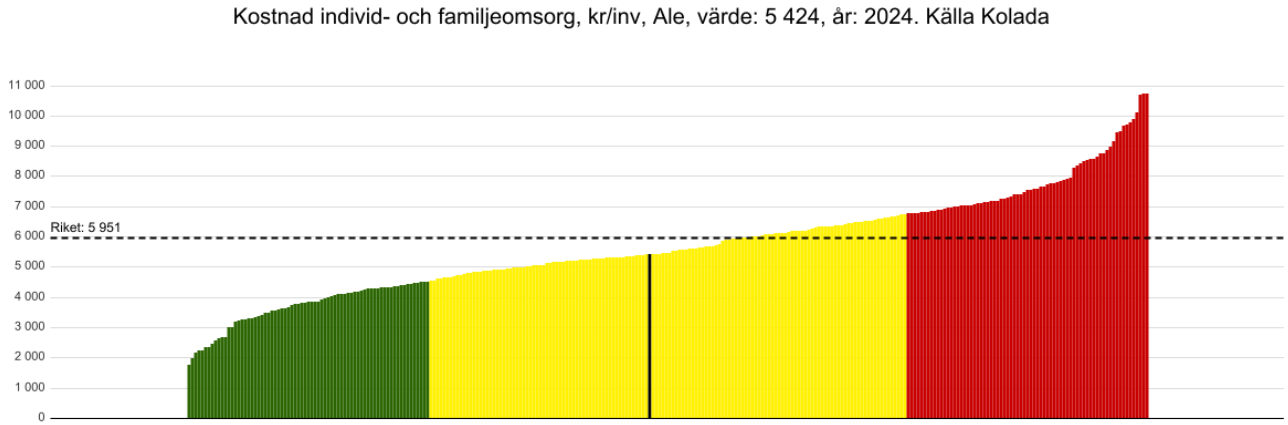

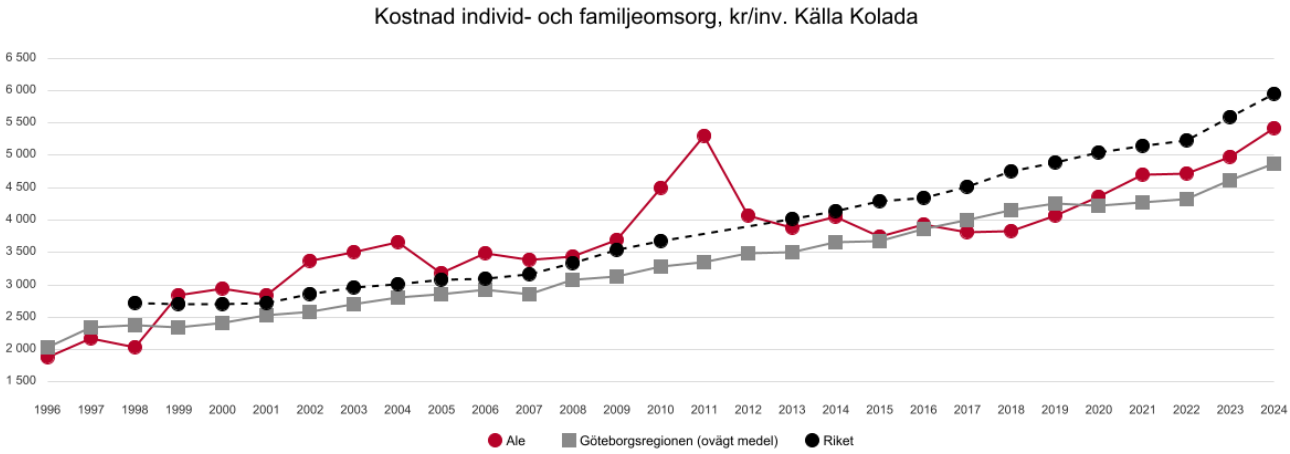

I jämförelse med övriga kommuner ligger den totala kostanden för IFO ganska precis i mitten och under snittet för riket. Precis som för övriga kommuner har kostnaderna ökat genom åren. Nedan ges några nyckeltal för några ingående delar i den totala kostnaden.

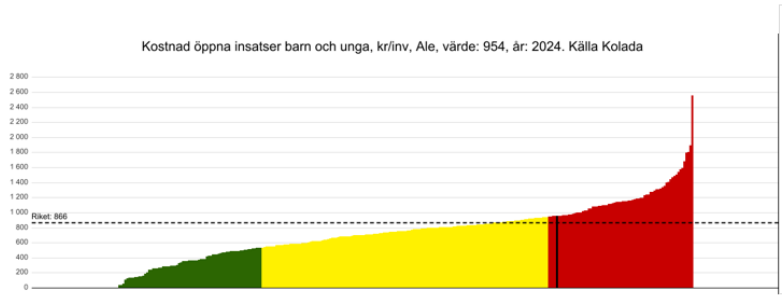

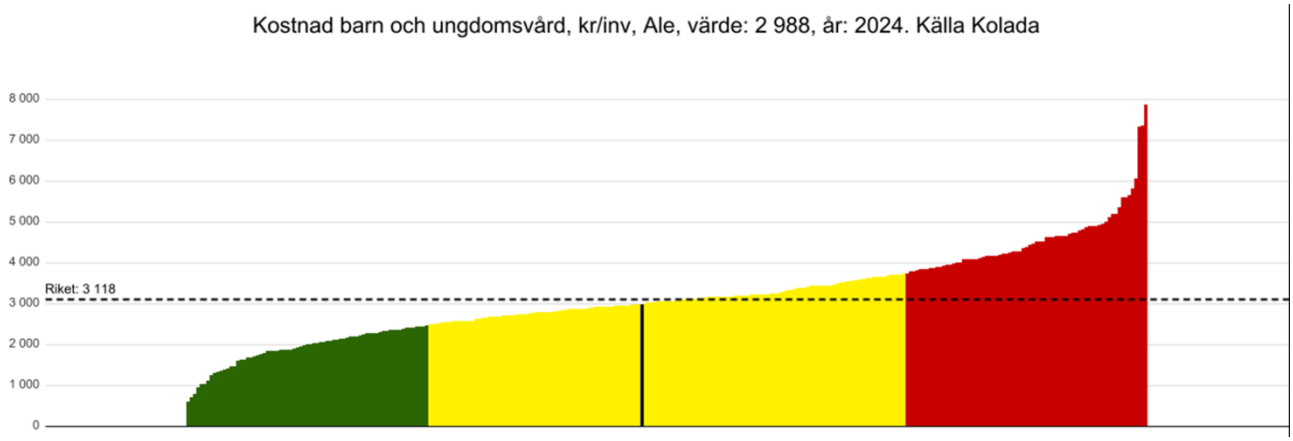

I diagrammet som visar externa placeringar framgår att kostnad för institutionsvård och köpt öppenvård har minskat, det vill säga det är bara köpt öppenvård som redovisas i diagrammet. I Koladas siffror ingår kostnad för både intern och extern öppenvård. I diagrammet där de totala kostnaderna för barn- och ungdomsvård visas framgår att Ales kostnadsläge ligger ganska precis i mitten.

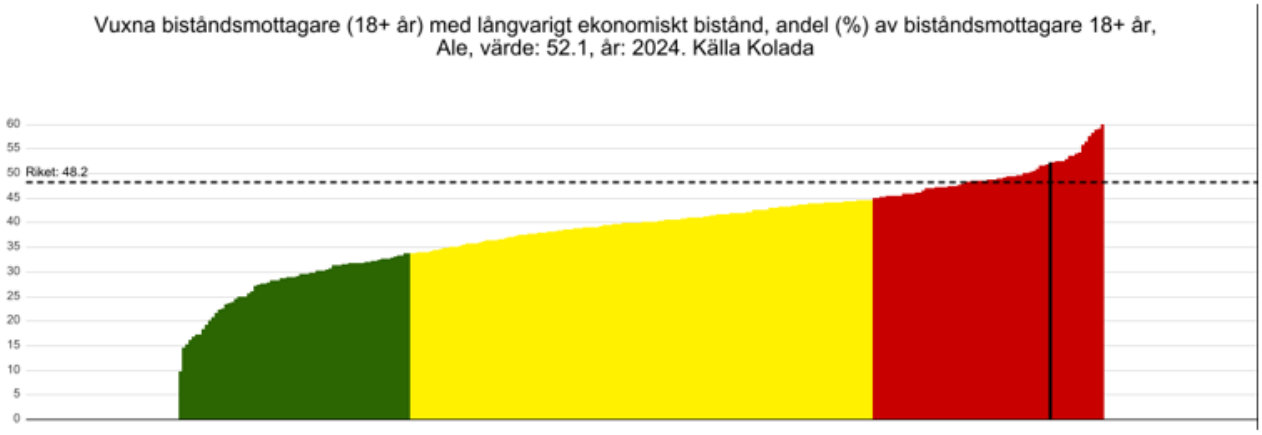

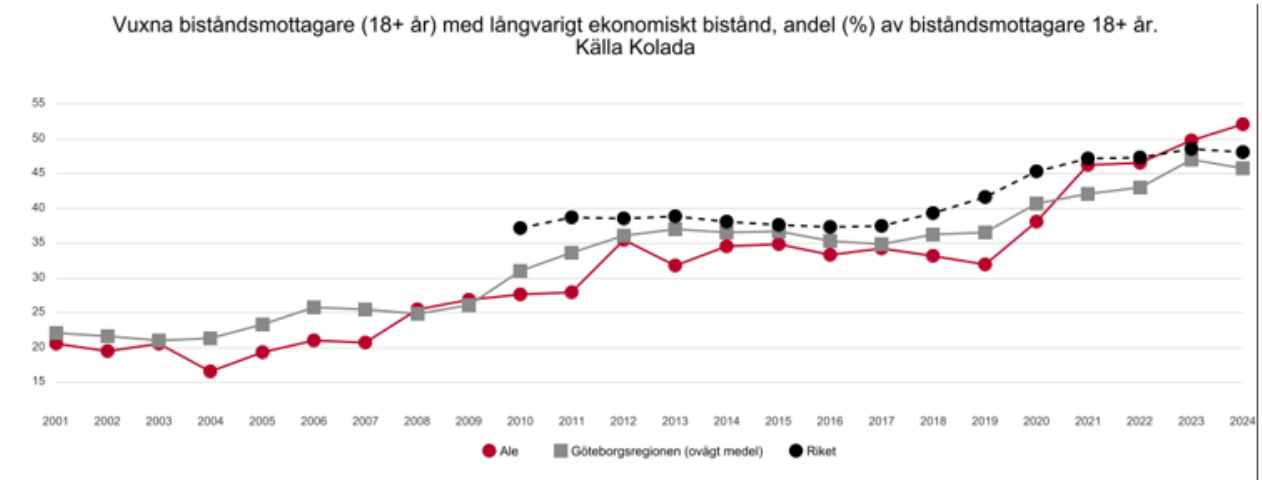

Ensolution (som genomför mätningen kostnad per brukare) drog slutsatsen redan 2017 att Ale hade jämförelsevis många sjukskrivna utan rätt till sjukpenninggrundande inkomst vilket kan vara en delförklaring till det höga utfallet avseende vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. Ett ökat antal ärenden totalt sett påverkar också den disponibla tiden per ärende. Verksamhetens förändrade arbetssätt med att nu arbeta mer teambaserat utifrån olika grader av behov av stöd för att både individanpassa och effektivisera stödet till egenförsörjning och självständighet har hittills visat på goda resultat i de lokala uppföljningar som gjorts. Förhoppningsvis kan det visa sig även på sikt i statistiken i Kolada. Även införandet av aktivitetskravet kan komma att göra skillnad.

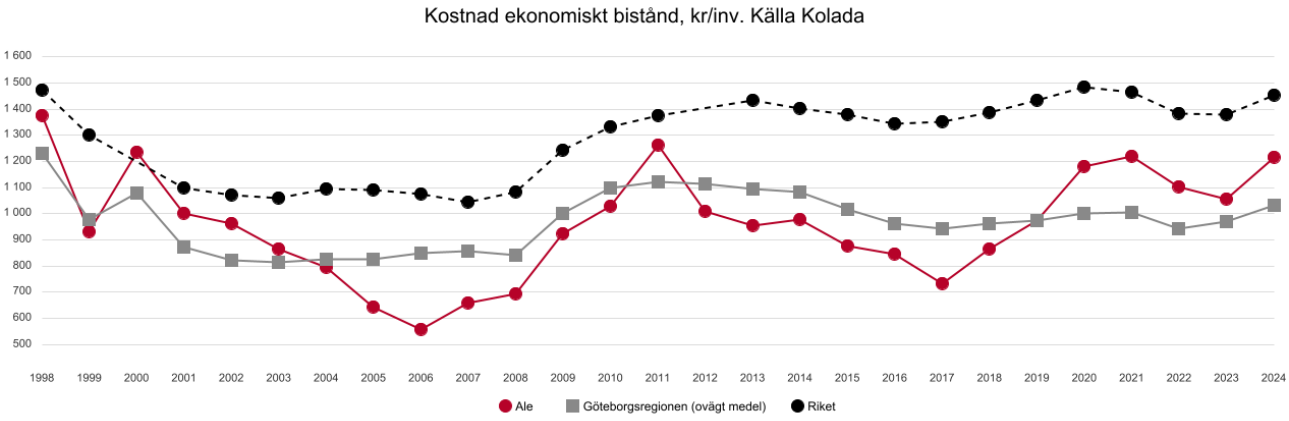

Avseende kostnad för ekonomiskt bistånd ligger Ale fortfarande över både snittet för GR och liknande kommuner IFO. Ekonomiskt bistånd betalas ut enligt riksnorm och möjligen skulle målgruppernas sammansättning (så som andel kvotflyktingar, samt en högre andel yngre i befolkningen som inte kan få stöttning hemifrån) kunna vara en förklaring till avvikelsen. Förhoppningsvis kommer mätningen KPB kunna ge mer information om bru-

karmixen. Ytterligare en parameter med bäring på utfallet är den genomsnittliga inkomsten för invånarna som för Ales del ligger över snittinkomsten i riket men under snittet i GR-kommunerna. När levnadsomkostnader ökar i samhället är det rimligt att kommuner med lägre snittinkomst betalar ut kompletterande försörjningsstöd (exempelvis för höga elräkningar) i större utsträckning än kommuner där snittinkomsten är högre.

Genomsnittlig inkomst före skatt för personer 20-64 år (år 2024) hämtat från SCB;

- Sverige: 35 083 kronor per månad.
- GR: 38 641 kr per månad.
- Ale: 36 167 kr per månad.

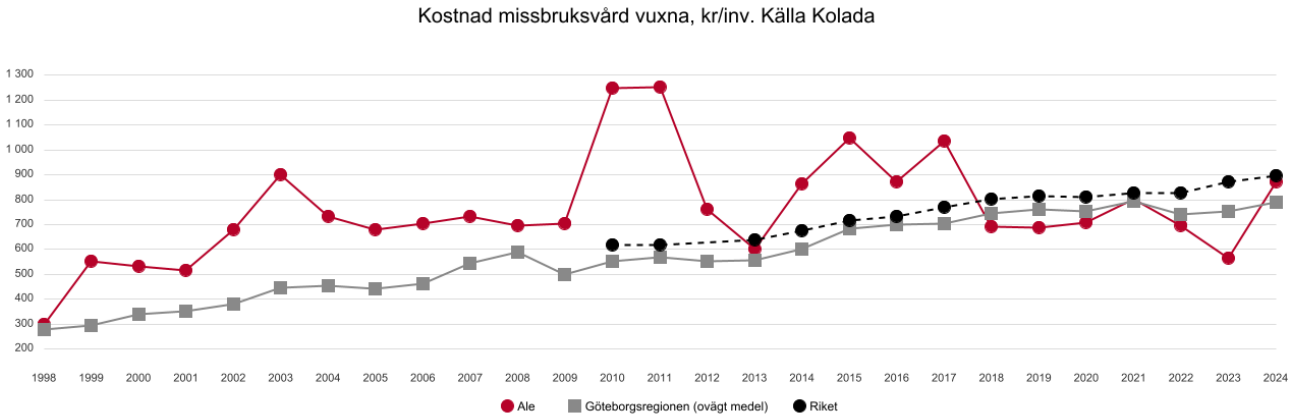

Kostnaderna för skadligt bruk och beroende (missbruk) varierar kraftigt över åren vilket speglar antalet personer i målgruppen som får vård enligt LVM (Lagen om vård av missbrukare i vissa fall) där varje individ ger ett stort utslag i statistiken.

Myndighet och specialiststöd

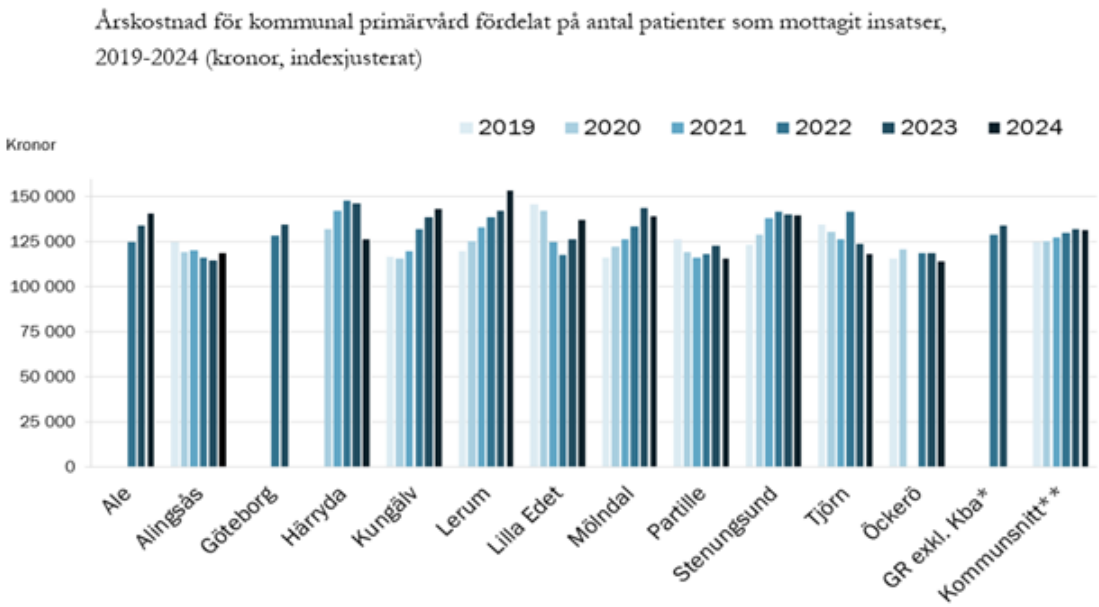

Ett sätt att jämföra kommuners kostnader för den kommunala primärvården är att sätta kostnaden i relation till antalet patienter i kommunen som har mottagit insatser. År 2024 varierade den kostnaden i kommunerna mellan cirka 114 000 och cirka 154 000 kronor, det vill säga en skillnad som uppgår till cirka 40 000 kronor.

För en mer relevant jämförelse över tid är samtliga årskostnader före 2024 omräknade till 2024 års penningvärde enligt omsorgsprisindex (OPI). OPI är framtaget av SKR i samarbete med Vårdföretagarna och Sobona. Det finns svårigheter att helt fånga kostnaderna för den kommunala primärvården, men förhoppningen är att KPB-

mätningen kommer kunna ge ett kvalitetssäkrat underlag. Att kostnaderna stiger över åren är förväntat då behoven i målgruppen ökat.

Diagram D1

Antal fallskador per 1 000 personår bland personer 65 år eller äldre med kommunal primärvård i ordinärt boende

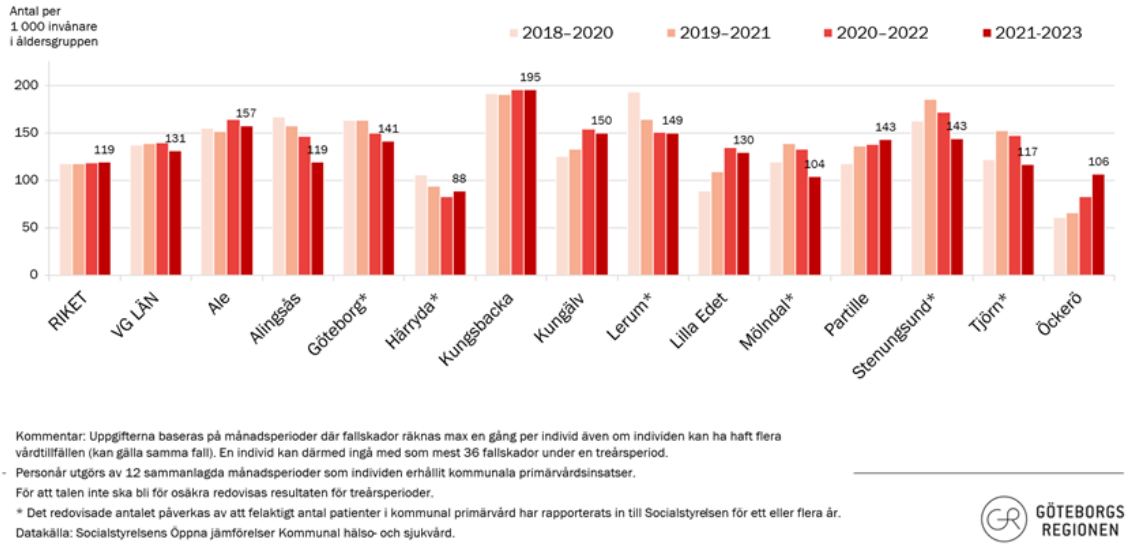

Kommentar: Uppgifterna baseras på månadsperioder där fallskador räknas max en gång per individ även om individen kan ha haft flera vårdtillfällen (kan gälla samma fall). En individ kan därmed ingå med som mest 36 fallskador under en treårsperiod.
- Personår utgörs av 12 sammanlagda månadsperioder som individen erhållit kommunala primärvårdsinsatser.

För att talen inte ska bli för osäkra redovisas resultaten för treårsperioder.
* Det redovisade antalet påverkas av att felaktigt antal patienter i kommunal primärvård har rapporterats in till Socialstyrelsen för ett eller flera år.
Datakälla: Socialstyrelsens Öppna jämförelser Kommunal hälso- och sjukvård.

GÖTEBORGS REGIONEN

Fallskador bland äldre med kommunal primärvård är vanligare i Göteborgsregionen än i riket. I ordinärt boende i Ale visar statistik från verksamhetssystemet Treserva på en markant ökning från 2023 och framåt. Ökningen av totala antalet registrerade fallhändelser kan hänga samman med att omsorgstagarna generellt sett har sämre hälsa, högre omsorgsbehov och högre ålder, samt att fler avvikelser numera rapporteras. Att allt fler i målgruppen har kognitiv svikt och därmed exempelvis bristande insikt om sin förmåga att till exempel resa sig bidrar också till ökningen. Skillnaderna mellan olika kommuner borde dock vara försumbar då det är osannolikt att man ramlar mer i en kommun jämfört med en annan. De flesta fallen sker också inomhus. Skillnaderna beror sannolikt till del på rapporteringsbenägenhet samt hur man rapporterar fallen i verksamheten.

Äldreomsorg

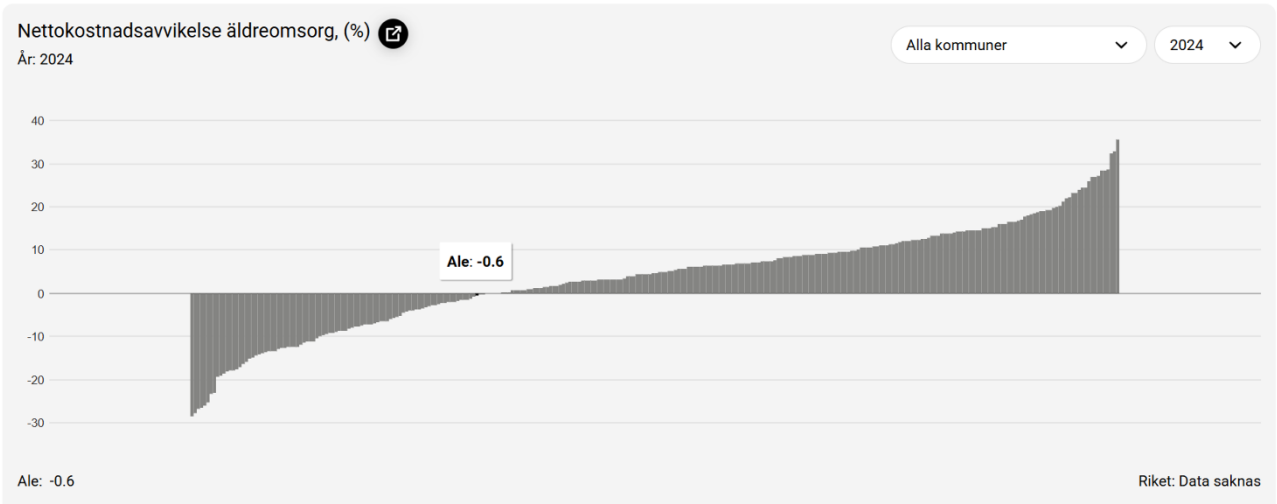

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-6.6	-8.6	1.2	-1.0	-0.6

Nettokostnadsavvikelsen ligger fortsatt på minus även om den gått upp något jämfört med 2023 och ligger fortsatt bra till även i jämförelse med andra. Öppnande av nya platser framgent (vilket det finns ett stort behov av)

kommer påverka nettokostnadsavvikelsen som då kommer öka.

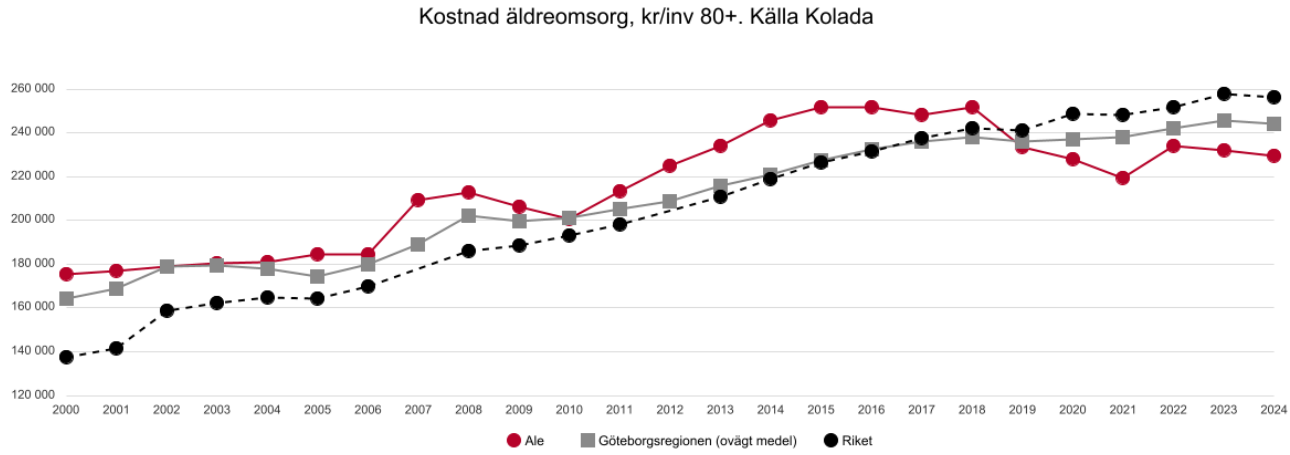

Kostnaden för äldreomsorg fördelad på invånare 80+ ligger under både snittet för riket och GR.

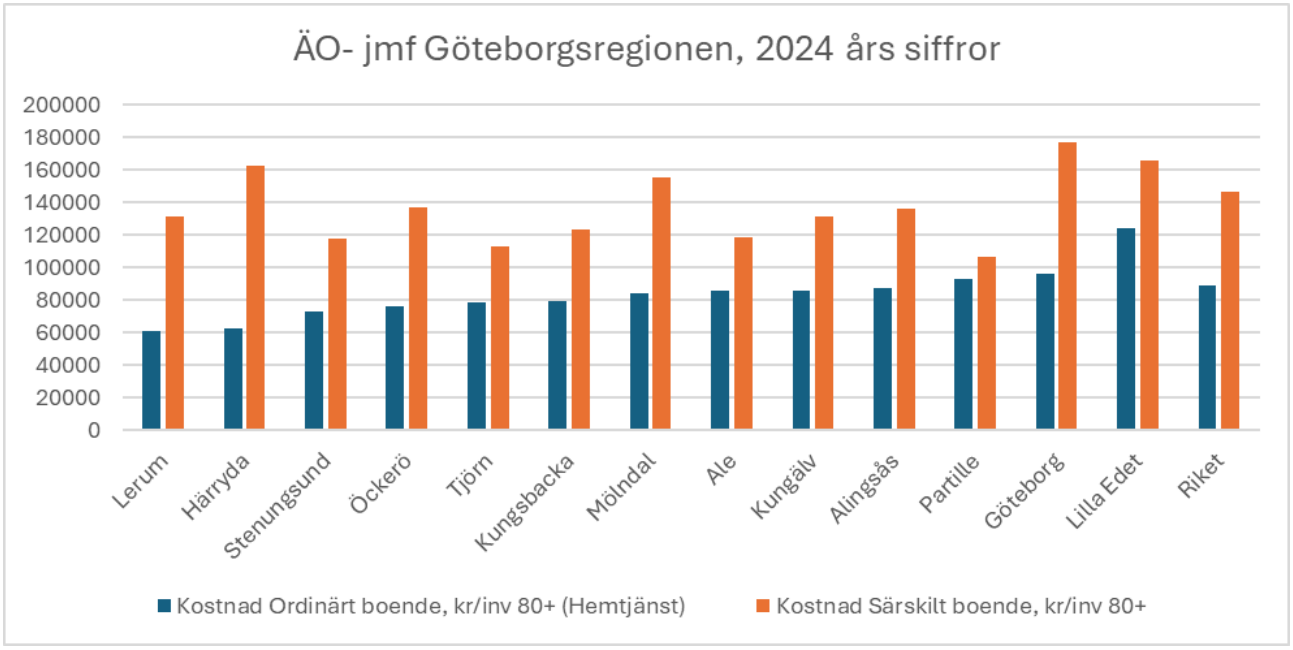

När den totala kostnaden för äldreomsorgen delas upp på ordinärt boende respektive särskilt boende har Ale en lägre kostnad än merparten av GR-kommunerna avseende särskilt boende medan kostnaderna för ordinärt boende ligger mer i mitten. Utvecklingen över tid framgår i diagrammen nedan.

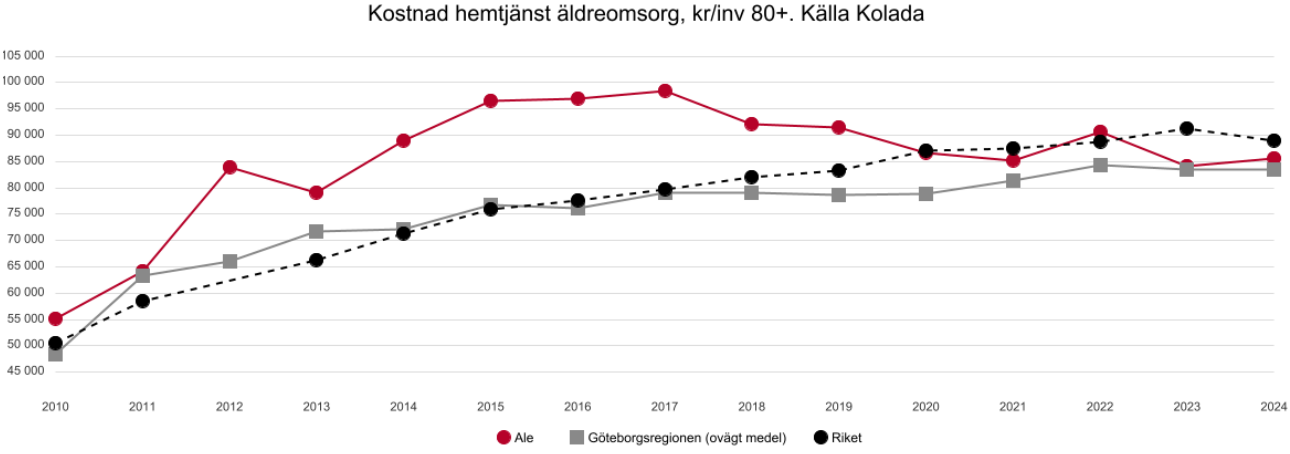

Kostnad särskilt/annat boende äldreomsorg, kr/inv 80+. Källa Kolada

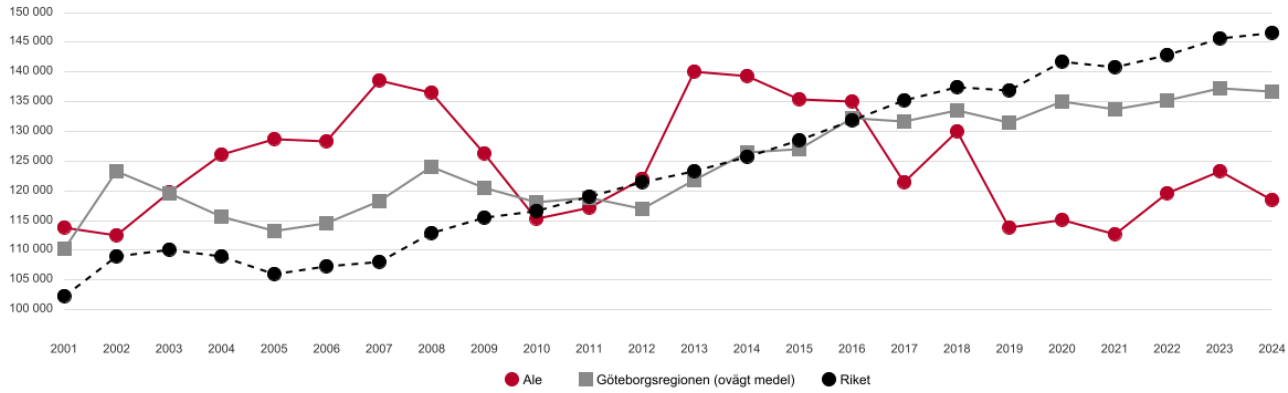

Beviljade antal hemtjänsttimmar per brukare och månad för timregistrerade hemtjänsttagare 65+ i ordinärt boende, timmar/hemtjänsttagare. Källa Kolada

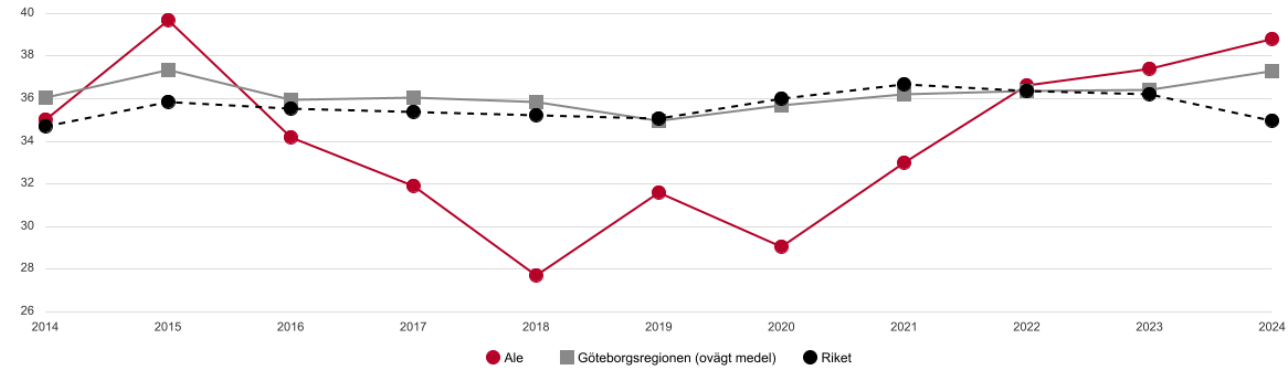

Målgruppens mer komplexa behov speglas i diagrammet ovan där antalet beviljade timmar per brukare ökar med 10 timmar mellan 2020 och 2024.

5 Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller kostnadsbesparingar

Förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar ger kommunfullmäktige och nämnder ett underlag för möjliga prioriteringar framåt.

Utifrån målgruppernas mer komplexa behov och att det även tillkommer nya målgrupper förslås att vidare undersöka möjligheten för ett **boende för särskilt vårdkrävande personer.** Idag finns personer som faller mellan stolarna och behovet skulle behöva utredas vidare ihop med annan kommun då Ale inte ensamt skulle fylla ett sådant boende. Det kan handla om äldre med missbruksproblematik eller personer som är utsatta men inte har missbruk eller uppfyller kraven för särskilt boende för äldre. Här kan säkerligen resultatet från KPB-mätningen ge mer underlag till frågan.

Så som framhålls i många sammanhang behöver **införandet och användandet av olika tekniska lösningar** accelerera för att delvis möta utmaningen avseende kompetensförsörjningen. Olika välfärdstekniska lösningar liksom pågående förstudier avseende AI-transkribering, rekrytering med hjälp av AI samt digital hemtjänst omhändertas i den kommungemensamma processen avseende digitala införanden och följs i handlingsplan digitalisering. Inom ramen för digitaliseringsprocessen ryms även ett ytterligare förslag som handlar om att förbättra förutsättningarna att samordna användandet av grundutrustning via ett digitalt inventeringssystem.

Samverkan beskrivs i denna rapport som både en utmaning och en möjlighet. Ett förslag avseende intern samverkan är att testa ett **förändrat arbetssätt vid nyansökan till biståndsenheten eller när behov hos en omsorgstagare förändras.** Förslaget bygger på att arbetsterapeut deltar, tillsammans med socialsekreterare, vid det första besöket när en person ansöker om insatser eller har förändrade behov. Genom en tidig aktivitets- och funktionsbedömning kompletteras underlaget för biståndsbeslut. Att bedömningen görs tidigt i processen är en stor fördel, eftersom den kan leda till förebyggande insatser som gör att personen kan fortsätta vara så självständig som möjligt. Arbetssättet kan bidra till en ökad livskvalitet och aktivitetsnivå för den enskilde såväl som kostnadsbesparingar för verksamheten. Ett försök skulle kunna följas via ISU – individbaserad systematisk uppföljning.

Ytterligare ett förslag på temat att underlätta i kompetensförsörjningsutmaningen handlar om att inom ramen för arbetsmarknads- och försörjningsstöds verksamhet kunna erbjuda **klienter som står långt från arbetsmarknaden** möjlighet att arbeta med till exempel **serviceinsatser för äldre** vilket skulle kunna rymmas i **aktivitetskravet** som börjar gälla den 1 juli i år.

Inom nämndens verksamheter bedrivs ett kontinuerligt förbättrings- och effektiviseringsarbete inom ramen för ordinarie verksamhet. Sådana pågående initiativ beskrivs inte närmare i detta avsnitt.

17 november 2026

Yrkanden inför antaganden av Mål och budget Ale kommun 2027

Abetsgivaren har över tid inte kunnat specificera en målbild med löneöversynerna. Som en följd av detta anser sig Sveriges Lärare se de strukturella felaktigheterna i lönenivåer öka. Sveriges Lärare yrkar därför:

-att det, utöver budgeterat för löneöversyn, avsetts pengar i syfte att gemensamt med de fackliga organisationerna göra korrigeringar så att det i statistiken framgår att kontinuitet och erfarenhet lönar sig.

Utbildningsväsendet står i startgropen för stora förändringar som antas bidra till bättre arbetsmiljö och högre måluppfyllelse. Samtidigt ser vi en ökande andel elever med psykisk ohälsa och känsla av utanförskap. I det arbetet behöver det finnas medel för att anställa yrkesgrupper som syftar till elevers ökade trygghet och studiero. Sveriges Lärare yrkar därför att:

- Det i budgeten tillförs medel för att anställa kompletterande tjänster till skolan med uppdrag att arbeta med skolnärvaro, trygghet och trivsel samt de arbetsuppgifter som idag åläggs lärare men som inte kan kopplas till undervisningsuppdraget.

Jenny Johansson, ordförande Sveriges Lärare Ale

Sveriges Lärare
Box 17061, 104 62 Stockholm | Peter Myndes backe 16, Stockholm | 077-515 05 00
sverigeslarare.se/kontakt | Bg 5932-4905 | Org. nr 802540-5542

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/570
Datum: 2026-11-11
Kommuncontroller Björn Wikman

Kommunstyrelsen

Process för mål och budget 2028

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anta budgetprocess 2028 för Ale kommun.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Mål och budget är ett av kommunfullmäktiges centrala styrinstrument och anger ekonomiska ramar, inriktningar och mål som gäller för nämnderna nästkommande år.

Detta beslut ger förtroendevalda och förvaltningar en gemensam bild av processen för budgetarbetet, vilket är viktigt för att beslutsunderlag ska finnas på plats i rätt tid.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef Demokrati

Beslutsunderlag

-

Ärendet

Mål och budget är ett av kommunfullmäktiges centrala styrinstrument och anger ekonomiska ramar, inriktningar och mål som gäller för nämnderna nästkommande år.

Beslutet ger förtroendevalda och förvaltningar en gemensam tidplan för budgetarbetet. Detta är viktigt för att beslutsunderlag ska finnas i rätt tid som möjliggör välinformerade beslut och en större potential till en effektiv styrning.

I enlighet med Ale kommuns styrmodell ska kommunfullmäktige fastställa budgetprocessen senast den 31 oktober för kommande år. Detta beslut skulle därmed fattats innan den 31 oktober men då det är valår senareläggs beslutet i enlighet med kommunfullmäktiges beslut *Fastställande av budgetprocess 2027* den 6 oktober 2026 (§170). Enligt detta beslut ska process för mål och budget 2028 antas senast den 31 december 2026 av fullmäktige.

Aktivitet	Tidplan
Beslut om framställan om investeringsbudgetram för kommande år	Fastställs av nämnd senast 28 februari 2027 som ett underlag till investeringsbudget.
Nulägesanalyser – underlag till budget	Fastställs av varje nämnd och redovisas kommunfullmäktige den 31 maj 2027
Information till förtroendevalda inför budgetframtagande	Tidplan ej fastställd. Dialog sker med KSAU
Information till och förhandling med fackliga organisationer om mål och budget 2028	Beroende på när budgetförslag finns att tillgå
Beslut om mål och budget samt taxor och avgifter	Fastställs av kommunfullmäktige senast 30 november 2027.
Fastställande av budgetprocess 2029	Fastställs av kommunfullmäktige senast 31 december 2027

Beslut om koncernbudget	Fastställs av kommunfullmäktige senast 31 december 2027
Beslut nämndplan / affärsplan	Informeras respektive nämnd i december 2027. Fastställs på efterföljande nämndsammanträde, januari 2028.

Nulägesanalys

Nulägesanalyserna fastställs av respektive nämnd som ett underlag till budgetbeslutet. Kommunstyrelsen ansvarar för den kommunövergripande analysen. Kommunstyrelsens arbetsutskott fastställer vad nulägesanalysen ska ha för fokus årligen. Fasta punkter i nulägesanalysen är:

- Nuläget utifrån trender, förändringar och utmaningar
- Verksamhetens resultat idag
- Förflyttningsmöjligheter för att förbättra, effektivisera eller minska kostnader

Information till förtroendevalda

Syftet är att säkerställa att de förtroendevalda har en välgrundad information inför framtagande av mål och budget.

Kommunstyrelsens arbetsutskott för dialog med kommunledningsförvaltningen om hur, vad och när förtroendevalda ska få information inför framtagande av mål och budget 2028. Tidigare år har detta skett genom olika former av informationsmöten mellan förvaltningar och förtroendevalda. 2025 arrangerade kommunledningsförvaltningen en budgetdag för nämndernas presidier. 2026 informerades kommunfullmäktiges ledamöter vid tre tillfällen med fokus på olika politikområden.

Framtagande av budget

Dialogträffar föreslås som ett led i beredningsarbetet för mål och budget med respektive politisk gruppering eller enskilda partier för att samtala kring förslag till ambitionsnivåer, inriktningar, prioriteringar med mera i syfte att skap en tydlig styrning. Tjänsteorganisationen bereder fullt ut ett förslag utifrån den styrande konstellationen. För övriga partier är tjänsteorganisationen behjälplig med mallar, underlag, beräkningar etcetera. Syftet är att skapa en tydlig styrning.

Fastställande av budget

Kommunallagen (2017:725 kap 11 §10) fastställer att budgeten ska fastställas av fullmäktige före november månads utgång. Om budgeten på grund av särskilda skäl inte kan fastställas före november månads utgång, ska fullmäktige ändå fastställa skattesatsen. Budgeten ska därefter fastställas före december månads utgång. Fullmäktige får då fastställa en annan skatte- eller avgiftssats än den som har bestämts tidigare.

Kommunfullmäktiges beslut om avgifter och taxor inför kommande år fastställs i samband med att mål och budget fastställs för att ge en helhetsbild för såväl förtroendevalda som invånare.

Fastställande nämndplan

Varje nämnd fastställer årligen en nämndplan. Nämndplanen utgår från kommunens vision och kommunfullmäktiges beslutade mål och budget. Planen sammanfattar och beskriver hur varje nämnd ska nå fastställda mål och uppdrag, beskriver planerade aktiviteter under det kommande året samt redovisar de ekonomiska ramarna på verksamhetsområdesnivå.

För att ge respektive nämnd och förvaltning förutsättningar föreslås att nämndplanerna informeras om i december 2027 och fastställs i januari 2028. Detta utgår från att mål och budget fastställs i fullmäktige senast i november 2027.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer sammantaget att framtagen tidsplan skapar goda förutsättningar för beredningsarbetet och att styrdokument samt lagkrav efterföljs.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Beslutet bedöms inte påverka ur ett ekonomiskt perspektiv då detta sker inom ram.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Mål och budget är det dokument som fastställer Ale kommuns riktningsmål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Tidplanen sätter ramarna för planeringen av budgetarbetet.

Beslutet skickas till:

Alla nämnder

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/567
Datum: 2026-11-17
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. att upphäva, den genom beslut 2023-12-18 § 203 antagna taxan för prövning av tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter
2. att anta förslag på reviderad riktlinje -Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter att gälla från och med 2027-01-01.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter 2023-12-18, § 203.

Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Det finns nu ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1 392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027. I ärendet har det upprättats en tjänsteskrivelse daterat den 22 oktober 2026. Tjänsteskrivelsen är gjord av Partille kommun enligt det samverkansavtal som finns mellan Ale och Partille kommun. Av utredningen framgår omständigheterna i ärende.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut 2026-11-19 § 128
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-10-29
- Tjänsteskrivelse reviderad taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter (Partille kommun).
- Förslag till reviderad taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter (Partille kommun).
- Bilaga 1 Jämförelse mellan föreslagen taxa och taxor i närliggande kommuner (Partille kommun).
- Gällande-Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter antagen 2023-12-18 (Partille kommun).
- Förslag till reviderad Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter (Enligt Ale kommuns mall).

Ärendet

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter 2023-12-18, § 203

Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

Det finns nu ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027.

I ärendet har det upprättats en tjänsteskrivelse daterat den 22 oktober 2026. Tjänsteskrivelsen är gjord av Partille kommun enligt det samverkansavtal som finns mellan Ale och Partille kommun. Av utredningen framgår omständigheterna i ärende.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör ingen avvikande bedömning utifrån vad som framförs av socialförvaltningen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden). Utgångspunkten är att tillsyn och prövning huvudsakligen ska finansieras med avgifter. En ändring enligt föreliggande förslag kommer vara kostnadsneutral för kommunen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Då förslaget innebär att flera taxor sänks kommer eventuellt beslut påverka företag som söker tillstånd positivt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till målen kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter utförs för Ale kommun av Partille kommun enligt gällande samverkansavtal. Det är också Partille kommun som genomfört utredning och omvärldsanalys kring de nya taxorna.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid beslut enligt förslag kommer Partille kommun att verkställa för Ale kommuns räkning.

Beslutet skickas till:

Bygg- och miljönämnden Partille kommun
Författningssamling
Kommunikation

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/405
Datum: 2026-10-29
Enhetschef Angelica Lazo De La Vega Campana

Socialnämnden

Svar på återremiss- Revidering av taxa för tobak och serveringstillstånd

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

- upphäva, den genom beslut 2023-12-18 § 203 antagna taxan för prövning av tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter
- anta förslag på reviderad riktlinje- Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter att gälla från och med 2027-01-01.
- beslutet justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter 2023-12-18, § 78 (KS/2023:295).

Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

Det finns nu ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027.

I ärendet har det upprättats en tjänsteskrivelse daterat den 22 oktober 2026. Tjänsteskrivelsen är gjord av Partille kommun enligt det samverkansavtal som finns mellan Ale och Partille kommun. Av utredningen framgår omständigheterna i ärende.

Gilda Johansson
Tf Förvaltningschef

Angelica Lazo de la Vega C
Tf Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse reviderad taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter (Partille kommun).
- Förslag till reviderad taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter (Partille kommun).
- Bilaga 1 Jämförelse mellan föreslagen taxa och taxor i närliggande kommuner (Partille kommun).
- Gällande-Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter antagen 2023-12-18 (Partille kommun).
- Förslag till reviderad Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter (Enligt Ale kommuns mall).

Ärendet

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter 2023-12-18, § 78 (KS/2023:295).

Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

Det finns nu ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027

är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027.

I ärendet har det upprättats en tjänsteskrivelse daterat den 22 oktober 2026. Tjänsteskrivelsen är gjord av Partille kommun enligt det samverkansavtal som finns mellan Ale och Partille kommun. Av utredningen framgår omständigheterna i ärende.

Förvaltningens bedömning

Partille kommun har i enlighet med samverkansavtalet tagit fram ett förslag till taxa för arbetet med tobak och alkohol i samverkan med samarbetskommunerna. De har utgått från de kostnader de har för arbetet. Det är varje kommun som måste besluta om vilka taxor som ska gälla inom respektive kommun. Eftersom det är Partille kommun som kommer att utföra arbetet enligt samverkansavtalet är det en fördelaktigt om Ale kommuns taxa följer Partilles.

Förvaltningen bedömer att Partille kommun utrett ärendet på ett adekvat sätt och att det är rimligt att taxorna revideras enligt förslaget.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden). Utgångspunkten är att tillsyn och prövning huvudsakligen ska finansieras med avgifter. En ändring enligt föreliggande förslag kommer vara kostnadsneutral för kommunen.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Då förslaget innebär att flera taxor sänks kommer eventuellt beslut påverka företag som söker tillstånd positivt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till målen kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter utförs för Ale kommun av Partille kommun enligt gällande samverkansavtal. Det är också Partille kommun som genomfört utredning och omvärldsanalys kring de nya taxorna.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Vid beslut enligt förslag kommer Partille kommun att verkställa för Ale kommuns räkning.

Beslutet skickas till:

- Bygg och miljönämnden Partille kommun

PARTILLE KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE

2026-09-28

Diarienummer
BMA/2026:96

Förvaltning
Bygg- och miljöförvaltningen

Till
Bygg- och miljönämnden

Handläggare
Fredrik Berlin

Revidering av taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter den 7 juni 2023, § 78 (KS/2023:295). Denna taxa reviderades av kommunfullmäktige den 3 juni 2025, § 62 till följd av en förändring i alkohollagen när det blev tillåtet med gårdsförsäljning av alkohol.

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden). Bygg- och miljönämnden ser ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 28 september 2026.

Upprättat förslag till reviderad Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Bilaga 1 Jämförelse mellan föreslagen taxa och taxor i närliggande kommuner

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden föreslår att kommunfullmäktige upphäver den, genom beslut 2025-06-03, § 62, antagna Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Bygg- och miljönämnden föreslår att kommunfullmäktige antar reviderad Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter att gälla från och med 2027-01-01.

Expedieras till:
Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Ärendet

Kommunfullmäktige antog en taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksliknande nikotinprodukter den 7 juni 2023, § 78 (KS/2023:295). Denna taxa reviderades av kommunfullmäktige den 3 juni 2025, § 62 till följd av en förändring i alkohollagen när det blev tillåtet med gårdsförsäljning av alkohol.

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden). Utgångspunkten är att tillsyn och prövning huvudsakligen ska finansieras med avgifter. Bygg- och miljönämnden ser ett behov av att revidera den nuvarande taxan för att avgifterna bättre ska motsvara det faktiska tillsynsbehovet och kostnaderna för prövning och tillsyn. En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1. Taxeförslaget innebär att inga avgifter kommer att höjas. Däremot kommer ett flertal avgifter att sänkas. Vidare har det i taxan förtydligats att timtaxan för 2027 är 1392 kronor. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2023, 2024, 2025 och 2026. Den reviderade taxan föreslås gälla från den 1 januari 2027. I nedanstående avsnitt redovisas de förändringar som föreslås i taxan och vad den reviderade taxan innebär ekonomiskt för verksamhetsutövare.

Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljning enligt alkohollagen
Vid ändringar av stadigvarande tillstånd föreslås en sänkning av det maximala beloppet med 1 392 kr som en sökande ska betala. Dessutom har taxan differentierats med olika fasta belopp beroende på vilken ändring som avses eftersom handläggningstiden skiljer sig åt mellan dessa ärenden. Differentieringen av avgiften för en stadigvarande ändring innebär en sänkning på mellan 1 392 kronor och 5 568 kronor beroende på vilken ändring man ansöker om.

Avgiften för anmälan om catering sänks från 1 392 kronor till 500 kronor.

Vid förändringar i ett tillståndshavande bolag föreslås en differentiering som innebär att avgifterna sänks för de förändringar som inte kräver att en lämplighetsprövning görs. Föreslagen avgift för denna typ av ärenden är 1 392 kronor vilket är 4 176 kronor lägre än nuvarande taxa.

Avgiften för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten föreslås sänkas från 8 352 kronor till 5 568 kronor för de verksamheter som inte har ett stadigvarande serveringstillstånd och till 4 176 kronor för verksamheter som har ett stadigvarande serveringstillstånd.

Prövningsavgiften för tillfälliga provsmakningstillstånd sänks från 8 352 kronor till 4 176 kronor.

Prövningsavgifter och anmälningsavgifter för tobak och liknande produkter
Prövningsavgiften att sälja tobak som partihandlare föreslås sänkas från 13 920 kronor till 12 528 kronor.

Vid förändringar i ett tillståndshavande bolag föreslås en ändring som innebär att avgifterna sänks för de förändringar som inte kräver att en lämplighetsprövning görs. Föreslagen avgift för denna typ av ärenden är 1 392 kronor vilket är 6 960 kronor lägre än nuvarande taxa.

I nuvarande taxa finns en anmälningsavgift på 2 784 kronor för att få sälja folköl, e-cigaretter och tobaksfria nikotinprodukter. Dessa avgifter föreslås att tas bort i förslaget till ny taxa. Skälet till att anmälningsavgift tas bort i förslaget till ny taxa är att den inte har stöd i lag. Eftersom denna del i nuvarande taxa inte har haft stöd i lag har heller inte denna avgift tagits ut från verksamhetsutövare som anmält sin försäljning.

Årliga tillsynsavgifter för verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd
Samtliga verksamheter som har stadigvarande serveringstillstånd kommer att få sänkta fasta årsavgifter på 696 kronor. För de verksamheter som säljer alkohol för mellan 100 001 kronor och 500 000 kronor kommer den årliga rörliga tillsynsavgiften att sänkas med ytterligare 1 392 kronor i den föreslagna taxan.

Årliga tillsynsavgifter för verksamheter som säljer folköl, tobak och liknande produkter, e-cigaretter och tobaksfria nikotinprodukter
Verksamheter som säljer eller serverar folköl kommer att få sänkta årsavgifter med 1 392 kronor. För verksamheter som säljer övriga produkter men inte folköl kommer årsavgiften att vara oförändrad. I nuvarande taxa får en verksamhet som säljer samtliga av följande produkter: folköl, tobak, tobaksfria nikotinprodukter samt e-cigaretter betala 15 312 kronor i årlig tillsynsavgift. I den nya taxan införs en maximal årlig tillsynsavgift på 12 528 kronor. Dessutom införs en skrivning i taxan som innebär att verksamheter som har ett stadigvarande serveringstillstånd eller ett gårdsförsäljningstillstånd inte ska betala årlig tillsynsavgift för sin folkölsförsäljning. I nuvarande taxa är denna årsavgift 2 784 kronor.

Barnkonsekvensanalys

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsanalys

En omvärldsanalys har gjorts genom att jämföra taxenivåerna med flera närliggande kommuner vilket redovisas i bilaga 1.

Fredrik Berlin
Enhetschef

TAXA FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN

ENLIGT ALKOHOLLAGEN, LAG OM TOBAK OCH LIKNANDE PRODUKTER OCH LAG OM TOBAKSFRIA NIKOTINPRODUKTER

Dokumenttyp: Taxa
Antagen av: Kommunfullmäktige Klicka eller tryck här för att ange datum., [§ X]
Giltighetstid: Från och med 2027-01-01 tills vidare
Dokumentansvarig: [Bygg- och miljöförvaltningen]

PARTILLE KOMMUN

Innehåll

1. Inledande bestämmelser 3
1.1. Avgifter och betalningsansvar 3
1.2. Nedsättning av avgift 3
1.3. Timtaxa 3
1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp 3
2. Avgiftsbelopp / taxetabeller 4
2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen 4
2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter för tobak och liknande produkter 5
2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen 5
2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift 6
2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift 6
2.4. Tillsynsavgifter folköl, e-cigaretter, tobak och liknande produkter samt tobaksfria nikotinprodukter 7

1. Inledande bestämmelser

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

1.1. Avgifter och betalningsansvar

Text… Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till bygg- och miljönämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Avgift för prövning, anmälan eller tillsyn ska betalas av sökanden eller tillståndsinnehavaren. Avgift för prövning ska betalas även om ansökan avvisas eller avslås.

Avgiftsuttag sker enligt genomsnittlig handläggningstid i timmar (fast och rörlig avgift) eller enligt faktiskt nedlagd handläggningstid (timavgift) i det enskilda ärendet.

Om den faktiska handläggningstiden avsevärt (med mer än 50 procent) överstiger den genomsnittliga handläggningstiden för ärendet, och om detta orsakats av sökanden, får sökanden debiteras enligt faktisk nedlagd handläggningstid i stället för med fast avgift.

I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid sammanlagd faktisk tid som varje tjänsteman använt för handläggning av ärendet.

Avgifterna i denna taxa gäller myndighetsutövning och omfattas därmed inte av mervärdesskatt.

1.2. Nedsättning av avgift

Text… Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid eller övriga omständigheter får bygg- och miljönämnden i ett enskilt fall besluta att sätta ned eller efterskänka avgiften enligt denna taxa.

1.3. Timtaxa

Timavgiften har beräknats utifrån SKR:s vägledning och för 2027 är timavgiften i denna taxa 1 392 kronor per timme.

1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

2. Avgiftsbelopp / taxetabeller

2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

Tabell 1

Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen	
Stadigvarande serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd	**Avgift**
Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd (omfattar även catering, provsmakning, gemensam serveringsyta)	13 920 kr (10 tim)
Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd	13 920 kr (10 tim)
Ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd	**Avgift**
- Stadigvarande ändring – utökad serveringsyta - Stadigvarande ändring – förändring av serveringstid - Stadigvarande ändring – alkoholdryck - Stadigvarande ändring – övriga ändringar exempelvis villkor, maxantal - Tillfällig utökad serveringstid - Tillfällig utökad serveringsyta - Högsta avgift vid ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd	5 568 kr (4 tim) 2 784 kr (2 tim) 1 392 kr (1 tim) 2 784 kr (2 tim) 1 392 kr (1 tim) 2 784 kr (2 tim) 5 568 kr (4 tim)
Anmälan catering (per ansökningstillfälle)	500 kr
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	8 352 kr (6 tim) 1 392 kr (1 tim)
Tillfälligt serveringstillstånd	**Avgift**
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten - Om sökandebolaget har ett gällande serveringstillstånd - Om sökandebolaget saknar ett gällande serveringstillstånd	 4 176 kr (3 tim) 5 568 kr (4 tim)
Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap	1 392 kr (1 tim)
Tillfälligt provsmakningstillstånd	4 176 kr (3 tim)
Övriga avgifter	**Avgift**
Kunskapsprov per provtillfälle och person	1 392 kr (1 tim)

Påminnelseavgift 1 för restaurangrapport	1 392 kr (1 tim)
Påminnelseavgift 2 för restaurangrapport	1 392 kr (1 tim)

2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter för tobak och liknande produkter

Tabell 2

Prövningsavgifter för tobak och liknande produkter	**Avgift**
Ansökan om tillstånd att få sälja tobaksvaror	12 528 kr (9 tim)
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning	8 352 kr (6 tim)
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	1 392 kr (1 tim)
Anmälan om förändrat tillstånd – exempelvis uppdaterat egenkontrollprogram	2 784 kr (2 tim)

2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

I den årliga tillsynsavgiften, fast och rörlig avgift, ingår bland annat tillsynsbesök samt kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten.

Fasta och rörliga årliga tillsynsavgifter för verksamheter med serveringstillstånd tas ut enligt tabell 3.

Fast årlig tillsynsavgift enligt alkohollagen ska betalas från och med det kalenderår beslut om serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd har meddelats. För nya tillstånd beviljade från och med 1 januari till och med 30 juni betalas full fast avgift. För nya tillstånd beviljade från och med 1 juli till och med 31 december betalas halv fast avgift. Årsavgift ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Årsavgiften debiteras i förskott. För det år då tillståndet upphör eller avanmälan görs betalas full årlig tillsynsavgift. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om restaurangrapport inte lämnas in efter andra påminnelsen eller om rapporten lämnas in efter den 30 april året efter perioden restaurangrapporten avser, debiteras fast tillsynsavgift inklusive eventuella påminnelseavgifter samt maximalt belopp för den rörliga delen i tillsynsavgiften.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen kan tillsynsavgift tas ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift

Fast årlig tillsynsavgift omfattar kalenderår och tas ut från och med det år verksamheten beviljades tillstånd.

2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift

Rörlig årlig tillsynsavgift för stadigvarande serveringstillstånd baseras på verksamhetens faktiska årsomsättning i kronor för alkoholdrycker för föregående kalenderår och debiteras efterföljande år. För verksamheter med tillstånd för gårdsförsäljning eller med provsmakning tas ingen rörlig avgift ut.

Tabell 3

Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen	
Fast årlig tillsynsavgift	**Avgift**
Årlig tillsynsavgift, stadigvarande serveringstillstånd	3 480 kr (2,5 tim)
Årlig tillsynsavgift, gårdsförsäljningstillstånd	3 480 kr (2,5 tim)
Rörlig årlig tillsynsavgift vid stadigvarande servering till allmänheten	**Avgift**
Årlig alkoholomsättning, kronor	
0 – 50 000	0 kr (0 tim)
50 001 – 100 000	1 392 kr (1 tim)
100 001 – 200 000	2 784 kr (2 tim)
200 001 - 500 000	5 568 kr (4 tim)
500 001 – 1 000 000	9 744 kr (7 tim)
1 000 001 – 2 000 000	11 136 kr (8 tim)
2 000 001 – 3 000 000	15 312 kr (11 tim)
3 000 001 – 4 000 000	18 096 kr (13 tim)
4 000 001 - 6 000 000	20 880 kr (15 tim)
6 000 001 – 8 000 000	26 448 kr (19 tim)
8 000 001 – 12 000 000	29 232 kr (21 tim)
> 12 000 000	32 016 kr (23 tim)

2.4. Tillsynsavgifter folköl, e-cigaretter, tobak och liknande produkter samt tobaksfria nikotinprodukter

I den årliga tillsynsavgiften ingår bland annat tillsynsbesök samt vid behov kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten. Fasta årliga tillsynsavgifter tas ut enligt tabell 4.

Fast årlig tillsynsavgift enligt lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter ska betalas från och med det kalenderår beslut om försäljningstillstånd för tobak har meddelats eller anmälan om anmälningspliktiga produkter gjorts. För nya tillstånd beviljade från och med 1 januari till och med 30 juni betalas full avgift. För nya tillstånd beviljade från och med 1 juli till och med 31 december betalas halv avgift. Årsavgift ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Årsavgiften debiteras i förskott. För det år då tillståndet upphör eller avanmälan görs betalas full årlig tillsynsavgift. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen kan tillsynsavgift tas ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

Tabell 4

Tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt vissa elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	
Fast årlig tillsynsavgift	**Avgift**
Folköl	1 392 kr (1 tim)
Tobak och liknande produkter	6 960 kr (5 tim)
Elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	2 784 kr (2 tim)
Tobaksfria nikotinprodukter	2 784 kr (2 tim)
Högsta tillsynsavgift om man säljer samtliga ovanstående produkter	12 528 kr (9 tim)
För verksamheter som har ett stadigvarande serveringstillstånd eller ett gårdsförsäljningstillstånd tas ingen årsavgift ut för folkölsförsäljning	0 kr (0 tim)

Bilaga 1 Jämförelse mellan föreslagen taxa och gällande taxor i närliggande kommuner

Tabell A - Jämförelse mellan timtaxor i närliggande kommuner

Förslag till ny taxa	Kungsbacka Mölndal	Alingsås	Borås	Mark
1 392 kr	1 502 kr	1 320 kr	1 386 kr	1 295 kr

Timavgifterna för Partille avser 2027. För övriga kommuner avser timavgiften 2026. Göteborg och Orust är inte med i denna sammanställning eftersom de inte har antagit några timtaxor.

Tabell 1 - Jämförelse mellan prövningsavgifter enligt alkohollagen i närliggande kommuner

	Förslag till ny taxa	Kungsbacka Mölndal	Göteborg	Alingsås	Orust Tjörn	Borås	Mark
Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd (omfattar även catering, provsmakning, gemensam serveringsyta)	13 920 kr	15 020	12 000	13 200	10 340	17 000	15 540
Ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd							
Stadigvarande ändring – utökad serveringsyta	5 568 kr	7 510	3 400	6 600	3 120 – 3 220	6 300	6 475
Stadigvarande ändring – förändring av serveringstid	2 784 kr	7 510	3 400	6 600	3 120 – 3 220	6 300	6 475
Stadigvarande ändring – övriga ändringar såsom villkor, maxantal	2 784 kr	7 510	3 400	6 600	3 120 – 3 220	6 300	6 475
Stadigvarande ändring – alkoholdryck	1 392 kr	7 510	3 400	6 600	3 120 – 3 220	6 300	6 475
Tillfällig utökad serveringstid	1 392 kr	1 502	800	3 960	1 010	2 500	2 590
Tillfällig utökad serveringsyta	2 784 kr	3 004	800	3 960	1 010	2 500	2 590
Högsta avgift vid ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd	5 568 kr	7 510	3 400	6 600	3 220	6 300	6 475
Anmälan catering (per ansökningstillfälle)	500 kr	1 502	500	1 320	250 - 390	1 400	648
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning	8 352 kr	6 006 - 9 012	9 200	7 920	5 820	7 000 – 12 000	
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	1 392 kr	6 006 - 9 012	3 400	7 920	3 120	7 000	
Ansökan om tillstånd för gårdsförsäljning	13 920 kr	6 008 - 12 016	12 090	13 200	10 340	17 000	15 540

	Förslag till ny taxa	Kungs-backa Mölndal	Göteborg	Alingsås	Orust Tjörn	Borås	Mark
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten							
Om sökandebolaget har ett gällande serveringstillstånd	4 176 kr	9 012	4 000 – 5 300	7 920	3 890 – 5 200	1 800 – 7 500	1 943 - 7 700
Om sökandebolaget saknar ett gällande serveringstillstånd	5 568 kr	9 012	4 000 – 5 300	7 920	3 890 – 5 200	1 800 – 7 500	1 943- 7 700
Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap	1 392 kr	1 502	2 400	2 640	1 010	1 800	1 943
Tillfälligt provsmakningstillstånd	4 176 kr	9 012	4 000	7 920	3 890 – 5 200	7 500	7 770
Kunskapsprov per provtillfälle och person	1 392 kr	1 502 - 2 253	1 600	2 640	1 540	1 700	1 943
Påminnelseavgift 1 för restaurang-rapport	1 392 kr	1 502	1 500	1 320	660	5 000	2 590
Påminnelseavgift 2 för restaurang-rapport	1 392 kr	3 004					

Avgifterna för jämförelsekommunerna avser 2026.

Tabell 2 - Jämförelse mellan prövningsavgifter för tobak och liknande produkter i närliggande kommuner

	Förslag till ny taxa	Kungsbacka Mölndal	Göteborg	Alingsås	Orust Tjörn	Borås	Mark
Ansökan om tillstånd att få sälja tobaksvaror	12 528 kr	15 020	12 000	13 200	8 650	14 500	15 540
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning	8 352 kr	9 012	9 200	7 920	6 180	7 000 – 12 000	
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	1 392 kr	9 012	3 400	7 920	1 230	7 000	
Anmälan om förändrat tillstånd – exempelvis uppdaterat egenkontrollprogram	2 784 kr	3 004	2 400 - 3 400	2 640		2 800	6 475

Avgifterna för jämförelsekommunerna avser 2026.

Tabell 3 - Jämförelse mellan tillsynsavgifter för serveringstillstånd och gårds-försäljningstillstånd enligt alkohollagen i närliggande kommuner

Fast årlig tillsynsavgift	**Förslag till ny taxa**	**Kungs backa Möln-dal**	**Göte-borg**	**Aling-sås**	**Orust**	**Borås**	**Mark**
Årlig tillsynsavgift, stadigvarande serveringstillstånd	3 480 kr	4 506	3 400	3 960	3 220	5 000	3 885
Årlig tillsynsavgift, gårdsförsäljningstillstånd	3 480 kr	6 008	7 900	6 600	3 220	7 000	7 700
Rörlig årlig tillsynsavgift vid stadigvarande servering till allmänheten	**Förslag till ny taxa**	**Kungs backa Möln-dal**	**Göte-borg**	**Aling-sås**	**Orust**	**Borås**	**Mark**
Årlig alkoholomsättning, kronor							
0 – 50 000	0 kr	0	0	0	2 580	0 – 1 500	3 885
50 001 – 100 000	1 392	1 502	0	1 320	2 580	1 500 – 3 000	3 885
100 001 – 200 000	2 784	4 506	0	3 960	2 580	3 000 – 6 000	3 885
200 001 - 500 000	5 568	7 510	2 820	6 600	2 580	6 000 – 15 000	3 885 – 6 250
500 001 – 1 000 000	9 744 kr	10 514	7 000	9 240	6 490	15 000 – 25 000	6 250 – 12 500
1 000 001 – 2 000 000	11 136 kr	12 016	10 000	10 560	10 460	25 000	12 500 – 25 000
2 000 001 – 3 000 000	15 312 kr	16 522	13 000	14 520	12 970	27 500	25 000 – 34 965
3 000 001 – 4 000 000	18 096 kr	19 526	13 000	17 160	12 970	27 500	34 965
4 000 001 - 6 000 000	20 880 kr	22 530	16 000	19 900	12 970 – 15 780	27 500 – 30 000	34 965
6 000 001 – 8 000 000	26 448 kr	28 538	19 000	25 080	12 970 - 15 780	30 000	34 965
8 000 001 – 12 000 000	29 232 kr	31 542	22 000 – 27 000	27 720	15 780 – 18 170	30 000 – 32500	34 965
> 12 000 000	32 016 kr	34 546	27 000 – 42 000	30 360	18 170	32 500 – 35 000	34 965

Avgifterna för jämförelsekommunerna avser 2026. Utöver dessa avgifter tillämpar Göteborg differentierade tilläggsavgifter vid sena serveringstider.

Tabell 4 - Jämförelse mellan tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt vissa elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare i närliggande kommuner

Fast årlig tillsynsavgift	Förslag till ny taxa	Kungs-backa Mölndal	Göteborg	Alingsås	Orust Tjörn	Borås	Mark
Folköl	1 392 kr	3 004		2 640	390 / 410 / 2 330	2 400	3 885
Tobak och liknande produkter	6 960 kr	7 510		6 600	7 410	6 000	3 885
Elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	2 784 kr	3 004		2 640	390 / 410 / 2 330	2 500	3 885
Tobaksfria nikotinprodukter	2 784 kr	3 004		2 640	390 / 410 / 2 330	2 800	3 885
Maximal årlig tillsynsavgift om man säljer samtliga ovanstående produkter	12 528 kr	16 522		14 520	10 540	13 700	7 700
För verksamheter som har ett stadigvarande serveringstillstånd eller ett gårdsförsäljnings-tillstånd tas ingen årsavgift ut för folkölsförsäljning	0 kr						

Avgifterna för jämförelsekommunerna avser 2026.

Mark kommun tillämpar följande princip vid försäljning av flera produkttyper: Försäljning av 2 produkter = årsavgift 5 180 kr, 3 produkter = årsavgift 6 475 kr, 4 produkter = årsavgift 7 770 kr.

Orust kommun tillämpar följande princip vid försäljning av flera av följande produkttyper (folköl, e-cigaretter och tobaksfria nikotinprodukter. Försäljning av 1 produkt = årsavgift 2 330 kr, 2 produkter = årsavgift 2 740 kronor, 3 produkter = årsavgift 3 130 kr.

TAXA FÖR PRÖVNING OCH TILLSYN

ENLIGT ALKOHOLLAGEN, LAG OM TOBAK OCH LIKNANDE PRODUKTER OCH LAG OM TOBAKSFRIA NIKOTINPRODUKTER

Dokumenttyp: Taxa
Antagen av: Kommunfullmäktige 2025-06-03, [§ 62]
Giltighetstid: Från och med 2025-06-03 tills vidare
Dokumentansvarig: [Bygg- och miljöförvaltningen]

PARTILLE KOMMUN

Innehåll

1. Inledande bestämmelser 3
1.1. Avgifter och betalningsansvar 3
1.2. Nedsättning av avgift 3
1.3. Timtaxa 3
1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp 3
2. Avgiftsbelopp / taxetabeller 4
2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen 4
2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter 5
2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen 5
2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift 6
2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift 6
2.4. Tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter 7

1. Inledande bestämmelser

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

1.1. Avgifter och betalningsansvar

Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till bygg- och miljönämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Avgift för prövning, anmälan eller tillsyn ska betalas av sökanden eller tillståndsinnehavaren. Avgift för prövning ska betalas även om ansökan avvisas, avslås eller inte prövas i sak.

Avgiftsuttag sker enligt genomsnittlig handläggningstid i timmar (fast och rörlig avgift) eller enligt faktiskt nedlagd handläggningstid (timavgift) i det enskilda ärendet.

Om den faktiska handläggningstiden avsevärt (med mer än 50 procent) överstiger den genomsnittliga handläggningstiden för ärendet, och om detta orsakats av sökanden, får sökanden debiteras enligt faktisk nedlagd handläggningstid i stället för med fast avgift.

I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid sammanlagd faktisk tid som varje tjänsteman använt för handläggning av ärendet.

Avgifterna i denna taxa gäller myndighetsutövning och omfattas därmed inte av mervärdesskatt.

1.2. Nedsättning av avgift

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid eller övriga omständigheter får bygg- och miljönämnden i ett enskilt fall besluta att sätta ned eller efterskänka avgiften enligt denna taxa.

1.3. Timtaxa

Timavgiften har beräknats utifrån SKR:s vägledning och för 2025 är timavgiften i denna taxa 1 392 kronor per timme.

1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp

Bygg- och miljönämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

2. Avgiftsbelopp / taxetabeller

2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

Tabell 1

Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen	
Stadigvarande serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd	**Antal timmar**
Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd (även för catering, provsmakning, gemensam serveringsyta och pausservering)	10
Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd	10
Stadigvarande serveringstillstånd för provsmakning vid tillverkningsstället	9
Anmälan catering och företag	1
Ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd. Till exempel utökad serveringstid, utökat serveringsområde eller utökat tillstånd. - Stadigvarande ändring - Tillfällig ändring - Tillfällig utökad serveringstid	 5 2 1
Anmälan om ny PBI som inte är ägare eller sitter i styrelsen	4
Ändrade förutsättningar i bolaget (ändringar i bolagets styrelse)	6
Ändrad bolagsform (juridisk person)	5
Tillfälligt serveringstillstånd	**Antal timmar**
Tillfälligt provsmakningstillstånd	6
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	6
Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap	1
Övriga prövningsavgifter	**Antal timmar**
Ändring av namn på serveringsstället	1
Kunskapsprov per provtillfälle och person	1
Påminnelseavgift 1 för restaurangrapport	1
Påminnelseavgift 2 för restaurangrapport	1

2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter

Tabell 2

Prövningsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter	Antal timmar
Ansökan om tillstånd att få sälja tobak, partihandel	10
Ansökan om tillstånd att få sälja tobaksvaror, detaljhandel	9
Anmälan ändrade ägarförhållanden - tobak	6
Anmälan ändrad bolagsform (juridisk person) - tobak	5
Ansökan om ändrat tillstånd (byte detaljhandel/partihandel) - tobak	2
Anmälan om förändrat tillstånd, till exempel internetbutik, ny hemsida - tobak	2
Anmälan om försäljning/servering av folköl	2
Anmälan försäljning av e-cigaretter och påfyllnadsbehållare	2
Anmälan om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	2

2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

I den årliga tillsynsavgiften, fast och rörlig avgift, ingår bland annat tillsynsbesök samt kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten.

Fasta och rörliga årliga tillsynsavgifter för verksamheter med serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd tas ut enligt tabell 3. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om restaurangrapport inte lämnas in efter andra påminnelsen eller om rapporten lämnas in efter den 30 april året efter perioden restaurangrapporten avser, debiteras fast tillsynsavgift inklusive eventuella påminnelseavgifter samt maximalt belopp för den rörliga delen i tillsynsavgiften.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen tas tillsynsavgift ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift

Fast årlig tillsynsavgift omfattar kalenderår och tas ut från och med det år verksamheten beviljades tillstånd.

2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift

Rörlig årlig tillsynsavgift för stadigvarande serveringstillstånd baseras på verksamhetens faktiska årsomsättning i kronor för alkoholdrycker för föregående kalenderår och debiteras efterföljande år.

Tabell 3

Tillsynsavgifter serveringstillstånd enligt alkohollagen (består av en fast och en rörlig del) och gårdsförsäljning (består av en fast årlig tillsynsavgift)	
Fast årlig tillsynsavgift	**Antal timmar**
Årlig tillsynsavgift, stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap	3
Årlig tillsynsavgift, stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten	3
Årlig tillsynsavgift, gårdsförsäljningstillstånd	3
Rörlig årlig tillsynsavgift vid stadigvarande servering till allmänheten	**Antal timmar**
Årlig alkoholomsättning, kronor	
0 – 50 000	0
50 001 – 100 000	1
100 001 – 200 000	3
200 001 - 500 000	5
500 001 – 1 000 000	7
1 000 001 – 2 000 000	8
2 000 001 – 3 000 000	11
3 000 001 – 4 000 000	13
4 000 001 - 6 000 000	15
6 000 001 – 8 000 000	19
8 000 001 – 12 000 000	21
> 12 000 000	23

2.4. Tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter

I den årliga tillsynsavgiften ingår bland annat tillsynsbesök samt vid behov kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten.

Fasta årliga tillsynsavgifter tas ut enligt tabell 4. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen tas tillsynsavgift ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

Tabell 4

Tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt vissa receptfria läkemedel	
Fast årlig tillsynsavgift	**Antal timmar**
Folköl	2
Tobak detaljhandel och partihandel	5
Elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	2
Tobaksfria nikotinprodukter	2

Taxa för prövning och tillsyn

enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	Datum för fastställande
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Organisation och funktion som ansvarar för revidering och eventuell uppföljning. Skriv till exempel: Kommunledningsförvaltningen – demokratichef
Dokumentet gäller för:	Ale kommun
Diarienummer:	2026/405
Giltighetstid:	2027-01-01- tills vidare

Innehåll

1 Inledande bestämmelser 3

1.1. Avgifter och betalningsansvar 3

1.2. Nedsättning av avgift 3

1.3. Timtaxa 3

1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp 3

2. Avgiftsbelopp / taxetabeller 4

2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen 4

2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter för tobak och liknande produkter 5

2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen ..5

2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift 6

2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift 6

2.4. Tillsynsavgifter folköl, e-cigaretter, tobak och liknande produkter samt tobaksfria nikotinprodukter 7

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

Inledande bestämmelser

Denna taxa gäller avgifter för bygg- och miljönämndens prövning och tillsyn enligt Alkohollag (2010:1622) 8 kap. 10 §., Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 8 kap. 1–2 §§ och Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Enligt 2 kap. 5 och 6 § i kommunallagen (2017:725) får kommuner ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Kommuner får inte ta ut högre avgifter än kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller (självkostnaden).

1.1. Avgifter och betalningsansvar

Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till bygg- och miljönämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Avgift för prövning, anmälan eller tillsyn ska betalas av sökanden eller tillståndsinnehavaren. Avgift för prövning ska betalas även om ansökan avvisas eller avslås.

Avgiftsuttag sker enligt genomsnittlig handläggningstid i timmar (fast och rörlig avgift) eller enligt faktiskt nedlagd handläggningstid (timavgift) i det enskilda ärendet.

Om den faktiska handläggningstiden avsevärt (med mer än 50 procent) överstiger den genomsnittliga handläggningstiden för ärendet, och om detta orsakats av sökanden, får sökanden debiteras enligt faktisk nedlagd handläggningstid i stället för med fast avgift.

I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid sammanlagd faktisk tid som varje tjänsteman använt för handläggning av ärendet.

Avgifterna i denna taxa gäller myndighetsutövning och omfattas därmed inte av mervärdesskatt.

1.2. Nedsättning av avgift

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid eller övriga omständigheter får bygg- och miljönämnden i ett enskilt fall besluta att sätta ned eller efterskänka avgiften enligt denna taxa.

1.3. Timtaxa

Timavgiften har beräknats utifrån SKR:s vägledning och för 2027 är timavgiften i denna taxa 1 392 kronor per timme.

1.4. Indexjustering av avgiftsbelopp

Bygg- och miljönämnden i Partille kommun får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att justera timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) webbplats i oktober månad året innan den nya timtaxan ska börja tillämpas.

2. Avgiftsbelopp / taxetabeller

2.1. Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

Tabell 1

Prövningsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen	
Stadigvarande serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd	**Avgift**
Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd (omfattar även catering, provsmakning, gemensam serveringsyta)	13 920 kr (10 tim)
Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd	13 920 kr (10 tim)
Ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd	**Avgift**
- Stadigvarande ändring – utökad serveringsyta - Stadigvarande ändring – förändring av serveringstid - Stadigvarande ändring – alkoholdryck - Stadigvarande ändring – övriga ändringar exempelvis villkor, maxantal - Tillfällig utökad serveringstid - Tillfällig utökad serveringsyta - Högsta avgift vid ansökan om ändring i stadigvarande tillstånd	5 568 kr (4 tim) 2 784 kr (2 tim) 1 392 kr (1 tim) 2 784 kr (2 tim) 1 392 kr (1 tim) 2 784 kr (2 tim) 5 568 kr (4 tim)
Anmälan catering (per ansökningstillfälle)	500 kr
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	8 352 kr (6 tim) 1 392 kr (1 tim)
Tillfälligt serveringstillstånd	**Avgift**
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten - Om sökandebolaget har ett gällande serveringstillstånd - Om sökandebolaget saknar ett gällande serveringstillstånd	 4 176 kr (3 tim) 5 568 kr (4 tim)

Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap	1 392 kr (1 tim)
Tillfälligt provsmakningstillstånd	4 176 kr (3 tim)
Övriga avgifter	**Avgift**
Kunskapsprov per provtillfälle och person	1 392 kr (1 tim)
Påminnelseavgift 1 för restaurangrapport	1 392 kr (1 tim)
Påminnelseavgift 2 för restaurangrapport	1 392 kr (1 tim)

2.2. Prövnings- och anmälningsavgifter för tobak och liknande produkter

Tabell 2

Prövningsavgifter för tobak och liknande produkter	**Avgift**
Ansökan om tillstånd att få sälja tobaksvaror	12 528 kr (9 tim)
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som kräver lämplighetsprövning	8 352 kr (6 tim)
Anmälan om förändring i tillståndshavande bolags styrelse och/eller ägande som inte kräver lämplighetsprövning	1 392 kr (1 tim)
Anmälan om förändrat tillstånd – exempelvis uppdaterat egenkontrollprogram	2 784 kr (2 tim)

2.3. Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen

I den årliga tillsynsavgiften, fast och rörlig avgift, ingår bland annat tillsynsbesök samt kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten.

Fasta och rörliga årliga tillsynsavgifter för verksamheter med serveringstillstånd tas ut enligt tabell 3.

Fast årlig tillsynsavgift enligt alkohollagen ska betalas från och med det kalenderår beslut om serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd har meddelats. För nya tillstånd beviljade från och med 1 januari till och med 30 juni betalas full fast avgift. För nya tillstånd beviljade från och med 1 juli till och med 31 december betalas halv fast avgift. Årsavgift ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Årsavgiften debiteras i förskott. För det år då tillståndet upphör eller avanmälan görs betalas full årlig

tillsynsavgift. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om restaurangrapport inte lämnas in efter andra påminnelsen eller om rapporten lämnas in efter den 30 april året efter perioden restaurangrapporten avser, debiteras fast tillsynsavgift inklusive eventuella påminnelseavgifter samt maximalt belopp för den rörliga delen i tillsynsavgiften.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen kan tillsynsavgift tas ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

2.3.1 Fast årlig tillsynsavgift

Fast årlig tillsynsavgift omfattar kalenderår och tas ut från och med det år verksamheten beviljades tillstånd.

2.3.2 Rörlig årlig tillsynsavgift

Rörlig årlig tillsynsavgift för stadigvarande serveringstillstånd baseras på verksamhetens faktiska årsomsättning i kronor för alkoholdrycker för föregående kalenderår och debiteras efterföljande år. För verksamheter med tillstånd för gårdsförsäljning eller med provsmakning tas ingen rörlig avgift ut.

Tabell 4

Tillsynsavgifter serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd enligt alkohollagen	
Fast årlig tillsynsavgift	**Avgift**
Årlig tillsynsavgift, stadigvarande serveringstillstånd	3 480 kr (2,5 tim)
Årlig tillsynsavgift, gårdsförsäljningstillstånd	3 480 kr (2,5 tim)
Rörlig årlig tillsynsavgift vid stadigvarande servering till allmänheten	**Avgift**
Årlig alkoholomsättning, kronor	
0 – 50 000	0 kr (0 tim)
50 001 – 100 000	1 392 kr (1 tim)
100 001 – 200 000	2 784 kr (2 tim)
200 001 - 500 000	5 568 kr (4 tim)

500 001 – 1 000 000	9 744 kr (7 tim)
1 000 001 – 2 000 000	11 136 kr (8 tim)
2 000 001 – 3 000 000	15 312 kr (11 tim)
3 000 001 – 4 000 000	18 096 kr (13 tim)
4 000 001 - 6 000 000	20 880 kr (15 tim)
6 000 001 – 8 000 000	26 448 kr (19 tim)
8 000 001 – 12 000 000	29 232 kr (21 tim)
> 12 000 000	32 016 kr (23 tim)

2.4. Tillsynsavgifter folköl, e-cigaretter, tobak och liknande produkter samt tobaksfria nikotinprodukter

I den årliga tillsynsavgiften ingår bland annat tillsynsbesök samt vid behov kontakt med andra myndigheter för att säkerställa att tillståndshavaren med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden fortfarande är lämplig att utöva verksamheten. Fasta årliga tillsynsavgifter tas ut enligt tabell 4.

Fast årlig tillsynsavgift enligt lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter ska betalas från och med det kalenderår beslut om försäljningstillstånd för tobak har meddelats eller anmälan om anmälningspliktiga produkter gjorts. För nya tillstånd beviljade från och med 1 januari till och med 30 juni betalas full avgift. För nya tillstånd beviljade från och med 1 juli till och med 31 december betalas halv avgift. Årsavgift ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Årsavgiften debiteras i förskott. För det år då tillståndet upphör eller avanmälan görs betalas full årlig tillsynsavgift. Inbetald årlig avgift återbetalas inte om verksamheten upphör före kalenderårets slut.

Om avvikelser eller bristande efterlevnad medför tillsyn utöver den ordinarie tillsynen kan tillsynsavgift tas ut med timavgift. Avgift för utredning om påföljd och för provtagning tas ut när utredningen är avslutad.

Tabell 4

Tillsynsavgifter folköl, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt vissa elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	
Fast årlig tillsynsavgift	**Avgift**

Folköl	1 392 kr (1 tim)
Tobak och liknande produkter	6 960 kr (5 tim)
Elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare	2 784 kr (2 tim)
Tobaksfria nikotinprodukter	2 784 kr (2 tim)
Högsta tillsynsavgift om man säljer samtliga ovanstående produkter	12 528 kr (9 tim)
För verksamheter som har ett stadigvarande serveringstillstånd eller ett gårdsförsäljningstillstånd tas ingen årsavgift ut för folkölsförsäljning	0 kr (0 tim)

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/592
Datum: 2026-10-23
Förhandlingsansvarig André Egnell

Kommunstyrelsen

Lönepolicy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta lönepolicy.

Motivering till beslut

Bedöms inte tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Förvaltningen har reviderat Ale kommuns lönepolicy. Förslaget tydliggör kommunens övergripande lönepolitiska inriktning och lönebildningens betydelse som ett strategiskt arbetsgivarverktyg för verksamhetens utveckling och kommunens kompetensförsörjning.

Policyn anger övergripande principer för individuell och differentierad lönesättning, sakliga bedömningar och tydliga grunder för lönesättning. Den tydliggör också att lönesättningen ska vara jämställd och fri från diskriminering.

Maria Kosterlind Reinholdsson	Malin Olsson
Kommunchef	HR-chef

Beslutsunderlag

- Lönepolicy för Ale kommun, 2026-10-07
- MBL-protokoll, 2026-10-22

Ärendet

Ale kommuns lönepolitik är en del av kommunens arbetsgivarpolitik och ska bidra till att verksamhetens uppdrag och mål uppnås. Lönebildningen är samtidigt ett strategiskt arbetsgivarverktyg som ska stödja kommunens möjligheter att rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som verksamheterna behöver.

Kommunens styrdokument ska ses över regelbundet och lönepolicyn har nu reviderats inom ramen för den ordinarie översynen. I samband med revideringen har policyn omarbetats för att tydligare ange kommunens övergripande lönepolitiska inriktning och renodla policyn till de principer som ska vara styrande för lönebildning och lönesättning.

I den reviderade policyn tydliggörs principerna för individuell och differentierad lönesättning samt sambandet mellan lönebildning, verksamhetens mål och kommunens kompetensförsörjning. Lönesättningen ska grundas på sakliga bedömningar, grunderna för lönesättningen ska vara kända och begripliga och lönesättningen ska vara jämställd och fri från diskriminering.

Förvaltningens bedömning

Policyn tydliggör sambandet mellan verksamhetens mål, kompetensförsörjning, ekonomiska förutsättningar och en långsiktigt hållbar lönestruktur.

Genom att policyn anger de övergripande principerna för lönebildningen kan den mer konkreta tillämpningen hanteras genom riktlinjer, rutiner och annat stöd.

Förvaltningen bedömer sammantaget att lönepolicyn ger en ändamålsenlig grund för kommunens fortsatta arbete med lönebildning och lönesättning och föreslår därför att policyn antas.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Lönepolicyn medför i sig inga direkta ekonomiska konsekvenser. Lönebildningen ska enligt policyn bedrivas med hänsyn till bland annat kommunens ekonomiska förutsättningar.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms inte tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Förslaget bedöms ha betydelse främst ur ett socialt hållbarhetsperspektiv genom principerna om saklig, jämställd och icke-diskriminerande lönesättning.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har främst koppling till målet En effektivare organisation i Ale. En långsiktigt hållbar lönebildning som stödjer kommunens kompetensförsörjning bidrar till verksamheternas förutsättningar att genomföra sina uppdrag.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-10-22

Förslaget har informerats enligt MBL 2026-10-22. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Lönepolicyn gäller kommunens samtliga verksamheter och utgör den övergripande inriktningen för kommunens arbete med lönebildning och lönesättning.

Efter kommunfullmäktiges beslut ansvarar HR-avdelningen för att policyn tillämpas och konkretiseras genom relevanta riktlinjer, rutiner och stöd i kommunens löneprocess.

Förvaltningen ansvarar för att redigera styrdokumentet till ett lämpligt och läsligt format. Den senast antagna och redigerade versionen av Lönepolicy för Ale kommun ska efter ikraftträdandet göras tillgänglig på www.ale.se och i kommunens författningssamling.

Beslutet skickas till:

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten
HR-avdelningen

Lönepolicy

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	2026-12-07
Beslutsparagraf:	Beslutsparagraf för beslutet om fastställande av dokumentet (enbart politiska beslut)
Dokumentansvarig:	Kommunledningsförvaltningen – HR-chef
Dokumentet gäller för:	Ale Kommun
Diarienummer:	2026/592
Giltighetstid:	Tills vidare, revideras efter senast fyra år efter ikraftträdande

Innehåll

1 Inledning och syfte 2

1.1 Principer för lönebildningen 2

1.2 Saklig och jämställd lönesättning 3

Lönesättning vid nyanställning 3

Löneöversyn 3

1.3 Tillämpning och konkretisering 4

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Inledning och syfte

Nedan redogörs för ändringar i delegeringsordningen. Motivering till förändringar återfinns i tjänsteutlåtandet. - - Grön ny/ändrad text Röd text ta bort

Ale kommuns Lönepolicy har sin grund i vårt gemensamma uppdrag, förhållningssätt, vår värdegrund samt Ale kommuns mål- och budgetdokument. Alla medarbetare ska vara väl bekanta med detta.

Ale kommuns lönepolicy ska stimulera till goda arbetsinsatser, engagemang för utveckling av verksamhetens mål och ökat ansvarstagande genom att:

- ge en gemensam värderingsgrund för lönesättning
- öka möjligheten till att rekrytera och behålla medarbetare
- stimulera de anställda till att förbättra kvalitén och öka effektiviteten

Ale kommuns lönepolitik ska bidra till att verksamhetens uppdrag och mål uppnås. Lönebildningen är ett strategiskt arbetsgivarverktyg och ska stödja kommunens möjligheter att rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som verksamheterna behöver.

Lönepolitiken ska stimulera till goda arbetsinsatser, engagemang, ansvarstagande och utveckling. Den ska samtidigt bidra till en verksamhet som präglas av kvalitet, effektivitet och kontinuerlig utveckling.

Lönebildningen ska vara långsiktigt hållbar och bedrivas med hänsyn till verksamhetens behov, kommunens ekonomiska förutsättningar, kompetensförsörjningsbehov och förhållandena på relevanta delar av arbetsmarknaden.

1.1 Principer för lönebildningen

Lönesättning sker främst vid nyanställning samt vid den årliga löneöversynen.

Lönen ska spegla medarbetarens ansvar, kompetens och prestation samt vara konkurrenskraftig så att Ale kommun kan behålla och rekrytera kompetenta medarbetare, på både kort och lång sikt. Varje medarbetare ska kunna påverka sin lön genom individuella resultat och genom att utveckla eller bidra till verksamhetens mål.

Medarbetares prestation och resultat i förhållande till verksamhetsmålen varierar, detta innebär även att lönerna mellan medarbetare med liknande arbetsuppgifter kan skilja sig åt.

Lönesättningen i Ale kommun ska vara individuell och differentierad. Lönen ska grundas på sakliga bedömningar av arbetets innehåll, ansvar och svårighetsgrad samt medarbetarens

kompetens, resultat och bidrag till verksamhetens mål och utveckling. Lönesättningen ska ske i enlighet med gällande kollektivavtal.

Grunderna för lönesättningen ska vara kända och begripliga. Dialogen mellan chef och medarbetare ska bidra till förståelse för verksamhetens mål, de förväntningar som följer av uppdraget och hur arbetsinsatser och resultat påverkar löneutvecklingen.

Kommunens lönestruktur ska stödja kompetensförsörjningen och möjliggöra att relevant kompetens kan attraheras och behållas. Hänsyn till marknadsläge och rekryteringsbehov ska vägas samman med behovet av en ändamålsenlig, saklig och långsiktigt hållbar lönestruktur.

1.2 Saklig och jämställd lönesättning

Lönesättning får aldrig påverkas av faktorer så som kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Varje år ska kommunen genomföra en lönekartläggning enligt kraven i Diskrimineringslagen. Kartläggningen redovisar löneskillnader mellan kvinnor och män.

Lönesättningen ska vara fri från diskriminering. Löneskillnader ska kunna motiveras utifrån sakliga grunder och tillämpningen ska bidra till jämställda löner och lika möjligheter till löneutveckling.

Ale kommun ska arbeta systematiskt för att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika eller likvärdigt arbete.

Lönesättning vid nyanställning

Ale kommun tillämpar individuell och differentierad lönesättning. Lönen ska sättas utifrån:

- arbetets innehåll och krav samt befogenheter
- individens utbildnings- och erfarenhetsbakgrund
- marknadslöneläget för befattningen
- lönen ska vara fastställd och anställningsavtal skrivet innan anställningen påbörjas

Löneöversyn

Löneöversynen grundar sig på centrala och lokala löne- och kollektivavtal samt politiska prioriteringar. Utfallet från löneöversynen ska harmonisera med det mervärde som medarbetaren skapar för Ale kommun och ska spegla medarbetarens prestation utifrån mål- och bedömningskriterier.

Bedömningskriterier

Bedömningen av medarbetarnas arbetsinsats ska göras utifrån av medarbetarna kända bedömningskriterier.

1.3 Tillämpning och konkretisering

Policyn anger Ale kommuns övergripande lönepolitiska inriktning. Den konkretiseras genom riktlinjer, rutiner och annat stöd för lönebildning och lönesättning.

IFM-informations- och förhandlingsmöte

Plats	Digitalt via Teams
Datum	2026-10-22
Tid	14-16
Parter	

För arbetsgivarparten

Maria Kostersson Reinholdsson, kommunchef

Malin Olsson, HR-chef

Therése Wigforss, sekreterare

För arbetstagarparten

Andreas Antelid, DIK

William Holm, Vision

1 Allmän information (i enlighet med MBL § 19)

a) Föregående anteckningar

Föregående mötesanteckningar godkänns och läggs till handlingarna.

b) Aktuellt från kommunchefens ledningsgrupp

Årets digitaliseringsinitiativ. Kommunen ska se över digitaliseringsprocessen. En process som bygger på ett antal delmoment där det sista dras på den ledningsgrupp där förvaltningscheferna deltar. Kommunchef fattar beslut om vilka initiativ som går vidare. Utifrån koncernperspektiv, ska kommunen modernisera. Utmaningen som kvarstår är autopilotfrågan, när det gäller digitala verktyg som organisationen använder. Ale kommun ligger på 330 applikationer.

Bygglovet gällande Bohusskolan upphävt. Då det handlar om en stor investering finns ett inititativsärende om att granska påverkan på investeringsbudgeten.

HR informerade om kompetensförsörjningsplanerna i Stratsys.

Årshjul för kommunchefens ledningsgrupp ska jobbas fram.

Göteborgsregionen har släppt en rapport inom AI som bygger på nationell forskning. Kommer bli ett internt arbete om hur Ale kommun ska förhålla sig till rapporten.

Ärenden på väg till fullmäktige.

c) Reviderad lönepolicy

Information inför politiskt beslut. HR har renodlat nuvarande policy med tydligare fokus på bland annat lönebildningens betydelse för verksamhetens mål men även kompetensförsörjning. Ale har kvar individuell och differentierad lönesättning, sakliga bedömningar och långsiktig hållbar lönestruktur. Detaljerade bestämmelser flyttas ut från lönepolicyn, riktlinje och rutiner kommer även att revideras. Policy behöver först antas på politiska nivåer.

d) Budget 2027

Ska förhandlas enligt MBL. Budget för 2027 kommer tas först i december. Kommunstyrelsens ordförande vet om att detta ska informeras och MBL:as innan. Tiden kommer inte vara förhandlingsbar när kallelserna kommer. Budget tas 7 december, information under vecka 46.

e) Rekrytering av förvaltningschef

Finns preliminära intervjudatum. Nämndens presidium ännu inte valda, dessa ska delta. Rekryteringsbolag genomför djupintervjuer och tester. Vision har ambitionen att delta.

Fråga från DIK om kommunstyrelsen är vald. Kommunchef informerar om att KS väljer själva sina utskott. KS träder i tjänst direkt efter val på första KF. Övriga politiker i Ale kommun träder i tjänst 1 december. Utökning i KS och kultur och fritidsutskottet. Majoriteten säger att det inte blir någon utskottsplan, minska administrationen och öka den politiska dialogen. Kommer ett initiativärende, att ersättare kommer ha närvaranderätt.

Fråga från Vision angående att det fattats beslut gällande samordning gällande supportfunktion. Kommunchef svarar att förslaget är att på sikt samordna, men inte hur, var eller när. Finns en del städarbete innan det går att jobba vidare.

För arbetsgivarparten	**För Arbetstagarparten**
Ort och datum Nödinge 2026	Ort och datum Nödinge 2026
Underskrift	Underskrift
Maria Kosterlind Reinholdsson	Andreas Antelid Andreas Antelid
Maria Kosterlind Reinholdsson	William Holm
	William Holm

Signature: Maria Kosterlind Reinholdsson
Maria Kosterlind Reinholdsson (Oct 29, 2026 12:42:54 GMT+1)
Email: maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se

Signature: William Holm
William Holm (Nov 2, 2026 08:41:52 GMT+1)
Email: william.holm@ale.se

Signature: Andreas Antelid
Andreas Antelid (Nov 3, 2026 08:35:59 GMT+1)
Email: andreas.antelid@ale.se

IFM 20261022.doc

Final Audit Report 2026-11-03

Created:	2026-10-29
By:	Therése Wigforss (therese.wigforss@ale.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAZtXm8g2HXmylo1yIqi6ayqbRLAgEk-m8

"IFM 20261022.doc" History

Document created by Therése Wigforss (therese.wigforss@ale.se)
2026-10-29 - 9:10:57 AM GMT

Document emailed to Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se) for signature
2026-10-29 - 9:11:02 AM GMT

Document emailed to William Holm (william.holm@ale.se) for signature
2026-10-29 - 9:11:02 AM GMT

Document emailed to Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se) for signature
2026-10-29 - 9:11:02 AM GMT

Email viewed by Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se)
2026-10-29 - 11:42:31 AM GMT

Document e-signed by Maria Kosterlind Reinholdsson (maria.kosterlind-reinholdsson@ale.se)
Signature Date: 2026-10-29 - 11:42:54 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by William Holm (william.holm@ale.se)
2026-11-02 - 7:39:25 AM GMT

Document e-signed by William Holm (william.holm@ale.se)
Signature Date: 2026-11-02 - 7:41:52 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Email viewed by Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se)
2026-11-03 - 7:33:19 AM GMT

Document e-signed by Andreas Antelid (andreas.antelid@ale.se)
Signature Date: 2026-11-03 - 7:35:59 AM GMT - Time Source: server - Signature Appearance Selected: TYPE

Agreement completed.
2026-11-03 - 7:35:59 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: KS 2026/542
Datum: 2026-11-11
Utvecklingsledare Ciccilia Grgic

Kommunstyrelsen

Kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa en gemensam ambitions- och planeringsnivå om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet, som innebär att kommunens verksamheter ska planera för att kunna fullgöra sina uppdrag utan att vara beroende av omedelbar förstärkning från kommunens centrala stödfunktioner.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har genom det politiska målet *Färdigställ kommunens beredskapsplan* angett att kommunens beredskapsplan ska färdigställas under 2026. Kommunstyrelsen har mot denna bakgrund tagit fram ett förslag till kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig.

Planen anger kommunens övergripande inriktning, ansvar och gemensamma planeringsförutsättningar. Den behandlar bland annat ledning och samordning, samhällsviktig verksamhet, skydd och stöd till civilbefolkningen samt personal- och försörjningsberedskap.

Planen omfattar fyra planeringsförutsättningar och nivåer: nationella utgångspunkter om tre månader för störda leveranskedjor och minst två veckors uthållighet med i huvudsak egna resurser, särskilt reglerad lagerhållning av sjukvårdsprodukter samt en föreslagen kommunal ambitions- och planeringsnivå om minst 48 timmars handlingsfrihet.

Inventeringen av kommunens och dess bolags skyddsrum, som också ingår i det politiska målet, redovisas i ett separat dokument inom samma ärende.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig, daterad 2026-10-27.
- Redovisning av inventering av kommunens och dess bolags skyddsrum, daterad 2026-10-27

Ärendet

Kommunfullmäktige har genom det politiska målet *Färdigställ kommunens beredskapsplan* angett att kommunens beredskapsplan ska färdigställas under 2026. Målet omfattar även frågor om försörjningsberedskap samt inventering av kommunens och dess bolags skyddsrum.

Kommunstyrelsen har mot denna bakgrund tagit fram ett förslag till kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig. Planen anger gemensamma planeringsförutsättningar och beskriver kommunens övergripande ansvar, uppgifter och rättsliga förutsättningar.

Planen behandlar bland annat ledning och samordning, förutsättningar för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet, skydd och stöd till civilbefolkningen samt personal- och försörjningsberedskap. Planen fastställer inte någon prioriteringsordning mellan kommunens verksamheter, utan anger att verksamheterna ska kunna anpassas och att resurser vid behov ska kunna samordnas och omfördelas utifrån rådande förhållanden och kommunens samlade behov.

Gemensamma planeringsförutsättningar och nivåer

En central del av beredskapsplanen är de fyra gemensamma planeringsförutsättningarna och nivåerna, som har olika syften och tillämpningsområden.

Den nationella planeringsinriktningen innebär att kommunen behöver ta höjd för kraftigt störda internationella leveranskedjor under minst tre månader.

Planen omfattar även särskild reglerad lagerhållning av sjukvårdsprodukter, där den lagstadgade skyldigheten träder i kraft den 1 januari 2027. Regeringen har beslutat om närmare bestämmelser för lagerhållningens innehåll och omfattning, som börjar gälla för kommunerna den 1 juli 2027 och omfattar en månads lagerhållning med möjlighet till undantag under särskilda förutsättningar.

Utifrån de nationella planeringsutgångspunkterna ska kommunens samlade planering utgå från att samhällsviktiga funktioner ska kunna upprätthållas under minst två veckor med i huvudsak egna resurser. Därutöver föreslås en särskild kommunal ambitions- och planeringsnivå om minst 48 timmars handlingsfrihet, som innebär att verksamheterna ska planera för att kunna fullgöra sina

uppdrag utan att vara beroende av omedelbar förstärkning från kommunens centrala stödfunktioner

Kommunal handlingsfrihet – 48 timmar

Den föreslagna ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet innebär att verksamheterna behöver identifiera vilka uppgifter som måste kunna fullgöras under den inledande perioden, vilka beroenden som kan påverka förmågan samt vilka resurser, rutiner och alternativa arbetssätt som behöver finnas förberedda.

Ambitions- och planeringsnivån innebär inte att varje verksamhet ska vara helt självförsörjande eller kunna upprätthålla ordinarie servicenivå under 48 timmar. Den innebär inte heller att samtliga verksamheter redan uppfyller nivån.

För att uppnå den föreslagna nivån kan det krävas organisatoriska åtgärder, investeringar och andra resursförstärkningar inom berörda nämnders verksamheter. Respektive nämnd ansvarar för att inom sitt ansvarsområde identifiera behov av åtgärder och resurser samt planera och budgetera för dessa inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Syftet är att skapa förutsättningar för kommunens centrala ledning att organisera och samordna ledningsarbetet, sammanställa en gemensam lägesbild, prioritera resurser och successivt förstärka verksamheterna utifrån kommunens samlade behov.

Skyddsrumsinventering och fortsatt planering

Det politiska målet omfattar även inventering av kommunens och dess bolags skyddsrum. Resultatet av detta arbete redovisas i ett separat dokument inom samma ärende.

Beredskapsplanen anger kommunens övergripande inriktning och ersätter inte verksamheternas behov av egen beredskaps- och kontinuitetsplanering. Respektive nämnd ansvarar för att planens utgångspunkter omsätts i den egna verksamhetens planering och att behov av åtgärder och resurser identifieras.

Planen utgår från de rättsliga krav och planeringsförutsättningar som gäller vid tidpunkten för fastställandet. Kommande förändringar i regelverket för kommuners och regioners beredskap kan medföra behov av att revidera planen.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att den föreslagna beredskapsplanen ger kommunen en gemensam utgångspunkt för planering inför höjd beredskap och krig. Genom att tydliggöra ansvar, uppgifter och planeringsförutsättningar skapas bättre förutsättningar för samordning, prioritering och utveckling av kommunens samlade beredskapsförmåga.

Förvaltningen bedömer särskilt att den föreslagna ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet är betydelsefull. Vid en allvarlig störning kan flera verksamheter samtidigt behöva stöd från kommunens centrala funktioner. Genom att verksamheterna planerar för att kunna fullgöra sina uppdrag utan omedelbar central förstärkning

minskar risken för att kommunens centrala stödfunktioner överbelastas under den inledande perioden.

Detta skapar bättre förutsättningar för kommunens centrala ledning att organisera och samordna ledningsarbetet, sammanställa en gemensam lägesbild, prioritera resurser och rikta stöd till de verksamheter där behoven är störst. En gemensam ambitions- och planeringsnivå ger dessutom kommunens verksamheter en tydlig utgångspunkt för den egna beredskapsplaneringen. Det skapar förutsättningar för en mer enhetlig planering och gör det möjligt att identifiera och jämföra brister, bedöma behov av förmågehöjande åtgärder samt prioritera insatser utifrån kommunens samlade behov.

Samtidigt bedömer förvaltningen att förutsättningarna att uppnå den föreslagna nivån varierar mellan kommunens verksamheter. Ambitionsnivån kan medföra behov av organisatoriska åtgärder, investeringar och andra resursförstärkningar. Genomförandet behöver därför utgå från verksamheternas olika förutsättningar och ske med hänsyn till identifierade behov och kommunens samlade prioriteringar. Respektive nämnd ansvarar för att inom sitt ansvarsområde planera och budgetera för nödvändiga åtgärder inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att beredskapsplanen bör antas och att ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet bör fastställas. Besluten anger en gemensam inriktning för fortsatt planering och utveckling, men innebär inte att den angivna förmågan redan har uppnåtts.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Antagandet av beredskapsplanen och fastställandet av ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet innebär inte i sig något beslut om särskild finansiering eller enskilda investeringar. Ambitionsnivån kan dock medföra behov av organisatoriska åtgärder, investeringar och andra resursförstärkningar inom berörda nämnders verksamheter.

Kommunens planering utifrån nationella planeringsförutsättningar kan också medföra behov av åtgärder för att stärka försörjningsberedskapen. Därutöver kan de nya lagkraven på lagerhållning av sjukvårdsprodukter medföra kostnader för bland annat inköp, lagerutrymmen, omsättning och administration.

De samlade ekonomiska konsekvenserna är ännu inte fastställda. Den framtagna lägesbilden för civil beredskap 2026 (KS 2026/629) utgör ett första underlag för att identifiera brister, bedöma åtgärdsbehov och göra inledande prioriteringar. Lägesbilden ger inte en fullständig bild av kommunens framtida resurs- och investeringsbehov, utan behöver successivt utvecklas i takt med den fortsatta beredskapsplaneringen. Frågor om en central investeringsram för prioriterade och tidskritiska investeringar inom civil beredskap samt ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och berörda nämnder behandlas i ett separat ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Beredskapsplanen syftar till att stärka kommunens förutsättningar att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och tillgodose invånarnas grundläggande behov under höjd beredskap och krig.

Den föreslagna ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet ger verksamheterna en gemensam utgångspunkt för att planera för kontinuitet och hantering av störningar. Beslutet bidrar därigenom till kommunens fortsatta arbete med civil beredskap, bland annat genom att skapa förutsättningar för att identifiera sårbarheter, stärka verksamheternas robusthet och utveckla försörjningsberedskapen.

Planen kan även bidra till en mer samordnad planering av beroenden och samverkan med näringslivet och andra aktörer. Beslutet innebär inte i sig några direkta nya skyldigheter för invånare eller företag.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet är direkt kopplat till kommunfullmäktiges uppdrag *Färdigställ kommunens beredskapsplan*, som anger att kommunens beredskapsplan ska färdigställas under 2026. Genom antagandet av den kommunövergripande beredskapsplanen för höjd beredskap och krig omhändertas denna del av uppdraget.

Uppdraget omfattar även inventering av kommunens och dess bolags skyddsrum samt frågor om försörjningsberedskap. Skyddsrumsinventeringen hanteras genom en separat redovisning, medan frågor om försörjningsberedskap behandlas i beredskapsplanen och behöver utvecklas vidare inom ramen för kommunens fortsatta beredskapsarbete.

Ärendet har även koppling till kommunens övergripande mål om trygghet och effektivitet genom att skapa gemensamma förutsättningar för att stärka beredskapsförmågan och samordna kommunens planering och resursprioriteringar.

Remiss och samberedning

Förslaget till kommunövergripande beredskapsplan har inte varit föremål för formell remiss. Beredningen har genomförts inom kommunstyrelsen i samråd med berörda verksamheter och sakkunniga funktioner.

Planens gemensamma planeringsnivåer, däribland ambitions- och planeringsnivån om minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet, har arbetats fram genom en workshop med nyckelfunktioner från samtliga nämnder.

De delar av beredskapsplanen som berör särskilda stödfunktioner och verksamhetsområden har beretts i samråd med berörda funktioner, däribland säkerhetshandläggare inom servicenämnden, socialnämnden och företrädare för VA-verksamheten.

Inventeringen av kommunens och dess bolags skyddsrum har genomförts i samverkan med servicenämnden och Alebyggen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Efter kommunfullmäktiges beslut utgör beredskapsplanen en gemensam utgångspunkt för samtliga nämnders och verksamheters fortsatta planering inför höjd beredskap och krig.

Respektive nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för att omsätta planens inriktning och gemensamma planeringsnivåer i den fortsatta beredskapsplaneringen. Detta omfattar bland annat att bedöma förutsättningarna att uppnå minst 48 timmars kommunal handlingsfrihet samt identifiera behov av åtgärder och resurser. Arbetet genomförs inom ramen för respektive nämnds ordinarie planerings- och budgetprocess.

Kommunstyrelsen samordnar och följer upp det kommunövergripande beredskapsarbetet. Identifierade behov omhändertas i den fortsatta planeringen och genom särskilda beslut där så krävs.

Kommunstyrelsen ansvarar för att färdigställa beredskapsplanen i ett lämpligt och läsbart format. Efter ikraftträdandet ska den senast antagna och redigerade versionen göras tillgänglig i kommunens författningssamling på www.ale.se, genom kommunstyrelsens kansli.

Beslutet skickas till:

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten
Säkerhetsenheten
Samtliga nämnder
Kommunens helägda bolag
Länsstyrelsen

Kommunövergripande beredskapsplan för höjd beredskap och krig

Fastställt av:	
Fastställandedatum:	
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Kommunledningsförvaltningen, utvecklingsledare civilt försvar
Dokumentet gäller för:	Planen gäller samtliga nämnder och kommunala bolag
Diarienummer:	KS 2026/542
Giltighetstid:	Tills vidare

Innehåll

1 Inledning 4
1.1 Syfte 4
1.2 Mål 4
1.3 Verksamhetsspecifik planering 4
1.4 Avgränsningar 4
1.5 Rättslig grund 5
1.6 Definitioner och begrepp 5
2 Grundläggande utgångspunkter 9
2.1 Förändrade rättsliga förutsättningar 9
2.2 Mål för civilt försvar 9
2.3 Nationell planeringsinriktning 9
2.4 Ansvars-, likhets- och närhetsprincipen 10
2.5 Samverkan med andra aktörer 10
2.5.1 Myndigheter och andra offentliga aktörer 10
2.5.2 Näringslivet 10
2.5.3 Civilsamhället 11
2.6 Tvärgående planeringsperspektiv 11
2.6.1 Barnrättsperspektivet 11
2.6.2 Mänskliga rättigheter 11
2.6.3 Jämställdhetsperspektivet 11
2.6.4 Tillgänglighetsperspektivet 11
2.7 Invånarnas hemberedskap 11
3 Kommunens gemensamma planeringsnivåer 13
3.1 Gemensamma planeringsnivåer 13
4 Samhällsviktig verksamhet 14
4.1 Anpassning och prioritering av verksamheten 14
5 Kommunens ledning och samordning 15
5.1 Ledning 15
5.1.1 Krigsorganisation 15
5.2 Samordning 15
5.2.1 Gemensam lägesbild 16

5.2.2 Rapportering *16*
5.2.3 Geografiskt områdesansvar *16*
5.2.4 Bistånd mellan kommuner *16*
6 Skydd av kommunens förmåga 17
6.1 Säkerhetsskydd 17
6.2 Informationssäkerhet 17
6.3 Cybersäkerhet 17
6.4 Dataskydd 17
6.5 Fysiskt skydd 18
6.6 Kontinuitetshantering 18
7 Skydd och stöd till civilbefolkningen 19
7.1 Befolkningsskydd 19
7.1.1 Skyddsrum och skyddade utrymmen *19*
7.1.2 Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) *20*
7.1.3 Utrymning och inkvartering *20*
7.2 Kommunalt stöd till civilbefolkningen 21
7.2.1 Informationspunkter *21*
7.2.2 Trygghetspunkter *21*
7.2.3 Särskilda samlingsplatser *21*
7.2.4 Krisstöd *21*
7.3 Särskilda skyldigheter 22
7.3.1 Krigsfångar och andra skyddade personer *22*
8 Grundläggande förutsättningar 23
8.1 Personalförsörjning 23
8.1.1 Arbetsrättsliga förutsättningar *23*
8.1.2 Krigsorganisationens bemanning *24*
8.1.3 Krigsplacering och registrering hos Plikt- och prövningsverket *24*
8.1.4 Totalförsvarsplikt *24*
8.1.5 Beredskapslarm *25*
8.2 Informationshantering 25
8.2.1 Sekretess och tystnadsplikt *25*
8.2.2 Information till allmänheten *25*
8.2.3 Informationspåverkan *26*

8.2.4 Dokumentation och arkivering *26*
8.2.5 Utlämnande av allmän handling *26*
8.3 Försörjning 26
8.3.1 Varor och förnödenheter *27*
8.3.2 Livsmedels- och måltidsförsörjning *27*
8.3.3 Transporter och logistik *27*
8.3.4 Dricksvatten *27*
8.3.5 Energiförsörjning *27*
8.3.6 Reservkraft *28*
8.3.7 Elektroniska kommunikationer och samband *28*
8.4 Lokaler och verksamhetsplatser 28
8.4.1 Lokaler *28*
8.4.2 Ledningsplatser *28*
8.4.3 Mark för beredskapsändamål *29*
8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap 29
9 Rättsliga förutsättningar 30
9.1 Lokal kristidsverksamhet 30
9.2 Förfogande 30
9.3 Ransonering 30
9.4 Prisreglering 31
9.5 Kommunens egendom 31
10 Totalförsvaret 32
10.1 Civilt stöd till Försvarsmakten 32
10.2 Värdlandsstöd 32
11 Särskilda planeringsområden 33
11.1 Hantering av ett stort antal avlidna 33
12 Rättskällor och styrande utgångspunkter 34
12.1 Officiella källor för löpande bevakning vid revidering av planen 35

1 Inledning

1.1 Syfte

Syftet med beredskapsplanen är att ange kommunens inriktning för planering inför och verksamhet under höjd beredskap och krig. Planen ska också beskriva de uppdrag, ansvar och rättsliga förutsättningar som gäller kommunens verksamhet under sådana förhållanden.

Planen tydliggör vilka tillkommande och utökade uppgifter som kan aktualiseras vid förändrade rättsliga förutsättningar och vad detta innebär för kommunens planering, ledning och verksamhet.

1.2 Mål

Målet med beredskapsplanen är att skapa gemensamma planeringsförutsättningar och en tydlig inriktning för kommunens förberedelser.

Planen ska bidra till en gemensam förståelse för kommunens uppdrag, ansvar och rättsliga förutsättningar samt ge stöd för samordnade prioriteringar och den fortsatta utvecklingen av kommunens beredskap.

1.3 Verksamhetsspecifik planering

Varje verksamhet ansvarar, utifrån sitt uppdrag och sina förutsättningar, för att omsätta den övergripande inriktningen till den egna verksamheten och planera för hur uppgifterna ska kunna fullgöras.

Den verksamhetsspecifika planeringen ska, utifrån behov, omfatta de beredskaps- och kontinuitetsplaner, rutiner och arbetssätt som krävs för att verksamheten ska kunna upprätthållas och fullgöra sina uppgifter.

1.4 Avgränsningar

Beredskapsplanen utgår från de krav och planeringsförutsättningar som gäller vid tidpunkten för planens fastställande. Förändringar i lagstiftning, föreskrifter eller andra styrande regelverket som rör kommuners och regioners beredskap kan medföra behov av revidering av planen. Planen ska därför ses över och vid behov uppdateras med anledning av sådana förändringar.

Dokumentet innehåller inte säkerhetsskyddsklassificerade eller sekretessbelagda uppgifter och ska kunna användas gemensamt inom kommunens verksamheter för styrning, planering, utbildning och övning.

1.5 Rättslig grund

Beredskapsplanen utgår från den lagstiftning och de övriga rättsliga förutsättningar som reglerar kommunens ansvar, uppgifter och befogenheter.

Nationella styrdokument och vägledningar beaktas i den utsträckning de tydliggör kommunens planeringsförutsättningar eller ger stöd för tillämpningen av gällande rätt.

Planen återger inte regelverket i sin helhet utan beskriver de rättsliga förutsättningar som är relevanta för kommunens övergripande planering.

1.6 Definitioner och begrepp

Nedan förklaras centrala begrepp som används i beredskapsplanen. Förklaringarna utgår från gällande lagstiftning, nationell terminologi eller hur begreppen används i planen.

Begrepp	Definition
Höjd beredskap	Samlingsbegrepp för skärpt beredskap och högsta beredskap enligt 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Beslut om höjd beredskap tillkännages enligt 9 § förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.
Skärpt beredskap	En nivå av höjd beredskap som regeringen får besluta om när Sverige är i krigsfara eller när sådana utomordentliga förhållanden råder som anges i 3 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.
Högsta beredskap	Den högsta nivån av höjd beredskap. Om Sverige är i krig råder högsta beredskap. Regeringen får även besluta om högsta beredskap under de förutsättningar som anges i 3 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Vid högsta beredskap ska kommuner och regioner övergå till krigsorganisation enligt 12 § förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.
Krig	Begreppet krig är inte definierat i regeringsformen (1974:152) eller i någon annan generell svensk författning. Regeringsformens 15 kap. innehåller bestämmelser om krig och krigsfara. Frågan om Sverige befinner sig i krig är ytterst en statsrättslig bedömning, där det i första hand ankommer på regeringen att avgöra om ett krigstillstånd föreligger.
Totalförsvar	Totalförsvar är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig och består av militärt försvar och civilt försvar. Under högsta beredskap omfattar totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas, enligt 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Begrepp	Definition
Civilt försvar	Civilt försvar är den del av totalförsvaret som omfattar den verksamhet som bland annat statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, frivilligorganisationer, trossamfund och enskilda bedriver för att förbereda Sverige för krig. I fredstid omfattar verksamheten beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder, medan den under höjd beredskap och krig omfattar åtgärder för att upprätthålla samhällets funktionalitet och bidra till totalförsvarets samlade förmåga. Civilt försvar utgör tillsammans med militärt försvar totalförsvaret enligt 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.
Samhällsviktig verksamhet	Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet, enligt 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.
Försörjningsberedskap	Verksamhet som syftar till att vid fredstida krissituationer och höjd beredskap upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för att trygga befolkningens överlevnad, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller bidra till det militära försvarets förmåga, enligt 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.
Motståndskraft	Förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från en incident. Definitionen utgår från det begrepp om motståndskraft som används i regeringens Nationella strategi för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet 2026–2030, med grund i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 (CER-direktivet).
Befolkningsskydd	Åtgärder för att skydda befolkningen och civil egendom från krigets verkningar. Befolkningsskyddet omfattar bland annat varning och alarmering, skyddsrum och skyddade utrymmen, utrymning och inkvartering samt information om hur befolkningen kan skydda sig. Centrala delar regleras i lagen (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen samt lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap.
Skyddsrum	Utrymme för skydd av befolkningen i krig, utformat och utrustat för att stå emot verkningar av sådana stridsmedel som kan antas komma till användning i krig, enligt 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen.
Skyddat utrymme	Utrymme för skydd av befolkningen i krig som i förhållande till skyddsrum ger ett begränsat skydd och som är utformat och utrustat för att ge ett skäligt skydd mot verkningar av sådana stridsmedel som kan antas komma till användning i krig, enligt 1 kap. 3 § och 2 kap. 4 § lagen (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen.

Begrepp	Definition
Trygghetspunkt	Bemannad särskild samlingsplats i kommunens regi där människor vid samhällsstörningar, fredstida kriser, höjd beredskap och krig kan få information, stöd och tillgång till grundläggande funktioner, såsom dricksvatten, värme och kommunikationsmöjligheter. Definitionen utgår från Myndigheten för civilt försvars vägledning Trygghetspunkter (MCF0003, 2026).
Särskild samlingsplats	Förberedd plats där allmänheten vid behov kan samlas för att få information och grundläggande hjälp samt vistas under en kortare tid vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Begreppet utgår från regeringens proposition 2026/27:5, Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig, där det föreslås att kommuner ska ha tillgång till en eller flera sådana platser.
Informationspunkt	Förberedd fysisk plats där kommunen kan förmedla information till allmänheten vid samhällsstörningar och kriser, särskilt när ordinarie informations- och kommunikationskanaler inte fungerar eller är otillräckliga. Definitionen utgår från Länsstyrelsens vägledning Kriskommunikationens kanaler (2024).
Krigsorganisation	Den organisation som kommunen planerar för att kunna fullgöra sina uppgifter och bedriva nödvändig verksamhet under höjd beredskap och krig. Krigsorganisationen och den personal som ska tjänstgöra i denna ska framgå av kommunens beredskapsplanering enligt 4 § förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
Krigsplacering	Placering av en person i en viss befattning eller verksamhet inom totalförsvaret inför höjd beredskap och krig. Krigsplacering kan ske enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller som en planeringsåtgärd med anställningsavtalet som grund. Krigsplacering med anställningsavtalet som grund saknar i sig rättsverkan för den enskilde och medför ingen ytterligare tjänstgöringsskyldighet.
Totalförsvarsplikt	Skyldighet att delta i totalförsvaret enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Totalförsvarsplikten gäller för svenska medborgare och personer som utan att vara svenska medborgare är bosatta i Sverige, från början av det kalenderår då de fyller 16 år till slutet av det kalenderår då de fyller 70 år, enligt 1 kap. 2 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.
Allmän tjänsteplikt	Form av totalförsvarsplikt som regeringen får föreskriva om vid höjd beredskap när det behövs för att upprätthålla verksamhet av särskild vikt för totalförsvaret. Skyldigheten kan innebära att kvarstå i sin anställning eller fullfölja ett uppdrag, tjänstgöra enligt frivilligavtal eller utföra arbete som anvisas av behörig myndighet, enligt 6 kap. 1–3 §§ lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Begrepp	Definition
Säkerhetsskydd	Skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spionerі, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, enligt 1 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen (2018:585).
Informationssäkerhet	Skydd av information, oavsett om den förekommer i analog, digital eller muntlig form, utifrån aspekterna konfidentialitet, riktighet (inklusive autenticitet) och tillgänglighet. Definitionen utgår från principerna för informationssäkerhet enligt NCSC och kommunens informationssäkerhetsmodell.
Cybersäkerhet	All verksamhet som är nödvändig för att skydda nätverks- och informationssystem, användare av dessa system och andra berörda personer mot cyberhot, enligt 1 kap. 2 § Cybersäkerhetslag (2025:1506)
Kontinuitetshantering	Systematiskt arbete för att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas på en tolerabel nivå vid störningar samt återställas inom godtagbar tid. Definitionen utgår från principerna för kontinuitetshantering enligt SS 22304:2023.

2 Grundläggande utgångspunkter

2.1 Förändrade rättsliga förutsättningar

Beslut om höjd beredskap innebär att de rättsliga förutsättningarna för kommunens verksamhet förändras. Utöver de ansvar, uppgifter och skyldigheter som gäller under normala förhållanden aktualiseras tillkommande och utökade uppgifter enligt lag, förordning och andra föreskrifter.

De förändrade rättsliga förutsättningarna innebär bland annat att särskilda uppgifter och skyldigheter inom det civila försvaret aktualiseras, att vissa verksamheter ges särskild prioritet och att kommunen kan behöva fullgöra uppgifter som inte förekommer under fredstida förhållanden. Beroende på beredskapsnivå kan även ytterligare bestämmelser bli tillämpliga och särskilda befogenheter träda i kraft.

Denna beredskapsplan beskriver kommunens övergripande uppgifter, ansvar och planeringsförutsättningar. Planen är inte uttömmande; vilka bestämmelser som blir tillämpliga och under höjd beredskap eller krig och vilka förutsättningar de får tillämpas följer av gällande rätt.

2.2 Mål för civilt försvar

Målen för det civila försvaret utgör en grundläggande utgångspunkt för kommunens planering.

Beredskapsplanen beskriver de kommunala uppdrag, ansvar och planeringsförutsättningar som sammantaget bidrar till att uppnå målen för det civila försvaret.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt bidra till det militära försvarets förmåga,
- skydda civilbefolkningen,
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

2.3 Nationell planeringsinriktning

Gemensamma utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030 utgör ett nationellt planeringsunderlag för utvecklingen av totalförsvaret och anger de gemensamma planeringsförutsättningar som totalförsvarets aktörer ska utgå från i sin planering och utveckling.

Denna beredskapsplan utgår från den nationella inriktningen och omsätter den till kommunövergripande planeringsförutsättningar.

Kommunens planering ska utgå från att säkerhetsläget kan innebära långvariga och samtidiga påfrestningar som påverkar kommunens möjligheter att fullgöra sina uppgifter.

Planeringen ska vidare utgå från att kommunen under en längre tid kan behöva fullgöra sina uppgifter med i huvudsak egna resurser innan extern förstärkning kan förväntas.

Totalförsvaret bygger på ett gemensamt ansvar där offentliga aktörer, näringslivet, civilsamhället och invånarna tillsammans bidrar till samhällets motståndskraft. Detta utgör en grundläggande utgångspunkt för kommunens planering, samverkan och beredskapsförberedelser.

2.4 Ansvars-, likhets- och närhetsprincipen

Ansvars-, likhets- och närhetsprincipen utgör grundläggande utgångspunkter för kommunens fullgörande av sina uppgifter vid samhällsstörningar och krig. Vid höjd beredskap tillämpas principerna utifrån de särskilda rättsliga och organisatoriska förutsättningar som då gäller.

Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden som utgångspunkt behåller motsvarande ansvar även under höjd beredskap. Därutöver kan särskilda uppgifter, befogenheter och prioriteringar aktualiseras.

Likhetsprincipen innebär att verksamhet och organisation så långt som möjligt ska bygga på ordinarie strukturer och arbetssätt och att förändringar inte ska vara större än situationen kräver. Kommunens organisation och verksamhet behöver samtidigt kunna anpassas till de uppgifter och förutsättningar som gäller vid höjd beredskap.

Närhetsprincipen innebär att samhällsstörningar i första hand hanteras där de inträffar och av de aktörer som är närmast berörda och ansvariga. Principen behöver samtidigt tillämpas tillsammans med de särskilda former för ledning, samordning och prioritering som gäller vid höjd beredskap.

2.5 Samverkan med andra aktörer

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att nödvändig samverkan, samordning och informationsutbyte kan upprätthållas och anpassas till rådande förhållanden.

Samverkan ska kunna bedrivas även när säkerhetsläget eller störningar i samhällsviktiga funktioner begränsar ordinarie former för kommunikation och samverkan.

2.5.1 Myndigheter och andra offentliga aktörer

Kommunen ska samverka med myndigheter och andra offentliga aktörer utifrån respektive aktörs ansvar och uppdrag. Samverkan ska bidra till gemensam lägesbild, samordning av åtgärder och ett effektivt nyttjande av tillgängliga resurser.

2.5.2 Näringslivet

Näringslivet har en viktig roll för samhällets motståndskraft och för upprätthållandet av samhällsviktiga funktioner och nödvändig försörjning. Kommunens verksamheter är samtidigt beroende av varor, tjänster och andra resurser som tillhandahålls av privata aktörer.

Kommunens planering ska därför beakta beroenden av näringslivet och skapa förutsättningar för samverkan med relevanta företag och leverantörer.

2.5.3 Civilsamhället

Civilsamhället har en viktig roll för samhällets motståndskraft och kan bidra med bland annat frivilliga insatser, lokalkännedom, resurser och engagemang.

Kommunens planering ska därför beakta civilsamhällets möjliga bidrag och skapa förutsättningar för samverkan med relevanta aktörer utifrån identifierade behov och förutsättningar.

2.6 Tvärgående planeringsperspektiv

De tvärgående perspektiven utgör inte egna uppdrag utan ska, när det är relevant, fortsatt beaktas i kommunens planering, prioriteringar, beslut och genomförande. Syftet är att relevanta behov, förutsättningar och konsekvenser ska omhändertas i kommunens verksamhet.

2.6.1 Barnrättsperspektivet

Barns särskilda utsatthet innebär att de har andra behov och förutsättningar än vuxna. Kommunens planering ska beakta barns rättigheter och behov samt barnets bästa vid beslut, prioriteringar och åtgärder som berör barn.

2.6.2 Mänskliga rättigheter

Kommunens planering och verksamhet ska beakta människors lika värde, grundläggande fri- och rättigheter och skydd mot diskriminering.

2.6.3 Jämställdhetsperspektivet

Kommunens planering ska beakta hur beslut, prioriteringar och åtgärder kan få olika konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv, och hur behov, förutsättningar och sårbarheter kan skilja sig åt.

2.6.4 Tillgänglighetsperspektivet

Människor har olika förutsättningar att ta del av information, stöd och kommunala insatser. Kommunens planering ska beakta dessa skillnader och skapa förutsättningar för att information, stöd och insatser kan nå och användas av människor med olika behov och förutsättningar.

2.7 Invånarnas hemberedskap

Invånarnas hemberedskap är en viktig del av samhällets motståndskraft. När fler människor kan tillgodose sina grundläggande behov under en tid minskar behovet av omedelbart stöd från kommunen.

Det ger kommunen bättre förutsättningar att prioritera resurser till samhällsviktig verksamhet och till personer med störst behov av stöd. Kommunen behöver fortsätta genomföra insatser för att främja invånarnas hemberedskap.

3 Kommunens gemensamma planeringsnivåer

Kommunens gemensamma planeringsnivåer gäller som utgångspunkt för samtliga verksamheter. Särskilda behov, beroenden eller förutsättningar kan dock medföra behov av kompletterande planeringskrav.

3.1 Gemensamma planeringsnivåer

Planeringsnivå	Tidsnivå	Beskrivning
Nationell planeringsinriktning	**3 månader**	Den nationella planeringsinriktningen vid ett omfattande krig i Europa är en omställningstid om tre månader för internationella varuleveranser. Kommunen behöver ta höjd för kraftigt störda leveranskedjor om en period på minst tre månader.
Särskild reglerad lagerhållning	**1 månad***	Kommunen ska från den 1 januari 2027 lagerhålla sjukvårdsprodukter för sådan vård som kommunen ska erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen. Lagerhållningen ska som huvudregel ske genom omsättningslagring och anpassas till den vård som bedrivs, den faktiska förbrukningen och lokala behov. Lagerhållningen ska integreras i kommunens försörjningsberedskap.
Kommunal uthållighet	**2 veckor**	Kommunens samlade planering ska utgå från att kommunen, med i huvudsak egna resurser, ska kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner under *minst två veckor*.
Kommunal handlingsfrihet	**48 timmar**	Kommunens verksamheter ska planera för att kunna fullgöra sina uppdrag under *minst 48 timmar* utan att vara beroende av omedelbar förstärkning från kommunens centrala stödfunktioner. Syftet är att skapa den handlingsfrihet som krävs för att kommunen ska kunna etablera ledning, skapa en samlad lägesbild, prioritera resurser och successivt förstärka verksamheterna utifrån kommunens samlade behov.

** Regeringen har beslutat om närmare bestämmelser för lagerhållningens innehåll och omfattning i 5 b kap. hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80). Bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2027 och omfattar en månads lagerhållning, med möjlighet till undantag under särskilda förutsättningar.*

Kompletterande beredskapsplanering kan beslutas för verksamheter där de gemensamma planeringsnivåerna inte ger tillräckliga förutsättningar. Sådana krav ska utgå från de gemensamma nivåerna och anges i särskilda kommunövergripande styrdokument.

4 Samhällsviktig verksamhet

De gemensamma planeringsförutsättningarna ska omsättas i verksamheternas beredskapsplanering. Planeringen ska skapa förutsättningar för att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas.

4.1 Anpassning och prioritering av verksamheten

Under höjd beredskap kan förutsättningarna för kommunens verksamheter förändras väsentligt. Planeringen ska därför utgå från att verksamheten kan behöva bedrivas under långvariga störningar, förändrade behov och begränsad tillgång till personal, lokaler, varor, tjänster och andra nödvändiga resurser.

Verksamheterna ska kunna anpassas och prioriteras utifrån rådande förhållanden och kommunens samlade behov. Planeringen ska skapa förutsättningar för att resurser vid behov kan omprioriteras och användas där de gör störst nytta utifrån kommunens samlade behov och den krigsorganisation som beslutats.

5 Kommunens ledning och samordning

Kommunens planering och förberedelser ska skapa förutsättningar för att leda och samordna verksamheter och resurser så att kommunen kan fullgöra sina prioriterade uppgifter.

5.1 Ledning

Kommunens ordinarie organisation och ansvarsfördelning utgör grunden för verksamheten även under höjd beredskap, med de förändringar som följer av lagstiftning och särskilda beslut.

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva, inom ramen för gällande ansvarsfördelning och de befogenheter som följer av lag, Övriga nämnder behåller sitt ansvar inom respektive verksamhetsområde, om inte annat följer av lagstiftning eller särskilda beslut.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att kommunstyrelsens ledningsansvar kan utövas, nödvändiga politiska beslut kan fattas och kommunens verksamheter kan fullgöra sina prioriterade uppgifter. Planeringen ska omfatta såväl successiva beredskapshöjningar som ett omedelbart intagande av högsta beredskap.

Krisledningsnämndens särskilda befogenheter gäller vid extraordinära händelser i fredstid och utgör inte en särskild ledningsform för höjd beredskap.

5.1.1 Krigsorganisation

Vid högsta beredskap eller beredskapslarm ska kommunen övergå till krigsorganisation.

Kommunen ska ha en planerad krigsorganisation som skapar förutsättningar för att anpassa verksamheten utifrån förändrade krav, prioriteringar och tillgängliga resurser samt fullgöra kommunens uppgifter under höjd beredskap.

Övergången till krigsorganisation innebär inte i sig att kommunens ordinarie politiska nämndorganisation upphör eller ersätts. Den politiska styrningen och beslutsfattandet ska fortsatt utövas genom kommunens behöriga beslutsorgan, med de anpassningar som följer av gällande rätt.

5.2 Samordning

Under höjd beredskap behöver kommunens verksamheter kunna agera utifrån en gemensam inriktning och samordnade prioriteringar. Kommunens ledning behöver därför ha förutsättningar att skapa en samlad lägesbild, samordna verksamhet och resurser samt säkerställa nödvändigt informationsutbyte och rapportering.

5.2.1 Gemensam lägesbild

En gemensam lägesbild är en förutsättning för att kommunen ska kunna fatta välgrundade beslut och prioritera sina resurser. Under höjd beredskap ökar behovet av att snabbt skapa en samlad förståelse för läget, dess konsekvenser, resursbehov och sannolika utveckling.

Kommunen ska därför kunna sammanställa och upprätthålla en aktuell lägesbild som bygger på information från kommunens verksamheter och andra berörda aktörer.

5.2.2 Rapportering

Kommunens ledning behöver tillgång till aktuell och tillförlitlig information för att kunna fatta beslut och samordna verksamheten. Under höjd beredskap ökar behovet av strukturerad rapportering inom kommunen och till andra berörda aktörer.

Kommunen ska ha förmåga att sammanställa och rapportera information av betydelse för ledning, lägesbild och samordning, även under störda förhållanden.

Under höjd beredskap är kommunen skyldig att hålla Länsstyrelsen underrättad om beredskapsläget och andra förhållanden av betydelse för det civila försvaret.

5.2.3 Geografiskt områdesansvar

Kommunens ska inom sitt geografiska område verka för att relevanta aktörer samverkar och samordnar sig i fråga om åtgärder inför och under höjd beredskap.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att detta ansvar kan fullgöras och för att nödvändig samverkan och samordning kan upprätthållas.

5.2.4 Bistånd mellan kommuner

Under höjd beredskap kan kommunen, under de förutsättningar som anges i lag, vara skyldig att lämna hjälp till andra kommuner och regioner när en uppgift av betydelse för totalförsvaret blivit oskäligt betungande till följd av krig eller krigsfara. Omfattningen av hjälpen beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Särskilda bestämmelser om skyldighet att lämna hjälp gäller även inom hälso- och sjukvården vid katastroftillstånd.

Kommunens planering behöver skapa förutsättningar för att kunna lämna och ta emot hjälp samt hantera den samverkan och de övriga åtgärder som kan aktualiseras enligt gällande bestämmelser.

6 Skydd av kommunens förmåga

Kommunens förmåga att fullgöra sina uppgifter är beroende av att människor, information, lokaler, tekniska system och andra skyddsvärda tillgångar ges ett ändamålsenligt skydd.

En förändrad hotbild och ökade krav på robusthet och motståndskraft ställer särskilda krav på kommunens beredskap. Planeringen behöver därför skapa förutsättningar för att förebygga, motstå och hantera störningar som kan påverka kommunens förmåga att upprätthålla sin verksamhet.

Kapitlet beskriver övergripande kommunens uppgifter, ansvar och planeringsförutsättningar inom informationssäkerhet, cybersäkerhet, fysiskt skydd, kontinuitetshantering och hantering av kritiska beroenden.

6.1 Säkerhetsskydd

Säkerhetsskydd handlar om att skydda information och verksamheter som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spionerі, sabotage, terroristbrott och vissa andra hot. Säkerhetsskydd handlar också om att skydda verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

Under höjd beredskap kan omfattningen av säkerhetskänslig verksamhet som kommunen bedriver öka. Kommunen ska säkerställa att säkerhetskänslig verksamhet omfattas av de säkerhetsskyddsåtgärder som krävs enligt lag och föreskrift.

6.2 Informationssäkerhet

Informationssäkerhet är en förutsättning för att kommunen ska kunna leda verksamheten, fatta välgrundade beslut och upprätthålla förtroendet för den kommunala verksamheten.

Kommunen ska planera för att information, oavsett om den är muntlig, analog eller digital, skyddas mot obehörig åtkomst, förändring, förlust och otillgänglighet samt att informationens ursprung och äkthet kan säkerställas.

6.3 Cybersäkerhet

Kommunens digitala system och nätverk är en grundläggande förutsättning för ledning, kommunikation och verksamhet.

Under höjd beredskap ökar risken för cyberangrepp och andra antagonistiska handlingar riktade mot kommunens digitala infrastruktur.

Kommunen ska planera för att förebygga, upptäcka och motstå cyberrelaterade störningar och angrepp samt upprätthålla förmågan att återställa verksamhetssystem efter sådana händelser.

6.4 Dataskydd

Vid störningar och kriser ska personuppgifter fortsatt behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR) och kommunens styrande dokument för dataskydd. Särskild

hänsyn ska tas till behandling av känsliga personuppgifter och andra skyddsvärda personuppgifter, särskilt när alternativa arbetssätt, system eller kommunikationsvägar används.

6.5 Fysiskt skydd

Kommunens lokaler, anläggningar och andra skyddsvärda tillgångar är en grundläggande förutsättning för att kommunen ska kunna fullgöra sina mest prioriterade uppgifter. En förändrad hotbild kan innebära att vissa funktioner får ökad betydelse för kommunens förmåga.

Kommunen ska säkerställa att det fysiska skyddet planeras, anpassas och förstärks utifrån funktionernas betydelse, rådande hotbild och identifierade skyddsbehov. För särskilt skyddsvärda lokaler och anläggningar ska även behovet av och förutsättningarna för skyddsobjekt enligt gällande bestämmelser beaktas.

6.6 Kontinuitetshantering

Kommunens förmåga att fullgöra sina mest prioriterade uppgifter förutsätter att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas även vid störningar och bortfall av resurser.

Kontinuitetshantering syftar till att skapa förutsättningar för att verksamheten kan upprätthållas, anpassas och återställas inom acceptabel tid.

Kommunen ska planera för kontinuitet i samhällsviktig verksamhet utifrån verksamhetens kritiska aktiviteter, gemensamma planeringsnivåer (avsnitt 3.1) och kritiska beroenden.

7 Skydd och stöd till civilbefolkningen

Skydd och stöd till civilbefolkningen syftar till att, inom ramen för kommunens ansvar, skydda civilbefolkningens liv, hälsa och grundläggande levnadsförhållanden.

Detta kapitel beskriver kommunens uppgifter och ansvar inom dessa områden.

7.1 Befolkningsskydd

Befolkningsskyddet omfattar åtgärder som syftar till att skydda civilbefolkningen mot krigets verkningar.

7.1.1 Skyddsrum och skyddade utrymmen

Kommunen har i fredstid uppgifter avseende information till invånare, fastighetsägare och nyttjanderättshavare samt uppgiftslämnande till staten för planering och beslut om skyddsrum och skyddade utrymmen. En kommun får även, i enskilda fall, besluta att ett skyddat utrymme ska inrättas om staten ställer medel till förfogande och övriga förutsättningar är uppfyllda. Dessa uppgifter är inte särskilt knutna till höjd beredskap.

Under höjd beredskap är ägare och nyttjanderättshavare skyldiga att bereda plats i skyddsrum och skyddade utrymmen åt dem som behöver skydd. Skyddsrum och skyddade utrymmen ska därutöver ställas i ordning inom den tid som följer av gällande föreskrifter eller särskilda beslut. Dessa skyldigheter omfattar kommunen i den utsträckning kommunen är ägare eller nyttjanderättshavare.

Kommunens planering behöver därför omfatta både kommunens uppgifter avseende skyddsrum och skyddade utrymmen och de skyldigheter som följer av att kommunen äger eller nyttjar sådana utrymmen.

Övergripande ansvarsfördelning:

Aktör	Huvudsakligt ansvar
Ansvarig statlig myndighet	Ansvarar för de statliga myndighetsuppgifterna inom området, däribland beslut om byggande av skyddsrum samt kontroll och tillsyn enligt gällande bestämmelser.
Fastighetsägare, inklusive kommunen i egenskap av fastighetsägare	Ansvarar för underhåll och skyltning av skyddsrum samt för kontroll och andra åtgärder när detta följer av gällande bestämmelser eller beslut från behörig myndighet. Under höjd beredskap ska ägaren bereda plats i skyddsrum och skyddade utrymmen samt tillsammans med nyttjanderättshavaren se till att dessa ställs i ordning inom föreskriven eller beslutad tid.
Kommunen	Informerar invånare, fastighetsägare och nyttjanderättshavare om skyddsrum och skyddade utrymmen enligt gällande bestämmelser. Lämnar föreskrivna upplysningar till staten och får, under de förutsättningar som anges i lag, besluta om inrättande av skyddade utrymmen.

Aktör	Huvudsakligt ansvar
Nyttjanderättshavare	Ska under höjd beredskap bereda plats i skyddsrum och skyddade utrymmen och ska tillsammans med ägaren ställa dem i ordning inom föreskriven eller beslutad tid. Nyttjanderättshavaren får inte heller hindra ägaren från att vidta åtgärder enligt lagen.

7.1.2 Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) är ett varnings- och informationssystem för att snabbt varna och informera allmänheten vid allvarliga händelser. VMA förmedlas genom flera kanaler och kan även sändas genom anläggningar för utomhusvarning.

Kommunen får begära sändning av VMA för varning och information när förutsättningarna för detta är uppfyllda. Kommunen ska därför ha förmåga att initiera och hantera en sådan begäran när behov uppstår.

Kommunens ansvar omfattar även sändning i anläggningarna för utomhusvarning inom kommunen, med undantag för flyglarm som Försvarsmakten ansvarar för. Kommunen ansvarar även för regelbundna prov av anläggningarna och för att allmänheten informeras om proven och ljudsignalerna.

Planeringen ska säkerställa att VMA och utomhusvarning kan initieras och hanteras även vid störningar i ordinarie kommunikations- och tekniska system.

7.1.3 Utrymning och inkvartering

När beslut har fattats om att ett område ska planläggas för utrymning eller inkvartering ska kommunen planera utifrån Länsstyrelsens inriktning. Planeringen ska dokumenteras, ses över regelbundet, dock minst vart femte år, och ändras vid väsentligt förändrade förhållanden. Dokumentationen ska lämnas till den Länsstyrelse som tagit fram inriktningen. Försvarsmakten och andra särskilt berörda statliga myndigheter ska ges tillfälle att yttra sig när planeringen tas fram eller ändras i väsentliga delar.

Kommunen ska informera sina invånare om planeringens innehåll på det sätt kommunen bedömer lämpligt samt tillsammans med Länsstyrelsen genomföra övningar av planeringen.

Under höjd beredskap kan beslut om utrymning fattas för att skydda befolkningen från stridshandlingar eller när militära åtgärder av väsentlig betydelse annars allvarligt skulle försvåras. Beslut får fattas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Länsstyrelsen får besluta om utrymning inom det egna länet. Kommunen ansvarar för verkställigheten av ett beslut om utrymning, och Polismyndigheten ska i nödvändig utsträckning delta i verkställigheten.

Under höjd beredskap får kommunen, om behovet inte kan tillgodoses på annat lämpligt sätt, förelägga innehavaren av en byggnad eller bostadslägenhet att upplåta bostad och utrustning åt den som behöver bostad på grund av ett beslut om utrymning eller till följd av krigshändelser. Ett sådant föreläggande får inte medföra större olägenhet för innehavaren än vad som är

nödvändigt. Kommunen ansvarar då för den ersättning som följer av en sådan upplåtelse och får vid behov begära hjälp av Polismyndigheten för att den som ska inkvarteras ska få tillträde till inkvarteringsbostaden.

Kommunen ska även i skälig omfattning lämna hjälp till kommuner och regioner som i större omfattning tar emot befolkning från kommunen till följd av utrymning, om inte annat följer av särskilda bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen.

7.2 Kommunalt stöd till civilbefolkningen

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att information och grundläggande stöd kan ges till civilbefolkningen när ordinarie samhällsfunktioner är begränsade eller inte kan upprätthållas. Stödet ska utformas utifrån rådande behov, förutsättningar och tillgängliga resurser samt komplettera kommunens ordinarie verksamhet.

7.2.1 Informationspunkter

Informationspunkter är en kommunal funktion som ska kunna etableras för att ge allmänheten tillgång till viktig information och vägledning vid allvarliga samhällsstörningar, särskilt när ordinarie kommunikationskanaler inte fungerar eller är otillräckliga.

Informationspunkter ska ge allmänheten möjlighet att ta del av viktig information från kommunen och andra berörda offentliga aktörer samt få vägledning utifrån den aktuella händelsen och rådande förutsättningar.

7.2.2 Trygghetspunkter

Trygghetspunkter är en kommunal funktion som kan aktiveras för att ge civilbefolkningen tillgång till information och grundläggande stöd när ordinarie samhällsfunktioner helt eller delvis inte kan upprätthållas.

Kommunens planering ska omfatta förutsättningar för att, utifrån den aktuella händelsen och de behov som uppstår, kunna etablera trygghetspunkter.

Beslut om aktivering, lokalisering och omfattning fattas enligt kommunens lednings- och beslutsordning utifrån den aktuella händelsen, identifierade behov och tillgängliga resurser.

7.2.3 Särskilda samlingsplatser

Särskilda samlingsplatser är en kommunal funktion som kan användas för mottagande, information och grundläggande stöd, samt som uppehållsplats inför vidare transport eller hänvisning. Funktionen kan användas i samband med exempelvis utrymning, inkvartering eller andra händelser där människor tillfälligt behöver samlas.

Kommunen ska planera för särskilda samlingsplatser utifrån identifierade behov och rådande förutsättningar.

7.2.4 Krisstöd

Krisstöd omfattar det omedelbara och tidiga stöd som kan behöva erbjudas personer som drabbats av eller bevittnat allvarliga händelser. Stödet syftar till att minska psykiska och sociala konsekvenser samt att vid behov hänvisa den enskilde till ordinarie stöd- och vårdinsatser.

Kommunens ordinarie ansvar för stöd till enskilda enligt gällande lagstiftning kvarstår även under höjd beredskap. Behovet av krisstöd kan samtidigt öka kraftigt till följd av exempelvis väpnade angrepp, dödsfall, personskador, utrymning, separation från närstående eller förlust av bostad och försörjning.

Kommunen ska därför kunna anpassa och förstärka krisstödet utifrån de behov som uppstår och tillgängliga resurser.

7.3 Särskilda skyldigheter

Kommunen har särskilda skyldigheter med koppling till den internationella humanitära rätten. Skyldigheterna regleras i svensk lagstiftning och avser bland annat krigsfångar och andra skyddade personer.

7.3.1 Krigsfångar och andra skyddade personer

Den nationella upplysningsbyrån är en funktion som Sverige enligt Genèvekonventionerna ska kunna upprätta för att samla in och förmedla uppgifter om krigsfångar och andra skyddade personer som är i Sveriges våld. Syftet är bland annat att möjliggöra information till anhöriga. Svenska Röda Korset ansvarar för att upprätta och bemanna byrån enligt överenskommelse med staten.

Under den tid den nationella upplysningsbyrån är upprättad ska kommunen, om den har sådana uppgifter, lämna uppgifter om identitet, vistelseort, hälsotillstånd och liknande förhållanden avseende krigsfångar och andra skyddade personer som är i Sveriges våld. Uppgifter om krigsfångar lämnas till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk och uppgifter om andra skyddade personer till Migrationsverket. Myndigheterna vidarebefordrar uppgifterna till den nationella upplysningsbyrån.

Kommunen ska även lämna uppsamlade värdeföremål och handlingar som kvarlämnats av skyddade personer eller efterlämnats av avlidna skyddade personer, om dessa är av vikt för de närmast anhöriga. Uppgifter om var avlidna skyddade personers gravar är belägna ska också lämnas. Värdeföremål, handlingar och gravuppgifter lämnas till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk respektive Migrationsverket utifrån vilken kategori av skyddade personer de avser. Myndigheterna ansvarar för att vidarebefordra dessa till den nationella upplysningsbyrån.

På begäran av Svenska Röda Korset ska kommunen i fredstid bistå med förberedelserna för den nationella upplysningsbyråns verksamhet, om kommunen i krig eller under neutralitet kan få sådana uppgifter som omfattas av bestämmelserna.

Kommunens planering behöver beakta dessa skyldigheter och skapa förutsättningar för att de ska kunna fullgöras.

8 Grundläggande förutsättningar

Kommunens uppdrag under höjd beredskap och krig innebär att flera rättsliga, organisatoriska och praktiska förutsättningar förändras. För att kommunen ska kunna fullgöra sina uppgifter behöver verksamheten kunna anpassas till förändrade krav på personal, kommunikation, försörjning, infrastruktur, ekonomi och andra förutsättningar som påverkar kommunens genomförandeförmåga.

Detta kapitel beskriver de övergripande planeringsförutsättningar som kommunen behöver beakta inom dessa områden.

8.1 Personalförsörjning

Kommunens förmåga att fullgöra sina uppgifter är beroende av tillgång till personal med rätt kompetens. Vid höjd beredskap kan förutsättningarna för personalförsörjningen förändras genom bland annat ökade personalbehov, personalbortfall och konkurrerande anspråk på personal inom totalförsvaret.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att bemanna krigsorganisationen och använda tillgänglig personal och kompetens utifrån verksamheternas behov och kommunens prioriteringar.

8.1.1 Arbetsrättsliga förutsättningar

Höjd beredskap innebär förändrade rättsliga förutsättningar för kommunen som arbetsgivare.

Vid höjd beredskap ska kommunen vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att kommunen under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. Det innebär att kommunen behöver kunna anpassa verksamhetens planering, organisation och personalanvändning utifrån de krav som höjd beredskap medför. Om situationen kräver det kan kommunen begära aktivering av centrala krislägesavtal då ordinarie kollektivavtal inte räcker till.

Vid krig blir bestämmelserna i den arbetsrättsliga beredskapslagen tillämpliga. De kan även sättas i tillämpning helt eller delvis genom beslut av regeringen vid krigsfara och under vissa andra i lagen angivna förhållanden.

Kommunens planering ska därför skapa förutsättningar för att verksamheten kan bemannas, organiseras och anpassas utifrån de rättsliga förutsättningar som gäller.

Planeringen bör ta höjd för att arbetet under höjd beredskap kan innebära förändrade arbetstider, hög arbetsbelastning, riskfyllda arbetsförhållanden och begränsade möjligheter till återhämtning, därav viktigt att ha en medvetenhet och om gällande arbetsmiljö- och arbetstidsregler.

8.1.2 Krigsorganisationens bemanning

Krigsorganisationen ska planeras utifrån den personal och kompetens som behövs för att kommunen ska kunna fullgöra sina mest prioriterade uppgifter under höjd beredskap och krig.

Bemanningen kan påverkas av förändrade personalbehov och personalbortfall samt av att personal har eller får andra skyldigheter inom totalförsvaret. Kommunens planering behöver därför beakta personalens tillgänglighet och de rättsliga förutsättningar som kan påverka möjligheten att bemanna krigsorganisationen.

8.1.3 Krigsplacering och registrering hos Plikt- och prövningsverket

Krigsplacering av anställd personal med anställningsavtalet som grund i kommunens krigsorganisation är en planeringsåtgärd som tydliggör var personalen är planerad att tjänstgöra under höjd beredskap. Krigsplaceringen innebär inte i sig någon ny tjänstgöringsskyldighet. Sådan skyldighet följer av anställningen eller av särskilda bestämmelser om tjänstgöring som kan bli tillämpliga.

Kommunen kan lämna uppgifter om krigsplacerad personal till Totalförsvarets plikt- och prövningsverk för registrering. Registreringen syftar till att stödja bemanningsplaneringen och motverka att samma person tas i anspråk av flera organisationer inom totalförsvaret. Om en person redan är ianspråktagen av en annan organisation krävs samråd mellan berörda organisationer innan personen kan registreras som ianspråktagen av kommunen. Kommunen ansvarar för att berörd personal informeras om sin krigsplacering.

8.1.4 Totalförsvarsplikt

Totalförsvarsplikten omfattar tjänstgöring som värnplikt, civilplikt eller allmän tjänsteplikt. Dessa former av tjänstgöring kan påverka kommunens tillgång till personal under höjd beredskap.

När det råder höjd beredskap får regeringen föreskriva om allmän tjänsteplikt om det behövs för att verksamhet som är av särskild vikt för totalförsvaret ska kunna upprätthållas. Allmän tjänsteplikt fullgörs genom att den totalförsvarspliktige kvarstår i sin anställning eller fullföljer ett uppdrag, tjänstgör enligt avtal om frivillig tjänstgöring inom totalförsvaret eller utför arbete som anvisas av behörig myndighet.

För andra arbetsgivare än statliga myndigheter får Arbetsförmedlingen besluta hos vilka arbetsgivare eller uppdragsgivare allmän tjänsteplikt ska fullgöras och vilka arbetstagare eller uppdragstagare som ska omfattas. Arbetsförmedlingen får även anvisa arbete inom ramen för den allmänna tjänsteplikten. Kommunens planering behöver därför beakta såväl allmän tjänsteplikt som andra tjänstgöringsskyldigheter inom totalförsvaret.

8.1.5 Beredskapslarm

Beredskapslarm är en signal som regeringen kan besluta ska användas för att tillkännage att högsta beredskap råder i hela landet.

Vid högsta beredskap ska kommunen övergå till krigsorganisation. Skyldigheten följer av att högsta beredskap råder och gäller således oavsett om detta tillkännages genom beredskapslarm.

Beredskapslarm medför därutöver flera särskilda rättsverkningar. Enligt förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap ska vissa angivna författningar omedelbart tillämpas i sin helhet. Beredskapslarmet innebär även föreskrift om allmän tjänsteplikt, och den som är krigsplacerad inom totalförsvaret ska omedelbart inställa sig till tjänstgöring enligt krigsplaceringsorder eller motsvarande handling.

Egendom som har tagits ut i fredstid för totalförsvarets behov ska omedelbart tillhandahållas enligt tidigare lämnade uttagningsbesked. Vid beredskapslarm ska även skyddsrum och skyddade utrymmen iordningställas, om beslut om detta inte har fattats dessförinnan.

Planeringen ska säkerställa att kommunen utan dröjsmål kan övergå till krigsorganisation och vidta de åtgärder som följer av högsta beredskap och beredskapslarm.

8.2 Informationshantering

Kommunens förmåga att fullgöra sina uppgifter är beroende av att information kan tas emot, hanteras, dokumenteras och kommuniceras även under störda förhållanden. Kommunens planering ska därför skapa förutsättningar för att nödvändig informationshantering kan upprätthållas vid höjd beredskap och krig.

8.2.1 Sekretess och tystnadsplikt

Bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt gäller även vid höjd beredskap.

Behovet av informationsutbyte inom kommunen och med andra aktörer kan samtidigt öka. Information behöver därför kunna delas när det finns stöd i lag eller förordning, samtidigt som sekretessreglerade uppgifter ska skyddas mot obehörigt röjande.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att personalen känner till och kan tillämpa relevanta bestämmelser om sekretess, tystnadsplikt och uppgiftslämnande även under störda förhållanden.

8.2.2 Information till allmänheten

Kommunens information till allmänheten är viktig för att invånarna ska kunna förstå händelseutvecklingen och agera utifrån information, rekommendationer och anvisningar från ansvariga aktörer.

Under höjd beredskap kan behovet av snabb, tillförlitlig och lokal information öka samtidigt som ordinarie kommunikationsvägar kan vara begränsade eller otillgängliga. Kommunen behöver därför kunna informera om den egna verksamheten och, inom ramen för sitt ansvar, bidra till att information till allmänheten samordnas.

Planeringen ska skapa förutsättningar för att viktig information når allmänheten även vid störningar i ordinarie kommunikationsvägar.

8.2.3 Informationspåverkan

Informationspåverkan är en del av den förändrade hotbild som kan påverka kommunen under höjd beredskap och krig. Felaktig, vilseledande eller manipulerad information kan användas för att påverka människors uppfattningar och beteenden, skapa oro, minska förtroendet för samhällsviktiga verksamheter eller försvåra kommunens arbete.

Kommunen behöver därför kunna verifiera och samordna information i samverkan med andra myndigheter samt kommunicera den på ett tydligt sätt även under störda förhållanden.

8.2.4 Dokumentation och arkivering

Under höjd beredskap kan ordinarie arbetssätt behöva anpassas. Kraven på registrering av allmänna handlingar samt på att kommunens arkiv bevaras och hålls ordnade kvarstår även under störda förhållanden.

Kommunen behöver därför kunna upprätthålla dokumentation, registrering och arkivering även när ordinarie arbetssätt eller system inte kan användas.

8.2.5 Utlämnande av allmän handling

Rätten att ta del av allmänna handlingar gäller även under höjd beredskap och krig. Planeringen behöver beakta att antalet begäranden om utlämnande kan öka, samtidigt som kommunen kan komma att hantera fler uppgifter som omfattas av sekretess, bland annat med hänsyn till totalförsvaret eller Sveriges säkerhet.

Varje begäran ska prövas utifrån de bestämmelser som gäller för den aktuella handlingen och de uppgifter den innehåller. Begäranden ska även under störda förhållanden hanteras skyndsamt, med beaktande av de undantag och särskilda förutsättningar som följer av gällande rätt.

8.3 Försörjning

Kommunens förmåga att fullgöra sina uppgifter under höjd beredskap och krig är beroende av tillgång till nödvändiga varor, tjänster och andra resurser. Planeringen behöver därför beakta förändrade försörjningsförutsättningar och skapa förutsättningar för att nödvändig försörjning kan upprätthållas.

8.3.1 Varor och förnödenheter

Under höjd beredskap och krig kan tillgången till nödvändiga varor och förnödenheter begränsas samtidigt som leveranstider förlängs och möjligheten till återanskaffning försämras.

Verksamheterna behöver ha tillgång till de varor och förnödenheter som krävs för att upprätthålla kommunens mest prioriterade uppgifter under den planeringsperiod som anges i denna plan.

8.3.2 Livsmedels- och måltidsförsörjning

Kommunens planering behöver skapa förutsättningar för att upprätthålla måltidsverksamheten under höjd beredskap och krig, med utgångspunkt i berörda verksamheters behov och kommunens ordinarie ansvarsfördelning.

Regeringen har angett som målsättning att kommuner och regioner under den närmaste femårsperioden ska utveckla förmåga att under minst två veckor upprätthålla måltidsverksamhet i bland annat förskolor, skolor, fritidshem och särskilda boendeformer för äldre och personer med funktionsnedsättning, med användning av endast egna tillgängliga resurser (prop. 2026/27:5, avsnitt 5.7).

8.3.3 Transporter och logistik

Under höjd beredskap och krig kan transportkapacitet, infrastruktur, framkomlighet och tillgång till drivmedel påverkas samtidigt som transportbehoven förändras. Detta kan begränsa kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och säkerställa tillgången till nödvändiga resurser.

Kommunens planering ska därför skapa förutsättningar för att transporter och logistik kan upprätthållas utifrån verksamheternas prioriterade behov även under förändrade förhållanden.

8.3.4 Dricksvatten

Störningar eller skador i vattenförsörjningen kan begränsa tillgången till dricksvatten, samtidigt som behovet kan öka inom kommunens verksamheter och hos civilbefolkningen under höjd beredskap och krig.

Kommunen ska planera för att, så långt det är möjligt, upprätthålla dricksvattenförsörjningen eller tillgodose behovet av dricksvatten genom alternativa försörjningslösningar.

8.3.5 Energiförsörjning

Störningar, skador eller bortfall i energiförsörjningen kan påverka kommunens möjligheter att bedriva verksamhet, samtidigt som behovet av energi kvarstår eller ökar.

Kommunen ska planera för att, så långt det är möjligt, kunna upprätthålla eller anpassa verksamheten utifrån tillgängliga energiresurser.

8.3.6 Reservkraft

Reservkraft är en viktig förutsättning för att vissa verksamheter ska kunna fullgöra sina mest prioriterade uppgifter när den ordinarie elförsörjningen inte fungerar.

Längre eller återkommande elavbrott kan medföra att reservkraft behöver användas under längre tid än vid normala störningar. Samtidigt kan tillgången till drivmedel, service, reservdelar och teknisk support vara begränsad, vilket kan påverka kommunens möjligheter att använda reservkraft över tid.

Tillgänglig reservkraft behöver kunna prioriteras och användas utifrån verksamheternas behov och kommunens mest prioriterade uppgifter.

8.3.7 Elektroniska kommunikationer och samband

Störningar, avbrott, skador eller annan påverkan på elektroniska kommunikationer och samband kan begränsa kommunens möjligheter att bedriva verksamhet, samtidigt som behovet av säker, tillförlitlig och robust kommunikation ökar.

Kommunen ska planera för att kunna upprätthålla ledning, informationsutbyte och samband även när ordinarie kommunikationslösningar helt eller delvis inte fungerar.

8.4 Lokaler och verksamhetsplatser

Behovet av lokaler och verksamhetsplatser kan förändras samtidigt som tillgängligheten kan begränsas. Kommunen behöver därför kunna anpassa var och hur verksamheten bedrivs utifrån rådande behov och förutsättningar.

8.4.1 Lokaler

Störningar, skador eller begränsad tillgänglighet till kommunens lokaler kan påverka möjligheterna att bedriva verksamhet. Samtidigt kan behovet av lokaler förändras till följd av förändrade verksamhetsbehov eller tillkommande uppgifter.

Kommunen behöver kunna anpassa användningen av befintliga lokaler och vid behov flytta verksamhet till andra lämpliga lokaler för att upprätthålla sina mest prioriterade uppgifter.

8.4.2 Ledningsplatser

Kommunens förmåga att leda verksamheten är beroende av att ledningsfunktioner kan upprätthållas även vid störningar, skador eller andra förändrade förutsättningar. Sådana förhållanden kan innebära att ledningen behöver bedrivas från en annan plats.

Kommunen behöver därför ha förutsättningar att bedriva ledning från alternativa ledningsplatser när den ordinarie ledningsplatsen inte kan användas.

8.4.3 Mark för beredskapsändamål

Kommunen kan behöva använda mark för tillfälliga verksamheter, anläggningar eller andra åtgärder. Behov kan uppstå till följd av förändrade verksamhetsförutsättningar, tillkommande uppgifter eller totalförsvarets verksamhet.

Kommunen behöver planera för tillgång till lämplig mark för beredskapsändamål och klarlägga förutsättningarna för att den ska kunna användas.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap gäller särskilda bestämmelser för kommunens organisation för räddningstjänst. Utöver de ordinarie uppgifterna ska räddningstjänsten, i syfte att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig, ansvara för särskilda uppgifter.

Uppgifterna omfattar bland annat upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden samt indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel. Räddningstjänsten ska även utföra de kompletterande åtgärder som behövs för att verksamheten ska kunna bedrivas. Personal inom räddningstjänsten ska dessutom delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Totalförsvarspliktig personal som är inskriven för civilplikt vid kommunens organisation för räddningstjänst ingår i organisationen när den har kallats in till tjänstgöring. Under höjd beredskap kan räddningstjänstpersonal även tas i anspråk för uppgifter som inte rör den egna kommunen enligt de förutsättningar som anges i lag och förordning.

Räddningstjänstens verksamhet behöver samordnas med kommunens övriga planering för höjd beredskap. Den närmare planeringen och genomförandet hanteras inom ramen för räddningstjänstens ansvar och behandlas därför inte närmare i denna beredskapsplan.

9 Rättsliga förutsättningar

Under höjd beredskap och krig förändras de rättsliga förutsättningarna för kommunens verksamhet. Särskilda bestämmelser blir eller kan bli tillämpliga och påverka kommunens uppgifter, befogenheter, resurser och hur verksamheten ska bedrivas.

Beslut av regeringen eller andra behöriga myndigheter kan därutöver aktualisera särskilda skyldigheter eller påverka kommunens verksamhet och handlingsutrymme. Kommunen behöver ha beredskap för att tillämpa de bestämmelser och fullgöra de uppgifter som följer av lag, förordning eller beslut som meddelats med stöd av dessa samt anpassa verksamheten efter de rättsliga förutsättningar som gäller.

9.1 Lokal kristidsverksamhet

Under höjd beredskap, eller när ransoneringslagen i annat fall tillämpas, ska kommunen i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar vidta de åtgärder som behövs för försörjningen med nödvändiga varor, medverka vid allmän prisreglering och ransonering samt i övrigt medverka vid genomförandet av åtgärder som är viktiga för landets försörjning.

Kommunen behöver ha beredskap för att fullgöra dessa uppgifter när de aktualiseras.

9.2 Förfogande

Förfogande innebär att egendom eller tjänster under de förutsättningar som anges i förfogandelagen kan tas i anspråk för att tillgodose totalförsvarets eller folkförsörjningens ofrånkomliga behov när dessa inte utan olägenhet kan tillgodoses på annat sätt.

Förfogande kan påverka kommunens verksamhet genom att kommunens egendom eller andra resurser berörs. Kommunen har enligt förfogandeförordningen befogenhet att besluta om vissa former av förfogande. Vilken aktör som får fatta beslut beror bland annat på vilken egendom eller tjänst förfogandet avser och för vems räkning det sker.

Kommunen behöver ha förmåga att fatta och handlägga beslut om förfogande i den utsträckning som följer av förfogandelagstiftningen.

9.3 Ransonering

Ransoneringslagen medger under de förutsättningar som anges i lagen reglering av förnödenheter som är av vikt för totalförsvaret eller folkförsörjningen. Regleringen kan bland annat innebära begränsningar och villkor för hur förnödenheter får överlåtas, förvärvas eller användas.

Ransonering kan påverka kommunens förutsättningar för försörjning och resursanvändning. Kommunen ska, i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar, medverka vid ransonering.

9.4 Prisreglering

Prisregleringslagen innehåller bestämmelser om reglering av priser på varor och tjänster samt hyra av bostadslägenheter och lokaler. Vid krig blir vissa bestämmelser i lagen tillämpliga och vid krigsfara kan regeringen föreskriva att sådana bestämmelser ska tillämpas. Prisregleringen kan bland annat genomföras genom högstpris, prisstopp och andra former av reglering som anges i lagen.

Prisreglering kan påverka kommunens ekonomiska och praktiska förutsättningar för bland annat anskaffning och tillhandahållande av varor och tjänster. Kommunen ska, i den omfattning som regeringen i särskilda fall beslutar, medverka vid allmän prisreglering.

9.5 Kommunens egendom

Kommunens egendom är en viktig resurs för att kommunen ska kunna fullgöra sina mest prioriterade uppgifter under höjd beredskap och krig.

Särskilda bestämmelser och beslut kan påverka kommunens möjligheter att använda eller disponera sin egendom. Förfogandelagstiftningen innebär exempelvis att kommunal egendom under vissa förutsättningar kan tas i anspråk för att tillgodose totalförsvarets eller folkförsörjningens ofrånkomliga behov.

.

10 Totalförsvaret

Kommunen har uppgifter inom det civila försvaret och bidrar därigenom till Sveriges samlade totalförsvar. Under höjd beredskap ska kommunen kunna fullgöra de uppgifter som följer av lag, förordning och andra bindande beslut.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att upprätthålla den verksamhet som behöver bedrivas och vidta de åtgärder som krävs för att fullgöra kommunens uppgifter inom totalförsvaret.

10.1 Civilt stöd till Försvarsmakten

Försvarsmaktens verksamhet inom eller i anslutning till kommunen kan öka under höjd beredskap och krig. Det kan innebära att militära förband verkar inom kommunens geografiska område under kortare eller längre tid.

Kommunens planering ska skapa förutsättningar för att fullgöra de uppgifter och lämna det stöd till Försvarsmakten som följer av kommunens ansvar inom totalförsvaret.

Stödet kan vara indirekt genom att kommunen upprätthåller samhällsviktiga verksamheter som Försvarsmakten är beroende av. Ett fungerande samhälle utgör därmed en viktig förutsättning för det militära försvarets förmåga. Stödet kan även omfatta direkt materiellt stöd, exempelvis i samband med förläggning eller transitering.

10.2 Värdlandsstöd

Under höjd beredskap och krig kan utländska militära förband verka i eller förflyttas genom Sverige inom ramen för värdlandsstöd. Detta kan innebära att verksamhet bedrivs inom eller i anslutning till kommunen under kortare eller längre tid.

Kommunens medverkan vid värdlandsstöd behöver hanteras inom ramen för kommunens ansvar och befogenheter enligt gällande rätt. Behov av stöd och samverkan med Försvarsmakten och andra berörda aktörer ska beaktas i kommunens planering.

11 Särskilda planeringsområden

Vissa förhållanden under höjd beredskap och krig kan medföra särskilda planeringsbehov utöver kommunens ordinarie verksamhetsplanering.

11.1 Hantering av ett stort antal avlidna

Höjd beredskap och krig kan medföra ett stort antal avlidna under en begränsad tid, vilket kan påverka förutsättningarna för omhändertagande, identifiering och gravsättning.

Kommunen kan beröras genom de uppgifter som följer av lag, däribland skyldigheten enligt begravningslagen att ordna med gravsättningen när den avlidne inte efterlämnar någon som gör det. Ansvaret ligger på den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, den kommun där dödsfallet inträffade. Situationen kan även medföra behov av samverkan med begravningshuvudmän och andra berörda aktörer samt aktualisera frågor om kommunala resurser inom ramen för kommunens ansvar.

Kommunens planering behöver därför beakta hur de egna uppgifterna kan fullgöras under sådana förhållanden och hur nödvändig samverkan med berörda aktörer kan upprätthållas.

12 Rättskällor och styrande utgångspunkter

Förteckningen redovisar centrala författningar som beaktats vid utformningen av beredskapsplanen, däribland bestämmelser som kan aktualiseras vid höjd beredskap och krig. Förteckningen är inte uttömmande och innebär inte att samtliga bestämmelser i varje författning är tillämpliga på kommunen.

- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap
- Förordning (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (1996:1475) om skyldighet att lämna upplysningar m.m. rörande krigsfångar och andra skyddade personer
- Kommunallag (2017:725)
- Förvaltningslag (2017:900)
- Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.
- Lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt
- Förordning (1995:238) om totalförsvarsplikt
- Arbetsrättslig beredskapslag (1987:1262)
- Säkerhetsskyddslag (2018:585)
- Säkerhetsskyddsförordning (2021:955)
- Cybersäkerhetslag (2025:1506).
- Cybersäkerhetsförordning (2025:1507)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Tryckfrihetsförordningen (1949:105)
- Arkivlag (1990:782)
- Lag (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen
- Förordning (2026:443) om skyddsrum och skyddade utrymmen
- Lag (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten
- Förordning (2023:579) om viktigt meddelande till allmänheten
- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
- Lag (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap
- Förordning (2006:639) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap

- Förfogandelag (1978:262)
- Förfogandeförordning (1978:558)
- Ransoneringslag (1978:268)
- Prisregleringslag (1989:978)
- Begravningslag (1990:1144)
- Socialtjänstlag (2025:400)
- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
- Hälso- och sjukvårdsförordning (2017:80)
- Skyddslag (2010:305)

Vid tillämpning av beredskapsplanen ska även relevanta myndighetsföreskrifter beaktas, däribland föreskrifter om säkerhetsskydd, cybersäkerhet och lagerhållning av sjukvårdsprodukter, i den utsträckning de är tillämpliga.

Nationella planeringsinriktningar, regeringsbeslut och myndighetsvägledningar utgör underlag för kommunens beredskapsplanering. Deras rättsliga betydelse beror på respektive dokuments karaktär och de ska inte generellt likställas med bindande författningar.

12.1 Officiella källor för löpande bevakning vid revidering av planen

För att säkerställa att beredskapsplanen hålls aktuell behöver förändringar i lagstiftning, föreskrifter och nationella planeringsförutsättningar följas upp inför revidering.

Bevakningen bör i första hand utgå från följande officiella källor:

- **Sveriges riksdag** – gällande lagar och förordningar, propositioner och beslutade lagändringar. www.riksdagen.se
- **Regeringskansliet** – pågående lagstiftningsärenden, statliga utredningar, lagrådsremisser och regeringsbeslut. www.regeringen.se
- **Svensk författningssamling (SFS)** – publicerade författningar, ändringsförfattningar och ikraftträdandebestämmelser. www.svenskforfattningssamling.se
- **Myndigheten för civilt försvar (MCF)** – föreskrifter, nationella planeringsunderlag och vägledningar inom civilt försvar och krisberedskap. www.mcf.se
- **Länsstyrelsen Västra Götaland** – regionala planeringsförutsättningar, inriktningar och underlag för kommunernas arbete med civilt försvar. www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland
- **Berörda sektorsansvariga myndigheter och andra behöriga myndigheter** – föreskrifter, beslut och planeringsunderlag inom respektive verksamhetsområde.

Vid revidering ska nya och ändrade bestämmelser samt förändrade nationella planeringsförutsättningar följas upp och bedömas utifrån deras betydelse för beredskapsplanens

innehåll. Föreslagna förändringar ska skiljas från beslutade och ikraftträdda bestämmelser. Planen ska vid behov uppdateras utifrån identifierade förändringar.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/606
Datum: 2026-10-30
Kommuncontroller Björn Wikman

Kommunstyrelsen

Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att förklara uppdraget fullgjort.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I Alesamverkans mål och budget 2025 gavs utbildningsnämnden uppdraget: *öka studiero och trygghet i klassrummen - redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.*

Redogörelsen bedöms svara på utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Demokratichef

Beslutsunderlag

- Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero
- Årsredovisning 2025
- Utbildningsnämndens beslut § 140 2026-10-14
- Anteckning IFM §19 2026-10-06
- Anteckning MBL §19 2026-10-06

Ärendet

I Alesamverkans mål och budget 2025 gavs utbildningsnämnden uppdraget: *öka studiero och trygghet i klassrummen - redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.*

Vid utbildningsnämndens sammanträde den 14 oktober 2026 redovisades uppdraget. Uppdraget är försenat på grund av att kunna anpassa sig till förändrad lagstiftning.

Redogörelse bedöms svara på utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att uppdraget har genomförts i enlighet med uppdragsbeskrivning.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utredningen och beslutet i sig innebär ingen påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv men förslagen kan i framtiden leda till ekonomisk påverkan om dessa prioriteras.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Utredningen och beslutet i sig innebär ingen påverkan ur ett invånarperspektiv men förslagen kan i framtiden leda till påverkan för framförallt elever i kommunens skolor.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Utredningen och beslutet i sig innebär ingen påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv men förslagen kan i framtiden leda till påverkan utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kan anses ha koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta och även trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet i sig innebär att uppdraget bedöms fullgjort.

Beslutet skickas till:

Utbildningsnämnden

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

Webbplats
www.ale.se

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/132
Datum: 2026-09-23
Verksamhetsutvecklare Johanna Jonsson

Utbildningsnämnden

Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att förklara uppdraget fullgjort.

Utbildningsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I utbildningsnämndens nämndplan och budget 2025 gav kommunfullmäktige ett uppdrag att öka studiero och trygghet i klassrummen ”Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder”. I januari 2025 offentliggjordes utredningen *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero* (SOU 2025:8) och ett antal förslag på lagändringar som skulle träda i kraft augusti 2026. För att undvika dubbelarbete och få en klarare bild av kommande behov startade arbetet med att implementera lagändringarna innan ytterligare eller andra åtgärder definierades på kommunnivå. I årsredovisningen 2025 redovisades det arbete som pågick för att säkerställa studiero och trygghet.

Sedan den 1 augusti 2026 har flera lagändringar trätt i kraft som har i syfte att öka elevernas trygghet och studiero. Därmed kompletteras redovisningen av pågående arbete med trygghet och studiero nu med uppdragets andra del, att lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- *Årsredovisning utbildningsnämnden 2025. Dnr 2026/31. 2026-02-25.*

Ärendet

Utbildningsförvaltningens pågående arbete med trygghet och studiero

Utbildningsförvaltningens pågående arbete med trygghet och studiero redovisades i årsredovisningen 2025. För att ge en aktuell bild och bakgrund till ärendet beskrivs arbetet kortfattat nedan.

Alla enheter identifierar ett behov av att fortsätta stärka trygghet och studiero och beskriver också både ett aktivt arbete med olika åtgärder och behov av nya insatser.

Pågående är arbete med ökad delaktighet i utformningen av arbetsmiljön för elever, i klassrum och skolans övriga miljöer, både inne och ute. Relationsskapande arbete är högt prioriterat och pågår dagligen inom ramen för befintliga vuxenresurser.

Många skolor arbetar med trygghet och studiero utifrån ett utvecklingsarbete inom ledarskapet i klassrummet. Ledarskapet behöver både präglas av en gott relationsskapande och tydlighet samt skapa meningsfull och stimulerande undervisning med hög delaktighet från eleverna för att det i sin tur ska bli fokus på undervisningen och studiero.

En gemensam kultur som tydligt präglar enheten och hur man förhåller sig till varandra är viktig och där har enheterna kommit olika långt. Det är ett krävande och långsiktigt arbete att arbeta med viktiga faktorer för trygghet och studiero som en del av helheten i skolans utvecklingsarbete och inte fokusera på enstaka åtgärdande insatser.

Enheterna har arbetat med aktiva raster och för att skapa en röd tråd för eleven genom hela skoldagen men övergångar mellan olika moment och mellan skoltid och fritidstid är fortfarande utmanande. Skolorna arbetar med trygghetsenkäter för att identifiera områden i skolmiljön som känns otrygga. Elevhälsan har ett viktigt uppdrag i trygghetsarbetet där olika professioner ger stöd till både med individer, grupper och personalgrupper med värdegrundsfrågor, konflikthantering och kränkande behandling.

Sedan hösten 2025 deltar utbildningsförvaltningen i forskningsprojektet Rektors undervisningsnära ledarskap (RULE). Genom att arbeta nära undervisningen kan skolledarna tydligare sätta förväntningar, fokus och skapa förutsättningar för ett ledarskap i klassrummet som främjar trygghet och studiero.

Nya eller ökade behov för att möta de nya lagkraven

Sedan den 1 augusti 2026 har flera lagändringar trätt i kraft som har i syfte att öka tryggheten och studieron. Mobilförbud har införts i de obligatoriska skolformerna, ordningsregler byter namn till skolregler och det finns krav på en konsekvensplan om eleverna bryter mot skolreglerna. Varje skolenhet ska ha förväntansdokument som även innehåller en påminnelse till vårdnadshavarna om deras ansvar enligt föräldrabalken. En ny disciplinär åtgärd – Nekat tillträde till skolenheten – införs och det är nu möjligt att oftare och under en längre period använda flera av de befintliga

disciplinära åtgärderna. Regleringen av kränkande behandling ändras i syfte att minska administrationen där kränkande behandling ska nu informeras istället för att utredas.

Huruvida dessa förändringar får en positiv påverkan på trygghet och studiero är för tidigt att uttala sig om, däremot framträder vissa behov för att få god effekt av förändringarna.

Det är i huvudsak mobilförbudet som i större utsträckning skapar ett ökat behov av att investera i skolmiljön och utveckla miljöerna inom- och utomhus så att eleverna kan aktivera sig konstruktivt på rasterna.

Rastaktiviteter och förbättrad skolmiljö

Mobilförbudet, som främst blev en förändring på högstadiet, innebär ett ökat behov av aktivering på rasterna för att skapa en trygg och stimulerande miljö. Här behövs både investeringar i utemiljön såsom bänkar och aktivitetsutrusning men även inköp av spel, pingisbord eller andra möjligheter till aktivering inomhus. Att inomhusytan är trång är betydligt svårare att åtgärda men en viktig faktor för tryggheten i skolmiljön.

Kostnad: Med 1 mkr som fördelas till skolenheterna kan relevanta inköp göras.

Implementera förändringarna av de disciplinära åtgärderna

Den nya disciplinära åtgärden *Nekat tillträde till skolenheten* förväntas användas endast i undantagsfall och i dessa fall kan det hanteras inom befintlig organisation. Även om det är möjligt att under en längre period och oftare använda befintliga disciplinära åtgärder, är bedömningen att processer och organisation redan finns på plats för att hantera detta.

Kostnad: Hanteras inom tilldelad ram.

Arbetet mot kränkande behandling

För att bättre förebygga kränkande behandling behövs en god analys av både de kränkande händelserna för att åtgärderna ska vara effektiva och att ytterligare kränkningar förebyggs. Från hösten 2026 har regleringen av arbetet med kränkande behandling förändrats i skollagen. Ambitionen med den nya regleringen är att minska administrationen, men det behöver samtidigt balanseras mot kvalitativa utredningar och analyser som på individ-, grupp- och skolenhetsnivå leder till att ytterligare kränkningar förhindras.

Inom området pågår det ett arbete med att anpassa hanteringen efter den nya regleringen, där det juridiska läget också är något oklart.

Kostnad: Hanteras inom tilldelad ram.

Förslag på ytterligare åtgärder för att öka tryggheten och studieron

Fortsätta att utveckla ledarskapet i klassrummet och en positiv skolmiljö

Forskning sammanställd av Skolforskningsinstitutet visar att lärares ledarskap i klassrummet och relationer med elever är en grundläggande och avgörande komponent samt att det behöver vara ett gemensamt gott skolklimat med värme, höga förväntningar och struktur.

Det behövs ett fortsatt arbete med skolenheternas kultur som helhet där trygghet är en effekt av hur skolan arbetar med relationer, undervisningskvalitet och värdegrundsfrågor. Detta arbete är redan ett prioriterat fokus för flera enheter. Vid genomförandet av reformen Tid för undervisningsuppdraget kan det bli möjligt att lärarna får mer tid utanför lektioner till exempel för att arbeta tillsammans med dessa frågor eller relationsskapande arbete med elever.

Kostnad: Utvecklingen av ledarskapet i klassrummet och en positiv skolmiljö hanteras inom tilldelad ram. Förändringarna till följd av Tid för undervisningsuppdraget kommer inte vara möjliga att hantera inom befintlig ram, detta hanteras dock utanför detta ärende.

Kvalificerade mellanrumstjänster

I de pedagogiska boksluten beskrivs flera miljöer som särskilt sårbara där otrygghet framkommer i trygghetsenkäter och kränkningar uppstår. Det är ofta situationer som raster och övergångar samt miljöer som, kapprum, korridorer och omklädningsrum. För att öka tryggheten är det viktigt att det finns tillgängliga trygga vuxna på skolorna, här kan elevkoordinatorer och andra skolsociala tjänster eller mellanrumstjänster ha ett viktigt uppdrag. Elevkoordinatorer har god kompetens i gruppdynamiker och att skapa tillitsfulla relationer och kan utgöra en flexibel resurs som finns på plats där behoven är som störst både i mellanrummen och genom att engagera eleverna i olika planerade aktiviteter på rasterna.

Kostnad: Att bemanna en tjänst per grundskoleenhet skulle kosta totalt ca. 8 mkr.

Permanent tvålärarsystem i årskurs 4 och 7

Övergångar mellan stadier är en period som kan upplevas otrygg för eleverna. För många elever innebär det ett byte av skolenhet, nya lärare och nya klasskompisar. Ett införande av tvålärarsystem i årskurs 4 och 7 skulle innebära ett stärkt stöd både i kunskapsutvecklingen och det sociala stödet som behöver få ta mycket tid och kraft för att skapa tydliga förväntningar, rutiner och inte minst trygga relationer, både mellan elever och mellan elever och lärare.

Kostnad: Sammanlagt 29,1 mkr. 15,5 mkr för tvålärarsystem i årskurs 4. 13,6 mkr åk 7. Inklusive PO och uppräknat för 2027.

Kunskapsstärkning i lågstadiet

Att elever inte har grundläggande kunskaper för att klara av sin skolgång leder ofta till svårigheter i fokus och en risk för minskad studiero och trygghet i olika situationer. Att se till att alla elever lyckas med sin läs- och skrivutveckling är därför en insats för studiero och trygghet för alla. Under 2026 beslutade utbildningsnämnden om att satsa 0,25 procent av budgeten på en riktad satsning till lågstadiet för närvaro- och kunskapsstärkande i tidiga åldrar. En fortsättning av förstärkningen under 2027 skulle innebära en förebyggande insats för studieron.

Kostnad: Att under 2027 fortsätta denna satsning skulle innebära en kostnad om 3,7 mkr

Permanent skolfrukost

Elever som är mätta har bättre förutsättningar att fokusera på undervisningen. Under höstterminen 2025 genomfördes en enkät till eleverna på Aroseniusskolan och DaVinciskolan som visade att hälften av eleverna tog del av skolfrukosten någon gång i veckan och av de som äter frukost tycker en övervägande majoritet att de orkar med skolarbetet bättre. Att permanent erbjuda skolfrukost kan vara ett bidrag till studieron. Skolfrukost är en satsning som bekostas av servicenämnden.

Kostnad: Kostnaden för skolfrukost varierar beroende på hur många som tar del av den. Den uppskattade kostnaden för att servera skolfrukost under 2027 är 1,1 mkr.

Identifierade otrygga områden

Utöver att arbeta med fler vuxna i skolans miljöer:

Omklädningsrum

Ett återkommande otryggt område är omklädningsrum, då elever ofta väljer att inte duscha efter idrottslektionerna. En åtgärd för att öka tryggheten i omklädningsrummen och få fler elever att duscha är att installera duschbås i omklädningsrummen.

Kostnad: Ca 50 000 per par duschbås. Då varje enhet kräver en anpassad utformning behöver beställningar definieras i samråd med serviceförvaltningen och total kostnad därefter tas fram.

Skolgårdsmiljön före, under och efter skoltid

I låg- och mellanstadiet finns det ett behov att bemanna skolgården innan skolorna har öppnat. Många elever rör sig på skolområdet men idag finns det inte möjlighet att bemanna fullt ut denna tid. En utökad bemanning om 40 minuter på varje skolenhet åk F-6 innebär en kostnad på 437 tkr om året, inklusive personalomkostnader (PO). En utökad bemanning om 60 min, eller två personal 30 min, innebär en kostnad om 658 tkr om året, inklusive PO.

På flera grundskolor finns det gångstråk som går igenom skolgården vilket är en säkerhetsrisk. Att lägga om gångbanor är ett omfattande arbete och frågan ägs inte av utbildningsförvaltningen. Ett arbete behöver ske för att förhindra obehöriga från att vara på skolans område, vilket i vissa fall är omöjligt idag. Det behövs även utebelysning på flera skolgårdar för att öka tryggheten på morgon och sena eftermiddagar samt minska risken för skadegörelse.

Utökad bemanning skolgård: 437-658 tkr.

Kostnader för förändringar av skolgårdar är inte beräknad.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser det som prioriterat att utveckla arbetet inom befintlig budgetram.

Förvaltningen bedömer att med information och beräkningar i föreliggande tjänsteutlåtande har tillräckligt underlag lämnats för att betrakta uppdraget som fullgjort.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Det är möjligt att i flera hänseenden bedriva ett utvecklat arbete inom befintlig budgetram så som beskrivet ovan. Enligt uppdrag lämnas också förslag på nya insatser eller förlänga flertal satsningar under 2027 för att ytterligare bidra till tryggheten och studieron, se dessa i tabellen nedan.

Föreslagna åtgärder som inte hanteras inom ram	Kostnad
Rastaktiviteter och förbättrad skolmiljö	1 mkr i första skedet
Kvalificerade mellanrumstjänster	8 mkr
Tvålärarsystem i årskurs 4 och 7	29,1 mkr
Kunskapsstärkning i lågstadiet	3,7 mkr
Duschbås till omklädningsrum	Ca 50 tkr per par duschbås
Bemanning av skolgården innan skolan öppnar	437-658 tkr
Översyn av utebelysning och tillträde till skolgårdar	Ej identifierad kostnad
Permanent skolfrukost (bekostas av serviceförvaltningen)	1,1 mkr

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Det aktiva arbetet med trygghet och studiero ger idag positiva effekter för målgruppen elever. Om man skulle välja att gå vidare med åtgärder utifrån denna redovisning kan det ge ytterligare positiva effekter för målgruppen elever.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet kan anses ha koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta och även trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Informerad enligt MBL 2026-10-06. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut i enlighet med föreslagen beslutssats innebär endast genomförande av redan pågående delar inom budgetram.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
Verksamhetschef grundskola

Årsredovisning 2025

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 2
2 Ekonomisk analys 3
2.1 Analys och förslag för framtiden 3
2.1.1 Sammanfattande tabeller 6
2.2 Verksamhetsmått UBN 7
2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader 11
3 Uppföljning av mål och uppdrag 13
3.1 Uppföljning av riktningsmålen 13
3.1.1 Ett tryggare Ale 13
3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale 15
3.1.3 En effektivare organisation i Ale 16
3.2 Uppföljning av mål 17
3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning 17
3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar. 19
3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv. 19
3.2.4 Hållbart arbetsliv 21
3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap 22
3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare 22
3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning 27
3.3 Uppföljning av uppdrag 29
3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget 29
3.3.2 Uppföljning av uppdrag 29
4 Personalanalys 36
4.1 Kommunens anställda 36
4.1.1 Antal anställda 36
4.2 Sjukfrånvaro 37
4.2.1 Sjukfrånvaro tabell 38
4.3 Personalanalys och förslag för framtiden 38
4.4 Jämställdhet och mångfald 39
5 Övrig uppföljning 40
5.1 Inkomna synpunkter under året 40
5.2 Avtalssamverkan 41
5.3 Privata utförare 41
5.4 Internationellt samarbete 41

I Sammanfattning

Sammanfattningsvis har utbildningsnämnden i stort sett genomfört aktiviteter och uppdrag enligt 2025 års plan.

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten. Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andel som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En viktig del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också satsningen på att rektor ska utöva ett mer undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet. Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Ett aktivt arbete och fler insatser har bedrivits kring målet med fler invånare i sysselsättning. Genom samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale erbjuds fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Avseende sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip oförändrad jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifierade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat, det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, sjukfrånvaro, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen.

2 Ekonomisk analys

2.1 Analys och förslag för framtiden

Utbildningsnämnden har under hela året haft en stabil ekonomisk planering och uppföljning. Den positiva avvikelsen för 2025 motsvarar cirka två promille av den totala budgeten.

I budget 2025 fick utbildningsnämnden en extra tilldelning till förskolan med 11,6 mkr att använda som stötdämpning på grund av minskade barnantal. Beslut om stängning av tre förskolor har verkställts inför höstterminen 2025. Utbildningsnämnden fick även en ramhöjning med 6,1 mkr till grundskolan för att kunna bibehålla lärartätheten på samma nivå som 2024. 3,2 mkr tilldelades för ökade taxikostnader vilket inte räckte fullt ut för de ökade kostnaderna på grund av volymökningar och längre distanser.

Ett överskott prognostiserades efter sommaren då det fanns risk att inte alla beslutade PO-medlen skulle hinna användas, samtidigt som ett överskott uppstod avseende köpta platser. I delårsrapport 2 angavs att "Förvaltningen arbetar med att nyttja överskottet på 6,6 mkr (4,6 + 2,0) i enlighet med fattade beslut". Efter senare delen av hösten lämnar utbildningsnämnden 2,1 mkr som till största del avser utvecklingsreservens överskott på köpta platser.

PO-medel och statsbidrag gör att det tillkommit medel för 2025 som kommer att synas som ökade medel som använts, ökade kostnader för grundskola i jämförelsedatabasen Kolada. Dessa avser främst extra lärare årskurs 9 och förstärkt personal på fritidshemmen samt undervisningsmaterial. Även förändringen med tidsbegränsade förstelärare kommer under en övergångsperiod synas som högre kostnader i Kolada.

Utbildningsnämnden har under 2025 rekvirerat hela statsbidraget med cirka fyra miljoner för inköpta läromedel och litteratur.

Utvecklingsreserven har använts för att hantera volymförändringar och oförutsedda kostnader. Följande poster har hanterats:

- En större del har gått till anpassad skola, som tagit emot fler elever än budgeterat. Förskolan har haft fler barn än budgeterat, trots fortsatt minskning jämfört med föregående år.
- Retroaktiv lokalersättning för 2023–2024 har betalats ut till en fristående förskola efter att ansökan inkommit i år. Kostnaden har finansierats via utvecklingsreserven i stället för att belasta förskolans budget.
- Komvux har fått kompensation för volymförändringar till följd av regelverksändringar kring Frisök.
- Under hösten minskade kostnaderna för köpta gymnasieplatser.

En viktig del i ekonomistyrningen handlar om att få ut pengarna i personaltäthet och därav görs prognoser på det inför budgetbesluten i både kommunfullmäktige och nämnd. Vid årets slut jämförs budget och utfall och under våren kommer nationell statistik som möjliggör jämförelser.

Personaltätheten i förskolan i oktober 2025 var 5,0 barn per årsarbetare, något bättre än de senaste tre åren (5,2). Den ökade tilldelningen för att klara omställningen till minskade barnantal har inneburit att personaltätheten kunnat bibehållas och förbättras. Från och med 2024 gör förvaltningen en beräkning av personaltäthet avseende grundbemanning exklusive löparteamen med fasta vikarier. Det innebär att det finns två siffror att förhålla sig till. Personaltäthet utan fasta vikarier var i oktober 5,4 barn per årsarbetare. Prognosen som gjordes i samband med budget var relativt träffsäker, men något bättre än utfallet. 4,9 barn per årsarbetare och 5,3 barn per årsarbetare när löpare är borträknande. Personaltätheten i riket har över tid varit 5,1–5,2 barn per årsarbetare. Den nationella statistiken med jämförelser presenteras av Skolverket under våren 2026.

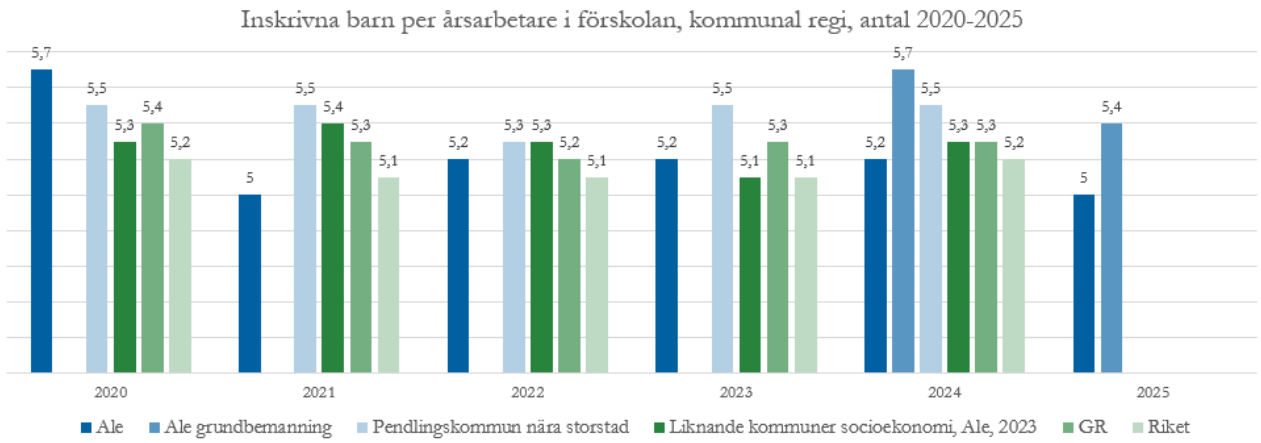

Kolada ID: N11010

Ramhöjningen till grundskolan har inneburit att lärartätheten i grundskolan har kunnat bibehållas. Lärartätheten i årskurs 1–9, var i oktober 2025 12,4 elever per heltidsanställd lärare. Den politiska satsningen med att anställa nio extra lärare i årskurs 9 under hösten innebär en förbättring av lärartätheten. Utan de nio extra lärarna hade lärartätheten varit 12,8. Prognosen som gjordes i samband med budget efter ramhöjningen var 13 elever per lärare. Ytterligare skäl till att utfallet är bättre än prognosen beror på att skolornas inre organisation har fördelat mindre personal till fritidshemmen och mer till grundskolan.

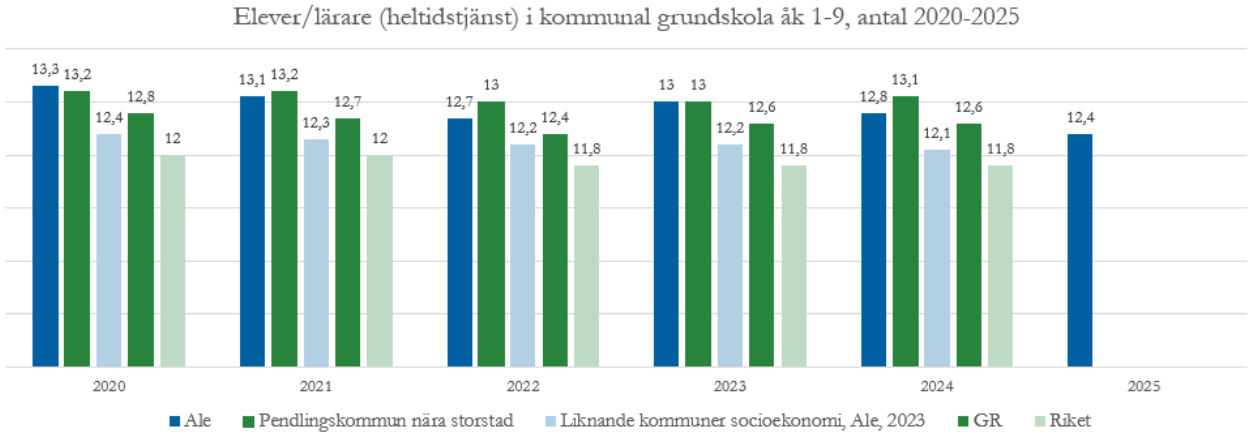

Kolada ID: N15034

Prognosen för fritidshemmen 2025 var 25 elever per årsarbetare, i oktober var det 23,8 elever årsarbetare. Att utfallet blev bättre än prognosen beror främst på en ökad personaltäthet på fritidshem i anpassad grundskola. Den tillfälliga politiska satsningen med att förstärka fritidshemmen med sex årsarbetare under hösten har inneburit en förbättrad personaltäthet på de flesta skolors fritidshem, men en av skolorna har under hösten haft mycket vakanser som täckts upp med timvikarier som inte räknas med i statistiken.

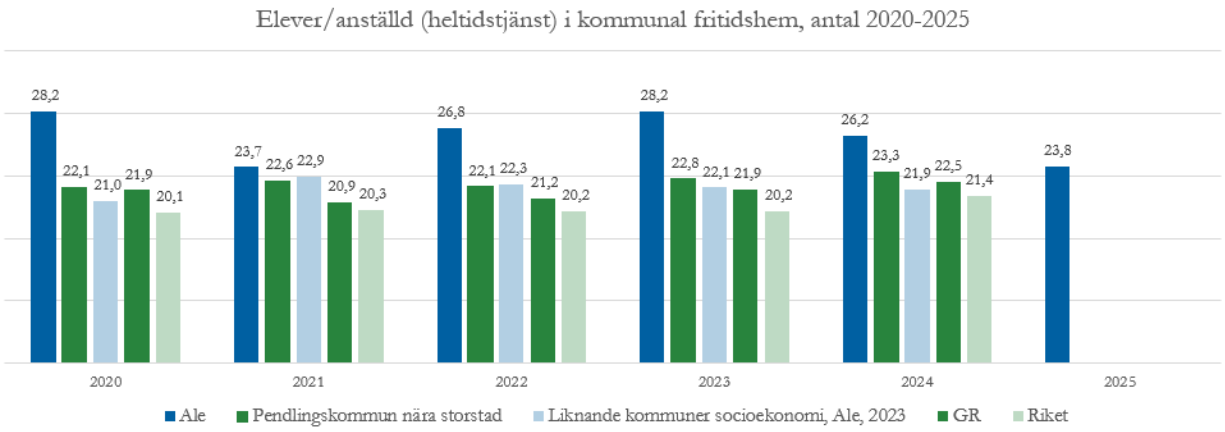

Kolada ID: N13805

Nationell statistik för att kunna jämföra personaltätheten 2025 presenteras under våren 2026.

Ledning och administration
Ledning och administration visar ett mindre överskott på grund av vakanser samt korttidssjukfrånvaro.

Förskola
Förskolan redovisar en positiv avvikelse där de centrala delarna samt förskoleenheterna visar en positiv avvikelse. De ekonomiska förutsättningarna för förskolan under 2025 innebar ett fortsatt arbete med anpassning till det minskade barnantalet jämfört med föregående år. Barnantalet har ändå varit högre än budgeterat, vilket medfört att ytterligare medel tilldelats från utvecklingsreserven.

Köpta och sålda platser inom förskolan redovisar en negativ avvikelse till följd av ett ökat antal köpta platser jämfört med budget.

Grundskola centralt samt enheter
Grundskolan centralt samt enheterna visar respektive ett överskott. I de centrala delarna handlar det främst om minskade lokalkostnader gentemot budget, medan enheterna visar ett överskott på grund av ökade intäkter men också ett medvetet arbete kring personalplanering.

Grundskola köpta, sålda, skolskjuts
Köpta, sålda platser samt skolskjuts visar ett mindre överskott, trots att platserna är färre än budgeterat. Det beror främst på ökade kostnader i form av dyrare placeringar samt skolskjutskostnader kopplade till dessa placeringar.

Verksamhetschef elevhälsa med flera
Verksamhetschef elevhälsa visar ett överskott på grund av att planerade tjänster som tillsattes under året, kom in senare än beräknat.

Elevhälsa inklusive Gula Villan
Elevhälsan inklusive gula villan visar ett mindre överskott som primärt kopplas till sjukfrånvaro och vakanser.

Enheten för flerspråkighet
Enheten för flerspråkighet visar ett överskott på grund av ett för året, mindre behov av språk än tidigare, samtidigt som man ökat sina intäkter i form av försäljning av språk till externa parter.

Familjecentralen
Familjecentralens överskott beror på minskade lokalkostnader.

Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, Komvux
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium och Komvux redovisar en negativ avvikelse.
Den främsta orsaken är rekryteringen av en biträdande enhetschef inom anpassad skola, till följd av den kraftiga ökningen av elevantalet och med det behovet av ytterligare personal.

Anpassad skola
Anpassad skola (anpassad grundskola, köpta platser i anpassad grundskola samt köpta platser i anpassat gymnasium) redovisar sammantaget en negativ avvikelse för året.

Anpassad grundskola har prognosticerat ett underskott till följd av ett kraftigt ökat elevantal, även om motsva-

rande elevpeng har tilldelats från utvecklingsreserven. Detta underskott beräknades initialt kunna kompenseras genom minskade skoltaxikostnader. Det uppkomna underskottet beror dock på att det prognosticerade överskottet inom skoltaxi för både anpassad grundskola och anpassat gymnasium har blivit mindre än beräknat, eftersom taxikostnaderna ökade under hösten.

Gymnasium köpta/sålda
Köpta/sålda inom gymnasiet visar på ett överskott på grund av minskade antal platser samt minskade kostnader för tilläggsbelopp än beräknat.

Älvgymnasiet
Älvgymnasiet visar på en budget i balans.

Komvux
Komvux redovisar en negativ avvikelse för året. Orsaken är minskade intäkter jämfört med budget och prognos.

2.1.1 Sammanfattande tabeller

Resultaträkning

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse tkr			
Intäkter	323 319	345 258	21 939			
Kostnader	-1 360 072	-1 379 917	-19 845			
Nettokostnader	-1 036 753	-1 034 658	2 095			

Nettokostnad per verksamhet

Besluts-/verksamhetsområde	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget 2025	Avvikelse budget 2024
Utvecklingsreserv	- 637	-	637	924
Ledning och administration	- 39 631	- 39 359	273	- 1 004
Förskola centralt, förskoleenheter	- 220 011	- 218 801	1 211	2 713
Förskola köpta, sålda	- 24 765	- 25 347	- 581	- 2 360
Grundskola centralt, fskklass, grundskola, fritids	- 414 786	- 413 876	910	114
Grundskola köpta, sålda, skolskjuts	- 51 620	- 51 544	76	368
Verksamhetschef för barn, elevhälsa och social hållbarhet	- 10 632	- 10 325	306	- 0
Elevhälsa	- 25 765	- 25 654	111	473
Flerspråkighet	- 11 119	- 10 648	472	- 749
Familjecentralen	- 1 072	- 950	122	- 7
Verksamhetschef för anpassad skola, gymnasium, komvux	- 4 714	- 5 266	- 551	580
Anpassad skola	- 48 070	- 49 154	- 1 084	- 7
Gymnasium köpta, sålda	- 148 630	- 147 816	814	224
Älvgymnasiet	- 22 737	- 22 722	15	15
Komvux	- 12 562	- 13 196	- 634	50
Nettokostnader	**- 1 036 753**	**- 1 034 658**	**2 095**	**1 333**

Investeringar

Investeringsanalys
Utbildningsnämnden har nyttjat cirka hälften av den totala investeringsbudgeten på 9,0 mkr. De investeringar som nämnden genomfört under året omfattar investeringar i inventarier till både förskolor och skolor samt investering i IT-utrustning.

Investeringar i nya lokaler avseende gymnasiets/komvux nya lokaler har delvis genomförts och kommer fortsätta

under 2026.

Budget för IT-investeringar har genomförts, även om beloppen är av mindre karaktär. En bidragande faktor till det mindre beloppet är att en större del IT-utrustning under året har hyrts genom leasing via IT-avdelningen, snarare än att utbildningsförvaltningen själva köpt in som investering. Planen framåt är att det ska fortsätta, vilket innebär att IT-investeringarna kommer minska, medan leasing ökar.

Investeringar

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Bokslut 2025	Budget 2025	Avvikelse
Reinvesteringar utbildning	-2 565	-5 000	2 435
IT-investeringar utbildning	-163	-1 000	837
Investeringar i nya lokaler utbildning	-1 505	-3 000	1 495
Totalt:	**-4 233**	**-9 000**	**4 767**

2.2 Verksamhetsmått UBN

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 633	1 658	*1 718*
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	16	19	*18*
	- varav barn från andra kommuner i förskola och pedagogisk omsorg	5	11	*7*
	Ale-barn i fristående verksamhet	159	164	*173*
	Ale-barn i kommunal verksamhet i annan kommun	9	14	*14*
	Summa Ale-barn i förskola och pedagogisk omsorg	1 812	1 844	*1 916*
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever årskurs F-6			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	3 049	3 031	*3 044*
	- varav elever från andra kommuner, F-6	48	44	*51*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) F-6	246	244	*241*
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	218	218	*210*
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	28	26	*31*
	Summa Ale-elever, F-6	3 247	3 231	*3 234*
	Elever årskurs 7-9			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7–9	1 238	1 229	*1 223*
	- varav elever från andra kommuner, 7–9	41	44	*48*
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) 7–9	183	179	*175*
	- varav Ale-elever 7–9 i fristående verksamhet	167	164	*158*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
	-varav Ale-elever 7–9 i kommunal verksamhet i annan kommun	16	15	*17*
	Summa Ale-elever, 7-9	1 380	1 364	*1 350*
	Summa Ale-elever, F-9	4 627	4 595	*4 584*
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 515	1 533	*1 671*
	Antal barn på kommunala fritidshem (anpassad grundskola) i Ale	26	25	*21*
	- varav barn från andra kommuner i fritidshem	17	15	*17*
	Ale-barn i andra fritidshem (fristående och kommunala)	179	168	*177*
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	164	157	*160*
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	15	11	*17*
	Summa Ale-barn i fritidshem	1 703	1 711	*1 852*
	Antal barn på kommunala fritidsklubbar, årskurs 4–6, i Ale	235	187	*161*
	- varav barn från andra kommuner i fritidsklubbar		3	*4*
Anpassad grundskola	Antal elever i kommunal anpassad grundskola i Ale	45	54	*44*
	- varav barn från andra kommuner i anpassad grundskola		0	
	Ale-elever i annan anpassad grundskola (fristående och kommunal)	2	2	*2*
	Summa Ale-elever i anpassad grundskola	47	56	*46*
	-varav integrerade Ale-elever i anpassad grundskola	3	3	*2*
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning		603	*609*
	Elever som har studiehandledning		80	*82*
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium			*124*
	-varav elever från andra kommuner			*26*
	Antal elever på Älvgymnasiet	177	126	
	-varav elever från andra kommuner	29	29	
	Ale-elever i andra gymnasieskolor (fristående och kommunala)	1 142	1 154	*1 156*
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 290	1 251	*1 254*

Verksamhet	Verksamhetsmått	Budget 2025	Utfall 2025	*Utfall 2024*
Anpassad gymnasieskola	Ale-elever i anpassad gymnasieskola (fristående och kommunala i andra kommuner)	27	28	*27*
Summering	Antal Ale-barn och elever i förskola grundskola och gymnasium	7 803	7 774	*7 829*
Kommunala aktivitetsansvaret	Antal ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret		100	*105*
Komvux	Antal elever på gymnasial och grundläggande nivå		314	*408*
	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)		83	*83,7*
	- varav elever från andra kommuner, komvux		29	*19*
	Ale-elever komvux i annan kommun (omräknat till heltidsplatser)			
	Ale-elever komvux som har fått utbildning beviljad i annan kommun		45	*51*
	Antal elever på sfi		159	*182*
	- varav elever från andra kommuner, sfi		45	*51*
	Ale-elever sfi i annan kommun		12	

De flesta verksamhetsmått är beräknade på ett genomsnitt av 12 månader, januari-december. För komvux beräknas måtten utifrån vissa avstämningsmånader, i denna rapport avser måtten ett genomsnitt av februari och november 2025. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) avser december 2025.

För modersmålsundervisning, KAA och komvux finns ingen budget utan verksamhetsmåtten är endast med som utfall för perioden.

Barn- och elevtalsutveckling

Barn- och elevantalet har under flera år ökat men sedan 2023 har barnantalet minskat inom förskolan, dock inte lika mycket som beräknades i budget för 2025. Inom grundskola och gymnasium har elevantalet ökat över tid, men den senaste befolkningsprognosen är nedskriven jämfört med tidigare och innebär att grundskolan inte når upp till den budget för 2025 som byggde på en tidigare befolkningsprognos.

Barn och elever boende i Ale

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen den senaste tioårsperioden för alla barn som bor i Ale och är inskrivna i förskola och skola, oavsett vilken förskola eller skola de går i.

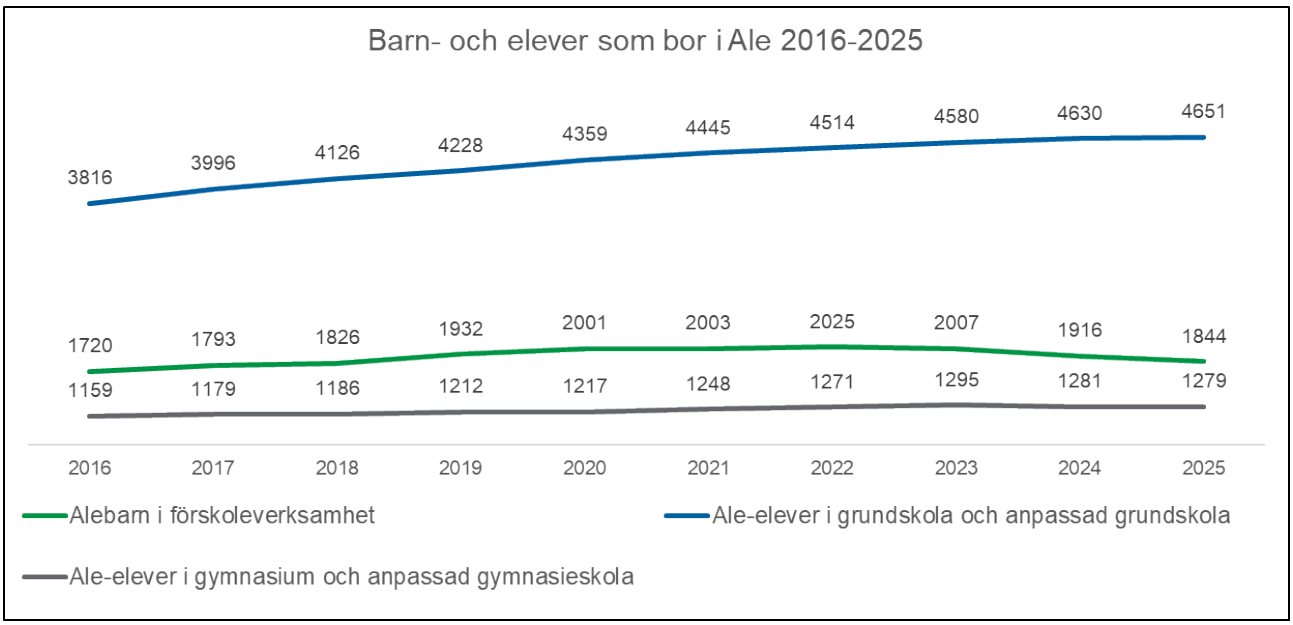

Barn- och elevtalsutveckling barn och elever boende i Ale i samtliga förskolor och skolor i och utanför Ale 2016–2025. Antalet visar ett genomsnitt av 12 månader. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

Prognosen som gjordes i delårsbokslut 2 för 2025 stämmer totalt sett väl överens med utfallet för 2025. Antalet barn i förskola blev cirka 30 fler än budget och antal elever i grundskola drygt 20 färre än budget.

Antalet barn i fristående och kommunala förskolor i andra kommuner blev något fler än budget och antal elever i fristående och kommunala grundskolor i andra kommuner något färre.

Antal skolbarn i anpassad grundskola ökar mer än vad som budgeterats, trenden med fler elever i anpassad grundskola är nationell.

Antalet elever i gymnasium blev cirka 40 färre än budgeterat, en del av budgeterade elever finns i stället inom det kommunala aktivitetsansvaret där antalet ökat något det senaste året.

Barn och elever i Ales kommunala förskolor och skolor

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025.

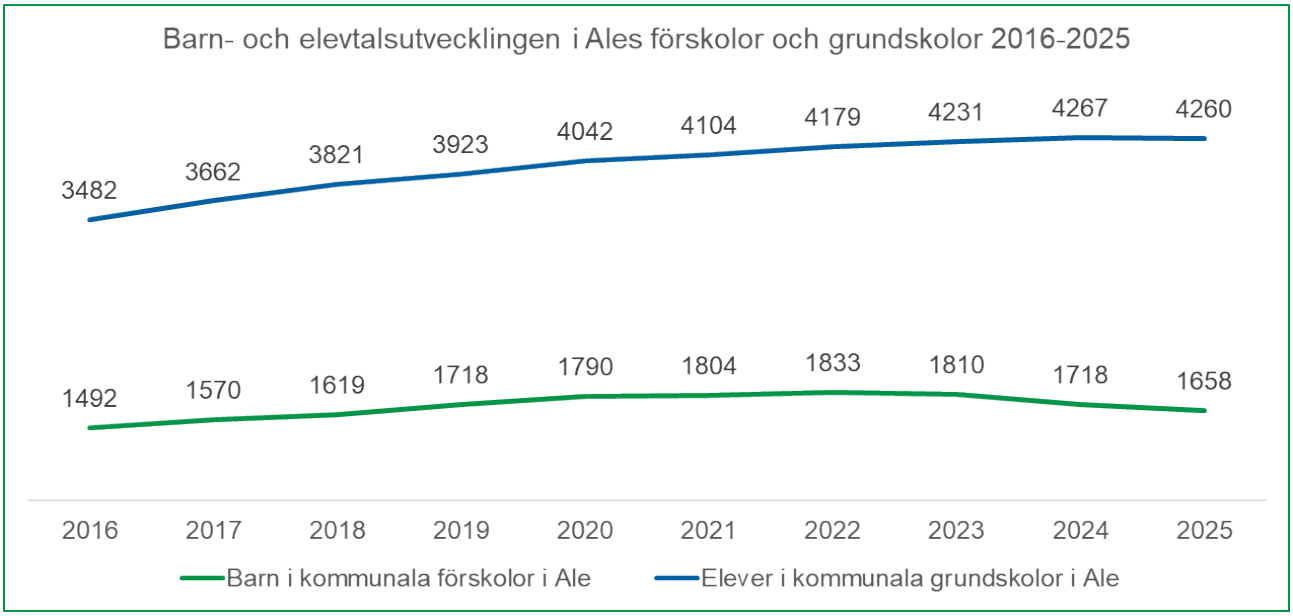

Barn- och elevtalsutveckling i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2025. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

I Ales kommunala förskolor och pedagogisk omsorg blev antalet 28 fler barn än vad som antogs i budget.

I Ales kommunala grundskolor blev elevantalet lägre än vad som budgeterats för 2025, en minskning med 27 elever jämfört med budget. En del av minskningen, nio elever, beror på att elevantalet i anpassad grundskola i Ale

har ökat mer än budget.

Antalet elever i fritidshem blev 18 fler elever än budget, men färre elever i fritidsklubb. Totalt sett blev antalet 66 färre elever i fritidshem och fritidsklubb än budget. Andelen elever i årskurs 4–6 som var inskrivna i fritidshem i oktober har minskat till fyra procent jämfört med sex procent 2024.

Antal elever med modersmålsundervisning är ungefär samma som föregående år.

Hösten 2025 startade nationella program på Älvgymnasiet i Ale. Elevantalet var svårt att budgetera och har till en början blivit en lägre nivå än budget.

Antalet ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret är ungefär lika många som i december 2024.

Inom komvux har antalet studerande minskat, men omräknat till heltidsplatser är det fler än föregående år. Elevantalet inom sfi (svenska för invandrare) har minskat.

2.3 Redogörelse utfall av satsningar - ekonomiska överskottet avseende PO-kostnader

PO-pålägget (personalomkostnadspålägget) justerades ned efter att budgeten för 2025 antogs. Detta innebar i praktiken ett överskott i förhållande till ramtilldelningarna för 2025. Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-01-27 att överskottet av personalomkostnadspålägget för 2025 skulle användas och prioriteras av respektive nämnd. För utbildningsnämnden uppgick beloppet till 8 669 tkr. Förvaltningen genomförde beräkningar utifrån förslag från utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden beslutade på sitt sammanträde 2025-05-07 att använda överskott av PO-medlen enligt nedanstående tabell. Förvaltningen har använt medlen enligt utbildningsnämndens intentioner. Medel har till viss del fördelats om mellan poster i dialog med utbildningsnämnden och arbetsutskottet.

Sammanställning av beslutade kostnader			**Utfall**	**differens**
1	**Extra satsning för nuvarande årskurs 8 under höstterminen 2025**			
	Nio tjänster under fem månader	2 650 536 kr	2 473 834 kr	176 702 kr
2	**Undervisningsmaterial, alla skolformer, som används över tid**			
	Inköp under hösten utifrån enheternas behov,	1 421 680 kr	1 999 427 kr	-577 747 kr
3	**Inköp av utematerial efter elevrådens önskemål**			
	Inköp under hösten	1 000 000 kr	1 085 000 kr	-85 000 kr
4	**Hälsocoach och fysisk aktivitet, initiativärende**			
	Hälsocoach fem månader	238 408 kr	95 363 kr	143 045 kr
5	**Kulturgaranti - utflykt i höst en årskurs slutet av sept.**			
	inklusive planering utifrån beräkning i utredningen av kulturgarantin.	200 000 kr	126 000 kr	74 000 kr
6	**Personal till fritidshemmet**			
	sex årsarbetare under fem månader	1 388 376 kr	1 388 376 kr	0 kr
	Material till fritidshem			
7	Utemiljö fritidshem: Rastbodar och lekutrustning till alla fritidshem	1 000 000 kr	1 066 000 kr	-66 000 kr
8	Innemiljö fritidshem: Soffor och textilier, brandsäkrade	1 000 000 kr	665 000 kr	335 000 kr
	Total summa	**8 899 000 kr**	**8 899 000 kr**	**0 kr**

En felräkning av det totala beloppet fanns med i beslutet, men alla enskilda kostnader överensstämmer med beslut.

Extra lärare i årskurs 9
Att rekrytera nio lärare under hösten med korta anställningar har varit utmanande och alla skolor kunde inte bemanna direkt vid terminsstart. De flesta som tillsattes var behöriga lärare. Det går inte att dra några slutsatser av huruvida satsningen förbättrat betygen. Dels är den kortvarig i förhållande till elevernas hela skolgång, dels finns ingen jämförelsegrupp. Antaganden görs om att insatsen haft betydelse för några elevers betyg och har mottagits positivt.

Exempel på inköpta undervisningsmaterial:
Matematikböcker, kopieringspapper, lamineringsplast, labbverktyg till NO, koncentrationshjälpmedel och hörlurar för undervisningsmaterial.

Utematerial utifrån elevrådens önskemål
Elevråden har fått arbeta med val av inköp av rastleksaker och har bland annat valt frisbee, hoppstyltor, hinkar, spadar, krattor, leksakslådor att förvara bollar och sandleksaker i. I dialog med elevråden på högstadieskolorna köptes det bland annat in fotbollsspel, pingisbord, leksaker, innebandymål, högtalare för utevistelse och picknikbord.

Hälsocoach
Tjänsten kom i gång från oktober-november i Skepplanda. Bland annat har det genomförts morgongymnastik med högt deltagande och över lag har responsen från elever och personal varit positiv.

Kulturutflykt
Alla elever i årskurs 4 har deltagit i en kulturaktivitet i september och oktober.

Personal till fritidshemmet
Flera fritidshem har fått en extra medarbetare vilket upplevts positivt.

Material till fritidshemmet
En inventering av skolenheternas tillgång till rastbodar har genomförts enligt utbildningsnämndens beslut och resulterat i att en rastbod har beställts så att alla F-6 skolenheter nu har rastbodar. Soffor är inköpta till våra fritidshem, vilket innebär att alla fritidshem nu kan erbjuda lärmiljöer med mjuka möbler. Även ljudabsorbenter är beställda till de av våra fritidshem som var i behov av en bättre ljudmiljö i lärmiljöerna. Medel har också använts till att köpa in lekutrustning för ute- och innemiljön.

3 Uppföljning av mål och uppdrag

3.1 Uppföljning av riktningsmålen

3.1.1 Ett tryggare Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året genomförts enligt plan, men att det finns mer att göra för att skapa ett tryggare Ale. Det främsta förebyggande arbetet är att göra alla elever behöriga till gymnasiet vilket minskat i andel 2025.

Tillit och gemenskap och invånarnas perspektiv
Förebygga utanförskap bland unga
Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och bidrar till att skapa ett tryggt samhälle. Läsåret 2024/2025 blev 81 procent behöriga till ett nationellt program på gymnasiet, vilket är en minskning från föregående års toppresultat på 86 procent. 77 elever avslutade årskurs 9 utan behörighet till nationella program.

Under året har enheterna arbetat vidare med ett stort fokus på skolnärvaro. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 visar resultaten att Ale ligger på samma nivå som riket. Fortfarande återstår mycket arbete för att minska omfattningen även om frånvaron gått ned något. Att både satsa på åtgärdande, förebyggande och främjande insatser samtidigt är krävande i tid och resurser, många olika insatser har pågått under året och fler krävs. Bland annat har frånvaroteamen blivit skolsociala team, Pep kommun har kommit i gång och flera insatser kopplat till psykisk hälsa har genomförts.

TSI - tidigt samordnade insatser är ett forum för att underlätta samverkan mellan förvaltningar och mellan kommun och region. Förvaltningarna bidrar med resurser i olika omfattning beroende på projekt eller insats. Arbetet har pågått under flera år, vilket gett etablerade samverkansstrukturer och relationer. Arbetet med TSI pågår på samtliga nivåer. Förskolan utgör en viktig roll för att så tidigt som möjligt upptäcka barns utsatthet. Arbetet utgörs av främjande, förebyggande och riktade insatser vid behov. Under 2025 var det övergripande fokuset psykisk hälsa. Genom arbetet inom TSI har det blivit allt tydligare med vikten av tidiga insatser och att rikta om resurser till tidiga åldrar. Som ett led i detta har de första stegen för att starta ett arbete med socionom i förskolan tagits under hösten. Det är ett samarbete med socialförvaltningen och med stöd av Göteborgsregionen.

Föräldrastödsinsatser
Föräldrahälsa är ett projekt inom ramen för TSI som sedan våren 2025 omfattar alla Ales kommunala skolor och de fem vårdcentralerna i kommunen. Projektet startade med en pilot i Skepplanda och efter positiva effekter har det skalats upp till att innefatta hela kommunen. Under våren skedde förberedelser och från och med höstterminen är projektet aktivt i hela kommunen. Projektet pågår fram till augusti 2027. Projektets primära målgrupp är vårdnadshavare till barn som uppmärksammats i skolans elevhälsoteam. Dessa vårdnadshavare erbjuds ett hälsosamtal för att få hjälp med sitt eget mående. Målet är att skapa en modell för hur skolor tillsammans med vårdcentraler kan förbättra föräldrars hälsa så att deras förutsättningar att stödja sitt barns skolgång ökar. Under 2025 tackade närmare 100 vårdnadshavare ja till hälsosamtal.

Föräldrastödsprogrammet Päronguiden är implementerad och ingår som en del av förskolornas och skolornas ordinarie verksamhet. Päronguiden syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraförmåga, hänvisa till föräldrastöd som finns i kommunen samt möjliggöra ett utbyte och samtal mellan föräldrar. Alla föräldrar i Ale har möjlighet att delta var tredje år under barnets uppväxt**.** Följeforskning har påbörjats med högskolan i Skövde och flera kommuner så som Alingsås, Partille och Stenungsund har anslutit sig till programmet.

Brottsförebyggande arbete
SSPF (Skola, socialtjänst, polis och fritid) har i uppdrag att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet eller drogmissbruk. Under våren och början på hösten har SSPF tagit hjälp av Göteborgsregionen för att utvärdera effekterna av deras insatser. Rapporten har färdigställts under hösten 2025 och utifrån slutsatserna kommer SSPF:s vidare organisation och arbete att utvecklas.

Våldsprevention
Grundutbildningar inom våldsprevention har fortsatt och under våren 2025 har totalt har 281 personer i kommunen utbildats, av dessa är 265 personer inom utbildningsförvaltningen. Totalt sedan utbildningen började ge-

nomföras har 1 166 medarbetare i kommunen deltagit. Syftet är att stärka och systematisera arbetet med att förebygga våld i barn och ungas relationer. All personal i låg- och mellanstadiet har nu fått utbildningen. Inom projektet har en systematik tagits fram så att det våldspreventiva arbetet ska kunna fortsätta i de olika verksamheterna som en del av det systematiska utvecklingsarbetet vilket gör att arbetet kan fortsätta utan extern finansiering. För nyanställd personal kommer det att finnas möjlighet att ta del av grundutbildningen två gånger per år via kunskapstorget.

PAR - Polis, Ambulans, Räddningstjänst - årskurs 8
Syftet med PAR är att bland ungdomar skapa tillit till och förståelse för blåljuspersonalens arbete och att stärka relationerna dem emellan. Det innefattar också att informera om vad det innebär att bli straffmyndig. Elever i årskurs 8 besöker räddningstjänsten och får träffa och lära känna lokala poliser, brandmän och ambulanssjukvårdare. Blåljuspersonal, främst kommunpolisen, kommer kontinuerligt och spontant på besök till skolan och träffar eleverna. Det fungerar väl och har gett effekt över tid i och med att ungdomarnas förtroende för blåljuspersonalen ökar vilket bidrar till att skapa trygghet.

Skolsäkerhet och trygghet
En av de viktigaste åtgärderna som utbildningsförvaltningen gör för ett tryggare Ale är det relationsbyggande och trygghetsskapande arbetet med barnen och eleverna som de möter varje dag. Skolorna arbetar både främjande och förebyggande med trygghetsfrågor, det innebär både trygghetsvandringar och trygghetsenkäter för att identifiera otrygghet på skolan. Men också att ta hand om allvarliga händelser och samlas kring det stärker känslan av gemenskap och tilliten till varandra. Verksamhetscheferna arbetar nära enheterna för att stödja tryggheten och det finns ett gott samarbete internt i kommunen mellan förvaltningarna och med polisen. Kommunpolisen har även deltagit vid vissa föräldramöten under året.

Under våren har skolsäkerhet fått ett stärkt fokus och allvarliga händelser i skolsverige har aktualiserat vikten av att förbereda och öva inför kris och våld. Säkerhetsarbetet har utvecklats under året och anpassats efter de nya regleringarna i skollagen. Sedan i våras har också Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) en stödfunktion som rektorer inom utbildningsförvaltningen tagit hjälp av till skolor vid oro kring elever.

Den nya säkerhetsappen har implementerats genom ett pilotprojekt vid skolorna i Nödinge. Förvaltningen fortsätter med fler övningar och implementeringen av säkerhetsappen i övriga skolområden under 2026 samt åtgärder i den fysiska miljön.

Under våren har det blivit tydligt med ett behov av att öka tryggheten på nätet, digital utsatthet har drabbat både elever, personal och chefer i förvaltningen. Nolltolerans och aktiv dialog med polisen är av största vikt och förvaltningen har gjort flera polisanmälningar.

Elevernas upplevelse av trygghet
En gång om året genomförs den regiongemensamma enkäten och vartannat år genomförs Skolinspektionens enkät till årskurs 5 och 8. Enkäterna undersöker bland annat trygghet. Jämfört med landets kommuner ligger svaren för Ales elever på genomsnittet. I Skolinspektionens enkät våren 2025 svarade 78 procent av eleverna i årskurs 8 att de känner sig och helt och hållet trygga eller till stor del trygga. I årskurs 5 är motsvarande andel 82 procent.
Kolada ID: N15613 Känner du dig trygg i skolan årskurs 5
Kolada ID: N15643 Känner du dig trygg i skolan årskurs 8

Trygghetsarbetet på skolorna, främst mellanstadiet och högstadiet, har fortsatt behov av utveckling genom fler medarbetare med riktade uppdrag och kompetens inom främjande och förebyggande arbete. Genom tydliga prioriteringar i budgetarbetet kommer det arbetet i viss utsträckning möjliggöras under 2026.

Kamerabevakning för ökad trygghet
Efter utredning och beslut har kameror varit i gång på Da Vinciskolan sedan våren 2024. Arbetet har skett i bred samverkan mellan kommunens berörda förvaltningar samt Bohus räddningstjänstförbund och polisen. Den första utvärderingen gjordes under våren 2025 och vissa förbättringar syns under perioden. Kamerabevakningen har underlättat utredning av kränkningar och minskat andelen larm. I övrigt går det inte att urskilja vilka av de trygghetsskapande åtgärderna som gett vilken effekt och det är för tidigt för att dra några slutsatser om sambandet mellan insats och förbättringar på längre sikt. Se ärende UBN 2025/100 för den fullständiga utvärderingen. Under 2026 kommer Aroseniusskolan att bli nästa skola aktuell för kamerabevakning.

Fysisk miljö och design
Skadegörelse på skolorna har inträffat vid flera tillfällen och behöver framöver åtgärdas snabbare för att förebygga ytterligare skadegörelse.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel (%) elever i årkurs 5 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		82 %	86 %	86,2 %
Andel (%) elever i årkurs 8 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)		78 %	77 %	74,8 %

3.1.2 Fokus på kundnytta i Ale

Helhetsbedömning
Det har varit ett stort fokus på ökad kvalitet i verksamheterna vilket i olika utsträckning nått framgång. Flera exempel finns på enheter som erbjuder barn och elever en bättre utbildning men betygen för åk 9 innevarande år nådde inte upp till önskad nivå.

Detta har genomförts
Förutom det som planerades inför årets start har andra aktiviteter lett till ökad kundnytta så som utökning av skolbibliotekstjänster, ökad fysisk aktivitet i skolor samt skolornas bidrag med bemanning vid skolfrukost.

Kunskapsresultat
Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

Nationella gymnasieprogram i Ale
Under året har nationella gymnasieprogram startat i Ale. Syftet är att skapa utbud i närområdet för de ungdomar boende i Ale som hittills pendlat till andra kommuner samt förbättra utbud och resultat för de som idag studerar på Älvgymnasiet.

Ansökan till förskola och skola
Utbildningsnämnden strävar efter att alla vårdnadshavare ska få sina förstahandsval enligt skollagen. Erfarenheten visar att omflyttningar ökar och kontinuiteten minskar om inte förstahandsvalet kan tillgodoses i förskolan. När vårdnadshavare ansöker om förskoleplats ska kommunen erbjuda plats inom fyra månader. Ale kommun erbjuder alltid plats inom denna tidsperiod.

Det är dock inte alla som får sitt förstahandsval till förskola. I år är det ett ökat antal vårdnadshavare som inte fått önskad plats på sin ort, dels på grund av förskolestängningar som inte kunnat anpassas till exakt barnantal, på grund av ökat barnantal mot prognos, dels en oförutsedd stängning i Älvängen av fastighetstekniska skäl.

I årets skolval till förskoleklass fick 100 procent sitt förstahandsval, 95 procent fick sitt förstahandsval till årskurs 7.

Fler i sysselsättning
Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet i Ale som ska hjälpa invånare, främst ungdomar 16–29 år, att komma i arbete eller studier utifrån sina behov. Verksamheten ansvarar även för att driva det arbetsmarknadsstrategiska arbetet enligt *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale* (PASA), där bland annat lokalvårdsutbildningen och TINK-projektet ingår. TINK (tillsammans i norra klustret). En styrgrupp och två samordnare leder arbetet. TINK är ett kommunövergripande projekt inom Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start från november 2025. För projektet i Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

Insteget håller i nätverksmöten mellan olika förvaltningar och följer också upp utbildning för ungdomar som placerats av socialtjänsten utanför kommunen. Under 2025 har Insteget gått in i en ny fas där resurserna fokuseras på mer komplexa ärenden som kräver samverkan. Fyra sådana fall har hanterats i nätverket, medan enklare ärenden löses genom direktkontakter mellan enheter, vilket har lett till snabbare insatser och bättre förståelse för varandras uppdrag.

Lärcentrum
På Göta Älvdalens lärcentrum har studerande kunnat få stöd under hela 2025. Ales invånare har också kunnat få studie-och yrkesvägledning utan att först boka tid och det är därmed mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Språkutvecklande aktiviteter för nyanlända har anordnats. Vidare har den gemensamma sats-

ningen med kaféverksamhet, Café Ale hjärtat, flyttat in och driver både undervisning och kafé som del i språkutveckling på sfi samt arbetsträning.

Regiongemensam enkät till vårdnadshavare i förskolan
Den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare i förskolan gör det möjligt för vårdnadshavare att påverka kvaliteten i förskolan. Svarsfrekvensen på enkäten minskade i år från 57 till 39 procent vilket försvårar analys, svarsfrekvensen minskade inom hela GR och berodde på problem i samband med e-postutskick av enkäten. Svaren visade dock på en något ökad nöjdhet jämfört med tidigare år. Helhetsomdömet ligger under året på 4,4 (skala 1–5 där 5 är det mest positiva).

Klagomålshantering
Klagomålshanteringen har fortsatt att utvecklas vilket innebär både att hanteringen av klagomål håller god kvalitet och att de vid behov leder till förbättringar i verksamheterna.
En redovisning av klagomålen finns under avsnitt 5.1 *Inkomna synpunkter under året.*

Förenklade digitala tjänster för vårdnadshavare
Arbetet med att skapa en förenkling av de digitala tjänster som vårdnadshavare möter pågår, men tar tid. Infrastrukturen med alla system och integrationer behöver göras om, och arbetet med ny upphandling av system har inletts.

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Vårdnadshavares helhetsomdöme om barnets förskola (GR vårdnadshavarenkät)		4,43	4,4	4,35
Andel som får förskoleplats inom 4 månader		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, förskoleklass		100 %	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, årskurs 7		95 %	98 %	100 %

3.1.3 En effektivare organisation i Ale

Helhetsbedömning
Förvaltningens samlade bedömning är att de insatser som planerats för året har genomförts enligt plan, men flera utmaningar finns avseende digitala processer i verksamheten.

Detta har genomförts

Anpassningar av verksamheten efter befolkningsprognos
En av de stora ekonomiska effektiviseringarna inom utbildningsverksamheterna handlar om att ha väl strukturerade arbetssätt för att snabbt anpassa sig till förändringar i målgrupperna. Det sker varje år och kontinuerligt varje månad inom verksamheterna. Under 2025 stängde ytterligare tre förskolor. Det kräver ett stort arbete av många involverade från beräkningar och underlag till genomförande och sammanslagningar av verksamheter för barn och pedagoger. Ett överklagande av hanteringen resulterade i att förvaltningsrätten bedömde att utbildningsnämnden och förvaltningen hade hanterat processen helt korrekt.

När det gäller anpassad grundskola märkte Ale sent av den ökning som kommit tidigare nationellt och regionalt. Det ökade elevantalet under året resulterade i akut lokalbehov där omflytt inom förvaltningen bidragit till att det kunnat lösas på kort sikt. På längre sikt finns beslut om tidigarelagd nybyggnation för anpassad grundskola.

Nyckeltal och ekonomistyrning
Utbildningsförvaltningen har fortsatt att utveckla sitt arbete med nyckeltal och ekonomistyrning. Det är tydligt i utbyten med andra kommuner att Ale kommit långt inom detta och att det underlättar möjligheterna att styra resurserna till kärnverksamheten. Prognoserna av nyckeltal gällande personaltäthet har i stort stämt väl. Däremot har förvaltningen sent fångat upp ökningen av elever i anpassad grundskola, vilket gav anledning till en intern analys.

Lokaler
Lokaleffektivitet är ytterligare en stor pusselbit i utbildningsnämndens arbeta mot en mer effektiv organisation. Det pågår ett arbete för ett effektivare lokalutnyttjande och minskat investeringsbehov. Kartläggning av utbildningslokaler och hur de kan byggas om på ett mer resurseffektivt sätt och därmed minska behovet av paviljonger och nybyggnation pågår. En funktionsbeskrivning för skola har också arbetats fram inför de kommande nybygg-

nationerna.

Digitalisering och administration
Digitaliseringspolicyn som införts förbättrar både samarbete och effektivitet i kommunen som helhet. En ny handlingsplan för utbildning ligger som förslag till utbildningsnämnden i början av 2026. Handlingsplanen innehåller både utveckling av den pedagogiska verksamheten genom digitalisering och digitalisering för en mer effektiv administration.

Ett pilotprojekt med medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen har pågått sen våren 2024 i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Utvärderingen hittills visar på positiva effekter, läs mer under målet om ständiga förbättringar. Kommunfullmäktige har antagit en riktlinje kring AI vilken stärker förvaltningens och medarbetares möjligheter att effektivisera processer med hjälp av AI-verktyg.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förbättra de digitala systemen och ett nytt elevhälsosystem har införts. Systemet förbättrar både journalföring, administration, rektors dokumentation, elevhälsans processer och kontakter med vårdnadshavare.

Arbetet med att upphandla nya administrativa elevsystem pågår och kommer att skapa en mer effektiv process kring elevadministration. Upphandlingen är omfattande och en väl genomarbetad kravspecifikation tar tid och fortsätter under våren 2026.

De digitala nationella proven som skulle startat under vårterminen 2025 fungerade inte. Skolverket kunde inte garantera funktionalitet och säkerhet utan ställde in dessa med kort varsel och skolorna fick lägga mycket onödig tid på förberedelse och sedan arbete med manuell hantering med papper och kopiering. I Ale kunde proven till viss del genomfördes digitalt, men organisation och genomförande behövde styras om på grund av den nationella styrningen. Inför proven låg Ale väl framme, hade god framhållning i planering och testning. I slutet av året kom regeringen i dialog med Skolverket fram till att det behövs ett omtag i arbetet med digitala nationella prov. Digitaliseringen av de nationella proven behöver ske i takt med kommande reformer. Eleverna kommer därför att genomföra nationella prov på papper de närmaste åren.

Den administrativa organisationen har fortsatt att se över rutiner, mål och arbetssätt för mer effektiva flöden och processer, något som behöver pågå kontinuerligt. Hittills har bland annat nya arbetssätt införts avseende skolskjutsbeslut som delvis automatiseras. Förberedelsearbete har gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering. Processerna för skolval och schemaläggning är också föremål för effektivisering.

Förvaltningen har i ökad grad använt möjligheter till samberedning och därmed effektiviserat beslutsprocesser men det kommer att dröja in i 2026 innan effekten kommit i kapp och är synbar.

3.2 Uppföljning av mål

3.2.1 Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning. Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Kommentar
Utifrån ovanstående målbeskrivning har utbildningsförvaltningen tagit flera steg i att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och ytterligare steg kan tas kommungemensamt.

Under året har utbildningsförvaltningen arbetat med hållbar kompetensförsörjning utifrån den i februari antagna planen för hållbar kompetensförsörjning. I planen formulerades flera mål och utmaningar som varit utgångspunkten för årets arbete på området.

För att all personal som kommunens barn och unga möter ska ha minst grundläggande pedagogisk utbildning har flera medarbetare studerat till pedagog i fritidshem som tidigare saknade pedagogisk utbildning. En första kull är examinerad och den andra omgången av utbildningen avslutades i november 2025. Inom förskolan har

även ett tiotal medarbetare påbörjat studier för att bli barnskötare, där samtliga förväntas vara klara i december 2026. Ales komvux har en fortsatt nyckelroll i att vidareutbilda förvaltningens pedagogiska personal, men erbjuder även vidareutbildning till medarbetare i andra förvaltningar.

Förvaltningen ger stöd till studier i flera format för lärare att utöka sin behörighet. Det sker en samlad styrning genom förvaltningens kompetensförsörjningsgrupp för att säkerställa att stödet går till de behörigheter Ale har brist av och att de kan användas effektivt i hela organisationen. Bedömningen av behoven utgår från befintliga behörigheter hos personalen tillsammans med Skolverkets lärarprognos och Ales befolkningsprognos.

Den första september infördes det nationella professionsprogrammet för lärare och rektorer som preciserar huvudmannens arbete med kompetensutveckling. Under hösten beviljades en dussintalmedarbetare att till vårterminen studera kursen *Professionshandledning för VFU-handledare.* Kursen är meriterande för de som är intresserade av att göra det och den bidrar också långsiktigt till förvaltningens kompetensförsörjning. Framöver när kursutbudet har breddats, kommer prioriteringen av kurser förhoppningsvis att kunna ha en tydligare koppling till utvecklingsbehoven. I dagsläget finns inget statsbidrag som möter de nya kraven på huvudmannen utan reformen tar befintliga medel i anspråk.

Inom förskolan har 18 medarbetare tagit del av språkfrämjande kompetensutveckling. Det är en utbildning via Skolverket med syftet att öka kvaliteten på utbildningen och bidra till språkutveckling hos personalen och därmed också hos barnen. I syfte att bredda utbudet av möjliga medarbetare och säkra kvaliteten skulle ytterligare språkstärkande utbildningar behövas.

Ett mindre antal medarbetare har under året fortsatt haft stöd till behörighetsgivande studier. Detta är en viktig men kostnadsdrivande insats för att öka andelen med legitimation där den är som lägst, det vill säga fritidshem och förskola.

Under våren har flera insatser genomförts för att stärka skolledarnas ledarskap. Den första omgången av aspirantprogrammet avslutades till årsskiftet och har utvärderats med goda resultat där två av deltagarna har fått skolledaruppdrag i förvaltningen idag. För att stärka cheferna i förvaltningen har verksamhetscheferna ett viktigt uppdrag i att utgöra ett nära ledarskap som kontinuerligt bygger kapacitet hos den enskilde ledaren och hos teamen. I januari 2026 publicerades den statliga utredningen *Rektor i fokus* (SOU 2026:4) som anger riktningen för det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning av rektorer. Detta kan bli kostnadsdrivande.

I samband med verksamhetsövergripande tjänsteplanering ses möjligheterna över att kompetensväxla mellan enheter och mellan yrkesgrupper. Detta bidrar till en effektivare användning av den kompetens som finns.

För att säkerställa en god kompetensförsörjning behöver alltid kompetensen i förvaltningen användas på bästa sätt. Det innebär att personalen behöver användas till det dem är utbildade, har särskild kompetens inom samt att i de yrken som är svårrekryterade får tid för att verkligen genomföra sitt grunduppdrag. Det läggs idag inom förvaltningen tid och därmed pengar på arbete som inte kräver pedagogisk utbildning. Det är av stor vikt att de yrkesgrupper som är mest svårrekryterade har mest tid för det som kräver utbildning, oavsett förvaltning och att det sker en klok planering och fördelning av kommunens samlade arbetsuppgifter, till exempel kopplat till servicearbetsuppgifter. I dagsläget har utbildningsnämnden också matsalstjänster på några av våra förskolor, vilket inte kräver pedagogisk utbildning.

Karriärvägarna för lärare har genomgått ett förändringsarbete under året där förstelärare inte längre är tillsvidareanställda utan har tidsbegränsade uppdrag. Det innebär att över tid har fler lärare i förvaltningen möjlighet till denna karriärväg och uppdragen kan formas efter utvecklingsbehoven på enheten.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel förskollärare med legitimation (andel av all personal i förskolan) - Kolada ID: N11810	42 %	40 %	40 %
Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne (N15814)	75,2 %	74,8 %	71,5 %
Andel personal med legitimation lärare i fritidshem (andel av all personal i fritidshem)	20 %	22 %	17 %

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) barnskötare	4,8 %	4,6 %	9 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) förskollärare	4,5 %	4 %	12,3 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) lärare grundskola	8,6 %	10,3 %	12 %
Personalomsättning (extern, utöver pensionsavg.) skolledare	5,5 %	8,7 %	14,8 %

Statistiken gällande personalomsättning är uttagen från systemet Insikt, tidigare rapportering har utgått från manuellt uträknad personalomsättning vilket gör att det i vissa fall finns vissa skillnader i rapporteringen i tidigare bokslut.

3.2.2 Förenkla processer i syfte att leverera mer kundnytta genom ökad tillit mellan och inom organisationens olika delar.

Beskrivning
Arbetet med utveckling och integration av den tillitsbaserade styrningen och uppföljningen av densamma i förhållande till den antagna styrmodellen skall fortgå. Detta ska ske tillsammans med samtliga nämnder och bolag.

Kommentar
Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en handlingsplan utifrån detta mål. Handlingsplanen omfattar tre delar:

- **Fortsätta implementeringen** av ständiga förbättringar kopplat till kommunens värdegrund, verksamhetsskap/medarbetarskap och tillitsdelegationens sju principer. Genom att hålla ihop arbetet skapas en helhet i denna kulturförändring samtidigt som det minskar onödig administration.
- **Förstärk strukturer för samberedning** genom en högre grad av samberedning skapas en högre grad helhetsbild och genomförbarhet. Detta gäller inte minst framtagande av kommunövergripande strategier och policys.
- **Förstärk strukturer för interna kunddialoger** mellan stödfunktioner och kärnverksamheter. Ale kommuns har tre förvaltningar; kommunstyrelsen, serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, med ett stödjande, rådgivande och styrande ansvar mot övriga förvaltningar. Ansvarsfördelning mellan dessa förvaltningar och övriga förvaltningar behöver fördelas utifrån att maximera effektivitet och kundnytta.

Strukturer för samberedning inom och mellan förvaltningar har stärkts genom ett nytt arbetssätt för att fånga upp behov av kommungemensam ärendeberedning. En ny rutin för framtagande och revidering av styrdokument bidrar till helhetssyn i kommunövergripande styrdokument. Implementering och fortsatt levandegörande av kommunens värdegrund samordnas med verksamhetsskap, ständiga förbättringar och tillitsbaserad styrning och ledning för att underlätta för chefer att fortsätta arbetet med kommunens värdegrund. En utvärdering av formerna för interna dialoger mellan stödfunktioner och kärnverksamheter har planerats och ska genomföras under 2026.

Arbetet inom utbildningsnämndens ansvarsområden med ökad tillit fortgår och olika typer av dialogmöten har utvecklats mellan förvaltningar i syfte att öka kundnyttan. Processer förenklas i och med det men det finns fortsatta behov av utveckling.

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.3 Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen men också i ett förvaltningsövergripande perspektiv.

Beskrivning
Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvalitet

och/eller sänka kostnader. Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Kommentar
Ständiga förbättringar är inom utbildning oftast benämnt systematiskt kvalitetsarbete och sker kontinuerligt på förskole- och skolenheterna. Det systematiska arbetet leder till både mindre och större förbättringar som dokumenteras i enheternas kvalitetsrapporter. Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad som görs, varför och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen kan alla tillsammans skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång avseende de pedagogiska resultaten.

Förvaltningen bedömer att förbättringar kontinuerligt identifieras och pågår i den utsträckning att det motsvarar målet.

Arbetet med innovation pågår men det kräver mycket att göra transformationer i befintliga strukturer.

Nedan följer några exempel på förbättringar som arbetats med på förvaltningsnivå:

Ökad frisknärvaro
Arbetet utifrån handlingsplanen har satt i gång men ännu är det för tidigt att se resultat.

Pilotprojektet med AI
Pilotprojektet med AI har nu pågått sedan våren 2024. En grupp medarbetare med olika befattningar inom förvaltningen ingår i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Av utvärderingar framgår hittills att

- Deltagandet i piloten ledde till att deltagarnas generella AI-kompetens och digitala självförtroende ökade.
- Flera deltagare i piloten rapporterade att Copilot 365 sparade tid i deras arbete, i vissa fall över fyra timmar per vecka.
- Deltagarna upplevde att användningen av Copilot 365 ökade kvaliteten på deras arbete och deras effektivitet. Specifika arbetsuppgifter som textbearbetning, sammanfattningar och transkribering blev enklare och snabbare att utföra. För exempelvis lärare underlättade Copilot skapandet av lektionsmaterial, prov och anpassning av material för elever på olika nivåer och språk.

Sammanfattningsvis har Copilot 365-piloten inte bara levererat direkta och mätbara effektivitetsvinster för deltagarnas arbete, utan också initierat en djupare, mer transformativ förändring genom att öka digital kompetens, stimulera innovation och förändra arbetssätt, vilket skapar förutsättningar för framtida utveckling. Dock har en relativt liten grupp omfattats av detta hittills.

Under 2025 har ytterligare utbildningar inom AI startats i förvaltningen. Alla rektorer har genomgått utbildning i att leda AI och digitalisering. Utbildningar fortsätter för pedagoger och annan personal under 2026. Arbetet med att utveckla användning av AI i verksamheten förväntas leda till både effektiviseringar och nya arbetssätt i förvaltningen.

Magma ett digitalt matematikverktyg
Magma har införts i kommunens skolor och hjälper lärare att fatta mer informerade beslut. Lärare får en snabb förståelse om varje elevs utmaningar och kan differentiera undervisningen.

Automatiserad funktion för beräkning av förskoleplaceringar
Under 2025 har förberedelsearbete gjorts för att sätta upp en automatiserad funktion för beräkning och köhantering av förskoleplaceringar i samband med val till förskola. Funktionen kommer att börja användas under 2026 och förväntas minska det administrativa arbetet med köhantering.

Automatiserade beslutsunderlag för skolskjuts
En ny modul skapar automatiserade beslut utifrån skolskjutsansökningar som är enkla utifrån tydliga regler. Alla beslut gås igenom före utskick till vårdnadshavare, men skapar en minskad administration av skolskjutshanteringen.

Elevhälsodata Väst
Inom elevhälsans arbete finns mycket viktig information som i större utsträckning kan systematiseras och ligga till grund för utvecklingsarbete. För att få en fördjupad och systematiserad kunskap om barn och ungas hälsa och för att kunna följa hälsans utveckling har elevhälsans medicinska insats anslutit sig till en digital elevhälsoenkät.

Om vårdnadshavaren (för de yngre barnen) och eleven lämnar sitt samtycke, överförs en del av svaren till en regiongemensam databas – Elevhälsodata Väst vilket ger möjlighet att bearbeta data om elevers hälsa inom kommun och region.

Utveckling av skolbiblioteksverksamheten
Under perioden har skolbiblioteksverksamheten genomgått en utveckling i syfte att stärka dess roll som pedagogisk resurs och främja elevernas läs- och mediekompetens. Arbetet har utgått från Skolverkets riktlinjer för skolbibliotekens funktion i undervisningen och har inneburit förbättringar. Ett särskilt fokus har lagts på att stärka elevernas medie- och informationskunnighet (MIK). MIK-lektioner har genomförts för samtliga elever i årskurs 2, med syfte att ge en grundläggande förståelse för källkritik, informationssökning och digitalt ansvar. Undervisningen har letts av skolbibliotekarien i nära samverkan med mentorer.

Ett nätverk mellan skolbibliotekarie och kontaktpersoner på respektive skola har påbörjats, vilket syftar till att skapa en mer strukturerad och långsiktig samverkan kring skolbibliotekets roll i undervisningen. Arbetet utgör ett led i att stärka skolbibliotekets funktion enligt Skollagens krav och att säkerställa likvärdig tillgång till skolbibliotekets kompetens och resurser för alla elever i kommunen.

Arbetsgrupp administration
Ett arbete har påbörjats med översyn av administrativa roller och arbetsuppgifter på förskolor och skolor samt centrala enheten. Det är ett arbete som kommer att pågå in i 2026.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.4 Hållbart arbetsliv

Beskrivning
Kommunen som arbetsgivare ska främja trygghet, kompetens och professionell utveckling. Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Kommentar

Utbildningsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra arbetsmiljön och främja professionell utveckling. För att uppnå de positiva effekterna i arbetsmiljön behöver arbetsmiljöarbetet vara en ständigt pågående process som bedrivs systematiskt, långsiktigt och uthålligt. Befintliga arbetssätt kan behöva omprövas för att hitta nya framgångar.

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för samtliga chefer i förvaltningen, främst för att minska sårbarheten i verksamheterna och skapa en verksamhet av god kvalitet, men också för att minska kostnaderna det innebär. De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron men för att minska sjukfrånvaron ytterligare och kostnaderna har befintliga arbetssätt omvärderats och nya åtgärder identifierats. Utifrån utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro har det bland annat blivit tydligt med vikten av medarbetarengagemang och lokal handlingskraft och åtgärder kopplat till kulturen. Se Handlingsplan för frisknärvaro.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.5 Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

För att stärka organisationen ska kommunen aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, utöver dagens arbete med ledarskap. Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Kommentar

HR-avdelningen har under hösten förstärkts med en verksamhetsutvecklare som arbetar med att ta fram strategier för hur kommunen ska implementera och vidareutveckla verksamhetsskap och medarbetarskap. Förvaltningen deltar i gemensamt arbete i frågan. Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp har läst boken och deltagit i det kommungemensamma arbetet. HR:s verksamhetsutvecklare har även deltagit i arbetet på en av förvaltningens enheter för att stödja organisationen i tillämpningen av förhållningssättet.

Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt

Beslutad av

KF Kommunfullmäktige

3.2.6 Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Beskrivning

För att samhället ska kunna utvecklas med allas aktiva deltagande är en god utbildning för alla (Globala målet nr 4) av stor vikt. Det finns idag en betydande skillnad i kunskapsresultat för Ales samt för Sveriges elever beroende på socioekonomisk bakgrund.

Utvecklingen av utbildningen bedrivs inom ramen för det som kallas systematiskt kvalitetsarbete och beskrivs årligen i de pedagogiska boksluten för de olika skolformerna. Inom det systematiska kvalitetsarbetet finns också de planer och aktiviteter som på huvudmannanivå förväntas leda mot ökad kvalitet. Utöver det ska nämnden verka för:

- En gynnsam sammansättning av barn och elever inom enheter och över kommunen som helhet. Det innefattar planering för nybyggnation, placeringsområden samt sammansättningar av grupper och klasser.

- Att fördelningen av kompetens och behörighet baseras på behoven hos kommunens barn och elever.

- Långsiktighet och minskad omsättning av rektorer och pedagoger.

- Ett kommungemensamt samarbete med invånarna i fokus avseende både främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för barn, ungdomar och deras familjer.

Helhetsbedömning

Skolresultatet för eleverna i årskurs 9 våren 2025 sjönk och andelen som blev behöriga till nationella program på gymnasiet minskade. Dessutom har skillnaden i skolresultat ökat mellan grupperna utifrån föräldrars utbildningsnivå. Att med säkerhet identifiera orsakssamband som löper över så lång tid är svårt på lokal nivå. Det betyder att förutom de lokala analyserna för Ale får större studier och forskning visa vägen mot förbättrade resultat. Inför läsåret 2024/25 togs nya strategier och bedömningen är att de bör fortsätta leda framåt. En del är att försöka skifta resurserna till yngre åldrar. Ett viktigt inslag är också utvecklandet av rektorers undervisningsnära ledarskap som startades upp i augusti i samarbete med ett antal andra kommuner runtom i landet.

Förvaltningen har också påbörjat ett strukturellt och kulturellt omställningsarbete som innebär att bredda basen i organisationen genom att höja kompetens och utveckla god arbetsplatskultur samt omfördela resurser mer lokalt. Detta förväntas ge effekt under 2026 och framåt.

Resultat och strategier (se årets kvalitetsrapporter Pedagogiska bokslut per skolform)

Kort sammanställning av 2025
Resultatrapporter från läsåret 2024/25 kan läsas i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på utbildningsnämndens sammanträde 2025-10-01, ärende 2025/347.

Inskrivningsgraden i förskolan i Ale är ungefär samma nivå som i riket och pendlingskommuner nära storstad. Av de barn som är 3–5 år och bor i Ale är över 96 procent inskrivna i förskoleverksamhet.

Förskoleverksamheten har under det senaste läsåret haft ett fokus på att utveckla projekterande arbetssätt, medvetna lärmiljöer samt okodat material (sådant som inte har en förutbestämd funktion eller tydlig symbolik). Fokus har legat på lek, rörelse och estetiska lärprocesser, där barnens intressen och reflektioner får vara vägledande. Detta bedöms ha stärkt undervisningens helhet och kvalitet och därigenom skapat större hållbarhet på flera plan. Det finns dock fortfarande skillnader i lärmiljöer och pedagogiskt förhållningssätt på de olika förskolorna. Det undersökande förhållningssättet tillsammans med väl genomtänkta lärmiljöer ger effekt på flera plan, inte enbart för barnens möjligheter till god undervisning, utan också i arbetet med hållbart arbetsliv och främjandet av frisknärvaro. En viktig faktor att fortsätta arbeta med är andelen samt fördelning av legitimerade förskollärare i kommunens förskolor.

Elevernas kunskapsresultat för årskurs 9 försämrades våren 2025. 81 procent av eleverna blev behöriga till gymnasiet jämfört med 86 procent föregående läsår. 70 procent av eleverna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen jämfört med 77 procent föregående år. Även det genomsnittliga meritvärdet försämrades något. En jämförelse med nationell statistik visar att Ales resultat var lägre än genomsnittet för riket.

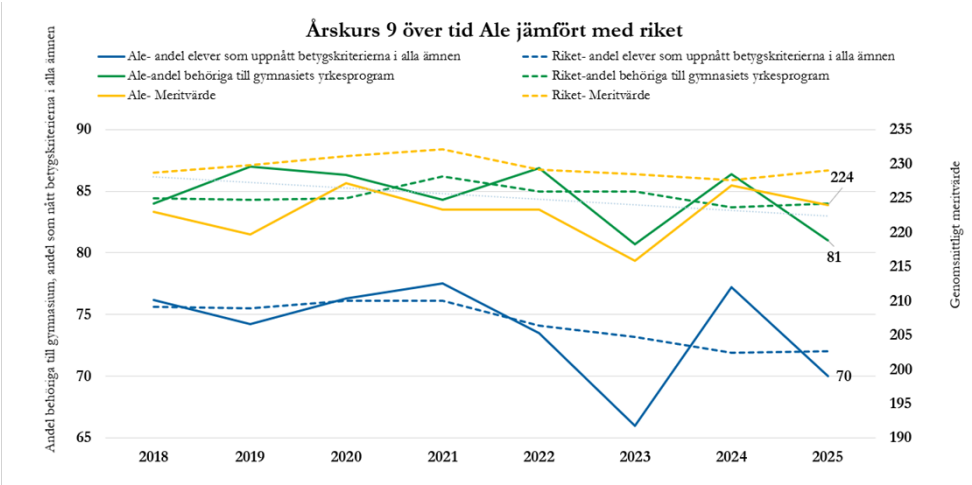

Andelen elever i årskurs 9 i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behörighet till gymnasiet efter årskurs 9 samt, meritvärde 2018–2025, jämfört med riket. Källa: Skolverket

De flesta elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet är också behöriga till ett högskoleförberedande program. Av Ales elever i årskurs 9 lämnade 77 grundskolan utan behörighet till nationella program på gymnasiet. 41 av de 77 eleverna hade över 20 procents frånvaro.

Elevfrånvaron i Ale har minskat under höstterminen 2025 och andelen förmodas vara på rikets nivå enligt tillgänglig statistik. Den bedöms fortfarande som hög och är fortsatt ett prioriterat område. Under höstterminen 2025 hade 30 procent av eleverna i årskurs F-9 en frånvaro på tio procent eller mer, en minskning med fem procentenheter jämfört med hösten 2024. Även den frånvaro som är över 20 procent har minskat något. Det finns ingen återkommande nationell jämförelse av skolfrånvaro, men i jämförelse med Skolverkets kartläggning hösten 2023 var Ale då på samma nivå som riket. Det har skett prioriteringar och ett intensivt strukturellt arbete för att främja skolnärvaro har gjorts under 2025. De centrala närvaroteamen har efter utvärdering skiftats till tre områdesvisa skolsociala team och projektet Skolanknytning och närvaro (SAON) har fortsatt för Älvgymnasiet och DaVinciskolan.

Internkontrollen visade på behov av viss revidering av riktlinjen för skolnärvaro, vilket har genomförts under hösten 2025 och ska tas in utbildningsnämnden i februari 2026. Arbetet under 2025 har haft fokus på kulturen kring elevnärvaro för att få ett ändrat synsätt både för vårdnadshavare, elever och personal, detta arbete fortsätter under 2026. Arbetet med skolsociala team har också bidragit till vidare insikter i skolnärvaro. Inom grundskolan har även frågan fått ta större utrymme i de yngre årskurserna för att tidigt visa på vikten av att ta del av utbildningen och sätta goda vanor för resten av elevens skolgång. När ett område har stort behov av utveckling kräver det ofta att både det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet kan stärkas under en period tills det vänder, vilket ger behov av ökade resurser. Ingen av åtgärderna kan ännu kopplas till 2025 års resultat.

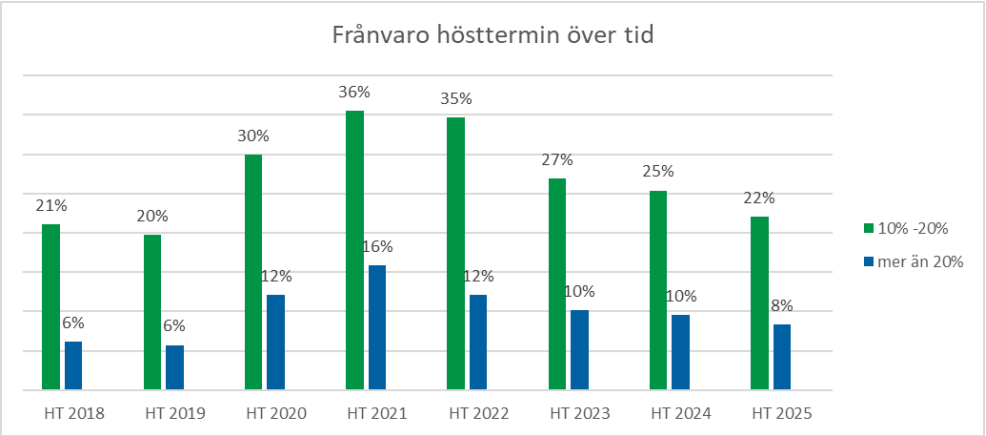

Ett sätt att se om utbildningen i Ale lyckas med att skapa lika möjligheter till framgångsrikt lärande är att minska betygsskillnaden mellan elevgrupper med olika bakgrund. Föräldrars utbildningsnivå spelar stor roll för elevernas betygsresultat. Problematiken med bristande likvärdighet är ett nationellt problem och de insatser som görs är mycket långsiktiga vilket innebär att det tar tid innan resultat syns. Ale har under flera år haft stort fokus på att förbättra likvärdigheten i både förskola och skola, men betygsskillnaden ökade mellan grupperna med vårterminens betyg 2025. Diagrammet nedan visar gymnasiebehörighet över tid, uppdelat utifrån föräldrarnas utbildningsnivå.

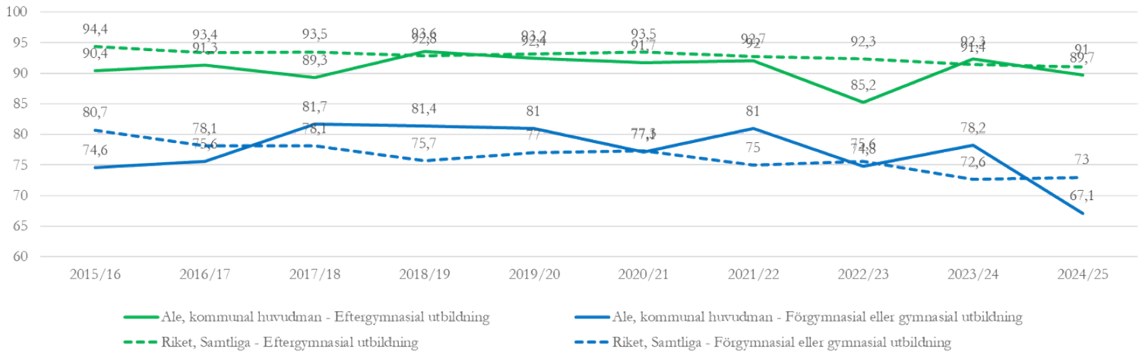

Andel elever i Ales kommunala skolor jämfört med riket som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9, uppdelat efter föräldrars utbildningsnivå. Källa: Skolverket och Statistiska centralbyrån. Beräkningen baseras på den föräldern med högst utbildningsnivå

Under våren 2025 och i viss mån även höstterminen har en av Ales högstadieskolor haft flera stora utmaningar, bland annat svårigheter att genomföra all undervisning enligt timplan. Arbete enligt handlingsplan har pågått och vid avslut av 2025 var flera åtgärder i hamn.

De nationella programmen som startats har det första läsåret färre elever än prognosen. Så småningom förväntas förbättringar för Ale-elever som tidigare behövt söka plats utanför kommunen, samt Ales elever på individuella program. Gymnasiet har genomfört mycket nya aktiviteter och insatser för att nå målen. Utvärderingar görs utifrån varje ämne, utökning av undervisningstiden, tvålärarsystem och särskild närvarorutin och visar på vissa effekter.

Komvux har strukturerat om den inre organisationen och utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet. Kursplaneringen har förändrats och tydliggjorts utifrån elevernas förutsättningar och möjliggör för eleverna att klara utbildningen utan att förlänga kurserna. Förbättringen av studieplaneringen ger större förutsägbarhet för eleverna och förväntas ge effekt med färre individuella kursförlängningar och en jämnare ström. Ett förändrat arbete med de nationella proven har också bidragit till en minskning av kursförlängningar vilket är viktigt för eleverna som oftast har kort tid på sig att genomföra kurser samt tar studielån för att klara sitt uppehälle under studierna.

◆ Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

Mått	Målvärde 2025	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i kommunen, Kolada ID: N11821		95,6 %	96,5 %	96,3 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3		69,7 %	66,1 %	61,6 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i matematik i årskurs 3		69,3 %	67,1 %	62,7 %
Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6		74,5 %	76,3 %	74,6 %
Genomsnittligt meritvärde efter årskurs 9		223,7	227,4	215,8
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9		81,2 %	86,4 %	80,7 %
Andel elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		67,1 %	78,2 %	75,6 %
Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.		89,7 %	92,3 %	85,2 %

Terminsbetyg årskurs 6-9 hösten 2025

Höstens betygsresultat för årskurs 6 är på ungefär samma nivå som höstterminen 2024. För årskurs 7 syns en försämring jämfört med hösten 2024 och för årskurs 8 en förbättring jämfört med hösten 2024. Eleverna i årskurs 7 har försämrat sina resultat jämfört med vårterminen i årskurs 6. Eleverna i årskurs 8 har förbättrat resultaten sedan våren i årskurs 7. Resultaten för årskurs 9 har förbättrats jämfört med hösten 2024, men försämrats något avseende andel behöriga till gymnasiet. Eleverna i årskurs 9 har förbättrat sina betygsresultat jämfört med våren i årskurs 8.

Årskurs 6

I årskurs 6 har drygt 66 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, vilket är ungefär samma nivå som hösten 2024, men lägre än hösten 2023 då 73 procent klarade alla betygskriterierna. Höstbetygen för årskurs 6 har varierat över tid och höstterminens betyg i årskurs 6 är svåra att jämföra över tid eftersom det inte är säkert att alla elever har hunnit läsa alla ämnen. Matematik är fortsatt en stor utmaning i årskurs 6 och språklig sårbarhet påverkar också resultaten i text- och begreppstäta ämnen som de naturorienterande ämnena (biologi, kemi, fysik och teknik) och de samhällsorienterande ämnena (religion, historia, samhällskunskap och geografi).

Årskurs 7

I årskurs 7 har 67,6 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, det är en minskning med tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Det genomsnittliga meritvärdet är 209 och har minskat med fyra meritpoäng jämfört med hösten. Resultatet är lägre än det samma elevgrupp hade efter vårterminen 2025 i årskurs 6, då cirka 75 procent av eleverna klarade betygskriterierna i alla ämnen.

Matematik är en fortsatt utmaning då 19 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Generellt visar resultaten en relativt hög andel F i kemi och biologi. De ämnen som utmärker sig i en positiv bemärkelse är engelska där närmare tio procent av eleverna har betyget A. Även franska och spanska har en relativt hög andel A.

Årskurs 8

I årskurs 8 har 71 procent av eleverna uppnått betygskriterierna i alla ämnen, en ökning med fyra procentenheter jämfört med hösten 2024. 80 procent av eleverna har godkänt i ämnen som ger gymnasiebehörighet vilket är en något högre andel än hösten 2024. Meritvärdet är i genomsnitt 211 poäng, ungefär samma nivå som årskurs 8 föregående höstermin. För elevgruppen har andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat med tre procentenheter sedan årskurs 7, vårterminen 2025. Även meritvärdet och ämnen som ger gymnasiebehörighet har ökat.

Över lag är andelen av de högsta betygen relativt små. Modersmål och franska är de ämnen som utmärker sig positivt men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 14 procent av eleverna saknar godkänt betyg. Värt att notera är att andelen F-betyg totalt sett har minskat under den senaste tvåårsperioden.

Årskurs 9

I årskurs 9 har andel elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen ökat till 69,4 procent, knappt tre procentenheter jämfört med hösten 2024. Andel behöriga till gymnasiet har minskat något, 77 procent jämfört med 78 procent förra hösten. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat till 221 meritpoäng jämfört med 218 hösten 2024. Diagrammet nedan visar förändring över tid avseende andel elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, gymnasiebehörighet och meritvärde, höstterminsbetyg 2016–2025.

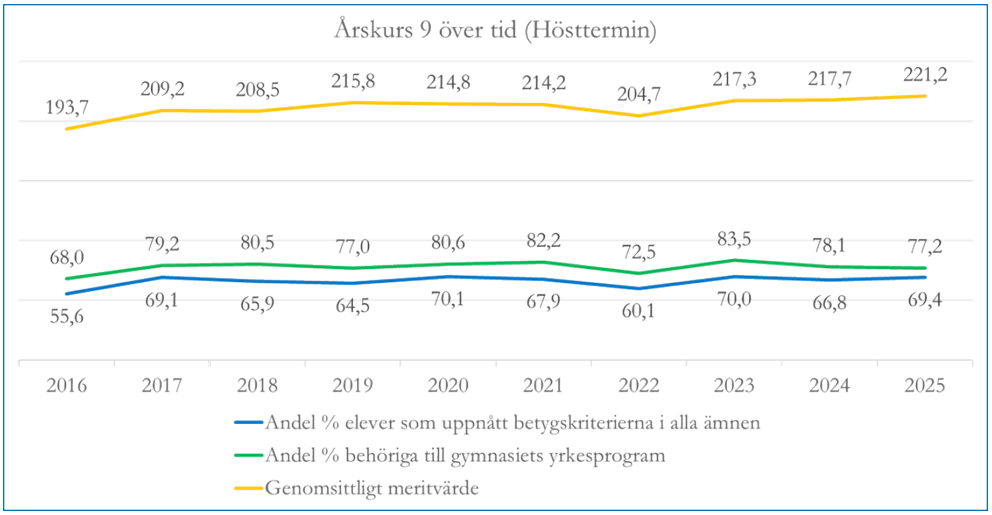

Andelen elever i Ales kommunala skolor som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, samt meritvärde höstterminen 2016–2025 Källa: Ales verksamhetsstatistik

Gällande ämnesbetygen utmärker sig engelska och huvuddelen av de praktisk-estetiska ämnena positivt med en relativt sett högre andel A-betyg. Även modersmål och franska utmärker sig positivt här men då dessa grupper utgörs av relativt små populationer blir det procentuella uttrycket mindre lämpligt för en jämförelse. De ämnen som uppvisar en större andel F-betyg är främst matematik där 19,5 procent av eleverna saknar godkänt betyg, vilket är en del av en marginell ökning över de senaste två åren. Även fysik och kemi uppvisar en högre andel F-betyg. Andelen betyg i Svenska som andraspråk är fortsatt hög men populationen är relativt liten vilket påverkar det procentuella utfallet. Värt att notera är också att andelen F-betyg har minskat under den senaste treårsperioden.

Vid en jämförelse med samma elevgrupp i årskurs 7 och årskurs 8 syns en ökad andel som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, men minskad andel med godkända ämnen som ger gymnasiebehörighet. Det genomsnittliga meritvärdet har ökat något under perioden. Diagrammet nedan visar utvecklingen för årets årskurs 9 från hösten 2023 till och med 2025.

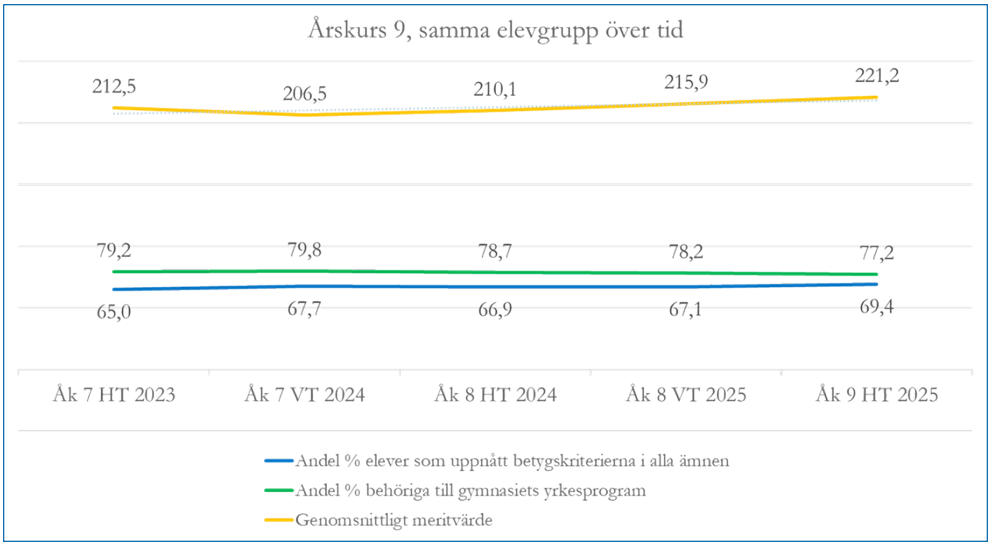

Andelen elever i Ales kommunala skolor i årskurs 9, höstterminen 2025, som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, behöriga till yrkesprogram samt meritvärde från årskurs 7–9.

Sammantaget visar resultaten för eleverna i årskurs 6–9 att matematik och svenska som andraspråk är de ämnen där störst andel elever saknar godkänt betyg. Resultaten indikerar att de elever som i slutet av årskurs 6 har svårt

att nå målen i matematik i stor utsträckning har kvar dessa svårigheter när de lämnar årskurs 9.

I svenska som andraspråk syns en ökning av måluppfyllelsen ju längre skolgången fortskrider. Samtidigt är elevgruppen som läser ämnet relativt liten. Trots detta är andelen elever som inte når målen betydande.

Slutsatser och insatser framåt

De beslutade strategierna ligger fast som huvudmannens inriktningar i arbetet mot ökad måluppfyllelse. Det handlar bland annat om att stödja varje enhet i att bli skicklig på att i god tid identifiera behov av både främjande, förebyggande och åtgärdande arbete samt att bredda baskompetensen för att möta barn och elever i behov av stöd.

Det finns ett antal stödinsatser på skolnivå som tillämpas med målet att få så många elever som möjligt att nå behörighet till de nationella gymnasieprogrammen. Stödverksamhet i matematik är en insats som återfinns på samtliga enheter. Vidare tillämpas lovskola för att ge elever ytterligare möjlighet att nå en högre måluppfyllelse i både matematik och NO-ämnen.

Höstens satsning på extra lärare i årskurs 9 upplevs positiv av personal och elever. I nuläget är det svårt att knyta detta till ökad måluppfyllelse även om den gett förbättrade förutsättningar för det. Insatsen har även inneburit större möjligheter för pedagogerna att kunna stimulera de högpresterande eleverna.

Matematiken är fortsättningsvis ett ämne som utmärker sig negativt även om det finns variation mellan skolorna båda när det gäller nuläge och trend. Den övergripande analysen pekar på att lärarna inte fullt räcker till för att kompensera för alla elevers behov inom ramen för undervisningstiden och gruppen. De enheter som genomfört försök med undervisning i mindre elevgrupper bedömer att det har gynnat inlärningen.

En annan generell slutsats är att det finns en relativt stor andel elever som hämmas av en bristande språklig förmåga. Man planerar på flera håll att arbeta mer intensivt med språkstöd i form av begreppsstöd, systematiska sammanfattningar av lektioner och ämnesområden.

Extra undervisning och stödinsatser för elever som läser svenska som andraspråk finns på vissa av skolorna. Det kan handla om mer undervisning i mindre grupp och periodvis intensivträning.

3.2.7 Fler Aleinvånare i sysselsättning

Beskrivning

Ales ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ännu ej är i sysselsättning har behov av flexibla insatser och ett brett utbud av möjligheter. Idag bedöms möjligheterna begränsade. En ny förordning innebär ett ökat ansvar för kommuners samverkan för fler utbildningar som leder till arbete inom gymnasium och komvux. Nämnden ska verka för fler lokala möjligheter till utbildning för Ales ungdomar och vuxna. Dessa bör ha fokus mot lokal och regional arbetsmarknad i enlighet med den nya förordningen som trädde i kraft 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

Genom den nya samverkansstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale ska fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning erbjudas att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Helhetsbedömning
Förvaltningens bedömning är att det pågående utvecklingsarbetet i samverkan mellan kommunens förvaltningar har gett resultat, men att det fortfarande finns utmaningar för att få ännu fler Aleinvånare i sysselsättning.

Detta har genomförts

Samverkansstruktur mellan sfi och Arbetsmarknads och försörjningsstödsenheten (AMFE) finns för att hålla samman sfi. Sfi har ändrat periodiseringen av antagningen och sfi-eleverna får nu undervisning fem dagar per vecka vilket innebär bättre kontinuitet för eleverna. Nästa steg är att öka undervisningstiden. Arbetet med att driva kaféverksamhet med och för sfi-elever i samarbete med AMFE har utvecklats. Eleverna sköter budget, inköp och bakning och andra elever kommer dit och fikar och tränar språk.

Inom lagstiftningen för yrkesvux finns också krav på att kommunen ska ta reda på hur det går för de studerande. En stor majoritet av eleverna på Ales yrkesutbildningar inom vuxenutbildning går vidare till arbete efter avslutad utbildning.

Skolinspektionen har genomfört inspektion kring vuxenutbildningens uppsökande verksamhet och förvaltningen

har redovisat hur komvux arbetar med att nå ut till de som har rätt att läsa. Information har bland annat utökats på familjecentralen. Inspektionen krävde inga åtgärder.

Den senaste statistiken i Kolada visar också att av eleverna som avslutat gymnasial utbildning på komvux i Ale arbetar 60 procent året efter och 20 procent studerar. *Kolada ID: N18958, N18942*

Av eleverna som avslutade gymnasium 2023 har 85 procent av eleverna som bor i Ale etablerat sig på arbetsmarknaden två år efter gymnasieexamen. *Kolada ID: N18601*

Det kommunala aktivitetsansvaret omfattar ungdomar 16–19 som inte har gymnasieexamen. Kommunen ska erbjuda ungdomarna inom aktivitetsansvaret aktiviteter som, i första hand, ska motivera till studier. Insatserna är frivilliga för ungdomarna och de kan delta i en eller flera. Det är utmanande på flera plan att kunna resurssätta och framgångsrikt genomföra relevanta aktiviteter för denna målgrupp och bedömningen är att mer kan göras inom området. I december fanns 100 ungdomar inom aktivitetsansvaret och detta rapporteras separat till utbildningsnämnden i mars.

Lärcentrum har utvecklats under året, bland annat inom kommunens lokalvårdsutbildning får eleverna stöd på Lärcentrum, utbildningen som omfattar 12 veckor, en dag teori och två dagar praktik, avslutas med prov för Professionellt Yrkescertifikat Lokalvårdare (PRYL-certifikat). De som klarar utbildningen brukar få timanställning i kommunen**.** Inom Lärcentrumverksamheten har också studie- och yrkesvägledningen utvecklats för att vara mer lättillgänglig. Studie- och yrkesvägledare har bemannat Lärcentrum under två tillfällen per vecka. Här har Ales invånare kunnat komma för vägledning utan att först boka tid, vilket har gjort det mer lättillgängligt att få ett inledande vägledningssamtal. Arbetet med att knyta uppdraget enligt det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) till lärcentrum påbörjades under 2025 och planeras att utvecklas under kommande år.

Insteget är en förvaltningsövergripande verksamhet med syfte att skapa förutsättningar för Ales invånare att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Verksamheten har även ett övergripande ansvar för arbetet utifrån *Plan för arbetsmarknadsstrategiskt arbete i Ale (*PASA) som är antagen både av utbildningsnämnden och socialnämnden. Detta arbete löper på och lokalvårdsutbildningen är en del av detta arbete. Tillsammans i norra klustret (TINK)-projektet som beskrivs nedan ingår i arbetet med PASA. Styrgruppen för Insteget leder och beslutar i frågor som rör PASA och två samordnare från utbildningsförvaltningen respektive socialförvaltningen samordnar och driver arbetet.

Insteget arbetar också med förvaltningsövergripande nätverksmöten för ungdomar 16 till 29 år, med syfte att skapa förutsättningar för ungdomar som varken arbetar eller studerar att komma i arbete eller studier utifrån sina egna behov och förutsättningar. Insteget har också ett uppföljande uppdrag att följa upp utbildningen för ungdomar som placeras av socialtjänsten utanför kommunen, samt att planera för hemgången kring utbildning och arbete. Insteget har under 2025 övergått i en ny fas. Syftet med den nya fasen är att lägga de begränsade resurserna på de fall där det behövs mer samverkan för att nå framgång. Under året har det varit fyra komplexa fall som lyfts i nätverket för att skapa en sammansatt grupp utifrån de enheter som behöver vara aktiva i ärendet. I många fall tas det direktkontakt mellan olika enheter över förvaltningarna i de mindre komplexa fallen som då inte lyfts i nätverket. Detta har medfört en snabbare väg till insats där kunskapen om respektive enhets uppdrag skapats genom deltagande och dialog i Instegets nätverk.

Kompetensförsörjningsinsatser görs kontinuerligt inom komvux för barnskötare och medarbetare i äldreomsorgen.

TINK – tillsammans i norra klustret
TINK är ett kommunövergripande projekt mellan Göteborgsregionens norra kommuner. Projektet pågår under tre år med start november 2025. I Ale samverkar komvux och Älvgymnasiet tillsammans med arbetsmarknads- och försörjningsstödsenheten och skapar förvaltningsövergripande aktiviteter.

De tre övergripande projektområdena är:

- Kommunövergripande tillgängliga lärcentrum
  För att målgruppen ska kunna öka sin anställningsbarhet blir det viktigt att tillgängliggöra insatser som når arbetslösa invånare även utanför den egna kommunens gränser. Deltagande kommuner ämnar bland annat utveckla mer tillgängliga lärcentrum i kommunerna med devisen att lärcentret blir tillgängligt över kommungränserna och ett större utbud av stöd och tillgängliga öppettider. Tillgängligheten planeras vara både fysiskt på plats och digitalt. En inriktning är att de deltagare som erbjuds plats på jobb-/utbildningsspåren inom projektet ska få stöd och coachning för vidare studier eller arbete.
- Utveckla jobb-/utbildningsspår utifrån branschspecifika behov som deltagare från alla berörda kommuner kan erbjudas

- Förstärka målgruppsanpassade insatser för unga arbetslösa utifrån lokala behov, såsom vid övergången från avslutad gymnasieskola utan examen till arbete eller utbildning

Kommer delvis att uppfyllas/Delvis uppfyllt

Beslutad av

Nämnd

3.3 Uppföljning av uppdrag

3.3.1 Tabell - Uppföljning av uppdrag inom ramen för mål och budget

Uppdrag	Status	Beslutad av (kommunfull-mäktige eller nämnd)	Typ av beslut (innevarande år eller tidigare budget alternativt extra budget)
Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedago-ger och elever.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs föl-jande områden för prioriterade insatser under 2025.	Avslutad	N	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utred införandet av klassmorfar/klassmormor	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Öka studiero och trygghet i klassrummen	Pågående med avvikelse	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organi-sationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid	Avslutad	KF	25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Innovation och ständiga förbättringar	Avslutad	KF	24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts 25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025

3.3.2 Uppföljning av uppdrag

Höja kompetens kring psykisk hälsa och sunda relationer för pedagoger och elever.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

Psykisk hälsa
God psykisk hälsa är, enligt World Health Organization:s definition, inte endast frånvaron av psykisk sjukdom

utan "ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i."

Psykisk hälsa är ett samlingsbegrepp som beskriver positiva sidor som lycka och välbefinnande, men även ens motståndskraft och förmåga att hantera livshändelser. I begreppet ingår även goda sociala relationer och att ha möjligheten att nå sin potential utifrån sina förutsättningar. Den negativa sidan av psykisk hälsa innehåller allt från lättare psykiska besvär till psykiatriska tillstånd och suicid.

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial inom idrott och hälsa samt biologi som syftar till att ge lärarna bättre stöd i att undervisa om faktorer som påverkar elevernas psykiska hälsa. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet under våren 2026. Uppdraget bevakas och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för att vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

För att hamna rätt i insatser och fokus är en gemensam förståelse av stor vikt. De kunskapsöversikter som redovisas framhåller relationskompetens, trygga miljöer och fokus på lärande som de viktigaste komponenterna för elevernas mående, snarare än explicit kunskapshöjning inom psykisk hälsa.

Begrepp inom området psykisk hälsa
Psykisk hälsa är således ett mycket brett begrepp och likaså finns en mängd faktorer som konstaterats i olika utsträckning påverka individers psykiska hälsa. Folkhälsomyndigheten ger en översikt av dessa i *Vad påverkar vår psykiska hälsa?* Områden som tas upp är till exempel uppväxtvillkor, hemmiljö, socioekonomiska förutsättningar, föräldrarnas mående, användningen av digitala medier samt fritid och tillgång till fysisk aktivitet. Skolrelaterade faktorer som påverkar den psykiska hälsan är till exempel skolprestationer, förekomst av mobbning och tillgången till stöd vid behov.

Skolans roll för psykisk hälsa
Skolans roll fördjupas i Skolverkets kunskapsöversikt *Hälsa för lärande – lärande för hälsa* (2019): "Psykisk hälsa påverkas av många faktorer som ligger utanför förskolan och skolan, till exempel socioekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa i familjen och livsstilsfaktorer. Men den påverkas också i hög grad av faktorer i förskolan och skolan som vi kan göra något åt, till exempel relationer, skolklimat, bemötande och undervisningskvalitet."

I Skolverkets kunskapsöversikt *Skapa trygghet för lärande* (2022) redovisas forskning som styrker vikten av att arbeta med de sociala relationerna i skolan. Ett positivt skolklimat, goda lärar-elev-, samt elev-elev-relationer gynnar inte bara upplevd trygghet på skolan, det ger även förbättrade skolprestationer och främjar psykisk hälsa. I kunskapsöversikten nämns forskning som visar på samband mellan psykosocialt skolklimat och psykisk hälsa. Både internationell och svensk forskning sammanfattas i utvärdering av förebyggande arbete mot mobbing och kränkningar. Översikten listar såväl direkta förebyggande insatser som visat sig betydelsefulla för att skapa trygghet för lärande, som mer övergripande aspekter för att skapa och bibehålla ett positivt skolklimat.

Sammantaget är en skola av god kvalitet den främsta faktorn för utbildningsförvaltningen att fokusera på i syfte att uppnå psykisk hälsa.

Arbete mot uppdraget
Pågående fokusområde för TSI (tidigt samordnande insatser) – Under året har socialtjänst, utbildning och fritid arbetat i den förvaltningsövergripande samverkansformen TSI med psykisk hälsa som fokusområde. Arbetsgruppen har lämnat underlag med 14 olika insatsförslag till styrgruppen som rör sig över ett flertal av de områden som har en främjande effekt.

Utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA, Mental Health First Aid), i syfte att ge kommunanställda större kunskap i de vanligaste psykiatriska tillstånden och hur man kan stötta.

Arbetet med våldsprevention, där personal och elever i Ales skolor utbildas för att öka medvetenheten om bland annat psykiskt våld och hur man kan agera våldsförebyggande i vardagen.

Föräldrastödsprogrammet "Päronguiden" som alla föräldrar får ta del av under sina barns uppväxt, bland annat på föräldramöten, har också ökat pedagogernas kunskap.

Pep Kommun - Ett samlat grepp för kommunens arbete att alla barn och unga ska ha kunskap, goda möjligheter och viljan att leva ett aktivt och hälsosamt liv.

Samtliga dessa insatser riktar sig mot faktorer som forskningen visar har en stor påverkan på barns och elevers psykiska hälsa: relationer till föräldrar/vårdnadshavare, trygghet i skolmiljö, fysisk aktivitet och hälsosam kost.

Skolorna i Ale genomför och planerar för en rad olika kompetenshöjande insatser kring sådant som påverkar

psykisk hälsa i rätt riktning. Det är ett arbete som identifieras som viktigt och det är avgörande att insatserna riktas mot de mest avgörande områdena.

På flera skolor finns arbete utifrån metoder och modeller som man bedömer kan svara väl mot behovet på skolan. Exempel på detta är "Livsviktiga snack", "Dans för hälsa" och skolmodellen PALS som är en evidensbaserad modell som ger skolpersonal verktyg i att skapa en god lärmiljö för alla elever. Modellen kommer från Norge och förkortningen PALS står för Positiv Atferd (positivt beteende), Lärningsmiljö (gynnsam inlärningsmiljö) och Samhandling (samspel/relation mellan skolpersonal och elever).

Genomgående för flertalet skolor är att elevhälsopersonalen används i konsultativa och handledande roller, vilket framhålls som något som ger ett lärande både i specifika ärenden och även generellt. Ytterligare som tas upp är professionella lärande gemenskaper utifrån hälsofrämjande lärmiljö, fortbildningar kring skärmanvändning och mående, kompetenshöjning i arbetet med kränkningar med mera.

För att verkligen lyckas förbättra arbetet närmast eleverna visar forskning att skolorna bör ha möjlighet att i det kontinuerliga kvalitetsarbetet lokalt bedöma hur man ska stödja elevernas välmående och utveckling genom att skapa en riktigt god utbildningskvalitet på den aktuella skolan. Huvudmannen ska se till att det finns kompetens att förstå vad som gör skillnad samt struktur och vägledning som stödjer och utmanar.

Regeringsuppdraget till Skolverket är ännu ej genomfört och förvaltningen kommer att följa utvecklingen och tillvarata det stödmaterial som tas fram för vidare implementeras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Utifrån de pedagogiska bokslutens sammanställning fastställs följande områden för prioriterade insatser under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Nämnd

Status

Avslutad

- Kompetent ledarskap och Professionell utveckling
- Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning

Arbetet med strategierna bedöms vara rätt identifierade och kommer att fortsätta under 2026. Mest utmanande är fortsatt Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser. Uppföljning för läsåret 2024/25 finns i sin helhet i de pedagogiska boksluten som presenterades på nämndsammanträdet 2025-10-01, ärende UBN 2025/347.

Utred införandet av klassmorfar/klassmormor

Beskrivning

Utred förutsättningarna för att få fler äldre i skolan med målet att öka det sociala utbytet över generationsgränser. Utredningen ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-09-03, ärende UBN 2025/294 och till kommunfullmäktige 2025-11-03, ärende KS 2025/484. Kommunfullmäktige beslutade att uppdraget att ”utreda införandet av klassmorfar/klassmormor” är slutfört.

Möjliggör för att en skola ska kunna drivas som intraprenad

Beskrivning

Ta fram en plan för att omvandla minst en skola till intraprenad och att detta redovisas innan sista juni 2025.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-06-11, ärende UBN 2025/211.

Utbildningsnämnden beslutade om en plan som möjliggör intraprenad på en av skolenheterna från och med 2027. Beslutet förutsätter att det fattas beslut om kommungemensamma styrprinciper för intraprenad som driftsform i Ale kommun. Detta arbete har fördröjts och utbildningsnämnden fattar vid februaris sammanträde beslut om att ta initiativ till en kommungemensam arbetsgrupp.

Öka studiero och trygghet i klassrummen

Beskrivning

Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder.

Om uppdraget

Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Pågående med avvikelse

I januari 2025 presenterades utredningen *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero* (SOU 2025:8) som syftar till att åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero i skolan. Under våren 2025 var utredningen på remiss och från hösten 2026 inväntas ny nationell styrning på området. Riksdagen har beslutat att avsätta medel för förändringen i budget för 2026 och i mars 2026 förväntas riksdagsbeslut om förslagen utifrån utredningen. Det bedöms klokt att invänta dessa ändringar innan ytterligare eller andra åtgärder definieras på kommunnivå men trygghetsarbetet har oavsett detta haft fortsatt stort fokus under året.

Med hänvisning till titeln på uppdraget bör nämnas att det går att använda begreppen studiero och trygghet för miljön i klassrummet, ett annat sätt är att se till tryggheten i hela skolmiljön och studieron främst som klassrumsorienterad. När trygghetsenkäter och mätningar görs baseras det i dagsläget på hela skolans miljö medan studiero

mäts i klassrummen.

Utifrån elevernas enkätsvar upplever eleverna i kommunens skolor en trygghet som är relativt god i jämförelse med andra men inte fullgod, de bedömer inte heller studieron som lika bra. Statistik visar att upplevelsen av trygghet och studiero försämras med stigande ålder, då vuxnas närvaro minskar under raster och aktiviteter. Det finns variationer mellan skolor och stadier där rektorers ledarskap och personalens samlade arbete har haft olika framgång i att skapa förutsättningar för studiero och lärande. Större enheter har också lättare att tillsätta heltidstjänster som kan arbeta med skolsocialt fokus.

I de pedagogiska boksluten har ett antal framgångsfaktorer identifierats. Detta är arbete som pågår på kommunens skolor och behöver utvecklas i olika utsträckning på olika enheter.

Elevråd, klassråd och dialogtorg ger elever möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. Flera av enheterna lyfter vikten av ett tydligt ledarskap i klassrummet för att främja trygghet och goda sociala relationer mellan vuxna och elever. Eleverna är tydliga med att det är pedagogens ledarskap som är avgörande för studieron, vilket i sin tur leds av rektor i att sätta förväntningar, fokus och förutsättningar kring ledarskap samt en engagerande och varierad undervisning.

Mentorskapet framkommer som en identifierad framgångsfaktor där ett starkt och engagerat mentorskap främjar ett gott socialt klimat som krokar arm med vårdnadshavare i att få en fungerande skolgång. En välfungerande elevhälsa kommer att utvecklas på alla skolor, ett tydligt ledarskap i klassrummet är fokus för flera skolor och en ökad vuxennärvaro har prioriterats i förvaltningens budgetarbete.

Flera viktiga faktorer kommer sammantaget att få sitt fokus för att lyckas bättre, parallellt med att ny statlig styrning inväntas.

Utreda möjligheten att införa en kulturgaranti i grundskolan

Beskrivning
Utred införandet av en kulturgaranti för barn och unga. Garantin ska utvärderas genom en omvärlds- och konsekvensanalys. Samfinansiering med regionen ska undersökas.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad
Uppdraget redovisades till UBN sammanträde 2025-05-07, ärende UBN 2025/164 hanterades i kommunfullmäktiges budget för 2026 vilket innebär att alla elever i förskoleklass till och med årskurs 9 ska delta i minst en kulturaktivitet varje läsår.

Prioritera arbetet med att sänka sjukfrånvaro och personalomsättning

Beskrivning

Implementera, följ upp och utvärdera löpande effekter av åtgärdsplan framtagen i utredning kring "Sjukfrånvaro och personalomsättning"

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Att öka insatserna för att minska sjukfrånvaron är ett angeläget arbete för alla chefer i förvaltningen, i syfte att förbättra kvaliteten och arbetsmiljön men också för att minska kostnaderna det innebär.

De senaste åren har det skett en mindre minskning av sjukfrånvaron i utbildningsförvaltningen men för att minska sjukfrånvaron ytterligare behövde befintliga arbetssätt omvärderas och nya åtgärder identifieras. I november togs utbildningsförvaltningens *Handlingsplan för frisknärvaro* där ett förnyat fokus på organisationskultur, medarbetarengagemang och handlingskraft förväntas ge bättre förutsättningar för att minska sjukfrånvaron.

Insatserna som genomförs har tagits fram i nära samarbete med HR, dels utifrån kartläggning och åtgärdsplan av HR, dels riktade åtgärder för att möta utbildningsförvaltningens utmaningar.

Prioritera implementeringen av den nya värdegrunden i hela organisationen och skapa en struktur för att kontinuerligt kunna följa upp värdegrundens effekter över tid

Beskrivning
Ale kommun finns till för dess invånare, besökare och företagare. Kommunens nya värdegrund fastställer att kunden ska vara i fokus och att hela organisationen behöver ta ett gemensamt ansvar för detta. Det är avgörande att kommunens värdegrund genomsyrar hela organisationen. Detta innebär att en kulturförändring behöver ske och att den behöver hålla över en överskådlig tid framåt. Utvärderingen av värdegrundens effekter ska följa såväl kunders som anställdas upplevda förändring. Den externa kunddialogen är av stor vikt för att förstå och förfina förändringsarbetet. För att ytterligare säkerställa implementering ska värdegrunden vara fokus för alla tillitsdialoger under 2025.

Om uppdraget

25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under 2025 har samtliga enheter arbetat med värdegrunden. Tillitsdialogerna för all personal inom förskola och skola hade värdegrund som tema under året.

Innovation och ständiga förbättringar

Beskrivning
Alla förvaltningar skall under Q1 2025 till nämnd redovisa olika förslag till utveckling och förbättring av verksamheten som var och en, eller till del av, motsvarar 1% av tilldelad budget. Nämnden ges då möjlighet att göra politiska prioriteringar motsvarande 1%. Processen är framåt tänkt att vara en naturlig del av årshjulet.

Om uppdraget

24 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2024 som ej slutförts
25 Uppdrag har getts i budget eller nämndplan 2025
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Status

Avslutad

Under första kvartalet 2025 redovisade förvaltningen förslag på utveckling och förbättring av verksamheten som motsvarar en procent av tilldelad budget. Förslagen fanns med i nulägesanalysen, ärende UBN2025/42, utbildningsnämndens sammanträde 2025-02-26.

Förvaltningens förslag var i stora delar långsiktiga och det viktigaste förslaget till förbättring som också är mest

ekonomiskt omfattande innebär att minska kostnader för sjukfrånvaron genom att styra om resurser för att göra större satsningar på minskad sjukfrånvaro i ett inledande skede. Utbildningsnämnden har i nämndplan 2025 fattat beslut om fler av förslagen vilka återkommer med konsekvensbeskrivning under våren 2026.

4 Personalanalys

4.1 Kommunens anställda

Antalet årsarbetare har ökat med 15 jämfört med 2024 och var under året totalt 1191. Den största ökningen finns inom grundskolan och beror dels på extratjänsterna i årskurs 9 och fritidshemmet under hösten, dels på ramhöjningen som gjordes för grundskolan 2025. I förskolan har antalet årsarbetare minskat i relation till det minskade barnantalet. Förändringen av årsarbetare stämmer väl överens med de förändringar som budgeterats och planerats för 2025.

Antalet tillsvidareanställda har minskat med tio medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 49 medarbetare och antalet heltidsanställda har ökat med 33 medarbetare jämfört med föregående år.

Personal inom förskolan var under året 432 årsarbetare, och har därmed minskat med sju årsarbetare jämfört med föregående år. Samtidigt har antalet tillsvidareanställda ökat på flera enheter. Till följd av ett nationellt minskat barnantal har anpassningar inom verksamheten gjorts, vilket har medfört en minskning av det totala antalet medarbetare inom förskolan. Personaltätheten har kunnat bibehållas i och med den extra tilldelningen som förskolan fick som stötdämpning 2025.

Inom grundskolan var antalet årsarbetare 565 och har ökat med tolv jämfört med föregående år. Det är främst andelen månadsavlönade som ökat. Antalet tillsvidareanställda har minskat med 18 medarbetare, antalet tidsbegränsade anställda har ökat med 38 och antalet heltidsanställda har ökat med 20 medarbetare. Under höstterminen 2025 har nio extratjänster för årskurs 9 och sex extratjänster i fritidshemmet tillsatts tillfälligt efter politiska beslut om användning av PO-medlen. Resterande ökning beror på ramhöjningen för grundskolan samt en liten ökning av elevantalet.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var antalet årsarbetare i genomsnitt 101, en ökning med en årsarbetare jämfört med föregående år. Anpassad grundskola har under året ökat med nio årsarbetare, komvux har minskat med två årsarbetare och inom gymnasiet är antalet årsarbetare oförändrat.

Andelen personal inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet har under året ökat med sju årsarbetare och var 68 årsarbetare. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 14. I och med omorganisation och införandet av ett nytt verksamhetsområde från augusti 2024 har en överflyttning av flera tjänster mellan grundskola och området barn- och elevhälsa och social hållbarhet genomförts.

Under året har antalet tillsvidareanställda minskat och antalet tidsbegränsade anställningar ökat på flera enheter. Att antalet tidsbegränsade anställda har ökat under året beror främst på att ordinarie personal har varit frånvarande, dels på grund av sjukfrånvaro, dels på grund av annan frånvaro. Vikarier har därmed anställts för en tidsbegränsad period, på deltid eller med timanställning för att täcka upp verksamhetens behov. Ökningen av tidsbegränsat anställda speglar även svårigheter i rekrytering av legitimerad personal. Brist på behöriga lärare innebär att obehörig personal anställs på visstid. Flera obehöriga lärare som anställts med en tidsbegränsad anställning har under året övergått till en tillsvidareanställning efter att medarbetaren fått sin legitimation. Särskilda satsningar eller förstärkning på enskilda enheter utifrån behov har också gett en viss ökning av visstidsanställda.

Personalomsättning
Personalomsättningen var under året 12,9 procent och har ökat något jämfört med föregående år. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar var sju procent. För barnskötare och förskollärare var den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar 4,8 procent respektive 4,5 procent och för grundskollärare var personalomsättningen 8,6 procent.

Den totala personalomsättningen bland skolledare uppgick till 11 procent, vilket är en minskning jämfört med föregående år då den var 14,4 procent. Den externa personalomsättningen exklusive pensionsavgångar för skolledare var 5,5 procent, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med föregående år.

4.1.1 Antal anställda

Värden i tabellen för antal anställda är ett genomsnitt under perioden. I beräkningen för årsarbetare så inkluderas timmar för; månadslön, timlön, semester, ferie, föräldraledighet, vab samt frånvaro upp till 60 dagar.

Antal anställda

	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Antal tillsvidareanställda	**1 074**	**1 084**	**-10**	**1 093**
-varav kvinnor i procent	83,6	82,8	0,8	82,9
-varav män i procent	16,3	17,1	-0,8	17,0
Antal tidsbegränsat anställda	**139**	**90**	**49**	**90**
Samtliga anställda (tillsvidare och tidsbegränsade)				
Antal heltidsanställda	1 150	1 117	33	1 117
Antal deltidsanställda	54	53	1	58
Totalt antal arbetade timmar (timavlönade)	**111 483**	**109 653**	**1 830**	**112 716**
-varav kvinnor	88 823	89 516	-693	103 229
-varav män	22 660	20 137	2 523	9 487
Totalt antal årsarbetare (samtlig personal omräknat till heltidstjänster)	**1 191**	**1 176**	**15**	**1 175**
-månadsavlönade	1 135	1 120	15	1 118
-timavlönade	56	55	1	57

Personalomsättning

Procent	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Total, intern och extern	12,9	12,7	0,2	14,6
Total, extern	8,2	8,9	-0,7	11,4
Extern, exklusive pensionsavgångar	7,0	7,3	-0,3	10,4

4.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har under året minskat med 0,3 procentenheter, från 8,6 procent till 8,3 procent. Sjukfrånvaron hos kvinnor har minskat och hos män ökat något. Den totala sjukfrånvaron inom åldersgruppen 30–49 år har minskat med 3,6 procent, inom åldersgruppen under 29 år har sjukfrånvaron ökat något och inom åldersgruppen över 50 år är sjukfrånvaron likvärdig föregående år. Korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron har minskat något och sjukfrånvaron dag 15–59 är oförändrad jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron skiljer sig mellan de olika verksamhetsområdena.

Inom förskolan har den totala sjukfrånvaron minskat med 1,6 procentenheter och var under året 11,2 procent. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga kategorier. Sjukfrånvaron inom åldersgruppen över 50 år är fortsatt högst med 13,8 procent, men har minskat med 4,6 procent jämfört med föregående år. Långtidssjukfrånvaron är högst med 5,6 procent men har minskat något under året.

Den totala sjukfrånvaron inom grundskolan var under året sju procent och har därmed ökat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 9,1 procent. Korttidssjukfrånvaron är högst med 3,1 procent och är nästintill oförändrad jämfört med föregående år, sjukfrånvaron dag 15–59 och långtidssjukfrånvaron har ökat något under året. Likt tidigare är sjukfrånvaron högre inom grundskolans yngre åldrar och det är till stor del personal inom fritidshemmet som har en hög andel av sjukfrånvaron, både lärare i fritidshem och fritidsledare. Detta kan bero på flera faktorer, man arbetar ofta större delen av sin arbetsdag nära eleverna men kan också förklaras av en jämförelsevis låg grundbemanning som ökar arbetsbelastningen i fritidshemmet. Samtidigt är det inom grundskolans äldre åldrar som ökningen av sjukfrånvaro ökat mest som är till följd av ett ansträngt läge på flera av enheterna.

Inom anpassad grundskola, gymnasium och komvux var den totala sjukfrånvaron 6,9 procent och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron har minskat inom samtliga ålderskategorier men främst inom åldersgruppen över 50 år. Sjukfrånvaron är fortsatt högst inom åldersgruppen under 29 år med 10,1 procent och inom korttidssjukfrånvaron med 3,7 procent.

Inom barn- och elevhälsa och social hållbarhet var den totala sjukfrånvaron 5,2 procent, och har därmed minskat något jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron är högst inom åldersgruppen över 50 år med 6,3 procent och

inom långtidssjukfrånvaron med 2,5 procent.

Även om den procentuella sjukfrånvaron nästintill är oförändrad har kostnaderna för sjuklön ökat med 351 tkr jämfört med 2024 och var under 2025 på 11,8 mkr, exklusive PO. Det är en ökning med tre procent. Att kostnaderna ökar beror på att även om grundskola har en lägre procentuell sjukfrånvaro än förskola är det fler årsarbetare inom grundskola och generellt en högre lönenivå. När sjukfrånvaron ökar i grundskola jämfört med förskola ökar sjuklönekostnaderna i högre grad. Sjuklönekostnaderna följer även löneökningen som under perioden var på 3,5 procent, men att tillskriva kostnadsökningen endast till löneökningen är inte en tillräcklig förklaring då sjuklönekostnaden per verksamhetsområde varierar mellan minskningar på 10 procent till ökningar på 17 procent.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron är fortsatt ett prioriterat arbete och *Handlingsplan för frisknärvaro* togs vid utbildningsnämndens sammanträde i november 2025. I den är insatser för unga medarbetare ett prioriterat område och det stämmer överens med resultaten för 2025. En rad insatser finns beskrivna i den och flera har påbörjats, bland annat dialogmöten med HR har genomförts, där cheferna fått ytterligare verktyg för att komma vidare i arbetet.

4.2.1 Sjukfrånvaro tabell

Statistiken för sjukfrånvaro anges i procent av ordinarie arbetstid och omfattar kommunens månadsanställda. Sjukfrånvaron är indelad i två typer utifrån kön och ålder och kompletteras med korttids- och långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro i procent (månadsanställd personal, AB) av ordinarie arbetstid	Jan-dec 2025	Jan-dec 2024	Skillnad	Jan-dec 2023
Sjukfrånvaro totalt	8,3	8,6	-0,3	9,3
Sjukfrånvaro per kön				
Sjukfrånvaro, kvinnor	9,1	9,5	-0,4	10,2
Sjukfrånvaro, män	5,0	4,9	0,1	5,0
Sjukfrånvaro per ålderskategori, utfall per åldersgrupp				
Ålder - 29 år	7,4	6,9	0,5	8,1
Ålder 30 - 49 år	4,5	8,1	-3,6	9,1
Ålder 50 -	9,9	9,9	0,0	9,9
Fördelning av sjukfrånvaro per sjukdomslängd				
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar	3,6	3,7	-0,1	4,0
Sjukfrånvaro 15-59 dagar	1,0	1,0	0,0	1,1
Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer	3,8	3,9	-0,1	4,2

Urval: alla månadsavlönade enligt AB (undantagna är PAN, BEA, timavlönade och vilande anställningar).
PAN- Anställning för personlig assistent och anhörigvårdare
BEA – Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

4.3 Personalanalys och förslag för framtiden

Utifrån ovanstående om sjukfrånvaro, antal anställda, personalomsättning och kompetensförsörjning har utbildningsförvaltningen fortsatta utmaningar i flera avseenden men har också tagit kliv framåt.

Sjukfrånvaron är i princip stillastående jämfört med föregående år vilket visar att det är rätt prioritering att satsa på. Att gå från en relativt hög sjukfrånvaro till en hög frisknärvaro kräver ny kunskap, nya perspektiv och förändrade arbetssätt. Arbetet har sedan i november tagit sin utgångspunkt i utbildningsförvaltningens handlingsplan för frisknärvaro där handlingskraft och motståndskraft mot arbetslivets påfrestningar genom ett hälsofrämjande ledarskap är centralt. Ett särskilt fokus läggs på att förebygga sjukfrånvaro hos de unga. De är framtidens arbetskraft och att redan som ung ha en hög frånvaro lägger inte en god grund för ett långt och hållbart arbetsliv. Samtidigt som de unga behöver stöd för att hitta sin roll i arbetslivet behövs också resurser och insatser för att minska långtidssjukfrånvaron som är högst hos kvinnor 50 år och äldre.

Genom att skapa välutvecklade organisationskulturer där handlingskraft och känsla av sammanhang är centrala komponenter bör vi nå längre i arbetet med att minska sjukfrånvaro. Med det nya fokuset nås både de identifie-

rade riskgrupperna och utvecklar samtidigt viktiga friskfaktorer för en hållbar organisation som bör ge goda effekter inom samtliga områden för arbetsmiljö.

Gällande kompetensförsörjningen och de anställda i förvaltningen följer det i stort barn- och elevtalsutvecklingen, men det är utmanande att skapa en långsiktig planering med låg tillgång på behörighet inom vissa ämnen, kortsiktiga satsningar och en omvärld i snabb förändring både avseende befolkningsutvecklingen och den statliga styrningen. Det ökade antalet tidsbegränsade anställningar speglar dessa förhållanden och avsikten är att minska dessa under 2026.

4.4 Jämställdhet och mångfald

Utbildningsförvaltningen har en hög andel medarbetare som är kvinnor, 83,6 procent av de tillsvidareanställda är kvinnor. Av förvaltningens timavlönade har dock andelen män ökat med 11 procent jämfört med föregående år. Att det är en hög andel kvinnor i utbildningsverksamhet och inom offentlig förvaltningen är inget ovanligt och visar att arbetsmarknaden fortsatt är könssegregerad, detta är en gemensam utmaning nationellt. De senaste åren har könssegregeringen minskat något men det beror på att fler kvinnor arbetar i mansdominerade yrken än att fler män väljer yrken som är kvinnodominerade (Jämställdhetsmyndigheten, 2023:8). Detta är en stor utmaning som är svår att möta för en enskild förvaltning eller kommun. Viktiga åtgärder där förvaltningen kan bidra för att minska segregationen är att bidra till läraryrkets attraktivitet, erbjuda kvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och erbjuda studie- och yrkesvägledning där varje elev får möjlighet att göra väl underbyggda beslut om sin utbildnings- och yrkesutveckling som inte begränsas av kön eller socioekonomisk bakgrund. För att stärka jämställdheten och mångfalden är det viktigt att arbeta för att skapa en inkluderande arbetsmiljö där alla medarbetare, oavsett kön, etnicitet eller bakgrund har lika möjligheter till anställning, utveckling och karriär.

Resultaten från höstens medarbetarenkät om kränkande särbehandling visar en positiv utveckling där andelen medarbetare som upplevt kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier minskat från åtta till sju procent. Detta är även lägre än kommungenomsnittet på nio procent, vilket tyder på att det systematiska arbetsmiljöarbetet ger resultat. Trots denna förbättring är det oroande att sju procent fortfarande utsätts, och att detta sker från flera håll – inte enbart från arbetskamrater utan även från omsorgstagare, elever, vårdnadshavare och i vissa fall från närmsta chef. Med en svarsfrekvens på 68,7 procent ger enkäten en relativt god bild av situationen, men det är viktigt att fortsätta det förebyggande arbetet och att tydligt markera nolltolerans mot all form av kränkande behandling för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för alla medarbetare.

Under 2026 kommer EU:s lönetransparensdirektiv införas där samtliga medlemsstater ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att arbetsgivare har lönestrukturer som säkerställer lika lön för lika eller likvärdigt arbete. Detta blir en viktig nyckel i att utveckla arbetet med att skapa jämlika möjligheter till lön. Utbildningsförvaltningen kommer följa och delta i arbetet som leds av HR-avdelningen.

5 Övrig uppföljning

5.1 Inkomna synpunkter under året

Enligt kommunens styrmodell ska inkomna synpunkter vara en del av kommunens kontinuerliga förbättringsarbete. Inkomna synpunkter ska ses som en del i kommunens analysarbete för att förstå hur organisationen kan förändra arbetssätt, bemötande, rutiner med mera.

Nedan redovisas utifrån kategorisering de synpunkter som kommit in och vad dessa har lett till.

Utveckling av verksamhet utifrån inkomna synpunkter

Klagomål 2025
Inom utbildningsförvaltningens verksamheter redovisas klagomål enligt Skollagen. Huvudmannens ansvar för att hantera klagomål gällande utbildningen regleras i 4 kap. 7–8 §§ skollagen (2010:800). Enligt skollagen ska alla huvudmän ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och lämna information om sina rutiner på ett lämpligt sätt. Huvudmannen ska vidare se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det genom uppföljning, klagomål eller på annat sätt framkommer att det finns brister i verksamheten.

Utbildningsförvaltningen använder, likt Skolinspektionen, Svenska Akademiens ordlistas definition: *Klagomål är en yttring av missnöje och synpunkt är en åsikt*. Samtliga ärenden betraktas, utreds och besvaras som klagomål, eftersom huvudmannen åläggs behandla klagomål enligt skollagen.

En väl fungerande klagomålshantering ger huvudmannen möjlighet att uppmärksamma och åtgärda brister på lokal nivå så tidigt som möjligt. Klagomålshanteringen ger också viktig information till huvudmannens och enhetens kvalitetsarbete, vilket kan bidra till högre kvalitet i verksamheterna för alla barn och elever.

Under 2025 har det inkommit 160 klagomål i utbildningsförvaltningens verksamheter. Diagrammet nedan visar de områden som klagomålen handlar om. Diagrammet visar vad klagomålet huvudsakligen berör, men flera klagomål berör ofta flera områden.

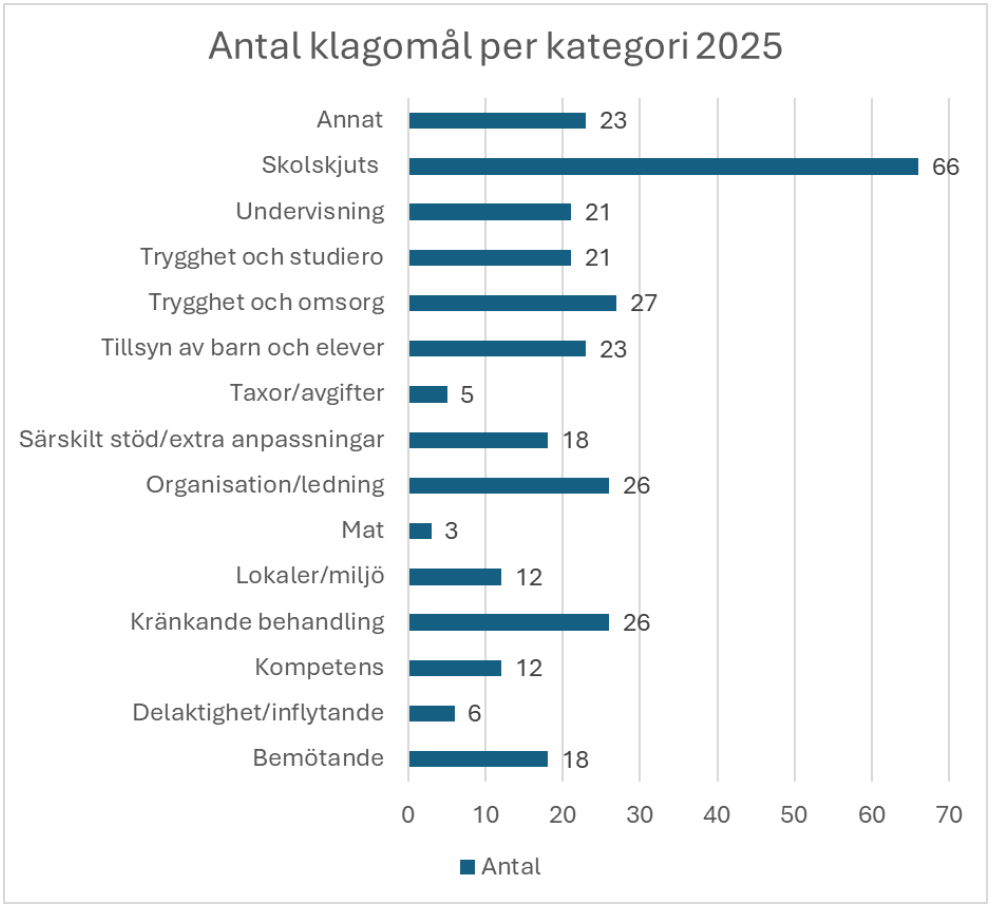

Det finns totalt 14 ärenden som rör förskola och 66 ärenden som rör grundskola. Ytterligare 73 ärenden handlar om frågor på förvaltningsnivå, varav 66 specifikt gäller skolskjuts. Därutöver finns det ett ärende som rör gymnasium och två ärenden som rör vuxenutbildning. Samtliga ärenden är avslutade, återkopplade och åtgärdade i förekommande fall. Ökningen av klagomål avseende skolskjuts, jämfört med föregående år, beror främst på att förvaltningen har förbättrat dokumentationen av dessa ärenden, vilket gör att dessa nu följs upp mer systematiskt.

De allra flesta klagomålen avser områden i skollagen som till exempel särskilt stöd/extra anpassningar, tillsyn av barn och elever, trygghet, omsorg och studiero samt kränkande behandling. Det sistnämnda hanteras inom arbetet med kränkande behandling. Övriga hanteras utifrån barn- och elevers behov och lagstiftning. Enheterna tar in klagomålen i det systematiska kvalitetsarbetet och de utgör en del av underlagen för utveckling av verksamheten. En del av klagomålen är en konsekvens av att kommunikation och samverkan mellan skola och hem brustit. Ett förbättrat och mer systematiskt arbete med klagomålshantering har i flera fall gett goda samtal med berörda och förbättringsåtgärder har vidtagits.

Två av klagomålen för året har lett till utredningar hos Skolinspektionens barn-och elevombud (BEO) avseende kränkande behandling. Ytterligare ett ärende har inletts avseende kränkande behandling. Nämnas bör att Skolinspektionen inte delger kommunen samtliga anmälningar, utan enbart vid de tillfällen då inspektionen väljer att utreda och huvudmannen ombeds inkomma med yttrande.

Klagomålsärenden hänvisar i allt större utsträckning till specifika lagrum och rättsliga regleringar, vilket ger ärendena en mer juridisk karaktär. Det har även skett en ökning av antalet överklaganden inom olika typer av ärenden, exempelvis till Skolväsendets överklagandenämnd. Denna utveckling kan delvis kopplas till bredare samhällsförändringar, där tillgången till digitala verktyg/AI-verktyg och information gör det enklare för enskilda att driva ärenden på juridisk grund.

5.2 Avtalssamverkan

Inom utbildningsnämndens ansvarsområden finns ingen avtalssamverkan som innebär att utbildningsnämnden lagt ut uppdrag inom sitt område som huvudman.

5.3 Privata utförare

Detta uppföljningsområde har tillkommit sent i processen och finns därav med främst för kommande uppföljning.

Utbildningsnämnden anlitar idag privata utförare där skolskjutsutförare samt utförare av vuxenutbildning är de mest väsentliga. Uppföljning av avtalens innehåll bland annat avseende leverans och kvalitet genomförs löpande men då utbildningsnämnden inte har beslutade former för sådan uppföljning bör det beslutet fattas först, i enlighet med anvisningarna i Program för uppföljning av privata utförare. Ett sådant ärende återkommer till utbildningsnämnden under våren 2026.

5.4 Internationellt samarbete

Utbildningsnämndens verksamheter har inte haft något internationellt samarbete under 2025.

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-10-14
UBN § 140

UBN 2026/132

Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero

Beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att förklara uppdraget fullgjort.

Utbildningsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I utbildningsnämndens nämndplan och budget 2025 gav kommunfullmäktige ett uppdrag att öka studiero och trygghet i klassrummen ”Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder”. I januari 2025 offentliggjordes utredningen *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero* (SOU 2025:8) och ett antal förslag på lagändringar som skulle träda i kraft augusti 2026. För att undvika dubbelarbete och få en klarare bild av kommande behov startade arbetet med att implementera lagändringarna innan ytterligare eller andra åtgärder definierades på kommunnivå. I årsredovisningen 2025 redovisades det arbete som pågick för att säkerställa studiero och trygghet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterad 2026-09-23
- Årsredovisning utbildningsnämnden 2025. Dnr 2026/31. 2026-02-25.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
Verksamhetschef grundskola

IFM-informations- och förhandlingsmöte

Plats	Teams
Datum	2026-10-06
Tid	13:00-13.45
Parter	För arbetsgivarparten Åsa Ericson, Förvaltningschef Ulrika Elmqvist, Verksamhetschef Bente Larsson, Verksamhetschef Sofia Grebner, Verksamhetschef Linda Hoffberg, Verksamhetschef Johanna Jonsson, Verksamhetsutvecklare Jenny Hagman, Verksamhetsutvecklare Caroline Friberg, HR Apilou Dragin, HR Thilda Andréen, praktikant HR För arbetstagarparten Kristina Olsson, Kommunal Katrin Jönsson, Vision Rebecka Javerud, Sveriges Skolledare Rosita Olsson, Sveriges Skolledare

1. **Fastställande av dagordning.**

2. **Föregående mötesanteckningar.**

   Länk till UBN kallelser och sammanträdesprotokoll
   Utbildningsnämnden | Ale kommun

3. ***Information enligt MBL 19 §***

- Information från förvaltningschef- Åsa Ericson
  Delårsrapport 2 redovisades och omfattar perioden 1 januari–31 augusti 2026. Rapporten följer upp verksamhet, ekonomi, personal, mål och uppdrag enligt kommunens styrmodell.
  Helårsprognosen visar en budget i balans. Överskott förklaras främst av outnyttjad utvecklingsreserv, vakanta tjänster och färre köpta gymnasieplatser än budgeterat. Underskott förklaras främst till ökade kostnader för skoltaxi samt anpassningar till minskat barn- och elevunderlag.
  Den totala sjukfrånvaron uppgår till 8 procent, vilket innebär en minskning jämfört med föregående år. Minskningen återfinns i samtliga åldersgrupper, störst bland medarbetare 29 år och yngre.
  Personalomsättningen är fortsatt låg men något högre än motsvarande period föregående år.

- Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero
  I utbildningsnämndens nämndplan och budget 2025 gav kommunfullmäktige ett uppdrag att öka studiero och trygghet i klassrummen ”Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder”. Arbetet har samordnats med de lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2026 i syfte att stärka trygghet och studiero, vilket har bidragit till att undvika dubbelarbete och skapa bättre förutsättningar för långsiktiga insatser.
  Samtliga enheter beskriver ett fortsatt behov av att stärka trygghet och studiero. Arbetet omfattar bland annat ökad elevdelaktighet i utformningen av skolans lärmiljöer, relationsskapande insatser, utveckling av ledarskapet i klassrummet samt arbete med gemensamma förhållningssätt och värdegrund. Flera skolor arbetar även med aktiva raster, trygga övergångar under skoldagen och trygghetsenkäter för att identifiera och åtgärda otrygga miljöer. Elevhälsan har en central roll i arbetet genom stöd till elever, grupper och personal i frågor som rör värdegrund, konflikthantering och kränkande behandling. Utbildningsförvaltningen deltar sedan hösten 2025 i forskningsprojektet Rektors undervisningsnära ledarskap (RULE), vilket syftar till att stärka skolledarnas arbete nära undervisningen och skapa förutsättningar för ökad trygghet och studiero i klassrummet.
  Förvaltningen bedömer att arbetet med trygghet och studiero är långsiktigt och behöver integreras i skolornas systematiska utvecklingsarbete för att ge hållbara effekter.

- Information tf rektor Kronans och Olof Persgårdens förskola – Bente Larsson
  Rektor för Kronan och Olof Persgårdens förskola är sjukskriven. Man har tillsatt en TF-rektor (Hajrija Duracak) fram till jul.

4. ***Förhandling enligt MBL 11 §***

- TF lösning rektor komvux samt rekytering -Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

- Utökning av bitr.rektor tjänst Älvgymnasiet- Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

- PRAO/APL-samordnare från våren 2027- Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

Övrig information

Övriga frågor

För arbetsgivarparten

Ort och datum	
Underskrift	
Åsa Ericson, Förvaltningschef	

MBL

Plats	Teams
Datum	2026-10-06
Tid	13:45-14:30
Parter	För arbetsgivarparten Åsa Ericson, Förvaltningschef Ulrika Elmqvist, Verksamhetschef Linda Hoffberg, Verksamhetschef Sofia Grebner, Verksamhetschef Bente Larsson, Verksamhetschef Jenny Hagman, Verksamhetsutvecklare Johanna Jonsson, Verksamhetsutvecklare Caroline Friberg, HR Apilou Dragin, HR Thilda Andréen, praktikant HR För arbetstagarparten My Haag, Sveriges Lärare Jenny Johansson, Sveriges Lärare

1. **Fastställande av dagordning.**

2. **Föregående mötesanteckningar.**

   Länk till UBN kallelser och sammanträdesprotokoll

   Utbildningsnämnden | Ale kommun

3. ***Information enligt MBL 19 §***

   - Information från förvaltningschef- Åsa Ericson
     Delårsrapport 2 redovisades och omfattar perioden 1 januari–31 augusti 2026. Rapporten följer upp verksamhet, ekonomi, personal, mål och uppdrag enligt kommunens styrmodell.

Helårsprognosen visar en budget i balans. Överskott förklaras främst av outnyttjad utvecklingsreserv, vakanta tjänster och färre köpta gymnasieplatser än budgeterat. Underskott förklaras främst till ökade kostnader för skoltaxi samt anpassningar till minskat barn- och elevunderlag.
Den totala sjukfrånvaron uppgår till 8 procent, vilket innebär en minskning jämfört med föregående år. Minskningen återfinns i samtliga åldersgrupper, störst bland medarbetare 29 år och yngre.
Personalomsättningen är fortsatt låg men något högre än motsvarande period föregående år.

- Redogörelse av uppdraget om trygghet och studiero
  I utbildningsnämndens nämndplan och budget 2025 gav kommunfullmäktige ett uppdrag att öka studiero och trygghet i klassrummen ”Redovisa utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa studiero och trygghet i klassrummet, för alla elever, samt lämna förslag på ytterligare åtgärder samt kostnader och konsekvenser av dessa åtgärder”. Arbetet har samordnats med de lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2026 i syfte att stärka trygghet och studiero, vilket har bidragit till att undvika dubbelarbete och skapa bättre förutsättningar för långsiktiga insatser.
  Samtliga enheter beskriver ett fortsatt behov av att stärka trygghet och studiero. Arbetet omfattar bland annat ökad elevdelaktighet i utformningen av skolans lärmiljöer, relationsskapande insatser, utveckling av ledarskapet i klassrummet samt arbete med gemensamma förhållningssätt och värdegrund. Flera skolor arbetar även med aktiva raster, trygga övergångar under skoldagen och trygghetsenkäter för att identifiera och åtgärda otrygga miljöer. Elevhälsan har en central roll i arbetet genom stöd till elever, grupper och personal i frågor som rör värdegrund, konflikthantering och kränkande behandling. Utbildningsförvaltningen deltar sedan hösten 2025 i forskningsprojektet Rektors undervisningsnära ledarskap (RULE), vilket syftar till att stärka skolledarnas arbete nära undervisningen och skapa förutsättningar för ökad trygghet och studiero i klassrummet.
  Förvaltningen bedömer att arbetet med trygghet och studiero är långsiktigt och behöver integreras i skolornas systematiska utvecklingsarbete för att ge hållbara effekter.

- Information tf rektor Kronans och Olof Persgårdens förskola – Bente Larsson
  Rektor för Kronan och Olof Persgårdens förskola är sjukskriven. Man har tillsatt en TF-rektor (Hajrija Duracak) fram till jul.

4. *Förhandling enligt MBL 11 §*

- TF lösning rektor komvux samt rekytering -Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

- Utökning av bitr.rektor tjänst Älvgymnasiet- Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

- PRAO/APL-samordnare från våren 2027- Sofia Grebner
  Se förhandlingsprotokoll

Övrig information

Övriga frågor

För arbetsgivarparten

Ort och datum	
Underskrift	
Åsa Ericson, Förvaltningschef	

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/584
Datum: 2026-10-30
Utvecklingsledare Hampus Hagman

Kommunstyrelsen

Redovisning av uppdraget att minska den administrativa tiden för lärarna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att uppdraget förklaras fullgjort.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget för 2026 gavs ett uppdrag till utbildningsnämnden att minska den administrativa tiden för lärarna. Nämnden skulle utreda och redovisa vilka administrativa pålagor som Ale kommun har, utöver lagstiftning eller motsvarande. Nämnden återredovisar nu uppdraget till kommunfullmäktige.

Utbildningsförvaltningen redovisar i sitt tjänsteutlåtande forskningsperspektiv på administration, vilka nationella regleringar som påverkar ärendet, samt resultatet av intervjuer som genomförts inom ramen för utredningen. Kommunledningsförvaltningen bedömer att kommunfullmäktige kan förklara uppdraget fullgjort.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef

Beslutsunderlag

- Beslut utbildningsnämnden 2026-09-23 § 113
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande 2026-09-17
- Remissvar slutrapport serviceorganisation UBN 2026.780, ärende 2026/81 2026-04-10
- Arbetsuppgifter UBN 2026.789

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-16 § 119 om mål och budget för Ale kommun 2026. I budgeten gavs ett uppdrag till utbildningsnämnden att minska den administrativa tiden för lärarna. Nämnden skulle utreda och redovisa vilka administrativa pålagor Ale kommun har, utöver lagstiftning eller motsvarande. Konsekvenserna av att reducera dessa ska redovisas i syfte att ge lärarna mer tid i klassrummet.

Nämnden återredovisar nu uppdraget till kommunfullmäktige. Utredningen har genomförts genom intervjuer med lärare och fackliga företrädare i utbildningsförvaltningen.

Sammanfattning av utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande
Utbildningsförvaltningen redovisar i sitt tjänsteutlåtande forskningsperspektiv på administration, vilka nationella regleringar som påverkar ärendet, samt resultatet av de intervjuer som genomförts. Dessa beskrivs närmare i utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och redovisas endast översiktligt nedan.

Utbildningsförvaltningen framhåller i sitt tjänsteutlåtande att kommunens handlingsutrymme på området har begränsats, genom beslut i riksdagen 2026-06-09 att reglera tid för undervisningsuppdraget. Detta innebär att lärares undervisnings- och planeringstid kommer att regleras på nationell nivå.

I de intervjuer som genomförts framkommer enligt utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande att omfattande administration, dubbelarbete i system samt praktiska arbetsuppgifter tar tid från lärarnas kärnuppdrag. Det lyfts fram att dessa uppgifter tränger undan tid för undervisning, planering och uppföljning av lärande samt från relationsskapande arbete, som att vara närvarande och kunna ta spontana samtal i korridorerna. Utbildningsförvaltningen bedömer i sitt tjänsteutlåtande att det både är möjligt och önskvärt att flytta arbetsuppgifter av praktisk karaktär till serviceförvaltningen. Dessa listas i bilagor till utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och biläggs även detta tjänsteutlåtande.

Beslut i utbildningsnämnden
Utöver återredovisningen av kommunfullmäktiges uppdrag beslutade utbildningsnämnden att åtgärder för att minska lärarnas administration ska fortlöpa och redovisas i delårsrapport 2 och i årsredovisningen till nämnden. Detta uppdrag ska inte beslutas av kommunfullmäktige och berörs därför inte ytterligare.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att fullmäktiges uppdrag kan förklaras fullgjort. Sedan uppdraget lämnades i juni 2025 har lagstiftningen förändrats på ett sätt som begränsar kommunens handlingsutrymme på området. Ärendet har därför hanterats mer avgränsat, främst utifrån perspektiven effektivitet och arbetsmiljö. Utbildningsförvaltningen har identifierat en mängd administrativa och praktiska arbetsuppgifter som förvaltningen menar skulle kunna utföras av andra medarbetare än lärare, både inom och utom den egna förvaltningen. Kommunledningsförvaltningen gör i detta ärende ingen egen bedömning av detta, då ärendet enbart handlar om att slutredovisa fullmäktiges uppdrag.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Att flytta administrativa och praktiska uppgifter från lärare kan innebära ekonomisk påverkan. Förvaltningens förslag att förklara uppdraget fullgjort bedöms inte ha ekonomisk påverkan.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Hur mycket tid lärare har för undervisning respektive andra uppgifter kan ha stor påverkan ur ett invånarperspektiv. Förvaltningens förslag att förklara uppdrag fullgjort bedöms inte ha påverkan på perspektivet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till såväl målet om en effektivare organisation som målet om ökad kundnytta.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut om att förklara uppdraget fullgjort innebär ingen ytterligare åtgärd.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-09-23
UBN § 113

UBN 2026/187

Redovisning av uppdrag - Minska den administrativa tiden för lärarna

Beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att uppdraget är redovisat och slutfört.

Utbildningsnämnden beslutar att åtgärder för att minska lärarnas administration skall fortlöpa och redovisas i Delårsrapport 2 och årsredovisningen till utbildningsnämnden.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt uppdrag i nämndplan med budget 2026 ålades utbildningsförvaltningen att utreda och redovisa vilka administrativa pålagor Ale kommun har lagt ovanpå lagstiftning eller motsvarande på lärarnas uppdrag. Konsekvenserna av att reducera dessa ska redovisas i syfte att ge lärarna mer tid i klassrummet. En utredning med delaktighet av berörda parter har genomförts i form av intervjuer. Informanterna i intervjuerna är anställda som lärare eller facklig företrädare i utbildningsförvaltningen. I ärendet har proposition 2025/26:196, SOU 2025:26 och utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU25 *Tid för undervisningsuppdraget* samt forskning inom området beaktats. Den statliga styrningen och beslutet att reglera lärares tid för undervisning och planering nationellt begränsar kommunens handlingsutrymme inom området, vilket innebär att ärendet hanterats mer avgränsat och främst utifrån perspektiven effektivitet och arbetsmiljö.

Administration utgör en central funktion, men kan samtidigt expandera på ett sätt som riskerar att tränga undan kärnverksamheten. Forskning och nationella studier visar att administrativa arbetsuppgifter i ökande omfattning bidrar till hög arbetsbelastning och stress bland lärare och påverkar deras möjlighet att fokusera på undervisningsuppdraget och elevnära arbete. Statliga åtgärder har vidtagits i form av nationell reglering av lärares undervisnings- och planeringstid i syfte att förbättra lärares förutsättningar att fokusera på undervisningsuppdraget. Verksamhetsnära intervjuer bekräftar att omfattande administration, dubbelarbete i system samt praktiska arbetsuppgifter tar tid från lärarnas kärnuppdrag, samtidigt

som möjligheter till effektivisering samt omfördelning eller förflyttning av arbetsuppgifter identifierats.

Beslutsunderlag

- Remissvar slutrapport serviceorganisation UBN 2026.780, ärende 2026/81 2026-04-10
- Arbetsuppgifter UBN 2026.789
- Förhandling minska den administrativa tiden för lärare, MBL§11, daterad 2026-09-22
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-09-17

Yrkande

Ordförande Lena Camp (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande Lena Camp (SD) gör följande tilläggsyrkande: Samt att åtgärder för att minska lärarnas administration skall fortlöpa och redovisas i Delårsrapport 2 och årsredovisningen till utbildningsnämnden.

Beslutsgång

Ordförande Lena Camp (SD) ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att utbildningsnämnden beslutar detsamma.

Ordförande Lena Camp (SD) ställer proposition på sitt eget tilläggsyrkande och finner att utbildningsnämnden beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Serviceförvaltningen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/187
Datum: 2026-09-17
Verksamhetsutvecklare Jenny Hagman

Utbildningsnämnden

Redovisning av uppdrag – Minska den administrativa tiden för lärarna

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att uppdraget är redovisat och slutfört.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt uppdrag i nämndplan med budget 2026 ålades utbildningsförvaltningen att utreda och redovisa vilka administrativa pålagor Ale kommun har lagt ovanpå lagstiftning eller motsvarande på lärarnas uppdrag. Konsekvenserna av att reducera dessa ska redovisas i syfte att ge lärarna mer tid i klassrummet. En utredning med delaktighet av berörda parter har genomförts i form av intervjuer. Informanterna i intervjuerna är anställda som lärare eller facklig företrädare i utbildningsförvaltningen. I ärendet har proposition 2025/26:196, SOU 2025:26 och utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU25 *Tid för undervisningsuppdraget* samt forskning inom området beaktats. Den statliga styrningen och beslutet att reglera lärares tid för undervisning och planering nationellt begränsar kommunens handlingsutrymme inom området, vilket innebär att ärendet hanterats mer avgränsat och främst utifrån perspektiven effektivitet och arbetsmiljö.

Administration utgör en central funktion, men kan samtidigt expandera på ett sätt som riskerar att tränga undan kärnverksamheten. Forskning och nationella studier visar att administrativa arbetsuppgifter i ökande omfattning bidrar till hög arbetsbelastning och stress bland lärare och påverkar deras möjlighet att fokusera på undervisningsuppdraget och elevnära arbete. Statliga åtgärder har vidtagits i form av nationell reglering av lärares undervisnings- och planeringstid i syfte att förbättra lärares förutsättningar att fokusera på undervisningsuppdraget. Verksamhetsnära intervjuer bekräftar att omfattande administration, dubbelarbete i system samt praktiska arbetsuppgifter tar tid från lärarnas kärnuppdrag, samtidigt som möjligheter till effektivisering samt omfördelning eller förflyttning av arbetsuppgifter identifierats.

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Remissvar slutrapport serviceorganisation UBN 2026.780, ärende 2026/81 2026-04-10
- Arbetsuppgifter UBN 2026.789

Ärendet

Enligt uppdrag i nämndplan med budget 2026 ålades utbildningsförvaltningen att utreda och redovisa vilka administrativa pålagor Ale kommun har lagt ovanpå lagstiftning eller motsvarande på lärarnas uppdrag. Konsekvenserna av att reducera dessa ska redovisas i syfte att ge lärarna mer tid i klassrummet. En utredning med delaktighet av berörda parter har genomförts i form av intervjuer. Informanterna i intervjuerna är anställda som lärare eller facklig företrädare i utbildningsförvaltningen. I ärendet har proposition 2025/26:196, SOU 2025:26 och utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU25 *Tid för undervisningsuppdraget* samt forskning inom området beaktats. Den statliga styrningen begränsar kommunens handlingsutrymme i frågor som rör lärares undervisnings- och planeringstid, vilket innebär att ärendet hanterats mer avgränsat och främst utifrån perspektiven effektivitet och arbetsmiljö.

Administration – forskningsperspektiv

Administration utgör ett brett och mångfacetterat område som kan omfatta såväl kärnverksamhetsrelaterade som organisationsrelaterade aktiviteter, vilka kan vara interna eller externa till sin karaktär. Enligt Alvehus & Kastberg Weichselberger (2024) kan administration delas in i fyra dimensioner, *ärendeadministration, informationsadministration, strukturadministration* och *prestationsadministration*. Administration utgör en central funktion i organisationer genom att möjliggöra styrning och samordning av verksamheter. Detta är särskilt betydelsefullt i offentlig sektor, där administration skapar förutsättningar för demokratiskt tillsatta politiker att utöva inflytande över verksamhetens utformning och genomförande (Alvehus & Kastberg Weichselberger, 2024).

Administration kan bidra till förbättrad effektivitet och strukturerad planering, organisering och uppföljning av verksamheten. Med analys och prognoser kan framtida utmaningar och möjligheter förutses och en mer effektiv resursfördelning uppnås. Genom formulerade mål, strategier och handlingsplaner skapas bättre förutsättningar att nå önskade mål och resultat (van der Westhuizen, 2023). Administration omfattar strategiska, operativa och ledningsrelaterade funktioner som kontinuerligt behöver utvecklas och anpassas efter rådande trender och marknadskrav (Amaka et al. 2025). Ledning, styrning och administration samspelar där tillgången till relevant information är en förutsättning för att möjliggöra koordinering. Även administration som inte är direkt kopplad till kärnverksamheten kan ha ett betydande värde. Externt riktad administration, såsom information och kommunikation, kan exempelvis vara viktig trots att den inte direkt stödjer kärnverksamheten. Samtidigt kan administration expandera och leda till att verksamhetens mål och grundläggande syfte förskjuts eller försvagas (Alvehus & Kastberg Weichselberger, 2024).

Administration inom skolan har successivt ökat över tid, vilket dels beror på politiska krav och att skollagen expanderat. Trots en utbredd vilja att förenkla och minska administrativa uppgifter tenderar förenklingsinitiativ att generera nya administrativa uppgifter. Leppänen och Kastberg Weichselberger (2026) beskriver situationen med begreppet *Krångelparadoxen* och menar att alla vill förenkla den administrativa bördan men att vägen dit tenderar att generera fler administrativa arbetsuppgifter i form av exempelvis nya administrativa styrformer, uppföljningar och digitala system. Administrationen byter på så vis bara skepnad (Leppänen & Kastberg Weichselberger, 2026).

Enligt *Talis 2024: En studie om lärare och rektorers arbete i årskurs 7–9* upplever flera lärare att administrativa arbetsuppgifter bidrar till en hög stress i arbete (Skolverket, 2025). Lärares tid utgör en kritisk resurs inom utbildningsverksamheten och en viktig förutsättning för elevers lärande. Tiden som resurs kan användas mer och mindre effektivt och därmed generera olika resultat. Att balansera olika arbetsuppgifter som konkurrar om tid och uppmärksamhet är en utmaning inom läraryrket, samtidigt som skolsystemet som helhet ställs inför utmaningar och avvägningar när det gäller att reglera lärares tid (Boeskens & Nusche, 2021).

Nationell styrning inom området

Regeringen beslutade 2023 att tillsätta en särskild utredare att göra en översyn av förskollärares och lärares administrativa uppgifter. Utredaren ålades att lämna förslag på att minska den administrativa bördan i syfte att frigöra tid för förskollärare och lärare att planera och bedriva undervisning (kommittédirektiv 2023:72). Enligt proposition 2025/26:196 *Tid för undervisningsuppdraget* utgör en hög administrativ belastning den främsta orsaken till stress för olika lärarkategorier. Ökad administration anges som en av de huvudsakliga orsakerna till att lärares tid inte räcker till för att bedriva kvalitativ undervisning (Prop. 2025/26:196). Verksamheten bedöms organiseras på ett sätt som innebär att arbetsuppgifter av administrativ, praktisk och elevsocial karaktär, som är en del av skolans uppdrag men inte anses ingå i undervisningsuppdraget, överförts till lärare. Lärare utför därmed arbetsuppgifter som ligger utanför undervisningsuppdraget, vilket påverkar förutsättningarna att fullt ut fokusera på undervisningen (SOU 2025:26).

Regeringen har tidigare genomfört en satsning på lärarassistenter i syfte att avlasta lärarna både administrativt och praktiskt och frigöra mer tid för lärare att fokusera på undervisningen. Sammanlagt avsattes över 3 mdkr för statsbidrag under en flerårsperiod. Satsningen fick dock inte önskad avsedd effekt där finansieringen inte ansågs vara tillräcklig, rollen som lärarassistent upplevdes otydlig och bidrog inte till att avlasta lärarna i tillräcklig omfattning. Som exempel fick Ale kommun stöd till tre tjänster totalt. Samtidigt som processen att anställa lärarassistenter och ansöka om statsbidraget upplevdes som administrativt komplicerat vilket resulterade i att flera huvudmän avstod att ansöka.

Regeringen har gjort bedömningen att arbetssituationen för lärare successivt har försämrats över tid med ökade krav på undervisningsnära information och dokumentation (Prop. 2025/26:196). Utvecklingen mot en mer mål- och resultatstyrd skola anses ha ökat administrativa arbetsuppgifter som dokumentation och hantering av information. Dokumentation och hantering

av information bedöms kunna ingå i undervisningsuppdraget men kan också vara sådant som kan utföras av andra yrkesgrupper. Den nya regleringen avser därmed att sänka kraven på administration och dokumentation och skapa ramar runt tiden för undervisningsuppdraget, för att frigöra tid för lärare att fokusera på undervisningsuppdraget och skapa en bättre arbetssituation (Prop. 2025/26:196, SOU 2025:26).

En högsta omfattning av undervisningstid per läsår föreslås för lärare. Även en minsta tid för planering och uppföljning av undervisningen motsvarande minst undervisningstiden föreslås. Hur tiden ska regleras varierar beroende på vilken skolform och vilken årskurs läraren undervisar inom. En reglering av undervisningstiden innebär samtidigt att den övriga tid som lärare har i sin tjänst ska användas till andra arbetsuppgifter (Prop. 2025/26:196, SOU 2025:26).

Den 9 juni 2026 fattade riksdagen beslut om att anta en statlig reglering av tid för undervisningsuppdraget i enlighet med SOU 2025:26 *Tid för undervisningsuppdraget*. Beslutet innebär att lärares undervisningstid och planeringstid regleras på nationell nivå. Lagändringarna syftar till att skapa bättre förutsättningar för lärare och förskollärare att utföra sitt undervisningsuppdrag och öka lärar- och förskolläraryrkets attraktivitet. Ändringarna innebär att det ska förtydligas i skollagen att det i lärares och förskollärares undervisningsuppdrag ingår att planera, genomföra och följa upp undervisningen. Även omfattningen av tiden för de olika delarna ska kunna regleras genom föreskrifter. Lagändringarna om kränkande behandling börjar gälla den 1 augusti 2026 och ändringarna om undervisningsuppdraget den 1 juli 2027. Övriga ändringar börjar gälla den 1 juli 2028 (bet. 2025/26: UbU25).

Helhetsperspektiv och handlingsutrymme

Utifrån en systemsyn på organisation är det viktigt att se hur förändringar skapar eller kräver förändringar i andra delar av organisationen. För att hantera frågan om lärares administrativa arbetsbelastning behövs ett helhetsperspektiv med fler medarbetargrupper, fler förvaltningar och med eleven i fokus. I offentliga verksamheter finns ett korstryck av förväntningar och lagkrav samt ofta förekommande inspektioner och klagomål. Det kan innebära att arbetet fokuseras mer på att inte göra fel än att vara med och skapa innovation för en bättre arbetsmiljö. Det kräver en trygghet i ledarskap och organisation som kan utgöra en motvikt. Att skapa förutsättningar för handlingsutrymme hos lärarna i att tillsammans arbeta med förbättringar och förändringar av sin administrativa vardag är av stor vikt.

Att det pågår arbete som inte är effektivt nog avseende hantering av lagkrav är välbekant för de flesta kommuner och skolförvaltningar. Många kommuner belastas i samband med av ett digitaliseringsarv med system som inte interagerar eller uppfyller behoven och där sällananvändare inte är tillräckligt kunniga på alla funktioner som kan underlätta. I Ale kommun finns ett befintligt digitalt arv som behöver hanteras i det fortsatta utvecklingsarbetet, vilket kräver omfattande tid och resurser att arbeta vidare med.

Verksamhetens perspektiv – resultat från intervjuer

Utifrån genomförda intervjuer i verksamheten framkommer att lärare upplever att flera administrativa arbetsuppgifter tar tid i anspråk från lärarens kärnuppdrag. Sammantaget beskriver informanterna de administrativa arbetsuppgifterna som en kombination av återkommande

uppgifter som är omfattande och tidskrävande, vilket påverkar förutsättningarna att fullt ut fokusera på eleverna och undervisningen. Nedan beskrivs vad som framkommit i intervjuerna områdesvis.

Närvaro- och frånvarorutiner

Närvaro- och frånvaroprocesserna, med återkommande analyser, uppföljningar och flera dokumentationssteg, upplevs som administrativt tunga då de genomförs flera gånger per år eller månadsvis. Arbetet upplevs som tidskrävande och omfattande utifrån verksamhetssystemens och centrala och lokala rutiners utformning, utan att generera motsvarande effekt och att eleverna i högre grad faktiskt kommer till skolan.

Hantering av kränkningsärenden

Hanteringen av kränkningsärenden beskrivs som ett område där flera informanter upplever att den administrativa belastningen uppstår först efter att det praktiska relations- och konflikthanteringsarbetet har genomförts. Den största arbetsinsatsen bedöms ofta infalla efter anmälan, i samband med utrednings-, dokumentations- och uppföljningsmoment. Systemet och handläggningsprocessen för hantering av kränkningsärenden upplevs som krångligt, tidskrävande och alltför omfattande. Samtidigt uttrycks en osäkerhet kring systemets syfte och hur den framtagna statistiken används, då den upplevs kunna bli missvisande. Flera informanter beskriver även ett så kallat administrationsglapp, där det är otydligt vem som ansvarar för den fortsatta uppföljningen av ärendena.

Bedömning och kunskapsresultat

Avseende registrering och dokumentation kopplad till bedömning skiljer informanterna mellan det pedagogiska arbetet, som ses som en del i kärnuppdraget, och det som upplevs som knapptryck i system eller parallella format. Flera upplever att mycket tid ägnas åt administrativa moment i olika system. Nationella prov lyfts som ett exempel där provresultat registreras i flera system parallellt, vilket anses vara ytterligare en administrativ arbetsuppgift som tar tid från lärarprofessionen. Systemens utformning upplevs som tidskrävande då hanteringen behöver ske på individnivå för varje elev med upprepade bekräftelser. Vidare upplevs det förekomma dubbelarbete mellan betygssystem och Unikum där registrering sker i två olika system, samtidigt som det utöver registreringen i systemen kan behövas skrivas omdöme i pappersformat.

Kvalitetsarbete

Mycket av dokumentationen som görs anses befogad då den är lagstadgad men flera upplever samtidigt att den anses bli alltför betungande. Flera informanter upplever att analysarbetet är tidskrävande, att dokumentationen är för omfattande och att den inte följs upp eller genererar konkreta resultat i motsvarande utsträckning. Ett exempel som lyfts är överlämningsblanketterna vid icke godkänt betyg i årskurs 9 som inte anses fylla något syfte. En ökad administrativ belastning upplevs även ofta sammanfalla med perioder där lärare har en tyngre undervisningsbörda.

Funktionella arbetsflöden

Att informationen inte automatiskt överförs mellan systemen upplevs generera dubbelarbete där samma information matas in i flera olika system. Administrativa arbetsuppgifter som egentligen

inte är så stora kan även upplevas som tidskrävande för sällananvändare. Samtidigt anses systemen inte vara utformade efter professionens arbetsflöden och att arbetssätt därmed anpassas efter systemens konstruktion istället för professionens behov. Det gäller så väl utbildningsförvaltningens som serviceförvaltningens system.

Praktiska uppgifter – felanmälningar, vaktmästeri och logistik
Att utföra flera praktiska uppgifter som anses ligga utanför lärarens kärnuppdrag är återkommande och har ökat i omfattning enligt informanterna och bedöms skilja sig från en del andra kommuner. Flera av dessa uppgifter benämns av informanterna som ”vaktmästeriuppgifter”. Felanmälan av lokaler och kopieringsmaskiner, att bära papperslådor till kopieringsmaskiner, snöröjning för att komma in i lokalerna, sanda för att minska halkrisk, visst städarbete när lokalvårdare inte är på plats och att göra beställningar anges som exempel på arbetsuppgifter som anses ta tid från undervisningen eller från tid som istället kan ägnas åt relationsskapande arbete med eleverna. Utöver det tillkommer nu ett antal städuppgifter utifrån samhällsbyggnadsnämndens föreläggande efter miljöenhetens senaste tillsyn som faller på verksamheten. Det är arbetsuppgifter som behöver öka i frekvens eller prioriteringen lyftas och det kräver nya lösningar. Nya lagändringar kan även generera flera arbetsuppgifter för lärare. Den nya lagändringen om en mobilfri skola i prop. 2025/26:193 *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan* trädde i kraft den 1 augusti 2026 är ett exempel på lagändring som för tillfället tar tid från lärarnas kärnuppdrag.

Administrativa arbetsuppgifter upplevs ta tid från kärnuppdraget
Sammanfattningsvis upplevs administrativa arbetsuppgifter bidra till tydliga arbetstoppar där den administrativa arbetsbelastningen tillfälligt ökar kraftigt under vissa perioder och genom att fler praktiska arbetsuppgifter anses ha förflyttats till enhetsnivå. Administrativa och praktiska arbetsuppgifter tränger undan tid för undervisning, planering och uppföljning av lärande. Arbetet tar tid från för- och efterarbete kopplat till undervisningen och upplevs konkurrera med kärnuppdraget. Den ökade belastningen anses leda till mindre tid för relationsskapande arbete genom till exempel närvaro bland eleverna och spontana samtal i korridorerna. Att lärare i ökande grad utför praktiska och administrativa serviceuppgifter som inte upplevs som en del av lärarprofessionen men ändå tar tid och energi, anses öka arbetsbelastningen utan att bidra till undervisningen eller det elevnära arbetet. Samtidigt upplevs vissa administrativa arbetsuppgifter ha oklar eller låg direkt nytta för elevers lärande eller trygghet, särskilt när dokumentation främst används för statistik, uppföljning på övergripande nivå eller upprepas i flera format.

Förändringsförslag och dess konsekvenser
Administrativa uppgifter är en nödvändig och lagstadgad del av utbildningsverksamheten. Genom att regelbundet följa upp hur dessa hanteras och vilka konsekvenser de får skapas förutsättningar för utveckling och effektivisering av verksamheten. Utifrån tillgängligt underlag inom området ser förvaltningen flera administrativa arbetsuppgifter som kan förändras, reduceras eller elimineras genom att de förflyttas till att utföras av andra medarbetare. En sådan förflyttning kan innebära att nya befattningar tillsätts eller ett förändrat arbetsinnehåll för berörda medarbetare på enheterna eller inom serviceförvaltningen. Detta kan vidare medföra att kostnader uppstår i andra delar av verksamheten.

Närvaro- och frånvarorutiner

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds (SFS 2010:800). Närvaro- och frånvarorutinerna möjliggör en kontinuerlig uppföljning av elevernas skolgång och är ett viktigt verktyg för att identifiera risk för bristande måluppfyllelse, ogiltig frånvaro eller andra behov av stöd. Rutinerna för hantering av närvaro och frånvaro har reviderats under året och förenklats genom att antalet moment har minskats och processen håller på att digitaliseras. En ny riktlinje för skolnärvaro har antagits, och ett arbete pågår med att ta fram en tillhörande förenklad rutin. Information och synpunkter från verksamheten har legat till grund för revideringen. I arbetet har erfarenheter och lärdomar från pilotprojektet som genomförts inom gymnasieskolan tagits till vara och använts som grund för utvecklingen. Det finns en medvetenhet om utmaningarna och en ambition att genomföra ytterligare förenklingar för att bättre anpassas efter verksamhetens behov.

Hantering av kränkningsärenden

Skolan ska vara en trygg plats för alla elever. I samband med att proposition 2025/26:196 *Tid för undervisningsuppdrag* trädde i kraft från och med den 1 augusti 2026 förtydligas i skollagen att all personal är skyldiga att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier samt se till att sådana händelser hanteras. Den tidigare skyldigheten att anmäla kränkande behandling till rektorn har ersatts med en skyldighet att informera när ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Skyldigheten gäller även när eleven anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av någon i personalen. Syftet är att förtydliga ansvaret och minska dokumentationen vid kränkande behandling (Prop. 2025/26:196). Dock är det viktigt att arbetet dokumenteras för att möjliggöra uppföljning och analys samt för vårdnadshavare att ta del av. Förvaltningen hanterar under höstterminen 2026 de nya arbetssätt som krävs för att följa intentionen och samtidigt säkerställa tillräcklig dokumentation. En möjlighet är att överlämna delar av hanteringen av kränkningsärenden till annan profession. Därutöver pågår ett arbete för att effektivisera befintligt system för kränkningsärenden.

Bedömning och kunskapsresultat

Kunskapsuppföljning är en viktig del för att säkerställa att eleverna når utbildningens mål och för att tidigt identifiera behov av stödinsatser. Förändringar i regleringen av lärares undervisningstid innebär samtidigt minskade krav på kommunikation med vårdnadshavare om elevers kunskapsutveckling. Information till vårdnadshavare ska ges vid tillfällen som bestäms av personalen i verksamheten, i stället för fortlöpande. Utvecklingssamtal ska äga rum minst en gång per läsår, i stället för en gång per termin, och de skriftliga planerna ska fokusera på elevens kunskapsutveckling (bet. 2025/26:UbU25). Mot denna bakgrund avser förvaltningen att revidera befintliga rutiner inom området vilket kommer att innebära ett minskat arbete samt undersöka möjligheterna att förflytta den administrativa hanteringen av nationella prov.

Kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete är en lagstadgad arbetsprocess som innebär att systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat

och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet avser att höja kvaliteten på undervisningen och andra delar av utbildningen för att främja barns och elevers utveckling och lärande. Det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen dokumenteras (SFS 2010:800, Skolverket 2026). Förvaltningen kommer tillsammans med enheterna undersöka mer effektiva sätt att dokumentera kvalitetsarbetet.

Funktionella arbetsflöden

Ett arbete pågår för att möjliggöra informationsöverföring mellan systemen och skapa förutsättningar för en mer sammanhållen digital miljö. Förvaltningen befinner sig i upphandling av nya elevdatasystem syfte att bygga om strukturen från grunden. Att förändra den digitala infrastrukturen och integrera olika system kräver ett stort arbete. Att hitta en systemleverantör som fullt ut möter verksamhetens behov är en utmaning, som återfinns hos flera skolhuvudmän i landet. Flera olika systemleverantörer medför istället komplexitet i arbetet med kravställning och systemintegration. Inför höstterminen 2027 är första delen av arbetet klart och den digitala strukturen ska med det ha förbättrats.

En utmaning är att det som inte fungerar kan skapa mycket frustration och få stort fokus. Läraryrket präglas ofta av ensamarbete vilket kan försvåra utvecklingen av gemensamma och mer effektiva arbetssätt. Att arbeta tillsammans kan bidra till mer kraft och handlingskapacitet att förändra, utveckla och effektivisera. Samtidigt finns det ofta större friutrymme att påverka och effektivisera administrativt arbete än man vet om.

Praktiska uppgifter – felanmälningar, vaktmästeri och logistik

Att flera uppgifter av praktisk karaktär utförs av lärare upplevs ta tid i anspråk från lärarnas kärnuppdrag. Under 2025 genomfördes intervjuer med utbildningsförvaltningens medarbetare kopplat till arbetsuppgifter av servicekaraktär. Det återkom sedan i *Remissvar slutrapport serviceorganisation ärende 2026/81* och bilaga *arbetsuppgifter* och utgör förslag på arbetsuppgifter som utbildningsförvaltningens medarbetare har behov av övergår till serviceförvaltningen. I ärendet framkommer behovet av kommungemensam helhetssyn med kundnytta i fokus.

Detta område lyfts på nytt i dessa intervjuer och en lösning på kort sikt är upphandling av andra aktörer än serviceförvaltningen.

Arbetstid

Lärare har i de flesta fall ferietjänst med två olika arbetstider, en arbetsplatsförlagd och en förtroendearbetstid som kan förläggas på annan plats och valfri tid. Arbetstiden är i genomsnitt totalt 45,5 timmar/vecka och har mellan 56–68 lovdagar. Undervisningstiden från höstterminen 2027 blir mellan 450–650 timmar, av de 45,5 timmar per skolvecka, beroende på vilken skolform och årskurs läraren undervisar inom. Lärare har länge arbetat mindre än hälften av sin totala arbetstid med undervisning i klassrummen och med den nya regleringen blir det än mindre. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv innebär det både en utmaning och en möjlighet. Det krävs fler lärare för att klara en undervisningsvecka men det ger också en förbättrad arbetsmiljö för lärare som kan innebära ökad attraktivitet.

Förvaltningens bedömning

Lärares undervisningstid och tid för planering av undervisningen beslutades den 9 juni 2026 att regleras nationellt från och med 2027. Regleringen innebär att lärarna blir fler till antal och undervisar mindre tid. Det i uppdraget angivna syftet att *ge lärarna mer tid i klassrummet*, kan inte uppnås då detta istället regleras nationellt.

Förvaltningen bedömer att det finns arbetsuppgifter som utförs av lärare som kan reduceras eller förenklas i syfte att skapa en förbättrad arbetsmiljö och ökad effektivitet. I vilken utsträckning det går att definiera uppgifter unika för Ale visade sig svårare att jämföra. Den översiktliga bilden anger att det finns arbetsuppgifter hos lärare i olika kommuner som tar olika tid beroende på främst systemleverantörer, rutiner och fördelningen av arbetsuppgifter i kommunen. Ett aktivt arbete pågår redan inom flera av de i intervjuerna identifierade områdena för att förbättra hantering och rutiner, varav flera av dem är påkallade av nya nationella regleringar och andra är på eget initiativ.

Att göra stora förändringar i synsätt och arbetssätt avseende offentlig administration är ett långsiktigt arbete som kräver innovation. Att på kort sikt reducera samt förflytta vissa administrativa arbetsuppgifter till att utföras av andra medarbetare bedöms möjligt. En sådan förändring kan medföra kostnadsökningar i andra delar av verksamheten, exempelvis genom nya befattningar eller förändrat arbetsinnehåll för befintliga arbetsroller. Vissa åtgärder kan vidtas inom förvaltningens ansvarsområde, medan andra kan bedömas vara lämpliga att överföra till serviceförvaltningens ansvarsområde.

Närvaro- och frånvarorutiner
Bedöms möjligt att förenkla, arbete pågår och är klart under innevarande läsår.

Hantering av kränkningsärenden
Arbetsområdet ska förenklas enligt ny skrivning i skollagen. Förvaltningen genomför arbetet under höstterminen.

Bedömning och kunskapsresultat
Arbetsområdet ska förenklas enligt ny skrivning i skollagen. Förvaltningen genomför arbetet under höstterminen. Nytt system och mer ändamålsenligt system är under upphandling och igång höstterminen 2027. Registreringen av nationella provresultat kan göras av andra yrkesgrupper men innebär en viss utökning av administrativa tjänster.

Kvalitetsarbete
Förvaltningen har tagit första steget i att decentralisera upplägget för det systematiska kvalitetsarbetet och kommer att fortsätta anpassa det efter enheternas behov och önskade effekter inför 2027.

Funktionella arbetsflöden
Den nya regleringen av lärares arbetstid innebär fler arbetstimmar utan elever. De förutsättningar som det skapar att tillsammans verka för effektiva flöden av de arbetsuppgifter som kvarstår bör

på sikt ge ytterligare minskad börda. Förvaltningen har också en pågående utredning om administrativa processer från centralt till lokalt med ett pågående förbättringsarbete del för del.

Praktiska uppgifter – felanmälningar, vaktmästeri och logistik
Att förflytta arbetsuppgifter av praktisk karaktär till serviceförvaltningen bedöms som både möjligt och önskvärt men innebär i så fall ökade kostnader för serviceförvaltningen. Det är angeläget att denna fråga om finansiering och placering av dessa arbetsuppgifter hanteras snarast.

Då det dessutom finns behov av utökning av städuppgifter utifrån nuvarande frekvens utifrån samhällsbyggnadsnämndens föreläggande efter miljöenhetens senaste tillsyn ser en rimlig lösning ut att vara upphandling av extern aktör.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Flertalet av åtgärderna hanteras inom ram och på längre sikt. För att åstadkomma större och snabbare förändringar krävs en annan finansiering.

En kortsiktig lösning skulle kunna vara att överlåta en stor del av administrativa arbetsuppgifter i systemen till administrativ eller annan profession, vilket uppskattningsvis skulle kräva ytterligare en medarbetare per enhet för ca 7 mkr totalt.

Att ta ett omtag avseende lärarassistenter och gå tillbaka till syftet med dem skulle kräva ungefär en lärarassistent per arbetslag, vilket innebär mångmiljonbelopp. Nu har istället lärarna fått mer tid till planering och efterarbete vilket gör den lösningen mindre relevant.

Att utöver att minska dokumentationen förflytta även hela hanteringen av kränkningsärenden till annan profession innebär en ökning av antalet medarbetare till i genomsnitt ytterligare en per enhet. Enligt en preliminär beräkning innebär det en helårskostnad på ca 8,6 mkr (räknat på 2026 års genomsnittslön och PO).

En förflyttning av arbetsuppgifter från utbildningsförvaltningen till serviceförvaltningen medför kostnader, beroende på fortsatt hantering av ärende 2026/81 *Remissvar slutrapport serviceorganisation*. Ett alternativ till att inte överlåta samtliga nämnda arbetsuppgifter i bilaga *arbetsuppgifter* till serviceförvaltningen är att verksamheten har vaktmästeri- och extra lokalvårdspersonal på enheten, vilket skulle kräva ytterligare ett antal anställda. På kort sikt krävs en upphandling av extern aktör för genomförandet av arbetet.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att minska administrativa arbetsuppgifter för lärare med avsikten att skapa mer tid för lärare i klassrummet bedöms inte kunna uppnås på grund av den statliga styrningen. Genom att minska den administrativa belastningen skapas däremot förutsättningar för en bättre arbetsmiljö och ökad effektivitet.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Kundnytta: Kundnyttan som uppdraget avsåg med mer tid i klassrummet för lärarna kommer inte att uppnås.

Effektivitet: Effektivitet kan ses som att tillgängliga resurser används på ett sätt som ger mest effekt för verksamhetens kärnuppdrag. Tiden för planering och undervisning regleras nationellt. Att reducera, förenkla eller omfördela vissa administrativa arbetsuppgifter och säkerställa att arbetsuppgifterna är proportionerliga och ändamålsenliga för verksamhetens mål och uppdrag kan ses som effektivt.

Remiss och samberedning

Serviceförvaltningen har tidigare tagit del av remissvaret med förslag på arbetsuppgifter att överföra till serviceförvaltningen i *Remissvar slutrapport serviceorganisation ärende 2026/81*.

Behandlad enligt MBL 2026-09-22

Informerad enligt MBL 2026-09-22. Se protokoll som bilaga.

Förhandlad enligt MBL 2026-09-22. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Utbildningsnämnden vidtar de åtgärder som ligger inom nämndens verksamhetsområde.

Om genomförd utredning ger upphov till beslut om ny fördelning av arbetsuppgifter mellan serviceförvaltningen och utbildningsförvaltningen medför det förändringar i uppdrag.

Beslutet skickas till:

Serviceförvaltningen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/81
Datum: 2026-04-10
Verksamhetsutvecklare Johanna Jonsson

Utbildningsnämnden

Remissvar slutrapport serviceorganisation

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till remissvar och översända det till kommunstyrelsen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har getts möjlighet att svara på remiss avseende Rapport genomlysning serviceförvaltningen. Svar och resonemang tar sin utgångspunkt i kommunperspektivet och kundnytta samt utbildningsförvaltningens samlade bilder av nuläget.

I flera delar instämmer utbildningsnämnden med rapportens slutsatser. Ett antal utmaningar förtydligas utifrån nuläget och i förslagen till förbättringar lyfts också andra perspektiv på styrning i syfte att förbättra nyttan för barn och elever.

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Rapport Genomlysning Serviceförvaltningen SLUTLIG, 2026-02-25
- Remitterade frågor till nämnder och utskott, 2026-02-25
- Arbetsuppgifter

Ärendet

Utbildningsnämnden har getts möjlighet att svara på remiss avseende Rapport genomlysning serviceförvaltningen. Svar och resonemang tar sin utgångspunkt i kommunperspektivet och kundnytta samt utbildningsförvaltningens samlade bilder av nuläget.

Dagens organisation med en separat förvaltning kan ha lett till de utmaningar som identifieras här. En sådan organisation har också sina fördelar men när organisatoriska och framför allt budgetmässiga gränser dras finns ökad risk för suboptimering. Vissa sådana konsekvenser kan återfinnas mellan serviceförvaltningen och utbildningsförvaltningen, t ex mellanrum,

transaktionskostnader och längre ledtider. Även om båda strävar mot kundnytta och effektivitet i sin del så har inte en samlad bästa nytta uppnåtts ännu. Fördelning av budget är ett starkt incitament för styrning och när ingendera bedömer sig ha råd att finansiera en arbetsuppgift uppstår fall av ansvarsförskjutning snarare än ansvarstagande.

Nya strukturer och en kultur av helhetsperspektiv med samlad kundnytta i fokus behöver till för att motverka ovanstående effekter. För att hitta relevanta vägar framåt bör fokus inte vara på vem gör vad utan vad leder kommunens valda arbetssätt till för våra brukare.

Beskriv nämndens nuläge sett till serviceverksamhetens påverkan på nämndens verksamheter

Utbildningsnämndens verksamheter påverkas i mycket hög grad av serviceförvaltningens arbete. Allt ifrån större strategiska lokalförsörjningsfrågor till lokalvårdens arbete varje dag. Det som inte fungerar väl eller förändringar som görs får konsekvenser för, i första ledet många eller de flesta av nämndens 1000 medarbetare samt viktigast för barn och elever.

Anser nämnden att rapporten speglar nuläge och de utvecklingsbehov/möjligheter som nämndens verksamheter berörs av?

I flera avseenden är utbildningsförvaltningens uppfattning att bilden som ges i utredningen är korrekt. Det finns många exempel på god leverans och god dialog mellan flera av verksamheterna inom serviceförvaltningen och utbildningsverksamheterna. De olika verksamheterna stödjer dock i olika utsträckning kärnuppdraget och gör det med olika god leverans.

Det utbildningsförvaltningen inte ser framskrivet i utredningen är den bristande leveransen avseende verksamhetsservice och de överenskomna tjänsterna under en flerårig period. Det finns otaliga exempel på icke utförda, bristfälligt eller sent utförda tjänster. Utbildningsförvaltningens medarbetare och chefer har återkommande beskrivit sina synpunkter.

Under perioden med vaktmästartjänster fanns stora brister och hittills med serviceteam har det funnits stora brister. Medarbetare inom utbildningsförvaltningen har i olika stor utsträckning i olika perioder lagt arbetstimmar på sådant som skulle ha utförts av verksamhetsservice. Den nya ordningen med serviceteam infördes utan att det fanns kunskap hos de aktuella medarbetarna och upplärningsfasen tog pedagoger och chefer konsekvenserna av genom många extra timmar av arbete som inte vanligtvis tillhör deras arbetsuppgifter. Detta innefattade till exempel att ta reda på vilket sorts verktyg och material som behövdes och ordna fram dem, hemifrån eller genom att beställa, samt själva ta bort sådant som inte utförts tillfredsställande och utföra tjänsterna själva istället.

Förslag på nya arbetssätt har framförts i avstämningar mellan förvaltningarna så som tydlighet i beskrivning av tjänsteleverans, en förändrad reglering av mandat i hur överenskommelserna av servicetjänster kan förändras kopplat till finansiering, samt återtagande av viss verksamhet till utbildningsförvaltningen.

Det kan vara så att det är andra styrprinciper än SLA som ska användas för att optimera den samlade effekten på kommunnivå, med mer gemensamt ägarskap för hela processer och gemensam måluppfyllelse av kundnytta för invånare och brukare. Om SLA är den fortsatta vägen

krävs, som utredarna beskriver, ett tydliggörande av SLA men det som utbildningsförvaltningen anser behöver belysas är om det är en rimlig fördelning av arbetsuppgifter som är beskriven (se bilaga för de arbetsuppgifter som önskas fördelas till service). Att rätt kompetens arbetar med rätt arbetsuppgifter och att det belyses ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är viktigt. Det har tidigare skrivits fram i nämndplaner och kompetensförsörjningsplaner ett behov av att få arbeta med dessa frågor tillsammans med serviceförvaltningen. Dels handlar det om att finansieringen ska bli rätt utifrån vilken nämnd som budgeterar för vilka arbetsuppgifter och dels handlar det om de kompetensförsörjningsutmaningar som gör att pedagogisk personal kan främst behöva ägna sig åt pedagogiska arbetsuppgifter.

Kostverksamheten och utbildningsverksamheterna arbetar i flera avseenden väl tillsammans till exempel så är kostnadsdelen en viktig aspekt där vi samarbetar för att hålla kostnaderna nere, både avseende matsvinn och menyval.

Ett exempel på överföring av arbetsuppgifter har skett där kosten förra året initierade en omfördelning av arbetsuppgifter kopplade till anpassad kost. Numera gör utbildningsförvaltningens medarbetare arbetsuppgifter med bedömning och formaliahanteringen av detta. Syftet var att minska andelen elever med anpassad kost. Fördelen som utbildningsförvaltningen ser är att bedömningen hamnar närmre eleven och dennes behov. Nackdelen är mängden arbetstid och ett systemstöd som inte fungerat ändamålsenligt. Andelen anpassad kost var tidigare i nivå med andra jämförbara kommuner och har hittills inte minskat genom förfarandet.

Avseende lokalvård så har förskolorna fått föreläggande från Miljö och Hälsa beträffande städfrekvens och rutiner. Det avser i många avseenden sådant som verksamheten idag ska ansvara för och i mindre del det som ska utföras av serviceförvaltningen, sammantaget handlar det dock om det gemensamma ansvaret för barns och medarbetares hälsa där hälsorisker tydligt lyfts med den nuvarande hygiennivån. Det behövs först högre frekvens och likvärdig kvalitet på service nuvarande tjänster, Miljö och hälsa rekommenderar också att storstädning utförs 2-3 ggr/år vilket enligt dagens arbetssätt ska utföras löpande. Utöver det behövs en ny fördelning då det inte är möjligt för verksamheten att prioritera alla de städuppgifter som åläggs pedagoger idag, se bilaga Arbetsuppgifter.

Har nämnden förslag på utveckling eller förändring utifrån verksamhetens behov?
Det behövs en tydlig styrbarhet på gemensam måluppfyllelse på kommunnivå. En gemensam helhetssyn är eftersträvansvärd. Det skulle kunna gestaltas i gemensam uppföljning av både nyttan för brukarna där förvaltningarna tillsammans undersöker och får syn på effekterna, inte ur ett interkundperspektiv utan tillsammans med brukaren i fokus. Det är mer komplext att få syn på men mer relevant och ger incitament till ett gemensamt ansvarstagande.

Budget är en mycket stark styrning och för att motverka suboptimering för att alla i första hand vill hålla sin egen budget bör alternativa modeller övervägas alternativt andra mycket starka incitament skapas som blir överordnade.

En konkret förbättring skulle vara att serviceteamen som steg ett levererar enligt nuvarande uppdrag. Förtroendet är lågt avseende detta och en förbättrad nivå samt strukturerade möjligheter till avvikelseanmälningar med snabb återkoppling vore av värde.

Nästa steg handlar om förändra det definierade utbudet av service. Idag uppfattas utbudet av tjänster beskrivet utifrån vad man kan finansiera, serviceförvaltningen är medveten om att det inte är önskad nivå av tjänsteutbud utifrån utbildningsverksamheternas behov. Rimligheten i det ska naturligtvis bedömas med totala kundnyttan i fokus, för mer information se listan av arbetsuppgifter i bilaga 3 som antingen görs av verksamheten idag eller inte alls.

De timmar som då skulle kunna läggas av servicemedarbetare istället för pedagoger skulle ge sin viktigaste effekt i fler arbetade timmar med barn och elever men också uppfattningen av sin arbetssituation för utbildningsnämndens medarbetare och därmed arbetsgivarvarumärket. Dessutom skulle de totalt sett utgöra en besparing för kommunen då timkostnaden är lägre för dessa befattningar.

Förändringförslag kopplade till struktur är att fördelningen av arbetsuppgifter och därmed resurser fastställs av nämnderna i samband med budget. Flytt av uppgifter bör föregås av analys av bl a påverkan på brukare, total kostnad och arbetsmiljö. En tydlig mandat- och ansvarsfördelning gör att problem lyfts till rätt nivå i rätt tid och inte stannar på någon nivå.

Det har tidigare framförts förslag till serviceförvaltningen om att aktualisera frågan om att överta vaktmästeri och det är fortfarande en möjlig väg. Rimligen borde det dock inte vara avgörande vem som är chef eftersom alla arbetar med samma syfte och uppdrag med brukaren och kundnytta i fokus.

Frågor rörande kontaktcenter samlat
I allt väsentligt delas bilden av kontaktcenter. Det bör vara möjligt att samla supportfunktionerna. Ska de samlas är det enklast för medarbetare att alla funktioner samlas, i annat fall behöver alla ändå hålla reda på vart man ska höra av sig. Fördelar kan vara att olika suboptimeringar lättare identifieras och helhetsperspektivet förbättras.

Utbildningsverksamheterna har öppet 6-18 och medarbetare kan behöva nå support 5.45 till 18.15. Telefonkontakt är önskvärt när det är akut och i annat fall digital kontakt av lämpligt och enkelt slag.

Idag används främst fastighetsjouren och väktarbolag utanför kontorstid. Omfattningen av samt kontakten kring insatser kan utvecklas. Vad gäller nuvarande omfattning av detta finns dokumentationen hos serviceförvaltningen. Exempel enligt ovan kan vara att en städinsats behövs efter en krossad ruta innan ett klassrum kan användas eller en förskolegård kan behöva röjas från glas eller andra föremål som lämnats av ”besökare”, innan barnen kan gå ut.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att remissen besvaras i sin helhet med ovanstående innehåll samt bilaga Arbetsuppgifter.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Remissvaret syftar till att stödja arbetet med kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Kommunchef

Följande arbetsuppgifter önskar utb görs av service (görs idag av pedagoger eller inte med tillräcklig frekvens eller inte alls)

Grovavtorkning av bord och stolar i klassrummen, en gång per termin
Grovatorkning av bord och stolar i matsalen, en gång per termin
Rengöring av gymnastikredskap i alla kommunens idrottshallar, förutom redskap som skolorna har inlåsta i egna förråd, två gånger per termin
Mattor inkl. samlingsmattor dammsugs av lokalvården, varje dag
Stoppade möbler såsom soffor och övriga textila möbler dammsugs och rengörs, två gånger per termin inkl. personalutrymmen.
Gardiner som finns i klassrum, personalrum och övriga lokaler på skolan tvättas, en gång per termin
Leksaker som finns på fritids rengörs, en gång per termin
Vid kräkning, Personal häller på supersorb, lokalvården städar upp.
Hantering och inköp av förbrukningsmaterial till hygienutrymmen, personalrum, fritidsrum och pedagogiska lokaler, såsom tvål, pappershanddukar, toalettpapper, påsar till papperskorgar, sanitetspåsar, handdiskmedel, maskindiskmedel, disktrasor, diskborstar, handsprit och tossor.
Entrémattor, beställning och hantering av dessa
Golvvård, maskinkörning, dagligen
Fönsterputsning, in och utvändigt, 2 gång per år, gäller även inomhus.
Tömma matavfall, återvinning (exempelvis papp, kontorspapper, glas, plast) och blöjpåsar, gäller även i personalutrymmen, dagligen
Ta hand om verksamhetsavfall, till exempel pappersåtervinning eller annan återvinning.
Rengöring av speglar, toaletter, handfat och annan sanitär inredning i hygienutrymmen, dagligen
Fylla på material i hygienutrymmen
Avtorkning av whiteboardtavla i klassrum, konferensrum, dagligen
Torkning utvändigt av skåp såsom kökskåp, diskmaskin, kyl/frys, månadsvis
Avfläcka innedörrar och entrédörrar. Glaspartier, handtag, beröringsytor samt lysknapp, dagligen
Dörrhandtag behöver göras rent varje dag
Damning av fria ytor, tex. Golvlister, dörrkarmar, fönsterbänkar, hyllor, hängande armaturer, radiatorer, ventiler, en gång i veckan
Avtorka rör, listor, väggar på toaletter, en gång i veckan
Höghöjdsstädning, en gång per månad
Höghöjdsstädning som kräver lift, en gång per termin
Damning/avtorkning av torkskåp utvändigt och invändigt, en gång i veckan
Damning utvändigt av ventilationsdon, en gång i månaden
Avtorkning av köksbänkar, bord och stolar i personalrummet, dagligen
Tömning av papperskorgar, dagligen
Rengörning och fläckborttagning av textila golv och möbler, en gång per termin.
Vid skadegörelse, klotter, borttagning.

Inköp av material såsom skruvar, spikar, glödlampor och dylikt inför montering. Gäller även vid lagning av befintliga möbler/inredning.
Akut utvänding och invändig städning vid t.ex. skadegörelse och glaskross
Invändig och utvändig tillsyn och hantering av upptäckta brister av inredning och inventarier och felanmäl, dagligen
När fel upptäcks, åtgärda snarast eller göra felanmälan själva som servicemedarbetare.
Ommöbleringar på skolorna, tex flytt av möbler mellan två klassrum
Större möblering vid tex stormöte (APT, tillitsdialoger, vallokal), både innan och efter.
Hjälpa till att hålla rent från material och avfall vid nödutgångar och utrymningsvägar
Ta hand om lastpallar och EU-pallar från skolans leveranser, även sågspån och övriga avfall från slöjdsalarna.
Reparation och underhåll av befintlig inredning och inventarier.
Uppsättning av hyllor, kapprumsinredning, whiteboards och dylikt
Montering av möbler, hyllor osv om det inte ingår i upphandling och det ska vara säkrat innan användning
Beställning av container för skräp om verksamheten önskar det, även extra tömning av restavfall och återvinning.
Hantering och bortforsling av grovsopor,tex. Gamla möbler och trasiga inventarier, två gånger per termin
Hantera farligt avfall tex. Färg, elektronik, batterier, lysrör, glödlampor
Sortering och märkning av avfall inför hämtning av grovsopor

Godmottagning och säker hantering utifrån brandsäkerhet
Fylla på papper till kopieringsrummet, ej i kopieringsmaskinen utan till kopieringsrummet.
Flaggning på vardagar
Skottning/sandning/saltning på skolgårdar vid entréerna
Tillhandahålla flyttkartonger
Laga leksaker såsom sparkcyklar, när någon skruv eller liknande saknas.
Transporter mellan enheterna av mindre saker, så att inte personalen själva behöver flytta saker mellan enheterna
Beställning av externa tjänster (till exempel flyttbil, flyttstäd)

Följande arbetsuppgifter önskar utb görs av service (görs idag av pedagoger eller inte med tillräcklig frekvens eller inte alls)

Leksaker rengörs, en gång per termin
Rengöring av bord och stolar i matsal och andra pedagogiska utrymmen, en gång per termin
Tvätt av draperier, mattor, avtagbar klädsel på möbler och annan inredning en gång per termin
Gardiner som finns på avdelningar, personalrum tvättas, en gång per termin
Mattor inkl. samlingsmattor dammsugning, varje dag
Stoppade möbler såsom soffor och övriga textila möbler dammsugning varje dag
Golvvård, maskinkörning, dagligen på alla förskolor
Storstäd av golv under stängningsveckor (v.28-V.31) då mattor är på tvätt
Heltäckningsmatta dammsugning varje dag
Vid kräkning utförlig städning av ytan, efter det akuta
Inköp och upppackning av förbrukningsmaterial hygienutrymmen, pedagogiska lokaler, såsom tvål, pappershanddukar, toalettpapper, påsar till papperskorgar, sanitetspåsar, handdiskmedel, maskindiskmedel, disktrasor, diskborstar, handsprit och tossor.
Entrémattor, beställning och hantering av dessa
Damning utvändigt av ventilationsdon, en gång i månaden
Fönsterputsning, 1 gång per år
Rengöring av speglar, toaletter, handfat och annan sanitär inredning i hygienutrymmen, dagligen även skötbord kompinerat med handfat, duschar behöver rengöras + golvbrunnar för lukten skull
Fylla på material i hygienutrymmen, dagligen
Dammning och rengöring av bullerabsorbenter samt av väggar med stuktur och ojämnhter en gång per halvår
Torkning invändigt av skåp såsom kökskåp
Avfläcka innedörrar och entrédörrar. Glaspartier, handtag, beröringsytor samt lysknapp, dagligen
Dörrhandtag behöver göras rent varje dag
Damning av fria ytor, tex. Golvlister, dörrkarmar, fönsterbänkar, hyllor, hängande armaturer, radiatorer, ventiler, skrivbord en gång i veckan
Avtorka rör, listor, väggar på toaletter, en gång i veckan
Höghöjdsstädning, en gång per termin
Damning/avtorkning av torkskåp utvändigt och invändigt, en gång i veckan
Akut utvänding och invändig städning vid t.ex. skadegörelse och glaskross
Spola toaletterna/duschar/vattenlås
Städ i personalutrymme, inkludera avtorkning av möbler, dagligen
Tömning av papperskorgar, dagligen
Rengörning och fläckborttagning av textila golv och möbler, en gång per termin
Vid skadegörelse, klotter, ta bort.
Lagning av leksaker tex cykel som saknar en mutter, sopskaft som ska sättas fast
Inköp av material såsom skruvar, spikar och dylikt inför montering
Inköp av material som vi inte har kunskap om tex hasp
Invändig och utvändig rond, tillsyn och hantering av upptäckta brister av inredning och inventarier och felanmäl

Beställning och hantering av av vitvaror till verksamheten
Hålla rent från material och avfall vid nödutgångar och utrymningsvägar
Reparation och underhåll av befintlig inredning och inventarier
Uppsättning av hyllor, kapprumsinredning, whiteboards och dylikt
Montering av möbler, hyllor och andra varor (till exempel Lekmaterial) osv om det inte ingår i upphandling och säkrat innan användning
Beställning av container för skräp (ej kostnaden)
Hantering och bortforsling av grovsopor,tex. Gamla möbler och trasiga inventarier, två gånger per termin
Hantera farligt avfall
Sortering och märkning av avfall inför hämtning av grovsopor
Godmottagning och säker hantering utifrån brandsäkerhet
Snöskottning av entre

Beställning av externa tjänster (till exempel flyttbil, flyttstäd)
Tillhandahålla flyttkartonger
Större möblering vid tex stormöte (APT, tillitsdialoger, vallokal), både innan och efter.
Ta hand om lastpallar och EU-pallar från skolans leveranser.
I de förskolor med matsalar, duka fram porslin och mat (alla måltider) och plocka bort (alla måltider), fylla på under måltiderna, torka av bord och stolar samt sopa av golven efter varje måltid, tömma diskmaskinen, köra ner diskvagnar, plocka av ren disk från vagnarna, tvätta av haklappar

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/626
Datum: 2026-11-04
Utvecklingsledare Hampus Hagman

Kommunstyrelsen

Återrapport av uppdrag att revidera reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslag till reviderat reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder.

Kommunstyrelsen förklarar uppdraget från 2026-10-27 § 245 fullgjort i de delar som rör reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav vid sitt sammanträde 2026-10-27 § 245 förvaltningen i uppdrag att revidera arbetsordning och reglemente för Ale kommun. Uppdraget var att anpassa dokumentet till beslut som fattats om den politiska organisationen, samt att justera antalet ersättare i kultur- och fritidsutskottet. Uppdraget skulle återrapporteras till kommunstyrelsen i sådan tid att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i december 2026 och att förändringarna kan träda i kraft 2027-01-01.

Utöver de revideringar förvaltningen har fått i uppdrag att göra föreslår förvaltningen ytterligare några förändringar. Det handlar om ytterligare några anpassningar till beslut som fattats sedan dokumentet antogs, justering av dokumentets giltighetstid samt att en sida för att lista framtida revideringar läggs till.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef

Beslutsunderlag

- Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun 2027–2030
- Beslut kommunstyrelsen 2026-10-27 § 245
- Beslut kommunfullmäktige 2026-10-15 § 188
- Beslut kommunfullmäktige 2026-09-07 § 171
- Beslut kommunfullmäktige 2026-06-17 § 146
- Beslut kommunfullmäktige 2026-06-17 § 145
- Beslut kommunfullmäktige 2026-06-17 § 144

Ärendet

Enligt 6 kap 44 § kommunallagen ska fullmäktige anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Syftet är att klargöra hur kommunfullmäktige fördelar kommunens uppgifter mellan de olika nämnderna. Ale kommun har samlat de olika nämndernas reglemente i ett dokument, tillsammans med arbetsordningen för nämnder och styrelser. Syftet är att göra det enklare och mer lättöverskådligt att se hur ansvar fördelas, samtidigt som det har bedömts minska risken för fel vid revideringar.

Kommunledningsförvaltningen fick 2026-10-27 § 245 i uppdrag att revidera reglementet och arbetsordningen. Uppdraget var

- att anpassa dokumentet till kommunfullmäktiges beslut den 15 oktober 2026 om att kommunstyrelsen ska bestå av elva ledamöter och elva ersättare,
- att kultur- och fritidsutskottets sammansättning ändras till fem ledamöter och fyra ersättare,
- att samtliga valda ersättare i kultur- och fritidsutskottet ges rätt att närvara och delta i överläggningarna vid utskottets sammanträden, även när de inte tjänstgör, dock utan rätt att delta i besluten,

och att i övrigt göra eventuella nödvändiga följdändringar i reglementet och arbetsordningen. Kommunledningsförvaltningen fick även i uppdrag att revidera arvodesbestämmelserna. Detta uppdrag återredovisas i separat tjänsteutlåtande.

Revideringar med anledning av uppdraget
Förvaltningen har reviderat reglementet enligt uppdraget. I reglementet berörs punkten 2.1.1, som beskriver nämnders och utskotts sammansättningar. Det framgår nu att kommunstyrelsen har elva ledamöter och elva ersättare, samt att kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott har fem ledamöter och fyra ersättare.

Förvaltningen har även reviderat arbetsordningen enligt uppdraget. I arbetsordningen berörs punkt 1.24 § 40, där det nu framgår att för ersättare i kultur- och fritidsutskottet gäller vad som

gäller för ersättare i nämnd, samt att ersättare i annat utskott ska närvara vid utskottets sammanträde endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

Att samma sak gäller för ersättare i kultur- och fritidsutskottet som för ersättare i nämnd, innebär att ersättare har närvarorätt i enlighet med 6 kap § 17 kommunallagen samt att ersättare har rätt att delta i överläggningar och anteckna sin mening i protokollet i enlighet med arbetsordningen § 32 på samma villkor som ledamot. För ersättare i övriga utskott gäller samma regler som tidigare, alltså att ersättaren endast närvarar när ledamot har förhinder. Förvaltningen har gjort bedömningen att det inte krävs några ytterligare ändringar i reglemente eller arbetsordning med anledning av kommunstyrelsens uppdrag.

Övriga revideringar
Förvaltningen föreslår att reglementet revideras i ytterligare några delar. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen ges delegation att fastställa reglemente för föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor, se 4.3 punkt 9. Detta föreslås med anledning av beslut i fullmäktige 2026-06-17 §§ 144, 145 och 146.

Förvaltningen föreslår även att överförmyndarnämnden tas bort. Detta föreslås med anledning av beslut i fullmäktige 2026-09-07 § 171. Detta berör 1.7, 2.2.1, 2.2.3 och hela nuvarande kapitel 11. Därtill görs en språklig ändring i 8.1.5 som innebär att hänvisningen till överförmyndanämndens ansvar blir av mer generell karaktär.

Förvaltningen föreslår också att beskrivningen av kommunstyrelsens utskott justeras. Nuvarande reglemente kan läsas som att arbetsutskottet och personalutskottet är separata utskott och att två utskott ska väljas. I själva verket är arbetsutskottet även personalutskott. Förvaltningen föreslår därför att reglementet revideras så att detta framgår tydligare. Detta berör 2.2.1.

Vidare föreslår förvaltningen att reglementets giltighetstid sätts till 2027–2030. Det nu gällande reglementet gäller till och med utgången av 2029. Därtill föreslås en ny sida med rubriken revideringar läggas till i reglementet, mellan läsanvisningen och innehållsförteckningen. Syftet är att ha plats att lista eventuella revideringar som görs under mandatperioden.

Samtliga texter som föreslås läggas till är understrukna i dokumentet. De texter som föreslås strykas är överstrukna.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att de förändringar som nämns motsvarar det uppdrag kommunstyrelsen fattat beslut om. När det gäller ersättarna i kultur- och fritidsutskottet bedömer kommunledningsförvaltningen att rätten att anteckna sin mening i protokollet bör följa av rätten att delta i överläggningarna. Alternativet, att få delta i överläggning utan att få anteckna sin uppfattning till protokollet skulle innebära att det inte finns någon möjlighet som ersättare att visa att man deltagit i överläggning.

Förvaltningen bedömer att föreslagna revideringar gällande delegation att fastställa rådsreglementen och borttagande av överförmyndarnämnd motsvarar de beslut som

kommunfullmäktige tidigare har fattat. Förvaltningen bedömer att tillägget att kommunstyrelsens arbetsutskott tillika är personalutskott bättre beskriver kommunens organisation och minskar risken för missförstånd.

När det gäller reglementets giltighetstid, bedömer förvaltningen att det är lämpligt att reglementet som regel gäller för mandatperioden. Därmed ges ett nyvalt kommunfullmäktige ett naturligt tillfälle att bekräfta eller förändra organisationen under hösten efter valet. Det är dock fullt möjligt att revidera reglementet under mandatperioden och sådana revideringar sker frekvent av olika skäl. Det kan bland annat handla om förändringar i organisationen, förändrad lagstiftning eller att begrepp förändras. Förvaltningen bedömer att den tillagda sidan med rubriken revideringar kommer att underlätta möjligheten att följa eventuella förändringar i dokumentet som görs under kommande mandatperiod, vilket gör det tydligt och transparent hur reglementet förändras.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ett tydligt och uppdaterat reglemente ger förutsättningar för effektivitet i den kommunala organisationen.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Den senast antagna och redigerade versionen av reglementet ska efter ikraftträdande göras tillgänglig på www.ale.se i kommunens författningssamling.

Beslutet skickas till:

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	xxxx-xx-xx
Beslutsparagraf:	xx
Dokumentansvarig:	Avdelningschef demokrati
Dokumentet gäller för:	Kommunstyrelsen och samtliga nämnder
Diarienummer:	2026/626
Giltighetstid:	2027-01-01 – 2030-12-31 ~~2026-04-01-2029-12-31~~

Läsanvisning

I kommunallagen anges att fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap § 44). Syftet är att klargöra hur kommunfullmäktige fördelar kommunens olika uppgifter är fördelade mellan kommunstyrelsen och de olika nämnderna.

Ale kommuns reglemente består av tre delar, en arbetsordning, ett gemensamt reglemente och därefter de nämndspecifika reglementena. I arbetsordningen anger kommunfullmäktige formerna för hur styrelsen och nämnderna ska arbeta. I det gemensamma reglementet anger fullmäktige vad som gäller för styrelsen och alla nämnder. I det nämndspecifika reglementet anger fullmäktige vilka uppgifter styrelsen och var och en av de olika nämnderna har utöver det som gäller för alla.

En enskild nämnds ansvar beskrivs därmed både i det gemensamma reglementet och i det nämndspecifika reglementet för den nämnden. Det nämndspecifika reglementet har företräde, om det framgår något annat där än det som anges i det gemensamma reglementet.

Reglementet gäller utöver lagstiftning, så som kommunallagen och all annan lagstiftning som är relevant för den kommunala verksamheten. Reglementet ska ses som ett komplement till gällande rätt och får inte tolkas eller tillämpas på ett sätt som strider mot lag.

Om kommunfullmäktige har fattat ett beslut som avviker från reglementet, gäller det beslutet. Det kan även finnas andra styrdokument som riktlinjer och rutiner som anger hur de ansvar som beskrivs i reglementet ska utföras.

Revideringar

Innehåll

1 Arbetsordning för Ale kommuns styrelse och nämnder 8
1.1 Inledande bestämmelser 8
1.2 Tid för sammanträden 8
1.3 Offentliga nämndsammanträden 8
1.4 Kallelse 8
1.5 Närvarorätt 9
1.6 Insynsplats i kommunstyrelsen 9
1.7 Personalföreträdare 9
1.8 Deltagande på distans 9
1.9 Förhinder 10
1.10 Upprop 10
1.11 Ersättares tjänstgöring i nämnden 10
1.12 Ersättare för ordföranden 11
1.13 Deltagande i beslut 11
1.14 Initiativärenden 11
1.15 Yrkanden 11
1.16 Bordläggning 12
1.17 Återremiss 12
1.18 Beslut 12
1.19 Omröstning 12
1.20 Reservation 12
1.21 Justering av protokoll samt anslag 12
1.22 Ersättares rätt att få sin mening antecknad i protokollet 13
1.23 Avsägelse av uppdrag 13
1.24 Utskott 13
2 Reglemente för Ale kommuns styrelse och nämnder 15
2.1 Inledande bestämmelser 15
2.2 Styrelsens och nämndernas organisation 15
2.2.1 Sammansättning 15
2.2.2 Utskott 18
2.2.3 Mandattider 18

2.2.4 Kommunalråd 18
2.2.5 Ordförande 18
2.3 Styrelsens/nämndens uppgifter 18
2.3.1 Ekonomi 19
2.3.2 Internkontroll 19
2.3.3 Information 19
2.3.4 Säkerhets- och krisberedskapsarbete 19
2.3.5 Säkerhetsprövning 20
2.3.6 Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter med mera 20
2.3.7 Upphandling 20
2.3.8 Personal och kommunen som arbetsgivare 20
2.3.9 Lös egendom 20
2.3.10 Folkbokföring 20
2.3.11 Avtalssamverkan 21
2.4 Internt och externt samarbete 21
2.4.1 Samråd 21
2.4.2 Överenskommelser om lös egendom 21
2.4.3 Överenskommelser om fast egendom 21
2.4.4 Ansvar om internöverenskommelse gjorts 22
2.4.5 Överenskommelser om bedrivande av verksamhet 22
2.4.6 Samarbete med kommunens bolag 22
2.5 Remisser 22
2.6 Personuppgiftsansvar 23
2.7 Processbehörighet, undertecknande av handlingar och delgivning 23
3 Reglemente för jävsnämnden 24
3.1 Nämndens uppgifter 24
4 Reglemente för kommunstyrelsen 25
4.1 Styrelsens uppgifter 25
4.1.1 Särskilt om kommunstyrelseordförandens uppgifter 25
4.1.2 Ledningsfunktion 25
4.1.3 Ekonomi och internkontroll 26
4.1.4 Ägarfunktion över kommunala bolag 26
4.1.5 Information 27

4.1.6 Anslagstavla och webbplats 27
4.1.7 Författningssamling 27
4.1.8 Arkiv och diarium 27
4.1.9 Samordning av upphandlingsfrågor med mera 27
4.1.10 Samordning av säkerhets- och krisberedskapsarbete 27
4.1.11 Säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass 28
4.1.12 Brottsförebyggande arbete 28
4.1.13 Personal och kommunen som arbetsgivare 28
4.1.14 Förtroendevalda 28
4.1.15 Statistikverksamhet 29
4.1.16 Näringsverksamhet 29
4.1.17 Digitalisering 29
4.1.18 Folkhälsa 29
4.1.19 Bibliotek 29
4.1.20 Kultur- och fritidsfrågor 29
4.1.21 Kulturarv, muséer och museisamlingar 29
4.1.22 Konstnärlig utsmyckning och konst 29
4.1.23 Kulturskola 30
4.1.24 Öppen ungdoms- och fältverksamhet 30
4.1.25 Visselblåsarfunktionen 30
4.1.26 Begravningsombud 30
4.1.27 Cybersäkerhet 30
4.1.28 Undertecknande av kommunfullmäktiges handlingar 30
4.1.29 Övrig verksamhet 30
4.2 Styrelsens uppgifter enligt lagstiftning 31
4.3 Kommunfullmäktiges delegation 31
5 Krisledningsnämnden 33
5.1 Nämndens uppgifter 33
5.1.1 Extraordinär händelse 33
5.1.2 Nämndens ikraftträdande och upphörande 33
5.1.3 Övertagande av verksamhetsområde 33
5.1.4 Bistånd till andra kommuner samt till enskilda 33
5.1.5 Ekonomiska medel 33

5.1.6 Förvaltningsansvar för egendom *33*
5.2 Särskilda bestämmelser för nämnden 34
5.2.1 Ordförande *34*
5.2.2 Beredning av ärenden till fullmäktige *34*
5.2.3 Redovisning av beslut till kommunfullmäktige *34*
6 Reglemente för samhällsbyggnadsnämnden 35
6.1 Nämndens uppgifter 35
6.1.1 Mark- och bostadspolitik *35*
6.1.2 Bostadsförsörjning och samhällsbyggande *35*
6.1.3 Exploateringsverksamhet *35*
6.1.4 Fast egendom *35*
6.1.5 Klimat, miljö och energi *36*
6.1.6 Miljö- och hälsoskydd *36*
6.1.7 Naturvård *36*
6.1.8 Kulturmiljö *36*
6.1.9 Trafik, vägar och parkering *36*
6.1.10 Kollektivtrafik *37*
6.1.11 Kartor och mätning *37*
6.1.12 Vatten och avlopp *37*
6.1.13 Renhållning *37*
6.1.14 Namn och adresser *37*
6.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning 37
6.3 Kommunfullmäktiges delegation 38
7 Reglemente för servicenämnden 39
7.1 Nämndens uppgifter 39
7.1.1 Ansvar för byggnader och anläggningar med mera *39*
7.1.2 Bostäder *39*
7.1.3 Lokalförsörjning *39*
7.1.4 Fastighetsförvaltning *39*
7.1.5 Hyresavtal *39*
7.1.6 Strategisk samhällsplanering *40*
7.1.7 Avtal med ideell förening *40*
7.1.8 Post *40*

7.1.9 Kommungemensam IT-verksamhet *40*
7.1.10 Serviceverksamhet *40*
7.1.11 Förteckning över fullmäktigebeslut *40*
8 Reglemente för socialnämnden **41**
8.1 Nämndens uppgifter 41
8.1.1 Socialtjänst *41*
8.1.2 Hälso- och sjukvård *41*
8.1.3 Arbetsmarknadsfrågor *41*
8.1.4 Näringsverksamhet *41*
8.1.5 Flyktingmottagande *41*
8.1.6 Bostäder *41*
8.1.7 Bostadsanpassningsbidrag *41*
8.1.8 Färdtjänst *42*
8.1.9 Alkohol, tobak och automatspel *42*
8.1.10 Begravning *42*
8.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning 42
9 Reglemente för utbildningsnämnden **43**
9.1 Nämndens uppgifter 43
9.1.1 Skolväsende *43*
9.1.2 Uppdragsutbildning *43*
9.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning 43
10 Reglemente för valnämnden **45**
10.1 Nämndens uppgifter 45
10.1.1 Allmänna val och folkomröstningar *45*
10.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning 45
~~**11 Reglemente för överförmyndarnämnden** ..... **46**~~
~~11.1 Nämndens uppgifter~~ 46
~~*11.1.1 Överförmynderiverksamhet*~~ *46*
~~11.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning~~ 46

1 Arbetsordning för Ale kommuns styrelse och nämnder

1.1 Inledande bestämmelser

1 § Utöver vad som föreskrivs i kommunallagen, gäller för kommunstyrelsen och nämnder bestämmelserna i denna arbetsordning. Det som sägs nedan om nämnder gäller också för kommunstyrelsen. Om det i lag eller annan författning finns bestämmelser som avviker från denna arbetsordning, ska de bestämmelserna gälla.

1.2 Tid för sammanträden

2 § Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer. Sammanträde ska även hållas om ordföranden anser att det behövs.

3 § Sammanträde ska också hållas om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen till ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som ledamöterna önskar få behandlade på sammanträdet.

4 § Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

5 § Ordföranden ska om möjligt samråda med vice ordförandena innan ordföranden bestämmer om tiden för extra sammanträde, inställande av ett sammanträde eller flytt av ett sammanträde.

6 § Om ordföranden bestämmer att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att de som har kallats tillställs en underrättelse om förändringen.

1.3 Offentliga nämndsammanträden

7 § Nämnden får besluta om offentliga sammanträden med nämnden med de begränsningar som framgår av kommunallagen. Nämnden avgör om nämndens sammanträden ska vara öppna helt eller delvis.

1.4 Kallelse

8 § Ordföranden för nämnden eller utskottet ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträde. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om tid och plats för sammanträdet.

9 § Kallelsen publiceras elektroniskt via det digitala mötesverktyg som finns för förtroendevalda, så att den finns tillgänglig för varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald, som får närvara vid sammanträdet, senast 5 dagar före dagen för nämndsammanträde. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista samt ärendehandlingar enligt ordförandens bedömning.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

10 § Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

1.5 Närvarorätt

11 § Nämnden får medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden, anställd i kommunen eller särskild sakkunnig att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Om nämnden beslutar det, får den som medges rätt att närvara även delta i överläggningarna.

Kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande får närvara vid sammanträde med kommunens övriga nämnder utom i ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. Kommunstyrelsens ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande får när de är närvarande med stöd av denna bestämmelse delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Nämnden får härutöver enhälligt bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

1.6 Insynsplats i kommunstyrelsen

12 § Varje parti i fullmäktige som inte är representerat i kommunstyrelsen har rätt till en insynsplats i kommunstyrelsen. Insynsplatsen innebär närvarorätt vid kommunstyrelsens sammanträden. Platsen är utan yttranderätt och är inte arvoderad. Kommunfullmäktige väljer en fullmäktigeledamot och en ersättare att besätta insynsplatsen i kommunstyrelsen.

1.7 Personalföreträdare

13 § Personalföreträdare har rätt att närvara när ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess anställda behandlas. Nämnden kan besluta om utvidgad närvarorätt. Personalföreträdarna har rätt att delta i överläggningar men inte i beslut.

Personalföreträdare har aldrig rätt att närvara vid handläggning av ärenden som rör

1. myndighetsutövning mot enskild, såvida inte ärendet rör en obestämd krets av enskilda,
2. förhandlingar med en arbetstagarorganisation,
3. uppsägningar av kollektivavtal,
4. arbetskonflikter,
5. rättstvister mellan kommunen och en arbetstagarorganisation, eller
6. beställning eller upphandling av varor och tjänster.

Närvarorätten gäller inte vid sammanträden med kommunstyrelsen~~,~~ och valnämnden~~. och överförmyndarnämnden.~~ Ordförande utskott har dock möjlighet att kalla utsedda företrädare när utskottet hanterar ärenden som rör relationen arbetsgivare - medarbetare.

1.8 Deltagande på distans

14 § En ledamot får delta i sammanträde på distans om nämndens ordförande medger det. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

1.9 Förhinder

15 § En ledamot som är förhindrad att delta i sammanträde eller del av detta, ska snarast före sammanträdet inletts anmäla förhinder till sekreteraren. Sekreteraren underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har underrättats för att tjänstgöra för annan ledamot.

Om en ledamot uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att fortsätta delta i ett pågående sammanträde, tjänstgör den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

16 § En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde med nämnden har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

1.10 Upprop

17 § I början av varje sammanträde förrättas närvarokontroll av samtliga ledamöter och ersättare. Närvarokontroll kan också ske efter ajournering och när ordförande anser att det behövs.

1.11 Ersättares tjänstgöring i nämnden

18 § En ledamot eller tjänstgörande ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring i nämnden på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra sedan behandlingen av ärendet har avslutats. En ledamot eller tjänstgörande ersättare som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde med nämnden på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra endast om den inkallade ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet i nämnden.

19 § En ersättare som har börjat tjänstgöra i nämnden har företräde framför annan ersättare oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet i nämnden har påverkats genom ersättarens tjänstgöring, får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

20 § Om ersättarna i nämnden inte har valts proportionellt, ska ersättarna tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om fullmäktige har bestämt att ersättare ska kallas in i ordning efter deras partitillhörighet, ska en ersättare

1. som har förklarat sig inte längre företräda det parti vilket han eller hon har invalts för, eller

2. som har uteslutits ur detta parti,

inte kallas in som ersättare för partiet i nämnden. Ersättaren ska inte heller kallas in för ett annat parti som han eller hon önskar företräda. Ett meddelande om att en ersättare inte längre företräder ett parti ska vara undertecknat av ersättaren eller av partiets gruppledare i fullmäktige och lämnas till nämnden. Ersättaren eller partiet får alternativt meddela detta muntligt vid protokollfört sammanträde med nämnden.

21 § Om ersättarna i nämnden inte har valts proportionellt och någon ordning för ersättarnas tjänstgöring inte är bestämd eller om den ordning som fullmäktige har bestämt inte avgör vilken ersättare som ska tjänstgöra, ska

1. ersättare som har valts vid samma tillfälle tjänstgöra i nämnden i den ordning de har tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet, samt

2. ersättare som har valts vid fyllnadsval tjänstgöra i nämnden efter ersättare valda vid ordinarie val (fullmäktiges val av hela nämnden) och efter ersättare valda vid tidigare genomförda fyllnadsval.

1.12 Ersättare för ordföranden

22 § Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde med nämnden, fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter vid sammanträdet till dess att någon ur presidiet anländer, eller till det att nämnden utser annan ledamot som ersättare för ordförande.

1.13 Deltagande i beslut

23 § En ledamot eller tjänstgörande ersättare i nämnden, där det är möjligt, som avser att avstå från att delta i ett beslut ska anmäla detta till ordföranden innan beslutet fattas. En ledamot eller tjänstgörande ersättare som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om beslutet har fattats med acklamation.

Den som deltar i handläggningen av ett ärende ska delta i avgörandet av det, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

1.14 Initiativärenden

24 § Varje ledamot får vid nämndens sammanträde väcka ärenden, så kallade initiativärenden.

Ett sådant initiativ ska skickas in till kanslienheten senast i samband med att det väcks. Initiativet ska vara skriftligt och det ska framgå vilken ledamot eller vilka ledamöter som står bakom det.

Ett initiativ får endast behandla ämnen som ligger inom nämndens verksamhetsområde. Ämnen av olika slag får inte tas upp i ett och samma initiativ.

Nämnden ska vid behandlingen av ett initiativ, vid sammanträdet där det väcks, antingen:

- avgöra ärendet direkt genom att bifalla, avslå eller anse initiativet besvarat (om det som initiativet föreslår redan har genomförts, är på gång att genomföras eller på annat sätt är under arbete)

- remittera initiativet till förvaltningen eller till eventuellt arbetsutskott för beredning

- bordlägga initiativet till nästkommande sammanträde för fortsatt behandling vid detta

Initiativ får väckas i utskott. Utskottet tar inte ställning till initiativet utan överlämnar det till nämnden för behandling

1.15 Yrkanden

25 § När nämnden har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras, återtas eller läggas till, om inte nämnden eller utskottet enhälligt beslutar att medge det.

Yrkanden som inte endast är formella yrkanden ska inkomma skriftligt till ordförande och sekreterare för sammanträdet senast i samband med behandlingen av ärendet.

1.16 Bordläggning

26 § Ett ärende ska bordläggas efter beslut med enkel majoritet i nämnden. Om inte annat anges i beslutet ska nämnden ta upp ärendet på nästkommande sammanträde. Under bordläggning sker ingen handläggning i ärendet.

1.17 Återremiss

27 § Ett ärende ska återremitteras efter beslut med enkel majoritet i nämnden. Nämnden ska ange motivering till beslut om återremiss, som ska bestämmas av de ledamöter som begärt återremiss. Föreslås flera motiveringar ska ordföranden pröva enligt vilken motivering nämnden återremitterar ärendet.

1.18 Beslut

28 § Beslut fattas normalt genom acklamation, vilket innebär att ledamöter och tjänstgörande ersättare svarar ja eller nej vid röstningen.

Om votering begärs ska detta verkställas omedelbart.

1.19 Omröstning

29 § Omröstningar i nämnden genomförs så att ledamöterna och de tjänstgörande ersättarna avger sina röster efter upprop. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot eller tjänstgörande ersättare avge sin röst. Inte heller får någon ledamot eller tjänstgörande ersättare ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

1.20 Reservation

30 § Om en ledamot eller tjänstgörande ersättare har reserverat sig mot ett beslut i nämnden och vill motivera reservationen ska detta göras skriftligen, kortfattat och konkret. En motivering ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Vid omedelbar justering ska motiveringen i stället lämnas till sekreteraren innan nämnden justerar den aktuella paragrafen.

1.21 Justering av protokoll samt anslag

31 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Tidpunkt för justeringen ska fastställas av nämnden innan sammanträdet avslutas.

Nämnden får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Senast andra dagen efter att protokollet justerats ska det tillkännages på anslagstavlan på kommunens webbplats. Bestämmelser om vad som ska framgå och hur länge protokoll ska anslås framgår av kommunallagen 8 kap §§ 10–12.

1.22 Ersättares rätt att få sin mening antecknad i protokollet

32 § En ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening i frågan antecknad i protokollet på samma villkor som för ledamot.

1.23 Avsägelse av uppdrag

33 § En nämndledamot eller ersättare som önskar lämna sitt uppdrag, ska lämna in en skriftlig framställning om att få bli befriad från uppdraget. Framställningen ska ställas till fullmäktige.

34 § En utskottsledamot eller ersättare som önskar lämna sitt uppdrag, ska lämna in en skriftlig framställning om att få bli befriad från uppdraget. Framställningen ska ställas till den nämnd som har valt utskottet.

1.24 Utskott

35 § Nämnden utser utskott och väljer ordförande och en eller två vice ordförande i utskottet enligt vad som framgår i 2.1 Styrelsens och nämndernas organisation. Om ordföranden i ett utskott på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid än 2 månader, får nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra ordförandens uppgifter.

36 § I fråga om sammanträdestidpunkt, kallelse, förhinder, ersättares tjänstgöring, avbruten tjänstgöring, yrkanden, deltagande i beslut, reservation, protokoll, justering et cetera gäller vad som är reglerat för nämnden.

37 § För att hålla utskottssammanträde på ledamöters initiativ krävs att en tredjedel av ledamöterna, dock minst två, begär det.

38 § Utskott får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

39 § De ärenden som ska avgöras av nämnden i dess helhet bör beredas av ett utskott om beredning behövs. Ordföranden för nämnden överlämnar ärenden till det utskott som har att bereda ärendet. Utskottet ska lägga fram förslag till beslut.

I övrigt beslutar utskottet enligt sin delegationsordning.

40 § För ersättare i kultur- och fritidsutskottet gäller vad som gäller för ersättare i nämnd.

Ersättare i annat utskott ska närvara vid utskottets sammanträde endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

~~Ersättare ska närvara vid ett utskotts sammanträde endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.~~

41 § Har uppdraget som ledamot eller ersättare i en nämnd upphört, upphör utan särskilt beslut ledamotens eller ersättarens eventuella uppdrag i nämndens utskott samtidigt med uppdraget i nämnden. Nämnden ska befria den som önskar lämna sitt uppdrag som ledamot eller ersättare i nämndens utskott, om det inte finns särskilda skäl emot det. Nämnden får under ett utskotts mandattid återkalla uppdragen för samtliga ledamöter och ersättare i utskottet, men får inte återkalla uppdragen för endast vissa förtroendevalda i utskottet.

42 § Har ett uppdrag upphört för en ledamot eller en ersättare i ett utskott, som inte utsetts vid proportionellt val, ska nämnden snarast förrätta fyllnadsval. Har nämnden återkallat uppdragen för samtliga förtroendevalda i ett utskott, ska dock nämnden vid samma sammanträde förrätta val av ledamöter och ersättare i utskottet, om nämnden inte har beslutat att omorganisera utskottsorganisationen på ett sådant sätt att utskottet läggs ned.

2 Reglemente för Ale kommuns styrelse och nämnder

2.1 Inledande bestämmelser

Utöver vad som föreskrivs om kommunstyrelsen och nämnder i lagstiftning gäller bestämmelserna i detta reglemente. När det i reglementet står *styrelsen* avses kommunstyrelsen i Ale kommun.

Bestämmelserna i det gemensamma reglementet gäller styrelsen och alla nämnder. Bestämmelserna i de nämndspecifika reglementena gäller enskild nämnd. Bestämmelserna i de nämndspecifika reglementena har företräde framför det gemensamma reglementet.

Lagstiftning har företräde framför bestämmelserna i reglementet.

Beslut som fattats av kommunfullmäktige i Ale kommun har företräde framför bestämmelserna i reglementet. I de fall kommunfullmäktige eller för en viss verksamhet ansvarig nämnd antagit riktlinjer för ett visst ansvarsområde kompletterar dessa det som reglementet föreskriver.

Utöver detta reglemente gäller även Ale kommuns arkivreglemente för styrelsen och nämnderna.

2.2 Styrelsens och nämndernas organisation

Vad som framgår nedan gäller om inte fullmäktige beslutar om ändring före valet av styrelsen/nämnden.

2.2.1 Sammansättning

Namn	**Antal ledamöter och ersättare**	**Presidium (väljs av kommunfullmäktige bland ledamöterna)**	**Utskott**
Jävsnämnden	3 ledamöter 3 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande	Inget utskott
Kommunstyrelsen	11 ledamöter 11 ersättare ~~9 ledamöter~~ ~~9 ersättare~~	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Ska inrätta arbetsutskott, tillika personalutskott 5 ledamöter 4 ersättare ~~personalutskott~~ ~~5 ledamöter~~ ~~4 ersättare~~

			kultur- och fritidsutskott <u>5 ledamöter</u> <u>4 ersättare</u> ~~3 ledamöter~~ ~~4 ersättare~~ Får inrätta andra utskott 3 ledamöter 2 ersättare
Krisledningsnämnden	5 ledamöter 13 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Inget utskott
Samhällsbyggnadsnämnden	9 ledamöter 9 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Får inrätta arbetsutskott 3–5 ledamöter 4 ersättare, samt andra utskott 3 ledamöter 2 ersättare
Servicenämnden	7 ledamöter 7 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Får inrätta arbetsutskott 3–5 ledamöter 4 ersättare,

			samt andra utskott 3 ledamöter 2 ersättare
Socialnämnden	9 ledamöter 9 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Ska inrätta individutskott 3 ledamöter 3 ersättare Får inrätta arbetsutskott 3–5 ledamöter 4 ersättare, samt andra utskott 3 ledamöter 2 ersättare
Utbildningsnämnden	9 ledamöter 9 ersättare	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	Får inrätta arbetsutskott 3–5 ledamöter 4 ersättare, samt andra utskott 3 ledamöter 2 ersättare
Valnämnden	9 ledamöter	Ordförande	Inget utskott

	9 ersättare	1:e vice ordförande 2:e vice ordförande	
~~Överförmyndarnämnden~~	~~5 ledamöter~~ ~~3 ersättare~~	~~Ordförande~~ ~~Vice ordförande~~	~~Inget utskott~~

2.2.2 Utskott

Styrelsen/nämnden ska vid val av utskott bland utskottets ledamöter utse en ordförande och en eller två vice ordförande.

Kommunstyrelsens arbetsutskott, personalutskott samt kultur- och fritidsutskott har samma mandattid som styrelsen. Socialnämndens individutskott har samma mandattid som nämnden. Övriga utskott har den mandattid som styrelsen/nämnden bestämmer.

2.2.3 Mandattider

Ledamöter och ersättare i nämnderna väljs, om inte annat särskilt beslutas av kommunfullmäktige före valet, för fyra år räknat från och med den 1 december det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen väljs för en mandatperiod enligt 6 kap. 18 § andra stycket kommunallagen.

~~Ledamöter och ersättare i överförmyndarnämnden väljs för mandatperiod enligt 19 kap. 7 § första stycket föräldrabalken.~~

2.2.4 Kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande och 1:e vice ordförande är kommunalråd. Kommunalråden ska ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande och 1:e vice ordförande är samhällsbyggnadskommunalråd. Socialnämndens ordförande och 1:e vice ordförande är socialkommunalråd. Utbildningsnämndens ordförande och 1:e vice ordförande är skolkommunalråd. Förväntad sysselsättningsgrad för dessa framgår av arvodesbestämmelser för förtroendevalda i Ale kommun.

2.2.5 Ordförande

Styrelsens/nämndens ordförande ska leda, samordna och övervaka styrelsens/nämndens verksamhet. De vice ordförandena biträder ordföranden vid fullgörande av denna uppgift.

Ordföranden ska representera styrelsen/nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter samt vid överläggningar (konferenser och sammanträden) till vilka styrelsen/nämnden kallas eller kallar, om inte styrelsen/nämnden bestämmer annat.

2.3 Styrelsens/nämndens uppgifter

Styrelsen/nämnden ska inom ramen för sitt verksamhetsområde fokusera på kvalitet för de målgrupper och invånare verksamheten är till för, och de behov dessa har. Till detta hör att

aktivt följa, agera på och främja förändring och utveckling, i syfte att ständigt förbättra både verksamhet och arbetsformer.

Styrelsen/nämnden ska ha ett helhetsperspektiv och ansvarar inom samtliga kommunens ansvarsområden för att fullgöra uppgifter som kan ankomma på styrelsen/nämnden inom ramen för de ordinarie ansvarsområdena.

Styrelsen/nämnden ska ta de initiativ och lägga fram de förslag som styrelsen/nämnden anser behövs.

I de fall det är kommunfullmäktige som beslutar i ett ärende inom styrelsens/nämndens verksamhetsområde, ska styrelsen/nämnden bereda fullmäktigeärendet och verkställa fullmäktiges beslut.

2.3.1 Ekonomi

I styrelsens/nämndens uppgifter ingår att inom sitt verksamhetsområde bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i rätt tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Styrelsen/nämnden får inom sitt verksamhetsområde träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta därmed sammanhängande avtal för att tillvarata kommunens intressen.

2.3.2 Internkontroll

Styrelsen/nämnden ansvarar för internkontrollen inom sitt verksamhetsområde.

Styrelsen/nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

2.3.3 Information

Styrelsen/nämnden ska informera om sin verksamhet.

Nämnd ansvarar för vården av sitt arkiv, om inte kommunens arkivmyndighet (kommunstyrelsen) har tagit över ansvaret.

Styrelsen/nämnden ansvarar för sitt diarium.

2.3.4 Säkerhets- och krisberedskapsarbete

Styrelsen/nämnden ansvarar för analys, planering och förberedelse av styrelsens/nämndens säkerhets- och krisberedskapsarbete.

Styrelsen/nämnden ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde fullgöra de uppgifter som enligt

1. lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap,
2. lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap, och
3. 2 kap 4 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

ankommer på kommun avseende analys, planering, förberedelser och skyldighet att lämna uppgifter.

Nämnd ska hålla kommunstyrelsen informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som är av betydelse för att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra det samordnings- och rapporteringsansvar som styrelsen har enligt sitt reglemente.

2.3.5 Säkerhetsprövning

Nämnd ska göra framställning till kommunstyrelsen om det finns behov av säkerhetsprövning av anställd eller annan som på annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet samt biträda kommunstyrelsen vid säkerhetsprövningen. Detsamma gäller vid behov av placering i säkerhetsklass.

Styrelsen/nämnden ansvarar i övrigt för att verksamheten uppfyller kraven i säkerhetsskyddslagen (2018:585).

2.3.6 Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter med mera

Styrelsen/nämnden ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnd ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

2.3.7 Upphandling

Styrelsen/nämnden ansvarar för upphandlingar inom sitt verksamhetsområde.

Nämnden har rätt att göra avrop på avtal som nämnden eller kommunen är berättigade att göra avrop från. Nämnden får dock inte göra avrop i strid mot ramavtal ingångna av kommunstyrelsen eller på uppdrag av kommunstyrelsen.

2.3.8 Personal och kommunen som arbetsgivare

Styrelsen/nämnden fullgör inom sin verksamhet det ansvar som arbetsgivare har enligt arbetsmiljölagstiftningen.

Inom ramen för arbetsmiljöansvaret ska styrelsen/nämnden samverka med kommunstyrelsen eller annan nämnd om styrelsens/nämndens verksamhet bedrivs i ett arbetsställe som styrelsen/annan nämnd har arbetsmiljöansvaret för.

2.3.9 Lös egendom

Styrelsen/nämnden ansvarar för att inom gällande budgetramar förvärva, underhålla och förvalta den lösa egendom som behövs för verksamheten. För avyttring och överlåtelse av lös egendom gäller särskilda bestämmelser.

Myndighet som förvärvat lös egendom som används i flera kommunala myndigheters verksamheter, ansvarar för egendomen.

2.3.10 Folkbokföring

Styrelsen/nämnden ansvarar för att underrätta Skatteverket om det kan antas att uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig.

2.3.11 Avtalssamverkan

Styrelsen/nämnden ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde bereda fullmäktiges beslut om avtalssamverkan med annan kommun.

2.4 Internt och externt samarbete

2.4.1 Samråd

Styrelsen/nämnden ska i möjligaste mån erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Styrelsen och nämnderna ska samråda med varandra när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Styrelsen/nämnden ska inom sitt verksamhetsområde avge de yttranden och upplysningar som efterfrågas av kommunfullmäktige eller styrelsen/nämnd.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda, samt vid behov med av kommunen inrättade råd.

Styrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet.

2.4.2 Överenskommelser om lös egendom

Styrelsen/nämnden får överenskomma med styrelsen/annan nämnd att överföra ansvaret för lös egendom som styrelsen/nämnden ansvarar för. Internöverenskommelse avseende lös egendom ska vara skriftlig. Detta gäller inte servicenämndens förvaltningsansvar för byggnader på ofri grund.

Med begreppet förvaltningsansvar avses kommunens ägaransvar.

2.4.3 Överenskommelser om fast egendom

Styrelsen/nämnden får ingå överenskommelse som innebär att förvaltningsansvaret för viss fast egendom förs över till styrelsen/nämnden från den nämnd som annars har ansvaret. Detta kan avse en byggnad som inte längre ska användas för kommunal verksamhet men lämpar sig att ingå i ett exploateringsområde eller ett markområde ur markreserven på vilket en ny verksamhetslokal ska byggas. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig och innehålla uppgift om vilket datum överföringen sker. Med begreppet förvaltningsansvar avses kommunens ägaransvar.

Styrelsen/nämnden får även ingå överenskommelse med den nämnd som har ansvar för egendom om att styrelsen/nämnden disponerar denna egendom. Av en sådan överenskommelse ska det framgå

1. hur ansvaret för drift och löpande underhåll fördelas mellan nämnderna,
2. den ekonomiska uppgörelsen,
3. om disponerande nämnd får hyra ut hela eller del av egendomen och i så fall för vilket ändamål samt

4. villkoren för överenskommelsens upphörande, om detta inte regleras av föreskrifter antagna av kommunfullmäktige.

Internöverenskommelse avseende hyra får inte omfatta överförande av

1. ansvaret för periodiskt underhåll eller
2. sådant fastighetsägaransvar som inte kan överföras till hyresgäst vid ett externt hyresavtal.

Internöverenskommelse avseende hyra ska vara skriftlig.

2.4.4 Ansvar om internöverenskommelse gjorts

Den nämnd som har förvaltningsansvar för egendom som efter internöverenskommelse disponeras av annan, har fortsatt ett ansvar även i de delar ansvar förts över. Ansvaret består i dessa delar i en skyldighet att ge stöd och vid behov ingripa om disponerande nämnd inte fullgör sina skyldigheter i enlighet med internöverenskommelsen. Om rättelse inte sker efter påpekande, ska nämnden med förvaltningsansvar tillskriva kommunfullmäktige om förhållandet och lägga fram förslag till beslut.

2.4.5 Överenskommelser om bedrivande av verksamhet

Styrelsen och nämnderna får träffa överenskommelser om att bedriva viss verksamhet och service åt varandra.

Den myndighet som har ansvaret för verksamhet enligt reglemente eller författning har kvar sitt ansvar, även om sådan överenskommelse har träffats. Ansvaret består i denna del i en skyldighet att ge stöd och ingripa om verksamheten inte bedrivs på ett tillfredsställande sätt eller i enlighet med internöverenskommelsen.

2.4.6 Samarbete med kommunens bolag

Det som sägs i punkterna 2.4.1 – 2.4.5 gäller i tillämpliga delar även samråd och överenskommelser mellan styrelsen/nämnden och dess hel- och delägda bolag. Parterna har ansvar för att överenskommelse sker i enlighet med gällande lagstiftning.

2.5 Remisser

Inkommer från staten eller annan en remiss ställd till styrelsen/nämnden, eller som avser verksamheter det egna verksamhetsområdet, har styrelsen/nämnden rätt att avge ett yttrande.

Inkommer till kommunen från staten eller annan en remiss som är ställd till kommunen och som avser verksamheter inom flera nämnders verksamhetsområde, får kommunstyrelsen avge kommunens yttrande.

Styrelsen/nämnden utgör beredningsorgan till kommunfullmäktige om yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen och remisstiden medger att det kan behandlas vid ett ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige.

Ankommer det på fullmäktige att avge yttrande framgår det av fullmäktiges delegation till kommunstyrelsen i vilka fall fullmäktige har delegerat till kommunstyrelsen att avge yttrande.

2.6 Personuppgiftsansvar

Styrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i den egna verksamheten.

Styrelsen är personuppgiftsansvarig för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen, enligt vad som angivits i kommunens registerförteckning enligt artikel 30 i dataskyddsförordningen. Styrelsen är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter som sker hos fullmäktige samt i fullmäktigeberedningar.

Inom ramen för personuppgiftansvaret fullgör styrelsen/nämnden personuppgiftsansvarigs uppgifter enligt dataskyddsförordningen och ansvarar för att styrelsens/nämndens verksamhet uppfyller kraven i dataskyddsförordningen och andra författningar som reglerar behandlingen av personuppgifter i verksamheten.

Styrelsen/nämnden utser ett dataskyddsombud för den egna verksamheten.

Dataskyddsombudet ska fullgöra de uppgifter som ankommer på ombud enligt europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt även de svenska författningar som kompletterar förordningen.

2.7 Processbehörighet, undertecknande av handlingar och delgivning

Styrelsen/nämnden ska själv eller genom ombud föra talan i alla mål och ärenden som hör till styrelsen/nämndens verksamhetsområde.

Styrelsen/nämnden bestämmer vem som ska underteckna handlingar inom styrelsens/nämndens verksamhetsområde.

Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordföranden, kommunchefen/förvaltningschefen eller annan anställd som styrelsen/nämnden utser.

3 Reglemente för jävsnämnden

3.1 Nämndens uppgifter

Jävsnämnden bestämmer om rättigheter och skyldigheter för kommunen i ärenden där annan nämnd är förhindrad att fullgöra uppgiften på grund av att de företräder kommunen som part.

Jävsnämnden utövar i lag eller annan författning föreskriven tillsyn över sådan verksamhet som annan nämnd är förhindrad att utföra på grund av att de själva bedriver verksamheten.

Jävsnämndens beslut ska expedieras till den nämnd som i andra fall har att bestämma i motsvarande ärende mot annan än kommunen.

4 Reglemente för kommunstyrelsen

4.1 Styrelsens uppgifter

4.1.1 Särskilt om kommunstyrelseordförandens uppgifter

Utöver vad som gäller för ordföranden i styrelse och nämnder åligger det också kommunstyrelsens ordförande

1. att närmast under styrelsen ha uppsikt över kommunens nämnder och förvaltning samt kommunala företag,
2. att med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och att ta initiativ i dessa frågor, samt
3. att främja samverkan mellan styrelsen och övriga nämnder.

4.1.2 Ledningsfunktion

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan. Styrelsen har ansvar för ledning och samordning av kommunens angelägenheter. Styrelsen är skyldig att ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund vilka kommunen är medlem i. Styrelsen ska även ha uppsikt över avtalssamverkan med annan kommun. Som en del uppsiktsplikten ska styrelsen en gång årligen rapportera till fullmäktige vilka kommunfullmäktigebeslut som ännu inte verkställts.

Kommunstyrelsen ska vid utövandet av sin ledningsfunktion särskilt

1. leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet,
2. leda arbetet med, och samordna utformningen av, nämndövergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar till kommunfullmäktige i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
3. övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för den kommunala verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,
4. se till att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten och den ekonomiska ställningen under budgetåret utvecklas,
5. ansvara för samordningsträffar med företrädare för kommunens nämnder och bolag,
6. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direkt men även i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
7. leda utvecklingen av informationssystem och kommunikation,
8. leda utvecklingen av regionala, nationella och internationella samarbeten,
9. samordna nämndövergripande verksamhet i den mån samordningen inte ankommer på annan nämnd,

10. ansvara för att överlämna kommunförvaltningens förslag gällande årsredovisningen till revisorerna senast 2 veckor innan styrelsen sammanträder för att lämna ett beslutsförslag till kommunfullmäktige i ärendet, samt
11. ansvara för att överlämna kommunförvaltningens förslag till delårsrapport till revisorerna senast 2 veckor innan styrelsen sammanträder för att lämna ett beslutsförslag till kommunfullmäktige i ärendet.

4.1.3 Ekonomi och internkontroll

Kommunstyrelsen ska

1. ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade föreskrifter. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fodringar,
2. ha hand om övrig ekonomisk förvaltning som inte ankommer på annan nämnd. I denna uppgift ingår bland annat att
   a. se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
   b. handha egen donationsförvaltning och efter överenskommelse med annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden, samt ansvara för utdelning ur donationsfonder när detta inte ankommer på annan nämnd
3. upprätta förslag till budget i enlighet med kommunallagen
4. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning,
5. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning,
6. att samordna och följa upp internkontrollen i kommunen,
7. att anordna internkontroll för styrelsens egen verksamhet

4.1.4 Ägarfunktion över kommunala bolag

Kommunstyrelsen ansvarar för att utöva kommunens ägar- och huvudmannafunktion över kommunens hel- och delägda bolag med undantag för nedanstående ärenden som beslutas av kommunfullmäktige:

1. Ärenden enligt 10 kap. 1–5 §§ kommunallagen att:

- besluta om att viss verksamhet ska bedrivas i bolagsform

- fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten

- välja styrelse och lekmannarevisorer samt suppleanter

- säkerställa att fullmäktige får yttra sig i principiella frågor eller annat som är av större vikt innan bolaget fattar beslut

2. Godkänna bolagsordningar och stadgar

3. Fastställa koncernövergripande och principiellt viktiga policy- och inriktningsbeslut

4. Mål och riktlinjer för verksamheten och ekonomin, koncernbudget

5. Beslut om kommunal borgen

6. Kapitaltillskott (nyemission, förlusttäckning, driftbidrag mm)

7. Ansvarsfrihet om revisor ej tillstyrkt sådan

8. Godkännande av förvärv eller bildande av bolag

9. Frivillig likvidation eller fusion av bolag

10. Försäljning av bolag eller del av bolag eller sådant bolags rörelse

4.1.5 Information

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens centrala informationsverksamhet.

4.1.6 Anslagstavla och webbplats

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens fysiska och digitala anslagstavla och webbplats.

4.1.7 Författningssamling

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens författningssamling.

4.1.8 Arkiv och diarium

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar därutöver för vården av sitt arkiv och diarium.

4.1.9 Samordning av upphandlingsfrågor med mera

Kommunstyrelsen ansvarar för upphandling som berör fler än en nämnd.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över och samordna kommunens strategiska arbete med upphandlingsfrågor.

Kommunstyrelsen ska bistå och stödja kommunens nämnder och deras verksamheter vid verksamhetsspecifika upphandlingar.

Nämnd har rätt att göra avrop på avtal som nämnden eller kommunen är berättigade att göra avrop ifrån. Nämnden får dock inte göra avrop i strid mot ramavtal ingångna av kommunstyrelsen eller på uppdrag av styrelsen.

Kommunstyrelsen får besluta att delta i upphandlingar som genomförs av andra upphandlande myndigheter.

Kommunstyrelsen får genomföra upphandlingar som omfattar även andra än kommunens egna myndigheter.

Avrop på avtal görs av den myndighet som behöver varan eller tjänsten.

4.1.10 Samordning av säkerhets- och krisberedskapsarbete

Kommunstyrelsen samordnar kommunens säkerhets- och krisberedskapsarbete.

Kommunstyrelsen ska, med undantag för vad som åligger krisledningsnämnden, samordna kommunens uppgifter enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt enligt lagen om totalförsvar och höjd beredskap. Under höjd beredskap ansvarar styrelsen för den verksamhet som anges i 3 kap. i lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

4.1.11 Säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass

Kommunstyrelsen ansvarar för säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass för kommunens samtliga myndigheter.

Nämnder ska göra framställning till kommunstyrelsen om det finns behov av säkerhetsprövning av anställd eller annan som på annat sätt ska delta i säkerhetskänslig verksamhet samt biträda styrelsen vid säkerhetsprövningen. Detsamma gäller vid behov av placering i säkerhetsklass.

4.1.12 Brottsförebyggande arbete

Kommunstyrelsen samordnar insatser för kommunens brottsförebyggande arbete.

4.1.13 Personal och kommunen som arbetsgivare

Kommunstyrelsen är kommunens personalorgan och har hand om kommunens övergripande personalpolitik. Styrelsen är arbetsgivare för all personal anställd av kommunen.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för samordning av arbetsmiljöarbetet inom kommunen.

Kommunstyrelsen har hand om frågor som avser förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och kommunens arbetstagare. Styrelsen har därvid bland annat

1. att genom kollektivavtal reglera frågor avseende förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och kommunens arbetstagare,
2. att leda de övergripande och strategiska personalfrågorna
3. att besluta om stridsåtgärd, samt
4. att lämna uppdrag enligt 6 kap 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Kommunstyrelsen har vidare hand om följande frågor.

1. Ersättning till personalföreträdare i nämnder och styrelser
2. Pension till arbetstagare enligt gällande pensionsbestämmelser och avtal
3. Försäkring av arbetstagare enligt gällande försäkringsbestämmelser och avtal
4. Arbetstid för arbetstagare

4.1.14 Förtroendevalda

Kommunstyrelsen har hand om frågor avseende pensioner, försäkringar, arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda i enlighet med av kommunfullmäktige antagna bestämmelser.

Kommunstyrelsen är lokal pensionsmyndighet och ansvarar för att tolka och tillämpa beslutade bestämmelser.

4.1.15 Statistikverksamhet

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens framställning av statistik.

Statistikframställningen utgör en särskild verksamhet, självständig i förhållande till kommunstyrelsens övriga verksamheter. Vid bedömningar enligt offentlighets- och sekretesslagstiftningen anses statistikframställningen därmed utgöra en egen verksamhetsgren inom kommunstyrelsen.

4.1.16 Näringsverksamhet

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens åtgärder för att främja näringslivet i kommunen.

4.1.17 Digitalisering

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande och samordnande digital verksamhetsutveckling samt vid behov prioritering av sådan verksamhet.

4.1.18 Folkhälsa

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande folkhälsoarbete och arbetet med social hållbarhet.

4.1.19 Bibliotek

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens folkbibliotek.

4.1.20 Kultur- och fritidsfrågor

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet.

Kommunstyrelsen ska genom ett nära samarbete med i kommunen verksamma ideella föreningar, andra organisationer och kulturarbetare inom styrelsens verksamhetsområde stimulera det arbete som dessa bedriver.

Kommunstyrelsen ska inom ramen för av fullmäktige beviljade anslag fördela bidrag och stipendier i enlighet med bidrags- och stipendieregler fastställda av fullmäktige.

Kommunstyrelsen får ta ut entréavgifter och liknande avgifter för tillfälliga arrangemang som styrelsen anordnar. Med tillfälliga arrangemang menas arrangemang som inte planeras pågå över två år. Finns det skäl att ta ut avgifter i övrigt, ska styrelsen till kommunfullmäktige lägga fram förslag till taxa.

4.1.21 Kulturarv, muséer och museisamlingar

Kommunstyrelsen ska verka för att kulturarvet i kommunen bevaras och tillgängliggörs.

Kommunstyrelsen ska i frågor enligt kulturmiljölagen avge de yttranden och andra framställningar som styrelsen finner påkallade.

Kommunstyrelsen får bedriva museiverksamhet och ansvarar för kommunens museisamlingar.

4.1.22 Konstnärlig utsmyckning och konst

Kommunstyrelsen ska inom ramen för av kommunfullmäktige beviljade investeringsanslag utföra konstnärlig gestaltning av kommunala byggnader och anläggningar samt av allmän plats som kommunen är huvudman för.

Fast konstnärlig gestaltning som inte enkelt kan monteras ner, utan har blivit en del av en byggnad, anläggning eller allmän plats, får endast utföras efter tillstånd av den kommunala myndighet som ansvarar för byggnaden, anläggningen eller den allmänna platsen och efter förklaring från myndigheten att den ansvarar för kapitalkostnader samt för framtida drift och underhåll av gestaltning.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunägd lös konstnärlig gestaltning som styrelsen har köpt eller erhållit på annat sätt. Styrelsen får låna ut sådan konst till övriga myndigheter.

Kommunstyrelsen ska hålla en förteckning över kommunens konstsamling. Känner styrelsen till kommunägt konstverk som en annan myndighet har förvaltningsansvaret för, ska även det verket införas i förteckningen med anteckning om förvaltningsansvarig jämte på vilken grund den myndigheten har ansvaret.

4.1.23 Kulturskola

Kommunstyrelsen ansvarar för den kommunala kulturskolan.

4.1.24 Öppen ungdoms- och fältverksamhet

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens öppna ungdomsverksamhet och kommunens fältverksamhet.

4.1.25 Visselblåsarfunktionen

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens visselblåsarfunktion.

4.1.26 Begravningsombud

Kommunstyrelsen ansvarar för att avge yttrande avseende personer som är lämpliga för uppdrag som begravningsombud.

4.1.27 Cybersäkerhet

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens cybersäkerhet.

4.1.28 Undertecknande av kommunfullmäktiges handlingar

Avtal och andra handlingar som beslutas av kommunfullmäktige, ska undertecknas enligt de regler som gäller för motsvarande handlingar beslutade av kommunstyrelsen. Handlingar utfärdade i fullmäktiges namn undertecknas dock på det sätt *Arbetsordning för Ale kommunfullmäktige* anger.

4.1.29 Övrig verksamhet

Kommunstyrelsen ansvarar för

1. ärenden angående tillstånd för utomstående att använda kommunens heraldiska vapen,
2. kommunalt partistöd, samt
3. kvarvarande bostadslånefrågor enligt äldre författningar.

Kommunstyrelsen ansvarar i övrigt för de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter som inte har uppdragits till annan nämnd. Detsamma gäller om kommunen har lämnat över skötseln av

kommunala angelägenheter inom ett visst verksamhetsområde till ett kommunalförbund, och kommunalförbundet på grund av lag är förhindrat att fullgöra viss uppgift inom området, om inte kommunfullmäktige har beslutat annat. Ankommer det på fullmäktige att fatta beslutet, ska kommunstyrelsen bereda ärendet.

4.2 Styrelsens uppgifter enligt lagstiftning

Kommunstyrelsen fullgör kommunens uppgifter enligt följande lagar

1. förfogandelagen (1978:262)
2. hemvärnsförordning (1997:146)
3. lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap,
4. lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, med undantag för vad som följer av andra stycket
5. kameraövervakningslagen (2013:416),
6. bostadsförvaltningslagen (1977:792) och
7. lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier
8. förordningen (2016:1367) om statsbidrag till allmänna samlingslokaler
9. spellagen (2018:1138)

Kommunstyrelsen ansvarar för att lämna uppgifter enligt 2 kap. 4 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt för uppgifter inom kommunstyrelsens verksamhet.

4.3 Kommunfullmäktiges delegation

Kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen rätten att fatta beslut i följande ärendegrupper.

1. Upptagande av lån inom den beloppsram och enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt.
2. Omsättning av lån enligt av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer.
3. Överenskommelse beträffande återbetalning av infriade borgensåtaganden vid frivillig försäljning av fastighet med statliga lån, innebärande reducering av belopp som ska återbetalas.
4. Utlösande av option i avtal godkänt av kommunfullmäktige, även om beslutanderätten i sakfrågan annars hade åvilat kommunfullmäktige.
5. Utlösande av förköpsklausul i avtal godkänt av kommunfullmäktige, även om beslutanderätten i sakfrågan annars hade åvilat kommunfullmäktige.
6. Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om yttrandet inte är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen.
7. Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige och som är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen, om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.
8. Göra redaktionella ändringar i kapitel 2.2.1 Sammansättning i detta reglemente, utifrån beslut som fattas av kommunfullmäktige.

9. Fastställa reglemente för kommunala pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och föreningsrådet.

Kommunstyrelsen ska till kommunfullmäktige snarast redovisa delegationsbeslut som styrelsen har fattat avseende ansökan om expropriation, utlösande av option och utlösande av förköpsklausul.

Kommunstyrelsen ska till kommunfullmäktige i samband med styrelsens verksamhetsuppföljning översiktligt redovisa övriga delegationsbeslut som styrelsen har fattat under uppföljningsperioden. Den översiktliga redovisningen ska innehålla uppgift om vilka yttranden styrelsen har avgivit med stöd av delegationerna, men får i övrigt ange en sammanfattning av antalet eller resultatet av delegationsbeslut inom varje ärendegrupp som styrelsen har fattat.

5 Krisledningsnämnden

5.1 Nämndens uppgifter

5.1.1 Extraordinär händelse

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse och beslut fattas om att nämnden ska träda i kraft.

Med begreppet extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Utöver vad som föreskrivs om krisledningsnämnd i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, samt i tillämpliga delar vad som föreskrivs om nämnder i kommunallagen och andra lagar och förordningar, gäller bestämmelserna i detta reglemente.

5.1.2 Nämndens ikraftträdande och upphörande

Förutsättningar för krisledningsnämndens ikraftträdande och upphörande framgår av 2 kap. 3 och 6 §§ lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

5.1.3 Övertagande av verksamhetsområde

Förutsättningar för övertagande och återlämnande av verksamhetsområden från kommunstyrelsen och andra nämnder framgår av 2 kap. 4 och 6 §§ lagen om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

5.1.4 Bistånd till andra kommuner samt till enskilda

Krisledningsnämnden ansvarar för frågor om bistånd till andra kommuner och regioner samt till enskilda enligt 3 kap. lagen om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

5.1.5 Ekonomiska medel

Krisledningsnämnden har till sitt förfogande de resurser som befinns nödvändiga för att kunna fullgöra den verksamhet som nämnden ansvarar för.

5.1.6 Förvaltningsansvar för egendom

Krisledningsnämndens förvaltningsansvar för egendom som övertagits från kommunstyrelsen eller annan nämnd och som genom internöverenskommelse avseende hyra disponeras av annan kvarstår, även i de delar ansvar har överförts till annan som disponerar egendomen.

Krisledningsnämndens ansvar består i dessa delar endast i en skyldighet att ge stöd och vid behov ingripa om kommunstyrelsen eller annan nämnd som disponerar egendomen inte fullgör sina skyldigheter i enlighet med internöverenskommelsen. Om rättelse inte sker efter påpekande, ska krisledningsnämnden tillskriva kommunfullmäktige om förhållandet och lägga fram förslag till beslut.

5.2 Särskilda bestämmelser för nämnden

5.2.1 Ordförande

Ordförandes särskilda uppgifter i krisledningsnämnden samt vice ordförandes inträde i stället för ordförande framgår av 2 kap. 3 § lagen om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

5.2.2 Beredning av ärenden till fullmäktige

I de fall det är kommunfullmäktige som fattar beslut i ett ärende inom krisledningsnämndens verksamhetsområde eller ett verksamhetsområde som nämnden övertagit, ska krisledningsnämnden bereda fullmäktigeärendet och verkställa fullmäktiges beslut.

5.2.3 Redovisning av beslut till kommunfullmäktige

Krisledningsnämndens beslut ska redovisas vid nästa fullmäktigesammanträde.

6 Reglemente för samhällsbyggnadsnämnden

6.1 Nämndens uppgifter

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens byggnadsnämnd, trafiknämnd samt miljö- och hälsoskyddsnämnd.

6.1.1 Mark- och bostadspolitik

Samhällsbyggnadsnämnden har hand om kommunens övergripande mark- och bostadspolitik. Nämnden har därvid att se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls.

Samhällsbyggnadsnämnden bereder kommunfullmäktiges beslut om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

6.1.2 Bostadsförsörjning och samhällsbyggande

Samhällsbyggnadsnämnden ska se till att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas. Nämnden bereder kommunfullmäktiges beslut om handlingsplan för kommunens bostadsförsörjningsansvar.

6.1.3 Exploateringsverksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens exploateringsverksamhet.

Samhällsbyggnadsnämnden ska inom kommunen allmänt främja exploateringsverksamhet som är förenlig med kommunens mål i stort.

När flera kommunala myndigheter är berörda av en exploatering ska samhällsbyggnadsnämnden samordna de kommunala intressena och se till att övriga kommunala myndigheter ges möjlighet att bevaka sina intressen.

Samhällsbyggnadsnämnden bereder kommunfullmäktiges om riktlinjer för exploateringsavtal.

6.1.4 Fast egendom

Samhällsbyggnadsnämnden har förvaltningsansvaret för kommunens fasta egendom (mark).

Av reglemente för servicenämnden framgår att den nämnden har förvaltningsansvaret för viss kommunal fast egendom, och för byggnader på ofri grund.

Med begreppet förvaltningsansvar avses kommunens ägaransvar.

Även om annan nämnd har förvaltningsansvaret för viss fast egendom,

1. ansvarar samhällsbyggnadsnämnden för den administrativa förvaltningen av kommunens fastigheter,
2. företräder samhällsbyggnadsnämnden kommunen som fastighetsägare,
3. ansvarar samhällsbyggnadsnämnden som fastighetsägare för att bevaka kommunens rättigheter och uppfylla kommunens skyldigheter,
4. bevakar samhällsbyggnadsnämnden kommunens intressen vid lantmäteriförrättningar, planläggning och bygglovsärenden, vilka kommunen är sakägare i,

5. bevakar samhällsbyggnadsnämnden kommunens intressen i gemensamhetsanläggningar och andra samfälligheter i vilka kommunal fastighet är delägare, samt
6. bevakar samhällsbyggnadsnämnden kommunens intressen avseende servitut, ledningsrätter och nyttjanderätter angående kommunal fastighet.

I samhällsbyggnadsnämndens uppgifter ingår att inom gällande budgetramar handlägga ärenden om förvärv av den fasta egendom som behövs för kommunens verksamhet. I nämndens uppgifter ingår vidare att handlägga ärenden om överlåtelse av den fasta egendom som inte längre behövs.

Samhällsbyggnadsnämnden får besluta att ta emot gåva av fast egendom.

Nämnden är beredningsorgan i övriga ärenden om förvärv och överlåtelse av fast egendom, om inte kommunfullmäktige har delegerat beslutanderätten i sådana ärenden.

Samhällsbyggnadsnämnden får till utomstående upplåta nyttjanderätt till kommunens fasta egendom som nämnden har förvaltningsansvaret för.

6.1.5 Klimat, miljö och energi

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för övergripande klimat- och miljöfrågor, samt strandskydd.

Samhällsbyggnadsnämnden har hand om övergripande energiplanering samt ansvarar för främjandet av energihushållning i kommunen.

6.1.6 Miljö- och hälsoskydd

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter och tillsyn gällande miljö- och hälsoskydd.

6.1.7 Naturvård

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens övergripande naturvårds- och skogsvårdsarbete.

6.1.8 Kulturmiljö

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt kulturmiljölagen.

Nämnden ska till kommunstyrelsen för kännedom skicka över kopior på handlingar som initierar ärenden enligt kulturmiljölagen hos samhällsbyggnadsnämnden. Detta gäller dock inte om kommunstyrelsen har meddelat att kopior på handlingar i vissa ärendetyper inte önskas eller om samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen skickar över handlingarna för yttrande.

6.1.9 Trafik, vägar och parkering

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för övergripande trafikpolitik och infrastrukturfrågor varvid nämnden ska verka för god trafikförsörjning.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens trafiksäkerhetsarbete.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för gator och är kommunal väghållningsmyndighet, samt ansvarar för parkeringsövervakning.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för medfinansieringsfrågor avseende bidrag till byggande (anläggande) av väg, järnväg och allmän farled som staten ansvarar för.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stöd till enskilda vägar i enlighet med bidragsregler fastställda av fullmäktige.

6.1.10 Kollektivtrafik

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kollektivtrafikfrågor inom kommunen.

I fråga om ansvaret för kollektivtrafik som är överlåtet på regionala kollektivtrafikmyndigheten i regionen, ska samhällsbyggnadsnämnden särskilt verka för en utveckling av kollektivtrafiken.

6.1.11 Kartor och mätning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens kart- och mätverksamhet.

6.1.12 Vatten och avlopp

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i kommunen.

6.1.13 Renhållning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för renhållningsfrågor.

6.1.14 Namn och adresser

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för och beslutar om namn på gator, torg, andra allmänna platser, samt på kommunala byggnader och anläggningar, efter initiativ från verksamhetsansvarig nämnd.

Namn bör bara fastställas på sådana byggnader och anläggningar som bedöms ha oförändrad verksamhet under överskådlig tid.

Nämnden ansvarar för fastighetsfrågor i kommunen och fullgör de uppgifter kommuner har enligt på området förekommande lagstiftning. Nämnden fullgör även kommunens uppgifter avseende belägenhetsadresser och lägenhetsnummer.

6.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning

Samhällsbyggnadsnämndens ansvar regleras i en mängd lagar och författningar. Nedan listas tre av de mest övergripande:

1. plan- och bygglagen (2010:900),
2. miljöbalken,
3. ordningslagen (1993:1617).

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för 6 kap lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Har ansvaret för tillstånd, dispenser eller tillsyn inom miljöbalkens område överförts till kommunen från länsstyrelsen eller annan statlig myndighet, fullgör samhällsbyggnadsnämnden dessa uppgifter.

6.3 Kommunfullmäktiges delegation

Kommunfullmäktige delegerar till samhällsbyggnadsnämnden rätten att fatta beslut i följande ärendegrupper.

1. Antagande, ändring eller upphävande av detaljplaner och områdesbestämmelser som inte är av principiell beskaffenhet eller större vikt och som överensstämmer med kommunens översiktsplan och eventuella fördjupade översiktsplaner.
2. Köp, försäljning, byte och överenskommelse om fastighetsreglering av fast egendom till ett belopp motsvarande maximalt 250 prisbasbelopp i varje enskilt ärende och inom ramen för av kommunfullmäktige beviljade investeringsanslag.
3. Inköp vid offentlig auktion av fast egendom, när samhällsbyggnadsnämnden finner det behövligt för att tillvarata kommunens intressen, även om nämnden överskrider ramen för beviljade investeringsanslag för inköp av fast egendom.
4. Lösen av arrende på kommunal fastighet och inköp av arrendatorsbyggnad därpå inom ramen för av kommunfullmäktige beviljade investeringsanslag.
5. Ansökan om inlösen enligt plan- och bygglagen.
6. Förlängning och upphörande av avtalad tid för byggnadsskyldighets fullgörande enligt exploateringsavtal eller annat avtal godkänt av kommunfullmäktige.
7. Godkännande av avtalsparts överlåtelse av exploateringsavtal eller annat avtal godkänt av kommunfullmäktige.
8. Utbyte av säkerhet angiven i exploateringsavtal.
9. Ansökan om expropriering.

Samhällsbyggnadsnämnden ska till kommunfullmäktige snarast redovisa delegationsbeslut som nämnden har fattat avseende detaljplaner, områdesbestämmelser och inköp vid offentlig auktion som inte ryms inom av fullmäktige beviljade investeringsanslag.

Har samhällsbyggnadsnämnden genom inköp vid offentlig auktion överskridit sina investeringsanslag för inköp av fast egendom, ska nämnden i samband med rapporten av inköpet informera fullmäktige om överskridandet och vid behov föreslå fullmäktige hur överskridandet ska finansieras.

Samhällsbyggnadsnämnden ska till kommunfullmäktige i samband med nämndens verksamhetsuppföljning översiktligt redovisa övriga delegationsbeslut som nämnden har fattat under uppföljningsperioden. Den översiktliga redovisningen ska innehålla uppgift om vilka fastigheter nämnden har förvärvat eller överlåtit med stöd av delegationerna jämte köpeskilling, men får i övrigt ange en sammanfattning av antalet eller resultatet av delegationsbeslut inom varje ärendegrupp som nämnden har fattat.

7 Reglemente för servicenämnden

7.1 Nämndens uppgifter

7.1.1 Ansvar för byggnader och anläggningar med mera

Servicenämnden ansvarar för kommunens byggnader och tillhörande anläggningar. Ansvaret avser både byggnader som är fast egendom (fastighetstillbehör till kommunägd fastighet) och byggnader som är lös egendom (kommunägd byggnad på ofri grund).

Servicenämnden ansvarar för parker och annan allmän platsmark kommunen är huvudman för och de badplatser som i *Lokala ordningsföreskrifter i Ale kommun* (3§) jämställs med offentlig plats.

Servicenämnden ansvarar för kommunala idrotts-, fritids- och kulturanläggningar. Nämnden ansvarar inte för anläggning som ingår i väg som omfattas av kommunalt väghållningsansvar.

Ansvaret innebär att servicenämnden har förvaltningsansvar för egendomen, med undantag för de frågor i vilka samhällsbyggnadsnämnden företräder kommunen som fastighetsägare enligt reglemente för samhällsbyggnadsnämnden. Med begreppet förvaltningsansvar avses kommunens ägaransvar.

Internöverenskommelser angående egendom kan göras i enlighet med detta reglemente 2.4.5.

7.1.2 Bostäder

Servicenämnden ansvarar för försörjning av bostäder till kommunal myndighet som har behov av bostäder i sin verksamhet.

Servicenämnden får förvärva eller överlåta bostadsrätter, om kommunfullmäktige har medgivit det i kommunens budget eller i ett särskilt beslut.

Servicenämnden ska bistå socialnämnden inför hyresförhandlingar och i hyresrättsliga frågor, om socialnämnden önskar utnyttja sin rätt att förhyra och uthyra bostadslägenheter.

7.1.3 Lokalförsörjning

Servicenämnden ansvarar för kommunens lokalförsörjning.

7.1.4 Fastighetsförvaltning

Servicenämnden ska säkerställa en god och effektiv fastighetsförvaltning där fastigheternas långsiktiga värde och funktion säkras. Nämnden ansvarar för att ur helhetsperspektiv förvalta, bygga och utveckla hållbara, ändamålsenliga och effektiva verksamhetslokaler.

7.1.5 Hyresavtal

Servicenämnden får till utomstående hyra ut kommunägda byggnader jämte tillhörande anläggningar som servicenämnden har förvaltningsansvaret för, dock med den begränsningen att hyresavtal ska godkännas av kommunfullmäktige om avtalstiden är längre än tio år.

Servicenämnden får med utomstående ingå hyresavtal avseende icke kommunägda byggnader jämte tillhörande anläggningar, dock med den begränsningen att avtalet ska godkännas av kommunfullmäktige om avtalstiden är längre än tio år.

Servicenämnden får inte utan kommunfullmäktiges medgivande ingå hyrköpsavtal eller andra liknande avtal avseende fast egendom.

Servicenämnden ansvarar som hyresgäst för den egendom nämnden har förhyrt.

7.1.6 Strategisk samhällsplanering

Servicenämnden ska utifrån sitt verksamhetsansvar delta och bidra i såväl den samlade strategiska samhällsplaneringen som i den gemensamma prioriteringen för hur kommunen ska utvecklas över tid.

7.1.7 Avtal med ideell förening

Servicenämnden får fatta beslut om tillsyns- och driftsavtal (skötselavtal) med ideell förening avseende kommunal idrotts-, fritids- eller kulturanläggning för högst tio år.

7.1.8 Post

Servicenämnden ansvarar för kommunens in- och utgående post samt post mellan kommunala enheter. Ansvaret omfattar inte digital post.

Servicenämnden får ta betalt av övriga myndigheter för frankeringskostnader och liknande avgifter för utgående post.

7.1.9 Kommungemensam IT-verksamhet

Servicenämnden ansvarar för kommungemensam IT-verksamhet, förutom det ansvar kommunstyrelsen har för övergripande och samordnande digital verksamhetsutveckling.

Servicenämnden får ta betalt av övriga myndigheter för användares utrustning och program.

7.1.10 Serviceverksamhet

Servicenämnden får bedriva verksamhet bestående av service till kommunens myndigheter, såsom lokalvård, kostverksamhet, bemanningsverksamhet, vaktmästeritjänster och allmän verksamhetsservice samt tillhandahållande av fordon för kommunens behov.

7.1.11 Förteckning över fullmäktigebeslut

Servicenämnden ska föra en förteckning över vilka kommunfullmäktigebeslut om förvaltningsansvar av fast egendom som har fattats och vilka internöverenskommelser avseende förvaltningsansvar, hyra eller verksamhet som har ingåtts.

Nämnden ska hålla internöverenskommelserna så ordnade att det går lätt att hitta rätt överenskommelse.

8 Reglemente för socialnämnden

8.1 Nämndens uppgifter

Socialnämnden är kommunens socialnämnd och arbetslöshetsnämnd.

8.1.1 Socialtjänst

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten.

8.1.2 Hälso- och sjukvård

Socialnämnden ansvarar för kommunal hälso- och sjukvård.

8.1.3 Arbetsmarknadsfrågor

Socialnämnden ansvarar för kommunala arbetsmarknadsfrågor. Nämnden får anordna sysselsättningsbefrämjande åtgärder. Nämnden får ingå överenskommelser med staten om att anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

8.1.4 Näringsverksamhet

Socialnämnden får bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionsvariation anställning.

8.1.5 Flyktingmottagande

Socialnämnden ansvarar för kommunens flyktingmottagande och för mottagande av flyktingar och invandrare som staten med stöd av lag anvisar, förutom de uppgifter som ankommer på överförmyndarnämnden.

Socialnämnden får träffa överenskommelse med staten om mottagande av flyktingar under förutsättning att överenskommelsen går att säga upp minst en gång varje kalenderår.

8.1.6 Bostäder

Socialnämnden har rätt att överenskomma med servicenämnden att disponera viss egendom och villkoren för detta. Socialnämnden får dock om det bedöms vara mer ändamålsenligt för att genomföra nämndens verksamhet förhyra bostadslägenheter av extern part. Nämnden får säga upp sådana lägenheter och även träffa överenskommelser med hyresvärden.

Om socialnämnden för att lösa sina uppgifter behöver hyra ut bostadslägenheter som nämnden har förhyrt, ansvarar socialnämnden för uthyrningen. Nämnden får säga upp sådana lägenheter och även träffa överenskommelser med hyresgästen. Detsamma gäller bostadslägenheter som nämnden disponerar på grund av en internöverenskommelse avseende hyra, om överenskommelsen anger att uthyrning får ske.

Hyresavtal med extern part får avse obestämd avtalstid (tills vidare, utan angivande av när avtalet löper ut) eller bestämd avtalstid om högst 24 månader.

8.1.7 Bostadsanpassningsbidrag

Socialnämnden ansvarar för bostadsanpassningsbidrag.

8.1.8 Färdtjänst

Socialnämnden ansvarar för färdtjänst och riksfärdtjänst, samt för komplement till färdtjänst.

8.1.9 Alkohol, tobak och automatspel

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter vid försäljning av alkohol, tobak och liknande produkter samt vid tillhandahållande av automatspel, förutom uppgifter avseende rökfria miljöer enligt 6 kap lagen om tobak och liknande produkter.

8.1.10 Begravning

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt begravningslagen (1990:1144), förutom att avge yttrande enligt 50 §.

8.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning

Socialnämnden ansvar regleras i en mängd lagar och författningar. Nedan listas fem av de mest övergripande:

1. socialtjänstlagen (2025:400),
2. lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
3. hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
4. lagen (1990:52) om särskilda bestämmelser om vård av unga,
5. lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Socialnämnden ansvarar för lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige, med undantag för 4 §.

9 Reglemente för utbildningsnämnden

9.1 Nämndens uppgifter

9.1.1 Skolväsende

Utbildningsnämnden ansvarar för den del av det allmänna skolväsendet som kommunen har ansvar för.

Nämnden ansvarar för följande kommunala verksamheter; förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

9.1.2 Uppdragsutbildning

Utbildningsnämnden får bedriva uppdragsutbildning.

9.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning

Utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter främst enligt

1. skollagen (2010:800)
2. skolförordningen (2011:185)
3. gymnasieförordningen (2010:2039)

samt i övrigt förekommande tillämpliga författningar. När det i annan lagstiftning än skollagen hänvisas till den eller de nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen fullgör utbildningsnämnden den uppgift lagstiftningen anger.

Utbildningsnämnden bereder fullmäktiges beslut enligt

1. förordning om avgifter för prövning inom det offentliga skolväsendet (1991:1124)

10 Reglemente för valnämnden

10.1 Nämndens uppgifter

10.1.1 Allmänna val och folkomröstningar

Valnämnden ansvarar i kommunen för allmänna val och folkomröstningar.

Nämnden ska skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet i val och folkomröstningar.

10.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning

Valnämnden fullgör de uppgifter som ankommer på kommunen enligt

1. vallagen (2005:837),
2. lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, och
3. folkomröstningslagen (1979:369).

Nämnden fullgör övriga uppgifter som enligt lag eller annan författning ankommer på valnämnd.

~~11 Reglemente för överförmyndarnämnden~~

~~11.1 Nämndens uppgifter~~

~~11.1.1 Överförmynderiverksamhet~~

~~Överförmyndarnämnden ansvarar för överförmynderiverksamheten i kommunen.~~

~~11.2 Nämndens uppgifter enligt lagstiftning~~

~~Överförmyndarnämnden fullgör de uppgifter som ankommer på nämnden enligt~~

1. ~~föräldrabalken, och~~
2. ~~lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.~~

~~Nämnden fullgör vad som i övrigt enligt i lag eller annan författning ankommer på överförmyndarnämnd.~~

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
KS § 245

KS 2026/639

Initiativärende från Dennis Ljunggren (S) angående revidering av reglemente och arbetsordning samt arvodesbestämmelser för förtroendevalda

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att bifalla förslagen i initiativärendet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Dennis Ljunggren (S) väcker ett initiativärende med följande förslag till beslut:

Att kommunstyrelsen beslutar:

1. Att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till revidering av *Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun*, med följande utgångspunkter:

- Reglementet och arbetsordningen anpassas till kommunfullmäktiges beslut den 15 oktober 2026 om att kommunstyrelsen ska bestå av elva ledamöter och elva ersättare.
- Kultur- och fritidsutskottets sammansättning ändras till fem ledamöter och fyra ersättare, vilket innebär en justering av kommunfullmäktiges beslut den 15 oktober 2026.
- Samtliga valda ersättare i kultur- och fritidsutskottet ges rätt att närvara och delta i överläggningarna vid utskottets sammanträden, även när de inte tjänstgör, dock utan rätt att delta i besluten.
- Eventuella nödvändiga följdändringar i reglementet och arbetsordningen beaktas.

2. Att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till revidering av bilaga 3, sidan 14, i *Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera*, så att det särskilda sammanträdesarvodet om 0,0050 av riksdagsledamots månadsarvode endast gäller ordförande och vice ordförande i kultur- och fritidsutskottet, medan övriga ledamöter och ersättare omfattas av de generella bestämmelserna om sammanträdesarvode.

3. Att förslagen till reviderade styrdokument återrapporteras till kommunstyrelsen i sådan tid att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i december 2026, med föreslaget ikraftträdande den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Dennis Ljunggren (S) angående revidering av reglemente och arbetsordning samt arvodesbestämmelser för förtroendevalda, inkommet 2026-10-26

Beslutet skickas till

Utvecklingsledare avdelning demokrati

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-10-15
KF § 188

KS 2026/547

Initiativärende från Dennis Ljunggren (S) angående Politisk organisation

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla attsats 1-2 samt 4-8 i initiativärendets förslag.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå attsats tre i initiativärendet.

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa den politiska organisation som gällde fram till 1 september 2026 med undantag för överförmyndarnämnden.

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa att kommunstyrelsen ska bestå av 11 ledamöter och 11 ersättare och kultur och fritidsutskottet till fem ledamöter och tre ersättare.

Kommunfullmäktige beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämplig i detta ärende.

Sammanfattning

Dennis Ljunggren (S) väcker ett initiativärende angående Politisk organisation med följande förslag till beslut:

1. Kommunfullmäktiges beslut från 2026-09-07, § 175, gällande politisk organisation, upphävs i sin helhet.

2. Detta beslut träder i kraft omedelbart.

3. att nuvarande politiska organisation, inklusive nuvarande nämndstruktur samt antal ledamöter och ersättare, fortsatt ska gälla till dess att kommunfullmäktige beslutat om en ny organisation,

4. att uppdra åt kommunfullmäktiges presidium att tillsätta en parlamentariskt sammansatt arbetsgrupp med en representant från varje parti som är representerat i kommunfullmäktige,

5. att arbetsgruppen ska ledas av kommunfullmäktiges ordförande och vice ordförande,

6. att arbetsgruppen ska ta fram ett fullständigt och brett politiskt förankrat förslag till framtida politisk organisation för Ale kommun,

7. att arbetsgruppen särskilt ska analysera och redovisa:

    - ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, nämnderna, utskotten och övriga politiska organ,
    - partiernas representation och möjlighet till insyn,
    - presidiernas sammansättning och uppdrag,
    - oppositionens representation och förutsättningar,
    - kommunstyrelsens uppsiktsplikt,
    - konsekvenserna av att avskaffa, inrätta eller förändra politiska organ,
    - arbetsbelastningen för förtroendevalda,
    - den samlade ekonomiska effekten av organisationen,
    - möjliga alternativa organisationsmodeller, och
    - förslagens juridiska konsekvenser,

8. att förslaget ska överlämnas i sådan tid att kommunfullmäktige kan behandla det vid sitt ordinarie sammanträde i december 2027.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 208 2026-09-29
- Initiativärende angående politisk organisation från Dennis Ljunggren (S), inkommet 2026-09-29
- Bilaga – omröstningsresultat

Yrkande

Dennis Ljunggren (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag attsats 1-2 samt 4-8. Vidare yrkar Dennis Ljunggren (S) avslag till attsats tre samt att

kommunfullmäktige beslutar att:

Fastställa den politiska organisation som gällde fram till 1 september 2026 med undantag för överförmyndarnämnden.
Samt fastställa att kommunstyrelsen ska bestå av 11 ledamöter och 11 ersättare och kultur och fritidsutskottet till fem ledamöter och tre ersättare.
Omedelbar justering.

Henrik Fogelklou (M) yrkar avslag på initiativärendet och på Dennis Ljunggrens (S) ändringsyrkanden.

Robert Jansson (SD) yrkar avslag på Dennis Ljunggrens (S) yrkanden.

Beslutsgång

Ålderspresident Jan Skog (M) ställer proposition på dels Dennis Ljunggrens (S) yrkanden, dels på Henrik Fogelklous (M) avslagsyrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Dennis Ljunggrens (S) yrkanden. Votering begärs.

Omröstning

Följande omröstningsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till Dennis Ljunggrens yrkanden.

Nej-röst för bifall till Henrik Fogelklous (M) avslagsyrkande.

Med 26 ja-röster mot 25 nej-röster beslutar kommunfullmäktige enligt Dennis Ljunggrens (S) yrkanden.

Omröstningsresultatet finns som egen bilaga.

Beslutet skickas till

Avdelningschef demokratiavdelningen

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-09-07
KF § 171

KS 2025/496

Antagande av reglemente och samverkansavtal för Västsvenska Överförmyndarnämnden

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner att Vårgårda kommun från och med den 1 januari 2027 ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden tillsammans med Alingsås, Lerums och Ale kommuner.

Kommunfullmäktige antar reglemente och arbetsformer för Västsvenska överförmyndarnämnden.

Kommunfullmäktige godkänner samverkansavtal för gemensam överförmyndarnämnd mellan Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner.

Kommunfullmäktige beslutar att reglementet och samverkansavtalet träder i kraft den 1 januari 2027. Därmed upphör tidigare reglemente och samverkansavtal avseende Överförmyndarsamverkan att gälla den 31 december 2026.

Kommunfullmäktige beslutar att besluten gäller under förutsättning att motsvarande beslut fattas av kommunfullmäktige i Alingsås, Lerums, Ale och Vårgårda kommuner.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner har träffat överenskommelse om att från och med den 1 januari 2027 bedriva överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd, Västsvenska Överförmyndarnämnden, med Alingsås kommun som värdkommun. För att den gemensamma nämnden ska kunna inrättas krävs att samtliga samverkanskommuner antar ett gemensamt reglemente och godkänner ett samverkansavtal. Den samlade bedömningen är att bildandet av Västsvenska Överförmyndarnämnden skapar bättre förutsättningar för en rättssäker, robust och långsiktigt hållbar överförmyndarverksamhet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 179 2026-08-25
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-07-09
- Utkast reglemente, 2026-06-11
- Utkast samverkansavtal, 2026-06-11
- Kommunstyrelsens beslut § 127 2026-06-02
- Kommunfullmäktiges beslut § 84 2026-04-20

Yrkande

Christer Pålsson (V) yrkar för Vänsterpartiets räkning följande:

- det skall vara 2 ordinarie ledamöter och 2 ersättare i nämnden från Ale kommun

- ovanstående ändringar villkoras av att övriga samverkande kommuner fattar motsvarande beslut om ändring, så att likalydande riktlinjer och reglementen bibehålls inom samverkan

- kommunstyrelsen ges i uppdrag att skyndsamt delge övriga samverkande kommuner detta beslut för ställningstagande

- ta bort attsats:

  kommunfullmäktige antar reglemente och arbetsformer för Västsvenska överförmyndarnämnden

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på Christer Pålssons (V) yrkanden.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på dels kommunstyrelsens förslag, dels på Christer Pålssons (V) yrkanden och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Reservation

Vänsterpartiets ledamöter reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-09-07

Beslutet skickas till

Överförmyndarnämnden
Revisionen
Socialnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Vårgårda kommun
Överförmyndare i samverkan Alingsås kommun

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17
KF § 146

KS 2025/107

Revidering av reglemente för föreningsrådet

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna reviderat reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunfullmäktige beslutar att upphäva reglemente för föreningsrådet i Ale kommun daterat 2018-02-22.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 62 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av föreningsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för föreningsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra föreningsrådets roll som självständig demokratiaktör samt att säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 149 2026-06-02
- Minnesanteckningar från möte med råden om nya reglementen 6 maj
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Reglemente med instruktion för föreningsrådet i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för föreningsrådet i Ale kommun 2018-02-22
- Kommunstyrelsens beslut § 138 2025-06-03
- Kommunstyrelsens beslut § 62 2025-03-18
- Kommunfullmäktiges beslut § 187 2022-11-14

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17

Beslutet skickas till

Nämnderna
Föreningsrådet
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Avdelningschef invånarservice
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17
KF § 145

KS 2025/108

Revidering av reglemente för kommunala pensionärsrådet

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna reviderat reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunfullmäktige beslutar att upphäva Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun daterat 2012-04-23.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 60 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av kommunala pensionärsrådets reglemente i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har kommunledningsförvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för kommunala pensionärsrådet. Förslaget har varit på remiss och har vidareutvecklats genom dialog med rådet.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 148 2026-06-02
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Minnesanteckningar från möte med råden om nya reglementen 6 maj
- Reglemente med instruktion för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun, 2025-05-06
- Reglemente för kommunala pensionärsrådet i Ale kommun 2012-04-23
- Kommunstyrelsens beslut § 138 2025-06-03

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17

- Kommunstyrelsens beslut § 60 2025-03-18
- Kommunfullmäktiges beslut § 187 2022-11-14

Beslutet skickas till

Nämnderna
Kommunala pensionärsrådet
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-06-17
KF § 144

KS 2025/109

Revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna reviderat reglemente med instruktion för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun att gälla från 2027-01-01.

Kommunfullmäktige beslutar att upphäva reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun daterat 2012-04-23.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen delegation på att revidera och besluta om rådets reglemente med instruktion efter dialog med rådet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 14 november 2022 § 187 att förtydliga och likställa de kommunala rådens roll samt ge kommunstyrelsen i uppdrag att revidera rådens reglementen. Den 18 mars 2025 § 61 återremitterade kommunstyrelsen ärendet om revidering av reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i syfte att ta ett samlat grepp och skapa ökad likvärdighet mellan råden. Mot denna bakgrund har förvaltningen tagit fram ett reviderat reglemente för rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med en separat arbetsordning som reglerar sammanträdena med kommunen.

Reglementet syftar till att tydliggöra rådets roll som självständig demokratiaktör samt säkerställa att uppdrag och arbetsformer ligger i linje med kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 147 2026-06-02
- Minnesanteckningar från möte med råden om nya reglementen 6 maj
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-05-15
- Reglemente med instruktion till rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun, 2026-05-06
- Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor i Ale kommun 2012-04-23
- Kommunstyrelsens beslut § 138 2025-06-03

- Kommunstyrelsens beslut § 61 2025-03-18
- Kommunfullmäktiges beslut § 187 2022-11-14

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till

Nämnderna
Rådet för funktionshinderfrågor
Kommunchef
Avdelningschef demokrati
Författningssamlingen
Kommunikationsenheten

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/639
Datum: 2026-11-04
Utvecklingsledare Olle Andersson

Kommunstyrelsen

Återrapport av uppdrag att revidera arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslag till reviderade arvodesbestämmelser enligt bilaga rubricerad ”Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun”.

Kommunstyrelsen förklarar uppdraget från 2026-10-27 § 245 fullgjort i de delar som rör arvodesbestämmelser.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav vid sitt sammanträde 2026-10-27 § 245 förvaltningen i uppdrag att revidera arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun. Uppdraget var att ta fram förslag till revidering av arvodesbestämmelserna så att det särskilda sammanträdesarvodet om 0,0050 av riksdagsledamots månadsarvode gäller ordförande och vice ordförande i kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott, medan övriga ledamöter och ersättare omfattas av de generella bestämmelserna om sammanträdesarvode. Uppdraget skulle återrapporteras till kommunstyrelsen i sådan tid att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i december 2026 och att förändringarna kan träda i kraft 2027-01-01.

Utöver de revideringar förvaltningen har fått i uppdrag att göra, föreslår förvaltningen att regleringen av årsarvode till ordförande och vice ordförande i överförmyndarnämnden utgår ur arvodesbestämmelserna.

Revideringarna avser de arvodesbestämmelser som sedan 2026-05-18 § 109 är beslutade av kommunfullmäktige att träda i kraft 2027-01-01.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun, 2026-11-03
- Beslut kommunstyrelsen 2026-10-27 § 245
- Beslut kommunfullmäktige 2026-09-107 § 171
- Beslut kommunfullmäktige 2026-05-18 § 109

Ärendet

Enligt kommunallagen har förtroendevalda i kommuner rätt till vissa former av ersättning. Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för sådana ersättningsformer. Utöver dessa ersättningsformer får fullmäktige besluta att förtroendevalda ska få ytterligare ersättningar och förmåner, exempelvis arvode för arbete som är förenat med uppdraget. Kommunfullmäktiges riktlinjer för ersättningar, arvoden och andra förmåner för förtroendevalda och för innehavare av vissa andra uppdrag finns i ”Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun”.

Kommunledningsförvaltningen fick 2026-10-27 § 245 i uppdrag av kommunstyrelsen att revidera reglemente, arbetsordning och arvodesbestämmelser. Den del av uppdraget som avser reglemente och arbetsordning återredovisas tillsammans med andra ändringar i separat tjänsteutlåtande, i ärende KS 2026/626. Den del av uppdraget som avser arvodesbestämmelser återredovisas här. Uppdraget var

- att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till revidering av bilaga 3, sidan 14, i *Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera,* så att det särskilda sammanträdesarvodet om 0,0050 av riksdagsledamots månadsarvode endast gäller ordförande och vice ordförande i kultur- och fritidsutskottet, medan övriga ledamöter och ersättare omfattas av de generella bestämmelserna om sammanträdesarvode.

Reviderade arvodesbestämmelser träder sedan tidigare i kraft 1 januari 2027
Kommunfullmäktige beslutade 2026-05-18 § 109 att anta förvaltningens förslag till reviderade arvodesbestämmelser. Beslutet innebär att dessa träder i kraft 2027-01-01, och att nuvarande arvodesbestämmelser då upphör att gälla. Revideringen innebär inga förändringar av gällande arvodesnivåer jämfört med nuvarande bestämmelser, med undantag för att sammanträdesarvode/timarvode för ledamöter i kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott ändras till att motsvara vad som gäller för övriga ledamöter i fullmäktige, nämnder och utskott. Med anledning av detta föreslår förvaltningen revideringar i de arvodesbestämmelser som träder i kraft 2027-01-01, snarare än i de nuvarande bestämmelser som uppdraget från kommunstyrelsen pekar på.

Nya revideringar med anledning av uppdraget
I förslaget till reviderade arvodesbestämmelser framgår nu att uppdragen som ordförande och vice ordförande i kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott berättigar till timarvode om 0,5 procent av månadsarvodet för en riksdagsledamot. Detta regleras i bilaga 2, sidan 11 i bestämmelserna. Tillkommande text i bestämmelserna är markerad med grön överstrykning.

Övriga revideringar
Kommunfullmäktige beslutade 2026-09-07 § 171 att anta reglemente och samverkansavtal för Västsvenska Överförmyndarnämnden. Därmed bedrivs Ale kommuns överförmyndarverksamhet från 1 januari 2027 genom en gemensam nämnd med Alingsås som värdkommun. Respektive samverkanskommun står själv för kostnader för arvoden och ersättningar till förtroendevalda från den egna kommunen. Ale kommun tillsätter 1 ledamot och 1 ersättare till nämnden. Ordförande- och viceordförandeskapet i nämnden roterar mellan kommunerna så att Ale tillsätter vice ordförande år 2031 och ordförande år 2035.

I förslaget har uppdragen som ordförande och vice ordförande i överförmyndarnämnden tagits bort från bilaga 1, som reglerar årsarvoden. Ledamot och ersättare som Ale kommun tillsätter i Västsvenska Överförmyndarnämnden arvoderas med ordinarie timarvode för nämndsledamöter. Text som utgår ur bestämmelserna är markerad med röd överstrykning.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att den förändring som beskrivits ovan motsvarar uppdraget från kommunstyrelsen, i den del som avser arvodesbestämmelser.

Förvaltningen bedömer att det är lämpligt att revidera de arvodesbestämmelser som kommer att träda i kraft 2027-01-01. Uppdraget är formulerat så att det pekar på en formulering i nuvarande arvodesbestämmelser i stället för i de bestämmelser som är beslutade att träda i kraft vid årsskiftet. Förvaltningen bedömer att den förändring som beskrivs ovan motsvarar det som avses i uppdragets formulering, överfört på de bestämmelser som träder i kraft vid årsskiftet.

Förvaltningen bedömer att det är lämpligt att regleringen av årsarvode till ordförande och vice ordförande i överförmyndarnämnden utgår ur arvodesbestämmelserna. Utifrån beslutet om att ingå i gemensam överförmyndarnämnd och vad som anges i reglemente och arbetsordning, kommer Ale kommun att tillsätta uppdraget som vice ordförande i nämnden först år 2031 och uppdraget som ordförande i nämnden år 2035. Det är därför inte nödvändigt att reglera årsarvode för dessa uppdrag under kommande mandatperiod.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet saknar direkt koppling till kommunfullmäktiges mål.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Den senast antagna och redigerade versionen av arvodesbestämmelserna ska efter ikraftträdande göras tillgänglig på www.ale.se i kommunens författningssamling.

Beslutet skickas till:

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten
Styrdokument i Netpublicator
Löneenheten

Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	2026-12-07
Beslutsparagraf:	§ xx
Dokumentansvarig:	Kanslichef
Dokumentet gäller för:	Ale kommun
Diarienummer:	2025/530
Giltighetstid:	2027-01-01 – tills vidare

Läsanvisning

Enligt kommunallagen har förtroendevalda i kommuner rätt till vissa former av ersättning.[1] Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för dessa ersättningsformer.[2] Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun innehåller sådana riktlinjer för kommunen.

Utöver dessa ersättningsformer får fullmäktige besluta att förtroendevalda ska få ytterligare ersättningar och förmåner, exempelvis arvode för arbete som är förenat med uppdraget.[3] Sådana ytterligare ersättningar och förmåner för förtroendevalda i Ale kommun regleras i dessa arvodesbestämmelser.

Ale kommuns arvodesbestämmelser omfattar även arvoden och ersättningar till den som fullgör vissa andra uppdrag än vad som i kommunallagen avses med begreppet förtroendevald. Arvodesbestämmelserna gäller därför för förtroendevalda med flera. När bestämmelserna refererar till förtroendevalda omfattar det endast förtroendevalda i kommunallagens mening, om inte annat anges.

[1] Kommunallagen 4 kap. 12–14 §§.
[2] Kommunallagen 4 kap. 15 §.
[3] Kommunallagen 4

Innehåll

1 Inledande bestämmelser 3
1.1 Tillämpningsområde 3
1.2 Arvodes- och ersättningsformer 3
2 Ersättningar 3
2.1 Förlorad arbetsinkomst och andra förlorade ekonomiska förmåner 3
2.2 Resekostnader med mera 5
2.3 Kostnader för barntillsyn samt annan vård och tillsyn 5
3 Arvoden 6
3.1 Timarvode 6
3.2 Årsarvode 6
3.3 Övrigt arvode 7
4 Pension 7
5 Bestämmelser för utbetalning 7
5.1 Utbetalning av ersättningar 7
5.2 Utbetalning av arvoden 7
5.3 Krav på underlag 8
6 Tolkning och tillämpning 8
Bilaga 1 – Årsarvoden 9
Bilaga 2 – Timarvoden 11
Bilaga 3 – Arbetsuppgifter för årsarvoderade 12
Bilaga 4 – Övriga arvoden 13

1 Inledande bestämmelser

1.1 Tillämpningsområde

§ 1 Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda i Ale kommun som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen. Det är ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer.

§ 2 Bestämmelserna gäller i tillämpliga delar även för styrelseledamöter och lekmannarevisorer i Ale kommuns helägda bolag samt för den som innehar ett uppdrag i Ale kommun som är upptaget i bilaga 4. I bestämmelserna avses med begreppet förtroendevald endast ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer, om inte något annat anges.

1.2 Arvodes- och ersättningsformer

§ 3 Enligt kommunallagen 4 kap. 12–14 §§ är förtroendevalda i en kommun berättigade till följande former av ersättning:

- Ersättning för förlorad arbetsinkomst och andra förlorade ekonomiska förmåner
- Ersättning för resekostnader för förtroendevalda med funktionsnedsättning
- Ersättning för kostnader för barntillsyn

§ 4 Förtroendevalda i Ale kan också få följande former av ersättning, arvode eller förmån:

- Timarvode
- Årsarvode
- Övrigt arvode
- Ersättning för resekostnader med mera
- Ersättning för kostnader för annan vård och tillsyn
- Pension

2 Ersättningar

2.1 Förlorad arbetsinkomst och andra förlorade ekonomiska förmåner

§ 5 Förtroendevalda har med vissa undantag rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst eller andra förlorade ekonomiska förmåner som uppkommer i samband med arvoderat förtroendeuppdrag i Ale kommun. Med andra ekonomiska förmåner avses förlorad pensions- och semesterförmån samt förlorad arbetslöshetsersättning.

§ 6 Förtroendevald som är anställd i Ale kommun och fullgör förtroendeuppdrag i kommunen på ordinarie arbetstid är berättigad till ledighet med bibehållna löneförmåner och har därmed inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst och andra förlorade ekonomiska förmåner.

§ 7 Gruppledare i fullmäktige och föredragande i fullmäktige eller nämnd, som erhåller arvode med stöd av bilaga 4, ska jämställas med förtroendevald i fråga om rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

2.1.1 Förlorad arbetsinkomst

§ 8 Förtroendevald som innehar ett årsarvoderat uppdrag med tjänstgöringsgrad motsvarande mindre än 40 procent av heltid och förtroendevalda som får timarvode för ett uppdrag, har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst till följd av dessa uppdrag.

§ 9 Förtroendevald som innehar ett årsarvoderat uppdrag med en tjänstgöringsgrad motsvarande minst 40 procent av heltid har inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det gäller även förtroendevalda som innehar flera årsarvoderade uppdrag för vilka den sammanlagda beräknade tjänstgöringsgraden uppgår till minst 40 procent av heltid.

§ 10 Rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst gäller beroende på eventuellt anställningsförhållande enligt följande:

1. **Förtroendevald med anställning**
   Förtroendevald med anställning har rätt till ersättning för faktisk förlorad arbetsinkomst.
2. **Förtroendevald som är egen företagare utan anställningsförhållande**
   Förtroendevald som är egen företagare utan anställningsförhållande har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst i form av kompensation med ett belopp per timme som beräknas efter sjukpenninggrundande inkomst av näringsverksamhet, men utan tillämpning av bestämmelserna om takbelopp för sjukpenningsgrundande inkomst. Beloppet per timme beräknas genom att årsinkomsten enligt ovan divideras med 2080.

§ 11 Ersättning för förlorad arbetsinkomst kan per timme högst uppgå till det gällande årsarvodet för en riksdagsledamot, dividerat med 2080.

2.1.2 Förlorad pensionsförmån

§ 12 Förtroendevald som har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst har också rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån som uppkommer i samband med arvoderat förtroendeuppdrag i Ale kommun.

Ersättningen beräknas till 4,5 procent av den förtroendevaldas sammanlagda ersättning för förlorad arbetsinkomst under ett år. Ersättningen utbetalas kalenderårsvis i efterskott.

2.1.3 Förlorad semesterförmån

§ 13 Förtroendevald som har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst har också rätt till ersättning för förlorad semesterförmån som uppkommer på grund av arvoderat förtroendeuppdrag i Ale kommun.

Ersättningen beräknas till 12 procent av den förtroendevaldas sammanlagda ersättning för förlorad arbetsinkomst under ett år. Ersättningen utbetalas kalenderårsvis i efterskott.

2.1.4 Förlorad arbetslöshetsersättning

§ 14 Förtroendevald som innehar ett årsarvoderat uppdrag med tjänstgöringsgrad motsvarande mindre än 40 procent av heltid eller som får timarvode för ett uppdrag, har rätt till ersättning för förlorad arbetslöshetsersättning till följd av detta uppdrag.

2.2 Resekostnader med mera

§ 15 Förtroendevald har, med begränsningarna i §§ 16–18, rätt till ersättning för resekostnader och vissa andra kostnader som uppkommer i samband med arvoderade sammanträden och förrättningar. Samma rätt gäller för den som får arvode för ett uppdrag som tas upp i bilaga 4. Resekostnader ersätts enligt samma villkor som gäller för kommunens anställda, om inte annat anges i dessa bestämmelser.

§ 16 Rätt till ersättning för resekostnader gäller för resekostnader som uppstår vid resa mellan bostad eller ordinarie arbetsplats och plats för arvoderat sammanträde eller förrättning.

§ 17 Resekostnader ersätts om avståndet mellan bostaden eller ordinarie arbetsplats och platsen för sammanträdet eller förrättningen överstiger 3 kilometer.

§ 18 Vid sammanträde eller förrättning utanför Ale kommun, där avståndet mellan bostaden eller ordinarie arbetsplats och platsen för sammanträdet eller förrättningen överstiger 50 kilometer, utgår traktamente. Traktamentet utgör ersättning för kostnader som uppkommer i samband med sammanträdet eller förrättningen och som inte ersätts på annat sätt.

§ 19 Traktamente utges med undantag för § 18 enligt samma villkor som gäller för kommunens anställda.

2.2.1 Resekostnader för förtroendevalda med funktionsnedsättning

§ 20 Förtroendevald med funktionsnedsättning har rätt till ersättning för resekostnader även i andra fall än vad som framgår av §§ 16–18. Rätt till ersättning för resekostnader gäller om den förtroendevaldas funktionsnedsättning medför att hen annars inte kan delta vid ett sammanträde eller en förrättning.

§ 21 Rätt till ersättning enligt § 20 gäller för det transportsätt med lägst kostnad som är möjligt att välja i det aktuella fallet.

2.3 Kostnader för barntillsyn samt annan vård och tillsyn

§ 22 Förtroendevald har, med begränsningarna i § 23–26, rätt till ersättning för kostnader för barntillsyn samt annan vård och tillsyn som uppkommer i samband med arvoderat förtroendeuppdrag i Ale kommun.

§ 23 Förtroendevald som innehar ett årsarvoderat uppdrag med en beräknad tjänstgöringsgrad på minst 40 procent av heltid har inte rätt till ersättning för barntillsyn eller annan vård och tillsyn som uppkommer i samband med arvoderat förtroendeuppdrag. Det gäller även förtroendevalda som innehar flera årsarvoderade uppdrag för vilka den sammanlagda beräknade tjänstgöringsgraden uppgår till minst 40 procent av heltid.

§ 24 Rätt till ersättning gäller kostnader för tillsyn av barn som ingår i den förtroendevaldas familj och som inte har fyllt 12 år. Ersättning betalas inte ut för tillsyn som utförs av annan vårdnadshavare för barnet eller av förtroendevalds partner. Ersättning betalas heller inte ut till förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem.

§ 25 Rätt till ersättning gäller också kostnader för vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning eller svår sjukdom, som vistas i den förtroendevaldas bostad.

§ 26 Ersättning enligt §§ 24–25 kan per timme högst uppgå till ett belopp som motsvarar 0,25 procent av det gällande månadsarvodet för en riksdagsledamot.

3 Arvoden

3.1 Timarvode

§ 27 Timarvode betalas ut till förtroendevalda med flera som anges i bilaga 2, med de belopp per timme som anges i bilagan.

§ 28 Timarvode betalas ut för varje påbörjad timme ett sammanträde eller en förrättning pågår. Tid för lunch och andra kortare avbrott räknas till den tid sammanträdet eller förrättningen pågår.

§ 29 Timarvode inkluderar förberedelser och efterarbete, exempelvis i form av inläsning, förberedande möten och justering av protokoll.

3.1.1 Timarvode vid sammanträden

§ 30 Förtroendevald har rätt till timarvode för protokollförda sammanträden där den förtroendevalda närvarar som ledamot eller ersättare.

§ 31 Förtroendevald har rätt till timarvode för deltagande i gruppmöte som hålls i direkt anslutning till ett nämnd- eller fullmäktigesammanträde där den förtroendevalda närvarar som ledamot eller ersättare.

§ 32 Förtroendevald som under ett kalenderdygn deltar i ett eller flera sammanträden som tillsammans pågår mindre än fem timmar, är berättigad till timarvode motsvarande fem timmar.

3.1.2 Timarvode vid förrättningar

§ 33 Förtroendevald har rätt till timarvode för förrättningar. Med förrättningar avses uppdrag som en förtroendevald utför efter beslut av nämnd, styrelse, utskott eller kommunfullmäktige, eller efter beslut av ordförande i nämnd, styrelse, utskott eller kommunfullmäktige. Uppdraget ska ha en direkt koppling till den förtroendevaldas ordinarie uppdrag.

3.2 Årsarvode

§ 34 Årsarvode betalas ut till förtroendevalda som anges i bilaga 1, med de belopp som anges i bilagan.

§ 35 Årsarvodet avser alla arbetsuppgifter som hör till uppdraget. Förtroendevald som får årsarvode för ett uppdrag har därmed inte rätt till timarvode för arbetsuppgifter som hör till det årsarvoderade uppdraget. I bilaga 3 finns ett urval av vanliga arbetsuppgifter som hör till årsarvoderade uppdrag.

§ 36 Förtroendevald som innehar ett årsarvoderat uppdrag med en tjänstgöringsgrad motsvarande heltid har inte rätt till ytterligare arvode från kommunen. Det gäller även förtroendevald med flera årsarvoderade uppdrag, för vilka den samlade tjänstgöringsgraden motsvarar heltid.

3.3 Övriga arvoden

§ 37 Arvode betalas ut till innehavare av ett antal uppdrag utöver de som tas upp i bilagorna 1 och 2. Vilka dessa uppdrag är, framgår av bilaga 4.

3.3.1 Gruppledare

§ 38 Gruppledare för partigrupp i kommunfullmäktige, som utsetts enligt arbetsordning för kommunfullmäktige i Ale kommun, är berättigad till arvode som anges i bilaga 4.

§ 39 Arvodet avser de uppgifter för gruppledare som framgår av arbetsordning för kommunfullmäktige i Ale kommun.

§ 40 Arvode för gruppledare betalas ut under hela kommunfullmäktiges mandatperiod under förutsättning att partigruppen anmält namnet på gruppledaren vid kommunfullmäktiges första sammanträde. Om gruppledare anmäls senare betalas arvode ut från den dag gruppledaren anmälts till fullmäktige.

3.3.2 Övriga uppdrag

§ 41 Innehavare av övriga uppdrag som anges i bilaga 4 har rätt till arvode från kommunen för den tid och till det belopp som anges i bilagan.

4 Pension

§ 42 Förtroendevalda har i vissa fall rätt till pension. Rätten till pension framgår av särskilda bestämmelser.

5 Bestämmelser för utbetalning

5.1 Utbetalning av ersättningar

§ 43 Samtliga ersättningar kräver att ansökan om ersättning lämnas in inom sex månader från det att kostnaden uppstod. Ansökan lämnas på det sätt kommunens förvaltning anger.

§ 44 Bestämmelser om begränsningar och tak för ersättning för förlorad arbetsinkomst finns i §§ 9–11.

§ 45 Ersättningar betalas ut en gång per månad, om inte annat anges. Utbetalning sker i samband med kommunens löneutbetalning, månaden efter att ansökan har godkänts.

5.2 Utbetalning av arvoden

§ 46 Årsarvode, timarvode för sammanträden samt arvode för gruppledare utbetalas utan ansökan från den förtroendevalda. Sekreterare vid sammanträde antecknar arvodesberättigade deltagare och närvarotid och lämnar underlaget vidare för utbetalning. Timarvode för förrättningar samt arvode för övriga uppdrag betalas ut efter ansökan som lämnas på det sätt kommunens förvaltning anger.

§ 47 Årsarvoden betalas ut månadsvis med ett belopp motsvarande en tolftedel av det totala årsarvodet. Timarvoden och övriga arvoden betalas ut i samband med kommunens löneutbetalning, månaden efter att ansökan har godkänts.

5.3 Krav på underlag

§ 48 Vid ansökan om arvoden och ersättningar ska den förtroendevalda, eller innehavaren av annat arvodesberättigat uppdrag, tillhandahålla de underlag som krävs för att styrka rätten till arvodet eller ersättningen.

6 Tolkning och tillämpning

§ 49 Kommunstyrelsen svarar för tolkning och tillämpning av dessa bestämmelser.

Bilaga 1 – Årsarvoden

Organ	Uppdrag	Tjänstgöringsgrad (procent av heltid)	Arvodesbelopp per månad (procent av månadsarvodet för en riksdagsledamot)
Kommunfullmäktige	Ordförande	33	19,8
Kommunfullmäktige	1:e vice ordförande	22	14,3
Kommunfullmäktige	2:e vice ordförande	3,5	2,6
Kommunstyrelsen	Ordförande	100	90
Kommunstyrelsen	1:e vice ordförande	100	80
Kommunstyrelsen	2:e vice ordförande	30	18
Kommunstyrelsen	Ledamot i arbetsutskottet[4]	25	15
Samhällsbyggnadsnämnden	Ordförande	50	40
Samhällsbyggnadsnämnden	1:e vice ordförande	40	30
Samhällsbyggnadsnämnden	2:e vice ordförande	7	5
Servicenämnden	Ordförande	30	18
Servicenämnden	1:e vice ordförande	20	13
Servicenämnden	2:e vice ordförande	3,5	2,6
Socialnämnden	Ordförande	65	55
Socialnämnden	1:e vice ordförande	52,5	47
Socialnämnden	2:e vice ordförande	7	5
Individutskottet	2:e vice ordförande	12,5	9
Utbildningsnämnden	Ordförande	50	40
Utbildningsnämnden	1:e vice ordförande	40	30
Utbildningsnämnden	2:e vice ordförande	7	5
Valnämnden[5]	Ordförande	4	3
Valnämnden[5]	1:e vice ordförande	2,5	1,9

[4] Ej utskottets presidium.
[5] För ordförande och vice ordförande i valnämnden utbetalas årsarvode endast under år med val till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige, val till EU-parlamentet eller nationell eller kommunal folkomröstning. Övriga år utbetalas timarvode för dessa uppdrag på samma sätt som för övriga ledamöter.

Överförmyndarnämnden	Ordförande	4	3
Överförmyndarnämnden	Vice ordförande	2,5	1,9
Revision	Ordförande	8	6
Revision	Vice ordförande	7	5
AB Alebyggens bolagsstyrelse	Ordförande	25	15
AB Alebyggen bolagsstyrelse	Vice ordförande	25	15
Ale Utveckling AB:s bolagsstyrelse	Ordförande	10	6
Ale Utveckling AB:s bolagsstyrelse	Vice ordförande	10	6

Bilaga 2 – Timarvoden

Organ	Uppdrag	Arvodesbelopp per timme (procentandel av månadsarvodet för en riksdagsledamot)
Kommunfullmäktige	Ledamot och ersättare	0,25
Fullmäktigeberedning	Ledamot och ersättare	0,25
Nämnd	Ledamot och ersättare	0,25
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott	Ordförande och vice ordförande	0,5
Bolagsstyrelse, helägt bolag	Ledamot och ersättare	0,25
Revision	Ledamot	0,50
Revision	Lekmannarevisor i bolag	0,50

Bilaga 3 – Arbetsuppgifter för årsarvoderade

Årsarvoden avser alla arbetsuppgifter som hör till det årsarvoderade uppdraget. Nedan framgår ett urval av vanliga arbetsuppgifter som hör till årsarvoderade uppdrag och därmed ingår i årsarvodet. Även arbetsuppgifter som inte finns med i förteckningen kan höra till uppdraget.

- Organets sammanträden
- Organets utskottssammanträden
- Justering av protokoll
- Presidiemöten
- Ordförandeberedning inför möten
- Medverkan i kommunens budget- och bokslutsarbete
- Möten med revisionen avseende organets verksamhet
- Uppsiktsdialoger eller andra uppföljningar med kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott
- Förrättningar, kurser, konferenser och andra möten inom organets verksamhetsområde eller för organets räkning
- Delegationsbeslut
- Föredragningar på kommunfullmäktiges sammanträden
- Kommunal representant på årsmöten i organisationer där kommunen är medlem
- Representation för organets räkning

Bilaga 4 – Övriga arvoden

Uppdrag	Arvodesbelopp gäller per	Arvodesbelopp (procentandel av månadsarvodet för en riksdagsledamot)
Gruppledare för partigrupp i fullmäktige	Månad	4,5
Ledamot eller ersättare i föreningsrådet, kommunala pensionärsrådet eller rådet för funktionshinderfrågor	Påbörjad timme vid arvodesberättigat sammanträde[6]	0,25
Ledamot eller ersättare i ungdomsrådet	Sammanträde	0,5
Kommunalt valda styrelseledamöter och revisorer i stiftelser och föreningar, om ersättning inte utges från stiftelsen eller föreningen	Påbörjad timme vid sammanträde	0,25
Ordförande för valdistrikt	Valdag med för- och efterarbete	7
Vice ordförande för valdistrikt	Valdag med för- och efterarbete	6,3
Andra röstmottagare för valdistrikt	Valdag med för- och efterarbete	4,9
Reserv för röstmottagare som ej kallas in att tjänstgöra på valdag	Beredskap att tjänstgöra på valdag med förarbete	3,1
Ambulerande röstmottagare	Förtidsröstningsperiod med för- och efterarbete	3,6
Röstmottagare förtidsröstning	Påbörjad timme i tjänst	0,25 – vardag 0,34 – helgdag

[6] Vilka av rådets sammanträden som är arvodesberättigade framgår av gemensamt reglemente för råd i Ale kommun.

Föredragande i fullmäktige eller nämnd[7]	Föredragning	0,5
Vigselförrättare	Vigselakt	2
Borgerlig begravningsofficiant	Begravningsakt	4,5

[7] Arvode utbetalas till förtroendevald i kommunen eller kommunalförbund som kommunen är medlem i, om han eller hon har erhållit uppdrag av fullmäktiges eller nämnds ordförande att i fullmäktige eller nämnden vara föredragande inom ett ärende, och arvode inte utges enligt annan bestämmelse.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-10-27
KS § 245

KS 2026/639

Initiativärende från Dennis Ljunggren (S) angående revidering av reglemente och arbetsordning samt arvodesbestämmelser för förtroendevalda

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att bifalla förslagen i initiativärendet.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Dennis Ljunggren (S) väcker ett initiativärende med följande förslag till beslut:

Att kommunstyrelsen beslutar:

1. Att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till revidering av *Reglemente och arbetsordning för styrelse och nämnder i Ale kommun*, med följande utgångspunkter:

- Reglementet och arbetsordningen anpassas till kommunfullmäktiges beslut den 15 oktober 2026 om att kommunstyrelsen ska bestå av elva ledamöter och elva ersättare.
- Kultur- och fritidsutskottets sammansättning ändras till fem ledamöter och fyra ersättare, vilket innebär en justering av kommunfullmäktiges beslut den 15 oktober 2026.
- Samtliga valda ersättare i kultur- och fritidsutskottet ges rätt att närvara och delta i överläggningarna vid utskottets sammanträden, även när de inte tjänstgör, dock utan rätt att delta i besluten.
- Eventuella nödvändiga följdändringar i reglementet och arbetsordningen beaktas.

2. Att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag till revidering av bilaga 3, sidan 14, i *Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera*, så att det särskilda sammanträdesarvodet om 0,0050 av riksdagsledamots månadsarvode endast gäller ordförande och vice ordförande i kultur- och fritidsutskottet, medan övriga ledamöter och ersättare omfattas av de generella bestämmelserna om sammanträdesarvode.

3. Att förslagen till reviderade styrdokument återrapporteras till kommunstyrelsen i sådan tid att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i december 2026, med föreslaget ikraftträdande den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

- Initiativärende från Dennis Ljunggren (S) angående revidering av reglemente och arbetsordning samt arvodesbestämmelser för förtroendevalda, inkommet 2026-10-26

Beslutet skickas till

Utvecklingsledare avdelning demokrati

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-09-07
KF § 171

KS 2025/496

Antagande av reglemente och samverkansavtal för Västsvenska Överförmyndarnämnden

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner att Vårgårda kommun från och med den 1 januari 2027 ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden tillsammans med Alingsås, Lerums och Ale kommuner.

Kommunfullmäktige antar reglemente och arbetsformer för Västsvenska överförmyndarnämnden.

Kommunfullmäktige godkänner samverkansavtal för gemensam överförmyndarnämnd mellan Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner.

Kommunfullmäktige beslutar att reglementet och samverkansavtalet träder i kraft den 1 januari 2027. Därmed upphör tidigare reglemente och samverkansavtal avseende Överförmyndarsamverkan att gälla den 31 december 2026.

Kommunfullmäktige beslutar att besluten gäller under förutsättning att motsvarande beslut fattas av kommunfullmäktige i Alingsås, Lerums, Ale och Vårgårda kommuner.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Alingsås, Lerum, Ale och Vårgårda kommuner har träffat överenskommelse om att från och med den 1 januari 2027 bedriva överförmyndarverksamheten genom en gemensam nämnd, Västsvenska Överförmyndarnämnden, med Alingsås kommun som värdkommun. För att den gemensamma nämnden ska kunna inrättas krävs att samtliga samverkanskommuner antar ett gemensamt reglemente och godkänner ett samverkansavtal. Den samlade bedömningen är att bildandet av Västsvenska Överförmyndarnämnden skapar bättre förutsättningar för en rättssäker, robust och långsiktigt hållbar överförmyndarverksamhet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 179 2026-08-25
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-07-09
- Utkast reglemente, 2026-06-11
- Utkast samverkansavtal, 2026-06-11
- Kommunstyrelsens beslut § 127 2026-06-02
- Kommunfullmäktiges beslut § 84 2026-04-20

Yrkande

Christer Pålsson (V) yrkar för Vänsterpartiets räkning följande:

- det skall vara 2 ordinarie ledamöter och 2 ersättare i nämnden från Ale kommun

- ovanstående ändringar villkoras av att övriga samverkande kommuner fattar motsvarande beslut om ändring, så att likalydande riktlinjer och reglementen bibehålls inom samverkan

- kommunstyrelsen ges i uppdrag att skyndsamt delge övriga samverkande kommuner detta beslut för ställningstagande

- ta bort attsats:

  kommunfullmäktige antar reglemente och arbetsformer för Västsvenska överförmyndarnämnden

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på Christer Pålssons (V) yrkanden.

Beslutsgång

Ordförande Claes-Anders Bengtsson (KD) ställer proposition på dels kommunstyrelsens förslag, dels på Christer Pålssons (V) yrkanden och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Reservation

Vänsterpartiets ledamöter reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-09-07

Beslutet skickas till

Överförmyndarnämnden
Revisionen
Socialnämnden
Alingsås kommun
Lerums kommun
Vårgårda kommun
Överförmyndare i samverkan Alingsås kommun

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2026-05-18
KF § 109

KS 2025/530

Revidering av Arvodesbestämmelser för förtroendevalda mfl i Ale kommun

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta förslag till arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun med följande ändringar:

- Att ta bort raden med arvode för kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskottet enligt bilaga 2, arvodesbestämmelser. Arvode utgår enligt övriga nämndsledamöter/förtroendevalda

- Att § 24 ändras till: Ersättning betalas inte ut för tillsyn som utförs av annan vårdnadshavare för barnet eller förtroendevalds partner. Ersättning betalas heller inte ut till förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem

Kommunfullmäktige beslutar att dessa träder i kraft 2027-01-01 och gäller till och med 2030-12-31.

Kommunfullmäktige beslutar att nuvarande arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun upphör att gälla 2027-01-01.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2025 att initiera arbetet med revidering av nuvarande arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera. Kommunledningsförvaltningen har arbetat fram ett förslag till reviderade arvodesbestämmelser. Förslaget innebär i första hand att bestämmelserna förenklats och förtydligats.

Förvaltningen har vidare gjort bedömningen att vissa innehållsliga förändringar i bestämmelserna varit motiverade. Dessa ändringar kommenteras närmare i bilagan ”Kommentar till ändringar i arvodesbestämmelserna”. Förvaltningens förslag till nya arvodesbestämmelser innebär inga förändringar av gällande arvodesnivåer.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 104 2026-05-05
- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-16
- Kommunstyrelsens beslut 2025-10-21 § 219
- Arvodesbestämmelser för förtroendevalda med flera i Ale kommun
- Kommentar till ändringar i arvodesbestämmelserna
- Jämförelse av arvodesnivåer för årsarvoderade
- Kommunstyrelsens beslut § 68, 2026-04-07
- Initiativärende – förslag till nya arvodesbestämmelser
- Förslag till ändringar – arvodesbestämmelser
- Demokratiberedningens beslut § 6 2026-05-04
- Yrkande/förslag till samverkan
- Protokollsanteckning från V
- Yrkande/Synpunkter från L och MP

Yrkande

Henrik Fogelklou (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till

Kanslichef
Författningssamling
Kommunikation

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: KS 2026/629
Datum: 2026-10-29
Utvecklingsledare Ciccilia Grgic

Kommunstyrelsen

Återrapportering av kommunens samlade lägesbild för civil beredskap 2026 och förslag om central investeringsram

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

1. Godkänna återrapporteringen av kommunens samlade lägesbild för civil beredskap 2026.
2. Uppdra åt nämnderna att inom ramen för den ordinarie budgetprocessen planera och budgetera för åtgärder inom civil beredskap utifrån respektive nämnds ansvarsområde.
3. Fastställa inriktningen att en central investeringsram om 1 000 000 kronor årligen ska avsättas från och med 2027 för prioriterade och tidskritiska investeringar inom civil beredskap, i syfte att stärka kommunens förmåga att möta förändrade behov och förutsättningar.
4. Uppdra åt kommunstyrelsen att bereda den centrala investeringsramen för budgetmässig hantering i samband med revideringen av investeringsbudgeten i mars 2027.
5. Fastställa principen att investeringar som finansieras genom den centrala investeringsramen ska hänföras till den nämnd vars verksamhet investeringen avser. Denna nämnd ansvarar även för tillhörande kapitalkostnader, inklusive avskrivningar, samt drift och underhåll.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att sammanställa och analysera kommunens samlade lägesbild för civil beredskap samt utreda förutsättningarna för en central budgetpost för prioriterade och tidskritiska insatser.

Den samlade lägesbilden bygger på nämndernas årsrapportering, en fördjupad inventering av verksamheternas förutsättningar samt en ekonomisk uppföljning. Resultatet visar att kommunens verksamheter har kommit olika långt i beredskapsarbetet och att det finns behov av fortsatt utveckling, bland annat inom kontinuitetsplanering, försörjningsberedskap och hantering av kritiska beroenden.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer inriktningen att en central investeringsram om 1 000 000 kronor årligen ska avsättas från och med 2027 för prioriterade investeringar inom civil beredskap. Finansieringen och den budgetmässiga hanteringen föreslås beredas inför revideringen av investeringsbudgeten i mars 2027.

Investeringar som finansieras genom den centrala ramen föreslås hänföras till den nämnd vars verksamhet investeringen avser. Denna nämnd ska även ansvara för tillhörande kapitalkostnader, inklusive avskrivningar, samt drift och underhåll.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Peter Dubrefjord
Säkerhetschef

Beslutsunderlag

- Samlad lägesbild, civil beredskap 2026, daterad 2026-10-27
- Bilaga 1. Identifierade beroenden (18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen), daterad 2026-10-20
- Bilaga 2. Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (KS 2025/270), daterad 2025-12-15
- Bilaga 3. Beslut KF 2025-12-15 om Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (KS 2025/270), daterad 2025-12-15

Ärendet

Kommunfullmäktige antog den 15 december 2025 Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap (KS 2025/270). I samband med beslutet fick nämnderna i uppdrag att följa upp och redovisa arbetet med civil beredskap inom sina respektive ansvarsområden, medan kommunstyrelsen fick i uppdrag att sammanställa och analysera den samlade lägesbilden för kommunen. Kommunstyrelsen fick även i uppdrag att utreda förutsättningarna för en central budgetpost för prioriterade och tidskritiska insatser inom civil beredskap.

Under 2026 har kommunens nämnder genomfört en årsrapportering av arbetet med civil beredskap och medverkat i en fördjupad inventering av verksamheternas förutsättningar. Resultaten har sammanställts i rapporten *Samlad lägesbild, civil beredskap 2026*, som även omfattar en ekonomisk uppföljning av kommunens kostnader inom området.

Den samlade lägesbilden utgör ett underlag för kommunens fortsatta planering och prioritering av beredskapsåtgärder. Identifierade beroenden redovisas i en separat bilaga.

Inom ramen för uppdraget om en central budgetpost har förutsättningarna för att införa en återkommande investeringsram utretts. Detta har resulterat i ett förslag om en central investeringsram för prioriterade investeringar inom civil beredskap.

Den centrala investeringsramen är avsedd att komplettera nämndernas ordinarie ansvar för civil beredskap. Nämnderna behöver därför även fortsättningsvis planera och budgetera för beredskapsåtgärder inom sina respektive ansvarsområden.

Genom detta tjänsteutlåtande återrapporteras kommunstyrelsens båda uppdrag till kommunfullmäktige.

Förvaltningens bedömning

Den samlade lägesbilden visar att kommunens verksamheter har kommit olika långt i arbetet med civil beredskap och att det finns behov av fortsatt utveckling inom flera områden. Förvaltningen bedömer att lägesbilden ger ett underlag för fortsatt planering och prioritering, men att ytterligare arbete krävs för att konkretisera och kostnadsbedöma identifierade åtgärdsbehov.

Utifrån den samlade lägesbilden bedömer förvaltningen att en central investeringsram kan skapa bättre förutsättningar för att genomföra prioriterade investeringar inom civil beredskap, särskilt

när behoven berör flera verksamheter eller kräver samordning. En sådan ram kan komplettera nämndernas ordinarie budgetansvar och möjliggöra prioriteringar utifrån ett kommunövergripande perspektiv.

Förvaltningen föreslår därför att den centrala budgetpost som omfattas av utredningsuppdraget utformas som en investeringsram. Ramen ska användas för åtgärder som uppfyller kommunens kriterier för investeringsredovisning. Andra prioriterade beredskapsåtgärder som inte uppfyller dessa kriterier behöver fortsatt hanteras inom ordinarie budgetprocesser.

En årlig investeringsram om 1 000 000 kronor bedöms utgöra en inledande nivå för att möjliggöra prioriterade investeringar. Beloppet bygger inte på en fullständig kostnadsberäkning av kommunens samlade beredskapsbehov och ska därför inte uppfattas som en bedömning av det totala finansieringsbehovet.

Förvaltningen bedömer att kommunstyrelsen bör ha en samordnande roll vid prioritering och fördelning av den centrala ramen. Investeringarna ska däremot hänföras till den nämnd vars verksamhet de avser. Denna nämnd ska även ansvara för tillhörande kapitalkostnader, inklusive avskrivningar, samt drift och underhåll. Den centrala ramen ska således inte medföra att kommunstyrelsen övertar nämndernas ekonomiska ansvar.

Förslaget förutsätter fortsatt beredning av finansiering och budgetmässig hantering inför revideringen av investeringsbudgeten i mars 2027. Den föreslagna inriktningen innebär därför inte att investeringsmedel redan har anvisats.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förslaget innebär en inriktning om att avsätta en central investeringsram på 1 000 000 kronor årligen från och med 2027 för prioriterade investeringar inom civil beredskap. Ramen är avsedd att komplettera nämndernas ordinarie investeringsbudgetar och möjliggöra kommunövergripande prioriteringar.

Investeringsbudgeten för 2027 är redan fastställd. Finansieringen och den budgetmässiga hanteringen av den föreslagna ramen behöver därför beredas inför revideringen av investeringsbudgeten i mars 2027. Det behöver då klarläggas om ramen kan finansieras genom omprioritering av befintliga investeringsmedel eller om ytterligare medel behöver anvisas. Det aktuella beslutet innebär inte att medel anvisas eller att finansieringen är säkerställd. Från och med 2028 behöver den årliga investeringsramen beaktas i kommunens ordinarie budgetberedning.

Den centrala ramen ska endast användas för åtgärder som uppfyller kommunens kriterier för investeringsredovisning. Utgifter för löpande drift och anskaffningar som ska kostnadsföras direkt omfattas inte av förslaget.

Investeringar som finansieras genom ramen ska hänföras till den nämnd vars verksamhet investeringen avser. Denna nämnd ska även ansvara för tillhörande kapitalkostnader, inklusive avskrivningar, samt drift och underhåll. Kommunstyrelsen ska därmed inte belastas med dessa

kostnader till följd av investeringar inom andra nämnders verksamheter. Den närmare budget- och redovisningsmässiga hanteringen behöver klarläggas i samråd med ekonomifunktionen inför budgetrevideringen.

Beredning, prioritering och uppföljning av investeringar inom den centrala ramen kommer att kräva arbetsinsatser från berörda funktioner och nämnder. Arbetet bedöms i huvudsak kunna hanteras inom befintliga organisationer, men tidsåtgången har inte beräknats.

Den ekonomiska uppföljningen i den samlade lägesbilden ger en översikt över redovisade kostnader inom civil beredskap under 2026, men utgör inte en fullständig sammanställning av kommunens samlade investerings- och finansieringsbehov. Den föreslagna investeringsramen ska därför inte betraktas som en kostnadsberäkning av kommunens totala behov inom området.

Nämnderna ansvarar även fortsättningsvis för att planera, prioritera och finansiera investeringar inom sina respektive verksamhetsområden. Den föreslagna centrala investeringsramen ska utgöra ett komplement till detta ansvar och skapa förutsättningar för samordnade prioriteringar av särskilt angelägna beredskapsinvesteringar utifrån ett kommunövergripande perspektiv. Om ramen inte införs behöver även dessa investeringar hanteras inom ordinarie budgetprocesser, vilket kan påverka möjligheterna att genomföra kommunövergripande prioriteringar.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Den samlade lägesbilden ger kommunen ett underlag för att identifiera och prioritera åtgärder som stärker förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar, höjd beredskap och krig.

En central investeringsram kan bidra till att stärka kommunens beredskap och minska sårbarheten i verksamheter som är viktiga för invånarnas trygghet och tillgång till kommunal service. Detta kan även ha betydelse för det lokala näringslivet, som är beroende av fungerande samhällsviktiga funktioner.

Beslutet innebär inga omedelbara förändringar av kommunens service till invånare eller företag. De konkreta effekterna beror på vilka investeringar som senare prioriteras och genomförs. Vid dessa prioriteringar behöver konsekvenser för olika grupper av invånare, inklusive barn och personer med särskilda behov, beaktas.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte medföra någon direkt miljö- eller klimatpåverkan, eftersom det inte omfattar genomförandet av konkreta investeringar.

Framtida investeringar inom civil beredskap kan medföra miljö- och klimatpåverkan, exempelvis genom anskaffning av utrustning, resursförbrukning och energianvändning. Dessa konsekvenser behöver beaktas vid prioritering och genomförande av respektive investering.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet utgör en del av uppföljningen av kommunens politiskt beslutade arbete med civil beredskap och återrapporteringen av de uppdrag som kommunfullmäktige beslutade om den 15 december 2025 (KS 2025/270). Ärendet har även koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta, effektivitet och trygghet.

Den samlade lägesbilden ger underlag för att identifiera och prioritera åtgärder som stärker kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet, vilket på sikt kan bidra till ökad trygghet och kontinuitet i servicen till invånarna.

Förslaget om en central investeringsram kan bidra till effektivare resursanvändning genom att möjliggöra samordnade prioriteringar av beredskapsinvesteringar utifrån kommunövergripande behov.

Remiss och samberedning

Ärendet har inte varit föremål för formell remiss. Vissa frågor om den föreslagna investeringsramen och dess budgetmässiga hantering har stämts av med kommunens ekonomifunktion.

Den samlade lägesbilden bygger på underlag från kommunens nämnder och förvaltningar genom den kommunövergripande årsrapporteringen och den fördjupade inventeringen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Den samlade lägesbilden utgör underlag för kommunens fortsatta planering, prioritering och uppföljning av arbetet med civil beredskap. Respektive nämnd ansvarar för att hantera identifierade utvecklingsbehov inom sitt verksamhetsområde.

Kommunstyrelsen ansvarar för att, genom säkerhetsenheten och i samråd med ekonomifunktionen, bereda förslaget om en central investeringsram inför revideringen av investeringsbudgeten i mars 2027. Beredningen ska omfatta finansiering, budgetmässig hantering och formerna för prioritering och fördelning av investeringsmedel. Den närmare hanteringen av investeringsramen, inklusive behovet av delegation, ska klarläggas i samråd med kommunchefen, ekonomifunktionen och kommunens juridiska funktion.

Om investeringsmedel anvisas föreslås säkerhetsenheten ansvara för den praktiska samordningen, beredningen och uppföljningen av den centrala investeringsramen. Den föreslagna beslutsordningen innebär att säkerhetsenheten tar fram prioriteringsförslag och att kommunchefen fattar beslut om fördelning av medel inom fastställd ekonomisk ram, under förutsättning att erforderlig beslutanderätt finns. Ärenden som inte omfattas av kommunchefens beslutanderätt ska överlämnas för beslut till behörig instans.

Den centrala investeringsramen ska utgöra ett komplement till nämndernas ordinarie budgetansvar. Investeringar som finansieras genom ramen ska hänföras till den nämnd vars verksamhet investeringen avser. Denna nämnd ansvarar för genomförandet samt tillhörande kapitalkostnader, inklusive avskrivningar, samt drift och underhåll.

Beslutet skickas till:

Kommunchef
Ekonomichef
Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Utbildningsnämnden
Säkerhetsenheten

Samlad lägesbild beredskap 2026

Civil

Innehåll

1 Sammanfattning 3
2 Inledning 4
2.1 Bakgrund 4
2.2 Syfte och användning 4
2.3 Genomförande och metod 5
2.3.1 Insamling av uppgifter 5
2.3.2 Ekonomisk uppföljning 6
2.3.3 Sammanställning och bedömning 6
2.4 Avgränsningar 7
2.5 Resultatens tillförlitlighet och tolkning 7
3 Resultat för årsrapporteringen 8
3.1 Risk- och sårbarhetsanalys 8
3.2 Samhällsviktig verksamhet och kontinuitet 9
3.3 Samverkan och beroenden 9
3.4 Styrning och verksamhetsplanering 10
3.5 Ekonomisk uppföljning 11
3.6 Krisorganisation och stabsarbete 12
3.7 Strategiska noder och försörjningsberoenden 13
3.8 Sammanställning av årsrapporteringens resultat 13
4 Resultat från den fördjupade inventeringen 15
4.1 Bedömd uthållighet i samhällsviktig verksamhet 15
4.2 Kritiska beroenden och sårbarheter 15
4.3 Identifierade utvecklingsbehov 16
5 Ekonomisk uppföljning 17
5.1 Redovisningens omfattning 17
5.2 Bokförda kommunala kostnader 17
6 Samlad lägesbild och kommungemensamma behov 18
6.1 Sammanvägd bedömning 18
6.2 Kommungemensamma behov 18
7 Slutsatser och fortsatt inriktning 20

Bilaga 1. Identifierade beroenden (OSL 18:13) 21
Bilaga 2. Antagen version av Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap.....22
Bilaga 3. Beslut KF 2025-12-15 Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap 23

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

1 Sammanfattning

Den samlade uppföljningen av kommunens arbete med civil beredskap visar att flera grundläggande delar av beredskapsarbetet är helt eller delvis etablerade, samtidigt som det finns kvarstående utvecklingsbehov för att stärka kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar, höjd beredskap och krig.

Årsrapporteringen visar att nämnderna i stor utsträckning har identifierat samhällsviktig verksamhet, kritiska aktiviteter och beroenden. Det systematiska arbetet med kontinuitetshantering är däremot inte fullt etablerat inom samtliga nämnder. Det gäller särskilt aktuella kontinuitetsplaner, dokumenterad ansvarsfördelning samt övning och prövning av planernas funktion. Även arbetet med att prioritera, genomföra och följa upp identifierade åtgärder behöver stärkas inom den ordinarie verksamhetsstyrningen.

Den fördjupade inventeringen visar att verksamheternas förutsättningar att upprätthålla kritiska uppgifter varierar. Flera verksamheter är beroende av samma resurser, funktioner och leveranser. Kontinuitetslösningar och alternativa arbetssätt är inte heller genomgående dokumenterade eller säkerställda. Detta innebär att störningar i gemensamma försörjnings- och stödfunktioner kan få konsekvenser för flera verksamheter samtidigt.

Inventeringen visar även att vissa identifierade utvecklingsbehov kan kräva investeringar eller andra resurskrävande åtgärder. Åtgärdernas omfattning, kostnader och prioritering behöver dock klarläggas inom ramen för den fortsatta beredskapsplaneringen.

Årsrapporteringen visar att endast en av fem nämnder fullt ut uppger sig ha rapporterat investeringar eller kostnader för civil beredskap på avsedd post i UNIT4. Den ekonomiska uppföljningen visar att 469 485,34 kronor exklusive moms i kommunala medel har bokförts på den särskilda konteringskoden under perioden 1 januari–30 september 2026, varav 245 012 kronor avser investeringar. Redovisningen omfattar inte statligt finansierade insatser och är inte heltäckande. Den ger därför inte en fullständig bild av kommunens kostnader eller framtida finansieringsbehov.

Sammantaget visar lägesbilden att det fortsatta arbetet främst behöver inriktas på att omsätta identifierade utvecklingsbehov i konkreta åtgärder. Respektive nämnd ansvarar för att prioritera, genomföra och följa upp identifierade åtgärder inom ordinarie verksamhets- och budgetprocesser. Behov som berör flera verksamheter hanteras i första hand genom samverkan mellan berörda förvaltningar. Frågor som kräver gemensamma prioriteringar eller kommunövergripande ställningstaganden lyfts till kommunstyrelsen inom ramen för dess samordnande ansvar.

Rapporten utgör kommunstyrelsens samlade återrapportering till kommunfullmäktige och ett underlag för uppdraget att utreda förutsättningarna för en central budgetpost inom civil beredskap. Resultaten bygger till stor del på verksamheternas egna bedömningar och ska inte betraktas som en verifierad bedömning av kommunens samlade beredskapsförmåga.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige har genom beslut om *Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap* gett nämnderna i uppdrag att integrera civil beredskap i ordinarie verksamhets- och budgetprocesser samt följa upp arbetet inom sina ansvarsområden. Kommunstyrelsen ska sammanställa och analysera kommunens samlade lägesbild samt utreda förutsättningarna för en central budgetpost för prioriterade och tidskritiska insatser.

Som underlag för uppdragen har kommunen under 2026 genomfört en årsrapportering och en fördjupad inventering av verksamheternas förutsättningar, beroenden, sårbarheter och utvecklingsbehov. Arbetet har kompletterats med ekonomisk uppföljning genom en särskild konteringskod i UNIT4.

Rapporten utgör kommunstyrelsens samlade återrapportering till kommunfullmäktige och ska stödja nämndernas fortsatta prioritering och genomförande av åtgärder inom ordinarie verksamhets- och budgetprocesser. Den utgör även ett underlag för bedömningen av förutsättningarna för gemensam finansiering av prioriterade beredskapsåtgärder.

2.2 Syfte och användning

Syftet med rapporten är att ge en samlad bild av kommunens arbete med civil beredskap, identifierade utvecklingsbehov och förutsättningar för det fortsatta arbetet.

Rapporten har ett kommunövergripande perspektiv och syftar inte till att följa upp eller bedöma enskilda nämnders arbete. Uppföljningen av respektive nämnds arbete med civil beredskap sker inom ramen för nämndernas internkontroll.

Användning

Lägesbilden ska utgöra ett underlag för nämndernas fortsatta planering och prioritering av åtgärder inom civil beredskap.

Särskild uppmärksamhet riktas mot utvecklingsbehov som berör flera förvaltningar och som kan behöva hanteras genom samverkan eller kommungemensamma åtgärder.

Lägesbilden ska även bidra till kommunens fortsatta ekonomiska planering och bedömning av behovet av gemensam finansiering. Eventuella förslag om särskild finansiering och avsättning av kommungemensamma medel hanteras i ett separat tjänsteutlåtande.

2.3 Genomförande och metod

2.3.1 Insamling av uppgifter

Uppgiftsinsamlingen genomfördes under hösten 2026 och omfattade kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, servicenämnden och utbildningsnämnden. Samtliga fem nämnder har lämnat uppgifter, men redovisningens omfattning och detaljeringsgrad varierar. Vissa frågor i årsrapporteringen har inte besvarats.

Underlaget till lägesbilden består av tre kompletterande delar: en övergripande årsrapportering i Stratsys, en fördjupad inventering genom ett separat inventeringsunderlag samt en ekonomisk uppföljning av kostnader för civil beredskap.

2.3.1.1 Årsrapportering i Stratsys

Årsrapporteringen syftade till att på en övergripande nivå följa upp hur arbetet med civil beredskap bedrivs inom respektive nämnd. Frågorna omfattade bland annat risk- och sårbarhetsanalys, kontinuitetshantering, samverkan, styrning, ekonomisk uppföljning och krisorganisation.

Rapporteringen utformades som ett övergripande ledningsunderlag och byggde på nämndernas egna bedömningar. Svarsalternativen *Ja*, *Delvis* och *Nej* användes utifrån följande definitioner:

- **Ja:** Det efterfrågade arbetssättet är etablerat, dokumenterat och tillämpat i relevanta delar.
- **Delvis:** Arbetet har påbörjats, är ofullständigt eller omfattar endast delar av nämnden.
- **Nej:** Det efterfrågade arbetet har inte genomförts eller ett etablerat arbetssätt saknas.

Frågor som inte var relevanta för en nämnd kunde anges som *Ej aktuellt* i kommentarsfältet tillsammans med en kort motivering.

Rapporteringen skulle inte innehålla detaljerade beskrivningar av skyddsvärd verksamhet, sårbarheter eller andra uppgifter som kan omfattas av sekretess.

Rapporteringsperioden var den 1 september–9 oktober 2026.

2.3.1.2 Fördjupad inventering

Den fördjupade inventeringen syftade till att kartlägga verksamheternas förutsättningar att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och andra kritiska uppgifter vid allvarliga störningar, höjd beredskap och krig.

Underlaget omfattade bland annat uppgifter om verksamheternas uthållighet, kritiska beroenden, sårbarheter och behov av åtgärder.

Inventeringen omfattade även uppgifter om avtal med externa aktörer som ingåtts direkt inom verksamheterna och som inte nödvändigtvis fanns samlade hos kommunens upphandlingsenhet. Syftet var att förbättra överblicken över avtalsförhållanden och leverantörsberoenden.

Verksamheterna fick även identifiera kritiska IT-system och ange acceptabel avbrottstid för respektive system.

Rapporteringsperioden var den 1 september–1 oktober 2026.

2.3.2 Ekonomisk uppföljning

I januari 2026 infördes en särskild konteringskod i UNIT4 för att möjliggöra en samlad uppföljning av kommunens kostnader för civil beredskap.

Inom ramen för årsrapporteringen fick nämnderna redovisa om investeringar eller kostnader för civil beredskap hade rapporterats på avsedd post i UNIT4. Uppföljningen kompletterades med uppgifter från ekonomisystemet om de belopp som bokförts med den särskilda konteringskoden under perioden 1 januari–30 september 2026.

Redovisningen avser kommunala medel och omfattar inte insatser som har finansierats med statliga medel.

2.3.3 Sammanställning och bedömning

Årsrapporteringen, den fördjupade inventeringen och den ekonomiska uppföljningen har sammanställts för att ge en samlad bild av kommunens arbete och förutsättningar inom civil beredskap.

Sammanställningen har inriktats på att identifiera återkommande brister, kritiska beroenden och utvecklingsbehov som kan kräva samordnade eller kommungemensamma åtgärder.

Den fördjupade inventeringen har genomförts utifrån verksamheternas organisatoriska förutsättningar. Uppgifterna har därför rapporterats på olika nivåer och avser verksamheter av varierande omfattning, vilket begränsar möjligheterna till direkta jämförelser.

Årsrapporteringens resultat redovisas i tabeller med tillhörande resultatkommentarer, medan resultaten från den fördjupade inventeringen huvudsakligen redovisas kvalitativt. Den ekonomiska uppföljningen redovisar de belopp som bokförts med den särskilda konteringskoden.

Någon sammanvägd kvantitativ bedömning av kommunens uthållighet eller beredskapsförmåga görs inte.

2.4 Avgränsningar

Den fördjupade inventeringen har avgränsats till verksamheter som bedömts vara kritiska för kommunens förmåga att upprätthålla prioriterade uppgifter vid allvarliga störningar, höjd beredskap och krig. Övriga verksamheter omfattas inte av kartläggningen.

Resultaten omfattar endast inrapporterade och sammanställda förhållanden och utgör inte en fullständig kartläggning av kommunens resurser, beroenden, sårbarheter eller förmågor. Avsaknad av en uppgift innebär därför inte i sig att en viss åtgärd eller förmåga saknas.

Uppgifter om kritiska IT-system redovisas inte i rapporten utan hanteras separat inom kommunens fortsatta beredskapsplanering.

Den ekonomiska redovisningen omfattar endast belopp som bokförts med den särskilda konteringskoden under den aktuella perioden. Statligt finansierade insatser och kostnader som bokförts utan konteringskoden ingår inte. Redovisningen ger därför inte en fullständig bild av kommunens kostnader för civil beredskap.

Rapporten redovisar resultaten på en övergripande nivå och innehåller inte detaljerade uppgifter om skyddsvärd verksamhet, kritiska beroenden eller andra förhållanden som kan omfattas av sekretess.

2.5 Resultatens tillförlitlighet och tolkning

Resultaten ska betraktas som en indikativ lägesbild. Flera uppgifter bygger på verksamheternas egna bedömningar och uppskattningar. En rapporterad förmåga behöver därför inte vara verifierad genom exempelvis övning, test eller teknisk kontroll.

Verksamheterna har i viss utsträckning avgränsats och redovisats på olika sätt. Antalet registrerade verksamheter och aktiviteter är därför inte direkt jämförbart mellan nämnderna och ska inte användas som ett mått på deras beredskapsförmåga eller verksamheternas faktiska omfattning.

Årsrapporteringens svarsfördelning beskriver i vilken utsträckning efterfrågade arbetssätt har etablerats och ska inte tolkas som ett procentuellt mått på kommunens faktiska beredskapsförmåga.

Vid tolkningen av årsrapporteringens resultat behöver även nämndernas kommentarer beaktas. Svaren kan spegla olika förutsättningar, pågående utvecklingsarbete eller att en viss åtgärd inte har varit aktuell under rapporteringsperioden. Ett nekande svar innebär därför inte i samtliga fall att en konstaterad brist föreligger.

3 Resultat för årsrapporteringen

I detta kapitel redovisas resultaten från nämndernas årsrapportering av arbetet med civil beredskap. Redovisningen omfattar de områden som följts upp i Stratsys och bygger på nämndernas egna bedömningar.

Tabellerna visar antalet nämnder per svarsalternativ för respektive frågeställning. Frågorna har i vissa fall förkortats språkligt utan att deras innebörd har förändrats. Ej aktuella och obesvarade frågor redovisas separat.

3.1 Risk- och sårbarhetsanalys

Årsrapporteringen omfattar nämndernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Tabellen nedan visar den samlade svarsfördelningen för respektive frågeställning.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Har nämnden arbetat utifrån åtgärdsförslag i gällande RSA under året?	1	3	1	0	0
Har RSA reviderats eller aktualitetsprövats under året?	2	0	3	0	0
Finns en dokumenterad plan eller prioritering för kvarstående identifierade risker och sårbarheter?	0	4	1	0	0

Resultatkommentar:
Årsrapporteringen visar att arbetet med risk- och sårbarhetsanalys bedrivs i varierande omfattning. Fyra av fem nämnder uppger att de helt eller delvis har arbetat utifrån åtgärdsförslag i gällande RSA, medan två nämnder uppger att RSA har reviderats eller aktualitetsprövats under året.

Kommentarerna visar att arbetet med identifierade åtgärder bland annat har bedrivits genom kontinuitetsinventering och samverkan mellan förvaltningar. Samtidigt framkommer att kännedomen om RSA varierar och att ansvarsfördelningen för dokumentets revidering inte är tydlig för alla verksamheter.

När det gäller kvarstående risker och sårbarheter uppger fyra nämnder att dokumenterad planering eller prioritering delvis finns, medan en nämnd uppger att sådan planering saknas. Kommentarerna visar att uppföljningen sker på olika sätt och att dokumentationen inte alltid omfattar tydlig ansvarsfördelning, tidsplan och status för identifierade åtgärder.

Kommunen planerar att genomföra ett nytt kommunövergripande RSA-arbete under våren 2027.

Sammantaget visar resultatet ett fortsatt behov av att tydliggöra arbetet med RSA samt säkerställa att identifierade risker och sårbarheter omhändertas genom prioriterade, dokumenterade och uppföljningsbara åtgärder.

3.2 Samhällsviktig verksamhet och kontinuitet

Årsrapporteringen omfattar nämndernas arbete med att identifiera samhällsviktig verksamhet och kritiska processer samt organisera, utveckla och följa upp kontinuitetshanteringen. Tabellen nedan visar den samlade svarsfördelningen för respektive frågeställning.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Har verksamheter som ska upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid reducerad drift identifierats?	3	2	0	0	0
Har kritiska aktiviteter och processer identifierats?	4	1	0	0	0
Finns en dokumenterad organisation och ansvarsfördelning för kontinuitetshantering?	1	4	0	0	0
Har kontinuitetsplanerna reviderats eller uppdaterats under året?	1	2	2	0	0
Har kontinuitetsplanerna övats, testats eller på annat sätt verifierats under året?	0	2	3	0	0

Resultatkommentar
Årsrapporteringen visar att samtliga nämnder helt eller delvis har identifierat vilka verksamheter som behöver upprätthållas vid reducerad drift samt vilka aktiviteter och processer som är kritiska.

Resultatet visar samtidigt att arbetet med kontinuitetshantering inte har kommit lika långt. Endast en nämnd uppger att det finns en fullt etablerad och dokumenterad organisation och ansvarsfördelning för det löpande arbetet. Kommentarerna visar att arbetet inom flera förvaltningar fortfarande är under utveckling eller endast omfattar delar av verksamheten.

När det gäller kontinuitetsplaner uppger en nämnd att planerna har reviderats eller uppdaterats under året, två att detta delvis har genomförts och två att det inte har genomförts. Kommentarerna visar att översyn och uppdatering pågår inom flera förvaltningar, men att arbetet befinner sig i olika skeden.

Även arbetet med att verifiera kontinuitetsplanernas funktion är begränsat. Ingen nämnd uppger att planerna fullt ut har övats, testats eller verifierats under året, medan två anger att detta delvis har genomförts. Kommentarerna visar också att genomförda inventeringar och workshoppar inte nödvändigtvis innebär att kontinuitetsplanernas funktion har prövats.

Resultatet ligger i linje med den fördjupade inventeringen, där det framkommer att kontinuitetslösningar och alternativa arbetssätt i varierande utsträckning är dokumenterade och säkerställda. Sammantaget visar underlagen ett fortsatt behov av att stärka det systematiska kontinuitetsarbetet, särskilt genom tydlig ansvarsfördelning, aktuella kontinuitetsplaner och återkommande övning och verifiering.

3.3 Samverkan och beroenden

Årsrapporteringen omfattar nämndernas arbete med att identifiera och dokumentera kritiska beroenden samt samverka om dessa inom kommunens organisation.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Har kritiska beroenden identifierats och dokumenterats?	3	2	0	0	0
Har samverkan skett med berörda förvaltningar och verksamheter om kritiska beroenden och behov inom samhällsviktig verksamhet?	2	3	0	0	0
Har identifierade kritiska beroenden och behov kommunicerats till berörda stödfunktioner eller förvaltningar för fortsatt planering och prioritering?	3	1	1	0	0

Resultatkommentar
Årsrapporteringen visar att samtliga nämnder helt eller delvis har identifierat och dokumenterat kritiska beroenden. Samverkan med berörda förvaltningar och verksamheter har också genomförts helt eller delvis av samtliga nämnder.

Kommentarerna visar att samverkan bland annat har skett kring måltidsförsörjning, vattenförsörjning och tekniska stödfunktioner. Samtidigt framkommer att ytterligare samverkan behövs för att klarlägga beroenden och förutsättningar för att hantera identifierade behov.

När det gäller kommunikation av kritiska beroenden och behov till berörda stödfunktioner eller förvaltningar uppger tre nämnder att detta har genomförts, en att det delvis har genomförts och en att det inte har genomförts. Kommentarerna visar att identifierade behov i vissa fall har dokumenterats för vidare hantering, men att uppföljning med mottagande funktioner ännu inte har bekräftats.

Sammantaget visar resultatet att arbetet med att identifiera kritiska beroenden har kommit relativt långt, men att det finns ett fortsatt behov av att utveckla samverkan och säkerställa att identifierade behov kommuniceras, omhändertas och följs upp mellan berörda verksamheter och stödfunktioner.

3.4 Styrning och verksamhetsplanering

Årsrapporteringen omfattar hur arbetet med civil beredskap integreras i nämndernas verksamhetsplanering och ordinarie uppföljning samt hur identifierade förbättringsåtgärder hanteras.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Ingår civil beredskap i verksamhetsplaneringen?	2	1	2	0	0
Har arbetet med civil beredskap följts upp inom ordinarie lednings- eller verksamhetsuppföljning under året?	3	1	1	0	0
Har identifierade förbättringsåtgärder från övningar, tester, uppföljningar eller inträffade händelser omhändertagits och följts upp systematiskt?	0	3	2	0	0
Finns ansvarig funktion, tidsplan och aktuell status dokumenterad för åtgärder som ännu inte har slutförts?	0	2	3	0	0

Resultatkommentar
Årsrapporteringen visar att civil beredskap ingår helt eller delvis i verksamhetsplaneringen hos tre av fem nämnder. Fyra nämnder uppger att arbetet helt eller delvis följs upp inom den

ordinarie lednings- eller verksamhetsuppföljningen. Kommentarerna visar att civil beredskap i vissa fall behandlas inom verksamhetsplaneringen utan att vara formulerat som ett särskilt mål eller uppdrag.

Resultatet visar samtidigt tydliga utvecklingsbehov när det gäller den systematiska hanteringen av förbättringsåtgärder. Ingen nämnd uppger att identifierade förbättringsåtgärder fullt ut omhändertas och följs upp systematiskt. Vidare uppger två nämnder att ansvarig funktion, tidsplan och aktuell status delvis finns dokumenterade för kvarstående åtgärder, medan tre anger att sådan dokumentation saknas.

Kommentarerna visar att årets fördjupade inventering har bidragit till att identifiera förbättringsbehov och skapa underlag för det fortsatta åtgärdsarbetet. Inom delar av verksamheten har ansvariga funktioner och aktuell status tydliggjorts, medan tidsplaner och rutiner för systematisk uppföljning ännu inte är fullt utvecklade.

Sammantaget visar resultatet att inventeringen har bidragit till att skapa bättre förutsättningar för det fortsatta åtgärdsarbetet. Respektive nämnd behöver fortsatt säkerställa att identifierade utvecklingsbehov får ansvarig funktion, prioritering och tidsplan samt följs upp inom den ordinarie verksamhetsstyrningen.

3.5 Ekonomisk uppföljning

Årsrapporteringen omfattar nämndernas användning av kommunens ekonomiska uppföljning för civil beredskap samt rutiner för uppföljning och hantering av relevanta avtal.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Har investeringar eller kostnader för civil beredskap rapporterats inom avsedd post i UNIT4?	1	1	2	0	1
Finns en etablerad intern rutin för ekonomisk uppföljning av åtgärder inom civil beredskap?	1	1	2	0	1
Har nya eller reviderade avtal och överenskommelser kopplade till samhällsviktig verksamhet delgetts upphandlingsenheten?	1	1	2	0	1

Resultatkommentar
Årsrapporteringen visar att arbetet med ekonomisk uppföljning av civil beredskap ännu inte är fullt etablerat. En nämnd uppger att kostnader har redovisats på avsedd post i UNIT4, en att detta delvis har genomförts och två att det inte har genomförts. En nämnd har inte besvarat frågan. Motsvarande svarsfördelning gäller för förekomsten av interna rutiner för ekonomisk uppföljning.

Kommentarerna visar att kännedomen om den särskilda konteringskoden varierar och att befintliga rutiner för ekonomisk uppföljning i vissa fall är kopplade till statlig finansiering. Detta innebär att förutsättningarna för en samlad uppföljning av kommunens egna kostnader för civil beredskap behöver utvecklas.

När det gäller återrapportering av nya eller reviderade avtal och överenskommelser till upphandlingsenheten varierar svaren mellan nämnderna. En nämnd har uppgett att inga sådana avtal varit aktuella under året, vilket behöver beaktas vid tolkningen av resultatet.

Den särskilda konteringskoden infördes i januari 2026. Årsrapporteringen ger inte underlag för att avgöra om utebliven kostnadsredovisning beror på att åtgärder inte har genomförts, att kostnader har bokförts på annat sätt eller att den nya redovisningsrutinen ännu inte tillämpas fullt ut.

Sammantaget visar resultatet ett behov av att stärka kännedomen om den gemensamma konteringskoden och utveckla rutiner för att synliggöra och följa upp kostnader för civil beredskap inom ordinarie ekonomi- och budgetprocesser.

3.6 Krisorganisation och stabsarbete

Årsrapporteringen omfattar nämndernas arbete med krisorganisation, ansvarsfördelning, aktivering, stabsmetodik och förutsättningar för att bedriva krisledning.

Tabellen nedan visar den samlade svarsfördelningen för de frågor som avser krisorganisationens struktur och arbetssätt.

Frågeställning	Ja	Delvis	Nej	Ej aktuellt	Ej besvarat
Finns en dokumenterad och aktuell krisorganisation med roller, ansvar, mandat och ersättare?	2	2	1	0	0
Finns dokumenterade och kända rutiner för att aktivera krisorganisationen?	3	1	1	0	0
Finns dokumenterade rutiner och arbetssätt för krisledning enligt beslutad stabsmetodik?	2	3	0	0	0
Har berörda personer fått information eller utbildning om sina roller och stabsmetodiken?	2	2	1	0	0

Årsrapporteringen omfattade även frågor om lokalmässiga förutsättningar för krisledning, däribland ordinarie lokaler, reservlösningar och verifiering av att dessa kan tas i bruk. Resultaten från dessa frågor redovisas på en övergripande nivå med hänsyn till uppgifternas betydelse för kommunens beredskap.

Resultatkommentar

Årsrapporteringen visar att arbetet med krisorganisation och stabsarbete har kommit olika långt inom kommunens nämnder. Fyra av fem nämnder uppger att de helt eller delvis har en dokumenterad och aktuell krisorganisation, medan motsvarande antal anger att det finns dokumenterade och kända rutiner för aktivering.

Samtliga nämnder uppger att de helt eller delvis har dokumenterade rutiner och arbetssätt för krisledning enligt beslutad stabsmetodik. Kommentarerna visar att vissa rutiner behöver aktualiseras eller dokumenteras ytterligare. När det gäller information och utbildning av berörd personal uppger fyra nämnder att detta helt eller delvis har genomförts, medan en nämnd svarar nej.

Under hösten 2026 pågår utbildningsinsatser och utveckling av arbetssätt för stabsmetodik som en del av kommunens fortsatta arbete med att stärka krisledningsförmågan.

Rapporteringen visar även att det finns förutsättningar för att bedriva krisledning inom nämnderna, samtidigt som arbetet med lokaler, reservlösningar och tillhörande rutiner befinner sig i olika utvecklingsskeden.

Sammantaget visar resultatet att flera grundläggande delar av kommunens krisorganisation och stabsarbete är etablerade. Det fortsatta arbetet behöver inriktas på att säkerställa aktuella och dokumenterade rutiner, tydliga roller samt en gemensam tillämpning av stabsmetodiken.

3.7 Strategiska noder och försörjningsberoenden

Årsrapporteringen omfattar även en särskild uppföljning av arbetet med att identifiera strategiska noder av betydelse för samhällsviktig verksamhet och prioriterad försörjning.

Uppföljningen har riktats till serviceförvaltningen och avser dels arbetet med en inledande bedömning av strategiskt viktiga noder, dels samverkan med berörda förvaltningar inom området.

Resultatkommentar
Arbetet med en första bedömning av strategiska noder har ännu inte påbörjats. Dialog med berörda förvaltningar har däremot inletts, vilket utgör ett första steg i det fortsatta arbetet med att identifiera strategiska noder och tillhörande försörjningsberoenden.

3.8 Sammanställning av årsrapporteringens resultat

Årsrapporteringen visar att kommunens arbete med civil beredskap har kommit olika långt inom de uppföljda områdena. Flera grundläggande delar av beredskapsarbetet är helt eller delvis etablerade, samtidigt som det finns återkommande utvecklingsbehov när det gäller systematik, dokumentation och uppföljning.

Arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet, kritiska aktiviteter och beroenden har kommit relativt långt enligt nämndernas bedömningar. Däremot visar resultaten att det finns behov av att stärka kontinuitetshanteringen, särskilt när det gäller dokumenterad ansvarsfördelning, aktuella kontinuitetsplaner samt övning och verifiering av dessa.

Ett annat framträdande utvecklingsområde är den systematiska hanteringen av identifierade åtgärder. Årsrapporteringen visar att ansvar, tidsplan och uppföljning av kvarstående åtgärder inte är fullt etablerade inom nämnderna. Samtidigt visar kommentarerna att årets fördjupade inventering har bidragit till att identifiera förbättringsbehov och skapa underlag för det fortsatta åtgärdsarbetet.

Resultaten visar även behov av fortsatt utveckling inom ekonomisk uppföljning och samverkan kring gemensamma beroenden. Kännedomen om den särskilda konteringskoden och rutinerna för ekonomisk uppföljning varierar mellan nämnderna. Arbetet med krisorganisation och stabsmetodik pågår och utvecklas genom bland annat utbildningsinsatser under hösten 2026.

Sammantaget behöver det fortsatta arbetet inriktas på att omsätta identifierade behov i prioriterade och genomförda åtgärder inom respektive nämnds ordinarie ansvar och arbetssätt.

Gemensamma beroenden och åtgärder som berör flera verksamheter behöver hanteras genom samverkan och kommunövergripande samordning.

4 Resultat från den fördjupade inventeringen

Den fördjupade inventeringen har sammanställts med fokus på verksamheternas bedömda uthållighet, kritiska beroenden, sårbarheter och utvecklingsbehov.

Resultaten redovisas kvalitativt eftersom uppgifterna har lämnats på olika organisatoriska nivåer och bygger på verksamheternas egna bedömningar. De redovisade förutsättningarna ska därför inte likställas med en genomgående verifierad beredskapsförmåga.

4.1 Bedömd uthållighet i samhällsviktig verksamhet

Inventeringen visar att verksamheternas bedömda uthållighet varierar. Förutsättningarna att upprätthålla prioriterade uppgifter påverkas bland annat av tillgången till gemensamma resurser, stödfunktioner och externa leveranser.

Verksamheternas uthållighet är i flera avseenden beroende av gemensamma stödfunktioner och externa leveranser. Vid långvariga störningar eller när flera kritiska resurser påverkas samtidigt kan förutsättningarna att upprätthålla verksamheten försämras.

Inventeringen visar även att uthållighetsbedömningarna har olika grad av underbyggnad. I vissa verksamheter finns dokumenterade kontinuitetslösningar, medan andra ännu inte fullt ut har klarlagt eller dokumenterat hur kritiska uppgifter ska kunna upprätthållas vid störningar. Förutsättningarna för alternativa arbetssätt och reservlösningar behöver därför i flera fall utvecklas och säkerställas.

Sammantaget visar resultatet ett fortsatt behov av att tydliggöra och säkerställa förutsättningarna för verksamheternas uthållighet över tid.

4.2 Kritiska beroenden och sårbarheter

Inventeringen visar att flera av kommunens verksamheter delar kritiska beroenden, bland annat till gemensamma stödfunktioner, externa leverantörer och begränsade resurser. Dessa beroenden är i många fall nära sammankopplade, vilket innebär att störningar i en resurs eller funktion kan påverka flera verksamheter samtidigt.

Verksamheternas individuella kontinuitetsplanering ger därför inte alltid en fullständig bild av konsekvenserna vid samtidiga eller långvariga störningar.

Inventeringen visar även att alternativa arbetssätt och reservlösningar inte genomgående är dokumenterade eller säkerställda. Detta kan få betydelse för flera verksamheter när de är beroende av samma resurser eller stödfunktioner.

Det pågående arbetet med att identifiera och hantera gemensamma beroenden behöver fortsätta, med särskilt fokus på att säkerställa att identifierade behov omhändertas och att nödvändiga åtgärder samordnas mellan berörda verksamheter.

4.3 Identifierade utvecklingsbehov

Inventeringen visar att verksamheternas arbete med att säkerställa kontinuitet och uthållighet har kommit olika långt. De identifierade utvecklingsbehoven omfattar framför allt fortsatt utveckling av kontinuitetshanteringen och åtgärder för att stärka verksamheternas förmåga att upprätthålla kritiska uppgifter vid långvariga störningar.

Respektive nämnd ansvarar för att prioritera och hantera identifierade utvecklingsbehov inom sitt verksamhetsområde och inom ramen för ordinarie verksamhets- och budgetprocesser. Behov som berör flera verksamheter kan därutöver kräva samverkan mellan berörda förvaltningar och gemensamma ställningstaganden på kommunövergripande nivå.

Inventeringen visar även att vissa utvecklingsbehov inte enbart kan hanteras genom fortsatt planering och personella insatser, utan kan kräva investeringar eller andra resurskrävande åtgärder. Behovet av sådana åtgärder samt deras omfattning och kostnader behöver klarläggas inom ramen för den fortsatta beredskapsplaneringen.

I vissa delar har verksamheternas förmåga ännu inte kunnat bedömas tillräckligt väl. Dessa osäkerheter ska inte likställas med konstaterade brister, men visar var ytterligare kartläggning, planering eller verifiering behövs.

5 Ekonomisk uppföljning

5.1 Redovisningens omfattning

Den ekonomiska uppföljningen omfattar kommunala medel som har bokförts med den särskilda konteringskod för civil beredskap som infördes i UNIT4 i januari 2026.

Redovisningen omfattar bokförda kostnader för kommunalt finansierade åtgärder, däribland investeringar, material, utrustning och externa tjänster. Personalkostnader, arbetstid och insatser som finansierats med statliga medel ingår inte. Kostnader som har bokförts utan den särskilda konteringskoden omfattas inte heller av sammanställningen.

5.2 Bokförda kommunala kostnader

Under perioden 1 januari–30 september 2026 har totalt 469 485,34 kronor exklusive moms i kommunala medel bokförts på den särskilda konteringskoden för civil beredskap. Av beloppet avser 245 012 kronor investeringar och 224 473,34 kronor övriga kostnader.

Kostnadsslag	**Bokfört belopp, exkl. moms**
Investeringar	245 012,00 kr
Övriga kostnader	224 473,34 kr
Totalt	**469 485,34 kr**

Årsrapporteringen visar att en av fem nämnder uppger att kostnader har redovisats på avsedd post i UNIT4, en att detta delvis har genomförts och två att det inte har genomförts. En nämnd har inte besvarat frågan.

Eftersom konteringskoden infördes i januari 2026 och rutinerna för dess användning ännu inte är fullt etablerade kan det inte säkerställas att samtliga relevanta kostnader har bokförts på den särskilda koden. Det redovisade utfallet ska därför betraktas som en första sammanställning av bokförda kommunala kostnader inom området och inte som en fullständig bild av kommunens kostnader eller framtida finansierings- och investeringsbehov.

6 Samlad lägesbild och kommungemensamma behov

6.1 Sammanvägd bedömning

Årsrapporteringen och den fördjupade inventeringen ger tillsammans en övergripande bild av kommunens arbete och förutsättningar inom civil beredskap. Underlagen visar att flera grundläggande delar av beredskapsarbetet är helt eller delvis etablerade, samtidigt som det finns kvarstående utvecklingsbehov för att stärka verksamheternas kontinuitet och uthållighet.

En central iakttagelse är att arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet, kritiska aktiviteter och beroenden har kommit längre än arbetet med att säkerställa och verifiera kontinuitetslösningar. Det finns därför ett fortsatt behov av att utveckla kontinuitetshanteringen, särskilt när det gäller aktuella planer, tydlig ansvarsfördelning samt övning och verifiering.

Den fördjupade inventeringen visar att verksamheternas förutsättningar att upprätthålla kritiska uppgifter varierar. Flera verksamheter delar dessutom beroenden av gemensamma resurser, stödfunktioner och externa leveranser. Störningar i dessa funktioner kan påverka flera verksamheter samtidigt och medföra behov av samverkan och gemensamma prioriteringar.

Ett annat framträdande utvecklingsområde är den systematiska hanteringen av identifierade åtgärder. Respektive nämnd ansvarar för att prioritera, genomföra och följa upp åtgärder inom ordinarie verksamhets- och budgetprocesser.

Inventeringen visar även att vissa utvecklingsbehov kan kräva investeringar eller andra resurskrävande åtgärder. Behovens omfattning och kostnader behöver klarläggas inom ramen för den fortsatta planeringen.

Sammantaget visar underlagen att det fortsatta arbetet främst behöver inriktas på att stärka kontinuitetshanteringen, hantera kritiska beroenden och omsätta identifierade utvecklingsbehov i konkreta åtgärder. Resultaten utgör dock inte en verifierad bedömning av kommunens samlade beredskapsförmåga.

6.2 Kommungemensamma behov

Årsrapporteringen och den fördjupade inventeringen visar att flera identifierade utvecklingsbehov berör mer än en verksamhet. Det gäller bland annat gemensamma försörjningsberoenden, kontinuitetslösningar och tillgång till stödfunktioner.

Respektive nämnd ansvarar för att prioritera och hantera identifierade utvecklingsbehov inom sitt verksamhetsområde. Behov som berör flera verksamheter behöver i första hand hanteras genom samverkan mellan berörda förvaltningar, inom ramen för deras respektive ansvar. Frågor som kräver gemensamma prioriteringar eller kommunövergripande ställningstaganden kan behöva lyftas till kommunstyrelsen inom ramen för dess samordnande ansvar.

Inventeringen visar även att vissa utvecklingsbehov kan kräva investeringar eller andra resurskrävande åtgärder. När sådana behov berör flera verksamheter eller behöver prioriteras utifrån ett kommunövergripande perspektiv kan det finnas skäl att pröva gemensamma finansieringslösningar som komplement till nämndernas ordinarie budgetansvar. Frågan om eventuell gemensam finansiering hanteras separat.

7 Slutsatser och fortsatt inriktning

Den samlade lägesbilden visar att kommunen har kommit relativt långt i arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet, kritiska aktiviteter och beroenden. Samtidigt visar resultaten att det finns kvarstående utvecklingsbehov, särskilt när det gäller att säkerställa verksamheternas kontinuitet och omsätta identifierade behov i konkreta åtgärder.

Respektive nämnd ansvarar för att prioritera, genomföra och följa upp åtgärder inom ordinarie verksamhets- och budgetprocesser. Särskild vikt behöver läggas vid att utveckla och pröva kontinuitetslösningar samt säkerställa en systematisk hantering av identifierade utvecklingsbehov.

Behov som berör flera verksamheter ska i första hand hanteras genom samverkan mellan berörda förvaltningar. Frågor som kräver gemensamma prioriteringar eller kommunövergripande ställningstaganden lyfts till kommunstyrelsen inom ramen för dess samordnande ansvar.

Den samlade lägesbilden utgör även underlag för kommunstyrelsens uppdrag att utreda förutsättningarna för en central budgetpost för prioriterade och tidskritiska insatser inom civil beredskap. Eventuella förslag om gemensam finansiering och avsättning av medel hanteras i ett separat tjänsteutlåtande.

Den fortsatta utvecklingen bör så långt möjligt integreras i befintliga arbetssätt och uppföljningsprocesser, med fokus på att stärka kommunens förmåga att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar, höjd beredskap och krig.

Bilaga 1. Identifierade beroenden (OSL 18:13)

Bilagan omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Handlingen ligger som bilaga till ärendet (diarienr. KS 2026/629).

Bilaga 2. Antagen version av Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap

Handlingen ligger som bilaga till ärendet (diarienr. KS 2026/629).

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

Bilaga 3. Beslut KF 2025-12-15 Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap

Handlingen ligger som bilaga till ärendet (diarienr. KS 2026/629).

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2025-12-15
KF § 221

KS 2025/270

Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. Anta *Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap* som ett kompletterande styrdokument till kommunens befintliga planer och reglementen, för att stärka och samordna arbetet med den civila beredskapen.

2. Uppdra åt nämnderna att inom sina respektive ansvarsområden tillämpa planen och säkerställa att arbetet med civil beredskap integreras i ordinarie verksamhets- och budgetprocesser.

3. Uppdra åt nämnderna att följa upp och redovisa arbetet med civil beredskap inom sina respektive verksamhetsområden, samt åt kommunstyrelsen att sammanställa och analysera den samlade lägesbilden för hela kommunen.

4. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att, inom ramen för kommande budgetprocess, utreda förutsättningarna för att avsätta en central budgetpost som kan användas för prioriterade och tidskritiska insatser inom civil beredskap, i syfte att stärka kommunens förmåga till samordnad resursanvändning och snabb omställning vid behov.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Planen utgår från kommunens befintliga styrdokument och tydliggör ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och nämnderna. Den betonar behovet av långsiktig planering av personal, kompetens och resurser samt en effektiv användning av befintliga medel. För att skapa handlingsfrihet och möjliggöra en snabb resursfördelning vid prioriterade behov föreslås att en central beredskapspott avsätts, som kommunstyrelsen kan disponera. Planen bidrar till ökad förutsägbarhet i den ekonomiska planeringen genom att synliggöra både kort- och långsiktiga behov kopplade till bemanning, kompetensförsörjning och robusthet. Den ger därmed kommunen en gemensam ram för ett samordnat,

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2025-12-15
systematiskt och uthålligt arbete med civil beredskap i linje med nationell inriktning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 277 2025-12-02
- Tjänsteutlåtande, daterat 2025-11-20
- Program för civil beredskap, Ale kommun 2023–2026

Beslutet skickas till

Kommunchef
Säkerhetschef
Utvecklingsledare Civil beredskap
Förvaltningschef servicenämnden
Verksamhetschefer, Enhet Stab Service och IT
Förvaltningschef samhällsbyggnadsnämnden
Verksamhetschef, Enhet Stab SB
Samtliga nämnder
Författningssamling

Antagen version av Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	2025-12-15
Beslutsparagraf:	KF § 221
Dokumentansvarig:	Utvecklingsledare civil beredskap
Dokumentet gäller för:	Ale kommun, samtliga nämnder
Diarienummer:	2025/270
Giltighetstid:	2025-12-15 – tillsvidare

Innehåll

Ale kommuns plan för arbetet med civil beredskap 0
1 Inledning 2
1.1 Bakgrund och användning 2
1.2 Uppdragsbeskrivning 2
1.3 Syfte 2
1.4 Omfattning, avgränsningar och giltighet 2
1.5 Ekonomiska förutsättningar 3
1.6 Styrande dokument och lagstiftning 4
2 Nuläge och förutsättningar 5
3 Målbild och inriktning för att stärka kommunens civila beredskap 6
4 Ansvarsfördelning och kommunstyrelsens samordningsansvar 7
4.1 Nämndernas ansvar 7
4.2 Rapporteringsansvar till kommunstyrelsen 7
4.3 Sammanfattning – ansvarsfördelning i korthet 8
5 Samhällsviktig verksamhet inom civil beredskap 9
6 Ekonomiska förutsättningar och långsiktig planering 10
6.1 Förutsättningar, resurser och ansvar 10
6.2 Planering på kort sikt (2025–2026) 10
6.3 Planering på lång sikt (från 2027) 11
6.4 Strukturer för finansiering och öronmärkning 12
6.5 Bedömda behov 12
7 Implementering och uppföljning 13
8 Samverkan och extern förankring 14
9 Bilagor - Nämndspecifika sammanställningar av samhällsviktig verksamhet 15
9.1 Kommunstyrelsen 15
9.2 Servicenämnden 16
9.3 Samhällsbyggnadsnämnden 17
9.4 Socialnämnden 18
9.5 Utbildningsnämnden 19

1 Inledning

1.1 Bakgrund och användning

Kommunernas ansvar för beredskap har stärkts i takt med förändringar i det säkerhetspolitiska läget och genom nya nationella krav. Förväntningarna på kommunerna att kunna hantera både vardagliga störningar, allvarliga samhällskriser och situationer vid höjd beredskap har ökat. Detta ställer krav på en långsiktig planering och en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunens nämnder.

Planen tar sin utgångspunkt i begreppet **civil beredskap**, som är ett samlingsbegrepp för både **krisberedskap** och **civilt försvar**. Genom att arbeta utifrån civil beredskap skapas ett helhetsperspektiv som tydliggör hur kommunens ansvar och uppgifter hänger ihop och förstärker varandra. Krisberedskapen omfattar förmågan att förebygga, motstå och hantera fredstida kriser, medan det civila försvaret handlar om att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och skydda civilbefolkningen vid höjd beredskap.

Planen är framtagen för att ge kommunens politiska ledning och nämnder en gemensam grund för beslut, prioriteringar och ansvarsfördelning inom ramen för civil beredskap.

1.2 Uppdragsbeskrivning

Kommunstyrelsen har genom kommunens nämndplan för 2025 fått i uppdrag att upprätta en plan för att säkerställa kommunens krisberedskap. Planen ska tydliggöra de olika nämndernas ansvar samt redovisa kostnader och finansiering på både kort och lång sikt.

I arbetet har det bedömts ändamålsenligt att ta avstamp i det vidare begreppet **civil beredskap**, som omfattar både krisberedskap och civilt försvar. Detta innebär inget avsteg från uppdraget, utan syftar till att skapa ett helhetsperspektiv och en mer sammanhållen struktur för kommunens förberedelser och planering.

1.3 Syfte

Planens syfte är att säkerställa en samlad, långsiktigt hållbar och effektiv civil beredskap i Ale kommun. Den ska tydliggöra ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och nämnderna, skapa struktur för planering och prioritering av beredskapsarbetet samt bidra till en gemensam inriktning för hur kommunen ska förbereda, leda och utveckla sin beredskap vid samhällsstörningar och höjd beredskap.

1.4 Omfattning, avgränsningar och giltighet

Planen omfattar kommunens arbete med civil beredskap, där krisberedskap och civilt försvar utgör två centrala delar. Civil beredskap är här det övergripande paraplyet, medan krisberedskap handlar om att förebygga, motstå och hantera allvarliga samhällsstörningar i fredstid och civilt försvar om att stärka samhällets motståndskraft vid höjd beredskap.

Planen gäller på både kort och lång sikt och ska betraktas som ett levande dokument. Eftersom det pågår omfattande nationella utredningar och utvecklingsarbeten inom civil beredskap kan nya

uppgifter tillkomma, vilket kan kräva anpassningar och omprioriteringar. Planen ska därför regelbundet ses över för att säkerställa fortsatt aktualitet. Detta gäller särskilt i samband med att ny lagstiftning som ersätter lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser (LEH) träder i kraft, vilket kan komma att påverka kommunens uppgifter och ansvar.

Avgränsningar
För att tydliggöra innehållet gäller följande avgränsningar:

- **Underlag och behov**
  Planen bygger på de behov och åtgärder som identifierats inom ramen för nämndernas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), kontinuitetsplanering och övriga beredskapsarbete. Nya eller ännu inte fullt kartlagda behov omfattas inte i nuläget, men kan lyftas in i kommande utvecklingsarbete.

- **Ekonomiska förutsättningar**
  Planen redovisar enbart övergripande kostnadsuppskattningar och strukturer för finansiering. Detaljerade budgetar och investeringsplaner hanteras inom ramen för respektive nämnds ordinarie planerings- och budgetprocess, vilket säkerställer att resurser fördelas i enlighet med både planens intentioner och kommunens ekonomiska styrning. Fokus ligger på att belysa nuläge, utmaningar och bedömda behov, särskilt kopplat till kontinuitetshantering och långsiktig finansiering enligt den kommande lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap (LKRB). De ekonomiska förutsättningarna utvecklas närmare i kapitel 6.

- **Planens strategiska karaktär**
  Planen är strategisk och tydliggör det ansvar som redan framgår av lagstiftning och kommunens reglementen. Den ger en samlad överblick men är inte avsedd att ersätta operativa planer, reglementen eller befintliga styrdokument i respektive nämnd.

- **Öppenhet och sekretess**
  Planen är avsedd som ett öppet dokument. Känsliga uppgifter om sårbarheter, kontinuitetslösningar och säkerhetsskydd hanteras i separata dokument enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och säkerhetsskyddslagen (2018:585).

1.5 Ekonomiska förutsättningar

Som framgår av avgränsningarna är det i nuläget inte möjligt att ta fram en detaljerad budget eller investeringsplan. Enligt uppdraget ska planen redovisa kostnader och finansiering på både kort och lång sikt. I nuläget är detta inte möjligt i detalj, eftersom flera nationella utredningar, nya regelverk och utvecklingsarbeten kan förändra kommunens uppgifter och ansvar. Att i detta skede ange exakta kostnader riskerar därför att bli missvisande.

Planen redovisar i stället övergripande ekonomiska förutsättningar, vilka utvecklas mer utförligt i kapitel 6 – *Ekonomiska förutsättningar och långsiktig planering.* Där beskrivs nuläget, de största utmaningarna och de behov som successivt tydliggörs genom kommunens arbete med kontinuitetshantering och andra delar av beredskapsområdet.

1.6 Styrande dokument och lagstiftning

Planen tar sin utgångspunkt i både nationell lagstiftning och kommunens egna styrande dokument. Dessa anger de övergripande ramarna för arbetet och säkerställer att planen är förankrad i gällande regelverk och lokala prioriteringar. Planen ska därför ses som ett komplement till, inte en ersättning för, befintliga styrdokument.

Nationell lagstiftning och föreskrifter

- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) - *som under kommande år kommer att ersättas av* ***lagen om kommuners och regioners beredskap (LKRB)***.
  Den nya lagen syftar till att tydliggöra kommunernas ansvar för beredskap i fred, kris och krig, och bygger vidare på de förslag som presenterats i ***Utredningen om kommuners och regioners beredskap (SOU 2024:65)***. *Hänsyn har tagits till den nya lagstiftningen och dess förarbeten vid framtagandet av denna plan.*
- Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap
- Säkerhetsskyddslagen (2018:585)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Kommunallagen (2017:725)

Därutöver utgår planen från nationella styrdokument och vägledningar, bland annat:

- Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030
- Utredningen om kommuners och regioners beredskap (SOU 2024:65)
- Kraftsamling – Inriktning av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (2023) av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (2023)

Kommunens styrdokument

- Kommunstyrelsens nämndplan för 2025 (uppdraget att ta fram denna plan)
- Program för civil beredskap, Ale kommun 2023–2026
- Program för trygghet och säkerhet
- Reglementen för samtliga nämnder
- Informationssäkerhetspolicy
- Kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) 2023–2026
- Nämndernas kontinuitetsplaner

2 Nuläge och förutsättningar

Kommunens beredskapsarbete bygger på de risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som nämnderna genomför samt den kontinuitetsplanering och de beredskapsåtgärder som utvecklats inom respektive verksamhetsområde. Dessa analyser och planeringar utgör grunden för den gemensamma lägesbild som denna plan tar avstamp i.

Kommunen har under senare år tagit viktiga steg för att stärka sin beredskap, bland annat genom utvecklade processer för krisledning, ökad samverkan mellan nämnder och en successiv anpassning till nationella mål och krav. Övningar, erfarenheter från inträffade händelser och uppföljning av RSA har bidragit till att identifiera både styrkor och utvecklingsområden.

Bland de styrkor som framträder finns ett starkt engagemang inom nämnderna, etablerade former för samverkan i vardagliga frågor samt en växande medvetenhet om beredskapens betydelse. Samtidigt finns utmaningar kopplade till uthållighet, resursfördelning och förmågan att snabbt anpassa sig till nya krav och förändrade förutsättningar i det säkerhetspolitiska läget.

Kommunens arbete med civil beredskap sker inte isolerat, utan i nära samverkan med länsstyrelsen, andra kommuner, regionen, statliga myndigheter och frivilliga aktörer. Denna samverkan är en förutsättning för att kunna hantera större händelser som påverkar flera samhällsfunktioner samtidigt.

En särskild utmaning är att förutsättningarna för krisberedskap och civilt försvar just nu förändras snabbt. På nationell nivå pågår flera utredningar, regeringsuppdrag och lagändringar som kan komma att innebära nya uppgifter för kommunerna. Detta ställer krav på att kommunen kan anpassa och utveckla sin beredskap i takt med att nya krav och ansvar klargörs.

Sammantaget är utgångspunkten att kommunen har en etablerad grund för krisberedskap, men att den behöver vidareutvecklas och stärkas för att möta både kända utmaningar och kommande förändringar. Denna plan syftar till att skapa en gemensam inriktning för hur det arbetet ska ske, på både kort och lång sikt.

3 Målbild och inriktning för att stärka kommunens civila beredskap

Kommunens arbete med civil beredskap utgår från de nationella målen för krisberedskap och civilt försvar samt från kommunens egna politiskt beslutade uppdrag och styrdokument. Syftet är att säkerställa att kommunen kan värna liv, hälsa, samhällets funktionalitet och demokratins grundläggande värden, både i fredstid, vid fredstida kriser och under höjd beredskap.

Målen gäller därför hela civil beredskapen, inklusive krisberedskap, civilt försvar och skydd av civilbefolkningen, och anger den långsiktiga inriktningen för kommunens arbete.

Kommunens mål och inriktning för civil beredskap

	Mål:	Inriktning:
1.	Kommunen ska säkerställa en robust och uthållig krisberedskap som gör det möjligt att hantera vardagliga störningar, allvarliga samhällskriser och ett skärpt säkerhetspolitiskt läge.	Beredskapen ska dimensioneras för långvariga påfrestningar. Arbetet ska särskilt fokusera på att säkra samhällsviktiga funktioner och bygga in redundans i strategiska noder. Behovet av robusta noder ska även vägas in i kommunens långsiktiga samhällsplanering, exempelvis i översiktsplaner, detaljplaner och lokaliseringsutredningar.
2.	Samhällsviktiga verksamheter ska kunna upprätthållas även under störda förhållanden och höjd beredskap.	Beredskapsarbetet ska integreras i ordinarie styrning, planering och budget för att skapa kontinuitet och långsiktig hållbarhet i kommunens verksamheter.
3.	Kommunen ska bidra till det nationella målet att öka skyddet av civilbefolkningen vid fredstida kriser och höjd beredskap	Arbetet ska inriktas mot att värna liv, hälsa och grundläggande trygghet, i linje med nationella krav och prioriteringar.
4.	Kommunens arbete ska vara anpassningsbart för att möta förändringar i lagstiftning, nationella krav och säkerhetspolitiska förutsättningar.	Planeringen ska präglas av flexibilitet och förmåga att skala upp eller omprioritera i takt med förändrade förutsättningar.
5.	Kommunens agerande i kriser ska ske i enlighet med lagstiftning, reglementen och principer för god förvaltning.	Arbetet ska präglas av rättssäkerhet, tydliga beslutsvägar och transparens gentemot medborgare, organisation och nationella aktörer.
6.	Nämnderna ska samverka för att skapa en gemensam beredskap.	Arbetet ska ske i nära samordning mellan nämnderna, med helhetssyn och ömsesidigt ansvar, oberoende av organisatoriska gränser.

4 Ansvarsfördelning och kommunstyrelsens samordningsansvar

Kommunens arbete med civil beredskap bygger på en ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder. Civil beredskap omfattar här både krisberedskap och civilt försvar. Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar att *leda och samordna* kommunens angelägenheter. Varje nämnd bär ett självständigt ansvar för beredskapsarbetet inom sitt verksamhetsområde.

Begreppen *leda* och *samordna* återkommer i både kommunallagen och kommunens reglementen, men deras praktiska innebörd är inte alltid entydig. Det finns en risk att samordningsansvaret tolkas som ett operativt ansvar, ett kontrollmandat eller ett krav på likriktning. Så är inte fallet. Kommunstyrelsens uppgift är att hålla ihop kommunens samlade beredskap genom att skapa gemensam inriktning, samla information, analysera underlag och rapportera vidare.

I kommunens reglementen är uppdraget inom beredskapsområdet uttryckt som ett *samordningsansvar*. Begreppet *leda* ska därför förstås i sin övergripande betydelse, att säkerställa helhet och genomslag för kommunfullmäktiges beslut, medan det operativa ansvaret för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd alltid ligger kvar hos respektive nämnd.

Samtidigt är det avgörande att framhålla att varje nämnd bär ett eget ansvar för beredskapsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta ansvar kan inte överföras till kommunstyrelsen eller någon annan nämnd, utan grundar sig i kommunfullmäktiges fastställda reglementen.

4.1 Nämndernas ansvar

Varje nämnd ansvarar för att krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd beaktas och integreras i den egna verksamheten. Detta omfattar bland annat att:

- analysera risker, sårbarheter och beroenden,
- planera och vidta åtgärder för att säkerställa kontinuitet i samhällsviktig verksamhet,
- uppfylla krav i säkerhetsskyddslagstiftningen,
- bidra till kommunens samlade totalförsvarsplanering, samt
- redovisa beredskapsrelaterade kostnader och finansieringsbehov inom ramen för sin ordinarie planerings- och budgetprocess.

Detta ansvar kan inte överföras till kommunstyrelsen eller någon annan nämnd.

4.2 Rapporteringsansvar till kommunstyrelsen

För att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra sitt samordningsuppdrag är nämndernas rapporteringsansvar helt avgörande. Detta framgår uttryckligen av reglementena, där det anges att nämnderna är skyldiga att:

”*hålla kommunstyrelsen informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som är av betydelse för att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra sitt samordnings- och rapporteringsansvar*.”

För att denna informationsskyldighet ska bli verkningsfull behöver rapporteringen ske på ett återkommande och systematiskt sätt. Det innebär bland annat att:

- återrapportering om beredskapsarbetet sker regelbundet,
- ansvarsfördelningen internt i nämnden är tydlig, och
- dialogen med kommunstyrelsen hålls kontinuerlig (till exempel genom säkerhetsfunktionen).

Punkterna ovan är en förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna ge kommunfullmäktige en samlad bild av kommunens beredskap och bidra till att uppfylla de nationella krav som gäller för krisberedskap och civilt försvar.

4.3 Sammanfattning – ansvarsfördelning i korthet

- Kommunstyrelsen har ett ansvar att leda och samordna: skapa gemensam inriktning, samla information och rapportera vidare. Inom beredskapsområdet uttrycks detta i reglementena som ett samordningsansvar.
- Varje nämnd har ett självständigt ansvar för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd inom sitt verksamhetsområde. Detta ansvar kan inte delegeras.
- Rapporteringsansvaret från nämnderna till kommunstyrelsen är centralt för att styrelsen ska kunna fullgöra sitt uppdrag.
- Den samlade förmågan inom kommunens civila beredskap skapas först när kommunstyrelsen kan hålla ihop helheten och nämnderna driver beredskapsarbetet inom sina respektive uppdrag. Förmågan uppstår alltså i samspelet mellan styrelsens samordning och nämndernas självständiga arbete.

5 Samhällsviktig verksamhet inom civil beredskap

För att ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och nämnderna ska bli tydlig i praktiken behöver det framgå vilken samhällsviktig verksamhet som respektive nämnd ansvarar för under störda förhållanden.

Som en del av arbetet med denna plan har därför en kartläggning gjorts av nämndernas uppdrag och verksamheter. Den visar att samtliga nämnder har verksamheter som bedöms samhällsviktiga och som måste upprätthållas även vid kris eller höjd beredskap. Resultatet kan sammanfattas i tre huvuddrag:

- **Verksamheter som måste bibehållas**; exempelvis krisledning, äldreomsorg, funktionsstöd, skolverksamhet, vattenförsörjning, avfallshantering samt drift av lokaler och IT.
- **Verksamheter som kan prioriteras ned eller tillfälligt pausas**; exempelvis gymnasieskola, delar av kultur- och fritidsverksamheten, vissa administrativa utvecklingsfunktioner och långsiktig planering som kan skjutas fram i tid.
- **Verksamheter som kan tillkomma i en kris**; exempelvis krisstöd, trygghetspunkter, anpassning av lokaler och förstärkta stödinsatser för invånare.

Denna översikt ger en gemensam och strategisk bild av kommunens samlade förmåga och utgör ett underlag för politiska prioriteringar samt den fortsatta utvecklingen av civil beredskap.

För att underlätta det praktiska arbetet finns en mer detaljerad sammanställning i bilagorna. Den visar per nämnd vilka verksamhetsområden som bibehålls, delvis bibehålls, faller bort eller tillkommer under störda förhållanden. Redovisningen har tagits fram i dialog med utvalda funktioner inom nämnderna och ska betraktas som ett levande dokument, som successivt uppdateras när nationella krav eller lokala förutsättningar förändras.

Kartläggningen är inte bara en grund för ansvarsfördelningen, utan också central för att bedöma vilka resurser som krävs för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet. De prioriteringar som framgår i bilagorna utgör därför ett direkt underlag för de ekonomiska överväganden som behandlas i nästa kapitel.

6 Ekonomiska förutsättningar och långsiktig planering

Kommunens arbete med civil beredskap kräver långsiktighet, planering och en effektiv användning av resurser. Förutsättningarna påverkas samtidigt av statens styrning och finansiering, eftersom kommunens ansvar till stor del regleras nationellt.

6.1 Förutsättningar, resurser och ansvar

De ekonomiska ramarna för beredskapsarbetet präglas i nuläget av osäkerhet. Från och med 2026 ersätts den nuvarande överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) med den nya lagen om kommuners och regioners beredskap (LKRB). Lagen innebär ett utökat ansvar för kommunerna. Hur mycket medel som kommer att tilldelas är ännu oklart, men det står redan nu klart att resurserna inte blir lika riktade som tidigare.

Kommunen befinner sig därför i ett mellanläge: nya krav tillkommer, men finansieringen är ännu inte tydliggjord. Samtidigt delas befintliga resurser ofta mellan flera uppdrag, särskilt inom kontinuitetshanteringen, som utgör grunden för kommunens samlade beredskap.

Utvecklingen av kommunens beredskap kräver både ekonomiska medel och en tydlig resursallokering, där befintlig kompetens och kapacitet används där de gör störst nytta. Arbetet bör inriktas på att successivt stärka bemanningen, klargöra roller och ansvar samt säkerställa den kompetens som krävs inom civilt försvar och kontinuitet.

Genom ett systematiskt arbetssätt kan kommunen stegvis identifiera och planera sina långsiktiga behov, såväl ekonomiska som organisatoriska. På så sätt skapas förutsättningar att möta nationella krav och upprätthålla samhällsviktiga funktioner även vid störda förhållanden.

Statens styrning och finansiering har en avgörande betydelse för kommunernas möjligheter att uppfylla sitt ansvar enligt LKRB. För att arbetet ska kunna bedrivas rättssäkert och hållbart krävs att resurserna står i proportion till uppdragets omfattning, att de är förutsägbara över tid och att modellen möjliggör anpassning till lokala förutsättningar och förändrade nationella behov.

Ale kommun delar SKR:s bedömning att kommunsektorn gemensamt behöver tydliggöra statens ansvar för finansiering vid förändringar av kommunernas uppdrag. Kommunen verkar i denna fråga genom SKR:s arbete och nationella dialoger med regeringen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och andra berörda aktörer.

6.2 Planering på kort sikt (2025–2026)

De ekonomiska och organisatoriska förutsättningar som beskrivits ovan ligger till grund för kommunens fortsatta planering. Arbetet delas in i två faser, en kortsiktig (2025–2026) och en långsiktig (från 2027), för att möjliggöra en stegvis anpassning till nya krav och förutsättningar enligt lagen om kommuners och regioners beredskap (LKRB).

Under denna period bör kommunen fokusera på följande:

Prioriterat område	Inriktning 2025–2026
Resursanvändning	Säkerställa att personalresurser används där de gör störst nytta, genom att allokera kompetens och resurser på ett ändamålsenligt sätt, samt att tilldelade medel används för beredskapsändamål.
Budgetstruktur	Säkerställa att resurser öronmärks i budgetprocessen för beredskapsändamål, så att de inte försvinner i den ordinarie ekonomiska ramen.
Kontinuitetshantering	Stegvis förstärka arbetet med kontinuitetshantering utifrån befintliga och prioriterade resurser, med fokus på att kartlägga behov och bygga grundläggande strukturer.
Förberedelse för LKRB	Skapa beredskap för att anpassa planering och ansvarsfördelning utifrån LKRB och kommande föreskrifter.

Övergång till planering på lång sikt
Arbetet under perioden 2025–2026 handlar främst om att hantera osäkerheten i de nationella förutsättningarna och samtidigt lägga grunden för ett mer långsiktigt och samordnat beredskapssystem. När de nya kraven i LKRB och tillhörande föreskrifter är på plats, och arbetet med kontinuitet har börjat tydliggöra resursbehoven, behöver kommunen successivt gå från stegvisa förstärkningar till en mer robust och uthållig planering.

6.3 Planering på lång sikt (från 2027)

Från 2027 och framåt behöver kommunen bygga upp en hållbar struktur för finansiering och resursplanering inom beredskapsområdet. Syftet är att säkerställa att resurser, kompetens och organisation är dimensionerade för att möta både vardagliga störningar och långvariga kriser.

Prioriterat område	Inriktning från 2027
Personal och kompetensförsörjning	Säkerställa tillräckliga resurser för att omhänderta kontinuitetshanteringen, inklusive planering, samordning och genomförande av andra beredskapsåtgärder. Detta innefattar även att successivt stärka bemanningen och säkerställa rätt kompetens för att möta framtida krav inom civil beredskap.
Kontinuitetshantering	Bygga upp en långsiktigt hållbar och fullt integrerad struktur för kontinuitetshantering, med tillräckliga personalresurser, kompetens och organisatoriska stödfunktioner. Arbetet ska vara etablerat som en naturlig del av ledningssystemet och bidra till att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas vid såväl kriser som höjd beredskap.

Robusta noder	Investera i redundans och robusthet i samhällsviktig infrastruktur, bland annat genom översiktsplaner, detaljplaner och lokaliseringsutredningar.
Flexibilitet	Säkerställa att finansieringsmodellen kan anpassas efter nya nationella krav eller förändringar i det säkerhetspolitiska läget.
Uppföljning och transparens	Införa krav på återrapportering från nämnderna för att tydliggöra hur resurser används till beredskapsändamål, i samband med delårs- och årsredovisningar.

6.4 Strukturer för finansiering och öronmärkning

För att säkerställa transparens och riktad användning av framtida medel, samtidigt som flexibilitet bevaras, föreslås att kommunen redan nu etablerar strukturer för öronmärkning i budgetprocessen. Detta kan ske genom att:

- inrätta en särskild budgetpost för civil beredskap,
- avsätta en central beredskapspott som kommunstyrelsen kan fördela utifrån prioriterade behov,
- koppla resurser till breda utvecklingsområden såsom kontinuitetshantering, robusta noder, kompetensförsörjning och krisledningsförmåga, samt
- införa krav på återrapportering om hur medlen använts till beredskapsändamål.

Genom tydlig öronmärkning och uppföljning skapas transparens, långsiktighet och förtroende för kommunens arbete med civil beredskap.

6.5 Bedömda behov

Utifrån nuläge och de förutsättningar som råder kan tre grundläggande behov identifieras för att långsiktigt stärka kommunens arbete med civil beredskap:

1. **Resurser och kapacitet**; De personella och organisatoriska resurserna behöver successivt förstärkas. Idag delas personal och kompetens ofta mellan flera uppdrag, vilket gör beredskapsarbetet sårbart.
2. **Stärkt kontinuitetshantering**; Kontinuitetshanteringen behöver prioriteras och byggas ut stegvis, eftersom den är en förutsättning för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna upprätthållas vid störda förhållanden och för att kommunen ska kunna möta kommande nationella krav.
3. **Robusta noder och samhällsplanering**; För att skapa uthållighet och redundans krävs att robusta noder identifieras och säkerställs genom den långsiktiga samhällsplaneringen, exempelvis i översiktsplaner, detaljplaner och lokaliseringsutredningar.

7 Implementering och uppföljning

Utifrån de förutsättningar, behov och prioriteringar som beskrivits i föregående kapitel behöver arbetet nu omsättas i praktiskt genomförande. Planen för civil beredskap är ett strategiskt styrdokument som anger mål, ansvarsfördelning och inriktning för kommunens beredskapsarbete. För att få faktisk verkan måste den integreras i kommunens ordinarie styrning, planering och budgetprocesser.

Implementering

- Planen ska omsättas i respektive nämnds verksamhetsplanering, där beredskapsarbetet beaktas och prioriteras i linje med nämndens uppdrag.
- Planen utgör ett stöd för politiska prioriteringar och ska ligga till grund för nämndernas planering av resurser och åtgärder inom civil beredskap.
- Operativa planer, såsom krisledningsplan, kontinuitetsplaner och säkerhetsskyddsplaner, utvecklas och uppdateras parallellt och i enlighet med denna plan.

Uppföljning och revidering

- Uppföljning sker årligen i samband med kommunens ordinarie styr- och budgetprocess, med särskild betoning på resursbehov och beredskapsrelaterade kostnader.
- Planen ska revideras vart fjärde år, eller tidigare om förändringar i lagstiftning, nationella krav eller lokala förutsättningar motiverar det.
- Som en del av uppföljningen ska resultatet av risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), övningar och inträffade händelser användas för att utveckla och justera planen.

8 Samverkan och extern förankring

Kommunens beredskapsförmåga utvecklas inte isolerat, utan i nära samspel med andra aktörer på lokal, regional och nationell nivå. En robust civil beredskap kräver långsiktig samverkan, tydliga kontaktvägar och gemensam planering mellan berörda aktörer.

Samverkan inom kommunen

- Nämnderna ansvarar för att beredskapsarbetet är väl förankrat i den egna organisationen, och för att skapa interna strukturer som möjliggör dialog och erfarenhetsutbyte.
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att hålla samman beredskapsarbetet och ge fullmäktige en samlad bild av kommunens beredskapsförmåga.

Samverkan med externa aktörer

- Kommunen ska upprätthålla nära samarbete med länsstyrelsen, som har det regionala samordningsansvaret, samt med MSB och andra nationella myndigheter.
- Kontinuerlig dialog ska föras med räddningstjänsten, försvarsmakten och andra aktörer som är centrala för kommunens krisberedskap och civila försvar.
- Samverkan med frivilligorganisationer och näringslivet är av särskild betydelse för att säkerställa uthållighet och tillgång till resurser vid längre kriser.

Extern förankring och kommunikation

- Planen för civil beredskap ska kommuniceras på ett tydligt sätt till berörda aktörer, både inom och utanför kommunen.
- Förankring sker genom att involvera relevanta aktörer i övningar, utbildningar och gemensam planering.
- Kommunen ska även arbeta aktivt med att informera medborgarna om deras eget ansvar i kris och höjd beredskap, i linje med de nationella målen om ett stärkt civilt försvar.

Utveckling genom samverkan

- Kommunens samlade beredskapsförmåga stärks genom gemensamma övningar, erfarenhetsutbyten och lärande från inträffade händelser.
- Samverkan ska bygga på långsiktiga relationer och förtroende, vilket kräver tydliga kontaktvägar, återkommande dialog och gemensam målbild.

9 Bilagor - Nämndspecifika sammanställningar av samhällsviktig verksamhet

Bilagorna redovisar detaljerade tabeller för respektive nämnd. De visar vilka verksamheter som bibehålls, delvis bibehålls, faller bort eller tillkommer under störda förhållanden. Redovisningen ska ses som ett levande dokument som successivt behöver uppdateras i takt med att förutsättningar och prioriteringar förändras.

9.1 Kommunstyrelsen

Kategori	Verksamheter
Bibehålls	• Säkerhet: civilt försvar, krisberedskap, säkerhetsskydd, signalskydd och informationssäkerhet • HR: lön • Demokrati: kansli, kommunikation, juridik • Invånarservice: Kontaktcenter
Bibehålls delvis	• Säkerhet: brottsförebyggande • Ekonomi: redovisning och upphandling • HR: HR-specialister och heltidsfackliga • Demokrati: överförmyndare, utvecklingsledare och näringsliv • Invånarservice: bibliotek, öppen ungdomsverksamhet och fält
Faller bort/pausas	• Säkerhet: systematiskt brandskyddsarbete • Ekonomi: controller och digitalisering • Invånarservice: kultur- och fritidsutveckling samt kulturskola
Tillkommer	• Krisledning av kommunen som helhet

Motivering
Kommunstyrelsen ansvarar för den övergripande krisledningen och samordningen, vilket gör dess funktioner helt avgörande under störda förhållanden. Säkerhetsområdet (krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd och signalskydd) måste upprätthållas för att samordna och skydda kommunen. HR och ekonomi behöver säkerställa löner, redovisning och upphandling för att verksamheten ska fungera. Demokratifunktionerna (kansli, kommunikation, juridik) är nödvändiga för beslutsfattande och rättssäker styrning. Invånarservice, särskilt kontaktcenter, är central för att hålla dialogen med medborgarna vid kris.

9.2 Servicenämnden

Kategori	Verksamheter
Bibehålls	• IT: drift och underhåll • Fastighet: lokalförsörjning, drift och underhåll, park och anläggning • Kost: (blå, röd, gul) • Verksamhetsstöd: lokalvård (grön, gul, röd), vaktmästeri, fordon
Bibehålls delvis	-
Faller bort/pausas	-
Tillkommer	• Krisledning inom nämndens eget verksamhetsområde • Säkerställa lokaler • Ställa om lokaler • Drift av lokaler • Drift/underhåll av IT • Lagerhållning av livsmedel • Transport/logistiklösningar

Motivering
Servicenämndens verksamheter är nödvändiga stödfunktioner för hela kommunen och kan därför inte reduceras under störda förhållanden. Lokalförsörjning, drift och underhåll krävs både för befintliga verksamheter och vid evakuering eller mottagande av drabbade från andra kommuner. Kostverksamheten måste upprätthållas, men med ökad flexibilitet kring transporter och lagerhållning av livsmedel. Lokalvård är kritisk för att motverka smittspridning vid trängre boenden. IT är en sårbar stödfunktion som kan utsättas för cyberattacker, och fordonsflottan är central för både ordinarie drift och mobilisering vid höjd belastning.

9.3 Samhällsbyggnadsnämnden

Kategori	Verksamheter
Bibehålls	• Plan och myndighet: planering och exploatering, miljö • Teknik: infrastruktur, VA-drift och plan, gata och trafik samt renhållning • Stöd- och utvecklingsstab: GIS och mät
Bibehålls delvis	• Plan och myndighet: bygg • Stöd- och utvecklingsstab: strategisk infrastruktur, kollektivtrafik
Faller bort/pausas	• Stöd- och utvecklingsstab: strategiska klimat- och miljöfrågor, samt naturfrågor
Tillkommer	• Krisledning inom nämndens eget verksamhetsområde • Parkeringsövervakning • Flytt av fordon

Motivering
Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för samhällsviktig infrastruktur som vatten, avlopp, avfallshantering, gator och trafik, funktioner som måste upprätthållas även under störda förhållanden. Plan- och myndighetsuppgifter inom miljö samt drift av tekniska system är avgörande för hälsa, säkerhet och grundläggande service. Stöd- och utvecklingsstaben, särskilt GIS och mät, utgör ett viktigt underlag för planering och ledning i kris. Vissa uppgifter, exempelvis strategisk utveckling och långsiktig klimatplanering, kan däremot skjutas på framtiden eftersom fokus behöver ligga på akuta behov.

9.4 Socialnämnden

Kategori	Verksamheter
Bibehålls	• Individ- och familjeomsorg: barn- och familjeenhet • Funktionsstöd: servicebostäder, gruppbostäder, boende och stöd enligt SoL, daglig verksamhet, personlig assistans, avlösarservice, anhörigstöd, boendestöd, korttidsvistelse och korttidstillsyn, ledsagarservice • Äldreomsorg: ordinärt boende, särskilt boende, nattpatrull, hälsofrämjande och förebyggande enheten • Myndighet och specialiststöd: bemanningsplanering, rehabenheten, sjuksköterskeenheten och biståndsenheten
Bibehålls delvis	• Individ- och familjeomsorg: vuxenenheten, arbetsmarknads- och försörjningsenheten, stöd- och behandlingsenheten • Myndighet och specialiststöd: ledningsstöd och utveckling (staben), administrativa enheten
Faller bort/pausas	• Funktionsstöd: kvalitet- och utvecklingsenheten • Äldreomsorg: samordnande funktion äldreomsorg
Tillkommer	• Krisledning inom nämndens eget verksamhetsområde • Krisstöd • Trygghetspunkter*

**Ansvar för trygghetspunkter ej fastställt. Omhändertagande sker med stöd av Socialtjänstlag (SoL) (2025:400)*

Motivering
Socialnämnden ansvarar för omsorg och stöd till de mest sårbara grupperna i samhället. Äldreomsorg, funktionsstöd och individ- och familjeomsorg utgör samhällsviktiga verksamheter som måste fungera även under störda förhållanden. Myndighetsutövning, bemanning och sjukvårdsinsatser är centrala för att kunna ge rätt stöd och säker vård. Vissa administrativa utvecklingsfunktioner kan dock tillfälligt nedprioriteras, medan nya behov som krisstöd och trygghetspunkter kan tillkomma i en krissituation.

9.5 Utbildningsnämnden

Kategori	Verksamheter
Bibehålls	• Förskola och pedagogisk omsorg • Grundskola F–6 och fritidshem • Grundskola 7–9 och anpassad grundskola F–9 • Social hållbarhet och barn- och elevhälsa
Bibehålls delvis	• Hantering av fria alternativ • Enhet för flerspråkighet • Administration • Gymnasiumskola*
Faller bort/pausas	• Komvux • Fritidsklubb
Tillkommer	• Krisledning inom nämndens eget verksamhetsområde • Barnomsorg 24/7

**Utbildningen kan vid behov behöva omformas, till exempel genom anpassad undervisning eller praktisk verksamhetsförlagd utbildning (t.ex. inom vård och omsorg).*

Motivering
Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, grundskola och elevhälsa, vilka är centrala för barns rätt till utbildning och trygghet även under störda förhållanden. Dessa verksamheter behöver därför upprätthållas. Vissa delar, som gymnasieutbildning och administrativa utvecklingsfunktioner, kan tillfälligt nedprioriteras eller anpassas. Samtidigt kan nya behov tillkomma, exempelvis barnomsorg under obekväm arbetstid, för att stödja vårdnadshavare med samhällsviktiga yrken.

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/284
Datum: 2026-10-28
Utvecklingsledare Alice Clark

Kommunstyrelsen

Svar på återremiss gällande svar på motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning från S och V

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Anse att-sats ett som besvarad,
2. Anse att-sats två som besvarad,
3. Anse att-sats tre som besvarad,
4. Anse att-sats fyra som besvarad,
5. Bifalla att-sats fem och ge servicenämnden i uppdrag att prioritera beredningen av skolprojekten i Älvängen och Skepplanda i arbetsgrupp för lokalförsörjning i enlighet med den reformerade lokalförsörjningsprocessen,
6. Anse att-sats sex som besvarad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En motion har inkommit från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet med förslag om att Ale kommun ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning och nybyggnation föreslås. Motionen innehåller även förslag om jämförande analyser inför större skolprojekt, redovisning av alternativa lösningar samt återrapportering till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutade den 9 mars 2026 § 42 om en reformerad lokalförsörjnings- och investeringsprocess. Genom riktlinje och rutin för lokalförsörjning infördes krav på lokalbehovsanalys, kapacitetsbedömningar, prövning enligt fyrstegsprincipen (SKOR), jämförelse mellan alternativa åtgärder samt kommungemensam prioritering av lokalprojekt.

Kommunstyrelsen beslutade den 29 september 2026 § 200 att återremittera ärendet för komplettering av beslutsunderlaget.

Maria Kosterlind Reinholdsson Patrik Skog

Kommunchef

Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut § 200 2026-09-29
- Motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation, 2026-04-19
- Kommunfullmäktiges beslut, 2026-03-09 § 42
- Riktlinje för lokalförsörjning
- Rutin för arbete med lokalförsörjning

Ärendet

Bakgrund

En motion från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har inkommit med förslag om att Ale kommun som huvudregel ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning och nybyggnation föreslås. Motionen innehåller även förslag om jämförande analyser inför större skolprojekt, redovisning av alternativa åtgärder samt återrapportering till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutade den 29 september 2026 § 200 att återremittera ärendet för komplettering av beslutsunderlaget. Kommunstyrelsen begärde bland annat att motionens samtliga att-satser ska bemötas var för sig samt att kopplingen mellan motionens yrkanden och kommunens beslutade styrdokument ska tydliggöras.

Reformerad lokalförsörjningsprocess

Kommunfullmäktige beslutade den 9 mars 2026 § 42 om en reformerad lokalförsörjnings- och investeringsprocess.

Den reformerade processen innebär bland annat att:

- Planering av lokaler sker med ett långsiktigt perspektiv,
- Identifierade lokalbehov analyseras utifrån verksamhetsmässig, teknisk och demografisk kapacitet,
- Kapacitetsbrister prövas enligt fyrstegsprincipen (SKOR),
- Alternativa åtgärder analyseras innan investeringar föreslås,
- Samtliga lokalprojekt prioriteras i relation till varandra inom kommunfullmäktige beslutad investeringsram.

Arbetet genomförs gemensamt i arbetsgruppen för lokalförsörjning och ligger till grund för den kommungemensamma lokalförsörjningsplanen.

Ale kommun	Organisationsnummer	Telefon	E-post	Webbplats
SE-449 80 Alafors	212000-1439	0303-70 30 00	kommun@ale.se	www.ale.se

Den beslutade lokalförsörjningsprocessen utgår från att identifierade kapacitetsbrister först analyseras och därefter prövas enligt fyrstegsprincipen (SKOR). Prövningen sker stegvis genom:

1. Verksamhetsförändringar,
2. Tillfälliga eller enklare åtgärder,
3. Om- och tillbyggnation,
4. Nyproduktion eller extern inhyrning.

Prövningen syftar till att säkerställa att alternativa åtgärder övervägs innan nyproduktion aktualiseras. Inför fortsatt beredning tas skriftliga underlag fram som beskriver kapacitetsbehov, konsekvenser och relevanta alternativ. Dessa utgör underlag för prioritering och fortsatt beslutshantering.

Förtydligade av alternativanalysens innehåll

Den reformerade lokalförsörjningsprocessen innehåller krav på lokalbehovsanalys, kapacitetsbedömning och prövning enligt fyrstegsprincipen (SKOR). Till processen hör fastställda mallar och underlag som används inom arbetsgruppen för lokalförsörjning och som ligger till grund för fortsatt prioritering och beredning av lokalprojekt.

Analyserna omfattar bedömningar av verksamhetsmässig, teknisk och demografisk kapacitet och syftar till att identifiera och värdera olika handlingsalternativ. Inom ramen för processen tas även ekonomiska underlag fram avseende investeringskostnader, lokalkostnader, driftskostnader och andra konsekvenser som är relevanta för det aktuella projektet.

Processen syftar till att säkerställa att olika åtgärdsalternativ kan analyseras och jämföras på ett strukturerat sätt innan ställning tas till investeringar. Arbetssättet utvecklas kontinuerligt inom ramen för den beslutade implementeringsplanen.

Tillämpning i Skepplanda och Älvängen

Skolprojekten i Skepplanda och Älvängen befinner sig i olika skeden av planerings och beredningsprocessen.

Den fortsatta beredningen av projekten ska ske inom ramen för den beslutade lokalförsörjningsprocessen. Eventuella alternativanalyser, kapacitetsbedömningar och prioriteringar hanteras inom arbetsgruppen för lokalförsörjning och redovisas i respektive projekts ordinarie beslutsprocess.

Återrapportering till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige behandlar lokalförsörjningsfrågor genom den ordinarie planerings- och budgetprocessen. Den kommungemensamma lokalförsörjningsplanen ligger till grund för prioritering av framtida investeringar.

Något särskilt uppdrag om årlig återrapportering enligt motionens formulering finns inte beslutat i gällande styrdokument.

Förvaltningens bedömning

Bedömning av att-sats 1

Kommunledningsförvaltningen bedömer att yrkandet om att renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler ska prövas innan rivning eller nybyggnation redan omhändertas genom riktlinje och rutin för lokalförsörjning. Detta sker genom fyrstegsprincipen, där alternativa lösningar ska prövas innan nyproduktion eller extern inhyrning aktualiseras. Fyrstegsprincipen beskrivs på sidan 3 i riktlinje för lokalförsörjning som beslutades av kommunfullmäktige den 9 mars 2026 § 42.

Bedömning: att-satsen föreslås anses besvarad.

Bedömning av att-sats 2

Kommunledningsförvaltningen bedömer att yrkandet om analys av befintliga lokalers kapacitet redan omhändertas genom lokalbehovsanalys och kapacitetsbedömning, detta beskrivs på sidan 3 i riktlinje för lokalförsörjning. Hur detta genomförs beskrivs mer i detalj i rutin för arbete med lokalförsörjning, vilken är beslutad av kommunchef.

Bedömning: att-satsen föreslås anses besvarad.

Bedömning av att-sats 3

Kommunledningsförvaltningen bedömer att yrkandet om jämförbara beslutsunderlag redan omhändertas genom den beslutade lokalförsörjningsprocessen. Kommunledningsförvaltningen bedömer att detta är en del av ovan nämnd fyrstegsprincip.

Bedömning: att-satsen föreslås anses besvarad.

Bedömning av att-sats 4

Kommunledningsförvaltningen bedömer att yrkandet om redovisning och prövning av alternativa åtgärder i huvudsak omhändertas genom den beslutade lokalförsörjningsprocessen. Styrdokumenten innehåller krav på analys av alternativa åtgärder, prövning enligt fyrstegsprincipen samt framtagande av jämförbara beslutsunderlag.

Kommunledningsförvaltningen ser samtidigt ett möjligt utvecklingsområde avseende dokumentation och redovisning av varför ett alternativ väljs framför ett annat samt vilka styrkor och svagheter olika alternativ har. Frågan hanteras lämpligen inom ramen för den utvärdering av lokalförsörjningsprocessen som ingår i den beslutade implementeringsplanen.

Bedömning: att-satsen bedöms i huvudsak vara omhändertagen genom gällande styrdokument. Identifierat utvecklingsbehov föreslås hanteras inom ramen för kommande utvärdering av lokalförsörjningsprocessen.

Bedömning av att-sats 5

Kommunledningsförvaltningen bedömer att yrkandet avser tillämpningen av den beslutade lokalförsörjningsprocessen i de specifika skolprojekten i Älvängen och Skepplanda. Förvaltningen bedömer att frågan bör hanteras inom ramen för den ordinarie lokalförsörjningsprocessen och föreslår därför att Servicenämnden ges i uppdrag att prioritera projekten för fortsatt beredning inom arbetsgruppen för lokalförsörjning.

Bedömning: att-satsen föreslås hanteras genom särskilt uppdrag till Servicenämnden.

Bedömning av att-sats 6

Kommunledningsförvaltningen bedömer att motionens intention om ökad transparens och redovisning redan tillgodoses genom den beslutade lokalförsörjningsprocessen samt genom kommunfullmäktiges ordinarie hantering av lokalförsörjningsplan och investeringsärenden.

Bedömning: att-satsen föreslås anses besvarad.

Samlad bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att motionens att-satser 1, 2, 3, och 6 redan omhändertas genom kommunfullmäktiges beslut om riktlinje och rutin för lokalförsörjning.

Att-sats 4 bedöms i huvudsak vara omhändertagen genom gällande styrdokument. Förvaltningen ser samtidigt ett mjöligt utvecklingsområde avseende dokumentation och redovisning av alternativa lösningar, vilket föreslås hanteras inom ramen för kommande utvärdering av lokalförsörjningsprocessen.

Kommunledningsförvaltningen bedömer vidare att motionens att-sats 5 bör hanteras inom ramen för den beslutade lokalförsörjningsprocessen genom ett särskilt uppdrag till Servicenämnden.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förslaget innebär ingen direkt ekonomisk påverkan utöver vad som följer av genomförandet av kommunfullmäktiges beslutade lokalförsörjningsprocess.

Ett uppdrag till servicenämnden att prioritera beredningen av skolprojekten i Älvängen och Skepplanda bedöms kunna genomföras inom ramen för befintlig organisation och beslutad process.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet genom att syfta till ett resurseffektivt nyttjande av kommunens lokaler.

Remiss och samberedning

Ärendet har beretts i dialog med berörda funktioner inom kommunens lokalförsörjningsarbete.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet innebär att gällande styrdokument fortsatt ska tillämpas. Om kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget ska Servicenämnden prioritera den fortsatta beredningen av skolprojekten i Älvängen och Skepplanda inom arbetsgruppen för lokalförsörjning.

Beslutet skickas till:

Motionärerna

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-09-29
KS § 200

KS 2026/284

Svar på motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation från S och V

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för komplettering av beslutsunderlaget enligt följande:

1. Bemöt motionens samtliga sex att-satser var för sig. Redovisa vilka krav som redan omfattas av beslutade styrdokument, med hänvisning till konkreta bestämmelser, och vilka krav som skulle kräva kompletterande beslut.

2. Förtydliga kraven inför rivning och nybyggnation. Redovisa hur det säkerställs att renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler prövas innan rivning eller nybyggnation föreslås, samt vilka krav som finns på ett öppet, skriftligt och jämförbart beslutsunderlag inför rivningsbeslut.

3. Precisera alternativanalysens innehåll. Redovisa om befintliga styrdokument säkerställer att analysen omfattar teknisk status, åtgärdsförslag för renovering eller ombyggnad, investeringskostnad, livscykelkostnad, internhyra, driftkostnader, kapacitetsbehov, demografisk risk och möjlighet till etappvis utveckling. Ange vilka kompletteringar som behövs för att uppfylla motionens krav.

4. Redovisa tillämpningen i Skepplanda och Älvängen. Beskriv vilka alternativanalyser som har genomförts i de pågående skolprojekten, vilka underlag som återstår och hur alternativredovisningen kan säkerställas före nästa avgörande steg i respektive detaljplaneprocess. Precisera vilket steg detta är och när det planeras ske.

5. Förtydliga återrapporteringen till kommunfullmäktige. Redovisa om det finns en beslutad årlig uppföljning av hur principen har tillämpats i skolprojekten och vilka ekonomiska och demografiska grunder besluten vilat på. Om sådan uppföljning saknas ska motionens förslag om ett återrapporteringsuppdrag till servicenämnden bedömas.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En motion har inkommit från S och V med förslag om att Ale kommun ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning och nybyggnation föreslås. Motionen föreslår även krav på jämförande analyser inför större skolprojekt samt återrapportering till kommunfullmäktige.

Ale kommun har under 2026 beslutat om en reformerad lokalförsörjnings- och investeringsprocess. Den nya processen innebär att alla lokalinvesteringar föregås av en gemensam kapacitetsanalys, prövning enligt fyrstegsprincipen (SKOR) samt prioritering inom beslutad ekonomisk ram. Dessa principer är fastställda i riktlinje för lokalförsörjning.

Förvaltningen bedömer att motionens intentioner i huvudsak redan är omhändertagna genom det beslutade arbetssättet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande kommunledningsförvaltningen, 2026-07-09
- Motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation, 2026-04-19
- Riktlinje för lokalförsörjning 2026-03-09
- Beslut KF 2026-03-09 § 42

Yrkande

Dennis Ljunggren (S) yrkar på att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras för komplettering av beslutsunderlaget enligt följande:

1. Bemöt motionens samtliga sex att-satser var för sig. Redovisa vilka krav som redan omfattas av beslutade styrdokument, med hänvisning till konkreta bestämmelser, och vilka krav som skulle kräva kompletterande beslut.

2. Förtydliga kraven inför rivning och nybyggnation. Redovisa hur det säkerställs att renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler prövas innan rivning eller nybyggnation föreslås, samt vilka krav som finns på ett öppet, skriftligt och jämförbart beslutsunderlag inför rivningsbeslut.

3. Precisera alternativanalysens innehåll. Redovisa om befintliga styrdokument säkerställer att analysen omfattar teknisk status, åtgärdsförslag för renovering eller ombyggnad, investeringskostnad, livscykelkostnad, internhyra, driftkostnader, kapacitetsbehov, demografisk risk och möjlighet till etappvis utveckling. Ange vilka kompletteringar som behövs för att uppfylla motionens krav.

4. Redovisa tillämpningen i Skepplanda och Älvängen. Beskriv vilka alternativanalyser som har genomförts i de pågående skolprojekten, vilka underlag som återstår och hur alternativredovisningen kan säkerställas före nästa avgörande steg i respektive detaljplaneprocess. Precisera vilket steg detta är och när det planeras ske.

5. Förtydliga återrapporteringen till kommunfullmäktige. Redovisa om det finns en beslutad årlig uppföljning av hur principen har tillämpats i skolprojekten och vilka ekonomiska och demografiska grunder besluten vilat på. Om sådan uppföljning saknas ska motionens förslag om ett återrapporteringsuppdrag till servicenämnden bedömas.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag och finner att kommunstyrelsen inte avgör ärendet idag.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska återremitteras och finner att kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation

Ale kommun har i sina egna styrdokument slagit fast att lokalförsörjningen ska vara långsiktig, resurssmart och utgå från verkligt behov. Kommunens lokalförsörjningsplan pekar också tydligt på att låga födelsetal, osäker befolkningsutveckling och variationer i bostadsbyggandet kräver större försiktighet i planeringen av skolor och förskolor.

Trots detta pågår planering och detaljplanearbete för skolor i Ale där inriktningen i praktiken riskerar att bli rivning och omfattande nybyggnation, innan det tydligt har redovisats om behoven kan lösas genom att använda, bygga om, renovera eller utveckla befintliga lokaler.

Det gäller bland annat Skepplanda, där planeringen möjliggör en ny F–6-skola med cirka 700 elevplatser och där befintliga skolbyggnader avses rivas efter genomförandet. Det gäller också Älvängen, där en mycket kraftig utökning av högstadiets kapacitet prövas, från omkring 350 till 1000 elever, tillsammans med ny sporthall och storkök.

Detta väcker grundläggande frågor om ordning, ansvar och ekonomisk hushållning.

Problemet är inte att kommunen aldrig ska bygga nya skolor. Problemet är att kommunen riskerar att låsa fast sig i stora och kostnadsdrivande lösningar utan att först öppet visa varför befintliga alternativ inte räcker. När detaljplaner tas fram med nybyggnation som praktiskt huvudspår riskerar också själva planprocessen att styra fram ett visst beslut långt innan fullmäktige och kommuninvånarna fått ett tillräckligt jämförbart underlag.

Det är inte god hushållning.

Ale kommun har redan i sin riktlinje för lokalförsörjning en tydlig prioriteringsordning genom SKOR-modellen. Kommunen ska först se över organisation och lokalutnyttjande, därefter pröva lokalanpassningar, sedan förtätning på befintlig mark och först i sista hand bygga nytt. Den ordningen är klok. Men den får inte stanna vid att vara en skrivning i ett styrdokument. Den måste också tillämpas i praktiken.

När kommunen går mot rivning och nybyggnation utan att först redovisa seriösa alternativ ökar risken för felinvesteringar, överkapacitet och högre internhyror under lång tid. Det innebär mindre ekonomiskt utrymme för skolans kärnuppdrag, för fler vuxna i verksamheten och för kvalitet i undervisningen. Varje krona som binds upp i onödigt höga lokalkostnader är en krona som inte kan användas där den gör störst nytta för eleverna.

I ett läge med osäker elevutveckling måste kommunen välja väg med större eftertanke. Renovering, ombyggnad, bättre nyttjande av befintliga lokaler och etappvis utbyggnad ska inte behandlas som sidospår. Det ska vara det som prövas först. Om nybyggnation ändå visar sig vara den bästa lösningen ska det naturligtvis kunna genomföras, men då först efter att alternativ har prövats och redovisats öppet.

Det handlar ytterst om att kommunen ska fatta mer ansvarsfulla beslut, med bättre underlag, lägre risk och större respekt för skattebetalarnas pengar.

Mot denna bakgrund föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar

att Ale kommun som huvudregel alltid ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning eller nybyggnation föreslås,

att inga beslut om rivning av kommunägda skollokaler ska fattas utan att det finns ett öppet och jämförbart beslutsunderlag som visar varför befintligt bestånd inte är ett rimligt alternativ,

att alla större skolprojekt ska föregås av en skriftlig jämförande analys mellan befintligt bestånd och nybyggnadsalternativ,

att denna analys minst ska innehålla teknisk statusbedömning, åtgärdsförslag för renovering eller ombyggnad, investeringskostnad, livscykelkostnad, påverkan på internhyra och driftkostnader, analys av kapacitetsbehov samt bedömning av demografisk risk och möjlighet till etappvis utveckling,

att kommunen i pågående detaljplanearbeten för skolverksamhet i Skepplanda och Älvängen ska säkerställa att en sådan alternativredovisning tas fram innan planerna förs vidare till nästa avgörande steg i processen,

att Servicenämnden årligen ska återrapportera till kommunfullmäktige hur denna princip har tillämpats i kommunens skolprojekt samt på vilka ekonomiska och demografiska grunder beslut därefter har fattats.

Johnny Sundling socialdemokraterna Ale
Anette Håkansson Socialdemokraterna Ale
Dennis Ljunggren Socialdemokraterna Ale
Johan Nordin Socialdemokraterna Ale
Ann-Sofie Hellvard Vänsterpartiet Ale

Riktlinje för lokalförsörjning

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	2026-03-09
Beslutsparagraf:	§ 42
Dokumentansvarig:	Kommunchef
Dokumentet gäller för:	Ale kommun
Diarienummer:	2026/232
Giltighetstid:	2026-04-01 – tills vidare

Innehåll

1 Riktlinje för arbete med lokalförsörjning 2
1.1 Relaterade styrdokument 2
2 Kommunövergripande arbetssätt 2
2.1 Ansvarsfördelning 2
2.1.1 Samberedning på förvaltningsnivå 3
2.1.2 Lokalbehovsanalys utifrån kommunens kapaciteter 3
2.1.3 Val av åtgärd 3
2.1.4 Prioritering 3
2.2 Förhöjd ambitionsnivå 4
2.3 Lokalisering 4
3 Tidplan 4
4 Lokalbank 6
5 Förvaltning av lokaler 6
6 Avyttring av lokaler 6
7 Akuta behov 6

1 Riktlinje för arbete med lokalförsörjning

Investeringar i lokaler är långsiktiga åtgärder som påverkar kommunen under lång tid. Ale kommun ska ha ändamålsenliga lokaler och god framförhållning i planeringen. För att undvika tillfälliga och mer kostsamma lösningar är det därför viktigt att planeringen av kommunens lokalbehov så långt det är möjligt ligger på en tidshorisont om 10 år.

Kommunens lokaler ska användas så effektivt som möjligt och bidra till en hållbar utveckling. För att få god lokalplanering och lokaleffektivitet behövs gemensamma riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas.

Den här riktlinjen beskriver arbetet med lokalförsörjning på ett övergripande sätt. Riktlinjen kompletteras genom en rutin som på ett mer detaljerat plan beskriver arbetssättet, de olika ansvaren i processen och vilken information som ska framgå av lokalförsörjningsplanen.

Servicenämnden är ansvarig nämnd för lokalförsörjning i Ale kommun. Med lokalförsörjning menas lokaler och anläggningar åt kommunens alla verksamheter. Arbetet med att bereda kommunens lokalförsörjningsplan inför antagande i nämnden leds av serviceförvaltningen men sker i samberedning där alla förvaltningar ska vara delaktiga. Lokalförsörjningsplanen ska utgöra en kommungemensam prioritering av de lokalinvesteringar som kommunen behöver göra för att kommunen ska ha rätt kapacitet att bedriva sin verksamhet. När nämnden antagit planen utgör den ett underlag för arbetet med att ta fram kommunfullmäktiges investeringsbudget.

1.1 Relaterade styrdokument

- Strategi för byggnation av verksamhetslokaler
- Riktlinje för investeringar
- Rutin för hantering av befolkningsprognos
- Rutin för arbete med lokalförsörjning
- Rutin för avveckling av tomställda lokaler

2 Kommunövergripande arbetssätt

Lokalplanering är en process där många aktörer är inblandade i olika steg. För att processen ska fungera på ett tillfredställande sätt krävs tydlighet och god samverkan inom organisationen och med externa aktörer. Alla som deltar i processen ska förstå sin roll och vilka mandat man har i uppdraget.

En viktig del i strategisk lokalförsörjning är lokalförsörjningsplanen. Planen tar upp behoven inom varje nämnds verksamhetsområde och belyser nuläget för lokaler mot behovet.

Kommunfullmäktige beslutar årligen om en investeringsram för lokaler och om en investeringsbudget för lokalförsörjningen. Vid varje årlig prövning görs justeringar med hänsyn till kostnadsutvecklingen och andra omständigheter som kan förändras.

2.1 Ansvarsfördelning

Servicenämnden ansvarar enligt reglemente för lokalförsörjning i Ale kommun. Ansvaret innebär att nämnden har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningen och är projektägare

för samtliga projekt. Nämnden ansvarar för att äska alla investeringsmedel som behövs för att tillgodose de kommunala verksamheternas behov av lokaler.

2.1.1 Samberedning på förvaltningsnivå

För att säkerställa att lokalförsörjningsplanen tar hänsyn till kommunens samtliga verksamheter ska planen samberedas inför beslut i servicenämnden.

Arbetet ska ske i en arbetsgrupp bestående av relevanta funktioner från samtliga förvaltningar. Gruppen bereder årligen ärendet *Lokalförsörjningsplan* till servicenämnden. I gruppen ingår funktioner med ansvar för lokalförsörjning, strategisk lokalplanering och lokalrelaterade frågor inom respektive förvaltning. Därutöver ingår även funktioner med ansvar för ekonomi, statistik, fysisk planering samt drift och underhåll kopplat till lokalförsörjningen. Gruppen kan vid behov kompletteras med andra kompetenser.

Gruppens arbete leds och läggs upp av serviceförvaltningen, men inriktningen bör vara att de olika funktionerna deltar i olika skeden av arbetet efter behov på ett sätt som möjliggör ett så effektivt arbete som möjligt.

Samtliga förvaltningar ansvarar för sina respektive funktioner i arbetsgruppen som sambereder lokalförsörjningsplanen. De olika funktionerna och vilken förvaltning de tillhör, ska beskrivas närmare i *Rutin för lokalförsörjning*.

2.1.2 Lokalbehovsanalys utifrån kommunens kapaciteter

Arbetsgruppen ska analysera objekten i lokalförsörjningsplanen utifrån tre kapaciteter, verksamhetsmässig kapacitet, demografisk kapacitet och teknisk kapacitet. Gruppen är gemensamt ansvarig för att säkerställa att relevanta perspektiv blir belysta, men bör fördela analysen av de olika perspektiven utifrån vad som är mest praktiskt och effektivt.

2.1.3 Val av åtgärd

När kapacitetsbrister har identifierats ska dessa sammanställas, analyseras gemensamt och vägas mot varandra. Syftet är att säkerställa att resurser används på ett effektivt sätt och att åtgärder riktas dit de gör störst nytta. För varje objekt ska en fyrstegsprincip tillämpas vid bedömningen av lämpliga åtgärder:

a) Verksamhetsförändring
b) Tillfälliga eller enkla åtgärder
c) Om- eller tillbyggnad
d) Nyproduktion eller extern inhyrning

2.1.4 Prioritering

Samtliga objekt som finns i lokalförsörjningsplanen ska prioriteras år för år i förhållande till varandra. Arbetsgruppen ansvarar för att lägga fram förslag, som servicenämnden beslutar om. Den samlade investeringsvolymen som följer av objekten i servicenämndens lokalförsörjningsplan ska hålla sig inom fullmäktiges beslutade rambudget för investeringar.

Gruppen bör lägga fram förslag i enighet, men vid eventuell oenighet beslutar serviceförvaltningen vilket förslag som ska läggas fram till nämnden.

Om kommunfullmäktige vill ändra i servicenämndens prioritering ska fullmäktige uppdra åt nämnden att göra förändringar.

Mallar som stödjer prioritering beskrivs närmare i *Rutin för lokalförsörjning*.

2.2 Förhöjd ambitionsnivå

Med förhöjd ambitionsnivå avses icke lagstadgad verksamhet som kommunen bedriver, alternativt verksamhet som bedrivs med en högre ambitionsnivå än vad som är lagstadgat. Investeringar i lokaler för sådan verksamhet ska alltid föregås av ett beslut i kommunfullmäktige.

Beslut om dessa ska fattas av kommunfullmäktige senast i samband med beslutet om rambudget för investeringar för att arbetsgruppen för lokalförsörjning ska kunna föra in dessa i kommande lokalförsörjningsplan. Gruppen ska då analysera behovet enligt de kapaciteter som beskrivs ovan. Beslut som fattas efter kommunfullmäktiges beslut om rambudget omhändertas i nästkommande lokalförsörjningsplan.

Syftet med denna struktur är att omhänderta kommunfullmäktiges vilja på ett strukturerat och tydligt sätt, samt att stödja möjligheten att prioritera mellan olika objekt i lokalförsörjningsplanen.

2.3 Lokalisering

Lokaliseringsutredningar tangerar och överlappar delvis andra processer som ligger utanför processen för lokalförsörjning. Vid händelse av överlappning eller konflikt med andra processer och riktlinjer gäller denna riktlinjer, avseende lokaliseringsutredning, framför andra.

En lokaliseringsutredning ska svara på vilken plats som är lämplig att bygga på för det utpekade ändamålet. Byggnationen kan antingen ske inom ramen för en befintlig detaljplan eller på mark som ännu inte är planlagd.

Den aktuella marken kan ägas av primärkommunen eller någon annan. Den interna ansvarsfördelningen kan därmed skifta beroende på vilket alternativ som är aktuellt.

Samtliga nämnder och deras förvaltningar har ansvar att bistå varandra för att skapa framdrift i lokalförsörjningsprojekten. Samtliga nämnder och deras förvaltningar har ansvar att bereda ärenden med sådan framförhållning att lokalförsörjningsprocessens tidsramar håller.

Ansvarsfördelningen beskrivs närmare i *Rutin för arbete med lokalförsörjning*.

3 Tidplan

Här beskrivs tidplan för de beslut som krävs för framtagande av lokalförsörjningsplan kronologiskt, samt investeringsbeslutet efter att lokalförsörjningsplanen är framtagen. De olika stegen beskrivs närmare i *Rutin för arbete med befolkningsprognos*, *Rutin för lokalförsörjning* och *Riktlinje för investeringar*. Kommunfullmäktige förutsätter att beredning av ovanstående beslut sker i sådan tid att nästkommande steg kan ske på utsatt tid. Lokalförsörjningsplanen utgör ett underlag till investeringsbudgeten och ska biläggas denna.

Prognos för byggnation – beslut i februari, år 1

Processen börjar med att underlaget *Prognos för byggnation* arbetas fram inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Detta blir ett underlag till arbetet med befolkningsprognos. Processen beskrivs närmare i *Rutin för arbete med befolkningsprognos*.

Ram för investeringsbudget – beslut i mars/april, år 1

Kommunfullmäktige ska årligen i april fastställa en ram för investeringsbudget. Denna ligger till grund för det arbete som sedan ska ske bland annat i arbetsgrupp för lokalförsörjning som mynnar ut i förslag till lokalförsörjningsplan och servicenämndens äskande till investeringsbudgeten. Processen beskrivs närmare i *Riktlinje för investeringar*.

Av kommunallagen följer att beslut i kommunfullmäktige ska beredas i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen behöver därför först fatta beslut om förslag till fullmäktige.

Kommunfullmäktige kan fatta om förhöjd ambitionsnivå, vilket beskrivs i 2.2 Förhöjd ambitionsnivå. Ett beslut om förhöjd ambitionsnivå som är fattat senast på samma kommunfullmäktige som beslut fattas om ram för investeringsbudget ska hanteras inom den lokalförsörjningsplan som beslutas i januari år 2 (se nedan). Beslut som fattas efter denna tidpunkt hanteras inom nästa lokalförsörjningsplan som tas fram.

Planeringsscenario – beslut i maj, år 1

Befolkningsprognosen arbetas fram inom kommunledningsförvaltningen. Prognosen innehåller tre scenarier. Dessa bereds av strategiskt samhällsbyggnadsforum, förstärkt med förvaltningschefer och kommunchefen fastställer därefter vilket scenario som ska betraktas som kommunens planeringsscenario. Processen beskrivs närmare i *Rutin för hantering av befolkningsprognos*.

Beslut om lokalförsörjningsplan och servicenämndens investeringsäskande – januari, år 2

Förslaget till lokalförsörjningsplan bereds i arbetsgrupp lokalförsörjning. Arbetsgruppen har i uppdrag att göra en kommungemensam behovsanalys och prioritering av lokalinvesteringar som håller sig inom den ram som fullmäktige beslutat, som beskrivs i lokalförsörjningsplanen. Planen fastställs av servicenämnden. Dess starta-del utgör nämndens investeringsäskande, tillsammans med eventuella äskanden för utredningskostnader. Äskandet går vidare till kommunfullmäktige.

Processen beskrivs närmare i *Riktlinje för lokalförsörjning* samt i *Rutin för arbete med lokalförsörjning*.

Investeringsbudget – beslut i mars/april, år 2

Kommunfullmäktige ska årligen i april fastställa en investeringsbudget. Lokalförsörjningsplanen utgör en bilaga till investeringsbudgeten. Processen beskrivs närmare i *Riktlinje för investeringar*.

Av kommunallagen följer att beslut i kommunfullmäktige ska beredas i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen behöver därför först fatta beslut om förslag till fullmäktige.

4 Lokalbank

Lokalbanken är kommunens egenägda lokaler som är tomställda och kan därmed hyras ut internt till verksamheter eller externt, om interna behov inte finns. Är lokalerna inte ändamålsenliga avyttras dessa. Huruvida dessa är ändamålsenliga eller ej bedöms av serviceförvaltningen utifrån verksamhetens behov.

Om det visar sig att det finns fler intressenter kring en lokal eller byggnad är det lokalstrategens uppgift att göra en bedömning om vem som har det största behovet och ska därmed tilldelas lokalen i första hand.

5 Förvaltning av lokaler

Efter att ett lokalbehovsprojekt är avslutat träder förvaltningsskedet in.

Förvaltningsskedet handlar om skötseln och underhåll av lokalerna och till det även garantifrågor i nyss avslutade projekt.

En systematisk dialog ska hållas med verksamheten som hyr lokalerna och denna ska utgå från tydlig gränsdragningslista som beskriver ansvarsfördelningen mellan hyresvärd (fastighet) och hyresgäst (verksamhet). Här ingår också mindre lokalanpassningar som med tiden kan behöva utföras.

6 Avyttring av lokaler

Om det visar sig att det inte finns behov av ett förvaltningsobjekt i form av en byggnad eller inhyrd lokal ska dessa avyttras. En annan anledning till avyttring kan vara den tekniska statusen för förvaltningsobjektet inte uppfyller kraven. En ytterligare anledning till avyttring kan vara att förvaltningsobjektet inte är ändamålsenligt för någon verksamhet.

Den inhyrda lokalen återlämnas till fastighetsägaren och den ägda byggnaden avyttras genom försäljning eller rivning. Försäljning eller rivning utförs i enlighet med gällande rutiner, reglementen och delegationsordningar.

Beslut om rivning med eventuell ekonomisk nedskrivning fattas av kommunfullmäktige.

7 Akuta behov

Ibland kan det uppstå behov av att göra investeringar som inte har kunnat förutses. När en sådan situation föreligger ska förvaltningschefen för den förvaltning som bedriver verksamheten skicka en beställning till serviceförvaltningen, som beskriver behovet utifrån den kapacitetsbrist som uppstått. Därefter genomförs en utredning inom serviceförvaltningen.

I det fall en investering ska göras gäller *Riktlinje för investeringar*, vilket innebär när äskanden om nya investeringar inom budgetperioden som kommunfullmäktige antagit sker, ska förslag på omprioritering ske inom beslutad investeringsram.

Rutin för arbete med lokalförsörjning

Fastställt av:	Kommunchef
Fastställandedatum:	2026-08-14
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Kommunchef
Dokumentet gäller för:	Ale kommuns nämnder och bolag
Diarienummer:	2025/232
Giltighetstid:	2026-08-14 – tills vidare

Innehåll

1 Inledning och syfte 3
1.1 Relaterade styrdokument 3
2 Arbetsgrupp lokalförsörjning 3
2.1 Gruppens roller 4
2.2 Gruppens uppdrag 5
2.2.1 Beslut vid oenighet 6
3 Beslut om rambudget för investeringar 6
4 Utredningsfas 7
4.1 Lokalbehovsanalys 7
4.1.1 Teknisk kapacitet 7
4.1.2 Verksamhetsmässig kapacitet 8
4.1.3 Demografisk kapacitet 8
4.1.4 Samordning och redovisning 8
4.2 Strategi, konsekvens och rimlighetsarbete 8
4.3 Kalkyl 9
4.4 Lokaliseringsutredning 9
4.4.1 Lokaliseringsutredning på planlagd mark 10
4.4.2 Lokaliseringsutredning på mark som saknar planstöd för åtgärden 10
4.5 Förprojektering 11
5 Lokalförsörjningsplanen 11
5.1 Starta (år 1) 11
5.1.1 Genomförande 12
5.2 Beskrivning av status i utredning i lokalförsörjningsplanen 12
5.2.1 Utreds för start inom prognosperiod för rambudget (år 2 – 4) 12
5.2.2 Utreds för start efter prognosperiod för rambudget (år 5 – 10) 12
5.3 Vänta 12
5.4 Ej aktuellt 13
5.5 På längre sikt 13
5.6 Mallar 13
5.6.1 Mall för objekt som ska startas eller utredas 13
5.6.2 Mall för objekt som väntar 15

5.6.3 Mall för tydliggörande av prioritering 15

6 Beslut om lokalförsörjningsplan 17

7 Beslut om investeringsbudget 17

8 Projektägarskap 17

1 Inledning och syfte

Syftet med den här rutinen är att på ett detaljerat plan beskriva arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan, vad som ska framgå i den och vem som har ansvar för vad i processen. Rutinen beskriver kommunen arbete med att försörja sina verksamheter kopplat det tillgängliga investeringsutrymmet. Rutinen omfattar inte när situationen är den omvända, det vill säga när det finns ett överskott på lokaler och hur det ska hanteras.

Servicenämnden är ansvarig nämnd för lokalförsörjning i Ale kommun. Arbetet med att bereda kommunens lokalförsörjningsplan inför antagande i nämnden leds av serviceförvaltningen men sker i samberedning där alla förvaltningar ska vara delaktiga. Lokalförsörjningsplanen ska utgöra en kommungemensam prioritering av de lokalinvesteringar som kommunen behöver göra för att kommunen ska ha rätt kapacitet att bedriva sin verksamhet. När nämnden antagit planen utgör den ett underlag för arbetet med att ta fram kommunfullmäktiges investeringsbudget, som bereds av kommunledningsförvaltningen och kommunstyrelsen.

Det finns flera styrdokument som anger hur Ale kommun arbetar med lokalförsörjning och investeringar i lokaler. I denna rutin beskrivs på ett detaljerat plan hur arbetet genomförs.

1.1 Relaterade styrdokument

- Strategi för byggnation av verksamhetslokaler
- Riktlinje för lokalförsörjning
- Riktlinje för investeringar
- Rutin för hantering av befolkningsprognos
- Rutin för avveckling av tomställda lokaler

2 Arbetsgrupp lokalförsörjning

Arbetsgruppen som bereder ärendet Lokalförsörjningsplan inför beslut i servicenämnden ska bestå av följande sex funktioner.

1. Ledningsfunktion
2. Lokalansvariga per förvaltning
3. Planeringsfunktion
4. Ekonomifunktion
5. Statistikfunktion
6. Fastighetsförvaltningsfunktion

Funktionerna beskrivs närmare nedan.

2.1 Gruppens roller

1 Ledningsfunktion - lägger upp och leder arbetet, samt ansvarar för att prioritering mellan objekt görs vid behov. Funktionen ansvarar för att:

1) förbereda, kalla till och leda arbetsgruppens arbete, samt ansvara för dokumentation av arbetet,
2) årligen upprätta en arbetsplan som beskriver hur framtagandet av lokalförsörjningsplanen ska gå till.
3) lokalstrategen ska meddela övriga funktioner i arbetsgruppen hur planen ser ut,

Ansvarig: Serviceförvaltningen ansvarar för att utse funktionen.

2 Lokalansvariga – funktionen ansvarar för att

1) ur den egna förvaltningens perspektiv göra en bedömning av den demografiska utvecklingens påverkan på verksamheten (se Demografi under Kapacitetsbeskrivningar),
2) ur den egna förvaltningens perspektiv göra en bedömning av hur eventuella förändrade krav på verksamheten påverkar möjligheten att bedriva verksamhet i befintliga lokaler (se Verksamhet under Kapacitetsbeskrivning),
3) beskriva vilka andra åtgärder än lokalinvestering som övervägs och varför de inte bedöms åtgärda kapacitetsbrister samt
4) beskriva när i tid lokalinvesteringen behöver vara tillgänglig för verksamheten.

Ansvarig: Varje förvaltning utöver serviceförvaltningen ansvarar för att utse en lokalansvarig per förvaltning. Varje förvaltningschef ansvarar för att lokalansvarig har det mandat och den förankring som krävs för att föra förvaltningens talan och för dess räkning ställa sig bakom arbetsgruppens förslag till lokalförsörjningsplan. Saknas en lokalansvarig ska en ny lokalansvarig utses omgående.

3 Planeringsfunktion – Funktionen ska fungera som en länk mellan lokalförsörjningen och kommunens planeringsfunktion i syfte att säkerställa att de investeringar som identifieras i lokalförsörjningsplanen och som kräver planering enligt plan- och bygglagen blir utredda.

Funktionen ska utgöra länken mellan lokalförsörjningsprocessen och samhällsbyggnadsprocessen. Funktionen ska:

1) bedöma vilket arbete som behöver göras på samhällsbyggnadsförvaltningen för att objekten i lokalförsörjningsplanen ska kunna tas i bruk i rätt tid, samt bedöma när i tid detta arbete behöver göras,
2) ha mandat att för samhällsbyggnadsförvaltningens räkning meddela arbetsgruppen att nödvändigt arbete startas i rätt tid och genomförs så att lokaler kan tas i bruk i enligt med lokalförsörjningsplanen samt
3) i övrigt säkerställa att nödvändig information utbyts mellan arbetsgruppen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att utse funktionen. Förvaltningschefen ansvarar för att representanten har det mandat och den förankring som krävs för arbetet.

4 Ekonomifunktion – Funktionen ska fungera som en länk mellan lokalförsörjningen och ekonomifunktionen som bereder investeringsbudget i syfte att säkerställa att investeringar och dess driftskonsekvenser kostnadsberäknas. Funktionen ska:

1) kvalitetssäkra att objekt i lokalförsörjningsplanen, både de som ingår i kategori *starta* och de som är i senare skeden av kategori *utreda,* inryms i ramen och prognosen för kommande års ramar,
2) säkerställa att redan intecknat investeringsutrymme beräknas på korrekt sätt och att nya objekt inte tar det utrymmet i anspråk,
3) säkerställa att investeringarnas driftskonsekvenser beräknas på korrekt sätt,
4) ha en koppling till investeringsfrågor samt
5) i övrigt säkerställa att nödvändig information utbyts mellan arbetsgruppen och ekonomiavdelningen, samt efterfråga de underlag ekonomiavdelningen eventuellt saknar för att underlätta arbetet med att bereda investeringsbudgeten.

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att utse funktionen. Förvaltningschefen ansvarar för att representanten har det mandat och den förankring som krävs för arbetet.

5 Statistikfunktion – Funktionen ansvarar för att ta fram en befolkningsprognos och för att stödja arbetsgruppen i tolkningen av prognosen.

Ansvarig: Kommunledningsförvaltningen ansvarar för att utse funktionen. Förvaltningschefen ansvarar för att representanten har det mandat och den förankring som krävs för arbetet.

6 Fastighetsförvaltningsfunktion - Funktionen ansvarar för att status på befintliga lokaler bedöms och att nödvändig information detta kommer arbetsgruppen till del och förs in i lokalförsörjningsplanen efter behov. I ansvaret inkluderas även status på eventuella tillfälliga bygglov.

Ansvarig: Serviceförvaltningen ansvarar för att utse funktionen. Förvaltningschefen ansvarar för att representanten har det mandat och den förankring som krävs för arbetet.

2.2 Gruppens uppdrag

Arbetsgruppen är gemensamt ansvarig för att årligen ta fram lokalförsörjningsplan enligt vad som beskrivs nedan. Planen ska beskriva och prioritera kommunens samlade lokalinvesteringar för de kommande tio åren. Förvaltningarnas lokalplanerare är var och en ansvariga för att samla in och beskriva, samt prioritera mellan investeringarna på respektive förvaltning.

Arbetsgruppen ska göra ett förslag till kommungemensam prioritering av de olika objekten i lokalförsörjningsplanen. Prioriteringen ska hålla sig inom den ram för lokalinvesteringar som kommunfullmäktige fastslagit. Om investeringen är kostnadsneutral genom att den ersätter annan motsvarande kostnad uppfyller den villkoren för avsteg från satt investeringsram, enligt

riktlinje för investeringar. Investeringen ska dock alltid underställas fullmäktige för beslut. Gruppen ska i möjligaste mån lägga fram förslag i enighet.

Samtliga funktioner ska vara behjälpliga med råd om arbetets tidplan, upplägg och innehåll, antingen på eget initiativ eller på annan funktions förfrågan.

De olika funktionerna har olika roller och företräder förvaltningar som är olika stora och har olika typer av verksamheter. Av det följer att funktionerna kan delta i olika utsträckning och i olika skeden av processen. Inriktningen ska vara att de olika funktionerna deltar i olika skeden av arbetet efter behov på ett sätt som möjliggör ett så effektivt arbete som möjligt. Ledningsfunktionen har ett långtgående mandat att planera gruppens arbete men i detta ansvar ligger också att planera med respekt för tidsåtgången för samtliga deltagare.

2.2.1 Beslut vid oenighet

Arbetsgruppen ska i möjligaste mån lägga fram förslag i enighet, men enligt kommunfullmäktiges reglemente för servicenämnden vilar ansvaret för lokalförsörjningen den nämnden. Det är därför serviceförvaltningen som beslutar om vilket förslag som ska läggas fram till nämnden om gruppens inte kan enas om en prioritering. Blir detta aktuellt ska förvaltningen fatta beslut om hur förslaget till nämnden ska formuleras enligt sina gängse rutiner för ärendeberedning.

3 Beslut om rambudget för investeringar

Det årliga arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan inleds med att beslut tas om en rambudget för investeringar. I beslutet anges hur stor del av ramen som viks åt lokalinvesteringar och övriga investeringar. Den del som ramen som viks för lokalinvesteringar benämns nedan som ”ram för lokalinvesteringar”. I övrigt beskrivs detta närmare i *Riktlinje för investeringar*.

Samtliga funktioner i *Arbetsgrupp lokalförsörjning* ska ta del av rambeslutet.

Beslutsfattare: Kommunfullmäktige.

Av 5 kap 1 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar om budget. Ärendet bereds av kommunstyrelsen enligt 5 kap 28 § kommunallagen.

Ansvarig förvaltning: Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen.

Ansvaret innebär att på förvaltningsnivå ta fram förslag till nivå på ram samt fördelning mellan olika typer av investeringar.

4 Utredningsfas

Utredningsfasen består av följande moment:

1) Lokalbehovsanalys utifrån kapacitetsbeskrivning
2) SKOR-arbete
3) Kalkyl
4) Lokaliseringsutredning
5) Förprojektering

Dessa beskrivs närmare nedan.

4.1 Lokalbehovsanalys

Syftet med lokalbehovsanalysen är att säkerställa en gemensam och kvalitetssäkrad grund för hur kommunens behov av lokaler bedöms och prioriteras. För analysen ska kapacitetbeskrivningar tas fram. Dessa ska ligga till grund för analysen. Kapaciteten kvalitetssäkras sedan gemensamt och sätts i relation till de behov av demografiska eller lagstiftade förändringar som väntas ske. Här tillkommer även analys av avvikelser som finns per objekt som kan tex vara delningstal i skolor, detaljbrist av funktion och tillfälliga åtgärder för att hantera tillfälliga fluktaktioner. Analysen ska vidare ta upp konsekvenser om inte något utförs. Detta i form av kostnader och organisatoriska.

Lokalbehovsanalysen ska utformas som en kapacitetsbeskrivning som utifrån tre perspektiv:

1) Teknisk kapacitet
2) Verksamhetsmässig kapacitet
3) Demografisk kapacitet

4.1.1 Teknisk kapacitet

Serviceförvaltningen (fastighet) ansvarar för att bedöma och redovisa den tekniska kapaciteten i kommunens lokaler. Den tekniska kapaciteten beskriver de fysiska och tekniska förutsättningarna i en byggnad, såsom skick, funktion, standard samt möjlighet att bedriva verksamhet i lokalen. Även krav på säkerhetsåtgärder, som till exempel brandstegar eller låsanordningar ska betraktas som teknisk kapacitet. Om en byggnad på grund av tekniska skäl inte längre kan nyttjas för sitt ändamål uppstår en teknisk kapacitetsbrist.

Ansvar:

- Serviceförvaltningen ska löpande tillhandahålla underlag om lokalernas skick, tekniska status och eventuella begräsningar till arbetsgruppen.
- Bedömningen ska omfatta både kortsiktiga och långsiktiga underhålls- och reinvesteringsbehov, samt konsekvenser för verksamheten om tekniska åtgärder uteblir.
- Vid en konstaterad teknisk brist ska serviceförvaltningen rapportera detta till arbetsgruppen som därefter bedömer tänkbara åtgärder.

4.1.2 Verksamhetsmässig kapacitet

Respektive förvaltning ansvarar för att bedöma och redovisa den verksamhetsmässiga kapaciteten. Verksamhetsmässig kapacitet beskriver hur verksamheten kan bedrivas utifrån sitt uppdrag, lagkrav och utveckling. Förändrade arbetssätt, nya pedagogiska modeller, krav på tillgänglighet eller arbetsmiljö kan påverka hur väl befintliga lokaler stödjer verksamheten. Om verksamheten inte längre kan bedrivas ändamålsenligt i lokalen uppstår en verksamhetsmässig kapacitetsbrist.

Ansvar:

- Bedömningen ska göras på respektive förvaltning, av eller i samverkan med den lokalansansvariga funktion.
- Bedömningen ska stämmas av med verksamhetens/förvaltningens ledning.
- Bedömningen ska redovisa om bristen beror på förändrade krav på verksamheten, arbetssätt eller lokalernas utformning.

4.1.3 Demografisk kapacitet

Demografisk kapacitet beskriver hur befolkningsutvecklingen påverkar efterfrågan på kommunal service och därmed behovet av lokaler. Förändringar i antalet barn, ungdomar, äldre eller andra grupper påverkar vilken kapacitet som krävs i olika delar av kommunen.

Ansvar:

- Kommunledningsförvaltningen, genom statistikfunktionen, ansvarar för att ta fram och tillhandahålla befolkningsprognosen. Prognosen ska vara det gemensamma verktyget för planering av lokal- och kapacitetsbehov.
- Varje förvaltning ansvarar för att bedöma vad befolkningsprognosens huvudscenario innebär för den egna verksamheten.
    - Exempelvis ska utbildningsförvaltningen bedöma hur förvaltningens kapacitet att bedriva skolverksamhet påverkas av befolkningsutvecklingen.

4.1.4 Samordning och redovisning

Kapacitetsbeskrivningarna ska redovisas av Arbetsgrupp lokalförsörjning inför framtagandet av förslag till lokalförsörjningsplan. Serviceförvaltningen ansvarar för att sammanställa, kvalitetssäkra och dokumentera kapacitetsbeskrivningarna i underlaget till servicenämnden. Bedömningarna ska dokumenteras på ett enhetligt sätt så att de kan jämföras mellan verksamhetsområden och över tid.

4.2 Strategi, konsekvens och rimlighetsarbete

När kapacitetsbrister har identifierats ska dessa sammanställas, analyseras gemensamt och vägas mot varandra. Syftet är att säkerställa att resurser används på ett effektivt sätt och att åtgärder riktas dit de gör störst nytta.

För varje objekt ska en fyrstegsprincip tillämpas vid bedömningen av lämpliga åtgärder:

a) Verksamhetsförändring: kan verksamheten förändras eller anpassas för att motverka bristen? Går det att justera arbetssätt, scheman eller användning av lokaler för att minska behovet?

b) Tillfälliga eller enkla åtgärder: kan tillfälliga lösningar, exempelvis omdisponering av befintliga ytor, hantera en övergående brist?

c) Om- eller tillbyggnad: kan kapacitetsbristen lösas genom ombyggnation eller tillbyggnad av befintlig lokal, i så fall för hur lång tid?

d) Nyproduktion eller extern inhyrning: om ingen av ovan listade åtgärder bedöms tillräcklig, ska nyproduktion eller inhyrning av extern lokal övervägas som sista steg.

Resultatet av denna prioritering ska ligga till grund för serviceförvaltningens förslag till lokalförsörjningsplan samt för kommunens planering av investeringar. I planen ska den totala ekonomiska konsekvensen avseende investerings- och driftskostnader samt eventuella utredningskostnader beskrivas i de mallar som finns framtagna i denna rutin.

Den samlade strategin ska vara en del av lokalförsörjningsplanen.

4.3 Kalkyl

Parallellt med utredningsarbetet för ett objekt tar serviceförvaltningen fram en kalkyl för investeringen. Kalkylernas noggrannhet baseras på vilket skede projektet befinner sig i och förbättras löpande i takt med att information tillkommer. Sådan information kan vara lokalisering, storlek på objekt, och objektets egenskaper. Kalkylerna delas upp i fyra olika kategorier som beskrivs nedan. I varje lokalförsörjningsplan presenteras den senaste kalkylen för varje objekt, tillsammans med vilken nivå är på.

Nivå D. Baserad på nyckeltal i riket. Osäkerhetsfaktor +/- 20%. Efter SKOR-arbetet sker kalkyl på denna nivå. Kalkylen ska betraktas som en första indikation.

Nivå C: Baserad på nyckeltal i riket efter förstudie. Osäkerhetsfaktor +/- 15%

Nivå B: Baserad på projekterat underlag. Osäkerhetsfaktor +/- 10%

Nivå A: Baserad på anbud. Osäkerhetsfaktor +/- 5%

Vid beslut om inhyrning ska den nämnd som ska bedriva verksamhet i lokalen godkänna hyran före avtalsskrivning.

4.4 Lokaliseringsutredning

Lokaliseringsutredningar tangerar och delvis överlappar andra processer som ligger utanför processen för lokalförsörjning. Vid händelse av överlappning eller konflikt med andra processer och rutiner gäller denna rutin, avseende lokaliseringsutredning, framför andra rutiner och processer.

En lokaliseringsutredning ska svara på vilken plats som bedöms vara lämplig att bygga på för det utpekade ändamålet.

Byggnationen kan antingen ske inom ramen för en gällande detaljplan eller på mark som ännu inte är planlagd.

Den aktuella marken kan ägas av primärkommunen eller någon annan. Den interna ansvarsfördelningen kan därmed skifta beroende på vilket alternativ som är aktuellt.

4.4.1 Lokaliseringsutredning på planlagd mark

Uppdraget innebär att den aktuella platsen som har identifierats har planstöd för den tilltänkta byggnationen. Placering på mark som ägs av primärkommunen ska prioriteras, av både tidsmässiga och kostnadsmässiga skäl.

Beredning:

Ärendet bereds av Arbetsgrupp för lokalförsörjning under ledning av serviceförvaltningen Berörda förvaltningar har ett särskilt ansvar i beredningen, inte minst samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ägs den utpekade marken av primärkommunen kan ärendet gå vidare i processen.

Behöver den utpekade marken köpas in leder samhällsbyggnad den delen av processen i samråd med serviceförvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden har delegation från fullmäktige att förvärva strategisk mark. Fullmäktige avsätter medel för strategiska förvärv i varje budget. Vid den händelse av att ett förvärv inte ryms inom delegation och/eller budgetutrymme ansvarar samhällsbyggnadsnämnden för att ärendet underställs fullmäktige för beslut. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att prioritera och bereda ärenden om inköp av mark med sådan framförhållning att lokalförsörjningsprocessens tidsramar håller.

Beslutsfattare:

Serviceförvaltningen beslutar om lokalisering.

Samhällsbyggnad beslutar om eventuellt förvärv samt markupplåtelse.

4.4.2 Lokaliseringsutredning på mark som saknar planstöd för åtgärden

Om en plats har identifierats som lämplig men saknar planstöd för åtgärden krävs olika beslut för framdrift i processen.

- Själva platsen behöver bli godkänd för vidare beredning.
- Det utpekade området behöver bli föremål för ett beslut om planbesked.
- Planbeskedet behöver läggas till samhällsbyggnadsnämndens planprioritering
- Marken kan behöva köpas in.

Beredning:

Ärendet bereds av Arbetsgrupp för lokalförsörjning under ledningen av serviceförvaltningen. Berörda förvaltningar har ansvar att bistå i beredningen.

Samhällsbyggnad har ett ansvar för ledningen av den delen i ärendeberedningen som avser planbesked eller förhandsbesked, där det kan vara aktuellt. Berörda förvaltningar har ansvar att bistå i beredningen.

När en lämplig plats identifierats ska den vidare beredningen inför planbeskedet redovisa projektets beräknade kostnader, tidsaspekter samt identifierade risker med planläggningen.

Ägs den utpekade marken av primärkommunen kan ärendet gå vidare i processen.

Behöver den utpekade marken köpas in leder samhällsbyggnad den delen av processen i samråd med serviceförvaltningen. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att prioritera och bereda ärenden om inköp av mark med sådan framförhållning att lokalförsörjningsprocessens tidsramar håller.

Beredningen ska omfatta den tilltänkta byggnationens fotavtryck och volymomfång, så att byggnadens storlek på marken, antalet våningar och andra delar framgår, som kan vara av betydelse för ett effektivt arbete med beredning av planbesked.

Ärendet är färdigberett då det finns ett förslag från Arbetsgruppen för lokalförsörjning som omfattar alla de delar som Samhällsbyggnadsnämnden behöver för att fatta beslut om planbesked och planprioritering.

Beslutsfattare:

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om lokalisering, planbesked, planprioritering samt inköp av fastighet. Samtliga delar ska finnas med vid ett och samma beslutstillfälle.

I de fall det är aktuellt inträder jävsnämnden i samhällsbyggnadsnämndens ställe.

4.5 Förprojektering

Ibland kan det vara aktuellt att påbörja projektering under detaljplaneringsfasen. Det medför ett ekonomiskt risktagande för kommunen. Om detta är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt behöver det föregås av ett beslut i kommunfullmäktige.

5 Lokalförsörjningsplanen

Lokalförsörjningsplanen delas in i sex huvudsakliga delar; 1) starta, 2) utreds för start inom prognosperiod för rambudget, 3) utreds för start efter prognosperiod för rambudget, 4) vänta, 5) ej aktuellt och 6) på längre sikt. Objekten i de båda utreda-kategorierna befinner sig i olika skeden – från förstudie till mer detaljerade utredningar, och kan om det bedöms lämpligt delas in ytterligare underkategorier. I förekommande fall behöver kostnad för utredningsarbete anges och medel för detta äskas.

5.1 Starta (år 1)

Starta-delen utgör servicenämndens äskande till kommunfullmäktiges investeringsbudget och innehåller de objekt som föreslås startas under nästkommande budgetår. För att ett objekt ska ingå i *starta* krävs att alla nödvändiga förutsättningar för byggnation är uppfyllda (såsom detaljplan, kalkyl med mera). Objekten i kategorin har gått igenom alla nödvändiga steg i utredningsfasen. Den samlade investeringen av de objekt som finns i *starta* ska rymmas inom kommunfullmäktiges budgetram för investeringar, med hänsyn tagen till redan pågående projekt. Beräkningar av objektens konsekvenser för driftsbudgeten ska vara precisa.

5.1.1 Genomförande

Efter investeringsbeslut kan genomförandet av projektet påbörjas. Det innebär bland annat att projektering genomförs, bygglov söks och upphandling genomförs. Detta sker enligt separata rutiner.

5.2 Beskrivning av status i utredning i lokalförsörjningsplanen

De projekt som befinner sig i utredningsfasen redovisas i lokalförsörjningsplanen i två olika kategorier enligt vad som beskrivs nedan.

5.2.1 Utreds för start inom prognosperiod för rambudget (år 2 – 4)

Innehåller objekt vars gemensamma nämnare är att de bedöms byggstartas inom två till fyra år. Objekten i kategorin utreds i olika skeden – men bör, eftersom byggstart är inom några år, generellt vara på mer detaljerad nivå. Om detaljplan behövs för objekt i denna kategori ska detta arbete vara långt framskridet eller klart beroende på hur nära i tid ett objekt planeras att tas i drift.

Beräkningar för investeringskalkyler ska i detta skede vara detaljerade och den samlade investeringsvolymen som planeras gå upp varje år ska hålla sig inom det utrymme som finns i prognosticerad ram, med hänsyn tagen till redan intecknat utrymme. Beräkningar av objektens konsekvenser för driftsbudgeten ska göras.

Prioritering mellan objekten ska ske. Syftet med prioriteringen är att ge de förtroendevalda i servicenämnden möjlighet att förändra kommunens prioritering, men också att tydliggöra hur kommunens prioriteringar ser ut för hela organisationen. Skulle prioritering saknas för ett objekt ska det betraktas som tillhörande kategori *vänta* (se nedan).

I förekommande fall behöver kostnad för utredningsarbete anges och medel för detta äskas.

5.2.2 Utreds för start efter prognosperiod för rambudget (år 5 – 10)

Innehåller objekt vars gemensamma nämnare är att de bedöms byggstartas om mer än fyra år. Objekten i kategorin utreds är i olika skeden – men eftersom byggstart bedöms äga rum längre bort, är utredningarna i tidigare skeden, så som åtgärdsvalsstudier (enligt fyrstegsprincipen), förstudier, lokaliseringsutredningar eller detaljplanearbeten i tidiga skeden.

Beräkningar för investeringar och för driftskonsekvenser kan vara på mindre detaljerad nivå, eller saknas om det inte möjligt att ange utan vidare utredning.

Prioritering mellan objekten ska ske. Syftet med prioritering är att ge de förtroendevalda i servicenämnden möjlighet att förändra kommunens prioritering, men också att tydliggöra hur kommunens prioriteringar ser ut för hela organisationen. Skulle prioritering saknas för ett objekt ska det betraktas som tillhörande kategori *vänta* (se nedan). Eftersom det inte finns någon prognos för budgetram för investeringar behöver objekten dock inte förhålla till detta.

I förekommande fall behöver kostnad för utredningsarbete anges och medel för detta äskas.

5.3 Vänta

Innehåller objekt som kan vara aktuella i en framtid (oavsett när under lokalförsörjningsplanens tio-årsperiod detta är) men där inget arbete pågår. Objekten är att betrakta som på idéstadium,

men prioriteras inte att utredas. Till varje objekt i kategori *vänta* ska en konsekvensbeskrivning bifogas, som beskriver följder av att skjuta objektet på framtiden. Sådana följder kan till exempel vara brist på kapacitet att bedriva en viss verksamhet eller avsteg från lagkrav samt vilka konsekvenser detta kan få i form av viten med mera.

Syftet med *vänta* är att ha ett beslut på att ett visst objekt finns ”på kartan”, men inte är aktuellt tills vidare. Ett sådant beslut tydliggör förutsättningar för såväl förtroendevalda som för förvaltningen, vilket ger de förtroendevalda i servicenämnden möjlighet att förändra prioriteringen.

Objekten följer med till nästkommande års lokalförsörjningsplan för förnyad bedömning.

5.4 Ej aktuellt

Innehåller objekt som utretts tidigare, alternativt tidigare funnits i kategori ”vänta” men som av någon anledning inte längre är aktuella. Syftet är att ha ett beslut på att visst objekt som tidigare varit aktuellt inte längre är det. Ett sådant beslut tydliggör förutsättningar för såväl politik som förvaltning, vilket ger de förtroendevalda i servicenämnden möjlighet att förändra prioriteringen.

Objekten följer inte med till nästkommande års lokalförsörjningsplan.

5.5 På längre sikt

Innehåller objekt som beredningsgruppen ser kan bli aktuella längre fram, efter den tio-årsperiod som lokalförsörjningsplanen avser. Det kan exempelvis handla om kommunal service som behöver tillkomma med anledning av större planerad utbyggnad i en viss ort.

5.6 Mallar

Lokalförsörjningsplanen ska tydligt ange vilka investeringar som behövs, varför och när samt investeringens storlek, beräknade driftskonsekvenser och förutsättningar i övrigt. För att stödja detta är följande mallar framtagna för objekt som föreslås startas/utredas samt för objekt som föreslås vänta.

Samtliga objekt ska prioriteras i förhållande till varandra. Prioriteringen görs förslagsvis år för år.

5.6.1 Mall för objekt som ska startas eller utredas

Lokalförsörjningsplanen ska beskriva de objekt som utifrån någon kapacitetsbrist behövs för att kommunen ska kunna bedriva lagstadgad eller av fullmäktige beslutad verksamhet. Följande frågor ska kunna besvaras för samtliga objekt som finns i kategorierna ”starta” eller ”utreds för start inom prognosperiod för rambudget (år 2 – 4)”. För objekt som utreds för start efter prognosperiod gäller att så många frågor som möjligt ska besvaras. Objekten delas förslagsvis in utifrån vilket år de föreslås startas. Nedan exemplifieras vilken information som förväntas framgå under respektive rubrik.

Objekt	

Kapacitetsbrist	
Lösning	
Beräknad investeringskostnad	
Färdigställande	
Lokalisering	
Förutsättningar för lokalisering	
Beräknad årlig driftskonsekvens	
Beräknad kostnad per kvadratmeter	
Finansiering av utredningsarbete	
Status i nödvändiga utredningar	
Åtgärder under kommande år	
Inom/utom lokalförsörjningsplan	
Prioritet	

Kapacitetsbrist: Vad är det för kapacitetsbrist som behöver åtgärdas? Exempelvis ”45 förskoleplatser behövs i X på grund av byggnadsteknisk kapacitet inte är ändamålsenlig.”

Lösning: Vilken lösning föreslås för att åtgärda bristen? Exempelvis tillbyggnad vid förskola x.

Beräknad investeringskostnad: Hur stor beräknas investeringen bli? Exempelvis ”23,5 mkr” eller ”15 – 30 mkr”, ju närmare objektsstart desto mer exakt beräkning. Det ska framgå på vilken nivå kalkylen befinner sig på, A-D.

Färdigställande: När måste tillbyggnaden vara på plats? Exempelvis 2029.

Lokalisering: Var ska objektet ligga? Exempelvis ”Vid förskola x.”

Förutsättningar för lokalisering: Exempelvis ”Ny DP som medger större byggnad krävs”

Beräknad årlig driftskonsekvens: Blir kommunens kostnader högre, lägre eller samma till följd av investeringen? Syftet är att tydliggöra vilka driftskonsekvenser investering får. Konsekvenserna kan vara högre kostnader, lägre kostnader eller ingen förändring beroende på situation. Konsekvenserna ska beräknas.

Beräknad kostnad per kvadratmeter: Syftet är att tydliggöra vilken hyresnivå som kan komma att bli aktuell vid genomförd investering.

Finansiering utredningsarbete: Syftar till att finansiera utredningsarbetet. Kan delas upp per involverad nämnd.

Status i nödvändiga utredningar: Behöver vara mer och mer klart ju närmare start vi kommer. Exempelvis ”planarbete pågår, SBN väntas fatta beslut om granskning q2 2026” men det kan även syfta på andra nödvändiga utredningar beroende på hur långt fram i tid objektet ligger, i ett tidigt skede kan det stå exempelvis ”förstudie pågår”

Åtgärder under kommande år: Beskriver vilket arbete som kommer att utföras fram till nästa lokalförsörjningsplan. Exempelvis ”förstudie färdigställs, lokaliseringsstudie genomförs”

Inom/utom lokalförsörjningsplan: Förekommer objektet i tidigare lokalförsörjningsplaner är det inom lokalförsörjningsplan. Är objektet helt nytt är det utom lokalförsörjningsplan. Handlar om att tydligt visa vad som är nytt och inte.

Prioritet: samtliga objekt ska prioriteras i förhållande till varandra, vad är viktigast, näst viktigast osv. Syftar till att ge de förtroendevalda möjlighet att ändra i prioriteringen mellan de olika objekten, men också till att tydliggöra prioriteringarna för hela organisationen.

Generellt gäller att ju närmare ett objekt kommer starta desto tydligare svar behöver de olika frågorna har.

5.6.2 Mall för objekt som väntar

Lokalförsörjningsplanen ska beskriva de objekt som utifrån någon kapacitetsbrist behövs för att kommunen ska kunna bedriva lagstadgad eller av fullmäktige beslutad verksamhet. För objekt som inte prioriteras ska beslutet att vänta med dem konsekvensbeskrivas.

Objekt	
Kapacitetsbrist	
Konsekvensbeskrivning	

Kapacitetsbrist: Vad är det för kapacitetsbrist som behöver åtgärdas. Exempelvis ”45 förskoleplatser behövs i södra kommundelen på grund av byggnadsteknisk kapacitet inte är ändamålsenlig.”

Konsekvensbeskrivning: Vad blir konsekvensen av att avvakta med investeringen. Exempelvis ”brist på förskoleplatser ger ökat antal barn i befintliga förskolor”. Samtliga konsekvenser ska vara underbyggda med fakta i form av hänvisning till förväntad befolkningsutveckling, lagkrav eller fullmäktigebeslut om att en viss verksamhet ska bedrivas.

5.6.3 Mall för tydliggörande av prioritering

Samtliga objekt i lokalförsörjningsplanen ska prioriteras i förhållande till varandra. Prioriteringen ska förhålla sig till fullmäktiges antagna ram för investeringar och till investeringsutrymme som redan är intecknat i pågående investeringar. Det är viktigt att prioriteringen framgår tydligt i lokalförsörjningsplanen. Tabellen nedan ska ses som ett exempel på hur det kan ske.

	Redan intecknat utrymme	Till-kommande objekt			
		Prioritet 1	**Prioritet 2**	**Prioritet 3**	**Prioritet 4**
År 1 (starta)		Objekt A	Objekt B		
År 2 (utreds)	Objekt A, Objekt B	Objekt C	Objekt D	Objekt E	
År 3 (utreds)	Objekt A, Objekt C, Objekt D, Objekt E	Objekt F	Objekt G		
År 4 (utreds)	Objekt A, Objekt E, Objekt F, Objekt G	Objekt H			
År 5 (utreds)	Objekt E, Objekt G, Objekt H	Objekt I	Objekt J		
År 6 (utreds)	Objekt H, Objekt I, Objekt J	Objekt K	Objekt L		
År 7 (utreds)	Objekt I, Objekt K,	Objekt M	Objekt N	Objekt O	Objekt P
År 8 (utreds)	Objekt K, Objekt M, Objekt N, Objekt O, Objekt P	Objekt Q			
År 9 (utreds)	Objekt K, Objekt N, Objekt Q	Objekt R			

År 10 (utreds)	Objekt N, Objekt Q, Objekt R	Objekt S	Objekt T	Objekt U	

I exemplet ovan har kommunens bedömts ha möjlighet att investera i olika antal objekt per år. Antalet objekt som ryms inom rambudgeten för investeringar kommer i verkligheten att variera beroende på ramens storlek, på investeringens storlek och på hur mycket investeringsutrymme som redan intecknats i pågående investeringar.

6 Beslut om lokalförsörjningsplan

Beslutsfattare: Av reglemente för servicenämnden framgår att nämnden är ansvarig för lokalförsörjning i kommunen. Servicenämnden fattar därmed beslut om lokalförsörjningsplan med de prioriteringar som beskrivits ovan.

Lokalförsörjningsplanen är en bilaga när kommunfullmäktige fattar beslut om investeringsbudget. I det fall kommunfullmäktige har synpunkter på prioriteringen ska kommunfullmäktige uppdra åt servicenämnden att besluta om förändrad prioritering.

Ansvarig förvaltning: Samtliga förvaltningar ansvarar för att ärendet sambereds enligt vad som beskrivits ovan. Serviceförvaltningen ansvarar för planering och ledning av arbetet samt vid behov för prioritering. Samtliga förvaltningar för sina funktioner enligt vad som framgår nedan.

7 Beslut om investeringsbudget

Lokalförsörjningsplanen utgör ett underlag för kommunens årliga investeringsbudget. I övrigt beskrivs detta närmare i *Riktlinje för investeringar*.

Beslutsfattare: Kommunfullmäktige

Av 5 kap 1 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar om budget. Ärendet bereds av kommunstyrelsen enligt 5 kap 28 § kommunallagen.

Ansvarig förvaltning: Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen.

Ansvaret innebär att på förvaltningsnivå ta fram förslag till investeringsbudget.

8 Projektägarskap

Servicenämnden ansvarar enligt kommunfullmäktiges reglemente för lokalförsörjning. Serviceförvaltningen är därför projektägare för samtliga objekt i lokalförsörjningsplanen. Ansvaret löper från att arbetet initieras i lokalförsörjningsplanen, under planering, genomförande fram till att projektet avslutas.

Ale kommun
SE-449 80 Alafors

Organisationsnummer
212000-1439

Telefon
0303-70 30 00

E-post
kommun@ale.se

www.ale.se

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/284
Datum: 2026-07-09
Utvecklingsledare Alice Clark

Kommunstyrelsen

Svar på motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation från S och V

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

En motion har inkommit från S och V med förslag om att Ale kommun ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning och nybyggnation föreslås. Motionen föreslår även krav på jämförande analyser inför större skolprojekt samt återrapportering till kommunfullmäktige.

Ale kommun har under 2026 beslutat om en reformerad lokalförsörjnings- och investeringsprocess. Den nya processen innebär att alla lokalinvesteringar föregås av en gemensam kapacitetsanalys, prövning enligt fyrstegsprincipen (SKOR) samt prioritering inom beslutad ekonomisk ram. Dessa principer är fastställda i riktlinje för lokalförsörjning.

Förvaltningen bedömer att motionens intentioner i huvudsak redan är omhändertagna genom det beslutade arbetssättet.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Motion om befintliga skollokaler ska prövas före rivning och nybyggnation, 2026-04-19
- Riktlinje för lokalförsörjning 2026-03-09
- Beslut KF 2026-03-09 § 42

Ärendet

Bakgrund

En motion från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har inkommit med förslag om att Ale kommun som huvudregler ska pröva renovering, ombyggnad och bättre nyttjande av befintliga skollokaler innan rivning och nybyggnation föreslås. Motionen lyfter även behov av att ta fram jämförande uppgifter inför större skolprojekt samt att säkerställa ökad transparens i beslutsunderlag. Motionen tar sin utgångspunkt i frågor om god ekonomisk hushållning, risk för överinvesteringar samt behovet av att i högre grad synliggöra alternativa lösningar innan nybyggnation blir aktuell.

Reformerad lokalförsörjningsprocess

Kommunfullmäktige beslutade den 9 mars 2026 § 42 om en reformerad lokalförsörjnings- och investeringsprocess. Syftet med reformen är att skapa ett mer sammanhållet, transparent och långsiktigt arbetssätt för planering och prioritering av kommunens lokaler. Den nya processen innebär i korthet att:

- Planering av lokaler ska ske med ett långsiktigt perspektiv, normalt omkring 10 år
- Alla lokalinvesteringar ska utgå från en analys av kommunens kapacitet, snarare än enbart uttrycka behov
- Åtgärder ska prövas systematiskt innan beslut om investering fattas
- Samtliga objekt ska prioriteras i förhållande till varandra inom en av kommunfullmäktige beslutad investeringsram

Planeringen ska utgå från en analys av kommunens kapacitet, där verksamhetsmässiga, demografiska och tekniska förutsättningar vägs samman. Analysen sker gemensamt i arbetsgrupp för lokalförsörjning och ligger till grund för fortsatt prövning och prioritering. Identifierade kapacitetsbrister ska prövas inom ramen för ett strategi-, konsekvens- och rimlighetsarbete (SKOR), där åtgärder värderas i en fastställd ordning från verksamhetsförändringar och enklare lösningar, via om- eller tillbyggnad, till nyproduktion eller extern inhyrning som sista steg. I processen ingår även att ta fram underlag som möjliggör jämförelser mellan olika åtgärdsalternativ, exempelvis avseende kostnader, kapacitet och konsekvenser över tid. Samtliga objekt prioriteras därefter i en kommungemensam lokalförsörjningsplan, inom den ekonomiska ram som fastställts av kommunfullmäktige.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att de förändringar i lokalförsörjningsprocessen som fastslagits av kommunfullmäktige innebär att befintliga lokaler och alternativa åtgärder prövas innan nybyggnation blir aktuell. Kommunledningsförvaltningen bedömer därmed att de principer som lyfts i motionen avseende prövning av befintligt bestånd, krav på analys och behov av jämförbara underlag omhändertas inom ramen för den beslutade lokalförsörjningsprocessen.

Förvaltningen bedömer därför att det nya arbetssättet bör implementeras ordentligt innan det utvärderas och genomgår större förändringar.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förslaget att anse motionen besvarad innebär ingen direkt ekonomisk påverkan utöver vad som redan följer av implementeringen av den beslutade lokalförsörjningsprocessen. Om motionen skulle bifallas får utredningskostnaden bedömas utifrån hur uppdragets avgränsning gentemot fullmäktiges beslut om ny lokalförsörjningsprocess.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om effektivitet genom att syfta till ett resurseffektivt nyttjande av kommunens lokaler.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslut att besvara motionen får ingen påverkan och kräver inget genomförande.

Beslutet skickas till:

- Motionärerna

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/124
Datum: 2026-10-30
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Förslag på omfattning, närvaro och budget för nationaldagsfirandet 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att förklara uppdraget slutfört.

Kommunstyrelsen beslutar att för förvaltningens egen räkning årligen avsätta en budget om 130 tkr för personalkostnader för arbete på nationaldagen och därtill en budget för inköp om 120 tkr.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden deltar årligen i nationaldagsfirandet och därtill årligen i budget avsätter relevant budgetpost för lönekostnader och eventuella inköp.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.
I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Nämnderna behandlade frågan i sina respektive sammanträden under våren 2026.
Nämndernas beslut om deltagande återrapporterades vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-08-25 som då beslutade ge kommunstyrelsen i uppdrag att ge förslag på omfattning, relevant närvaro och budget till nationaldagsfirandet 2027.

De senaste två åren har lönekostnaderna totalt för kommunens deltagande under nationaldagen legat på 140-200 tkr. Därutöver har 100-150 tkr lagts på inköp såsom möbelhyra, prispengar och trycksaker.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Löner för nationaldagen 2026 – med uppskattning för 2027
- Kommunstyrelsens beslut § 172 2026-08-25
- Nämndernas svar om medverkan i nationaldagsfirande 2026 och i framtiden, tjänsteutlåtande, daterat 2026-08-06
- Överförmyndarnämndens beslut § 26 2026-04-20
- Servicenämndens beslut § 16 2026-02-26
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73 2026-03-25
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-13
- Socialnämndens beslut § 41 2026-03-23
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-18
- Utbildningsnämndens beslut § 44, daterat 2026-02-25
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-05
- Kommunstyrelsens beslut § 8 2026-01-27

Ärendet

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget. I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Nämnderna behandlade frågan i sina respektive sammanträden under våren 2026. Socialnämnden, kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden beslutade då att deras respektive förvaltningar kommer att delta i nationaldagsfirandet i någon form 2027 och kommande år. Servicenämnden beslutade att inte delta i nationaldagsfirandet framöver om inte finansiella medel avsätts. Överförmyndarnämnden beslutade att inte delta och utbildningsnämnden fattade inget beslut om deltagande efter 2026.

Nämndernas beslut om deltagande återrapporterades vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-08-25 som då fattade följande beslut:

- att notera informationen
- att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på omfattning av kommunens deltagande för 2027.

- att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på relevant närvaro från förvaltningarna, tex specifika verksamheter, områden eller annat stöd.
- att kommunstyrelsen tar fram förslag på budget för deltagande och finansiering som en förutsättning för budgetprocessen 2027.

Om nationaldagsfirandet

Det årliga nationaldagsfirandet på Klöverstigens innergårdar i Nödinge startades på initiativ av Alebyggen och genomfördes första gången 2019. De första åren var kommunens del i firandet begränsad till framför allt kultur- och fritidsverksamheterna medan den på senare år utökats till att omfatta allt fler delar av organisationen.

Nationaldagsfirandet är ett tillfälle för Aleborna att få kontakt med den kommunala organisationen och kännedom om vilka insatser, verksamheter, aktiviteter och stöd som finns att tillgå. Det är också en möjlighet för människor att komma samman och mötas över gränser vilket förutom att ha kul tillsammans kan bidra till kunskapsutbyte, gemenskap och integration. Nationaldagsfirandet ger också möjlighet för kommunen, att utöver att presentera sina verksamheter, också inhämta information och synpunkter från Aleborna i aktuella frågor för att ytterligare utveckla de tjänster som erbjuds invånare, näringsliv och föreningar.

Kommunen genomför två prisutdelningsceremonier på nationaldagen; *Ett gott föredöme* samt *Hederspris för samhällsinsats*. Välkomstceremonin för nya medborgare, som kommunen enligt lag[1] har skyldighet att anordna för att högtidlighålla nya medborgarskap, har de senaste åren också arrangerats i samband med nationaldagsfirandet i Nödinge.

År 2025 och 2026 bidrog kommunen med 12-15 olika verksamheter/aktiviteter från olika delar av den kommunala organisationen. Tre förvaltningar hade representation med under nationaldagen 2025 och under 2026 var det fyra förvaltningar som deltog.
Totalt 32 kommunanställda arbetade under nationaldagen 2025 och motsvarande siffra för 2026 var 49. Lönekostnaderna för arbetet under själva nationaldagen uppskattas till 140 tkr 2025 och 200 tkr 2026 beräknat på sex timmars arbetstid per person inklusive kvalificerad övertidsersättning och sociala avgifter.

Under 2025 hyrdes externa akter, personal och utrustning till scenen in medan under 2026 stod kommunen själv för allt innehåll på scenen och all ljudutrustning. Under 2026 lades också extra stora insatser på aktiviteter kring val och demokrati samt trygghet/beredskap varför fler kommunanställda än året innan krävdes för genomförandet av dagen.

År 2025 fanns en nationaldagsbudget avsatt om 120 tkr för alla kostnader utöver löner. Denna överskreds med cirka 30 tkr. 2026 fanns ingen avsatt budget utan kostnaderna för inköp togs centralt på kommunstyrelsen. Kostnaderna uppgick då till cirka 100 tkr exklusive löner. Budgeten användes till kostnader för exempelvis lunch till kommunanställda, trycksaker, inhyrda möbler

[1] Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap §29

och tält, kulturworkshops och prispengar till hederspris för god samhällsinsats och priset för ett gott föredöme.

Förvaltningens bedömning

Det årliga nationaldagsfirandet på Klöverstigarna i Nödinge centrum är ett av de större arrangemangen som kommunen är med och arrangerar/deltar i. Insatsen har de senaste två åren varit betydande både sett till antalet medarbetare som bidrar och till den budget som lagts. Kommunledningsförvaltningen förstår, utifrån initiativärende 2025 och uppdrag i kommunstyrelsens nämndplan för 2026, att kommunstyrelsen anser att nationaldagsfirandet fortsatt är av värde för kommunen att delta i, men i och med detta uppdrag också att det är av vikt att hitta en relevant nivå för arrangemanget.

Omfattning av kommunens deltagande för 2027

Lägsta möjliga kommunala insats för att genomföra nationaldagsfirandet rent praktiskt, inklusive den lagstadgade medborgarceremonin, är projektledare och kommunikatör från kommunledningsförvaltningen samt transporttjänster från serviceförvaltningen deltar. Dessa förvaltningar bedömer kommunledningsförvaltningen ska delta i arrangemanget varje år för att säkerställa planering, logistik och genomförande av nationaldagsfirandet.
Förvaltningen bedömer vidare att ytterligare verksamheter från kommunledningsförvaltningen som bör delta årligen är kultur- och fritidsverksamheterna då ett nationaldagsfirande ligger i linje med deras ordinarie uppdrag; att erbjuda kommunens invånare en aktiv fritid, kulturarrangemang och tillgänglig kultur.

Verksamheter från övriga förvaltningar som deltar ska väljas ut främst utifrån Alebornas perspektiv och för året aktuella ämnen. Som exempel kan nämnas säkerhetsenheten som deltagit under flera år men med olika fokus, alltifrån brottsförebyggande arbete till hemberedskap och uppvisning av trygghetspunkt tillsammans med Frivilliga resursgruppen. Kommunen har många intressanta verksamheter som kan vara aktuella för att delta i firandet men alla kan inte vara med varje år. Deltagandet finansieras av skattepengar och nyttan att delta på nationaldagsfirandet behöver vägas mot finansiering av ordinarie verksamhet.

Kommunledningsförvaltningen bedömer att samtliga förvaltningar bör representeras och föreslår att kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden deltar med representation i nationaldagsfirandet 2027 men i lite olika omfattning. I kommunens ingång för generella frågor till kommunen, kontaktcenter, rör ungefär 55% av alla inkommande frågor socialförvaltningens eller samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområden. Detta ger en fingervisning om vad Aleborna vill veta mer om under en nationaldag. Socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen föreslås därför ha bredast representation på nationaldagen.

För att komplettera de kommunala verksamheternas deltagande och locka Alebor till platsen bedömer kommunledningsförvaltningen att nationaldagen fortsatt behöver omfatta populära inslag där olika föreningar och näringsidkare bidrar med exempelvis prova-på-aktiviteter, food trucks, trolleriskola, hoppborgar med mera. Kostnaderna för dessa aktiviteter har de två senaste

åren främst belastat Alebyggen förutom mindre bidrag (<5000 kr) till deltagande föreningar som kommunen betalat ut.

Öppettidernas omfattning (11-15) har utvärderats och bedöms som bra. Möjligen kan programmet på scenen avslutas redan klockan 14 för att ge möjlighet att fokusera på besök hos verksamheterna den sista timmen. Beslut om öppettider tas i samråd med Alebyggen men kommunledningsförvaltningen föreslår att dessa fortsatt är 11-15.

Nationaldagen finansieras gemensamt av Alebyggen och Ale kommun där båda parter de senaste två åren bidragit med ungefär samma budgetsumma (cirka 120 tkr) och antal deltagande medarbetare (ett 40-tal). Firandet har de senaste åren gått från att vara Alebyggens firande till hela Ale kommuns firande. Det gör att en dialog bör hållas mellan parterna om lämplig storlek på omfattningen av firandet totalt med avspegling i varje parts insats så att inte en part riskerar att ”åka snålskjuts” på den andra.

Relevant närvaro från förvaltningarna 2027

Kommunledningsförvaltningen föreslår ett nationaldagsfirande 2027 där följande kommunala verksamheter deltar med någon form av aktivitet och information:

Utbildningsförvaltningen

- Komvux och Lärcentrum KAA (kommunala aktivitetsansvaret)
- Älvgymnasiet

Kommunledningsförvaltningen

- Säkerhetsenheten (med tema utifrån vad som är aktuellt för året)
- Avdelning invånarservice med kulturskolan, allmänkulturen, biblioteket, fritidsbanken och öppen ungdom
- Avdelning demokrati med minst projektledare och kommunikatör för arrangemanget

Samhällsbyggnadsförvaltningen

- VA drift och anläggning
- Renhållningen
- Energi- och klimatrådgivningen
- Bygglovsenheten

Energi- och klimatrådgivningen sker i samverkan med bland annat Stenungsunds kommun. Rådgivningen delfinansieras av Energimyndigheten.

Serviceförvaltningen

- Transporter
- Fastighetsenheten, eventuellt i samverkan med Ale utveckling, kring pågående och planerade projekt

Gällande serviceförvaltningen finns beslut i servicenämnden på att inget deltagande är möjligt om inte finansiella medel tillförs. Serviceförvaltningen bidrog 2026 med transporter av scendelar och därav föreslås detta transportuppdrag vara förvaltningens bidrag även 2027. Utöver transporterna har förvaltningen själv visat intresse för att delta med en aktivitet kring pågående och kommande byggprojekt inom fastighet/park och anläggning.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen genomför ett flertal insatser utan föregående behovsprövning som är viktiga att informera Aleborna om. Insatserna finns över hela socialförvaltningens ansvarsområde och ett urval bör ske inför nationaldagen till exempel något för unga, något för äldre, funktionsstöd, missbruk och så vidare även om inte alla kan representeras årligen.

- Insatser som genomförs utan föregående individuell behovsprövning
    - Familjestöd
    - Boendestöd
    - Ungdomsmonter exempelvis Mini-Maria och/eller ungdomsmottagningen
- Bemanningsplaneringsenheten

Samtliga förslag på relevant närvaro från förvaltningarna har stämts av med respektive förvaltningschef. Kommunledningsförvaltningen bedömer att 1-2 personer per föreslagen verksamhet är lämplig omfattning på insats förutom för verksamheterna inom kultur- och fritid där fler än så kommer att krävas från exempelvis kulturskolan.

Budget för deltagande och finansiering som en förutsättning för budgetprocessen 2027

Nationaldagsfirandet innebär kostnader i form av arbetstid för de som arbetar före, under och efter arrangemanget. Lönerna för nationaldagen belastar verksamheterna i olika hög grad då anställningsvillkoren för kommunens medarbetare skiljer sig åt. Vissa medarbetare får under nationaldagen ersättning för kvalificerad övertid medan andra får övertidsersättning och OB-tillägg. Deltagande chefer är inte berättigade till övertid. Kommunledningsförvaltningen har stämt av möjligheten att få nationaldagen att ingå i ordinarie arbetstid med kommunens förhandlingsansvarige och SKR. Dessa meddelar att arbete på helgdag inte kan ingå i den ordinarie arbetstiden för de kategorier av medarbetare som är aktuella för arbete på nationaldagen. Därmed krävs att extra ersättning betalas ut vilket gör dagen relativt kostsam.

Kommunens lönekostnader för nationaldagen har under de senaste årens firanden gått på verksamheternas egna ordinarie budgetar. Flera nämnder har i samband med återrapporteringen till kommunstyrelsen (KS 2025/124 §172) lyft finansieringen av lönekostnaderna på lite olika sätt.

- Utbildningsnämnden beskriver att de för kommande år har möjlighet att avsätta medel i kommande budgetarbete för ändamålet eller avstå deltagande.
- Socialnämnden bedömer att det finns förutsättningar att bidra till firandet framöver under förutsättning av medel reserveras i budget.

- Servicenämnden har beslutat att inte delta i nationaldagsfirandet utan särskilt finansieringsbeslut om att särskilda medel tillförs nämnden, alternativt att ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.
- Samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att engagemanget kommer att innebära lönekostnader för de som arbetar med nationaldagsfirandet men kommenterar inte ytterligare kring resurser.

Förvaltningen bedömer att om ett arrangemang av den kaliber som nationaldagsfirandet är idag ska anordnas behövs resurser, personella och finansiella, i ungefär den omfattning som tagits i anspråk under 2025 och 2026. Ungefärligt antal kommunanställda för de verksamheter som föreslås delta 2027 är i paritet med 2025 års firande, cirka 30 personer. Förvaltningen bedömer att cirka 170-200 tkr behöver avsättas totalt för lönekostnaderna för själva nationaldagen. Förvaltningen bedömer vidare att respektive nämnd behöver avsätta relevanta medel för lönekostnader och eventuella inköp inom ramen för varje års budget.

Förvaltningen bedömer vidare att kommunstyrelsen behöver avsätta en budget om 120 tkr för diverse inköp förknippade med dagen samt en budget för förvaltningens egna lönekostnader om 130 tkr. I bilaga om löner listad under beslutsunderlag finns beräkning utifrån deltagande verksamheter 2026.

Förvaltningen bedömer att uppdraget är slutfört.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Total lönekostnad för arbetet på själva nationaldagen beräknas till någonstans mellan 170 och 200 tkr. Kommunstyrelsens del är cirka 130 tkr vilket föreslås avsättas årligen inom ramen för varje års budget.

Ytterligare lönekostnader tillkommer eventuellt för den förberedelsetid som läggs innan och efter arrangemanget. Förberedelsetiden är dock svår att beräkna då den varierar hos verksamheterna och kan bedömas olika beroende på typ av verksamhet. För en del är förberedelsen att hämta en låda broschyrer i förrådet och för en del att repetera in ett musikaliskt nummer. För vissa medarbetare är förberedelserna en del av det ordinarie arbetet medan för andra tar det tid från de ordinarie arbetsuppgifterna.

Utöver lönekostnaderna föreslås att en budget om 120 tkr för inköp i samband med dagen avsätts i kommunstyrelsens budget. De senaste två åren har inköpen legat i nivå med föreslagen budget.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att fira Sveriges nationaldag med bland annat en medborgarskapsceremoni är positivt för Ales invånare. Det ger människor en möjlighet att komma samman och mötas över generations- och andra gränser vilket kan bidra till gemenskap och integration. Kommunen har också en stor möjlighet att visa upp verksamhetens bredd och utifrån vad som är aktuellt respektive år välja ut olika teman och aktiviteter.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Besluter påverkar alla nämnder/förvaltningar utifrån förslaget att allas verksamheter representeras i någon form under nationaldagen.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Kommunchef
Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef serviceförvaltningen
Förvaltningschef socialförvaltningen
Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Personer som jobbade 2026 (anonymiserade)	Verksamheter	Timlön	Timlön med övertidsersättning 240%	Arbete på nationaldagen 6 h totalt (öppet 11-15 + 1h innan och 1h efter)	Inkl arbetsgivaravgift 31,42%	Chefer (ej berättigade till övertids-ersättning)	Föreslås delta 2027 (totalt 34)
1	Energi & klimat						
2	kulturen	246,36	591,264	3 548	4 662		4 662
3	kulturen	245,15	588,36	3 530	4 639		4 639
4	kulturen	263,94	633,456	3 801	4 995		4 995
5	biblioteket	258,18	619,632	3 718	4 886		4 886
6	biblioteket	258,18	619,632	3 718	4 886		4 886
7	Öppen ungdom	219,39	526,536	3 159	4 152		4 152
8	Öppen ungdom	205,45	493,08	2 958	3 888		3 888
9	Fritid/fritidsbanken	158,79	381,096	2 287	3 005		3 005
10	Fritid/fritidsbanken	239,39	574,536	3 447	4 530		4 530
11	Kulturskolan	244,85	587,64	3 526	4 634		4 634
12	Kulturskolan	264,85	635,64	3 814	5 012		5 012
13	Kulturskolan	240	576	3 456	4 542		4 542
14	Kulturskolan	220,61	529,464	3 177	4 175		4 175
15	Kulturskolan	264,85	635,64	3 814	5 012		5 012
16	Kulturskolan	224,24	538,176	3 229	4 244		4 244
17	kulturvärdar	216,36	519,264	3 116	4 095		4 095
18	kulturvärdar	208,79	501,096	3 007	3 951		3 951
19	Kulturen ungdomsrådet	233,33	559,992	3 360	4 416		4 416
20	Soc boendestödjare Funktionsstöd	205,15	492,36	2 954	3 882		3 882
21	kulturvärdar	244,24	586,176	3 517	4 622		4 622
22	Soc behandlare IFO	246,67	592,008	3 552	4 668		4 668
23	Familjebehandlare IFO	275,15	660,36	3 962	5 207		5 207

24	Familjebehandlare IFO	266,06	638,544	3 831	5 035		
25	Specialistundersköterska ÄO	229,94	551,856	3 311	4 351		
26	Specialistundersköterska ÄO	226,97	544,728	3 268	4 295		
27	Specialistundersköterska ÄO	236,33	567,192	3 403	4 472		
28	Bemanningen soc	256,56	615,744	3 694	4 855		4 855
29	Bemanningen soc	218,15	523,56	3 141	4 128		4 128
30	VA	226,24	542,976	3 258	4 281		4 281
31	VA	224,18	538,032	3 228	4 242		4 242
32	Renhållningen	345,45	829,08		-	4 974	
33	Renhållningen	237,58	570,192	3 421	4 496		4 496
34	Renhållningen	245,45	589,08	3 534	4 645		4 645
35	Säkerhetsenheten	298,27	715,848	4 295	5 645		5 645
36	Säkerhetsenheten	278,79	669,096	4 015	5 276		
37	Säkerhetsenheten	293,7	704,88	4 229	5 558		5 558
38	Säkerhetsenheten	257,58	618,192	3 709	4 875		
39	Demokratiavdelningen	244,85	587,64	3 526	4 634		
40	Demokratiavdelningen	297,58	714,192	4 285	5 632		5 632
41	Demokratiavdelningen	381,21	914,904		-	5 489	
42	Demokratiavdelningen	489,7	1175,28		-	7 052	
43	Utbildningsförvaltningen	410,91	986,184		-	5 917	
44	Utbildningsförvaltningen	484,85	1163,64		-	6 982	
45	Utbildningsförvaltningen	351,52	843,648	5 062	6 652		6 652
46	Kulturskolan	223,64	536,736	3 220	4 232		4 232
47	Kulturskolan	345,45	829,08		-	4 974	
48	Kommunikationsenheten	277,58	666,192	3 997	5 253		3 997
49	Öppen ungdom	242,12	581,088	3 487	4 582		
50	Öppen ungdom	229,09	549,816	3 299	4 335		
51	Öppen ungdom	214,55	514,92	3 090	4 060		
	Beräkningar på 2026 års lönenivå			**154 953**	**203 640**		**156 468**

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-08-25
KS § 172

KS 2025/124

Nämndernas svar om medverkan i nationaldagsfirande 2026 och i framtiden

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

- att notera informationen.

- att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på omfattning av kommunens deltagande för 2027.

- att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på relevant närvaro från förvaltningarna, tex specifika verksamheter, områden eller annat stöd.

- att kommunstyrelsen tar fram förslag på budget för deltagande och finansiering som en förutsättning för budgetprocessen 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.

I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Servicenämnden, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden behandlade frågan i sina respektive nämnder under våren 2026.

Beslutsunderlag

- Kommunledningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-08-06

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-08-25

- Överförmyndarnämndens beslut § 26 2026-04-20
- Servicenämndens beslut § 16 2026-02-26
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73 2026-03-25
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-13
- Socialnämndens beslut § 41 2026-03-23
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-18
- Utbildningsnämndens beslut § 44, daterat 2026-02-25
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-05
- Kommunstyrelsens beslut § 8 2026-01-27

Yrkande

Ordförande Henrik Fogelklou (M) följande:

att kommunstyrelsen noterar informationen.

att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på omfattning av kommunens deltagande för 2027.

att kommunstyrelsen får i uppdrag att komma med förslag på relevant närvaro från förvaltningarna, tex specifika verksamheter, områden eller annat stöd.

att kommunstyrelsen tar fram förslag på budget för deltagande och finansiering som en förutsättning för budgetprocessen 2027.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Fogelklou (M) ställer proposition på sina egna yrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar detsamma.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Serviceförvaltningen
Socialförvaltningen
Utbildningsförvaltningen
Kommunchef

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2025/124
Datum: 2026-08-06
Utvecklingsledare Sara Botö

Kommunstyrelsen

Nämndernas svar om medverkan i nationaldagsfirande 2026 och i framtiden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.

I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Servicenämnden, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden behandlade frågan i sina respektive nämnder under våren 2026.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Överförmyndarnämndens beslut § 26 2026-04-20
- Servicenämndens beslut § 16 2026-02-26
- Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73 2026-03-25
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-13
- Socialnämndens beslut § 41 2026-03-23
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-03-18
- Utbildningsnämndens beslut § 44, daterat 2026-02-25
- Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-02-05
- Kommunstyrelsens beslut § 8 2026-01-27

Ärendet

I februari 2025 inkom Henrik Fogelklou (M) med ett initiativärende till kommunstyrelsen om att säkerställa kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-18 att tilldela kommunledningsförvaltningen uppdraget.

I samband med att uppdraget återrapporterades till kommunstyrelsen 2026-01-27, beslutade kommunstyrelsen att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Samtliga nämnder behandlade frågan i sina respektive nämnder under våren 2026. Följande är vad som beslutades:

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.
2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.
3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade att:

1. Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade att endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten. (Gäller år 2026)

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har fått en inbjudan av Alebyggen till nationaldagsfirandet. Överförmyndarnämnden beslutar att tacka nej till inbjudan.

Nationaldagsfirande 2026

Under nationaldagsfirandet 2026 fanns utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen på plats för att visa upp sina olika verksamheter. Kommunledningsförvaltningen, som har en samordnande roll för evenemanget, deltog också med framför allt medarbetare från avdelningarna demokrati och invånarservice. Serviceförvaltningen bidrog i arbetet med nationaldagen med lastning och transport av diverse utrustning till scenen, men då på fredagen innan firandet och måndagen därefter.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att samtliga nämnder besvarat frågan om deltagande 2026 och agerat i enlighet med detta under genomfört arrangemang.

Förvaltningen gör bedömningen att socialnämndens, kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens beslutssatser tydligt visar att deras respektive förvaltningar kommer att delta i nationaldagsfirandet i någon form 2027 och kommande år.

Förvaltningen bedömer vidare att servicenämnden inte kommer att delta i nationaldagsfirandet framöver om inte finansiella medel avsätts samt att inte heller överförmyndarnämnden kommer att delta.

Utbildningsnämnden har inte fattat något beslut om deltagande efter 2026.

Förvaltningen gör bedömningen att samtliga nämnder utom utbildningsnämnden har fattat beslut i frågan om deltagande för kommande år och därmed besvarat frågan från kommunstyrelsen.

Förvaltningen vill också göra medskick till kommunstyrelsen att nationaldagsfirandet numer inte enbart är ”Alebyggens firande” utan hela Ale kommuns firande vilket framöver bör framgå i sammanhang där evenemanget nämns. Kommunen bidrar idag till evenemanget med en budget och personalstyrka som är i paritet med Alebyggens bidrag.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

2025 fanns en nationaldagsbudget avsatt om 120 tkr för alla kostnader utöver löner. Denna överskreds med cirka 30 tkr. 2026 fanns ingen avsatt budget utan kostnaderna för inköp togs centralt på kommunstyrelsen.

Ett årligt nationaldagsfirande innebär kostnader i form av arbetstid för de som arbetar före, under och efter arrangemanget. Nationaldagen är en röd dag vilket utöver lön innebär att extra ersättning i form av OB-tillägg och kvalificerad övertid betalas ut till de medarbetare som arbetar under själva arrangemanget.

De senaste åren (2025 och 2026) har lönekostnaderna finansierats av respektive nämnd. En eventuell omfördelning av medel kan komma att behöva göras för att säkerställa deltagande från förvaltningarna om de anser att de inte har möjlighet att reservera medel i sin egen budget för ändamålet.

Flera nämnder har lyft finansieringen av deltagandet. Utbildningsnämnden beskriver att de för kommande år har möjlighet att avsätta medel i kommande budgetarbete för ändamålet eller avstå deltagande. Socialnämnden bedömer att det finns förutsättningar att bidra till firandet framöver under förutsättning av medel reserveras i budget. Servicenämnden har beslutat att inte delta i nationaldagsfirandet utan särskilt finansieringsbeslut om att särskilda medel tillförs nämnden, alternativt att ett kommungemensamt budgetbeslut fattas. Samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att engagemanget kommer att innebära lönekostnader för det som arbetar med nationaldagsfirandet men kommenterar inte ytterligare kring resurser.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Att fira Sveriges nationaldag med bland annat en medborgarskapsceremoni är positivt för Ales invånare. Det ger människor en möjlighet att komma samman och mötas över generations- och andra gränser. Kommunen har också en stor möjlighet att visa upp verksamhetens bredd och utifrån vad som är aktuellt respektive år välja ut olika teman och aktiviteter, till exempel visning av trygghetspunkt.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Beslutet påverkar alla förvaltningar.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Serviceförvaltningen
Socialförvaltningen
Utbildningsförvaltningen
Kommunchef

ÖFN 2026/7

Underrättelser

Beslut

Redovisning av underrättelser godkänns.

Överförmyndarnämnden har fått en inbjudan av Alebyggen till nationaldagsfirandet. Överförmyndarnämnden beslutar att tacka nej till inbjudan.

Sammanfattning

Följande underrättelser redovisas till överförmyndarnämnden 2026-04-20:

- Antagen version av riktlinje för fördelning
- Beslut KF 2025-12-15 Riktlinje för fördelning

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Servicenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-26
SERN § 16

SERN 2026/38

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Beslut

Servicenämnden beslutar att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.

2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.

3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en tydlig och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunledningsförvaltningen fick uppdraget att planera och genomföra firandet tillsammans med Alebyggen. År 2025 deltog många verksamheter och totalt lades cirka 740 arbetstimmar, till en kommunal kostnad om cirka 470 tkr. I återrapporteringen inför 2026 konstateras att arrangemanget är omfattande, kostsamt och kräver tydligare ambitionsnivåer och ansvarsfördelning framåt. Kommunstyrelsen vill därför att alla nämnder redovisar sin möjlighet att delta, inklusive servicenämnden.

Serviceförvaltningen bedömer att den kan bidra 2026, men endast inom ramen för sitt reglemente och ordinarie uppdrag. Förvaltningen kan bistå med logistik, transporter, vaktmästeri och intern service, förutsatt planering i god tid. Däremot kan förvaltningen inte bemanna publika aktiviteter, ta ansvar för programinnehåll eller arbeta på röd dag utan särskild finansiering. Dessa begränsningar följer av nämndens ekonomiska ramar och ansvar att prioritera kärnverksamhet.

Förvaltningen föreslår att servicenämndens deltagande tydligt avgränsas till logistiskt stöd, att eventuell bemanning på nationaldagen kräver särskilt beslut, och att planeringen startar tidigt. Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till att bidra, men endast med uppgifter som ligger inom nämndens uppdrag och förutsättningar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-02-19
- Beslut från kommunstyrelsen : 2025/124
- Servicenämndens reglemente

Yrkande

Jessika Loftbring (C) yrkar bifall på förvaltningens förslag med följande ändring i första att-satsen:

Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag samt inom ordinarie arbetstid.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels Jessika Loftbrings (C) yrkande och finner att servicenämnden beslutar i enlighet med Jessika Loftbrings (C) yrkande.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningen
Diarienummer: 2026/38
Datum: 2026-02-19
Förvaltningschef Maria Augustsson

Servicenämnden

Servicenämndens möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år

Förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att:

1. Serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistiskt stöd, transporter och intern service inom ramen för ordinarie uppdrag.
2. Serviceförvaltningen inte deltar med personal i publika aktiviteter eller bemanning på nationaldagen utan särskilt finansieringsbeslut.
3. Eventuella insatser som innebär arbete på röd dag endast kan genomföras om särskilda medel tillförs eller ett kommungemensamt budgetbeslut fattas.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en tydlig och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande. Kommunledningsförvaltningen fick uppdraget att planera och genomföra firandet tillsammans med Alebyggen. År 2025 deltog många verksamheter och totalt lades cirka 740 arbetstimmar, till en kommunal kostnad om cirka 470 tkr. I återrapporteringen inför 2026 konstateras att arrangemanget är omfattande, kostsamt och kräver tydligare ambitionsnivåer och ansvarsfördelning framåt. Kommunstyrelsen vill därför att alla nämnder redovisar sin möjlighet att delta, inklusive servicenämnden.

Serviceförvaltningen bedömer att den kan bidra 2026, men endast inom ramen för sitt reglemente och ordinarie uppdrag. Förvaltningen kan bistå med logistik, transporter, vaktmästeri och intern service, förutsatt planering i god tid. Däremot kan förvaltningen inte bemanna publika aktiviteter, ta ansvar för programinnehåll eller arbeta på röd dag utan särskild finansiering. Dessa begränsningar följer av nämndens ekonomiska ramar och ansvar att prioritera kärnverksamhet.

Förvaltningen föreslår att servicenämndens deltagande tydligt avgränsas till logistiskt stöd, att eventuell bemanning på nationaldagen kräver särskilt beslut, och att planeringen startar tidigt.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till att bidra, men endast med uppgifter som ligger inom nämndens uppdrag och förutsättningar.

Maria Augustsson

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

Beslutsunderlag

- Beslut från kommunstyrelsen : 2025/124
- IFM 2026-02-17 protokoll
- Servicenämndens reglemente

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025 att kommunen skulle ha en aktiv och samordnad närvaro vid Alebyggens nationaldagsfirande i Nödinge. Kommunledningsförvaltningen fick i uppdrag att planera, samordna och genomföra detta tillsammans med Alebyggen. Under 2025 års firande deltog ett stort antal kommunala verksamheter och totalt lades omkring 740 arbetstimmar på arrangemanget, med en kommunal kostnad på cirka 470 tkr.

I samband med återrapporteringen av uppdraget till kommunstyrelsen inför 2026 (dnr : 2025/124) konstaterar kommunledningsförvaltningen att:

- nationaldagsfirandet är ett omfattande arrangemang där flera förvaltningar medverkar,
- ambitionsnivå och kostnader behöver bli tydligare inför kommande år,
- och att kommunstyrelsen därför vill inhämta samtliga nämnders besked om möjlighet till deltagande, både för 2026 och framåt.

Det är mot denna bakgrund som servicenämnden nu tillfrågas om i vilken omfattning nämnden kan och vill delta i firandet, utifrån sina uppdrag, resurser och förutsättningar.

Förvaltningens bedömning

Serviceförvaltningen bedömer att förvaltningen kan delta i nationaldagsfirandet 2026, men att deltagandet behöver vara begränsat, väl avgränsat och förutsägbart, i linje med servicenämndens uppdrag enligt reglementet. Förvaltningens medverkan bör avse stöd i form av logistik, utrustning och intern service, men inte personalintensiva aktiviteter under själva arrangemangsdagen utan särskild finansiering.

Enligt servicenämndens reglemente ansvarar nämnden bland annat för:

- intern service
- Lokaler, anläggningar och förvaltningsansvar
- Support, logistik, vaktmästeri och fordonsförsörjning som del av internservice

Utifrån detta har förvaltningen ett tydligt uppdrag att bistå andra nämnder och kommunledningen med logistiskt stöd, lokaler och viss intern service — men inte att bemanna eller driva publika aktiviteter, arrangera programinnehåll eller avsätta omfattande personella resurser utan särskilt beslut och finansiering.

Vad gäller nationaldagen 2026 och kommande nationaldagar framåt så gör förvaltningen bedömningen att medverkan som är möjlig inom ordinarie uppdrag är:

- **Logistiskt stöd** i form av transporter
- **Stöd från vaktmästeri/internservice**, under förutsättning att arbetet kan planeras i god tid och ryms inom ordinarie bemanning.

Detta ligger i linje med nämndens ansvar för internservice och fastighetsnära funktioner enligt reglementet.

Följande bedöms inte möjligt inom befintliga ramar:

- Att avsätta arbetstid på röd dag utan särskilt beslut och finansiering, då detta innebär OB-kostnader och kvalificerad övertid.
- Att bidra med personal för aktiviteter, bemanning av stationer eller andra publika delar av arrangemanget.
- Att ta ansvar för arrangemangsledning eller programinnehåll, eftersom detta inte ligger inom nämndens uppdrag.

Detta är i linje med förvaltningens ekonomiska och arbetsgivarrelaterade ansvar att prioritera kärnverksamhet och planerad bemanning.

För att säkerställa ett hållbart och likvärdigt åtagande föreslår förvaltningen att servicenämnden fastställer följande:

1. Att serviceförvaltningens deltagande avser logistiskt stöd, inte personalintensiva aktiviteter.
2. Att eventuell bemanning på röd dag måste finansieras genom särskilt beslut, alternativt genom en kommungemensam budget för nationaldagen.
3. Att ansvarsfördelning mellan nämnderna tydliggörs, i synnerhet avseende tidsåtgång, personalresurser och kostnader.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen positiv till att bidra på nationaldagen 2026, men inom ramen för nämndens reglemente och med hänsyn till bemanningsförutsättningar och ekonomiska ramar. Det innebär att serviceförvaltningen deltar i nationaldagsfirandet 2026 genom att tillhandahålla logistik och intern service men deltagande med personal på arrangemangsdagen kan endast ske vid särskild finansiering och beslut.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Deltagande i nationaldagsfirandet innebär kostnader i form av både arbetstid och direkta utgifter. Under 2025 års firande uppgick de kommunala kostnaderna till cirka 470 tkr, varav ungefär 320 tkr avsåg arbetstid och 120 tkr direkta kostnader enligt kommunledningsförvaltningens redovisning. Arbetstid på röd dag medför OB-tillägg och kvalificerad övertid, vilket inte ryms inom servicenämndens ordinarie budgetramar utan särskild finansiering. Ett begränsat personellt deltagande under nationaldagen minskar kostnaderna, och att inte delta personellt alls på nationaldagen medför inga direkta ekonomiska konsekvenser för servicenämnden.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta samt i viss mån också målet om trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL 2026-02-17

Informerad enligt MBL 2026-02-17. Se protokoll som bilaga.

Beslutets påverkan och genomförande

Samtliga förvaltningar påverkas om ett större årligt åtagande kring nationaldagsfirandet beslutas.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef Serviceförvaltningen

PROTOKOLL
Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-25
SBN § 73

SBN 2026/88

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ett initiativärende inkom från kommunstyrelsens ordförande den 17 februari 2025 gällande kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande 2025. Kommunstyrelsen beslutade att kommunens deltagande ska säkerställas. Delar av samhällsbyggnads verksamhet medverkade vid firandet 2025. Inför nationaldagen 2026 ställs förfrågan till samhällsbyggnadsförvaltningen om medverkan på nationaldagsfirandet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-13
- Beslut KS 2026-01-27 Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Rapport nationaldagsfirande 2025
- Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Initiativärende till KS - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Beslut KS 2025-02-18 Initiativärende - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Yrkande

Paula Örn (S) yrkar på att:

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026 och framåt.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på Paula Örns yrkande och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar i enlighet med detsamma.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Projektledare för nationaldagsfirande

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Diarienummer: 2026/88
Datum: 2026-03-13
Förvaltningschef Staffan Lekenstam

Samhällsbyggnadsnämnden

Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att samhällsbyggnadsförvaltningen deltar vid nationaldagsfirandet 2026.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Ett initiativärende inkom från kommunstyrelsens ordförande den 17 februari 2025 gällande kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande 2025. Kommunstyrelsen beslutade att kommunens deltagande ska säkerställas. Delar av samhällsbyggnads verksamhet medverkade vid firandet 2025. Inför nationaldagen 2026 ställs förfrågan till samhällsbyggnadsförvaltningen om medverkan på nationaldagsfirandet.

Staffan Lekenstam
Förvaltningschef

Jenny Ronnebro
Stöd- och utvecklingschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande 2026
- Beslut KS 2026-01-27 Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Rapport nationaldagsfirande 2025
- Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Initiativärende till KS - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande
- Beslut KS 2025-02-18 Initiativärende - Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2025 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att säkerställa kommunal medverkan vid Alebyggens nationaldagsfirande. Uppdraget omfattade bland annat att tillsätta en projektledare, samordna deltagande kommunala verksamheter, säkerställa tillgång till relevant kommunal utrustning, skapa rutiner för framtida deltagande samt samordna arbetet med Alebyggen.

Uppdraget redovisades till kommunstyrelsen i januari 2026. Kommunstyrelsen noterade informationen och förklarade uppdraget slutfört samt beslutade att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till att delta vid nationaldagsfirandet 2026 och tillser resurser.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Ett årligt nationaldagsfirande kommer att innebära kostnader i form av arbetstid för de som arbetar före, under och efter arrangemanget. Nationaldagen är en röd dag vilket utöver lön innebär att extra ersättning i form av OB-tillägg och kvalificerad övertid betalas ut till de medarbetare som arbetar under själva arrangemanget.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Att fira Sveriges nationaldag med en medborgarskapsceremoni bedöms vara positivt för Ales invånare. Det ger människor en möjlighet att komma samman och mötas över generations- och andra gränser.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges mål om kundnytta samt i viss mån också målet om trygghet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Förvaltningen utreder vilka delar av verksamheten som är lämpliga att delta vid nationaldagsfirande.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Projektledare för nationaldagsfirande

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-23
SN § 41

SN 2026/57

Nationaldagsfirande 6 juni

Beslut

Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet

Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Socialnämnden behöver ta ställning i frågan. Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader. Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år.

Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från bemanningsplaneringsenheten, omsorgshandledare, boendestöd samt individ- och familjeomsorgen avseende både förberedelsetimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026.

Från och med 2027 och framåt ser förvaltningen att det fortsatt finns möjlighet att bidra med förvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid och att medel avsätts för ändamålet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-03-18

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande, 2026-01-05

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-23

- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Förvaltningsledning, socialförvaltningen

Socialförvaltningen
Diarienummer: 2026/57
Datum: 2026-03-18
Verksamhetschef

Socialnämnden

Medverkan i nationaldagsfirande 6/6 2026

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att medverka i nationaldagsfirandet 2026 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtandet

Socialnämnden beslutar att motsvarande insats genomförs årligen förutsatt att liknande förutsättningar avseende planering och ekonomi föreligger

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Socialnämnden behöver ta ställning i frågan. Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader. Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år.

Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från bemanningsplaneringsenheten, omsorgshandledare, boendestöd samt individ- och familjeomsorgen avseende både förberedelsetimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026.

Från och med 2027 och framåt ser förvaltningen att det fortsatt finns möjlighet att bidra med förvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid och att medel avsätts för ändamålet.

Ebba Gierow
Förvaltningschef

Mattias Leufkens
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Ärendet

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Bakgrunden till förfrågan är kommunstyrelsens beslut att fortsatt delta i och samordna kommunens medverkan vid det årliga nationaldagsfirandet i Nödinge, som genomförs i samverkan med Alebyggen. Nationaldagsfirandet är ett återkommande arrangemang som innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Enligt Rapport nationaldagsfirande 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar i genomförandet av firandet 2025, med en sammanlagd arbetsinsats om cirka 740 timmar. Kommunens totala kostnader uppgick till cirka 470 tkr, varav avsatt budget om 120 tkr avsåg inköp och arrangemangskostnader, exklusive personalkostnader. I kommunstyrelsens tjänsteutlåtande avseende nationaldagsfirandet 2025 framgår att ambitionen är att nämnderna, inför 2026 och kommande år, ska ta ställning till sin medverkan och omfattningen av denna. Mot denna bakgrund behöver socialnämnden ta ställning till om, och i vilken omfattning, nämndens verksamheter kan delta i planering och genomförande av nationaldagsfirandet 2026 samt på längre sikt

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det för 2026 finns möjlighet att bidra med deltagande från samtliga verksamhetsområden i form av arbetstimmar och för att synliggöra verksamheten i samband med nationaldagsfirandet 2026. På längre sikt, från och med 2027, bedömer förvaltningen att det finns förutsättningar att fortsatt bidra med ett brett utbud av aktiviteter och att synliggöra socialförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid samt att medel reserveras i budget för detta ändamål.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timkostnaden varierar beroende på personalkategori och under röd dag ersätts arbetet med kvalificerad övertidsersättning. Kostnadsberäkningen utgår även från att två personer från varje verksamhet deltar.

Uppskattad kostnad förberedelsearbete:

Bemanningsplaneringsenheten (MoSS)	6 000 kr
Boendestöd (FS)	6 000 kr
Omsorgshandledare (ÄO)	6 100 kr

Socialsekreterare (IFO)	8 120 kr
Totalt	**26 220 kr**

Uppskattad kostnad under nationaldagen:

Bemanningsplaneringsenheten (MoSS)	11 520 kr
Boendestöd (FS)	11 520 kr
Omsorgshandledare (ÄO)	11 712 kr
Socialsekreterare (IFO)	15 600 kr
Totalt	**50 352 kr**

Sammanlagd kostnad:	**76572 kr**

Uppskattad kostnad för 2027 och framåt

Socialnämnden har möjlighet att avsätta medel för ändamålet i kommande budgetarbete.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Kommunens invånare får möjlighet att träffa nämndens verksamheter

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Information enligt MBL planeras till 2026-03-06.

Beslutets påverkan och genomförande

Om socialnämnden beslutar att delta i nationaldagsfirandet 2026, kommer socialförvaltningen att planera för deltagandet i enlighet med gällande lagar och avtal.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen
Förvaltningsledning, socialförvaltningen

PROTOKOLL
Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-02-25
UBN § 44

UBN 2026/52

Nationaldagsfirande 2026

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Utbildningsnämnden behöver ta ställning i frågan.

Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader.

Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år. Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både arbetstimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026. Förutsättningarna för ett mer brett deltagande på nationaldagsfirandet ökar på längre sikt. Från och med 2027 ser förvaltningen att det finns möjlighet att bidra med mer aktiviteter och synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid.

För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

a) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
b) Inte alls

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - *Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Utbildningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/52
Datum: 2026-02-05
Utredare Klara Ivarsson

Utbildningsnämnden

Nationaldagsfirande 2026

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet lämnas utan förslag till beslut.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Utbildningsnämnden behöver ta ställning i frågan.

Nationaldagsfirandet i Nödinge är ett återkommande arrangemang i samverkan mellan kommunen och Alebyggen och innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Under 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar och totalt lades cirka 740 arbetstimmar. Kommunens kostnader uppgick till cirka 470 tkr, budgeten som tilldelats nationaldagsfirandet 2025 var 120 tkr, exklusive personalkostnader.

Förfrågan avser deltagande i nationaldagsfirandet 2026 samt kommande år. Förvaltningen ser att det finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både arbetstimmar och att visa upp verksamheten på firandet den 6 juni 2026. Förutsättningarna för ett mer brett deltagande på nationaldagsfirandet ökar på längre sikt. Från och med 2027 ser förvaltningen att det finns möjlighet att bidra med mer aktiviteter och synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid.

För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

a) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
b) Inte alls

Åsa Ericson

Förvaltningschef

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen tjänsteutlåtande - *Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*, 2026-01-05
- Rapport nationaldagsfirande 2025, 2025-09-17

Ärendet

Kommunstyrelsen har tillfrågat kommunens nämnder om deltagande i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år. Bakgrunden till förfrågan är kommunstyrelsens beslut att fortsatt delta i och samordna kommunens medverkan vid det årliga nationaldagsfirandet i Nödinge, som genomförs i samverkan med Alebyggen.

Nationaldagsfirandet är ett återkommande arrangemang som innebär en betydande insats av kommunens verksamheter. Enligt Rapport nationaldagsfirande 2025 deltog cirka 40 medarbetare från tre förvaltningar i genomförandet av firandet 2025, med en sammanlagd arbetsinsats om cirka 740 timmar. Kommunens totala kostnader uppgick till cirka 470 tkr, varav avsatt budget om 120 tkr avsåg inköp och arrangemangskostnader, exklusive personalkostnader.

I kommunstyrelsens tjänsteutlåtande avseende nationaldagsfirandet 2025 framgår att ambitionen är att nämnderna, inför 2026 och kommande år, ska ta ställning till sin medverkan och omfattningen av denna. Mot denna bakgrund behöver utbildningsnämnden ta ställning till om och i vilken omfattning nämndens verksamheter kan delta i planering och genomförande av nationaldagsfirandet 2026 samt på längre sikt. För förvaltningens deltagande 2026 finns följande förslag att ta ställning till:

a) Endast vuxenutbildningen deltar genom att representera och visa upp verksamheten.
b) Endast arbetsinsats bidras med, utan särskilt utpekad verksamhet.
c) Både deltagande från vuxenutbildningen och arbetsinsats från förvaltningen.
d) Inget deltagande från förvaltningen.

För förvaltningens deltagande på lång sikt finns alternativen att delta:

c) Till en av utbildningsnämnden angiven maxkostnad.
d) Inte alls

Utbildningsförvaltningen uppmärksammar i dag nationaldagen inom sina olika verksamheter på ett åldersanpassat sätt utifrån barnens och elevernas förutsättningar. Arbetet är en del av det pedagogiska uppdraget och bidrar till att stärka förståelsen för demokrati, gemensamma värden och samhällsgemenskap. Förvaltningen bedömer därför att uppmärksammandet av nationaldagen är viktigt och redan utgör en etablerad del av verksamheterna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det för 2026 finns möjlighet att bidra med deltagande från vuxenutbildningen. Både i form av arbetstimmar och för att synliggöra verksamheten i samband med nationaldagsfirandet 2026. På längre sikt, från och med 2027, bedömer förvaltningen att det finns förutsättningar att bidra med ett bredare utbud av aktiviteter och att synliggöra utbildningsförvaltningens olika verksamheter, under förutsättning att planeringen sker i god tid samt att medel reserveras i budget för detta ändamål.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

För 2026 består utbildningsnämndens eventuella kostnader för deltagande i nationaldagsfirandet av lönekostnader för de medarbetare som deltar i planering i form av förberedelsetimmar samt genomförande i form av arbetade timmar på nationaldagen. För kommande år kan även kostnader uppstå om aktiviteter från nämndens verksamheter kommer representeras under nationaldagsfirandet.

Kostnadsberäkning

Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timlönen inklusive PO uppgår till 391 kr och är baserad på en snittlön för lärare inom vuxenutbildningen. Utgångspunkten för kostnadsberäkningen är att 10 timmar avsätts för förberedelsearbete totalt samt 8 timmars arbete dagtid på nationaldagen per person. Timlönen inklusive PO uppgår till 391 kr och är baserad på en snittlön för lärare inom vuxenutbildningen. Nationaldagen är en röd dag och för medarbetare som normalt arbetar måndag till fredag utgår inget OB-tillägg. I stället ersätts arbetet med kvalificerad övertidsersättning under hela dagen. Kvalificerad övertid motsvarar 240 procent av timlönen. Alternativt kan ersättning tas ut i kompensationsledighet, vilket innebär att två timmars ledighet utges per arbetad timme.

Uppskattad kostnad per alternativ för 2026:

a) Arbetsinsats vuxenutbildningen (3 personal + 10 h förberedelser): 26 446 kr
b) Ej namngiven arbetsinsats (3 personal + 10 h förberedelser): 26 446 kr
c) Båda grupper (6 personal + 10 h förberedelser): 48 982 kr
d) Inget deltagande: 0 kr

Uppskattad kostnad på lång sikt:

Utbildningsnämnden har möjlighet att avsätta medel i kommande budgetarbete för ändamålet, eller att avstå deltagande.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Deltagande i nationaldagsfirandet ger invånarna möjlighet att möta kommunens verksamheter och medarbetare samt ta del av aktiviteter som uppmärksammar demokrati och

samhällsgemenskap. Utbildningsförvaltningens medverkan kan bidra till ökad synlighet för verksamheterna och deras arbete med barn och elever.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Deltagandet i nationaldagsfirandet bidrar till kundnytta genom att invånarna får ta del av kommunens verksamheter och aktiviteter. Det främjar även trygghet och tillit i kommunen genom synliggörande av kommunens arbete och medarbetare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Behandlad 17 februari 2026.

Beslutets påverkan och genomförande

Om utbildningsnämnden beslutar att delta i nationaldagsfirandet 2026, kommer utbildningsförvaltningen att planera för deltagandet i enlighet med gällande lagar och avtal.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-01-27
KS § 8

KS 2025/124

Redovisning av uppdrag från initiativärende kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och beslutar att förklara uppdraget slutfört.

Kommunstyrelsen beslutar att tillfråga kommunens övriga nämnder om möjlighet att delta i nationaldagsfirandet 2026 och kommande år.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Inför 2025 års nationaldagsfirande i Nödinge beslutade kommunstyrelsen vid sitt sammanträde 2025-02-18, att anta ett initiativärende med rubriken *Kommunal medverkan på Alebyggens nationaldagsfirande*. (KS 2025/124 § 46) Uppdraget tilldelades kommunledningsförvaltningen som tillsatte en projektledare för att:

- säkerställa kommunal närvaro på Alebyggens nationaldagsfirande.
- kontakta, samordna och föreslå vilka kommunala verksamheter som var aktuella att närvara.
- samordna och säkerställa att relevant kommunal utrustning, t.ex. scen, användes vid behov.
- säkerställa rutiner och grundförutsättningar för kommande års närvaro och engagemang.
- samordna med Alebyggen.

Nationaldagsfirandet 2025 genomfördes av ett 40-tal kommunanställda medarbetare som tillsammans lade 740 timmar på arrangemanget.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum: 2026-01-27

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, daterat 2026-01-05
- Kommunstyrelsens beslut § 46 2025-02-18
- Initiativärende från Henrik Fogelklou (M), inkommen 2025-02-17
- Rapport nationaldagsfirande 2025

Beslutet skickas till

Kommunchef
Avdelningschef avdelning demokrati
Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Överförmyndarnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Valnämnden

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/578
Datum: 2026-10-28
Utvecklingsledare Alice Clark

Kommunstyrelsen

Borttagande av förbrukningspaket inom bostad med särskild service

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att återremittera ärendet till socialnämnden för komplettering av beslutsunderlaget enligt följande:

1. Konsekvenser för brukare, verksamhet och ekonomi,
2. Beskrivning av förburkningspaket,
3. Analys av alternativa lösningar samt
4. Konsekvenserna av att upphäva gällande taxa.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Socialnämnden har föreslagit att förbrukningspaketet inom bostad med särskild service avskaffas. Socialnämnden bedömer att brukare med stöd av personal i stor utsträckning kan genomföra egna inköp av förbrukningsvaror och att nuvarande hantering medför administrativt arbete för verksamheten. Ärendet har remitterats till Rådet för funktionshinderfrågor som framfört synpunkter på förslaget.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokratiavdelningen

Beslutsunderlag

- Beslut socialnämnden, 2026-09-24 § 98
- Remissvar från Rådet för funktionshinderfrågor, 2026-09-15
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2026-096-04

Ärendet

Socialnämnden har föreslagit att det gemensamma förbrukningspaketet inom bostad med särskild service avskaffas. Socialnämnden bedömer att insatsen inte längre är ändamålsenlig då brukare med stöd av personal i stor utsträckning kan genomföra egna inköp av förbrukningsvaror. Förslaget motiveras även av administrativa skäl samt av att nuvarande lösning medför kostnader för verksamheten.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att socialförvaltningens bedömning är att förbrukningspaketet inte längre fyller sitt ursprungliga syfte och att brukarna, med stöd av personal, i stor utsträckning kan genomföra egna inköp av förbrukningsvaror. Förslaget stöds av samtliga enhetschefer inom funktionsstöd.

Kommunledningsförvaltningen noterar samtidigt att underlaget i begränsad omfattning beskriver förbrukningspaketets innehåll, omfattningen av de administrativa utmaningar som lyfts fram samt vilka brukare som berörs av förändringen. Underlaget innehåller inte heller någon närmare analys av vilka konsekvenser förslaget bedöms få för brukare, verksamhet eller ekonomi.

Vidare har Rådet för funktionshinderfrågor i sitt remissvar framfört att förbrukningspaketet bör vara en frivillig funktion. Socialnämndens förslag innebär att förbrukningspaketet avskaffas i sin helhet och någon närmare analys av alternativet med ett frivilligt förbrukningspaket har inte redovisats i underlaget.

Kommunledningsförvaltningen konstaterar även att förslaget innebär att en av kommunfullmäktige beslutad taxa upphävs. Underlaget innehåller dock inte någon närmare beskrivning av taxans syfte, vilka konsekvenser ett upphävande får eller hur förslaget förhåller sig till de överväganden som låg till grund för taxans införande.

Sammantaget bedömer kommunledningsförvaltningen att underlaget behöver kompletteras med en tydligare redovisning av förbrukningspaketets innehåll, vilka brukare som berörs, de administrativa och ekonomiska konsekvenserna av förslaget, konsekvenserna för brukarna samt en analys av alternativa lösningar, däribland möjligheten att behålla förbrukningspaketet som en

frivillig funktion. Vidare bör konsekvenserna av att upphäva gällande taxa redovisas. Ärendet bör därför återremitteras till socialnämnden för komplettering.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Socialförvaltningen har remitterat ärendet till Rådet för funktionshinderfrågor. Remissvaret biläggs ärendet.

I samband med kommunledningsförvaltningens beredning har dialog förts med socialförvaltningen.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Om kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet behöver socialnämnden komplettera underlaget med en tydligare redovisning av förbrukningspaketets innehåll, vilka brukare som berörs av förändringen, de administrativa och ekonomiska konsekvenserna av förslaget samt konsekvenserna för brukarna. Underlaget bör även kompletteras med en analys av alternativa lösningar, däribland möjligheten att behålla förbrukningspaketet som en frivillig funktion, samt en redovisning av konsekvenserna av att upphäva gällande taxa.

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef socialförvaltningen

PROTOKOLL
Socialnämnden
Sammanträdesdatum: 2026-09-24
SN § 98

SN 2026/152

Borttagning av förbrukningspaket på boende med särskild service

Beslut

Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avskaffa valmöjligheten samt därmed även obligatoriet av förbrukningspaket för bostad med särskild service.

Motivering till beslut

Motiveringen till beslutet är att den aktuella målgruppen har förmåga att självständigt sköta inköp med stöd av personal, samt att hanteringen av förbrukningspaket medför ett administrativt merarbete för verksamheten.

Sammanfattning

Borttagning av förbrukningspaket för boende med särskild service. Inköp genomförs i stället självständigt med stöd av personal.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2026-09-04
- Beslut SN 2023-10-05 Införande av avgift för obligatoriskt förbrukningspaket på boende med särskild service samt särskilt boende.

Beslutet skickas till

Enhetschef inom funktionsstöd
Avgiftshandläggare

2026-09-15 Svar på remiss från rådet för funktionshinderfrågor- SN 2026/152- Borttagning av förbrukningspaket på boende med särskild service.

Följande muntliga synpunkt antecknades av nämndsekreterare Emelie Enocksson Vahlund under rådets möte 2026-09-15:

”Vi i Rådet för funktionshinderfrågor anser att förbrukningspaket på boende med särskild service ska vara en frivillig funktion.”

Socialförvaltningen
Diarienummer: SN 2026/152
Datum: 2026-09-04
Administratör Erik Jarl

Socialnämnden

Borttagning av förbrukningspaket på boende med särskild service

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avskaffa valmöjligheten samt därmed även obligatoriet av förbrukningspaket för bostad med särskild service.

Motivering till beslut

Motiveringen till beslutet är att den aktuella målgruppen har förmåga att självständigt sköta inköp med stöd av personal, samt att hanteringen av förbrukningspaket medför ett administrativt merarbete för verksamheten.

Sammanfattning

Borttagning av förbrukningspaket för boende med särskild service. Inköp genomförs i stället självständigt med stöd av personal.

Ebba Giergow
Förvaltningschef

Taija Tuomilehto Holmberg
Verksamhetschef

Beslutsunderlag

Beslut SN 2023-10-05 Införande av avgift för obligatoriskt förbrukningspaket på boende med särskild service samt särskilt boende.

Ärendet

På grund av den aktuella målgruppens förutsättningar är det svårt att fullt ut efterleva det nuvarande beslutet. I praktiken innebär detta att kostnaden i många fall belastar verksamheten.

Förvaltningen bedömer därför att det finns behov av att justera det nuvarande beslutet om obligatoriskt förbrukningspaket för boende inom BmSS och att paketet bör tas bort på grund av den aktuella målgruppen samt det administrativa arbetet som krävs.

Föreslaget avser ändring av tidigare beslut: *”Införande av avgift för obligatoriskt förbrukningspaket på boende med särskild service samt särskilt boende”.*

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att förbrukningspaketet för boende med särskild service tas bort. Detta motiveras av att den aktuella målgruppen i många fall har förmåga att självständigt genomföra inköp.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Den ekonomiska effekten bedöms vara relativt begränsad.

Vid en enhet med boende med särskild service uppgår kostnaderna för förbrukningsvaror till cirka 5 000 kr, medan intäkterna uppgår till cirka 1 200 kr per månad. Vid beaktande av det administrativa arbete som krävs för att hantera dessa intäkter bedöms hanteringen sammantaget innebära en kostnad för kommunen.

Eftersom avgiften för förbrukningspaketet understiger den faktiska kostnaden innebär detta att brukaren får en något högre kostnad, då kommunen i dagsläget i praktiken subventionerar förbrukningsprodukterna.

Påverkan ur ett invånarperspektiv

Målgruppen bedöms i stor utsträckning ha förmåga att självständigt genomföra inköp, vilket ger den enskilde möjlighet att välja produkter utifrån egna behov och önskemål.

Genom att ta bort förbrukningspaket stärks den enskildes självbestämmande och möjlighet att göra egna val utifrån behov, preferenser och ekonomiska förutsättningar. Brukaren kan även sköta inköp med stöd av personal.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bidrar med kundnytta genom att öka den enskildes självbestämmande.

Remiss och samberedning

Tjänsteutlåtandet har skickats ut på remiss till funktionsrådet för deras synpunkter.

Frågan har skickats ut till samtliga enhetschefer inom funktionsstöd, vilka samtliga anser att paketet bör tas bort.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Brukare som bor på boende med särskild service behöver inte längre debiteras för något förbrukningspaket och får i stället göra sina egna inköp av förbrukningsprodukter, med stöd av personal om behov finns.

Avgiftshandläggare tar bort förbrukningspaketet för samtliga boende med särskild service.

Beslutet skickas till:

Enhetschef inom funktionsstöd
Avgiftshandläggare

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2026/582
Datum: 2026-11-03
Ekonomichef Ken Gunnesson

Kommunstyrelsen

Alebyggen AB Borgensbehov 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Alebyggens låneförpliktelser avseende lån för bostadsändamål och lokaler för allmänna ändamål upp till ett högsta lånebelopp om 1 470 000 000 kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Det högsta lånebeloppet ska räknas på skuldebrevens respektive ursprungliga lånebelopp.

Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelsens ordförande, eller vid förfall för denne, av vice ordförande och kontrasignering av ekonomichefen, eller vid förfall för denne, dennes ställföreträdare, att för kommunens räkning fortlöpande underteckna erforderliga lånehandlingar inom angiven ram.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

AB Alebyggen hemställer om kommunal borgensram för år 2027 med 1 470 000 000 kr vilket är en ökning mot 2026 med 50 000 000 kr.

Ansökan inför 2027 omfattar fortsatt renovering och reinvestering av lägenheter på Klöverstigen i Nödinge. Diverse reinvesteringsprojekt beaktar att viss förskjutning av tidplan avseende nya projekt eller etapper kan förekomma. Slutligen erfordras ett borgensutrymme som medger en likviditetsmarginal som kan komma att utnyttjas i samband med låneomläggningar och större underhållsprojekt.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Ken Gunnesson
Ekonomichef

Beslutsunderlag

- Alebyggen – Borgensbehov 2027

Ärendet

AB Alebyggen hemställer om kommunal borgensram för år 2027 med 1 470 000 000 kr vilket är en ökning mot 2026 med 50 000 000 kr.

Ansökan inför 2027 omfattar fortsatt renovering och reinvestering av lägenheter på Klöverstigen i Nödinge. Diverse reinvesteringsprojekt beaktar att viss förskjutning av tidplan avseende nya projekt eller etapper kan förekomma. Slutligen erfordras ett borgensutrymme som medger en likviditetsmarginal som kan komma att utnyttjas i samband med låneomläggningar och större underhållsprojekt.

Förvaltningens bedömning

Kommunen har ett stort borgensåtagande för bolaget. Om de planerade åtgärderna är angelägna för kommunens utveckling bedömer förvaltningen att borgensansökan kan bifallas.

Borgensavgift enligt kommunfullmäktiges beslut ska erläggas per tertial till kommunen.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Kommunen har ett stort borgensåtagande för bolaget. Om de planerade åtgärderna är angelägna för kommunens utveckling bedömer förvaltningen att borgensansökan kan bifallas.

Borgensavgift enligt kommunfullmäktiges beslut ska erläggas per tertial till kommunen.

Borgensbehovet för 2027 redovisas enligt följande:

	Kronor
Beräknade låneskuld 2026-12-31 efter årlig amortering	1 300 000 000
Klöverstigen - reinvestering	100 000 000
Diverse investerings/reinvesteringsprojekt	50 000 000
Erforderlig likviditetsmarginal	20 000 000
AB Alebyggens hemställan om borgensram för 2027	**1 470 000 000**

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutet skickas till:

Alebyggen AB

Ale kommun
Ken Gunnesson, ekonomichef
449 80 Alafors

AB Alebyggens borgensbehov 2027

Ansökan inför 2027 omfattar renovering och reinvestering av lägenheter etappvis på Södra samt Norra Klöverstigen i Nödinge, innefattande stamrenoveringar med nya våtrum samt övriga huskroppsspecifika åtgärder.

Diverse reinvesteringsprojekt beaktar att viss förskjutning av tidplan avseende nya projekt eller etapper kan förekomma.

Slutligen erfordras ett borgensutrymme som medger en likviditetsmarginal som kan komma att utnyttjas i samband med låneomläggningar och större underhållsprojekt.

Alebyggens beräknade låneskuld 2026-12-31	
efter årlig amortering	kronor 1 300 000 000
Klöverstigen - reinvestering	kronor 100 000 000
Diverse investerings/reinvesteringsprojekt	kronor 50 000 000
Erforderlig likviditetsmarginal	kronor 20 000 000
Borgensbehov 2027	**kronor 1 470 000 000**

Alebyggen hemställer om kommunal borgensram för 2027 med 1 470 000 000 kronor.

2026-10-22

AB Alebyggen

Johan Redlund VD

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: 2024/1126
Datum: 2026-11-11
Utvecklingsledare Hampus Hagman

Kommunstyrelsen

Förlängning av giltighetstiden för kommunfullmäktiges arbetsordning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att förlänga giltighetstiden för kommunfullmäktiges arbetsordning till 2030-12-31

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen 5 kap 71 § ska kommunfullmäktige anta en arbetsordning av vilken det ska framgå vad som gäller för fullmäktiges sammanträden och handläggningen av ärenden. Giltighetstiden för nuvarande arbetsordning föreslås nu förlängas så att den gäller till slutet av innevarande mandatperiod.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Patrik Skog
Avdelningschef demokrati

Beslutsunderlag

- Arbetsordning för kommunfullmäktige i Ale kommun

Ärendet

Enligt kommunallagen 5 kap 71 § ska kommunfullmäktige anta en arbetsordning av vilken det ska framgå vad som gäller för fullmäktiges sammanträden och handläggningen av ärenden. Av kommunallagen 5 kap 72 § framgår vad arbetsordningen ska reglera. Arbetsordningen gäller till och med den 31 december 2026 och föreslås därför förlängas så att den gäller till slutet av innevarande mandatperiod.

Förvaltningens bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att det är nödvändigt att kommunfullmäktige förlänger giltighetstiden för kommunfullmäktiges arbetsordning, för att fullmäktige ska ha en giltig arbetsordning.

Kommunfullmäktige fattade 2026-10-15 § 188 beslut om ett initiativärende från Dennis Ljunggren (S). Beslutet innebär att en arbetsgrupp tillsätts som ska ta fram ett förslag till framtida politisk organisation för Ale kommun. I det fall arbetsgruppens förslag innebär förändringar som berör arbetsordningen kan den revideras under mandatperioden.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

En giltig arbetsordning innebär att fullmäktiges arbetssätt är tydliga och transparenta, vilket är en förutsättning för en effektiv organisation till nytta för kommunens invånare.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Arbetsordningen ska efter ikraftträdande göras tillgänglig på www.ale.se i kommunens författningssamling.

Beslutet skickas till:

Författningssamlingen
Kommunikationsenheten
Styrdokumentsmapp i Netpublicator

Arbetsordning för kommunfullmäktige i Ale kommun

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	2026-xx-xx
Beslutsparagraf:	
Dokumentansvarig:	Avdelningschef demokrati
Dokumentet gäller för:	Kommunfullmäktige i Ale kommun
Diarienummer:	2024/1126
Giltighetstid:	2027-01-01 – 2030-12-31

Innehåll

Arbetsordning för kommunfullmäktige i Ale kommun 0

1 Fullmäktige 3

1.1 Antalet ledamöter 3
1.2 Presidium 3
1.3 Interimsordförande, ålderspresident 3
1.4 Fyllnadsval till presidiet m.m. 4
1.5 Hinder för ordföranden och vice ordföranden 4
1.6 Upphörande av uppdraget 4
1.7 Tid för sammanträdena 4
1.8 Extra sammanträde 5
1.9 Plats för sammanträde 5
1.10 Tillkännagivande av sammanträde 5
1.11 Ändringar i sammanträdesordningen 5
1.12 Ärenden och handlingar till sammanträde 6
1.13 Turordning för handläggning av ärendena 6
1.14 Anmälan av hinder för tjänstgöring, inkallande av ersättare 6
1.15 Närvarokontroll 7
1.16 Protokolljusterare 7
1.17 Beredning av ärenden 8
1.18 Fullmäktiges överläggningar 8
1.19 Talarordning och ordning vid sammanträden 9
1.20 Motioner 9
1.21 Kommunala bolags initiativrätt 10
1.22 Yrkanden 10
1.23 Deltagande i beslut 10
1.24 Omröstningar 10
1.25 Reservation 11
1.26 Justering av protokoll 12
1.27 Interpellation 12
1.28 Frågor 13
1.29 Allmänhetens frågestund 13

1.30 Fullmäktiges revision 13
1.31 Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning 14
1.32 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde 14
1.33 Expediering och publicering 15
2 Fullmäktigeberedningar 15
2.1 Valberedning 15
2.2 Demokratiberedning 16
2.3 Gemensamma bestämmelser för fasta beredningar 16
2.4 Tillfälliga beredningar 16
3 Gruppledare 17

Arbetsordning för Ale kommunfullmäktige

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i kommunallagen eller annan lag och författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

1 Fullmäktige

1.1 Antalet ledamöter

5 kap. 5–8 §§ KL

1 §

Fullmäktige består av 51 ledamöter med ersättare. Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje parti får i fullmäktige, om inte annat följer av vallagens bestämmelser om hur ersättare utses.

1.2 Presidium

5 kap. 11 § KL

2 §

De år då val av fullmäktige ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland sina ledamöter en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium.

Val av presidium ska förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av december månad.

Presidiet väljs för fullmäktiges löpande mandatperiod.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

1.3 Interimsordförande, ålderspresident

3 §

Till dess att val av presidiet har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

1.4 Fyllnadsval till presidiet med mera

4 §

Om ordföranden eller någon av de vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

1.5 Hinder för ordföranden och vice ordföranden

5 §

Vice ordförande eller andre vice ordförande övertar ordförandens samtliga funktioner när ordföranden är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag.

1.6 Upphörande av uppdraget

6 §

Om en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör att vara valbar, upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av fullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan ges in till kansliet.

1.7 Tid för sammanträdena

5 kap. 12 § KL

7 §

Fullmäktige håller nio ordinarie sammanträden om året. Senast vid decembersammanträdet bestämmer fullmäktige dag och tid för kommande års sammanträden.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder det nyvalda fullmäktige första gången i oktober månad.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

1.8 Extra sammanträde

8 §

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

1.9 Plats för sammanträde

9 §

Fullmäktige sammanträder i Alafors Medborgarhus.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

1.10 Tillkännagivande av sammanträde

5 kap. 13–15 §§ KL

10 §

Ordförande ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med fullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Fullmäktiges sammanträden ska tillkännages på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

Annons och information om fullmäktiges sammanträden ska finnas i lokal media.

Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som behandlas. Kallelsen publiceras elektroniskt via det digitala mötesverktyg som finns för förtroendevalda.

I 5 kap. 14 och 15 §§ KL finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

1.11 Ändringar i sammanträdesordningen

11 §

Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast anslås på kommunens anslagstavla.

1.12 Ärenden och handlingar till sammanträde

12 §

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

13 §

Kommunstyrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och övriga handlingar publiceras elektroniskt via det digitala mötesverktyg som finns för förtroendevalda.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

1.13 Turordning för handläggning av ärendena

14 §

Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i tillkännagivandet.

Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i tillkännagivandet.

1.14 Anmälan av hinder för tjänstgöring, inkallande av ersättare

15 §

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till fullmäktiges sekreterare.

Ordföranden eller sekreteraren underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

16 §

5 kap. 17 § KL

Om en ledamot uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden eller sekreteraren in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

17 §

5 kap. 16 § KL

Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 7 dagar före sammanträdet anmäla detta till fullmäktiges kansli.

Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

18 §

Det som sagts om ledamot i 15, 16 och 17 §§ gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

19 §

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Särskilda skäl anses föreligga om ett ärende är omfattande, såsom budgetärenden. Särskilda skäl anses även föreligga om beslutsförheten eller den politiska majoriteten förändras.

1.15 Närvarokontroll

20 §

En närvarolista som visar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde förrättas en närvarokontroll.

Närvarokontroll sker också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

1.16 Protokolljusterare

21 §

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan närvarokontrollen har förrättats enligt 26 § väljer fullmäktige två ledamöter, att tillsammans med ordföranden, justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

1.17 Beredning av ärenden

5 kap. 26–28 §§

22 §

Om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige ska redovisas de fullmäktigeärenden som har kommit in efter det närmas föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut som har fattats om beredning och remiss av sådana ärenden.

1.18 Fullmäktiges överläggningar

23 §

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

24 §

4 kap. 2 § KL, 5 kap. 39–41 §§ KL

Fullmäktiges presidium får bestämma att också andra än ledamöter ska ha rätt att delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Ordföranden och de vice ordförandena i en nämnd, revisorerna samt de anställda i kommunen är skyldiga att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om fullmäktiges presidium begär det och om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag.

25 §

Ordföranden låter, efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Det samma gäller utomstående sakkunniga.

Ingår kommunen i en gemensam nämnd får ordföranden efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordföranden och vice ordförandena i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande kommunerna för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena, i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

26 §

Kommunchefen får delta i överläggningen i alla ärenden.

Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

1.19 Talarordning och ordning vid sammanträden

27 §

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning i vilken han eller hon anmält sig och blivit uppropad.

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter för en replik, med anledning av vad en talare anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte rättar sig efter tillsägelse av ordföranden får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under anförandet.

Ordföranden kan avvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Detta gäller alla närvarande i salen, såväl ledamöter som åhörare.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

1.20 Motioner

28 §

En motion

1. ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter.
2. ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.
3. väcks genom att den ges in till kommunstyrelsens kansli
4. får också lämnas vid ett sammanträde med fullmäktige.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Kommunstyrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

1.21 Kommunala bolags initiativrätt

29 §

Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2–6 §§ KL får väcka ärenden i fullmäktige i sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

1.22 Yrkanden

30 §

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt.

Ordföranden får vägra proposition, om ordföranden anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot gällande lag eller allmän författning eller denna arbetsordning. Om fullmäktige bifaller yrkande att propositionen ska ställas, får ordföranden dock inte vidare vägra proposition.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras, läggas till eller återtas, om inte fullmäktige beslutar att medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

1.23 Deltagande i beslut

4 kap. 25 § KL

31 §

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

1.24 Omröstningar

32 §

När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet. Innan omröstning sker ska voteringsproposition läsas upp och godkännas.

Fullmäktige har voteringssystem. Efter anvisning av ordföranden avger ledamöterna sina röster genom att trycka på någon av knapparna Ja, Nej, Avstår.

I undantagsfall kan omröstning genomföras så att ledamöterna avger sina röster efter via upprop.

Ordföranden avger alltid sin röst sist. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

33 §

En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den

1. upptar namnet på någon som inte är valbar,
2. upptar fler eller färre namn än det antal personer som ska väljas, samt
3. upptar ett namn som inte klart visar vem som avses.

Det som nu sagts gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

1.25 Reservation

4 kap. 27 § KL

34 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas i så god tid att den kan tas in i den del av protokollet som omedelbart justeras.

1.26 Justering av protokoll

35 §

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av överläggningarna som han eller hon har lett.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

1.27 Interpellation

5 kap. 59–63 §§ KL

36 §

En interpellation

1. ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot

2. ska ges in till kommunstyrelsens kansli senast arbetsdagen före det aktuella sammanträdet för att kunna presenteras på sammanträdet

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Om interpellationen lämnas in till kommunstyrelsens kansli senast två veckor före kommunfullmäktiges sammanträde, ska interpellationen som huvudregel besvaras på aktuellt sammanträde.

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i tillkännagivandet.

Ledamöter och ersättare bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap 2-6 § § kommunallagen får den ordförande, till vilken interpellationen ställts, överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas bara om ersättaren tjänstgör som ledamot också vid det tillfället.

1.28 Frågor

5 kap. 64 § KL

37 §

En fråga

1. ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot

2. ska ges in till kommunstyrelsens kansli senast arbetsdagen före det aktuella sammanträdet för att kunna presenteras på sammanträdet

Vad som sägs i 36 § gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt. En fråga får utöver till ordförande i en nämnd/styrelse även ställas till nämndens/styrelsens 1:e eller 2:e vice ordförande.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilket den har ställts.

1.29 Allmänhetens frågestund

38 §

Allmänhetens frågestund ska genomföras som första ärendepunkt vid varje sammanträde.

Frågor får endast omfatta de ärenden som behandlas vid aktuellt sammanträde, frågor ska vara kortfattade och lämnas in skriftligt i förväg, senast 3 dagar före sammanträdet.

Frågeställaren ska vara kommunmedlem och närvarande vid sammanträde då frågan tas upp. Frågan ska läsas upp i samband med frågestunden av frågeställaren eller någon i fullmäktiges presidium.

Frågor besvaras av kommunstyrelsens ordförande och/eller av kommunstyrelsens 1:e vice ordförande. Frågor kan även besvaras av kommunchef, eller den som kommunchef utser. Ordföranden avgör om följdfrågor ska tillåtas.

Om två eller flera personer ställer samma fråga så får frågorna besvaras samtidigt.

Frågestunden är begränsad till 20 minuter. Om fler frågor ställs än vad som hinner besvaras under en frågestund får, efter beslut av fullmäktiges ordförande, frågestunden förlängas eller frågorna flyttas att besvaras vid nästkommande fullmäktigesammanträde.

Om frågeställaren har behov av tolk, måste frågeställaren meddela detta till kansliet i samband med att frågan lämnas in.

1.30 Fullmäktiges revision

39 §

Fullmäktiges presidium bereder revisorernas budget.

40 §

När presidiet behandlar ärende om att lämna förslag till fullmäktiges beslut avseende revisorernas budget enligt 24 § eller i ansvarsfråga enligt 25 §, ska protokoll föras. Presidiet avgör om protokoll ska föras vid presidiets övriga möten.

Protokoll från möte med presidiet justeras av samtliga beslutande vid mötet.

41 §

5 kap. 32, 40 och 49 §§ KL.

Revisorerna ska ges tillfälle att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

Sakkunnigt biträde ska ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

Förtroendevald som inte är ledamot men mot vilken anmärkning riktas får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över den verksamhet som den förtroendevalde ansvarar för behandlas.

Ordförande och vice ordförande i en nämnd får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över verksamheten i den egna nämnden behandlas.

1.31 Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

5 kap. 24 § KL

42 §

Fullmäktiges presidium bereder frågor och ärenden om ansvarsprövning och anmärkning.

1.32 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

43 §

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde före klockan 22.00, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden ett tillkännagivande om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver något tillkännagivande inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts, om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

1.33 Expediering och publicering

44 §

Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

45 §

Tillkännagivande av justering av fullmäktiges protokoll ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Härutöver ska hela protokollet publiceras på kommunens anslagstavla i den utsträckning hinder ej möter på grund av lag eller annan författning.

2 Fullmäktigeberedningar

2.1 Valberedning

46 §

Efter det att val av fullmäktige har ägt rum, väljer kommunfullmäktige en valberedning med mandattiden från fullmäktiges sammanträde då valet förrättas till och med det sammanträde då val av valberedning förrättas nästa gång.

Val av valberedning förrättas på det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige. Fullmäktige bestämmer före valet antalet ledamöter och ersättare i beredningen.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande.

47 §

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla, med undantag av val till fullmäktiges presidium, valberedning och fyllnadsval som inte avser val av ordförande eller vice ordförande.

Fullmäktige får dock besluta att förrätta ett val utan föregående beredning, även om första stycket anger att valberedningen ska lägga fram förslag i valärendet.

Valberedningen får väcka ärenden i fullmäktige inom sitt uppgiftsområde. Beredningen ska vid behov lägga fram förslag till beslut om antalet ledamöter och ersättare i ett organ.

Valberedningen får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2.2 Demokratiberedning

48 §

Efter det att val av fullmäktige har ägt rum, väljer fullmäktige för den löpande mandatperioden en demokratiberedning.

Val av demokratiberedning förrättas senast på det sammanträde vid vilket fullmäktige väljer nämnder. Fullmäktige bestämmer före valet antalet ledamöter och ersättare i beredningen.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande.

49 §

Demokratiberedningen har till uppgift att bereda fullmäktigeärenden avseende politisk organisation, arvoden, pensioner eller andra förmåner till förtroendevalda.

Demokratiberedningen får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Demokratiberedningen ska i ärende avge de yttranden som övriga kommunala organ kan begära.

2.3 Gemensamma bestämmelser för fasta beredningar

50 §

Val- och demokratiberedningarna ska tillämpa vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll

Ersättare får närvara vid beredningarnas sammanträden endast om ersättaren tjänstgör i stället för ledamot som är förhindrad att tjänstgöra.

Beredningarna bestämmer i övrigt själva sina arbetsformer.

Beredningarna har rätt till sekreterarstöd och övrig grundläggande administrativ service.

2.4 Tillfälliga beredningar

51 §

Fullmäktige kan tillsätta tillfälliga beredningar för särskilda uppdrag. Av beslut om tillsättande av tillfällig beredning ska framgå direktiv, syfte, frågeställningar, avgränsningar, bemanning, tidplan och budget för uppdraget.

I den tillfälliga beredningen kan fem till nio ledamöter ingå.

Beredningen har tillgång till en sekreterare och kan vid behov kalla in sakkunniga tjänstemän.

52 §

Fullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en tillfällig beredning samt mandattiden för denna. Fullmäktige utser bland ledamöterna en ordförande och en vice ordförande.

53 §

Beredningens ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot, senast fem kalenderdagar före sammanträdesdagen om inte ledamöterna enas om annat.

Kallelsen bör åtföljas av en dagordning. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på dagordningen ska bifogas kallelsen.

3 Gruppledare

54 §

Ledamöter som i allmänt val har erhållit plats i kommunfullmäktige under samma partibeteckning bör till fullmäktige vid fullmäktiges första sammanträde anmäla en gruppledare hämtad ur gruppens ledamöter och ersättare.

Gruppledares kommunala uppdrag gäller intill dess att partigruppen till fullmäktige anmäler en ny gruppledare, dock längst till fullmäktiges mandattids slut.

Anmäld gruppledare har följande kommunala uppgifter.

- Utgöra länk mellan kommunfullmäktiges presidium och kommunfullmäktiges partigrupp.
- Utgöra länk mellan kommunstyrelsens presidium och kommunfullmäktiges partigrupp.
- Utgöra länk mellan kommunförvaltningen och kommunfullmäktiges partigrupp.
- Delta i möten med ordförande- och gruppledargruppen.
- Samordna partiets ledamöters verksamhet i olika nämnder för att underlätta det kommunala arbetet.

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17
KS-KFu § 81

KS 2026/664

Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola

Beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola med ikraftträdande den 1 januari 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Behovet av att revidera styrdokumentet *Taxor för Bibliotek och Kulturskola i Ale* grundar sig i en ny rutin inom Bibliotek i Väst där biblioteken i Ale kommun ingår. Rutinen innebär att barn från 13 år kan registrera sig som låntagare och få lånekort utan vårdnadshavares underskrift.

Förändringen i styrdokumentet syftar till att i samband med den nya rutinen avgiftsbefria låntagare i åldern 13-17 år. Detta genom att ersättning för skadat eller borttappat material endast tas ut av låntagare som fyllt 18 år. Syftet är att stärka barns och ungas tillgång till bibliotekets tjänster samt att minska ekonomiska hinder för barn att använda biblioteket.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola, 2026-11-03
- Taxor för bibliotek och kulturskola i Ale kommun

Beslutet skickas till

- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten
- Enhetschef Bibliotek

PROTOKOLL
Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott
Sammanträdesdatum: 2026-11-17

Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer: Ärendenummer
Datum: 2026-11-03
Avdelningschef Jenny Svärdsäter

Kommunstyrelsen

Revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola i Ale kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens kultur- och fritidsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta revidering av Taxor för Bibliotek och Kulturskola med ikraftträdande den 1 januari 2027.

Motivering till beslut

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Sammanfattning

Behovet av att revidera styrdokumentet *Taxor för Bibliotek och Kulturskola i Ale* grundar sig i en ny rutin inom Bibliotek i Väst där biblioteken i Ale kommun ingår. Rutinen innebär att barn från 13 år kan registrera sig som låntagare och få lånekort utan vårdnadshavares underskrift.

Förändringen i styrdokumentet syftar till att i samband med den nya rutinen avgiftsbefria låntagare i åldern 13-17 år. Detta genom att ersättning för skadat eller borttappat material endast tas ut av låntagare som fyllt 18 år. Syftet är att stärka barns och ungas tillgång till bibliotekets tjänster samt att minska ekonomiska hinder för barn att använda biblioteket.

Maria Kosterlind Reinholdsson
Kommunchef

Jenny Svärdsäter
Avdelningschef Invånarservice

Beslutsunderlag

- Taxor för bibliotek och kulturskola i Ale kommun

Ärendet

Ale bibliotek kommer att införa en ny rutin som innebär att barn från 13 års ålder kan registrera sig som låntagare och få lånekort utan vårdnadshavares underskrift. Förändringen syftar till att stärka barns och ungas tillgång till litteratur och bibliotekets tjänster utan att begränsas av eventuella ekonomiska konsekvenser kopplade till exempelvis skadat eller borttappat material.

Den nya rutinen har föregåtts av en intern utredning inom Bibliotek i Väst. I utredningen framhålls bland annat att avskaffande av åldersgränser och avgifter för barn och unga är en viktig del i arbetet med att stärka barnkonventionens ställning i biblioteksverksamheten och säkerställa barns rätt till likvärdig tillgång till bibliotekets resurser.

Rutinen medför ett behov av att ändra i taxor för biblioteket då barnens lån ej ska kunna medföra avgifter. Förändringen i det reviderade taxaförslaget är att avgiften enligt punkt 1.3 endast gäller personer som fyllt 18 år.

Befintlig text:

1.3 Ersättningskostnader för skadat eller borttappat material

Vuxenmedia - bok, ljudbok, cd-musik:	200 kr
Barnmedia - bok, ljudbok, cd-musik:	100 kr
Tidskrift vuxen:	75 kr
Tidskrift barn:	50 kr
Dvd, tv-spel, språkkurs:	500 kr

Ersätts med:

1.3 Ersättningskostnader för skadat eller borttappat material – gäller personer som fyllt 18 år

Vuxenmedia - bok, ljudbok, cd-musik:	200 kr
Barnmedia - bok, ljudbok, cd-musik:	100 kr
Tidskrift vuxen:	75 kr
Tidskrift barn:	50 kr
Dvd, tv-spel, språkkurs:	500 kr

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att förslaget om revidering av bibliotekets taxor innebär att bibliotekens utbud blir mer tillgängligt för barn och unga från 13 år.

Påverkan ur ett ekonomiskt perspektiv

Förslaget bedöms kunna medföra en viss minskning av bibliotekets intäkter, eftersom ersättning för skadat eller borttappat material inte ska tas ut av låntagare under 18 år. Den ekonomiska påverkan bedöms dock vara begränsad då merparten av ersättningskraven idag avser vuxenmedia. Förändringen bedöms därför inte få någon väsentlig påverkan på verksamhetens ekonomi.

Påverkan ur ett invånarperspektiv inklusive näringsliv och civil beredskap

Förändringen stärker tillgängligheten till bibliotekets tjänster och bedöms att bidra till att fler barn och unga ges möjlighet att ta del av litteratur, information och kultur på lika villkor.

Påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Ärendets koppling till kommunfullmäktiges mål

Taxor för bibliotek och kulturskola är framtagna utifrån målen om kundnytta och effektivitet.

Remiss och samberedning

Området har beaktats men inte bedömts tillföra ärendet något ytterligare underlag.

Behandlad enligt MBL

Bedöms ej tillämpligt i detta ärende.

Beslutets påverkan och genomförande

Uppdaterade taxor och avgifter kommuniceras genom uppdaterad information på kommunens hemsida och även på Bibliotek i Västs hemsida.

Beslutet skickas till:

- Författningssamlingen
- Kommunikationsenheten
- Enhetschef Bibliotek

Taxor för bibliotek och kulturskola

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Fastställandedatum:	2026-xx-xx
Beslutsparagraf:	KF §xx
Dokumentansvarig:	Avdelning Invånarservice
Dokumentet gäller för:	
Diarienummer:	KS2026/664
Giltighetstid:	2027-01-01

Innehåll

1 Bibliotek 2
1.1 Avgifter 2
1.2 Övertidsavgifter – gäller personer som fyllt 18 år 2
1.3 Ersättningskostnader för skadat eller borttappat material – 2
1.4 Kopiering/utskrifter (ej gemensamt för Bibliotek i väst) 2
2 Kulturskola 2
2.1 Terminsavgifter 2
2.2 Kortkurser, lov och läger 3

1 Bibliotek

Samtliga taxor är gemensamma för kommunerna i Bibliotek i Väst (Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn, Orust, Öckerö och Lilla Edet) som har gemensam bibliotekskatalog.

1.1 Avgifter

Nytt lånekort: 20 kr

1.2 Övertidsavgifter – gäller personer som fyllt 18 år

Medier för vuxna: 10 kr (per media och påbörjad vecka)
Maxavgift per media: 50 kr
Maxavgift per återlämningstillfälle: 200 kr
Fakturaavgift: 10 kr

1.3 Ersättningskostnader för skadat eller borttappat material – gäller personer som fyllt 18 år

Vuxenmedia - bok, ljudbok, cd-musik: 200 kr
Barnmedia - bok, ljudbok, cd-musik: 100 kr
Tidskrift vuxen: 75 kr
Tidskrift barn: 50 kr
Dvd, tv-spel, språkkurs: 500 kr

Om inköpspriset på materialet överstiger schablonen gäller återanskaffningsvärdet.
Fjärrlån: lägsta belopp 600 kr, styrs av utlånande bibliotek.

1.4 Kopiering/utskrifter (ej gemensamt för Bibliotek i väst)

Pris med kopieringskort: 100 kr, kortet är förladdat med 70 kr.

A4, svartvit: 3 kr
A4, färg: 6 kr
A3, svartvit: 6 kr
A3, färg: 12 kr

2 Kulturskola

Avgifter för deltagande i Ale kulturskolas terminsverksamhet samt kurser.

2.1 Terminsavgifter

Startår / danslek / teaterlek (förskoleklass-åk 2): 550 kr
Terminskurs: 600 kr per elev och kurs

Fördjupningskurs:	800 kr
Maxtak för familjer:	2 000 kr

2.2 Kortkurser, lov och läger

Pass:	80 kr
Kortkurs om 3-5 pass	400 kr
Kortkurs om 8-10 pass	500 kr

Lägeravgift (beroende på antal dagar): 500–1 000 kr
Instrumenthyra (kostnad per termin): 400 kr

Nolltaxa för barn och ungdomar med särskilt sociala behov.